Bundel - Raadsvergadering van 27 juni 2024

1 Opening en vaststellen agenda

2 Rondvraag
Raadsleden kunnen tot uiterlijk de maandag voorafgaand aan de raadsvergadering voor 12.00 uur korte en duidelijke vragen stellen aan het college van burgemeester en wethouders. Indien er geen vragen zijn vervalt de rondvraag.

2.a BESPREEKSTUKKEN (waarover debat en besluitvorming plaatsvindt)

3 Raadsvoorstel verordening tot wijziging financiële verordening 2024 (24.48)
- Raadsvoorstel Wijziging Financiële verordening 2024 (24.48)
- Was wordt lijst Was wordt lijst per juni 2024 (24.48)

4 Eerste bestuursrapportage 2024 (24.46)
Aan de Raad voor te stellen om de Eerste bestuursrapportage 2024 vast te stellen en de begroting 2024 hierop bij te stellen.
- Raadsvoorstel 1e Bestuursrapportage 2024 (24.46)
- 1ste Bestuursrapportage 2024 (24.46)

4.a HAMERSTUKKEN (waarover alleen besluitvorming plaatsvindt)

5 Wijziging Gemeenschappelijke regeling intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie - De Connectie (24.35)
- Raadsvoorstel GR De Connectie (24.35)
- Zienswijze GR DC 22042024
- 2.1 Geconsolideerde versie tekstvoorstel nieuwe GR IGUO
- 2.4 WAS WORDT gemeenschappelijke regeling
- 24.25 Memo vraag was wordt

6 Jaarstukken 2023, 1e Berap 2024, MJPB 2025-2028 De Connectie (24.41)
- AANGEPAST 2441V Raadsvoorstel jaarstukken 2023 eerste berap 2024 en mjpb 2025 2028 De Connectie (24.41)
- 2424 Bijlage Jaarstukken De Connectie 2023 (24.41)
- 2441 Bijlage Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2023 Berap-1 2024 MJPB 2025-2028 Raden (get) (24.41)
- 2441 Bijlage Accountantsverslag 2023 De Connectie (24.41)
- 2441 Bijlage Bestuurlijke samenvatting Jaarstukken De Connectie 2023 (24.41)
- 2441 Bijlage Bestuurlijke samenvatting MJPB De Connectie 2025-2028 (24.41)
- 2441 Bijlage Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028 De Connectie -def ontwerp- (24.41)
- 2441 Bijlage Zienswijze 1e berap 2024 MJPB 2025-2028 De Connectie-1 (24.41)
- 2441 Eerste Bestuursrapportage 2024 De Connectie -def ontwerp- (24.41)
- Memo aanpassing raadsvoorstel

7 Jaarstukken MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland (24.34)
- Raadsvoorstel jaarstukken MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland (24.34)
- zienswijze raad brief def aangepast
- Aanbiedingsbrief en kaderbrief raden
- 448701 Jaarrekening 2023 MGR (w.g.)
- Begroting 2025 ev

8 Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio ivm Wgr (24.32)
- Raadsvoorstel Definitieve wijziging GR GMR (24.32)
- 2024-GMDB-19 Aanbiedingsbrief wijziging GR vanwege herziening Wgr
- 20240313 WAS WORDT Wijziging Regeling na zienswijze
- 20240313 Wijzigingsbesluit na zienswijze
- Geconsolideerde Ontwerp Gemeenschappelijke regeling GMR
- Zienswijzerapport defintief

9 Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio ivm uittreding Montferland. (24.33)
- Raadsvoorstel wijziging GR GMR uittreding Montferland 14052024 v3
- 3. Def Brf Zienswijze op wijziging GR uittreding Montferland 27 juni2024
- Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
- 2024-GMDB-20 Aanbieidingsbrief wijziging GR uittreding Montferland 17 gemeenten
- Dossier 3445 voorblad

10 GMR Regionale Agenda 2025-2028 en Begroting (24.36)
- Raadsvoorstel GMR Regionale Agenda 2025-2028 en begroting 2025 ev (24.37)
- Aanbiedingsbrf GMR Ontwerp regionale agenda 2025-2028
- GMR Begrotingsrichtlijnen (BRN 2025)
- Regionale agenda 2025-2028 GMR - AB 02042024 definitief
- Concept brief Zienswijze Rheden op GMR Agenda en begroting 2025-2028

11 GMR Jaarstukken 2023 (24.36)
- 2436V Raadsvoorstel GMR jaarstukken 2023 (24.36)
- 2436 Bijlage 1 Aanbiedingsbrf GMR def jaarstukken 2023 (24.36)
- 2436 bijlage 2 Jaarstukken 2023 GMR versie zienswijzeprocedure 10042024 (24.36)
- 2436 Bijlage 3 GMR Controleverklaring 2023 (24.36)
- 2436 Bijlage 4 GMR Accountantsverslag 2023 (24.36)
- 2436 Bijlage 5 20240329 Jaarverslag en Jaarrekening The Economic Board (niet getekend) (1)
- 2436 Bijlage 6 20240329 Jaarverslag en Jaarrekening The Economic Board (niet getekend)
- 2436 Bijlage 7 Meerwaarde GMR voor Rheden v3 RdR 29042024 (24.36)
- 2436 Bijlage 9 Concept Brf Zienswijze Rheden op GMR Jaarstukken 2023 (24.36)

12 Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM (24.39)
- Raadsvoorstel zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM (24.39)
- 2439 bijlage 1 Aanbiedingsbrief zienswijze GR VGGM (14.39)
- 2439 bijlage 2 Ontwerp wijzigingsbesluit GR (24.39)
- 2439 bijlage 3 Algemene toelichting wijziging GR VGGM (24.39)
- 2439 bijlage 4 Artikelgewijs overzicht wijzigingen GR VGGM (24.39)
- 2439 bijlage 5 Concept Instelllingsbesluit bestuurscommissies VGGM (24.39)
- 2439 bijlage 6 Concept Bijdrageregeling VGGM (24.39)
- 2439 Concept zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM (24.39)

13 Zienswijze beleidsplannen VGGM 2025-2026 (24.40)
- Raadsvoorstel Beleidsplannen VGGM 2025-2026 (24.40)
- 2440 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting en beleidsplan VGGM 2025-1 (24.40)
- 2440 Bijlage 2 Ontwerp Beleidsplan VGGM 2025-2026 (24.40)
- 2440 Bijlage 3 Ontwerp Beleidsplan Crisisbeheersing Gelderland-Midden 2025 - 2026 (24.40)
- 2440 Bijlage 4 Raadsinformatiebrief ontwerp dekkingsplan brandweer (24.40)
- 2440 Bijlage 5 Ontwerp Beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2025-2026 (24.40)
- 2440 Bijlage 6 Ontwerp Dekkingsplan 2024 (24.40)
- 2440 Concept zienswijze beleidsplannen VGGM 2025-2026 (24.40)

14 Zienswijze ontwerpbegroting 2025 VGGM (24.38)
- Raadsvoorstel ontwerpbegroting VGGM 2025
- Bijlage 1 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting en beleidsplan VGGM 2025
- Bijlage 2 Ontwerpbegroting 2025 VGGM
- Bijlage 3 Brief Dagelijks Bestuur aan raden besparingen VGGM
- Bijlage 4 Kaderbrief 2025 eindversie 24 januari 2024
- Bijlage 5 Cijfers VGGM incl besparing 2 procent
- Concept zienswijze ontwerpbegroting 2025 VGGM

15 Ontwerp-begroting ODRA 2025 (24.43)
- Raadsvoorstel zienswijze begroting ODRA 2025 en tkn jaarstukken ODRA 2023 (24.43)
- brief aan ODRA met zienswijze - concept
- 1 Ontwerp-begroting ODRA 2025
- 2 Meerjarenprogramma ODRA 2025-2028
- 3 Jaarverslag 2023 ODRA - katern 1
- 4 Jaarrekening 2023 ODRA - katern 2
- 5 240419 Brief aan colleges procedure jaarstukken 2023 begroting 2025
- 6 240419 Aanbiedingsbrief begroting ODRA 2025 aan raden
- 7 240419 Aanbiedingsbrief procedure jaarstukken 2023 ODRA aan raden
- 8 Jaarverslag vth-milieu Rheden 2023

16 Besluitenlijst van de raadsvergadering van 28 mei 2024
De raad wordt gevraagd de besluitenlijst vast te stellen.
- Besluitenlijst raadsvergadering 28 mei 2024
- 05 Bijlage Overzicht amendementen

17 Ingekomen brieven
Onderstaand de verzamellijst van ingekomen brieven van de afgelopen maand met een voorstel ter afhandeling. De raad wordt gevraagd deze afhandelvoorstellen vast te stellen.
- Lijst ingekomen brieven raadsvergadering 27-6-2024

18 Stukken ter kennisname
Onderstaand de stukken van het college van burgemeester en wethouders aan de raad. De raad wordt gevraagd kennis te nemen van deze stukken.

18.a Raadsinformatiebrief beschermd wonen
- 20240429 B&W voorstel raadsbrief beschermd wonen
- 20240429 Raadsinformatiebrief Uitstel doordecentralisatie BW

18.b Planning zomer- en weekendafsluitingen wegen Nationaal Park

Collegevoorstel Raadsinformatiebrief Masterplan Veluwezoom planning afsluitingen
raadsinformatiebrief afsluiting wegen Veluewzoom

18.d Bouwstenen Geluid voor het Omgevingsplan
20240520_BenW advies bouwsteen geluid

18.e Toezichtsverslag informatiebeheer gemeente Rheden 2022-2023
20240411 Collegevoorstel inz toezichtsverslag informatiebeheer gemeente Rheden 2022-2023
20240411 Raadsinformatiebrief inz toezichtsverslag informatiebeheer Rheden 2022-2023
240206 UIT DvN toezichtsverslag informatiebeheer gemeente Rheden 2022-2023

18.f Aanbesteding verwerking GFT - Vereveningsovereenkomst
2024 - Aanbesteding GFT-verwerking - Overeenkomst vereveningssysteem - B&W-voorstel
2024 - Nota van Uitgangspunten MRA-GFT - definitief
2024 - Aanbesteding GFT-verwerking - Overeenkomst kostenverevening

18.g collegevoorstel Startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort
2024 06 03 collegevoorstel ter visie legging NRD en participatieplan Rivierklimaatpark IJsselpoort
Raadsinformatiebrief Rivierklimaatpark IJsselpoort
concept kennisgeving voornemen en participatie 23052024
Startdocument incl bijlagen tbv vaststelling_ter inzage_2024

18.h Jaarrapportage Handhaving kinderopvang 2023
B en W voorstel jaarverslag Toezicht en Handhaving kinderopvang 2023

19 Sluiting

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
T.A.F.A. Klomberg	Programma 1 t/m 3	16 Vrede, veiligheid en sterke Publieke diensten

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
11 juni 2024	4	1

rol raad	soort document
Ter besluitvorming	Raadsvoorstel en -besluit

voorbereidende vergadering	agendapunt
18 juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Wijziging Financiële verordening 2024.

INHOUD VOORSTEL
De verordening tot wijziging van de Financiële verordening 2024 vaststellen.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?
In de Financiële verordening liggen de financiële beleidskaders vast die wij in de gemeente Rheden hanteren.

2 Wat is de aanleiding?
De huidige verordening trad in 2024 in werking en dient te worden geacualiseerd n.a.v. recente ontwikkelingen.

Vanaf 2023 is sprake van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) door het college, waarbij het toelichten en verantwoorden op financiële rechtmatigheid meer centraal staat. Met betrekking tot de RMV heeft de Algemene Rekenkamer fundamentele bezwaren geuit tegen wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). De Gemeentewet en bijvoorbeeld de Financiële verordening zijn aangepast, maar het BBV en BADO niet. Hierdoor sluit wetgeving onderling niet aan en is er op verschillende inhoudelijke aspecten een zekere onduidelijkheid.

De raad is hier door middel van een raadsinformatiebrief op 14 mei jl. over geïnformeerd. Ondertussen is duidelijk welke aanpassing dit van onze Financiële verordening vraagt.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
Actuele wetgeving (Gemeentewet, Besluit begroting en verantwoording) en werkwijze planning & control cyclus.

4 Wat willen wij bereiken? Wat gaan wij ervoor doen? Wat zijn de financiële consequenties?
Met de Financiële verordening regelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financieel beleid, de financiële organisatie en het financieel beheer. Hiermee kan invulling worden gegeven aan het voeren van een gedegen en gezond financieel beheer en beleid.

De Financiële verordening wordt op vier punten aangepast:
1 In onze actuele Financiële verordening artikel 13 lid 4 en 5 is opgenomen hoe wij als gemeente omgaan met overschrijdingen van de begroting en wanneer deze als acceptabel kunnen worden beschouwd. De situatie van onderschrijdingen komt hierin niet naar voren en recentelijk is het advies aangepast om deze situatie wel terug te laten komen.
2 Daarnaast is door de commissie BBV de definitie voor het begrip begrotings-onrechtmatigheden met ingang van boekjaar 2023 aangepast (terugwerkende kracht). In deze nieuwe definitie[1] is het begrip 'tijdig' geïntroduceerd, een begrip dat in de Financiële verordening moet worden gedefinieerd. Wij stellen een eenvoudige definitie voor, namelijk dat tijdig inhoudt: gemeld tijdens het boekjaar.
3 In het controleprotocol 2023 is vastgelegd dat de nieuwe Financiële verordening ook voor 2023 van toepassing is. Wij bekrachtigen dit door de ingangsdatum van de Financiële verordening 2024 aan te passen naar 1 januari 2023.
4 Voor de verantwoordingsgrens is een ingroeimodel afgesproken van 3% naar 1%. Onze accountant geeft aan dat wij dit ingroeimodel moeten verankeren in de Financiële verordening zelf.

5 Wat zijn de risico's?
De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd (Artikel 13 lid 2). De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma en per thema, waarbij inzicht wordt gegeven op het niveau van taakvelden.

De begrotingsrechtmatigheid wordt daarom op het niveau van taakvelden gecontroleerd. Daarnaast is de administratie ingericht vanuit de taakvelden en (nog) niet vanuit de thema's. De huidige invulling van de controle op begrotingsrechtmatigheid is daarmee streng ten opzichte van andere gemeenten.

Door de controle te benaderen vanuit de taakvelden en niet vanuit de thema's is de kans dat er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid groter. Het voornemen is om de controle op begrotingsrechtmatigheid van de jaarrekening 2024 en verder wel vanuit de thema's te benaderen. Dit voorstel zal nog worden besproken met de financiële commissie.

6 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Niet van toepassing.

7 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
Het besluit wordt na vaststelling digitaal bekendgemaakt en de gewijzigde verordening treedt per 1 januari 2023 in werking. De wijzigingsverordening is digitaal raadpleegbaar via de website: www.overheid.nl.

[1] De nieuwe definitie: *Van begrotingsonrechtmatigheid is sprake als het college van burgemeester en wethouders bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).*

8 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Niet van toepassing.

Velp, 11 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Wijzigingen Financiële verordening gemeente Rheden

Was wordt lijst per juni 2024

Onderwerp	Reden	Oud artikel	Nieuw artikel	Toelichting
Verantwoordings- en rapportagegrens (Art. 11.2)	Actualisatie op auditinstructies	In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens die ligt tussen de 1% en 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.	In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens die ligt tussen de 1% en 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. Voor het jaar 2023 geldt een verantwoordingsgrens van 3%, voor 2024 2% en voor 2025 en de jaren daarna 1%.	Voor de verantwoordingsgrens is een ingroeimodel afgesproken van 3% naar 1%. Onze accountant geeft aan dat we dit ingroeimodel moeten verankeren in de financiële verordening zelf.
Begrotingscriterium (Art. 13.4)	Actualisatie op auditinstructies	Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties: a. er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren; b. er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling; c. de overschrijding is geautoriseerd d.m.v. vaststelling van een tussentijdse rapportage of ander raadsbesluit.	Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting na wijziging als onrechtmatig wordt beschouwd indien deze niet tijdig, gedurende het boekjaar, aan de raad wordt gemeld. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties: a. er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren; b. er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling; c. de overschrijding is geautoriseerd d.m.v. vaststelling van een tussentijdse rapportage of ander raadsbesluit; d. onderschrijdingen van baten zijn tijdig gemeld en toegelicht in het eerstvolgende P&C document. Overschrijdingen van baten en onderschrijdingen/ investeringen van lasten zijn toegelicht in het eerstvolgend P&C document.	Definitie begrip “tijdig” als gedurende het boekjaar. Daarnaast aanvullen situaties waarin afwijken van de begroting acceptabel is.
Inwerktreding (Art. 33)	Actualiseren op controleprotocol 2023-2026	De nieuwe verordening treedt volgens artikel 33 inwerking op 1 januari 2024 (..).	Dit besluit treedt in werking op de dag na die van bekendmaking en werkt terug tot en met 1 januari 2023.	Bekrachtigen toepassing verordening voor boekjaar 2023

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder T.A.F.A. Klomberg	**begrotingsprogramma** Programma 1 t/m 3	**draagt bij aan Global Goal(s)** Alle global goals
b en w-vergadering 28 mei 2024	**agendapunt**	**bijlage(n) ter inzage** Eerste bestuursrapportage 2024
rol raad Besluitvorming	**soort document** Raadsvoorstel en -besluit	
voorbereidende vergadering 18 juni 2024	**agendapunt**	
raadsvergadering 27 juni 2024	**agendapunt**	

onderwerp
Eerste bestuursrapportage 2024

INHOUD VOORSTEL
De eerste bestuursrapportage 2024 vaststellen en de begroting 2024 hierop bijstellen.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?
Financiële en beleidsmatige verantwoording over 2024.

2 Wat is de aanleiding?
Met de Eerste bestuursrapportage (1e Berap) 2024 informeert het college de raad over de voortgang van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
Gemeentewet, Begroting 2024 en de Financiële verordening gemeente Rheden 2024.

4 Wat willen wij bereiken?
Met de 1e Berap 2024 wordt beoogd:
- inzicht te geven in de voortgang van de Begroting 2024;
- een prognose te geven van het te verwachten jaarrekeningresultaat 2024 op basis van de gemelde financiële afwijkingen per aanvang mei 2024.

5 Wat gaan wij ervoor doen?
Met voorliggende rapportage geven wij inzicht in de ontwikkeling van het begrotingssaldo 2024. Het saldo van de door uw raad vastgestelde Begroting 2024 bedroeg € 1.237.000 voordelig. In deze 1e Berap 2024 is de verwachting dat dit saldo bijgesteld zal worden naar € 2.593.000 nadelig.

Eén van de mutaties die in deze rapportage verwerkt zijn betreft de nadelige bijstelling, van afgerond € 1,6 miljoen, van de budgetten voor Wmo en Jeugdzorg naar aanleiding van de aangepaste tarieven. Ook de budgetten van de BUIG zijn bijgesteld met een nadelig effect van totaal € 1,2 miljoen. Daarnaast is de nadelige correctie van € 750.000 met betrekking tot geraamde opbrengsten afvalstoffenheffing verwerkt en zijn de hogere lasten van afgerond € 1 miljoen als gevolg van functiewaarderingen HR21 opgenomen. In deze rapportage is de ontwikkeling van de algemene uitkering verwerkt op basis van de september- en decembercirculaire gemeentefonds van 2023.

gemeente Rheden

6 Wat zijn de financiële consequenties?
Niet van toepassiing op het voorstel zelf.

7 Wat zijn de risico's?
n.v.t.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
n.v.t.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
n.v.t..

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
n.v.t.

Velp, 28 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Velp

Rheden

De Steeg

Ellecom

Dieren

Spankeren

Laag-Soeren

1ste BestuursRapportage 2024

gemeente Rheden

Datum vaststelling B&W : 28 mei 2024

Datum besluitvorming Raad: 27 juni 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
1. Inleiding en samenvatting 4
Algemeen 4
Verwachte ontwikkeling resultaat 2024 4
Programmaplan 6
Toelichting kolommen 6
2 Programma's 7
1. Samenleving 8
2. Leefomgeving 14
3. Bestuur & organisatie 25
3 Bijlagen 32
Duiding saldo-neutrale wijzigingen 33
Grote projecten 35

Voorwoord

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne met de komst van nieuwe vluchtelingen, de wooncrisis, de toegenomen zorgvraag vanuit de samenleving en de krapte op de arbeidsmarkt vragen veel van de gemeente. De kosten voor de gemeente lopen op als gevolg van inflatie, uitbreiding van de gemeentelijke taken en een toenemende vraag aan dienstverlening. Hier tegenover staan onvoldoende ontvangsten om dit te betalen. De begroting van de gemeente Rheden staat hierdoor al langere tijd onder druk. Het jaar 2023 is dan ook met een negatief resultaat afgesloten.

In de programmabegroting 2024 e.v. is ervoor gekozen om aan u een begroting 'onder spanning' aan te bieden. Dat wil zeggen dat niet alle ontwikkelingen 1 op 1 financieel vertaald zijn, maar deels met een bepaalde mate van onzekerheid als risico zijn opgenomen in de begroting. Hiermee hebben we ruimte gecreëerd om tot een herziening van onze ambities voor de komende jaren te komen. Dit traject om tot een gezonde financiële huishouding te komen is in de afgelopen maanden gestart en heeft geresulteerd in de kadernota voor de jaren 2025 en verder. Een kadernota die een solide financiële basis moet bieden voor de komende jaren. U wordt hierover apart over geïnformeerd en mag daarover uw oordeel geven.

Voor u ligt de eerste Bestuursrapportage 2024. Ondanks het scherp begroten, is na het eerste kwartaal duidelijk geworden dat ook in 2024 we meer geld dreigen uit te geven, dan in de begroting was voorzien. Om dit te voorkomen zijn op 25 april 2024 maatregelen afgekondigd, die moeten bijdragen aan het beheersen van de kosten. Op 25 april 2024 bent u middels een Raadsinformatiebrief hierover geïnformeerd. Het is nog te vroeg om de eerste effecten hiervan in deze rapportage aan u te melden. Tijdens de bijeenkomsten van de financiële commissie en in de tweede Bestuursrapportage wordt u hierover geïnformeerd.

In deze rapportage wordt inzicht gegeven in de oorzaken van de tegenvallers, samenvattend ziet de ontwikkeling van het resultaat met de belangrijkste oorzaken er als volgt uit:

Verwachte ontwikkeling (in duizenden euro's)	Mutaties	Saldo
Resultaatverwachting Primitieve begroting 2024		**1.237**
Correctie tarieven afvalstoffenheffing	-750	
Aanpassing tarieven zorg	-1.555	
Aanpassen functiewaarderingen HR 21	-1.014	
Buig	-1.211	
Bijstelling vanuit gemeentefonds	973	
Overige Aanpassingen	-273	
Resultaatverwachting Eerste Berap 2024		**-2.593**

Zowel tijdens de vergaderingen van de financiële commissie als in verschillende Raadsinformatiebrieven bent u in de afgelopen maanden al geïnformeerd over deze ontwikkeling. De verslechtering van het resultaat met 3,8 miljoen euro komt in eerste instantie niet uit de reguliere bedrijfsvoering. De kern van de verslechtering bestaat uit de aanpassingen van de tarieven in de zorg, het actualiseren van de functiewaarderingen binnen de gemeentelijke organisatie en de bijstellingen van het BUIG budget. Daarnaast is er incidentele tegenvaller in verband met het verkeerd ramen van de afvalstoffenheffing in de begroting 2024. Gelukkig ziet het college op enkele onderdelen mogelijke meevallers, die echter nu nog te onzeker zijn om mee te nemen in deze rapportage. In de Tweede Bestuursrapportage komen we hierop terug.

Vanzelfsprekend is het college voornemens om deze negatieve ontwikkeling in de komende maanden te keren en blijft het de ambitie om dit jaar op tenminste nul uit te komen. Een gedetailleerde toelichting per programmaniveau is opgenomen in deze rapportage.

1. Inleiding en samenvatting

Algemeen

Hierbij bieden wij u de Eerste bestuursrapportage 2024 aan. Met deze rapportage geven wij inzicht in de beleidsmatige afwijkingen op de begroting en een prognose van het te verwachte financiële resultaat in de jaarrekening 2024 op basis van de stand van zaken per medio mei 2024.

In de programmabegroting 2024 hebben wij binnen de programma's doelstellingen geformuleerd. In deze bestuursrapportage vermelden we beknopt de voortgang en, indien van toepassing, de beleidsmatige ontwikkelingen en afwijkingen. Daarnaast vermelden we ook de financiële afwijkingen per thema.

Met deze invulling zetten we weer een stap in het groeipad om de P&C documenten beter aan te laten sluiten bij de behoefte. Qua eenduidigheid en scherpte hebben wij hier nog stappen in te zetten, ook om te zorgen voor een meer consistente toepassing over de programma's heen.

Leeswijzer
Deze bestuursrapportage volgt op de programmaopzet van de programmabegroting 2024. Een programma begint met de visie, die u ook in de programmabegroting terug leest. Per programma zijn de beleidsthema's opgenomen waaronder de doelen zijn opgenomen.

Per thema leest u een beknopte toelichting op de huidige stand van zaken en zijn nieuwe beleidsontwikkelingen opgenomen.

De voortgang op doelstellingen wordt gerapporteerd aan de hand van een zogenaamde stoplichtenrapportage. Enkel indien het bereiken van de een doelstelling afwijkt van de planning op tijd of kwaliteit wordt de afwijking toegelicht. Indien het bereiken van de doelstelling op planning ligt, is er geen toelichting opgenomen ("-"). Tot slot is per doel opgenomen of er ontwikkelingen zijn in de risico's, waarmee bij het bereiken van dit doel rekening gehouden moet worden.

Verwachte ontwikkeling resultaat 2024

Het verwachte jaarresultaat 2024 is ten opzichte van de Programmabegroting 2024 per saldo verslechterd met € 3,8 miljoen. Hierdoor verandert het begrotingssaldo van € 1.237k voordelig naar € 2.593k negatief. Het resultaat is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Verwachte ontwikkeling resultaat 2024	Bedrag
Primitieve Begroting 2024	1.174
Aangenomen amendement	63
Vastgestelde Primitieve Begroting 2024	**1.237**
Afwijkingen op primaire begroting 2024	-2.717
Autonome ontwikkelingen	-1.113
Verwacht resultaat stand 1e Bestuursrapportage	**-2.593**

Verwachte ontwikkeling resultaat 2024 per programma	Bedrag
Primitieve Begroting 2024	1.174
Aangenomen amendement	63
Vastgestelde Primitieve Begroting 2024	**1.237**
Programma 1 Samenleving	-2.666
Programma 2 Leefomgeving	-883
Programma 3 Bestuur & Organisatie	-281
Verwacht resultaat stand 1e Bestuursrapportage	**-2.593**

Korte toelichting grootste afwijkingen

Het totaal aan bijstellingen bedraagt per saldo afgerond € 3,8 miljoen nadelig. Hieronder vindt u een opsomming van de grootste posten (>250k). Een nadere toelichting van de afwijkingen is bij de programma's opgenomen.

Tabel Toelichting grootste afwijkingen

Post	Bedrag	I/S	Thema
Programma 1 Samenleving			
BUIG budget	-359	S	Financiële bestaanszekerheid
BUIG effecten	-852	S	Financiële bestaanszekerheid
Aanpassing tarieven (maatwerkdienstverl. 18+)	-750	S	Sociale basis
Aanpassing tarieven (maatwerkdienstverl. 18-)	-805	S	Sociale basis
Overige aanpassingen	100	I	
Totaal programma 1 Samenleving	**-2.666**		
Waarvan structureel:		-2.766	
Programma 2 Leefomgeving			
Correctie tarieven afvalstoffenheffing	-750	I	Inrichting en beheer openbare ruimte
Overige aanpassingen	-133	I en S	
Totaal programma 2 Leefomgeving	**-883**		
Waarvan structureel:		50	
Programma 3 Bestuur & Organisatie			
Algemene Uitkering Septembercirculaire	1.443	I	Dienstverleningsagenda
Algemene Uitkering Decembercirculaire	-470	I	Dienstverleningsagenda
Functiewaarderingssysteem HR21	-1.014	I	Dienstverleningsagenda
Overige aanpassingen	-240	I en S	
Totaal programma 3 Bestuur & Organisatie	**-281**		
Waarvan structureel:		60	
Totaal	**-3.830**		
Waarvan structureel:		-2.656	

Programmaplan

Post (bedragen x € 1.000)	Prim. begr.	Begr. wijz. in 1BR	Techn. wijz.	Gew. begr. na 1BR
	2024	2024	2024	2024
1. Samenleving	-66.342	-2.827	-715	-69.884
2. Leefomgeving	-13.744	-883	-748	-15.376
3. Bestuur & organisatie	81.914	-281	808	82.441
Saldo van baten en lasten	1.828	-3.991	-656	-2.819
Saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves	-591	161	656	226
Resultaat	**1.237**	**-3.830**	**0**	**-2.593**

Toelichting kolommen

In de eerste kolom (prim. begr.) zijn de bedragen opgenomen zoals ze in de programmabegroting 2024 door de gemeenteraad zijn vastgesteld.
In de tweede kolom zijn de wijzigingen uit deze 1ste Bestuursrapportage opgenomen.
De derde kolom betreft puur financieel-technische verschuivingen die saldo-neutraal zijn. Deze worden in de 1ste Bestuursrapportage in de bijlage toegelicht.
De vierde kolom bevat de cijfers na de 1ste Bestuursrapportage.

2 Programma's

1. Samenleving

Wat is de visie van Samenleving?
Het is belangrijk dat onze inwoners gezond, gelukkig en veilig in onze gemeente kunnen opgroeien, ouder worden, werken en wonen. We willen een samenleving waar mensen naar elkaar omkijken en in hun bestaanszekerheid kunnen voorzien. We sluiten aan bij de eigen mogelijkheden van onze inwoners en de netwerken die zij hebben. We zetten in op de sociale basis en versterken en stimuleren deze basis zodat iedereen actief mee kan doen. Daar waar nodig zetten we passende zorg en ondersteuning in.

We focussen ons in het bijzonder op de volgende hoofdthema's voor onze inwoners:
- het vergroten van de financiële bestaanszekerheid
- het stimuleren en versterken van de sociale basis (sociale bestaanszekerheid), en
- het mogelijk maken van een vitaal en gezond leven

Deze hoofdthema's omvatten meerdere beleidsgebieden en dienstverlening. We werken actief samen met veel organisaties (informeel en professioneel) binnen en buiten onze gemeente. We geloven hierbij in de kracht van ons verenigingsleven.

Uitgangspunt bij de uitwerking van de hoofdthema's is dat onze inwoners de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Informeel waar het kan en formeel waar het nodig is. We ontwikkelen de inzet van informele netwerken en professionals zodat deze goed op elkaar aansluiten. De zorg en ondersteuning die nodig is (formeel en informeel), is laagdrempelig, goed toegankelijk en dichtbij huis. Kansengelijkheid en bestaanszekerheid (financieel en sociaal) staan hierbij centraal. Hierbij hebben we speciale aandacht voor de preventie en zoeken samen met organisaties naar de mogelijkheden om dichterbij zorg en ondersteuning aan te bieden.

Thema Financiële bestaanszekerheid

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Rhedense inwoners zijn financieel zelfredzaam.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Gering buiten planning	
Zie toelichting financieel. We verwachten een overschrijding op bijzondere bijstand en een bijstelling naar beneden van het BUIG-budget vanuit het Rijk		
Rhedense inwoners maken optimaal gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
Inwoners in Rheden kunnen lezen, schrijven, rekenen en zijn digitaal vaardig.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Gering buiten planning	
De digitale vaardigheid en de laaggeletterdheid bij onze inwoners is nog niet op het niveau zoals wij dat ambieren.		

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
6.3 Inkomensregelingen	21.532	580	196	22.308
6.4 Begeleide participatie	10.797	0	113	10.910
Subtotaal	32.329	580	309	33.218
Baten				
6.3 Inkomensregelingen	16.437	-631	0	15.806
6.4 Begeleide participatie	858	0	0	858
Subtotaal	17.295	-631	0	16.664
Saldo van baten en lasten	-15.034	-1.211	-309	-16.554

Toelichting op de mutaties van taakveld 6.3 Inkomensregelingen

- Door het Rijk is begin mei 2024 het 'Nader voorlopig BUIG-budget 2024' inclusief correctie o.b.v. CBS-data vastgesteld. Voor Rheden betekent dit een bijstelling naar beneden van € 359 k ten opzichte van het bij het opstellen van de Begroting 2024 ingeschatte bedrag. In het najaar wordt het "Definitieve BUIG-budget 2024"door het Rijk vastgesteld.

- Op basis is de interne rapportage P-wet tot en met maart 2024 : We komen naar verwachting met betrekking tot de BUIG uit op een tekort van € 852 k. Dit komt voornamelijk door de lagere uitstroom van inwoners uit de algemene bijstand (effect : hogere lasten € 580 k) en een correctie van het begrote bedrag inkomsten vanuit BBZ starters en gevestigden (verhaal, aflossing, leningen i.v.m. omzetting) (effect : lagere baten € 272 k).

- De gemeente Rheden draagt zorg voor het opvangen van Oekraïense ontheemden. Zij vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne en zij hebben recht op fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud en medische zorg. Momenteel heeft de gemeente 313 operationele opvangplekken. De kosten die de gemeente maakt worden vergoed op basis van verschillende Rijksregelingen. Ondanks dat deze regelingen ten opzichte van 2023 versoberd zijn, is de verwachting dat de lasten ruimschoots gedekt zullen worden. Door de onzekerheid of de vergoedingen in 2024 gelijk zullen blijven, is voor deze bestuursrapportage nog geen resultaat opgenomen. In de tweede bestuursrapportage zal op basis van de daadwerkelijke realisatie en de verwachte landelijke ontwikkelingen het voorlopige resultaat over 2024 gecommuniceerd worden.

Thema Vitaal en gezond

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Inwoners van de gemeente Rheden wonen in een leefomgeving die gezond is en stimuleert tot gezonde keuzes.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	

Inwoners van de gemeente Rheden zijn vaardig om gezonde keuzes te maken.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	
Jeugdigen groeien kansrijk op, ongeacht generatie-problematiek (armoede, werk, leefstijl, welzijn, inkomen en onderwijs).		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
5.1 Sportbeleid en activering	479	0	17	496
5.2 Sportaccommodaties	4.373	0	85	4.458
7.1 Volksgezondheid	3.005	-100	2	2.906
Subtotaal	7.857	-100	103	7.860
Baten				
5.1 Sportbeleid en activering	10	0	0	10
5.2 Sportaccommodaties	1.412	0	0	1.412
7.1 Volksgezondheid	999	0	0	999
Subtotaal	2.421	0	0	2.421
Saldo van baten en lasten	-5.436	100	-103	-5.439

Toelichting op de mutaties van taakveld 7.1 Volksgezondheid

- Resultaat VGGM Jaarverslag 2023 : VGGM heeft €1,7 miljoen van de gemeentelijke bijdragen en lokaal aanbod niet besteed. Dit resultaat staat ter beschikking van de gemeenten. De bijdrage van gemeente Rheden bedraagt ca 5,9%, op basis waarvan een teruggave van € 100 k kan worden verwacht.

Thema Sociale basis

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Inwoners wonen op een prettige manier langer zelfstandig.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
In de gemeente Rheden is sprake van een sterke en brede sociale basis.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	

Voortgang	Conform planning	
Dorpen en wijken in de gemeente Rheden zijn samenredzaam.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
Inwoners maken gebruik van hulp en ondersteuning vanuit de algemene en voorliggende voorzieningen. Maatwerk is beschikbaar voor wie dit nodig heeft.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Buiten planning	
We verwachten een stijging in de kosten Wmo begeleiding en Huishoudelijke hulp. Ook heeft het tarievenonderzoek van ambulant Wmo en jeugdzorg en de aanbesteding Verblijf jeugd een nadelig effect op onze begroting.		

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
4.2 Onderwijshuisvesting	3.046	0	0	3.046
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.855	0	32	2.887
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	697	161	-4	854
5.6 Media	887	0	0	887
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.882	0	251	4.134
6.2 Wijkteams	583	0	5	588
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.846	0	17	2.863
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	16.114	750	-18	16.846
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	17.243	725	21	17.989
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	933	80	0	1.013
Subtotaal	49.087	1.716	303	51.106
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	507	0	0	507
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	940	0	0	940
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	0	0	0	0
5.6 Media	0	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	252	0	0	252
6.2 Wijkteams	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	554	0	0	554
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	940	0	0	940
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	22	0	0	22

6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Subtotaal	3.215	0	0	3.215
Saldo van baten en lasten	-45.872	-1.716	-303	-47.892

Toelichting op de mutaties van taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.

- Uitvoering amendement "Additionele subsidie voor een goede levensvatbare bibliotheek, een middel ter vermindering laag geletterdheid" (Raadsvergadering 7 november 2023). In dit amendement heeft de raad eenmalig € 161 k ter dekking laten vrijvallen in de algemene middelen, die ingezet zou moeten worden voor de versterking van de financiële positie van De Zoomerij. Door dit bedrag nu toe te voegen aan de begroting 2024 kan eenmalig een extra subsidie worden verleend. Er is geen objectieve basis of wettelijke verplichting voor deze eenmalige extra subsidie.

Toelichting op de mutaties van taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

- Aanpassing tarieven gebaseerd op het tarievenonderzoek dat is uitgevoerd voor de ambulante Wmo en Jeugdzorg en voor Verblijf jeugd en overige verwachte effecten hiervan voor onze begroting.

  Zoals wij u eerder hebben laten weten, zullen de nieuwe tarieven onvermijdelijk gaan leiden tot hogere uitgaven voor deze zorgvormen.
  Voor 2024 is in de raadsinformatiebrief ('Update: tariefstijgingen en proces tarievenonderzoek jeugdhulp en Wmo') van februari 2024 een globale, voorlopige inschatting gemaakt van de extra lasten van deze opgelegde tariefaanpassingen en die kwam uit op € 3,0 mln. Conform het besluit van het bestuur over het niet opnemen van de zogenaamde PNIL-toeslag in de tarieven en een ingangsdatum van 1 april 2024 is de inschatting bijgesteld voor 2024 tot afgerond € 1,6 miljoen. Voor de meerjareninschatting (vanaf 2025) houden we rekening met een volledig jaar voor Verblijf jeugd en loopt ook het bedrag voor Jeugdbescherming- en – reclassering op. De opbouw van de aanpassingen is in onderstaand overzicht weergegeven:

Inzicht verloop beschikbaar budget (bedragen x € 1.000):	Structureel/ Incidenteel	2024	2025	2026	2027
Wmo - Ambulant	Structureel	750	1.000	1.000	1.000
Jeugd - Ambulant	Structureel	350	470	470	470
Jeugd – Verblijf	Structureel	165	330	330	330
Jeugd – Lokaal	Structureel	210	280	280	280
Jeugd - Jeugdbescherming en -reclassering	Structureel	80	110	110	110
Saldo		**1.555**	**2.190**	**2.190**	**2.190**

  Voor wat betreft Ambulant Wmo en jeugd is uitgegaan van invoering van de nieuwe tarieven per 1 april 2024 en is in de berekening uitgegaan van prijsverhogingen afgezet op basis van de zorg-omzet per zorgproduct 2023.
  Met betrekking tot Verblijf jeugd is er uitgegaan van invoering van de nieuwe tarieven per 1 juli 2024 en is in de berekening uitgegaan van een overall prijsverhoging afgezet op basis van de zorg-omzet Verblijf 2023.
  Voor wat betreft de lokale maatwerkdiensten jeugdhulp is uitgegaan van een invoering van de nieuwe tarieven per 1 april 2024 en is in de berekening uitgegaan van een overall prijsverhoging afgezet op basis van de zorg-omzet lokale maatwerkdiensten jeugdhulp 2023.

We voorzien vooralsnog geen substantiële aanvullende bijdragen vanuit het Rijk. Dit zorgt ervoor dat er extra druk komt te staan op het proces om voor de komende jaren tot een passende en sluitende begroting te komen. Dit nemen we mee in de besprekingen met uw raad over de solide kadernota 2025.

Impact op maatwerkdienstverlening 18+ (deel Wmo) op TV 6.71 is in totaal € 750 k extra lasten.

Toelichting op de mutaties van taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

- Aanpassing tarieven gebaseerd op het tarievenonderzoek dat is uitgevoerd voor de ambulante Wmo en Jeugdzorg en voor Verblijf jeugd en overige verwachte effecten hiervan voor onze begroting. Zie toelichting hierboven bij taakveld 6.71. Impact op Jeugdzorg (TV 6.72) is in totaal € 725 k extra lasten.

Toelichting op de mutaties van taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

- Aanpassing tarieven gebaseerd op het tarievenonderzoek dat is uitgevoerd voor de ambulante Wmo en Jeugdzorg en voor Verblijf jeugd en overige verwachte effecten hiervan voor onze begroting. Zie toelichting hierboven bij taakveld 6.71. Impact op Jeugdzorg (TV 6.82) in totaal € 80 k extra lasten.

Wat gaat het kosten?

Toelichting financiële afwijkingen

Samenleving **Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)**	**Programma begroting 2024**	**Afwijkingen**	**Saldo-neutraal**	**Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap**
Lasten	89.273	2.196	715	92.184
Baten	22.931	-631	0	22.300
Saldo van baten en lasten	**-66.342**	**-2.827**	**-715**	**-69.884**
Reserves				
Toevoeging	425	0	0	425
Onttrekking	161	161	230	552
Resultaat	-66.605	-2.666	-485	-69.757

Toelichting op de mutaties van taakveld 0.10 Mutatie reserves

- Uitvoering amendement "Additionele subsidie voor een goede levensvatbare bibliotheek, een middel ter vermindering laag geletterdheid" (Raadsvergadering 7 november 2023). Volgens dit amendement dient vanuit de Algemene Reserve een bedrag van € 161 k beschikbaar te worden gesteld voor het verstevigen van de financiële positie van De Zoomerij.

2. Leefomgeving

Wat is de visie van Leefomgeving?

Wat is onze visie?

Wij werken aan een duurzame en kwalitatieve woon- , werk- en leefomgeving in onze zeven dorpen en ons buitengebied. Samen met inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties bepalen we wat de voorwaarden zijn voor een gezonde, aantrekkelijke, klimaatbestendige en veilige omgeving waar iedereen zich thuis voelt. We koesteren daarbij onze identiteit die in belangrijke mate bepaald wordt door onze historische, landschappelijke en natuurlijke karakteristieken van de dorpen en het buitengebied.

De komende jaren werken we aan maatschappelijke opgaven die veel invloed hebben op onze leefomgeving. Meer dan voorheen gaat het om ontwikkelingen die op grotere schaal impact hebben. Soms ook op onze manier van leven. Denk hierbij aan de verandering van ons gebruik van fossiele brandstof naar een duurzame energie- en warmtevoorziening. Maar ook de grote behoefte aan passende woningen willen we binnen onze dorpen een goede plek geven. We zetten in op verduurzaming van mobiliteit en het vergroten van verkeersveiligheid. Dit vraagt om een samenhangende aanpak. Het betekent ook dat we duidelijke keuzes moeten maken. Met de nieuwe omgevingswet en de bijbehorende omgevingsvisie willen we dit in de praktijk vorm geven. We werken aan een nieuwe omgevingsvisie met duidelijke en richtinggevende keuzes, die vervolgens worden vertaald in het omgevingsplan en in omgevingsprogramma's.

Vernieuwing omgevingsbeleid

Het belangrijkste kader voor het realiseren van onze ruimtelijke projecten is de Omgevingswet. Deze treed nu definitief op 1 januari 2024 in werking. In Rheden grijpen we dit ook aan voor een vernieuwing in ons omgevingsbeleid. Sneller integraler, begrijpelijker, minder complex en met meer ruimte voor maatwerk. Het verbinden van ruimtelijke ontwikkelingen met maatschappelijke wensen en effecten staat centraal. Het doel van de Omgevingswet is daarnaast een vereenvoudiging van de regels en wetten op het gebied van alle omgevingsaspecten (lucht, geluid, RO, natuur, verkeer, klimaat, etc.). De invoering van de Omgevingswet betekent een zeer stevige inspanning voor onze organisatie en vraagt een andere rol van ambtenaren, college en de gemeenteraad.

We zijn inmiddels gestart met het Omgevingsvisietraject waarin we tot samenhangende beleidsvorming over de verschillende thema’s heen willen komen. Ook willen de Omgevingsvisie gebruiken om tot duidelijke keuzes en prioritering te komen. Wij geven daarbij voorrang aan initiatieven die bijdragen aan de meest urgente maatschappelijke opgaven (bijvoorbeeld woningbouw, energie- en warmtetransitie, klimaatadaptie). Bovendien geven we uitvoering aan lopende plannen, gemaakte afspraken en genomen besluiten. Grote gebiedsontwikkelingen voor het komende decennium zijn het woningbouwproject IJsseldistrict, Masterplan Welkom Veluwezoom en de pilot wijkaanpak Stenfert. Daarnaast zien wij kansen om op het bedrijventerrein Haveland op termijn te transformeren naar een aantrekkelijk woon- en werkgebied

Levendige dorpen met een passende woning en werkgelegenheid

Wij streven naar wijken waar men zich thuisvoelt en waar het veilig is. Waar we bewust omgaan met energie en wonen in duurzame, circulair gebouwde woningen en natuurinclusieve en klimaatbestendige wijken. Waar het woningtekort is afgenomen en er voldoende kansen zijn voor jongeren, gezinnen en ouderen om een passende woning te vinden, ook als zij zorg nodig hebben.

We streven naar een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers. Wij werken continu aan een goed woon- en vestigingsklimaat met aantrekkelijke werklocaties, zoals winkelgebieden en bedrijventerreinen. We zetten ons in op de banen die er zijn en bieden inwoners, die mee kunnen doen, de mogelijkheid te werken. Dit kan niet zonder samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. De ambitie hierbij is de lokale economie duurzamer te maken. Samen met ondernemers zetten wij stappen om de bedrijfsactiviteiten duurzamer te maken en dat betekent dat we steeds meer rekening moeten houden met maatschappelijke en milieuaspecten. De gemeente Rheden draagt bij aan de landelijke ambitie om in 2050 een circulaire economie te hebben. In de gemeente Rheden krijgen ondernemers de ruimte om optimaal te kunnen ondernemen, maar dit dient wel te gebeuren vanuit de brede welvaart principes.

Duurzame en leefbare wijken en dorpen

Wij zijn in 2040 een CO2 neutrale gemeente. Wij werken aan een versnelling van de opgave met bijbehorende intensivering van onze inzet. Samen met onze inwoners werken we dit de komende jaren uit naar aanleiding van de uitkomsten van het burgerberaad. We willen de komende vier jaar in vier wijken concreet aan de slag met de warmtetransitie. Uiteraard nemen wij deze ambities mee bij nieuwe (woningbouw) ontwikkelingen.

De bestaande openbare ruimte wordt klimaatadaptief en waterrobuust ingericht, door onder andere meer vergroening en minder verharding. We creëren hierdoor een toekomstbestendige leefomgeving waarin inwoners comfortabel en gezond wonen, waarin we een vitale bodem hebben en waar inwoners op loopafstand verkoeling kunnen vinden tijdens warme perioden. Dit draagt tevens bij aan een versterking van de biodiversiteit en het vergoenen van de openbare ruimte. Kwaliteit van de openbare ruimte is voor ons veel meer dan een mooie inrichting en een verzorgd onderhoud. De openbare ruimte draagt ook bij aan ontmoeting, beweging door sport en spel en een plezierige en veilige leefomgeving.

Rijk en verbonden landschap

Biodiversiteit is een parapluterm voor alle verschillende soorten die we op aarde hebben. Een goede biodiversiteit hebben we hard nodig. Dit houdt de leefomgeving gezond.

We voelen de grote verantwoordelijkheid om goed te zorgen voor onze inheemse flora en fauna. We willen een natuurinclusieve samenleving creëren door het aanbod aan leefgebieden te behouden en vergroten. Het behouden, herstellen en versterken van ons unieke landschap en biodiversiteit vraagt voortdurende inzet van vele partijen. Het teveel aan stikstofneerslag is schadelijk voor onze natuur en de biodiversiteit. Verdroogde natuur is vaak nog gevoeliger voor stikstof. De natuurwaarden van de Veluwe, maar ook onze bermen, landschapselementen staan daardoor onder druk. Het Rijk en de provincies zijn verantwoordelijk voor het stikstofvraagstuk. De problematiek is ingrijpend en complex en er zijn veel belangen mee gemoeid. Wij ondersteunen de verandering in de landbouw naar natuur-inclusief boeren. We willen als gemeente goed aanhaken op het stikstofvraagstuk en andere herstelprogramma's voor de natuur (o.a. gezonde bossen, heide, bodem).

Een goede dienstverlening richting ondernemers is een belangrijke voorwaarde om het welzijn van onze inwoners te vergroten. De kernkwaliteiten van de gemeente, prachtige ligging in het groen en aan het water, maken dat op het gebied van recreatie & toerisme en hoogwaardige zorg nog kansen liggen. We stimuleren duurzame recreatie en toerisme met specifieke aandacht.

Thema Energie- en warmtetransitie

Toelichting op stand van zaken

De afgelopen periode hebben we flinke stappen gezet op het gebied van de energietransitie. Zo is ons toegewijde team EnergieTransitie steeds meer compleet en zijn er rijksmiddelen toegekend voor de uitvoering van ons plan. Ook gaat het WUP Dieren West-project de consultatiefase in. Daarnaast is zonnepark De Bocht met succes geopend.

We richten ons de komende maanden vooral op activering en bewustwording. We zijn gestart met de uitrol van nieuwe subsidies voor isolatie en besparen. De vraag naar energiecoaches groeit en we zien dat de regelingen voor energiearmoede goed worden gebruikt. Er is nog wel ruimte voor verdere toepassing van deze regelingen en daarom zullen we extra communiceren om dit onder de aandacht te brengen.

Nieuwe beleidontwikkelingen

Er wordt momenteel landelijk ingezet op het versnellen van de energietransitie en het inzetten van meer middelen hiervoor. Echter, er zijn ook knelpunten die zich voordoen, zoals problemen met het stroomnetwerk en de regelgeving. Op dit moment is nog onduidelijk wat de directe gevolgen zullen zijn voor de uitvoering in de gemeente, maar het is wel helder dat er sprake is van een toenemend takenpakket in de komende jaren. Het vinden en behouden van bekwaam personeel zal een grote uitdaging blijven.

Afwijkingen op bestuurlijke doelen

De bebouwde omgeving in Rheden is in 2040 aardgasvrij.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Gering buiten planning	
Op dit moment hebben we een capaciteitstekort op dit thema. Vanwege de maatregelen voor de financiële beheersing vindt op dit moment geen ziektevervanging plaats en kijken we kritisch naar het openstellen van functies. De vacature voor een wijknetwerker hebben wij bijvoorbeeld niet opengesteld. We zetten daarom de voortgang op oranje. Het uiteindelijk doel ligt nog op 2040, maar voor de acties dit jaar heeft dit wel consequenties. Uitbreiding van de wijkaanpak naar andere wijken starten wij op dit moment niet op. We zijn op dit moment actief in Dieren-West en Stenfert.		
In 2040 is Rheden een CO2-neutrale gemeente.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
Inwoners en bedrijven zijn zicht bewust van- en dragen bij aan de klimaatopgave.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Gering buiten planning	
Het betrekken van inwoners en ondernemers moet beter en meer structureel		
Toelichting op de ontwikkeling van de risico's		
Draagvlak en draagkracht zijn cruciaal voor het welslagen van de energietransitie		
In 2040 wekken wij alle energie die wij gebruiken duurzaam op.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Vernieuwing omgevingsbeleid

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
In 2024 werken we met de Omgevingswet.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
In 2025 hebben wij een Omgevingsvisie.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
Wij versnellen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door prioritering.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
Wij maken een gebiedsvisie voor het Soerens Beekdal.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
8.1 Ruimtelijke ordening	2.348	183	80	2.612
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	33	0	2	35
Subtotaal	2.381	183	82	2.647
Baten				
8.1 Ruimtelijke ordening	10	0	0	10
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	129	0	0	129
Subtotaal	139	0	0	139
Saldo van baten en lasten	-2.242	-183	-82	-2.508

Toelichting op de mutaties van taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

- Voor de implementatie van de Omgevingswet ontvangen we rijksbijdragen. In de Programmabegroting 2024 is het te besteden budget voor 2024 per abuis met € 183 k verlaagd en dit wordt in deze 1e berap gecorrigeerd.

Thema Volkshuisvesting

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Terugdringen woningtekort.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
Betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
Veerkrachtige, duurzame wijken en dorpen zonder tweedeling.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
8.3 Wonen en bouwen	2.715	0	108	2.822
Subtotaal	2.715	0	108	2.822
Baten				
8.3 Wonen en bouwen	507	0	0	507
Subtotaal	507	0	0	507
Saldo van baten en lasten	-2.208	0	-108	-2.315

Niet van toepassing.

Thema Economische ontwikkeling

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Het aantrekkelijk houden van het vestigingsklimaat voor ondernemers door ruimte te bieden om mee te bewegen met nieuwe ontwikkelingen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	
We stimuleren de verduurzaming van bedrijven.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	
Wij streven naar een positieve werkgelegenheidsontwikkeling.		

Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	
Stijging van het aantal overnachtingen in de gemeente Rheden.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	445	0	10	456
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	9	0	0	9
3.4 Economische promotie	404	0	3	407
Subtotaal	859	0	14	872
Baten				
3.1 Economische ontwikkeling	101	0	0	101
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	9	0	0	9
3.4 Economische promotie	483	50	0	533
Subtotaal	593	50	0	643
Saldo van baten en lasten	-265	50	-14	-230

Toelichting op de mutaties van taakveld 3.4 Economische promotie

- Forensenbelasting (18k); De werkelijke inkomsten uit Forensenbelasting zijn al een aantal jaren fors hoger.

- Toeristenbelasting (31k); De werkelijke inkomsten toeristenbelasting zijn fors hoger dan begroot, stijging komt met name door het gestegen aantal overnachtingen.

Thema Circulaire economie

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Gemeente Rheden geeft het goede voorbeeld op het gebied van circulair inkopen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
Ondernemers zijn zich bewust van de kansen op het gebied van circulaire economie.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	

We streven naar een maximaal scheidingspercentage.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ronald Ter Hoeven	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Biodiversiteit, erfgoed en landschap

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
We werken aan het behouden en verbeteren van de biodiversiteit in de gemeente Rheden.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
Het beheer van het Rozendaalse Veld is gericht op bescherming en versterking van de natuurwaarde.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
Het beschermen, versterken en verbinden van het Rhedens landschap.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Gering buiten planning	
Op dit moment hebben we een capaciteitstekort op dit thema. Vanwege de maatregelen voor de financiële beheersing hebben wij de vacature voor de beleidsregisseur landschap niet opengesteld. We zetten daarom de voortgang op oranje. Op dit moment starten we bijvoorbeeld niet met een programma landschap.		
Het erfgoed is in goede staat.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
We zetten erfgoed in voor het behalen van gemeentebrede doelen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	
We ontsluiten erfgoedinformatie voor iedereen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Paul Hofman	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
5.5 Cultureel erfgoed	245	0	0	245
Subtotaal	245	0	0	245
Baten				
5.5 Cultureel erfgoed	45	0	0	45
Subtotaal	45	0	0	45
Saldo van baten en lasten	-199	0	0	-199

Niet van toepassing.

Thema Inrichting en beheer openbare ruimte

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
De openbare ruimte is duurzaam, heel en veilig ingericht, waarin de verschillende thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit worden verwerkt.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Gering buiten planning	
Projecten lopen vertraging op vanwege netcongestie en stikstofvraagstukken. Daarbij hebben we op dit moment hebben we een capaciteitstekort op dit thema. Vanwege de maatregelen voor de financiële beheersing vindt op dit moment geen ziektevervanging plaats. Dit betekent bijvoorbeeld vertraging bij de verdere uitwerking Landelijke Adaptatie Strategie en de advisering met betrekking tot klimaatadaptatie in civiele projecten. Een vacature voor projectleider civiel staat op dit moment on hold.		
In het beheer en inrichting van de openbare ruimte geven we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of inwoners met inkomensondersteuning de mogelijkheid om werkervaring op te doen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
Wateroverlast, hitte en droogte(stress) in de fysieke leefomgeving wordt beperkt en voorkomen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
Kinderen en jongeren in de gemeente Rheden spelen volop buiten. Daarvoor zijn er voldoende, uitdagende en gevarieerde speelplekken in de openbare ruimte.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
Bewoners participeren in onze (her)inrichtingsprojecten en beheer van de openbare ruimte.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	

De gemeente Rheden streeft met haar openbare verlichting veiligheid voor haar inwoners na. Op het gebied van duurzaamheid wil zij verder stappen zetten, door te investeren in energiebesparende LED-armaturen met dimmodules.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
De openbare ruimte is duurzame, schone, hele en veilige onderhouden.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	
De functionaliteit van de riolering en daarmee de volksgezondheid is geborgd in het kader van goed, toekomstbestendig stedelijk waterbeheer.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	857	0	112	969
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.687	0	132	3.819
7.2 Riolering	3.848	0	189	4.037
7.3 Afval	4.608	0	11	4.619
7.4 Milieubeheer	3.161	0	130	3.290
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	624	0	20	643
Subtotaal	16.785	0	594	17.379
Baten				
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	442	0	0	442
5.7 Openbaar groen en recreatie	225	0	0	225
7.2 Riolering	5.676	0	140	5.816
7.3 Afval	5.606	-750	0	4.856
7.4 Milieubeheer	1.315	0	0	1.315
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	806	0	0	806
Subtotaal	14.070	-750	140	13.460
Saldo van baten en lasten	-2.715	-750	-454	-3.918

Toelichting op de mutaties van taakveld 7.3 Afval

- Afvalstoffenheffing (€ -750 k); Betreft correctie van de te hoge tarieven afvalstoffenheffing in de 'Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2024'. Per abuis zijn daarin de basistarieven dubbel meegenomen. Zie toelichting in raadsinformatiebrief van 20022024.

Thema Mobiliteit en infra

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
We bouwen aan een verkeersveilige, bereikbare en op een duurzame mobiliteit ingerichte woon-, werk- en leefomgeving.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	
We dragen bij aan de mobiliteitstransitie.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
2.1 Verkeer en vervoer	6.337	0	90	6.427
2.2 Parkeren	77	0	1	78
2.5 Openbaar vervoer	125	0	0	125
Subtotaal	6.539	0	91	6.630
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	302	0	0	302
2.2 Parkeren	25	0	0	25
2.5 Openbaar vervoer	97	0	0	97
Subtotaal	425	0	0	425
Saldo van baten en lasten	-6.115	0	-91	-6.205

Niet van toepassing.

Wat gaat het kosten?

Toelichting financiële afwijkingen

Leefomgeving Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten	29.524	183	888	30.595
Baten	15.780	-700	140	15.219
Saldo van baten en lasten	**-13.744**	**-883**	**-748**	**-15.376**
Reserves				
Toevoeging	810	0	0	810
Onttrekking	985	0	0	985
Resultaat	-13.569	-883	-748	-15.200

Niet van toepassing.

3. Bestuur & organisatie

Wat is de visie van Bestuur en organisatie?
Dienstverleningsagenda
Een goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen vinden wij belangrijk. Daarvoor is een goed werkende gemeentelijke organisatie nodig. Slagvaardigheid in het realiseren van onze ambities is daarbij essentieel. Op een aantal onderdelen verbeteren wij de digitale dienstverlening.

Kansengelijkheid en inclusie
Wij willen een samenleving die uitgaat van gelijkwaardigheid, diversiteit en inclusie. Wij ambiëren gelijke kansen voor iedereen. Onderdrukking, uitbuiting en uitsluiting worden door ons met kracht bestreden. De gemeente Rheden is daarom ook een regenbooggemeente.

Inwonersparticipatie
Eind 2022 is met een groot aantal inwoners in diverse werkgroepen samen met de gemeente het Burgerakkoord Rheden CO^2-neutraal gesloten. De raad heeft aangegeven dat het burgerakkoord zoveel mogelijk wordt geïmplementeerd. Vervolgens een duurzaamheidsagenda gemaakt, waarin de maatregelen verder zijn uitgewerkt. In 2024 zal de duurzaamheidsagenda verder worden uitgerold. Er zijn extra middelen nodig voor het proces en extra middelen voor de concrete maatregelen.

Regionale samenwerking en internationale betrekkingen
De coalitiepartijen hechten veel waarde aan de gemeentelijke onafhankelijkheid en zelfstandigheid. Voor een aantal maatschappelijke vraagstukken is regionale samenwerking gewenst of noodzakelijk en soms verplicht. De regionale samenwerkingen waarin wij participeren hebben een duidelijke toegevoegde waarde en vergroten onze effectiviteit en efficiency. In deze samenwerkingen hebben wij een actieve opstelling en inbreng. Daarbij hebben wij oog voor de democratische legitimatie. Wij intensiveren daarom de lokale en regionale samenwerking. Daarbij hechten wij veel waarde aan lokale samenwerkingen met ondernemers en het onderwijs. Met betrekking tot internationale samenwerking continueren we de samenwerking met Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) International op basis van participatie in hun programma's en projecten.

Vastgoedportefeuille
Wij willen meer duurzame voorzieningen op maat voor toekomstbestendige dorpen. Daarbij geven wij aandacht aan circulair aanbesteden. Door middel van ons vastgoedbeleid willen wij de sociale verbindingen van de dorpen in Rheden behouden en, waar mogelijk, versterken. Op deze wijze behouden wij levendige dorpen met een duidelijk eigen karakter en identiteit. Ook culturele voorzieningen dragen bij aan de onderlinge sociale verbindingen. Tot slot draagt onze vastgoedstrategie bij aan solide, toekomstbestendige gemeentelijke financiën.

Professionalisering organisatie
Rheden wil een betrouwbare en slagvaardige organisatie zijn, die haar inwoners, ondernemers en bezoekers goede dienstverlening biedt.

Thema Dienstverleningsagenda

Afwijkingen op bestuurlijke doelen
Een klantgerichte en adequate dienstverlening aan inwoners, ondernemers en instellingen.

Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
0.1 Bestuur	2.854	0	39	2.893
0.2 Burgerzaken	1.800	0	67	1.867
0.4 Overhead	19.210	175	1.278	20.663
0.5 Treasury	-1.018	0	0	-1.018
0.61 OZB woningen	730	0	0	730
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	2.962	1.139	-2.239	1.861
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
Subtotaal	26.538	1.314	-855	26.997
Baten				
0.1 Bestuur	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	825	0	0	825
0.4 Overhead	27	0	0	27
0.5 Treasury	719	0	0	719
0.61 OZB woningen	8.288	0	0	8.288
0.62 OZB niet-woningen	2.854	0	0	2.854
0.63 Parkeerbelasting	4	0	0	4
0.64 Belastingen overig	85	60	0	145
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	99.774	973	0	100.747
0.8 Overige baten en lasten	300	0	0	300
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
Subtotaal	112.875	1.033	0	113.908
Saldo van baten en lasten	86.337	-281	855	86.911

Toelichting op de mutaties van taakveld 0.4 Overhead

- Voor het versterken van de financiële functie zijn investeringen in komende jaren noodzakelijk. Onder de financiële functie wordt verstaan alles en iedereen in de gehele organisatie (ook bestuurlijk) met een financiële rol in zijn of haar functie. Investering in 2024 bedraagt 175K.

Toelichting op de mutaties van taakveld 0.64 Belastingen overig

- De werkelijke inkomsten hondenbelasting zijn 60K hoger dan in de begroting is opgenomen.

Toelichting op de mutaties van taakveld 0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds

- Algemene Uitkering; Bijstelling opbrengsten algemene uitkering op grond van de septembercirculaire Gemeentefonds 2023. Zie toelichting in raadsmemo 16-10-2023 "Financiële effecten septembercirculaire gemeentefonds 2023". Betreft voordelige correctie van 1.443K.

- Algemene Uitkering; Bijstelling opbrengsten algemene uitkering op grond van de decembercirculaire GF 2023. Zie toelichting in raadsmemo 9-1-2024 "Financiële effecten decembercirculaire gemeentefonds 2023". Betreft nadeel in 2024 van 470K.

Toelichting op de mutaties van taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Functiewaarderingssysteem HR21; In 2023 zijn we een project gestart om de functies en het functiewaarderingssysteem HR21 te actualiseren. U kunt dit teruglezen in de paragraaf Bedrijfsvoering programmabegroting 2024-2027. De verwachting is dat deze actualisatie in 2024 leidt tot een eenmalige kostenpost van 1.014k. Het structurele effect wordt verwerkt in de Kadernota 2025.

- CAO ontwikkeling 2024; Voor de CAO ontwikkeling 2024 is in de begroting 2024 rekening gehouden met een stijging van de salarislasten van 5,2%. Hiermee is de stijging van 2024 grotendeels gedekt. Er dient nog een bedrag te worden bijgeraamd van 125K om de CAO ontwikkeling 2024 geheel op te kunnen vangen.

Thema Kansengelijkheid en inclusie

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Wij geven elke inwoner gelijke kansen.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Inwonersparticipatie

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
We betrekken actief onze inwoners en ondernemers bij besluitvorming.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Gering buiten planning	

Het doel was om de participatieverordening in januari in de Raad vast te stellen. In overleg met de Raad is afgesproken het participatieproces over de participatienota een tweede ronde te geven. Dit leidt ertoe dat het vaststellen van de Participatienota is vertraagd en nu staat gepland voor Q3 2024.

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Regionale samenwerking en internationale betrekkingen

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Verbetering samenspel Omgeving - Gemeenteraad – College – organisatie.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Carol van Eert	
Voortgang	Conform planning	
Vaststelling Lange Termijn Visie.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Carol van Eert	
Voortgang	Conform planning	
Realisatie van toegevoegde waarde door samenwerking.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Carol van Eert	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Vastgoed portefeuille

Nieuwe beleidontwikkelingen
Gemeente Rheden heeft vastgoed in bezit om haar beleidsdoelstellingen te realiseren. Het bezitten van vastgoed is geen doelstelling op zich voor de Gemeente Rheden. Toch hebben wij een omvangrijke vastgoedportefeuille. Dit brengt verplichtingen met zich mee. Hoe we hier uitvoering aan geven is beschreven in het Rhedens Vastgoedkader. Verder zien we dat ontwikkelingen rondom het Didam arrest extra inspanning en een aangepaste werkwijze met zich meebrengen.

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Verduurzaming van de vastgoedportefeuille.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg	
Voortgang	Gering buiten planning	

De verduurzaming van Theothorne is gestart, deze zal BENG worden uitgevoerd doch wel aardgasloos. Daarnaast staat de oplevering van een duurzaam en energieneutraal gemeentehuis gepland in Q4. Het beleidskader Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed zal naar verwachting in Q3 2024 worden vastgesteld. Het uitvoeringsplan wat aanvankelijk is opgesteld wordt momenteel opnieuw bekeken en aangescherpt om te kunnen voldoen aan de bezuinigingsopgave SolideKadernota voor de komende jaren. We prioriteren verduurzaming en plannen zoveel mogelijk in combinatie met de MJOP's. Het uiteindelijke doel is om in 2050 volgens klimaatakkoord dat ons vastgoed geheel energieneutraal is.
Toelichting op de ontwikkeling van de risico's
Het risico bestaat dat er in verband met de betaalbaarheid keuzes doorgeschoven moeten worden zodat het langer duurt voordat 30% van ons vastgoed energieneutraal is. Tevens vormt netcongestie een risico waardoor toekomstige implementatie in gevaar zou kunnen komen.
Verbeteren financiële structuur.

Verantwoordelijk portefeuillehouder	Dorus Klomberg
Voortgang	Buiten planning

De verbindingen met de beleidsvelden wordt actief verbeterd maar de personele bezetting op Vastgoed is onvoldoende om alle beleidsvelden optimaal te bedienen. We hebben op financieel gebied nog de nodige verbeteringsslagen te maken, maar de knelpunten krijgen we in beeld. De basis om financiële structuur te verbeteren vraagt ondersteuning door Financiën en personele continuïteit en deze ontbreekt waardoor financiële bijsturing en advisering nu onvoldoende is geborgd.
Toelichting op de ontwikkeling van de risico's
De personele bezetting is niet optimaal en vormt een risico. Deze verbeteringen kunnen alleen gerealiseerd worden door sterke samenwerking tussen de financieel adviseur, beleidsadviseurs (sport, dorpshuisen, veiligheid etc.) en Vastgoed. De personele wisseling en minimale formatie belemmeren een gestage verbeteringsslag.

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Professionalisering organisatie

Afwijkingen op bestuurlijke doelen	
Rheden wil een professionele, klantgerichte en toekomstbestendige organisatie zijn, waar de inrichting van de organisatie ondersteunend is aan de visie en doelen.	
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Gea Hofstede
Voortgang	Conform planning

Toelichting financiële afwijkingen

Niet van toepassing.

Thema Integrale veiligheid

Afwijkingen op bestuurlijke doelen		
Wij willen met elkaar een Rhedense samenleving zijn waarin iedere inwoner en ondernemer een veilige woon-, werk- en leefomgeving ervaart.		
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Carol van Eert	
Voortgang	Conform planning	

Toelichting financiële afwijkingen

Taakveld (x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.297	0	0	3.297
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.152	0	48	1.200
Subtotaal	4.449	0	48	4.496
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	0	0	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	21	0	0	21
Subtotaal	26	0	0	26
Saldo van baten en lasten	-4.423	0	-48	-4.470

Niet van toepassing.

Wat gaat het kosten?

Toelichting financiële afwijkingen

Bestuur en organisatie Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	Programma begroting 2024	Afwijkingen	Saldo-neutraal	Gewijzigde programma begroting 2024 na 1e Berap
Lasten	30.987	1.314	-808	31.493
Baten	112.901	1.033	0	113.934
Saldo van baten en lasten	**81.914**	**-281**	**808**	**82.441**
Reserves				
Toevoeging	780	0	0	780
Onttrekking	277	0	426	703
Resultaat	81.411	-281	1.234	82.364

Niet van toepassing.

3 Bijlagen

Duiding saldo-neutrale wijzigingen

Lasten/Baten	1BR Saldo-neutraal	A) Verschuiving salarissen	B) Telemetrie	C) Verwerking CAO	D) Ziektevervanging	E) Huisvestingslasten	F) Inzet Covid-19 middelen uit reserve
Lasten							
Exploitatie							
P1. Samenleving	715.453	88.556		383.515	88.382	-75.000	230.000
P2. Leefomgeving	888.058	116.401	140.000	605.077	26.580		
P3. Bestuur & Organisatie	-807.511	-204.957		-988.592	-114.962	501.000	
Totaal lasten	**796.000**	**0**	**140.000**	**0**	**0**	**426.000**	**230.000**
Baten							
Exploitatie							
P2. Leefomgeving	140.000		140.000				
Reserves							
P1. Samenleving	230.000						230.000
P3. Bestuur & Organisatie	426.000					426.000	
Totaal baten	**796.000**	**0**	**140.000**	**0**	**0**	**426.000**	**230.000**
Eindtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

A) Verschuiving salarissen; Dit betreft verdeling van formatiebudget, opgenomen in de begroting 2024. In eerste instantie wordt het budget begroot op een stelpost binnen programma 3. Na toekenning van de formatie wordt de begrotingswijziging gemaakt naar de betreffende taakvelden binnen de programma's.

B) Telemetrie; De telemetrie waarmee wij communiceren met de technische installaties van onze gemalen dient vervangen te worden. Dat gebeurt nu via 3G en dat gaat verdwijnen en we moeten ons instellen op 4G, of liefst 5G. De kosten willen we dekken uit de huidige exploitatie en aan het einde van het jaar te vereffenen met de voorziening riolering
C) Verwerking CAO; In de Kadernota 2024 is rekening gehouden met een CAO verhoging in 2024. Hiervoor is een bedrag geraamd op de stelpost. De verdeling van het budget naar de taakvelden gebeurt in deze berap.
D) Ziektevervanging; In onze begroting houden we rekening met een budget voor ziektevervanging van € 200.000. De verdeling over de programma's gebeurt in deze berap.
E) Huisvestingslasten; Dit betreft nog te ramen incidentele budgetten voor gemeentelijke huisvesting (huur- en servicelasten diverse panden) i.v.m. realisatie nieuwe gemeentehuis. Deze uitgaven worden, conform uitgangspunten dekkingsplan gemeentehuis, gedekt ten laste van de reserve nieuwbouw gemeentehuis.
F) Inzet Covid-19 middelen uit reserve; betreft inzet vanuit de reserve Covid-19 ten behoeve van extra voorschoolmaatschappelijk werk (€ 75K), extra jongerenwerk (€ 75K) en integrale jongeren aanpak (€ 80K).

Grote projecten

Beleidsdoel	Start	Eind	Budget (€ x 1.000)	Planning St	Planning Mu	Kwaliteit St	Kwaliteit Mu	Budget St	Budget Mu	Oordeel	Toelichting afwijkingen	Belangrijkste risico's
1. Nieuw Gemeentehuis (Wethouder: Dorus Klomberg, Projectleider: Jenine Hingstman)												
3.1 Dienstverlening	1-1-2023	31-12-2024	€ 30.754	●	▼	●	▶	●	▶	Op planning		* Blijven behalen van de planning
2. Omgevingswet (Wethouder: Paul Hofman, Projectleider: Martin van Meurs)												
2.2 Vernieuwing omgevingsbeleid	1-1-2023	31-12-2026	€ 5.000	●	▲	●	▲	●	▲	Op planning		
3. Implementatie Hervormingsagenda Jeugd (Wethouder: Ronald Ter Hoeve, Projectleider: Gretha Oosterveld)												
3.2 Vitaal en Gezond	1-1-2023	31-12-2024	€ 425	●	▶	●	▶	●	▶	Op planning		Hogere implementatiekosten
4. Integrale wijkaanpak Stenfert (Wethouder: Gea Hofstede, Projectleider: Margriet Loeven)												
3.2 Vitaal en Gezond	1-1-2023	31-12-2028	€ 200.000	●	▲	●	▲	●	▲	Op planning		*inzet partners
5. Digitaal Rheden (Wethouder: Dorus Klomberg, Projectleider: Philip Woertman)												
Doelen: Digitale dienstverlening, Goede werkgever, Samenwerking, ICT fundament en Sturing.	1-1-2023	31-12-2025	€ 2.500	●	▲	●	▲	●	▲	Opletten	Langdurige vertraging in het project vervanging zaaksysteem (door capaciteitsgebrek bij leverancier) en daardoor ook vertraging in het project papierarm en digitaal werken. Te nemen maatregel: duur van het	*financiële en bestuurlijke risico's als we niet (tijdig) compliant zijn aan wet- en regelgeving.

							programma Digitaal Rheden verlengen.
6. IJsseldistrict (Wethouder: Gea Hofstede, Projectleider: Annemarie Koopman)							
	1-1-2023	31-12-2024	€ 7.500	●	▲	● ▲	● ▲	Op planning
7. Uitvoeringprogramma Veluwezoom (Wethouder: Paul Hofman, Projectleider: Rowena Vanistendael)							
	1-1-2023	31-12-2024	€ 7.500	●	▲	● ▲	● ▲	Op planning
8. Reconstructie Oranjebuurt Dieren (Wethouder: Dorus Klomberg, Projectleider: Richard Rutten)							
	1-1-2021	31-12-2025	€ 7.500	●	▲	● ▲	● ▲	Op planning

Legenda

Stand van zaken	●	Op planning
	●	Opletten
	●	Buiten planning
	●	Niet gestart
Mutatie	▶	Geen verandering
	▲	Verbetert
	▼	Verslechtert

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Dorus Klomberg	3 Bestuur & Organisatie	17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken
b en w-vergadering	**agendapunt**	**bijlage(n) ter inzage**
		4
rol raad	**soort document**	
Zienswijze		
voorbereidende vergadering	**agendapunt**	
raadsvergadering	**agendapunt**	

onderwerp
Wijziging Gemeenschappelijke regeling intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie - De Connectie

INHOUD VOORSTEL
De raad wordt voorgesteld om:
- een positieve zienswijze te geven op de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie;
- het college opdracht te geven deze zienswijze conform bijgevoegd concept toe te sturen aan het bestuur van de Connectie;

1 Waartoe is het voorstel gedaan?
De gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie, bij u beter bekend als De Connectie, moet worden aangepast in verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr). De wetswijziging van de Wgr heeft als doel gemeenteraden meer te betrekken bij de verschillende Gemeenschappelijke Regelingen. Een aantal wijzigingen moet verplicht worden overgenomen, voor een aantal wijzigingen hebben de gemeenteraden de keus.
Hiervoor wordt u een concept wijzigingsbesluit voorgelegd. Deels betreft het wijzigingen die volgen op de aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deels betreft dit aanpassingen omdat de organisatie heeft aangegeven deze wenselijk te achten.

Wijzigingsvoorstellen algemeen:
- de organisatie wil graag dat de regeling/rechtspersoon niet langer Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie (afgekort IGUO) heet, maar 'De Connectie';
- aanpassing artikel 5, vijfde lid (Voorzitter vertegenwoordigt in en buiten rechte);
- aanpassing van artikel 9 (directeur neemt als secretaris deel aan de vergadering);

een aantal redactionele wijzigingen

Wijzigingen in het kader van de gewijzigde wet:
- zienswijze (artikel 7, derde lid en 26, vijfde lid);
- participatie, niet tenzij (artikel 7, vierde lid);
- verstrekken van informatie (artikel 10, zevende lid);
- hoofdstuk 5: financiële bepalingen;
- invoering evaluatie (artikel 29);
- aanpassing artikel 30 in verband met wijziging publicatie/toezendingsplicht.

De Gemeenschappelijke Regeling moet unaniem worden vastgesteld. Daarom heeft De Connectie samen met de deelnemende gemeenten de voorkeuren bepaald. Deze zijn vertaald in de nu voorliggende Gemeenschappelijke Regeling.

2 Wat is de aanleiding?
De wijzigingen in de Wgr zijn er met name op gericht om de democratische legitimiteit beter te borgen.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Wet gemeenscappelijke regelingen
- Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie

4 Wat willen wij bereiken?

Een actuele Gemeenschappelijke Regeling De Connectie die is aangepast conform de Wet gemeenschappelijke regelingen.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In deze eerste ronde krijgen de raden de gelegenheid om hun zienswijze te geven. In de tweede ronde worden de raden gevraagd om toestemming voor het wijzigen van de regeling. Deze toestemming mag alleen worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Uiteindelijk wordt deze regeling dan in de colleges vastgesteld.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

7 Wat zijn de risico's?

Unanieme instemming vereist een uitgebreid besluitvormingsproces.
Het wijzigen van de regeling is een bevoegdheid van alle colleges, met betrokkenheid van alle raden van de deelnemende gemeenten. Dit betekent dat de besluitvorming in alle colleges en raden van de deelnemende gemeenten doorlopen moet worden. Als een zienswijze wordt ingediend zal in het definitieve voorstel de ingediende zienswijze moeten worden verwerkt. Als de zienswijze niet of slechts gedeeltelijk wordt overgenomen, moet dit worden toegelicht. Het risico dat te zijner tijd unanieme besluitvorming uitblijft wordt klein geacht omdat de raden van de deelnemende gemeenten zijn betrokken bij de voorbereiding van de wijziging.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Het bestuur van De Connectie zal op de hoogte worden gebracht van de zienswijze van uw raad.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Niet van toepassing.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Niet van toepassing.

Velp,

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Ontwerp-raadsbesluit

De raad van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 april 2024

gelet op de Wet gemeenschappelijke Regelingen

b e s l u i t :

- een positieve zienswijze te geven op de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie;
- het college opdracht te geven deze zienswijze conform bijgevoegd concept toe te sturen aan het bestuur van de Connectie;

Velp, 28 mei 2024

De raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.

Bestuur van de Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie,
h.o.d.n. De Connectie
T.a.v.

datum	**zaaknummer**	**uw brief/kenmerk**
	RHD-	
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
N. Koning-Lucas	(026) 49 76 911	

onderwerp
zienswijze wijziging GR IGUO

Geachte heer, mevrouw,

De gemeente Rheden heeft van De Connectie het concept besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie ontvangen.
De gemeenteraad van Rheden heeft in zijn vergadering van 27 juni jl. dit wijzigingsvoorstel besproken.

Wij berichten u hierbij dat onze raad een positieve zienswijze heeft gegeven op de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De griffier, De voorzitter

Gemeenschappelijke regeling De Connectie

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden, hierna te noemen de deelnemers;

Overwegende dat
Deelnemers eind november 2011 hebben besloten om samen te gaan werken door kennis en ervaring te bundelen;

De verwachting is dat bundeling van kennis en ervaring de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners zal vergroten;

Samenwerking op lange termijn ook kan leiden tot kostenbesparingen en een verhoging van de efficiency;

Deelnemers willen samenwerken ter behartiging van de sturing en beheersing van hun ondersteunende processen en van uitvoeringstaken;

Deelnemers hebben besloten om deze samenwerking vorm te geven middels een gemeenschappelijke regeling met een bedrijfsvoeringsorganisatie;

Deze bedrijfsvoeringsorganisatie van start is gegaan onder de naam “Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie”, maar inmiddels handelt onder de naam “De Connectie”;

Het voor de vindbaarheid van de gemeenschappelijke regeling het van belang is de naam hiervan te wijzigen in “De Connectie”;

De Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022 is gewijzigd, waardoor deze gemeenschappelijke regeling wijziging behoeft;

Gelet op

- artikel 1, eerste lid en artikel 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- artikel 10:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
- de verleende toestemming, overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, van de raden van de betrokken gemeenten aan de deelnemers voor het aangaan van de samenwerking en het treffen van deze regeling;

Besluiten

te treffen de

Gemeenschappelijke regeling De Connectie

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a. college: het college van burgemeester en wethouders;
b. deelnemers: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden;
c. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij De Connectie;
d. derden: niet-deelnemers aan de regeling;
e. regeling: de gemeenschappelijke regeling De Connectie
f. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Begrippen uit de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet die in deze regeling worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis als in de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet.

Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie

1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Wgr, genaamd De Connectie.
2. De Connectie is statutair gevestigd te Arnhem.

Hoofdstuk 2: Taken en bevoegdheden van de Connectie

Artikel 3 Doelen en taken

1. De Connectie heeft tot doel het behartigen van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en uitvoeringstaken voor de deelnemers, met inachtneming van de autonomie van de deelnemers.
2. De deelnemers bepalen welke taken worden overgedragen aan De Connectie .
3. De deelnemers kunnen bij unanimiteit wijzigingen toebrengen in de taken van De Connectie .
4. Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de hierboven bedoelde taken, kan De Connectie op verzoek van derden bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken verrichten.

Artikel 4 Bevoegdheden deelnemers

1. Aan het Bestuur van De Connectie worden geen bevoegdheden gedelegeerd door de deelnemers.
2. De deelnemers kunnen ten aanzien van de bij of krachtens artikel 3 aan De Connectie opgedragen taken, bevoegdheden aan de leden van de directie van De Connectie mandateren, met de bevoegdheid tot ondermandaat.

Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het Bestuur

§ 1. Het Bestuur

Artikel 5 Samenstelling

1. De deelnemers wijzen uit hun midden elk één lid van het Bestuur aan.
2. De deelnemers wijzen voor de door hen benoemde leden van het Bestuur plaatsvervangende leden aan. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het Bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing.
3. Het Bestuur wijst uit hun midden een voorzitter aan alsmede diens plaatsvervanger.
4. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuur en de vergaderorde binnen het Bestuur, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 8 lid 1.
5. De voorzitter ondertekent de stukken die namens het Bestuur uitgaan en vertegenwoordigt De Connectie in en buiten rechte.
6. Het Bestuur kan de voorzitter machtigen om namens het Bestuur te handelen.

Artikel 6 Aanwijzing en ontslag

1. De leden van het Bestuur worden aangewezen voor dezelfde periode als waarvoor het betreffende college wordt benoemd.
2. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt van rechtswege, zodra het lid ophoudt lid van het college te zijn of de deelnemer die het lid heeft aangewezen uittreedt.
3. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Dit gebeurt door mededeling aan het Bestuur. Het lid blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien. Indien noodzakelijk vindt deze waarneming door de burgemeester van de betreffende deelnemende gemeente plaats.
4. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst de daartoe bevoegde deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

Artikel 7 Bevoegdheden Bestuur

1. Het Bestuur heeft de bevoegdheden voor zover benodigd voor de uitoefening van de in artikel 3 lid 2 genoemde taken.
2. Het Bestuur kan haar bevoegdheden mandateren c.q. volmacht verlenen aan de leden van de directie De Connectie met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht.
3. Onverminderd het bepaalde in de wet worden besluiten niet voor zienswijze aan de raden van de deelnemers voorgelegd.

Artikel 8 Vergaderingen

1. De vergaderingen van het Bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het Bestuur niet anders heeft bepaald.
2. Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of tenminste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden.
3. De leden van het Bestuur hebben ieder één stem.
4. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, tenzij in deze regeling anders is bepaald.

5. Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, 30, en 32 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

§ 2 Secretaris

Artikel 9 Secretaris

1. De directeur is als secretaris tijdens de vergadering van het Bestuur aanwezig.
2. De stukken die van het Bestuur uitgaan, worden door de secretaris mede-ondertekend.
3. Het Bestuur regelt de plaatsvervanging van de secretaris.

§ 3 Informatie en verantwoording

Artikel 10 Informatie en verantwoordingsplicht

1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen.
2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur.
3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek.
4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is.
5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels.
6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
7. Het Bestuur stelt voor het digitaal verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
8. Het Bestuur stelt de Rekenkamer van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamertaak nodig is.

Artikel 10a Participatie

Participatie van ingezetenen en belanghebbenden vindt via de deelnemende gemeente plaats. In uitzonderlijke gevallen kan het Bestuur ingezetenen en belanghebbenden laten participeren in verband met keuzes die te maken hebben op de uitvoering van beleid.

Hoofdstuk 4: Ambtelijke organisatie De Connectie

Artikel 11 Directie

1. Er is een directie van De Connectie.
2. De directie De Connectie wordt door het Bestuur benoemd.
3. Het Bestuur kan de leden van de directie schorsen en ontslaan.
4. De directie is belast met de leiding van De Connectie en de zorg voor een juiste taakvervulling in de organisatie.

Artikel 12 Aanstellen overig personeel

1. Het Bestuur is belast met het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van De Connectie.
2. Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden, uitgezonderd het schorsen en ontslaan van directieleden, mandateren aan de directie van De Connectie.

Artikel 13 Rechtspositie personeel

Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.

Hoofdstuk 5: Financiële bepalingen

Artikel 14 Organisatie financieel beheer

1. Het Bestuur stelt de nodige voorschriften vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het geldelijk beheer van De Connectie.
2. Bij de in het eerste lid bedoelde voorschriften wordt bepaald welke ambtenaren van De Connectie met het doen van ontvangsten en betalingen voor De Connectie en met zorg voor de boekhouding zijn belast.

Artikel 15 Procedure begrotingsbehandeling

1. Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerp-begroting als bedoeld in artikel 35 eerste lid van de Wgr van een behoorlijke toelichting.
2. Het Bestuur zendt de ontwerp-begroting aan de raden van de gemeenten toe voor 1 mei, maar tenminste twaalf weken voor vaststelling van de begroting, voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft.
3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting binnen twaalf weken na de verzending van de ontwerpbegroting aan het Bestuur kenbaar maken.
4. Het Bestuur zendt de begroting nadat deze is vastgesteld onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing.
5. Het besluit tot vaststelling van de begroting wordt genomen bij meerderheid van stemmen en kan uitsluitend genomen worden bij voltallige aanwezigheid van het Bestuur. Voor zover het een verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten betreft, dient de meerderheid als bedoeld in de vorige volzin te worden behaald met stemmen van leden van het Bestuur die ook een meerderheid in inwonersaantallen vertegenwoordigen.

Artikel 16 Procedure bij wijziging begroting

1. Het bepaalde in artikel 35, eerste en derde lid van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.
2. Wijzigingen als bedoeld in het eerste lid worden door het Bestuur vastgesteld.

Artikel 17 Gemeentelijke Bijdragen

1. In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen.
2. Het Bestuur stelt richtlijnen vast voor de kostenverdeelsleutel zoals deze jaarlijks in de begroting wordt opgenomen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de deelnemers er steeds zorg voor zullen dragen dat De Connectie te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
3. Het besluit bedoeld in het tweede lid wordt met meerderheid van stemmen vastgesteld.
4. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15 oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage.
5. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het Bestuur stelt hiertoe nadere regels vast in de richtlijnen, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 18 Informatievoorziening

1. Het Bestuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht aan de raden in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het opvolgende jaar, teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen.
2. Het Bestuur rapporteert aan de raden voor 1 mei en voor 15 september van elk lopend boekjaar over de voortgang van de uitvoering van de begroting inclusief te verwachten ontwikkelingen voor het desbetreffende jaar.

Artikel 19 Aanbieding rekening

1. Van de inkomsten en uitgaven van de bedrijfsvoeringsorganisatie wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen.
2. Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor 30 april van het jaar dat volgt op het dienstjaar waarop zij betrekking hebben.

Artikel 20 Vaststelling rekening

1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 1 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft.
2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten.
3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.

Hoofdstuk 6: Geschillen en aansprakelijkheid

Artikel 21 Geschillen

De deelnemers zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wgr in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Artikel 22 Aansprakelijkheid

De Connectie verzekert zich tegen:

a. Civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen;
b. Wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade.

Hoofdstuk 7: Archief

Artikel 23 Zorg voor archiefbescheiden

1. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van De Connectie en haar organen.
2. Gedeputeerde Staten oefenen toezicht uit op de in het eerste lid bedoelde zorg.
3. De directie is belast met het beheer van de archiefbescheiden van De Connectie en haar organen, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
4. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer.
5. De kosten voor de in het eerste lid bedoelde zorg komen ten laste van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem en worden vervolgens met de andere deelnemers in de regeling verrekend.

Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing

Artikel 24 Wijziging van de regeling

1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd.
2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit, tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald.
3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt.
4. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden uit de regeling.
5. Het Bestuur is belast met bekendmaking van de gewijzigde regeling.

Artikel 25 Toetreding door andere gemeenten

1. De deelnemers kunnen bij besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is.
2. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure:
    a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de deelnemers;
    b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming;
    c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.

Artikel 26 Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.
2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van een minimaal 1 jaar, met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.
3. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden, binnen zes maanden na opzegging, door het Bestuur in een uittredingsplan in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
4. De deelnemers beslissen, na toestemming van hun raden, tot het vaststellen van het uittredingsplan.
5. De uittredingskosten worden ten laste van de uittredende gemeente gebracht. Tot deze uittredingskosten behoren:
   a. de incidentele kosten die rechtstreeks verband houden met de ontvlechting van deze gemeente uit de regeling
   b. de kosten die verband houden met de (afbouw van de) ontstane overcapaciteit

   Tot de ontvlechtingskosten worden eveneens gerekend de kosten die worden gemaakt voor het inschakelen van een onafhankelijke deskundige. Basis voor de berekening van de kosten van de ontstane overcapaciteit is het aandeel in de laatst vastgestelde begroting en hieruit volgende (langjarige) verplichtingen.
6. De kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van uittreding. Wijzigingen die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet (alsnog) worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittredingskosten.
7. Op basis van een sociaal plan zal personeel aan de uittredende partij worden toegewezen. De hiermee verbonden rechten en verplichtingen worden hiermee eveneens aan de uittredende partij overgedragen.
8. Bedrijfsmiddelen die uitsluitend en exclusief door de uittredende partij worden gebruikt, worden door de uittredende partij tegen de resterende boekwaarde hiervan overgenomen.
9. Het aandeel in contractuele verplichtingen met leveranciers worden, waar mogelijk en in overleg met deze leveranciers, aan de uittredende partij overgedragen.
10. Kosten en verplichtingen die niet rechtstreeks aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend en/ of overgedragen, worden naar rato van het aandeel in de dienstverlening, tegen de contante waarde hiervan, bij de uittredende partij in rekening gebracht.
11. Het aandeel van de uittredende partij in de reservepositie van De Connectie wordt, waar mogelijk rechtstreeks en zo nodig naar rato van haar aandeel hierin, berekend en in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten.
12. Het Bestuur van De Connectie doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Daartoe doet het Bestuur met de uittredende deelnemer onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen.

Artikel 27 Opheffing

1. De regeling kan tussentijds worden opgeheven.
2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden.
3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft.
4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers.
5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. Het bepaalde in het vierde lid van artikel 26 is van overeenkomstige toepassing.
6. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur.
7. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid.
8. Bij ontbinding van De Connectie in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft De Connectie voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.

Hoofdstuk 9: Slotbepalingen

Artikel 28 Duur van de regeling

Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd.

Artikel 29 Evaluatie

Het Bestuur draagt zorg voor een vierjaarlijkse evaluatie van de samenwerking van De Connectie.

Artikel 30 Toezending en bekendmaking

De gemeente Arnhem is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 31 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 maart 2016 en is gewijzigd op ….

Artikel 32 Citeerwijze

Deze regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling De Connectie

TOELICHTING

Artikel 2
Omdat De Connectie een rechtspersoon is, moet deze worden ingeschreven in het Handelsregister. Daarvoor is nodig dat een statutaire vestigingsplaats wordt gekozen. Ook om te bepalen bij welke bestuursrechter men in beroep kan gaan. Artikel 10 lid 3 van de Wgr vereist dat in de regeling de plaats van vestiging wordt aangewezen.
De gemeente van de plaats van vestiging is op grond van artikel 30 belast met de bekendmaking van de regeling.

Artikel 3
Artikel 10 lid 1 van de Wgr vereist dat de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan zij zijn getroffen vermeldt.

Artikel 7
De Connectie is een beleidsneutrale samenwerkingsvorm. Voor ondersteunende processen en uitvoeringstaken. De Connectie levert diensten aan de deelnemende gemeenten en aan derde partijen. De zienswijzen van de raden is reeds voor de ontwerp begroting geregeld. Nu De Connectie volgend is op het beleid van de gemeenten die eigenaar zijn, is nadere regeling van de zienswijze niet noodzakelijk. Dit kan immers via de band van hun eigen gemeentebestuur.

Artikel 8
De Wgr vereist dat het Bestuur een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vaststelt.
Bij staken van stemmen wordt de regeling die in de Gemeentewet is opgenomen over vergaderingen van de gemeenteraad van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 10
Artikel 18 juncto 16 en 19 lid 1 van de Wgr vereisen het volgende. In de regeling moeten bepalingen worden opgenomen omtrent de wijze waarop een lid van het Bestuur ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat Bestuur gevoerde beleid. Daarnaast moet de regeling bepalingen bevatten over de wijze waarop (een lid van) het Bestuur de door raadsleden gevraagde inlichtingen dient te verstrekken.
Lid 8 bevat de tekst van de motie die op 24 september 2014 door de raad van de gemeente Renkum is aangenomen.

Artikel 10a
Vanwege het beleidsneutrale karakter en het feit dat De Connectie diensten levert voor ondersteunende processen en uitvoeringstaken zal er geen sprake zijn voorbereiding en evaluatie van beleid. De dienstverlening van De Connectie ziet over het algemeen op interne dienstverlening aan medewerkers van de gemeenten. Voor zover er in een uitzonderlijk geval de participatie van ingezetenen en bewoners van belang is, kan het Bestuur hiertoe besluiten.

Artikel 14
De artikelen 34 t/m 35 bevatten bepalingen over de financiën van een BVO. In Hoofdstuk 5 van de gemeenschappelijke regeling zijn alleen bepalingen opgenomen, die een aanvulling vormen op de wettelijke bepalingen.

Artikel 35 lid 6 van de Wgr bepaalt dat de artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing zijn. Dit houdt in dat ook bij een BVO de financiële verordeningen als bedoeld in artikel 212 en 213 van de Gemeentewet moeten worden vastgesteld. Gelet op de plaatsing van deze bepaling in artikel 35 is dit een bevoegdheid van het Bestuur; de overige bepalingen van artikel 35 bevatten namelijk bestuursbevoegdheden.

Artikel 15
Er is voor gekozen dat de vaststelling van de begroting bij meerderheid kan geschieden ter voorkoming dat er een patstelling kan ontstaan, waardoor preventief toezicht bij niet tijdige vaststelling dreigt.

Artikel 16
De taken van De Connectie horen, wanneer ze binnen de eigen gemeente worden uitgevoerd, veelal binnen één (bedrijfsvoerings)programma. In dat geval hebben de college's het mandaat om binnen het programma te schuiven met budgetten. Conform deze systematiek wordt voorgesteld om het Bestuur van De Connectie eveneens het mandaat te verstrekken tot verschuivingen binnen de begroting, mits dit past binnen de gemeentelijke bijdragen.

Artikel 17
De Connectie dient te beschikken over voldoende liquide middelen om haar taken uit te voeren. In dit artikel is dit afgedekt door te kiezen voor bevoorschotting per kwartaal vooraf.

Artikel 18
De genoemde data zijn gekozen zodat de gemeenten de uitkomsten van de rapportages kunnen gebruiken in hun voor- en najaarsnota.

Artikel 21
Artikel 28 van de Wgr bepaalt dat geschillen omtrent de toepassing van een regeling tussen besturen van deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meer gemeenten en het Bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie door GS worden beslist (voor zover op grond van de wet de rechterlijke macht niet bevoegd is). In een regeling kan een voorportaal worden opgenomen, dat moet worden aangewend voordat het geschil aan GS wordt voorgelegd. Dit kan zijn 'onderling overleg' zoals voorgesteld, maar ook bijvoorbeeld mediation of niet-bindend deskundigenadvies. In laatste instantie beslist GS over een geschil.

Artikel 23
Op grond van artikel 40 lid 1 van de Archiefwet moet de regeling tevens een voorziening inhouden omtrent de zorg voor de archiefbescheiden van het orgaan van De Connectie. Artikel 15 van het Archiefbesluit bepaalt dat het Bestuur ten aanzien van zijn archiefbescheiden beheersregels moeten vaststellen.

Hoofdstuk 8
Artikel 9 lid 1 van de Wgr vereist dat een regeling die voor onbepaalde tijd wordt getroffen, bepalingen bevat omtrent wijziging, opheffing, toetreding en de gevolgen van uittreding. Geadviseerd wordt om m.b.t. de beslissingen hieromtrent unanimiteit te vereisen.

Artikel 24
Geadviseerd wordt om de regeling slechts te wijzigen bij unanimiteit en niet bij gewone meerderheid. Op grond van artikel 9 lid 1 en artikel 1 lid 3 van de Wgr moeten de deelnemers voor het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een regeling toestemming verkrijgen van hun raden.

Artikel 25
Het verzoek tot toetreding zou kunnen worden ingediend bij een van de deelnemers. Geadviseerd wordt om het verzoek te laten indienen bij het Bestuur.

Artikel 26
Geadviseerd wordt om op te nemen dat pas na een bepaalde termijn kan worden uitgetreden. Teneinde de periode over een collegeperiode te tillen is er gekozen voor een termijn van vijf jaar. In geval een uittreding op robuuste wijze verloopt, kan het verstandig zijn om een derde in te schakelen voor het maken van een uittredingsplan. Dit kan een onafhankelijke registeraccountant zijn, maar ook een andersoortig een financieel adviseur of een mediator behoort tot de mogelijkheden.

Artikel 27
Artikel 9 lid 2 van de Wgr vereist dat de regeling waarbij een bvo wordt ingesteld bepalingen inhoudt omtrent de vereffening van het vermogen ingeval de bvo wordt ontbonden. Lid 3 bepaalt dat de rechtspersoon IGUO na zijn ontbinding blijft voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.

Artikel 29
De gewijzigde Wgr geeft in artikel 11a aan dat een regeling bepalingen inhoudt omtrent de evaluatie van de regeling.

Artikel 30
Geadviseerd wordt om de gemeente waarin De Connectie statutair wordt gevestigd (zie artikel 2) te belasten met de publicatie van de van de GR.

Was	Wordt
Gemeenschappelijke regeling *intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie* Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen **Artikel 1 – Begripsbepalingen** In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder: a. college: het college van burgemeester en wethouders; b. deelnemers: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden; c. *IGUO: intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie*; d. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij *de IGUO;* e. derden: niet-deelnemers aan de regeling; f. regeling: de gemeenschappelijke regeling *IGUO* g. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen.	Gemeenschappelijke regeling **De Connectie** Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen **Artikel 1 Begripsbepalingen** In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder: a. college: het college van burgemeester en wethouders; b. deelnemers: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden; c. medewerkers: ambtenaren/medewerkers werkzaam bij **De Connectie**; d. derden: niet-deelnemers aan de regeling; e. regeling: de gemeenschappelijke regeling **De Connectie** f. Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen. **Begrippen uit de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet die in deze regeling worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis als in de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet.**
Artikel 2 – Bedrijfsvoeringsorganisatie 1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Wgr, genaamd *IGUO*. 2. *De IGUO* is statutair gevestigd te Arnhem.	**Artikel 2 Bedrijfsvoeringsorganisatie** 1. Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie, als bedoeld in artikel 8, derde lid, van de Wgr, genaamd **De Connectie**. 2. **De Connectie** is statutair gevestigd te Arnhem.
Hoofdstuk 2 Taken en bevoegdheden van de IGUO **Artikel 3 – Doelen en taken** 1. *De IGUO* heeft tot doel het behartigen van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en uitvoeringstaken voor de deelnemers, met inachtneming van de autonomie van de deelnemers. 2. De deelnemers bepalen welke taken worden overgedragen aan *de IGUO*.	**Hoofdstuk 2 Taken en bevoegdheden van de Connectie** **Artikel 3 Doelen en taken** 1. **De Connectie** heeft tot doel het behartigen van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en uitvoeringstaken voor de deelnemers, met inachtneming van de autonomie van de deelnemers. 2. De deelnemers bepalen welke taken worden overgedragen aan **De Connectie**.

3. De deelnemers kunnen bij unanimiteit wijzigingen toebrengen in de taken van *de IGUO*. 4. Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de hierboven bedoelde taken, kan *de IGUO* op verzoek van derden bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken verrichten.	3. De deelnemers kunnen bij unanimiteit wijzigingen toebrengen in de taken van **De Connectie**. 4. Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de hierboven bedoelde taken, kan De Connectie op verzoek van derden bedrijfsvoerings- en uitvoeringstaken verrichten.
Artikel 4 – Bevoegdheden deelnemers 1. Aan het bestuur van *de IGUO* worden geen bevoegdheden gedelegeerd door de deelnemers. 2. De deelnemers kunnen ten aanzien van de bij of krachtens artikel 3 aan *de IGUO* opgedragen taken, bevoegdheden aan de leden van de directie van *de IGUO* mandateren, met de bevoegdheid tot ondermandaat.	**Artikel 4 Bevoegdheden deelnemers** 1. Aan het Bestuur van **De Connectie** worden geen bevoegdheden gedelegeerd door de deelnemers. 2. De deelnemers kunnen ten aanzien van de bij of krachtens artikel 3 aan **De Connectie** opgedragen taken, bevoegdheden aan de leden van de directie van **De Connectie** mandateren, met de bevoegdheid tot ondermandaat.
Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het *b*estuur ***§ 1. Het Bestuur*** **Artikel 5 Samenstelling** 1. De deelnemers wijzen uit hun midden elk één lid van het Bestuur aan. 2. De deelnemers wijzen voor de door hen benoemde leden van het Bestuur plaatsvervangende leden aan. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het Bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing. 3. Het Bestuur wijst uit hun midden een voorzitter aan alsmede diens plaatsvervanger. 4. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuur en de vergaderorde binnen het Bestuur, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 8 lid 1. 5. De voorzitter ondertekent de stukken die namens het Bestuur uitgaan.	**Hoofdstuk 3: Inrichting, samenstelling en werkwijze van het Bestuur** ***§ 1. Het Bestuur*** **Artikel 5 Samenstelling** 1. De deelnemers wijzen uit hun midden elk één lid van het Bestuur aan. 2. De deelnemers wijzen voor de door hen benoemde leden van het Bestuur plaatsvervangende leden aan. Het bepaalde in deze regeling ten aanzien van de leden van het Bestuur is op de plaatsvervangende leden van overeenkomstige toepassing. 3. Het Bestuur wijst uit hun midden een voorzitter aan alsmede diens plaatsvervanger. 4. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuur en de vergaderorde binnen het Bestuur, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 8 lid 1. **5.** De voorzitter ondertekent de stukken die namens het Bestuur uitgaan **en**

6. Het Bestuur kan de voorzitter machtigen om namens het Bestuur te handelen.	**vertegenwoordigt De Connectie in en buiten rechte.** 6. Het Bestuur kan de voorzitter machtigen om namens het Bestuur te handelen.
Artikel 6 Aanwijzing en ontslag 1. De leden van het Bestuur worden aangewezen voor dezelfde periode als waarvoor het betreffende college wordt benoemd. 2. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt van rechtswege, zodra het lid ophoudt lid van het college te zijn of de deelnemer die het lid heeft aangewezen uittreedt. 3. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Dit gebeurt door mededeling aan het Bestuur. Het lid blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien. Indien noodzakelijk vindt deze waarneming door de burgemeester van de betreffende deelnemende gemeente plaats. 4. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst de daartoe bevoegde deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.	**Artikel 6 Aanwijzing en ontslag** 1. De leden van het Bestuur worden aangewezen voor dezelfde periode als waarvoor het betreffende college wordt benoemd. 2. Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt van rechtswege, zodra het lid ophoudt lid van het college te zijn of de deelnemer die het lid heeft aangewezen uittreedt. 3. Een lid van het Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Dit gebeurt door mededeling aan het Bestuur. Het lid blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien. Indien noodzakelijk vindt deze waarneming door de burgemeester van de betreffende deelnemende gemeente plaats. 4. Indien tussentijds de plaats van een lid vacant komt, wijst de daartoe bevoegde deelnemer zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.
Artikel 7 Bevoegdheden *IGUO* 1. Het Bestuur heeft de bevoegdheden voor zover benodigd voor de uitoefening van de in artikel 3 lid 2 genoemde taken. 2. Het Bestuur kan haar bevoegdheden mandateren c.q. volmacht verlenen aan de leden van de directie van *de IGUO* met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht.	**Artikel 7 Bevoegdheden Bestuur** 1. Het Bestuur heeft de bevoegdheden voor zover benodigd voor de uitoefening van de in artikel 3 lid 2 genoemde taken. 2. Het Bestuur kan haar bevoegdheden mandateren c.q. volmacht verlenen aan de leden van de directie **De Connectie** met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht. **3. Onverminderd het bepaalde in de wet worden besluiten niet voor zienswijze aan de raden van de deelnemers voorgelegd.**
Artikel 8 Vergaderingen 1. De vergaderingen van het Bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het Bestuur niet anders heeft bepaald.	**Artikel 8 Vergaderingen** 1. De vergaderingen van het Bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het Bestuur niet anders heeft bepaald.

2. Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of tenminste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden. 3. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. 4. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, tenzij in deze regeling anders is bepaald. 5. Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, 30, en 32 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.	2. Het Bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar en zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of tenminste één lid de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoekt. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden. 3. De leden van het Bestuur hebben ieder één stem. 4. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, tenzij in deze regeling anders is bepaald. 5. Het bepaalde in artikel 28, eerste tot en met derde lid, 30, en 32 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
§ 2 Secretaris **Artikel 9 Secretaris** 1. *Uit de directie als bedoeld in artikel 11, eerste lid, wordt een ambtelijk secretaris van het Bestuur aangewezen*. 2. *De secretaris is* tijdens de vergaderingen van het Bestuur aanwezig. 3. De stukken die van het Bestuur uitgaan, worden door de secretaris mede-ondertekend. 4. Het Bestuur regelt de plaatsvervanging van de secretaris.	***§ 2 Secretaris*** **Artikel 9 Secretaris** 1. **De directeur is als secretaris** tijdens de vergaderingen van het Bestuur aanwezig. 2. De stukken die van het Bestuur uitgaan, worden door de secretaris mede-ondertekend. 3. Het Bestuur regelt de plaatsvervanging van de secretaris.
§ 3 Informatie en verantwoording **Artikel 10. Informatie en verantwoordingsplicht** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo	***§ 3 Informatie en verantwoording*** **Artikel 10. Informatie en verantwoordingsplicht** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo

spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 7. Het bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.	spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. **7. Het Bestuur stelt voor het digitaal verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.** 8. Het Bestuur stelt de Rekenkamer van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamertaak nodig is.
	Artikel 10a. Participatie **Participatie van ingezetenen en belanghebbenden vindt via de deelnemende gemeente plaats. In uitzonderlijke gevallen kan het Bestuur ingezetenen en belanghebbenden laten participeren in verband met keuzes die te maken hebben op de uitvoering van beleid. Op deze bepaling is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing**.

Hoofdstuk 4 Ambtelijke organisatie *IGUO* **Artikel 11 Directie** 1. Er is een directie van *de IGUO*. 2. De directie van *de IGUO* wordt door het Bestuur benoemd. 3. Het Bestuur kan de leden van de directie schorsen en ontslaan. 4. De directie is belast met de leiding van de *IGUO* en de zorg voor een juiste taakvervulling in de organisatie. **Artikel 12 Aanstellen overig personeel** 1. Het Bestuur is belast met het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van *de IGUO*. 2. Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden, uitgezonderd het schorsen en ontslaan van directieleden, mandateren aan de directie van *de IGUO*. **Artikel 13 Rechtspositie personeel** Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.	**Hoofdstuk 4 Ambtelijke organisatie De Connectie** **Artikel 11 Directie** 1. Er is een directie van **De Connectie**. 2. De directie **De Connectie** wordt door het Bestuur benoemd. 3. Het Bestuur kan de leden van de directie schorsen en ontslaan. 4. De directie is belast met de leiding van **De Connectie** en de zorg voor een juiste taakvervulling in de organisatie. **Artikel 12 Aanstellen overig personeel** 1. Het Bestuur is belast met het aanstellen van medewerkers als ambtenaar, het tewerkstellen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en het schorsen en ontslaan van het personeel van **De Connectie**. 2. Het Bestuur kan de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden, uitgezonderd het schorsen en ontslaan van directieleden, mandateren aan de directie van **De Connectie**. **Artikel 13 Rechtspositie personeel** Het Bestuur stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast.
Hoofdstuk 5 Financiële bepalingen **Artikel 14 Organisatie financieel beheer** 1. Het Bestuur stelt de nodige voorschriften vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het geldelijk beheer van *de IGUO*. 2. Bij de in het eerste lid bedoelde voorschriften wordt bepaald welke ambtenaren van *de IGUO* met het doen van ontvangsten en betalingen voor *de IGUO* en met zorg voor de boekhouding zijn belast.	**Hoofdstuk 5 Financiële bepalingen** **Artikel 14 Organisatie financieel beheer** 1. Het Bestuur stelt de nodige voorschriften vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en het geldelijk beheer van **De Connectie**. 2. Bij de in het eerste lid bedoelde voorschriften wordt bepaald welke ambtenaren van **De Connectie** met het doen van ontvangsten en betalingen voor **De Connectie** en met zorg voor de boekhouding zijn belast.
Artikel 15 Procedure begrotingsbehandeling 1. Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerp-begroting als bedoeld in artikel 35	**Artikel 15 Procedure begrotingsbehandeling** 1. Het Bestuur voorziet de ramingen in de ontwerp-begroting als bedoeld in artikel 35

eerste lid van de Wgr van een behoorlijke toelichting. 2. Het Bestuur zendt de ontwerp-begroting aan de raden van de gemeenten toe voor 1 mei voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft. 3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting, indien zij dit in de nota van wijziging aan de *orde gesteld wensen te hebben dan wel een nadere toelichting van het Bestuur verlangen, binnen acht weken na de verzending ervan* aan het Bestuur kenbaar maken. 4. Het Bestuur zendt *het ontwerp* van de begroting onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging *uiterlijk drie weken voor de voorgenomen datum van vaststelling* aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing. 5. Het besluit tot vaststelling van de begroting wordt genomen bij meerderheid en kan uitsluitend genomen worden bij voltallige aanwezigheid van het Bestuur. Voor zover het een verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten betreft, dient de meerderheid als bedoeld in de vorige volzin te worden behaald met stemmen van leden van het Bestuur die ook een meerderheid in inwonersaantallen vertegenwoordigen.	eerste lid van de Wgr van een behoorlijke toelichting. 2. Het Bestuur zendt de ontwerp-begroting aan de raden van de gemeenten toe voor 1 mei**, maar tenminste twaalf weken voor vaststelling van de begroting,** voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking heeft. 3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting **binnen twaalf weken na de verzending van de ontwerpbegroting** aan het Bestuur kenbaar maken. 4. Het Bestuur zendt de begroting nadat deze is vastgesteld onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging aan de gemeenteraden. Artikel 35, tweede lid van de Wgr is ten aanzien van dit commentaar en de nota van wijziging van overeenkomstige toepassing. 5. Het besluit tot vaststelling van de begroting wordt genomen bij meerderheid **van stemmen** en kan uitsluitend genomen worden bij voltallige aanwezigheid van het Bestuur. Voor zover het een verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten betreft, dient de meerderheid als bedoeld in de vorige volzin te worden behaald met stemmen van leden van het Bestuur die ook een meerderheid in inwonersaantallen vertegenwoordigen.
Artikel 16 Procedure bij wijziging begroting 1. Het bepaalde in artikel 35, eerste en derde lid van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit. 2. Wijzigingen als bedoeld in het eerste lid worden door het bestuur vastgesteld.	**Artikel 16 Procedure bij wijziging begroting** 1. Het bepaalde in artikel 35, eerste en derde lid van de Wgr is niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerp-wijzigingen voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit. 2. Wijzigingen als bedoeld in het eerste lid worden door het Bestuur vastgesteld.

Artikel 17 Gemeentelijke Bijdragen 1. In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen. 2. Het bestuur stelt richtlijnen vast voor de kostenverdeelsleutel zoals deze jaarlijks in de begroting wordt opgenomen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de deelnemers er steeds zorg voor zullen dragen dat *de IGUO* te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. 3. Het besluit bedoeld in het tweede lid wordt met meerderheid van stemmen vastgesteld. 4. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15 oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage. 5. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het *b*estuur stelt hiertoe nadere regels vast in de richtlijnen, bedoeld in het tweede lid.	**Artikel 17 Gemeentelijke Bijdragen** 1. In de begroting van inkomsten en uitgaven wordt de raming van de verschuldigde bijdrage van elke gemeente voor het jaar waarvoor de begroting dient opgenomen. 2. Het Bestuur stelt richtlijnen vast voor de kostenverdeelsleutel zoals deze jaarlijks in de begroting wordt opgenomen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de deelnemers er steeds zorg voor zullen dragen dat **De Connectie** te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. 3. Het besluit bedoeld in het tweede lid wordt met meerderheid van stemmen vastgesteld. 4. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot, jaarlijks vóór 15 januari, 15 april, 15 juli en 15 oktober telkens één vierde gedeelte van de voor dat jaar geraamde bijdrage. 5. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid tijdig voldoen van de voorschotten kan aan die gemeente rente in rekening worden gebracht. Het **B**estuur stelt hiertoe nadere regels vast in de richtlijnen, bedoeld in het tweede lid.
Artikel 18 Informatievoorziening 1. Het *b*estuur rapporteert voor 1 maart en voor 1 september van elk lopend boekjaar over de voortgang van de uitvoering van de begroting inclusief te verwachten ontwikkelingen voor het desbetreffende jaar. 2. Het *b*estuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het opvolgende jaar, teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen.	**Artikel 18 Informatievoorziening** 1. Het **B**estuur geeft voor 1 maart van elk lopend boekjaar inzicht aan de raden in te verwachten ontwikkelingen alsmede de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het opvolgende jaar, teneinde de gemeenten in staat te stellen daar in hun begrotingscyclus op te anticiperen**.** 2. Het **B**estuur rapporteert aan de raden voor 1 mei en voor 15 september van elk lopend boekjaar over de voortgang van de uitvoering van de begroting inclusief te verwachten ontwikkelingen voor het desbetreffende jaar. (Is omgewisseld in verband met volgtijdelijkheid)

Artikel 19 Aanbieding rekening 1. Van de inkomsten en uitgaven van de bedrijfsvoeringsorganisatie wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen. 2. Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor *15* april van het jaar dat volgt op het dienstjaar waarop zij betrekking hebben. **Artikel 20 Vaststelling rekening** 1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 1 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft. 2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten. 3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.	**Artikel 19 Aanbieding rekening** 1. Van de inkomsten en uitgaven van de bedrijfsvoeringsorganisatie wordt door het Bestuur over het dienstjaar verantwoording gedaan onder overlegging van de rekening en het verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de krachtens artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet aangewezen deskundigen. 2. Het Bestuur zendt de in het eerste lid bedoelde stukken aan de raden van de gemeenten toe voor **30** april van het jaar dat volgt op het dienstjaar waarop zij betrekking hebben. **Artikel 20 Vaststelling rekening** 1. Het Bestuur onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt haar vast voor 1 juli van het jaar volgende op dat waarop zij betrekking heeft. 2. Het Bestuur zendt de rekening aan Gedeputeerde Staten. 3. In de rekening wordt de door elk der gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.
Hoofdstuk 6: Geschillen en aansprakelijkheid **Artikel 21 – Geschillen** De deelnemers zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wgr in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. **Artikel 22 – Aansprakelijkheid** *De IGUO* verzekert zich tegen: a. Civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. Wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade.	**Hoofdstuk 6: Geschillen en aansprakelijkheid** **Artikel 21 Geschillen** De deelnemers zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de Wgr in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. **Artikel 22 Aansprakelijkheid** **De Connectie** verzekert zich tegen: a. Civielrechtelijke aansprakelijkheid (wettelijke en contractuele aansprakelijkheid) voor schade aan personen en goederen; b. Wettelijke aansprakelijkheid voor vermogensschade.

Hoofdstuk 7: Archief **Artikel 23. Zorg voor archiefbescheiden** 1. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de IGUO en haar organen. 2. Gedeputeerde Staten oefenen toezicht uit op de in het eerste lid bedoelde zorg. 3. De directie is belast met het beheer van de archiefbescheiden van *de IGUO* en haar organen, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. 4. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer. 5. De kosten voor de in het eerste lid bedoelde zorg komen ten laste van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem en worden vervolgens met de andere deelnemers in de regeling verrekend.	**Hoofdstuk 7: Archief** **Artikel 23 Zorg voor archiefbescheiden** 1. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van De Connectie en haar organen. 2. Gedeputeerde Staten oefenen toezicht uit op de in het eerste lid bedoelde zorg. 3. De directie is belast met het beheer van de archiefbescheiden van **De Connectie** en haar organen, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. 4. De gemeentearchivaris van de gemeente Arnhem oefent toezicht uit op het in het derde lid bedoelde beheer. 5. De kosten voor de in het eerste lid bedoelde zorg komen ten laste van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem en worden vervolgens met de andere deelnemers in de regeling verrekend.
Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing **Artikel 24 – Wijziging van de regeling** 1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd. 2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit, tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald. 3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden uit de regeling. 4. Het Bestuur is belast met *de toezending van de gewijzigde regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met* bekendmaking van de gewijzigde regeling.	**Hoofdstuk 8: Wijziging, toetreding, uittreding en opheffing** **Artikel 24 Wijziging van de regeling** 1. Deze regeling kan door de deelnemers op voorstel van elke deelnemer worden gewijzigd. 2. Een wijziging van de regeling vereist unanimiteit, tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald. 3. De wijziging van de regeling treedt, tenzij anders is bepaald, in werking op de dag volgend op die waarop de wijziging is bekendgemaakt. 4. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden uit de regeling. 5. Het Bestuur is belast met bekendmaking van de gewijzigde regeling.

Artikel 25 – Toetreding door andere gemeenten 1. *Toetreding van een gemeente tot deze regeling geschiedt door een unaniem besluit van de deelnemers*. 2. De deelnemers kunnen bij hun besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 3. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de overige deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b. *4. De toetreding treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die, waarin het Bestuur de wijziging van de regeling aan gedeputeerde staten heeft toegezonden.*	**Artikel 25 Toetreding door andere gemeenten** 1. De deelnemers kunnen bij besluit de voorwaarden bepalen waaronder de toetreding van een gemeente mogelijk is. 2. Toetreding van een gemeente is gebonden aan de volgende procedure: a. het verzoek tot toetreding wordt ingediend bij het Bestuur, dat zo spoedig mogelijk dit verzoek vergezeld van een advies doorstuurt aan de deelnemers; b. de deelnemers beslissen over de in het eerste lid bedoelde instemming; c. het Bestuur stelt de verzoekende gemeente in kennis van de genomen besluiten, als bedoeld onder b.
Artikel 26 – Uittreding *1. Een deelnemer kan vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze regeling uittreden door een daartoe strekkend besluit van die deelnemer.* 2. De deelnemers beslissen na toestemming van hun raden over de afwikkeling van de financiële en organisatorische gevolgen van de uittreding, waaraan de uittredende deelnemer gebonden is (uittredingsplan). 3. Indien een deelnemer uit de regeling wenst te treden, zal het Bestuur in het kader van de in *het tweede* bedoelde afwikkeling van de financiële gevolgen daarvan op basis van een sociaal plan personeel aan deze deelnemer toewijzen en is deze deelnemer een compensatie verschuldigd voor de overige rechten en verplichtingen. 4. De uittreding kan slechts plaatsvinden, met inachtneming van een termijn van aanzegging van het besluit aan de andere deelnemers van	**Artikel 26 Uittreding** 1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer. 2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van een minimaal 1 jaar, met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn. 3. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden, binnen zes maanden na opzegging, door het Bestuur in een uittredingsplan in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken. 4. De deelnemers beslissen, na toestemming van hun raden, tot het vaststellen van het uittredingsplan.

minimaal één jaar, met ingang van 1 januari van het opvolgende jaar. 5. Het bestuur besluit bij unanimiteit tot het vaststellen van een uittredingsplan. *Het Bestuur kan een onafhankelijke derde opdracht geven een uittredingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht instemming is verkregen van het college van de uittredende deelnemer. De financiële gevolgen van de uittreding zullen voor rekening van de uittredende partij te komen. De kosten van het inschakelen van de onafhankelijke derde zijn voor rekening van de uittredende deelnemer(s).*	5. De uittredingskosten worden ten laste van de uittredende gemeente gebracht. Tot deze uittredingskosten behoren: a. de incidentele kosten die rechtstreeks verband houden met de ontvlechting van deze gemeente uit de regeling b. de kosten die verband houden met de (afbouw van de) ontstane overcapaciteit Tot de ontvlechtingskosten worden eveneens gerekend de kosten die worden gemaakt voor het inschakelen van een onafhankelijke deskundige. Basis voor de berekening van de kosten van de ontstane overcapaciteit is het aandeel in de laatst vastgestelde begroting en hieruit volgende (langjarige) verplichtingen. 6. De kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van uittreding. Wijzigingen die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet (alsnog) worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittredingskosten. 7. Op basis van een sociaal plan zal personeel aan de uittredende partij worden toegewezen. De hiermee verbonden rechten en verplichtingen worden hiermee eveneens aan de uittredende partij overgedragen. 8. Bedrijfsmiddelen die uitsluitend en exclusief door de uittredende partij worden gebruikt, worden door de uittredende partij tegen de resterende boekwaarde hiervan overgenomen. 9. Het aandeel in contractuele verplichtingen met leveranciers worden, waar mogelijk en in overleg met deze leveranciers, aan de uittredende partij overgedragen. 10. Kosten en verplichtingen die niet rechtstreeks aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend en/ of overgedragen, worden naar rato van

	het aandeel in de dienstverlening, tegen de contante waarde hiervan, bij de uittredende partij in rekening gebracht. 11. Het aandeel van de uittredende partij in de reservepositie van De Connectie wordt, waar mogelijk rechtstreeks en zo nodig naar rato van haar aandeel hierin, berekend en in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. 12. Het Bestuur van De Connectie doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Daartoe doet het Bestuur met de uittredende deelnemer onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen.
Artikel 27 – Opheffing 1. De regeling kan tussentijds worden opgeheven. 2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden. 3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft. 4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers. 5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. Het bepaalde in het vierde lid van artikel 26 is van overeenkomstige toepassing.	**Artikel 27 Opheffing** 1. De regeling kan tussentijds worden opgeheven. 2. De deelnemers nemen geen besluit als bedoeld in het eerste lid dan nadat zij daartoe toestemming hebben verkregen van hun raden. 3. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand, volgend op die waarin het Bestuur de opheffing openbaar heeft bekendgemaakt, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang heeft. 4. Indien op grond van het eerste lid de regeling wordt opgeheven, geeft het Bestuur een onafhankelijke derde opdracht om een opheffingsplan op te stellen, nadat op de inhoud van deze opdracht bij gewone meerderheid van stemmen instemming is verkregen van de deelnemers. 5. Het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid, voorziet in ieder geval in de verplichting van de deelnemers tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing van de regeling en in de personele gevolgen van de opheffing. Het bepaalde in het vierde lid van

6. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur. 7. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid. 8. Bij ontbinding van *de IGUO* in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft *de IGUO* voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.	artikel 26 is van overeenkomstige toepassing. 6. Het opheffingsplan wordt vastgesteld door het Bestuur. 7. Het Bestuur is belast met de uitvoering van het opheffingsplan, bedoeld in het vierde lid. 8. Bij ontbinding van **De Connectie** in verband met opheffing van de regeling of anderszins, blijft **De Connectie** voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van zijn vermogen noodzakelijk is.
Hoofdstuk 9: Slotbepalingen **Artikel 28 – Duur van de regeling** Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd. **Artikel 29 – *Toezending* en bekendmaking** Arnhem is belast met *de toezending van deze regeling aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland en met* bekendmaking als bedoeld in artikel 26 van de Wgr. **Artikel 30 – Inwerkingtreding** Deze regeling treedt in werking op 1 maart 2016 **Artikel 34 – Citeerwijze** Deze regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling *intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie*	**Hoofdstuk 9: Slotbepalingen** **Artikel 28 Duur van de regeling** Deze regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd. **Artikel 29 Evaluatie** **Het Bestuur draagt zorg voor een vierjaarlijkse evaluatie van de samenwerking van De Connectie.** **Artikel 30 Bekendmaking** De gemeente Arnhem is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet. **Artikel 31 Inwerkingtreding** Deze regeling treedt in werking op 1 maart 2016 **en is gewijzigd op** …. **Artikel 32 Citeerwijze** Deze regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling **De Connectie.**

gemeente Rheden

Memo

datum 20 juni 2024

voor

Afdeling/cluster

Onderwerp
Wijziging Gemeenschappelijke regeling intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie - De Connectie (24.35)

In de voorbereidende raadsvergadering van 11 juni jl. is een vraag gesteld over het ontbreken van artikel 31 tot en met 33 in de was/wordt lijst.

Uit onderzoek blijkt het volgende:
Ook in de nu geldende regeling missen de artikelen 31, 32 en 33. Er is geen sprake van vervallen artikelen in de nieuwe regeling. De nummering in de nieuwe regeling sluit aan.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Dorus Klomberg	3 Bestuur & Organisatie	16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
14 mei 2024	4	

rol raad	soort document
Ter kennisneming en zienswijze	

voorbereidende vergadering	agendapunt
11 juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Jaarstukken 2023, 1e bestuursrapportage 2023 en MJPB 2025-2028 De Connectie

INHOUD VOORSTEL

- Kennis te nemen van de jaarstukken 2023 van De Connectie en de daarop afgegeven goedkeurende accountantsverklaring;
- Kennis te nemen van de voorgestelde bestemming van het positief jaarrekening resultaat 2023 van € 1.947.000,00. Hiervan € 1.829.000,00 op basis van verdeelsleutel terug te laten vloeien naar gemeenten. Voor Rheden € 320.075,00 (17,5%). Incidenteel voordeel € 118.000,00 als gevolg van vertraging e-HRM project beschikbaar houden voor nog niet afgeronde activiteiten;
- Een zienswijze geven op de eerste bestuursrapportage 2024 van De Connectie en het college op te dragen het bestuur van De Connectie van deze zienswijze in kennis te stellen conform bijgaand concept. Het betref kadercorrecties als gevolg van besluitvorming inzake e-HRM project en Informatieveiligheid;
- Een zienswijze geven op de Meerjaren Programma Begroting 2025-2028 en het college opdragen het bestuur van De Connectie van deze zienswijze in kennis te stellen conform bijgaand concept.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan de versterking van regionale samenwerking.

2 Wat is de aanleiding?

Het bestuur van De Connectie legt met de jaarstukken verantwoording af aan uw raad over het gevoerde beleid. De eerste Bestuursrapportage 2024 is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de begroting van het lopende boekjaar, 2024. De structurele effecten van de afwijkingen worden vertaald naar en opgenomen in de MJPB 2025-2028.
Voor deze concept Bestuursrappportage en concept MJPB geldt dat uw raad binnen de wettelijke 12 weken na ontvangst van de conceptbegrotingen een zienswijze kenbaar kan maken aan het bestuur van De Connectie. Op deze wijze kan het bestuur van De Connectie tijdig de begroting vaststellen en toezenden aan Gedeputeerde Staten.
In haar bestuursvergadering behandelt het bestuur van De Connectie vervolgens de zienswijzen van de drie gemeenten. De ontwerp-MJPB wordt daarna, onder toevoeging van de zienswijzen, de reactie van het bestuur hierop en een eventuele nota van wijzigingen, opnieuw aan de raden verzonden. Daarop volgt definitieve vaststelling van de meerjarenbegroting door het bestuur van De Connectie en toezending van de begroting aan gedeputeerde Staten van Gelderland.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Uitvoeringsorganisatie;
- de Dienstverleningsovereenkomst De Connectie d.d. 15 juni 2017;
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

4 Wat willen wij bereiken?

Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan de versterking van regionale samenwerking als verwoord in Global Goal 17 en wordt beoogd uw raad in de gelegenheid te stellen een zienswijze te geven op de eerste Bestuursrapportage 2024 en MJPB 2025-2028 en deze zienswijzen tijdig te berichten aan het bestuur van De Connectie. Door de Jaarstukken, de eerste Bestuursrapportage en de MJPB tegelijkertijd aan u aan te bieden, stelt dit uw raad in staat deze in samenhang te behandelen.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

Jaarrekening 2023 (zie ook bijlage bestuurlijke samenvatting Jaarstukken)
Het resultaat voor bestemming bedraagt € 1.974.000,00 positief. (€1.829.000,00 + incidenteel voordeel € 118.000,00). Het positieve resultaat wordt deels verklaard door een aantal stelposten dat in 2023 niet nodig is geweest en hierdoor vrijvallen ten gunste van het resultaat. Daarnaast is een aantal projecten op o.a. het gebied van informatieveiligheid en privacy vertraagd wat heeft geleid tot een lager kostenniveau dan begroot. Ook zijn er hogere renteopbrengsten gerealiseerd op de lopende rekeningen bij de BNG. Op basis van de verdeelsleutel betekent dit dat € 320.075,00 (17,5%) terugvloeit naar de gemeente Rheden. Deze te ontvangen bijdrage wordt verwerkt in de gemeentelijke 2e bestuursrapportage 2024.

1e Bestuursrapportage 2024
De eerste bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de begroting van het lopende jaar en bevat de te verwachten ontwikkelingen voor het lopende jaar. De te verwachte verhoging van de bijdrage voor 2024 bedraagt € 347.000,00 (som kadercorrecties € 398.000,00 -/- ontwikkeling € 51.000,00). Deze bijstelling wordt verwerkt in de gemeentelijke 2e bestuursrapportage 2024.

Een belangrijke afwijking is de taakstelling ICT. De afbouw van formatie voor applicatiebeheer wordt met 2 jaar getemporiseerd. De onderbouwing en uitwerking van de harmonisatieagenda is bepalend voor de haalbaarheid van deze taakstellende afbouw. Het is dan ook nog te vroeg om te stellen dat op applicatiebeheer kan worden bespaard.

Er is een prognose gemaakt van de te verwachten kosten voor de WOZ bezwaarafhandeling 2024. Ondanks een verwachte halvering van het aantal bezwaren ten opzichte van 2023 is de verwachting dat de daaraan gerelateerde kosten ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Voor de meerkosten ten opzichte van de begroting zal de bestemmingsreserve worden gebruikt.

De ontwikkeling naar outputsturing en -bekostiging is een belangrijk hulpmiddel bij het verkrijgen van inzicht in, en het sturen op, afnamevolumes door gemeenten. Hiermee krijgt de gemeente meer invloed op het kostenniveau van de bedrijfsvoering. Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan De Connectie. Hoewel de uitkomsten nog ongewis zijn, is de verwachting dat zonder bijsturen de bijdrage omhoog gaat.

MJPB 2025-2028 (zie ook bijlage Bestuurlijke samenvatting MJPB)
De Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028 (MJPB 2025-2028) van De Connectie presenteert een overzicht van de plannen voor de komende jaren. De MJPB van De Connectie is beleidsarm van aard. Algemene uitgangpunten voor de

meerjarenprogrammabegroting zijn de loon- en prijsontwikkelingen en ontwikkelingen in het lopende jaar met een structurele doorwerking naar 2025 en opvolgende jaren.

Het bestuur heeft besloten om vanaf 2024 in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van 3,5%. Dit betekent dat er een taakstellende opgave ontstaat. Hierover is afgesproken dat de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening. Deze keuzes zullen worden verwerkt in de definitieve versies van de eerste Bestuursrapportage 2024 en de MJPB 2025-2028.

Daarnaast vragen wij De Connectie om aan de gemeenten voorstellen voor te leggen voor besparingen op de kosten van de interne bedrijfsvoering van De Connectie.

Door het beter organiseren van het opdrachtgeverschap aan De Connectie zijn maat- en meerwerkovereenkomsten zoveel mogelijk te vermijden. De Connectie draagt bij aan inzicht en keuzes alvorens een keuze voor maat- of meerwerk gemaakt wordt door de gemeenten.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

In onderstaande tabel leest u de financiële consequenties van de 1e Bestuursrapportage 2024 en de MJPB 2025-2028 voor de gemeente Rheden (x € 1.000,-).

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel/ Incidenteel*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Budget:		8.790	8.728	8.724	8.944	8.944
Af: aangegane verplichtingen:						
Bij: inkomsten:						
Beschikbaar:	s	**8.790**	**8.728**	**8.724**	**8.944**	**8.944**
Connectie : primitieve begroting Rheden	s	8.385	8.320	8.316	8.316	8.316
Kadercorrecties	s	398	333	333	333	333
Ontwikkelingen begroting / mjb	s/i	-51	561	525	491	491
Totale bijdrage:		**8.733**	**9.214**	**9.174**	**9.140**	**9.140**
Verschil:		**57**	**-486**	**-450**	**-196**	**-196**

Wij blijven aandringen op het zo laag mogelijk houden van de kosten. Vanuit Rheden blijft het devies: sober en doelmatig.
Vanuit het project opstellen Kadernota 2025 bekijken wij ook de mogelijkheden tot kostenreductie voor wat betreft de bijdrage aan De Connectie.

7 Wat zijn de risico's?

De risico's leest u terug in de bijgevoegde jaarstukken van De Connectie (pagina 20), waarbij wij in het bijzonder de volgende risico's bij u onder de aandacht brengen:

Ontwikkelcapaciteit (risico 4): om te kunnen anticiperen op de steeds veranderende wet- en regelgeving en daarmee aan de eisen van klanten en opdrachtgevers, is ontwikkelcapaciteit nodig. Een krappe arbeidsmarkt maakt het lastig ontwikkelcapaciteit aan te trekken. Ook het inhuren van personeel met de juiste kennis en vaardigheden is niet altijd mogelijk.

WOZ bezwaren (risico 8): door een aanpassing van de wet- en regelgeving eind 2023 worden minder bezwaren via No Cure No Pay bureaus verwacht. Van inwoners zelf worden juist meer bezwaren verwacht.

Informatieveiligheid en privacy (risico 10): de dreiging op het gebied van informatieveiligheid en privacy neemt toe. Incidenten kunnen grote gevolgen hebben. De Connectie stuurt erop het risico op cyberincidenten zo laag mogelijk te houden door, waar mogelijk samen met onze ketenpartners, blijvend te investeren in informatieveiligheid.

Als gemeente zien wij dat outputsturing- en verrekening een belangrijk hulpmiddel is voor voor het verkrijgen van inzicht en daarmee grip op de kosten van bedrijfsvoering. Het risico bestaat dat de verkregen inzichten kunnen leiden tot een hogere bijdrage aan De Connectie.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Het bestuur van De Connectie zal op de hoogte gebracht worden van de zienswijzen van uw raad.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De jaarrekening 2023 wordt u ter kennisneming aangeboden. U wordt in gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op de 1e bestuursrapportage en daarin opgenomen kader- en begrotingswijzigingen. Daarnaast zal het bestuur geïnformeerd worden over uw zienswijze op de MJPB 2025-2028.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Niet van toepassing

Velp, 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

Ontwerp-raadsbesluit

De raad van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 april 2024

b e s l u i t :

- Kennis te nemen van de Jaarrekening 2023 van De Connectie en de daarop afgegevens goedkeurende accountantsverklaring;
- Kennis te nemen van de voorgestelde bestemming van het positief resultaat van €1.947.000,--;
- Een zienswijze te geven op de eerste bestuursrapportage 2024 en op de Meerjaren Programmabegroting 2025-2028 De Connectie;
- Het college op te dragen het bestuur van de Connectie van deze zienswijzen in kennis te stellen conform bijgaand concept

Velp, 27 juni 2024

De raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.

Jaarstukken 2023

25 april 2024

De Connectie

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag 4

1.1. Missie, visie, uitgangspunten en kernwaarden 4

1.1.1. Missie 4

1.1.2. Visie 4

1.1.3. Uitgangspunten 4

1.1.4. Kernwaarden 4

1.2. Programmaverantwoording 5

1.2.1 Programma Bedrijfsvoering gemeenten 5

1.2.2 Programma Belastingen gemeenten 14

1.2.3 Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en overhead 16

1.2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting 18

1.3. Paragrafen 19

1.3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 19

1.3.2 Financiering 27

1.3.3 Bedrijfsvoering 30

1.3.4 Wet Open Overheid 37

2. Jaarrekening 38

2.1 Overzicht van balans en toelichting 38

2.1.1 Balans per 31 december 2023 38

2.1.2 Toelichting op de balans 39

2.1.3 Niet uit de balans blijkende verplichtingen 47

2.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting 48

2.2.1 Overzicht van baten en lasten 48

2.2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 49

2.2.3 Bijdragen gemeenten 59

2.2.4 Bijdragen derden 60

2.2.5 Incidentele baten en lasten 61

2.2.6 Afwijkingen op investeringsprogramma 63

2.2.7 Informatie Wet normering topinkomens (WNT) 64

2.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 67

3. Bijlagen behorende tot de jaarrekening 68

3.1 Bijlage 1: Rechtmatigheidsverantwoording 68

3.2 Bijlage 2: Taakvelden 70

4. Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 71

4.1 Bijlage 3: Begrotingsmutaties 71

Voorwoord

Dit zijn de Jaarstukken 2023. U leest hoe De Connectie haar doelen en prestaties heeft gerealiseerd met de hiervoor beschikbare middelen. De jaarstukken vormen samen met de perspectiefbrief, begroting en twee bestuursrapportages onze jaarlijkse beleidscyclus.

2023 was mijn eerste jaar als directeur van De Connectie. Ook in deze rol merk ik hoe collega's zich dag in dag uit inzetten voor een klantgerichte dienstverlening naar de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden. Samenwerking onderling én met uw gemeente staat hiervoor aan de basis. Daarom bedacht ik samen met het managementteam voor 2023 het motto 'Samen doen we het!'. Dit voorwoord neemt u mee in afgelopen jaar.

Verbeterde samenwerking demand- en supplyorganisatie
De demand- en supplyorganisatie vormt een belangrijk onderdeel van onze regionale samenwerking. In deze structuur zijn gemeentelijke Demandmanagers aanspreekpunt voor één of meerdere onderdelen van de dienstverlening die zij afnemen bij De Connectie. De Supplymanagers zijn teamleiders en ICT Servicemanagers van De Connectie. Voor goede dienstverlening is het belangrijk te weten wat we van elkaar kunnen verwachten. In 2023 zijn we een traject gestart om de samenwerking in dit verband verder te verbeteren. Complimenten aan de gemeenten voor het initiatief en de gezette stappen.

Afhandeling van WOZ-bezwaren
Het belastingjaar 2023 stond in het teken van een ongekende landelijke toename van WOZ-bezwaren en reacties. Toch slaagden de collega's van Belastingen erin om de bezwaren binnen de financiële en wettelijke termijn af te handelen. Dit is gelukt omdat de gemeenten op tijd extra middelen beschikbaar stelden, door slimme procesafspraken én de tomeloze inzet van onze medewerkers.

Aan de slag met drie strategische thema's
In 2023 werkte De Connectie onder het motto 'Samen doen we het' aan drie strategische thema's:

- '*Dienstverlening: het gaat om de klant!*' focust op het verbeteren van de samenwerking met uw gemeente. We werkten in 2023 aan een vragenlijst om volgend jaar de klanttevredenheid bij alle collega's van de gemeenten te meten.
- Bij '*De Connectie op orde*' staat kwaliteit van dienstverlening centraal: verder beschrijven, borgen van kwaliteit én meten zijn speerpunten. In 2023 is een eerste project onder dit thema gestart: het opstellen van KPI's om onze dienstverlening objectief te meten.
- '*Jij doet ertoe!*' is er omdat De Connectie een organisatie wil zijn waar huidige en potentiële medewerkers zich gezond, veilig, verbonden en welkom voelen. Duurzame inzetbaarheid, werkplezier en inclusie & diversiteit zijn pijlers. In 2023 bereidden we een medewerkersonderzoek voor.

Aan de hand van de drie thema's ontwikkelt De Connectie steeds verder. Op het gebied van dienstverlening, samenwerking en harmonisatie van systemen en processen. Ik ben trots op de stappen die we hebben gezet en nog gaan maken. Samen doen we het!

Sanne de Kleyn

Directeur De Connectie

1. Jaarverslag

Voor u ligt het jaarverslag over 2023 van De Connectie. In dit jaarverslag komen in hoofdstuk 1.1 de missie en de doelen van De Connectie aan de orde. In hoofdstuk 1.2 wordt verantwoording afgelegd over de realisatie van het, in de begroting 2023, voorgenomen beleid. Dit gebeurt aan de hand van de vastgestelde programma's Bedrijfsvoering gemeenten, Belastingen gemeenten en het overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de heffing van vennootschapsbelasting (Vpb). In hoofdstuk 1.3 komen de, voor De Connectie relevante, verplichte paragrafen aan de orde.

1.1. Missie, visie, uitgangspunten en kernwaarden

1.1.1. Missie

De Connectie maakt het mogelijk dat haar klanten zich volledig kunnen richten op inwoners, bedrijven en toeristen.

1.1.2. Visie

"Met oog voor talent, ontwikkeling en diversiteit bieden wij de beste dienstverlening. We kennen onze klant en zijn een betrouwbare en transparante organisatie."

1.1.3. Uitgangspunten

De uitgangspunten van de dienstverlening van De Connectie zijn de vijf K's: kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid, kansen en klant.

De Connectie denkt en werkt vanuit de **klant** en zet de klant altijd centraal. De Connectie levert producten en diensten tegen een gezamenlijk afgesproken **kwaliteit**. De Connectie investeert in medewerkers en biedt hen **kansen** zich te ontwikkelen. De Connectie kent de trends en ontwikkelingen, speelt daarop in en vertaalt deze in samenwerking met de klant naar haar bedrijfsvoering. Hierdoor zijn partners in staat om zich volledig te richten op hun inwoners, bedrijven en toeristen. Ze zijn daardoor minder **kwetsbaar**. Door producten en diensten te harmoniseren en te digitaliseren werkt De Connectie efficiënter. Dit leidt ertoe dat de **kosten** voor de partners omlaaggaan.

1.1.4. Kernwaarden

De Connectie ontwikkelt zich naar een flexibele, open en daadkrachtige organisatie die zich makkelijk aanpast aan nieuwe ontwikkelingen. De kernwaarden die hierbij horen, het fundament waar energie en inspiratie uit worden gehaald, zijn:

- Professioneel: service, verantwoordelijk, kennis, kwaliteit, resultaatgericht, dienstverlenend.
- Betrokken: samen, verbindend, nieuwsgierig, werkplezier, omgevingsbewust, energiek, leergierig.
- Integer: duidelijk, betrouwbaar, open, eerlijk, transparant, afspraken nakomen.

1.2. Programmaverantwoording

1.2.1 Programma Bedrijfsvoering gemeenten

Wat hebben we bereikt?

De Connectie wil zich onderscheiden in de dienstverlening aan de aangesloten gemeenten. Daarom willen we ons door blijven ontwikkelen. In dit hoofdstuk volgt wat per onderwerp wat we ons als doel hadden gesteld en wat we hebben bereikt. Ook worden andere mijlpalen in onze dienstverlening genoemd die we onszelf in de MJPB 2023-2026 nog niet als concreet doel gesteld hadden.

Servicegerichte organisatie
Om de missie en visie te realiseren is het allereerst nodig dat de organisatie zich ontwikkelt. In de periode 2020-2024 gaat De Connectie daarom in drie fases die parallel lopen aan het volwassen worden van de organisatie aan de slag, namelijk:

1. De Connectie, een uitvoeringsorganisatie met focus op de basis op orde brengen.
2. De Connectie, een servicegerichte organisatie.
3. De Connectie, dé partner in bedrijfsvoering.

De Connectie wil tenminste een servicegerichte organisatie worden. Dat zijn we wanneer zij in staat is om behoeften, wensen en verwachtingen van klanten te vertalen naar succesvolle producten, diensten en dienstverlening. Klanten merken in deze fase dat er meegedacht en gestuurd wordt op de veranderende behoeften van de klanten. Er wordt gedacht en gehandeld vanuit de klant.

Deze fases overlappen elkaar deels. Waar de ene afdeling nog volop inzet op de basis op orde brengen, draagt de andere afdeling al volledig bij aan een servicegerichte organisatie. Het streven is dat alle afdelingen in 2024 servicegericht zijn. Dit programmaplan richt zich op wat er nodig is om dat niveau van dienstverlening te behalen. Per afdeling verschilt echter welke fase het eindstation is. Het eindstation is afhankelijk van de behoefte van de klant en wordt samen met de gemeenten bepaald.

De afdeling ICT werkt voor een groot deel al servicegericht. De afdeling praat op structurele basis met over o.a. de werkvoorraad en lopende projecten. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op de verwachtingen van de klant. Ook ontstaat er bij de financiële administratie een meer servicegericht team dat meedenkt over de wensen en behoeften van de klanten. Zo zijn er bijvoorbeeld instructiefilmpjes opgenomen voor budgethouders van gemeenten waarin wordt uitgelegd hoe je een verplichting aanmaakt.

Bij andere afdelingen en teams is het bereiken van de doelstelling van een servicegerichte organisatie soms nog wat verder weg. Vaak wordt dit veroorzaakt doordat er nog onvoldoende is geharmoniseerd en gestandaardiseerd of omdat er nog achterstanden zijn in te lopen. Dit heeft tot gevolg dat alle medewerkers nodig zijn om de dagelijkse dienstverlening uit te voeren.

Huisvesting/ Hybride werken
De Connectie is ondersteunend in de keuzes die de gemeenten maken rondom huisvesting en hybride werken. De gemeente Arnhem is gestart met een projectgroep voor het vormgeven van de verbouw van het stadhuis. De Connectie neemt deel aan deze projectgroep. De gemeente Rheden wordt ondersteund in haar tijdelijk huisvesting in aanloop naar de realisatie van een nieuw gemeentehuis. Ook bereidt De Connectie, samen met de gemeente Rheden, de inrichting van en verhuizing naar dit nieuwe gemeentehuis voor. De gemeente Renkum overweegt het huidige gemeentehuis te renoveren. De Connectie denkt mee over de impact van de te maken keuzes voor de dienstverlening.

Tijd- en plaatsonafhankelijk werken is de standaard geworden. Dit heeft ook impact op de wijze waarop De Connectie haar dienstverlening inkoopt. In 2022 zijn bijvoorbeeld raamovereenkomsten voor thuiswerkmeubilair en kantoormiddelen met leveranciers gesloten. Hiermee kan worden ingespeeld op de veranderende behoefte van gemeenten. Voor de gemeente Arnhem wordt inmiddels een complete thuiswerkplek gefaciliteerd, met zowel ICT- als facilitaire voorzieningen. De gemeenten Renkum, Rheden en De Connectie zelf moeten hierin nog hun eigen beleidskeuzes maken. De ICT-voorzieningen voor de thuiswerkplek zijn beschikbaar voor alle medewerkers.

Ook het ruimtegebruik op kantoor is veranderd. Overlegruimten zijn aangepast naar hybride overlegruimtes met mogelijkheid om ook op afstand deel te kunnen nemen. Daarnaast zijn er werkplekken vormgegeven binnen de huidige kantooromgeving in de vorm van bel-units en concentratiewerkplekken.

Regionale Informatievisie en -strategie
In de regionale Informatievisie en -strategie zijn de technologische trends op het gebied van informatievoorziening uitgewerkt. De regionale Informatievisie en -strategie wordt herijkt. Deze herijking is noodzakelijk om ook over de komende jaren een goed werkende en op de gemeenten en De Connectie afgestemde informatievoorziening te hebben. Een belangrijk deel van de informatievoorziening vertaalt zich naar ICT-oplossingen die bij en met De Connectie kunnen worden gerealiseerd.

Onderzoeksbureau Berenschot is, in opdracht van de gemeentesecretarissen, gevraagd een onderzoek te doen naar centralisering van het opdrachtgeverschap in de Informatievoorzienings- (IV) keten. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek is besloten om het advies van Berenschot over te nemen. Dit betekent dat in het voorjaar van 2024 een gezamenlijk programma wordt vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Verder moeten de randvoorwaarden die nodig zijn voor goed opdrachtgeverschap op orde worden gebracht. Daarnaast is het programma bedoeld om kansen tot samenwerking beter te benutten en de sturing op de verschillende opgaven te verbeteren.

Cloud computing
Een belangrijke ontwikkeling is de beweging naar Cloud computing. Bij Cloud computing zijn hardware, software en gegevens steeds meer via het internet beschikbaar. De Connectie geeft uitvoering aan de regionale cloudstrategie door, wanneer leveranciers hun applicatie naar de cloud brengen, deze beschikbaar te maken voor onze gebruikers. Dit gebeurt vooral op natuurlijke vervangingsmomenten, bijvoorbeeld als een contract afloopt. Daarnaast wordt een online (cloud-) platform gebouwd om toekomstige bewegingen naar de cloud op een veilige manier plaats te laten vinden, de zogeheten 'Azure Landingszone'. Ook de eigen serverruimtes en datacenters willen we op termijn als dienst gaan afnemen. Dit vergroot onze flexibiliteit en verhoogt de veiligheid en continuïteit. Harmonisatie van de gemeentelijke applicaties blijft daarbij een belangrijk aandachtpunt, maar is geen doel op zich. De meerwaarde hiervan zal per individuele casus worden beoordeeld.

Wettelijke ontwikkelingen
Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Deze wetswijziging raakt ook de wijze van dienstverlening van De Connectie aan de gemeenten. In 2023 wilden wij samen met de gemeenten uitzoeken wat de gevolgen voor onze dienstverlening zijn. In eerste instantie valt te denken aan de dienstverlening op het gebied van basisregistraties. Het team basisregistraties heeft samen met de gemeenten onderzoek gedaan naar de impact op de dienstverlening. De verwachting is dat er geen of minimale wijzigingen zullen zijn ten opzichte van de situatie voor 2024. De gevolgen voor het informatiebeheer, waaronder het archiefbeheer, zijn op dit moment nog niet duidelijk. Samen met de gemeenten en het Gelders Archief is het team DIV in gesprek over wat dit kan betekenen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Algemeen

Ontvlechting dienstverlening aan derden
In de bestuursopdracht is vastgelegd dat er een pas op de plaats wordt gemaakt voor wat betreft de groeiambitie. De Connectie richt zich niet meer op groei door het aantrekken van nieuwe opdrachtgevers/klanten. De ontvlechting en overdracht van de dienstverlening aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) vond plaats in 2022. Net als de ODRA heeft ook de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) het stadskantoor verlaten. Ook de gemeente West Maas en Waal zegde in 2022 een deel van de dienstverlening op. Deze dienstverlening is in de loop van 2023 weer aan de gemeente West Maas en Waal overgedragen. De Connectie blijft wel diensten op het gebied van de salarisadministratie uitvoeren voor.

Maat- en meerwerk
Voor maat- en meerwerk ten opzichte van de basisdienstverlening worden maat- en meerwerkovereenkomsten met de gemeenten afgesloten. Het aandeel maat- en meerwerk ten opzichte van de begroting is substantieel (> 10%) en wordt met name door de afdelingen Facilitaire zaken, ICT en Managementsupport geleverd. De financiële effecten van structureel maat- en meerwerk worden verwerkt in het begrotingjaar volgend op het jaar waarin de maat- of meerwerk overeenkomst tot stand is gekomen, i.c. 2024. Hiermee leveren ze, na de effecten van de CAO-stijging, de grootste bijdrage aan de uitbreiding van het kader van De Connectie.

ICT

Werkplekomgeving
In 2022 en in de eerste maanden van 2023 heeft de migratie (overgang) naar de nieuwe geharmoniseerde werkplekomgeving GemICT plaatsgevonden. Dit is een digitale omgeving waar De Connectie en haar klanten in kunnen werken. Na afronding van het project is de aandacht in eerste instantie verlegd naar het beheer van de nieuwe werkplekomgeving. Dit betekent echter niet dat de ontwikkelingen op de digitale werkplek hiermee klaar zijn. Vanaf 2024 gaan we ons richten op het (door-) ontwikkelen van de nieuwe digitale werkplek.

Telefonie
Er is onderzoek gedaan naar de beste manier van werken voor de vaste telefonie. Geconcludeerd is dat Teams de voorkeur heeft. Hierbij wordt de telefooncentrale vervangen door telefonie via Teams voor gemeentelijke klantcontactcentra, de Frontoffice en de 'gewone' eindgebruiker. Telefonie via Teams heeft als voordeel dat we de telefooncentrales kunnen verwijderen en de bestaande, digitale infrastructuur gebruiken. De gemeenten Renkum en Rheden zijn in 2023 overgestapt naar online telefonie, in januari 2024 gevolgd door Arnhem en De Connectie.

Monitoring en Detectie
In 2023 is de aanbesteding voor SOC/SIEM voorbereid. Dit is een monitoring- en detectieomgeving die wordt voorgeschreven door de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Het project SOC/SIEM is ondergebracht in het programma Basis op Orde informatieveiligheid en privacy om hiermee de samenhang met andere informatieveiligheidscomponenten goed te kunnen borgen. De afronding van het project is hierdoor vertraagd.

Incidentmanagement
Om meer focus op informatieveiligheid te krijgen en sneller op incidenten te kunnen reageren, heeft afdeling ICT hiervoor een virtueel team ingericht. Vooruitlopend op het programma informatiebeveiliging & privacy is er geïnvesteerd in het trainen van medewerkers in informatiebeveiliging (kennis en techniek). Hiermee is vast een fundament gelegd voor de uitvoering van het programma.

Door de ingezette verbeteringen scoort de afdeling ICT hoger op de oplostijd van incidenten. In 2023 werd 94% van de incidenten binnen de gestelde normtijden opgelost, tegen 90% in 2022. De gestelde normtijd is afhankelijk van de prioriteit van incidenten en varieert tussen de 4 uren (P1) en 10 werkdagen (P4).

Documentaire informatievoorziening

Geharmoniseerde archiefoplossing
Een centraal Document Management System - Record Management Application (DMS-RMA) kan in grote mate bijdragen aan geharmoniseerd archiefbeheer (in systemen en processen). De definitiefase[1] van het project DMS-RMA is in 2023 gestart. De projectgroep heeft een voorstel voor een archiefoplossing opgeleverd en hoopt de businesscase in 2024 af te ronden. Aansluitend kan er een aanbesteding worden gestart en een geharmoniseerde archiefoplossing worden geïmplementeerd.

[1] Fase in het project waarin de eisen en wensen aan het projectresultaat worden bepaald

Vervangen zaaksystemen
Naast deze centrale archiefoplossing zijn er in 2023 ook verschillende gemeentelijke trajecten geweest om de zaaksystemen[2] te vervangen. De gemeenten zijn de eigenaren van de zaaksystemen. Het Arnhemse zaaksysteem is inmiddels succesvol vervangen. Met de implementatie van de nieuwe zaaksystemen voor de gemeenten Rheden en Renkum is een start gemaakt. Vooralsnog gaan de gemeenten ervan uit de implementatie in 2024 af te ronden. De huidige zaaksystemen worden namelijk niet meer doorontwikkeld door de leverancier. De keuzes van de gemeenten voor verschillende zaaksystemen leidt tot diversiteit in werkprocessen waarmee het harmonisatiepotentieel op dit punt niet zal worden bereikt.

Basisregistraties

Verbeteren registraties
Voor een goede taxatie beoordeelt de taxateur in hoeverre woningen onderling vergelijkbaar zijn op basis van de geregistreerde objectkenmerken. De belangrijkste (primaire) kenmerken zijn het woningtype, de grootte van de woning, de grondoppervlakte en het bouwjaar maar ook (secundair) hoe goed woningen onderhouden zijn en de locatie van de woning. In 2023 heeft het team gewerkt aan het verbeteren van de primaire objectkenmerken (mutatiesignalering) en de secundaire objectkenmerken. In 2023 heeft team basisregistraties voor de jaren 2020 tot en met 2022 de mutaties op bouwwerken gesignaleerd en verwerkt. De verschillen tussen onze WOZ-administratie en de Landelijke Voorziening WOZ (LV-WOZ) zijn geanalyseerd en grotendeels weggewerkt.

Facilitaire zaken

Wegwerpbekers
Vanaf 1 januari 2024 mogen wegwerpbekers niet meer gebruikt worden. De regionale projectgroep heeft toegewerkt naar een geharmoniseerde oplossing. Er zijn verschillende scenario's uitgewerkt en geïmplementeerd bij Gemeente Rheden en Renkum en De Connectie. Zij kozen voor een herbruikbare beker. De Gemeente Arnhem heeft in 2023 nog geen keuze gemaakt.

Frontoffice

Servicemanagementsysteem
Sinds de start van De Connectie gebruiken we Topdesk als servicemanagementsysteem. Het huidige contract liep af en dat betekent dat er opnieuw aanbesteed moest worden. Dit is inmiddels gebeurd. Topdesk is ook de komende jaren de partij die De Connectie helpt om de dienstverlening verder te verbeteren. Daarbij zijn we overgestapt naar een zogeheten SAAS-oplossing. Grootste voordeel van een SAAS-oplossing is dat gebruikers straks ook buiten de digitale werkomgeving meldingen kunnen indienen. Het nieuwe Topdesk gaat daarnaast ook aan de beheerkant voordelen opleveren, bijvoorbeeld bij het monitoren van meldingen en het rapporteren over doorlooptijden. De migratie van lokaal geïnstalleerde software naar de cloud-versie is succesvol uitgevoerd in het vierde kwartaal van 2023.

[2] Veel gemeenten werken zaakgericht. Dit betekent dat informatie over dienstverlening aan inwoners in 'zaken' is geordend in een digitaal zaaksysteem

Bezetting op locatie
De Frontoffice is het eerste aanspreekpunt en gezicht als het gaat om de contacten met de klant. Een persoonlijke dienstverlening van hoge kwaliteit is ons uitgangspunt. Daarom doet de Frontoffice er alles aan om als hét centrale en prettige aanspreekpunt voor onze klanten te zijn. Om de klantvraag beter én sneller te kunnen oppakken en de dienstverlening verder te verbeteren, zet de Frontoffice in op het inrichten van efficiënte en met elkaar samenhangende kanalen (click-call-face)[3] die elkaar versterken. Om de zichtbaarheid op locatie te verbeteren is de bezetting op de locatie van de drie gemeenten op het afgesproken niveau gebracht.

Administratie & beheer

E-HRM[4]
In 2022 is gezamenlijk door de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en De Connectie een aanbesteding uitgevoerd voor de vervanging van het e-HRM systeem. Met het nieuwe e-HRM systeem heeft De Connectie een personeels- en salarissysteem dat klaar is voor de toekomst. Om de samenwerking optimaal te benutten is een geharmoniseerde en gestandaardiseerde inrichting een belangrijke randvoorwaarde. In de praktijk blijkt dit lastiger dan verwacht. Ten tijde van de aanbesteding was de intentie om voor het grootste deel van de processen uit te gaan van best practices[5]. In de praktijk is dat niet haalbaar gebleken doordat de wensen en eisen van de gemeenten verder uit elkaar liggen dan verwacht. De scope van het project is daarnaast bijvoorbeeld uitgebreid met de Appical app[6] en de digitalisering van personeelsdossiers. Gevolg hiervan is dat de implementatie naar verwachting, in plaats van in 2023, pas eind 2024 volledig kan worden afgerond.

Verzekeringenbeheer
Met het programma AAG (Assurantie Applicatie voor Gemeenten) ondersteunt De Connectie het gemeentelijk verzekerings- en schademanagement. In 2023 is onderzocht of de beschikbare managementrapportages binnen AAG kunnen bijdragen aan de verbetering van de managementinformatie. Dit is niet het geval gebleken; de huidige rapportages volstaan. Daarnaast is onderzocht of sommige HR-verzekeringen in beheer kunnen worden gebracht bij het team Verzekeringen. Een deel van deze verzekeringen is inmiddels over naar De Connectie, een ander deel is nog in onderzoek. Ook is uitgezocht of de dienstverlening rondom het verhalen van schade kan worden ondergebracht bij het team Verzekeringen. De uitkomst hiervan was dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij de gemeenten blijft liggen, maar dat hierbij de expertise van De Connectie wordt betrokken.

Fiscaal team
Door voortdurend wijzigende regelgeving speelt fiscaliteit binnen gemeenten een steeds grotere rol. De gesprekken met de gemeenten over het oprichten van een fiscaal team hebben nog geen concrete afspraken opgeleverd. In 2024 gaat De Connectie verder met de gemeenten in gesprek om de klantvraag helder te krijgen.

---

[3] Click-call-face stimuleert klanten hun vraag of verzoek eerst zelf in te dienen via internet (Topdesk). Lukt het op die manier niet, dan vraagt de klant telefonisch om ondersteuning (call). Pas als ook telefonische ondersteuning de vraag niet oplost gaan we over op fysiek contact (face).

[4] E-HRM staat voor 'Electronic Human Resource Management'. Het is een programma waarmee medewerkers hun personeelszaken regelen.

[5] Best practices: we kiezen de manier van werken die het meest efficiënt en effectief is. Iedereen gaat werken op die manier.

[6] Een app voor nieuwe medewerkers

Inkoop & aanbesteding

Capaciteit en planbaarheid
Team Inkoop en Aanbesteding (I&A) wordt al gedurende langere tijd overvraagd, vooral voor het begeleiden van aanbestedingen en het geven van inkoopadvies. Ook kwamen klantvragen voor het begeleiden van aanbestedingen nog te vaak op het laatste moment binnen. Dit resulteerde in wachtlijsten, aanbestedingen die door externe bureaus moesten worden begeleid en aanbestedingen die niet door konden gaan. Het niet (tijdig) opstarten van aanbestedingen brengt rechtmatigheidsrisico's met zich mee. Er is ook te weinig tijd om te werken aan de benodigde inhaalslag op het contractbeheer. Wanneer het contractbeheer op orde is, helpt dit bij planbaarheid van aanbestedingen.

Informatiepagina
Het team I&A heeft in 2023 een informatiepagina voor de klantorganisaties ontworpen. Op deze pagina is informatie te vinden over aanbesteden en aanbestedingsprocedures, het geldende inkoopbeleid en de inkoopvoorwaarden. Ook is er informatie te vinden over het betalingsproces en verplichtingen. De informatie op deze pagina draagt bij aan het inkoopbewustzijn bij de klantorganisaties.

Management Support
De ondersteuning van Management Support neemt in aard en omvang toe. Een aanzienlijk gedeelte van dit meerwerk wordt afgenomen door de gemeente Arnhem. Dit is het gevolg van het besluit van de gemeente Arnhem om de secretariële ondersteuning intern anders te organiseren, waarbij een uitbreiding van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden. Zo wordt de gemeente Arnhem nu ook ondersteund bij de afhandeling van WOO[7]-verzoeken. De wijzigingen in de dienstverlening zijn in kaart gebracht en doorgevoerd.

Wat heeft het gekost?

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN					
Lasten	40.131	2.952	43.084	50.427	-7.343
Baten	-316	218	-98	-7.135	7.038
Saldo	**39.816**	**3.170**	**42.986**	**43.291**	**-305**
Toevoegingen aan reserves	-	193	193	193	-0
Onttrekkingen aan reserves	-	-75	-75	-75	0
Saldo na reserves	**39.816**	**3.289**	**43.104**	**43.410**	**-305**

De hogere lasten hebben verschillende oorzaken. Hogere personeelslasten worden veroorzaakt door inhuur op vacatureruimte of voor het opvangen van het ziekteverzuim. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt om de voorziening voor bovenwettelijk verlof aan te vullen.

[7] Wet Open Overheid. Met een Woo-verzoek vragen inwoners de gemeente om documenten over een bepaald onderwerp openbaar te maken.

Er zijn kosten gemaakt om maat- en meerwerk te kunnen leveren, vooral op het gebied van facilitaire dienstverlening, managementsupport en ICT. Hier staan opbrengsten tegenover. Een bijzonderheid daarin is de dienstverlening voor de tijdelijke huisvesting van de gemeente Rheden. Door de sloop van het oude gemeentehuis en de huisvesting van de gemeente Rheden op tijdelijke locaties zijn per saldo meer kosten gemaakt. De afspraak met de gemeente Rheden is om de begroting voor deze tijdelijke situatie niet aan te passen. In plaats daarvan verrekenen we de meer- en minderkosten via de exploitatie met elkaar.

Op een aantal materiële budgetten waren de kosten lager dan begroot. Voor o.a. de postvoorziening, repro en de koffievoorzieningen geldt dat dit komt doordat er meer thuisgewerkt wordt. Doordat het investeringsniveau in 2023 per saldo wat achterloopt bij de begroting kan ook een deel van het bijbehorende kapitaalslastenbudget incidenteel vrijvallen. Dit geldt ook voor de licentielasten; voor diverse applicaties worden er incidenteel minder lasten gerealiseerd dan begroot, bijvoorbeeld doordat aanbestedingen of projecten voor nieuwe applicaties vertraging hebben opgelopen.

Het project E-HRM heeft vertraging opgelopen en de scope van het project is uitgebreid. In dit geval heeft dit geleid tot meerkosten. Het OGO heeft hier een besluit over genomen. De vertraging is opgelopen doordat harmoniseren meer tijd kost dan verwacht. Ten tijde van de aanbesteding was de intentie om voor het grootste deel van de processen uit te gaan van best practices. In de praktijk is dat niet haalbaar gebleken doordat de eisen en wensen van de gemeenten verder uit elkaar liggen dan verwacht.

Het project SOC/SIEM is ondergebracht in het programma Basis op Orde informatieveiligheid en privacy om hiermee de samenhang met andere informatieveiligheidscomponenten goed te kunnen borgen. De afronding van het project is hierdoor vertraagd. Hierdoor waren de hiervoor beschikbare structurele middelen in 2023 incidenteel niet nodig.

Op de baten zien we behalve de extra opbrengsten uit maat- en meerwerk een voordeel op uitkeringen en detacheringen. Bij uitkeringen komt dit doordat er hogere opbrengsten worden gerealiseerd uit WAO- en ziektegelden en WGA-uitkeringen volgend uit re-integratietrajecten. Bij detacheringen door aanvullende opbrengsten uit afgesloten detacheringsovereenkomsten met gemeenten en derden.

Beleidsindicatoren

Als gevolg van wijzigingen in de BBV maken beleidsindicatoren verplicht deel uit van begroting en verantwoording. Hiermee wordt het beter mogelijk om de prestaties van gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. Het merendeel van de beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

1.2.2 Programma Belastingen gemeenten

Wat hebben we bereikt?

Binnen dit programma is het de doelstelling om voor de deelnemende gemeenten een zo volledig mogelijke gewenste belastingopbrengst te realiseren met een optimale dienstverlening en tegen zo laag mogelijke kosten. Dit geldt ook voor de uitvoering van nieuwe belastingsoorten.

Het jaar 2023 stond in het teken van een enorme toename van bezwaren en reacties op de WOZ-waarden. De afhandeling van de bezwaren is goed verlopen. Het is gelukt het overgrote deel van de bezwaren tijdig van een uitspraak te voorzien.

De Communicatie richting inwoners is verbeterd. De standaardbrieven voor invordering en kwijtschelding zijn herschreven en herzien op B1-niveau. Voor de uitleg van de WOZ-waarden aan inwoners is een zogeheten verantwoordingsdocument opgesteld.

Het doel was om in 2023 een controleraamwerk in gebruik te nemen waarmee de opzet en het bestaan van de interne beheersing onafhankelijk en objectief kan worden aangetoond. Deze doelstelling is in 2023 nog niet bereikt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bezwaarafhandeling
De stijging van het aantal WOZ-bezwaren wordt veroorzaakt door de toename van het aantal No Cure No Pay bureaus en het verdienmodel dat zij hanteren[8]. De afhandeling van de bezwaren is goed verlopen. Het is gelukt het overgrote deel van de bezwaren tijdig van een uitspraak te voorzien. Het heeft geholpen dat de gemeenten hiervoor op tijd extra middelen beschikbaar hebben gemaakt. Niet al deze middelen zijn nodig geweest. Eén van de voornaamste oorzaken hiervan is dat er procesafspraken zijn gemaakt met de grotere bureaus. Dat heeft geleid tot een doelmatiger proces met een beperktere capaciteitsvraag en een gemiddeld lagere kostenvergoeding per bezwaar. Daarnaast is er minder personele inzet gepleegd. De oorzaak hiervan is dat het lastig is gebleken om personeel uit de markt te halen. Dit omdat elke gemeente dezelfde opgave heeft en extra personele inzet nodig heeft.

Servicegerichte organisatie
Ondanks de uitdaging van de bezwaarafhandeling is De Connectie er in geslaagd stappen te zetten in de verbetering van dienstverlening aan inwoners. Samen met gemeenten is aandacht gegeven aan communicatie en servicegerichtheid. De standaardbrieven voor invordering en kwijtschelding zijn herschreven en herzien op B1-niveau. Voor de uitleg van de WOZ-waarden aan inwoners is een zogeheten verantwoordingsdocument opgesteld. Dit is een onderbouwing van de wijze waarop de WOZ-waarde is bepaald. Het waarderingsproces transparant maken en hier laagdrempelig en interactief over communiceren, kan de acceptie van de WOZ-waarde bevorderen.

[8] No Cure No Pay-bureaus bieden inwoners gratis hun diensten aan om namens de inwoner bezwaar te maken tegen de WOZ-beschikking. De bureaus verdienen aan de vergoeding die gemeenten moeten betalen voor de proceskosten.

In 2023 is een nieuwe taxatiemodule binnen de belastingapplicatie aangeschaft. Door implementatie van de nieuwe module per januari 2024 zal de dienstverlening aan inwoners en andere belastingplichten verder verbeteren. We zijn daardoor bijvoorbeeld in staat 'voormeldingen' aan te bieden. Inwoners worden dan per brief uitgenodigd om te reageren op de geregistreerde woningkenmerken in een gebruiksvriendelijke digitale omgeving. Via de digitale belastingbalie kunnen inwoners gemakkelijk een betalingsregeling vragen.

Controle en verantwoording
Het doel was om in 2023 een controleraamwerk in gebruik te nemen waarmee de opzet en het bestaan van de interne beheersing onafhankelijk en objectief kan worden aangetoond. Deze doelstelling is in 2023 nog niet bereikt. Wel is gewerkt aan het opstellen van dit controleraamwerk. De verwachting is dat hier in 2024 een eerste externe audit op kan worden uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN					
Lasten	3.624	2.524	6.149	4.921	1.228
Baten	-268	-2.045	-2.313	-2.484	171
Saldo	**3.357**	**479**	**3.836**	**2.436**	**1.399**
Toevoegingen aan reserves	-	12	12	1.159	-1.147
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	**3.357**	**492**	**3.848**	**3.596**	**252**

Bij Belastingen is de vacatureruimte licht afgenomen ten opzichte van vorig jaar. In vacatureruimte wordt voorzien door in te huren. Ook in dit programma zijn de effecten terug te zien van de aanvullende toevoeging aan de verlofvoorziening.

In 2023 heeft het bestuur incidenteel extra middelen toegekend voor de proceskostenvergoedingen en de personele inzet op bezwaarafhandeling als gevolg van de stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waardebepalingen. Niet al deze middelen bleken nodig in 2023. Voor de niet-bestede middelen heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Aanleiding hiervoor is dat naar verwachting het aantal bezwaren nog steeds hoog uit zal vallen en de daaraan gerelateerde kosten in elk geval ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Met deze toevoeging kan worden voorkomen dat er begin 2024 opnieuw middelen van de gemeenten gevraagd zullen moeten worden.

De hogere opbrengsten worden veroorzaakt door de toegenomen inkomsten uit dwanginvordering. De inkomsten uit dwanginvordering betreffen feitelijk de meeropbrengsten uit aanmaningen en dwangbevelen opgelegd door de afdeling Belastingen. Deze bedragen worden, samen met de belastingeninkomsten zelf, via de gemeenten geïnd en aan het einde van het jaar verrekend.

Beleidsindicatoren
Als gevolg van wijzigingen in de BBV maken beleidsindicatoren verplicht deel uit van begroting en verantwoording. Hiermee wordt het beter mogelijk om de prestaties van gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. Het merendeel van de beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

1.2.3 Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en overhead

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de reguliere bijdragen voor de dienstverlening van De Connectie, zonder een specifieke bestemming. De geraamde kosten van de overhead betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Hiervan is het volgende overzicht te geven:

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD					
Lasten	5.744	-1.406	4.339	2.640	1.699
Baten	-49.087	-1.276	-50.362	-50.557	194
Saldo	**-43.342**	**-2.681**	**-46.024**	**-47.917**	**1.893**
Toevoegingen aan reserves	149	-	149	359	-210
Onttrekkingen aan reserves	-	-1.099	-1.099	-1.394	296
Saldo na reserves	**-43.193**	**-3.780**	**-46.973**	**-48.952**	**1.979**

Algemene dekkingsmiddelen
Naast de reguliere bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten, worden ook opbrengsten van derden onder de algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Het karakter van deze opbrengsten is niet anders dan de reguliere bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten, namelijk als dekkingsmiddel voor de reguliere dienstverlening.

Lagere lasten op dit programma worden deels verklaard door het vrijvallen van een aantal stelposten. In de begroting van De Connectie is bijvoorbeeld een stelpost opgenomen voor toekomstige kapitaalslasten van uitgestelde investeringen. Deze stelpost valt voor een groot deel incidenteel vrij ten gunste van het resultaat. Ook is een deel van de compensatie van de gemeenten voor (autonome) prijsontwikkelingen centraal als stelpost begroot. In 2023 is deze stelpost niet nodig geweest en valt hiermee eveneens incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

Diverse projecten op het gebied van informatieveiligheid en privacy zijn vertraagd. Belangrijkste oorzaak hiervan is dat een aantal van deze projecten zijn ondergebracht bij het programma Informatieveiligheid en privacy. Dit programma is eind 2023 gestart en de uitvoering zal de komende jaren plaatsvinden. In 2023 heeft het bestuur besloten om de niet bestede, incidenteel toegekende, budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve informatieveiligheid. Het gaat hierbij om de budgetten voor Wachtwoordgebruik en veilig mailen, het project Basis op orde Informatieveiligheid en het Privacy Managementsysteem.

De hogere opbrengsten worden vooral verklaard door een voordeel op de renteopbrengsten op de lopende rekeningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De BNG vergoedt dagrente die aansluit bij de dagrente van de Europese Centrale Bank (EBC) en is hiermee moeilijk te voorspellen.

Beleidsindicatoren

Onderstaand wordt inzicht gegeven in de beleidsindicatoren van De Connectie conform BBV vereisten. Dit biedt de mogelijkheid voor een betere onderlinge vergelijkbaarheid van prestaties van gemeenten. De meeste van de beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

	Eenheid	Begroting	Jaarrekening	Bron
Beleidsindicatoren				
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	1,46	1,51	Eigen gegevens
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	1,33	1,36	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 207,06	€ 221,02	Begroting/ Jaarrekening
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom inclusief inhuur	3,4%	25,3%	Begroting/ Jaarrekening
Overhead	% van de totale lasten	86,8%	85,6%	Begroting/ Jaarrekening

Formatie

Het betreft hier de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari (begroting) en 31 december (jaarrekening), dus niet om de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Eén FTE is gelijk aan een 36-urige werkweek. De formatie per 1000 inwoners is licht toegenomen in 2023. Dit wordt verklaard door uitbreiding van de formatie bij De Connectie.

Bezetting

De indicator gaat over het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane omvang van de formatie. De werkelijke bezetting nam eveneens licht toe in 2023.

Apparaatskosten

Dit zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen) en materieel voor de uitvoering van organisatorische taken. De kosten per inwoner vallen hoger uit doordat de lasten in de jaarrekening hoger zijn dat in de begroting. Voor het overgrote deel wordt dit verklaard door maat- en meerwerk.

Externe inhuur

Dit betreft de begrote kosten voor het uitvoeren van werkzaamheden door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. De Connectie heeft vrijwel geen inhuur in de begroting opgenomen. In de jaarrekening is de daadwerkelijke inhuurlast hoger. Deze hogere lasten hebben verschillende oorzaken. Er werd waar nodig ingehuurd op vacatureruimte, voor het opvangen van het ziekteverzuim, het realiseren van projecten en het leveren van maat- en meerwerk. De behoefte aan projectmatige ondersteuning en aan maat- en meerwerk ontstaat gedurende het jaar en is hierdoor moeilijk te begroten.

Overhead

Onder overhead wordt verstaan, alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voor De Connectie zijn dit vrijwel alle kosten. De kosten voor de Belastingdienstverlening vormen de enige belangrijke uitzondering. Deze vallen onder een ander taakveld. Het percentage overhead in de jaarrekening is iets lager dan in de begroting. Dit kan worden verklaard doordat het totaal aan lasten hoger is dan begroot.

1.2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, indien aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijk participerende publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt bereikt door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer er winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vpb betaald worden.

De Belastingdienst heeft geconcludeerd dat De Connectie voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd. Gezien het beperkte fiscale belang en om praktische redenen (administratieve last) heeft de Belastingdienst besloten om De Connectie geen aangiftebiljet vennootschapsbelasting toe te zenden.

Wanneer de werkzaamheden voor derden aanzienlijk gaan toenemen of aanzienlijke winsten zouden gaan opleveren, is De Connectie verzocht opnieuw contact te zoeken met de Belastingdienst. Hier is in 2023 geen sprake van geweest. Het aandeel van werkzaamheden voor derden neemt af.

1.3. Paragrafen

1.3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het doel van het weerstandsvermogen is het bepalen of tegenvallers die zich kunnen voordoen opgevangen kunnen worden zonder dat de normale bedrijfsgang daardoor wordt verstoord. Hiervoor is het van belang dat er periodiek een inventarisatie plaatsvindt van risico's die zich kunnen voordoen. Omdat De Connectie maar zeer beperkt beschikking heeft over eigen weerstandscapaciteit, vooral omdat er geen algemene reserve gevormd wordt, is het des te meer van belang om het risicoprofiel zorgvuldig op te stellen. Want, wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen moeten de gemeenten hiervoor worden aangesproken. Verwacht wordt dat zij hier (pro rata) weerstandscapaciteit voor organiseren.

De Connectie volgt de principes van het risico-gestuurd werken. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat beheersmaatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. De Connectie blijft het risicomanagement ontwikkelen door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en door werking van de genomen beheersmaatregelen te evalueren. Dit gebeurt vanuit zowel het perspectief van onze organisatiedoelstellingen als doelstellingen vanuit bijvoorbeeld het perspectief van informatieveiligheid en businesscontinuïteit.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit van De Connectie bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om onverwachte uitgaven (tegenvallers) te dekken. Mogelijke onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn de Algemene reserve, de aan specifieke risico's verbonden bestemmingsreserves, het resultaat over het boekjaar en de post onvoorzien.

In de onderstaande tabel is de begrote weerstandscapaciteit (per jaar) in beeld gebracht.

	Begroting	Jaarrekening	Meerjarenraming			
	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro						
Weerstandscapaciteit						
Algemene Reserve	-174	-174	-	-	-	-
Saldo exploitatie	21	1.947	21	21	21	21
Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen	662	662	662	662	662	662
Totaal	**510**	**2.435**	**683**	**683**	**684**	**684**

De Connectie heeft vooralsnog niet de beschikking over een eigen (positieve) algemene reserve waarmee algemene risico's kunnen worden opvangen. Het resultaat over het boekjaar 2023 bedraagt € 1,9 mln. voordelig voor bestemming. De Connectie heeft nog wel beschikking over een bestemmingsreserve voor prijsontwikkelingen. Deze maakt deel uit van de weerstandscapaciteit aangezien deze aan een specifiek risico is verbonden.

De saldi van de overige bestemmingsreserves zijn niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Deze saldi zijn namelijk niet bestemd voor het afdekken van algemene of specifieke risico's, maar voor kosten die samenhangen met een specifieke opgave.

Inventarisatie risico's

Hieronder volgt het risicoprofiel van De Connectie. Hierin zijn alleen risico's meegenomen met financiële gevolgen. Risico's die zijn afgedekt door een voorziening of verzekering zijn niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor begrotingsrisico's. In de eerste bestuursrapportage 2023 is het risicoprofiel geactualiseerd. In onderstaande tabel staan de belangrijkste risico's met een financiële gevolgen, afgezet tegen de risicoscore uit de eerste bestuursrapportage 2023.

Nr.	Risico/ gebeurtenis	Kans	Impact	Risicoscore	
				B-rap 1 2023	JR 2023
1.	Onvolledig benutten van het harmonisatiepotentieel.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
2.	Achterstanden in de kwaliteit van de overgekomen dienstverlening.	Gemiddeld	Gemiddeld	€ 187.500	€ 187.500
3.	De Connectie is afhankelijk van (duurdere) inhuur voor het continueren van de dienstverlening.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
4.	Onvoldoende beschikking over ontwikkelcapaciteit.	Zeer groot	Groot	€ 750.000	€ 675.000
5.	Ontwikkeling demand- supplyorganisatie.	Groot	Gemiddeld	€ 375.000	€ 375.000
6.	Het ontbreken van collectief opdrachtgeversschap vanuit de gemeenten.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
7.	Totdat interventies in ICT geëffectueerd zijn, zijn de continuïteitsrisico's groot.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
8.	Extra kosten door het hoge aantal inkomende (No Cure No Pay) bezwaren.	nvt	nvt	€ 1.050.000	€ 0
9.	Kosten door ontvlechting dienstverlening derden.	Groot	Klein	€ 187.500	€ 122.500
10.	Toenemende dreiging op het gebied van Informatie-veiligheid en privacy. Ketenverantwoordelijkheid moet worden gepakt.	Gemiddeld	Zeer groot	€ 750.000	€ 750.000
11.	Door de hoge inflatie van de afgelopen jaren kunnen aflopende contracten ineens veel duurder worden.	Groot	Groot	€ 0	€ 525.000
Totaal				**5.400.000**	**4.735.000**

De risicoscore is tot stand gekomen door de kans en impact van het risico met elkaar in verband te brengen. Hiervoor zijn de kansen en risico's onderverdeeld in de volgende categorieën:

Kans			Impact		
Categorie	**Klasse**	**Gemiddeld**	**Categorie**	**Klasse**	**Gemiddeld**
zeer klein	0 - 20%	10 %	zeer klein	€ 0 - € 100.000	€ 50.000
klein	20 - 40%	30 %	Klein	€ 100.000 - € 250.000	€ 175.000
gemiddeld	40 - 60%	50 %	gemiddeld	€ 250.000 - € 500.000	€ 375.000
groot	60 - 80%	70 %	groot	€ 500.000 - € 1.000.000	€ 750.000
zeer groot	80 - 100%	90 %	zeer groot	> € 1.000.000	€ 1.500.000

Ontwikkeling risicoprofiel

Het risicoprofiel is gedaald met € 665.000 ten opzichte van de eerste bestuursrapportage 2023. De belangrijkste reden voor de afname van het risicoprofiel is het afdekken van de opgave op de bezwaarafhandeling door middel van een, hiervoor door het bestuur ingestelde, bestemmingsreserve. Daarom is de risicoscore voor deze opgave op nihil gesteld. Ook van invloed is het toevoegen van het risico op prijsstijgingen bij aflopende contracten. Dit risico wordt afgedekt met de bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen. Om een juist inzicht te geven van het weerstandsvermogen is dit risico alsnog opgenomen in het risicoprofiel.

1. Onbenut harmonisatiepotentieel
Sinds de vorming van De Connectie is de harmonisatie, standaardisatie en digitalisering van werkprocessen in volle gang. Voor een belangrijk deel is de harmonisatie, standaardisatie en digitalisering ook klaar (zoals het financieel systeem en het belastingpakket). Het harmoniseren en standaardiseren van de dienstverlening is belangrijk om de -financiële en inhoudelijke- doelstellingen van De Connectie te behalen. Het risico bestaat dat lokale vraagstukken en de lokale politiek boven deze doelen komen te staan. Als de wil van de gemeenten om over te gaan tot verdere harmonisatie en standaardisatie, zoals bijvoorbeeld in het applicatielandschap, het opstellen van gezamenlijke opdrachten, of het volgen van het standaardproces aanwezig is en blijft, verwachten we de komende jaren verdere stappen te zetten.

De centralisering van het opdrachtgeverschap in de informatievoorzieningsketen kan helpen bij het verder benutten van het harmonisatiepotentieel. In 2024 wordt door de gemeenten een gezamenlijk programma vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Het programma geeft de mogelijkheid kansen tot samenwerking beter te benutten en de sturing op de verschillende opgaven te verbeteren. Daarmee kan het programma bijdragen aan het beheersen van dit risico.

2. Achterstanden in de kwaliteit
Op verschillende vakgebieden moesten er achterstanden worden ingehaald op de, aan De Connectie overgedragen, dienstverlening. De afgelopen jaren is ingelopen op deze achterstanden en kon het risico naar beneden worden bijgesteld. Het risico dat nu nog resteert is ontstaan doordat als gevolg van de inzet en tijd die inlopen op de overgedragen achterstanden kostte, we nu op sommige vakgebieden achterlopen bij de huidige ontwikkelingen.

3. Afhankelijkheid van inhuur
Ondanks de aandacht voor strategische personeelsplanning blijft inhuur nodig voor het uitvoeren van projecten, maat- en meerwerk, op vacatures waarvoor geen vaste invulling te vinden is en voor vervanging bij ziekte. Er is steeds minder personeel te vinden op de arbeidsmarkt. Daardoor is het moeilijk om vacatures in te vullen of tijdelijke krachten aan te trekken. Ook zien we dat de tarieven voor inhuur steeds verder groeien. Hierdoor kiezen potentiële nieuwe werknemers steeds vaker voor andere organisaties. Dit heeft tot gevolg dat er hogere kosten gemaakt worden dan wanneer een functie vast wordt ingevuld. Ook moet er vaker kennis overgedragen worden en verdwijnt opgebouwde kennis vaker en sneller uit de organisatie.

Regionale samenwerking op het gebied van hoe we de arbeidsmarkt benaderen en het zoeken naar nieuw personeel (recruitment) kan hierin een oplossing bieden. Hierin werken we samen met Arnhem. Ook heeft de Connectie sinds begin 2024 een recruiter in dienst. Als deze maatregelen succesvol gaan zijn kan dit risico naar beneden worden bijgesteld. Omdat de effecten hiervan nu nog niet zichtbaar zijn, blijft het risico nu nog op hetzelfde niveau.

4. Onvoldoende ontwikkelcapaciteit
De meeste aandacht van De Connectie ligt op het zijn en worden van dé partner in bedrijfsvoering voor de gemeenten-eigenaren. Om dat doel te bereiken is ontwikkelcapaciteit nog steeds cruciaal. Verdere ontwikkeling is ook nodig door steeds veranderende wet- en regelgeving en toenemende eisen van onze klanten en opdrachtgevers. Dit betekent dat de behoefte aan ontwikkelcapaciteit alleen maar toeneemt om te kunnen anticiperen op deze ontwikkelingen. Daarbij geldt voor dit risico ook dat de krapte op de arbeidsmarkt ervoor zorgt dat het lastig is om extra ontwikkelcapaciteit aan te trekken. Ook het inhuren van personeel met de juiste kennis en vaardigheden om deze slag te kunnen maken is niet altijd mogelijk.

5. Ontwikkeling demand- supplyorganisatie
De aanwezigheid van een goed werkende demand- supplyorganisatie is erg belangrijk voor de kwaliteit van de dienstverlening van De Connectie. Het demand- en supplymanagement is het instrument dat zorgdraagt voor de overdracht van vragen en wensen en de naleving van de gemaakte afspraken tussen de vragende organisatie (demand) en de leverende organisatie (supply). Er is destijds een werkgroep opgericht met als opdracht om een voorstel te doen voor een nieuwe inhoudelijke invulling en structuur van de demand- supplyorganisatie. Deze werkgroep heeft geleid tot een nieuwe impuls aan de demand- en supplyorganisatie.

Een risico is echter nog steeds de bemensing hiervan. In de praktijk blijken niet alle plekken continu ingevuld te zijn en hebben medewerkers niet altijd voldoende tijd om hun rol in de demand-supplyorganisatie goed op te kunnen pakken. Daarnaast zien we dat wanneer medewerkers met een rol in de demand- en supplyorganisatie vertrekken, er kennis wegvalt en dat de continuïteit hiermee onder druk komt te staan.

De bestaande demand- supplyorganisatie is gericht op het operationele niveau en hiermee op de beheersing van de kwaliteit van de afgesproken dienstverlening in de producten- en dienstencatalogus. Niettemin wordt deze organisatie ook steeds meer aangesproken met verzoeken van meer tactisch en strategisch niveau. Hier lijkt de opzet van de huidige demand- supplyorganisatie nog onvoldoende op te zijn toegerust. Vooralsnog is het risico op het huidige niveau gehouden.

6. Onvoldoende collectief opdrachtgeverschap
Er is nog steeds behoefte aan meer proactieve strategische en tactische sturing vanuit het collectief opdrachtgeverschap van de gemeenten. Dit is een lastige opgave gebleken, ondanks de inspanningen die zijn geleverd om hier verbetering in aan te brengen. Berenschot onderzocht de mogelijke inrichtingsvarianten voor centraal opdrachtgeverschap binnen de IV-keten. In het voorjaar van 2024 wordt een gezamenlijk programma vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Tot het moment dat de effecten van dit programma zichtbaar zijn, wordt het risico op het huidige niveau gehouden.

7. ICT continuïteitsrisico's
De continuïteitsrisico's binnen de ICT-omgeving waren groot, zo is gebleken uit diverse onafhankelijke onderzoeken. Vanaf 2019 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld om de benodigde acties uit te voeren. Het uitvoeren van dergelijke verbeteracties kost tijd. De verwachting is dat naarmate de ingezette projecten worden afgerond en maatregelen zijn genomen, het risico zal afnemen. Maar, als gevolg van de toenemende digitale afhankelijkheid en complexiteit van het digitale landschap zullen de hieraan verbonden risico's continu mee moeten worden gewogen. Eind 2023 is samen met de gemeente Arnhem het programma IB&P (informatiebeveiliging en privacy) gestart. Binnen dit programma gaat aandacht uit naar het (systematisch) beheersen van continuïteitsrisico's.

8. Toename WOZ-bezwaren
Al een aantal jaren zien we landelijk een stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde. Deze stijging kwam door de toename van het aantal No Cure No Pay (NCNP) bureaus en het verdienmodel dat zij hanteren. Eind 2023 is de wet- en regelgeving aangepast. De vergoeding voor bezwaren wordt met ingang van 2024 verlaagd en niet aan de gemachtigde (het NCNP-bureau) uitbetaald maar aan de eigenaar zelf. Door deze ontwikkeling verwachten we minder bezwaren via NCNP-bureaus. Van inwoners zelf verwachten we juist meer bezwaren. Voor de afhandeling van de WOZ-bezwaren in 2024 heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Gezien de specifieke opgave waarvoor deze is bedoeld, maakt zowel de bestemmingsreserve als het risico geen deel (meer) uit van de berekening van het weerstandsvermogen.

9. Ontvlechting dienstverlening derden
In de bestuursopdracht is vastgelegd dat er een pas op de plaats wordt gemaakt voor wat betreft de groeiambitie. De Connectie richt zich niet meer op groei door het aantrekken van nieuwe opdrachtgevers/klanten. De groeiambitie van De Connectie is meer gericht op het verbeteren van de kwaliteit. Met andere woorden: in eerste instantie gericht op de ontwikkeling naar een servicegerichte organisatie, aansluitend op de visie op dienstverlening van de gemeenten-eigenaren. Het opgenomen risico betreft de extra kosten die mogelijke verdere ontvlechting van derden met zich mee kan brengen. In 2022 is het ontvlechtingstraject met de ODRA afgerond. Andere ontvlechtingstrajecten lopen op dit moment nog. Hiermee geven we gevolg aan de bestuursopdracht. Zodra deze trajecten zijn afgerond kan dit risico verder naar beneden worden bijgesteld.

10. Toenemende dreiging Informatie-veiligheid en privacy
De dreiging op het gebied van informatiebeveiliging en privacy neemt toe. De ervaring uit incidenten bij andere organisaties leert dat de gevolgen groot zijn. Ook kan de financiële afwikkeling van schade soms moeizaam verlopen. Dit leidt tot risico's ten aanzien van het herstel van vitale processen. De Connectie stuurt erop het risico op cyberincidenten zo laag mogelijk te houden door, waar mogelijk samen met onze ketenpartners, blijvend te investeren in informatieveiligheid. Eind 2023 is De Connectie samen met de gemeente Arnhem gestart met het programma Informatiebeveiliging & Privacy. In dit programma is uitgebreid aandacht voor het beheersen van dit soort risico's. De VNG adviseert gemeenten om een stroppenpot voor cyber/ informatieveiligheid-incidenten aan te houden. Op dit moment is regionaal nog niet besloten tot het aanleggen hiervan. Totdat er een besluit genomen is zal De Connectie dit risico zichtbaar maken in het risicoprofiel.

11. Risico Prijsstijgingen
De afgelopen jaren, en vooral in 2022, was de inflatie hoog. Dat heeft geleid tot substantiële prijsverhogingen. Omdat De Connectie veel werkt met langjarige contracten zijn de meerkosten nog niet overal merkbaar. Wanneer deze contracten aflopen is de verwachting dat de nieuw af te sluiten contracten behoorlijk in prijs omhoog gaan. Voor het opvangen van dit risico is een bestemmingsreserve gevormd. Deze reserve maakt onderdeel uit van onze weerstandscapaciteit.

Frauderisico's
Een organisatie loopt altijd het risico op frauduleuze handelingen door medewerkers of bestuurders. De Connectie is hier geen uitzondering in. Bij de jaarlijkse risicoactualisatie worden frauderisico's ook meegenomen. Het is belangrijk om beheersmaatregelen te nemen. Dit is op diverse manieren gedaan. Zo is de administratieve organisatie zo ingericht dat frauderisico's beheerst worden. Denk hierbij aan het waar nodig gebruiken van een vier-ogen principe en functiescheiding.

Bij het opstellen van de budgethoudersregeling en mandaatregeling is ook rekening gehouden met frauderisico. In de personeelsregeling is aandacht voor wat De Connectie verstaat onder integer en ethisch werken. Er is een meldpunt en er zijn vertrouwenspersonen als er misstanden vermoed worden. Ook in de ISAE3402 is er aandacht voor het voorkomen van fraude. Onze processen die zorgen voor logische en fysieke toegangsbeveiliging worden meegenomen in de controle. Door al deze beheersmaatregelen schatten wij de kans op en gevolgen van fraudeleuze handelingen op zeer klein.

Gevolgen

Voornoemde risico's hebben tot gevolg dat:
1. De organisatiedoelstellingen van De Connectie onder druk staan;
2. Belangrijk potentieel van de samenwerking onbenut blijft.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen drukt de mate uit waarin de organisatie in staat is om met de beschikbare risicodekking (weerstandscapaciteit) de benodigde risicodekking te matchen.

De geïnventariseerde risico's tellen op tot een risicoscore van € 4.735.000. De Connectie heeft vooralsnog niet de beschikking over een (positieve) eigen algemene reserve waarmee algemene risico's kunnen worden opvangen. Tot het moment dat er evenwicht is tussen weerstandscapaciteit en risicoprofiel, geldt dat wanneer risico's zich voordoen waar geen weerstandcapaciteit tegenover staat, de gemeenten hiervoor moeten worden aangesproken. Dit betekent dat de gemeenten hiervoor, pro rata, weerstandscapaciteit moeten organiseren. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen zal periodiek met de gemeenten, op ambtelijk en bestuurlijk niveau, worden besproken. Doel is om grip te houden op de aard en omvang hiervan.

Ratio's kengetallen

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Financiële kengetallen			
Netto schuldquote	20,97%	28,36%	12,09%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	20,97%	28,36%	12,09%
Solvabiliteitsratio	4,74%	-0,46%	9,63%
Structurele exploitatieruimte	0,29%	0,04%	1,09%
Totaal			

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op basis van de verantwoordingsvereisten vijf financiële kengetallen. Van deze vijf financiële kengetallen zijn er vier van toepassing op De Connectie. Op basis van deze kengetallen wordt de financiële positie van De Connectie geanalyseerd. De VNG heeft een aantal normen ontwikkeld om een globale waardering te geven aan deze indicatoren.

Netto schuldquote: dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de totale schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. Dit percentage is in 2023 gedaald met 8,88%-punt ten opzichte van 2022 door wijzigingen in de omvang van de leningenportefeuille. Hiermee valt deze ruim binnen de signaalwaarde (130%). De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk omdat De Connectie geen leningen verstrekt.

Solvabiliteit: dit cijfer geeft de mate aan waarin de bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). De VNG en de provincie Gelderland gebruiken als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. De Connectie scoort hier onvoldoende op door de omvang van het eigen vermogen. Hiertegenover staat dat de eigenaren, zoals opgenomen in de G.R., ervoor dienen te zorgen dat De Connectie altijd in staat moet zijn om haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: dit cijfer helpt om te beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om (structurele) tegenvallers op te vangen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. Het eerste is bij De Connectie in 2023 het geval.

Bij de start van De Connectie zijn bestuurlijke keuzes gemaakt ten aanzien van het aanhouden van eigen vermogen door De Connectie. Inherent hieraan moet de totale financiële positie van De Connectie als onvoldoende worden gekwalificeerd. Hiermee wordt immers de mate bedoeld waarin een organisatie duurzaam en zelfstandig in staat is om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Dit is terug te zien in zowel het weerstandsvermogen als in de solvabiliteit van De Connectie. De kengetallen waar De Connectie wel invloed op heeft, zoals de netto schuldquote en de structurele exploitatieruimte, laten een positiever beeld zien.

1.3.2 Financiering

Beleidsvoornemen financieringsfunctie
De financieringsfunctie van De Connectie is alleen gericht op ondersteuning van de publieke taak. Het beheer heeft uitsluitend een voorzichtig en risicomijdend karakter. Als financiering nodig is, vindt de uitvoering daarvan plaats binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en hetgeen door het bestuur van De Connectie aan kaders is vastgesteld in de financiële verordening. Zo worden voor het aantrekken van financieringen met een looptijd van langer dan één jaar tenminste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd en wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet Fido. In de financiële verordening is eveneens bepaald dat de directie zorgdraagt voor de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie. Deze zijn vastgelegd in het Treasurystatuut van De Connectie.

Risicoprofiel
De begroting van De Connectie wordt voor het grootste deel door de deelnemende gemeenten gedragen. Afspraken over de bevoorschotting voor het lopende jaar zijn erop gericht om de kortlopende liquiditeitsbehoefte af te dekken en liquiditeitsoverschotten zoveel mogelijk te voorkomen. Door het verbinden van de inkomende en uitgaande geldstromen is de financieringsbehoefte en het daarmee samenhangende renterisico klein. Investeringen van De Connectie worden gefinancierd met geldleningen, die qua looptijd zoveel mogelijk overeenstemmen met de levensduur van de activa. Gezien de aard en activiteiten van De Connectie is het risicoprofiel ten aanzien van de financiering hiervan beperkt.

Omslagrente
De omslagrente wordt berekend door de werkelijke aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het bij de begroting berekende omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. In de MJPB 2023-2027 is gerekend met een omslagrente van 0,5%.

Leningenportefeuille

	Looptijd jaren	Beginjaar lening	Eindjaar lening	Rente	Oorspronkelijk leningbedrag	Saldo lening 31.12.2022	Aangetrokken 2023	Aflossing 2023	Saldo lening 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro									
Verloopoverzicht leningen									
BNG 40.111.751	5	2018	2023	0,51%	2.920	584	-	584	-
BNG 40.111.752	10	2018	2028	1,10%	4.900	2.940	-	490	2.450
BNG 40.113.926	4	2020	2024	0,05%	3.300	1.650	-	825	825
BNG 40.113.927	5	2020	2025	0,10%	3.300	1.980	-	660	1.320
BNG 40.114.859	2	2021	2023	-0,20%	1.200	600	-	600	-
BNG 40.114.861	3	2021	2024	-0,14%	1.100	733	-	367	367
BNG 40.114.862	5	2021	2026	-0,02%	2.800	2.240	-	560	1.680
BNG 40.114.860	6	2021	2027	0,04%	1.800	1.500	-	300	1.200
BNG 40.115.747	2	2022	2024	0,88%	1.000	1.000	-	500	500
BNG 40.115.748	3	2022	2025	1,08%	1.000	1.000	-	333	667
BNG 40.115.749	4	2022	2026	1,22%	1.800	1.800	-	450	1.350
BNG 40.115.750	5	2022	2027	1,33%	1.000	1.000	-	200	800
BNG 40.115.751	7	2022	2029	1,52%	700	700	-	100	600
NWB PP/1-31833	4	2023	2027	3,53%	-	-	1.500	-	1.500
NWB PP/1-31834	5	2023	2028	3,46%	-	-	1.600	-	1.600
NWB PP/1-31835	8	2023	2031	3,35%	-	-	700	-	700
NWB PP/1-31836	7	2023	2030	3,35%	-	-	700	-	700
Totaal					**26.820**	**17.727**	**4.500**	**5.969**	**16.258**

De realisatie laat een omslagrente van -1,73% zien. De negatieve omslagrente is ontstaan als gevolg van de opbrengsten uit de rente die De Connectie ontvangt over het saldo op de lopende rekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze rentebaten zijn niet begroot. Aangezien het verschil met de begrote omslagrente meer dan 25% bedraagt, is het noodzakelijk om de rentetoerekening o.b.v. de werkelijke rentelast te herzien. Door deze herziening bedraagt het renteresultaat € 0,-.

Kasgeldlimiet

	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024
Bedragen x 1.000 euro			
Kasgeldlimiet			
Begrotingstotaal (euro's)	53.571	57.987	49.971
Toegestaan kasgeldlimiet (%)	8,2%	8,2%	8,2%
Toegestaan kasgeldlimiet (euro's)	4.393	4.755	4.098
Vlottende schuld	-	-	-
Vlottende middelen	10.186	8.058	9.642
Netto-vlottende schuld	-10.186	-8.058	-9.642
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**14.579**	**12.813**	**13.739**

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel De Connectie kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,2%[9] van het begrotingstotaal. Voor 2023 betekent dit dat De Connectie gemiddeld per kwartaal, maximaal € 4,4 mln. aan kortlopende gelden mag opnemen. Komt de netto vlottende schuld voor een periode langer dan één kwartaal boven dit bedrag, moet dit worden omgezet in een langlopende geldlening.

De toegestane kasgeldlimiet wordt niet overschreden, maar biedt nog voldoende ruimte voor kortlopende financiering. In onderstaande tabel staat het gemiddelde bedrag per kwartaal van de netto vlottende schuld.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Bedragen x 1.000 euro				
Netto-vlottende schuld gemiddeld per kwartaal				
Vlottende schuld	-	-	-	-
Vlottende middelen	5.755	4.248	5.836	7.656
Netto-vlottende schuld	-5.755	-4.248	-5.836	-7.656

Renterisiconorm

	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Meerjarenraming 2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro						
Renterisiconorm						
Toegestaan renterisico (%)	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Toegestaan renterisico (euro's)	10.714	11.597	9.896	9.843	9.812	9.812
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen	3.659	5.969	5.667	3.976	2.983	1.973
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	7.055	5.628	4.229	5.867	6.830	7.840

De renterisiconorm is een hulpmiddel om controle te hebben op het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet hoger zijn dan 20%[10] van het begrotingstotaal.

[9] Art 2 lid 1d uitvoeringsregeling wet FIDO

[10] Art 2 lid 2d uitvoeringsregeling wet FIDO

Het renterisico wordt bepaald door het bedrag van de jaarlijkse aflossing op de huidige leningenportefeuille. In 2023 is er beperkt renterisico gelopen; er is sprake geweest van herfinanciering van een viertal langlopende leningen. Ook de komende jaren zal de renterisiconorm niet worden overschreden.

1.3.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering van De Connectie zelf wordt ten dele verzorgd door medewerkers van het Bedrijfsbureau. Daarnaast maakt De Connectie gebruik van de diensten van haar eigen afdelingen.

Organisatiestructuur

In het najaar is besloten om een organisatie- en ontwikkelplan op te stellen. Hiermee geven we opvolging aan het Ontwikkelperspectief 2020-2024. Dit ontwikkelperspectief is de afgelopen jaren leidend geweest voor de wijze waarop de organisatie is gestuurd in het realiseren van haar doelstellingen. In het organisatie- en ontwikkelplan gaat de aandacht zowel uit naar de ontwikkelrichting en -doelstelling van de organisatie. Ook gaat de aandacht uit naar de wijze waarop sturing wordt gegeven aan zowel de beheerorganisatie als de ontwikkelorganisatie en de betekenis hiervan voor de organisatiestructuur. Het doel is om hiermee een solide basis te leggen voor een toekomstbestendige bedrijfsvoeringsorganisatie, waarmee we ons voorbereiden op de ontwikkelingen die op de gemeenten en (hiermee) op De Connectie afkomen.

Sturing op de organisatiedoelstellingen

Binnen het managementteam is geanalyseerd waar De Connectie nu staat. Dit heeft geleid tot een nieuwe visie voor de organisatie:

''Met oog voor talent, ontwikkeling en diversiteit bieden wij de beste dienstverlening.
We kennen onze klant en zijn een betrouwbare en transparante organisatie''

Deze nieuwe visie laat zien waar De Connectie in de toekomst voor wil staan. Er zijn drie thema's benoemd die bijdragen aan het realiseren van onze visie. Dat zijn:

1. De Connectie op orde: doelstellingen halen en het herkennen en beheersen van risico's

Dit thema gaat over interne beheersing. Daarbij gaat het om het realiseren van onze organisatiedoelstellingen en het herkennen en beheersen van interne risico's. We zijn gestart met het opzetten van rapportages die uitgaan van KPI's (kritische prestatie indicatoren). Daarbij maken we onderscheid tussen KPI's die helpen om de organisatie te sturen en KPI's waarmee verantwoording kan worden afgelegd naar onze opdrachtgevers. De laatste groep KPI's zijn gekoppeld aan de producten- en dienstencatalogus (PDC) en aan afspraken die we met onze opdrachtgevers hierover hebben gemaakt. Inmiddels zijn de eerste KPI's opgeleverd waarmee kan worden gewerkt.

2. De Connectie: jij doet ertoe!

Het kloppende hart van De Connectie zijn alle medewerkers. Samen doen we het! Wie je bent, waar je ook in gelooft, hoe je er ook uitziet. Jij doet ertoe! Binnen dit thema worden projecten opgezet om dit versterken. Deze projecten zijn gericht op:

- Het bieden van kansen aan medewerkers;
- Externe profilering. Wat maakt ons een aantrekkelijke organisatie om voor te werken?;
- Inclusie en diversiteit;
- Duurzame inzetbaarheid.

We gaan voor een cultuur waarin ieder zichzelf mag zijn en waar iedereen veilig werkt en gewaardeerd wordt. We zijn binnen dit thema gestart met het project Inclusie & diversiteit. De Connectie wil een diverse en inclusieve organisatie zijn, waar (potentiële) medewerkers zich welkom, veilig en verbonden voelen. “Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft, hoe je eruitziet: iedereen doet ertoe!” We kijken naar talent, kennis en kunde om samen nog beter te worden. De Connectie vindt de ontwikkeling van kansen voor alle medewerkers belangrijk.

3. Dienstverlening: het gaat om de klant!

We denken en handelen vanuit de klant. De dienstverlening verbeteren we door in te zetten op mensen, processen en systemen. Binnen dit thema worden projecten opgezet die hier een bijdrage aan leveren. We maken gebruik van innovatieve en slimme oplossingen die passend zijn in onze dienstverlening. Door in te zetten op kennis, houding en gedrag van medewerkers sluiten we als collectief steeds meer aan op onze kerncompetenties: klantgerichtheid en kwaliteitsgerichtheid. We starten met een nulmeting om van daaruit gericht te gaan verbeteren. Deze nulmeting is onderdeel van het als eerst gestarte project klanttevredenheid.

Deze thema’s hebben als doel om een volgende stap te zetten in de ontwikkeling en professionalisering van De Connectie. De drie thema’s zijn hierbij ondersteunend aan de doelstellingen zoals deze zijn geformuleerd in de MJPB 2023-2026. Bij het werken aan deze thema’s wordt de organisatie zo maximaal als mogelijk betrokken. Op deze manier benutten we de aanwezige kennis en expertise optimaal en ontstaat draagvlak voor de invulling hiervan. Hiermee geven we ook invulling aan het overkoepelende thema van De Connectie: ‘Samen doen we het!’.

Aan de drie thema’s werken we volgens de scrummethodiek. Scrum is een methode waarbij je als team in korte periodes (sprints) werkt om taken af te ronden. Inmiddels is er een basistraining scrum gegeven aan medewerkers en hebben een aantal medewerkers de rol van scrummaster gekregen. Zij gaan het proces begeleiden. Verder zijn de projecten binnen de thema’s geïdentificeerd, geprioriteerd en is een ’backlog’ van projecten gecreëerd. In deze backlog zitten de projecten die op termijn nog uitgevoerd kunnen gaan worden.

Resultaat- en Ontwikkelplannen
Voor 2023 hebben de afdelingen weer Resultaat- en Ontwikkelplannen (ROP's) opgesteld. Daarin benoemen zij activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de opgaven. De ROP's vormen het hele jaar door onderwerp van gesprek tussen de directeur en het management. De gesprekkencyclus met de medewerkers van De Connectie sluit daarbij aan. Het maken van individuele resultaat- en ontwikkelafspraken met de medewerkers draagt bij aan het halen van de organisatiedoelstellingen. Zo is in 2023 veel aandacht gegeven aan de uitvoering van het opleidingsplan. Het opleidingsbudget is in 2023 volledig benut voor de ontwikkeling van de medewerkers. Voor de begeleiding van de medewerkers hebben we de middelen van het frictiebudget volledig ingezet.

Zelforganisatie
De Connectie geeft steeds meer vorm aan het begrip zelforganisatie. De kracht ligt in het onderlinge vertrouwen. Leidinggevenden maken resultaatafspraken met teams en zorgen voor de middelen om de doelen te behalen. De medewerkers bepalen zelf de weg naar dit resultaat. Leidinggevenden begeleiden de medewerkers vanuit gelijkwaardigheid bij hun ontwikkeling. Medewerkers en leidinggevenden zoeken elkaar op als zij daar behoefte aan hebben. Wachten op de (formele) momenten in de gesprekkencyclus om met elkaar in gesprek te gaan is niet nodig.

HR-beleid
De Connectie heeft een vastgesteld visiedocument en een beleidsplan op het gebied van Leren en Ontwikkelen. In 2023 zijn leer- en ontwikkeldagen gehouden, waarbij workshops (zowel werkgerelateerd als niet-werkgerelateerd) gegeven zijn door en voor medewerkers. We hebben een werkwijze afgesproken voor de besteding en verantwoording van het opleidingsbudget. Hierdoor kunnen de leidinggevenden beter sturen.

De Connectie heeft voor alle afdelingen een strategische personeelsplanning (SPP) uitgevoerd. Hierdoor hebben we beter in beeld welke medewerkers als high potentials kunnen worden gekwalificeerd en potentiële achterblijvers zijn. Voor de high potentials hebben we gekeken naar de mogelijkheden om intern door te stromen. In 2023 zijn 13 vacatures gevuld door een interne kandidaat. Voor de potentiële achterblijvers hebben we waar mogelijk een verbetertraject opgestart.

	Begroting 2023	Realisatie 2023
Personeel	**in fte's**	**in fte's**
Administratie en Beheer en I&A	62,61	54,86
Bedrijfsbureau	19,30	15,22
Belastingen en basisregistratie	62,54	59,05
Documentaire informatievoorziening	37,37	33,36
Facilitaire zaken en Frontoffice	44,61	41,14
ICT	92,85	69,23
Management Support	45,50	53,49
Totaal	**364,78**	**326,35**

De vakafdelingen en het bedrijfsbureau van De Connectie tellen samen tot een begrote formatie van 364,78 fte in 2023. De realisatie van de vaste bezetting is 326,35 fte. Hiermee is van de totaal beschikbare formatie 89% bezet met vast personeel. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

Ontwikkeling ziekteverzuim

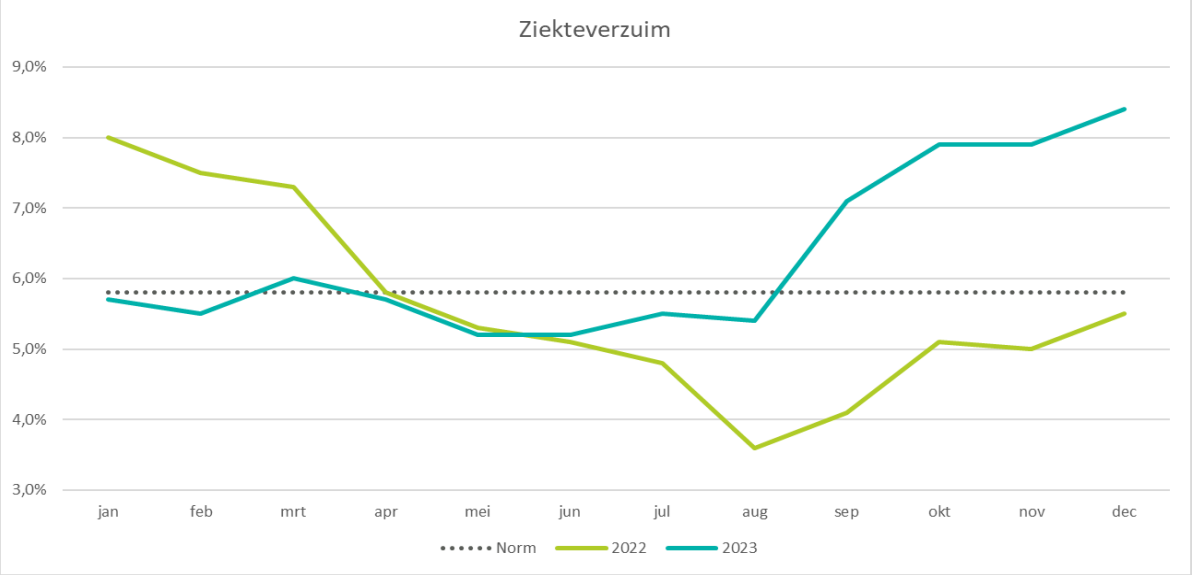

Het gemiddelde verzuimpercentage binnen de Connectie in 2023 was 6,1%. In het vierde kwartaal was er een grote stijging van het kortdurend verzuim. Dit is inherent aan de periode van het jaar. De ontwikkeling van het verzuim ten opzichte van het normpercentage kan in belangrijke mate worden verklaard door enkele langdurige ziektegevallen. Bijzondere aandacht gaat uit naar het frequent verzuim en mentaal werk gebonden verzuim. Bij het thema 'Je doet ertoe' zijn binnen de projectgroep Vitaliteit activiteiten gestart die zich richten op het voorkomen van deze soorten van verzuim.

Administratieve organisatie

Elk jaar levert De Connectie een ISAE3402 rapport op. Dit is een rapport waarin wij laten zien dat we onze interne beheersing op orde hebben. Hiervoor wordt de opzet, het bestaan en de werking van deze interne beheersing gecontroleerd door een externe auditor (een soort accountant).

Onze klanten en hun accountants kunnen vervolgens steunen op deze rapportage. Dit betekent dat zij niet meer zelf bij De Connectie hoeven te controleren op de punten die we meenemen in het ISAE3402 rapport. Dit is efficiënt voor onze klanten én voor De Connectie.

Op dit moment gaat dit rapport alleen over de financiële processen. In 2023 zijn we bezig geweest een uitbreiding met de belastingprocessen voor te bereiden. In 2024 willen we hier verder mee gaan. Na de afronding van de implementatie van het nieuwe e-HRM systeem volgen de processen van de personeelsadministratie.

Door de ISAE3402-norm is er altijd aandacht voor het verbeteren van de effectiviteit en doelmatigheid van de interne beheersmaatregelen. In 2023 hebben we hieraan gewerkt voor de financiële werkprocessen. Ook voor de belasting en PSA-processen gaan we hiermee aan de slag, ook al voor deze onderdeel van de ISAE3402 rapportage worden. Ook hebben we aandacht voor de interne beheersing op de processen die buiten de ISAE3402 zullen blijven vallen. Dit doen we onder andere door meer controles te doen in het kader van de verbijzonderde interne controle (VIC).

De organisatie is bezig geweest met de voorbereiding en uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle met extra aandacht voor de rechtmatigheidsaspecten. Dit omdat vanaf de jaarrekening 2023 de directeur een verklaring over de rechtmatigheid afgeeft bij de jaarrekening. Hiervoor is het normen- en toetsingskader van De Connectie aangepast en op basis hiervan de beheersmaatregelen vastgesteld en interne controle uitgevoerd.

Outputsturing en -verrekening

De ontwikkeling naar outputsturing en -bekostiging kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij het verkrijgen van inzicht in, en het sturen op, afnamevolumes door gemeenten. Hiermee krijgt de gemeente meer invloed op het kostenniveau van de bedrijfsvoering. De systematiek van het kostprijsmodel is aan de gemeenten gepresenteerd en er is een eerste ruwe analyse gedeeld van de mogelijke herverdeeleffecten van de nieuwe systematiek. Tegelijkertijd moet worden beseft dat de uitkomsten van het kostprijsmodel in deze fase een onzekerheid in zich hebben door inschattingen en aannames die in het model zijn gemaakt. Deze aannames kunnen alleen worden gevalideerd door betrouwbare registraties op te bouwen. Hiermee ontstaat een steeds zuiverder beeld van werkelijke inzet en verbruik. Daarnaast is afgesproken dat de gemeenten zich vast gaan oriënteren op het gebruik van de inzichten uit het kostprijsmodel.

Informatievoorziening

In de Regionale Informatievisie en -strategie zijn de technologische trends en trends op het gebied van informatievoorziening (IV) uitgewerkt. Deze visie en strategie is van belang voor een goedwerkende en op de gemeente afgestemde informatievoorziening en daarnaast ook voor het blijvend voldoen aan de veranderende wet- en regelgeving. Een belangrijk deel van de informatievoorziening vertaalt zich naar ICT-oplossingen die bij en met De Connectie kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt ook voor de vertaling van de eigen IV-behoeften van De Connectie.

Informatieveiligheid en privacy

In de Regionale Informatievisie en -strategie is al opgemerkt dat je nooit kunt spreken van informatieveiligheid of privacy die op orde is. De toenemende complexiteit, de groeiende hoeveelheid data en de toename van bedreigingen vragen voortdurend om een actieve houding ten aanzien van informatieveiligheid. Bovendien stelt de wetgever steeds verdergaande eisen aan informatieveiligheid.

Om de informatieveiligheid te vergroten is een driejarig programmaplan opgesteld door de gemeente Arnhem en De Connectie. De gemeenten Renkum en Rheden nemen op onderdelen deel. Het programma bestaat onder andere uit projecten voor Bewustwording, Identity & Access Management (IAM)[11] en Business continuity management (BCM)[12].

[11] Het regelen dat de juiste mensen en entiteiten (bijvoorbeeld organisaties, instanties of afdelingen) het juiste toegangsniveau hebben tot netwerken, databases en applicaties.

[12] Het management dat nodig is om na een ramp of niet-verwachte gebeurtenis, producten of diensten te kunnen blijven leveren op aanvaardbare, vooraf vastgestelde niveaus.

Doel voor De Connectie is het komen tot een certificering op de internationale norm voor informatieveiligheid (de ISO27001) die daarmee ook de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) afdekt en waarbij als privacy kader het NOREA Privacy Control Framework is gekozen. Doel is om uiterlijk in 2025 te komen tot certificering. Daarnaast zal het programma ook anticiperen op een aantal naderende wetswijzigingen waaronder de verankering van de nieuwe versie voor de BIO (2.0) en de NIS2[13] wetgeving.

Huisvestingsbeleid

De Connectie maakt gebruik van de kantoorruimte van de gemeente Arnhem. Hiervoor is een huurcontract gesloten tussen De Connectie en de gemeente Arnhem. De gemeente Arnhem denkt op dit moment na over haar toekomstige huisvesting. Hierbij onderzoekt de gemeente verschillende mogelijkheden. De Connectie denkt dus ook na over haar huisvesting. Daarom hebben we afgelopen jaar een onderzoek uitgevoerd naar de eisen en wensen. Een vragenlijst onder medewerkers was daar onderdeel van. Ook zijn verschillende mogelijkheden uitgewerkt en met het bestuur gedeeld. Besloten is dat De Connectie aansluit bij de huisvestingsontwikkelingen van de gemeente Arnhem. De eisen en wensen van De Connectie zijn gedeeld met de gemeente Arnhem. Beiden houden rekening met het concept van tijd- en plaatsonafhankelijk werken.

Juridische zaken

De Connectie vindt het belangrijk om er zeker van te zijn dat ze voldoet aan alle geldende wet- en regelgeving. Als De Connectie de wet- en regelgeving niet volgt kan dit financiële-, juridische- en imagorisico's met zich meebrengen. Daarom is het beleid erop gericht om altijd actueel inzicht te hebben in de geldende wet- en regelgeving en de naleving hiervan te borgen. Het bestuur heeft zowel een geactualiseerde financiële verordening als controleverordening vastgesteld. De bestaande verordeningen dateerden als sinds de oprichting van de organisatie in 2017. Met het actualiseren hiervan sluiten beide verordeningen weer aan bij de geldende wet- en regelgeving. De belangrijkste wijziging was de verschuiving van de rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur naar de directie.

Communicatie

Communicatie blijft zich ontwikkelen tot een interactief proces waarbij De Connectie, haar klanten en medewerkers informatie uitwisselen. In de keuze van communicatiemiddelen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van medewerkers, klanten en andere geïnteresseerden zoals leveranciers, potentiële werknemers en de media.

Om medewerkers te informeren over de ontwikkelingen is er de maandelijkse uitzending 'Co-ffietijd! In gesprek met…!' Medewerkers worden geïnformeerd zodat zij weten wat er speelt, zowel organisatiebreed, bij projecten en op afdelingsniveau. Twee keer per jaar verschijnt het magazine 'Connect'. Dit is het magazine voor en door medewerkers van De Connectie. Waarbij verschillende medewerkers aan het woord komen en vertellen over wat hen bezighoudt. Zakelijk maar ook privé.

Communicatie draagt bij aan het realiseren van strategische doelen. Dit varieert van het communicatief uitdragen van de organisatiedoelstellingen tot het mede-organiseren van medewerkersbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten staan in het teken van de organisatiedoelstellingen.

[13] Een richtlijn voor cybersecurity

Rechtmatigheidsverantwoording

Het oordeel van de accountant over de jaarrekening bestond uit twee onderdelen, te weten het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten en lasten, alsook de balansmutaties. Vanaf 2023 heeft het oordeel van de accountant alleen nog betrekking op het getrouwe beeld. Daarbij betrekt de accountant de rechtmatigheidsverantwoording zoals deze door de directie is afgelegd. Deze is opgenomen als bijlage 1 bij deze jaarstukken. Eventuele onrechtmatigheden worden, zoals opgenomen in de financiële verordening van De Connectie, toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

In 2023 is op het begrotingscriterium een bruto-afwijking te melden, namelijk een overschrijding van de lasten op het programma bedrijfsvoering gemeenten van € 7,34 mln. Deze overschrijding wordt voor € 7,04 mln. verklaard door direct aan de lasten gerelateerde opbrengsten. Dit betreft maat- en meerwerk door onder andere de afdelingen ICT, Management Support en Facilitaire Zaken. Dit maat- en meerwerk wordt in de jaarrekening verder toegelicht.

Voor € 0,30 mln. past de overschrijding binnen bestaand beleid. Dit betreft kosten die gemaakt zijn voor inhuur ter invulling van vacatures en voor ziektevervanging. Voor dit deel van de kosten was geen dekking aanwezig binnen het programma Bedrijfsvoering gemeenten, maar moesten wel worden gemaakt om het bestaande beleid uit te kunnen voeren.

In de financiële verordening is opgenomen dat een overschrijding met direct daaraan gerelateerde opbrengsten acceptabel is. Ook hogere lasten die gemaakt worden om het regulier beleid uit te voeren zijn acceptabel. Daarmee hebben deze overschrijdingen geen invloed op het oordeel over de rechtmatigheid.

Op het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium en het voorwaardencriterium zijn geen afwijkingen te melden.

1.3.4 Wet Open Overheid

Informatiehuishouding en de Wet open overheid
Transparantie van overheidsinformatie staat volop in de maatschappelijke belangstelling. De invoering van de Wet Open Overheid (Woo), op 1 mei 2022, geeft een impuls aan de informatiehuishouding en het actief beschikbaar stellen van informatie. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Als gevolg van de Woo worden steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar gemaakt. Ook De Connectie valt als gemeenschappelijke regeling onder deze wet. Woo-verzoeken kunnen zowel direct bij De Connectie binnenkomen als via de gemeenten uiteindelijk bij De Connectie terechtkomen. De transparantie van het overheidshandelen vraagt van onze organisatie snel te kunnen laten zien wat, wanneer met wie gecommuniceerd is, en welke acties zijn uitgevoerd. Inzicht in de communicatie en besluitvorming is nodig vanwege de af te leggen verantwoording en bij mogelijke juridische geschillen. De Connectie en haar medewerkers zijn zich bewust van het belang van transparantie.

Afhandeling van Woo-verzoeken
Iedereen kan om informatie vragen die bij de gemeente berust. Landelijk is er een stijgende trend van het aantal verzoeken om informatie. Met de inwerkingtreding van de Woo is de maximale afhandeltermijn verkort van acht naar zes weken. De Connectie streeft er naar Woo-verzoeken zo snel mogelijk en binnen de wettelijke termijn van antwoord te voorzien. De afhandeling van Woo-verzoeken is een bewerkelijke taak. Om een tijdige afhandeling te halen moet ook de informatiehuishouding van onze organisatie op orde te zijn. Voor Woo-verzoeken die via de gemeenten bij De Connectie terecht komen is het cruciaal dat deze tijdig bij De Connectie terechtkomen en in afstemming en samenwerking met de gemeente(n) beantwoord worden. De Connectie heeft in de beantwoording van deze verzoeken een faciliterende rol in en de gemeente(n) een leidende rol.

Informatiehuishouding als randvoorwaarde
Informatiehuishouding betreft de vindbaarheid en volledigheid van (een enorme hoeveelheid) gegevens. De stroom aan digitale en deels nog papieren informatie is heel groot. Ook de variatie in verschijningsvormen is groot: documenten, gegevensbestanden, e-mail, data, sms, audio- en videobeelden, en zo meer. Goede informatiehuishouding vraagt om professioneel beheer op alle relevante informatie, in alle verschijningsvormen. Hiervoor worden verschillende zaaksystemen gebruikt. Voor een goed beheer is bovendien samenhang nodig met openbaarheid, privacybescherming en informatiebeveiliging. Met de inzet van verschillende zaaksystemen moet scherp zijn welke invloed dit heeft op het documentbeheer en de aan De Connectie gemandateerde taken. Zo moet het bijvoorbeeld helder zijn wiens taak en verantwoordelijkheid het wordt om documenten te openbaren en op welke wijze deze openbaarstelling plaats moet vinden. Daarnaast is de rol van De Connectie om tot geharmoniseerde oplossingen te komen en de aansluiting op een centraal, regionaal RMA (Record Management Applicatie) mogelijk te maken. Verschillende scenario's voor de keuze van een RMA zijn nog in onderzoek.

Ook zet onze organisatie in op bewustwording bij alle medewerkers, zodat zij zorgvuldig met gegevens en informatie omgaan en zorgen voor juiste dossiervorming. Zo is in 2022 en 2023 de week van de digitale weerbaarheid georganiseerd waarin ook aandacht was voor deze onderwerpen.

2. Jaarrekening

2.1 Overzicht van balans en toelichting

2.1.1 Balans per 31 december 2023

ACTIVA			PASSIVA		
	31.12.2022	31.12.2023		31.12.2022	31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Materiele vaste activa (ec.nut)	14.122	12.291	Eigen vermogen	1.884	4.073
			- Algemene Reserve	*-323*	*-174*
			- Bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	-	*1.147*
			- Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen	*1.431*	*662*
			- Bestemmingsreserve Informatieveiligheid	*75*	*285*
			- Bestemmingsreserve egalisatiereserve SAAS	-	*206*
			- Bestemmingsreserve Veranderopgave	*264*	-
			- Bestemmingsreserve Veranderopgave Basisregistraties	*15*	-
			- Resultaat voor bestemming	*421*	*1.947*
			Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	827	941
			Netto vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr	17.727	16.258
			- Onderhandse leningen	*17.727*	*16.258*
Totaal vaste activa	**14.122**	**12.291**	**Totaal vaste passiva**	**20.438**	**21.272**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	22.027	25.835	Netto vl. Schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr	523	3.341
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	*7.386*	*8.013*	- Onderhandse leningen	-	-
- Vorderingen op openbare lichamen	*14.589*	*17.810*	- Schulden aan openbare lichamen	*318*	*636*
- Overige vorderingen	*53*	*13*	- Overige schulden	*205*	*2.705*
Liquide middelen	77	46			
Overlopende activa	3.507	4.128	Overlopende passiva	18.772	17.686
Totaal vlottende activa	**25.612**	**30.009**	**Totaal vlottende passiva**	**19.296**	**21.028**
TOTAAL ACTIVA	**39.734**	**42.300**	**TOTAAL PASSIVA**	**39.734**	**42.300**

2.1.2 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31.12.2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Materiële vaste activa met economisch nut					
Vervoermiddelen	45	-	-	-20	25
Machines, apparaten en installaties	12.894	3.316	-	-4.763	11.447
Overige materiële vaste activa	1.183	160	-	-524	819
Totaal	**14.122**	**3.476**	**-**	**-5.307**	**12.291**

In 2023 is voornamelijk geïnvesteerd in hardware (€ 2,0 mln.) en mobiele devices (€ 1,2 mln.). De investeringen in hardware hebben hoofdzakelijk betrekking op uitbreiding van de VDI-omgeving, investeringen in netwerk en wifi, back-up oplossingen en de vervanging van monitoren. De investeringen in mobiele devices betreffen zowel vervangings- als en uitbreidingsinvesteringen. Overige investeringen hebben betrekking op glasvezelbekabeling en telecommunicatievoorzieningen.

De investeringen in de overige materiële vaste activa betreft voornamelijk de aanschaf van concentratiemodules en de aanschaf van elektrisch verstelbaar kantoormeubilair.

Met ingang van 1 januari 2024 is de afschrijvingstermijn van bureaustoelen, in verband met de gebruiksintensiteit, teruggebracht van 15 naar 8 jaar. Dit heeft geresulteerd in een inhaalafschrijving van € 90.000 en een stijging van de reguliere afschrijvingslasten van € 129.000 in 2023.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van < 1 jaar

	Boekwaarde 31.12.2022	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	7.386	8.013
Vorderingen op openbare lichamen	14.589	17.810
Overige vorderingen	53	13
Totaal	**22.027**	**25.835**

Uitzettingen in ’s Rijksschatkist

De uitzettingen in ’s Rijksschatkist bedragen per ultimo 2023 € 8 mln. Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag ingesteld. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar nihil. Het drempelbedrag is vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 mln. Het meerdere dient te worden afgestort naar Rijksschatkist.

Onderstaande tabel specificeert het gemiddelde bedrag per kwartaal dat buiten Rijksschatkist is aangehouden. Er is geen sprake van overschrijding van het drempelbedrag. Middelen boven het drempelbedrag worden dagelijks afgestort.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Bedragen x 1.000 euro				
Middelen buiten 's Rijks schatkist				
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	64	79	104	111
Drempelbedrag	1.071	1.071	1.071	1.071
Ruimte onder drempelbedrag	1.008	992	967	960
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Vorderingen op openbare lichamen

	Arnhem	Renkum	Rheden	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro				
Vorderingen op openbare lichamen				
Vorderingen gemeenten:				
- Bijdrage 1e kwartaal 2024	10.704	1.562	2.537	14.802
- Maat- en meerwerk	2.130	207	296	2.633
- Bijdrage Stichting Sociale Wijkteams Arnhem	261	-	-	261
- Afwikkeling saldobevestiging 2022	-	-	42	42
	13.094	**1.769**	**2.875**	**17.738**
Overige vorderingen op openbare lichamen				71
Totaal				**17.810**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voor een belangrijk deel uit de in 2023 gefactureerde bijdrage over het eerste kwartaal van 2024. De overige vorderingen betreffen voornamelijk gefactureerd maat- en meerwerk en de bijdrage voor de Stichting Sociale Wijkteams Arnhem over het vierde kwartaal van 2023.

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit privaatrechtelijke debiteuren.

Liquide middelen

	Boekwaarde 31.12.2022	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro		
Liquide middelen		
Banksaldo	77	46
Totaal	**77**	**46**

Het saldo liquide middelen per ultimo 2023 bestaat enkel uit banksaldi. De Connectie houdt geen middelen in kas.

Overlopende activa

	Arnhem	Renkum	Rheden	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro				
Overlopende activa				
Nog te ontvangen bijdragen gemeenten:				
- Maat- en meerwerk	541	107	149	797
- Opbrengsten belastinginvordering	292	-	42	334
- Bijdrage project E-HRM	231	35	57	322
	523	**35**	**99**	**1.453**
Vooruitbetaalde kosten				2.549
Overig n.t.o.				126
Totaal				**4.128**

De nog te ontvangen bijdragen van gemeenten bestaan voornamelijk uit, op balansdatum nog te factureren, bijdragen voor overeengekomen maat- en meerwerk. Daarnaast moeten de opbrengsten uit invorderingsactiviteiten voor de belastingen nog met de gemeenten worden verrekend. Dit geldt ook voor bijdragen aan het project E-HRM.

De vooruitbetaalde kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op vooruitbetaalde licentiekosten voor ICT-toepassingen. Contracten voor licenties worden vaak voor meerdere jaren afgesloten en bij vooruitbetaling voldaan. Van deze € 2,5 mln. vooruitbetaalde kosten heeft € 2,2 mln. betrekking op 2024 en € 0,3 mln. op 2025 en verder.

De overige nog te ontvangen bedragen betreft de nog te factureren bijdragen voor overeengekomen maat- en meerwerk met derden, eindafrekening van dienstverleningsovereenkomsten en de rekening courant rente over het laatste kwartaal van 2023.

Vaste passiva

Eigen vermogen

	Boekwaarde 31.12.2022	Toevoegingen	Ontrekkingen	Resultaat-bestemming 2023	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Eigen vermogen					
Algemene Reserve	-323	149	-		-174
Bestemmingsreserve Afhandeling WOZ-bezwaren	-	1.147	-		1.147
Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen	1.431	-	769		662
Bestemmingsreserve Informatieveiligheid	75	210	-		285
Bestemmingsreserve Egalisatiereserve SAAS	-	206	-		206
Bestemmingsreserve Veranderopgave	264	-	264		-
Bestemmingsreserve Veranderopgave Basisregistraties	15	-	15		-
Resultaat voor bestemming	421	-	421	1.947	1.947
Totaal	**1.884**	**1.711**	**1.469**	**1.947**	**4.073**

Algemene reserve

Bij het vaststellen van de jaarstukken 2020 heeft het bestuur besloten een deel van het negatieve resultaat te onttrekken aan de algemene reserve. Dit deel heeft betrekking op verschuivingen van investerings- naar exploitatieprojecten. Het negatieve saldo van de Algemene Reserve zal de komende jaren worden aangevuld vanuit de vrijgevallen kapitaalslastenbudgetten van de geplande investeringen, waarvoor uiteindelijk voor een SaaS-oplossing is gekozen.

Bestemmingsreserve Afhandeling WOZ-bezwaren

In 2023 heeft het bestuur via de 1e bestuursrapportage incidenteel extra middelen toegekend voor de afhandeling van WOZ-bezwaren als gevolg van de stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waardebepalingen. Voor de niet-bestede middelen heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Aanleiding hiervoor is dat naar verwachting het aantal bezwaren nog steeds hoog uit zal vallen en de daaraan gerelateerde kosten in elk geval ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Ook zal een deel van de bezwaarafhandeling over 2023 pas in 2024 afgerond zijn. Met deze toevoeging kan worden voorkomen dat er begin 2024 opnieuw middelen van de gemeenten gevraagd zullen moeten worden.

Bestemmingsreserve Informatieveiligheid

Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om incidenteel beschikbaar gestelde middelen beschikbaar te houden voor Informatieveiligheid en privacy. In 2023 heeft het bestuur besloten om ook de niet bestede incidenteel toegekende budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve. De activiteiten en bestedingen volgen het tempo van het Programma Informatieveiligheid en privacy waarin samen met de gemeente Arnhem wordt opgetrokken.

Bestemmingsreserve Egalisatiereserve SAAS

Steeds meer software wordt in gebruik genomen in de vorm van een SAAS[14]-oplossing. Dit heeft tot gevolg dat de kosten op een andere wijze moeten worden begroot. Het investeringsprogramma is aangepast op deze ontwikkeling, waarbij het hierdoor vrijvallende kapitaalslastenbudget ten dele worden gebruikt voor de dekking van de licentiekosten.

[14] Software As A Service

Het bestuur heeft daarnaast een Egalisatiereserve SAAS ingesteld. Deze is nodig om voor o.a. de implementatiekosten die bij een SAAS- oplossing niet meer geactiveerd kunnen worden. De bestemmingsreserve wordt gevoed door het resterende deel van het vrijvallende kapitaalslastenbudget. Dit gebeurt op het moment dat een applicatie in eigendom wordt vervangen voor een SAAS-oplossing en met terugwerkende kracht over de applicaties waarbij dit al is gebeurd.

Bestemmingsreserve Veranderopgave
Van saldo van deze bestemmingsreserve per ultimo 2022 is voor € 204.000 bestemd voor personele fricties en voor € 60.000 voor de afronding van de veranderopgave ICT. In 2023 zijn deze volledig besteed waardoor het saldo van deze bestemmingsreserve per ultimo 2023 nihil is.

Bestemmingsreserve Veranderopgave Basisregistraties
Het bestuur heeft een bestemmingsreserve ingesteld om middelen beschikbaar te houden voor de uitvoering van het Plan van aanpak voor het team Basisregistraties. Gebleken is dat het restant van deze bestemmingreserve niet meer nodig is voor de afronding hiervan. Het restantbedrag valt in 2023 vrij ten gunste van het resultaat.

Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen
Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om middelen beschikbaar te houden voor toekomstige prijsindexaties, aangezien De Connectie veelal werkt met langjarige contracten. Als gevolg van de huidige prijsontwikkelingen is de verwachting dat, zodra de lopende contracten zijn uitgediend, deze een substantiële prijsverhoging zullen laten zien bij hercontractering. Op basis van prijsindexatie voor de materiële overheidsconsumptie had in 2022 € 662.000 (3,7%-punt) aan de bestemmingsreserve moeten worden toegevoegd, in plaats van € 1,4 mln. (7,3%-punt). Het meerdere is in 2023 terugbetaald aan de gemeenten.

Voorzieningen

	Boekwaarde 31.12.2022	Toevoegingen	Ontrekkingen		Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Voorzieningen					
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	46	-	46		-
Verlofvoorziening	781	159	-		941
Totaal	**827**	**159**	**46**		**941**

In 2019 is er een toevoeging aan de voorziening gedaan in verband met een verlieslatende leaseovereenkomst. Aan de voorziening is, in lijn met de resterende leasetermijnen, in 4 gelijke jaarlijkse termijnen onttrokken. Het saldo van deze voorziening is per ultimo 2023 nihil.

In de CAO is bepaald dat medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren mogen sparen. In 2022 is hier een voorziening voor gevormd. Op basis van het saldo aan bovenwettelijke vakantie-uren per 31 december 2023 is een aanvullende toevoeging van € 159.000 aan de verlofvoorziening gedaan.

Netto vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar

	Boekwaarde 31.12.2022	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro		
Netto vaste schuld met een rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse lening	17.727	16.258
Totaal	**17.727**	**16.258**

In bovenstaand overzicht is boekwaarde van langlopende leningen per ultimo 2023 weergegeven. Het verloop van deze leningen in 2023 was als volgt:

	Looptijd jaren	Beginjaar lening	Eindjaar lening	Rente	Oorspronkelijk leningbedrag	Saldo lening 31.12.2022	Aangetrokken 2023	Aflossing 2023	Saldo lening 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro									
Verloopoverzicht leningen									
BNG 40.111.751	5	2018	2023	0,51%	2.920	584	-	584	-
BNG 40.111.752	10	2018	2028	1,10%	4.900	2.940	-	490	2.450
BNG 40.113.926	4	2020	2024	0,05%	3.300	1.650	-	825	825
BNG 40.113.927	5	2020	2025	0,10%	3.300	1.980	-	660	1.320
BNG 40.114.859	2	2021	2023	-0,20%	1.200	600	-	600	-
BNG 40.114.861	3	2021	2024	-0,14%	1.100	733	-	367	367
BNG 40.114.862	5	2021	2026	-0,02%	2.800	2.240	-	560	1.680
BNG 40.114.860	6	2021	2027	0,04%	1.800	1.500	-	300	1.200
BNG 40.115.747	2	2022	2024	0,88%	1.000	1.000	-	500	500
BNG 40.115.748	3	2022	2025	1,08%	1.000	1.000	-	333	667
BNG 40.115.749	4	2022	2026	1,22%	1.800	1.800	-	450	1.350
BNG 40.115.750	5	2022	2027	1,33%	1.000	1.000	-	200	800
BNG 40.115.751	7	2022	2029	1,52%	700	700	-	100	600
NWB PP/1-31833	4	2023	2027	3,53%	-	-	1.500	-	1.500
NWB PP/1-31834	5	2023	2028	3,46%	-	-	1.600	-	1.600
NWB PP/1-31835	8	2023	2031	3,35%	-	-	700	-	700
NWB PP/1-31836	7	2023	2030	3,35%	-	-	700	-	700
Totaal					**26.820**	**17.727**	**4.500**	**5.969**	**16.258**

Om de financiering aan te laten sluiten op het boekwaardeverloop van de materiële vaste activa, zijn in 2023 een viertal nieuwe leningen afgesloten. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte realisatie van het investeringsprogramma voor 2023. Op de al lopende leningen is conform aflossingsschema afgelost.

Vlottende passiva

Netto vlottende schuld met een rentetypische looptijd van < 1 jaar

			Boekwaarde 31.12.2022		Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Netto vlottende schuld met een rentetypische looptijd < 1 jaar					
Schulden aan openbare lichamen			318		636
- Crediteuren publiekrechtelijk		*-*		*192*	
- Overige schulden aan openbare lichamen		*318*		*444*	
Overige schulden					
- Crediteuren privaatrechtelijk			187		2.695
- Overig			18		10
Totaal			**522**		**3.341**

Crediteuren publiekrechtelijk
De crediteuren publiekrechtelijk betreffen, op balansdatum nog te betalen, facturen van de gemeente Arnhem.

Overige schulden aan openbare lichamen
De overige schulden aan openbare lichamen hebben betrekking op nog te betalen pensioenlasten.

Crediteuren privaatrechtelijk
De crediteuren privaatrechtelijk betreffen, op balansdatum nog te betalen, facturen aan toeleveranciers. Hiervan betreft € 1,8 mln. aan facturen voor de inhuur van personeel en € 0,5 mln. voor levering van hard- en software.

Overlopende passiva

	Arnhem	Renkum	Rheden	Derden	Boekwaarde 31.12.2023
Bedragen x 1.000 euro					
Overlopende passiva					
Nog te betalen aan gemeenten en derden:					
- Vooruitgefactureerde bijdrage 1e kwartaal 2024	8.846	1.291	2.096	-	12.233
- Teruggave CPI index	554	82	134	-	769
- DVO gemeente Arnhem	464	-	-	-	464
- Inzet inhuurbalie 2023	194	-	-	-	194
- Maat- en meerwerk	28	-	4	-	32
	10.086	**1.372**	**2.234**	**-**	**13.692**
Af te dragen loonheffing					1.563
Af te dragen omzetbelasting					1.211
Nog te betalen inhuur					136
Nog te betalen materiële kosten Belastingen					447
Nog te betalen facilitaire voorzieningen					159
Nog te betalen frictiekosten					161
Nog te betalen rente leningen					125
Nog te betalen accountantskosten					58
Nog te betalen materiële kosten ICT					41
Overig					95
Totaal					**17.686**

De nog te betalen bedragen aan de gemeenten bestaan uit verschillende posten. De grootste post heeft betrekking op de vooruit gefactureerde bijdrage voor het eerste kwartaal van 2024.

De post DVO-gemeente Arnhem betreft de verschuldigde bedragen voor de overeengekomen dienstverlening van de gemeente Arnhem aan De Connectie. Hierbij valt te denken aan het gebruik van gemeentelijke applicaties door De Connectie, maar ook voor ondersteuning op het gebied van juridisch advies en informatieveiligheid. Daarnaast moet de inzet van de inhuurbalie in 2023 ook afgehandeld worden. Dit betreft het aandeel van De Connectie in de kosten van de inhuurbalie.

Naast de nog af te dragen omzetbelasting en loonheffing bestaat de overlopende passiva verder uit nog te betalen facturen die in 2024 zijn ontvangen en betrekking hebben op 2023.

2.1.3 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Belangrijke niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn te onderscheiden naar verplichtingen die voortkomen uit langlopende contracten en de vaste telefonie.

Langlopende contracten

Naam leverancier	Contract Item	Contractwaarde
Bechtle B.V.	Microsoft portfolio	6.401.737
Asito	Schoonmaak Arnhem & Renkum	954.271
Trigion beveiliging B.V.	Beveiliging	839.583
Appèl	Catering Arnhem	693.235
Selecta	Koffievoorziening	570.000
Bechtle direct B.V.	Microsoft Azure Server & Cloud Enrollment	281.250
CWS	Sanitaire voorzieningen	270.000
Visma Raet B.V.	E-HRM	252.200

Het bestuur heeft in de financiële verordening geen nadere eisen gesteld ten aanzien van grensbedragen voor deze verplichtingen. Weergegeven zijn contracten met een initieel resterende looptijd van langer dan 1 jaar met een totale contractwaarde hoger dan het drempelbedrag voor Europese aanbestedingen (€ 215.000).

Vaste telefonie

De Connectie is via de VNG-deelnemer in het contract voor de vaste telefonie. Door middel van een brief van de VNG d.d. 9 november 2020 is het contract met de leverancier ontbonden omdat niet aan de eisen van de raamovereenkomst en nadere overeenkomsten werd voldaan. De leverancier heeft een kort geding aangespannen over de ontbinding van de overeenkomst. In 2021 heeft de rechtbank de VNG in gelijk gesteld over het ontbinden van het contract. De Connectie heeft in 2023 met de leverancier afspraken gemaakt over de compensatie voor de geleden schade in de vorm van een korting op licentiekosten en levering van extra nazorg- en strippenkaart uren zonder daarvoor een vergoeding in rekening te brengen. De afspraken moet nog worden geformaliseerd.

2.2 Overzicht van baten en lasten en toelichting

2.2.1 Overzicht van baten en lasten

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN					
Lasten	40.131	2.952	43.084	50.427	-7.343
Baten	-316	218	-98	-7.135	7.038
Saldo	**39.816**	**3.170**	**42.986**	**43.291**	**-305**
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN					
Lasten	3.624	2.524	6.149	4.921	1.228
Baten	-268	-2.045	-2.313	-2.484	171
Saldo	**3.357**	**479**	**3.836**	**2.436**	**1.399**
PROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD					
Lasten	5.744	-1.406	4.339	2.640	1.699
Baten	-49.087	-1.276	-50.362	-50.557	194
Saldo	**-43.342**	**-2.681**	**-46.024**	**-47.917**	**1.893**
Totaal lasten	**49.500**	**4.071**	**53.571**	**57.987**	**-4.416**
Totaal baten	**-49.670**	**-3.103**	**-52.773**	**-60.176**	**7.404**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-170**	**968**	**798**	**-2.189**	**2.987**
Reserves toevoeging	149	206	355	1.711	-1.357
Reserves onttrekking	-	-1.173	-1.173	-1.469	296
Totaal mutaties in reserves	**149**	**-968**	**-819**	**243**	**-1.061**
RESULTAAT	**-21**	**-**	**-21**	**-1.947**	**1.926**

Het overzicht van baten en lasten laat een positief resultaat zien van € 1,9 mln. Daarvan heeft € 1,9 mln. (V) betrekking op *reguliere* taken en budgetten en € 17.000 (V) op de *veranderopgave*. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in het hiernavolgende per programma toegelicht.

2.2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Begrotingswijzigingen

Na het vaststellen van de MJPB 2023-2025 zijn nog een aantal begrotingswijzigingen doorgevoerd. Het betreft hier in eerste instantie wijzigingen na de behandeling en vaststelling van de eerste bestuursrapportage 2023.

Met de eerste bestuursrapportage van 2023 zijn nog een aantal kadercorrecties doorgevoerd die het gevolg zijn van correcties als gevolg van (bestuurlijke) besluitvorming, correcties als gevolg van maat- en meerwerk en correcties verband houdend met dienstverlening aan derden.

Daarnaast zijn bij de eerste bestuursrapportage van 2023 de effecten van autonome loon- en prijsontwikkelingen door de gemeenten gecompenseerd en zijn middelen beschikbaar gesteld voor een aantal specifieke (verander-)opgaven. Over de besteding hiervan wordt in hiernavolgende verslag gedaan.

In de vergadering van 23 november 2023 heeft het bestuur een aantal interne begrotingswijzigingen tussen programma's vastgesteld. Door middel van deze begrotingswijzigingen zijn de budgetten op het programma begroot waar feitelijk de sturing plaatsvindt en ook de kosten worden gerealiseerd. Ook is het investeringskrediet op een aantal activa categorieën verhoogd.

Het cijfermatige verloop van de begroting 2023 is zichtbaar gemaakt in bijlage 2.

Programma Bedrijfsvoering gemeenten

Reguliere exploitatie

	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023	Voordeel / Nadeel
Bedragen x 1.000 euro				
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN				
Lasten	43.009	50.369	-7.360	N
Baten	-98	-7.135	7.038	V
Saldo	**42.911**	**43.233**	**-322**	**N**
Toevoegingen aan reserves	193	193	-	N
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	N
Saldo na reserves	**43.104**	**43.426**	**-322**	**N**
Lasten				
- Personele lasten lager door vacatureruimte			2.392	V
- Personele lasten hoger door inhuur			-4.310	N
- Personele lasten hoger door verlofvoorziening			-143	N
- Vrijval kapitaalslasten			449	V
- Hogere lasten maat- en meerwerk Facilitaire zaken			-2.549	N
- Hogere lasten maat- en meerwerk ICT			-1.714	N
- Hogere lasten maat- en meerwerk Managementsupport			-1.592	N
- Hogere lasten i.v.m. maat- en meerwerk Basisregistraties			-144	N
- Hogere lasten maat- een meerwerk Inkoop & aanbesteding			-74	N
- Hogere lasten inhuur i.v.m. maat- en meerwerk DIV			-63	N
- Lagere lasten door hybride werken			261	V
- Lagere licentielasten			234	V
- Hogere lasten project E-HRM			-222	N
- Lagere lasten Monitoring & detectie			100	V
- Hogere opleidingslasten			-41	N
- Overige verschillen lasten			55	V
Baten				
- Maat- en meerwerk			6.192	V
- Hogere opbrengsten i.v.m. project E-HRM			340	V
- Hogere opbrengsten uitkeringen			333	V
- Opbrengsten uit detacheringen			173	V

Personele lasten
De vacatureruimte blijft redelijk stabiel. Toch stuurt De Connectie actief op het structureel invullen van formatie. In vacatureruimte wordt tijdelijk voorzien door in te huren. Dit gebeurt ook om, waar nodig, het ziekteverzuim op te vangen. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt om de voorziening voor bovenwettelijk verlof aan te vullen.

Vrijval kapitaalslasten
Doordat het investeringsniveau in 2023 per saldo wat achterloopt bij de begroting kan ook een deel van het bijbehorende kapitaalslastenbudget incidenteel vrijvallen.

Maat- en meerwerk Facilitaire zaken
Dit betreft in belangrijke mate de door de afdeling Facilitaire Zaken gemaakte kosten voor het faciliteren van vluchtelingenopvang. De kosten die hiervoor worden gemaakt worden verrekend met de gemeenten (€ 1,2 mln.). Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor evenementen, banqueting en vormgeving. Met ingang van 2022 zijn deze budgetten weer overgedragen aan de gemeente Arnhem en wordt deze dienstverlening op basis van werkelijk gemaakte kosten verrekend (€ 0,9 mln.). Daarnaast heeft het maat- en meerwerk betrekking op diverse posten, waaronder de kosten voor het drukwerk en de postverzending voor verkiezingen en de kosten die sinds 2023 worden gemaakt voor het leasen thuiswerkmeubilair. Ook deze kosten zijn als maat- en meerwerk bij de gemeenten in rekening gebracht.

Door de sloop van het oude gemeentehuis en de tijdelijke huisvesting van de gemeente Rheden op nevenlocaties zijn per saldo meer kosten gemaakt. De afspraak met de gemeente Rheden is om de begroting voor deze tijdelijke situatie niet aan te passen, maar deze meerkosten via de exploitatie te verrekenen. Dit geldt ook voor de kosten van de inzet van een externe projectleider voor het nieuwe gemeentehuis.

Maat- en meerwerk ICT
Op verzoek van de gemeenten worden er ICT-projecten door De Connectie uitgevoerd. De KKV-verzoeken[15] worden op basis van werkelijke lasten aan de opdrachtgever gefactureerd. Daarnaast zijn er nog enkele grotere projecten uitgevoerd. Hierbij valt te denken aan de implementatie van Office365 en implementatie zaaksysteem. Naast deze ICT-projecten is er maat- en meerwerk geleverd voor bijvoorbeeld de levering van mobiele devices. Ook deze kosten zijn als maat- en meerwerk bij de gemeenten in rekening gebracht.

Maat-en Meerwerk Management Support
Op verzoek van de gemeenten worden de gemeenten meer ondersteund door de afdeling Management Support. Een aanzienlijk gedeelte van dit meerwerk wordt afgenomen door de gemeente Arnhem. Dit is het gevolg van het besluit van de gemeente Arnhem om de secretariële ondersteuning intern anders te organiseren, waarbij een uitbreiding van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden. In 2023 wordt dit incidenteel middels maat- en meerwerk verrekend en vanaf 2024 zal de begroting hierop aangepast worden.

Maat- en meerwerk Basisregistraties
Met de gemeenten Arnhem, Rheden, Renkum en Roozendaal is een maat- en meerwerkovereenkomst opgemaakt voor het wegwerken van achterstanden op mutatiesignalering. Met mutatiesignalering worden aanpassingen in objecten zoals woningen (bijvoorbeeld het slopen of bouwen van een bijgebouw) geautomatiseerd opgemerkt.

Maat- en meerwerk Inkoop & aanbesteding
Vanuit De Connectie wordt ondersteuning geleverd aan diverse inkoop- en aanbestedingstrajecten. De aanvullende ondersteuning ten opzichte van de beschikbare uren in het kader is verrekend met de gemeenten.

[15] Kleine Klant Verzoeken: Dit zijn kleine projecten die een korte doorlooptijd hebben en een gering bedrag aan kosten.

Maat- en meerwerk DIV
Het nieuwe gemeentehuis van de gemeente Rheden is niet voorzien in een archiefkelder. Het fysieke archief zal worden ondergebracht bij het Gelders Archief. De kosten voor het bewerken van het fysieke archief zodat de documenten overgedragen kunnen worden aan het Gelders Archief worden verrekend met de gemeente.

Hybride werken
De lasten voor o.a. de postvoorziening, repro en de koffievoorzieningen zijn lager dan begroot. Dit is het gevolg van dat er meer thuis gewerkt wordt. Het structurele voordeel op deze kosten zal door De Connectie worden betrokken bij de businesscase huisvesting/ hybride werken. Naar verwachting zullen bijvoorbeeld de kosten voor het faciliteren van de thuiswerkvoorzieningen voor de medewerkers van De Connectie toenemen.

Licentielasten
Voor diverse applicaties worden er incidenteel minder lasten gerealiseerd dan begroot, bijvoorbeeld doordat aanbestedingen of projecten voor nieuwe applicaties vertraging hebben opgelopen.

Project E-HRM
Het project E-HRM heeft vertraging opgelopen en de scope van het project is uitgebreid. Dit leidt tot meerkosten. Het OGO heeft hier een besluit over genomen. De vertraging is opgelopen doordat harmoniseren meer tijd kost dan verwacht. Ten tijde van de aanbesteding was de intentie om voor het grootste deel van de processen uit te gaan van best practices. In de praktijk is dat niet haalbaar gebleken doordat de eisen en wensen van de gemeenten verder uit elkaar liggen dan verwacht.

Monitoring en detectie
De Baseline Informatieveiligheid Overheid schrijft het inrichten van een monitoring- en detectieomgeving (SOC/SIEM) voor. Het project SOC/SIEM is ondergebracht in het programma Basis op Orde informatieveiligheid en privacy om hiermee de samenhang met andere informatieveiligheidscomponenten goed te kunnen borgen. De afronding van het project is hierdoor vertraagd. Dit betekent dat de inzet van de structurele middelen in 2023 niet nodig is geweest. Deze vallen incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

Opbrengsten uit maat- en meerwerk
Extra opbrengsten zijn gerealiseerd door het leveren van maat- en meerwerk. Hier staan personele en materiële kosten tegenover. De financiële effecten van structureel maat- en meerwerk worden verwerkt in het begrotingsjaar volgend op het jaar waarin de maat- of meerwerkovereenkomst tot stand is gekomen.

Opbrengsten uitkeringen
Er worden hogere opbrengsten gerealiseerd uit WAO- en ziektegelden en WGA-uitkeringen volgend uit re-integratietrajecten. Dit levert een incidenteel voordeel op wat ten gunste komt van het resultaat.

Opbrengsten detacheringen
Het resultaat op detacheringen heeft betrekking op aanvullende opbrengsten uit afgesloten detacheringsovereenkomsten met gemeenten en derden.

Veranderopgave

	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023	Voordeel / Nadeel
Bedragen x 1.000 euro				
Veranderopgave				
Lasten	75	58	17	*V*
Baten	-	-	-	*N*
Saldo	**75**	**58**	**17**	***V***
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	*N*
Onttrekkingen aan reserves	-75	-75	0	*V*
Saldo na reserves	**-**	**-17**	**17**	***V***
Programma 2!Connect	60	58	2	*V*
-/- Vrijval bestemmingsreserve Opgave ICT	-60	-60	-	*N*
Plan van aanpak Basisregistraties	15	-	15	*V*
-/- Vrijval bestemmingsreserves Basisregistraties	-15	-15	-	*N*

Programma 2!Connect

Met het opruimen van de oude omgevingen komt de afronding van het programma 2!Connect in zicht. Het bedrag dat voor dit programma nog beschikbaar is in de bestemmingsreserve Veranderopgave, is hiermee nagenoeg besteed. Het restantbedrag valt in 2023 vrij ten gunste van het resultaat.

Plan van aanpak Basisregistraties

Gebleken is dat het bedrag dat voor de uitvoering van het Plan van aanpak Basisregistraties nog beschikbaar is in de bestemmingsreserve Veranderopgave niet meer nodig is voor de afronding hiervan. Het restantbedrag valt in 2023 vrij ten gunste van het resultaat.

Programma Belastingen Gemeenten

	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023	Voordeel / Nadeel
Bedragen x 1.000 euro				
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN				
Lasten	6.149	4.921	1.228	V
Baten	-2.313	-2.484	171	V
Saldo	**3.836**	**2.436**	**1.399**	**V**
Toevoegingen aan reserves	12	1.159	-1.147	N
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	N
Saldo na reserves	**3.848**	**3.596**	**252**	**V**
Lasten				
- Personele lasten lager door vacatureruimte			190	V
- Personele lasten hoger door inhuur			-74	N
- Personele lasten hoger door verlofvoorziening			-38	N
- Lagere proceskostenvergoedingen			766	V
- Lagere lasten voor personele inzet bezwaren			381	V
- Hogere lasten maat- en meerwerk			-33	N
- Overige verschillen lasten			35	V
Baten				
- Maat- en meerwerk			33	V
- Hogere opbrengsten dwanginvordering			116	V
- Opbrengsten uit detacheringen			8	V
- Overige verschillen baten			14	V
Reserves				
- Toevoeging bestemmingsreserve WOZ-bezwaren			-1.147	N

Personele lasten
Bij Belastingen is de vacatureruimte licht afgenomen ten opzichte van vorig jaar. In vacatureruimte wordt voorzien door in te huren. Ook in dit programma zijn de effecten terug te zien van de aanvullende toevoeging aan de verlofvoorziening.

Afhandeling WOZ-bezwaren
In 2023 heeft het bestuur incidenteel extra middelen toegekend voor de proceskostenvergoedingen en de personele inzet op bezwaarafhandeling als gevolg van de stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waardebepalingen. Eén van de voornaamste oorzaken van de lagere kosten is dat er vaker meerdere objecten in één zaak afgehandeld konden worden. Hierdoor hoeft er maar één keer een proceskostenvergoeding te worden betaald en konden door afspraken met de NCNP-bureaus de bezwaren efficiënter afgehandeld worden. Daarnaast is er minder personele inzet gepleegd en zijn hierdoor ook minder kosten gemaakt. De oorzaak hiervan is dat het lastig is gebleken om personeel uit de markt te halen. Dit omdat elke gemeente tegen dezelfde problematiek aanloopt en extra personele inzet nodig heeft.

Voor de niet-bestede middelen heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Aanleiding hiervoor is dat naar verwachting het aantal bezwaren onverminderd hoog uit zal vallen en de daaraan gerelateerde kosten in elk geval ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Ook zal een deel van de bezwaarafhandeling over 2023 pas in 2024 afgerond zijn. Met deze toevoeging kan worden voorkomen dat er begin 2024 opnieuw middelen van de gemeenten gevraagd zullen moeten worden.

Maat- en meerwerk
Een deel van het afgelopen jaar had de gemeente Rheden onvoldoende capaciteit om de telefonisch binnenkomende vragen over belastingen te beantwoorden. De Connectie heeft deze dienstverlening voor hen uitgevoerd. Hiervoor is een maat- en meerwerk overeenkomst opgemaakt.

Opbrengsten dwanginvordering
De hogere opbrengsten worden veroorzaakt door de toegenomen inkomsten uit dwanginvordering. De inkomsten uit dwanginvordering betreffen feitelijk de meeropbrengsten uit aanmaningen en dwangbevelen opgelegd door de afdeling Belastingen. Deze bedragen worden, samen met de belastingeninkomsten zelf, via de gemeenten geïnd en aan het einde van het jaar verrekend.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en overhead

	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023	Voordeel / Nadeel
Bedragen x 1.000 euro				
PROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD				
Lasten	4.339	2.640	1.699	V
Baten	-50.362	-50.557	194	V
Saldo	**-46.024**	**-47.917**	**1.893**	**V**
Toevoegingen aan reserves	149	359	-210	N
Onttrekkingen aan reserves	-1.099	-1.394	296	V
Saldo na reserves	**-46.973**	**-48.952**	**1.979**	**V**
Lasten				
- Personele lasten lager door vacatureruimte			272	V
- Personele lasten hoger door inhuur			-455	N
- Personele lasten hoger door verlofvoorziening			22	V
- Personele lasten hoger door frictiekosten veranderopgave			-40	N
- Vrijval stelpost kapitaalslasten			666	V
- Vrijval stelpost compensatie autonome prijsontwikkelingen			563	V
- Vrijval stelpost organisatieontwikkeling			142	V
- Lagere lasten Wachtwoordgebruik en veilig mailen (S)			300	V
- Hogere huisvestingslasten			-176	N
- Lagere lasten structurele budgetten informatieveiligheid (S)			170	V
- Lagere lasten inrichting Privacymanagementsysteem (I)			120	V
- Lagere lasten project Basis op orde informatieveiligheid (I)			50	V
- Lagere lasten Wachtwoordgebruik en veilig mailen (I)			40	V
- Lagere opleidingslasten			38	V
- Overige verschillen lasten			-12	N
Baten				
- Hogere renteopbrengsten			385	V
- Resultaatbestemming Jaarrekening 2022 naar gemeenten			-371	N
- Aanvullende bijdrage huisvestingslasten			176	V
- Overige verschillen baten			4	V
Reserves				
- Toevoeging bestemmingsreserve Informatieveiligheid			-210	N
- Onttrekking bestemmingsreserve Informatieveiligheid			-75	N
- Resultaatbestemming 2022			371	V

Personele lasten

Bij het Bedrijfsbureau is de vacatureruimte licht afgenomen ten opzichte van vorig jaar. In vacatureruimte wordt deels voorzien door in te huren. Voor een ander deel wordt gebruik gemaakt van de diensten van de gemeente Arnhem. Ook in dit programma zijn de effecten terug te zien van de aanvullende toevoeging aan de verlofvoorziening. Daarnaast is er iets meer uitgegeven aan het oplossen van personele fricties dan hiervoor was begroot.

Stelpost kapitaalslasten

In de begroting van De Connectie is een stelpost opgenomen voor toekomstige kapitaalslasten van uitgestelde investeringen. De incidentele vrijval wordt gebruikt om de negatieve algemene reserve aan te vullen. Deze is eerder ontstaan door een verschuiving van investeringsprojecten naar exploitatieprojecten binnen het programma 2!Connect. Het resterende deel van de stelpost kapitaalslasten valt incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

Stelpost autonome prijsontwikkelingen
Conform afspraak wordt De Connectie voor de effecten van (autonome) prijsontwikkelingen gecompenseerd door de gemeenten via de prijsindexatie voor de materiële overheidsconsumptie. Deels is deze compensatie rechtstreeks doorvertaald naar de begroting op afdelingsniveau. Een ander deel is als stelpost centraal begroot. Deze stelpost valt in 2023 incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

Stelpost organisatieontwikkeling
Een aantal knelpunten binnen de begroting van De Connectie is opgelost door structurele voordelen op andere budgetten hiervoor in te zetten. Het resterende voordeel is begroot als stelpost voor organisatieontwikkeling en de drie thema's. In 2023 is deze post nog niet nodig geweest en valt hiermee vrij ten gunste van het resultaat.

Wachtwoordgebruik en veilig mailen
De projecten wachtwoordgebruik en veilig mailen zijn vertraagd. Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om incidenteel beschikbaar gestelde middelen beschikbaar te houden voor informatieveiligheid en privacy. De activiteiten en bestedingen volgen het tempo van het Programma Informatieveiligheid en privacy waarin samen met de gemeente Arnhem wordt opgetrokken. Voor de incidentele middelen (€ 40.000) heeft het bestuur in 2023 besloten deze te reserveren in de bestemmingsreserve Informatieveiligheid. Het deel van de structurele middelen (€ 300.000) dat in 2023 niet nodig is valt incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

Project Basis op orde Informatieveiligheid
De middelen die, vanuit de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022, zijn gereserveerd voor het Project Basis op orde zijn eveneens pas in 2024 nodig. In 2023 heeft het bestuur besloten om de, niet bestede, incidenteel toegekende budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve.

Privacy Managementsysteem
Er zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het inrichten van een privacy managementsysteem (PMS). Het inrichten van het PMS wordt ondergebracht in het programma Basis op Orde informatieveiligheid en privacy om hiermee de samenhang met andere informatieveiligheids- en privacycomponenten goed te kunnen borgen. De afronding van het project is hierdoor vertraagd. Dit betekent dat de inzet van de incidentele middelen in 2023 nog niet nodig is. In 2023 heeft het bestuur besloten om de niet bestede, incidenteel toegekende, budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve.

Structurele budgetten Informatieveiligheid
Als gevolg van de voornoemde vertragingen in de uitvoering van het Programma Informatieveiligheid en privacy, is ook een deel van de hiervoor structureel beschikbare budgetten nog niet nodig geweest in 2023. Hierbij valt te denken aan budget voor licentiekosten van een Information security management systeem (ISMS), maar ook aan het budget om, onder regie van de CISO, onafhankelijk de informatieveiligheid te kunnen toetsen en voor het uitvoeren van securitytesten.

Huisvestingslasten
De Connectie heeft een huurovereenkomst gesloten met de gemeente Arnhem voor het beschikbaar stellen van werkplekken voor medewerkers van De Connectie. Deze huurovereenkomst wordt jaarlijks geïndexeerd. De Connectie wordt lopende het jaar niet via het kader gecompenseerd voor de gestegen huisvestingslasten. De benodigde aanvullende gemeentelijke bijdrage is via de exploitatie verrekend.

Opleidingsbudget
Van het centrale opleidingsbudget is in 2023 € 38.000 minder uitgegeven dan begroot.

Resultaatbestemming 2022
Op 24 april 2023 heeft het bestuur van De Connectie de jaarrekening 2022 vastgesteld. Onderdeel van de vaststelling is een besluit over de inzet van het jaarrekeningresultaat. Besloten is om € 371.000 van het positieve resultaat terug te geven aan de gemeenten. Tegenover de terugbetaling aan de gemeenten staat de onttrekking van het jaarrekeningresultaat vanuit de Algemene reserve.

Renteopbrengsten
Er is een voordeel ontstaan als gevolg van de opbrengsten uit de rente die De Connectie ontvangt over het saldo op de lopende rekeningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De BNG vergoedt dagrente die aansluit bij de dagrente van de Europese Centrale Bank (EBC) en is hiermee moeilijk te voorspellen. Dit levert een incidenteel voordeel op wat ten gunste komt van het resultaat.

Bestemmingsreserve Informatieveiligheid
In 2023 heeft het bestuur besloten om de niet bestede, incidenteel toegekende, budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve Informatieveiligheid. De begrote onttrekking uit deze bestemmingsreserve was eveneens niet nodig. Dit levert een incidenteel nadeel op wat ten laste komt van het resultaat.

2.2.3 Bijdragen gemeenten

De bijdragen van de gemeenten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
Gemeenten					
Arnhem	33.431	3.626	37.057	40.359	-3.302
Renkum	4.817	609	5.427	6.754	-1.327
Rheden	7.877	916	8.793	9.767	-974
Totaal bijdragen deelnemers	46.125	5.151	51.276	56.879	-5.603

Het verschil tussen de begrote bijdragen en de werkelijk gerealiseerde bijdragen kan als volgt worden toegelicht:

	Arnhem	Renkum	Rheden	Totaal
Bedragen x 1.000 euro				
Resultaat bijdragen gemeenten				
Meer- en maatwerk	3.633	1.402	1.081	6.117
Teruggave CPB prijsstijging 2022	-554	-82	-134	-769
Teruggave jaarrekeningresultaat 2022	-266	-40	-65	-371
Project E-HRM	231	35	57	322
Huisvestingslasten	176	-	-	176
Detacheringen	82	11	34	127
Saldo t.o.v. begroot 2023	3.302	1.327	974	5.603

De begrote bijdragen betreffen in hoofdzaak de reguliere bevoorschotting van de gemeenten aan De Connectie. In 2023 is er voor € 6,1 mln. aan maat- en meerwerk geleverd.

Op basis van prijsindexatie voor de materiële overheidsconsumptie had in 2022 € 662.000 (3,7%-punt) aan de bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen moeten worden toegevoegd, in plaats van € 1,4 mln. (7,3%-punt). Het meerdere is in 2023 terugbetaald aan de gemeenten.

Ten aanzien van de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022 heeft het bestuur besloten het reguliere deel hiervan ad. € 371.000 in 2023 met de gemeenten te verrekenen.

De aanvullende bijdrage in de gestegen huisvestingslasten van de gemeente Arnhem heeft betrekking op de huurovereenkomst die met deze gemeente is gesloten voor het beschikbaar stellen van werkplekken voor medewerkers van De Connectie. De Connectie is nog niet via het kader gecompenseerd voor de gestegen huisvestingslasten. Dit wordt in de eerste bestuursrapportage 2024 meegenomen.

Het resultaat op detacheringen heeft betrekking op aanvullende opbrengsten uit afgesloten detacheringsovereenkomsten.

2.2.4 Bijdragen derden

De bijdragen van derden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
Bijdragen derden					
St Sociale Wijkteams Arnhem	1.002	-140	862	863	-1
ODRA	991	-991	-	-	-
Gemeente West Maas en Waal	837	-120	717	927	-210
Werkplein Arnhem Noord	185	-185	-	-	-
Sportbedrijf Arnhem	154	-116	38	41	-3
Gemeente Rozendaal	109	33	142	204	-62
MGR Sociaal domein	106	6	112	124	-12
Overige derden	35	-32	3	92	-89
Totaal bijdragen derden	**3.421**	**-1.547**	**1.874**	**2.252**	**-378**

De dienstverlening aan derden betreft in belangrijke mate de continuering van de dienstverlening van de gemeenten aan deze derden. De bijdragen van overige derden hebben onder meer betrekking op de gemeenten Lingewaard, Sportbedrijf Arnhem, het Gelders Archief en op de DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen).

Er is per saldo meer omgezet dan begroot. Dit heeft onder meer te maken met meerwerk aan onder andere gemeente West Maas en Waal, gemeente Rozendaal en gemeente Lingewaard.

2.2.5 Incidentele baten en lasten

	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting na wijziging	Gerealiseerd 2023	Saldo t.o.v. begroot 2023
Bedragen x 1.000 euro					
Totaal lasten	**49.500**	**4.071**	**53.571**	**57.987**	**-4.416**
Totaal Baten	**-49.670**	**-3.103**	**-52.773**	**-60.176**	**7.404**
Totaal mutaties in reserves	**149**	**-968**	**-819**	**243**	**-1.061**
SALDO TOTALE BATEN EN LASTEN	**-21**	**-**	**-21**	**-1.947**	**1.926**
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN					
Lasten	384	730	1.114	2.271	-1.157
Baten	-46	-	-46	-385	340
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN					
Lasten	-	2.045	2.045	819	1.226
Baten	40	-2.045	-2.005	-2.076	71
PROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD					
Lasten	220	65	285	-1.646	1.932
Baten	-747	378	-369	-383	14
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**-149**	**1.173**	**1.024**	**-1.401**	**2.425**
MUTATIES IN RESERVES					
Reserves toevoeging	149	-	149	1.506	-1.357
Reserves onttrekking	-	-1.173	-1.173	-1.394	220
SALDO INCIDENTELE MUTATIES RESERVES	**149**	**-1.173**	**-1.024**	**112**	**-1.137**
Totaal incidentele lasten	**604**	**2.840**	**3.444**	**1.444**	**2.001**
Totaal incidentele baten	**-753**	**-1.667**	**-2.420**	**-2.845**	**425**
Totaal incidentele mutaties in reserves	**149**	**-1.173**	**-1.024**	**112**	**-1.137**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**-**	**-**	**-**	**-1.289**	**1.289**
TotaaL structurele lasten	**48.897**	**1.230**	**50.127**	**56.543**	**-6.417**
Totaal structurele baten	**-48.918**	**-1.436**	**-50.353**	**-57.332**	**6.979**
Totaal structurele mutaties in reserves	**-**	**206**	**206**	**130**	**75**
SALDO STRUCTURELE BATEN EN LASTEN	**-21**	**1**	**-20**	**-658**	**637**

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Uitgangspunt is dat structurele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door structurele baten.

Het incidentele resultaat bedraagt € 1,2 mln. (V). Dit resultaat wordt veroorzaakt door hoofdzakelijk de volgende posten:

- De vacatureruimte blijft redelijk stabiel. In vacatureruimte wordt tijdelijk voorzien door in te huren. Dit geldt ook, waar nodig, om het ziekteverzuim op te vangen. Dit heeft geleid tot een incidenteel nadeel van € 1,9 mln.
- In de begroting van De Connectie is een stelpost opgenomen voor toekomstige kapitaalslasten van uitgestelde investeringen. De incidentele vrijval wordt gebruikt om de negatieve algemene reserve aan te vullen. Deze is eerder ontstaan door een verschuiving van investeringsprojecten naar exploitatieprojecten binnen het programma 2!Connect. Het resterende voordeel van € 666.000 valt incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.
- Als gevolg van de voornoemde vertragingen in de uitvoering van het Programma Informatieveiligheid en privacy, is ook een deel van de hiervoor structureel beschikbare budgetten nog niet nodig geweest in 2023. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 570.000.
- Conform afspraak wordt De Connectie voor de effecten van (autonome) prijsontwikkelingen gecompenseerd door de gemeenten via de prijsindexatie voor de materiële overheidsconsumptie. Een deel hiervan is als stelpost centraal begroot. Het voordeel van € 563.000 valt incidenteel vrij ten gunste van het resultaat.

- Doordat het investeringsniveau in 2023 per saldo wat achterloopt bij de begroting zijn de kapitaallasten lager dan begroot. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 449.000.
- Er is een voordeel ontstaan als gevolg van de opbrengsten uit de rente die De Connectie ontvangt over het saldo op de lopende rekeningen. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 385.000.
- De structurele lasten voor o.a. de postvoorziening, repro en de koffievoorzieningen zijn lager dan begroot. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 261.000.
- De structurele lasten voor diverse applicaties zijn lager dan begroot. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 234.000.
- In 2023 is er een aanvullende dotatie aan de voorziening gedaan in verband met de CAO waarin is bepaald dat medewerkers bovenwettelijke verlofuren mogen sparen. De dotatie is gebaseerd op het saldo aan bovenwettelijke verlofuren per ultimo 2023. Dit heeft geleid tot een incidenteel nadeel van € 159.000.
- Een aantal knelpunten binnen de begroting van De Connectie is opgelost door structurele voordelen op andere budgetten hiervoor in te zetten. Het resterende voordeel is begroot als stelpost voor organisatieontwikkeling en de drie thema's. In 2023 is deze post nog niet nodig geweest en valt hiermee vrij ten gunste van het resultaat. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 142.000.
- Voor het E-HRM project zijn incidenteel aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Nog niet alle activiteiten zijn in 2023 volledig afgerond. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 118.000.

De overige incidentele baten en lasten zijn budgettair neutraal. Geconcludeerd kan worden dat er geen structurele lasten worden gedekt vanuit incidentele baten.

2.2.6 Afwijkingen op investeringsprogramma

Meerjareninvesteringsprogramma		Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Bedragen x 1.000 euro				
1. Afgeronde investeringen				
FZF	Inrichting gebouwen en inventaris	160	160	-
ICT	Telecommunicatie-voorzieningen	21	21	-
ICT	Hardware	1.969	1.969	-
ICT	Mob App (tablets/labtops/smartphone)	1.182	1.182	-
2. Van investeringen naar exploitatie				
I&A	Software	20	-	20
3. Investeringen doorschuif naar 2024				
FZF	Inrichting gebouwen en inventaris	40	-	40
FZF	Personenautos	45	-	45
ICT	Hardware	452	-	452
ICT	Mob App (tablets/labtops/smartphone)	797	-	797
ICT	Telecommunicatie-voorzieningen	19	-	19
4. Niet-begrote investeringen, noodzakelijk en conform bestaand beleid				
ICT	Glasvezelbekabeling	-	144	-144
	Totaal Meerjareninvesteringsprogramma	**4.705**	**3.476**	**1.229**

Ad 1. Deze categorie investeringen is het deel van de investeringen dat conform de planning is afgerond in 2023.

Ad 2. Dit betreft begrote investeringen, die uiteindelijk in de exploitatie zijn verwerkt. De investering in software bij I&A betreft het ontwikkelen van software voor spendanalyses. De kosten hiervan zijn in de exploitatie genomen en vanaf heden vindt er alleen nog onderhoud plaats.

Ad 3. Deze investeringen zijn in 2023 niet of nog niet geheel afgerond. De ingebruikname van nieuwe bureaustoelen voor de gemeente Rheden zal in 2024 plaatsvinden. Dit geldt ook voor de investering in personenauto's. De bestelling is in 2023 geplaatst, maar de levering en ingebruikname zal in 2024 plaatsvinden.

De lagere investering in hardware wordt veroorzaakt doordat de aanbestedingen van AV-middelen en de video-observatiesystemen vertraagd zijn. De investeringen volgend uit deze aanbestedingen schuiven door naar 2024. De lage investering in mobiele apparatuur hangt samen met de, vaak iets langere, technische levensduur van de apparatuur. Daarnaast is er in 2023 sprake geweest van leveringsproblemen voor laptops wat ook heeft geleid tot het doorschuiven van investeringen naar 2024.

Ad 4. Deze investeringen zijn niet als investering of te laag begroot, maar passen wel binnen het bestaande beleid. De investeringen in glasvezelbekabeling zijn voor het merendeel op verzoek van de gemeente Arnhem gedaan, onder andere voor het dataverkeer van verkeers- en video-observatiecamera's. De hieruit volgende kapitaalslasten worden via maat- en meerwerk-overeenkomsten bij de gemeenten in rekening gebracht.

2.2.7 Informatie Wet normering topinkomens (WNT)

Onderstaande tabellen betreffen een weergave van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling	**2023**
Bedragen x € 1	
Functiegegevens	**S de Kleyn Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1 fte
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 106.202
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.134
Subtotaal	€ 123.335
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum *	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 123.335**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
	2022
Functiegegevens	**MC Kersbergen Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/09 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1 fte
Dienstbetrekking?	Nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 72.197
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0
Subtotaal	€ 72.197
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum *	€ 72.197
Totale bezoldiging	**€ 72.197**

Het voor De Connectie toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 voor leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum. Topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^{e} maand van de functievervulling vallen ook binnen het toepasselijke bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen met een dienstbetrekking.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking **Kalenderjaar**	**2022**
Bedragen x € 1	
Naam **Functiegegevens**	**MC Kersbergen** **Directeur**
Periode functievervulling in het kalenderjaar	01/01 - 31/08
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.073
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 166.786
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 272.969
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 147.196
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 224.476
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 224.476**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Het toepasselijke bezoldigingscriterium voor leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking is in 2023 € 29.500 per maand voor de eerste 6 maanden en € 22.400 per maand voor de volgende 6 maanden. In 2023 is er geen leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking in dienst geweest.

De WNT-verantwoording die moet worden opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten is in overeenstemming met de Uitvoeringsregeling WNT zoals die op 1 januari 2023 luidt. Van elke topfunctionaris en van elke gewezen topfunctionaris moet de bezoldiging worden vermeld, ook als het bezoldigingsmaximum niet is overschreden. Er is geen sprake van overschrijdingen van het bezoldigingsmaximum.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
Niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Bestuur De Connectie 2023		
Naam topfunctionaris	**Functie**	**Periode**
Dorus Klomberg (wethouder gemeente Rheden)	Voorzitter	01/01 - 31/12
Maurits van de Geijn (wethouder gemeente Arnhem)	Plaatsvervangend voorzitter	01/01 - 31/12
Marinka Mulder (wethouder gemeente Renkum)		01/01 - 31/12

Bestuur De Connectie 2022		
Naam topfunctionaris	**Functie**	**Periode**
Dorus Klomberg (wethouder gemeente Rheden)	Voorzitter	01/01 - 31/12
Jan van Dellen (wethouder gemeente Arnhem)	Plaatsvervangend voorzitter	01/01 - 21/6
Maurits van de Geijn (wethouder gemeente Arnhem)	Plaatsvervangend voorzitter	22/06 - 31/12
Leonie Rolink (wethouder gemeente Renkum)		01/01 - 21/6
Marinka Mulder (wethouder gemeente Renkum)		22/06 - 31/12

Het betreft hier de bestuurders van De Connectie. Zij ontvangen vanuit De Connectie geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Bezoldiging niet-topfunctionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het BBV en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het bestuur de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven. Over investeringen gedurende het lopende boekjaar wordt een half jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. Samengestelde activa met een verkrijgingsprijs < € 10.000 worden niet geactiveerd.

Voorzieningen worden gevormd ingeval er sprake is van verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten óf voor op de balansdatum bestaande risico’s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Dotaties aan een voorziening worden als last in het betreffende jaar verantwoord. Onttrekkingen aan een voorziening vinden rechtstreeks ten laste van de voorziening plaats, zonder de exploitatie hiervoor te belasten. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van De Connectie.

3. Bijlagen behorende tot de jaarrekening

3.1 Bijlage 1: Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid directie
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht de directeur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 23 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves voor fouten en 3% voor onduidelijkheden en is daarmee vastgesteld op € 596.980 voor fouten en € 1.790.940 voor onduidelijkheden. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevindingen
De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	Bedragen x 1.000 euro
1A. Overschrijding lasten programma's	7.343
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	*7.343*
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	7.343
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (netto)	*0*
Voorwaardencriterium	
Geen bevindingen	0
M&O criterium	
Geen bevindingen	0

In 2023 is op het begrotingscriterium een bruto-onrechtmatigheid te melden, namelijk een overschrijding van de lasten op het programma bedrijfsvoering gemeenten van € 7,34 mln. Deze overschrijding wordt voor € 7,04 mln. verklaard door direct aan de lasten gerelateerde opbrengsten. Voor € 0,30 mln. past de overschrijding binnen bestaand beleid. Dit betreft kosten die gemaakt zijn voor inhuur ter invulling van vacatures en voor ziektevervanging.

In de financiële verordening is opgenomen dat een overschrijding met direct daaraan gerelateerde opbrengsten acceptabel is. Ook hogere lasten die gemaakt worden om het regulier beleid uit te voeren zijn acceptabel. Daarmee hebben deze overschrijdingen naar mening van de directie geen invloed op het oordeel over de rechtmatigheid. Op het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium en het voorwaardencriterium zijn geen afwijkingen te melden. Zodoende is de netto-onrechtmatigheid als nihil te kwalificeren.

De Kadernota rechtmatigheid 2023 geeft geen expliciet antwoord op de vraag of het rechtmatigheidsoordeel moet zijn berust op de bruto- of netto onrechtmatigheid. Navraag bij de commissie BBV leert echter dat het oordeel, in tegenstelling tot eerdere jaren, zou moeten zijn gebaseerd op de bruto-afwijkingen. In dat geval zou het oordeel ten aanzien van de lasten, baten en balansmutaties onrechtmatig moeten luiden. Niettemin is de directie, gelet op het voorgaande, van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

3.2 Bijlage 2: Taakvelden

Taakvelden	Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen x 1.000 euro						
0. Bestuur en ondersteuning						
0.4 Overhead	-51.643	44.626	-7.017	-56.018	51.082	-4.936
0.5 Treasury	-	9	9	-385	6	-379
0.61 OZB woningen	-	7.106	7.106	-2.228	4.965	2.737
0.64 Belastingen overig	-268	792	524	-723	794	71
0.8 Overige baten en lasten	-	75	75	-3	161	158
0.10 Mutaties reserves	-1.173	355	-819	-1.469	1.711	243
Saldo	**-53.084**	**52.962**	**-122**	**-60.825**	**58.719**	**-2.106**
1. Veiligheid						
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	102	102	43	116	160
Saldo	**-**	**102**	**102**	**43**	**116**	**160**
6. Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-862	862	-	-863	863	-
Saldo	**-862**	**862**	**-**	**-863**	**863**	**-**
Resultaat	**-53.946**	**53.925**	**-21**	**-61.645**	**59.698**	**-1.947**

Taakvelden Programma Bedrijfsvoering gemeenten	Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen x 1.000 euro						
0. Bestuur en ondersteuning						
0.4 Overhead	-98	39.753	39.656	-6.702	48.326	41.624
0.5 Treasury	-	9	9	-	6	6
0.61 OZB woningen	-	1.892	1.892	-137	502	364
0.64 Belastingen overig	-	391	391	-340	613	273
0.8 Overige baten en lasten	-	75	75	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-75	193	118	-75	193	118
Saldo	**-172**	**42.313**	**42.141**	**-7.253**	**49.640**	**42.387**
1. Veiligheid						
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	102	102	43	116	160
Saldo	**-**	**102**	**102**	**43**	**116**	**160**
6. Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	862	862	-	863	863
Saldo	**-**	**862**	**862**	**-**	**863**	**863**
Resultaat	**-172**	**43.277**	**43.104**	**-7.210**	**50.620**	**43.410**

Taakvelden Programma Belastingen gemeenten	Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen x 1.000 euro						
0. Bestuur en ondersteuning						
0.4 Overhead	-2.045	534	-1.511	-10	277	266
0.61 OZB woningen	-	5.214	5.214	-2.090	4.463	2.373
0.64 Belastingen overig	-268	401	133	-384	181	-202
0.10 Mutaties reserves		12	12		1.159	1.159
Saldo	**-2.313**	**6.161**	**3.848**	**-2.484**	**6.080**	**3.596**
Resultaat	**-2.313**	**6.161**	**3.848**	**-2.484**	**6.080**	**3.596**

Taakvelden Programma Algemene dekkingsmiddelen en ov	Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen x 1.000 euro						
0. Bestuur en ondersteuning						
0.4 Overhead	-49.500	4.339	-45.162	-49.306	2.479	-46.826
0.5 Treasury	-	-	-	-385	-	-385
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-	-3	161	158
0.10 Mutaties reserves	-1.099	149	-950	-1.394	359	-1.035
Saldo	**-50.599**	**4.488**	**-46.111**	**-51.088**	**2.999**	**-48.089**
6. Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-862	-	-862	-863	-	-863
Saldo	**-862**	**-**	**-862**	**-863**	**-**	**-863**
Resultaat	**-51.461**	**4.488**	**-46.973**	**-51.951**	**2.999**	**-48.952**

4. Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

4.1 Bijlage 3: Begrotingsmutaties

	Lasten 2023	Baten 2023	Begroot saldo 2023
Bedragen x 1.000 euro			
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN			
Primitieve begroting	40.131	-316	39.816
Mutaties 1e bestuursrapportage 2023	2.530	218	2.748
Interne begrotingswijzigingen tussen programma's 2023	422	-	422
Totaal	**43.084**	**-98**	**42.986**
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING BELASTINGEN GEMEENTEN			
Primitieve begroting	3.624	-268	3.357
Mutaties 1e bestuursrapportage 2023	2.448	-2.045	403
Interne begrotingswijzigingen tussen programma's 2023	76	-	76
Totaal	**6.149**	**-2.313**	**3.836**
PROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD			
Primitieve begroting	5.744	-49.087	-43.342
Mutaties 1e bestuursrapportage 2023	-907	-1.276	-2.183
Interne begrotingswijzigingen tussen programma's 2023	-498	-	-498
Totaal	**4.339**	**-50.362**	**-46.024**
MUTATIES IN RESERVES			
Primitieve begroting	149	-	149
Mutaties 1e bestuursrapportage 2023	206	-1.173	-968
Interne begrotingswijzigingen tussen programma's 2023	-	-	-
Totaal	**355**	**-1.173**	**-819**
TOTAAL GENERAAL	**53.925**	**-53.946**	**-21**

De Connectie

Aan de raden van de gemeenten Arnhem,
Renkum en Rheden

Datum	: 25 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	:
Zaaknummer	:
Projectcode	:
Contactpersoon	: Maurits Boersma
Telefoonnummer	: 026 377 2410

Onderwerp: Aanbieding Jaarstukken 2023, 1e Bestuursrapportage 2024 en MJPB 2025-2028

Geachte raadsleden,

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2023, de eerste Bestuursrapportage 2024 en de Meerjarenprogrammabegroting (MJPB) 2025-2028, van De Connectie aan. Met de Jaarstukken legt het bestuur verantwoording af aan de Raden over het gevoerde beleid. Aanbieding van de Jaarstukken dient, in overeenstemming met de WGR, voor 30 april van het jaar volgend op dat boekjaar waar zij betrekking op heeft, plaats te vinden.

De eerste Bestuursrapportage 2024 is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de Meerjarenprogramma-begroting (MJPB) 2024-2027. De nadruk ligt op de ontwikkelingen in het financieel kader en de begroting. Kaderwijzingen volgen in belangrijke mate uit het voorafgaande jaar. Ontwikkelingen in de begroting bestaan hoofdzakelijk uit loon- en prijsontwikkelingen. De structurele effecten van de afwijkingen voor de opvolgende jaren zullen worden vertaald naar en opgenomen in de MJPB 2025-2028.

De belangrijkste uitgangspunten voor de MJPB 2025-2028 is het al bekende financiële meerjarenbeeld zoals deze is opgenomen in de MJPB 2024-2027 en de structurele doorwerking van besluiten die het bestuur bij de eerste Bestuursrapportage 2024 neemt over de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het komende jaar.

De begroting van De Connectie is beleidsarm van aard. Beleidsmatige keuzes die worden gemaakt bij de behandeling de Perspectiefbrief 2025 van De Connectie, de gemeentelijke kadernota's en de daaropvolgende MJPB's, worden met een eerstvolgende begrotingswijziging in de MJPB 2025-2028 van De Connectie verwerkt.

Door de Jaarstukken, de eerste Bestuursrapportage en de MJPB tegelijkertijd aan u aan te bieden, stelt dit uw raden in staat deze in samenhang te behandelen.

Jaarstukken 2023

Accountantsverklaring
De accountantsverklaring geeft een *goedkeurend oordeel* over de getrouwheid van de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023, het overzicht van baten en lasten over 2023 en de toelichting hierop. De gehanteerde materialiteit voor fouten bedraagt 1% van de totale lasten en voor onzekerheden 3% van de totale lasten.

Accountantsverslag
Het accountantsverslag beschrijft op hoofdlijnen de controleaanpak van de accountant en de belangrijkste bevindingen die zij tijdens de controle in overweging hebben genomen. Het bestuur heeft kennisgenomen van het accountantsverslag en kan zich hier in belangrijke mate mee verenigen.

Dit jaar is voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording van de directie in de jaarrekening opgenomen. Daarin is aangegeven dat de directie van mening is dat de, in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Bij de controle van de rechtmatigheidsverantwoording geeft de accountant aan dat de werkzaamheden die de directie heeft uitgevoerd toereikend zijn om tot een oordeel te komen.

Wel wordt in het accountantsverslag aandacht gevraagd voor het beperkte weerstandsvermogen van De Connectie. Dit brengt met zich mee dat De Connectie zal moeten steunen op de bijdragen van de gemeenten om eventuele toekomstige tegenvallers op te vangen.

Resultaatbestemming
Het resultaat voor bestemming bedraagt € 1,9 mln. positief. Het positieve resultaat wordt deels verklaard door de vrijval van een aantal stelposten. In 2023 zijn deze stelposten niet nodig geweest en vallen hiermee vrij ten gunste van het resultaat. Daarnaast is een aantal projecten vertraagd wat heeft geleid tot een lager kostenniveau dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Ook zijn er hogere renteopbrengsten gerealiseerd op de lopende rekeningen bij de BNG.

Het bestuur heeft besloten om € 118.000 beschikbaar te houden voor het project E-HRM. Het is van belang deze middelen beschikbaar te houden voor de nog niet afgeronde activiteiten. Na bovengenoemde aanwending van het jaarrekeningresultaat, resteert een bedrag van € 1,8 mln. Het bestuur heeft besloten dit bedrag, op basis van de verdeelsleutel voor 2023, terug te laten vloeien naar de gemeenten.

Eerste Bestuursrapportage 2024 en MJPB 2025-2028

Het bestuur heeft, op basis van het jaarrekeningresultaat over 2023, onderzocht welk deel hiervan een meerjarig karakter zou kunnen hebben. Dit deel concentreert zich in een aantal stelposten die zijn opgenomen in de begroting van De Connectie. Gezien de zoektocht naar een nieuw financieel evenwicht, heeft het bestuur besloten heeft deze middelen terug te laten vloeien naar de gemeenten, alwaar deze integraal kunnen worden afgewogen met de andere gemeentelijke opgaven.

Ook heeft het bestuur besloten om vanaf 2024 in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van 3,5%. Dit betekent dat er een taakstellende opgave ontstaat. Hierover is afgesproken dat de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening. Deze keuzes zullen worden verwerkt in de definitieve versies van de eerste Bestuursrapportage 2024 en de MJPB 2025-2028.

De procedure bij wijzigingen van de begroting, voor zover daar een verhoging van de gemeentelijke bijdragen uit voortvloeit, is gelijk aan die van een reguliere begrotingsbehandeling. Derhalve vragen wij u hier, binnen de hiervoor in de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) gestelde termijn van 12 weken, uw zienswijze op zowel de eerste Bestuursrapportage over 2024 als de MJPB 2025-2028 kenbaar te maken.

Aansluitend aan deze termijn behandelen wij de zienswijzen van de drie gemeenten in onze bestuursvergadering. De vastgestelde bestuurlijke stukken worden daarna, onder bijvoeging van de zienswijzen, de reactie van het bestuur hierop en een eventuele nota van wijziging, opnieuw aan uw raden verzonden.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van De Connectie,
T.A.F.A. Klomberg, voorzitter

Postbus 2142 • 6802 CC Arnhem• telefoon 026 377 24 24 • info@connectie.nl • www.connectie.nl
KvK-nummer: 66683270 • BTW-nummer: NL 856660012 B01 • IBAN-nr.: NL11 INGB 0651739330

BVO De Connectie

Accountantsverslag controle 2023

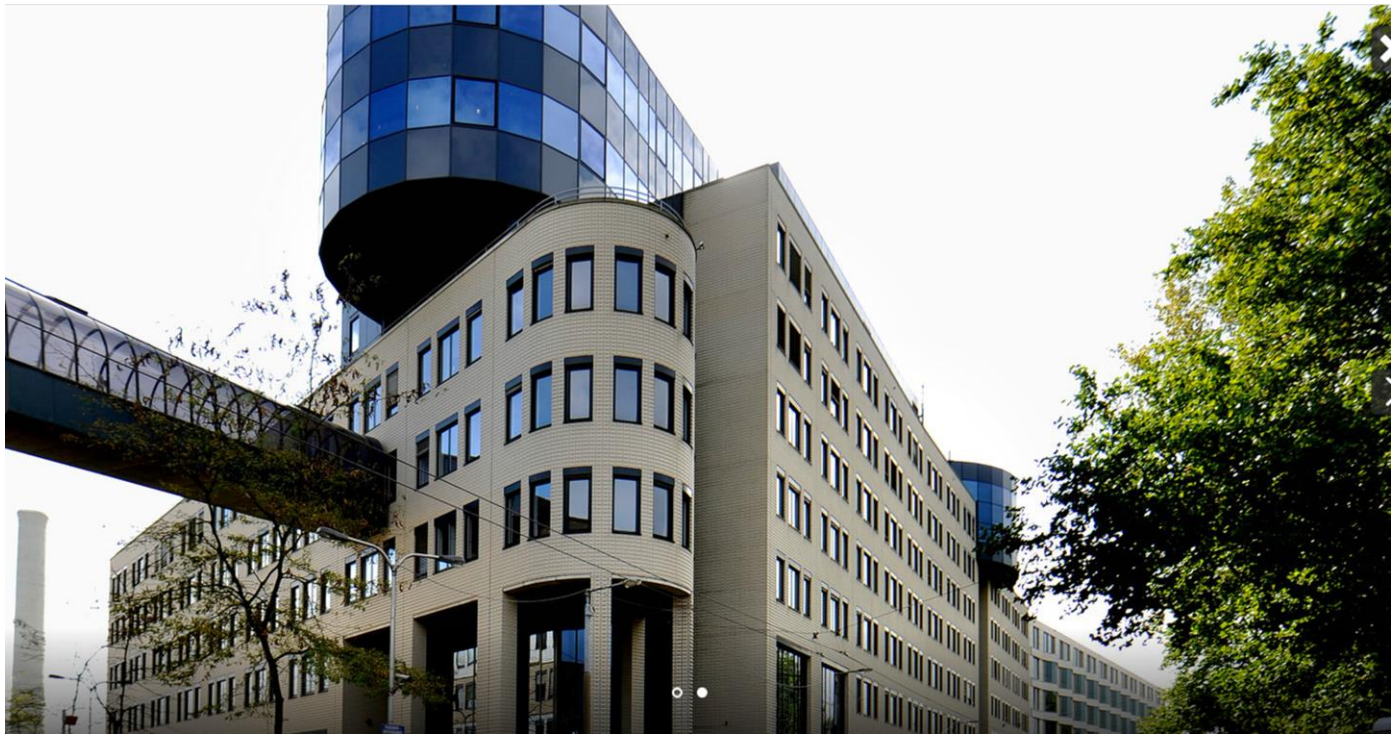

Flynth

BVO De Connectie
Aan: De leden van het bestuur
Postbus 2142
6802 CC ARNHEM

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 8000
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077191/JH/1026

behandeld door
drs. D.J. Han RA

datum
26-4-2024

onderwerp
Accountantsverslag 2023

Geachte leden van het bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2023. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2023 en voor het beoordelen van de financiële positie van uw organisatie.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de BVO De Connectie.

Wij bespreken deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 25 april as. met uw bestuur. Eventuele vragen worden dan beantwoord.
De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van de organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

drs. D.J. Han RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door het bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2023 van De Connectie brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw organisatie.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2023 van De Connectie en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden afgerond en verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2023.

Wij hebben de concept versie van deze rapportage besproken tijdens de bijeenkomst op 25 april 2024 met het bestuur.

Structuur rapportage

	Bestuurlijke samenvatting
	Jaarrekening
	Jaarverslag
	Significante risico’s
	Interne beheersing
	Externe ontwikkelingen niet specifiek gericht op uw organisatie
Bijlage A1	Niet gecorrigeerde bevindingen
Bijlage A2	Gecorrigeerde bevindingen
Bijlage B	Onafhankelijkheid
Bijlage C	Onze communicatie met u

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Bestuurlijke samenvatting

Flynth

Bestuurlijke samenvatting

Controleverklaring

Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2023 van de De Connectie afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving.

De gehanteerde materialiteit bedraagt €596.980 voor fouten respectievelijk €1.790.940 voor onzekerheden.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.

Ontwikkeling belangrijkste schattingen

Voorzieningen

- De voorziening voor de verlieslatende leaseovereenkomst is dit jaar met de laatste leasetermijn vrijgevallen.
- Voor de bovenwettelijke vakantie-uren is de Verlofvoorziening dit jaar verder verhoogd tot een bedrag van € 941.000.
- Er zijn geen andere cq. nieuwe voorzieningen van toepassing.

Belangrijkste bevindingen

Uw rechtmatigheidsverantwoording geeft - conform het voorgeschreven model - inzage in de bruto begrotingsafwijkingen en welk deel daarvan acceptabel is. Het saldo resulteert in de netto afwijkingen. U vermeld expliciet dat uw rechtmatigheidsoordeel is gebaseerd op de netto begrotingsafwijkingen. Die afwijkingen vallen onder de verantwoordingsgrens en daarmee is uw oordeel rechtmatig. Wanneer uw oordeel op de bruto afwijkingen wordt gebaseerd resteert een onrechtmatigheid. Wij hanteren de voorgeschreven bruto afwijkingen als uitgangspunt voor de verklaring. De transparante rapportage hierover geeft ons inziens een getrouwe weergave.

In het ISAE3402 type 2 onderzoek zijn geen bijzondere afwijkingen gevonden waardoor onze beoogde controleaanpak kon worden gevolgd.

Resultaat over 2023 (‘000)

Belangrijkste aandachtspunten 2024

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2023 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2024 benoemen.

1. Rechtmatigheidsverantwoording verder doorontwikkelen.

Uw weerstandscapaciteit (incl overschot)

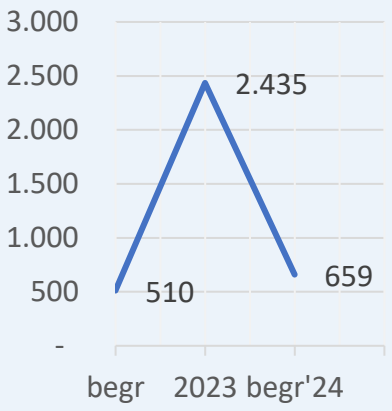

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Onze belangrijkste conclusies

Controleverklaring

Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2023 van De Connectie afgerond. Wij verstrekken een **goedkeurende controleverklaring** voor de getrouwheid, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving.

De voor fouten en onzekerheden gehanteerde materialiteit bedraagt € 596.980 voor fouten respectievelijk € 1.790.940 voor onzekerheden. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 179.000. De gehanteerde grenzen sluiten aan op uw controleverordeningen zoals besloten op 6 juli 2023.

Reikwijdte van de controle

In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2023 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van de controle van De Connectie.

Grondslagen en verantwoording conform BBV

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door de directie gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2023 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.

Schattingen

Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.

Analyse vermogen en resultaat

Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 1.947.000 positief versus een begroot resultaat (na wijziging) van € 21.000. Het positief resultaat ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk gerealiseerd op het programma “Algemene dekkingsmiddelen en overhead”. De lasten waren € 1.699.000 lager dan begroot en de baten waren € 194 hoger dan begroot.

In hoofdstuk 3 van dit verslag gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole

Voorzieningen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en gebaseerd zijn op gebalanceerde overwegingen.

Rechtmatigheids-verantwoording

In bijlage 1 behorend bij de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording van de directie opgenomen. Daarin is aangegeven dat er per saldo geen afwijkingen zijn geconstateerd die onrechtmatig zijn.

Uw organisatie dient te voldoen aan de EU-aanbestedingsregels zoals opgenomen in uw normenkader. De verbijzonderde interne controle (VIC) heeft vastgesteld dat er geen sprake is van onrechtmatigheid ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Er zijn ook geen onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van andere voorwaarden of ten aanzien van begrotingsafwijkingen die niet acceptabel zijn.

Uit onze werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn geen bevindingen gebleken. In de opgenomen toelichting van de directie hebben we geen afwijkingen geconstateerd die hoger is dan de rapportage tolerantie. Verder achten we de werkzaamheden van de directie toereikend om tot een oordeel te komen. We hebben wel een advies ten aanzien van een nadere specificatie van bedragen.

Verderop in dit verslag gaan wij nader in op onze controle van de rechtmatigheidsverantwoording.

Frauderisicoanalyse

De Connectie heeft besloten om in een regionale aanpak (Regionaal Controllers Overleg) een frauderisicoanalyse op te stellen. De organisatie heeft haar risico's geactualiseerd (waaronder frauderisico's) en waar nodig beheersmaatregelen ingericht. Wanneer de frauderisicoanalyse is opgesteld adviseren wij de directie dit te bespreken zodat deze analyse een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersomgeving wordt. Wij adviseren u dan in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag, een tekstuele toelichting op te nemen inzake de frauderisico's die u onderkent.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarrekening

Flynth

Jaarverslag – Rechtmatigheidsverantwoording (1/6)

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De verantwoordingsgrens valt binnen een bandbreedte van 0% en 3% van de totale lasten van de organisatie, inclusief toevoegingen aan de reserves. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden.

We hebben vastgesteld dat in de financiële verordening de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 1%. In de financiële verordening heeft u verder een rapportagegrens opgenomen van 30% van deze grens. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden hanteert ook een percentage van 1% voor fouten uit onze controle, waardoor uw rechtmatigheidsverantwoording / interne controle daarop een gelijke zekerheid verschaft.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving.

Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is vastgesteld op 23 november 2023. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe en interne regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uit gevoerd en het normenkader aansluit op de geldende externe en interne regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van de directie en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft voor de belangrijkste wetten uit het normenkader een toetsingskader opgesteld ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole. Dit toetsingskader is verwerkt in de werkprogramma's die bij de verbijzonderde interne controle worden uitgevoerd.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag - Rechtmatigheidsverantwoording (2/6)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop het bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de organisatiewet) en heeft het bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.
Uw bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door over- en onderschrijdingen qua lasten en baten op programmaniveau te beoordelen.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk in basis buiten het budgetrecht van het bestuur tot stand gekomen.

In deze paragraaf gaan wij in op het begrotingscriterium en de verschillende onderwerpen die het begrotingscriterium raken.

Het bestuur bepaalt zelf op welk niveau de budgetten in de begroting en investeringen worden geautoriseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de gemeentewet.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag - Rechtmatigheidsverantwoording (3/6)

Begrotingsrechtmatigheid - programma's

Programma	Lasten	Begroting	Verschil	Oordeel directie
Bedrijfsvoering gemeenten	€ 50.427.000	€ 43.084.000	€ 7.343.000	Acceptabel want deels (€ 7.038K) gedekt door extra baten en deels (€ 305K) door bestaand beleid
Belastingen gemeenten	€ 4.826.000	€ 6.149.000	- € 1.322.000	Acceptabele onderschrijding van de lasten, tijdig gemeld
Algemene dekkingsmiddelen	€ 2.640.000	€ 4.339.000	- € 1.699.000	Acceptabele onderschrijding van de lasten, tijdig gemeld en sprake van stelposten

Programma	Baten	Begroting	Verschil	Oordeel directie
Bedrijfsvoering gemeenten	€ 7.135.000	€ 98.000	€ 7.038.000	Acceptabel
Belastingen gemeenten	€ 2.484.000	€ 2.313.000	€ 171.000	Acceptabel
Algemene dekkingsmiddelen	€ 50.557.000	€ 50.362.000	€ 194.000	Acceptabel

Uw rechtmatigheidsverantwoording geeft - conform het voorgeschreven model - inzage in de bruto begrotingsafwijkingen en welk deel daarvan acceptabel is. Het saldo resulteert in de netto afwijkingen. U vermeldt expliciet dat uw rechtmatigheidsoordeel is gebaseerd op de netto begrotingsafwijkingen. Die afwijkingen vallen onder de verantwoordingsgrens en daarmee concludeert u rechtmatig te hebben gehandeld. Wanneer uw oordeel op de bruto afwijkingen wordt gebaseerd resteert een onrechtmatigheid. De transparante rapportage hierover geeft ons inziens een getrouwe weergave.

Wij hanteren voor onze controle de bruto afwijkingen en zullen conform de NBA Audit Alert in onze goedkeurende controleverklaring een toelichtende paragraaf opnemen waarin wordt verwezen naar uw rechtmatigheidsverantwoording waarin is aangegeven dat op basis van de bruto afwijkingen sprake is van onrechtmatige lasten, baten en balansmutaties.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag - Rechtmatigheidsverantwoording (4/6)

Begrotingsrechtmatigheid - programma's

Investerings-krediet	Besteding	Krediet	Verschil	Oordeel directie
Glasvezel bekabeling	€ 144.000	-	€ 144.000	Acceptabel

Op basis van de financiële verordening artikel 3 lid 4 wordt het volgende geformuleerd: ''Investeringen in de loop van het begrotingsjaar die niet in de begroting zijn opgenomen, maar waartoe expliciet door de gemeente(n)/eigena(a)r(en) is verzocht, worden achteraf ter autorisatie aan het bestuur voorgelegd middels de eerstvolgende tussentijdse rapportage''. Gezien het feit dat er vanuit gemeente Arnhem een opdracht is gegeven na de tweede bestuursrapportage worden deze uitgaven rechtmatig geacht.
Uit de werkzaamheden uitgevoerd door ons om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan de directie. De afweging heeft de directie uitgevoerd in lijn met de criteria vastgesteld in het controleprotocol.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag - Rechtmatigheidsverantwoording (5/6)

Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gebruik criterium

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen, zijn functionerende beheersmaatregelen nodig. Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat vigerende wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. Om dit te bewerkstellingen is een mix van maatregelen nodig.

Binnen uw organisatie speelt M&O-beleid met name bij personeelsregelingen. Het M&O-criterium wordt grotendeels afgedekt met de maatregelen in het ISAE3402-controleraamwerk.
We constateren dat u de volgende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de rechtmatigheid vast te stellen:

- M&O criterium is ingeregeld binnen de werkplannen Interne Controle;
- de goedkeurende ISAE 3402 type 2 verklaring dekt tevens maatregelen af die in dit kader werken.

We constateren dat de uitgevoerde werkzaamheden toereikend zijn om tot een oordeel te komen voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag - Rechtmatigheidsverantwoording (6/6)

Voorwaarde criterium	Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarde met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.
Voorwaarde criterium - Aanbestedingswet	De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding. Ten aanzien van het onderliggende proces van toetsing hebben wij geconstateerd dat de toetsing vooral heeft plaatsgevonden aan het eind van het jaar. Het beter spreiden van deze toetsing over het jaar biedt meer mogelijkheden om tussentijds bij te sturen. Wij merken de aandacht die de organisatie heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Desondanks adviseren wij hieraan in de organisatie continue aandacht te blijven geven waardoor de benodigde gedragsverandering bij degenen die inkopen gestimuleerd worden. Er zijn geen afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen geconstateerd.
Voorwaarde criterium - Wet Fido, schatkistbankieren, Ufdo en Ruddo	De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen in de vorm van Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel financiering decentrale overheden (Ufdo) en Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), bevatten regels die de risico's voor organisaties moeten beperken bij lenen en beleggen. Aan deze overtredingen van de Wet fido zijn in veel gevallen geen (directe) financiële gevolgen verbonden. Uit de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VIC) blijken geen bevindingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarrekening – Nadere toelichting

Wijziging in overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.

De organisatie heeft de jaarrekening verder opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Bevestiging van de directie

Wij hebben de directie ter confirmatie een schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Van de directie van De Connectie zullen wij een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening moeten ontvangen voordat de controleverklaring kan worden verstrekt.

Reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 233.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2023 voor de topfunctionarissen (organisatiesecretaris en griffier) en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarverslag

Flynth

Jaarverslag – Kwaliteit toelichting

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarrekening gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit raadsperspectief. De inzichtelijkheid is naar onze mening toereikend en heeft de aandacht van directie en bestuur.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Financiële positie

Het eigen vermogen van uw organisatie is in 2023 met een bedrag van ca. € 2.189.000 toegenomen naar een omvang van € 4.073.000. Dit komt overeen met het afgeronde positieve saldo van baten en lasten ad € 1.947.000 en de toevoegingen (€ 1.711.000) en onttrekkingen (€ 1.469.000) aan reserves.

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2023 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 9,6% (2022 4,7% - 2021: 0,1%) waarmee de voor overheden gebruikelijke norm van de Provincie niet wordt behaald. De beperkte vermogenspositie is u bekend en is een bewuste keuze van de betrokken gemeenten. Door gebrek aan eigen reserves dient De Connectie volledig te steunen op de bijdragen van de gemeenten om eventuele toekomstige tegenvallers op te vangen. Dat is de consequentie van de samenwerking zoals die voor de organisatie is geregeld in de gemeenschappelijke regeling.

De netto schuldquote bedraagt 12,09% (2022 20,9% - 2021 : 28,2%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de norm van < 90% van de Provincie Gelderland. Dit kengetal valt derhalve positief uit voor de organisatie en wordt als een laag risico onderkend.
Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft de directie een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedraagt volgens deze paragraaf € 2.435.000 (begroting: € 510.000). De geïnventariseerde risico's op basis van inschatting door de organisatie (kans, financieel gevolg, risicoscore) bedraagt € 4.735.000.

De risico's zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing dienen te worden vergeleken met de buffer die De Connectie in nood zou kunnen aanspreken. Omdat de organisatie een negatieve algemene reserve heeft, is derhalve geen sprake van een beschikbare weerstandscapaciteit.
Aangezien De Connectie alleen specifieke bestemmingsreserves kent, die alleen voor de betreffende bestemmingen kunnen worden ingezet, betekent dit dat betrokken gemeenten de lasten van De Connectie moeten dragen voor eventuele tegenvallers. Eventuele financiële risico's die zich openbaren moeten net als in voorgaande jaren volledig worden gedragen door de betrokken gemeenten.

Conclusie

De van toepassing zijnde kengetallen en de inschatting van eventuele risico's geven een signaal voor een verhoogd risico omdat De Connectie zelf nauwelijks algemene reserves en een beperkt weerstandsvermogen kent. Door gebrek aan eigen reserves dient De Connectie te steunen op de bijdragen van de gemeenten om eventuele toekomstige tegenvallers op te vangen. Dat is de consequentie van de samenwerking zoals die voor de organisatie is geregeld in de gemeenschappelijke regeling.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Significante risico’s

Flynth

Jaarrekening – Significante risico’s

Significante risico’s

Bij onze jaarrekeningcontrole hebben we de onderstaande risico’s meegewogen.

Naar aanleiding van onze controles zijn geen bijzondere bevindingen geconstateerd.

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het risico dat een medewerker zelfstandig crediteurenstamgegevens muteert en / of valse inkoopfacturen in de administratie verwerkt en / of betalingen aan crediteuren omleidt voor persoonlijk gewin.	Dit risico wordt gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het wijzigen van crediteurenstamgegevens wordt in het proces geborgd door het 4-ogen principe, waarbij altijd een tweede medewerker de mutatie autoriseert. Bij u is de functiescheiding verdeeld over 3 functionarissen. De werking van de ingeregelde beheersmaatregelen maakt onderdeel uit van het ISAE3402 type 2 onderzoek. Daarmee is vastgesteld dat dit risico is gemitigeerd. Wij hebben daarnaast een cijferanalyse uitgevoerd op de overige bedrijfskosten, waarbij relevante afwijkingen ten opzichte van onze verwachting nader (in detail) zijn uitgezocht. Daarnaast hebben we een deelwaarneming verricht op de bedrijfskosten en hebben we vastgesteld dat de prestaties geleverd zijn en de betalingen zijn verricht aan het juiste bankrekeningnummer. Uit de werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze betalingen naar voren gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarrekening – Significante risico's

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersing te doorbreken die anderszins effectief lijkt te werken. Het risico is verondersteld in alle entiteiten aanwezig.	Dit risico wordt gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het doorbreken van beheersmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersmaatregelen. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens is in het ISAE3402 type 2 onderzoek specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie zoals de waardering van vaste activa. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van de directie bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken.	Dit risico wordt gemitigeerd door middel van interne beheersing.	De aanbestedingsrichtlijnen zijn complex en het risico op mogelijke gunning aan bevriende partijen is doorgaans, gelet op de veelvoud aan leveranciers en grote diversiteit in inkoop van goederen en diensten, een verhoogd risico voor overheden. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat er voldoende functiescheiding is gehanteerd bij aanbestedingstrajecten en bij het aangaan van contracten.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Jaarrekening – Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de met governance belaste personen en het bestuur. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw onderneming in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw onderneming integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de met governance belaste personen en het bestuur wordt gebracht. En
- Daarnaast zijn de met governance belaste personen verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij hebben een fraudediscussie gevoerd en bevestigingen verkregen van de met governance belaste personen, het bestuur en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij het bestuur verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door het bestuur gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden besproken met de met governance belaste personen.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico’s) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden heeft u ons gewezen op de diefstal van devices bij de Frontoffice in Rheden. De omvang hiervan betreft echter een voor onze controle triviaal laag bedrag en daarom hebben we hieraan geen significant risico toegekend / significante werkzaamheden op verricht. Verder zijn er geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Interne beheersing

Flynth

Algeheel beeld interne beheersing

In onze Management letter c.q. Boardletter hebben we gerapporteerd over de interne beheersing en de mogelijke verbeterpunten die wij daarin zien. Wij verwijzen naar dit stuk voor de details van onze bevindingen. Hieronder hebben we een samenvatting gegeven van het algehele beeld dat wij hierover hebben.

Bedrijfsvoeringsprocessen	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Planning & Control			●
IT en informatiebeveiliging			●
Betalingsverkeer | Treasury			●
Personeel			●
Inkopen & Aanbesteden		● ●	
Facturatie			●

● 2022
● 2023

Status agenda	
●	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven, de IT passende maatregelen heeft, toereikende interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
●	De inrichting van het proces voldoet gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen.
●	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft aanvullende wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekeningcontrole.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

IT-omgeving

Tijdens de uitvoering van de interim-controle beoordelen we de IT-omgeving in relatie tot de jaarrekening. De inzichten die wij verworven hebben uit de IT-omgeving in het kader van de jaarrekening controle willen we graag met u delen voor logische toegangsbeveiliging en wijzigingen beheer op applicatie niveau en voor de continuïteit op organisatieniveau.

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
1.	*2023: Logische toegangs-beveiliging – Evaluatie rollen & rechten (RBAC)*		**Status: Open** De Connectie heeft de afgelopen jaren flinke stappen gezet op het gebied van logische toegangsbeveiliging. Hiervan is een ontwikkeling dan ook een geformaliseerde rollen- & rechtenstructuur (RBAC). Op basis van interviews hebben wij vastgesteld dat er hierop geen periodieke evaluatie plaatsvindt. Wij adviseren om periodiek een evaluatie plaats te laten vinden op de huidige RBAC. Hiermee kan De Connectie waarborgen dat de rollen en rechten en ook in de toekomst juist zijn ingericht.
2.	*2022: Cybersecurity | Informatie-beveiliging – Overige aandachts-punten voor de organisatie*		**Status: Onderhanden** Naast fraude en corruptie is cybersecurity een ‘hot-item’ waar wij ook in de controle extra aandacht aan besteden. Wij kennen de aandacht die u hiervoor heeft en adviseren om: • te blijven werken aan bewustwording onder personeelsleden; • een communicatieplan op te stellen om belanghebbenden tijdig en adequaat te informeren indien een cyberincident zich voordoet; • binnen uw organisatie periodiek een cyberincident te simuleren en de uitkomsten daarvan te evalueren, waarna verbeteringen opgenomen worden in het communicatie- en crisisplan; • een herstelplan op te stellen dat u in staat stelt om op tijd de bedrijfsvoering te hervatten.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen niet specifiek gericht op uw organisatie

Flynth

Externe ontwikkelingen (1/3)

Werkkosten regeling

De toepassing van de werkkostenregeling vraagt uw aandacht om correct toe te passen. We zien namelijk in de praktijk dat het aanwijzen van vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikkingstellingen aan werknemers, te laat worden aangewezen.

Aanwijzen luistert heel nauw, dit moet uiterlijk worden gedaan op het moment dat de vergoeding wordt uitbetaald, vorderbaar en inbaar is en/of rentedragend. Verder zien wij dat niet altijd de juiste kosten worden ondergebracht onder de gerichte vrijstellingen, dit geldt bijvoorbeeld voor personeelsuitjes, lunches op de werkplek, vergoedingen aan externen niet in loondienst. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor loon in natura en eigen bijdrage van de werknemers hiervoor. Dit geldt voor de financiële en salarisadministratie. Verder vindt er niet altijd een regelmatig overleg plaats tussen de afdelingen financiën, salarisadministratie, HR en soms facilitair. Hierdoor is uiteindelijk de salarisadministratie niet volledig op de hoogte van alles wat te maken heeft met de werkkostenregeling, maar zij dienen wel de loonaangifte in. Verder wordt er niet altijd rekening gehouden met het gebruikelijkheidscriterium van € 2.400 per werknemer per jaar, wat in ieder geval mag worden ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Het is daarom van belang om hier als werkgever goed op te letten.

Wagenpark

We zien dat werkgevers hun werknemers een auto ter beschikking stellen. Nu wordt een persoonsgebonden auto over het algemeen wel juist in de salarisadministratie verwerkt, maar gaat het niet altijd goed bij de niet persoonsgebonden voertuigen.

De fiscale bijtelling vind bij niet persoonsgebonden voertuigen plaats bij de werknemers, of de kilometeradministratie voldoet niet aan de vereisten van de Belastingdienst. Een auto van € 60.000 kan op basis van een naheffing van 5 kalenderjaren oplopen tot een bedrag van circa € 60.000. Verder zien wij dat er bijvoorbeeld wordt gewerkt met een verklaring verbod op privégebruik, maar dat hier geen controles op plaatsvinden en er dus privé toch voor meer dan 500 kilometer per jaar mee wordt gereden en dan is dit voor de Belastingdienst bij een controle een naheffing. Kortom wanneer u een wagenpark heeft met niet persoonsgebonden auto’s, let hier dan goed op.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen (2/3)

Inhuur van externe

Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.
Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer.
Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten.
Van belang om in 2024 ervoor te gaan zorgen dat het proces bij de inhuur van externen op orde wordt gebracht.

Notitie Rente

In de Notitie rente 2023 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door lokale overheden (harmonisering), stimuleren dat organisaties de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de organisaties met rente zijn omgegaan (transparantie).

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2025. Eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan. Met het verschijnen van deze notitie wordt de eerdere versie (gepubliceerd in 2017) buiten werking gesteld.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen (3/3)

ESG

De NIS2-regelgeving introduceert strenge(re) eisen op het gebied van cyber- en informatiebeveiliging voor de ondernemingen die onder de nieuwe wet als essentiële of belangrijke entiteit worden aangewezen.

Wij adviseren u na te gaan of De Connectie als een NIS2 essentiële entiteit / belangrijke entiteit worden aangemerkt. Het moeten voldoen aan NIS2 is niet op basis van aanwijzing, maar automatisch. Belangrijke nieuwe verplichtingen zijn:

- verplichting tot uitvoeren risicobeoordeling en nemen van passende maatregelen om risico's te mitigeren;
- verplichting tot het melden van incidenten binnen 24 uur; en
- verplichting tot het registreren in een Europees register.

Inwerkingtreding van de NIS2-regelgeving is per 1 september met handhaving vanaf 1 oktober 2024. Het is van belang dat u tijdig uw voorbereidingen afrondt. Het niet voldoen aan de NIS2-regelgeving kan significante boetes tot gevolg hebben in de vorm van geldboetes als ook eventuele persoonlijke aansprakelijkheid van het bestuur.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Bijlagen

Flynth

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
NVT	€ -	€ -
Totaal	€ -	€ -

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Reclassificatie
1 – Door uw organisatie ontdekt: Ten onrechte als kosten geboekt onder ''43092 Proces- en griffiekosten'', dient aanpassing op de dotatie aan reserve te zijn.	€ 94.208 (D) € 94.208 (C)
2 – Tijdens onze controle ontdekt: Geconstateerd dat bedrag van € 149.055,54 onterecht in de debiteurlijst is geboekt, terwijl dit BTW was.	€ 149.056 (D) € 149.056 (C)
3 – Door uw organisatie ontdekt: Er is vastgesteld dar de financiële administratie van de crediteuren niet overeenkomt met de aangeleverde crediteurenlijst. Deze is extracomptabel geboekt.	€ 41.695 (D) € 41.695 (C)
Totaal	€ 284.958 (D) € 284.958 (C)

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Bijlage B - Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van BVO De Connectie, inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2023 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2024 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en BVO De Connectie, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Bijlage C - Onze communicatie met u

Bevestiging van onafhankelijkheid

Door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Bevestigingen van de directie
Wij hebben bij het bestuur ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen opgevraagd aangaande uw verantwoordelijkheden inzake de jaarrekening en de andere informatie.

Daarnaast hebben wij van u een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening van de De Connectie ontvangen.

Onze communicatie met het bestuur

Wij hebben in ons controleplan gecommuniceerd over onze verantwoordelijkheden en onafhankelijkheid.

Door middel van ons controleplan hebben wij ook een beschrijving gegeven van de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit.

Eveneens door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2022.

Geen meningsverschillen met bestuur en/of beperkingen in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle.

Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van de De Connectie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Proces van de controle

Het proces van de jaarrekeningcontrole is soepel verlopen. Bij aanvang was er voldoende opgeleverd en gedurende de controle werden vragen op tijd beantwoord of aanvullende informatie op tijd geleverd.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Introductie

Samenvatting

Belangrijkste bevindingen

Oordeel bij de jaarrekening

Overige onderwerpen

Ontwikkelingen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor de directie en het bestuur van BVO De Connectie en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van de directie en het bestuur behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Flynth

Jaarstukken De Connectie 2023: bekijk de belangrijkste punten!

In de Jaarstukken 2023 leest u welke doelen De Connectie heeft behaald met de hiervoor beschikbare middelen. U bekijkt nu een samenvatting. Hierin een overzicht van de belangrijkste resultaten.

De Demand- en Supplyorganisatie vormt een belangrijk onderdeel van onze regionale samenwerking. In deze structuur zijn gemeentelijke Demandmanagers aanspreekpunt voor één of meerdere onderdelen van de dienstverlening die zij afnemen bij De Connectie. De Supplymanagers zijn teamleiders en ICT Servicemanagers van De Connectie. Voor goede dienstverlening is het belangrijk te weten wat we van elkaar kunnen verwachten. In 2023 zijn we een traject gestart om de samenwerking in dit verband verder te verbeteren.

Het belastingjaar 2023 stond in het teken van een ongekende, landelijke toename van WOZ-bezwaren en reacties. Toch slaagden de collega's van Belastingen erin om de bezwaren binnen de financiële en wettelijke termijn af te handelen. Dit is gelukt omdat de gemeenten op tijd extra middelen beschikbaar stelden, door slimme procesafspraken én de tomeloze inzet van onze medewerkers.

U leest het: alle collega's van De Connectie zetten zich dag in dag uit in voor een klantgerichte dienstverlening naar de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden. Samenwerking onderling én met uw gemeente staat hiervoor aan de basis. Daarom bedacht De Connectie voor 2023 het motto 'Samen doen we het!' Onder het motto hangen drie strategische thema's 'Dienstverlening: het gaat om de klant,' De Connectie op orde' en 'Jij doet ertoe!'.

Met de drie thema's blijven we stappen zetten op het gebied van samenwerking en harmonisatie van systemen en processen.

Doorontwikkeling van de digitale werkomgeving

Alle gemeenten zijn overgegaan **naar één gemeenschappelijke digitale infrastructuur**.

In de eerste maanden van 2023 zijn de laatste computerprogramma's waar we mee werken **verplaatst naar deze nieuwe digitale omgeving**.

De oude omgevingen zijn **uitgeschakeld en opgeruimd.**

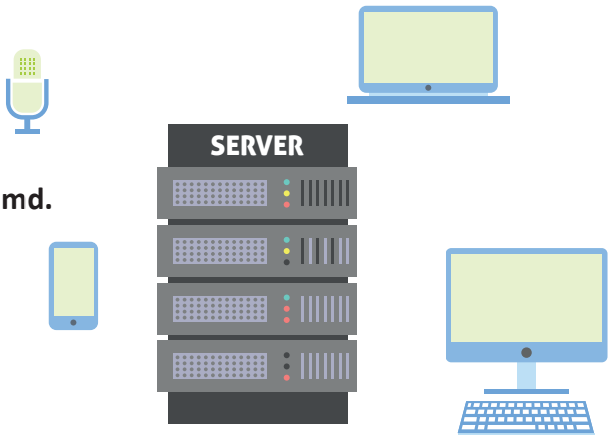

Nu het project is afgerond richten we ons op twee dingen:

- Verder verbeteren van het **beheer** van de digitale werkomgeving.
- **(Door-)ontwikkelen** van de digitale werkplek.

Uitvoeren regionale cloudstrategie

‘De cloud’ staat voor **werken en opslaan via internet**. Software en gegevens staan dus niet meer op onze eigen servers, maar **online.**

De cloudstrategie is een aanpak op **regionaal niveau** voor **verhuizing naar de cloud.** De Connectie voert de strategie uit door:

- Bij het **vervangen van software** (bijvoorbeeld omdat een contract afloopt) een vervanger te kiezen die **via de cloud** beschikbaar is.
- Het bouwen van een ‘Azure Landingzone’, een digitaal platform om toekomstige bewegingen naar de cloud **veilig** te blijven uitvoeren.

Harmonisatie van de gemeentelijke applicaties blijft hierbij een belangrijk aandachtpunt, maar is geen doel op zich. Samen met de gemeenten bekijken we de meerwaarde van harmoniseren.

Huisvesting en hybride werken

De Connectie is ondersteunende partner bij **ontwikkelingen op het gebied van huisvesting** van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden:

- We adviseren over de **huisvestingplannen** van de gemeente Arnhem.
- We bereiden samen met de gemeente Rheden de **inrichting** van het nieuwe gemeentehuis voor en ondersteunen in de huidige, tijdelijke huisvesting.
- We zijn sparringpartner voor de gemeente Renkum bij het onderzoek naar een **eventuele renovatie** van het gemeentehuis in Oosterbeek.

Door **hybride werken** veranderen de **behoeftes** op **kantoor** én **thuis.**

- In 2023 hebben we nog meer **overlegruimtes** geschikt gemaakt om **hybride** te vergaderen.
- We hebben **concentratiewerkplekken** ingericht en **belcellen** geplaatst. Dat laatste zijn kleine, mobiele, geluidsdichte hokken. Het best te vergelijken met de telefooncel van vroeger.

We leveren vanaf 2023 voor de gemeente Arnhem **complete thuiswerkplekken.**
De gemeenten Renkum, Rheden en De Connectie zelf moeten hierin nog hun eigen beleidskeuzes maken.

Ongekend aantal WOZ-bezwaren op tijd afgehandeld

2023 kende een enorme, landelijke **toename van bezwaren en reacties** op de WOZ-waarden, veroorzaakt door de opkomst van No Cure No Pay-bureaus.

No Cure No Pay-bureaus bieden inwoners gratis hun diensten aan om bezwaar te maken tegen de WOZ-beschikking. De bureaus verdienen aan de verplichte vergoeding die gemeenten moeten betalen voor de proceskosten.

Ondanks de groei aan bezwaren lukte het ons om het overgrote deel **binnen de wettelijke termijn van een uitspraak te voorzien.**

Wat hierbij heeft geholpen:

- De gemeenten hebben op tijd **extra middelen** beschikbaar gemaakt voor het uitkeren van proceskostenvergoedingen en het inhuren van extra personeel.
- Met de grotere No Cure No Pay bureaus zijn **procesafspraken** gemaakt. Dit zorgde voor een gemiddeld lagere kostenvergoeding per bezwaar.
- De **tomeloze inzet** van onze medewerkers.

Verbeteren van WOZ-registraties

Voor een **goede WOZ-taxatie** beoordelen onze taxateurs in hoeverre **woningen onderling vergelijkbaar** zijn. Op basis van:

- Primaire kenmerken (woningtype, grootte, grondoppervlakte, bouwjaar).
- Secundaire kenmerken (staat van onderhoud, locatie).

Mutatiesignaleringen *geven inzicht in de verschillen tussen de gegevens in onze administratie en de situatie in het echt.*

In 2023 heeft team Basisregistraties:

- De mutaties voor de jaren 2020 tot en met 2022 bijgewerkt.
- Mutatiesignaleringen voor de primaire kenmerken verder verbeterd.
- Secundaire kenmerken in de gemeentelijke administratie bijgewerkt.

Informatiepagina inkoop, aanbesteding en betaling

In 2023 heeft team Inkoop & Aanbesteding een **interne informatiepagina voor alle gemeenten** gemaakt. Met deze pagina voorzien we in de behoefte aan **één overkoepeld overzicht** van:

- Wettelijk te volgen procedures bij aanbesteden.
- Het inkoopbeleid van de gemeenten en De Connectie.
- De inkoopvoorwaarden van de gemeenten en De Connectie.
- Het betalingsproces van facturen.
- Het aanmaken van zogenaamde 'betaalverplichtingen'.

De pagina wordt nog steeds verder aangevuld en doorontwikkeld.

Deze **'kennisbank'** draagt bij aan het verder verhogen van het kennisniveau en het inkoopbewustzijn. Zowel bij de gemeenten als bij collega's van De Connectie. Hiermee krijgen we steeds beter grip op het totale inkoop- en betaalproces.

Andere projecten

In 2023 en januari 2024 zijn de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden en De Connectie overgestapt van vaste telefoons naar **digitale telefonie via Teams.** We hebben samen met de gemeenten de overgang verzorgt voor de gemeentelijke klantcontactcentra, alle 'gewone' gebruikers en onze Frontoffice. Voordelen:

- We kunnen nu de verouderde, vaste telefooncentrales en alle toestellen op de bureaus verwijderen.
- We kunnen gebruik maken van onze bestaande, digitale infrastructuur.

We hebben in 2023 het contract voor ons **servicemanagementsysteem** opnieuw aanbesteed. Dit is het systeem voor bijvoorbeeld het melden van storingen, het reserveren van vergaderruimtes en het aanvragen van thuiswerkmiddelen. De huidige aanbieder Topdesk won. Voordelen:

- De verbeterde versie werkt vanuit de cloud en is altijd en overal direct benaderbaar.
- Meldingen kunnen beter worden gemonitord, waarbij ook beter over de doorlooptijden kan worden gerapporteerd.

Vanaf 1 januari 2024 mogen **wegwerpbekers** niet meer gebruikt worden op kantoor. In 2023 heeft De Connectie in een regionale projectgroep gewerkt aan een geharmoniseerde oplossing. De gemeenten Renkum, Rheden en De Connectie kozen voor een herbruikbare beker. Gemeente Arnhem heeft in 2023 nog geen definitieve keuze gemaakt.

Zo ging het op financieel gebied

We sluiten **2023** onder de streep af met een positief resultaat van **€1,9 miljoen.**

- Het positieve resultaat wordt deels verklaard door de vrijval van een aantal stelposten. In 2023 zijn deze stelposten niet nodig geweest en vallen hiermee vrij ten gunste van het resultaat.
- Daarnaast is een aantal projecten vertraagd wat heeft geleid tot een lager kostenniveau dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.
- Ook zijn er hogere renteopbrengsten gerealiseerd op de lopende rekeningen bij de BNG.

Het grootste deel van het resultaat vloeit terug naar de gemeenten.

Voor maat- en meerwerk ten opzichte van de basisdienstverlening sluiten we **maat- en meerwerkovereenkomsten** met de gemeenten. Het **aandeel maat- en meerwerk** ten opzichte van de begroting **is groot (> 10%).** Het wordt vooral geleverd door Facilitaire Zaken, ICT en Management Support.

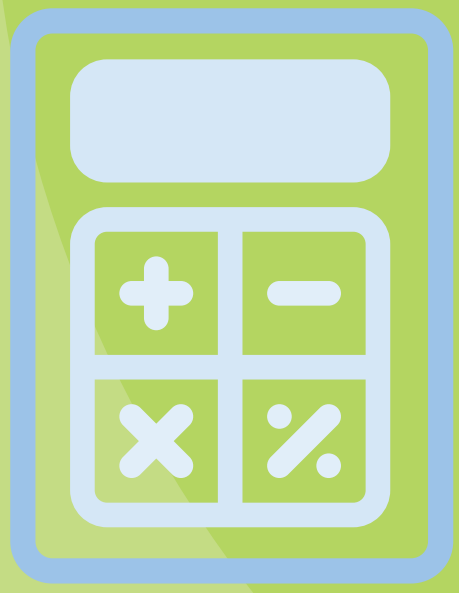

Meer weten?

Meer weten over het jaar 2023 bij De Connectie? Bekijk de **uitgebreide Jaarstukken** voor meer informatie over de **realisatie van onze programma's** en de **inzet van de hiervoor beschikbare middelen** in 2023.

Samenvatting Meerjaren-programmabegroting 2025-2028

Begroting 2025-2028 De Connectie in vogelvlucht!

Dit is de begroting van De Connectie in vogelvlucht.
De begroting laat zien wat De Connectie in 2025 en in de jaren daarna wil bereiken met de hiervoor beschikbare middelen.

De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- De **vorige begroting,** namelijk die van 2024 – 2027.
  De Connectie wil een servicegerichte organisatie worden.
  De weg hiernaartoe is vertaald naar het programmaplan.
- Het bestuur van De Connectie heeft **besluiten genomen op basis van de eerste bestuursrapportage 2024.** In deze begroting komen de **structurele effecten** van die besluiten terug.
- De **ontwikkelingen uit de Perspectiefbrief 2025.** De raden is gevraagd rekening te houden met deze ontwikkelingen bij de behandeling van de gemeentelijke kadernota en begroting voor 2025. Keuzes die leiden tot activiteiten en kosten voor De Connectie verwerken we later met een begrotingswijziging.

De meerjarenprogrammabegroting is voor een belangrijk deel **beleidsneutraal.** Want de begroting van De Connectie volgt het beleid van de gemeenten. Dat is gebruikelijk voor een uitvoeringsorganisatie.

Onze drie strategische thema's

Sinds 2023 werken we aan drie strategische thema's. Het doel van de thema's is om van De Connectie een nog aantrekkelijkere en betere organisatie te maken, voor onze klanten én voor onze medewerkers. Deze drie thema's zullen de komende jaren in afwisselende projecten blijven doorlopen.

Dienstverlening: het gaat om de klant
Met trots zijn wij de bedrijfsvoeringsorganisatie van en voor de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden. Voor ons is het verbeteren van de dienstverlening een continu proces. Begin 2024 is er een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

De Connectie op orde
Dit thema draagt bij aan interne beheersing. Op dit moment werken we bijvoorbeeld volop aan het bepalen van KPI's om prestaties te meten en te beoordelen.

Jij doet ertoe!
Al onze medewerkers vormen het kloppende hart van De Connectie. Wij geloven erin dat iedereen ertoe doet! Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft, wie je leuk vindt of hoe je eruitziet: samen doen we het! Om te zien hoe wij het doen als werkgever voerden we in 2024 een medewerkersonderzoek uit.

Centraal opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten

We kunnen de ontwikkelingen die de komende jaren op ons allemaal afkomen het beste het hoofd bieden met een **collectieve opdracht van de gemeenten aan De Connectie.**

Naar aanleiding van het onderzoek van Berenschot hebben de **gemeenten** besloten het **centraal opdrachtgeverschap** in de **informatievoorziening (IV)-keten** aan te pakken. Dit betekent:

- Het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten verbeteren. Voorjaar 2024 stellen de gemeenten en De Connectie hier een gezamenlijk programma voor vast.
- De randvoorwaarden voor goed opdrachtgeverschap op orde brengen.

Verder gaan de gemeenten, ondersteunt door De Connectie, een **strategische IV-agenda opstellen.** Zodat we:

- **Kansen tot samenwerking** beter benutten.
- **Sturing op de verschillende opgaven** verder verbeteren.

Het programma duurt **twee jaar.** De eerste resultaten worden verwacht aan het einde van 2024. Het programma wordt **afgerond in 2025.**

Digitale werkomgeving

De overgang naar de geharmoniseerde digitale werkomgeving is **afgerond.** Daarom ligt de nadruk nu op:

- **Beheer** van de digitale werkomgeving.
- **Doorontwikkeling** van de digitale werkplek.

Vanaf 2025 en verder richten we ons op een overgang naar nieuwe technieken en een nieuwe manier van werken voor gebruikers.

De Connectie en de gemeenten zullen er samen voor zorgen dat de overgang naar de nieuwe, moderne werkomgeving soepel verloopt en dat de gebruikers kunnen wennen aan de nieuwe manier van werken.

Zo houden we samen onze werkomgeving zo **veilig, beschikbaar** en **technisch up-to-date** mogelijk.

Uitvoeren regionale cloud-strategie

De cloud' staat voor **werken en opslaan** via internet. Software en gegevens staan dus niet meer op onze eigen servers, maar online.

De cloudstrategie is een aanpak op **regionaal niveau** voor **verhuizing naar de cloud.**
De Connectie voert de strategie uit door:

- Bij het **vervangen van software** (bijvoorbeeld omdat een contract afloopt) een vervangend programma te kiezen dat **via de cloud** beschikbaar is.
- Het bouwen van een 'Azure Landingzone', een digitaal platform om toekomstige bewegingen naar de cloud **veilig** te blijven uitvoeren.

Een **doel voor de toekomst:** ook onze eigen serverruimtes en datacenters als clouddienst afnemen. Dit vergroot onze **flexibiliteit** en verhoogt de **veiligheid** en **continuïteit.**

Op weg naar geharmoniseerd digitaal archiefbeheer

In het voorjaar van 2024 zijn naar verwachting de wensen en keuzes van de gemeenten voor de **geharmoniseerde, digitale archiefoplossing** definitief duidelijk. Daarna starten we met de aanbesteding voor het vinden van een leverancier.

Een belangrijk voordeel van de nieuwe archiefoplossing is dat het mogelijk wordt documenten **geautomatiseerd** toe te voegen aan het systeem. Dit ontzorgt medewerkers van de gemeenten én van afdeling DIV.

Zo maken we de weg vrij om te groeien in proactief adviseren, meedenken en inrichten van processen en applicaties van de gemeenten die moeten aansluiten op het digitaal archief. Kortom, voor de groei richting een **servicegerichte afdeling!**

Samen werken aan huisvestingvraagstukken

De gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden én De Connectie hebben grote **huisvestingopgaven.**

Arnhem:
- Maakt keuzes over de eventuele renovatie van het stadhuis.
- Oriënteert zich bij een eventuele renovatie op het tijdelijk verhuizen van werkplekken en functies van het stadhuis naar het stadskantoor.

Renkum:
- Denkt na over renovatiewerkzaamheden aan het gemeentehuis.
- Nieuwbouw van de gemeentewerf.

Rheden:
- Ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis.

De Connectie:
- Volgt de ontwikkelingen en keuzes van de gemeente Arnhem op de voet en zal op basis hiervan actie nemen. Omdat we de huisvesting met Arnhem delen.

De Connectie is bij al deze projecten een **betrokken samenwerkingspartner.**

Hybride werken

De komende jaren zal het tijd- en plaatsonafhankelijk werken ook de behoeftes op kantoor blijven veranderen. Een paar voorbeelden die we zien:

Afnemende flexfactor (Het aantal werkplekken per fte, voltijdse functie).

Groeiende vraag naar andere werkplekken, zoals:

- Hybride vergaderruimtes.
- Concentratiewerkplekken.
- Aanlandplekken (Plek om kort maar geconcentreerd, bijvoorbeeld tussen vergaderingen, even te werken).
- Belcabines.
- Ontmoetingsruimten.

Ander ruimtegebruik heeft ook invloed op andere door De Connectie geleverde diensten zoals schoonmaak en catering.

Het **ruimtegebruik** op kantoor hangt ook samen met de keuzes die gemeenten maken over **thuiswerken** en het leveren van **thuiswerkvoorzieningen.**

Een nieuw, verbeterd contractbeheersysteem

Goed inzicht in contracten helpt om tijdig aanbestedingen te starten. Voor **nog beter inzicht in contracten** vervangen we in 2025 het **systeem voor contractbeheer.**

We gebruiken het moment daarnaast om samen de **relatie te verstevigen** tussen:

- Contractbeheer
- Verplichtingenadministratie
- Facturatieproces

Hiermee krijgen we steeds beter grip op het totale inkoop- en betaalproces en kunnen we aanbestedingen beter prioriteren en plannen.

Acceptatie WOZ-waarde

De **acceptatie van de WOZ-waarde** staat de laatste jaren onder druk. We blijven de komende jaren samen met de gemeenten werken aan bevordering van acceptatie door:

- De **communicatie met inwoners** in het WOZ-proces verder verbeteren.
- In het bijzonder door het nog **begrijpelijker maken** van de belastingbrieven.

Het is belangrijk dat inwoners de uitkomst van de WOZ-waardering zoveel mogelijk **begrijpen** en **accepteren.** Wat we daarom ook doen:

- Vanaf 2025 willen we inwoners de mogelijkheid bieden een **'voormelding'** te doen. Hiermee kunnen inwoners voorafgaand aan de eigenlijke waardering, alvast **kenmerken van hun woning beoordelen.**

Ontwikkelingen begroting

De belangrijkste financiële ontwikkelingen zijn:

- De nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties is definitief goedgekeurd per 1 januari 2024. De **lonen** stijgen met 4,75% per 1 januari en 1,25% per 1 oktober. Ook stijgen de grondslagen voor de pensioenen.

- De materiële budgetten zijn geïndexeerd voor **prijsontwikkelingen.** Op basis van de meest recente ramingen uit het Sociaal Economisch plan (CEP) van het Centraal Plan Bureau (CPB) zijn deze budgetten ten opzichte van 2024 met 2,2% toegenomen.

- Het bestuur heeft besloten om voor 2025 in te zetten op een compensatie voor loon- en prijs-ontwikkelingen van 3,5%. Dit betekent dat er in 2025 een taakstellende opgave ontstaat. Hierover is afgesproken dat de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening

- In de begroting van De Connectie is een taakstelling ingeboekt van 2 fte in 2024 en in totaal van 4 fte vanaf 2025 op de formatie voor het applicatiebeheer. De vraag naar applicatiebeheer blijft hoog en ook de, nog uit te werken, harmonisatie-agenda laat nog geen mogelijkheden tot besparing zien. De taakstellende afbouw van de formatie voor applicatiebeheer is met 2 jaar **getemporiseerd.**

Risicoprofiel

In het risicoprofiel staan de tien grootste risico's voor De Connectie.

Een voorbeeld van een risico uit het risicoprofiel is de **toenemende dreiging op het gebied van informatieveiligheid en privacy.**

Om dit risico te beheersen zijn we eind 2023 samen met de gemeente Arnhem een **programma** gestart met aandacht voor het **beheersen van risico's** op het gebied van informatieveiligheid en privacy.

De **weerstandscapaciteit** is de financiële capaciteit die een organisatie heeft om het zich voordoen van de risico's in het risicoprofiel op te vangen. Een voorbeeld hiervan is de algemene reserve.

De Connectie heeft **geen eigen algemene reserve.** Dit betekent dat de gemeenten voor weerstandscapaciteit moeten zorgen.

Het **weerstandsvermogen** laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om de risico's uit het risicoprofiel op te vangen met de beschikbare weerstandscapaciteit.

In geval risico's uit het risicoprofiel zich voordoen geldt dus dat we de gemeenten hiervoor moeten aanspreken.

Het is belangrijk om grip te houden op risico's en de benodigde weerstandscapaciteit. Daarom informeren we de gemeenten hier via de beleidscyclus over.

Lasten per afdeling van De Connectie

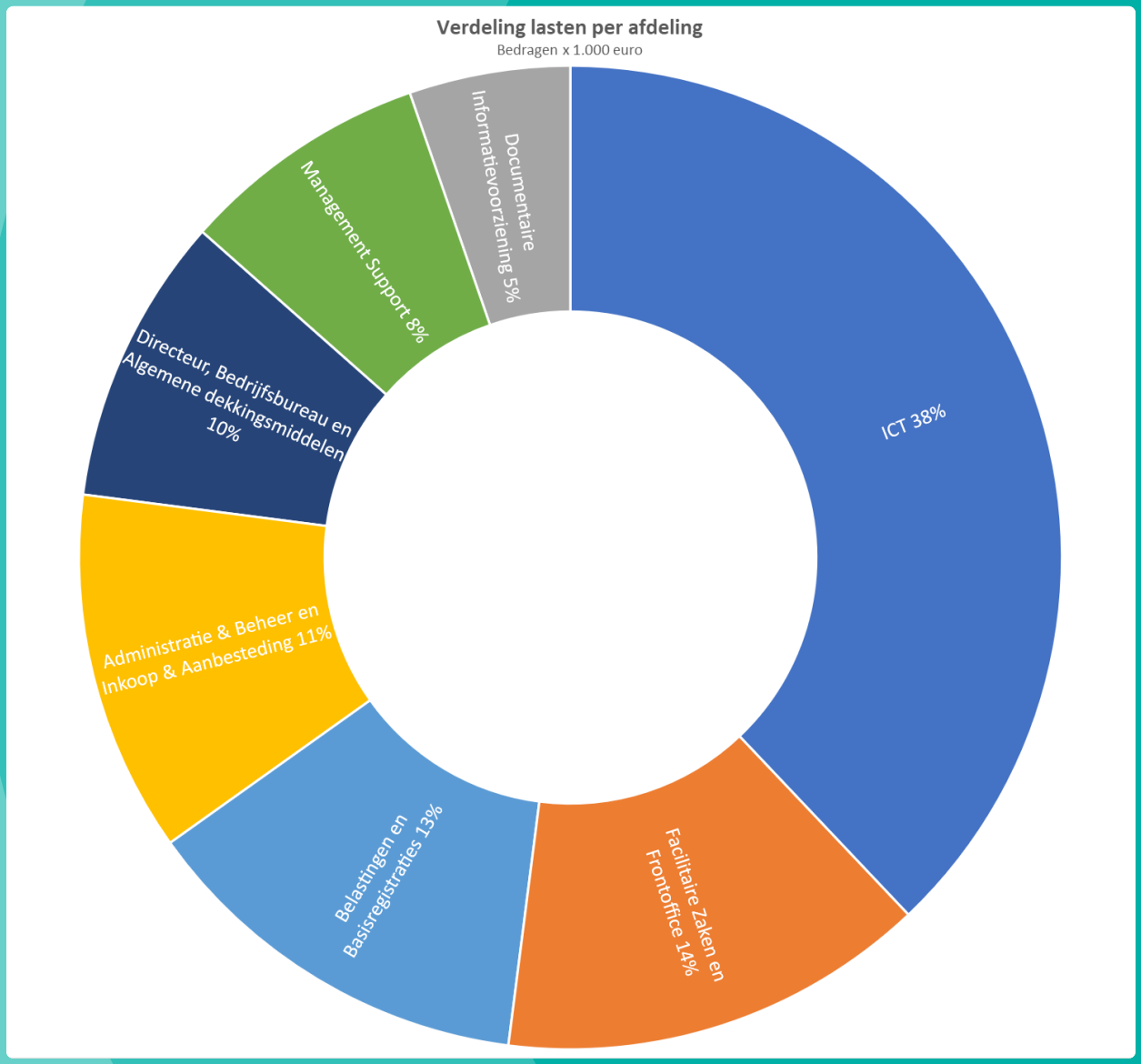

Meer weten?

In de **uitgebreide Meerjarenprogrammabegroting 2025 – 2028** leest u meer over het programmaplan, de ontwikkeling van de begroting en de financiële positie van De Connectie.

De Connectie

-ontwerp-

Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028

Inhoudsopgave

1. Inleiding **4**
1.1. Inleiding 4
1.2. Leeswijzer 5

2. Missie, visie, uitgangspunten en kernwaarden **6**
2.1. Missie 6
2.2. Visie 6
2.3. Uitgangspunten 6
2.4. Kernwaarden De Connectie 6

3. Programmaplan **7**
3.1 Programma Bedrijfsvoering gemeenten 7
3.2. Programma belastingen gemeenten 14
3.3. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en overhead 16
3.4. Bedrag heffing vennootschapsbelasting 18

4. De Paragrafen **19**
4.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 19
4.2. Financiering 26
4.3. Bedrijfsvoering 28
4.4. Paragraaf Wet Open Overheid 33

5. Overzicht van baten en lasten en toelichting **34**
5.1 Uitgangspunten voor de begroting 34
5.2 Grondslagen voor de ramingen 35
5. 3 Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarig 36
5.4 Baten en lasten per programma 38
5.5 Bijdragen gemeenten 40
5.6 Incidentele baten en lasten 44

6. Financiële positie en toelichting **45**
6.1 Geprognosticeerde eindbalans 45
6.2 Investeringsprogramma 47
6.3 EMU-saldo 48
6.4 Financiering 49
6.5 Stand en verloop van de reserves 49
6.6 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume 51

7. Bijlagen **52**
7.1 Bijlage 1: Taakvelden 52
7.2 Bijlage 2: Lasten per afdeling 53

Ontwerp

Voorwoord

De Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028 (MJPB 2025-2028) van De Connectie presenteert een overzicht van onze plannen voor de komende jaren. Als uitvoeringsorganisatie volgen we nauwlettend het beleid van de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden. Deze begroting laat zien hoe we met de beschikbare middelen onze gezamenlijke doelen willen bereiken. Het is een begroting die ons helpt het werk effectief uit te voeren en gezamenlijk de gewenste resultaten te behalen.

Scherp aan de wind zeilen
Vooruitlopend op het verwachte 'ravijnjaar' rond 2026, is ook het besef bij De Connectie dat we de komende jaren scherp aan de wind moeten zeilen. Waarbij we ons realiseren dat we in dezelfde stroom van de drie gemeenten gezamenlijk koers moeten houden om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te bieden. Met ons gedeelde kompas als uitgangspunt, heb ik vertrouwen dat we deze uitdagingen succesvol doorstaan.

De Connectie werkt aan drie hoofdthema's
De Connectie werkt intern aan drie thema's, namelijk De Connectie op orde, Jij doet ertoe! en Dienstverlening, het gaat om de klant. We zijn ervan overtuigd dat deze drie thema's invulling geven aan het verder verbeteren van De Connectie. Met als doel om de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden nog beter te faciliteren op het gebied van bedrijfsvoering.

Hoe doen we dat?
De Connectie is een vrij platte organisatie. Dat betekent dat er korte lijnen zijn tussen de verschillende lagen binnen de organisatie. Bij De Connectie werken ruim 430 inhoudelijke vakmensen die goed zijn in hun werk. Vanuit de thema's zetten we juist de medewerkers in positie. Via de scrummethodiek werken we vanuit een brede verantwoordelijkheid aan de drie thema's, waarbij teamwerk en samenwerking centraal staan.

Dienstverlening, het gaat om de klant
Met trots zijn wij de bedrijfsvoeringsorganisatie van en voor de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden. Voor ons is het verbeteren van de dienstverlening een continu proces. Begin 2024 is er een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Met deze resultaten voeren we gericht verbeteracties uit om nog meer aan te sluiten bij de verwachtingen van de gemeenten, onze eigenaren én klanten.

De Connectie op orde
Op dit moment werken we volop aan het bepalen van KPI's om prestaties te meten en te beoordelen. Dit geeft inzicht en ruimte om op basis van 'meten is weten' verder te verbeteren.

Jij doet ertoe!
Het verder verbeteren van de dienstverlening, meer inzicht krijgen door prestaties te meten en te beoordelen, met wie we dat voor elkaar krijgen? Met de drie gemeenten en alle betrokken collega's. Wij geloven erin dat iedereen ertoe doet! Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft, wie je leuk vindt of hoe je eruitziet: samen doen we het!

Ik merk dat er meer rust en stabiliteit is binnen De Connectie maar ook in de samenwerking met de gemeenten. Dit biedt een goede basis om samen de uitdagingen van de komende jaren aan te gaan.

Sanne de Kleyn
Directeur De Connectie

Ontwerp

1. Inleiding

1.1. Inleiding

De belangrijkste uitgangspunten voor de MJPB 2025-2028 zijn het al bekende financiële meerjarenbeeld zoals is opgenomen in de MJPB 2024-2027 en de doorwerking van besluiten die het bestuur bij de eerste bestuursrapportage 2024 neemt over de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het komende jaar. Ook dit jaar is een Perspectiefbrief aan de raden aangeboden. Met de perspectiefbrief proberen we om de begroting van De Connectie meer volgend te laten zijn aan de kijk van gemeenten op de begroting. Dit past ook beter bij het karakter van een uitvoeringsorganisatie en uw kaderstellende rol.

MJPB 2024-2027
De belangrijkste basis voor de MJPB is het eerste deel van het zogeheten Ontwikkelperspectief. De Connectie vindt het, net zoals de gemeenten, belangrijk dat er een ontwikkelperspectief is voor de komende jaren. De Connectie wil de komende jaren groeien, via een organisatie met de aandacht op de basis op orde, naar een servicegerichte organisatie. Daarna verschilt het per afdeling en taakveld welke fase het eindstation is. In het ultieme geval dé partner in bedrijfsvoering. Het eindstation bepalen we samen met de gemeenten. Het eerste deel van het Ontwikkelperspectief is vertaald naar de programma's uit de MJPB 2024-2027. Zo is het ontwikkelperspectief onderdeel geworden van de beleidscyclus van De Connectie.

Eerste bestuursrapportage 2024
De eerste bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de begroting van het lopende jaar, zowel programmatisch als financieel. Correcties in kader, bijvoorbeeld naar aanleiding van bestuurlijke besluitvorming of als gevolg van maat- en meerwerk, zijn in de eerste bestuursrapportage verwerkt. Dit geldt ook voor autonome ontwikkelingen in de begroting, bijvoorbeeld als gevolg van de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties. De structurele effecten hiervan zijn eveneens opgenomen in deze MJPB 2025-2028.

Perspectiefbrief 2025
De raden is gevraagd rekening te houden met de Perspectiefbrief 2025 van De Connectie bij de behandeling van uw gemeentelijke Kadernota 2025 en de daaropvolgende MJPB 2025-2028. Dit geldt zowel voor de beleidsmatige keuzes, de programmering en bekostiging van de hiervoor benoemde ontwikkelingen bij de gemeenten zelf, als voor het gemeentelijke aandeel in activiteiten en kosten die door De Connectie als uitvoeringsorganisatie moeten worden gemaakt. Deze laatste categorie verwerken we dan met een eerstvolgende begrotingswijziging in de MJPB 2025-2028 van De Connectie.

Samengevat: de meerjarenprogrammabegroting (MJPB) 2025-2028 van De Connectie is beleidsarm van aard. Algemene uitgangpunten voor de meerjarenprogrammabegroting zijn de loon- en prijsontwikkelingen en ontwikkelingen in de lopende jaar met een structurele doorwerking naar 2025 en opvolgende jaren.

Ontwerp

1.2. Leeswijzer

De begroting is ingedeeld volgens de regels uit het Besluit Begroting en Verantwoording voor Provincies en Gemeenten (BBV). Het beleidsmatige deel van de begroting bestaat uit het programmaplan en de, voor De Connectie, verplichte paragrafen. Deze vindt u in de hoofstukken 3 en 4. De financiële begroting bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. Deze zijn opgenomen in de hoofdstukken 5 en 6. In de bijlagen is de verplichte indeling van de begroting naar taakvelden opgenomen en een overzicht van de lasten per afdeling.

Ontwerp

2. Missie, visie, uitgangspunten en kernwaarden

2.1. Missie

Door De Connectie kunnen de klanten zich volledig richten op inwoners, bedrijven en toeristen.

2.2. Visie

"Met oog voor talent, ontwikkeling en diversiteit bieden wij de beste dienstverlening. We kennen onze klant en zijn een betrouwbare en transparante organisatie."

2.3. Uitgangspunten

De uitgangspunten van de dienstverlening van De Connectie zijn de vijf K's: kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid, kansen en klant.

De Connectie denkt en werkt vanuit de **klant** en zet de klant altijd centraal. De Connectie levert producten en diensten tegen een gezamenlijk afgesproken **kwaliteit**. De Connectie investeert in medewerkers en biedt hen **kansen** zich te ontwikkelen. De Connectie kent de trends en ontwikkelingen, speelt daarop in en vertaalt deze in samenwerking met de klant naar haar bedrijfsvoering. Hierdoor zijn partners in staat om zich volledig te richten op hun inwoners, bedrijven en toeristen. Ze zijn daardoor minder **kwetsbaar**. Door producten en diensten te harmoniseren[1] en te digitaliseren werkt De Connectie efficiënter. Dit leidt ertoe dat de **kosten** voor de partners omlaaggaan.

2.4. Kernwaarden De Connectie

De Connectie ontwikkelt zich naar een flexibele, open en daadkrachtige organisatie die zich makkelijk aanpast aan nieuwe ontwikkelingen. De kernwaarden die hierbij horen, het fundament waar energie en inspiratie uit worden gehaald, zijn:

- Professioneel: service, verantwoordelijk, kennis, kwaliteit, resultaatgericht, dienstverlenend.
- Betrokken: samen, verbindend, nieuwsgierig, werkplezier, omgevingsbewust, energiek, leergierig.
- Integer: duidelijk, betrouwbaar, open, eerlijk, transparant, afspraken nakomen.

[1] Harmoniseren: dit betekent dat de gemeenten met dezelfde applicaties werken

Ontwerp

3. Programmaplan

3.1 Programma Bedrijfsvoering gemeenten

Wat willen we bereiken?

De Connectie wil zich onderscheiden in de dienstverlening aan aangesloten gemeenten. Dit betekent dat ze uitstekende vakinhoudelijke kennis heeft en een kwalitatief hoogstaande partner in de bedrijfsvoering van de gemeenten wil zijn.

Om de missie en visie te realiseren is het allereerst nodig dat de organisatie zich ontwikkelt. Dit doet De Connectie in drie fases die parallel lopen aan het volwassen worden van de organisatie:

1. De Connectie, een uitvoeringsorganisatie met focus op de basis op orde brengen.
2. De Connectie, een servicegerichte organisatie.
3. De Connectie, dé partner in bedrijfsvoering.

De basis op orde brengen betekent het creëren van de minimale voorzieningen die nodig zijn om de afgesproken producten en diensten betrouwbaar en voorspelbaar te leveren. Volgens het platform Overheid is een organisatie met de basis op orde: ‘kostenbewust, betrouwbaar en open’.

De Connectie wil tenminste een servicegerichte organisatie worden. Dat zijn we wanneer het lukt om behoeften, wensen en verwachtingen van klanten te vertalen naar succesvolle producten, diensten en dienstverlening. Klanten merken in deze fase dat er meegedacht en gestuurd wordt op hun eigen veranderende behoeften. We denken en handelen vanuit de klant. Om een partner in bedrijfsvoering te zijn is een goede samenwerkingsrelatie tussen de klant en De Connectie noodzakelijk. Specialisten van De Connectie zien welke opgaven op de gemeenten en andere partners afkomen. De specialisten zijn in staat om te zien wat dit voor de bedrijfsvoering betekent. Doordat De Connectie de markt en het maatschappelijk veld in de gaten houdt, bedient zij actief haar partners.

De genoemde fases overlappen elkaar deels. Het oorspronkelijke streven was dat alle afdelingen in 2024 servicegericht zouden zijn. Voor een aantal afdelingen geldt dat in belangrijke mate al servicegericht wordt gewerkt. Bij andere afdelingen en teams is de doelstelling van een servicegerichte organisatie soms nog wat verder weg. Vaak wordt dit veroorzaakt doordat er nog onvoldoende is geharmoniseerd en gestandaardiseerd of omdat er nog achterstanden zijn in te lopen. Dit heeft tot gevolg dat alle medewerkers nodig zijn om de dagelijkse dienstverlening uit te voeren. We moeten in 2024 een flinke eindsprint inzetten om het servicegerichte niveau op alle onderdelen van de dienstverlening te behalen. In 2025 gaan we hiermee verder totdat deze doelstelling is bereikt. Per afdeling verschilt welke fase het eindstation is. Het eindstation is afhankelijk van de behoefte van de klant en wordt samen met de gemeenten bepaald.

Ontwerp

In het najaar van 2023 is besloten om een organisatie- en ontwikkelplan op te stellen en hiermee opvolging te geven aan het Ontwikkelperspectief 2020-2024. Dit ontwikkelperspectief is de afgelopen jaren leidend geweest voor de wijze waarop de organisatie is gestuurd in het realiseren van haar doelstellingen. In het organisatie- en ontwikkelplan gaat de aandacht zowel uit naar de ontwikkelrichting en -doelstelling van de organisatie, de wijze waarop sturing wordt gegeven aan zowel de beheerorganisatie als de ontwikkelorganisatie en de betekenis hiervan voor de organisatiestructuur. Het doel is om hiermee een solide basis te leggen voor een toekomstbestendige bedrijfsvoeringsorganisatie, waarmee we ons voorbereiden op de ontwikkelingen die op de gemeenten en (hiermee) op De Connectie afkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen

Opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten
Aan de ontwikkelingen die in de komende jaren op de Connectie afkomen kan het beste het hoofd worden geboden met een collectieve opdracht van de gemeenten aan De Connectie. Onderzoeksbureau Berenschot is, in opdracht van de gemeentesecretarissen, gevraagd een onderzoek te doen naar centralisering van het opdrachtgeverschap in de Informatievoorzienings- (IV) keten. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek is besloten om het advies van Berenschot over te nemen. Dit betekent dat in het voorjaar van 2024 een gezamenlijk programma wordt vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Verder moeten de randvoorwaarden die nodig zijn voor goed opdrachtgeverschap op orde worden gebracht. Daarnaast is het programma bedoeld om kansen tot samenwerking beter te benutten en de sturing op de verschillende opgaven te verbeteren. Dit gebeurt aan de hand van de zogeheten strategische IV-agenda. Het programma gaat twee jaar duren en de eerste resultaten worden aan het eind van dit jaar verwacht.

ICT

De afdeling ICT is dé partner voor ICT-dienstverlening voor de gemeenten en voor de aan de gemeenten verbonden externe partijen. Nu en in de toekomst. In een snel veranderende digitale wereld betrekt ICT de klant uit zichzelf bij ontwikkelingen.

Cloud computing
In de regionale Informatievisie en -strategie zijn de technologische trends op het gebied van informatievoorziening uitgewerkt. Een belangrijke ontwikkeling is de beweging naar Cloud computing. Bij Cloud computing zijn hardware, software en gegevens steeds meer via het internet beschikbaar. De verwachting is dat de komende jaren de meeste softwareleveranciers hun informatiesystemen alleen nog maar via de cloud beschikbaar stellen. Het gevolg is dat het aantal op onze eigen servers geïnstalleerde applicaties zal afnemen.

De Connectie geeft uitvoering aan de regionale cloudstrategie door, wanneer leveranciers hun applicatie naar de cloud brengen, deze beschikbaar te maken voor onze gebruikers. Dit gebeurt vooral op natuurlijke vervangingsmomenten, bijvoorbeeld als een contract afloopt. Daarnaast wordt een online (cloud-) platform gebouwd om toekomstige bewegingen naar de cloud op een veilige manier plaats te laten vinden, de zogeheten ‘Azure Landingszone’. Ook de eigen serverruimtes en datacenters willen we op termijn als dienst gaan afnemen. Dit vergroot onze flexibiliteit, en verhoogt de veiligheid en continuïteit.

Ontwerp

Digitale werkplek
De migratie (overgang) naar de nieuwe geharmoniseerde werkplekomgeving GemICT is afgerond. Dit is een digitale omgeving waar De Connectie en haar klanten in kunnen werken. Na afronding van het project is de aandacht in eerste instantie verlegd naar het beheer van de nieuwe werkplekomgeving. Dit betekent echter niet dat de ontwikkelingen op de digitale werkplek hiermee klaar zijn. Vanaf 2024 gaan we ons richten op het (door-) ontwikkelen van de nieuwe digitale werkplek. Hierdoor zullen de gebruikers meer gemak ervaren en blijven we up-to-date ten aanzien van de continuïteit, veiligheid en beschikbaarheid. In 2025 en verder betekent dit een overgang naar nieuwe technieken en een nieuwe manier van werken voor gebruikers. De Connectie en de gemeenten zullen er samen voor zorgen dat de overgang naar de nieuwe werkplek soepel zal verlopen en dat de gebruikers kunnen wennen aan de nieuwe manier van werken.

Documentaire Informatievoorziening
De afdeling DIV (Documentaire Informatie Voorziening) is de professionele partner voor de uitvoering en ontwikkeling van informatiebeheer en archiefvorming. DIV kent de werkprocessen en stelt zich proactief op. Zaakgericht werken is de standaard. DIV heeft een belangrijke rol in de advisering en ondersteuning binnen de digitale, zaakgerichte wereld.

Een centraal Document Management System - Record Management Application (DMS-RMA) kan in grote mate bijdragen aan geharmoniseerd archiefbeheer (in systemen en processen). De nog te maken keuzes door de gemeenten over het centraal DMS-RMA bepalen het uiteindelijke kostenniveau. Hier is, naar verwachting, in het voorjaar van 2024 meer duidelijkheid over. Aansluitend kan er een aanbesteding worden gestart en een geharmoniseerde archiefoplossing worden geïmplementeerd.

De ontwikkeling naar servicegerichte afdeling hangt nauw samen met de harmonisatie van het centraal digitaal archief. Het geautomatiseerd toevoegen aan deze gewenste archiefoplossing en hiermee het ontlasten van medewerkers van de gemeenten, maar ook van de afdeling DIV, biedt de ruimte om door te groeien naar dit niveau. Na realisatie van een centraal digitaal archief zetten we verder in op het proactief adviseren, meedenken en inrichten van de processen en applicaties van gemeenten die moeten aansluiten op het digitaal archief.

Autonome ontwikkelingen
In 2024 is de Omgevingswet ingegaan. De invloeden van de wet op informatiebeheer is op dit moment nog niet bekend. Samen met de gemeenten en het Gelders Archief is de afdeling DIV in gesprek over wat dit kan betekenen voor informatiebeheer.

Basisregistraties
De dienstverlening van het team Basisregistraties richt zich op het voldoen aan wettelijke eisen vanuit de Wet BAG, de Wet BGT, de Wet WOZ en de Wet Publiekrechtelijke beperkingen voor de basisregistraties waar de gemeenten bronhouders van zijn. De gegevens uit basisregistraties worden veel en verplicht gebruikt in allerlei belangrijke (overheids-) processen. Daarnaast geven wij uitvoering aan de landmeetkundige dienstverlening.

Ontwerp

De kwaliteit van gegevens binnen de basisregistraties worden steeds gemonitord en doorontwikkeld. Vanuit een gezamenlijk dashboard, waar zowel De Connectie als de gemeenten in werken, wordt grip gehouden op het beheer van de relevante BAG, WOZ -en BGT- en Belastinggegevens. Daarmee borgen we de actualiteit, juistheid en tijdigheid. De data die De Connectie in beheer heeft, wordt gedeeld met de gemeenten via de verschillende gemeentelijke applicaties en wordt gebruikt om proactief te adviseren en services aan te bieden. Uit de data is informatie te halen die te gebruiken is op verzoek voor bijvoorbeeld datagedreven beleidsvorming op verschillende gemeentelijke terreinen (zoals beheer en onderhoud openbare ruimten, energietransitie).

De Woondeal 2.0 is een samenwerkingsagenda voor de woningbouwopgave in de regio Arnhem/Nijmegen. De aanleiding hiervoor is het hoge woningtekort in deze regio waardoor de woonopgaven bovengemiddeld zijn en de uitvoering hiervan onder druk staat. De agenda, en met name de planning van de realisatie van woningen, zijn voor de producten basisregistraties en belastingen relevant. De basisregistraties zijn ingericht om jaarlijks een gemiddelde arealontwikkeling te verwerken. Dit aantal mutaties verdubbeld jaarlijks op basis van de woondeal. De benodigde personele inzet is bij nieuwbouw vooral incidenteel bij de basisregistraties, maar wel arbeidsintensief. Samen met de gemeenten wordt de feitelijke planning van de realisatie van woningen uit de Woondeal 2.0 actief gevolgd.

Facilitaire Zaken

Facilitaire Zaken is ondersteunend aan het primaire proces van de gemeenten en De Connectie zelf. De gemeenten staan centraal bij de invulling van de werkprocessen. Facilitaire zaken bouwt verder aan een servicegerichte klantrelatie. Dit gebeurd door de processen en de te leveren diensten van Facilitaire Zaken goed in beeld te hebben, te zorgen voor de juiste gesprekspartners voor diverse facilitaire onderwerpen, proactief informatie te verstrekken en de resultaatafspraken helder te hebben. De dienstverlening van Facilitaire Zaken wordt steeds flexibeler, zonder dat de kwaliteit minder wordt. Facilitaire contracten zijn voor een groot deel geharmoniseerd. De afdeling ontwikkelt zich naar een regieafdeling, om sneller in te kunnen spelen op veranderende vragen vanuit de klant.

De gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden, en ook De Connectie staan voor enkele grote huisvestingsopgaven. De dynamiek op dit thema verschilt per organisatie. De gemeente Arnhem oriënteert zich op het verbeteren van de huisvesting in het Stadskantoor en het tijdelijk verhuizen van werkplekken en functies uit het Stadhuis naar het Stadskantoor. Dit houdt verband met de renovatieplannen van het Stadhuis. Naar verwachting laat de gemeente Renkum binnen een aantal jaren renovatiewerkzaamheden uitvoeren aan het bestaande gemeentehuis. Ook speelt in Renkum op dit moment de nieuwbouw van de gemeentewerf. De gemeente Rheden neemt haar nieuwe gemeentehuis in gebruik. Bij de ontwikkeling van al deze ver- en nieuwbouwplannen zetten we volop in op het al omarmde concept van tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Het is van belang om de blijvende effecten van het afnemend aantal te faciliteren kantoorwerkplekken, als gevolg van de afnemende flexfactor[2], in beeld te hebben. In de markt zien we dat er een andere ruimtebehoefte, met andere voorzieningen, ontstaat. Kantoorwerkplekken nemen in aantal af en kantoortuinen worden afgebouwd. Maar tegelijkertijd is er een toenemende behoefte aan concentratiewerkplekken, aanlandplekken[3], belcabines en ontmoetingsruimten. Dit heeft ook gevolgen voor de inrichting van ruimten, het gebruik van ruimten en het daarop aansluitende voorzieningenniveau (schoonmaak, catering, etc.). Deze ontwikkeling van behoeftes op kantoor is ook verbonden met de keuzes die gemeenten maken over het faciliteren van thuiswerkplekken.

De dienstverlening van Facilitaire zaken is er op gericht om de huidige dienstverlening en ook de toekomstige wensen rondom huisvesting van de kantoorwerkplek én ook de thuiswerkplek te kunnen faciliteren.

Frontoffice

De Frontoffice is het eerste aanspreekpunt en gezicht als het gaat om de contacten met de klant. Het verder verbeteren van de dienstverlening vraagt om een goede samenwerking tussen de Frontoffice en alle (backoffice-) afdelingen van De Connectie. Het is de bedoeling om de tijd die het duurt een melding op te lossen te verbeteren. Daarom zet de Frontoffice in op het managen van de meldingen. Dit doet de Frontoffice door het ondersteunen en monitoren van alle opdrachten en klantcontacten vanaf het moment dat zij een opdracht krijgen tot en met oplevering. De klant houden we actief op de hoogte te houden van de vorderingen.

Administratie & Beheer

De Afdeling Administratie en Beheer bestaat uit de financiële administratie en de personeels- en salarisadministratie. De belangrijkste taak van de personeels- en salarisadministratie (PSA) is een juiste, volledige en tijdige gegevensverwerking en om gegevens goed te beheren. Deze afdeling zorgt ervoor dat de salarissen op tijd worden betaald, de gegevens op de loonstrook correct zijn en de basisgegevens op orde en betrouwbaar zijn. De financiële administratie (FA) is onderdeel van de financiële functie van de gemeenten. De financiële administratie beheert en verstrekt hiervoor gegevens met een zo hoog mogelijke kwaliteit en betrouwbaarheid.

In 2025 wordt verder vorm worden gegeven aan het professionaliseren van het team PSA. Door het implementeren van e-HRM veranderen de taken voor PSA en is herstructurering van het team nodig. Daarnaast onderzoeken we hoe automatisering en innovatie te gebruiken zijn om de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de dienstverlening verder te vergroten. Het gebruik maken van automatisering, ontwikkelingen in de markt en de klantvraag geven vorm aan de verdere door ontwikkeling naar een servicegerichte afdeling waarbij de klant beter kan worden ontzorgd.

Ontwerp

[2] Het aantal werkplekken per fte (voltijdse functie)
[3] Een werkplek waar een medewerker kort maar geconcentreerd kan werken, bijvoorbeeld tussen twee vergaderingen.

Inkoop & Aanbesteding

Inkoop & Aanbesteding (I&A) regisseert de inkoop en aanbestedingen van de gemeenten en adviseert bij inkoop- en aanbestedingstrajecten. Het team bouwt samen met de drie gemeenten verder aan het standaardiseren, harmoniseren en professionaliseren van de inkoopprocessen. Rechtmatigheid en doelmatigheid spelen hierbij een belangrijke rol. I&A richt zich steeds meer op samenwerking met de gemeenten.

Samen met de gemeenten sturen we op het verder vergroten van het inkoopbewustzijn met als doel hiermee de doelmatigheid en rechtmatigheid van het inkoopproces te vergroten. De adviseurs van team Inkoop & Aanbesteding zetten afhankelijk van de wens van de klant hun ervaring in voor deze vergroting. Ook adviseren zij de klantorganisatie bij de te nemen verbeteracties. Alle inkopen moeten contractueel onderbouwd zijn. In 2025 vervangen we het systeem voor het contractbeheer. Dit is een goed moment om ook de relatie tussen het contractbeheer, de verplichtingenadministratie en facturatieproces te verstevigen.

Management Support

De afdeling Management Support van De Connectie staat voor professionele bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning, dicht bij de gebruiker. De medewerkers zijn vaste, betrouwbare krachten binnen de snel veranderende organisatie. Zij denken in uitdagingen en mogelijkheden en zijn proactief en klantgericht. De afdeling levert dienstverlening voor professionele, bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning op verschillende niveaus.

Ontwerp

Wat mag het kosten?

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN						
Lasten	50.427	44.866	44.682	44.720	44.730	44.996
Baten	-7.135	-25	-25	-25	-25	-25
Saldo baten en lasten	**43.291**	**44.841**	**44.658**	**44.696**	**44.706**	**44.971**
Toevoeging aan reserves	193	362	383	383	383	383
Onttrekkingen aan reserves	-75	-118	-	-	-	-
Saldo na reserves	**43.410**	**45.086**	**45.041**	**45.078**	**45.088**	**45.354**

Programma Bedrijfsvoering gemeenten

Ten opzichte van voorgaand jaar neemt de begroting van dit programma toe met € 0,2 mln. Belangrijke ontwikkelingen die hieraan bijdragen zijn de loonontwikkelingen als gevolg van CAO-stijging en de autonome prijsontwikkelingen. Per 1 oktober 2024 stijgen de brutosalarissen met 1,25% en de materiële budgetten zijn vanaf 2025 met 2,2% geïndexeerd ten opzichte van het prijspeil 2024. Ook zijn er in 2024 incidentele budgetten toegekend voor het E-HRM project. Deze middelen zijn niet meer beschikbaar voor 2025. Daarnaast is de taakstelling op applicatiebeheer van 4 fte vanaf 2025 getemporiseerd. De kapitaalslasten in 2025 zijn gestegen als gevolg van het hogere investeringsvolume en de hogere omslagrente.

Beleidsindicatoren

Als gevolg van wijzigingen in de BBV maken beleidsindicatoren verplicht deel uit van begroting en verantwoording. Hiermee wordt het beter mogelijk om de prestaties van gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. Het grootste deel van de beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

Ontwerp

3.2. Programma belastingen gemeenten

Wat willen we bereiken?

De Connectie zorgt voor een zo volledig mogelijke belastingopbrengst tegen zo laag mogelijke kosten. Richting onze inwoners hebben we aandacht voor begrijpelijk en helder communiceren. De Connectie wil minimaal een servicegerichte organisatie worden. De afdeling belastingen is servicegericht wanneer we in staat zijn om behoeften, wensen en verwachtingen van klanten te vertalen naar succesvolle producten, diensten en dienstverlening. Klanten merken in deze fase dat we meedenken en sturen op de veranderende behoeften van de klanten.

De Connectie heeft de ambitie uitgesproken het oordeel van de Waarderingskamer te verbeteren. Het oordeel van de Waarderingskamer (toezichthouder op belastingen) moet minimaal 'voldoende' blijven in 2025. De Connectie streeft naar het oordeel 'goed' voor alle gemeenten. Dit zou een mooie mijlpaal zijn in de dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met ingang van 2025 bekijkt de afdeling elk jaar één of meerdere producten met onze deelnemende gemeenten. De Connectie volgt landelijke ontwikkelingen en probeert hier invloed op uit te oefenen. Leidinggevenden sluiten aan bij (landelijke) werkgroepen en commissies. Zo proberen we samen de dienstverlening te verbeteren.

De medewerkers van belastingen zijn vakbekwaam. De Connectie heeft een vakbekwaamheidsverklaring van de toezichthouder ondertekend. De ontwikkeling van onze medewerkers ondersteunen we met opleidingen. We geven ruimte aan medewerkers om mee te doen met (landelijke) werkgroepen en commissies. Zo kunnen ze extra kennis en kunde opdoen.

Om het oordeel van de Waarderingskamer te verbeteren, gaan de teams belastingen en basisregistraties nog beter de gegevens op elkaar afstemmen. Dit doen we door de administraties vaker te vergelijken en te verbeteren. Daarnaast spiegelen we onze gegevens met de landelijke brongegevens (Kadaster, Kamer van Koophandel. etc.) en brengen de gegevens hiermee in overeenstemming.

De laatste jaren staat de legitimiteit van de belastingheffing (en met name de acceptatie van de WOZ-waarde) onder druk. Het waarderingsproces transparant maken en hier laagdrempelig en interactief over communiceren, kan de acceptie van de WOZ-waarde bevorderen. Voor het bevorderen van de acceptie van de WOZ-waarde is samen met de gemeenten gestart met het opstellen van laagdrempelige belastingbrieven en met het verbeteren van de communicatie. In 2025 willen we inwoners bovendien de mogelijkheid bieden om zogenaamde 'voormeldingen' te doen. In een voormelding worden inwoners uitgenodigd om, voorafgaande aan de waardering, kenmerken van de woning te beoordelen. Deze kenmerken worden gebruikt voor het bepalen van de WOZ-waarde. Hiermee proberen we te bereiken dat de uitkomst van de waardering wordt begrepen en geaccepteerd.

Ook team belastingen merkt de effecten van de Woondeal 2.0. Voor belastingen geldt dat het aantal te waarderen en belasten objecten structureel toeneemt. Om een goede heffing en inning van gemeentelijke belastingen te borgen zal structureel meer inzet nodig zijn. Samen met de gemeenten wordt de feitelijke planning van realisatie van woningen uit de Woondeal 2.0 actief gevolgd.

Ontwerp

Wat mag het kosten?

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN						
Lasten	4.921	4.564	4.133	4.130	4.130	4.130
Baten	-2.484	-308	-308	-308	-308	-308
Saldo baten en lasten	**2.436**	**4.256**	**3.825**	**3.823**	**3.823**	**3.823**
Toevoeging aan reserves	1.159	70	71	71	71	71
Onttrekkingen aan reserves	-	-1.147	-	-	-	-
Saldo na reserves	**3.596**	**3.179**	**3.896**	**3.894**	**3.894**	**3.894**

Programma Belastingen gemeenten

Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote lasten af met € 0,4 mln. De afname van de lasten ten opzichte van 2024 wordt vooral veroorzaakt door hogere uitgaven als gevolg van het hogere aantal WOZ-bezwaren in 2024. Verder veroorzaken de loonontwikkelingen als gevolg van CAO-stijging en de autonome prijsontwikkelingen een lichte toename van de lasten.

Beleidsindicatoren

Als gevolg van wijzigingen in de BBV maken beleidsindicatoren verplicht deel uit van begroting en verantwoording. Hiermee wordt het beter mogelijk om de prestaties van gemeenten onderling met elkaar te vergelijken. De beleidsindicatoren die een (in)directe relatie hebben met de uitvoering van de gemeentelijke belastingen komen tot uitdrukking in de begrotingen van de gemeenten. De overige beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

Ontwerp

3.3. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en overhead

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de reguliere bijdragen voor de dienstverlening van De Connectie, die geen specifieke bestemming hebben. De begrote kosten van de overhead zijn alle kosten die te maken hebben met de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Hiervan is het volgende overzicht te geven:

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD						
Lasten	2.640	4.475	5.080	4.856	4.657	4.392
Baten	-50.557	-52.715	-54.066	-53.849	-53.661	-53.661
Saldo	**-47.917**	**-48.240**	**-48.986**	**-48.993**	**-49.003**	**-49.269**
Toevoeging aan reserves	359	164	28	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-1.394	-210	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-48.952**	**-48.286**	**-48.958**	**-48.993**	**-49.003**	**-49.269**

Algemene dekkingsmiddelen en overhead
Naast de reguliere bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten worden ook opbrengsten van derden onder de algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote baten van dit programma toe met € 1,4 mln. De oorzaak hiervan is dat in 2024 incidenteel het restant van de bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren vrijvalt. Dit levert een incidenteel voordeel op van 0,7 mln. in 2024. De overige bijdragen van de gemeenten houden gelijke tred met de ontwikkeling van de lasten.

Kosten van de overhead
De kosten van de overhead bestaan onder andere uit kosten die samenhangen met de huisvesting van De Connectie, HR en arbozorg, accountants- en adviesdiensten en uit de kosten van de formatie voor het Bedrijfsbureau. Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote lasten van dit programma toe met € 0,6 mln. In 2024 zijn incidentele budgetten toegekend voor Informatieveiligheid en Privacy. Deze middelen zijn niet meer beschikbaar voor 2025. Dit is, naast de effecten van loon- en prijsontwikkelingen, de belangrijkste veroorzaker van het verschil ten opzichte van 2024.

Ontwerp

Beleidsindicatoren
Onderstaand wordt inzicht gegeven in de beleidsindicatoren van De Connectie zoals staat in de BBV. Dit biedt de mogelijkheid de prestaties van gemeenten beter onderling te vergelijken. Het grootste deel van de beleidsindicatoren van De Connectie vallen onder het taakveld Bestuur en Ondersteuning en worden vanuit praktische overwegingen onder het programma algemene dekkingsmiddelen en overhead gepresenteerd.

	Eenheid	De Connectie	Bron
Beleidsindicatoren			
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	1,61	Eigen gegevens
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	1,35	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 223,59	Eigen begroting
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom inclusief inhuur	1,9%	Eigen begroting
Overhead	% van de totale lasten	90,1%	Eigen begroting

Formatie
Het gaat om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, dus niet om de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen waarvan het niet uitmaakt of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Eén fte is gelijk aan een 36-urige werkweek. De toegestane formatie, peildatum 1 januari 2024, volgt het vastgestelde formatieplan.

Bezetting
Het gaat om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is. Dus niet om de toegestane formatieve omvang. Het is niet gebruikelijk om de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Daarom is uitgegaan van de werkelijke bezetting in fte op 1 januari van het vorige begrotingsjaar (1 januari 2024).

Apparaatskosten
Dit gaat om de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen) en materieel voor de uitvoering van de organisatorische taken. Het gaat dus om alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Externe inhuur
Dit gaat over de begrote kosten voor het uitvoeren van werkzaamheden door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Overhead
Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die te maken hebben met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voor De Connectie zijn dit bijna alle kosten. Enige grote uitzondering zijn de kosten voor de Belastingdienstverlening. Deze vallen onder een ander taakveld.

Ontwerp

3.4. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, wanneer aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijk participerende publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer er winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vpb betaald worden.

De Belastingdienst heeft geconcludeerd dat De Connectie voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd. Gezien het geringe fiscale belang en om praktische redenen (administratieve last) heeft de Belastingdienst besloten om De Connectie geen aangiftebiljet vennootschapsbelasting toe te zenden.

Wanneer de werkzaamheden voor derden aanzienlijk gaan toenemen of aanzienlijke winsten zouden gaan opleveren, is De Connectie verzocht opnieuw contact te zoeken met de Belastingdienst. Het aandeel werkzaamheden voor derden neemt juist verder af als gevolg van het bijstellen van de groei-ambitie.

Ontwerp

4. De Paragrafen

4.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het doel van het weerstandsvermogen is het bepalen of tegenvallers die zich kunnen voordoen opgevangen kunnen worden zonder dat de normale bedrijfsgang daardoor wordt verstoord. Hiervoor is het van belang dat er periodiek een inventarisatie plaatsvindt van risico's die zich kunnen voordoen. Aangezien De Connectie maar zeer beperkt beschikking heeft over eigen weerstandscapaciteit, vooral omdat er geen algemene reserve gevormd wordt, is het des te meer van belang om het risicoprofiel zorgvuldig op te stellen. Want, wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen moeten de gemeenten hiervoor worden aangesproken. Verwacht wordt dat zij hier (pro rata) weerstandscapaciteit voor organiseren.

De Connectie onderschrijft de principes van het risico-gestuurd werken. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat beheersmaatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. De Connectie ontwikkelt het risicomanagement continu, door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en door het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement. Dit gebeurt vanuit het perspectief van onze organisatiedoelstellingen en vanuit het perspectief van informatieveiligheid en business continuïteit.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit van De Connectie bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet-voorziene uitgaven (tegenvallers) te dekken. In de onderstaande tabel is de begrote weerstandscapaciteit (per jaar) in beeld gebracht.

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Weerstandscapaciteit						
Algemene reserve	-174	-10	-	-	-	-
Saldo exploitatie	1.947	21	21	21	21	21
Bestemmingsreserve prijsontwikkelingen	662	662	662	662	662	662
Totaal	**2.435**	**674**	**683**	**683**	**683**	**683**

De Connectie heeft vooralsnog geen beschikking over een eigen algemene reserve waarmee algemene risico's kunnen worden opvangen. Het negatieve saldo van de Algemene reserve zal in 2025 volledig aangevuld zijn. De Connectie heeft beschikking over een bestemmingsreserve voor prijsontwikkelingen. Deze maakt deel uit van de weerstandscapaciteit aangezien deze aan een specifiek risico is verbonden.

De saldi van de overige bestemmingsreserves zijn niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Want, deze zijn niet bestemd voor het afdekken van algemene of specifieke risico's, maar voor kosten die samenhangen met een specifieke opgave.

ontwerp

Inventarisatie risico's

Jaarlijks vindt een risico-inventarisatie met de managers en overige belanghebbenden plaats. Voor de MJPB 2025-2028 is dit risicoprofiel bijgewerkt. Hierin zijn alleen risico's meegenomen met financiële gevolgen. Risico's die zijn afgedekt door een voorziening of verzekering zijn niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor begrotingsrisico's. In onderstaande tabel staan de belangrijkste bijgewerkte risico's met financiële gevolgen, afgezet tegen de risicoscore uit de MJPB 2024-2027:

Nr.	Risico/ gebeurtenis	Kans	Impact	Risicoscore	
				MJPB 2024	MJPB 2025
1.	Onvolledig benutten van het harmonisatiepotentieel.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
2.	Achterstanden in de kwaliteit van de overgekomen dienstverlening.	Gemiddeld	Gemiddeld	€ 187.500	€ 187.500
3.	De Connectie is afhankelijk van (duurdere) inhuur voor het continueren van de dienstverlening.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
4.	Onvoldoende beschikking over ontwikkelcapaciteit.	Zeer groot	Groot	€ 750.000	€ 675.000
5.	Ontwikkeling demand- supplyorganisatie.	Groot	Gemiddeld	€ 375.000	€ 375.000
6.	Het ontbreken van collectief opdrachtgeversschap vanuit de gemeenten	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
7.	Totdat interventies in ICT geëffectueerd zijn, zijn de continuïteitsrisico's groot.	Groot	Groot	€ 525.000	€ 525.000
8.	Door de hoge inflatie van de afgelopen jaren kunnen aflopende contracten ineens veel duurder worden.	Groot	Groot	€ 0	€ 525.000
9.	Kosten door ontvlechting dienstverlening derden.	Groot	Klein	€ 187.500	€ 122.500
10.	Toenemende dreiging op het gebied van Informatie-veiligheid en privacy. Ketenverantwoordelijkheid moet worden gepakt.	Gemiddeld	Zeer groot	€ 750.000	€ 750.000
11.	Extra kosten door het hoge aantal inkomende (No Cure No Pay) bezwaren.	nvt	nvt	€ 1.050.000	nvt
Totaal				**5.400.000**	**4.735.000**

De risicoscore is tot stand gekomen door de kans en impact van het risico met elkaar in verband te brengen. Hiervoor zijn de kansen en risico's onderverdeeld in de volgende categorieën:

Kans			Impact		
Categorie	**Klasse**	**Gemiddeld**	**Categorie**	**Klasse**	**Gemiddeld**
zeer klein	0 - 20%	10 %	zeer klein	€ 0 - € 100.000	€ 50.000
klein	20 - 40%	30 %	Klein	€ 100.000 - € 250.000	€ 175.000
gemiddeld	40 - 60%	50 %	gemiddeld	€ 250.000 - € 500.000	€ 375.000
groot	60 - 80%	70 %	groot	€ 500.000 - € 1.000.000	€ 750.000
zeer groot	80 - 100%	90 %	zeer groot	> € 1.000.000	€ 1.500.000

Ontwerp

Ontwikkeling risicoprofiel

Het risicoprofiel is afgenomen met € 665.000 ten opzichte van de MJPB 2024-2027. De belangrijkste reden voor de afname van het risicoprofiel is het afdekken van de opgave op de bezwaarafhandeling door middelen te reserveren. Daarom is deze opgave niet meer opgenomen in het risicoprofiel. Ook van invloed is het toevoegen van het risico op prijsstijgingen. Dit was een al bestaand risico bij het opstellen van de MJPB 2024-2027, maar destijds is er voor gekozen dit risico niet mee te nemen in het risicoprofiel omdat het afgedekt was met de bestemmingsreserve. Om een volledig inzicht te geven in onze weerstandscapaciteit is het risico in deze jaarstukken wel onderdeel van het risicoprofiel.

1. Onbenut harmonisatiepotentieel
Sinds de vorming van De Connectie is de harmonisatie, standaardisatie en digitalisering van werkprocessen in volle gang. Voor een belangrijk deel is de harmonisatie, standaardisatie en digitalisering ook klaar (zoals het financieel systeem en het belastingpakket). Het harmoniseren en standaardiseren van de dienstverlening is belangrijk om de financiële en inhoudelijke doelstellingen van De Connectie te behalen. Het risico bestaat dat lokale vraagstukken en de lokale politiek boven deze doelen komen te staan. Als de wil van de gemeenten om over te gaan tot verdere harmonisatie en standaardisatie, zoals bijvoorbeeld in het applicatielandschap, het opstellen van gezamenlijke opdrachten, of het volgen van het standaardproces aanwezig is en blijft, verwachten we de komende jaren verdere stappen te zetten.

De centralisering van het opdrachtgeverschap in de informatievoorzieningsketen kan helpen bij het verder benutten van het harmonisatiepotentieel. In 2024 wordt door de gemeenten een gezamenlijk programma vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Het programma geeft de mogelijkheid kansen tot samenwerking beter te benutten en de sturing op de verschillende opgaven te verbeteren. Daarmee kan het programma bijdragen aan het beheersen van dit risico.

2. Achterstanden in de kwaliteit
Op verschillende vakgebieden moesten er de achterstanden worden ingehaald op de, aan De Connectie overgedragen, dienstverlening. De afgelopen jaren is ingelopen op deze achterstanden en kon het risico naar beneden worden bijgesteld. Het risico dat nu nog resteert is ontstaan doordat als gevolg van de inzet en tijd die inlopen op de overgedragen achterstanden kostte we nu op sommige vakgebieden achterlopen bij de huidige ontwikkelingen.

3. Afhankelijkheid van inhuur
Ondanks de aandacht voor strategische personeelsplanning blijft inhuur nodig voor het uitvoeren van projecten, maat- en meerwerk, op vacatures waarvoor geen vaste invulling te vinden is en voor vervanging bij ziekte. Er is steeds minder personeel te vinden op de arbeidsmarkt. Daardoor is het moeilijk om vacatures in te vullen of tijdelijke krachten aan te trekken. Ook zien we dat de tarieven voor inhuur steeds verder groeien. Hierdoor kiezen potentiële nieuwe werknemers steeds vaker voor andere organisaties. Dit heeft tot gevolg dat er hogere kosten gemaakt worden dan wanneer een functie vast wordt ingevuld. Ook moet er vaker kennis over gedragen worden en verdwijnt opgebouwde kennis vaker en sneller uit de organisatie.

Regionale samenwerking op het gebied van hoe we de arbeidsmarkt benaderen en het zoeken naar nieuw personeel (recruitment) kan hierin een oplossing bieden. Hierin werken we samen met Arnhem. Ook heeft de Connectie sinds begin 2024 een recruiter in dienst. Als deze maatregelen succesvol gaan zijn kan dit risico naar beneden worden bijgesteld. Omdat de effecten hiervan nu nog niet zichtbaar zijn, blijft het risico nu nog op hetzelfde niveau.

4. Onvoldoende ontwikkelcapaciteit
De meeste aandacht van De Connectie ligt op het zijn en worden van dé partner in bedrijfsvoering voor de gemeenten-eigenaren. Om dat doel te bereiken is ontwikkelcapaciteit nog steeds cruciaal. Verdere ontwikkeling is ook nodig door steeds veranderende wet- en regelgeving en toenemende eisen van onze klanten en opdrachtgevers. Dit betekent dat de behoefte aan ontwikkelcapaciteit alleen maar toeneemt om te kunnen anticiperen op deze ontwikkelingen. Daarbij geldt voor dit risico ook dat de krapte op de arbeidsmarkt ervoor zorgt dat het lastig is om extra ontwikkelcapaciteit aan te trekken. Ook het inhuren van personeel met de juiste kennis en vaardigheden om deze slag te kunnen maken is niet altijd mogelijk.

5. Ontwikkeling demand- supplyorganisatie
De aanwezigheid van een goed werkende demand- supplyorganisatie is erg belangrijk voor de kwaliteit van de dienstverlening van De Connectie. Het demand- en supplymanagement is het instrument dat zorgdraagt voor de overdracht van vragen en wensen en de naleving van de gemaakte afspraken tussen de vragende organisatie (demand) en de leverende organisatie (supply). Er is destijds een werkgroep opgericht met als opdracht om een voorstel te doen voor een nieuwe inhoudelijke invulling en structuur van de demand- supplyorganisatie. Deze werkgroep heeft geleid tot een nieuwe impuls aan de demand- en supplyorganisatie.

Een risico is echter nog steeds de bemensing hiervan. In de praktijk blijken niet alle plekken continu ingevuld te zijn en hebben medewerkers niet altijd voldoende tijd om hun rol in de demand-supplyorganisatie goed op te kunnen pakken. Daarnaast zien we dat wanneer medewerkers met een rol in de demand- en supplyorganisatie vertrekken, er kennis wegvalt en dat de continuïteit hiermee onder druk komt te staan.

De bestaande demand- supplyorganisatie is gericht op het operationele niveau en hiermee op de beheersing van de kwaliteit van de afgesproken dienstverlening in de producten- en dienstencatalogus. Niettemin wordt deze organisatie ook steeds meer aangesproken met verzoeken van meer tactisch en strategisch niveau. Hier lijkt de opzet van de huidige demand- supplyorganisatie nog onvoldoende op te zijn toegerust. Vooralsnog is het risico op het huidige niveau gehouden.

6. Ontbreken collectief opdrachtgeverschap
Er is nog steeds behoefte aan meer proactieve strategische en tactische sturing vanuit het collectief opdrachtgeverschap van de gemeenten. Dit is een lastige opgave gebleken, ondanks de inspanningen die zijn geleverd om hier verbetering in aan te brengen. Berenschot onderzocht de mogelijke inrichtingsvarianten voor centraal opdrachtgeverschap binnen de IV-keten. In het voorjaar van 2024 wordt een gezamenlijk programma vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Tot het moment dat de effecten van dit programma zichtbaar zijn, wordt het risico op het huidige niveau gehouden.

7. ICT continuïteitsrisico's
De continuïteitsrisico's binnen de ICT-omgeving waren groot, zo is gebleken uit diverse onafhankelijke onderzoeken. Vanaf 2019 zijn er aanvullende middelen beschikbaar gesteld om de benodigde acties uit te voeren. Het uitvoeren van dergelijke verbeteracties kost tijd. De verwachting is dat naarmate de ingezette projecten worden afgerond en maatregelen zijn genomen, het risico zal afnemen. Maar, als gevolg van de toenemende digitale afhankelijkheid en complexiteit van het digitale landschap zullen de hieraan verbonden risico's continu mee moeten worden gewogen. Eind 2023 is samen met de gemeente Arnhem het programma IB&P (informatiebeveiliging en privacy) gestart. Binnen dit programma gaat aandacht uit naar het (systematisch) beheersen van continuïteitsrisico's.

8. Risico prijsstijgingen
De afgelopen jaren, en vooral in 2022, was de inflatie hoog. Dat heeft geleid tot substantiële prijsverhogingen. Omdat De Connectie veel werkt met langjarige contracten zijn de meerkosten nog niet overal merkbaar. Wanneer deze contracten aflopen is de verwachting dat de nieuw af te sluiten contracten behoorlijk in prijs omhoog gaan. Voor het opvangen van dit risico is een bestemmingsreserve gevormd. Deze reserve maakt onderdeel uit van onze weerstandscapaciteit.

9. Ontvlechting dienstverlening derden
In de bestuursopdracht is vastgelegd dat er een pas op de plaats wordt gemaakt voor wat betreft de groeiambitie. De Connectie richt zich niet meer op groei door het aantrekken van nieuwe opdrachtgevers/klanten. De groeiambitie van De Connectie is meer gericht op het verbeteren van de kwaliteit. Met andere woorden: in eerste instantie gericht op de ontwikkeling naar een servicegerichte organisatie, aansluitend op de visie op dienstverlening van de gemeenten-eigenaren. Het opgenomen risico betreft de extra kosten die mogelijke verdere ontvlechting van derden met zich mee kan brengen. In 2022 is het ontvlechtingstraject met de ODRA afgerond. Andere ontvlechtingstrajecten lopen op dit moment nog. Hiermee geven we gevolg aan de bestuursopdracht. Zodra deze trajecten zijn afgerond kan dit risico verder naar beneden worden bijgesteld.

10. Toenemende dreiging Informatie-veiligheid en privacy
De dreiging op het gebied van informatiebeveiliging en privacy neemt toe. De ervaring uit incidenten bij andere organisaties leert dat de gevolgen groot zijn. Ook kan de financiële afwikkeling van schade soms moeizaam verlopen. Dit leidt tot risico's ten aanzien van het herstel van vitale processen. De Connectie stuurt erop het risico op cyberincidenten zo laag mogelijk te houden door, waar mogelijk samen met onze ketenpartners, blijvend te investeren in informatieveiligheid. Eind 2023 is De Connectie samen met de gemeente Arnhem gestart met het programma Informatiebeveiliging & Privacy. In dit programma is uitgebreid aandacht voor het beheersen van dit soort risico's.

De VNG adviseert gemeenten om een stroppenpot voor cyber/ informatieveiligheid-incidenten aan te houden. Op dit moment is regionaal nog niet besloten tot het aanleggen hiervan. Totdat er een besluit genomen is zal De Connectie dit risico zichtbaar maken in het risicoprofiel.

11. Toename WOZ-bezwaren
Al een aantal jaren zien we landelijk een stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde. Deze stijging kwam door de toename van het aantal No Cure No Pay (NCNP) bureaus en het verdienmodel dat zij hanteren. Vooral in 2023 was het aantal bezwaren erg hoog. Eind 2023 is de wet- en regelgeving aangepast. De vergoeding voor bezwaren wordt met ingang van 2024 verlaagd en niet aan de gemachtigde (het NCNP-bureau) uitbetaald maar aan de eigenaar zelf. Door deze ontwikkeling verwachten we minder bezwaren via NCNP-bureaus. Van inwoners zelf verwachten we juist meer bezwaren. Voor de afhandeling van de WOZ-bezwaren in 2024 heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Gezien de specifieke opgave waarvoor deze is bedoeld, maakt zowel de bestemmingsreserve als het risico geen deel (meer) uit van de berekening van het weerstandsvermogen.

Frauderisico's
Een organisatie loopt altijd risico op frauduleuze handelingen door medewerkers of bestuurders. De Connectie is hier geen uitzondering in. Bij de jaarlijkse risicoactualisatie worden frauderisico's ook meegenomen. Daarom is het belangrijk beheersmaatregelen te nemen. Dit is op diverse manieren gedaan. Zo is de administratieve organisatie zo ingericht dat risico's beheerst worden. Denk hierbij aan het waar nodig gebruiken van een vier-ogen principe en functiescheiding.

Bij het opstellen van de budgethoudersregeling en mandaatregeling is ook rekening gehouden met frauderisico's. In de personeelsregeling is aandacht voor wat De Connectie verstaat onder integer en ethisch werken. Er is een meldpunt en er zijn vertrouwenspersonen als er misstanden vermoed worden. Ook in de ISAE3402 is er aandacht voor het voorkomen van fraude. Onze processen die zorgen voor logische en fysieke toegangsbeveiliging worden meegenomen in de controle. Door al deze beheersmaatregelen schatten wij de kans op en gevolgen van fraudeleuze handelingen op zeer klein.

Gevolgen

Voornoemde risico's hebben tot gevolg dat:

1. De organisatiedoelstellingen van De Connectie onder druk komen te staan;
2. Belangrijk potentieel van de samenwerking onbenut blijft.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen drukt de mate uit waarin de organisatie in staat is om met de beschikbare risicodekking (weerstandscapaciteit) de benodigde risicodekking te matchen.

De geïnventariseerde risico's tellen op tot een risicoscore van € 4.735.000. De Connectie heeft vooralsnog niet de beschikking over een (positieve) eigen algemene reserve waarmee algemene risico's kunnen worden opvangen. Tot het moment dat er evenwicht is tussen weerstandscapaciteit en risicoprofiel, geldt dat wanneer risico's zich voordoen waar geen weerstandcapaciteit tegenover staat, de gemeenten hiervoor moeten worden aangesproken. Dit betekent dat de gemeenten hiervoor, pro rata, weerstandscapaciteit moeten organiseren. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen zal periodiek met de gemeenten, op ambtelijk en bestuurlijk niveau, worden besproken. Doel is om grip te houden op de aard en omvang hiervan.

Ratio's kengetallen

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Financiële kengetallen						
Netto schuldquote	12,09%	17,06%	20,89%	24,78%	27,56%	30,30%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	12,09%	17,06%	20,89%	24,78%	27,56%	30,30%
Solvabiliteitsratio	9,63%	7,13%	4,98%	5,80%	6,63%	7,38%
Structurele exploitatieruimte	1,09%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op basis van de nieuwe verantwoordingsregels vijf financiële kengetallen. Van deze vijf financiële kengetallen zijn er drie van toepassing op De Connectie. Op basis van deze kengetallen wordt de financiële positie van De Connectie geanalyseerd. De VNG heeft een aantal normen ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze indicatoren.

Netto schuldquote: dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de totale schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. Dit percentage is in 2025 gestegen met 3,84%-punt ten opzichte van 2024 als gevolg van wijzigingen in de omvang van de leningenportefeuille. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk omdat De Connectie geen leningen verstrekt.

Solvabiliteit: dit cijfer geeft de mate aan waarin de bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). De VNG hanteert als richtlijn een minimumomvang van 20% als norm. De Connectie scoort hier onvoldoende op gezien de beperkte omvang van het eigen vermogen. Hiertegenover staat dat de eigenaren, conform G.R., ervoor dienen te zorgen dat De Connectie altijd in staat moet zijn om haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om (structurele) tegenvallers op te vangen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. Het eerste is bij De Connectie het geval, hetzij voor een zeer gering percentage.

Ontwerp

4.2. Financiering

Beleidsvoornemen financieringsfunctie
De financieringsfunctie van De Connectie is alleen gericht op ondersteuning van de publieke taak. Het beheer heeft uitsluitend een voorzichtig en risicomijdend karakter. Als financiering nodig is, vindt de uitvoering daarvan plaats binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en hetgeen door het bestuur van De Connectie aan kaders is vastgesteld in de financiële verordening. Zo worden voor het aantrekken van financieringen met een looptijd van langer dan één jaar tenminste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instelling gevraagd en wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet Fido. In de financiële verordening is eveneens bepaald dat de directie zorgdraagt voor de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie. Deze zijn vastgelegd in het Treasurystatuut van De Connectie.

Risicoprofiel
De begroting van De Connectie wordt voor het grootste deel door de deelnemende gemeenten gedragen. Afspraken over de bevoorschotting voor het lopende jaar zijn erop gericht om de kortlopende liquiditeitsbehoefte af te dekken en liquiditeitsoverschotten zoveel mogelijk te voorkomen. Door het verbinden van de inkomende en uitgaande geldstromen is de financieringsbehoefte en het daarmee samenhangende renterisico klein. Investeringen van De Connectie worden gefinancierd met geldleningen, die qua looptijd zoveel mogelijk overeenstemmen met de levensduur van de activa. Gezien de aard en activiteiten van De Connectie is het risicoprofiel ten aanzien van de financiering hiervan beperkt.

Omslagrente
De omslagrente wordt berekend door de werkelijke aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het bij de begroting berekende omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Doordat de daadwerkelijk te betalen rente meer dan 0,5% afwijkt, is de begroting voor de rentekosten hierop aangepast. In de MJPB 2025-2028 is gerekend met een omslagrente van 1,0%.

Leningenportefeuille

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Leningportefeuille						
Looptijd						
2 jaar	500	-	-	-	-	-
3 jaar	1.033	333	-	-	-	-
4 jaar	3.675	2.025	1.200	375	-	-
5 jaar	5.400	3.660	1.920	840	320	-
6 jaar	1.200	900	600	300	-	-
7 jaar	1.300	1.100	900	700	500	300
8 jaar	700	613	525	438	350	263
10 jaar	2.450	1.960	1.470	980	490	-
Totaal	**16.258**	**10.591**	**6.615**	**3.633**	**1.660**	**563**

Voor de financiering van de materiële vaste activa zijn bovenstaande leningen afgesloten. In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met de gewijzigde boekwaarde van de activa per einde 2023 en de geplande investeringen voor het eerste halfjaar van 2024. Dit zal leiden tot het aantrekken van nieuwe leningen. Op de al lopende leningen is conform aflossingsschema afgelost. Het monitoren van de financieringsbehoefte ten opzichte van de looptijd van de activa en nieuwe investeringen is een continu proces.

Kasgeldlimiet

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Kasgeldlimiet						
Begrotingstotaal (euro's)	57.987	53.905	53.895	53.706	53.518	53.518
Toegestaan kasgeldlimiet (%)	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
Toegestaan kasgeldlimiet (euro's)	4.755	4.420	4.419	4.404	4.389	4.389
Vlottende schuld	-	-	-	-	-	-
Vlottende middelen	7.463	9.770	9.770	9.770	9.770	9.770
Netto-vlottende schuld	-7.463	-9.770	-9.770	-9.770	-9.770	-9.770
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	12.218	14.190	14.190	14.174	14.159	14.159

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel De Connectie kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,2%[4] van het begrotingstotaal. Voor 2025 betekent dit dat De Connectie gemiddeld per kwartaal, maximaal € 4,4 miljoen aan kortlopende gelden mag opnemen. Komt de netto vlottende schuld voor een periode langer dan één kwartaal boven dit bedrag, dan moet dit worden omgezet in een langlopende geldlening.

Naar verwachting zal De Connectie de kasgeldlimiet niet overschrijden, maar biedt deze nog voldoende ruimte voor kortlopende financiering.

Renterisiconorm

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Renterisiconorm						
Toegestaan renterisico (%)	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Toegestaan renterisico (euro's)	11.597	10.781	10.779	10.741	10.704	10.704
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen	4.886	5.667	3.976	2.983	1.973	1.098
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	6.712	5.114	6.803	7.759	8.731	9.606

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20%[5] van het begrotingstotaal.

Het renterisico beperkt zich tot de jaarlijkse aflossing op de huidige leningenportefeuille. De renterisiconorm zal de komende jaren niet worden overschreden.

[4] Artikel 2 lid 1d Uitvoeringsregeling wet Fido
[5] Artikel 2 lid 2d Uitvoeringsregeling wet Fido

Ontwerp

4.3. Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de uitvoering van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering van De Connectie zelf wordt voor een deel verzorgd door medewerkers van het Bedrijfsbureau. Daarnaast maakt De Connectie gebruik van de diensten van haar eigen afdelingen.

Organisatiestructuur

In het najaar van 2023 is besloten om een organisatie- en ontwikkelplan op te stellen en hiermee opvolging te geven aan het Ontwikkelperspectief 2020-2024. Dit ontwikkelperspectief is de afgelopen jaren leidend geweest voor de wijze waarop de organisatie is gestuurd in het realiseren van haar doelstellingen. In het organisatie- en ontwikkelplan gaat de aandacht zowel uit naar de ontwikkelrichting en -doelstelling van de organisatie, de wijze waarop sturing wordt gegeven aan zowel de beheerorganisatie als de ontwikkelorganisatie en de betekenis hiervan voor de organisatiestructuur. Het doel is om hiermee een solide basis te leggen voor een toekomstbestendige bedrijfsvoeringsorganisatie, waarmee we ons voorbereiden op de ontwikkelingen die op de gemeenten en (hiermee) op De Connectie afkomen.

Sturing op de organisatiedoelstellingen

De directeur regisseert het realiseren van de organisatiedoelen. De afdelingen stellen Resultaat- en Ontwikkelplannen (ROP's) op. Daarin benoemen zij activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de opgaven. De ROP's vormen het hele jaar door onderwerp van gesprek tussen de directie en het management. De gesprekkencyclus met de medewerkers van De Connectie sluit daarbij aan. Het maken van individuele resultaat- en ontwikkelafspraken met de medewerkers draagt bij aan het halen van de organisatiedoelstellingen. Halverwege het jaar bespreken we de voortgang. Waar nodig passen we doelstellingen aan. Aan het eind van het jaar bespreken leidinggevende en medewerker samen de resultaten.

In 2023 zijn drie onderwerpen benoemd die bijdragen aan het realiseren van onze doelen. Dat zijn:

1. De Connectie op orde:

Dit thema gaat over interne beheersing. Daarbij gaat het om het realiseren van onze organisatiedoelstellingen en het herkennen en beheersen van interne risico's. We zijn gestart met het opzetten van rapportages die uitgaan van KPI's (kritische prestatie indicatoren). Daarbij maken we onderscheid tussen KPI's die helpen om de organisatie te sturen en KPI's waarmee verantwoording kan worden afgelegd naar onze opdrachtgevers. De laatste groep KPI's is gekoppeld aan de producten- en dienstencatalogus (PDC) en aan afspraken die we met onze opdrachtgevers hierover hebben gemaakt. Inmiddels zijn de eerste KPI's opgeleverd.

Een tweede onderwerp binnen dit thema dat prioriteit heeft gaat over processen die niet goed lopen of ontbreken maar wel noodzakelijk zijn. Bijvoorbeeld vanuit wettelijke kaders of eisen die gesteld worden vanuit normeringen. Het gaat in deze gevallen om zowel het beschrijven van processen als ook om het verbeteren hiervan. Ook met dit onderwerp gaan we vanaf 2024 aan de slag.

Ontwerp

2. De Connectie: jij doet ertoe!

Het kloppende hart van De Connectie zijn alle medewerkers. Samen doen we het! Wie je ook bent, waar je ook in gelooft, hoe je er ook uitziet. Jij doet ertoe! Binnen dit onderwerp zetten we projecten op om dit versterken. Deze projecten zijn gericht op:

- Het bieden van kansen aan medewerkers;
- Externe profilering. Wat maakt ons een aantrekkelijke organisatie om voor te werken?;
- Inclusie en diversiteit (zie hieronder);
- Duurzame inzetbaarheid.

We gaan voor een omgeving waarin ieder zichzelf mag zijn en waar iedereen veilig werkt en wordt gewaardeerd. We zijn binnen dit thema gestart met het project Diversiteit & Inclusie. De Connectie wil een diverse en inclusieve organisatie zijn, waar (potentiële) medewerkers zich welkom, veilig en verbonden voelen. “Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft, hoe je eruitziet: iedereen doet ertoe!” We kijken naar talent, kennis en kunde om samen nog beter te worden. De Connectie vindt de ontwikkeling van kansen voor alle medewerkers belangrijk.

3. Dienstverlening: het gaat om de klant!

We denken en handelen vanuit de klant. De dienstverlening verbeteren we door in te zetten op mensen, processen en systemen. Binnen dit thema zetten we projecten op die hier een bijdrage aan leveren. We gebruiken vernieuwende en slimme oplossingen die passen bij onze dienstverlening. Door in te zetten op kennis, houding en gedrag van medewerkers sluiten we met elkaar steeds meer aan op onze kernkwaliteiten: klantgerichtheid en kwaliteitsgerichtheid.

Deze drie onderwerpen hebben als doel om een volgende stap te zetten in de ontwikkeling en professionalisering van De Connectie. De drie onderwerpen dragen bij aan de doelstellingen zoals deze zijn beschreven in het MJPB 2023-2026. Bij het werken aan deze onderwerpen betrekken we de organisatie zoveel mogelijk. Zo ontstaat steun voor de invulling hiervan. Hiermee geven we ook vorm aan het grote onderwerp van De Connectie: ‘Samen doen we het!’

Aan de drie onderwerpen werken we volgens de scrummethode. Scrum is een manier van werken waarbij je als team in korte periodes (sprints) werkt om taken af te ronden. Medewerkers hebben een basistraining scrum kunnen volgen. Een aantal van hen heeft de rol van scrummaster gekregen. De scrummasters begeleiden het proces van een project.

Deze drie thema’s zullen de komende jaren met afwisselende projecten door blijven lopen.

Zelforganisatie
De Connectie geeft steeds meer vorm aan het begrip zelforganisatie. De kracht ligt in het onderlinge vertrouwen. Leidinggevenden maken resultaatafspraken met teams en zorgen voor de middelen om de doelen te behalen. De medewerkers bepalen zelf de weg naar dit resultaat. Leidinggevenden begeleiden de medewerkers vanuit gelijkwaardigheid bij hun ontwikkeling. Medewerkers en leidinggevenden zoeken elkaar op als zij daar behoefte aan hebben. Wachten op de (formele) momenten in de gesprekkencyclus om met elkaar in gesprek te gaan is niet nodig.

Ontwerp

HR-beleid

De Connectie heeft een strategische personeelsplanning (SPP), zodat we voorbereid zijn op de toekomst. Om ons heen zien we dat veranderingen elkaar steeds sneller opvolgen en de uitdagingen complexer worden. Digitalisering speelt een grote rol, de klantvraag verandert en er is een schaarste aan gekwalificeerd personeel. Strategische personeelsplanning helpt om de juiste match tussen vraag naar en aanbod van arbeid te behouden. Zo ontstaan er geen personeelstekorten die impact hebben op de dienstverlening aan de gemeenten. De SPP wordt jaarlijks gemonitord en zo nodig aangepast.

We besteden geregeld aandacht aan integriteit, zodat integer handelen een kenmerkend onderdeel van onze werkcultuur blijft. De ontwikkeling van kansen voor alle medewerkers is bij ons belangrijk. Daarvoor hebben wij het programma Leren & Ontwikkelen. Dit programma geeft invulling aan de 'K' van Kansen en ondersteunt de organisatieontwikkeling. Uitgangspunt is om het leren te koppelen aan de dagelijkse werkpraktijk van de medewerker.

De Connectie geeft ruimte en verantwoordelijkheid en investeert in mensen. Omgekeerd zijn de medewerkers zich bewust van hun talenten en competenties (en die van elkaar). Zo wordt de dienstverlening van De Connectie steeds beter. Het doel is dat iedereen zoveel mogelijk op de juiste plek zit. Hoe meer het werk past bij iemands talenten en ambitie, hoe groter het werkplezier en hoe beter de prestaties. Daarnaast willen we inzetten op de ontwikkeling van medewerkers van wie functies en rollen veranderen of zelfs helemaal verdwijnen.

Het is belangrijk om een aantrekkelijke werkgever te zijn voor medewerkers die in dienst zijn én voor nieuwe medewerkers. Door een krappere arbeidsmarkt neemt het aantal moeilijk vervulbare vacatures toe. Hierdoor begint de uitvoering van taken in het gedrang te komen. De Connectie moet zich beter profileren op de arbeidsmarkt. We hebben een recruiter aangetrokken zodat we de juiste mensen vinden en aan De Connectie kunnen binden. We willen ook de mensen die al bij De Connectie werken binden en boeien. Hiervoor maken we een plan.

Administratieve organisatie

Elk jaar levert De Connectie een ISAE3402 rapport op. Dit is een rapport waarin wij laten zien dat we onze interne beheersing op orde hebben. Hiervoor wordt de opzet, het bestaan en de werking van deze interne beheersing gecontroleerd door een externe auditor (een soort accountant).

Onze klanten en hun accountants kunnen vervolgens steunen op deze rapportage. Dit betekent dat zij niet meer zelf bij De Connectie hoeven te controleren op de punten die we meenemen in het ISAE3402 rapport. Dit is efficiënt voor onze klanten én voor De Connectie.

Op dit moment gaat dit rapport alleen over de financiële processen. In 2023 zijn we bezig geweest een uitbreiding met de belastingprocessen voor te bereiden. In 2024 willen we hier verder mee gaan. Na de afronding van de implementatie van het nieuwe e-HRM systeem volgen de processen van de personeelsadministratie.

Door de ISAE3402-norm is er altijd aandacht voor het verbeteren van de effectiviteit en doelmatigheid van de interne beheersmaatregelen. In 2023 hebben we hieraan gewerkt voor de financiële werkprocessen. Ook voor de belasting en PSA-processen gaan we hiermee aan de slag, ook al voor deze onderdeel van de ISAE3402 rapportage worden. Verder hebben we aandacht voor de interne beheersing op de processen die buiten de ISAE3402 zullen blijven vallen. Dit doen we onder andere door meer controles te doen in het kader van de verbijzonderde interne controle (VIC).

Outputsturing en -verrekening

De ontwikkeling naar outputsturing en -bekostiging kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij het verkrijgen van inzicht in, en het sturen op, afnamevolumes door gemeenten. Hiermee krijgt de gemeente meer invloed op het kostenniveau van de bedrijfsvoering. De systematiek van het kostprijsmodel is inmiddels aan de gemeenten gepresenteerd en er is een eerste ruwe analyse gedeeld van de mogelijke herverdeeleffecten van de nieuwe systematiek. Tegelijkertijd moet worden beseft dat de uitkomsten van het kostprijsmodel in deze fase een onzekerheid in zich hebben door inschattingen en aannames die in het model zijn gemaakt. Deze aannames kunnen alleen worden gevalideerd door betrouwbare registraties op te bouwen. Hiermee ontstaat een steeds zuiverder beeld van werkelijke inzet en verbruik. Daarnaast is afgesproken dat de gemeenten zich vast gaan oriënteren op het gebruik van de inzichten uit het kostprijsmodel.

Business continuity management (BCM)

Het doel van een Business Continuity Management System (BCMS) is het in stand houden van de bedrijfsvoering bij verstoringen of noodsituaties. Voorbeelden hiervan zijn uitval van systemen en applicaties, of de gevolgen van cyberincidenten of brand. Ook de toenemende wet- en regelgeving over continuïteitsbeheer vraagt om haast in de aanpak hiervan. De gemeenten hebben de ambitie uitgesproken om regionaal samen te werken bij het verder vormgeven van het continuïteitsmanagement. Het invoeren van een BCMS vraagt om een programmatische aanpak. Daarom is besloten om de activiteiten onder te brengen in het programma Informatiebeveiliging en Privacy, dat samen met de gemeente Arnhem wordt uitgevoerd. Dit programma is gestart in 2023 en heeft een verwachte doorlooptijd van drie jaar.

Huisvestingsbeleid

De Connectie maakt gebruik van de kantoorruimte van de gemeente Arnhem. Hiervoor is een huurcontract gesloten tussen De Connectie en de gemeente Arnhem. De gemeente Arnhem denkt op dit moment na over haar toekomstige huisvesting. Hierbij onderzoekt de gemeente verschillende mogelijkheden. De Connectie denkt dus ook na over haar huisvesting. Daarom hebben we afgelopen jaar een onderzoek uitgevoerd naar de eisen en wensen. Een vragenlijst onder medewerkers was daar onderdeel van. Ook zijn verschillende mogelijkheden uitgewerkt en met het bestuur gedeeld. Besloten is dat de gemeente Arnhem en De Connectie voorlopig samen optrekken. De eisen en wensen van De Connectie zijn gedeeld met de gemeente Arnhem. Beiden houden rekening met het idee van tijd- en plaatsonafhankelijk werken. De Connectie volgt de ontwikkelingen en keuzes van de gemeente Arnhem op de voet en zal op basis hiervan actie nemen.

Informatievoorziening

In de Regionale Informatievisie en -strategie zijn de technologische trends en trends op het gebied van informatievoorziening (IV) uitgewerkt. Deze visie en strategie is van belang voor een goedwerkende en op de gemeente afgestemde informatievoorziening en daarnaast ook voor het blijvend voldoen aan de veranderende wet- en regelgeving. Een belangrijk deel van de informatievoorziening vertaalt zich naar ICT-oplossingen die bij en met De Connectie kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt ook voor de vertaling van de eigen IV-behoeften van De Connectie.

Ontwerp

Informatieveiligheid en privacy

In de Regionale Informatievisie en -strategie is al opgemerkt dat je nooit kunt spreken van informatieveiligheid of privacy die op orde is. De toenemende complexiteit, de groeiende hoeveelheid data en de toename van bedreigingen vragen voortdurend om een actieve houding ten aanzien van informatieveiligheid. Bovendien stelt de wetgever steeds verdergaande eisen aan informatieveiligheid.

Om de informatieveiligheid te vergroten is een driejarig programmaplan opgesteld door de gemeente Arnhem en De Connectie. De gemeenten Renkum en Rheden nemen op onderdelen deel. Het programma bestaat onder andere uit projecten voor Bewustwording, Identity & Access Management (IAM)[6] en Business continuity management (BCM)[7].

Doel voor De Connectie is het komen tot een certificering op de internationale norm voor informatieveiligheid (de ISO27001) die daarmee ook de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) afdekt en waarbij als privacy kader het NOREA Privacy Control Framework is gekozen. Doel is om uiterlijk in 2025 te komen tot certificering. Daarnaast zal het programma ook anticiperen op een aantal naderende wetswijzigingen waaronder de verankering van de nieuwe versie voor de BIO (2.0) en de NIS2[8] wetgeving.

Juridische zaken

De Connectie vindt het belangrijk om er zeker van te zijn dat ze voldoet aan alle geldende wet- en regelgeving. Als De Connectie de wet- en regelgeving niet volgt kan dit financiële-, juridische- en imagorisico's met zich meebrengen. Daarom is het beleid erop gericht om altijd actueel inzicht te hebben in de geldende wet- en regelgeving en de naleving hiervan te borgen.

Communicatie

Communicatie blijft zich ontwikkelen tot een interactief proces waarbij De Connectie, haar klanten en medewerkers informatie uitwisselen. In de keuze van communicatiemiddelen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de behoefte van medewerkers, klanten en andere geïnteresseerden zoals leveranciers, potentiële werknemers en de media.

Om medewerkers te informeren over de ontwikkelingen is er de maandelijkse uitzending 'Co-ffietijd! In gesprek met…!' Medewerkers worden geïnformeerd zodat zij weten wat er speelt, zowel organisatie breed, bij projecten en op afdelingsniveau. Twee keer per jaar verschijnt het magazine 'Connect'. Dit is het magazine voor en door medewerkers van De Connectie. Waarbij verschillende medewerkers aan het woord komen en vertellen over wat hen bezighoudt. Zakelijk maar ook privé.

Communicatie draagt bij aan het realiseren van strategische doelen. Dit varieert van het communicatief uitdragen van de organisatiedoelstellingen tot het mede-organiseren van medewerkersbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten staan in het teken van de organisatiedoelstellingen.

---

[6] Het regelen dat de juiste mensen en entiteiten (bijvoorbeeld organisaties, instanties of afdelingen) het juiste toegangsniveau hebben tot netwerken, databases en applicaties.

[7] Het management dat nodig is om na een ramp of niet-verwachte gebeurtenis, producten of diensten te kunnen blijven leveren op aanvaardbare, vooraf vastgestelde niveaus.

[8] Een richtlijn voor cybersecurity

4.4. Paragraaf Wet Open Overheid

Informatiehuishouding en de Wet open overheid
Transparantie van overheidsinformatie staat volop in de maatschappelijke belangstelling. De invoering van de Wet Open Overheid (Woo), op 1 mei 2022, geeft een impuls aan de informatiehuishouding en het actief beschikbaar stellen van informatie. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Als gevolg van de Woo worden steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar gemaakt. Ook De Connectie valt als gemeenschappelijke regeling onder deze wet. Woo-verzoeken kunnen zowel direct bij De Connectie binnenkomen als via de gemeenten uiteindelijk bij De Connectie terechtkomen. De transparantie van het overheidshandelen vraagt van onze organisatie snel te kunnen laten zien wat, wanneer met wie gecommuniceerd is, en welke acties zijn uitgevoerd. Inzicht in de communicatie en besluitvorming is nodig vanwege de af te leggen verantwoording en bij mogelijke juridische geschillen. De Connectie en haar medewerkers zijn zich bewust van het belang van transparantie.

Afhandeling van Woo-verzoeken
Iedereen kan om informatie vragen die bij de gemeente berust. Landelijk is er een stijgende trend van het aantal verzoeken om informatie. Met de inwerkingtreding van de Woo is de maximale afhandeltermijn verkort van acht naar zes weken. De Connectie streeft er naar Woo-verzoeken zo snel mogelijk en binnen de wettelijke termijn van antwoord te voorzien. De afhandeling van Woo-verzoeken is een bewerkelijke taak. Om een tijdige afhandeling te halen moet ook de informatiehuishouding van onze organisatie op orde te zijn. Voor Woo-verzoeken die via de gemeenten bij De Connectie terecht komen is het cruciaal dat deze tijdig bij De Connectie terechtkomen en in afstemming en samenwerking met de gemeente(n) beantwoord worden. De Connectie heeft in de beantwoording van deze verzoeken een faciliterende rol in en de gemeente(n) een leidende rol.

Informatiehuishouding als randvoorwaarde
Informatiehuishouding betreft de vindbaarheid en volledigheid van (een enorme hoeveelheid) gegevens. De stroom aan digitale en deels nog papieren informatie is heel groot. Ook de variatie in verschijningsvormen is groot: documenten, gegevensbestanden, e-mail, data, sms, audio- en videobeelden, en zo meer. Goede informatiehuishouding vraagt om professioneel beheer op alle relevante informatie, in alle verschijningsvormen. Hiervoor worden verschillende zaaksystemen gebruikt. Voor een goed beheer is bovendien samenhang nodig met openbaarheid, privacybescherming en informatiebeveiliging. Met de inzet van verschillende zaaksystemen moet scherp zijn welke invloed dit heeft op het documentbeheer en de aan De Connectie gemandateerde taken. Zo moet het bijvoorbeeld helder zijn wiens taak en verantwoordelijkheid het wordt om documenten te openbaren en op welke wijze deze openbaarstelling plaats moet vinden. Daarnaast is de rol van De Connectie om tot geharmoniseerde oplossingen te komen en de aansluiting op een centraal, regionaal RMA (Record Management Applicatie) mogelijk te maken. Verschillende scenario's voor de keuze van een RMA zijn nog in onderzoek.

Ook zet onze organisatie in op bewustwording bij alle medewerkers, zodat zij zorgvuldig met gegevens en informatie omgaan en zorgen voor juiste dossiervorming. Zo is in 2022 en 2023 de week van de digitale weerbaarheid georganiseerd waarin ook aandacht was voor deze onderwerpen.

Ontwerp

5. Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1 Uitgangspunten voor de begroting

De belangrijkste uitgangspunten voor de MJPB 2025-2028 zijn het al bekende financiële meerjarenbeeld zoals deze is opgenomen in de MJPB 2024-2027 en de structurele doorwerking van besluiten die het bestuur bij de eerste bestuursrapportage 2024 heeft genomen. Aanvullend hierop zijn de volgende, meer algemene, uitgangspunten van toepassing:

Loonontwikkelingen
De loonkostenbudgetten worden aangepast op basis van de reële loonkostenontwikkeling op grond van Cao-afspraken en premieontwikkelingen.

Prijsontwikkelingen
Voor het begroten van de effecten van (autonome) prijsontwikkelingen wordt de prijsindexatie voor de materiële overheidsconsumptie gehanteerd (IMOC). De raming hiervan wordt gepubliceerd in de Macro Economische Verkenning (MEV) en in het Centraal Economisch Plan (CEP).

Compensatie loon- en prijsontwikkelingen
Het bestuur heeft besloten om voor 2025 in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van 3,5%.

Overige (wettelijke) autonome ontwikkelingen
Gemeenten 'reserveren' middelen voor de noodzakelijke en wenselijke aanpassingen in de bedrijfsvoering naar aanleiding autonome (wettelijke) ontwikkelingen. Het aandeel in de activiteiten en kosten die door De Connectie als uitvoeringsorganisatie moeten worden gemaakt, worden met de eerstvolgende begrotingswijziging in de primitieve begroting van De Connectie verwerkt.

Omslagrente
De omslagrente wordt berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het bij de begroting gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. In de MJPB 2025-2028 is de omslagrente afgerond naar 1,0%.

Verrekensystematiek
De bijdrage van de deelnemers voor de basisdienstverlening is gebaseerd op de verdeelsleutel zoals deze in de financiële onderbouwing van het bedrijfsplan is opgenomen. Grondslag voor de verdeling is de inbreng van de gemeenten in De Connectie. Omdat de bijdragen per jaarschijf (pro-rata) enigszins verschillen komt de verdeelsleutel voor 2025 uit op:

Arnhem:	72,13%
Renkum:	10,44%
Rheden:	17,43%

In de context van het toewerken naar outputsturing- en verrekening, zullen in de toekomst zoveel mogelijk producten en diensten worden afgerekend op basis van werkelijk verbruik. In gevallen waar dit niet mogelijk is, zal worden teruggegrepen op bovenstaande verdeelsleutel.

Ontwerp

Maat- en meerwerk
De financiële effecten van structureel maat- en meerwerk worden verwerkt in het begrotingjaar volgend op het jaar waarin de maat- of meerwerk overeenkomst tot stand is gekomen.

5.2 Grondslagen voor de ramingen

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het BBV en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het bestuur de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Op de materiële activa wordt lineair afgeschreven. Over investeringen gedurende het lopende boekjaar wordt een half jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. Samengestelde activa met een verkrijgingsprijs < € 10.000 worden niet geactiveerd. In 2017 vormden de overgenomen activa van de gemeenten hier een uitzondering op.

Voorzieningen worden gevormd ingeval er sprake is van verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten óf voor op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Dotaties aan een voorziening worden als last in het betreffende jaar verantwoord. Onttrekkingen aan een voorziening vinden rechtstreeks ten laste van de voorziening plaats, zonder de exploitatie hiervoor te belasten. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van De Connectie.

Ontwerp

5. 3 Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarig

		Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
MJPB 2024-2027	**I/S**					
Totaal lasten		49.971	49.592	49.416	49.416	49.416
Totaal baten		-49.993	-49.613	-49.438	-49.438	-49.438
Primitieve begroting na interne kaderwijzigingen		**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**
Totaal lasten na kadercorrecties		53.643	52.577	52.554	52.554	52.554
Totaal baten na kadercorrecties		-53.664	-52.598	-52.576	-52.576	-52.576
Primitieve begroting na kadercorrecties		**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**
Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarenraming						
Loon- en prijsontwikkelingen						
CAO stijging en premieontwikkelingen	S	1.847	2.220	2.220	2.220	2.220
Onderhoudsronde HR21	S	23	23	23	23	23
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	14	14	14	14	14
Autonome prijsontwikkelingen 2024	S	636	630	626	626	626
Autonome prijsontwikkelingen 2025	S	-	467	466	466	466
Stelpost taakstelling loon- en prijsontwikkelingen	S	-733	-1.114	-1.116	-1.116	-1.116
Kapitaalslasten agv omslagrente	S	-	77	77	77	77
Stelposten						
Stelpost kapitaalslasten	I	-850	-	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-563	-563	-563	-563	-563
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-142	-142	-142	-142	-142
Overige ontwikkelingen						
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-	-188	-188	-188	-188
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	186	376	188	-	-
Toename WOZ-bezwaren						
Hogere kosten WOZ-bezwaren	I	440	-	-	-	-
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	I	707	-	-	-	-
-/- Vrijval bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	I	-1.147	-	-	-	-
Totaal ontwikkeling begroting 2025 en meerjarenraming		**418**	**1.800**	**1.606**	**1.418**	**1.418**
Totaal lasten		54.501	54.377	54.160	53.972	53.972
Totaal baten		-54.522	-54.398	-54.181	-53.993	-53.993
Saldo baten en lasten		**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**

Loonontwikkelingen als gevolg van CAO-stijging (€ 2.220.000)
Op 13 december 2023 is de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties definitief goedgekeurd. Deze nieuwe CAO gaat vanaf 1 januari 2024 in. De loonsverhoging vindt plaats in twee fases. Op 1 januari stijgen de brutosalarissen met 4,75% en per 1 oktober 2024 met 1,25%. Daarnaast zijn de grondslagen voor de pensioenpremies gestegen als gevolg van de nieuwe CAO. De gemeentelijke bijdragen worden op deze ontwikkeling aangepast.

Onderhoudsronde HR21 (€ 23.000)
Binnen De Connectie vindt jaarlijks een onderhoudsronde HR21 plaats, waarin getoetst wordt of de organisatiefunctiematrix en de gekozen normfuncties voldoende aansluiten bij de werkzaamheden van de medewerkers en de (verandering in de) doelstelling. De resultaten van deze onderhoudsronde worden op basis van de richtlijnen (procedureregeling) voorgelegd aan een gecertificeerd HR21-specialist van Bureau Leeuwendaal. De onderhoudsronde heeft zodoende geen gevolgen voor de totale formatie, maar wel voor de totale loonsom.

Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering (€ 14.000)
In de CAO SGO is opgenomen dat met ingang van 1 januari 2024 de medewerkers met een arbeidsongeschiktheidsverzekering een tegemoetkoming in de kosten krijgen van maximaal € 10 per maand. Het bedrag is gebaseerd op het huidige aantal medewerkers dat een tegemoetkoming ontvangt.

Ontwerp

Autonome prijsontwikkelingen 2024 (€ 630.000)
De meest recente raming van de prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie komt uit Centraal Economisch Plan (CEP) van februari 2024. Op basis hiervan zijn de materiële budgetten vanaf 2024 met 2,9% geïndexeerd ten opzichte van het prijspeil 2023.

Autonome prijsontwikkelingen 2025 (€ 467.000)
De meest recente raming van de prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie komt uit Centraal Economisch Plan (CEP) van februari 2024. . Op basis hiervan zijn de materiële budgetten vanaf 2025 met 2,2% geïndexeerd ten opzichte van het prijspeil 2024.

Stelpost taakstelling loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.114.000)
Het bestuur heeft besloten om dit jaar in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van 3,5%. Dit betekent dat er vanaf 2025 een taakstellende opgave ontstaat van € 1.114000. Hierover is afgesproken dat de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening.

Kapitaalslasten a.g.v. omslagrente (€ 77.000)
In de MJPB 2024-2027 is gerekend met een omslagrente van 0,5%. Het bij de begroting gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Doordat de daadwerkelijk te betalen rente meer dan deze 0,5% afwijkt, is de begroting voor de rentekosten hierop aangepast. De omslagrente is nu bepaald op 1,0%.

Taakstelling ICT (€ 188.000)
In de begroting van De Connectie is in 2023 een taakstelling van 2 fte in 2024 en totaal van 4 fte vanaf 2025 ingeboekt op de formatie voor het applicatiebeheer. De taakstelling hangt samen met de zogeheten rationalisatie en harmonisatie van het applicatielandschap. De (financiële) onderbouwing en uitwerking van de harmonisatie-agenda is bepalend voor de haalbaarheid van deze taakstellende afbouw. Het is nog te vroeg om te stellen dat op applicatiebeheer kan worden bespaard en zo ja, in welke mate. Vooralsnog biedt dit geen perspectief op mogelijke besparingen op applicatiebeheer. Met deze begrotingswijziging wordt de taakstellende afbouw van de formatie voor applicatiebeheer met 2 jaar getemporiseerd.

Ontwerp

5.4 Baten en lasten per programma

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN						
Lasten	50.427	44.866	44.682	44.720	44.730	44.996
Baten	-7.135	-25	-25	-25	-25	-25
Saldo baten en lasten	**43.291**	**44.841**	**44.658**	**44.696**	**44.706**	**44.971**
Toevoeging aan reserves	193	362	383	383	383	383
Onttrekkingen aan reserves	-75	-118	-	-	-	-
Saldo na reserves	**43.410**	**45.086**	**45.041**	**45.078**	**45.088**	**45.354**
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN						
Lasten	4.921	4.564	4.133	4.130	4.130	4.130
Baten	-2.484	-308	-308	-308	-308	-308
Saldo baten en lasten	**2.436**	**4.256**	**3.825**	**3.823**	**3.823**	**3.823**
Toevoeging aan reserves	1.159	70	71	71	71	71
Onttrekkingen aan reserves	-	-1.147	-	-	-	-
Saldo na reserves	**3.596**	**3.179**	**3.896**	**3.894**	**3.894**	**3.894**
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD						
Lasten	2.640	4.475	5.080	4.856	4.657	4.392
Baten	-50.557	-52.715	-54.066	-53.849	-53.661	-53.661
Saldo baten en lasten	**-47.917**	**-48.240**	**-48.986**	**-48.993**	**-49.003**	**-49.269**
Toevoeging aan reserves	359	164	28	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-1.394	-210	-	-	-	-
Saldo na reserves	**-48.952**	**-48.286**	**-48.958**	**-48.993**	**-49.003**	**-49.269**
Totaal saldo baten en lasten	**-2.189**	**858**	**-503**	**-475**	**-475**	**-475**
Totaal saldo na reserves	**-1.947**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**

De ontwikkeling van de begroting 2025 en de meerjarenraming zoals geschetst in de vorige paragraaf leiden tot het bovenstaande overzicht op programmaniveau. Samengevat zijn dit de belangrijkste financiële ontwikkelingen per programma:

Programma Bedrijfsvoering gemeenten
Ten opzichte van voorgaand jaar neemt de begroting van dit programma toe met € 0,2 mln. Belangrijke ontwikkelingen die hieraan bijdragen zijn de loonontwikkelingen als gevolg van CAO-stijging en de autonome prijsontwikkelingen. Per 1 oktober 2024 stijgen de brutosalarissen met 1,25% en de materiële budgetten zijn vanaf 2025 met 2,2% geïndexeerd ten opzichte van het prijspeil 2024. Ook zijn er in 2024 incidentele budgetten toegekend voor het E-HRM project. Deze middelen zijn niet meer beschikbaar voor 2025. Daarnaast is de taakstelling op applicatiebeheer van 4 fte vanaf 2025 getemporiseerd. De kapitaalslasten in 2025 zijn gestegen als gevolg van het hogere investeringsvolume en de hogere omslagrente.

Programma Belastingen gemeenten
Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote lasten af met € 0,4 mln. De afname van de lasten ten opzichte van 2024 wordt vooral veroorzaakt door hogere uitgaven als gevolg van het hogere aantal WOZ-bezwaren in 2024. Verder veroorzaken de loonontwikkelingen als gevolg van CAO-stijging en de autonome prijsontwikkelingen een lichte toename van de lasten.

Algemene dekkingsmiddelen en overhead
Naast de reguliere bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten worden ook opbrengsten van derden onder de algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote baten van dit programma toe met € 1,4 mln. De oorzaak hiervan is dat in 2024 incidenteel het restant van de bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren vrijvalt. Dit levert een incidenteel voordeel op van 0,7 mln. in 2024. De overige bijdragen van de gemeenten houden gelijke tred met de ontwikkeling van de lasten.

De kosten van de overhead bestaan onder andere uit kosten die samenhangen met de huisvesting van De Connectie, HR en arbozorg, accountants- en adviesdiensten en uit de kosten van de formatie voor het Bedrijfsbureau. Ten opzichte van voorgaand jaar nemen de begrote lasten van dit programma toe met € 0,6 mln. In 2024 zijn incidentele budgetten toegekend voor Informatieveiligheid en Privacy. Deze middelen zijn niet meer beschikbaar voor 2025. Dit is, naast de effecten van loon- en prijsontwikkelingen, de belangrijkste veroorzaker van het verschil ten opzichte van 2024.

Ontwerp

5.5 Bijdragen gemeenten

De bijdrage van de deelnemers voor de basisdienstverlening is gebaseerd op de verdeelsleutel zoals deze in de financiële onderbouwing van het bedrijfsplan is opgenomen. Omdat de bijdragen per jaarschijf (pro-rata) enigszins verschillen wordt de verdeelsleutel jaarlijks aangepast. De bijdragen van de gemeenten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Gemeente Arnhem

		Begroting	meerjarenraming		
		2025	2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Arnhem	**I/S**				
Primitieve begroting		35.119	35.101	35.101	35.101
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support	S	1.018	1.018	1.018	1.018
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	133	133	133	133
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	8	8	8	8
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire Zaken	S	8	8	8	8
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	158	158	158	158
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	71	71	71	71
Overige kaderwijzigingen					
Instandhouding facilitaire werkplekken ODRA	S	405	405	405	405
Hogere huisvestingslasten	S	180	182	182	182
Totaal Kadercorrecties		1.982	1.984	1.984	1.984
Totaal		**37.101**	**37.085**	**37.085**	**37.085**

		Begroting	meerjarenraming		
		2025	2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Arnhem	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2025-2028		35.119	35.101	35.101	35.101
Primitieve begroting		35.119	35.101	35.101	35.101
Kadercorrecties B-rap 1		1.982	1.984	1.984	1.984
Primitieve begroting na kadercorrecties		37.101	37.085	37.085	37.085
Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarenraming					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	17	17	17	17
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	10	10	10	10
Kapitaalslasten agv omslagrente	S	55	55	55	55
Correctie compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	2.611	2.601	2.596	2.596
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-404	-404	-404	-404
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-102	-102	-102	-102
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-135	-135	-135	-135
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	269	135	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2025-2028		2.323	2.178	2.039	2.039
Totaal		**39.424**	**39.263**	**39.124**	**39.124**

Gemeente Renkum

		Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Renkum	**I/S**				
Primitieve begroting		5.122	5.119	5.119	5.119
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	5	5	5	5
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	1	1	1	1
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire Zaken	S	0	0	0	0
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	35	35	35	35
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	11	11	11	11
Totaal Kadercorrecties		53	53	53	53
Totaal		**5.175**	**5.172**	**5.172**	**5.172**

		Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Renkum	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2025-2028		5.122	5.119	5.119	5.119
Primitieve begroting		5.122	5.119	5.119	5.119
Kadercorrecties B-rap 1		53	53	53	53
Primitieve begroting na kadercorrecties		5.175	5.172	5.172	5.172
Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarenraming					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	3	3	3	3
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	2	2	2	2
Kapitaalslasten agv omslagrente	S	8	8	8	8
Correctie compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	378	376	376	376
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-61	-61	-61	-61
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-15	-15	-15	-15
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-20	-20	-20	-20
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	41	20	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2025-2028		334	313	292	292
Totaal		**5.509**	**5.485**	**5.464**	**5.464**

Ontwerp

Gemeente Rheden

		Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Rheden	**I/S**				
Primitieve begroting		8.320	8.316	8.316	8.316
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support	S	210	210	210	210
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	33	33	33	33
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	2	2	2	2
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	71	71	71	71
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	17	17	17	17
Totaal Kadercorrecties		333	333	333	333
Totaal		**8.653**	**8.649**	**8.649**	**8.649**

		Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Rheden	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2025-2028		8.320	8.316	8.316	8.316
Primitieve begroting		8.320	8.316	8.316	8.316
Kadercorrecties B-rap 1		333	333	333	333
Primitieve begroting na kadercorrecties		8.653	8.649	8.649	8.649
Ontwikkeling begroting 2025 en meerjarenraming					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	4	4	4	4
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	2	2	2	2
Kapitaalslasten agv omslagrente	S	14	14	14	14
Correctie compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	631	629	628	628
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-99	-99	-99	-99
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-25	-25	-25	-25
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-33	-33	-33	-33
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	66	33	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2025-2028		561	525	491	491
Totaal		**9.214**	**9.174**	**9.140**	**9.140**

Ontwerp

Derden

		Begroting	meerjarenraming		
		2025	2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro					
Bijdragen derden	**I/S**				
Sociale Wijkteams	S	925	925	925	925
Gemeente West Maas en Waal	S	152	152	152	152
Gemeente Rozendaal	S	142	142	142	142
MGR	S	128	128	128	128
DRAN	S	67	67	67	67
Sportbedrijf Arnhem	S	57	57	57	57
Gelders Archief	S	10	10	10	10
		1.481	**1.481**	**1.481**	**1.481**

Ontwerp

5.6 Incidentele baten en lasten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Totaal lasten	**57.987**	**53.905**	**53.895**	**53.706**	**53.518**	**53.518**
Totaal Baten	**-60.176**	**-53.048**	**-54.398**	**-54.181**	**-53.993**	**-53.993**
Totaal mutaties in reserves	**243**	**-879**	**482**	**454**	**454**	**454**
SALDO TOTALE BATEN EN LASTEN	**-1.947**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN						
Lasten	2.271	926	376	188	-	-
Baten	-385	-	-	-	-	-
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN						
Lasten	819	485	-	-	-	-
Baten	-2.076	-	-	-	-	-
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD						
Lasten	-1.646	-42	-	-	-	-
Baten	-383	-1.205	-403	-188	-	-
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**-1.401**	**164**	**-28**	**-**	**-**	**-**
MUTATIES IN RESERVES						
Reserves toevoeging	1.506	164	28	-	-	-
Reserves onttrekking	-1.394	-328	-	-	-	-
SALDO INCIDENTELE MUTATIES RESERVES	**112**	**-164**	**28**	**-**	**-**	**-**
Totaal incidentele lasten	**1.444**	**1.369**	**376**	**188**	**-**	**-**
Totaal incidentele baten	**-2.845**	**-1.205**	**-403**	**-188**	**-**	**-**
Totaal incidentele mutaties in reserves	**112**	**-164**	**28**	**-**	**-**	**-**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**-1.289**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
TotaaL structurele lasten	**56.543**	**52.536**	**53.520**	**53.518**	**53.518**	**53.518**
Totaal structurele baten	**-57.332**	**-51.842**	**-53.995**	**-53.993**	**-53.993**	**-53.993**
Totaal structurele mutaties in reserves	**130**	**-715**	**454**	**454**	**454**	**454**
SALDO STRUCTURELE BATEN EN LASTEN	**-658**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Uitgangspunt is dat structurele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door structurele baten.

Door het incidenteel temporiseren van de taakstelling voor het applicatiebeheer, nemen de kosten in 2025 en 2026 tijdelijk toe. Dit is zichtbaar bij het programma Bedrijfsvoering gemeenten. Daarnaast is er in 2025 een toevoeging begroot aan de negatieve Algemene reserve. Dit is het gevolg van verschuivingen van investeringsprojecten naar exploitatieprojecten in 2020.

Ter dekking van de voornoemde incidentele lasten zijn bij de Algemene dekkingsmiddelen incidentele baten begroot.

6. Financiële positie en toelichting

6.1 Geprognosticeerde eindbalans

ACTIVA			Begroting	Begroting	meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro							
Vaste activa							
Materiele vaste activa (economisch nut)	14.122	12.291	12.522	14.156	16.673	18.577	20.512
Totaal vaste activa	**14.122**	**12.291**	**12.522**	**14.156**	**16.673**	**18.577**	**20.512**
Vlottende activa							
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	22.027	25.835	18.382	18.382	18.382	18.382	18.382
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	*7.386*	*8.013*	*9.722*	*9.722*	*9.722*	*9.722*	*9.722*
- Vorderingen op openbare lichamen	*14.589*	*17.810*	*8.610*	*8.610*	*8.610*	*8.610*	*8.610*
- Overige vorderingen	*53*	*13*	*51*	*51*	*51*	*51*	*51*
Liquide middelen	77	46	*48*	*48*	*48*	*48*	*48*
Overlopende activa	3.507	4.128	*4.590*	*4.590*	*4.590*	*4.590*	*4.590*
Totaal vlottende activa	**25.612**	**30.009**	**23.020**	**23.020**	**23.020**	**23.020**	**23.020**
TOTAAL ACTIVA	**39.734**	**42.300**	**35.542**	**37.177**	**39.693**	**41.597**	**43.532**

Volgens het BBV bevat de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde eindbalans, die tenminste de posten bevat om het EMU-saldo te berekenen (paragraaf 6.3).

Voor de prognose van de ontwikkeling van de balans, wordt veelal gebruik gemaakt van historische gegevens. De ontwikkeling van de omvang van de materiële vaste activa (MVA) is geprognosticeerd aan de hand van het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) en de huidige staat van activa. De ontwikkeling van de vlottende activa is gebaseerd op het gemiddelde van de gerealiseerde balanswaarde over de afgelopen jaren. Door deze systematiek aan te houden, ontstaat er een steeds nauwkeuriger beeld.

Ontwerp

PASSIVA	2022	2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro							
Vaste passiva							
Eigen vermogen	1.884	4.073	2.533	1.850	2.304	2.758	3.211
- Algemene reserve	*-323*	*-174*	*-10*	-	-	-	-
- Bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	-	*1.147*	*1.147*	-	-	-	-
- Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen	*1.431*	*662*	*662*	*662*	*662*	*662*	*662*
- Bestemmingsreserve Informatieveiligheid	*75*	*285*	*75*	*75*	*75*	*75*	*75*
- Egalisatiereserve SAAS	-	*206*	*637*	*1.092*	*1.545*	*1.999*	*2.453*
- Bestemmingsreserve Veranderopgave	*264*	-	-	-	-	-	-
- Bestemmingsreserve Veranderopgave BR	*15*	-	-	-	-	-	-
- Resultaat voor bestemming	*421*	*1.947*	*21*	*21*	*21*	*21*	*21*
Verlofvoorziening	781	941	941	941	941	941	941
Netto vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr	17.727	16.258	13.063	15.381	17.444	18.894	20.375
- Lopende onderhandse leningen	*17.727*	*16.258*	*10.591*	*6.615*	*3.633*	*1.660*	*563*
- Nieuw aan te trekken leningen	-	-	*2.472*	*8.766*	*13.811*	*17.234*	*19.813*
Totaal vaste passiva	**20.438**	**21.272**	**16.537**	**18.172**	**20.688**	**22.592**	**24.527**
Vlottende passiva							
Netto vl. Schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr	522	3.341	3.265	3.265	3.265	3.265	3.265
- Schulden aan openbare lichamen	*318*	*636*	*2.448*	*2.448*	*2.448*	*2.448*	*2.448*
- Overige schulden	*205*	*2.705*	*816*	*816*	*816*	*816*	*816*
Overlopende passiva	18.772	17.686	*15.741*	*15.741*	*15.741*	*15.741*	*15.741*
Totaal vlottende passiva	**19.295**	**21.028**	**19.005**	**19.005**	**19.005**	**19.005**	**19.005**
TOTAAL PASSIVA	**39.734**	**42.300**	**35.542**	**37.177**	**39.693**	**41.597**	**43.532**

De ontwikkeling van de reserves en voorzieningen wordt niet historisch bepaald en kunnen derhalve wel worden geprognosticeerd. De ontwikkeling van de netto vaste schulden is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille en de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de financieringsbehoefte voor de materiële vaste activa. De ontwikkeling van de vlottende passiva is eveneens gebaseerd op het gemiddelde van de gerealiseerde balanswaarde over de afgelopen jaren. Door deze systematiek aan te houden, ontstaat er een steeds nauwkeuriger beeld.

Ontwerp

6.2 Investeringsprogramma

Afdeling	Activum omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
A&B	Software	-	-	-	2.354	257
BR	Gereedschappen	55	-	54	19	-
DIV	Inrichting gebouwen en inventaris	-	-	56	-	-
FZF	Inrichting gebouwen en inventaris	706	522	679	499	3.855
FZF	Personenautos	45	100	100	101	-
FZF	Scooters	-	-	16	-	-
ICT	Hardware	3.100	4.734	5.828	3.196	2.496
ICT	Telecommunicatie-voorzieningen	19	30	-	-	-
ICT	Mob App (tablets/labtops/smartphone)	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
ICT	Glasvezelbekabeling	-	-	-	119	181
Totaal investeringen vaste activa		**5.675**	**7.136**	**8.482**	**8.038**	**8.539**

Het investeringsprogramma houdt initieel rekening met vervangingsinvesteringen wanneer bestaande activa economisch zijn afgeschreven. Voorziene afwijkingen hierop worden verwerkt bij de actualisatie van het investeringsprogramma.

Inrichting gebouwen en inventaris
In de regio spelen meerdere huisvestingsontwikkelingen, die ook van invloed zijn op het investeringsniveau bij De Connectie. De gemeente Arnhem denkt op dit moment na over de toekomstige huisvestingssituatie en onderzoekt hierbij verschillende mogelijkheden. Naar verwachting laat gemeente Renkum binnen een aantal jaren renovatiewerkzaamheden uitvoeren aan het bestaande gemeentehuis. Als gevolg hiervan schuiven de vervangingsinvesteringen voor inrichting gebouwen en inventaris voor een groot deel door naar 2025 en verder.

Software
Steeds meer software wordt in gebruik genomen in de vorm een SAAS-oplossing. Dit is onderdeel van de cloudstrategie. De kosten voor SAAS-oplossingen dienen anders te worden verwerkt op basis van de BBV. Als gevolg hiervan worden de (licentie-)kosten van deze oplossingen in de exploitatiebegroting opgenomen in plaats van de aanschaf- en implementatiekosten in de investeringsbegroting. Het investeringsprogramma wordt aangepast op de natuurlijke vervangingsmomenten van software waarvoor een SAAS-oplossing wordt gekozen.

Hardware
De vervanging van servers is in 2024 uitgesteld om beter zicht te hebben op de exacte behoefte. Het selectietraject zal dit jaar opgestart worden waarna de investering in 2025 zal plaatsvinden.

Mobiele apparatuur
De investeringen in mobiele apparatuur heeft betrekking op de vervanging van mobiele telefoons en laptops. Gestreefd wordt naar een ideaalcomplex waarbij jaarlijks een gelijkblijvend volume aan apparatuur wordt vervangen.

Personenauto's
Gemeente Arnhem is voornemens om het wagenpark, in ieder geval de pool auto's, te elektrificeren. In het investeringsprogramma is rekening gehouden dat in drie jaar tijd (2025 tot 2028) deze ontwikkeling wordt doorgevoerd.

Ontwerp

6.3 EMU-saldo

		2024	2025	2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Omschrijving						
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-858	503	475	475	475
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.165	5.624	6.129	6.311	6.563
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-	-	-	-	-
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.675	7.136	8.482	8.038	8.539
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in	-	-	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:					
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie	-	-	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betrekken	-	-	-	-	-
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-
11	Verkoop van effecten:					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		**-1.367**	**-1.009**	**-1.878**	**-1.252**	**-1.501**

In het BBV is de verplichting opgenomen dat gemeenschappelijke regelingen ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele begrotingsjaar en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Het begrotingstekort van de gehele overheid mag volgens Europese normen niet hoger zijn dan 3%. Dit geldt niet alleen voor het tekort van de Rijksoverheid maar voor het saldo van alle overheden bij elkaar, ook die van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Het negatieve EMU-saldo bedraagt in 2025 1,9% ten opzichte van de begroting doordat in deze jaarschijf vervangingsinvesteringen staan gepland in zowel hardware als mobiele apparatuur. Dit ligt binnen de norm van 3%. De ontwikkeling van het EMU-saldo laat vanaf 2026 een negatiever saldo zien als gevolg van een stijging van de geplande investeringen, oplopend naar 2,8%, maar nog steeds binnen de norm.

Ontwerp

6.4 Financiering

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Leningportefeuille						
Looptijd						
2 jaar	500	-	-	-	-	-
3 jaar	1.033	333	-	-	-	-
4 jaar	3.675	2.025	1.200	375	-	-
5 jaar	5.400	3.660	1.920	840	320	-
6 jaar	1.200	900	600	300	-	-
7 jaar	1.300	1.100	900	700	500	300
8 jaar	700	613	525	438	350	263
10 jaar	2.450	1.960	1.470	980	490	-
Totaal	**16.258**	**10.591**	**6.615**	**3.633**	**1.660**	**563**

Voor de financiering van de materiële vaste activa zijn leningen afgesloten. In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met de gewijzigde boekwaarde van de activa per ultimo 2023 en de geplande investeringen voor het eerste halfjaar van 2024. Dit zal leiden tot het aantrekken van nieuwe leningen. Op de al lopende leningen is conform aflossingsschema afgelost. Het monitoren van de financieringsbehoefte ten opzichte van de looptijd van de activa en nieuwe investeringen is een continu proces.

6.5 Stand en verloop van de reserves

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	meerjarenraming 2026	2027	2028
Bedragen x 1.000 euro						
Reserves						
Algemene Reserve	-174	-10	-	-	-	-
Bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	1.147	1.147	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Prijsontwikkelingen	662	662	662	662	662	662
Bestemmingsreserve Informatieveiligheid	285	75	75	75	75	75
Egalisatiereserve SAAS	206	637	1.092	1.545	1.999	2.453
Resultaat voor bestemming	1.947	21	21	21	21	21
Totaal	**4.073**	**2.533**	**1.850**	**2.304**	**2.758**	**3.211**

Bij het vaststellen van de jaarstukken 2020 heeft het bestuur besloten een deel van het negatieve resultaat te onttrekken aan de algemene reserve. Dit deel heeft betrekking op verschuivingen van investerings- naar exploitatieprojecten. Het negatieve saldo van de Algemene Reserve zal de komende jaren worden aangevuld vanuit de vrijgevallen kapitaalslastenbudgetten van de geplande investeringen, waarvoor uiteindelijk voor een SaaS-oplossing is gekozen.

In 2023 heeft het bestuur via de 1e bestuursrapportage incidenteel extra middelen toegekend voor de afhandeling van WOZ-bezwaren als gevolg van de stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waardebepalingen. Voor de niet-bestede middelen heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Aanleiding hiervoor is dat naar verwachting het aantal bezwaren nog steeds hoog uit zal vallen en de daaraan gerelateerde kosten in elk geval ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Middels deze reserve wordt voorkomen dat er opnieuw middelen van de gemeenten gevraagd zullen moeten worden.

Ontwerp

Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om middelen beschikbaar te houden voor toekomstige prijsindexaties, aangezien De Connectie veelal werkt met langjarige contracten. Als gevolg van de huidige prijsontwikkelingen is de verwachting dat, zodra de lopende contracten zijn uitgediend, deze een substantiële prijsverhoging zullen laten zien bij hercontractering. De onttrekking aan de deze bestemmingsreserve is nog niet opgenomen in de begroting. Deze zullen met een begrotingswijziging aan het bestuur worden voorgelegd wanneer er zicht is op de meerkosten als gevolg van deze ontwikkeling.

Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om incidenteel beschikbaar gestelde middelen beschikbaar te houden voor Informatieveiligheid en privacy. In 2023 heeft het bestuur besloten om ook de niet bestede incidenteel toegekende budgetten te doteren aan de bestemmingsreserve. De activiteiten en bestedingen volgen het tempo van het Programma Informatieveiligheid en privacy waarin samen met de gemeente Arnhem wordt opgetrokken.

Steeds meer software wordt in gebruik genomen in de vorm een SAAS -oplossing. Dit heeft tot gevolg dat de kosten op een andere wijze moeten worden begroot. Het investeringsprogramma is aangepast op deze ontwikkeling, waarbij het hierdoor vrijvallende kapitaalslastenbudget ten dele worden gebruikt voor de dekking van de licentiekosten. Met ingang van 2023 wordt er jaarlijks € 206.000 toegevoegd aan deze reserve, oplopend tot € 300.000 in 2027. De onttrekking aan de egalisatiereserve is nog niet opgenomen in de begroting. Deze zullen met een begrotingswijziging aan het bestuur worden voorgelegd wanneer SAAS-oplossingen worden vervangen en budget voor implementatie beschikbaar moet komen.

Ontwerp

6.6 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume

De BBV schrijft voor dat afzonderlijk aandacht moet worden besteed aan jaarlijkse terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Alle arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

In de CAO is opgenomen dat medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren mogen sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers hun verlof afstemmen op hun loopbaanfase en privéomstandigheden. Vanuit de commissie BBV is aangegeven dat voor deze niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw een voorziening gevormd dient te worden. Mutaties op deze voorziening maken, gezien het onvoorspelbare karakter, geen deel uit van de exploitatiebegroting.

Ook opgenomen in de nieuwe CAO is dat medewerkers gebruik kunnen maken van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). In kaart is gebracht welke medewerkers hiervan gebruik zouden kunnen maken de komende jaren. Als een medewerker van deze regeling gebruik maakt zijn hier kosten aan verbonden voor De Connectie. Omdat niet te voorspellen is hoeveel medewerkers daadwerkelijk van de regeling gebruik gaan maken, wordt hier geen voorziening voor getroffen maar zullen deze kosten in de realisatie van De Connectie terechtkomen.

Ontwerp

7. Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Taakvelden

Taakvelden	Arnhem	Renkum	Rheden	Totaal baten	Arnhem	Renkum	Rheden	Totaal Lasten	Saldo begroting 2025
Bedragen x 1.000 euro									
0. Bestuur en ondersteuning									
0.2 Burgerzaken	-	-	-		-	-	-		-
0.4 Overhead	-38.349	-5.548	-9.269	**-53.166**	35.336	5.112	8.541	**48.989**	**-4.176**
0.5 Treasury	-	-	-	**-**	7	1	2	**10**	**10**
0.61 OZB woningen	-	-	-	**-**	2.675	387	647	**3.709**	**3.709**
0.62 OZB niet-woningen	-	-	-		-	-	-		-
0.64 Belastingen overig	-222	-32	-54	**-308**	149	22	36	**206**	**-102**
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-		-	-	-		-
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	**-**	348	50	84	**482**	**482**
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-		-	-	-		-
Saldo				**-53.473**				**53.396**	**-78**
1. Veiligheid									
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	-	-	**-**	41	6	10	**56**	**56**
Saldo				**-**				**56**	**56**
6. Sociaal domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-925	-	-	**-925**	925	-	-	**925**	-
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-		-	-	-		-
Saldo				**-925**				**925**	**-**
Resultaat				**-54.398**				**54.377**	**-21**

Ontwerp

7.2 Bijlage 2: Lasten per afdeling

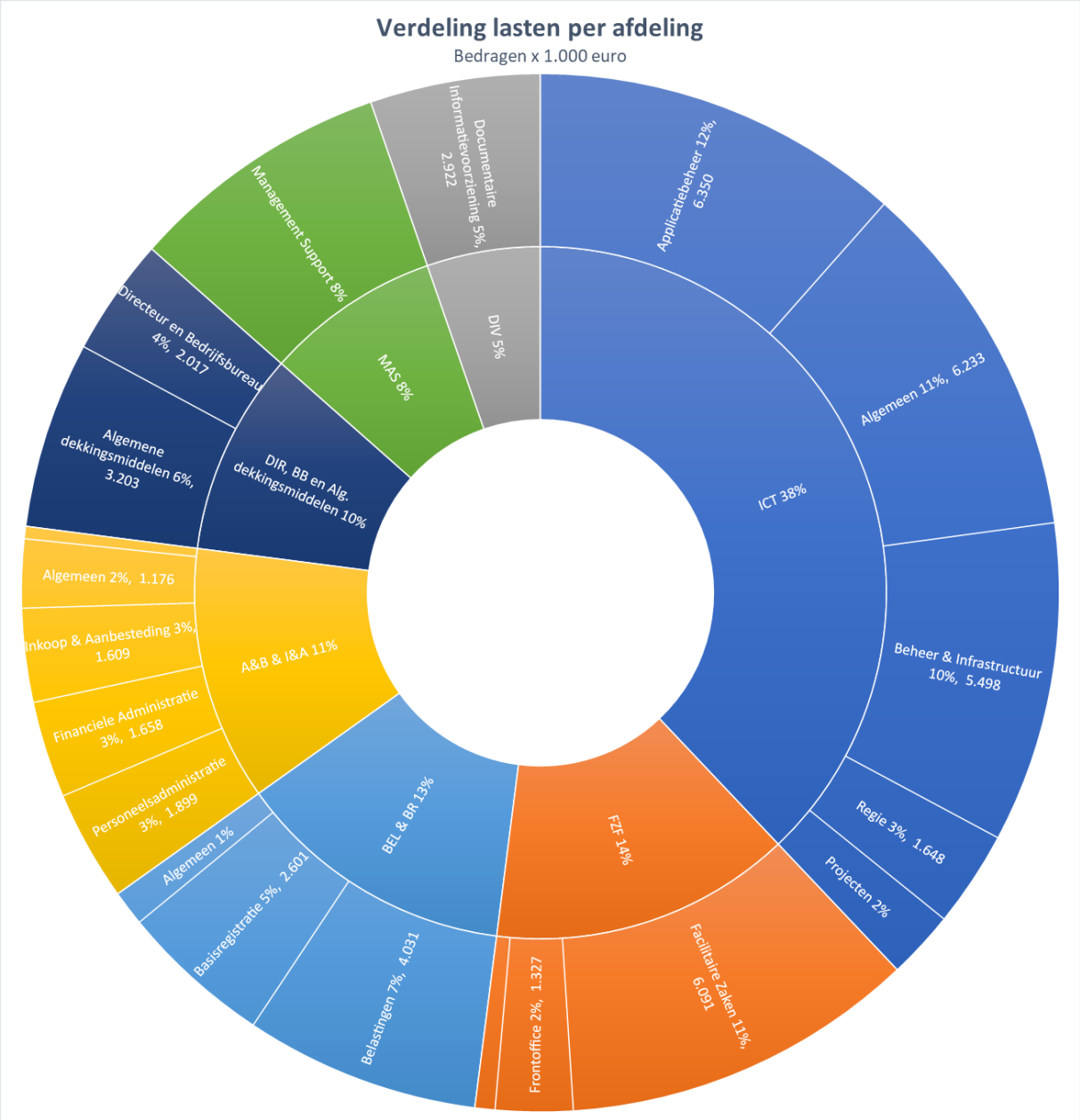

gemeente Rheden

Bestuur van De Connectie
T.a.v. mevrouw S. de Kleyn

Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem

datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
6 mei 2024	RHD-	
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Cora Westhoff		

onderwerp
Zienswijze 1e Bestuursrapportage en MJPB 2025-2028 De Connectie.

Geacht Bestuur,

Wij danken u voor het ter behandeling aanbieden van de 1e Bestuursrapportage 2024 en de concept Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028.
De gemeenteraad van Rheden heeft deze stukken besproken in haar vergadering van 27 juni jl. Deze stukken geven onze raad aanleiding tot de volgende zienswijze.

Alvorens daar nader op in te gaan vragen wij uw aandacht voor de grote financiële opgave waarvoor onze gemeente zich gesteld ziet. De gemeentelijke financiën staan zwaar onder druk. Alle gemeenten zijn nadrukkelijk op zoek naar mogelijkheden om structureel te komen tot een sluitende begroting. Hierbij kijken wij niet alleen naar de dienstverlening van de gemeente zelf maar ook naar de dienstverlening die namens onze gemeente geleverd wordt door samenwerkingspartners in de regio zoals De Connectie. Dit brengt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opgave waar wij als overheid voor staan.
Deze noodzaak tot besparingen geeft onze raad ook aanleiding tot de volgende zienswijze op de door De Connectie voorgelegde stukken.

Compensatie loon- en prijsontwikkelingen
In een (gezamenlijke) brief d.d. 8 december 2023 hebben de wethouders Financiën van de deelnemende gemeenten De Connectie gevraagd naar de kostenstijgingen als gevolg van een mogelijke aanpassing van de indexatie en autonome maatschappelijke ontwikkelingen en de maatregelen die De Connectie gaat treffen om de kostenstijging voor de gemeenten zo laag mogelijk te houden.
Het verheugt ons te vernemen dat het bestuur van De Connectie heeft besloten om vanaf 2024 in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van maximaal 3,5%. Mochten de ontwikkelingen hoger uitvallen, dan zullen de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan gaan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening. Daarnaast verzoeken wij u onze raad optimaal te informeren over verdere maatregelen die uw organisatie neemt om te komen tot kostenreductie. Wij verwachten van De Connectie een optimale inspanning om te komen tot adequate dienstverlening tegen aanvaardbare kosten.

Besparingen interne bedrijfsvoering De Connectie
Daarnaast roepen wij De Connectie op om met voorstellen te komen inzake besparingen op de kosten van de interne bedrijfsvoering van De Connectie en deze mogelijke besparingen aan de gemeenten voor te leggen om ook hier in onderlinge afstemming keuzes in te maken. Wij verwachten van uw bestuur en organisatie de noodzakelijke inspanningen om de kosten zo laag mogelijk te houden en verzoeken u ons hiervan op de hoogte te houden.

Opdrachtgeverschap
Om als gemeenten de juist keuzes te kunnen maken rondom kosten en/of aanpassing van de dienstverlening, verwachten wij dat De Connectie de gemeenten ondersteunt bij het invullen van goed opdrachtgeverschap. De Connectie draagt proactief bij en geeft inzicht in keuzemogelijkheden alvorens door gemeenten eventueel gekozen wordt voor maat- of meerwerk.

Outputsturing- en bekostiging
Graag vragen wij u ons te berichten wanneer er duidelijkheid is over de gevolgen van de ontwikkeling naar outputsturing en -bekostiging.

Kadercorrecties
Wij kunnen ons vinden in het voor het e-HRM project beschikbaar houden van de nog niet gebruikte middelen. Wij gaan er daarbij van uit dat de door vertraging niet uitgevoerde activiteiten in 2024 binnen dit bestaande kader worden afgerond.
Wij zijn akkoord met het toevoegen van niet bestede incidenteel toegekende budgetten voor Informatieveiligheid en privacy aan de bestemmingsreserve.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en spreken het volle vertrouwen uit dat wij samen met De Connectie komen tot een betaalbare solide dienstverlening.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

De Connectie

-ontwerp-

1e Bestuursrapportage 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding **3**
1.1. Inleiding 3
1.2. Leeswijzer 3

2. Afwijkingen programmaplan **4**
2.1 Programma Bedrijfsvoering Gemeenten 4
2.2.Programma Belastingen Gemeenten 8

3. Bedrijfsvoering **9**

4. Ontwikkeling MJPB 2024-2027 **13**
4.1. Ontwikkelingen financieel kader 13
4.2. Ontwikkeling begroting 2024 16
4.3. Investeringsprogramma 19

5. Bijlagen **20**
5.1. Effecten bijdragen per gemeente 20
5.2. Ontwikkeling MJPB 2024-2027 per programma 23

Ontwerp

1. Inleiding

1.1. Inleiding

Dit is de eerste bestuursrapportage over 2024. Deze bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de begroting en bevat de te verwachten ontwikkelingen voor het lopende jaar. De nadruk ligt op de ontwikkelingen in het financieel kader en de begroting, onder andere naar aanleiding van de jaarstukken. Dit is ook de reden waarom de eerste bestuursrapportage tegelijkertijd met de Jaarstukken 2023 aan de gemeenteraden wordt aangeboden. De structurele effecten van de afwijkingen worden vertaald naar en opgenomen in de MJPB 2025-2028.

1.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 rapporteert over de te verwachten programmatische ontwikkelingen. Dit gebeurt aan de hand van het programmaplan en de doelen en resultaten die hierin zijn opgenomen. De aandacht gaat hierbij vooral uit naar afwijkingen ten opzichte van het programmaplan. Hoofdstuk 3 gaat over de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van De Connectie zelf. In hoofdstuk 4 gaan we in op de ontwikkelingen in het financieel kader en de ontwikkelingen in de begroting en het investeringsprogramma. In hoofdstuk 5 zijn de bijlagen opgenomen met onder andere de effecten van deze bestuursrapportage op de bijdrage per gemeente.

Ontwerp

2. Afwijkingen programmaplan

In de volgende paragrafen wordt uitgelegd welke doelstellingen en activiteiten uit het programmaplan 2024 (MJPB 2024-2027) zijn gewijzigd. De uitleg volgt de opbouw van de programma-indeling uit deze MJPB.

2.1 Programma Bedrijfsvoering Gemeenten

De Connectie houdt vast aan de doelstelling om zich te willen onderscheiden in de dienstverlening aan de aangesloten gemeenten. Ook de fases waarlangs De Connectie zich wil ontwikkelen zijn ongewijzigd:

1. De Connectie, een uitvoeringsorganisatie met focus op de basis op orde brengen.
2. De Connectie, een servicegerichte organisatie.
3. De Connectie, dé partner in bedrijfsvoering.

De Connectie wil tenminste een servicegerichte organisatie worden. Servicegericht is De Connectie wanneer we in staat zijn om behoeften, wensen en verwachtingen van klanten te vertalen naar succesvolle producten, diensten en dienstverlening. De Connectie denkt en handelt vanuit het perspectief van de klant. Het programmaplan richt zich op wat er nodig is om dat niveau van dienstverlening te behalen.

Deze fases overlappen elkaar deels. Waar de ene afdeling nog volop inzet op de basis op orde brengen, draagt de andere afdeling al volledig bij aan een servicegerichte organisatie. Het streven is dat alle afdelingen in 2024 servicegericht zijn. Dit programmaplan richt zich op wat er nodig om dat niveau van dienstverlening te behalen. Per afdeling verschilt echter welke fase het eindstation is. Het eindstation is afhankelijk van de behoefte van de klant en wordt samen met de gemeenten bepaald.

De afdeling ICT werkt voor een groot deel al servicegericht. De afdeling spreekt op structurele basis met haar klanten en opdrachtgevers over o.a. de werkvoorraad en lopende projecten. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op de verwachtingen van de klant. Ook ontstaat er bij de financiële administratie een meer servicegericht team dat meedenkt over de wensen en behoeften van de klanten. Zo zijn er bijvoorbeeld instructiefilmpjes opgenomen voor budgethouders van gemeenten waarin wordt uitgelegd hoe je een verplichting aanmaakt.

Bij andere afdelingen en teams is het bereiken van de doelstelling van een servicegerichte organisatie soms nog wat verder weg. Vaak wordt dit veroorzaakt doordat er nog onvoldoende is geharmoniseerd en gestandaardiseerd of omdat er nog achterstanden zijn in te lopen. Dit heeft tot gevolg dat alle medewerkers nodig zijn om de dagelijkse dienstverlening uit te voeren. We moeten in 2024 een flinke eindsprint inzetten om het servicegerichte niveau op alle onderdelen van de dienstverlening te behalen.

Ontwerp

ICT

In 2022 en in de eerste maanden van 2023 heeft de migratie (overgang) naar de nieuwe geharmoniseerde[1] werkplekomgeving GemICT plaatsgevonden. Dit is een digitale omgeving waar De Connectie en haar klanten in kunnen werken. Na afronding van het project is de aandacht in eerste instantie verlegd naar het beheer van de nieuwe werkplekomgeving. Dit betekent echter niet dat de ontwikkelingen op de digitale werkplek hiermee klaar zijn. Vanaf 2024 gaan we ons richten op het (door-) ontwikkelen van de nieuwe digitale werkplek.

In de regionale Informatievisie en -strategie zijn de technologische trends op het gebied van informatievoorziening uitgewerkt. Een belangrijke ontwikkeling is de beweging naar Cloud computing. Bij Cloud computing zijn hardware, software en gegevens steeds meer via het internet beschikbaar. De verwachting is dat de komende jaren de meeste softwareleveranciers hun informatiesystemen alleen nog maar via de cloud beschikbaar stellen. Het gevolg is dat het aantal op onze eigen servers geïnstalleerde applicaties zal afnemen.

De Connectie geeft uitvoering aan de regionale cloudstrategie door, wanneer leveranciers hun applicatie naar de cloud brengen, deze beschikbaar te maken voor onze gebruikers. Dit gebeurt vooral op natuurlijke vervangingsmomenten, bijvoorbeeld als een contract afloopt. Daarnaast wordt een online (cloud-) platform gebouwd om toekomstige bewegingen naar de cloud op een veilige manier plaats te laten vinden, de zogeheten ‘Azure Landingszone’. Ook de eigen serverruimtes en datacenters willen we op termijn als dienst gaan afnemen. Dit vergroot onze flexibiliteit, en verhoogt de veiligheid en continuïteit.

Documentaire Informatievoorziening

Een centraal Document Management System - Record Management Application (DMS-RMA) kan in grote mate bijdragen aan geharmoniseerd archiefbeheer (in systemen en processen). De definitiefase[2] van het project DMS-RMA is gestart. De nog te maken keuzes door de gemeenten over het centraal DMS-RMA bepalen het uiteindelijke kostenniveau. Hier is, naar verwachting, in het voorjaar van 2024 meer duidelijkheid over. Aansluitend kan er een aanbesteding worden gestart en een geharmoniseerde archiefoplossing worden geïmplementeerd.

Naast deze centrale archiefoplossing zijn er in 2023 ook verschillende gemeentelijke trajecten geweest om de zaaksystemen[3] te vervangen. De gemeenten zijn de eigenaren van de zaaksystemen. Het Arnhemse zaaksysteem is inmiddels succesvol vervangen. Met de implementatie van de nieuwe zaaksystemen voor de gemeenten Rheden en Renkum is een start gemaakt. Vooralsnog gaan de gemeenten ervan uit de implementatie in 2024 af te ronden. De huidige zaaksystemen worden namelijk niet meer doorontwikkeld door de leverancier.

Ontwerp

[1] Harmoniseren: dit betekent dat de gemeenten met dezelfde applicaties werken

[2] Fase in het project waarin de eisen en wensen aan het projectresultaat worden bepaald

[3] Veel gemeenten werken zaakgericht. Dit betekent dat informatie over dienstverlening aan inwoners in ‘zaken’ is geordend in een digitaal zaaksysteem

Inkoop & aanbesteding

Team Inkoop en Aanbesteding (I&A) wordt al gedurende langere tijd overvraagd, vooral voor het begeleiden van aanbestedingen en het geven van inkoopadvies. Hiermee komen de doelstellingen van I&A onder druk te staan. Bijvoorbeeld de ondersteuning bij het standaardiseren, harmoniseren en professionaliseren van de inkoopprocessen. Daarnaast brengt het niet (tijdig) opstarten van aanbestedingen rechtmatigheidsrisico's met zich mee.

De arbeidsmarkt voor aanbestedingsadviseurs is lastig. Niettemin kan de planbaarheid van aanbestedingen wel worden verbeterd door het contractbeheer op orde te brengen. Hiermee ontstaat er tijdig zicht op de vervaldata van lopende contracten en wanneer welke procedure moeten worden gestart voor hercontractering. Hierdoor kan de beschikbare capaciteit aan aanbestedingsadviseurs beter worden geprioriteerd en efficiënter worden ingezet.

In 2025 vervangen we het systeem voor het contractbeheer. Dit is een goed moment om ook de relatie tussen het contractbeheer, de verplichtingenadministratie en facturatieproces te verstevigen.

Facilitaire Zaken

In de regio spelen meerdere huisvestingsontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn ook van invloed op de dienstverlening van De Connectie. De gemeente Rheden zal, na een periode van tijdelijke huisvesting, eind 2024 het nieuwe gemeentehuis in gebruik nemen. De Connectie ondersteunt bij de verhuisbewegingen, de inrichting van het gemeentehuis en het opstarten van de dienstverlening op de nieuwe locatie.

De gemeente Arnhem is gestart met een projectgroep voor het vormgeven van de verbouw van het stadhuis. De Connectie neemt deel aan deze projectgroep. Misschien verhuizen medewerkers die nu in het stadhuis werken tijdelijk naar het stadskantoor.

De gemeente Renkum overweegt het huidige gemeentehuis te renoveren. Als deze plannen meer vorm krijgen neemt De Connectie graag deel aan het project om zo haar adviezen en expertise in te brengen.

De dienstverlening van Facilitaire Zaken is er op gericht om de huidige dienstverlening en de toekomstige wensen rondom huisvesting van de kantoorwerkplek én de thuiswerkplek te faciliteren.

Administratie & Beheer

In 2022 is gezamenlijk door de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en De Connectie een aanbesteding uitgevoerd voor de vervanging van het e-HRM[4] systeem. Met het nieuwe e-HRM systeem heeft De Connectie een personeels- en salarissysteem dat klaar is voor de toekomst. Om de samenwerking optimaal te benutten is een geharmoniseerde en gestandaardiseerde inrichting een belangrijke randvoorwaarde.

In de praktijk blijkt dit lastiger dan verwacht. Ten tijde van de aanbesteding was de afspraak om voor het grootste deel van de processen uit te gaan van best practices[5]. In de praktijk is dat niet haalbaar gebleken doordat de wensen en eisen van de gemeenten verder uit elkaar liggen dan verwacht. Het

[4] E-HRM staat voor 'Electronic Human Resource Management'. Het is een programma waarmee medewerkers hun personeelszaken regelen.

[5] Best practices: we kiezen de manier van werken die het meest efficiënt en effectief is. Iedereen gaat werken op die manier.

project is daarnaast bijvoorbeeld uitgebreid met de Appical app[6] en de digitalisering van personeelsdossiers. Gevolg hiervan is dat de implementatie naar verwachting, in plaats van in 2023, pas eind 2024 volledig kan worden afgerond.

Management Support

De ondersteuning van Management Support neemt in aard en omvang toe. Zo wordt de gemeente Arnhem nu ook ondersteund bij de afhandeling van WOO[7]-verzoeken. De wijzigingen in de dienstverlening zijn in kaart gebracht en doorgevoerd. De structurele effecten hiervan worden met deze 1e bestuursrapportage in de begroting verwerkt.

Ontwerp

[6] Een app voor nieuwe medewerkers

[7] Wet Open Overheid. Met een Woo-verzoek vragen inwoners de gemeente om documenten over een bepaald onderwerp openbaar te maken.

2.2. Programma Belastingen Gemeenten

In 2023 werd een groot deel van de bezwaren tegen de WOZ-waarden ingediend door No Cure No Pay bureaus. Zij kregen hiervoor een vergoeding van de gemeenten als een bezwaar succes had. Eind 2023 is de wet- en regelgeving aangepast. De vergoeding voor bezwaren wordt met ingang van 2024 verlaagd en niet aan de gemachtigde (het NCNP-bureau) uitbetaald maar aan de eigenaar zelf. Door deze ontwikkeling verwachten we minder bezwaren via NCNP-bureaus. Van inwoners zelf verwachten we juist meer bezwaren.

In 2023 heeft het bestuur via de eerste bestuursrapportage incidenteel extra middelen toegekend voor de afhandeling van WOZ-bezwaren als gevolg van de stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waardebepalingen. Voor de niet-bestede middelen heeft het bestuur een bestemmingsreserve ingesteld. Aanleiding hiervoor is dat naar verwachting het aantal bezwaren nog steeds hoog uit zal vallen en de daaraan gerelateerde kosten in elk geval ook in 2024 niet binnen de huidige budgetten zullen passen. Op basis van het aantal ingediende bezwaren is een voorspelling gemaakt van de te verwachten kosten voor de bezwaarafhandeling 2024. Voor de meerkosten ten opzichte van de begroting zal de bestemmingsreserve worden gebruikt. Het overige deel kan vrijvallen en terugvloeien naar de gemeenten.

De Connectie wil gemeenten de mogelijkheid bieden om inwoners te betrekken bij het waarderingsproces. Het waarderingsproces transparant maken en hier laagdrempelig en interactief over communiceren, kan de acceptatie van de WOZ-waarde bevorderen. Daarvoor willen we zogenaamde voormeldingen inzetten. Inwoners kunnen daarmee in een digitale omgeving reageren op de geregistreerde kenmerken van de woning. Deze kenmerken zijn bijvoorbeeld onderhoud, kwaliteit of een uitbouw. Ook op landelijk niveau is hier inmiddels aandacht voor. De Connectie blijft deze initiatieven volgen zodat onze oplossing niet afwijkt van de (voorgeschreven) standaard. In 2024 willen wij de voormelding testen bij een kleine groep inwoners. Als de proef succesvol is zetten we in overleg met de gemeenten in 2025 verdere stappen.

Het afgelopen jaar hebben we geëxperimenteerd met variabel incasseren. Bij variabel incasseren bepalen inwoners zelf op welke datum de incasso plaatsvindt. Deze test is niet geslaagd. De technische aansluiting tussen de banken en de leverancier van variabel incasseren kon niet tot stand worden gebracht. Het vervolg op het experiment stemmen we af met de gemeenten.

Ontwerp

3. Bedrijfsvoering

Organisatiestructuur

In het najaar van 2023 is besloten om een organisatie- en ontwikkelplan op te stellen. Hiermee geven we opvolging aan het Ontwikkelperspectief 2020-2024. Dit ontwikkelperspectief is de afgelopen jaren leidend geweest voor de wijze waarop de organisatie is gestuurd in het realiseren van haar doelstellingen. In het organisatie- en ontwikkelplan gaat de aandacht zowel uit naar de ontwikkelrichting en -doelstelling van de organisatie. Ook gaat de aandacht uit naar de wijze waarop sturing wordt gegeven aan zowel de beheerorganisatie als de ontwikkelorganisatie en de betekenis hiervan voor de organisatiestructuur. Het doel is om hiermee een solide basis te leggen voor een toekomstbestendige bedrijfsvoeringsorganisatie, waarmee we ons voorbereiden op de ontwikkelingen die op de gemeenten en (hiermee) op De Connectie afkomen.

Sturing op organisatiedoelstellingen

Binnen het managementteam is onderzocht waar De Connectie nu staat. Dit heeft geleid tot een nieuwe visie voor de organisatie:

"Met oog voor talent, ontwikkeling en diversiteit bieden wij de beste dienstverlening.
We kennen onze klant en zijn een betrouwbare en transparante organisatie''

Deze nieuwe visie laat zien waar De Connectie in de toekomst voor wil staan. Er zijn drie thema's benoemd die bijdragen aan het realiseren van onze visie. Dat zijn:

1. De Connectie op orde: doelstellingen halen en het herkennen en beheersen van risico's

Dit thema gaat over interne beheersing. Daarbij gaat het om het realiseren van onze organisatiedoelstellingen en het herkennen en beheersen van interne risico's. We zijn gestart met het opzetten van rapportages die uitgaan van KPI's (kritische prestatie indicatoren). Daarbij maken we onderscheid tussen KPI's die helpen om de organisatie te sturen en KPI's waarmee verantwoording kan worden afgelegd naar onze opdrachtgevers. De laatste groep KPI's is gekoppeld aan de producten- en dienstencatalogus (PDC) en aan afspraken die we met onze opdrachtgevers hierover hebben gemaakt. Inmiddels zijn de eerste KPI's opgeleverd.

Een tweede onderwerp binnen dit thema dat prioriteit heeft gaat over processen die niet goed lopen of ontbreken maar wel noodzakelijk zijn. Bijvoorbeeld vanuit wettelijke kaders of eisen die gesteld worden vanuit normeringen. Het gaat in deze gevallen om zowel het beschrijven van processen als ook om het verbeteren hiervan. Ook met dit onderwerp gaan we in 2024 aan de slag.

Ontwerp

2. De Connectie: jij doet ertoe!

Het kloppende hart van De Connectie zijn alle medewerkers. Samen doen we het! Wie je bent, waar je ook in gelooft, hoe je er ook uitziet. Jij doet ertoe! Binnen dit thema worden projecten opgezet om dit versterken. Deze projecten zijn gericht op:

- Het bieden van kansen aan medewerkers;
- Externe profilering. Wat maakt ons een aantrekkelijke organisatie om voor te werken?;
- Inclusie en diversiteit (zie hieronder);
- Duurzame inzetbaarheid.

We gaan voor een cultuur waarin ieder zichzelf mag zijn en waar iedereen veilig werkt en gewaardeerd wordt. We zijn binnen dit thema gestart met de projecten Inclusie & Diversiteit en Vitaliteit. De Connectie wil een diverse en inclusieve organisatie zijn, waar (potentiële) medewerkers zich welkom, veilig en verbonden voelen. “Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft, hoe je eruitziet: iedereen doet ertoe!” We kijken naar talent, kennis en kunde om samen nog beter te worden. De Connectie vindt de ontwikkeling van kansen voor alle medewerkers belangrijk.

Er wordt beleid geformuleerd voor Inclusie & Diversiteit. Tegelijkertijd zijn we al bezig om kritisch te kijken naar onze publieke communicatie en naar vacatureteksten. Ook volgt iedereen die betrokken is bij werving en selectie een training ‘selecteren zonder vooroordelen’. Daarnaast heeft De Connectie zich aangesloten bij het lokale netwerk ‘Diversiteitsreis’, om zo van elkaar te leren en elkaar te helpen. Tenslotte is De Connectie een partnerschap aangegaan met JINC en intensiveert het de relatie met het Werkgeverservicepunt (WSP). Bij JINC gaat het om jeugd en het leveren van een bijdrage aan hun ontwikkeling, bij WSP om volwassenen en om het bieden van kansen op de arbeidsmarkt.

We werken aan een eerste meting op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Daarmee kunnen we na een tijd zien of onze inspanningen om iedereen gelijke kansen te geven resultaat hebben. Ook kijken we naar het sollicitatie-, aanname-, en doorstroombeleid en passen dat aan als dat nodig is.

We zijn gestart met het project Vitaliteit. Dit project bevordert de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit project richt zicht zowel op het fysieke als het mentale aspect van vitaliteit. Zo worden er binnenkort wandelingen georganiseerd in de lunchpauzes en dagelijkse fysieke challenges. Er is een ruimte ingericht waarin je staand kan vergaderen. Het projectteam is in overleg met de cateraar om het aanbod nog gezonder te maken. Verder worden er interne coaches geworven. Deze coaches gaan de medewerkers helpen hun mentale weerbaarheid te vergroten.

3. Dienstverlening: het gaat om de klant!

We denken en handelen vanuit de klant door ze beter te leren kennen en actief te bevragen. We starten met een nulmeting om van daaruit gericht te gaan verbeteren. Deze nulmeting is onderdeel van het als eerst gestarte project Klanttevredenheid. De dienstverlening verbeteren we door in te zetten op mensen, processen en systemen. Binnen dit thema worden projecten opgezet die hier een bijdrage aan leveren. We maken gebruik van innovatieve en slimme oplossingen die passend zijn in onze dienstverlening. Door in te zetten op kennis, houding en gedrag van medewerkers sluiten we als collectief steeds meer aan op onze kerncompetenties: klantgerichtheid en kwaliteitsgerichtheid.

Ontwerp

Deze thema's hebben als doel om een volgende stap te zetten in de ontwikkeling en professionalisering van De Connectie. De drie thema's zijn hierbij ondersteunend aan de doelstellingen zoals deze zijn geformuleerd in de MJPB 2023-2026. Bij het werken aan deze thema's wordt de organisatie zo maximaal als mogelijk betrokken. Op deze manier benutten we de aanwezige kennis en expertise optimaal en ontstaat draagvlak voor de invulling hiervan. Hiermee geven we ook invulling aan het overkoepelende thema van De Connectie: 'Samen doen we het!'.

Aan de drie thema's werken we volgens de scrummethodiek. Scrum is een methode waarbij je als team in korte periodes (sprints) werkt om taken af te ronden. Inmiddels is er een basistraining scrum gegeven aan medewerkers en hebben een aantal medewerkers de rol van scrummaster gekregen. Zij gaan het proces begeleiden. Verder zijn de projecten binnen de thema's geïdentificeerd, geprioriteerd en is een 'backlog' van projecten gecreëerd. In deze backlog zitten de projecten die op termijn nog uitgevoerd kunnen gaan worden.

Administratieve organisatie
In 2023 is gewerkt aan een uitbreiding van het ISAE3402 controleraamwerk voor de belastingprocessen. In 2024 worden daarin vervolgstappen gezet. De afronding van het raamwerk en de afstemming met de gemeenten heeft tijd nodig waardoor de type 1 verklaring (een controle op opzet en bestaan van controles) in 2024 wordt afgerond.

Outputsturing en -verrekening
De ontwikkeling naar outputsturing en -bekostiging is een belangrijk hulpmiddel bij het verkrijgen van inzicht in, en het sturen op, afnamevolumes door gemeenten. Hiermee krijgt de gemeente meer invloed op het kostenniveau van de bedrijfsvoering. De systematiek van het kostprijsmodel is aan de gemeenten gepresenteerd en er is een eerste ruwe analyse gedeeld van de mogelijke herverdeeleffecten van de nieuwe systematiek. Tegelijkertijd moet worden beseft dat de uitkomsten van het kostprijsmodel in deze fase een onzekerheid in zich hebben door inschattingen en aannames die in het model zijn gemaakt. Deze aannames kunnen alleen worden gevalideerd door betrouwbare registraties op te bouwen. Hiermee ontstaat een steeds zuiverder beeld van werkelijke inzet en verbruik. Daarnaast is afgesproken dat de gemeenten zich vast gaan oriënteren op het gebruik van de inzichten uit het kostprijsmodel.

Informatievoorziening
Onderzoeksbureau Berenschot is, in opdracht van de gemeentesecretarissen, gevraagd een onderzoek te doen naar centralisering van het opdrachtgeverschap in de Informatievoorzienings- (IV) keten. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek is besloten om het advies van Berenschot over te nemen. Dit betekent dat, naast het op orde brengen van de randvoorwaarden die nodig zijn voor goed opdrachtgeverschap, in het voorjaar van 2024 een gezamenlijk programma wordt vastgesteld om het opdrachtgeverschap vanuit de gemeenten te verbeteren. Daarnaast is het programma bedoeld om kansen tot samenwerking beter te benutten en de sturing op de verschillende opgaven te verbeteren.

Informatieveiligheid en privacy
De Connectie werkt samen met de gemeente Arnhem aan het overkoepelende programma voor de Basis op Orde informatieveiligheid en privacy. Het programma is in november 2023 gestart. Dit is wat later dan oorspronkelijk gepland. Daarbij stond 2023 vooral in het teken van beleidsvorming en voorbereiding. Daarnaast is gestart met risicoanalyses om te bepalen welke maatregelen met welke prioriteit binnen beide organisaties genomen moeten worden. De feitelijk uitvoering van het programma is inmiddels ook gestart en duurt naar verwachting ongeveer drie jaar.

Business continuity management (BCM)
Het doel van een Business Continuity Management System (BCMS) is het in stand houden van de bedrijfsvoering bij verstoringen of noodsituaties. Het invoeren van een BCMS vraagt om een programmatische aanpak. Daarom is besloten om de activiteiten onder te brengen in het programma Informatiebeveiliging en Privacy.

Ontwerp

4. Ontwikkeling MJPB 2024-2027

4.1. Ontwikkelingen financieel kader

	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Bedragen x 1.000 euro				
MJPB 2024-2027				
Totaal primitieve begroting	49.971	-49.993	-21	
Primitieve begroting	**49.971**	**-49.993**	**-21**	
Administratieve wijzigingen over de programma's				
Mutatie baten en lasten	590	-590	-	S
Kadercorrecties agv (bestuurlijke) besluitvorming				
E-HRM projectkosten	487	-370	118	I
-/- Resultaatbestemming jaarrekening 2023	-	-118	-118	I
Incidenteel toegekende budgetten voor IB&P	210	-	210	I
-/- Vrijval bestemmingsreserve informatieveiligheid	-	-210	-210	I
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk				
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support	1.228	-1.228	-	S
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	172	-172	-	S
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	11	-11	-	S
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire Zaken	9	-9	-	S
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	264	-264	-	S
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	99	-99	-	S
Structurele doorwerking maat- en meerwerk derden	20	-20	-	S
Overige kadercorrecties				
Instandhouding facilitaire werkplekken ODRA	405	-405	-	S
Hogere huisvestingslasten	176	-176	-	S
Totaal Kadercorrecties	3.672	-3.671	-	
Saldo baten en lasten	**53.643**	**-53.664**	**-21**	

We onderscheiden een aantal soorten kadercorrecties, te weten: correcties die het gevolg zijn van omissies in het kader, correcties naar aanleiding van (bestuurlijke) besluitvorming, correcties als gevolg van maat- en meerwerk en overige kadercorrecties.

4.1.2. Administratieve wijzigingen over programma's

De beheersbegroting van De Connectie is eind 2023 opnieuw opgebouwd, waarbij het bestuur de interne administratieve wijzigingen tussen de programma's heeft vastgesteld. Deze werken ook door naar latere jaren. Daarnaast hebben een aantal administratieve wijzigingen plaatsgevonden om de totale baten en lasten weer aan te sluiten met de werkelijk begrote kosten en opbrengsten per programma.

Ontwerp

4.1.3. Kadercorrecties agv besluitvorming

E-HRM
Voor het E-HRM project zijn incidenteel aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Nog niet alle activiteiten zijn in 2023 volledig afgerond. Verwacht wordt dat deze in 2024 zullen plaatsvinden. De vertraging is opgelopen doordat harmoniseren meer tijd kost dan verwacht. Ten tijde van de aanbesteding was de intentie om voor het grootste deel van de processen uit te gaan van best practices. In de praktijk is dat niet haalbaar gebleken doordat de eisen en wensen van de gemeenten verder uit elkaar liggen dan verwacht. Daarnaast heeft het Opdrachtgeversoverleg (OGO) in 2024 ingestemd met het herijken van in-, door- en uitstroomprocessen in Youforce, met de mogelijkheid per organisatie en andere workflow te volgen.

Informatieveiligheid
Het bestuur heeft in 2022 een bestemmingsreserve ingesteld om incidenteel beschikbaar gestelde middelen beschikbaar te houden voor Informatieveiligheid en Privacy. In 2023 heeft het bestuur besloten om de niet bestede incidenteel toegekende budgetten voor Informatieveiligheid en privacy te doteren aan de bestemmingsreserve. De activiteiten en bestedingen volgen het tempo van het Programma Informatieveiligheid en privacy (IB&P) waarin samen met de gemeente Arnhem wordt opgetrokken. Verwacht wordt dat deze in 2024 zullen plaatsvinden.

4.1.4. Kadercorrecties agv maat- en meerwerk

Zowel de kosten als de opbrengsten van maat- en meerwerk maken in beginsel geen deel uit van de begroting en het kader. Elke maat- en meerwerkopdracht moet schriftelijk zijn overeengekomen. De financiële effecten van structureel maat- en meerwerk worden verwerkt in het begrotingjaar volgend op het jaar waarin de maat- of meerwerkovereenkomst tot stand is gekomen.

Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support
Op verzoek van de gemeenten worden de gemeenten meer ondersteund door de afdeling Management Support. Een groot deel van dit meerwerk wordt afgenomen door de gemeente Arnhem. Dit is het gevolg van het besluit van de gemeente Arnhem om de secretariële ondersteuning intern anders te organiseren, waarbij een uitbreiding van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden. Ook heeft er bij de gemeente Rheden een uitbreiding plaatsgevonden. Sinds 2022 is er al sprake van meerwerk dat jaarlijks in rekening werd gebracht. Deze meerwerkovereenkomst is in 2024 structureel aan de begroting van De Connectie toegevoegd.

Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT
Op verzoek van de gemeenten hebben er uitbreidingen plaatsgevonden op de contracten voor het leveren van licenties voor Microsoft, ValidSign (digitaal ondertekenen), Photoshop en PowerPDF. Daarnaast zijn er ook uitbreidingen geweest voor leveren van headsets, AV-middelen en verkeerscamera's.

Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties
Met de gemeenten Arnhem, Rheden en Renkum is in 2023 een maat- en meerwerkovereenkomst opgemaakt voor beeldmateriaal. Het gaat om inkoop en het beschikbaar stellen van lucht- en panoramafoto's. Deze meerwerkkosten worden in 2024 structureel aan de begroting van De Connectie toegevoegd.

Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire zaken
Op verzoek van gemeente Arnhem zijn in 2023 concentratiemodules geplaatst in het stadskantoor. Dit betreft een uitbreidingsinvestering op de inrichting van gebouwen en inventaris. Daarnaast wordt voor de gemeente Renkum een frisdrankautomaat gehuurd.

Structurele doorwerking uitbreiding devices
Wijzigingen in de behoefte aan devices worden voornamelijk via Topdesk aangevraagd en geregistreerd in de database bij ICT. Met een begrotingswijziging worden de structurele effecten hiervan verwerkt in het kader van De Connectie. Daarbij worden de kaders van die gemeente belast waar ook daadwerkelijk de aanpassing heeft plaatsgevonden. De uitbreiding van de devices van De Connectie wordt op basis van de verdeelsleutel in het kader van de gemeenten verwerkt.

Structurele doorwerking maat- en meerwerk derden
Op verzoek van het sportbedrijf is er een uitbreiding van de dienstverlening op hun locaties geweest. Hierbij zijn er switches aangeschaft, waarbij dit leidt tot een uitbreiding van de kapitaallasten. Ook is er bij diverse derden een uitbreiding geweest op de geleverde devices.

4.1.6. Overige kaderwijzigingen

Instandhouding facilitaire werkplekken ODRA
De ontvlechting van de dienstverlening aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) heeft plaatsgevonden in 2022. Aanleiding voor de ontvlechting was de verhuizing van de ODRA. In 2023 vond de verdere afwikkeling plaats en zijn er keuzes gemaakt over bijvoorbeeld de werkplekken. Met de gemeente Arnhem is afgesproken dat de werkplekken in stand worden gehouden, zodat deze samen met de vrijgekomen ruimte kan worden verhuurd.

Hogere huisvestingslasten
De Connectie heeft een huurovereenkomst gesloten met de gemeente Arnhem voor het beschikbaar stellen van werkplekken voor medewerkers van De Connectie. Deze huurovereenkomst wordt jaarlijks geïndexeerd. De Connectie wordt lopende het jaar niet via het kader gecompenseerd voor de gestegen huisvestingslasten. De benodigde aanvullende gemeentelijke bijdrage is in 2023 via de exploitatie verrekend en wordt vanaf 2024 verwerkt in het kader.

Ontwerp

4. 2. Ontwikkeling begroting 2024

	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Bedragen x 1.000 euro				
MJPB 2024-2027				
Totaal primitieve begroting	49.971	-49.993	-21	
Primitieve begroting	**49.971**	**-49.993**	**-21**	
Kadercorrecties	3.672	-3.671	0	
Primitieve begroting na kadercorrecties	**53.643**	**-53.664**	**-21**	
Ontwikkelingen begroting 2024-2027				
Loon- en prijsontwikkelingen				
CAO stijging en premieontwikkelingen	1.847	-	1.847	S
Onderhoudsronde HR21	23	-23	-	S
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	14	-14	-	S
Autonome prijsontwikkelingen 2024	636	-	636	S
Compensatie loon- en prijsontwikkelingen	-	-1.749	-1.749	S
Stelpost taakstelling loon- en prijsontwikkelingen	-733	-	-733	S
Stelposten				
Stelpost kapitaalslasten	-850	850	-	I
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	-563	563	-	S
Stelpost organisatieontwikkeling	-142	142	-	S
Overige ontwikkelingen				
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	186	-186	-	I
Toename WOZ-bezwaren				
Hogere kosten WOZ-bezwaren	440	-	440	I
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	-	707	707	I
-/- Vrijval bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	-	-1.147	-1.147	I
Totaal Ontwikkelingen begroting 2024-2027	858	-858	-0	
Saldo baten en lasten	**54.501**	**-54.522**	**-21**	

In deze paragraaf zijn de bekende en voorziene ontwikkelingen met een financieel effect weergegeven. Daarbij is gekozen voor een clustering naar de aard van deze ontwikkelingen en een voorstel gedaan ter dekking van het financieel effect.

4.2.1. Loon- en prijsontwikkelingen

Loonontwikkelingen (€ 1.847.000)
Op 13 december 2023 is de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties definitief goedgekeurd. Deze nieuwe CAO gaat vanaf 1 januari 2024 in. De loonsverhoging vindt plaats in twee fases. Op 1 januari stijgen de brutosalarissen met 4,75% en per 1 oktober 2024 met 1,25%. Daarnaast zijn de grondslagen voor de pensioenpremies gestegen als gevolg van de nieuwe CAO.

Onderhoudsronde HR21 (€ 23.000)
Binnen De Connectie vindt jaarlijks een onderhoudsronde HR21 plaats, waarin getoetst wordt of de organisatiefunctiematrix en de gekozen normfuncties voldoende aansluiten bij de werkzaamheden van de medewerkers en de (verandering in de) doelstelling. De resultaten van deze onderhoudsronde worden op basis van de richtlijnen (procedureregeling) voorgelegd aan een gecertificeerd HR21-specialist van Bureau Leeuwendaal. De onderhoudsronde heeft zodoende geen gevolgen voor de totale formatie, maar wel voor de totale loonsom.

Ontwerp

Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering (€ 14.000)
In de CAO SGO is opgenomen dat met ingang van 1 januari 2024 de medewerkers met een arbeidsongeschiktheidsverzekering een tegemoetkoming in de kosten krijgen van maximaal € 10 per maand. Het bedrag is gebaseerd op het huidige aantal medewerkers dat een tegemoetkoming ontvangt.

Autonome prijsontwikkelingen (€ 636.000)
De meest recente raming van de prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie komt uit Centraal Economisch Plan (CEP) van februari 2024. Op basis hiervan zijn de materiële budgetten vanaf 2024 met 2,9% geïndexeerd ten opzichte van het prijspeil 2023.

Compensatie loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.749.000)
In de MJPB 2022-2025 zijn afspraken gemaakt over de aanpassing van de gemeentelijke bijdragen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen: indexering van loonkostenbudgetten vindt plaats o.b.v. de reële loonkostenontwikkeling. De indexering van materiële budgetten worden in de MJPB toegekend o.b.v. de CPI-index voor materiële overheidsconsumptie.

Het bestuur heeft besloten om vanaf dit jaar in te zetten op een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen van 3,5%. Dit betekent dat er in 2024 een taakstellende opgave ontstaat van € 733.000. Hierover is afgesproken dat de gemeenten hier, samen met De Connectie, invulling aan geven door inhoudelijke keuzes te maken in de dienstverlening.

4.2.2. Stelposten

Het bestuur heeft, op basis van het jaarrekeningresultaat over 2023, onderzocht welk deel hiervan een meerjarig karakter zou kunnen hebben. Deze posten concentreren zich in een aantal stelposten die zijn opgenomen in de begroting van De Connectie, te weten:

Stelpost kapitaalslasten (€ 850.000): de omvang van het totale kapitaalslastenbudget (budget voor rente en afschrijving) is gebaseerd op de meerjareninvesteringsplanning (MIP). Wanneer nieuwe investeringen, nadat ze (economisch) zijn afgeschreven, worden uitgesteld, ontstaat er incidenteel (meerjarig) ruimte in het kapitaalslastenbudget. Voor deze ruimte is een stelpost opgenomen die jaarlijks vrijvalt ten gunste van het resultaat. De stelpost fluctueert jaarlijks in omvang.

Stelpost autonome prijsontwikkelingen (€ 563.000): op basis van de uitgangspunten voor de begroting wordt De Connectie voor de effecten van (autonome) prijsontwikkelingen gecompenseerd door de gemeenten. Deels is deze compensatie rechtstreeks door vertaald naar de begroting op afdelingsniveau. Het overige deel is, voorzichtigheidshalve, als stelpost begroot en wordt pas aan de afdelingen beschikbaar gesteld wanneer de afdelingsbegroting niet toereikend blijkt te zijn. Hier is vooralsnog geen sprake van geweest.

Stelpost organisatieontwikkeling (€ 142.000): er is een stelpost begroot voor de organisatieontwikkeling van De Connectie. In 2023 is deze post nog niet nodig geweest en valt hiermee vrij ten gunste van het resultaat. Er zijn nog geen concrete plannen ten aanzien van de besteding van deze stelpost.

Gezien de zoektocht naar een nieuw financieel evenwicht, ligt het in de rede dat deze middelen structureel terugvloeien naar de gemeenten, alwaar deze integraal kunnen worden afgewogen met de andere gemeentelijke opgaven. Gezien de volatiliteit van de stelpost kapitaalslasten zal de hoogte van het bedrag jaarlijks, op basis van het MIP, worden bepaald.

Ontwerp

4.2.3 Overige ontwikkelingen

Taakstelling ICT (€ 186.000)
In de begroting van De Connectie is in 2023 een taakstelling van 2 fte in 2024 en totaal van 4 fte vanaf 2025 ingeboekt op de formatie voor het applicatiebeheer. De taakstelling hangt samen met de zogeheten rationalisatie en harmonisatie van het applicatielandschap. De (financiële) onderbouwing en uitwerking van de harmonisatie-agenda is bepalend voor de haalbaarheid van deze taakstellende afbouw. Het is nog te vroeg om te stellen dat op applicatiebeheer kan worden bespaard en zo ja, in welke mate. Vooralsnog biedt dit geen perspectief op mogelijke besparingen op applicatiebeheer. Met deze begrotingswijziging wordt de taakstellende afbouw van de formatie voor applicatiebeheer met 2 jaar getemporiseerd.

Hogere kosten WOZ-bezwaren (€440.000)
Al een aantal jaren is een stijging te zien van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde. Voor De Connectie betekent de stijging van het aantal bezwaren vooral een toename van de werklast en de te vergoeden proceskosten. Afgelopen jaar hebben de gemeenten incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de afhandeling van deze bezwaren. Niet al deze middelen bleken nodig en de resterende middelen zijn gereserveerd in de nieuw gevormde bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren.

Op basis van het aantal ingediende bezwaren is een prognose gemaakt van de te verwachten kosten voor de bezwaarafhandeling 2024. Het aantal bezwaren is ongeveer gehalveerd ten opzichte van 2023. Toch is dit aantal hoger dan het aantal bezwaren waarop de reguliere begroting van De Connectie gebaseerd is. De verwachting is daarom dat er ook dit jaar extra middelen voor personele inzet en proceskostenvergoedingen nodig zijn.

Op basis van de aanpassingen in wet- en regelgeving wordt de proceskostenvergoeding nu uitbetaald aan de belanghebbende in plaats van de gemachtigde. Daarnaast is de vergoeding voor proceskosten verlaagd. Een kanttekening hierbij is dat de hoogte van de proceskostenvergoeding is aangevochten bij de hoge raad. Inmiddels heeft de advocaat-generaal aangegeven dat de vergoeding te laag is in vergelijking met andere proceszaken en heeft de hoge raad geadviseerd daar iets aan te doen. Hiermee ontstaat het scenario dat de verlaging (deels) wordt teruggedraaid.

Tot slot houden we in de prognose rekening met de vergoeding van bezwaren over 2023 die in de exploitatie van 2024 vallen. Dit omdat de afhandeling van deze zaken pas in 2024 plaatsvond. Ter dekking van de meerkosten ten opzichte van de begroting wordt €440.000 onttrokken uit de voornoemde bestemmingsreserve.

Terugvloeien bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren (€707.000)
Afgesproken is dat zodra aanpassingen in wet- en regelgeving zijn doorgevoerd en er zicht is op de impact hiervan, het nut en de noodzaak van het aanhouden van een eventueel restant van deze bestemmingsreserve opnieuw zal worden beoordeeld. Inmiddels is er een dusdanig helder beeld over de impact dat het in de rede ligt de resterende middelen (€ 707.000) terug te laten vloeien naar de gemeenten.

Een kanttekening die hierbij moet worden gemaakt is dat het mogelijk is dat in 2025 (en latere jaren) het aantal bezwaren onverminderd hoog zal blijven en hierdoor de benodigde middelen structureel hoger zullen uitvallen dan de hiervoor beschikbare middelen. In dat geval zal de gemeenten worden verzocht de structurele bijdrage hiervoor te verhogen.

Ontwerp

4.3. Investeringsprogramma

Afdeling	Activum omschrijving	Begroting 2024	Doorgeschoven 2023	Mutatie 2024	Begroting 2024
Bedragen x 1.000 euro					
BEL	Software	37	-	-37	-
BR	Gereedschappen	55	-	-	55
BR	Software	14	-	-14	-
DIV	Inrichting gebouwen en inventaris	53	-	-53	-
DIV	Software	49	-	-49	-
FZF	Inrichting gebouwen en inventaris	576	40	90	706
FZF	Personenautos	-	45	-	45
ICT	Hardware	4.439	452	-1.791	3.100
ICT	Telecommunicatie-voorzieningen	-	19	-	19
ICT	Mob App (tablets/labtops/smartphone)	1.947	797	-994	1.750
Totaal investeringen vaste activa		**7.170**	**1.353**	**-2.848**	**5.675**

Doorgeschoven 2023
Een deel van het investeringsprogramma (IP) 2023 is doorgeschoven naar 2024. Voor een meer inhoudelijke toelichting kan worden verwezen naar de jaarrekening 2023. Het doorschuiven van investeringen levert een incidenteel voordeel op kapitaalslasten. Voor deze ruimte is een stelpost opgenomen welke jaarlijks vrijvalt ten gunste van het resultaat. Gezien het meerjarige karakter hiervan, vloeien deze middelen terug naar de gemeenten.

Mutatie 2024
In de regio spelen meerdere huisvestingsontwikkelingen die ook van invloed zijn op het investeringsniveau bij De Connectie. De gemeente Rheden zal, na een periode van tijdelijke huisvesting, eind 2024 het nieuwe gemeentehuis betrekken. In de investeringsplanning is ten dele rekening gehouden met de inrichting en ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis. Uitbreidingsinvesteringen worden verwerkt zodra de omvang hiervan bekend is. De gemeente Renkum overweegt het huidige gemeentehuis te renoveren. Hierop vooruitlopend zullen dit jaar de bureaustoelen worden vervangen.

Steeds meer software wordt in gebruik genomen in de vorm een SAAS[8]-oplossing. Dit is onderdeel van de cloudstrategie. De kosten voor SAAS-oplossingen moeten, op basis van de verslaggevingsvoorschriften, anders worden verwerkt. Als gevolg hiervan worden de (licentie-)kosten van deze oplossingen in de exploitatiebegroting opgenomen in plaats van de aanschaf- en implementatiekosten in de investeringsbegroting. Het investeringsprogramma is aangepast op deze ontwikkeling. De vrijvallende kapitaalslasten worden gebruikt voor de dekking van de licentiekosten.

De vervanging van servers wordt uitgesteld om beter zicht te hebben op de exacte behoefte. Het selectietraject zal dit jaar opgestart worden waarna de investering in 2025 zal plaatsvinden. De investeringen in mobiele apparatuur heeft betrekking op de vervanging van mobiele telefoons en laptops. De vervanging van mobiele apparatuur hangt samen met de, vaak iets langere, technische levensduur van de apparatuur. Naar verwachting zal hierdoor het niveau van de investeringen lager uitvallen dan initieel in de investeringsplanning voor 2024 is opgenomen.

[8] Software as a Service

5. Bijlagen

5.1. Effecten bijdragen per gemeente

Arnhem

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Arnhem	**I/S**				
Kadercorrecties agv (bestuurlijke) besluitvorming					
E-HRM projectkosten	I	265	-	-	-
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support	S	1.018	1.018	1.018	1.018
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	133	133	133	133
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	8	8	8	8
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire Zaken	S	8	8	8	8
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	158	158	158	158
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	71	71	71	71
Overige kadercorrecties					
Instandhouding facilitaire werkplekken ODRA	S	405	405	405	405
Hogere huisvestingslasten	S	176	180	182	182
Totaal Kadercorrecties		2.243	1.982	1.984	1.984
Totaal		**37.629**	**37.101**	**37.085**	**37.085**

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Arnhem	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2024-2027		35.386	35.119	35.101	35.101
Primitieve begroting		35.386	35.119	35.101	35.101
Kadercorrecties B-rap 1		2.243	1.982	1.984	1.984
Primitieve begroting na kadercorrecties		37.629	37.101	37.085	37.085
Ontwikkelingen begroting 2024-2027					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	17	17	17	17
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	10	10	10	10
Compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	1.254	1.244	1.240	1.240
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-609	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-404	-404	-404	-404
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-102	-102	-102	-102
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-	-135	-135	-135
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	133	269	135	-
Toename WOZ-bezwaren					
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	S	-507	-	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2024-2027		-207	900	761	627
Totaal		**37.421**	**38.001**	**37.846**	**37.712**

Ontwerp

Renkum

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Renkum	**I/S**				
Kadercorrecties agv (bestuurlijke) besluitvorming					
E-HRM projectkosten	I	40	-	-	-
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	5	5	5	5
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	1	1	1	1
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Facilitaire Zaken	S	0	0	0	0
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	35	35	35	35
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	11	11	11	11
Totaal Kadercorrecties		93	53	53	53
Totaal		**5.256**	**5.175**	**5.172**	**5.172**

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Renkum	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2024-2027		5.163	5.122	5.119	5.119
Primitieve begroting		5.163	5.122	5.119	5.119
Kadercorrecties B-rap 1		93	53	53	53
Primitieve begroting na kadercorrecties		5.256	5.175	5.172	5.172
Ontwikkelingen begroting 2024-2027					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	3	3	3	3
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	2	2	2	2
Compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	189	187	187	187
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-92	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-61	-61	-61	-61
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-15	-15	-15	-15
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-	-20	-20	-20
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	20	41	20	-
Toename WOZ-bezwaren					
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	S	-76	-	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2024-2027		-31	136	115	94
Totaal		**5.224**	**5.311**	**5.287**	**5.267**

ontwerp

Rheden

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Rheden	**I/S**				
Kadercorrecties agv (bestuurlijke) besluitvorming					
E-HRM projectkosten	I	65	-	-	-
Kadercorrecties agv maat- en meerwerk					
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Management Support	S	210	210	210	210
Structurele doorwerking maat- en meerwerk ICT	S	33	33	33	33
Structurele doorwerking maat- en meerwerk Basisregistraties	S	2	2	2	2
Structurele doorwerking uitbreiding devices Gemeenten	S	71	71	71	71
Structurele doorwerking uitbreiding devices De Connectie	S	17	17	17	17
Totaal Kadercorrecties		398	333	333	333
Totaal		**8.783**	**8.653**	**8.649**	**8.649**

		Begroting	meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro					
Rheden	**I/S**				
Bijdrage MJPB 2024-2027		8.385	8.320	8.316	8.316
Primitieve begroting		8.385	8.320	8.316	8.316
Kadercorrecties B-rap 1		398	333	333	333
Primitieve begroting na kadercorrecties		8.783	8.653	8.649	8.649
Ontwikkelingen begroting 2024-2027					
Loon- en prijsontwikkelingen					
Onderhoudsronde HR21	S	4	4	4	4
Tegemoetkoming premie arbeidsongeschiktheidsverzekering	S	2	2	2	2
Compensatie loon- en prijsontwikkelingen	S	307			
Stelposten					
Stelpost kapitaalslasten	S	-149	-	-	-
Stelpost autonome prijsontwikkelingen	S	-99	-99	-99	-99
Stelpost organisatieontwikkeling	S	-25	-25	-25	-25
Overige ontwikkelingen					
Taakstelling Applicatiebeheer ICT	S	-	-33	-33	-33
Temporiseren taakstelling Applicatiebeheer ICT	I	33	66	33	-
Toename WOZ-bezwaren					
Teruggave bestemmingsreserve afhandeling WOZ-bezwaren	S	-124	-	-	-
Totaal Ontwikkelingen begroting 2024-2027		-51	-84	-117	-150
Totaal		**8.733**	**8.569**	**8.532**	**8.499**

Ontwerp

5.2. Ontwikkeling MJPB 2024-2027 per programma

	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027
Bedragen x 1.000 euro				
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING GEMEENTEN				
Lasten	44.866	44.212	44.243	44.246
Baten	-25	-25	-25	-25
Saldo baten en lasten	**44.841**	**44.188**	**44.219**	**44.221**
Toevoeging aan reserves	362	375	374	374
Onttrekkingen aan reserves	-118	-	-	-
Saldo na reserves	**45.086**	**44.563**	**44.593**	**44.595**
PROGRAMMA BELASTINGEN GEMEENTEN				
Lasten	4.564	4.104	4.102	4.102
Baten	-308	-308	-308	-308
Saldo baten en lasten	**4.256**	**3.796**	**3.794**	**3.794**
Toevoeging aan reserves	70	70	70	70
Onttrekkingen aan reserves	-1.147	-	-	-
Saldo na reserves	**3.179**	**3.866**	**3.864**	**3.864**
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERHEAD				
Lasten	4.475	5.046	4.828	4.638
Baten	-52.715	-53.522	-53.305	-53.118
Saldo baten en lasten	**-48.240**	**-48.477**	**-48.478**	**-48.480**
Toevoeging aan reserves	164	27	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-210	-	-	-
Saldo na reserves	**-48.286**	**-48.450**	**-48.478**	**-48.480**
Totaal saldo baten en lasten	**858**	**-493**	**-465**	**-465**
Totaal saldo na reserves	**-21**	**-21**	**-21**	**-21**

Ontwerp

gemeente Rheden

Memo

datum
20 juni 2024

voor

Afdeling/cluster

Onderwerp
Jaarstukken 2023, 1e Berap 2024, MJPB 2025-2028 De Connectie (24.41)

In de voorbereidende raadsvergadering van 11 juni jl is een vraag gesteld over de financiële verwerking van de bijdrage van de gemeente aan De Connectie in 2024. Dit heeft geleid tot een aanpassing in het bijbehorende raadsvoorstel waarbij de tekstuele aanvullingen in rood zijn weergegeven. Ook de financiële tabel is aangepast.

Het raadsvoorstel is op de volgende onderdelen aangepast:

Op basis van de verdeelsleutel betekent dit dat € 320.075,- (17,5%) terugvloeit naar de gemeente Rheden. Deze te ontvangen bijdrage wordt verwerkt in de gemeentelijke 2e bestuursrapportage 2024.

1e Bestuursrapportage 2024
De eerste bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage ten opzichte van de begroting van het lopende jaar en bevat de te verwachten ontwikkelingen voor het lopende jaar. De te verwachte verhoging van de bijdrage voor 2024 bedraagt € 347.000,- (som kadercorrecties € 398.000 -/- ontwikkeling € 51.000). Deze bijstelling wordt verwerkt in de gemeentelijke 2e bestuursrapportage 2024.

In onderstaande tabel leest u de financiële consequenties van de 1e Bestuursrapportage 2024 en de MJPB 2025-2028 voor de gemeente Rheden (x € 1.000,-).

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel/ Incidenteel*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Budget:		8.790	8.728	8.724	8.944	8.944
Af: aangegane verplichtingen:						
Bij: inkomsten:						
Beschikbaar:	s	**8.790**	**8.728**	**8.724**	**8.944**	**8.944**
Connectie : primitieve begroting Rheden	s	8.385	8.320	8.316	8.316	8.316
Kadercorrecties	s	398	333	333	333	333
Ontwikkelingen begroting / mjb	s/i	-51	561	525	491	491
Totale bijdrage:		**8.733**	**9.214**	**9.174**	**9.140**	**9.140**
Verschil:		**57**	**-486**	**-450**	**-196**	**-196**

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Dorus Klomberg	1 Samenleving	3 Goede gezondheid en Welzijn 4 Kwaliteitsonderwijs 8 Eerlijk werk en economische groei 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
08 mei 2024	7	4

rol raad	soort document
Ter besluitvorming	

voorbereidende vergadering	agendapunt
11 juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Jaarstukken MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

INHOUD VOORSTEL

1. De raad wordt voorgesteld de zienswijze, zoals opgenomen in bijgaande brief, te geven op de gewijzigde begroting 2024, de meerjarenbegroting 2025-2028 en het programmaplan 2025 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG).
2. Verder wordt de raad de jaarstukken 2023 van de MGR SDCG, inclusief het accountantsverslag over de jaarstukken 2023, ter kennisneming aangeboden.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

Op 1 april 2017 is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG) van start gegaan. De MGR SDCG kent drie programma's, waarbinnen zij de haar opgedragen taken regionaal uitvoert in zes modules. Met ingang van 1 januari 2024 is de zesde module Regionale Facilitering Zorg aan de MGR toegevoegd.
Boven de modules heeft de MGR een kleine beheerorganisatie die voldoende is toegerust om de taken waarin gemeenten willen samenwerken effectief, efficiënt en in samenhang uit te voeren.

Voorliggend voorstel ziet toe op het ter kennisname aan de raad aanbieden van de jaarstukken 2023, inclusief het accountantsverslag over de jaarstukken 2023. Daarnaast wordt uw raad uitgenodigd om een zienswijze te geven op de gewijzigde begroting 2024, het programmaplan 2025 en de meerjarenbegroting 2025-2028.

2 Wat is de aanleiding?

Jaarstukken 2023
Het Dagelijks Bestuur heeft de jaarrekening over het voorgaande jaar en het jaarverslag met het accountantsverslag verzonden naar het college ter informatie voor de raden. Dit betreft de jaarrekening en het jaarverslag van de MGR met de vijf modules.

De programmaverantwoording van de MGR bevat een beeld van ontwikkelingen in het algemeen en per module in het bijzonder, de verrichte werkzaamheden en gerealiseerde doelen en wat het heeft gekost.
2023 kenmerkte zich door gestegen energiekosten en hoge inflatie.
Dit leverde zorgen op bij inwoners en specifiek bij de SW-medewerkers.

In 2023 vervielen de laatste maatregelen voor Covid-19. In de loop van het jaar werd steeds duidelijker wat de periode van 2 jaar Covid-19 voor mentale gevolgen bij jeugdigen en effecten op de arbeidsmarkt heeft gehad. De arbeidsmarkt is heel krap geworden. Dat is zichtbaar bij de kansen en uitdaging voor het WSP om kansen te realiseren voor inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Ook is het terug te zien in de zorgen over de arbeidsmarkt van de zorgaanbieders en het onderwijs.

Gewijzigde begroting 2024
Voor 2024 ligt er een gewijzigde begroting. De redenen voor het wijzigen van de begroting zijn tweeledig. Ten eerste is er sprake van autonome ontwikkelingen. Ten tweede zijn er ontwikkelingen binnen het uitvoeringsbeleid. Qua autonome ontwikkelingen hebben de indexaties van lonen en prijzen impact. In het uitvoeringsbeleid zijn de onderstaande ontwikkelingen van invloed op de financiele begroting.

- Module Inkoop Zorg

Bij de module Inkoop Zorg wordt de operationele aansturing en strategische positie van het inkoopbeleid verbeterd. Aan de andere kant wordt de begroting voor het onafhankelijk Wmo toezicht terug gebracht naar het gerealiseerde niveau in de afgelopen jaren.

- Module RBL

Als gevolg van de aangepaste formatierichtlijn wordt in 2024 de tweede stap in de formatie voor leerplicht uitgevoerd. Er wordt een besparing op de huisvestingskosten gerealiseerd.

- Module WSP

Vanaf 2024 komen de lasten van het Steunpunt SROI voor rekening van deelnemende gemeenten. Dit was al opgenomen in de primaire begroting. Net als bij RBL wordt een besparing op overhead, waaronder huisvestingskosten, gerealiseerd.

- Module WgSW

De begroting voor WgSW daalt in 2024 als gevolg van een hoger dan begrote uitstroom in 2024 en lagere loonkostenstijging dan begroot in 2024.

- Module Regionale Facilitering Zorg

Nieuw in 2024 is de module Regionale Facilitering Zorg. Deze module bestaat uit het regiosecretariaat Zorg, het regionaal advies en regionale projecten Jeugd.

- Overhead

De stijging van de loonkosten conform CA SGO is hoger dan begroot in de primaire begroting. Vanaf 2024 heeft de MGR een fulltime directeur/secretaris. Wel is er sprake van een synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule Regionale Facilitering Zorg.

Programmaplan 2025
Conform de gemeenschappelijke regeling van de MGR is een programmaplan 2025 voor de zes modules van de MGR en de MGR beheerorganisatie opgesteld. Dit is de basis voor de begroting 2025. Deze wordt op dezelfde wijze als de begroting voorgelegd aan de raden voor een zienswijze. Het programmaplan 2025 is samen met de meerjarenbegroting een integraal onderdeel van de begroting 2025 (deel 2: beleidsbegroting).

- Module Inkoop zorg
  Inkoop SDCG blijft de regiogemeenten ondersteunen en faciliteren bij het effectief inzetten van inkoop als instrument om beleidsdoelstellingen te realiseren. Inkoop SDCG gaat een meer leidende rol pakken in het traject dat nodig is om te komen tot meer concrete inkoopopdrachten en bijbehorende realistische concrete doelstellingen. De samenhang in het zorgaanbod, met name gericht op die groepen inwoners die onder diverse wettelijke regelingen vallen, willen we samen met de aanbieder vergroten.

- Module Regionale Facilitering Zorg
  De module Facilitering Zorg is in januari 2024 gestart. De werkzaamheden voor de nieuwe module bestaan uit het regiosecretariaat en het regioadvies Jeugd. Het team regionaal adviseurs jeugd ondersteunt de regio in de gezamenlijke ontwikkeling, houdt overzicht op alle activiteiten en thema's en daarmee ook op de voortgang van het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd.

- Module RBL
  Met de uitvoering van de (wettelijke) taken heeft het RBL de ambitie dat zoveel mogelijk jeugdigen een route volgen naar een startkwalificatie. Jeugdigen die ongeoorloofd verzuimen of (dreigen) uit te vallen, begeleidt het RBL terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid.

- Module WSP
  Het WSP geeft werkgevers een compleet pakket aan dienstverlening. In de dienstverlening heeft WSP de volgende focuspunten: preventie en baanbehoud, inclusieve arbeidsmarkt, maatwerk, drempelloze klantreis en intensivering van de samenwerking met het UWV en de gemeente.

- Module WgSW
  Ook voor 2025 wordt invulling gegeven aan de formele werkgeversrol voor ca 1600 SW-medewerkers.

- Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten
  Met de inwerkingtreding van de gewijzigde wet Inburgering zijn gemeenten verplicht om statushouders een inburgeringsvoorziening aan te bieden. Het contractmanagement daarvan is bij de MGR belegd.

- Beheer
  De MGR voert de basistaken uit die randvoorwaardelijk zijn voor de modules. Daarbij wordt gekeken naar ontwikkelingen in het sociaal domein en de samenhang met de uitvoering van taken door de modules van de MGR.

Meerjarenbegroting 2025-2028
De meerjarenbegroting is gebaseerd op het Programmaplan 2025. Daarbij is voortgebouwd op de gewijzigde begroting 2024. Voor de begroting 2025 wordt aangesloten bij de september circulaire 2023:een loonindexatie van 5,8% voor 2025 en een prijsindexatie van 1,6% voor 2025. voor 2026 en verder wordt in de meerjarenbegroting zonder indexatie gerekend.
De MGR heeft van de deelnemende gemeenten het verzoek ontvangen om inzichtelijk te maken welke perspectieven er zijn om de kosten te beheersen. De MGR heeft voor de begroting 2025, en ook voor 2024, kritisch gekeken naar door de bedrijfsvoering op te halen efficiëntievoordelen. Deze zijn in de begroting verwerkt. Om ook tot perspectieven te komen op hoe er beleidsinhoudelijk kan worden gehandeld om kosten te besparen, zal de MGR in samenwerking met de gemeenten een verdieping uitvoeren. De uitwerking daarvan zal zijn weerslag vinden in 2026 en verder.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
De wet Gemeenschappelijke Regelingen (wgr)
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland
De beleidsnotitie samenwerkingsverbanden

4 Wat willen wij bereiken?

Met het voorleggen van de documenten wordt beoogd dat de raad van Rheden tijdig een zienswijze indient bij de MGR.

De overige stukken worden ter kennisname aan de raad aangeboden om informatie te verstrekken over de ontwikkelingen ten aanzien van de regionale samenwerking via de MGR.

De MGR is een modulaire gemeenschappelijke regeling waarin verschillende modules zijn ondergebracht. De modules hebben raakvlakken met verschillende beleidsterreinen en inherent daaraan ook met verschillende Global Goals. Wij leveren in ieder geval een bijdrage aan Global Goal 3: Goede gezondheid en Welzijn, Global Goal 4: Kwaliteitsonderwijs, Global Goal 8: Eerlijk werk en economische groei en Global Goal 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

Het Algemeen Bestuur zal de gewijzigde begroting 2024, het programmaplan 2025 en de meerjarenbegroting 2025-2028 in haar vergadering van 5 september 2024 vaststellen. Vandaar dat de raden verzocht wordt om voor het zomerreces zienswijzen kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van de MGR. Het Dagelijks Bestuur ontvangt graag uiterlijk 8 juli 2024 uw zienswijze.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

Ten aanzien van de jaarrekening 2023

Voor 2023 geeft de realisatie ten opzichte van onze Begroting (2e Bestuursrapportage 2023) het volgende beeld (bedragen x € 1.000):

Samenwerkingsmodule	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Beheer en Inkoop	272	214	-58
Onderwijszaken	208	197	-11
WSP	195	182	-13
Werkgeverschap SW	6.787	6.484	-303
Inburgering	8	8	0
Totaal	**7.470**	**7.085**	**-385**

De totale gemeentelijke bijdrage voor de MGR met haar modules is lager dan begroot. Dit komt deels door de lagere kosten voor de module Werkgeverschap SW, die te maken hebben met een hogere uitstroom van SW-medewerkers in 2023 en daarmee lagere loonkosten dan begroot. Daarnaast werd in de begroting rekening gehouden met een verwachte loonkostenstijging van 7% in verband met de onzekerheid over de CAO ontwikkelingen. De daadwerkelijke loonlostenstijging was 5,5%.

Gewijzigde begroting 2024 en de meerjarenbegroting 20025-2028
Het verwerken van de begrotingswijzigingen van de MGR in de Programmabegroting van Rheden geeft het volgende financiële effect (bedragen x € 1.000):

Programmabegroting 2024 was:

Samenwerkingsmodule	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Beheer en Inkoop	254	254	254	254
Onderwijszaken	233	233	233	233
WSP	222	222	222	222
Werkgeverschap SW	6.581	6.252	5.939	5.642
Inburgering	8	8	8	8
Totaal MGR	**7.298**	**6.969**	**6.656**	**6.359**
Regiobudget	110	110	110	110
MGR + Regiobudget	**7.408**	**7.079**	**6.766**	**6.469**

Programmabegroting 2024 wordt:

Samenwerkingsmodule	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Beheer en Inkoop	265	278	278	278
Onderwijszaken	236	266	266	266
WSP	222	244	244	244
Werkgeverschap SW	6.372	6.405	6.085	5.781
Inburgering	9	9	9	9
Reg. Facilitare Zaken	113	115	115	115
Totaal MGR	**7.217**	**7.317**	**6.997**	**6.693**

De begrotingswijzigingen die verwerkt worden in de 1e Bestuursrapportage 2024 zijn:

Samenwerkingsmodule	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Beheer en Inkoop	11	24	24	24
Onderwijszaken	3	33	33	33
WSP	0	22	22	22
Werkgeverschap SW	-209	153	146	139
Inburgering	1	1	1	1
Reg. Facilitare Zaken	3	5	5	5
Totaal	**-191**	**238**	**231**	**224**

Het Regiobudget is vanaf 2024 overgezet naar de module Regionale Facilitaire Zaken en maakt daarmee onderdeel uit van de Begroting MGR.

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat de bijdrage aan de MGR vanaf 2025 toeneemt. Gezien onze financiële situatie vanaf 2025 en naar beneden bijstelling van het gemeentefonds vanaf 2026, zal ook de dienstverlening door de MGR aangepast moeten worden, net als de dienstverlening aan onze inwoners. Met de zienswijze van de raad wordt de MGR gevraagd om in de begroting 2025 qua indexatie exact aan te sluiten bij de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten via het accres gecompenseerd krijgen. Daarnaast wordt de MGR gevraagd om voor de begroting 2026 en verder voorstellen uit te werken voor inhoudelijke en/of bedrijfsvoering technische keuzes in de dienstverlening van de MGR opdat het middelenbeslag wordt verminderd.

7 Wat zijn de risico's?
Voor de MGR geldt dat de kosten, ook in het geval de vastgestelde begroting wordt overschreden, worden verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de vastgestelde verdeelsleutel. De kans dat dit voorkomt wordt ingeschat op laag.
Om onvoorziene uitgaven op te kunnen vangen, zijn er beperkte bestemmingsreserves per module ingericht (max. 50k). Voor WgSW is dit 1% van de loonsom.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
De documenten zijn voorbereid in samenwerking met de ambtelijke vakgroepen van de samenwerkende gemeenten. De deelbegrotingen van de modules zijn behandeld en geaccordeerd in de desbetreffende bestuurscommissies.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
Gemeenten koppelen hun zienswijze terug aan het Dagelijks Bestuur van de MGR.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Jaarlijks worden de samenwerking en werkwijze van de MGR geëvalueerd. De raad wordt hier via de vaste P&C-momenten over geïnformeerd.

Velp, 08 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Het Dagelijks Bestuur van de Modulaire
Gemeenschappelijke Regeling
Dorpsplein 1
6931 CZ WESTERVOORT

datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
	RHD-	--
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Gretha Oosterveld-Huizing	06-15 26 98 71	--

onderwerp
Zienswijze gemeenteraad.

Geacht Bestuur,

Onze gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 27 juni 2024 gesproken over:
- de gewijzigde begroting 2024;
- het programmaplan 2025;
- de meerjarenbegroting 2025-2028.

Wij delen u hierbij mede dat de raad van de gemeente Rheden op 27 juni jl. de onderstaande zienswijze heeft gegeven op de gewijzigde begroting 2024, het programmaplan 2025 en de meerjarenbegroting 2025-2028 van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG).

Zienswijze
Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds met ruim 2 miljard naar beneden bijgesteld. Dit heeft grote consequenties voor onze inkomsten uit het gemeentefonds en daarmee voor de dienstverlening aan onze inwoners. Net als alle gemeenten zijn ook wij nadrukkelijk op zoek op welke wijze wij onze dienstverlening kunnen aanpassen, lees versoberen, zodat we een structureel sluitende begroting kunnen indienen.

Het betreft niet alleen dienstverlening die door gemeente zelf wordt verzorgd, maar ook door de uitvoeringsorganisaties die via gemeenschappelijke regelingen aan onze gemeente verbonden zijn. Dat geldt ook voor de MGR SDCG. Dit betekent, dat de korting in het gemeentefonds een direct gevolg heeft op de beschikbare middelen die onze gemeente heeft om de activiteiten van de MGR SDCG te financieren. Wij zien hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze inkomstenterugval te accommoderen. In uw conceptbegroting herkent u de grote financiële opgave waarmee de gemeenten vanaf 2026 worden geconfronteerd en erkent u dat er, een ieder vanuit zijn eigen rol, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt.

U dient uw begroting nog vast te stellen. Wij vragen u vanuit het hiervoor genoemde gezichtspunt bij de vaststelling van uw begroting voor het jaar 2025 en verder te bezien hoe u kunt bijdragen aan het oplossen van ons gezamenlijk financieel probleem. We sluiten daarmee ook aan bij het signaal dat de wethouders Financiën uit de regio Arnhem in december 2023 per brief naar een aantal Gemeenschappelijke Regelingen hebben afgegeven. Uit ambtelijk en bestuurlijk contact is gebleken, dat u dit jaar onderzoek gaat doen naar concrete voorstellen om tot vermindering van uitgaven te komen. Deels zal dit moeten gebeuren door in gezamenlijk overleg de door u geleverde diensten anders uit te voeren dan wel te versoberen of verminderen.

Voor de Begroting 2025 vragen wij u als uitgangspunt voor de indexatie voor 2025 exact aan te sluiten bij de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten via het accres gecompenseerd krijgen.

Voor zover dit niet of nog beperkt in de Begroting 2025 is gedaan, vragen wij u om ook in de Begroting 2026 en verder voorstellen uit te werken voor inhoudelijke en/of bedrijfsvoering technische keuzes in uw dienstverlening opdat het middelenbeslag wordt verminderd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

MGR sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG)
Postbus 2100
6802 CC ARNHEM

Tel. (026) 7029 777

Raden van de deelnemende gemeenten

Datum : 28 maart 2024
Onderwerp : Aanbiedingsbrief financiële jaarstukken en Kaderbrief met verzoek om indienen raadszienswijze

Geachte heer, mevrouw,

De MGR sociaal domein Centraal Gelderland voert sinds april 2017 diensten uit voor 11 gemeenten. Dat doen we op het terrein van inkoop zorg en inburgeringstrajecten, leerplicht en voortijdig schooluitval, werkgeversdienstverlening en werkgeverschap voor inwoners met een SW-indicatie en facilitering overige regionale taken sociaal domein voor Programma Zorg . Uw gemeente neemt deel aan deze modulaire gemeenschappelijke regeling voor één of meerdere modules. Daarom bieden wij u de concept gewijzigde begroting 2024, het programmaplan 2025 en de concept meerjarenbegroting 2025-2028 aan. Tevens ontvangt u een kaderbrief bij de concept begroting 2025 en meerjarenbegroting.
U ontvangt verder een samenvatting van het vastgestelde jaarverslag en jaarrekening en de jaarstukken 2023. De goedkeurende controleverklaring volgt zodra wettelijk duidelijk is welke vorm deze moet krijgen.

Informatiebijeenkomst
Wij beseffen dat de huidige financiële ontwikkelingen complex en onzeker zijn. Dit doet een groot beroep op u als gemeente. Daarom hebben we onze best gedaan om de ontwikkelingen, hoewel dit jaar bij de MGR beperkt, zo goed en volledig mogelijk te duiden.
Wij geven u met deze kaderbrief inzicht in de stukken die voorliggen. Daarnaast nodigen wij u, samen met andere samenwerkingsverbanden in de regio Arnhem, als raadslid graag uit voor een regionale informatiebijeenkomst op maandagavond 13 mei 2024. Via de griffies ontvangt u verdere informatie.

Zienswijzen
Wij houden rekening met de nieuwe termijn van 12 weken voor het indienen van een zienswijze op de begroting. Wij vernemen graag uiterlijk 8 juli 2024 uw zienswijze op de concept begrotingswijziging 2024 en de concept meerjarenbegroting 2025-2028, waarin het programmaplan 2025 is opgenomen. Daarna zal het Algemeen Bestuur op 5 september 2023 besluiten kunnen nemen over de begrotingswijziging 2024, de meerjarenbegroting 2025-2028, waaronder het programmaplan 2025.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur

J. Goossen
Voorzitter MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

Bijlagen:
- Kaderbrief met overzicht bijdrage van uw gemeente voor 2023, 2024 en 2025 aan de MGR SDCG
- Concept begrotingswijziging 2024, programmaplan 2025 concept meerjarenbegroting 2025-2028
- Samenvatting Jaarverslag en jaarrekening 2023 MGR SDCG
- Jaarverslag en jaarrekening 2023 met controleverklaring

Bijlage: Kaderbrief

De begroting 2025 wordt berekend op basis van de prognose 2024 en de onderstaande kaders voor bestaand beleid.

De loonontwikkeling uit de CAO SGO en CAO SW zijn bekend voorafgaande aan het opstellen van de begroting. Voor de begroting 2025 e.v. wordt aangesloten bij de septembercirculaire 2023.

1) Op basis van bovenstaande overwegingen zijn de volgende indexeringen van toepassing voor de komende jaren:

	2024	2025	2026-2028
Loonvoet (CAO SGO + inschaling)	6,7%	5,8%	geen
Index Materieel Overheidsconsumptie	3,5%	1,6%	geen

Voor 2026 en verder wordt in de meerjarenraming zonder indexatie gerekend.

2) Personeelskosten:
   - De personeelskosten zijn geraamd op basis van de inschaling van de benodigde bezetting en de verwachte kosten van de flexibele schil. De personeelskosten worden begroot op werkelijke loonkosten van de bezetting. Dat betekent dat er geen ruimte is begroot voor hogere inschaling bij werving en selectie en/of inhuur, tenzij dit nadrukkelijk is aangegeven.
   - Het verwachte uitstroompercentage SW op basis van pensionering, langdurige ziekte, ondergrens etc. is 5% voor zowel 2024 als voor de jaren 2025-2028.

3) De indexatie van materiële kosten volgt de septembercirculaire.

Nieuw uitvoeringsbeleid 2024
Voor het versterken van de operationele aansturing contractmanagement en juridische advisering bij de module Inkoop worden een senior contractbeheerder en een jurist aangetrokken. De kosten hiervoor kunnen binnen de bestaande begroting worden opgevangen. Voor het effectiever inspelen op en beïnvloeden van de landelijke ontwikkelingen binnen inkoop zorg wordt een strategisch inkoopadviseur ingezet. Deze wordt deels uit bestaande middelen en deels uit nieuwe middelen gefinancierd. In 2025 worden ICT middelen van de medewerkers module Inkoop vervangen

Binnen de module RBL wordt de tweede stap gezet in de invulling van de nieuwe formatierichtlijn van branchevereniging Ingrado voor leerplichttaken, waaronder kwalificatieplicht MBO. Tevens worden de aanbevelingen uit het organisatieonderzoek naar de toekomstbestendige inrichting en management van het RBL geïmplementeerd. In 2024 wordt er bij RBL een incidentele subsidie ontvangen voor het inzetten van een transitiecoach. Er is een besparing op de overhead, o.a. de huisvesting gerealiseerd.

In de module WSP is het Steunpunt SROI na wijziging van de regeling formeel geborgd als submodule. In 2023 werd het Steunpunt reeds uitgevoerd, maar werd als externe opdracht gefinancierd uit regionale middelen. De benodigde gemeentelijke bijdrage voor 2024 is al in de primaire begroting 2024 opgenomen. Per 2024 is het WSP verhuist naar de locatie bij Scalabor. Dit zorgt voor een besparing op de huisvestingskosten. Vanaf 2025 worden er kosten begroot voor de vervanging van werving- en selectiesoftware.

Voor de module Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening is er eind 2023 een nieuw onderhandelingsakkoord gesloten voor de CAO SW. We gaan er vanuit dat de loonafspraken voor 2024 niet meer wijzigen, maar moeten hiervoor wel een inschatting maken van de Loon en Prijsontwikkeling. Hiertoe sluiten we aan bij de septembercirculaire 2023. Het drempelinkomen voor de toekenning van het

Lage Inkomens Voordeel (LIV) is in 2024 verhoogd naar 104% van het WML. Dit heeft tot gevolg dat de MGR voor een groep SW'ers in 2024 geen LIV meer ontvangt. In 2025 wordt de LIV in zijn geheel afgeschaft. Dit zorgt in eerste instantie voor een kostenverhogend effect voor gemeenten. Er is een wetsvoorstel in behandeling om een compensatie voor het wegvallen van de LIV in de rijksbijdrage Wsw op te nemen. Deze compensatie gaat echter rechtstreeks naar de gemeenten en niet naar de MGR.
De hogere kosten bij de MGR worden dan gecompenseerd door een hogere rijksbijdrage.

Voor de module CMI worden de werkzaamheden ongewijzigd voortgezet. Voor deze module is alleen een indexatie opgenomen.

De module Regionale Facilitering Zorg is nieuw in 2024 en bestaat voornamelijk uit facilitering van het regiosecretariaat, regionaal advies Jeugd en bijbehorende projecten. Het regioadvies en regionale projecten volgen uit het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd, vastgesteld door de colleges.
In het eerste jaar houden we rekening met een eenmalig budget voor een archiefopdracht ter grootte van €35.000.
De beoogde verdeling van gemeentelijke bekostiging van de module RFZ is volgens de verdeelsleutel Jeugdigen in de gemeente. In de huidige regeling MGR SDCG is nog een verdeelsleutel naar inwoners in de gemeente opgenomen. Bij de volgende wijziging van de regeling zal dit worden aangepast. Vooruitlopend hierop wordt de verdeelsleutel Jeugdigen al toegepast in de begroting. In de bijlage is een financiële uitwerking per gemeente opgenomen.

Voor de loonkomsten van het eigen personeel wordt de CAO SGO 2024-2025 gehanteerd. Belangrijkste elementen zijn 6% loonsverhoging in twee stappen, een hogere eventuele arbeidsmarkttoelage en extra verlof. Door de stijging van het totale personeel, neemt ook het opleidingsbudget (2% van de loonkosten) toe. Per 1 februari 2024 is een nieuwe directeur/secretaris fulltime in dienst met kort overlap tussen de vorige en huidige directeur. De communicatiecapaciteit wordt iets uitgebreid.
Op de schatkistrekening van de MGR wordt sinds 2023 rente ontvangen. Vanaf 2024 worden rentebaten opgenomen in de begroting.

Financiële positie gemeenten
De financiële positie van gemeenten zijn onzeker. In dat kader is een verzoek ontvangen van de deelnemende gemeenten om inzichtelijk te maken welke perspectieven er zijn om de kosten te beheersen. De MGR heeft voor de begroting 2024 en 2025 kritisch gekeken naar de bedrijfsvoering op te behalen efficiëntievoordelen. Deze zijn in de begroting verwerkt. Om ook tot perspectieven te komen op hoe er beleidsinhoudelijk kan worden gehandeld om kosten te besparen, zoals door afschaling maar ook door het versterken van samenwerking om voordelen te behalen of kosten te besparen, zal de MGR in samenwerking met de gemeenten een verdieping uitvoeren.. De uitwerking van de verdieping zal zijn weerslag vinden in 2026 en verder.

Begrotingswijziging 2024
Er wordt nu een begrotingswijziging 2024 aan u voorgelegd waarover u uw zienswijze kunt geven.

Impact op begroting 2024-2025 t.o.v. primaire begroting
Autonome ontwikkelingen en het uitvoeringsbeleid zijn van invloed op de financiële begroting. Daarnaast wordt in het kader van een efficiënte uitvoeringsorganisatie in relatie tot de financiële kaders van de deelnemende gemeenten, kritisch gekeken waar besparingen mogelijk zijn en wordt er scherp en realistisch begroot.

- <u>Inkoop zorg:</u>
    - Aantrekken senior contractbeheerder en jurist Inkoop. Dit wordt opgevangen binnen bestaande begroting. Financieel effect: *Nihil*.

- Aantrekken van strategisch inkoopadviseur. Deze wordt deels uit bestaande middelen en deels uit nieuwe middelen gefinancierd. Financieel effect: *Structureel € 50.000,-*
- Vervanging ICT in 2025. Financieel effect: *Incidenteel € 15.000,-*
- We brengen de begroting voor het onafhankelijk WMO toezicht terug naar het gerealiseerde niveau de afgelopen jaren. Financieel effect: *Structureel -€ 40.000*
- Uitfaseren systeem voor het publiceren van de raamovereenkomst. Financieel effect: *Structureel - € 20.000*

- RBL:
  - Tweede stap invulling van de aangepaste formatierichtlijn leerplicht. Dit was reeds opgenomen in primaire begroting. Financieel effect: *€ 200.000.*
  - Incidentele lasten implementatie organisatieonderzoek naar de toekomstige inrichting en management van het RBL. Structurele lasten waren al deels opgenomen in de primaire begroting en kan deels worden bekostigd door het anders beleggen van kwaliteitszorg binnen het primaire proces. Financieel effect: *Incidenteel € 60.000,-.*
  - Incidentele subsidie ontvangen voor het inzetten van een transitiecoach. Financieel effect: *Incidenteel € 109.000,-*
  - Besparing op overhead waaronder huisvestingskosten. Financieel effect: *Structureel - € 70.000,-*
- WSP:
  - Vanaf 2024 bekostigen de gemeenten het Steunpunt SROI als submodule WSP. Dit was reeds opgenomen in primaire begroting. Financieel effect: *Nihil.*
  - Besparing op overhead waaronder huisvestingskosten. Financieel effect: *Structureel - € 35.000,-*
- WgSW:
  - Bijstelling loonkosten aan aantal WSW-ers per begin 2024, en effecten CAO SW. Financieel effect: *Structureel - € 600.000.*
  - Lagere baten in verband met aanpassing Lage inkomens voordeel. Financieel effect: *Structureel € 400.000.*
- Overhead:
  - Stijging Loonkosten conform CAO SGO. Financieel effect: *Structureel € 300.000*
  - Aanpassing opleidingsbudget door indexatie en personeelsuitbreiding. Financieel effect: *Structureel € 20.000*
  - Nieuwe directeur (fulltime) per 1 februari 2024. Financieel effect: *Incidenteel € 45.000 en Structureel € 30.000*
  - Opnemen rentebaten in begroting. Financieel effect: *Incidenteel € 70.000,- voor 2024 en € 30.000,- voor 2025*
  - Synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten. Financieel effect: *Structureel - € 55.000.*

Deze begrotingswijziging 2024 betekent voor uw gemeente een wijziging van uw bijdrage t.o.v. de primaire begroting.

Gemeentelijke bijdrage Totaal *Euro x 1*	***2024 Primaire begroting***	***2024 Prognose***	*Verschil 2024*	***2025 Begroting***	*Verschil 2025*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 30.527.846	€ 31.062.600	€ *534.754*	€ 31.512.274	€ *449.674*
Gemeente Doesburg	€ 1.677.275	€ 1.597.436	€ *-79.840*	€ 1.615.187	€ *17.751*
Gemeente Duiven	€ 2.406.301	€ 2.362.614	€ *-43.687*	€ 2.408.769	€ *46.155*
Gemeente Lingewaard	€ 4.847.456	€ 4.819.375	€ *-28.081*	€ 4.910.015	€ *90.640*
Gemeente Overbetuwe	€ 4.422.144	€ 4.417.379	€ *-4.765*	€ 4.515.253	€ *97.875*
Gemeente Renkum	€ 315.828	€ 407.155	€ *91.327*	€ 435.473	€ *28.318*
Gemeente Rheden	€ 7.298.006	€ 7.216.874	€ *-81.132*	€ 7.317.075	€ *100.201*
Gemeente Rozendaal	€ 89.840	€ 106.112	€ *16.271*	€ 108.867	€ *2.756*
Gemeente Wageningen	€ 216.819	€ 319.078	€ *102.259*	€ 338.610	€ *19.533*
Gemeente Westervoort	€ 2.974.891	€ 3.183.236	€ *208.346*	€ 3.224.400	€ *41.164*
Gemeente Zevenaar	€ 5.640.383	€ 5.691.747	€ *51.363*	€ 5.785.923	€ *94.177*
Totaal gemeenten	**€ 60.416.790**	**€ 61.183.605**	**€ *766.815***	**€ 62.171.849**	**€ *988.244***

Meerjarenbegroting 2025 – 2028
In aansluiting op het Programmaplan 2025 is een meerjarenbegroting gemaakt.

Lasten en baten **€ x 1000**	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	*Verschil 2024*	*Verschil 2025*
Lasten per module						
Inkoop	€ 1.949	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270	*€ 65*	*€ 101*
RFZ	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324	*€ 1.295*	*€ 28*
Onderwijs	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171	*€ 262*	*€ 94*
WSP	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255	*€ 367*	*-€ 153*
WgSW	€ 54.395	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622	*-€ 612*	*€ 211*
CMI	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85	*€ 3*	*€ 4*
Beheer	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665	*€ 121*	*-€ 12*
Lasten (incl. overhead)	**€ 62.285**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Baten						
Gemeentelijke bijdrage	€ 58.527	€ 60.566	€ 61.333	€ 62.291	*€ 767*	*€ 958*
Regionale bijdrage (DSP)	€ 1.188	€ 1.265	€ 1.374	€ 1.279	*€ 109*	*-€ 95*
Buitengemeenten (SW)	€ 1.737	€ 1.467	€ 1.660	€ 1.592	*€ 193*	*-€ 69*
Overige baten	€ 639	€ 323	€ 683	€ 201	*€ 360*	*-€ 482*
Rentebaten	€ 222	€ 0	€ 70	€ 30	*€ 70*	*-€ 40*
Baten	**€ 62.313**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Resultaat	**€ 29**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	*€ 0*	*€ 0*
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Dotatie aan reserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Eindresultaat	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toegepaste verdeelsleutel RFZ voor 2024
In afwijking van de regeling MGR SDCG is voor het regionaal advies en regionale projecten in de module RFZ in de begroting reeds de verdeelsleutel Jeugdigen gehanteerd. Het effect hiervan is on onderstaande tabel weergegeven.

Gemeentelijke bijdrage Regioadvies en projecten *Euro x 1*	***2024 Verdeelsleutel Jeugdigen***	***2024 Verdeelsleutel inwoners***	*Verschil 2024*
Deelnemende gemeenten			
Gemeente Arnhem	€ 375.548	€ 369.322	*-6.226*
Gemeente Doesburg	€ 21.298	€ 24.870	*3.572*
Gemeente Duiven	€ 56.493	€ 56.216	*-277*
Gemeente Lingewaard	€ 114.079	€ 105.831	*-8.248*
Gemeente Overbetuwe	€ 126.607	€ 108.768	*-17.839*
Gemeente Renkum	€ 66.432	€ 70.665	*4.233*
Gemeente Rheden	€ 91.877	€ 97.881	*6.004*
Gemeente Rozendaal	€ 5.177	€ 3.957	*-1.220*
Gemeente Wageningen	€ 72.627	€ 90.003	*17.376*
Gemeente Westervoort	€ 34.140	€ 33.676	*-463*
Gemeente Zevenaar	€ 97.518	€ 100.608	*3.089*
Totaal gemeenten	**€ 1.061.797**	**€ 1.061.797**	***0***

Het totale effect van de begroting 2024 ev. voor de gemeentelijke bijdrage uw gemeente staat in de bijlage vermeld.

Risicoparagraaf
De huidige financiële ontwikkelingen zijn op de hierboven aangegeven manier verwerkt in de begrotingswijziging 2024 en begroting 2025-2028. Daarmee hebben we het risico op onverwachte afwijkingen van de begroting zoveel mogelijk proberen te beperken. De risicoanalyse is met het algemeen bestuur besproken en in de begroting opgenomen.

Bijlage: Samenvatting jaarverslag 2023

De MGR staat voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale opgaven binnen het sociaal domein.

Jaarverslag 2023:
De resultaten van onze diensten staan in het jaarverslag. Dit is per module apart weergegeven. Hieronder volgt een korte samenvatting van de inhoudelijke resultaten.

Inhoudelijke resultaten 2023

Module Inkoop Zorg

De focus in 2023 lag de focus op het verder professionaliseren van de inkoop SDCG, door o.a. te investeren in de communicatie met onze stakeholders, de wijze van monitoring te analyseren en door te ontwikkelen en de rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het team te verduidelijken.

Om optimaal gebruik te maken van arbeidsparticipatie in het kader van Social Return on Investment sluit Inkoop SDCG aan bij het steunpunt SROI van het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland. Inkoop SDCG kan gedurende het jaar, op basis van door de aanbieder ingevoerde gegevens, monitoren of de invulling van SROI volgens afspraak verloopt.

De pilot productieverantwoording is goed verlopen en omgezet naar een structurele taak voor inkoop SDCG, waarbij er in 2024 een overgangsregeling voor aanbieders zal gelden en vanaf 2025 een regionale omzetgrens wordt afgesproken.

Het regionaal toezicht- en handhavingskader en bijbehorende algemene controleplan is vastgesteld en geïmplementeerd. Tevens is de wet Bibob als toetsingsinstrument toegevoegd binnen alle toekomstige inkooprondes, wat het mogelijk maakt om zowel vooraf als tijdens de contractering kwaliteitscontroles uit te voeren op criminele activiteiten.

Het ingekocht aanbod zorg (uitgezonderd Verblijf) is middels een inkoop-evaluatie en marktverkenning getoetst. De uitkomst heeft geresulteerd in een verlenging van de raamovereenkomsten met één jaar tot 1 juli 2025 en verbeterpunten zijn verwerkt in bestaande en nieuwe producten.

Met de lancering van het nieuwe product “geclusterd wonen” is de beweging van Beschermd wonen naar Beschermd thuis verder worden ingezet. Met “Begeleide omgang” is nieuwe dienstverlening gecreëerd voor jeugdigen die te maken hebben met ouders in complexe scheiding. Tot slot is het aanbod “Activerend werk” vernieuwd waarmee ook wordt bijgedragen aan het terugdringen van de krapte op de arbeidsmarkt.

In de evaluatie zorgvormen kwam de vraag naar voren of de bestaande tarieven nog passend zijn voor alle zorgvormen en aanbieders. Om dit te bepalen is een onafhankelijk tarievenonderzoek uitgevoerd. Deze herijkte tarieven worden in 2024 doorgevoerd in de contracten en verwacht wordt dat dit gaat bijdragen aan de oplossing van knelpunten bij aanbieders.

Module Onderwijs (RBL)

Het RBL Midden-Gelre signaleert al jaren een stijgende lijn in het aantal meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim. De consulenten hebben ook meer casussen in behandeling die meer inzet en langere betrokkenheid vragen. Door aanhoudende migratie ziet het RBL een stijging van het aantal leerlingen op de internationale schakelklas. Als gevolg daarvan is ook het aantal meldingen hier verdubbeld.

Meer ouders doen een beroep op een vrijstelling vanwege bezwaar tegen de richting van het onderwijs of wegens lichamelijke of psychische gronden. Daarnaast ziet het RBL ook een trend waarbij ouders rondom de schoolvakanties een 'economische' afweging maken in het kader van luxeverzuim. We blijven in gesprek met het OM over een effectieve aanpak van deze vorm van verzuim.

De naam voor het RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie) is in 2023 gewijzigd naar Doorstroompunt. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het relatief makkelijk voor jongeren om werk te vinden. Er is meer focus komen te liggen op maatwerktrajecten als schoolgang niet haalbaar is en een vrijstelling niet passend is. In samenwerking met de jeugdige en zijn netwerk wordt gekeken naar onderwijs, arbeid en dagbesteding. De arbeidsmarkt zorgt ook voor een ongewenst effect, waarbij jongeren worden verleid om eerder en zonder startkwalificatie aan het werk te gaan en het aantal voortijdig schoolverlaters stijgt.

In 2023 is specifiek gericht op de samenwerking met gemeenten, waaronder sociale wijkteam en jeugdbeschermingstafel, samenwerkingsverband De Verbinding, regionale kopgroep aanpak jeugdwerkeloosheid en de justitiële keten.

Om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen en de werkdruk te verlagen is een eerste stap in de formatie-uitbreiding gezet. Daarnaast heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomstige inrichting van de organisatie en management van het RBL-Midden-Gelre. Met de implementatie is reeds gestart.

Module WerkgeversServicepunt (WSP)

Het WSP heeft in 2023 de focus gehad op de samenwerking met de werkgeversdienstverlening van het UWV, met de gemeenten, binnen het team WSP en tussen de modules van de MGR SDCG.

Voor het WSP-gemeenten is de relatie met UWV tweeledig: Het team WSP-UWV is onderdeel van de WSP-organisatie. De werkzoekendendienstverlening van UWV is, gelijk aan onze gemeentelijke partners, de partij waar bemiddelbare kandidaten vandaan komen.

Het WSP heeft daarnaast contacten met en afspraken over regionale dienstverlening en projecten via het RMT, de Regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid en andere initiatieven die met andere partners en met landelijke of regionale, incidentele, middelen worden uitgevoerd.

Met de gemeenten is gezocht naar mogelijkheden om de uitstroom van inwoners vanuit een uitkeringssituatie te optimaliseren. Ook zijn er afspraken gemaakt om samen met andere partners van gemeenten tot een totaaltraject te komen waardoor het bemiddelingsproces van intake tot match als een aaneengesloten traject verloopt. En op verzoek van de gemeenten is het Steunpunt SROI ondergebracht bij het WSP.

Een deel van de plaatsingen wordt georganiseerd vanuit een combinatie van leren en werken. Werkgevers verzorgen zelf leerwerkplekken en WSP kan hen daar bij ondersteunen en faciliteren. Het WSP zorgt ervoor dat aan werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden informatie gegeven over deze leerwerktrajecten en dat werkgevers goed op de hoogte worden gehouden van de verschillende mogelijkheden van leren & werken.

In het kader van "ontmoeten & verbinden" organiseert het WSP op diverse manieren evenementen waar werkgevers en werkzoekenden bij elkaar gebracht worden. Beide teams organiseren hiervoor zowel gezamenlijk als per team activiteiten. Alle activiteiten worden opgenomen in een eventkalender die op de website van het WSP gepubliceerd wordt.

Module Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW)

Voor ruim 1.600 SW-medewerkers is in 2023 uitvoering gegeven aan de werkgeversrol. Er is opnieuw een groot aantal SW-medewerkers uitgestroomd door pensionering, ziekte etc. Deze mensen lieten werk achter voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In totaal stroomden 126 mensen uit (uitstroompercentage 6,5%). Er werken nu nog 1611 mensen in de SW gedetacheerd bij Scalabor.

Veel tijd en aandacht is in 2023 besteed aan de scheefgroei in de loonontwikkeling tussen gemeenteambtenaren en SW-medewerkers. Er is een akkoord gesloten met de vakbonden over het openbreken van de lopende CAO. Daarnaast is eind 2023 door de gemeenten het besluit genomen om over te gaan tot een eenmalige uitkering voor zowel het SW-personeel als de medewerkers werkzaam via Stichting aan de Slag.

Gemeenten hebben in 2022 opnieuw Scalabor aangewezen als uitvoerder voor de SW. De deelnemende gemeenten hebben hun aanwijzingsbesluit genomen voor een periode van drie jaar, van 2023 tot 2025. Het formeel werkgeverschap is belegd bij de MGR; het materieel werkgeverschap waaronder de personeels- en salarisadministratieve taken voor SW-personeel is uitbesteed aan Scalabor. Hiervoor is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst gesloten voor een periode gelijktijdig aan de looptijd van het aanwijzingsbesluit van gemeenten.

Module Contractmanagement Inburgering (CMI)

Periodiek worden de aanbieders gesproken. Input voor de gesprekken wordt onder andere opgehaald uit de uitvraag richting aanbieders en de met de contractpartijen afgesproken prestatie-indicatoren.
De afdeling contractbeheer is beschikbaar voor het stellen van vragen en telefonisch overleg. Aan de website van de module inkoop Zorg is een tabblad toegevoegd met informatie over de contracten en Contractmanagement Inburgering. De SROI- verplichting is ingericht en wordt gemonitord.

Wat heeft het gekost?

Financiële resultaten 2023

Alle modules hebben in 2023 hun werkzaamheden binnen de begroting uitgevoerd. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij het jaarverslag en de jaarrekening over 2023.

Gemeentelijke bijdrage alle modules	*Realisatie 2023*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*	*Reeds gefactureerd*	*Te crediteren*
Gemeente Arnhem	€ 29.781.648	€ 31.370.012	*€ 1.588.364*	*€ 31.370.009*	*€ 1.588.362*
Gemeente Doesburg	€ 1.639.246	€ 1.728.991	*€ 89.745*	*€ 1.728.991*	*€ 89.744*
Gemeente Duiven	€ 2.311.011	€ 2.450.539	*€ 139.528*	*€ 2.450.537*	*€ 139.525*
Gemeente Lingewaard	€ 4.663.196	€ 4.937.757	*€ 274.562*	*€ 4.937.755*	*€ 274.560*
Gemeente Overbetuwe	€ 4.237.399	€ 4.496.160	*€ 258.761*	*€ 4.496.155*	*€ 258.757*
Gemeente Renkum	€ 266.941	€ 314.624	*€ 47.683*	*€ 314.622*	*€ 47.681*
Gemeente Rheden	€ 7.083.687	€ 7.469.681	*€ 385.994*	*€ 7.469.681*	*€ 385.994*
Gemeente Rozendaal	€ 84.182	€ 90.271	*€ 6.089*	*€ 90.273*	*€ 6.090*
Gemeente Wageningen	€ 179.421	€ 229.749	*€ 50.328*	*€ 229.751*	*€ 50.329*
Gemeente Westervoort	€ 2.893.938	€ 3.048.198	*€ 154.260*	*€ 3.048.196*	*€ 154.257*
Gemeente Zevenaar	€ 5.446.222	€ 5.756.086	*€ 309.865*	*€ 5.756.084*	*€ 309.861*
Totaal gemeenten	**€ 58.586.890**	**€ 61.892.070**	**€ 3.305.180**	**€ 61.892.054**	**€ 3.305.161**

Accountantsverklaring

In 2022 is de gemeentewet aangepast inzake het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening vanaf 2023. Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden en het Besluit Begroting en Verantwoording is hierop nog niet aangepast. Dit ligt bij het ministerie van BZK. Daarmee is de grondslag voor het afgeven van een controleverklaring door de accountant inzake de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording nog niet geregeld.

De accountant heeft aangegeven een goedkeurende verklaring af te kunnen geven. Afhankelijk van besluitvorming door ministerie van BKZ en de Nederlandse Beroepsvereniging Accountants, zal de verklaring alleen de getrouwheid of een tweeledige oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid bevatten. De jaarrekening is al wel vastgesteld en aan de raden toegezonden. Als de accountantsverklaring is ontvangen wordt deze nagezonden.

Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland

Zorg Participatie Onderwijs

JAARVERSLAG & JAARREKENING 2023

'Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van regionale vraagstukken in het sociaal domein'

MGR
sociaal domein centraal Gelderland

INHOUD

Voorwoord 2

Inleiding 4

Samenstelling Bestuur/Commissies 5

JAARVERSLAG

Programmaverantwoording 6

Thema Zorg 6
- Omgeving
- Activiteiten
- Cijfers

Thema Onderwijs 10
- Omgeving
- Activiteiten
- Cijfers

Thema Participatie 16
- Omgeving
- Activiteiten
- Cijfers

MGR Beheer 24
- Omgeving
- Activiteiten
- Cijfers

Paragrafen 31

JAARREKENING

Financiële verantwoording 37

Controleverklaring 49

Bijlagen 55

Voorwoord

Hierbij bieden we u het jaarverslag en de jaarrekening 2023 aan van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG). Wij staan bij de MGR voor transparantie bij het afleggen van inhoudelijke en financiële verantwoording. In ons jaarverslag doen we verslag van ontwikkelingen, behaalde resultaten en de financiële effecten hiervan.

In het voorjaar van 2023 vervielen de laatste maatregelen voor Covid-19. In de loop van het jaar werd steeds duidelijker wat de periode van 2 jaar Covid-19 voor mentale gevolgen bij jeugdigen en effecten op de arbeidsmarkt heeft gehad. 2023 kenmerkte zich ook door gestegen energiekosten en hoge inflatie. Dit leverde zorgen op bij inwoners en specifiek bij onze SW-medewerkers. Dit was voor de MGR reden om in 2023 de begroting te wijzigen om daarmee aan te sluiten bij de stijging van de Cao-lonen. Gelukkig werd eind 2023 ook duidelijk dat er een kleine verbetering kwam in de Cao voor de SW en konden we een eenmalige uitkering betalen voor de SW-medewerkers.

De oorlog in Oekraïne duurde heel 2023 voort. De MGR heeft op diverse manieren een bijdrage geleverd aan het leven van de Oekraïense vluchtelingen in onze regio. Het WSP heeft zich ingezet voor het vinden van werk via het organiseren van banenmarkten en andere manieren om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Het RBL kreeg te maken met de passende plek en leerplicht voor Oekraïense leerlingen in het regulier onderwijs.

De arbeidsmarkt is heel krap geworden. Bij het WSP merken we dat hierdoor meer kansen zijn te realiseren voor inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. We zien het ook bij zorgaanbieders en werkgevers in het onderwijs die zorgen hebbe over de arbeidsmarkt.

Het lukte de MGR om voor haar eigen reguliere functies voldoende goede medewerkers te werven die zich direct of indirect volop hebben ingezet om een bijdrage te leveren aan het leven, ontwikkelen en werken van de inwoners in onze regio. Voor sommige specifieke functies, zoals een functionaris gegevensbescherming en juridisch adviseur is het ook voor de MGR moeilijk om medewerkers te werven en zijn we gedwongen om dit type dienstverlening in te huren.

In 2023 hebben we de regeling van de MGR aangepast aan nieuwe regelgeving. Dit gold voor alle gemeenschappelijke regelingen. Een goede reden om gezamenlijk met griffies en GR-en de gemeenteraden actief te informeren en te betrekken bij de wijzigingsvoorstellen. Dit heeft ertoe geleid dat we gezamenlijk raadsinformatiebijeenkomsten blijven organiseren. Een mooie ontwikkeling waar we als MGR onze bijdrage aan hebben geleverd.

2023 stond ook in het teken van het goed borgen van een nieuwe module: Regionale Facilitering Zorg. We hebben gezamenlijk gezocht naar een goede inpassing in de governance van de MGR. Daarmee blijft de MGR beleidsarm, maar kunnen we de regionale beleidsontwikkeling wel faciliteren. We beschrijven verderop in het jaarverslag hoe dit geborgd is.

In september 2023 hebben we met alle medewerkers stil gestaan bij vijf jaar MGR. We zijn er trots op wat de MGR in deze vijf jaar heeft weten te realiseren voor de regio.

Het dagelijks bestuur bedankt ambtenaren en bestuurders van de deelnemende gemeenten en de medewerkers en leden van bestuurscommissies, het bestuur en medewerkers van de MGR voor hun inspanningen om gezamenlijk een mooi resultaat te behalen. Daarbij zijn we er trots op dat we dat ook in 2023 binnen begroting konden realiseren.

We nodigen u graag uit kennis te nemen van de resultaten in 2023.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de MGR sociaal domein centraal Gelderland op 28 maart 2024,

J. Goossen
Voorzitter

S. van den Brand
Directeur

1. Inleiding

1.1 Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland

Binnen de regio centraal Gelderland hebben 11 gemeenten (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar) de samenwerking binnen het sociaal domein geformaliseerd in een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor het sociaal domein.

Binnen de MGR wordt op verschillende terreinen samen gewerkt in samenwerkingsmodules op het terrein van Zorg, Onderwijs en Participatie. De MGR bestaat uit vijf modules en een beheerorganisatie. In onderstaand schema kunt u aflezen welke gemeenten per module deelnemen.

Deelnemende gemeenten per module	Beheer	Inkoop	Onderwijs	WSP	WgSW	Contractmanagement Inburgering
Arnhem	√	√	√	√	√	√
Doesburg	√	√		√	√	√
Duiven	√	√	√	√	√	√
Lingewaard	√	√	√	√	√	√
Overbetuwe	√	√	√	√	√	√
Renkum	√	√	√			
Rheden	√	√	√	√	√	√
Rozendaal	√	√	√	√	√	√
Wageningen	√	√				
Westervoort	√	√	√	√	√	√
Zevenaar	√	√	√	√	√	√

1.2 Inleiding op jaarverslag en jaarrekening

De programmaverantwoording van de MGR bevat een beeld van ontwikkelingen in het algemeen en per module in het bijzonder, de verrichte werkzaamheden en gerealiseerde doelen en wat het heeft gekost. In deze programmaverantwoording worden per module de volgende onderwerpen toegelicht:

Omgeving

a. **Ontwikkelingen:** Wat waren de ontwikkelingen waar we mee te maken hebben gehad?
b. **Partners en netwerk:** Met welke partners en netwerk hebben we deze resultaten behaald?

Activiteiten

c. **Doelen:** Wat hebben we bereikt? In welke mate zijn de beoogde doelstellingen gerealiseerd?
d. **Aanpak:** Wat hebben we gedaan? Op welke wijze hebben we de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?

Cijfers

e. **Realisatie:** Wat heeft het gekost? De gerealiseerde baten en lasten.

De afrekening per gemeente, per module is te vinden in de bijlage. Bij de programmaverantwoording van Beheer wordt ook de ontwikkeling van de overheadlasten verklaard.

2. Samenstelling bestuur en commissies

De MGR kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het Dagelijks Bestuur en de voorzitter wordt uit het Algemeen Bestuur gekozen. Daarnaast kennen de vijf modules een Bestuurscommissie. De samenstelling van het bestuur en bestuurscommissies is als volgt:

Samenstelling Algemeen Bestuur op balansdatum

AB-lid	Plaatsvervangend AB-lid	Gemeente
Paul Smeulders	Marco van der Wel	Arnhem
Birgit van Veldhuizen	Loes van der Meijs-van der Laar	Doesburg
Johannes Goossen (voorzitter)	Joyce Zwaga-Komen	Duiven
Nick Hubers	Aart Slob	Lingewaard
Rik van den Dam	Chantal Teunissen	Overbetuwe
Marinka Mulder	Joa Maouche	Renkum
Dorus Klomberg (plv. voorzitter)	Paul Hofman	Rheden
Simon Warmerdam	Tineke van der Pas	Rozendaal
Guido van Vulpen	Maud Hulshof	Wageningen
Peter Pennekamp	Jan Derksen	Westervoort
Arthur Boone	Stef Bijl	Zevenaar

Samenstelling Dagelijks Bestuur op balansdatum

AB-lid	Functie	Gemeente
Johannes Goossen	Voorzitter	Duiven
Dorus Klomberg	Plv. voorzitter	Rheden
Paul Smeulders	Lid	Arnhem
Hermien Wiselius	Ambtelijk secretaris/Directeur	

Samenstelling Bestuurscommissies op balansdatum

Gemeente	Zorg (inkoop)	Onderwijs (RBL)	Participatie (WSP, WgSW, CMI)
Arnhem	Marco van der Wel	Nermina Kundic	Mark Lauriks
Doesburg	Bart Elbers		Bart Elbers
Duiven	Johannes Goossen	Joyce Zwaga-Komen	Joyce Zwaga-Komen
Lingewaard	Aart Slob (Plv. voorzitter)	Nick Hubers	Johan Sluiter
Overbetuwe	Chantal Teunissen	Chantal Teunissen	René Post
Renkum	Marinka Mulder	Marinka Mulder (voorzitter)	
Rheden	Gea Hofstede (voorzitter)	Ronald ter Hoeven	Gea Hofstede
Rozendaal	Tineke van der Pas	Tineke van der Pas	Tineke van der Pas
Wageningen	Guido van Vulpen		
Westervoort	Jan Derksen	Peter Pennekamp	Hans Sluiter
Zevenaar	Stef Bijl	Bart Kagei	Stef Bijl (voorzitter)
Regiosecretaris	Marrit Gouverneur	Semih Rayman	Klasien Timmermans
Module manager	Emma Nikkelen	Inge Hoogland	Meggie Rutten

3. Programmaverantwoording

3.1 Thema Zorg
Programma Inkoop Zorg

Omgeving
Met welke ontwikkelingen hebben we te maken gehad?

In 2023 lag de focus op de verdere professionalisering van Inkoop SDCG. In een viertal projecten hebben wij de communicatie met onze stakeholders, de segmentering en wijze van monitoring van onze gecontracteerde aanbieders geanalyseerd en doorontwikkeld. Verder hebben wij de rollen en taakverdeling binnen ons team verduidelijkt. In 2024 zal de afronding van de projecten plaatsvinden.

Continuïteit dienstverlening
Ondanks dat wij in 2023 te maken hebben gehad met enkele langdurig zieken is het gelukt om, met beperkte inzet van incidentele middelen, de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. Om ziekte op te vangen hebben we, met het oog op kostenbeheersing, zoveel mogelijk taken verdeeld binnen het team en uitsluitend waar nodig is tijdelijk voor interim vervanging gezorgd. De re-integratie van zieke collega's verloopt voorspoedig. Met enkele personele wisselingen en de komst van een aantal nieuwe collega's is het team weer nagenoeg op sterkte.

Evaluatie ingekocht aanbod
Vooruitlopend op het aflopen van de huidige raamovereenkomsten per 1 juli 2024 is voor de zorgvormen (uitgezonderd Verblijf) in marktverkenningen met gemeenten en aanbieders verkend of onze huidige producten nog voldoen. In het tweede kwartaal heeft deze inkoop-evaluatie plaatsgevonden. Getoetst is of en in welke mate de huidige zorgvormen en producten nog voldoen. De uitkomst van deze evaluatie is gepresenteerd aan de regiogemeenten. Geconcludeerd is dat de huidige zorgvormen en producten grotendeels voldoen. De huidige raamovereenkomsten zijn verlengd voor de periode van een jaar en hebben hiermee een looptijd tot 1 juli 2025. De verbeterpunten die uit de evaluatie zijn gekomen zijn meegenomen richting de werkgroepen die de productbeschrijvingen actueel houden. Waar nodig zijn de productbeschrijvingen gewijzigd. Tevens zijn zaken geconcretiseerd in nieuwe producten die toegevoegd zijn aan het regionaal ingekochte hulpaanbod. Verder zijn er meerdere tussentijdse openstellingen geweest op verzoek van gemeenten om ontbrekend aanbod aan te vullen en om onderaannemers toe te laten.

AmvB reële prijs & Tarievenonderzoek
In de evaluatie van alle zorgvormen kwam, naast de aanscherping op zorgvorm-niveau, naar voren dat er twijfels zijn of de huidige tarieven van producten kostendekkend zijn. Met name als het gaat om de ontwikkelingen van CAO's en de krapte op de arbeidsmarkt. Om te bepalen of de huidige tarieven reële tarieven zijn voor alle aanbieders, is een volledig tariefonderzoek uitgevoerd door een onafhankelijke partij. De zorgvorm Beschermd wonen is op verzoek van gemeenten uitgezonderd van dit tariefonderzoek. Gedurende het jaar zijn voor meerdere aanbieders en zorgvormen financiële knelpunten zichtbaar geworden. Waar mogelijk zijn middels pilots tijdelijke oplossingen gezocht.

Verwacht wordt dat nieuwe inkoop of herijkte tarieven structureel gaan bijdragen aan de oplossing van de knelpunten. Structurele oplossingen zijn met name van belang voor de personele inzet bij deze knelpunten. Maatwerkoplossingen kosten veel tijd die we liever besteden aan nieuwe ontwikkelingen.

Met welke partners en netwerk hebben we deze resultaten behaald?

Wij hebben de resultaten kunnen behalen door intensieve samenwerking met de collega's binnen de regiogemeenten en de gecontracteerde aanbieders. Inkoop SDCG is de verbinder tussen de regiogemeenten en de aanbieders die de ingekochte zorg/hulp bieden aan de inwoners.

Continuïteit binnen de regionale samenwerking is van belang. We hebben te maken gehad met diverse personele wisselingen. Ook aan de kant van de regiogemeenten merken we dat hierdoor kennis en expertise verloren gaat voor de regio. Werkgroepen hebben hierdoor vaak meer tijd nodig om te komen tot uitgewerkte voorstellen.

Het concretiseren van de regiovisie is niet separaat opgepakt, de middelen voor het aantrekken van een externe projectleider hiervoor zijn daarom ook niet benut. Zowel het feit dat deze opdracht onvoldoende concreet werd, als ook de personele wisselingen bij gemeenten zijn aanleiding geweest deze keuze te maken. Hiervoor in de plaats is intensief geïnvesteerd in het 'Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland' en in de verbeteringen naar aanleiding van de evaluatie van de inkoop.

Wegens krapte op de arbeidsmarkt is de uitdaging om de inwoners van passende en kwalitatief goede zorg/hulp te voorzien, nog groter geworden. Dit is meer dan ooit een belangrijk aandachtspunt zowel in de contractgesprekken met aanbieders als in de samenwerking met de gemeenten.

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

De pilot Productieverantwoording is de afgelopen jaren goed verlopen waarmee een regionale administratieve lastenverlichting is bewerkstelligd voor zowel de aanbieders als de gemeenten. De pilot is omgezet naar een structurele taak voor Inkoop SDCG waarbij voor 2024 een overgangsregeling geldt en voor 2025 een regionale omzetgrens voor de productieverantwoording zal worden afgesproken.

Verblijf Jeugd en Essentiële functies
Met het projectteam Inkoop Verblijf Jeugd in de regio Centraal Gelderland is voortdurend afstemming geweest om onze regionale inkoop te laten aansluiten op de bovenregionale verwerving Essentiële Functies. Deze aansluiting is praktisch vormgegeven door de regionaal adviseur Jeugd, die betrokken is bij de bovenregionale verwerving Essentiële Functies, deel te laten nemen aan de regionale projectgroep voor de inkoop Verblijf Jeugd. Inhoudelijke en procesmatige kruisbestuiving is hiermee gerealiseerd. De exacte inhoud van Essentiële functies wordt gedurende het inkooptraject steeds verder geconcretiseerd. Hierdoor kunnen hiaten ontstaan in het nodige zorgaanbod Verblijf. Deze hiaten vangen we op door flexibel in te gaan kopen voor regionaal Verblijf jeugd.

Regionaal toezicht-, en handhavingskader
Het regionaal toezicht- en handhavingskader en bijbehorend algemeen controleplan is vastgesteld en geïmplementeerd. Als vervolg op deze implementatie wordt momenteel gewerkt aan een voorstel om het rechtmatigheidstoezicht op integrale wijze, regionaal uit te voeren. Dit toezicht wordt momenteel nog door de individuele gemeenten uitgevoerd, maar zal regionaal worden belegd. Op basis van de uiteindelijke keuze zullen ook de diverse werkprocessen worden ingericht ten behoeve van de uitvoering van het toezicht.

Verder hebben wij de wet Bibob als toetsingsinstrument toegevoegd binnen alle toekomstige inkooprondes. Door deze toetsing is het mogelijk om zowel voorafgaand als tijdens de contractering een kwaliteitscontrole uit te voeren, waarbij getoetst wordt of aanbieders criminele activiteiten uitvoeren.

Wat hebben we gedaan? Hebben we de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?

Tarievenonderzoek
In de tweede helft van 2023 heeft een tarievenonderzoek plaatsgevonden. Een onafhankelijke partij heeft het onderzoek geleidt en uitgevoerd. Kwaliteit en zorgvuldigheid hebben gedurende het gehele proces voorop gestaan. Samen met een ambtelijke werkgroep en gecontracteerde zorgaanbieders heeft er een grondig onderzoek plaatsgevonden. Hierbij is gekeken naar de knelpunten van de huidige tarieven, een analyse van de indexering systematiek en advies over tariefdifferentiatie. Het onderzoek is ingezet om te onderzoeken of we reële tarieven betalen en of we met de systematiek toekomstbestendig zijn.

Op verzoek van regiogemeenten is eind 2023 een lichte interne check gestart waarmee inzichtelijk is gemaakt op welke elementen (parameters) inhoudelijke keuzes zijn te maken die een effect hebben op de tarieven. Na deze check zal begin 2024 het onderzoek volledig worden afgerond met besluitvorming.

Social return
Inkoop SDCG heeft uitgebreid onderzocht op welke wijze optimaal gestuurd kan worden op social return bij aanbieders. Door aan te sluiten bij het steunpunt SROI van het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland ondersteunen we aanbieders optimaal in de mogelijkheden voor het benutten van social return waarbij de nadruk ligt op arbeidsparticipatie. Hiervoor is het registratiesysteem Wizzr in gebruik genomen dat Inkoop SDCG tevens gedurende het jaar inzicht geeft in de benutting van SROI. Hierdoor kunnen we, aan de hand van de door de aanbieder zelf eenvoudig in te voeren gegevens, voortaan gedurende het jaar monitoren hoe de invulling van Social Return volgens afspraak verloopt. Hiermee kan, in plaats van achteraf, gedurende het lopende jaar bijgestuurd worden als aanbieders mogelijk niet gaan voldoen aan de verplichting.

Inkoop en contractmanagement systeem
Tot eind 2023 hebben wij inkoopprocedures via het aanbestedingssysteem CTM uitgevoerd. Dit systeem was tevens in gebruik om met onze gecontracteerde aanbieders te communiceren. In toenemend mate ervaren gebruikers (aanbieders, inkoop en gemeenten) binnen dit systeem beperkingen die door de leverancier niet technisch opgelost kon worden. Daarom is besloten om alle communicatie met aanbieders per 1 januari 2024 via het platform ISPnext te laten verlopen. Alle overige communicatie zal via ons algemene e-mailadres verlopen. De database in CTM zal worden gearchiveerd en het systeem worden afgestoten.

Nieuwe inkoop en tussentijdse openstellingen
De beweging van Beschermd wonen naar Beschermd thuis is met de lancering van het nieuwe product ‘Geclusterd Wonen’ verder in gang gezet. Ook hebben we met de lancering van ‘Begeleide omgang’ nieuwe dienstverlening gecreëerd voor jeugdigen die te maken hebben met ouders in een complexe scheiding. Tot slot is het aanbod Activerend Werk vernieuwd waarmee ook wordt bijgedragen aan het terugdringen van krapte op de arbeidsmarkt.

Middels tussentijdse openstellingen zijn een aantal producten gewijzigd en nieuwe producten in de markt gezet. Het zorgaanbod in de regio sluit daarmee weer aan bij de huidige behoefte van regiogemeenten en inwoners.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Er is een resultaat van € 353.000 voor afrekening. De lasten van de module zijn binnen begroting gerealiseerd. Er wordt € 33.000 aan de bestemmingsreserve toegevoegd. Bij de realisatie na afrekening wordt de gemeentelijke bijdrage aan de module met € 320.000 verlaagd.

Lasten en baten Module Inkoop	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma - Personeel	€ 1.218	€ 1.218	€ 1.442	*-€ 224*
Programma - Uitvoering	€ 305	€ 305	€ 413	*-€ 108*
Overhead	€ 425	€ 425	€ 446	*-€ 21*
Lasten	**€ 1.949**	**€ 1.949**	**€ 2.302**	***-€ 353***
Deelnemende gemeenten	€ 2.302	€ 1.981	€ 2.302	*-€ 320*
Baten	**€ 2.302**	**€ 1.981**	**€ 2.302**	***-€ 320***
Resultaat	**€ 353**	**€ 33**	**€ 0**	***€ 33***
Onttrekking aan reserve			€ 0	*€ 0*
Dotatie aan reserve	€ 33	€ 33		*€ 33*
Eindresultaat	**€ 320**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting lasten

- Personeelskosten vallen in 2023 lager uit dan begroot als gevolg van het niet inzetten van het budget voor een regionaal projectleider (€ 100.000), niet of later invullen van vacatureruimte (€ 70.000) en behoedzaam inzetten van extern personeel (€ 50.000).
- Uitvoeringskosten vallen lager uit dan begroot door lagere kosten voor juridisch advies (€ 30.000) en de WMO toezichthouder (€ 40.000). Daarnaast is er, gelet op het verlengen van de huidige raamovereenkomsten, geen Verbindingsdag georganiseerd (€ 25.000).
- Overheadkosten vallen lager uit aangezien geplande vervanging van hardware efficiënter is uitgevoerd (€ 6.000), en er geen invulling gegeven kon worden aan enkele functies op het terrein van informatiebeheer waardoor kosten voor informatieondersteuning lager uitvallen (€ 10.000).

Toelichting baten en bestemmingsreserve

- De gemeentelijke bijdragen worden verlaagd met € 320.000.
- De bestemmingsreserve wordt aangevuld tot € 50.000 middels een dotatie van € 33.000.

3.2 Thema Onderwijs
Programma RBL

Omgeving
Met welke ontwikkelingen hebben we te maken gehad?

Algemeen

- Het RBL Midden-Gelre heeft al jaren, op een tijdelijke daling in de coronaperiode na, te maken met een stijgende lijn in het aantal verzuimmeldingen van ongeoorloofd schoolverzuim. De consulenten hebben gemiddeld meer casussen in behandeling die veelal meer inzet en langere betrokkenheid vragen. De werkdruk is als gevolg hiervan afgelopen jaar als hoog ervaren.
- Door aanhoudende hoge migratiestromen zien we een stijging van het aantal leerlingen op de Internationale Schakelklas (ISK). Als gevolg daarvan is het aantal verzuimmeldingen vanuit de ISK verdubbeld.
- Er zijn verschillende personele wisselingen geweest binnen het RBL Midden-Gelre. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het gelukt om vrijgekomen en nieuwe functies weer goed in te vullen, maar het heeft extra inzet van het team gevraagd.

Leerplicht

- Meer ouders doen, op basis van een specifiek christelijke of holistische levensbeschouwing, een beroep op een vrijstelling vanwege bezwaar tegen de richting van het onderwijs (art. 5 onder b Leerplichtwet).
- Er is een stijging van het aantal vrijstellingen 5 onder a (vrijstelling op basis van lichamelijke of psychische gronden). Deze lijkt met name gelegen in de toename van de ernst en complexiteit van problematiek onder jeugdigen. De hiermee samenhangende problemen rondom de beschikbaarheid van jeugdhulp en geschikte plekken wanneer regulier onderwijs (tijdelijk) niet haalbaar is, lijken hun weerslag te hebben op de mate waarin er beroep wordt gedaan op deze vrijstelling.
- Er lijkt sprake van een trend waarbij ouders rondom de schoolvakanties een ‘economische’ afweging maken; het financiële voordeel van iets eerder vertrekken of later terugkomen weegt op tegen (het risico op) een boete voor luxeverzuim.

Doorstroompunt

- Door de krappe arbeidsmarkt is het nog altijd relatief makkelijk voor jeugdigen om werk te vinden. Het is belangrijk om in de gaten te houden hoe de arbeidsmarkt zich ontwikkelt. Bij een kanteling van de arbeidsmarkt staan namelijk vaak de jeugdigen zonder startkwalificatie als eerste weer aan de zijlijn.
- De naam voor RMC[1] is in 2023 landelijk gewijzigd naar Doorstroompunt. Het Doorstroompunt voert dezelfde (wettelijke) taken uit.

[1] RMC staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

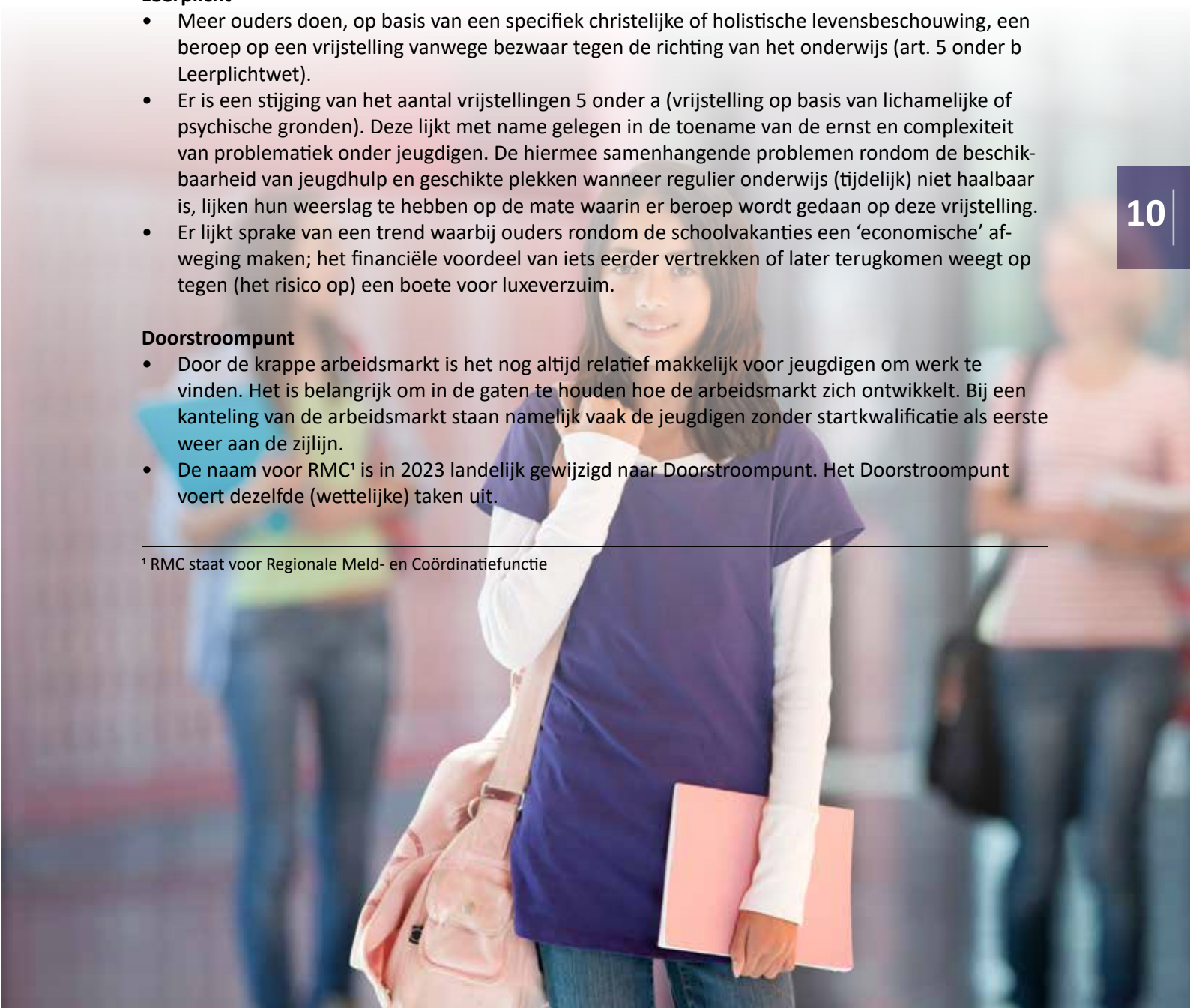

Met welke partners en netwerk hebben we deze resultaten behaald?

We werken binnen het sociaal domein intensief samen met scholen, gemeenten, jeugdartsen en andere professionals op casusniveau en we zijn actief deelnemer aan het regionaal vsv-programma. Verschillende medewerkers van het RBL Midden-Gelre zijn betrokken bij projecten en werkgroepen in de regio op de thema's onderwijs, zorg en participatie. Op deze manier delen we onze kennis en houden we aansluiting bij onze samenwerkingspartners.

Het afgelopen jaar hebben we ons specifiek gericht op de samenwerking met:

- De sociale (wijk)teams, onder andere over de jeugdbeschermingstafel;
- Het samenwerkingsverband De Verbinding over het verzuimprotocol en thuiszittende leerlingen;
- De regionale kopgroep aanpak jeugdwerkloosheid omtrent de pilots 'jongeren in beeld' en 'transitiecoach';
- Gemeenten en justitiële keten omtrent de verschillende pilots en multidisciplinaire overleggen (BOTOC, VIOS en Veiligheidshuis).

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

Het RBL Midden-Gelre legt inhoudelijk verantwoording af en duidt de resultaten op verschillende momenten gedurende het jaar, met o.a. een halfjaarlijkse monitor en de Doorstroompunt-effectrapportage in het voorjaar en het jaarverslag en de artikel 25 rapportage (leerplicht) in het najaar.

Het jaarverslag van het RBL Midden-Gelre over schooljaar 2022-2023 is door het algemeen bestuur van de MGR vastgesteld en ter informatie aangeboden aan de deelnemende gemeenteraden. Gemeenten ontvangen ook een cijfermatige verantwoording per gemeente. Het jaarverslag voor het schooljaar 2022-2023 is ook te vinden op onze Website.

Beleidsindicatoren taakveld Onderwijs[1]

Doelgroepen	2021	2022	2023
Jeugdigenpopulatie[2] (4 tot 23 jaar)	88.179	87.356	87.455
Leerlingenpopulatie[3] (4 tot 23 jaar)	73.537	70.030	67.957
Leerplichtige leerlingen[4] (5 tot 18 jaar)	57.914	55.379	56.858

Beleidsindicatoren[4]	2021	2022	2023	Landelijk gemiddelde (2022)
Absoluut verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	1,9	1,6	0,7	**4,2**
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen)	89	75	41	
Relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	28	32	37	**24**
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen)	1.656	1.876	2.120	
VSV-percentage regio Arnhem (12-23 jaar)	2%	2,4%	Prognose: 2,2%	**2,4%**

Toelichting beleidsindicatoren

- De actie om jeugdigen zonder schoolinschrijving snel in beeld te brengen is naar een latere datum verschoven. Dit voorkomt onnodige en foutieve meldingen en verklaart de daling ten opzichte van het jaar daarvoor. Het landelijk gemiddeld ligt veel hoger en we zien grote verschillen tussen regio's op de website 'Waarstaatjegemeente'. We vermoeden dat dit te maken heeft met een verschil in berekenwijze.
- De prognose voor 2023 voor het aantal relatief verzuimmeldingen per 1000 leerplichtigen die vorig jaar is gedaan in het programmaplan was 34 en werd 37. Landelijk zien we eenzelfde stijging. Het aantal meldingen ligt in regio Arnhem aanzienlijk hoger dan het gemiddelde in Nederland en vergelijkbare regio's.
- Er is een stijging in het aantal voortijdig schoolverlaters. Dit is een effect van de coronapandemie en vanuit een voortdurende krappe arbeidsmarkt worden jongeren nog steeds verleid om aan het werk te gaan. Waar we qua VSV-percentage eerder ruim boven het landelijk gemiddelde zaten, kruipen we nu dichter naar het gemiddelde toe.

[1] In de regeling 'beleidsindicatoren gemeenten' zijn drie beleidsindicatoren vastgesteld die door gemeenten in de programmaverantwoording opgenomen moeten worden: absoluut verzuim, relatief verzuim en het vsv-percentage.
[2] Bron: CBS BRP, peildatum 1 januari
[3] Bron: leerlingregistratie RBL/DUO, peildatum 1 juni
[4] Bron: DUO art25 rapportage, oktober. Voor deze rapportage wordt een andere peildatum gebruikt dan voor het jaarverslag van het RBL. De cijfers wijken om die reden af.

Wat hebben we gedaan? Hebben we de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?

Algemeen

- Om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen en de werkdruk te verlagen is een eerste stap in formatie-uitbreiding gezet. Een tweede stap wordt in 2024 gezet. Daarnaast heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomstige inrichting van de organisatie en het management van het RBL Midden-Gelre. De implementatie van de nieuwe inrichting start in 2024.
- Het RBL Midden-Gelre heeft n.a.v. de externe audit van de Wet politiegegevens (Wpg) in 2022 verschillende verbetermaatregelingen genomen en voldoet voor nagenoeg alle normen aan de eisen. De focus in 2024 ligt op het verbeteren van de werking in de uitvoering van de dienstverlening.

Leerplicht

- Het afgelopen jaar is nog meer de focus komen te liggen op maatwerktrajecten als schoolgang niet haalbaar en een vrijstelling niet passend is. In samenwerking met de jeugdige en zijn netwerk wordt er gekeken naar een geschikt en realistisch traject waarmee de jeugdige werkt aan zijn eigen toekomstperspectief en waarbij doorstroommogelijkheden naar onderwijs, arbeid of dagbesteding in het oog worden gehouden.
- We zien de afgelopen jaren een behoorlijke stijging van luxeverzuim. We blijven in gesprek met het OM over een effectieve aanpak van deze vorm van verzuim.
- Op het ISK hebben we meer consulenten ingezet en worden wekelijks gesprekken op locatie gevoerd om het verzuim in beeld te krijgen en tegen te gaan.
- Alle leerplichtconsulenten hebben een verdiepingstraining gehad in de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim) om hun deskundigheid te bevorderen.

Doorstroompunt

- De pilot transitiecoach is gericht op het voorkomen dat jongeren in de overgangsfase van school naar werk vastlopen, een valse start maken of uitvallen. Vanuit een evaluatie van de pilot is duidelijk geworden dat begeleiding van jongeren naar duurzaam werk mogelijk is en vraagt om een lange adem en flexibiliteit.
- De doelgroep ‘jongeren in kwetsbare positie’ is een complexe doelgroep waarbij diverse partijen betrokken zijn en een verantwoordelijkheid hebben. Het RBL Midden-Gelre heeft de wettelijke taak deze doelgroep te monitoren. Het RBL heeft kwalitatief en kwantitatief onderzocht of zij meer kan betekenen voor deze doelgroep dan alleen monitoren.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Er is een positief resultaat voor afrekening van € 218.000. De lasten van de module zijn binnen begroting gerealiseerd.

Bij de realisatie na afrekening wordt de gemeentelijke bijdrage aan de submodule leerplicht met € 118.000 verlaagd. De kosten voor regionale taken zijn € 100.000 lager dan begroot. Deze worden gefinancierd uit regionale middelen voor het Doorstroompunt.

Lasten en baten Module Onderwijs	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma - Personeel	€ 2.628	€ 2.628	€ 2.706	*-€ 78*
Programma - Uitvoering	€ 40	€ 40	€ 48	*-€ 8*
Overhead	€ 760	€ 760	€ 883	*-€ 122*
Lasten	**€ 3.428**	**€ 3.428**	**€ 3.636**	***-€ 208***
Deelnemende gemeenten	€ 2.241	€ 2.123	€ 2.301	*-€ 178*
Regionale bijdrage	€ 1.289	€ 1.188	€ 1.284	*-€ 95*
Overige baten	€ 117	€ 117	€ 51	*€ 65*
Baten	**€ 3.646**	**€ 3.428**	**€ 3.636**	***-€ 208***
Resultaat	**€ 218**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***
Onttrekking aan reserve				*€ 0*
Dotatie aan reserve				*€ 0*
Eindresultaat	**€ 218**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting lasten

Personeelslasten

- Personeelslasten vallen incidenteel lager uit dan begroot vanwege tijdelijke vacatureruimte als gevolg van regulier verloop en het niet invullen van de coördinator Kwaliteit & Bedrijfsvoering in afwachting van het organisatieonderzoek.

Uitvoeringskosten

- Uitvoeringskosten vallen lager uit dan begroot, omdat de interne audit voor de Wet Politiegegevens (WPG) zonder externe expertise is uitgevoerd en een TPM-verklaring (Third Party Mededeling) van een ICT leverancier goedkoper uitvalt.

Overheadlasten

- Overheadlasten vallen lager uit dan begroot door het niet invullen van de begrootte managementpositie in afwachting van het organisatieonderzoek (€ 60.000) en een besparing op huisvesting (€ 40.000). Daarnaast kon er geen invulling gegeven worden aan enkele functies op het terrein van informatiebeheer, waardoor kosten voor informatieondersteuning lager uitvallen (€ 10.000).

Toelichting baten en bestemmingsreserve

Gemeentelijke bijdrage
De gemeentelijke bijdragen vallen in totaal € 178.000 lager uit dan begroot. Hiervoor zijn twee oorzaken:

- Er wordt € 60.000 beschouwd als vooruit ontvangen voor het boekjaar 2024, om de implementatie van het organisatieonderzoek te kunnen bekostigen. Dit bedrag wordt als balanspost opgenomen.
- De gemeentelijke bijdrage wordt bij de afrekening verlaagd met € 118.000. Dit bedrag wordt terugbetaald aan de gemeenten.

Regionale bijdrage

- De bijdragen voor de regionale taken vallen € 95.000 lager uit. Dit wordt veroorzaakt doordat de bijdrage voor het project Jongeren in kwetsbare positie € 5.000 hoger uitvalt.
- De bijdrage voor het Doorstroompunt wordt met € 100.000 verlaagd.

Overige baten

- Overige baten vallen hoger uit vanwege een toegekende subsidie voor Transitiecoaches en de opdracht Casusregisseur PGA.

Reserve

- Er zijn geen mutaties op de bestemmingsreserve, de stand per 31-12-2023 is € 50.000.

3.3 Thema Participatie

Het programma Participatie van de MGR bestaat uit drie modules:
- WerkgeversServicepunt Midden-Gelderland (WSP- team met focus op gemeenten);
- Werkgeverschap SW (WgSW);
- Contractmanagement Inburgeringstrajecten (CmI)

Per 1 maart 2023 is de nieuwe manager WSP/Participatie gestart. Met de komst van de nieuwe manager wordt de aansturing van het programma Participatie vanuit één managementpositie binnen de MGR geëffectueerd; ook de beleidsverantwoordelijkheid is hiermee geconcentreerd naar één beleidsadviseur.

Met welke partners en netwerk hebben we deze resultaten behaald?

Voor alle drie de modules geldt dat intensief wordt samengewerkt met de deelnemende gemeenten. De vorm waarin dit gebeurt verschilt per module.
- Voor het WSP is deze samenwerking onder meer uitgewerkt in subregionale dienstverlening vanuit de “klaverbladstructuur”. Iedere gemeente heeft een eigen “eerste aanspreekpunt” (zowel voor binnen- als buitendienst) en per “klaverblad” werken deze accountmanagers samen aan de continuïteit binnen het eigen klaverblad. Voordeel van deze werkwijze is dat, uitgaande van een zo groot mogelijke regionale samenwerking, ook rekening gehouden kan worden met lokale verschillen.

Arnhem/Scalabor	
Cluster 1	Cluster 2
Accountmanager buitendienst	Accountmanager buitendienst (f)
Accountmanager werving & selectie	

Rheden/Rozendaal | Doesburg	
Cluster 1	Cluster 2
Accountmanager buitendienst	Accountmanager buitendienst (f)
Accountmanager werving & selectie	

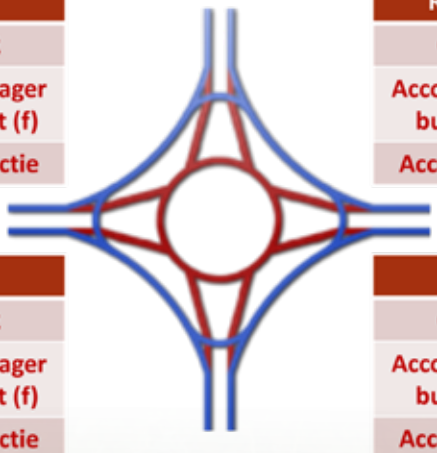

Lingewaard | Overbetuwe	
Cluster 1	Cluster 2
Accountmanager buitendienst	Accountmanager buitendienst (f)
Accountmanager werving & selectie	

RSD de Liemers	
Cluster 1	Cluster 2
Accountmanager buitendienst	Accountmanager buitendienst (f)
Accountmanager werving & selectie	

- Voor WgSW is deze samenwerking met gemeenten meer op afstand en wordt deze vooral vormgegeven door de dienstverlening die samen met Scalabor aan gemeenten verleend wordt. Daarnaast is Cedris, onder meer als kenniscentrum, een belangrijke bron.

- Voor CmI is er een startende samenwerking met de regionale werkgroep Inburgering waarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd zijn. De samenwerking richt zich op het vinden van een structuur waardoor werkfitte statushouders (vanuit inburgeringstrajecten) via het WSP bemiddeld kunnen worden. Daarnaast hebben de aanbieders van inburgeringstrajecten een SROI-verplichting waarbij het Steunpunt SROI (onderdeel van het WSP) ondersteuning kan bieden.

Verder heeft de module CmI veel contact met de verschillende contractpartijen waar gemeenten mee samenwerken.
- Er zijn twee contractpartijen voor de uitvoering van B1 en de zelfredzaamheidsroute: Sagénn en de combinatie NL-training met NewBees.
- Ook voor de uitvoering van de onderwijsroutes zijn twee partijen gecontracteerd: ROC RijnIJssel en Hogeschool Arnhem Nijmegen.

Voor het WSP-gemeenten is de relatie met UWV tweeledig: Het team WSP-UWV is onderdeel van de WSP-organisatie. De werkzoekendendienstverlening van UWV is, gelijk aan onze gemeentelijke partners, de partij waar bemiddelbare kandidaten vandaan komen. Daarnaast wordt veel samengewerkt met Scalabor, een breed scala aan grotere en kleinere organisaties rondom re-integratie en met het onderwijs. Vanuit daar komen ook werkfitte kandidaten in beeld.

Het WSP heeft daarnaast contacten met en afspraken over regionale dienstverlening en projecten via het RMT, de Regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid en andere initiatieven die met andere partners en met landelijke of regionale, incidentele, middelen worden uitgevoerd. Landelijk wordt het WSP regelmatig gevraagd door bijvoorbeeld de Programmaraad om kennis te delen en presentaties te verzorgen.

Programma WSP

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

Het WSP heeft voor het verslagjaar de focus gehad op vier belangrijke pijlers:
1. Samenwerking met de werkgeversdienstverlening van UWV. De samenwerking is goed op orde door de persoonlijke contacten op alle niveaus en het uitvoeren van de bijgestelde Samenwerkingsovereenkomst MGR/WSP en UWV/WSP. Dit straalt vooral ook uit op de wijze waarop gezamenlijk vorm en inhoud gegeven wordt aan evenementen en ontmoetingen voor werkgevers en werkzoekenden.
2. Samenwerking met de dienstverlening van alle gemeenten. Accountmanagers zijn bij alle deelnemende gemeenten aanwezig op vaste momenten. Voorbeeld daarvan is ook de huisvesting van het team WSP-gemeenten: per 1 februari 2024 is dit team verhuisd naar een werkunit aan de Bruningweg 10 te Arnhem. Op deze locatie zijn ook de onderdelen Arbeidsontwikkeling en de Digitale Werkplaats van Scalabor gehuisvest evenals Presikhaaf Schoolmeubelen. Met deze verhuizing maken we een mooie stap in de versterking van de samenwerking met Scalabor en de gemeente Arnhem die haar werkzoekendendienstverlening voornamelijk op deze locatie uitvoert.
3. Samenwerking binnen het team. Er is continu aandacht voor deskundigheidsbevordering en vakmanschap. Nog belangrijker is de investering in de persoonlijke ontwikkeling van talenten en het benutten van elkaars talenten. Als team is in 2023 een ‘stap naar voren gezet’.
4. Versterken van verbinding tussen de drie modules binnen het programma Participatie. De drie modules hebben hun eigen aandachtsgebieden, maar de grote gemene deler is participatie. Het is de bedoeling hier structureel vorm aan te geven. Met name op het gebied van SROI en het bemiddelen en matchen van werkzoekenden zijn al mooie resultaten geboekt.

Verder zijn de volgende resultaten bereikt:

- Samen met gemeenten wordt gezocht naar mogelijkheden om de uitstroom van inwoners vanuit uitkeringssituaties te optimaliseren. In de afspraken met de deelnemende gemeenten is een accentverschuiving in de dienstverlening doorgevoerd waardoor steeds meer gewerkt wordt met de insteek dat werkgevers benaderd worden vanuit de mogelijkheden en competenties van de werkzoekende. Met het formaliseren van de twee teams binnen het WSP is er voor WSP-gemeenten ruimte gekomen om de focus meer te richten op de behoeften van de gemeenten. Om een goed beeld te hebben van die werkzoekende/de klanten uit de bestanden van de gemeenten, is het WSP dichter bij gemeenten georganiseerd.
- Om tot optimalisatie in het werkproces te kunnen komen, worden met gemeenten afspraken gemaakt om samen met andere partners/partijen van gemeenten tot een totaaltraject te komen waardoor het bemiddelingsproces van intake tot en met de match bij een werkgever als een aaneengesloten traject verloopt. Hierdoor ontstaat een proces waarin de expertise van alle partijen optimaal benut kan worden en er geen dubbeling in de dienstverlening ontstaan. Deze manier van werken sluit aan bij de landelijke ontwikkeling van Regionale Werkcentra.
- Voor een toenemend aantal bedrijven in alle branches is het WSP een strategische gids op het gebied van personeel.
- Op verzoek van de deelnemende gemeenten is het Steunpunt SROI ondergebracht bij het WSP. In 2023 is deze dienstverlening vanuit regionale middelen gefinancierd; vanaf 2024 is het steunpunt structureel, als submodule van het WSP, in de reguliere financieringsstromen wordt opgenomen. Voor het laatste is de regeling van de MGR gewijzigd conform de daarvoor geldende procedures. De gemeente Doesburg sluit vooralsnog niet bij deze activiteiten/submodule aan.
- Uit de landelijke monitor naar de werkgeverstevredenheid blijkt dat WSP Midden-Gelderland, met een **7,8** in de top vier van WSP's is beland. Een mooi resultaat waar we trots op zijn.

Wat hebben we gedaan? Hebben we de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?

Voor het WSP is het passend en duurzaam plaatsen op betaald werk van werkloze werkzoekenden uit de bestanden van gemeenten en UWV een van de belangrijkste doelstellingen. Daarnaast is het WSP strategisch adviseur voor werkgevers op het gebied van HR-vraagstukken, het organiseren van begeleidingsinstrumenten en het faciliteren van voorzieningen.

Leren en werken
Een deel van de plaatsingen wordt georganiseerd vanuit een combinatie van leren en werken. Werkgevers verzorgen zelf leerwerkplekken en WSP kan hen daar bij ondersteunen en faciliteren. Tijdens banenmarkten wordt aan werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden informatie gegeven over deze leerwerktrajecten. Daarnaast zorgt het WSP ervoor dat werkgevers goed op de hoogte worden gehouden van de verschillende mogelijkheden van leren & werken, bijvoorbeeld door voorlichting over de praktijkverklaring, voorzieningen vanuit het RMT, het financieren van leerwerktrajecten met het STAP-budget, de inzet van transitievouchers en financiering vanuit brancheorganisaties. Ook over het thema “leren en werken” zal een werkgeversbijeenkomst worden georganiseerd.

In het kader van “ontmoeten & verbinden” organiseert het WSP op diverse manieren evenementen waar werkgevers en werkzoekenden bij elkaar gebracht worden. Beide teams organiseren hiervoor zowel gezamenlijk als per team activiteiten. Alle activiteiten worden opgenomen in een **eventkalender** die op de website van het WSP gepubliceerd wordt. De kalender wordt verder aangevuld met andere activiteiten die in de regio voor werkgevers, werkzoekenden en/of professionals georganiseerd worden.

Overigens kan daarbij niet onvermeld blijven dat deze evenementen en ontmoetingen alleen plaats kunnen vinden met behulp van regionale middelen die het WSP ontvangt op basis van ingediende projectplannen in het kader van het jaarplan 2023 van de regio.

In totaal zijn in 2023 761 plaatsingen gerealiseerd. Dit zijn de gezamenlijke resultaten van het WSP met team WSP UWV en WSP gemeenten. Wat hierbij opvalt is het grote aantal NUG-geplaatsten. Dit betreft, naast schoolverlaters, veelal de groep Oekraïners.

In de tabellen staat voor uitkeringsgerechtigden van gemeenten en UWV het resultaat tot ultimo 2023. Getoond wordt hoeveel werkzoekenden per uitkeringsvorm geplaatst zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt naar plaatsingen vanuit de Banenafspraak en “reguliere” uitkeringsgerechtigden.

Regulier	P-wet	NUG	Wajong	WGA	WW	Overig	Totaal
Arnhem	42	103	1	2	121	11	280
Doesburg	2	2		3	5		12
Duiven	6	10		3	12	4	35
Lingewaard	4	4		1	10	2	21
Overbetuwe	9	8		2	16		35
Rheden	5	36			17	1	59
Westervoort	4	4		2	5		15
Zevenaar	3	64		2	19	4	92
Overige	2	21			18	3	44
Totalen	**77**	**252**	**1**	**15**	**223**	**25**	**593**

Banenafspraak	P-wet	NUG	Wajong	WGA	WW	Overig	Totaal
Arnhem	26	8	19		5	2	60
Doesburg	1		1			1	3
Duiven	4		3	1	5	1	14
Lingewaard	1	4	5	1			11
Overbetuwe	9	2	3		1	1	16
Rheden	2	3	11		1		17
Westervoort	1	3	2		1	1	8
Zevenaar	7	6	7		4	2	26
Overige		2	10		1		13
Totalen	**51**	**28**	**61**	**2**	**18**	**8**	**168**

Daarnaast heeft het WSP ook veelal een rol rondom een plaatsing door een re-integratiebureau. Dit betreft dan met name het werving- en selectieproces.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Er is een positief resultaat voor afrekening van € 124.000: de reguliere werkzaamheden zijn binnen begroting uitgevoerd. De gemeentelijke bijdrage wordt verlaagd met € 122.000, en een regionale bijdrage wordt verlaagd met € 2.000.

Lasten en baten **Module WSP**	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma - Personeel	€ 1.407	€ 1.407	€ 1.442	*-€ 35*
Programma - Uitvoering	€ 65	€ 65	€ 79	*-€ 14*
Overhead	€ 476	€ 476	€ 572	*-€ 96*
Lasten	**€ 1.947**	**€ 1.947**	**€ 2.092**	***-€ 145***
Deelnemende gemeenten	€ 1.780	€ 1.658	€ 1.780	*-€ 122*
Overige baten	€ 290	€ 289	€ 303	*-€ 14*
Baten	**€ 2.071**	**€ 1.947**	**€ 2.083**	***-€ 136***
Resultaat	**€ 124**	**€ 0**	-€ 9	*€ 9*
Onttrekking aan reserve			*€ 9*	*-€ 9*
Dotatie aan reserve				*€ 0*
Eindresultaat	**€ 124**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting lasten

- Personeelslasten vallen lager uit dan begroot als gevolg van beperkte inzet op een regionaal project (€ 10.000) en niet direct ingevulde vacatureruimte in het eerste halfjaar als gevolg van de nieuwe opdracht Steunpunt SROI (€ 20.000).
- Uitvoeringskosten vallen lager uit dan begroot, omdat deze kosten zijn ingevuld met personele inzet.
- Overhead valt lager uit als gevolg van lagere ICT kosten (€ 15.000) en omdat er geen invulling gegeven kon worden aan enkele functies op het terrein van informatiebeheer, waardoor kosten voor informatieondersteuning lager uitvallen (€ 10.000). Verder vallen salariskosten lager uit als gevolg van ontstane vacatureruimte en de daadwerkelijke invulling van deze vacatures (€ 70.000).

Toelichting baten en bestemmingsreserve

- Gemeentelijke bijdragen worden met € 122.000 verlaagd.
- Het gereserveerde budget voor Harrie-trainingen is niet geheel gebruikt, het restant (€ 2.000) wordt terugbetaald aan het Regionaal MobiliteitsTeam.
- De overige baten vallen lager uit in verband met een beperkte inzet op een regionaal project voor statushouders.
- Er zijn geen mutaties op de bestemmingsreserve, de stand per 31-12-2024 is € 50.000.

Programma WgSW

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

- Veel tijd en aandacht is in 2023 besteed aan de scheefgroei in de loonontwikkeling tussen gemeenteambtenaren en SW-medewerkers. Daar waar de CAO Gemeenten een opwaarts effect op de salarissen kende, bleef deze salarisontwikkeling voor SW-personeel uit. Uiteindelijk is in het najaar van 2023 een akkoord gesloten met de vakbonden over het openbreken van de lopende CAO. Daarnaast is eind 2023 door de gemeenten het besluit genomen om over te gaan tot een eenmalige uitkering voor zowel het SW-personeel als de medewerkers werkzaam via Stichting aan de Slag.
- In 2023 is een nieuwe fase van de contractafspraken met Scalabor ingegaan. De deelnemende gemeenten hebben hun 'Aanwijzingsbesluit' voor een periode van drie jaar verlengd met daarin afspraken voor de vergoeding van de kosten door de gemeenten aan Scalabor. Doordat deze kosten rechtstreeks door Scalabor met de gemeenten worden verrekend heeft dit geen effect op de begroting van de MGR.
- De personeels- en salarisadministratieve taken voor SW-personeel hebben de gemeenten belegd bij de MGR. Deze taken zijn uitbesteed aan Scalabor. Hiervoor is vanaf 2023 een nieuwe dienstverleningsovereenkomst gesloten voor een periode van tenminste drie jaar. Daarna kan deze overeenkomst stilzwijgend worden voortgezet als gemeenten besluiten Scalabor weer aan te wijzen als partij voor de arbeidsontwikkeling van SW-personeel.
- Ook in 2023 is invulling gegeven aan de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers. Dat betekent dat ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol vanuit de module worden gesignaleerd en daar waar nodig doorvertaald naar beleid en/of regelgeving ten aanzien van de SW-medewerkers. Verder blijft de focus op de naleving van de afspraken met Scalabor zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Het resultaat voor afrekening is € 2,5 miljoen positief. De lasten van de module WgSW zijn € 2,4 miljoen lager dan begroot. De bijdrage van buitengemeenten valt € 200.000 hoger uit dan begroot. De gemeentelijke bijdrage wordt verlaagd van € 54,9 naar € 52,4 miljoen, middels een incidentele teruggave van € 2,5 miljoen.

Lasten en baten Module WgSW	*Realisatie voor*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma - Personeel	€ 52.032	€ 52.032	€ 54.434	*-€ 2.402*
Loonkostensubsidie Bl	€ 583	€ 583	€ 550	*€ 33*
DVO Scalabor	€ 1.091	€ 1.091	€ 1.219	*-€ 127*
Overige kosten	€ 560	€ 560	€ 390	*€ 171*
Programma - Uitvoering	€ 2.234	€ 2.234	€ 2.158	*€ 76*
Overhead	€ 128	€ 128	€ 163	*-€ 35*
Lasten	**€ 54.395**	**€ 54.395**	**€ 56.755**	***-€ 2.360***
Deelnemende gemeente	€ 54.895	€ 52.442	€ 54.895	*-€ 2.453*
Bijdrage buitengemeente	€ 1.737	€ 1.737	€ 1.534	*€ 204*
Overige baten	€ 212	€ 212	€ 326	*-€ 115*
Baten	**€ 56.844**	**€ 54.391**	**€ 56.755**	***-€ 2.364***
Resultaat	**€ 2.449**	**-€ 4**	**€ 0**	***-€ 4***
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 4		*€ 4*
Dotatie aan reserve				*€ 0*
Eindresultaat	**€ 2.449**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting personeelskosten
De personeelskosten zijn € 2,4 miljoen lager dan begroot. Dit is deels het gevolg van een hogere uitstroom van SW-medewerkers (6,2%) dan begroot (5%).

Overzicht SW Medewerkers	*Realisatie 2023*	*Gewijzigde Begroting*	*Realisatie 2022*	*Verschil% Begroting*	*Verschil% 2022*
Mensen eindstand	1.611	1.631	1.717	*-1,2%*	*-6,2%*
SW AJ Eindstand (31/12)	1.461	1.475	1.553	*-1,0%*	*-5,9%*
SW Dienstverbanden fte	1.382	1.400	1.474	*-1,3%*	*-6,2%*
SW Begeleid werken fte	49	45	47	*9,7%*	*4,3%*
Totaal SW fte	**1.431**	**1.445**	**1.521**	***-1,0%***	***-5,9%***

Daarnaast werd in de begroting rekening gehouden met een verwachte loonkostenstijging van 7% in verband met de onzekerheid over de CAO ontwikkelingen. In realiteit is slechts sprake geweest van 5,5% loonkostenstijging.

In verband met de ouder wordende doelgroep neemt ook de vergoeding voor verzuim toe die de MGR van het UWV ontvangt (€ 200.000). Daarnaast is er door uitruil van de eindejaarsuitkering € 200.000 bespaard op sociale lasten. Hierdoor ontstaat in totaal een besparing van € 1,5 miljoen. Behoudens een eenmalige uitkering voor reiskosten is er geen sprake geweest van een stijging van de reiskostenvergoeding, dit bespaart € 447.000. Als gevolg van de nieuwe CAO SW stijgt per 2024 de reiskostenvergoeding wel.

Verschillenanalyse *Personeelskosten SW Euro x 1.000*	**2023** ***Realisatie***	2023 *Begroting*	***2022*** ***Realisatie***	*Verschil vs. Begroting*	*%Verschil vs. begroting*	*Verschil vs. 2022*	*%Verschil vs. 2022*
Salarissen	**€ 50.829**	**€ 52.292**	**€ 51.443**	-€ 1.463	-2,8%	-€ 614	-1,2%
Transitievergoeding	**€ 33**	**€ 20**	**-€ 44**	€ 13	67,4%	€ 77	-176,2%
LIV	**-€ 627**	**-€ 442**	**-€ 779**	-€ 185	41,8%	€ 152	-19,6%
Reiskosten	**€ 588**	**€ 1.035**	**€ 519**	-€ 447	-43,2%	€ 69	13,4%
Eenmalige uitkering	**€ 1.108**	**€ 1.300**		-€ 192	-14,8%		
Overige personeelskosten	**€ 101**	**€ 229**	**€ 225**	-€ 128	-56,1%	-€ 125	-55,3%
Totaal Personeelskosten SW	**€ 52.032**	**€ 54.434**	**€ 51.364**	**-€ 2.402**	**-4,7%**	**€ 668**	**1,3%**
Indicatoren							
Dienstverbanden SW (Fte)	**1.382**	1.401	1.475	-19	**-1,3%**	-93	-6,3%
Personeelkosten/Fte	**€ 37.650**	€ 38.847	€ 34.823	-1.197	**-3,4%**	2.827	8,1%
CAO stijging	**5,5%**	7,0%	**2,4%**		-1,5%		
Totaal loonkosten/Fte	**36.350**	37.318	34.319	-968	-2,8%	2.032	5,9%
Werkgeverslasten/Fte	**36.779**	37.324	34.876	**-545**	-1,6%	1.903	5,5%
Sociale lasten/Fte	**5.241**	4.928	4.923	**313**	6,3%	317	6,4%

Het lage inkomensvoordeel (LIV) valt in 2023 hoger uit dan begroot (€ 227.000), als gevolg van de stijging van het wettelijk minimum loon. Hierdoor vallen meer medewerkers binnen de doelgroep voor LIV dan begroot. De uitbetaling van de eenmalige uitkering conform het advies van de bestuurscommissie valt € 192.000 lager uit dan begroot, en op overige personeelskosten vallen € 128.000 lager uit dan begroot.

Toelichting overige lasten
De DVO met Scalabor valt lager uit dan begroot als gevolg van de hogere uitstroom. Loonkostensubsidie en advieskosten voor begeleid werkers vallen hoger uit als gevolg van de toename van het aantal begeleid werkers.

Toelichting baten en bestemmingsreserve
- De gemeentelijke bijdrage wordt verlaagd naar € 52,4 miljoen, middels een incidentele teruggave van € 2,5 miljoen.
- De bijdrage van buitengemeenten valt € 200.000 hoger uit dan begroot.
- Overige baten vallen lager uit als gevolg van minder door te belasten overige personeelskosten.
- De bestemmingsreserve mag aan het eind van 2023 slechts 1% bedragen van de totale loonkosten van 2024. Dit wordt bereikt door per einde 2023 € 4.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve.

Programma CMI

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

- Periodiek worden de aanbieders gesproken. Input voor de gesprekken wordt onder andere opgehaald uit de uitvraag richting aanbieders en de met de contractpartijen afgesproken prestatie-indicatoren.
- De afdeling contractbeheer is beschikbaar voor het stellen van vragen en telefonisch overleg. Aan de website van de module inkoop Zorg is een tabblad toegevoegd met informatie over de contracten en Contractmanagement Inburgering.
- De SROI- verplichting is ingericht en wordt gemonitord.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Het resultaat van de module Contractmanagement Inburgeringstrajecten is nihil.

Lasten en baten **Module CMI**	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma - Personeel	€ 47	€ 47	€ 47	*€ 0*
Programma - Uitvoering	€ 8	€ 8	€ 8	*€ 0*
Overhead	€ 20	€ 20	€ 20	*€ 0*
Lasten	**€ 76**	**€ 76**	**€ 76**	***€ 0***
Deelnemende gemeenten	€ 76	€ 76	€ 76	*€ 0*
Baten	**€ 76**	**€ 76**	**€ 76**	***€ 0***
Resultaat	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***
Onttrekking aan reserve				*€ 0*
Dotatie aan reserve				*€ 0*
Eindresultaat	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting

- De werkzaamheden voor de module CMI worden uitgevoerd door het team Inkoop Zorg. De toerekening van werkzaamheden is in lijn met de verwachting. De realisatie is daarom conform begroting.
- Er is voor deze module geen bestemmingsreserve.

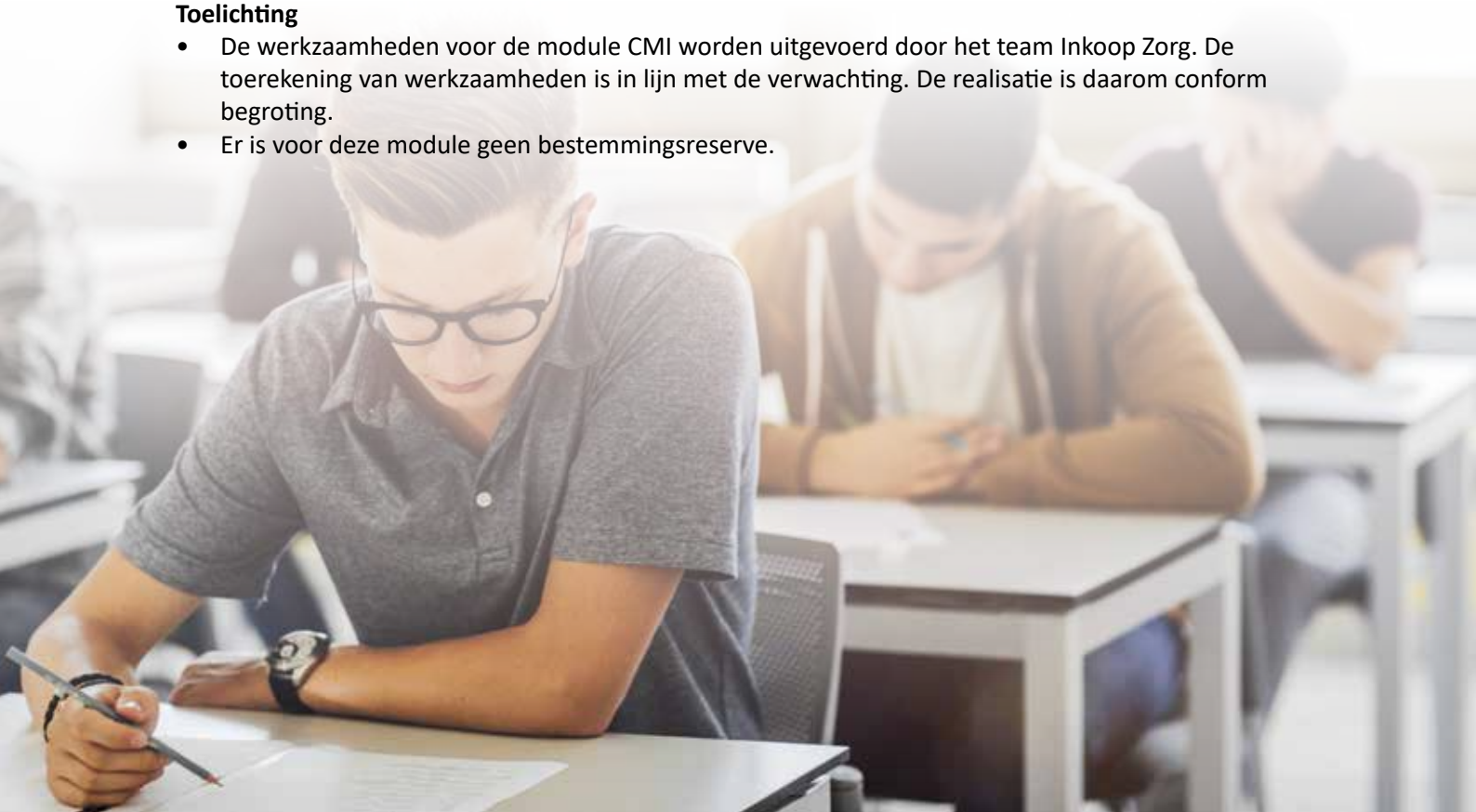

3.4 Beheerorganisatie en overhead

Omgeving

Met welke ontwikkelingen hebben we te maken gehad?

Samenwerking gemeenten
In 2023 hebben we door collegewisselingen in Doesburg en Duiven, te maken gehad met wisselingen in bestuurscommissies.
In het verslagjaar hebben we op meerdere momenten een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd. De eerste twee bijeenkomsten in mei hielden we in het werkveld bij het REA-college in Arnhem. Tijdens deze bijeenkomsten werd het programmaplan en de begroting toegelicht en konden vragen van raadsleden worden beantwoord. De raadsinformatiebijeenkomst in november hebben we samen met griffies en andere gemeenschappelijke regelingen georganiseerd. Wij hebben gemeenteraden geïnformeerd over ontwikkelingen bij de MGR. We hebben met andere GR-en en de griffies afgesproken dat we dit type raadsbijeenkomsten ook in de toekomst gezamenlijk gaan organiseren. Dat betekent voor raadsleden een efficiëntere inzet van tijd.

Wijziging regeling
De MGR heeft in 2023 voorstellen gedaan om de wijziging in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, op een passende manier in de regeling te verwerken.
Begin maart 2023 hebben we samen met andere GR-en een webinar georganiseerd over de wijzigingen in de wet. Vervolgens hebben we eind maart 2023 een fysieke bijeenkomsten gehad waarin de voorgestelde wijzigingen met de raadsleden zijn besproken. Gelijktijdig hebben we twee nieuwe taken opgenomen in de regeling, te weten het steunpunt SROI als onderdeel van het WSP en een nieuwe module: Regionale Facilitering Zorg. De raden zijn in mei in een raadsinformatiebijeenkomst geïnformeerd over de voorgestelde wijzigingen. Daarna hebben de raden voor de zomerperiode hun zienswijze kunnen geven op de doorgevoerde wijzigingen en hebben zij in het najaar toestemming gegeven aan de colleges om de regeling te wijzigen. De regeling is per 1 januari 2024 gewijzigd. Voor de nieuwe module heeft het algemeen bestuur een adviescommissie ingesteld.

Personele wisselingen
Het MT van de MGR is in 2023 gewijzigd door de komst van een nieuwe manager participatie. Daarmee zijn alle managementfuncties binnen de MGR op een passende wijze ingevuld in de vaste formatie.

In de zomer van 2023 heeft de directeur/secretaris van de MGR aangegeven haar werkzaamheden begin 2024 te willen overdragen. Het bestuur heeft geconstateerd dat de functie van directeur/secretaris vraagt om een fulltime invulling. In het najaar is de werving en selectie gestart met als resultaat dat de nieuwe directeur/secretaris per 1 februari 2024 is gestart, met daarbij afspraken over een zorgvuldige overdracht in een voor de MGR drukke periode van opstellen jaarverslag en jaarrekening en programmaplan en begroting.

Met welke partners en netwerk hebben we deze resultaten behaald?

Intensieve samenwerking
De MGR kan de werkzaamheden alleen maar uitvoeren op basis van een duidelijke opdrachtverlening door de deelnemende gemeenten en intensieve samenwerking met een groot aantal partners. Het is per module verschillend met welke partners samengewerkt wordt. Vanuit de MGR worden deze contacten intensief onderhouden om aan te blijven haken op ontwikkelingen in de regio, tijdig ontwikkelingen te signaleren en zo effectief mogelijk samen te werken.

Voor de heldere opdrachtverlening, kaders en besluitvorming gaat het om de actieve betrokkenheid van bestuurders van de 11 deelnemende gemeenten, de ambtelijke voorbereiding en de betrokkenheid van 11 gemeenteraden.

Vóór gemeenten
De leden van de Regionale Portefeuillehouders overleggen (RPO's) hebben in 2023 een vrij stabiele samenstelling gehad. Ze weten steeds duidelijker welke zaken ze regionaal willen realiseren in deze collegeperiode. Door ambtelijke wisselingen merken we dat gemeenten meer tijd nodig hadden om tot een gezamenlijk beleidsadvies te komen dat nodig is voor concrete besluitvorming en beoogde resultaten. Dat is randvoorwaardelijk voor een duidelijke opdrachtverlening aan de MGR.

In 2023 is gestart met de voorbereiding van de module Regionale Facilitering Zorg. Dit betreft het regiosecretariaat, regionaal advies Jeugd en regionale projecten jeugd. Deze activiteiten werden, onder regie van het Regionale Portefeuillehouders Overleg Zorg, voorheen bekostigd uit een regionale begroting voor het regiosecretariaat en een regionale begroting Jeugd, daarbij ondersteund door twee van de elf betrokken gemeenten. Met het onderbrengen van deze uitvoeringstaken bij de MGR is er een duidelijker onderscheid tussen het regionale opdrachtgeverschap en het werkgeverschap voor de regionaal werkzame medewerkers.

Afgesproken is dat er een belangrijk onderscheid wordt gemaakt in het beleid dat wordt ontwikkeld (lokaal en regionaal) en de uitvoeringstaken die bij de MGR worden ondergebracht. Het regionale beleid wordt door de colleges vastgesteld. De MGR is een uitvoeringsorganisatie en blijft beleidsarm. De colleges van de gemeenten stellen daarom jaarlijks een uitvoeringsplan vast. Hierin staan de taken die worden uitgevoerd en/of gemonitord door de medewerkers van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg. Daarbij wordt door deze colleges ook het beschikbare budget bepaald. Deze taken en het bijbehorende budget wordt opgenomen in het programmaplan en de begroting van de MGR.

Het Algemeen Bestuur heeft voor deze module een adviescommissie ingesteld om een goede verbinding te hebben met het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Zorg als opdrachtgever. De MGR bewaakt dat zij als uitvoeringsorganisatie heldere opdrachten krijgt en beleidsarm blijft. Het is aan de Regionale Portefeuillehoudersoverleggen en colleges om duidelijkheid te geven over de opdracht en het beoogde resultaat en, indien van toepassing, het beschikbare budget. Daarbij is het belangrijk dat leden van het RPO met mandaat van hun colleges werken.

We hebben het belang hiervan in 2023 gezien als het gaat om opdrachten voor de module Inkoop Zorg. Aan de zijde van het RPO Zorg wordt steeds duidelijker geformuleerd wat gemeenten willen realiseren met de inkoop van Zorg en wat dit financieel kan betekenen voor gemeenten. Daarbij wordt de check gedaan of deze opdrachtverlening binnen de colleges van de gemeenten is geborgd voordat de opdracht aan de module Inkoop Zorg wordt verstrekt. De uitvoering van deze opdracht wordt door de MGR afgestemd met de Bestuurscommissie. Vanuit de MGR kan een adviserende rol vervuld worden om de haalbaarheid van opdrachtverlening aan de MGR tijdig te bespreken. Besluitvorming van de opdrachtverlening ligt echter nadrukkelijk bij de deelnemende gemeenten, voordat de MGR in het kader van uitvoering haar werkzaamheden kan oppakken.

Met gemeenten en gemeenschappelijke regelingen
In 2023 is intensief contact geweest met gemeenten en andere GR-en over de mogelijkheid om samen te werken op het vlak van specifieke functies in de bedrijfsvoering en gezamenlijke werving. We werken met de werving en selectie van dergelijke functies graag samen omdat het bij de MGR om deeltijd invulling gaat en inhuur via externe marktpartijen duurder is en daarmee de kennis niet in de gemeenten of GR-en geborgd wordt. Concreet heeft dit geleid tot een gezamenlijke werving en selectie van een functionaris gegevensbescherming met een andere GR. Dit is helaas ondanks meerdere pogingen nog niet tot invulling van de vacature geleid. De arbeidsmarkt blijkt ook voor ons, op dit soort functies met een grotere omvang van uren, steeds moeilijker te zijn. Met als gevolg dat we genoodzaakt zijn hiervoor mensen in te huren.

In 2023 zijn nieuwe afspraken gemaakt tussen de RID en 1Stroom over verlenging van de dienstverlening en met de gemeente Westervoort voor huisvesting van een deel van de MGR. Deze afspraken zijn voor een jaar verlengd omdat het niet mogelijk bleek meerjarige afspraken te maken.

Activiteiten

Wat hebben we bereikt? Zijn onze beoogde doelstellingen gerealiseerd?

Signalerende, adviserende en faciliterende rol
Als regionaal samenwerkingsverband in het sociaal domein heeft de MGR een signalerende, adviserende en faciliterende rol gespeeld voor gesprekken in de regio over kwaliteit en rechtmatigheid, bekostiging en bemensing van de zorg, opvang en scholing van Oekraïense vluchtelingen en hun kinderen en inburgering. Dit geldt ook voor uitdagingen op de arbeidsmarkt, samenwerking en inrichting in de regionale arbeidsmarkt, voorkomen van jeugdwerkloosheid en aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en zorgen over voldoende en tijdige zorg voor jeugdigen. Dit wordt soms ambtelijk of bestuurlijk opgepakt en/of met samenwerkingspartners besproken.

Rol beheerorganisatie
De taak van de MGR beheerorganisatie is randvoorwaardelijk voor de modules. Daarvoor worden de zogenaamde basistaken uitgevoerd. Denk daarbij aan bestuurlijke besluitvorming, informatievoorziening aan deelnemende gemeenten, colleges en raden en de bedrijfsvoeringsaspecten, waaronder financiën, HR, AVG en informatievoorziening in de brede zin van het woord.
De uitdagingen op het vlak van bedrijfsvoering hebben we met bestuur, gemeenten en GR-en besproken. Tot nu toe is bewust gekozen om de beheerorganisatie lean en mean in te richten. Dit kan alleen als gemeenten en GR-en de mogelijkheid bieden om bedrijfsvoeringstaken van de MGR bij hen onder te brengen/in te huren. Dit is in 2023 een uitdaging gebleken en daarom zijn we genoodzaakt om in 2024 zelf functies te gaan inrichten en/of in te huren. Daarbij blijven we met gemeenten en andere GR-en op zoek naar mogelijkheid om zaken samen op te pakken en/of expertise te benutten.

Goed geïnformeerde en actieve betrokkenheid van bestuurders en gemeenteraden
In 2023 is actief geïnvesteerd in goede informatievoorziening voor bestuurders en raadsleden via meerdere raadsinformatiebijeenkomsten en nieuwsbrieven. De MGR blijkt een stabiele uitvoeringsorganisatie te zijn voor gemeenten en ketenpartners die staat voor continuïteit van kwalitatief goede dienstverlening binnen afgesproken opdrachten en budgetten. Daarmee dragen we bij aan toegankelijkheid van passende ondersteuning bij onderwijs, participatie en zorg voor alle inwoners in onze regio.

- De uitvoering van de opdrachten is gebaseerd op zorgvuldige besluitvorming en transparante inhoudelijke en financiële verantwoording aan bestuurders en gemeenteraden.
- De MGR staat voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein. We zorgen voor een actieve verbinding tussen MGR en deelnemende gemeenten en zetten onze expertise in bij nieuwe vraagstukken in onderwijs, participatie en zorg. Bijvoorbeeld bij inburgering en de mogelijkheden voor het inzetten van SROI door gemeenten en andere GR-en in de regio. Het contractmanagement inburgeringstrajecten is vanaf 2022 geborgd bij de MGR en het steunpunt SROI vanaf 2023.
- We werken aan een integrale benadering bij de uitvoering van opdrachten voor de verschillende modules zodat toegevoegde waarde toeneemt en kruisbestuiving ontstaat bij het werk voor inwoners en gemeenten: Denk daarbij aan:
  - » Inzet RBL en WSP bij de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt (Doorstroompunt Werk) en inzet op het voorkomen van jeugdwerkloosheid;
  - » Inzet van het team van de module Inkoop Zorg ten behoeve van de module Contractmanagement Inburgeringstrajecten voor de 9 gemeenten (Participatie);
  - » Monitoren van de afspraken met Scalabor ten behoeve van het werkgeverschap van SW-medewerkers voor de periode 2023-2025;
  - » Inkoop Zorg en WSP als het gaat over advisering ten behoeve van SROI verplichtingen van (gecontracteerde) zorgaanbieders;
  - » Inkoop Zorg en RBL als het gaat om de uitwisseling van signalen over zorgaanbieders en afstemming met sociale wijkteams en jeugdhulp;
  - » WSP, WgSW en Inkoop Zorg als het gaat om inzicht over de inzet van arbeidspotentieel vanuit arbeidsmatige dagbesteding en participatie.

Wat hebben we gedaan? Hebben we de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?

Visie en strategie
De MGR blijft zoeken naar verdere integraliteit in de werkwijze van de verschillende modules waardoor de toegevoegde waarde als uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein toeneemt voor de regio. De voorbereiding van de module Regionale Facilitering Zorg maakt dat de MGR een goede basis biedt als werkgever voor regionaal werkende beleidsmedewerkers Jeugd en de regiosecretaris Zorg met ondersteuning. Zo kunnen we nog beter invulling geven aan de signalerende en faciliterende rol voor onze gemeenten. Dat doen we ook door afstemming met de drie regiosecretarissen op het terrein van Zorg, Onderwijs en Participatie.

Bestuurlijke besluitvorming en verantwoording afleggen
De zorgvuldige bestuurlijke besluitvorming via bestuurscommissies, het dagelijks bestuur en algemeen bestuur, mede gebaseerd op zienswijzen van gemeenteraden levert het draagvlak voor ons dagelijks werk. Daarom zorgen we voor tijdige informatievoorziening, goede advisering en transparantie bij het afleggen van inhoudelijke en financiële verantwoording.

Cijfers

Wat heeft het gekost?

Het resultaat van MGR Beheer voor afrekening is € 292.000 positief. De gemeentelijke bijdragen worden met dit bedrag verlaagd.

Lasten en baten Module Beheer	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
€ x 1.000				
Programma	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*
Overhead	€ 489	€ 489	€ 502	*-€ 13*
Onvoorzien	€ 1	€ 1	€ 36	-€ 35
Lasten	**€ 490**	**€ 490**	**€ 538**	**-€ 48**
Deelnemende gemeenten	€ 538	€ 246	€ 538	*-€ 292*
Overige baten	€ 22	€ 22	€ 0	*€ 22*
Rentebaten	€ 222	€ 222	€ 0	*€ 222*
Baten	**€ 782**	**€ 490**	**€ 538**	***-€ 48***
Resultaat	**€ 292**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***
Onttrekking aan reserve				*€ 0*
Dotatie aan reserve				*€ 0*
Eindresultaat	**€ 292**	**€ 0**	**€ 0**	***€ 0***

Toelichting lasten

- Personeelskosten vallen € 30.000 hoger uit als gevolg van uitbreiding van de communicatiecapaciteit en formatie-uitbreiding van de directeur. Deze extra uren zijn deels gebruikt voor de voorbereiding van de module Regionale Facilitering Zorg.
- Opleidingskosten voor de MGR als geheel vallen € 50.000 lager uit dan begroot.
- Er kon geen invulling worden gegeven aan enkele functies op het terrein van informatiebeheer, waardoor kosten voor informatieondersteuning lager uitvallen (€ 10.000).
- Er is, behoudens een kleine vergoeding voor schade, geen benutting van de post onvoorzien.

Toelichting baten en bestemmingsreserve

- De gemeentelijke bijdragen worden met € 292.000 verlaagd.
- De MGR ontvangt een bijdrage van € 22.000 voor de implementatie van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg, die per 1-1-2024 start.
- De MGR ontvangt in 2023 € 222.000 aan rente op de schatkist.
- Er zijn geen mutaties op de bestemmingsreserve, de stand per 31-12-2024 is € 50.000.

Overzicht Overheadlasten
De overheadlasten (€ 2.299.000) zijn € 323.000 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het nog niet invullen van de uitbreiding van de managementformatie binnen het RBL, vacatureruimte binnen overhead en de besparing op huisvesting bij het RBL.

Overzicht Overhead			**2023**	2023	*Verschil*
Overzicht Overhead *€ x 1.000*		Classificatie	*Realisatie 2023*	*Gewijzigde Begroting 2023*	*Verschil*
Kosten	A	Personeelskosten	€ 1.158	€ 1.368	*€ 211*
Groep	B	Huisvestingskosten	€ 227	€ 270	*€ 43*
	C	ICT kosten	€ 258	€ 256	*-€ 2*
	D	P&O & FA kosten	€ 320	€ 341	*€ 20*
	E	Overige kosten	€ 336	€ 387	*€ 51*
Totaal Overheadlasten			**€ 2.299**	**€ 2.622**	***€ 323***
Module	1	Inkoop	**€ 425**	€ 446	*€ 21*
	2	Onderwijs	**€ 760**	€ 883	*€ 122*
	3	WSP	**€ 476**	€ 572	*€ 96*
	4	WgSW	**€ 128**	€ 163	*€ 35*
	5	CMI	**€ 20**	€ 20	*€ 0*
	6	Beheer	**€ 489**	€ 538	*€ 49*
Totaal Overhead lasten			**€ 2.299**	**€ 2.622**	***€ 323***
Totaal Overhead baten			**€ 490**	**€ 538**	***€ 48***

Overzicht algemene dekkingsmiddelen
De baten vallen per saldo € 3.077.000 lager uit dan begroot.

Baten **€ x 1.000**	*Realisatie voor afrekening*	*Realisatie na afrekening*	*Gewijzigde Begroting*	*Verschil*
Gemeentelijke bijdrage	€ 61.831	€ 58.526	€ 61.856	*-€ 3.330*
Regionale bijdrage (RMC)	€ 1.289	€ 1.188	€ 1.284	*-€ 95*
Buitengemeenten (SW)	€ 1.737	€ 1.737	€ 1.534	*€ 204*
Overige baten	€ 639	€ 639	€ 680	*-€ 41*
Onvoorzien	€ 1	€ 1	€ 36	*-€ 35*
Rentebaten	€ 222	€ 222	€ 0	*€ 222*
Baten	**€ 65.719**	**€ 62.313**	**€ 65.390**	***-€ 3.077***
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 4	€ 9	*-€ 5*
Totaal baten	**€ 65.722**	**€ 62.317**	**€ 65.399**	**-€ 3.082**

Gemeentelijke bijdragen worden na afrekening met € 3.330.000 verlaagd tot € 59 miljoen.
Daarnaast heeft de MGR in 2023 rentebaten ontvangen en valt de bijdrage buitengemeenten als gevolg van een hogere rijksbijdrage voor gemeenten hoger uit. De onttrekkingen aan de bestemmingsreserves vallen lager uit dan begroot.

Nadere duiding van de baten wordt toegelicht bij de programma's.

Beleidsindicatoren bestuur en organisatie

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording worden de effecten van beleid toegelicht met behulp van een vaste set beleidsindicatoren.

rmatie & Indicatoren estuur en organisatie		2023 Realisatie	2023 Gewijzigde Begroting	2022 Realisatie	2023 Primaire Begroting
rmatie (fte) ormatieplan)	Beheer	**4,0**	4,0	3,2	3,1
	Inkoop	**13,1**	13,1	12,8	12,8
	Onderwijs	**34,8**	34,8	30,3	30,3
	WSP	**16,9**	16,9	16,2	16,2
	WgSW	**0,8**	0,8	0,3	1,2
	CMI	**0,6**	0,6	0,6	-
tale formatie		**70,2**	**70,2**	63,4	**63,6**
ezette formatie te)	Beheer	**3,7**	4,0	3,2	2,6
	Inkoop	**13,3**	13,1	13,9	11,9
	Onderwijs	**33,9**	34,8	30,3	28,6
	WSP	**18,7**	16,9	17,1	16,1
	WgSW	**0,8**	0,8	0,3	0,2
	CMI	**0,6**	0,6	-	-
taal bezette formatie		**71,0**	**70,2**	64,8	**59,5**
dicatoren	Externe inhuur %	*9%*	*7%*	*9%*	*7%*
	Overhead %	*4%*	*3%*	*3%*	*3%*
	Apparaatskosten per inwoner	*€ 16,82*	*€ 14,23*	*€ 14,05*	*€ 14,23*
	Formatie Fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,14*	*0,13*	*0,14*
	Bezette formatie fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,13*	*0,14*	*0,13*

Het percentage inhuur is in 2023 niet verder afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door het opvangen van vacatureruimte en vervanging van zwangerschapsverzuim. Vervanging van ziekteverzuim is enkel van toepassing voor essentiële functies, en is op voorhand besproken met de bestuurscommissie. Daarnaast worden, voor tijdelijke opdrachten waaronder incidentele regionale opdrachten, medewerkers ingehuurd als de benodigde inzet niet binnen de bestaande formatie kan worden opgevangen, en hebben we in het eerste halfjaar enkele trainees gehad. De SW-dienstverbanden en de resterende dienstverbanden van de boventalligen (in dienst tot 31-12-2023) zijn niet opgenomen.

4. Paragrafen

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie.

Paragraaf: weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen
De MGR wordt gefinancierd door deelnemende gemeenten en kent geen algemene reserve.
Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de MGR kunnen slechts twee posten worden gerekend:

- Bestemmingsreserves
- Post onvoorzien

De Bestemmingsreserve WgSW is in 2019 gevormd en specifiek voor het risico van externe factoren die de personeelskosten SW beïnvloeden. De reserve is maximaal 1% van de personeelskosten. Voor de overige modules zijn er beperkte bestemmingsreserves ingericht (max. € 50.000, afhankelijk van het begrotingsoverschot in voorgaande jaren). De module CMI kent geen bestemmingsreserve. Bij de post 'onvoorzien' is een bedrag van € 36.000 begroot voor het jaar 2023.

Financiële kengetallen *Euro x 1.000*	2023 Realisatie	**2023 Gewijzigde Begroting**	2022 Realisatie
netto schuldquote	-0,02	-0,02	-0,02
solvabiliteitsratio	0,09	0,15	0,16
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

De netto schuldquote blijft negatief omdat de schulden lager zijn dan de vlottende activa.
Door de bestemmingsreserves is een beperkt eigen vermogen ontstaan hetgeen terugkomt in de solvabiliteitsratio. Deze is lager dan 2022, gelet op de grote terugbetaling aan de gemeenten. De structurele exploitatieruimte is nul doordat structurele lasten en baten in evenwicht zijn.

Vennootschapsbelasting
Binnen de MGR is er geen sprake van een winststreven en derhalve valt de MGR niet onder de Vennoot-schapsbelastingplicht.

Inventarisatie risico's
De in de begroting genoemde risico's over 2023 zijn met beperkt optreden van deze risico's afgerond. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waar bij een tekort de deelnemende gemeenten moeten bijbetalen en bij een overschot geld terugkrijgen. De uitgewerkte risico's zijn dus vrijwel direct ook risico's voor de deelnemende gemeenten. Als onderdeel van het risicomanagement is er een risico-inventarisatie gemaakt. De belangrijkste risico's met de meeste impact worden hieronder genoemd en aangeduid met de genomen beheersmaatregelen.

	Risico	Kans	Reputatie en/of maatschappelijke impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
1	Incident/hack ICT beveiliging/ AVG / ICT systeem niet beschikbaar	Laag	Hoog	200k of 20k per dag	DVO's RID De Liemers & De Connectie; Informatie-beveiliging beleid en beveiligde mobiele telefoons. Aanstellen Ciso.
2	Loonkostenstijging SW > Begroting (na 2023/2024)	40%		600k (1%)	Bestemmingsreserve.
3	Liquiditeitstekort	Laag	Laag	Hoog	Afstemmen voorschotnota's op verwachte uitgaven. Resultaat boekjaar als buffer tot aangepaste voorschotnota's verstuurd kunnen worden.
4	Onrechtmatigheid of fraude	Laag	Hoog	<50k	Intern controle plan; betalingen door 4 mensen goedgekeurd. Notitie Misbruik en Oneigenlijk gebruik.
5	Specifieke uitvoeringsrisico's bij modules leiden er toe dat maatschappelijke doelstellingen niet worden gehaald.	Medium	Medium/Hoog	Indirect	Signalering en advisering door ambtelijk overleg en bestuurscommissies. Planning & control cyclus: actualiseren van uitvoeringsprogramma. Talent- en kennisontwikkeling: Inzet op kennis, houding en motivatie van medewerkers.
6	De MGR wordt verantwoordelijk gehouden voor regionaal beleid	Medium	Hoog	Indirect	MGR voert enkel taken uit op basis van het door de colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd. De deelnemende gemeenten maken duidelijke en niet vrijblijvende afspraken over het bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap en eigenaarschap dat opgenomen wordt in een DVO. De colleges stellen ook het lokale en/of regionale beleid vast.
7	Wegvallen van deel financiering van gemeenten, door uittreden bij één of meer modules.	Laag		500k (10% structuur)	Goede lange termijnplanning. Bescherming in regeling waarbij reorganisatiekosten bij uittreders worden gelegd.
8	Geen passend personeel met expertise kunnen vinden voor het uitvoeren van de opdrachten	Hoog	Medium	100k	1. Een betrouwbare, zorgvuldige en interessante werkgever zijn waar mensen graag willen werken. 2. Inzetten op een regionale arbeidsmarkt voor overheidsorganen, om zo meer te kunnen bieden aan huidige en potentiële werknemers.
9	Niet voldoen aan wet- en regelgeving voor gemeenten	Laag	Hoog	50K	1. Monitoring door manager bedrijfsvoering en privacyofficer. 2. Voortdurende afweging wat van toepassing is op een kleine GR met beperkte taken. 3. Samen organiseren met andere GR'en of gemeenten. 4. Afweging maken tussen inhuren of in dienst nemen.

Toelichting op de risico's:
De actualisatie van de risico's is gebaseerd op de risico-inventarisatie uit de gewijzigde begroting 2023. Ten opzichte van de gewijzigde begroting één nieuwe risico's geïdentificeerd: het risico dat de MGR verantwoordelijk wordt gehouden voor beleidsontwikkelingen, terwijl de MGR slechts faciliteert bij regionaal beleid. Alle risico's zijn meerjarige structurele risico's waar de MGR altijd mee te maken zal hebben. De benoemde risico's zijn in 2023 beperkt tot uiting gekomen. We voelen de effecten van de krappere arbeidsmarkt (risico 8).

Paragraaf: financiering

Het financieringsvraagstuk van de MGR is van een beperkte omvang. De gemeenten betalen voorschotnota's, zodat de financieringsrisico's om die reden slechts beperkt zijn tot het tijdig ontvangen van deze bedragen.

Rentelasten en baten
Aangezien de MGR geen externe financiering aantrekt is er geen sprake van rentelasten. In 2023 heeft de MGR incidentele rentebaten ontvangen over 2022 en 2023.

Renterisicobeheer
Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.
- Vanaf eind 2022 ontvangt de MGR rente op de schatkist. In 2023 heeft dit een bate van ruim € 220.000,- opgeleverd; dit was gelet op de onzekerheid niet begroot. Vanaf boekjaar 2024 houden we voorzichtig rekening met rentebaten in de begroting.

Kasgeldlimiet
Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves. De kasgeldlimiet bedraagt derhalve € 5,1 miljoen. Het werkkapitaal is positief met voorfinanciering van de gemeentelijke bijdrage, dus is er geen behoefte aan externe financiering.
De liquide middelen betreft het rekening-courant tegoed bij de BNG. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Schatkistbankieren
Het saldo wordt dagelijks afgeroomd door de BNG naar 's Rijks schatkist.

Overzicht benutting Drempelbedrag schatkistbankieren					
Euro x 1.000	***Drempel-bedrag***	*Kwartaal 1*	*Kwartaal 2*	*Kwartaal 3*	*Kwartaal 4*
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten	**1000**				
's Rijks schatkist aangehouden middelen		0	0	0	0
Ruimte onder het drempelbedrag		1.000	1.000	1.000	1.000
Overschrijding van het drempelbedrag		**0**	0	0	0

Renterisiconorm
Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisico-norm.
De MGR heeft geen schulden aangetrokken of geldleningen uitgezet.

Relatiebeheer
Het betalingsverkeer is geconcentreerd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Paragraaf: bedrijfsvoering

Waar staat de MGR voor?
De MGR is een samenwerkingsverband dat is ingesteld voor het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van regionale taken in het sociaal domein. De MGR voert een transparant financieel beleid. De bedrijfsvoering van de MGR is dienend aan de uitvoering binnen de samenwerkingsmodules.

Personeel en integriteit
De medewerkers van de MGR hebben een arbeidsovereenkomst met de MGR. Daarnaast worden medewerkers, waarvoor geen vaste formatie is en/of medewerkers waarvoor specifieke deskundigheid is vereist, ingehuurd. Het aantal medewerkers met een arbeidsovereenkomst is redelijk constant. Het aantal medewerkers dat wordt ingehuurd is beperkt toegenomen door tijdelijke opdrachten en inhuur van interim managers bij vertrek van module-managers.

De MGR kent een gedragswijzer privacy, informatieveiligheid en integriteit. De gedragscode is aangevuld met aspecten over (on)gewenst gedrag en de rol van de vertrouwenspersoon. De gedragscode is binnen de modules met medewerkers besproken en komt in werkoverleggen terug aan de hand van concrete situaties. Er is een onboarding programma voor nieuwe medewerkers. Zij krijgen een toelichting op de gedragscode en het integriteitsbeleid van de MGR en gaan hierover in gesprek, waarna ze de eed of belofte afleggen in aanwezigheid van de voorzitter van de MGR.

Gezond en veilig (thuis)werken
Naast de uitvoering van een uitgebalanceerd beleid voor gezond en veilig werken, is veel energie en tijd gestoken in de werving en selectie van nieuwe medewerkers om de opgaves die er liggen gezamenlijk goed in te kunnen vullen. Er is bij de MGR sprake van een gezonde mate van verloop van medewerkers. Het tijdig invullen van vacatures en de uitbreiding van de formatie bij het RBL moet zorgen dat de werkdruk van medewerkers niet onevenredig hoog wordt. De MGR heeft te maken een relatief hoog ziekteverzuim. Dit heeft met name te maken met langdurig verzuim. Wanneer dit optreedt bij specialistische functies geeft dit een extra druk voor collega's. Dit wordt zoveel mogelijk opgevangen met inzet van externen.

In september is stilgestaan bij het 5-jarig bestaan van de MGR. Naast een middag met een feestelijk tintje is er voor de medewerkers ruimte geweest voor activiteiten in het kader van vitaliteit. Managers, preventiemedewerkers, HR en de medewerkers onderling hebben veel aandacht gehad voor fysieke en vooral ook de mentale gezondheid. Daarbij gaat het ook om de onderlinge verbinding en sociale veiligheid op het werk; met elkaar, gemeenten, ketenpartners en met andere partijen in het werkveld waarmee we samenwerken.

HR, talent- en opgavegericht werken
MGR werkt talent- en opgave gericht. Met de werktitel Time4Talent is dat proces structureel ingebed in onze ontwikkelcyclus en wijze van samenwerken. We hebben ervaren dat dit een positief waarderende manier van werken is, gebaseerd op de ontwikkeling van talenten die bijdragen aan de uitvoering van je opdracht als individu en als team. Dit werkt motiverend en stimulerend en brengt veel positieve energie.

Het lukt de MGR nog steeds de meeste vacatures in het primaire proces goed in te vullen zodat we de opdracht van de MGR naar tevredenheid kunnen uitvoeren. Omdat het werk van de MGR in ontwikkeling is, blijven medewerkers van de MGR zich ook ontwikkelen en opleiden om daarop in te spelen. MGR is een organisatie waar medewerkers gezond kunnen (thuis)werken met aandacht voor de fysieke en mentale gezondheid. Ondanks deze inspanning zien we een stijging van het ziekteverzuim voor de hele MGR. Het verzuimverloop in de afgelopen vijf jaar:

2023	2022	2021	2020	2019
8,57%	6,26%	6,18%	5,22%	5,44%

Vertrouwenspersoon
De rol van de vertrouwenspersoon is onderdeel van het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers en de naam en contactgegevens zijn te vinden op intranet. De vertrouwenspersoon is in 2023 bij de teams van Inkoop Zorg en WSP geweest om extra aandacht te geven aan de rol van de vertrouwenspersoon. Uit het jaarverslag van de vertrouwenspersoon blijkt dat er in 2023 geen meldingen zijn geweest bij de vertrouwenspersoon.

Inclusie en diversiteit
Inclusie en diversiteit past bij de MGR. We geven binnen onze organisatie zelf invulling aan de banenafspraak. Tegelijkertijd is het ook ons werk om zoveel mogelijk mensen passend te laten werken. De diversiteit van de medewerkers van de MGR kan verder vergroot worden. Daarvoor zijn we aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. MGR participeert in dat kader in de diversiteitsreis die door de gemeente Arnhem is geïnitieerd. Het MT heeft met externe begeleiding de eerste stap gezet om te komen tot een statement over inclusie en diversiteit. Dit vraagt om een verdere verdieping. Bij de werving en selectie zoeken we naar passende vormen om als werkgever interessant gevonden te worden voor een bredere groep. Daarvoor is een breed draagvlak nodig in de organisatie. Deze is in voldoende mate aanwezig.

Digitaal toegankelijke websites
Wij willen dat onze websites en de informatie daarop voor iedereen toegankelijk is. Om dat te bereiken voldoen onze websites aan de eisen voor digitale toegankelijkheid zoals beschreven in WCAG (Web Content Accessibility Guidelines). Daarnaast willen we dat ook de inhoud (content) van de websites toegankelijk zijn. Onze websites voldoen gedeeltelijk aan de eisen en hebben daarom de status B van toegankelijkheid. In onze gepubliceerde toegankelijkheidsverklaring staat welke maatregelen wij hebben genomen en nog zullen nemen om de websites toegankelijk te maken en te houden. In het afgelopen jaar is met name aandacht uitgegaan naar de toegankelijkheid van teksten en het toegankelijk maken van pdf-bestanden.

Klachten
Uit het jaarverslag van de klachtencoördinator blijkt dat er in 2023 twee klachten zijn ontvangen over onheuse bejegening door een medewerker. Daarvan was 1 klacht ongegrond en 1 kracht gegrond. De laatste ging om onzorgvuldigheid bij het weergeven van feiten versus persoonlijke meningen, wat aanleiding gaf om daarover de bewustwording te verscherpen. In de tabel hieronder staat het aantal klachten over de afgelopen vijf jaren weergegeven.

Huisvesting
De modules Inkoop zorg en beheer huren kantoorruimte in het gemeentehuis van Westervoort. Dit huurcontract liep tot 1 februari 2024 en is met 1 jaar verlengd. Voor RBL loopt het huurcontract door tot medio 2025. Omdat het WSP alleen het team WSP-gemeenten huisvest en het team in al haar werkplekken dichter aansluit bij gemeenten, is besloten dat het WSP per 1 februari verhuisd naar de Bruningweg 10 in Arnhem.

Professionele bedrijfsvoering
De rol van de integrale bedrijfsvoering is enerzijds faciliterend voor het werk van de medewerkers in de modules en biedt anderzijds draagvlak voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid. De MGR heeft als beheerorganisatie te voldoen aan alle (nieuwe) wettelijke vereisten het terrein van privacy, informatiebeheer, informatieveiligheid, archiefverplichtingen, toegankelijkheid van informatie en openbaarheid bestuur. In 2023 is verder ingezet op professionalisering van de bedrijfsvoering en gezocht

naar mogelijkheden om op deze terreinen samen te werken met andere GR-en en gemeenten. De samenwerking op deze aandachtsgebieden is het afgelopen jaar beperkt tot stand gekomen. Dit komt enerzijds door een krapper wordende arbeidsmarkt waardoor het bijvoorbeeld niet lukt om vactures in te vullen, anderzijds omdat mogelijke samenwerkingspartners geconfronteerd worden met hun eigen uitdagingen die voorrang krijgen. Dit vraagt van de MGR zelfstandig organiseren van deze functies.

In 2023 zijn de volgende stappen gezet:

- Invulling van de functionaris gegevensbescherming: door gezamenlijk werving en selectie met de RSD/RID en tussentijds heeft de Privacy Officer deze extra taak op zich genomen. Helaas is werving en selectie van een Functionaris Gegevensbescherming niet gelukt en wordt deze functie vanaf 2024 ingevuld via externe inhuur.
- Rapportages vinden plaats op basis van het interne controleplan
- Er zijn nieuwe afspraken gemaakt en DVO's opgesteld met Arnhem, de Connectie, RID de Liemers en 1Stroom t.b.v. inhuur van diensten
- Update van mandaatbesluiten met gemeenten.
- Voorbereiding zijn getroffen voor de implementatie van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg voor wat betreft begroting, contracten projecten, regeling en DVO.
- Afstemming met deelnemende gemeenten over uitvoering archiefconvenant over o.a. aanpassingen in digitale systemen van modules.
- Werven van medewerkers informatiebeheer en archief met vervolg op het vullen van het digitaal archiefsysteem.
- Er heeft een audit plaatsgevonden bij het RBL voor de inrichting Wet politie gegevens. Daarmee is de basis op orde en kan er verder gewerkt worden aan de verdere implementatie.

ICT

MGR beheer en de modules Inkoop, WSP, WgSW en CMI hebben in 2023 gebruik gemaakt van de ICT-omgeving (hardware en software) van RID De Liemers. Daarbij is de aangeschafte hardware eigendom van de MGR. Voor de module RBL Midden-Gelre is de ICT in 2023 geleverd door de Connectie. De beschikbare hardware is eigendom van de Connectie.

Toelichting rechtmatigheid

Met ingang van het boekjaar 2023 is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Deze is opgenomen in de jaarrekening. Conform het bepaalde in de financiële verordening worden fouten of onduidelijkheden die het grensbedrag van 0,1% van de totale lasten (in casu € 62.317) te boven gaan, in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.
In het jaarverslag en de jaarrekening 2023 zijn geen fouten of onduidelijkheden gebleken die het grensbedrag te boven gaan. De daadwerkelijke realisatie van de lasten wijkt in 2023 af van de begroting. Dit is in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 7 december 2023 toegelicht. Het AB accepteert dat de MGR onder begroting blijft.

De MGR koopt producten en diensten in voor haar eigen bedrijfsvoering, conform het eigen inkoopbeleid en passend binnen de grensbedragen zoals aangegeven in de Gids Proportionaliteit.

Paragraaf: openbaarheid van informatie

De Wet open overheid (WOO) is per 1 mei 2022 in werking getreden als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Binnen de MGR is de manager bedrijfsvoering aangewezen als contactfunctionaris voor externen. Een van de grote wijzigingen ten opzichte van de WOB is de verplichte actieve openbaarmaking van gegevens: er zijn elf categorieën van gegevens die de MGR verplicht moet publiceren. Formeel gezien is deze actieve openbaarmaking uitgesteld tot het informatieplatform PLOOI actief is. De MGR publiceert reeds de meest relevante informatie op de eigen website. Specifieke informatie zoals verordeningen en aangewezen besluiten worden conform de Wet elektronische publicaties al via lokaleregelgeving.overheid.nl gepubliceerd. In 2023 zijn er geen WOO verzoeken binnengekomen.

5. Jaarrekening

Inleiding
In dit hoofdstuk worden de baten en lasten van de MGR op verschillende manieren gepresenteerd en toegelicht. De balans en de mutaties van de balansposten ten opzichte van 2022 worden toegelicht. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de rechtmatigheidsverantwoording, die voor boekjaar 2023 voor het eerst door het Dagelijks Bestuur van de MGR wordt afgegeven.

Balans

ACTIVA (€x1.000)	31-12-2023	31-12-2022	PASSIVA	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa	**€ 1**	**€ 10**	**Vaste passiva**	**€ 1.106**	**€ 1.274**
Materiële vaste activa			*Eigen vermogen*		
Investeringen met een economisch nut	€ 1	€ 10	Bestemmingsreserves	€ 714	€ 685
Vlottende activa	**€ 7.863**	**€ 5.064**	Resultaat baten & lasten	€ 0	€ 0
Uitzettingen (looptijd<1 jaar)			**Totaal eigen vermogen**	**€ 714**	**€ 685**
Vorderingen op openbare lichamen	€ 622	€ 806	*Voorzieningen*	*€ 392*	*€ 589*
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 6.169	€ 3.055	*Vaste schulden*	*€ 0*	*€ 0*
Overige vorderingen	€ 180	€ 299	**Vlottende passiva**	**€ 6.757**	**€ 3.799**
Totaal uitzettingen	**€ 6.972**	**€ 4.159**	*Netto-vlottende schulden (looptijd <1 jaar)*		
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	*€ 0*	*€ 0*	**Overige schulden**	**€ 4.523**	**€ 1.645**
Overlopende activa			*Overlopende passiva*		
Nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	€ 797	€ 846	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	€ 81	€ 66
Overige overlopende activa	€ 94	€ 59	Overige Overlopende passiva	€ 2.152	€ 2.088
Totaal overlopende activa	**€ 891**	**€ 905**	**Totaal Overlopende passiva**	**€ 2.234**	**€ 2.154**
Totaal Activa	**€ 7.863**	**€ 5.073**	**Totaal Passiva**	**€ 7.863**	**€ 5.073**

Borgstellingen / garantstellingen: nihil

Het balanstotaal valt hoger uit dan voorgaand jaar. De bestemmingsreserves nemen iets toe als gevolg van een dotatie van de module Inkoop Zorg. Het bedrag dat in 2023 wordt terugbetaald aan gemeenten is hoger dan in 2022 en bestaat uit een positief resultaat van de modules. De terugbetaling staat als overige schuld op de balans.

De opbouw en de mutaties van de balansposten worden in de hierna volgende pagina's toegelicht.

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten		Totale baten en lasten				Waarvan Incidentele Lasten en Baten			
€ x 1.000		2023	2023	2023	Verschil	2023	2023	2023	Verschil
Programma		Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde Begroting	vs. Gew. Begroting	Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde Begroting	Verschil
Inkoop	Lasten	€ 1.949	€ 1.404	€ 2.302	€ 353	€ 156	€ 0	€ 305	€ 149
	Baten	€ 1.981	€ 1.759	€ 2.302	€ 320	€ 156	€ 0	€ 305	€ 149
	Saldo	€ 33	€ 355	€ 0	-€ 33	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 33	€ 0	€ 0	-€ 33	€ 33	€ 0	€ 0	-€ 33
	Resultaat programma Inkoop	**€ 0**	**€ 355**	**€ 0**	**€ 0**	**-€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 33**
Onderwijs	Lasten	€ 3.428	€ 2.222	€ 3.636	€ 208	€ 185	€ 60	€ 200	€ 15
	Baten	€ 3.428	€ 2.894	€ 3.636	€ 208	€ 185	€ 60	€ 200	€ 15
	Saldo	€ 0	€ 672	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat programma Onderwijs	**€ 0**	**€ 672**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 1.947	€ 1.147	€ 2.092	€ 145	€ 115	€ 9	€ 170	€ 55
	Baten	€ 1.947	€ 1.645	€ 2.083	€ 136	€ 286	€ 0	€ 320	€ 34
	Saldo	€ 0	€ 497	-€ 9	-€ 9	€ 172	-€ 9	€ 150	€ 22
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 0	€ 9	€ 9	€ 9	€ 0	€ 9	€ 9	-€ 9
	Resultaat programma WSP	**€ 0**	**€ 506**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 172**	**€ 0**	**€ 141**	**€ 31**
WgSW	Lasten	€ 54.395	€ 52.186	€ 56.755	€ 2.360	€ 1.108	€ 0	€ 1.300	€ 192
	Baten	€ 54.391	€ 52.288	€ 56.755	€ 2.364	€ 1.108	-€ 26	€ 1.300	€ 192
	Saldo	-€ 4	€ 103	€ 0	€ 4	€ 0	-€ 26	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 4	€ 30	€ 0	-€ 4	€ 0	€ 26	€ 0	€ 0
	Resultaat programma WgSW	**€ 0**	**€ 133**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 76	€ 52	€ 76	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 76	€ 71	€ 76	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	€ 19	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat programma CMI	**€ 0**	**€ 19**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 490	€ 0	€ 538	€ 48	€ 23	€ 0	€ 0	-€ 23
	Baten	€ 490	€ 0	€ 538	€ 48	€ 245	€ 0	€ 0	-€ 245
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 222	€ 0	€ 0	-€ 222
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 222**	**€ 0**	**€ 0**	**-€ 222**
	Resultaat programma's		**€ 1.666**	**€ 0**	**€ 0**		**€ 0**		**€ 0**
Overhead	Lasten	€ 0	€ 2.162	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 0	€ 476	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	-€ 1.686	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Overhead	**€ 0**	**-€ 1.686**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Eindresultaat	A+B				€ 0				€ 0
Totaal	**Lasten**	**€ 62.284**	**€ 59.173**	**€ 65.399**	**€ 3.114**	**€ 1.586**	**€ 100**	**€ 1.975**	**€ 389**
	Baten	**€ 62.313**	**€ 59.134**	**€ 65.390**	**€ 3.077**	**€ 1.980**	**€ 61**	**€ 2.125**	**€ 145**
	Saldo	**€ 29**	**-€ 39**	**-€ 9**	**-€ 38**	**€ 393**	**-€ 39**	**€ 150**	**€ 243**
	Dotatie bestemmingsreserve	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**-€ 33**	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 33**
	Onttrekking bestemmingsreserve	**€ 4**	**€ 39**	**€ 9**	**€ 5**	**€ 0**	**€ 39**	**€ 9**	**-€ 9**
Eindresultaat		**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 426**	**€ 0**	**€ 159**	**€ 267**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Bij het opstellen van de jaarrekening is voldaan aan het normenkader vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 7 december 2023.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat is bepaald op basis van his-torische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden verantwoord voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begro-tingsjaar wordt rekening gehouden als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn gewor-den.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt op het moment van buitengebruikstelling voor de resterende boekwaarde afgeschreven.

Afschrijvingsbeleid
De materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:
a. 25 jaar: voorzieningen aan terreinen;
b. 40 jaar: gebouwen;
c. 15 jaar: machines, apparaten en installaties;
d. 15 jaar: inventarissen
e. 7 jaar: vervoermiddelen;
f. 4 jaar: ICT-investeringen
g. 10 jaar: overige activa
h. Niet: gronden.

Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. In het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de MGR in gebruik kan worden genomen, wordt begonnen met afschrijven. Bij het afschrijven wordt er geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid hebben we een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de gemaakte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa nemen we tegen nominale waarde op.

Vlottende passiva
De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Voorzieningen
Waardering op nominale waarde

Personele lasten
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

Toelichting op de balans

Vaste activa
De ICT-investering in 2020 bedroeg € 51.000. De notebooks worden in 4 jaar afgeschreven vanaf februari 2020.

Vaste activa *Euro x 1.000*	ICT Investeringen	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2022	**€10**	**€10**
Afschrijvingen	€9	€9
Desinvestering	€0	€0
Boekwaarde per 31 december 2023	**€1**	**€1**

In 2023 hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar
De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Uitzettingen *Euro x 1.000*		Debiteur	2023 31-12-2023	2022 31-12-2022
Vorderingen	1	Arnhem	€ 327	€ 422
Openbare	2	Doesburg	€ 10	€ 12
lichamen	3	Duiven	€ 27	€ 33
	4	Lingewaard	€ 49	€ 55
	5	Overbetuwe	€ 52	€ 54
	6	Renkum	€ 19	€ 5
	7	Rheden	€ 55	€ 77
	8	Rozendaal	€ 2	€ 2
	9	Wageningen	€ 13	€ 10
	10	Westervoort	€ 20	€ 31
	11	Zevenaar	€ 49	€ 67
	Totaal Deelnemende gemeent		€ 622	€ 767
		Neder-Betuwe	€ 0	€ 38
Totaal vorderingen openbare lichamen			€ 622	€ 806
Uitzettingen in 's Rijks schatkist			€ 6.169	€ 3.055
Overige Vorderingen		*Scalabor*	€ 180	€ 299
Totaal overige vorderingen			€ 180	€ 299
Totaal uitzettingen			€ 6.972	€ 4.159

Toelichting
- De openstaande vorderingen bij gemeenten hebben voornamelijk betrekking op doorbelasting van de BTW-lasten. Voor de activiteiten waar de koepelvrijstelling van toepassing is, wordt de BTW doorgeschoven naar gemeenten. Gemeenten kunnen deze BTW verhalen in het BTW compensatiefonds.
- Er is geen sprake van dubieuze debiteuren of betwiste facturen.
- De liquide middelen op de rekening-courant van de BNG worden dagelijks verrekend met de rekening-courant in ’s Rijks schatkist. Daarom worden er geen liquide middelen aangehouden.

Overlopende activa
De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

Overlopende activa *Euro x 1.000*	Omschrijving	2023 31-12-2023	2022 31-12-2022
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	UWV compensatie transitievergoeding	€ 94	€ 67
	Belastingvoordeel (LIV)	€ 620	€ 779
	Rente Schatkistbankieren	€ 82	
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid		**€ 797**	**€ 846**
Overige Overlopende Activa	Vooruitbetaalde bedragen	€ 56	€ 30
	Loonvoorschotten	€ 2	€ 3
	Fietsplan	€ 35	€ 26
	Netto salaris	€ 1	
Totaal overige overlopende activa		**€ 94**	**€ 59**
Totaal overlopende activa		**€ 891**	**€ 905**

Toelichting
» Op basis van de ontvangen compensatie voor transitievergoedingen uit voorgaande jaren, schatten we in dat 95% van de nog openstaande aanvragen wordt voldaan.
» Het te ontvangen belastingvoordeel voor lage inkomens (LIV) is lager dan in 2022. Dit wordt veroorzaakt door de incidentele ophoging van het tegemoetkomingsbedrag per werknemer in 2022, in samenhang met de afnemende doelgroep in 2023.
» Nieuw in 2023 is de nog te ontvangen rente op de schatkist over het laatste kwartaal van 2023.

Verloop eigen vermogen
De MGR heeft geen algemene reserve. Iedere module heeft een eigen bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserves *Euro x 1.000*	Module Inkoop	Module Onderwijs	Module WgSW	Module WSP	Module Beheer	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2022	**€ 17**	**€ 50**	**€ 518**	**€ 50**	**€ 50**	**€ 685**
Onttrekkingen 2023	€ 0	€ 0	€ 4	€ 0	€ 0	€ 4
Dotaties 2023	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 33
Totaal mutaties	€ 33	€ 0	-€ 4	€ 0	€ 0	€ 29
Boekwaarde per 31 december 2023	**€ 50**	**€ 50**	**€ 514**	**€ 50**	**€ 50**	**€ 714**

Deze bestemmingsreserves hebben het volgende doel:
1. WgSW: Opvangen van onvoorziene kosten voor SW-dienstverbanden
2. Overige modules: Opvangen van onvoorziene kosten in de bedrijfsvoering en onvoorziene personeelskosten voor het uitvoeren van de reguliere taken van de module.

Voorzieningen
De voorzieningen kennen het volgende verloop:

Voorzieningen *Euro x 1.000*	Boventalligen Presikhaaf Bedrijven	Latente verplichtingen PHB	Verlofsparen	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2022	**€ 444**	**€ 145**	**€ 0**	**€ 589**
Dotaties 2023	€ 0	€ 0	€ 29	€ 29
Onttrekkingen 2023	€ 226	€ 0	€ 0	€ 226
Vrijval	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Boekwaarde per 31 december 2023	**€ 218**	**€ 145**	**€ 29**	**€ 392**

Per 1 januari 2020 is er een voorziening gevormd met betrekking tot het overnemen van 14 boventallige medewerkers van Presikhaaf Bedrijven. In 2022 zijn de dienstverbanden van de laatste 4 boventallige medewerkers geëindigd. Voor 2 medewerkers hebben we, als eigen risicodrager, nog een aantal jaar de verplichting om de WW te bekostigen. Daarnaast houden we rekening met een risico opslag en garantstelling voor een medewerker. Op basis van deze verplichtingen is de voorziening per einde 2023 herrekend. Het bedrag dat per 31-12-2023 in de voorziening zit is voldoende voor de resterende verplichtingen.

Daarnaast is bij de liquidatie van Presikhaaf Bedrijven eind november 2020 een voorziening over-gedragen aan de MGR voor latente rechten en verplichtingen. In 2023 is er geen aanspraak gedaan op deze voorziening, maar is wel een toekomstige claim bekend geworden behorende bij het digitaal archief van Presikhaaf Bedrijven. Op basis van de huidige kennis met betrekking tot (latente) verplichtingen is er geen reden om aan te nemen dat de voorziening te laag is gewaardeerd.
De eventuele toekomstige overschotten of tekorten op deze voorziening worden verrekend met de voormalige deelnemers aan de GR Presikhaaf Bedrijven volgens een vastgestelde verdeelsleutel (conform liquidatieplan Presikhaaf Bedrijven).

Nieuw in 2023 is de voorziening Verlofsparen.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar
De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overige schulden			2023	2022
Euro x 1.000		Crediteur	31-12-2023	31-12-2022
Overige schulden	1	Arnhem	€ 1.588	€ 493
aan deelnemende	2	Doesburg	€ 90	€ 26
Gemeenten	3	Duiven	€ 140	€ 37
(eindafrekening)	4	Lingewaard	€ 275	€ 79
	5	Overbetuwe	€ 259	€ 61
	6	Renkum	€ 48	€ 7
	7	Rheden	€ 386	€ 112
	8	Rozendaal	€ 6	€ 1
	9	Wageningen	€ 50	€ 2
	10	Westervoort	€ 154	€ 45
	11	Zevenaar	€ 310	€ 88
		Totaal deelnemende gemeenten	€ 3.305	€ 950
		Crediteuren	€ 418	€ 474
		Nog te betalen	€ 764	€ 189
		BTW	€ 36	€ 32
Totaal overige schulden			**€ 4.523**	**€ 1.645**
Totaal vlottende schulden			**€ 4.523**	**€ 1.645**

Toelichting
De creditering van de gemeentelijke bijdrage is opgenomen in de overige schulden. Onder de nog te betalen bedragen staan facturen die na balansdatum zijn binnengekomen. Actieve aandacht richting leveranciers heeft er voor gezorgd dat meer facturen binnen het boekjaar zijn binnengekomen.

Overlopende passiva
De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Vooruitontvangen bedragen		2022	Onttrekkingen	Toevoegingen	2023
Euro x 1.000	Rubriek	31-12-2022			31-12-2023
	Project Matchingstafel	€ 37	€ 37		€ 0
	Project Evenementen	€ 29	€ 29		€ 0
	Organisatieonderzoek RBL	0	€ 0	€ 60	€ 60
	Transitiecoach	0	€ 0	€ 21	€ 21
		€ 66	**€ 66**	**€ 81**	**€ 81**

Overige overlopende passiva		2023	2022
Euro x 1.000	Rubriek	31-12-2023	31-12-2022
	Netto salarissen	€ 10	€ 49
	Afdrachten OGV	€ 0	€ 0
	Afdrachten Loonbelasting	€ 1.686	€ 1.612
	Overige	€ 456	€ 427
Totaal overige overlopende passiva		**€ 2.152**	**€ 2.088**
Totaal overlopende passiva		**€ 2.234**	**€ 2.154**

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

De niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn:
- € 222.000 voor 612 niet opgenomen vakantiedagen ambtelijke dienstverbanden (verlofsparen is op de balans opgenomen middels een voorziening)
- € 4,7 miljoen voor 32.800 niet opgenomen vakantiedagen SW-dienstverbanden.
- € 1,7 miljoen voor 7 maanden recht op uitbetaling vakantiegeld over 2023 van SW-medewerkers.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Toelichting op het overzicht van baten en lasten
De overheadlasten en baten zijn integraal in de programma's (inclusief beheer) verantwoord. Op deze manier zijn de lasten in de programma's in evenwicht met de baten en is er sprake van meer inzicht voor de gebruiker van de jaarrekening.

Een overzicht van de totale lasten van overhead is conform de bepalingen in het BBV opgenomen in de programmaverantwoording.
In de begrotingswijziging 2023 is de submodule Steunpunt SROI als regionale opdracht toegevoegd. In 2024 is deze submodule volwaardig onderdeel van de MGR en als zodanig opgenomen in de gewijzigde regeling.

De totale lasten zijn € 3.114.000 lager dan begroot. De totale baten zijn € 3.077.000 lager dan begroot door het verlagen van de gemeentelijke bijdrage met € 3.330.000 en hogere overige baten zoals rentebaten en de rijksbijdrage voor SW-medewerkers uit buitengemeenten. Er wordt netto € 29.000 gedoteerd aan de reserves. In de programmaverantwoording zijn alle onderdelen reeds toegelicht.

Toelichting op de incidentele baten en lasten

Inkoop Zorg
In de begroting is rekening gehouden met een budget voor vervanging van langdurig ziekteverzuim en is rekening gehouden met een regionaal projectleider voor nieuwe inkoop. Het budget voor ziektevervanging is zeer spaarzaam ingezet en een regionaal projectleider is op verzoek van de regiogemeenten niet ingezet.

RBL
In de begroting is rekening gehouden met budget voor een organisatieonderzoek. Dit is conform het programmaplan ook ingezet. Budget voor inhuur om werkdruk en vacatureruimte in te vullen is nagenoeg geheel ingezet, evenals het budget voor een regionaal project.

WSP
Incidentele baten en lasten voor regionale projecten vallen beiden lager uit dan begroot, in verband met beperkte inzet op een regionaal project.

WgSW
In de begroting is rekening gehouden met een eenmalige uitkering voor SW-medewerkers. Deze is conform uitgevoerd. In verband met een lager aantal Fte werkzaam op de uiteindelijke peildatum valt deze lager uit dan begroot.

CMI
Er zijn geen incidentele baten of lasten

Beheer
In de begroting is geen rekening gehouden met incidentele baten of lasten. In 2023 is voor implementatiewerkzaamheden voor een nieuwe module € 22.000 gefactureerd en ontvangt de MGR rentebaten.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Er zijn geen begrotingsonrechtmatigheden. Niet-begrootte aanvullende werkzaamheden zijn direct gecompenseerd met bijbehorende opbrengsten.

Verantwoording rechtmatigheid

Verantwoordelijkheid van Dagelijks Bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een driental rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het Algemeen Bestuur op 7 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 623.170. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat;
- Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 7 december 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor overen onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het Algemeen Bestuur zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 623.170) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van 0,1% (zijnde € 62.317) is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2023 zijn de laatste COVID-19 beperkingen afgeschaald en heeft de, nog altijd aanzienlijke, inflatie zich gestabiliseerd op een gematigder niveau. Dit lagere niveau wordt echter grotendeels bepaald door de gedaalde kosten van energie. Voor overige kosten houden we het komend jaar rekening met een hogere inflatie. In 2023 is de CAO SW opengebroken en ook in 2023 verwerkt. In 2024 hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan en verwachten wij geen ontwikkelingen die invloed hebben op het beeld dat geschetst wordt in dit jaarverslag of de continuïteit van de MGR.

Overzicht van de baten en lasten per taakveld

In dit overzicht worden de lasten en baten ingedeeld per taakveld conform BBV.

Overzicht Taakvelden	Taakveld		**2023 Realisatie**	2023 Gewijzigde Begroting	*Verschil vs. Gew. Begroting*
€ x 1.000					
Lasten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 2.668**	**€ 2.754**	*€ 86*
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.267**	**€ 56.592**	*€ 2.326*
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.471**	**€ 1.520**	*€ 49*
	0.4	Overhead	**€ 3.877**	**€ 4.497**	*€ 619*
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 36**	*€ 35*
	0.10	Mutaties reserves	**€ 33**	**€ 0**	*-€ 33*
Totaal Lasten			**€ 62.317**	**€ 65.399**	*€ 3.082*
Baten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 3.428**	**€ 3.636**	*€ 208*
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.391**	**€ 56.755**	*€ 2.364*
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.947**	**€ 2.083**	*€ 136*
	0.4	Overhead	**€ 2.324**	**€ 2.879**	*€ 555*
	0.5	Rente	**€ 222**	**€ 0**	*-€ 222*
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 36**	*€ 35*
	0.10	Mutaties reserves	**€ 4**	**€ 9**	*€ 5*
Totaal Baten			**€ 62.317**	**€ 65.399**	*€ 3.082*

Toelichting

- De modules vallen grotendeels gelijk aan de taakvelden.
- Inkoop, CMI en Beheer zijn hier geconsolideerd als overhead, samen met de overheadlasten van de overige modules.
- De dotaties aan de bestemmingsreserves komen hier als lasten terug en onttrekkingen als baten.
- De cijfermatige analyse is niet anders dan eerder vermeld.

Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) ingegaan. De MGR is opgericht per 1-4-2017. De MGR heeft vanaf 2018 medewerkers in dienst. De gegevens van de directeur/secretaris staan hieronder weergegeven.

Bezoldiging topfunctionarissen
De WNT is van toepassing op de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Het voor de MGR toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 op basis van de categorie algemeen.

Gegevens WNT H. Wiselius	**2023**	**2022**
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband	0,85	0,78
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare	€ 87.749	€ 79.858
Beloningen	€ 15.321	€ 14.074
Subtotaal	**€ 103.070**	**€ 94.504**
Individueel toepasselijke	**€ 190.293**	**€ 168.480**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 103.070**	**€ 94.504**
Reden waarom de overschrijding al dan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens	N.v.t.	N.v.t.

Topfunctionarissen zonder bezoldiging:

01-01-2023 - 31-12-2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**
Johannes Goossen	VOORZITTER DB EN AB
Paul Smeulders	LID DB EN AB
Dorus Klomberg	LID DB EN AB
Simon Warmerdam	LID AB
Guido van Vulpen	LID AB
Arthur Boone	LID AB
Rik van den Dam	LID AB
Marinka Mulder	LID AB
Peter Pennekamp	LID AB
Birgit van Veldhuizen	LID AB
Nick Hubers	LID AB

De hiernaast genoemde bestuurders zijn lid van het AB op basis van een wethouderschap in een deelnemende gemeente. Zij ontvangen geen bezoldiging van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hiernaast vermelde topfunctionarissen zijn er geen andere functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2023;
2. de balans per 31 december 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de rechtmatigheidsverantwoording van het Dagelijks Bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
5. het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook vallen:

- de Nederlandse controlestandaarden;
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- de controleverordening, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 7 september 2023;
- het controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland zoals vereist in

- de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta);
- de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO);
- andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland.

Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 623.170. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie zijn de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 62.317 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Bij de aanvang van onze controle hebben wij een frauderisico analyse uitgevoerd. Hierbij hebben wij risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. De uitkomsten van deze frauderisico analyse zijn vertaald naar generieke en specifieke controlewerkzaamheden die onderdeel uitmaken van onze controleaanpak.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het systeem van interne beheersing, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het Dagelijks Bestuur inspeelt op frauderisico's. Ook hoe het Dagelijks Bestuur het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het Algemeen Bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het beperken van frauderisico's.

Als onderdeel van het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Aangezien de opbrengsten vooral bestaan uit de bijdragen van deelnemende gemeenten, onderkennen we geen frauderisico in de opbrengstverantwoording.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

We hebben de beschikbare controle-informatie in overweging genomen en navraag gedaan bij relevante personen, waaronder de waaronder de controller, de directeur en de voorzitter van het dagelijks bestuur. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Uit het geheel van onze werkzaamheden volgen geen signalen van aanwijzingen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerd frauderisico	Controlewerkzaamheden en observaties
Het risico dat het management of het Dagelijks Bestuur maatregelen van interne beheersing doorbreekt	Het Dagelijks Bestuur en het management bevinden zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat ze in staat zijn de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersings-maatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Wij hebben specifiek aandacht besteed aan de effectiviteit van de ingebouwde waarborgen in de processen met betrekking tot handmatige journaalposten. We hebben een aantal memoriaalboekingen gecontroleerd op basis van de omvang en de omschrijving. Wij hebben bij de controlewerkzaamheden specifieke aandacht gehad voor eventuele manipulatie of bovenmatige bemoeienis van het management bij de totstandkoming van cijfers en belangrijke toelichtingen. Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot het overschrijven van interne beheersingsmaatregelen door het Dagelijks Bestuur of het management.
Het risico dat schattingsposten onterecht door het management of het Dagelijks Bestuur beïnvloed worden	Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op het opstellen van schattingen zoals voorzieningen. Wij hebben getoetst of de gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen adequaat zijn. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij deze schattingen. Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot het maken van schattingen.
Het risico dat inkoopfacturen betaald worden, zonder dat hier een prestatie tegenover staat	Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken met betrekking tot het leveren van de prestaties van de ingekochte goederen en diensten. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat de levering van goederen/diensten voor de onderzochte gevallen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de inkoopfacturen. Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.
Het risico dat betaalbatches ongeautoriseerd worden aangepast en naar verkeerde bankrekeningnummers wordt betaald	Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken bij het aanmaken van betalingen. Aanvullend hebben we data-analyse gedaan op alle bankmutaties. Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Keulenstraat 1
7418 ET Deventer
t 0314 36 91 10

e info@stolwijkkelderman.nl
Postbus 595
7000 AN Doetinchem
www.stolwijkkelderman.nl
kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het Algemeen Bestuur heeft in de regeling van de MGR vastgelegd (artikel 29 lid 7) dat aan enig batig saldo een bestemming specifiek voor de MGR kan worden gegeven. Alle overige lasten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten (artikel 29 lid 5). Daarmee worden de financiële risico's afgewenteld op de deelnemende gemeenten.

Het Dagelijks Bestuur heeft inzicht gegeven in de financiële positie en de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen in het jaarverslag. Wij hebben het proces van risicoanalyse en de veronderstellingen die het Dagelijks Bestuur heeft gehanteerd beoordeeld en geëvalueerd. Daarnaast hebben wij beoordeeld of de paragraaf Weerstandsvermogen alle relevante informatie bevat, waarvan wij tijdens onze controle kennis hebben gekregen.

Voor het overige hebben wij inlichtingen ingewonnen bij het Dagelijks Bestuur over de kennis van risico's na de periode van de verrichte risicoanalyse.

Uit onze werkzaamheden blijkt het gegeven inzicht zoals, dat gegevens is door het Dagelijks Bestuur, aanvaardbaar is.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van

het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening
Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met
- de Nederlandse controlestandaarden;
- het Bado;
- de controleverordening, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 7 september 2023;
- het Controleprotocol WNT 2023;
- ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op

te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 22 april 2024

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. drs. G.J. Bouwhuis RA

6. Bijlagen

Overzicht van de afrekening per module

Gemeentelijke bijdrage Module Beheer	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	85.315	186.428	101.114	186.428	101.113
Gemeente Doesburg	5.811	12.699	6.888	12.698	6.887
Gemeente Duiven	13.166	28.770	15.604	28.770	15.604
Gemeente Lingewaard	24.594	53.742	29.148	53.741	29.147
Gemeente Overbetuwe	25.325	55.339	30.015	55.339	30.014
Gemeente Renkum	16.502	36.060	19.558	36.059	19.557
Gemeente Rheden	22.862	49.958	27.096	49.958	27.096
Gemeente Rozendaal	907	1.981	1.074	1.980	1.073
Gemeente Wageningen	20.819	45.493	24.674	45.493	24.674
Gemeente Westervoort	7.886	17.233	9.347	17.232	9.346
Gemeente Zevenaar	23.162	50.613	27.451	50.613	27.451
Totaal gemeenten	**€ 246.348**	**538.316**	**291.969**	**538.311**	**291.963**

Gemeentelijke bijdrage Module Inkoop	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	€ 678.524	€ 788.277	€ 109.753	€ 788.277	€ 109.753
Gemeente Doesburg	€ 46.220	€ 53.696	€ 7.476	€ 53.695	€ 7.476
Gemeente Duiven	€ 110.023	€ 127.820	€ 17.797	€ 127.820	€ 17.797
Gemeente Lingewaard	€ 187.052	€ 217.309	€ 30.256	€ 217.308	€ 30.256
Gemeente Overbetuwe	€ 211.628	€ 245.859	€ 34.231	€ 245.859	€ 34.231
Gemeente Renkum	€ 131.244	€ 152.473	€ 21.229	€ 152.473	€ 21.229
Gemeente Rheden	€ 191.046	€ 221.948	€ 30.902	€ 221.949	€ 30.902
Gemeente Rozendaal	€ 7.576	€ 8.801	€ 1.225	€ 8.801	€ 1.225
Gemeente Wageningen	€ 158.602	€ 184.257	€ 25.654	€ 184.258	€ 25.654
Gemeente Westervoort	€ 65.902	€ 76.561	€ 10.660	€ 76.561	€ 10.660
Gemeente Zevenaar	€ 193.552	€ 224.860	€ 31.308	€ 224.861	€ 31.308
Totaal gemeenten	**€ 1.981.369**	**€ 2.301.862**	**€ 320.493**	**€ 2.301.862**	**€ 320.493**

Gemeentelijke bijdrage Module Onderwijs	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	€ 944.318	€ 998.953	€ 54.635	€ 998.953	€ 54.635
Gemeente Doesburg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Duiven	€ 109.121	€ 115.435	€ 6.313	€ 115.436	€ 6.315
Gemeente Lingewaard	€ 190.678	€ 201.711	€ 11.032	€ 201.710	€ 11.032
Gemeente Overbetuwe	€ 219.006	€ 231.677	€ 12.671	€ 231.676	€ 12.670
Gemeente Renkum	€ 119.195	€ 126.091	€ 6.896	€ 126.090	€ 6.895
Gemeente Rheden	€ 196.869	€ 208.259	€ 11.390	€ 208.259	€ 11.390
Gemeente Rozendaal	€ 6.376	€ 6.745	€ 369	€ 6.746	€ 370
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 71.829	€ 75.985	€ 4.156	€ 75.985	€ 4.156
Gemeente Zevenaar	€ 176.357	€ 186.560	€ 10.203	€ 186.559	€ 10.202
Totaal Leerplicht	**€ 2.033.748**	**€ 2.151.414**	**€ 117.666**	**€ 2.151.414**	**€ 117.666**
VSV Gemeente Arnhem	€ 149.500	€ 149.500	€ -	€ 149.500	€ -
Totaal gemeenten	**€ 2.183.248**	**€ 2.300.914**	**€ 117.666**	**€ 2.300.914**	**€ 117.666**
Kwalificatieplicht	€ 314.214	€ 414.394	€ 100.180	€ 414.394	€ 100.180
Doorstroompunt VSV	€ 458.407	€ 458.407	€ -	€ 458.407	€ -
Jeugdwerkloosheid	€ 44.778	€ 40.000	€ -4.778	€ 44.778	€ -
Programma Schakelpunt	€ 191.000	€ 191.000	€ -	€ 191.000	€ -
Programma Sluitende Keten	€ 20.000	€ 20.000	€ -	€ 20.000	€ -
Programma Verzuim 18+	€ 160.000	€ 160.000	€ -	€ 160.000	€ -
Totaal regionale bijdrage	**€ 1.188.399**	**€ 1.283.802**	**€ 95.402**	**€ 1.288.580**	**€ 100.180**

Gemeentelijke bijdrage Module WSP	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	€ 676.857	€ 726.704	€ 49.848	€ 726.704	€ 49.847
Gemeente Doesburg	€ 46.106	€ 49.502	€ 3.396	€ 49.503	€ 3.397
Gemeente Duiven	€ 104.456	€ 112.148	€ 7.693	€ 112.147	€ 7.691
Gemeente Lingewaard	€ 195.118	€ 209.487	€ 14.370	€ 209.486	€ 14.368
Gemeente Overbetuwe	€ 200.918	€ 215.715	€ 14.797	€ 215.715	€ 14.797
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Rheden	€ 181.378	€ 194.736	€ 13.358	€ 194.737	€ 13.359
Gemeente Rozendaal	€ 7.193	€ 7.722	€ 530	€ 7.723	€ 530
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 62.567	€ 67.174	€ 4.608	€ 67.173	€ 4.606
Gemeente Zevenaar	€ 183.758	€ 197.291	€ 13.533	€ 197.291	€ 13.533
Totaal gemeenten	**€ 1.658.350**	**€ 1.780.480**	**€ 122.130**	**€ 1.780.479**	**€ 122.129**

Gemeentelijke bijdrage Module WgSW	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	€ 27.216.312	€ 28.489.326	€ 1.273.014	€ 28.489.325	€ 1.273.013
Gemeente Doesburg	€ 1.539.009	€ 1.610.995	€ 71.986	€ 1.610.994	€ 71.985
Gemeente Duiven	€ 1.969.489	€ 2.061.609	€ 92.121	€ 2.061.607	€ 92.118
Gemeente Lingewaard	€ 4.056.868	€ 4.246.624	€ 189.756	€ 4.246.624	€ 189.756
Gemeente Overbetuwe	€ 3.571.373	€ 3.738.420	€ 167.047	€ 3.738.417	€ 167.044
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Rheden	€ 6.483.272	€ 6.786.521	€ 303.248	€ 6.786.519	€ 303.247
Gemeente Rozendaal	€ 61.803	€ 64.694	€ 2.891	€ 64.694	€ 2.891
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 2.682.906	€ 2.808.396	€ 125.490	€ 2.808.395	€ 125.489
Gemeente Zevenaar	€ 4.861.025	€ 5.088.395	€ 227.369	€ 5.088.392	€ 227.367
Totaal gemeenten	**€ 52.442.058**	**€ 54.894.980**	**€ 2.452.922**	**€ 54.894.967**	**€ 2.452.909**
Buitengemeenten	€ 1.737.306	€ 1.533.800	€ -203.506		

Gemeentelijke bijdrage Module CMI	Realisatie 2023	Gewijzigde Begroting	Verschil	Reeds gefactureerd	Te crediteren
Gemeente Arnhem	30.823	30.823	-	30.822	-
Gemeente Doesburg	2.100	2.100	-	2.101	-
Gemeente Duiven	4.757	4.757	-	4.757	-
Gemeente Lingewaard	8.885	8.885	-	8.886	-
Gemeente Overbetuwe	9.149	9.149	-	9.149	-
Gemeente Renkum	-		-	-	-
Gemeente Rheden	8.260	8.260	-	8.259	-
Gemeente Rozendaal	328	328	-	329	-
Gemeente Wageningen	-		-	-	-
Gemeente Westervoort	2.849	2.849	-	2.850	-
Gemeente Zevenaar	8.368	8.368	-	8.368	-
Totaal gemeenten	**75.518**	**75.518**	**-**	**75.521**	**-**

Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland

Zorg Participatie Onderwijs

BEGROTING 2025

Incl. gewijzigde begroting 2024 - actualisatie programmaplan 2024

programmaplan 2025 en meerjarenbegroting 2025 - 2028

'Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van regionale vraagstukken in het sociaal domein'

MGR
sociaal domein centraal Gelderland

INHOUD

Voorwoord 2

Deel 1: Hoofdlijnen van beleid 4
- Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025
- Uitgangspunten voor de begrotingsramingen
- Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers
- Impact uitvoeringsbeleid 2024
- Impact uitvoeringsbeleid 2025

Deel 2: Beleidsbegroting 8
- Programmaplan 2024
- Programmaplannen
  - Thema Zorg
  - Thema Onderwijs
  - Thema Participatie
  - MGR Beheerorganisatie
- Overzicht kosten van overhead
- Het bedrag van onvoorzien
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- Beleidsindicatoren bestuur en organisatie
- De Paragrafen

Deel 3: De Financiële begroting 49
- Overzicht baten en lasten
- Toelichting overzicht baten en lasten
- Overzicht geraamde incidentele baten en lasten
- Uiteenzetting van de financiële positie
- Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid
- Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025
- Ontwikkeling van het EMU saldo
- Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Deel 4: De meerjarenraming 56
- Meerjarenraming 2025 - 2028
- De geprognotiseerde balans
- De uiteenzetting van de financiële positie
- Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Deel 5: Bijlagen 60
- Bijdragen per gemeente

Voorwoord

Voor u ligt de actualisatie van het programmaplan 2024, de begrotingswijziging 2024 en het programmaplan 2025 met de meerjarenbegroting 2025 - 2028 van de Modulaire gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG).

Het programmaplan 2024 is voor de module Inkoop Zorg en het Regionaal Bureau Leerlingzaken geactualiseerd. Daarnaast vindt u vanaf 2024 een nieuwe module Regionale Facilitering Zorg met een bijbehorende begroting.

We lichten de actualisatie van de plannen in 2024 en het programmaplan 2025 met de meerjarenbegroting graag toe in een raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei 2024. Deze raadsinformatiebijeenkomst wordt samen met andere GR-en in de regio georganiseerd. Tijdens deze raadsinformatiebijeenkomst bespreken we met u ook een beperkte wijziging van de regeling in verband met de nieuwe module.

Voor gemeenten brengt de periode van deze meerjarenbegroting 2025 - 2028 grote financiële uitdagingen met zich mee. De deelnemende gemeenten hebben aan de MGR gevraagd te inventariseren wat voor gevolgen er zijn voor de dienstverlening als er komende jaren geen volledige prijscompensatie plaats kan vinden.

Het bestuur van de MGR heeft als reactie op het verzoek van de deelnemende gemeenten de bestuurscommissies verzocht naar keuzemogelijkheden in de dienstverlening te kijken voor het programmaplan en begroting 2025 en 2026.

De uitkomsten hiervan worden met de deelnemende gemeenten besproken als opdrachtgever van de MGR. Iedere uitvoeringstaak die de MGR anders, meer of minder uitvoert, heeft immers direct of indirect gevolgen voor de begroting en/of formatie van gemeenten. We willen dit proces dit jaar zorgvuldig met elkaar doorlopen. De effecten hiervan zullen zo mogelijk zichtbaar worden in het programmaplan en begroting voor 2026 e.v.

We hebben het afgelopen jaar voor het eerst gemerkt dat de arbeidsmarkt voor de MGR, met name voor specifieke functies, uitdagend is. Dit heeft een enkele keer geleid tot inhuur in plaats van het in dienst kunnen nemen van een medeweker met specifieke expertise.

We zien de uitdaging van de arbeidsmarkt voor alle sectoren waar we werkzaam zijn. Dit betreft de zorg, het onderwijs en gemeenten. Het is daarom nog meer van belang om een aantrekkelijk werkgever te zijn en professionals te boeien en te binden.

De grote vraag op de arbeidsmarkt biedt ook kansen voor inwoners die zijn aangewezen op de participatiewet of andere uitkering en/of die momenteel geen betaald werk hebben. We willen de kansen voor hen, via de inzet van het WSP en het Doorstroompunt Werk van het RBL, kunnen verzilveren.

We nodigen u uit kennis te nemen van de plannen en begroting voor de Modulaire gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland.

J. Goossen
Voorzitter MGR SDCG

S. van den Brand
Secretaris/directeur MGR SDCG

1. HOOFDLIJNEN VAN BELEID

- Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025
- Uitgangspunten voor de begrotingsramingen
- Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers
- Impact uitvoeringsbeleid 2024
- Impact uitvoeringsbeleid 2025

Algemene ontwikkelingen 2024 en 2025

Inkoop Zorg
De module Inkoop Zorg versterkt de operationele aansturing en de strategische positionering van het inkoopbeleid. Het juridisch advies, dat voorheen incidenteel extern werd ingekocht, wordt nu vast onderdeel van het team waardoor we vaste expertise opbouwen.

Regionale Facilitering Zorg
Nieuw in de MGR is in 2024 de module Regionale Facilitering Zorg. Binnen deze module wordt op verzoek van het RPO Zorg uitvoering gegeven aan het regiosecretariaat Zorg, regioadvies Jeugd en enkele regionale projecten Jeugd.

RBL
Binnen de module RBL verwerken we de laatste aanpassing van de leerplichtformatie, en implementeren we het organisatieonderzoek. Hiermee borgen we dat het RBL aan blijft sluiten bij wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van leerplicht en schoolverzuim.

WSP
In 2024 is de submodule Steunpunt SROI formeel onderdeel van het WSP. Daarnaast liggen er extra regionale opdrachten, waaronder de Harrietrainingen.

WgSW
Binnen de module WgSW is sprake van een herverdeling van de gemeentelijke baten op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2023.

Uitgangspunten voor de begrotingsramingen

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 7 december 2023 zijn de kaders voor de begrotingswijziging 2024 en begroting 2025 vastgesteld. De begroting 2025 wordt berekend op basis van de prognose 2024 en de onderstaande kaders voor bestaand beleid. Het AB heeft besloten uit te gaan van septembercirculaire 2023 voor loonkosten en overige indexeringen.

Op basis van de septembercirculaire 2023 (CBP Rapport MEV 2024) zijn de volgende indexeringen van toepassing voor de komende jaren:

	2024	2025	2026	2027	2028
Loonvoet (CAO SGO + inschaling)	6,7% (was 4,2%)	5,8%	4,8%	4,1%	4,2%
Index Materieel Overheidsconsumptie	3,5% (was 2,4%)	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%

Voor 2026 en verder wordt er in de meerjarenraming zonder indexatie gerekend.

- In november 2023 is een nieuwe CAO SGO afgesproken met een looptijd van 1 januari 2024 tot 31 maart 2025. Belangrijkste elementen zijn een 6% loonsverhoging in twee stappen, een hogere toepasbare arbeidsmarkttoelage en extra verlof. De personeelskosten worden begroot op werkelijke loonkosten van de bezetting. Dat betekent dat er geen ruimte is begroot voor hogere inschaling bij werving en selectie en/of inhuur. Ook is geen rekening gehouden met ruimte voor arbeidsverzuim.

- In november 2023 is bekend geworden dat er een akkoord is gesloten tussen bonden en werkgevers voor de CAO SW. De verhoging valt deels in 2023, met een beperkte nominale verhoging in 2024. Het akkoord is geldig voor de resterende looptijd van de CAO, dus tot en met 2025. Voor de bijstelling van de begroting 2024 gaan we uit van de percentages benoemd in de septembercirculaire.

  Het verwachte uitstroompercentage SW op basis van pensionering, langdurige ziekte, ondergrens etc. is door de bestuurscommissie WgSW vastgesteld in maart 2024.

- De index voor overige kosten ligt met 3,5% hoger dan geraamd in de primaire begroting 2024 (2,4%).

Ontwikkelingen 2024 en 2025 in cijfers

Lasten en baten € x 1000	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	*Verschil 2024*	*Verschil 2025*
Lasten per module						
Inkoop	€ 1.949	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270	*€ 65*	*€ 101*
RFZ	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324	*€ 1.295*	*€ 28*
Onderwijs	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171	*€ 262*	*€ 94*
WSP	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255	*€ 367*	*-€ 153*
WgSW	€ 54.395	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622	*-€ 612*	*€ 211*
CMI	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85	*€ 3*	*€ 4*
Beheer	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665	*€ 121*	*-€ 12*
Lasten (incl. overhead)	**€ 62.285**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Baten						
Gemeentelijke bijdrage	€ 58.527	€ 60.566	€ 61.333	€ 62.291	*€ 767*	*€ 958*
Regionale bijdrage (DSP)	€ 1.188	€ 1.265	€ 1.374	€ 1.279	*€ 109*	*-€ 95*
Buitengemeenten (SW)	€ 1.737	€ 1.467	€ 1.660	€ 1.592	*€ 193*	*-€ 69*
Overige baten	€ 639	€ 323	€ 683	€ 201	*€ 360*	*-€ 482*
Rentebaten	€ 222	€ 0	€ 70	€ 30	*€ 70*	*-€ 40*
Baten	**€ 62.313**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**	*€ 1.500*	*€ 272*
Resultaat	**€ 29**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	*€ 0*	*€ 0*
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Dotatie aan reserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0	*€ 0*	*€ 0*
Eindresultaat	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Impact uitvoeringsbeleid 2024

Naast autonome ontwikkelingen zijn er tevens een aantal ontwikkelingen in uitvoeringsbeleid die van grote invloed zijn op de financiële begroting. De grootste impact ten opzichte van de primaire begroting 2024 wordt veroorzaakt door:

1. **Inkoop Zorg:** Bij de module Inkoop Zorg wordt de operationele aansturing en strategische positie van het inkoopbeleid verbeterd. Financieel effect: structureel € 50.000.
2. **Regionale Facilitering Zorg:** Nieuw in 2024 is de module Regionale Facilitering Zorg. Op verzoek van het RPO Zorg voeren we het regiosecretariaat Zorg uit. Daarnaast voeren we, zoals vastgelegd in het door colleges vastgestelde Uitvoeringsplan Jeugd, het regionaal advies en regionale projecten Jeugd uit. Financieel effect: structureel € 1,3 miljoen.
   In 2024 houden we rekening met een incidentele inzet op archiefonderhoud van de jaren voorafgaand aan de implementatie bij de MGR. Financieel effect incidenteel € 35.000.
3. **RBL:** Als gevolg van de aangepaste formatierichtlijn voeren we in 2024 de tweede stap in de formatie voor leerplicht uit, en implementeren we het organisatieonderzoek. Financieel effect: Structureel € 200.000 en incidenteel in 2024 € 60.000.
4. **WSP:** Vanaf 2024 komen de lasten van het Steunpunt SROI voor rekening van deelnemende gemeenten.
5. **WSP en RBL:** In 2024 worden verschillende regionale opdrachten uitgevoerd, waaronder de Harrie-trainingen en inzet voor het RMT. Financieel effect incidenteel is € 450.000. Hier staan regionale middelen tegenover. Voor 2025 zijn deze nog niet begroot.
6. **Overhead:** Vanaf 2024 heeft de MGR een fulltime directeur/secretaris. Financieel effect is structureel € 35.000. In 2024 houden we incidenteel rekening met € 45.000 in verband met overlap op de directeursfunctie.

Impact uitvoeringsbeleid 2025

Voor de primaire begroting 2025 is op dit moment onvoldoende in te schatten welke extra regionale opdrachten er bij de MGR worden ondergebracht. We houden in de begroting 2024 rekening met de volgende ontwikkelingen:

1. **WSP:** Vanaf 2025 houden we rekening met budget voor vervanging van werving en selectie software. Financieel effect structureel € 45.000.
2. **Overhead:** In 2025 houden we rekening met vervanging van mobiele telefoons van de beheerorganisatie en module Inkoop Zorg. Financieel effect incidenteel 15.000.

2. BELEIDS-BEGROTING

- **Programmaplan 2024**
- **Programmaplannen**
  - Thema Zorg
  - Thema Onderwijs
  - Thema Participatie
  - MGR Beheerorganisatie
- **Overzicht kosten van overhead**
- **Het bedrag van onvoorzien**
- **Overzicht algemene dekkingsmiddelen**
- **Beleidsindicatoren bestuur en organisatie**
- **De Paragrafen**
  - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
  - Beschikbare weerstandscapaciteit
  - Inventarisatie van de risico's
  - Beleid weerstandscapaciteit en de risico's
  - Kengetallen
  - Verhouding kengetallen i.r.t. financiele positie
  - Financiering
  - Openbaarheid van informatie

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de verplichte paragrafen volgens het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV).

Programmaplan 2024

Het programmaplan bestaat voornamelijk uit een overzicht van de te realiseren programma's en een overzicht van de kosten van de overhead. Het programmaplan is opgebouwd uit:

a. De belangrijkste ontwikkelingen die betrekking hebben op de uitvoering van de dienstverlening: met welke ontwikkelingen houden we rekening?
b. de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, ten minste toegelicht aan de hand van de bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren: wat willen we bereiken?
c. de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van verbonden partijen: wat gaan we daarvoor doen?
d. de raming van baten en lasten: wat gaat het kosten?

Programmaplan thema Zorg

Module Inkoop Zorg

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028
De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel knelpunten in de jeugdhulp structureel aan te pakken. Een ander doel is het jeugdhulpstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De hervormingsagenda omvat een groot pakket afspraken om deze doelen te bereiken. In de uitwerking van deze hervormingen worden een aantal principes gehanteerd die van belang zijn voor de regiogemeenten en Inkoop SDCG.

Jeugdhulp is onlosmakelijk verbonden met het gemeentelijke sociaal domein en het zorgstelsel. Deze moeten veel beter met elkaar in verbinding worden gebracht en worden ontschot, zodat er zorg kan worden geboden aan zowel de jeugdige als het gezin waar de jeugdige in opgroeit.
Een voorbeeld hiervan is het terugdringen van het gebruik van residentiële Jeugdhulp door het vergroten van de inzet van ambulante alternatieven. We gaan aanbieders sturen op het ontwikkelen van het aanbod in deze richting. Deze ontwikkeling zal in samenwerking met gecontracteerde aanbieders worden vormgegeven.

Financiële positie aanbieders
Hoewel een behoorlijk deel van de zorgaanbieders verlies lijdt, blijft het aantal aanbieders bij wie op korte termijn voorzetting van de bedrijfsvoering in het geding is, redelijk beperkt. Echter, het feit dat de afgelopen jaren steeds meer aanbieders er niet in slagen kostendekkend te werken, is reden tot zorg. Als (grote) aanbieders in de problemen komen, zal hun aanbod niet eenvoudig door andere aanbieders overgenomen kunnen worden. Dit betekent een reëel risico op discontinuïteit en daarmee op de beschikbaarheid van voldoende zorg. We zien daarbij tevens een zorgelijke trend waarbij aanbieders onrendabele bedrijfsonderdelen afstoten. Tevens wordt de arbeidsmarkt in de zorg steeds krapper.

Met de invoering van de nieuwe reële tarieven zal in ook in het regionaal contractmanagement de focus weer meer komen te liggen op het gesprek over de inhoud: kwaliteit van zorg, instroom, doorstroom en uitstroom. De beschikbaarheid van kwalitatief en voldoende aanbod blijft een punt van zorg.

Inkoop Verblijf Jeugd en Essentiële functies Jeugd
Begin 2024 gaat de nieuwe inkoop Verblijf Jeugd van start. Per 1 juli 2024 kan gebruik worden gemaakt van nieuw ingekochte producten Verblijf Jeugd. Hiermee creëren we in regio Centraal Gelderland een dekkend zorglandschap voor Verblijf Jeugd. Omdat er steeds meer overlap komt in de producten Verblijf en ambulante producten zal Inkoop SDCG de aanbieders van deze producten stimuleren tot samenwerking, zodat op- en afschalen in verschillende producten effectiever kan plaatsvinden. De hervormingsagenda Jeugd stelt tevens: *"dat er is meer samenwerking, samenhang en efficientere inzet van specialistische zorg nodig is. En dat zorg, die regionaal of landelijk slechts voor een aantal kinderen nodig is, moet ingekocht worden op de schaal waar deze zo effectief mogelijk georganiseerd kan worden."* Met de inkoop van zeer specialistische jeugdhulp lopen we als regio voor op de hervormingsagenda door op bovenregionale schaal uitvoering te geven aan het project Essentiele functies waarmee 56 gemeenten gezamenlijk inkopen.

Concrete doelstellingen en opdrachten zorgen voor meer sturing
Strategische advisering gaat helpen bij het concretiseren van de regiovisie die verwoord is in het document: 'Samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, WMO, Beschermd Wonen, regio Centraal Gelderland'. Inkoop SDCG vervult vanuit de adviesfunctie een belangrijke rol in de verheldering van doelstellingen en de vertaling naar inkoop. Op strategisch niveau worden belangrijke vraagstukken(-zorgvorm en zorgwet overstijgend), integraal in behandeling genomen waardoor de regiogemeenten in staat worden gesteld om keuzes te maken voordat wordt overgegaan tot het inkopen van hulp. Het zichtbaar maken van de 'rode draad' tussen diverse projecten en programma's zoals de 'hervormingsagenda Jeugd', het 'regionaal uitvoeringsplan Jeugd', het 'Integraal Zorgakkoord' en de transformatie 'van beschermd wonen naar beschermd thuis' is nodig om meer toekomstgericht sturing te geven richting aanbieders.

Binnen de huidige inkoop(opdracht) gaat Inkoop SDCG zich richten op de integraliteit van hulp vanuit het perspectief van de inwoner. Dat betekent dat we meer gaan inzetten op aansluiting bij de behoefte van de inwoner en wat dat vraagt van gemeenten en marktpartijen.

Krapte op de arbeidsmarkt
Niet alleen zorgaanbieders maar ook regiogemeenten hebben te maken met krapte op de arbeidsmarkt waardoor het lastiger is om personeel te werven. We hebben de regiogemeenten als beleidsverantwoordelijke hard nodig, zodat we daarmee meer sturing kunnen geven aan de uitvoering van het beleid. We zien dat er bij personeelswisselingen in regiogemeenten ook kennis uit de regio verdwijnt. De doorontwikkeling van gecontracteerd zorgaanbod vraagt om een beleidsvisie voor de korte en langere termijn. Het op adequate wijze voldoen aan de gestelde vragen vanuit de regiogemeenten vraagt om de juiste inzet, capaciteit en expertise vanuit de regiogemeenten. Vanuit Inkoop SDCG gaan we kijken op welke wijze we kunnen bijdragen een 'regionaal kennisnetwerk'.

Verzoek regiogemeenten mogelijkheden taakstelling begroting
De MGR heeft van regiogemeenten een verzoek ontvangen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de opdracht van de gemeenten tegen lagere kosten uit te kunnen voeren. Er zijn twee concrete onderwerpen waarvoor een voorstel wordt gemaakt die mogelijkheden bevat op regionale schaal voordeel te behalen. Het betreft voorstellen inzake:

1. Het minimaliseren van lokaal maatwerk en
2. Samenloop lokaal en regionaal contractmanagement

Beide voorstellen worden voor oktober 2024 ter advisering aan de bestuurscommissie Inkoop Zorg voorgelegd. De voorstellen bevatten inhoudelijke keuzes in de dienstverlening van Inkoop SDCG voor de begroting van 2026 en verder, zodat de gemeenschappelijke regeling zoveel mogelijk bij kan dragen aan de uitdaging die de deelnemende gemeenten hebben met hun begrotingen. Bij het uitwerken van alle voorstellen zal tevens worden onderzocht of en op welke wijze we, door regionale samenwerking en het bundelen van krachten, op het totaal een voordeel kunnen realiseren.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Regiogemeenten zijn voor ons een belangrijke partner. Zij geven richting en bepalen de beleidsmatige doelstellingen. Inkoop SDCG kan, met inkopen als een belangrijk instrument, bijdragen aan het realiseren van de beoogde doelstellingen. Inkoop SDCG kan als gesprekspartner tevens een verbinder zijn tussen gemeenten en de aanbieders die daadwerkelijke hulp leveren aan kwetsbare inwoners.

We zien het als uitdaging om binnen de regio de verbinding tussen de maatschappelijke opgaven waar gemeenten voor staan en het belang van de aanbieders bij elkaar te brengen op alle niveaus. Van dagelijkse uitvoering op cliëntniveau tot strategische stip op de horizon op bestuurlijk niveau. Naast het voorbereiden en begeleiden van het inkoopproces binnen het sociaal domein, sluiten wij voor de regiogemeenten (raam)overeenkomsten af met aanbieders. Indien nodig worden ook tussentijdse inkoopmomenten georganiseerd. Hiervoor is het noodzakelijk om continu in gesprek te blijven met gemeenten en aanbieders. In het proces wordt rekening gehouden met lokale en regionale wensen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Vooropgesteld dient burgerparticipatie vooral bij de start van een proces, bijvoorbeeld bij het maken van lokaal of regionaal beleid, plaats te vinden zodat maximaal ruimte is voor de invloed van burgers. De regiogemeenten hebben lokale adviesraden waarmee inwoners worden betrokken bij beleidskeuzes. Bij de uitvoeringstaak die Inkoop SDCG heeft, het uitvoeren van het inkoopproces, zien we geen verdere rol voor burgers en/of gemeenteraden. De invloed van inwoners en/of gemeenteraden dient juist voorafgaand aan het proces van inkoop plaats te vinden bij het stellen van inkoopdoelen en de inkoopopdracht.

De bijdrage van burgerparticipatie vanuit de module Inkoop Zorg is er primair op gericht om de regiogemeenten van de nodige input of vragen te voorzien, waarmee zij invulling kunnen geven aan burgerparticipatie op een voor hen passende wijze bij het vaststellen van (inkoop)doelstellingen. De Module Inkoop Zorg heeft geen rechtstreeks verbinding naar de inwoners en/of raden van regiogemeenten, maar een indirecte lijn via de regiogemeenten. In de strategische advisering zal actief aandacht worden gevraagd voor (burger)participatie in de beleidsvormende fase die kunnen leiden tot concrete inkoopopdrachten.

Binnen het contractmanagement stimuleert Inkoop SDCG aanbieders om cliënten een actieve rol te geven in het vormgeven van het zorgtraject. Ook zijn aanbieders (binnen de Wmo) verplicht om jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek uit te voeren. Verder staat in de contracteisen opgenomen dat iedere Jeugdhulp-organisatie een cliëntenraad dient te hebben. Op die manier is er ruimte voor de invloed van cliënten/inwoners.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Inkopen en contractmanagement

Ook dit jaar zien we diverse op elkaar ingrijpende ontwikkelingen. Het is van belang dat we binnen deze ontwikkelingen prioriteiten en kaders stellen, zodat we binnen Inkoop SDCG een realistische vraag en opdracht van de regiogemeenten hebben die tevens past bij de beschikbare bemensing.

Inkoop SDCG blijft de regiogemeenten ondersteunen en faciliteren bij het effectief inzetten van inkoop als instrument om beleidsdoelstellingen te realiseren. Inkoop is “slechts” één van de vele instrumenten die gemeenten tot hun beschikking hebben om uitvoering te geven aan de wettelijke taken voor jeugdhulp en Wmo-activiteiten. De doorontwikkeling van de regionale inkoopopdracht (wat koopt Inkoop SDCG in voor regiogemeenten?) zal bijdragen aan het sturen op en realiseren van beleidsdoelstellingen. Hiervoor is het van belang dat regiogemeenten in de beleidsontwikkeling concreter worden over de (lange termijn) doelstellingen. Strategische advisering vanuit Inkoop SDCG en vroegtijdig betrokken worden bij ontwikkelingen zijn daarbij belangrijk.

Vanuit Inkoop SDCG gaan we een meer leidende rol pakken in het traject dat nodig is om te komen tot meer concrete inkoopopdrachten en bijbehorende realistische concrete doelstellingen voor korte en lange termijn. Op deze wijze kan de uitvoering van inkoop maximaal bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen. De samenhang in het zorgaanbod, met name gericht op die groepen inwoners die onder diverse wettelijke regelingen vallen, willen we samen met de aanbieder vergroten. Ook in het contractmanagement gaan we vanuit deze integraliteit werken. Daarom zijn alle aanbieders opnieuw geanalyseerd op basis van twee dimensies: impact op de organisatie en leverancierscomplexiteit. Hiermee hebben we beter zicht op de (strategisch) belangrijkste aanbieders en de afhankelijkheden voor de regio en individuele gemeenten.

Een van de in te zetten verbeteringen is de huidige samenwerking met ’het Collectief’. Het Collectief is een (informeel) samenwerkingsverband van aanbieders die verblijfsvormen aanbieden. De huidige omstandigheden vragen om een drastisch andere benadering waarbij niet alleen aanbieders van Verblijf maar juist ook aanbieders die ambulante zorgvormen bieden een sleutelrol gaan spelen in het toekomstbestendig maken van de jeugdhulp. De belangrijke pijlers hierbij zijn ‘normaliseren’ en ‘zo thuis mogelijk’.

Onderzoek mogelijkheden en effecten tariefdifferentiatie
Inkoop SDCG is verzocht om de mogelijkheden en effecten van tariefdifferentiatie samen met een regionale werkgroep gefaseerd uit te werken.

Datagericht werken ter versterking lokale toegang
De zoektool, bedoeld om de zoektocht naar tijdig en passende hulp te vereenvoudigen, sluit nog niet optimaal aan bij de behoefte van de gebruikers. Vanuit het regionaal uitvoeringsplan Jeugd wordt gewerkt aan ‘het versterken van de toegang’. Het doorontwikkelen van de zoektool zal bijdragen aan deze versterking en kan tevens een gunstig effect hebben op het inzichtelijk maken en verminderen van wachtlijsten.

Wat gaan we daar voor doen?

Regionaal Contractmanagement
De huidige indeling van aanbieders op basis van producten wordt meer losgelaten, daarmee bevorderen we het meer integraal benaderen van aanbieders. Immers het vraagstuk van de inwoner is over het algemeen niet op productniveau, en vereist een overstijgende aanpak. Inkoop SDCG gaat aanbieders en gemeenten meer samenbrengen aan de hand van thema’s en hierin een regierol pakken. Ook op bestuurlijk niveau gaan we meer inzetten op strategie door op thema’s in gesprek te gaan met aanbieders waarmee we meer sturing en richting geven aan de markt. Voor Jeugd sluiten de thema’s aan bij het ‘Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland’, voor Wmo ligt in 2024 de focus op ‘huishoudelijke ondersteuning’ en de beweging ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis’.

Regionaal dashboard
Na de eerste aanloop en start van het regionaal dashboard zal in 2024 de focus komen te liggen op doorontwikkeling. Met het regionaal dashboard kunnen we gemeenten van belangrijke sturingsinformatie gaan voorzien waarmee we bijdragen aan het betaalbaar en (tijdig) beschikbaar houden van

passende hulp. Ook de voor Verblijf Jeugd ontwikkelde monitor zal in 2024 verder wordt ontwikkeld zodat grip op de inkoop van Verblijf Jeugd kan worden gehouden. In samenwerking met de software-leverancier werkt Inkoop SDCG aan de doorontwikkeling van het dashboard zodat er meer inzicht gekregen wordt over het aantal trajecten en de kostenstijgingen die daarmee gepaard gaan. Data zal ook meer gebruikt gaan worden in contractgesprekken om beter te kunnen sturen en monitoren. Daarnaast zal samen met de regio de behoefte aan data worden geëvalueerd, zodat keuzes gemaakt kunnen worden over de toekomstige afspraken en benodigde systemen. Daarnaast zal aangesloten worden bij de bovenregionale monitor vanuit de G7. In 2024 zal deze monitor worden opgezet met medewerking van Inkoop. Deze zal door 56 gemeentes gevalideerd worden en zal ons inzicht geven in regionale ontwikkelingen zoals het gebruikt van Essentiële functies. Aan de hand van de data uit het regionale dashboard kunnen we de problemen/hiaten vaststellen binnen het zorglandschap van regio Centraal Gelderland en daar gezamenlijk met de gemeenten op gaan sturen doormiddel van de thema's 'kwaliteit' en 'tijd'.

Regionaal toezicht
De regiogemeenten hebben gevraagd een voorstel uit te werken voor het regionaal uitvoeren van toezicht en handhaving op kwaliteit en rechtmatigheid. Inkoop SDCG is als projectleider kartrekker voor het uitwerken van dit voorstel. De kwaliteitscoördinator inkoop zal ongeacht de keuze waar de uitvoering van het regionaal toezicht belegd wordt, betrokken zijn bij de implementatie en inrichting van het regionaal toezicht. De kwaliteitscoördinator inkoop zal waarborgen dat het regionaal toe-zicht(steam) aansluit bij het regionaal toezicht-, en handhavingskader.

Kwaliteit
Kwaliteit van zorg blijft binnen de regio een belangrijk speerpunt. We sturen gedurende de gehele looptijd van de overeenkomsten proactief op kwaliteit en rechtmatigheid. Een belangrijk instrument hiervoor is ons **Meldpunt signalen zorg** waar iedereen laagdrempelig en eenvoudig signalen kan mel-den. Vanuit de kwaliteitscoördinator is voorgesteld pro-actief bij de inkoop van zorg Bibob[1] toetsingen te gaan uitvoeren. Hiermee sturen we bij (nieuwe) inkoop niet alleen gedurende de looptijd van de overeenkomst maar ook voorafgaand aan de overeenkomst nog meer op kwaliteit en rechtmatigheid. Hiermee hebben we een extra instrument in de strijd tegen 'zorgcowboys'.

Onderzoek lokaal maatwerk
Het komend jaar gaan we een onderzoek doen naar lokaal maatwerk binnen de gemeenten naast de regionale inkoop van zorg binnen het sociaal domein. Dit onderzoek richt zich op de evaluatie van de huidige praktijk, identificatie van de inkoopbehoeften en het ontwikkelen van aanbevelingen voor verbeteringen. Het onderzoek zal leiden tot een voorstel hoe we als regio het gebruik van lokaal maatwerk terug kunnen brengen tot een minimum door het optimaal benutten van de regionale inkoopinstrumenten.

Onderzoek lokaal en regionaal contractmanagement
Inkoop SDCG gaat onderzoek doen naar de uitvoeringspraktijk van het lokale contractmanagement bij gemeenten. We willen zo verkennen op welke vlakken we elkaar kunnen versterken en welke taken en verantwoordelijkheden regionaal overgenomen kunnen worden. Het onderzoek zal leiden tot een voorstel, zodat gemeenten en Inkoop SDCG zich beter kunnen richten op de kerntaken.

Arbeidsmarktkrapte
Om de arbeidsmarktkrapte in de zorg te kunnen beheersen, is een regionaal plan van aanpak opge-steld. In dit plan zijn diverse mogelijkheden verkend hoe de instroom van professionals vergroot kan worden en hoe we de professionals kunnen behouden in de zorg. Een regionale werkgroep werkt het plan van aanpak verder uit onder leiding van Inkoop SDCG. Hierbij wordt tevens gekeken welke mo-gelijkheden een meerwaarde hebben binnen de huidige contracten en welke mogelijkheden in een volgende inkoopronde passen.

[1] De Wet Bibob staat voor 'Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur'. Deze wet geeft overheidsinstanties (zoals een gemeente) de mogelijkheid om de achtergrond van bedrijven en personen met wie zij zakendoen, te screenen

Wat gaat het kosten?

In 2024 neemt de begroting toe met € 65.000 als gevolg van loonkostenindexatie en taakverschuiving. In 2025 verwachten we een beperkte stijging als gevolg van loonkostenindexatie.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten Inkoop Zorg	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.218	€ 1.273	€ 1.492	€ 1.579	€ 219	€ 87
Programma - Uitvoering	€ 305	€ 373	€ 265	€ 249	-€ 108	-€ 16
Overheadlasten	€ 425	€ 458	€ 412	€ 443	-€ 46	€ 31
Programmalasten	**€ 1.949**	**€ 2.105**	**€ 2.170**	**€ 2.270**	**€ 65**	**€ 101**
Deelnemende gemeenten	€ 1.981	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270	€ 65	€ 101
Baten	**€ 1.981**	**€ 2.105**	**€ 2.170**	**€ 2.270**	**€ 65**	**€ 101**
Saldo	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve	€ 33				€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 met € 219.000 toe:
   - Er wordt in 2024 een juridisch adviseur inkoop aan de formatie toegevoegd zodat extern juridisch advies kan worden afgebouwd. Dit wordt bekostigd uit de begrootte kosten voor extern juridisch advies. In 2024 houden we rekening met kosten voor opleiding en het inwerktraject, in 2025 bouwen we dit af.
   - Verder wordt het team Inkoop Zorg versterkt met een strategisch adviseur inkoopbeleid en versterken we de operationele aansturing van het contractmanagement.
   - De versterking van de operationele aansturing past binnen begroting. Voor de strategisch inkoopadviseur wordt € 50.000 aan de begroting toegevoegd.
   - De resterende ontwikkeling bestaat uit loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringslasten** dalen in 2024, met een structurele doorwerking in komende jaren:
   - De kosten voor extern juridisch advies wordt stapsgewijs afgebouwd, zoals bij de personeelslasten aangegeven.
   - We brengen de begroting voor het onafhankelijk WMO toezicht terug naar het gerealiseerde niveau de afgelopen jaren.
   - Technische ontwikkelingen maken dat een aanvullend systeem voor het publiceren van de raamovereenkomst en andere inkoopdocumenten niet langer noodzakelijk is. Hierdoor realiseren we een structurele besparing.

3. **Overheadlasten** dalen in 2024 beperkt, maar stijgen in 2025 incidenteel:
   - In verband met synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.
   - Kosten van het management vallen lager uit als gevolg van een verschuiving van taken naar de strategisch adviseur inkoopbeleid.
   - In 2024 en 2025 houden we rekening met vervanging van laptops (structureel) en telefoons (incidenteel in 2025).

4. **Baten** bestaan volledig uit bijdragen van deelnemende gemeenten.

Module Regionale Facilitering Zorg

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

De module Facilitering Zorg is in januari 2024 gestart, daarom staat 2024 in het teken van opbouw. De medewerkers die voor de module werken zijn reeds eerder voor de regio werkzaam geweest en kennen de werkzaamheden. Met de overgang naar de MGR verandert er aan de inhoud van de werkzaamheden niets. De wijze waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd en de regionale afspraken hierover zijn wel anders dan de medewerkers gewend zijn. Daarnaast is het van belang dat de medewerkers elkaar leren kennen en dat zij bekend raken met de werkzaamheden van andere teamleden. Dit jaar zal daarom, naast de inhoudelijke werkzaamheden, ook in het teken staan van opbouw en teambuilding.

De werkzaamheden voor de nieuwe module zijn in twee hoofdtaken te splitsen: Het regiosecretariaat en het regioadvies Jeugd.

Regiosecretariaat
De bestuurders van de 11 samenwerkende gemeenten hebben in 2023 met elkaar gesproken over de wens om de regionale samenwerking verder te ontwikkelen. Door slim en efficiënt samen te werken kunnen regiogemeenten meer gedaan krijgen. Deze doorontwikkeling krijgt in 2024 een vervolg. De regiosecretaris Zorg is adviseur voor dit project en het regiosecretariaat zal tevens ondersteunend en faciliterend zijn in dit project. Naast een sterke en passende regionale (overleg)structuur dient hier vooral ook aandacht te zijn voor een cultuuromslag. Dit kan gevolgen hebben voor de omvang van het takenpakket van het regiosecretariaat. Het archief van de regionale werkzaamheden moet ingericht worden binnen de MGR. Ook alle relevante zaken uit de regio van vóór januari 2024 moeten binnen de MGR gearchiveerd gaan worden, in lijn met de regels vanuit de archiefwet.

Regio advies Jeugd en regionale activiteiten
Voor het regionaal advies Jeugd geldt dat regiogemeenten een jaarlijks uitvoeringsplan Jeugd vaststellen waarin staat welke thema's de komende jaren worden opgepakt. Voor 2024 geldt dat de regiogemeenten bij collegebesluit in december 2023 het 'Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland' hebben vastgesteld, waarmee duidelijk is welke werkzaamheden dit voor 2024 betreft.

Binnen het uitvoeringsplan zijn de activiteiten verdeeld onder 3 thema's:
- *Kind- en gezinsbescherming*
- *Sterke Lokale Toegang*
- *Complexe Hulpvragen*

Deze thema's vragen onze aandacht voor de komende jaren. De thema's uit dit uitvoeringsplan zullen worden vertaald in concrete plannen van aanpak.

Onder het ***thema Kind- en Gezinsbescherming*** vallen de onderwerpen Gelderse Verbeteragenda, Toekomsttuin, Beschermingstafel en Crisis en Spoed. De themagroep werkt aan de volgende doelstellingen:
- Doorontwikkelen van de samenwerkingsafspraken op G7 niveau;
- Zorgen dat kinderen en gezinnen, die zich in onveilige situaties bevinden, besproken kunnen worden;
- Zorgen dat we voldoende zicht hebben op hoe onze inwoners geholpen kunnen worden in crisis- en spoedsituaties;
- Te komen tot een nieuwe werkwijze voor kind- en gezinsbescherming, waarin gezinsgericht en in samenhang met alle betrokkenen wordt ingezet op eerdere en passende hulp aan alle leden in een gezin.

Onder het ***thema Sterke Lokale Toegang*** vallen het Stevige Lokale Teams, de afstemming Onderwijs en Jeugdhulp en Complexe Scheidingen. Dit thema werkt aan de volgende doelstellingen:

- De basis is in regio Centraal Gelderland op orde. Elke gemeente heeft in 2028 een stevig lokaal team staan welke voldoet aan de randvoorwaarden van het convenant *Stevige lokale teams*. De verscheidenheid aan kaders en instrumenten is verkleind en er is samenhang aangebracht. Tevens is geborgd dat er een gedragen besluit ligt over stevige lokale teams. Er is gestart met de implementatie van rollen en werkwijze die lokale teams op uniforme wijze moeten uitvoeren ('regionale kwaliteitsnorm'). Onderdeel van de opgave is om samen te bepalen wat uniform moet worden uitgevoerd, en waar lokaal maatwerk mogelijk is.
- Zorgen voor passende onderwijs en (jeugd-) hulp, wanneer nodig, voor jeugdigen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Schade voor kinderen door een complexe scheiding zoveel mogelijk te verminderen door inzet van vroegtijdig passende ondersteuning.

Het ***thema Complexe Hulpvragen*** werkt aan de volgende doelstellingen:

- Voorkomen dat hulpvragen complex worden;
- Zorgen dat er tijdig, passende hulp beschikbaar is;
- Doorontwikkelen van het zorgaanbod;
- Leren van de knelpunten en werken aan verbeteringen.

Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden is het verbeteren van de samenwerking in de regio en met ketenpartners. In dit programmaplan is een beknopte samenvatting opgenomen. Voor een volledig overzicht van alle regionale projecten en werkzaamheden verwijzen wij naar het *Uitvoeringsplan Jeugd Regio Centraal Gelderland 2024-2025*.

Er zijn een aantal op elkaar ingrijpende ontwikkelingen gaande zowel inhoudelijk op Jeugd als binnen de regionale samenwerking, bovenregionaal en op landelijke niveau. Binnen deze ontwikkelingen zullen we prioriteiten en kaders stellen, zodat we binnen de module Facilitering Zorg een realistische vraag c.q. opdracht van de regiogemeenten hebben, die past bij de beschikbare bemensing.

Voorbeelden van deze landelijke en bovenregionale ontwikkelingen zijn de bovenregionale verwerving van de Essentiële Functies en de Hervormingsagenda Jeugd. Deze ontwikkelingen hebben effect op onze regio, zowel in randvoorwaardelijkheid als in implementatie. Daarnaast wordt ons werkveld beïnvloed door omgevingsfactoren en externe impulsen. Er is vanuit het Rijk op veel vlakken nog geen besluitvorming. We richten ons ook op sturing richting aanbieders, hierbij zijn wel afhankelijkheden van ontwikkelingen bij zorgaanbieders.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Regiogemeenten zijn voor ons een belangrijke partner. Zij geven richting en bepalen beleidsmatige doelstellingen. Daarnaast hebben we meerdere belangrijke partners in het veld, bijvoorbeeld externe verwijzers als de gecertificeerde instellingen(GI) en huisartsen. Ook organisaties als Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, het onderwijs en het Jongeren Netwerkzijn voor ons belangrijke samenwerkingspartners. Daarnaast werken we als jeugdhulpregio, zowel bestuurlijk als ambtelijk, samen met de 7 andere jeugdhulpregio's in Gelderland binnen de G7.

We zien het als uitdaging om binnen de regio de verbinding tussen de maatschappelijke opgaven, waar gemeenten lokaal voor staan, en het belang van de gemeenten als regio bij elkaar te brengen op alle niveaus. Van dagelijkse uitvoering op cliëntniveau tot strategische stip op de horizon op bestuurlijk niveau.

Een stevige randvoorwaarde voor het behalen van onze doelstellingen is de inzet vanuit gemeenten, zowel kwantitatief als kwalitatief. In de gezamenlijke opgave die er ligt is het nodig met elkaar deze beweging te maken om de gewenste resultaten te behalen binnen de planning. Hierbij laveren we tussen gemeente en aanbieders, zowel beleidsmatig, inhoudelijk en vanuit de uitvoering. Er ligt een uitdaging om over de juiste en voldoende informatie te beschikken om daarmee de gemeenten bestuurlijk en inhoudelijk goed te kunnen adviseren en recht te doen aan het spanningsveld tussen de verschillende belangen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Vooropgesteld dient burgerparticipatie vooral aan de voorkant, bijvoorbeeld bij het maken van lokaal of regionaal beleid, plaats te vinden zodat maximaal ruimte is voor de invloed van burgers.
De regiogemeenten hebben lokale adviesraden waarmee inwoners worden betrokken aan de voorkant. Nu de regiogemeenten meer regionaal gaan samenwerken en ontwikkelen is het wenselijk te onderzoeken hoe deze lokale adviesraden betrokken kunnen worden bij de regionale ontwikkeling. Daarvoor zullen we in de tweede helft van 2024 gaan verkennen of en zo ja hoe de lokale adviesraden te betrekken bij regionale ontwikkeling.

Het doel van burgerparticipatie voor de module Facilitering Zorg is er primair op gericht om de regiogemeenten van de nodige input of vragen te voorzien, waarmee zij invulling kunnen geven aan burgerparticipatie op een voor hen passende wijze.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Opbouw en professionalisering
Het team Facilitering Zorg is nieuw binnen de MGR en vormt zowel intern (binnen de MGR) als extern (binnen de regiogemeenten) een onmisbare schakel in de regionale samenwerking. De teamleden zijn goed ingespeeld op elkaar en er staat een kundig team.

Als solide partner voor regiogemeenten is het inrichten van (werk)processen nodig om inzichtelijk te hebben wat we bijdragen aan het resultaat. In de werkprocessen zullen rolverdeling en de verantwoordelijkheden helder moeten worden. Zo ontstaat een gezamenlijk beeld tussen de module en de regiogemeenten en wie waar verantwoordelijk voor is. Door procesmatig te werken wordt het makkelijker om risico's te beperken en van passende beheersmaatregelen te voorzien. Communicatie heeft een belangrijke sleutelrol in de werkzaamheden van de module. Daarom zal de communicatieadviseur die betrokken is bij de Module Inkoop Zorg basis werkzaamheden gaan verrichten voor de module Facilitering Zorg.

Regioarchief
Met het "project" regioarchief gaan we er voor zorgen dat alle informatie zodanig beheerd en bewaard wordt dat deze nu en ook later bruikbaar is.

Uitvoeren regionaal uitvoeringplan jeugd
In 2024 worden de plannen van aanpak op de drie hoofdthema's geconcretiseerd zodat ze kunnen worden vastgesteld door het RPO Zorg. Binnen deze plannen zijn de probleemstellingen gereed en zijn tevens de gerichte activiteiten genoemd, inclusief tijdslijn. Deze plannen bevatten ten minste de volgende elementen: doelstelling, (eind)resultaten, randvoorwaarden, tijdlijn, bestuurlijke besluitvorming, concrete projectaanpak, betrokken externe partners, keuzemomenten, risico's, implementatieplan. De regioadviseurs zijn voorzitter en verbinder van de themagroepen, ambtelijk opdrachtgever voor externe projectleiders, bestuurlijk adviseurs richting regionaal bestuurlijke overleggen en bovenregionaal bestuurlijk overleggen.

Het team Regionaal Adviseurs Jeugd ondersteunt de regio in de gezamenlijke ontwikkeling, houdt overzicht op (de voortgang van) alle activiteiten en thema's en daarmee ook op de voortgang van het Regionale Uitvoeringsplan Jeugd. Het team vormt de schakel tussen het lokale beleid, regionale afspraken en (boven)regionale en landelijke ontwikkelingen. Daarbij is de rol van het team gericht op het verbinden, stimuleren, informeren, informatie ophalen, rapporteren, 'halen en brengen', bij de ambtelijke regio-collega's. Het team zit het Regionaal Ambtelijk Overleg Jeugd voor en adviseert het Regionale Ambtelijke Overleg Zorg. Tevens wordt er deelgenomen aan verschillende regionale, bovenregionale en landelijke bijeenkomsten om kennis en ervaringen te delen.

Uitvoeren regiosecretariaat
Binnen het regiosecretariaat blijven wij in 2024 bijdragen aan het versterken van de regionale samenwerking. Dit doen we onder andere door de bestuurlijke regionale overleggen (RPO Zorg, de Bestuurscommissie Inkoop Zorg en de Adviescommissie) en het overleg in voorbereiding hierop (RAO Zorg) efficiënt en effectief te ondersteunen. In 2024 gaat het Regiosecretariaat tevens actief bijdragen aan de doorontwikkeling van de regionale samenwerking, bijvoorbeeld doormiddel van het organiseren van een Regionale Heidag voor Zorg. Het regiosecretariaat is faciliterend voor deze heidagen, de inhoudelijke invulling komt van de regiogemeenten.

Begroting 2026
Naar aanleiding van het verzoek van de portefeuillehouders Financiën op 11 december 2023 en het daaropvolgende verzoek van de MGR aan de bestuur-, en adviescommissies op 21 december 2023, wordt in 2024 onderzocht of, en zo ja welke inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden in de dienstverlening van de module Facilitering Zorg vanaf 2026. Daarbij moet gekeken worden naar welke taken niet of minder uitgevoerd kunnen gaan worden vanaf 2026 als gemeenten zouden besluiten een lagere indexatie voor de dienstverlening vanuit de module toe te passen.

Als uitgangspunt wordt aangehouden dat onderstaande onderwerpen buiten het onderzoek blijven vanwege de aard van de opgave:
1. Projecten welke gericht zijn op het structureel besparen van kosten op maatwerkvoorzieningen van de deelnemende gemeenten;
2. Projecten welke landelijk worden afgedwongen (zoals IZA en de Hervormingsagenda Jeugd);
3. Personele besparingen. Er is op dit moment al sprake van een minimale bezetting in de module en daarnaast wordt landelijk steeds meer van de regio gevraagd waardoor de werklast wellicht in de toekomst zal gaan stijgen. Indien de werklast gaat stijgen zal een grotere bijdrage (mensen en/of middelen) gevraagd worden van regiogemeenten.

Wat gaan we daar voor doen?

We maken een startfoto (waar staan we nu?) en schetsen de toekomst (*waar willen we naar toe?*). Aan de hand hiervan werken we aan teamontwikkeling. Verder gaan we professionaliseren onder andere door werkprocessen in te richten waarmee we toekomstige vraagstukken voor regiogemeenten passend kunnen uitvoeren.

Het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd biedt ruimte om wendbaar te zijn bij onverwachte ontwikkelingen. De verwachte landelijke ontwikkelingen zijn ingebed in de themagroepen en de plannen van aanpak binnen het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd. De regiogemeenten zijn zelf aan zet de ontwikkelingen vanuit de Hervormingsagenda in te bedden in hun beleid.

Wat gaat het kosten?

De begroting voor de samenwerkingsmodule Facilitering Zorg is opgebouwd uit de kosten voor het regiosecretariaat, en de kosten voor het regioadvies en regionale projecten. De kosten voor het regiosecretariaat worden doorbelast aan de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners, voor het regioadvies en regionale projecten is de verdeelsleutel het aantal jongeren <18.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten RFZ	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
	€ x1.000					
Programma - Personeel	€ 0	€ 0	€ 554	€ 549	€ 554	-€ 5
Regiosecretariaat			*€ 187*	*€ 160*	*€ 187*	*-€ 27*
Regioadvies			*€ 368*	*€ 389*	*€ 368*	*€ 21*
Programma - Uitvoering	€ 0	€ 0	€ 647	€ 679	€ 647	€ 32
Regiosecretariaat			*€ 15*	*€ 15*	*€ 15*	*€ 0*
Regioadvies			*€ 632*	*€ 664*	*€ 632*	*€ 32*
Overhead	€ 0	€ 0	€ 94	€ 96	€ 94	€ 2
Regiosecretariaat			*€ 32*	*€ 28*	*€ 32*	*-€ 4*
Regioadvies			*€ 62*	*€ 68*	*€ 62*	*€ 6*
Programmalasten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.295**	**€ 1.324**	**€ 1.295**	**€ 28**
Deelnemende gemeenten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324	€ 1.295	€ 28
Regiosecretariaat			*€ 233*	*€ 203*	*€ 233*	*-€ 30*
Regioadvies			*€ 1.062*	*€ 1.120*	*€ 1.062*	*€ 59*
Baten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.295**	**€ 1.324**	**€ 1.295**	**€ 28**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve	€ 0				€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve	€ 0				€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

1. **Regiosecretariaat:**
- De personeelslasten bestaan uit de reguliere formatie, in 2024 incidenteel opgehoogd met een beperkt budget voor het verwerken van het archief uit voorgaande jaren.
- Uitvoeringskosten zijn minimaal en bestaan uit budget voor het organiseren van regionale bijeenkomsten.

2. **Regioadvies en regionale projecten:**
- De personeelslasten bestaan uit de reguliere formatie.
- Uitvoeringslasten bestaan uit de in het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd vastgelegde projecten, evenals kosten voor regionale samenwerking en de regionale website.
- Projecten uit het uitvoeringsplan Jeugd die op basis van een subsidiebeschikking dienen te worden bekostigd, vallen niet binnen deze begroting.

3. **Overheadlasten** bestaan uit de lasten van management, evenals een doorbelasting van P&F diensten. Dit leidt tot een synergievoordeel bij de overige modules.

Programmaplan thema Onderwijs

Module Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

RBL algemeen

- We verwachten dat de stijging van het aantal meldingen doorzet gezien de stijging van 25% van het aantal leerplichtmeldingen in het eerste halve schooljaar (augustus 2023 t/m januari 2024) ten opzichte van dezelfde periode in het vorige schooljaar. De onderstaande ontwikkelingen zijn hiervoor mede de reden:
  - De hoge meldingsfrequentie van de scholen;
  - De verwachting dat de migratiestroom van jongeren verder toeneemt;
  - Meer meldingen van luxeverzuim;
  - Toename van ernst en complexiteit van de problematiek.

Doorstroompunt

- Medio 2025 zal naar verwachting de wet ‘van school naar duurzaam werk’ in werking treden. In de loop van 2024 wordt waarschijnlijk duidelijk wat dit betekent voor de dienstverlening en organisatie van het RBL Midden-Gelre.
- In 2024 wordt de nieuwe regeling met financiële verdeling voor de vsv middelen duidelijk. Het CBS heeft verkend of het mogelijk is om een indicator te ontwikkelen om de omvang van de vsv-problematiek per regio te schatten.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Gesprekspartner op verschillende niveaus

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de creativiteit van professionals om leerlingen passende ondersteuning en ontwikkelingskansen te bieden. Om dit te regelen is de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, de sociale (wijk)teams en andere partners in het sociaal en justitieel domein belangrijk. Het RBL Midden-Gelre is hierin vaak de verbindende schakel tussen de verschillende niveaus. Daarom zijn we ook op beleidsniveau gesprekspartner op het snijvlak van onderwijs, zorg en participatie. De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is in de regio de gezamenlijke basis. Met onze samenwerkingspartners willen we (meer) in dialoog om de MAS in de regio verder door te ontwikkelen.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

- Komend jaar willen we onderzoeken wat het (lokale) aanbod in onze regio van Maatschappelijke Diensttijd (MDT) kan betekenen in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van jongeren.
- We onderzoeken hoe we jongeren actief kunnen betrekken bij de doorontwikkeling van het Doorstroompunt om met onze dienstverlening zo goed mogelijk aan te sluiten bij de beleefwereld van de jongeren.
- Elke vijf jaar vindt er een Klanttevredenheidonderzoek (KTO) plaats om de kwaliteit van onze dienstverlening te toetsen en waar nodig te verbeteren. Hierbij worden ketenpartners, ouders en jongeren betrokken. De eerstvolgende staat gepland voor 2025.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Met de uitvoering van (wettelijke) taken heeft het RBL de ambitie dat zoveel mogelijk jeugdigen een route volgen naar een startkwalificatie[1]. Deze startkwalificatie geeft hen een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Jeugdigen die ongeoorloofd verzuimen of (dreigen) uit te vallen, begeleidt het RBL terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid en jongeren in een kwetsbare positie houden we in beeld.

Beleidsindicatoren taakveld Onderwijs[2]

Beleidsindicatoren	Landelijk gemiddelde 2022[3]	2022[3]	2023[4]	Prognose 2024[5]	Prognose 2025
Absoluut verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	**4,2**	1,6	0,7	1	1
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen)		75	41	55	57
Relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	**24**	32	37	42	47
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen)		1.876	2.120	2.396	2.660
VSV-percentage regio Arnhem (12-23 jaar)	**2,4%**	2,4%	Prognose: 2,2%	2,1%	2%

Toelichting

- De werkwijze om jeugdigen zonder schoolinschrijving snel in beeld te hebben ontwikkelen we door. We verwachten niet dat het aantal verder daalt. Omdat het om lage aantallen gaat, is het lastig te voorspellen hoe zich dit cijfermatig vertaalt.
- We verwachten dat de stijgende trend in het aantal verzuimmeldingen verder doorzet. Deels doordat scholen steeds beter melden, maar ook vanwege een aantal maatschappelijke ontwikkelingen en factoren (toename ernst van problematiek onder jongeren, beschikbaarheid van jeugdhulp en dagbestedingsplekken). Dit beeld is landelijk.
- We verwachten dat het VSV-percentage licht daalt, omdat we de eerdere stijging gedeeltelijk verklaren als gevolg van de coronapandemie en de impact hiervan minder wordt. We willen hierbij opmerken dat het mogelijk is dat de definitie van voortijdig schoolverlaten gaat wijzigen als de doelgroep uitgebreid wordt naar 27 jaar. Dat zou effect kunnen hebben op het percentage. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt blijft effect hebben op het aantal voortijdig schoolverlaters.

1. Een startkwalificatie is een diploma op ten minste mbo-2, havo of vwo-niveau. Op de 18e verjaardag vervalt de kwalificatieplicht.
2. In de regeling 'beleidsindicatoren gemeenten' zijn drie beleidsindicatoren vastgesteld die door gemeenten in de programmaverantwoording opgenomen moeten worden: absoluut verzuim, relatief verzuim en het vsv-percentage.
3. Bron: DUO/Ingrado 2021 op website 'Waarstaatjegemeente.nl'
4. Bron: DUO art25 rapportage, oktober. Voor deze rapportage wordt een andere peildatum gebruikt dan het jaarverslag van het RBL. De cijfers wijken om die reden af.
5. Gebaseerd o.b.v. de stijging van het aantal meldingen die we zien in de eerste periode van het schooljaar 2023-2024. Voor het aantal leerplichtigen gaan we uit van het aantal in 2023.

Wat gaan we daar voor doen?

Het RBL Midden-Gelre voert de wettelijke taken uit op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht en Doorstroompunt voor de jeugdigen in de leeftijd van 5 tot 23 jaar. Daarnaast participeert het RBL Midden-Gelre bij het regionaal vsv-programma in verschillende teams. We voeren de taken van verzuim 18+ uit, zijn opdrachtnemer voor het Schakelpunt en we leveren de programmaleider voor de Sluitende Keten en de coördinator van Team Overstap.

RBL algemeen

- In 2023 is onderzocht hoe we de organisatie en het management van het RBL toekomstbestendig in kunnen richten. In 2024 wordt deze nieuwe structuur gerealiseerd.
- Het RBL zal de tweede stap zetten in de formatie-uitbreiding.
- Bij de deskundigheidsbevordering ligt de focus dit jaar op bewustwording van de eisen die de Wet Politiegegevens stelt in ons werk en daarnaast op de verdieping van onze methodische manier van werken en het adequaat omgaan met agressie.

Leerplicht

- Het RBL Midden-Gelre en SWV de Verbinding onderzoeken gezamenlijk de mogelijkheden voor onderlinge gegevensuitwisseling van alle thuiszittende leerlingen.
- Als RBL Midden-Gelre willen we meer vorm en inhoud geven aan afhandeling van vrijstellingsaanvragen die betrekking hebben op bezwaar tegen de richting van het onderwijs (art. 5 onder b Lpw). Onderdeel daarvan is kennisverrijking. Daarnaast is dit onderwerp ook onder de aandacht bij brancheorganisatie Ingrado.

Doorstroompunt

- Het RBL Midden-Gelre heeft de wettelijke taak om de doelgroep Jongeren in Kwetsbare Positie (JIKP) te monitoren. Omdat we graag meer voor hen willen doen is er een onderzoek uitgevoerd rondom deze vraag. De uitkomsten willen we komend jaar verder vorm en inhoud geven binnen ons beleid.
- Afgelopen jaar is er een start gemaakt met de pilot Jongeren in Beeld in de gemeente Arnhem. Naar verwachting wordt deze pilot ook uitgevoerd in de gemeente Rheden en Zevenaar.

Wat gaat het kosten?

De begroting 2024 neemt met € 262.000 toe ten opzichte van de primaire begroting. In 2025 stijgt de begroting beperkt: het wegvallen van incidentele lasten uit 2024 compenseert grotendeels de reguliere kostenstijging als gevolg van indexatie.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten RBL	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.628	€ 2.841	€ 2.964	€ 3.069	€ 123	€ 105
Programma - Uitvoering	€ 40	€ 49	€ 51	€ 51	€ 2	€ 1
Overheadlasten	€ 760	€ 927	€ 1.063	€ 1.051	€ 137	-€ 12
Programmalasten	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**	**€ 262**	**€ 94**
Deelnemende gemeenten	€ 2.123	€ 2.551	€ 2.588	€ 2.892	€ 36	€ 305
Overige baten	€ 1.188	€ 0	€ 116	€ 0	€ 116	-€ 116
Regionale bijdrage	€ 117	€ 1.265	€ 1.374	€ 1.279	€ 109	-€ 95
Baten	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**	**€ 262**	**€ 94**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 beperkt toe:

- In 2024 zetten we de laatste stap van de formatie-uitbreiding, en groeien we met 2,4 fte naar de leerplichtformatie volgens de regeling.
- Er vindt een verschuiving van loonkosten plaats van het programma naar de overhead: de coördinator kwaliteit & bedrijfsvoering maakt plaats voor een extra teamleider.
- Met de groei van leerplichtformatie bouwen we het budget van inhuur voor opvang van de werkdruk af.
- Voor het project transitiecoach, onderdeel van het plan van aanpak jeugdwerkloosheid, begroten we € 109.000. Deze lasten worden rechtstreeks gedekt door een subsidie.
- De stijging in 2025 ontstaat als gevolg van de reguliere loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringskosten** blijven in 2024 en 2025 nagenoeg gelijk. De genoemde stijging ontstaat als gevolg van indexatie.

- Overheadlasten stijgen in 2024 met € 137.000:
- Vanaf 2024 wordt er, naar aanleiding van het in 2023 uitgevoerde organisatieonderzoek, een teamleider toegevoegd aan de managementformatie.
- In 2024 begroten we incidenteel € 60.000 voor de implementatie van het organisatieonderzoek. Daarbij wordt ook rekening gehouden met het opstellen van een communicatiestrategie, passend bij de nieuwe organisatie-inrichting.

3. **Baten** bestaan uit bijdragen van deelnemende gemeenten, de regionale bijdrage voor het Doorstroompunt en overige baten:

- Gemeentelijke bijdragen nemen in 2024 beperkt toe met € 36.000. Als gevolg van beschikbaar gekomen overige baten van extra opdrachten ontstaat dekking voor structurele salariskosten en wordt de loonkostenstijging deels gecompenseerd.
- In 2025 stijgen de gemeentelijke bijdragen, enerzijds als gevolg van indexatie, anderzijds omdat overige baten – waarmee structurele salariskosten gedekt worden - niet zeker zijn.
- Overige baten bestaan in 2024 uit bijdragen voor de coördinator Team Overstap voor het regionale vsv programma, en de opdracht loopbaangesprekken Werk & Inkomen voor gemeente Arnhem. Deze baten zijn voor 2025 nog niet zeker, en daarom niet begroot.
- Onder overige baten os een bedrag van € 60.000 opgenomen, vooruitbetaald door de deelnemende gemeenten in 2023, voor implementatie van het organisatieonderzoek. Dit bedrag en bijbehorende kosten zijn incidenteel in 2024 en daarom niet begroot in 2025.
- De regionale bijdragen bestaan uit de bijdragen voor het Doorstroompunt. In 2024 ontvangt het RBL tevens een subsidie voor de transitiecoach.

Programmaplan thema Participatie

Het programma Participatie bestaat uit de modules:
- WerkgeversServicepunt (WSP) met sinds 2023 daaraan toegevoegd de submodule Steunpunt Social Return on Investment (SROI);
- Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW) en
- Contractmanagement Inburgeringstrajecten (CmI).

Module WSP

Het WerkgeversServicepunt bestaat uit twee teams: één met de focus op UWV en één met de focus op gemeenten. Beide teams werken nauw samen, met name op het gebied van arbeidsbemiddeling en ontmoetingen.

Met de bestuurscommissie is de afspraak gemaakt dat het programmaplan voor het daaropvolgende jaar (in dit geval 2025) in het voorjaar beperkt blijft tot de financiële kaders van de begroting. In het najaar, de vergadering van de bestuurscommissie van november, wordt het jaarplan 2025 met de daarin te verwezenlijken activiteiten voorgelegd. Hierdoor sluit het jaarplan beter aan op de actuele arbeidsmarktsituatie.

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Steunpunt SROI

In 2023 is, op basis van incidentele regionale financiering, een start gemaakt met het organiseren van het Steunpunt SROI binnen het team WSP-gemeenten. Hierdoor was het mogelijk ervaring op te doen met dit steunpunt en de implementatie in de WSP-organisatie vorm te geven. Vanaf 2024 maakt het Steunpunt SROI formeel onderdeel uit van het WSP. De dienstverleningsovereenkomst tussen de MGR/module WSP en gemeenten is hierop aangepast.

Het Steunpunt richt zich zowel op gemeenten en de taak die inkooporganisaties van gemeenten hebben om in hun aanbestedingen SROI-verplichtingen op te nemen, als op de ondernemers die uitvoering geven aan de gemeentelijke contracten. Met deze gemeentelijke opdrachtnemers wordt, op basis van het bouwblokkenmodel, gekeken naar een goede invulling van de SROI-verplichtingen. Activiteiten gericht op het beschikbaar stellen van arbeidsplekken hebben de voorkeur.

Regionaal Verbinder statushouders

In de Kamerbrief “Uitwerking Plan van aanpak Statushouders aan het werk” wordt gesproken over de extra inzet die statushouders nodig hebben om aan het werk te komen. Voor deze doelgroepspecifieke aanpak worden voor de jaren 2023 t/m 2026 rijksmiddelen verstrekt die ingezet kunnen worden voor de financiering van de Regionaal verbinder statushouders. De functie is per februari 2024 belegd bij het WerkgeversServicepunt zodat zowel de expertise van het WSP op de doelgroep statushouders als de intensieve contacten die er zijn met werkgevers hiervoor optimaal benut kunnen worden.

Verhuizing WSP-gemeenten

Het team WSP-gemeenten is begin 2024 verhuisd naar een nieuwe locatie aan de Bruningweg 10 te Arnhem. In dit pand zijn ook Arbeidsontwikkeling en de Digitale Werkplaats van Scalabor gehuisvest. Tevens is dit de locatie van Presikhaaf Schoolmeubelen; een werkgever waar veel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gehuisvest zijn. Met deze verhuizing verwachten we tot een intensievere samenwerking en een optimale afstemming van de werkprocessen te kunnen komen met Scalabor.

Transparantie van bestanden

Landelijk is een programma opgezet om te komen tot het verbeteren van de uitwisseling van matchings- gegevens (VUM). Doel is te komen tot een verbetering in het vanuit de systemen organiseren van de verbinding tussen werkzoekenden en vacatures bij werkgevers. De verwachting is dat medio 2025 voor de regiogemeenten en WSP-gemeenten duidelijk is hoe deze gegevensverwerking georganiseerd kan worden, welke investeringen (in applicaties en bijbehorende ondersteuning) daarvoor gedaan moeten worden en hoe het implementatieproces vorm moet krijgen. Dit is dan op tijd voor de uitfasering van de UWV-applicaties (Sonar en WBS) waarvan in de regio gebruik wordt gemaakt en die voor begin 2026 gepland staat.

Regionale samenwerking

Gelijk aan eerdere jaren zal het WSP bijdragen aan regionale ontwikkelingen en projecten/samenwerkingen die in het kader van de regionale strategische agenda worden opgezet. Belangrijke thema's hierbij zijn het verkleinen van de afstand van jongeren naar werk en het vergroten van het netwerk van inclusieve werkgevers. Ook de inzet op statushouders, in brede zin, is een belangrijk item. Overigens wordt er rekening mee gehouden dat de inbreng van incidentele middelen, zowel op landelijk niveau als regionaal, steeds minder zal gaan worden. Op de begroting van het WSP is geen ruimte om structureel middelen op te nemen voor ontmoetingen en evenementen met werkgevers en werkzoekenden. Dat vraagt om creativiteit en samenwerking met gemeenten en andere partners om evenementen te kunnen blijven organiseren. Te denken valt aan het op locatie van een gemeente organiseren van een ontmoeting.
We blijven inzetten op netwerken, ontwikkelen van vakmanschap en deskundigheidsbevordering. Deels is dit in de begroting van de MGR opgenomen, maar ook hierin zoeken we naar samenwerking met en aansluiting bij (regionale) partners waardoor de kosten beperkt kunnen blijven.

Projecten waaraan het WSP vanuit het jaarplan 2024 van de arbeidsmarktregio een bijdrage levert zijn:
- Beschut Werk
- HARRIE-trainingen en intervisiebijeenkomsten
- matchingstafel
- buses for jobs
- stage- en banenfestival specifiek voor jongeren van VSO/Pro- en Entree-onderwijs.

Deze activiteiten worden gefinancierd uit regionale middelen.
Daarnaast wordt deelgenomen aan overlegtafels zoals bij het RMT.

Arbeidsmarktinfrastructuur

Vanaf 2023 wordt vanuit de regio gewerkt aan het mede ontwikkelen van de landelijke kaders en de regionale implementatie van de nieuw te vormen Regionale Werkcentra. De verwachting is dat eind 2024/begin 2025 de contouren hiervan bekend zijn en onderzocht kan gaan worden welke werkvorm het best passend is voor onze arbeidsmarktregio. Voor het WSP zal deze zich enerzijds toespitsen op het behouden en uitbreiden van werkgeverscontacten; met name bij werkgevers die inclusie hoog in het vaandel dragen. Daarbij zal de nadruk steeds meer komen te liggen op:
- het faciliteren van de ontmoeting tussen werkgevers en werkzoekenden;
- het acteren als adviseur van werkgevers bij het vinden van de juiste oplossingen voor HR-problemen in brede zin en;
- het ondersteunen van werkgevers bij de inzet van instrumenten, voorzieningen en subsidies.

Anderzijds zal hierbij de samenwerking met de gemeenten en de zichtbaarheid bij gemeenten en onze belangrijkste partners van belang blijven. Deze samenwerking en zichtbaarheid wordt nu in de vorm van subregionale dienstverlening al vormgegeven, maar zal zich verder intensiveren. Daarbij richten we ons steeds meer op het laten aansluiten van de dienstverlening van het WSP op de ambities die gemeenten geformuleerd hebben. Hierdoor ontstaat een nauw samenspel en een intensieve samenwerking.

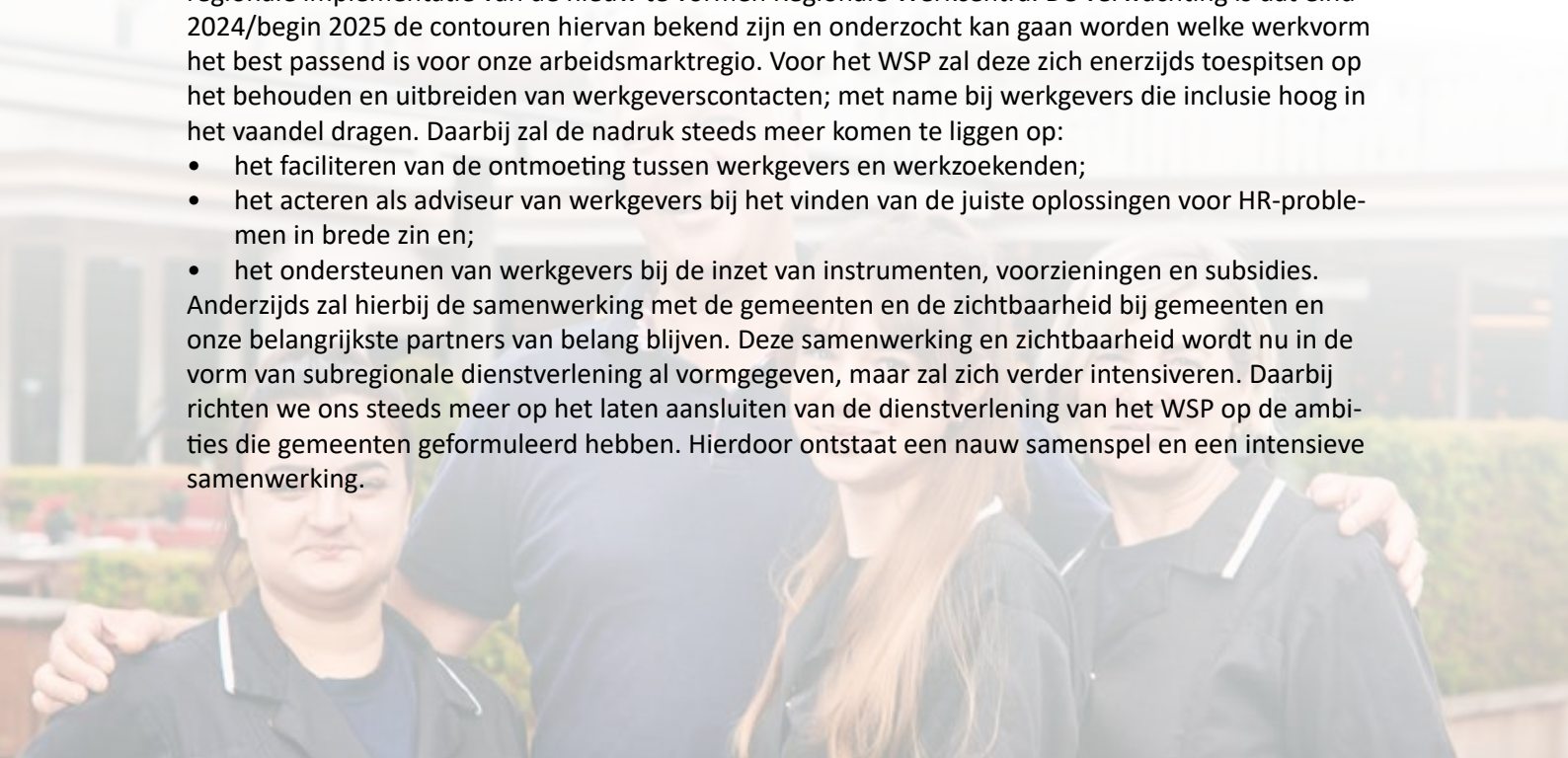

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

- Uitgangspunt in de relatie met de negen deelnemende gemeenten is dat gemeenten en WSP directe samenwerkingspartners zijn die gezamenlijk met andere partijen/partners van gemeenten verantwoordelijk zijn voor het uitstroomresultaat binnen de gemeente.
- Met UWV is de relatie tweeledig: Het team WSP-UWV is onderdeel van de WSP-organisatie in Midden-Gelderland. Daarnaast is de werkzoekendendienstverlening van UWV, gelijk aan onze gemeentelijke partners de partij waar bemiddelbare kandidaten vandaan komen. Binnen het WSP heeft het team WSP-UWV de focus op de werkzoekendendienstverlening van UWV en WSP-gemeenten op die van gemeenten.
- Ook Scalabor is een belangrijke partner van het WSP. Nagenoeg alle kandidaten van de gemeente Arnhem starten het traject naar werk via Scalabor. Bemiddeling van werkfitte kandidaten wordt in afstemming met Scalabor door beide partijen uitgevoerd. Ook voor andere opdrachtgevers verzorgt Scalabor ontwikkeltrajecten. Samen met de bemiddelaars van Scalabor en andere re-integratiepartners wordt voor deze kandidaten gezocht naar de best passende werkplek.
- Op regionaal niveau zijn er nauwe banden met het Netwerkteam van waaruit de uitvoering van projecten in het kader van de regionale strategische agenda worden opgestart. Te denken valt hierbij ook aan de contacten met het Regionaal Mobiliteitsteam en de aanpak van werkloze jongeren en vroegtijdig schoolverlaters waarvoor het WSP onder meer de Matchingstafel organiseert.
- Werkgeverscontacten worden onder meer onderhouden via de ondernemersverenigingen die in de negen gemeenten bestaan en via VNO-NCW.
- Met de Stichting Inclusief Midden-Gelderland zijn nauwe banden om het netwerk van inclusieve werkgevers in de arbeidsmarktregio te vergroten.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

In het kader van de SUWI-afspraken is een landelijke monitor ontwikkeld om de werkgeverstevredenheid te meten en hier benchmarkgegevens uit te kunnen halen. De indicator op werkgeverstevredenheid is **7,5**.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Doelstelling op vacaturevervulling en plaatsingen

Het team WSP-gemeenten heeft met de gemeenten afgesproken om met name kwalitatieve resultaatafspraken te maken op onder meer het gebied van samenwerking/partnership, vacaturevervulling en plaatsingen. De aantallen worden uiteraard wel gemonitord en gerapporteerd.

Prestatie-indicatoren

Voor WSP-gemeenten wordt de verantwoording van de resultaatafspraken vormgegeven tijdens de kwartaalgesprekken met gemeenten en in het halfjaarbericht en jaarverslag aan de Bestuurscommissie.

- *Aansluiting op ambities gemeenten*: in onze gesprekscyclus met gemeenten halen wij op welke ontwikkelingen zich voordoen in de werkzoekendendienstverlening en hoe wij hier onze bijdrage aan kunnen leveren, zodat we maximaal aansluiten op de gemeentelijke ambities. De focus voor 2024 ligt vooral op aanbodgericht werken, aansluiten op de lokale arbeidsmarkt, het stimuleren van samenwerking met andere gemeentelijke partijen en de contacten met Economische Zaken/ de bedrijfscontactfunctionaris.

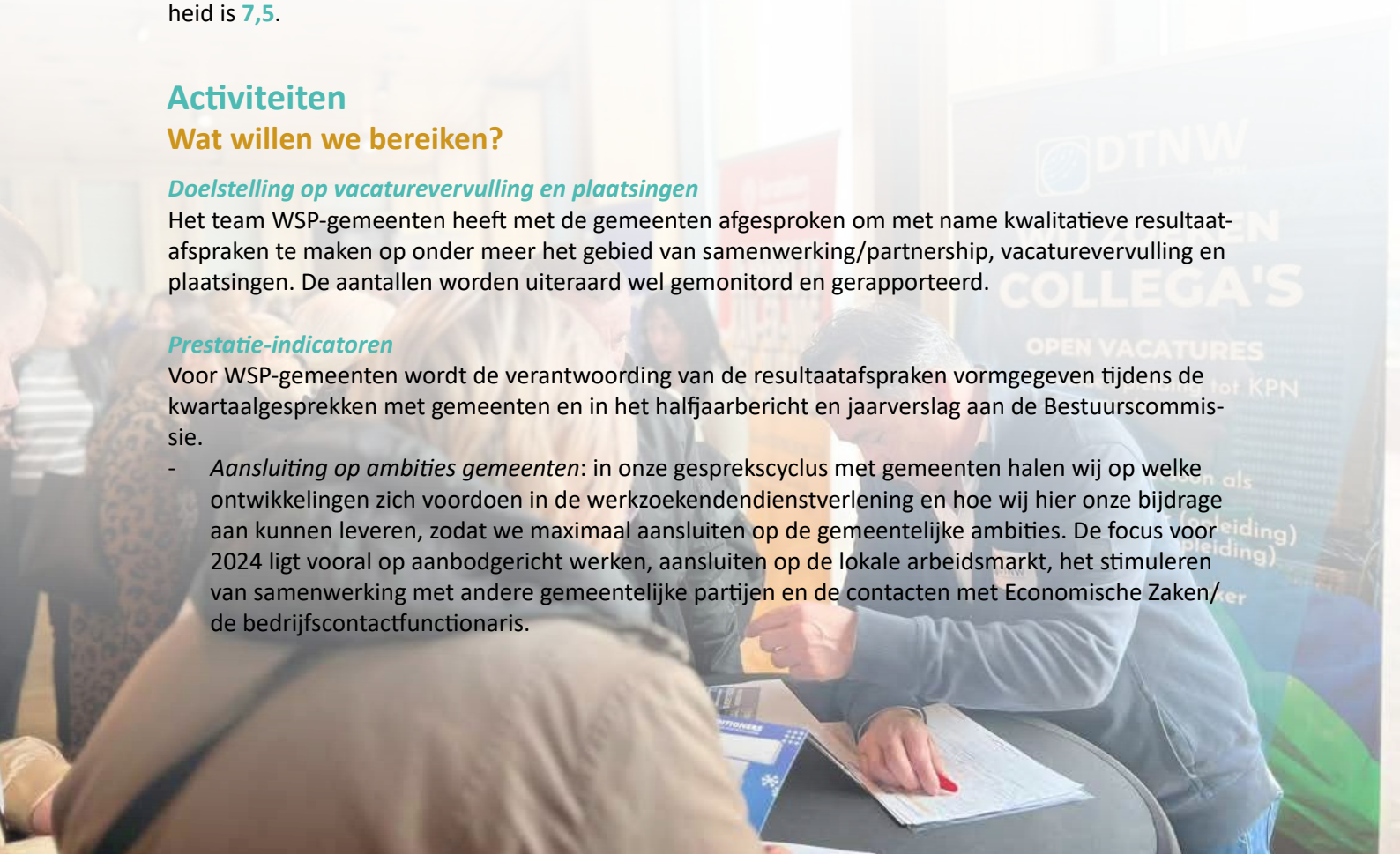

- *Vacaturevervulling*: in aansluiting hierop zijn we met gemeenten in gesprek over een andere benadering van de taakstelling op vacaturevervulling. De prestaties op deze KPI zijn immers ook afhankelijk van het aantal werkfitte kandidaten/werkzoekenden dat door ketenpartners wordt aangemerkt en in beeld is gebracht. Met de deelnemende gemeenten zijn afspraken gemaakt over het transparant maken van het arbeidspotentieel.

Aanvullend hierop willen wij voor 2024 toewerken naar een prestatie-indicator gericht op het percentage bedrijven in Midden-Gelderland dat actief door het WSP benaderd is. Met behulp van deze informatie kan vanaf 2025 een ambitie vastgelegd worden waarop gestuurd gaat worden.

Wat gaan we daar voor doen?

Ambities WSP Midden-Gelderland

De gezamenlijke ambitie van het WSP Midden-Gelderland is door de managers van het WSP voor het voetlicht gebracht tijdens de heidag van 30 augustus 2023:

- Focus op *core business*: WSP is als strategisch partner een gids voor werkgevers en draagt bij aan het bij elkaar brengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
- Uitwerking geven aan de *drempelloze klantreis*: WSP werkt nauw samen met de verschillende disciplines van UWV en op subregionaal niveau met gemeenten met als resultaat een hogere klanttevredenheid en hogere uitstroom.
- *Vakmanschap en deskundigheidsbevordering*: WSP organiseert zes keer per jaar een kennissessie voor de eigen medewerkers.

Focus WSP Midden-Gelderland

Het WSP Midden-Gelderland geeft werkgevers een compleet pakket aan dienstverlening. Hierbij staat de vraag van werkgevers centraal. In de dienstverlening heeft WSP een aantal focuspunten:

- *Preventie en baanbehoud*: we bevorderen duurzame inzetbaarheid van werknemers en baanbehoud bij werkgevers en beperken daarmee instroom in een uitkering. Dit doen we onder andere door het stimuleren van een “leven lang ontwikkelen” in samenwerking met het Leerwerkloket en het inzetten op nazorg en begeleiding op de werkplek.
- *Inclusieve arbeidsmarkt*: we richten ons op aan het werk helpen van mensen die normaal gesproken niet zo makkelijk aan het werk komen. We bestendigen onze relatie met inclusieve werkgevers en vergroten dit netwerk. We stimuleren hen voor deze groep werkzoekenden ruimte te maken binnen hun bedrijf door te adviseren over gebruik van voorzieningen en financiële ondersteuning.
- *Maatwerk*: we hebben binnen de dienstverlening vanuit de bedoeling oog voor de menselijke maat en maatwerk. Wanneer onze dienstverlening knelt, kijken we of er andere mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld door aanbodgericht te werken. Hierbij stemmen we ook af met andere afdelingen van gemeenten en UWV.
- *Drempelloze klantreis*: we stellen de ervaring vanuit klantperspectief en de gewenste dienstverlening centraal, zodat werkzoekenden en werkgevers een zo soepel mogelijk proces ervaren tussen het WSP, gemeenten en/of UWV.
- *Intensiveren samenwerking Klant & Service (K&S) en Arbeidsjuridische Dienstverlening (AJD) van UWV en Economische Zaken van gemeenten*: we trekken samen op met de accountmanagers van grote werkgevers van K&S en de consulenten van de AJD, zodat we werkgevers een completere dienstverlening kunnen bieden. We trekken samen op met de bedrijfscontactfunctionarissen van gemeenten. Dit leidt ertoe dat EZ en WSP samen nieuwe ondernemers in de regio bezoeken waardoor deze sneller op weg geholpen worden; ook op het gebied van werkgeversdienstverlening.

Ontmoetingen en evenementen

WSP Midden-Gelderland heeft voor 2024 regionale middelen aangevraagd om voor werkgevers en werkzoekenden evenementen en ontmoetingen te organiseren. Bij werkgevers stimuleren wij hiermee dat zij steeds inclusiever gaan werken, waardoor met name mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen krijgen op duurzaam werk. Door het WSP zijn hierover de volgende afspraken gemaakt:

- Eén keer per kwartaal wordt een evenement georganiseerd gericht op de brede doelgroep van het WSP. Daarbij wordt per kwartaal een specifiek thema extra aandacht gegeven. Bij deze evenementen worden ook andere partners, zoals bijvoorbeeld het Leerwerkloket, betrokken.
- Naast de kwartaalevenementen organiseren we kleinere “ontmoetingen” in de vorm van banenmarkten, meet & greets en op een branche, werkgever of doelgroep gerichte activiteiten. Deze kleinere events worden vanuit één van de WSP-teams geïnitieerd.
- In de communicatie wordt het campagne-denken ingezet, waardoor ieder kwartaal een eigen “kleur en invulling” krijgt.
- Gewerkt wordt met een **digitale eventkalender** die gepubliceerd wordt op de **website** van het WSP. Andere partners kunnen hierop ook eigen events aandacht geven.

Wat gaat het kosten?

De begroting van het WSP neemt in 2024 toe met € 367.000, en daalt in 2025 met € 153.000 ten opzichte van 2024. Deze schommeling wordt veroorzaakt door de regionale opdrachten.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten WSP	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 1.407	€ 1.421	€ 1.604	€ 1.658	€ 183	€ 54
Programma - Uitvoering	€ 65	€ 28	€ 246	€ 74	€ 218	-€ 173
Overhead	€ 476	€ 591	€ 558	€ 523	-€ 33	-€ 34
Programmalasten	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**	**€ 367**	**-€ 153**
Deelnemende gemeenten	€ 1.658	€ 2.041	€ 2.041	€ 2.255	€ 0	€ 214
Overige baten	€ 289	€ 0	€ 367	€ 0	€ 367	-€ 367
Baten	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**	**€ 367**	**-€ 153**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting:

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 toe met € 183.000:
- In 2024 houden we rekening met circa € 140.000 aan personeelslasten voor regionale opdrachten.
- Vaste invulling van de formatie voor het steunpunt SROI valt goedkoper uit dan de huidige externe invulling (€ 13.000).
- De resterende ontwikkeling bestaat uit loonkostenindexatie.

2. **Uitvoeringslasten** vallen in 2024 € 218.000 hoger uit dan de primaire begroting:
- Deze stijging wordt volledig veroorzaakt door de regionale opdrachten. Deze regionale opdrachten zijn niet zeker, en daarom niet begroot in 2025.
- In 2025 houden we rekening met licentiekosten voor werving- en selectiesoftware (€ 45.000).

3. **Overheadlasten** vallen in 2024 € 33.000 lager uit:
- In verband met synergievoordeel door de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.
- Het WSP verhuist in 2024 naar een kleinere en passender huisvesting. Hierdoor ontstaat een kleine besparing in 2024, rekening houdend met implementatiekosten. In 2025 is er geen sprake van implementatiekosten, en is er sprake van een structurele verlaging van overheadkosten.

4. **Baten** bestaan uit bijdragen van deelnemende gemeenten en bijdragen voor regionale opdrachten:
- Gemeentelijke bijdragen blijven in 2024 gelijk aan de primaire begroting; de loonkostenindexatie wordt gecompenseerd door de hierboven genoemde besparing op overhead. In 2025 stijgen de gemeentelijke bijdragen. Enerzijds als gevolg van indexatie, anderzijds omdat overige baten, waarmee structurele salariskosten gedekt worden, niet zeker zijn.

Overige baten bestaan in 2024 uit: onder andere de Harrie-trainingen, de Matchingstafel, het regionaal verbindingsproject statushouders en een budget voor evenementen. Deze baten zijn voor 2025 niet zeker.

Module Werkgeverschap SW-medewerkers

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

In 2020 is de dienstverlening én het gekozen construct met een scheiding tussen het formeel werkgeverschap (MGR) en materieel werkgeverschap (Scalabor) voor de eerste keer geëvalueerd. De afspraken tussen Scalabor, gemeenten en de MGR zijn, na een verkennend onderzoek met ingang van 2022 gecontinueerd voor de periode 2022 – 2025 (met een opzegtermijn van twaalf maanden). Eind 2024 moet derhalve iedere individuele gemeente een besluit genomen hebben over de voortzetting van de afspraken en de voorwaarden die daarvoor gelden. Hetzelfde geldt voor de MGR en voor Scalabor.

Op verzoek van het RPO heeft de MGR begin 2024 de taak op zich genomen om onderzoek te doen naar de mate van tevredenheid bij partijen en te komen tot een voorstel voor de toekomst vanaf 1 januari 2026.

Inhoudelijke vraagstukken die met de evaluatie beantwoord moeten worden, hebben betrekking op:
- tevredenheid met de huidige werkwijze zowel vanuit de gemeenten, de MGR als Scalabor (directie en medewerkers);
- de financiële effecten van het continueren van afspraken;
- de effecten/uitwerking van andere ontwikkelingen vanuit de Participatiewet;
- de looptijd waarover gemeenten afspraken willen maken.

Uitkomsten van het onderzoek richten zich op:
- de inhoud van de afspraken tussen gemeenten en Scalabor en, inherent daaraan, tussen de MGR en Scalabor;
- de looptijd van de nieuwe afspraken c.q. de termijn die gehanteerd wordt voor het bijgestelde aanwijzingsbesluit en de daarbij behorende regeling.

In lijn met het vernieuwde aanwijzingsbesluit is door de MGR ook een hernieuwde dienstverleningsovereenkomst aangegaan met Scalabor voor de uitvoering van de personeels- en salaris¬administratieve taken. Vanaf 2024 dient voor de begroting rekening te worden gehouden met een indexatie van de kosten conform de bepalingen in de nieuwe DVO.

Op regionaal niveau wordt door gemeenten begin 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven in onze regio. Vraag daarbij is vooral welke vormen van dienstverlening voor de toekomst bij het sociaal ontwikkelbedrijf belegd kunnen gaan worden. Hoewel het onderzoek zich, zeker in de beginfase, niet specifiek richt op het bedrijf Scalabor, wordt voorzien dat de uitkomsten van het onderzoek effect zullen hebben op de hiervoor genoemde verkenning en contractafspraken.

De groep SW-medewerkers daalt jaarlijks met ruim 100 mensen. De verwachting is dat er begin 2024 nog zo'n 1.600 medewerkers (1.318 fte) in dienst zijn bij de MGR en dat dat aantal eind 2027 zal zijn gedaald tot ca. 1.200 personen. Deze aantallen zijn inclusief ca. 56 Begeleid Werkers. De gemiddelde uitstroom is berekend op 5%.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Naast de negen deelnemende gemeenten heeft de module WgSW voornamelijk contact met Scalabor als materieel werkgever voor de SW-populatie en met Cedris als kennispartner.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

Scalabor voert onder haar medewerkers jaarlijks een medewerkersbelevingsonderzoek uit. De uitkomsten van dit onderzoek worden gedeeld met de MGR/module WgSW.

Activiteiten

Wat willen we bereiken?

Ook voor 2025 wordt invulling gegeven aan de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers. Dat betekent dat ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol vanuit de module worden gesignaleerd en daar waar nodig vertaald naar beleid en/of regelgeving ten aanzien van de SW-medewerkers. Verder blijft de focus op de naleving van de afspraken met Scalabor zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

Wat gaan we daar voor doen?

Het doel van de module werkgeverschap SW is het formeel werkgeverschap voor de SW-medewerkers van de negen deelnemende gemeenten borgen en zorgen voor aansluiting op het aanwijzingsbesluit van deze gemeenten. Per 2023 zijn hernieuwde afspraken gemaakt met Scalabor over het vervullen van de taken in het kader van het materieel werkgeverschap, bestaande uit:

- Invulling geven aan de werkgeversrol, te weten formele kwesties als in- en uitdiensttreding van personeel, aanstellingen en ontslag.
- De betaling en financiering van de loonkosten en werkgeverslasten. Deze kosten worden door de deelnemende gemeenten betaald. De module WgSW draagt er zorg voor dat dit bedrag vooraf goed wordt begroot en geïnd bij de deelnemende gemeenten en dat de betalingen aan SW-medewerkers goed verloopt.

De module WgSW ziet erop toe dat de afspraken die zijn gemaakt in de DVO met Scalabor goed worden nageleefd en dat de ontwikkelingen en resultaten worden gedeeld in de bestuurscommissie.

Wat gaat het kosten?

De begroting voor WgSW daalt in 2024 met € 682.000, als gevolg van een hoger dan begrootte uitstroom in 2023 en lagere loonkostenstijging dan begroot in 2023.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten WgSW	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Programma - Personeel	€ 52.032	€ 52.708	€ 52.043	€ 52.266	-€ 664	€ 223
Programma - Uitvoering	€ 22.374	€ 2.148	€ 2.226	€ 2.207	€ 78	-€ 19
Overhead	€ 128	€ 168	€ 142	€ 149	-€ 26	€ 7
Programmalasten	**€ 54.395**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**	**-€ 612**	**€ 211**
Deelnemende gemeenten	€ 52.442	€ 53.233	€ 52.551	€ 52.830	-€ 682	€ 279
Overige baten	€ 212	€ 323	€ 200	€ 201	-€ 123	€ 1
Buitengemeenten	€ 1.737	€ 1.467	€ 1.660	€ 1.592	€ 193	-€ 69
Baten	**€ 54.391**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**	**-€ 612**	**€ 211**
Saldo	**-€ 4**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 met € 664.000 af ten opzichte van de primaire begroting. De uitstroom in 2023 was hoger (6,2%) dan begroot (5%); dit leidt tot een lagere beginstand per 2024. Daarnaast was de loonstijging in 2023 lager dan verwacht, dit heeft een structurele doorwerking. Voor 2025 gaan we uit van de loonkostenontwikkeling uit de septembercirculaire, te weten 5,8%. Daarmee ligt de begrootte loonkostenstijging boven de uitstroom, en nemen de lasten beperkt toe.
   In voorgaande jaren ontving de MGR het Lage InkomensVoordeel. In 2024 wordt deze tegemoetkoming versneld afgeschaft (€ 300.000 nadeel). In 2025 bestaat deze tegemoetkoming in zijn geheel niet meer.

Personeelskosten SW Euro x 1.000	2023 *Realisatie*	2024 *Primaire Begroting*	*Aannames 2024*	2024 *Gewijzigde Begroting*	2025 *Primaire Begroting*
Salarissen	**€ 50.829**	**€ 51.763**	**6,70%**	**€ 50.885**	**€ 51.144**
Transitievergoeding	**€ 33**	**€ 20**		**€ 19**	**€ 20**
LIV	**-€ 627**	**-€ 420**		**-€ 90**	
Reiskosten	**€ 588**	**€ 983**		**€ 1.007**	**€ 957**
Eenmalige uitkering	**€ 1.108**			**€ 0**	
Overige personeelskosten	**€ 101**	**€ 217**	**6,70%**	**€ 222**	**€ 211**
Totaal Personeelskosten SW	**€ 52.032**	**€ 52.565**		**€ 52.043**	**€ 52.332**
Indicatoren					
Dienstverbanden SW (Fte)	**1.382**	1.331	-5,00%	1.313	1.247
Personeelkosten/Fte	**€ 37.650**	€ 39.487		€ 39.640	€ 41.958
CAO stijging	**6,0%**	4,2%	6,7%	6,7%	5,8%
Totaal loonkosten/Fte	**36.350**	€ 38.885		€ 38.758	€ 41.006
Werkgeverslasten/Fte	**36.779**				
Sociale lasten/Fte	**5.241**	€ 5.273		€ 5.592	€ 5.966

2. **Uitvoeringskosten** nemen toe met € 78.000 als gevolg van een hoger dan verwacht aantal begeleid werkers. In 2025 dalen uitvoeringskosten door de uitstroom van SW-medewerkers. Daarmee dalen ook de kosten van de DVO met Scalabor voor het uitvoeren van het materieel werkgeverschap.

3. **Overheadlasten** dalen door het synergievoordeel van de nieuwe samenwerkingsmodule RFZ en door een verlengde dienstverleningsovereenkomst voor de P&F diensten ontstaat een besparing op de indirecte overhead.

4. **Baten** bestaan uit de bijdragen van deelnemende gemeenten, overige baten en de rijksbijdrage voor SW-medewerkers uit buitengemeenten:
- De gemeentelijke bijdragen dalen in 2024 met € 682.000 ten opzichte van de primaire begroting 2024. In 2025 stijgen de bijdragen beperkt, aangezien de loonkostenstijging naar verwachting hoger ligt dan de uitstroom.
- Overige baten dalen met € 123.000. Enerzijds houden we voorzichtigheidshalve geen rekening met een subsidieontvangst. Anderzijds zien we dat met het afnemen van de SW-medewerkers er minder sprake is van doorbelasting van overige personeelskosten.

De rijksbijdrage voor buitengemeenten stijgt met € 193.000 ten opzichte van de primaire begroting. De geprognosticeerde daling in 2025 heeft te maken met uitstroom van SW-medewerkers.

Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

Per 1 januari 2022 is de nieuwe wet Inburgering (Wi2021) in werking getreden. De negen gemeenten van de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland hebben voor de uitvoering van deze wet gezamenlijk contracten afgesloten met taalaanbieders. Hiervoor zijn drie percelen ingekocht op de volgende leerroutes:

- De B1 route; een route voor taal en (vrijwilligers)werk. Inburgeringsplichtigen spreken en schrijven binnen maximaal 3 jaar de Nederlandse taal op niveau B1. Tegelijk kunnen zij meedoen door (vrijwilligers)werk.
- De onderwijsroute; een route vooral voor jongeren. Zij leren de Nederlandse taal op niveau B1 of hoger. Ook worden zij dan voorbereid op het volgen van een mbo-, hbo- of universitaire opleiding.
- De zelfredzaamheidsroute; een route voor inburgeringsplichtigen waarvoor route 1 en 2 te moeilijk is. Zij leren de Nederlandse taal op een lager niveau (A1-niveau). Deze mensen worden voorbereid (op een eenvoudige manier) om mee te doen in de Nederlandse samenleving.

Regionaal is een werkgroep Inburgering actief die gericht is op zowel het stroomlijnen van de contacten met aanbieders en het toezien op de contractafspraken als op het (door)ontwikkelen van inburgeringsbeleid en de daaraan te relateren participatie van inburgeraars in de maatschappij.
De deelnemende gemeenten hebben bij de MGR de opdracht neergelegd tot contractbeheer over de inburgeringstrajecten. Het gaat om de volgende taken:

- contractbeheer en contractmanagement;
- toegankelijk maken van contractinformatie;
- informatie ophalen over de behaalde resultaten;
- contractgesprekken voeren op grond van informatie en signalen en;
- het verzorgen van rapportages.

De contracten met de huidige taalaanbieders lopen formeel tot eind 2024. In de contracten is opgenomen dat er een mogelijkheid is om tweemaal voor één jaar te verlengen. Ten tijde van het schrijven van deze gewijzigde begroting wordt onderzocht of voor alle percelen deze verlengingsoptie bruikbaar is of dat één of meerdere percelen opnieuw ingekocht gaan worden per 2025. Mocht dat laatste het geval zijn, dan zal voor die percelen het inkoopproces gaan lopen. Mogelijk wordt de procesbegeleiding bij de MGR neergelegd. Als dat het geval is, dan zullen hiervoor contractafspraken tussen de MGR en de deelnemende gemeenten gemaakt worden en worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

De module CmI heeft contacten met:

- De aan de module deelnemende gemeenten;
- De regionale werkgroep Inburgering die de negen deelnemende gemeenten vertegenwoordigen en inhoudelijk betrokken zijn bij de uitvoering van de inburgeringstrajecten;
- De contractpartijen waarmee afspraken zijn gemaakt op één of meerdere percelen.

Wat gaat het kosten?

Lasten en baten CMI	Realisatie 2023	A Primaire begroting 2024	B Gewijzigde begroting 2024	C Primaire begroting 2025	B-A Verschil 2024	C-B Verschil 2025-2024
€ x 1.000						
Programma - Personeel	€ 47	€ 49	€ 51	€ 54	€ 2	€ 3
Programma - Uitvoering	€ 8	€ 8	€ 8	€ 8	€ 0	€ 0
Overheadlasten	€ 20	€ 21	€ 22	€ 22	€ 1	€ 1
Programmalasten	**€ 76**	**€ 78**	**€ 81**	**€ 85**	**€ 3**	**€ 4**
Deelnemende gemeenten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85	€ 3	€ 4
Baten	**€ 76**	**€ 78**	**€ 81**	**€ 85**	**€ 3**	**€ 4**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

De werkzaamheden binnen de module CMI worden uitgevoerd door het team Inkoop Zorg. De begroting is een voortzetting van de voorgaande begroting.

Actualisatie van loon en prijsontwikkelingen in 2024 leiden tot een beperkte ophoging van de begroting. Voor 2025 houden we rekening met de reguliere indexatie.

CMI wordt bekostigd door de 9 deelnemende gemeenten op basis van het inwoneraantal en deelname aan de zorgvormen.

Programmaplan MGR Beheerorganisatie

Omgeving

Wat zijn de verwachte ontwikkelingen?

De verwachting is dat 2024 en 2025 zich zullen kenmerken door een samenleving die aan het herstellen is na een periode van hoge inflatie, onzekerheid over prijsontwikkeling, onzekerheid over het landelijke politieke landschap en de effecten daarvan voor gemeenten en hun inwoners.
We zien dat als MGR terug in vraagstukken over tarieven in zorgcontracten en effecten op de arbeidsmarkt. We zien dit ook terug in zorgen over de financiële situatie van gemeenten en van onze SW-medewerkers die een lagere indexering van hun arbeidsvoorwaarden kennen dan vele andere CAO's. Daarnaast zien we dat de arbeidsmarkt voor het werven van specialistische medewerkers steeds uitdagender wordt.

De MGR is een uitvoeringsorganisatie. De governance van de MGR is hierop ingericht. Gemeenten dragen zorg voor een duidelijke opdrachtverlening – 'het wat'. De MGR met haar bestuurscommissies draagt zorg voor de uitvoering – 'het hoe'. Het is belangrijk dat iedereen zich bewust is van deze rolverdeling en we elkaar daarop blijven aanspreken.

Vanaf 2024 gaat de MGR de Regionale Portefeuillehouders Zorg faciliteren bij hun beleidsvoorbereidende werkzaamheden en projectmatige activiteiten op het vlak van Jeugd. Deze faciliterende werkzaamheden zijn ondergebracht in de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg. Colleges hebben voor het bepalen van de werkzaamheden en projecten een uitvoeringsplan Jeugd vastgesteld. Het bijbehorende budget dat opgenomen wordt in de begroting van de MGR, wordt gefinancierd uit de hiervoor reeds bestemde middelen bij gemeenten in de regionale meerjarenbegroting Jeugd. Dit is ook tegelijkertijd de achtergrond van de begrotingswijziging 2024.

In 2024 gaan we de regeling beperkt aanpassen zodat de taken van de nieuwe module beter geformuleerd zijn. Ook moeten we de verdeelsleutel van de activiteiten voor Jeugd aanpassen in de regeling. Gemeenten hebben afspraken gemaakt over verdeling van deze kosten op grond van het aantal jeugdigen per gemeente in plaats van de algemene verdeelsleutel die gericht is op het aantal inwoners. Dit was nog niet duidelijk bij het wijzigen van de regeling in 2023 en zal daarom in 2024 gecorrigeerd worden.

In 2025 zullen we voor het eerst de regeling gaan evalueren, zoals opgenomen in de gewijzigde regeling. Dit is ook het moment dat het Algemeen Bestuur de uitvoering van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg gaat evalueren. In het voorjaar van 2024 zal de opzet van de evaluatie worden geformuleerd.

Dit is ook een goed moment om de bezetting van de beheerorganisatie tegen het licht te houden. Daarbij blijft het uitgangspunt 'lean en mean', maar het moet wel passen bij de verwachting die gemeenten en andere overheden hebben van de bedrijfsvoering van een gemeenschappelijke regeling op grond van wet- en regelgeving.

Wie zijn onze partners en hoe betrekken we onze partners bij het bereiken van onze doelstellingen?

Intensieve samenwerking
Het uitvoeren van onze werkzaamheden op basis van duidelijke opdrachtverlening van de deelnemende gemeenten kan alleen door intensieve samenwerking met een groot aantal partners. Voor MGR beheer gaat het met name om de bestuurlijke omgeving en de gemeentelijke organisaties.

Colleges en gemeenteraden
In 2023 zijn we samen met griffies en andere gemeenschappelijke regelingen gestart met het organiseren van gezamenlijke raadsinformatiebijeenkomsten. Dit is alle partijen goed bevallen en zal in 2024 gecontinueerd worden. Dat betekent dat we in mei en november een bijeenkomst plannen. Daarnaast maken we tenminste twee digitale nieuwsbrieven om raadsleden te informeren. De MGR kan ook besluiten om bij belangrijke ontwikkelingen raden actief te informeren of op verzoek naar raden toe te gaan voor een toelichting op ontwikkelingen.

De nu voorliggende wijziging van de regeling gaat in twee rondes: Gemeenteraden kunnen eerst hun zienswijze geven op de voorgestelde wijziging. Nadat deze zijn verwerkt volgt een verzoek om toestemming te verlenen aan de colleges om de regeling te mogen wijzigen. Aangezien het een kleine verbetering is van de formulering, is er geen aanleiding om extra raadsinformatiebijeenkomsten te houden. We zullen daarvoor de geplande gezamenlijke bijeenkomsten gebruiken.

Andere GR-en en gemeenten
We blijven samenwerken met andere GR-en en griffies om raden goed te informeren en processen met elkaar af te stemmen. We blijven ook voor onze bedrijfsvoering afstemmen met gemeenten en GR-en. Bij gemeenten gaat het om het leveren van capaciteit op het vlak van juridische advisering en om gemeenten die onze huisvesting mogelijk maken. Daarnaast werken we samen met andere Gemeenschappelijke Regelingen, zoals de RID en de Connectie voor dienstverlening op het vlak van bijvoorbeeld ICT en met 1Stroom voor onze HR dienstverlening en financiële administratie. Daarnaast stemmen we met andere GR-en en individuele gemeenten af in hoeverre we kunnen samenwerken op de inzet van expertise bij specialistische functies in de bedrijfsvoering. Verder willen we ook de komende jaren met andere GR-en en gemeenten kijken in hoeverre we kunnen samenwerken als het gaat om onze arbeidsmarktpositie.

Op welke wijze gaat de module invulling geven aan (burger)participatie? Hoe en met welk doel?

De MGR is een uitvoeringsorganisatie. Beleidsontwikkeling wordt bij gemeenten gedaan en/of regionaal voorbereid en door de colleges vastgesteld. Dit kan leiden tot het uitvoeren van regionale taken die bij de MGR worden ondergebracht. Wanneer de uitvoering van deze taken zou leiden tot het informeren en/of actief betrekken van inwoners, dan gebeurt dat via de modules. Dit wordt dan aangegeven in het programmaplan van de betreffende module.

De MGR draagt zorg voor een up-to-date website en het openbaar zetten van de relevante documenten. De website van de MGR heeft op grond van toegankelijkheid een score B.

Activiteiten
Wat willen we bereiken?

Inclusie en diversiteit
De MGR staat met dienstverlening zoals inkoop zorg, leerlingzaken en werkgeverservicepunt voor een inclusieve samenleving en inclusief werkgeverschap. De medewerkers van de MGR begrijpen voor en met wie ze werken en (h)erkennen de grote variatie in talenten die waardevol is voor de externe dienstverlening. Daarom wordt er grote waarde gehecht aan de inclusie en diversiteit in de interne samenwerking en van onze medewerkers. We willen in 2024 kijken hoe we inclusie en diversiteit nog meer kunnen borgen in onze dienstverlening.

Signalerende, adviserende en faciliterende rol MGR
Als regionaal samenwerkingsverband in het sociaal domein heeft de MGR een signalerende, adviserende en faciliterende rol voor gesprekken in de regio over toezicht op en handhaving van de zorg, bekostiging en bemensing van de zorg, opvang van Oekraïense vluchtelingen en inburgering, uitdagingen op de arbeidsmarkt, het voorkomen van jeugdwerkloosheid en aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Passend bij nieuwe wetgeving en regionale uitdagingen voor gemeenten op het vlak van zorg, onderwijs en participatie.

Meerwaarde Governance
In 2024 gaan we in gesprek met gemeentesecretarissen om met elkaar de meerwaarde van de governance van de MGR te bespreken. Voor de MGR is het van groot belang dat gemeenten duidelijke opdrachten geven aan de MGR voor de uitvoering en de daarbij beoogde resultaten benoemen. Daarmee zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ontwikkeling van beleid en besluitvorming van het beleid dat vraagt om regionale uitvoering. De MGR krijgt op die manier een duidelijk kader mee voor de uitvoering van de taken. Uiteraard zal de MGR daarbij haar adviserende rol vervullen als het gaat om de haalbaarheid van de beleidsdoelen en beoogde resultaten.

Aanpassing Governance
Per 1 januari 2024 is in de governance van de MGR aangevuld met de nieuwe module Regionale Faciliteren Zorg. Voor deze module is een adviescommissie ingesteld door het Algemeen Bestuur. Dit ziet er in de governance-structuur als volgt uit.

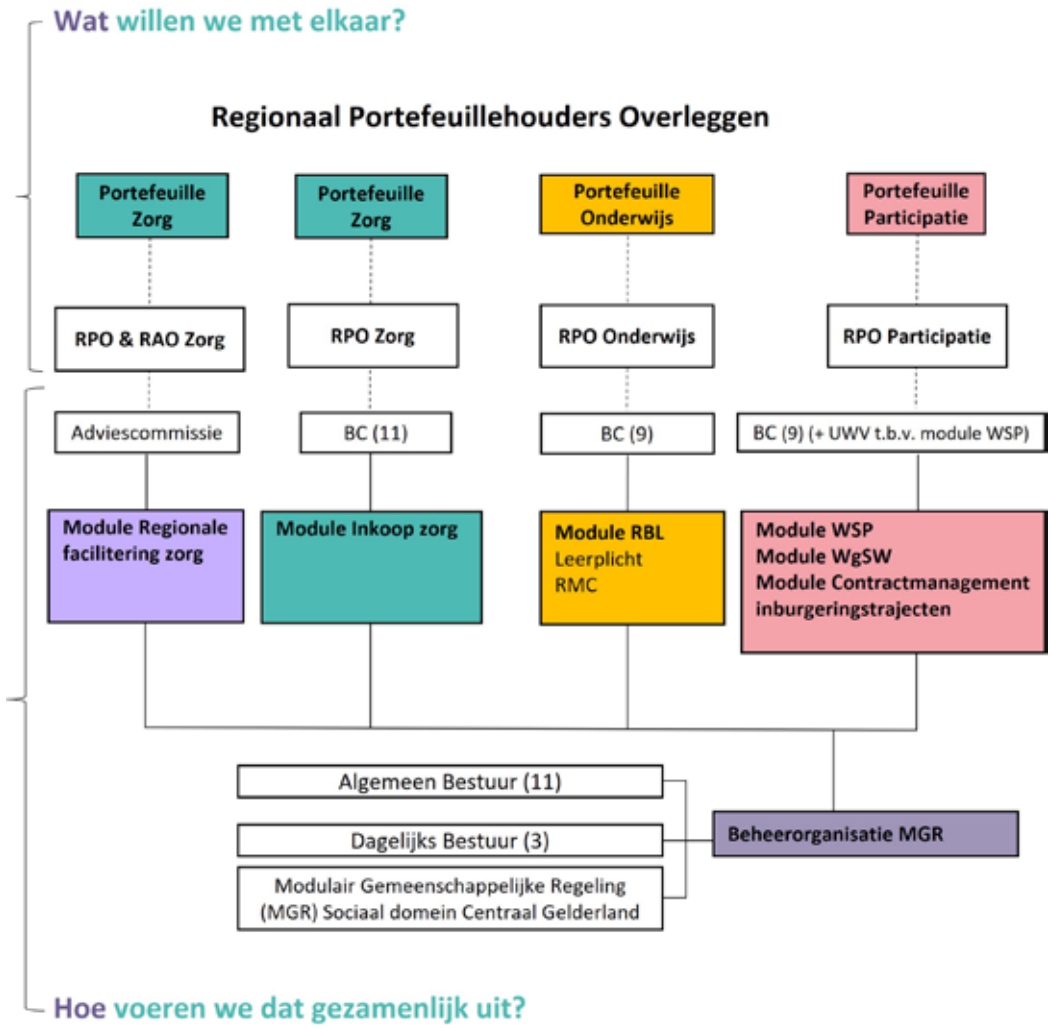

Deze adviescommissie is de verbindende schakel tussen het Regionale Portefeuillehouders Overleg (RPO) Zorg als opdrachtgever voor deze module. In deze adviescommissie hebben de voorzitter van

het RPO Zorg, de voorzitter van het regionale ambtelijke overleg en de regiosecretaris zitting. Zij vertalen de opdrachten vanuit de deelnemende gemeenten, zoals vastgelegd in het uitvoeringsplan Jeugd, in een advies aan het Dagelijks Bestuur over het programmaplan en de begroting voor 2024 en 2025 en zijn ook verantwoordelijk voor de verslaglegging over deze jaren. Ook borgen zij dat uitvoeringsvraagstukken, die gaan over het realiseren van het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd, teruggelegd worden bij de betreffende regionale overlegorganen en zo nodig bij de colleges. Daarmee blijft de MGR een uitvoeringsorganisatie en blijft de vaststelling van beleid liggen bij de opdrachtgevende colleges.

Bijdrage beheerorganisatie
De MGR voert de basistaken uit die randvoorwaardelijk zijn voor de modules en die zorgen voor transparantie van de uitvoering en kosten die hiermee gemoeid zijn voor gemeenten. Dit betreft de bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening aan deelnemende gemeenten, colleges en raden enerzijds en aspecten van de bedrijfsvoering zoals financiën, HR en AVG en informatieveiligheid anderzijds.

We kunnen de uitdagingen op het vlak van bedrijfsvoering steeds beter borgen. Samenwerking met andere gemeenten en GR-en leidt tot nu toe nog niet tot gezamenlijke werving en selectie van specialismen. We blijven op dit terrein naar samenwerking zoeken om kennis en kunde in de regio te borgen en als MGR lean en mean te blijven.

Wat gaan we daar voor doen?

De werkzaamheden van de beheerorganisatie bestaan o.a. uit:
- Het voorbereiden van bestuursvergaderingen, de verslaglegging daarvan en uitvoeren van de bestuursbesluiten;
- Toepassing van de governance van de MGR;
- Het HR beleid en werkgeverschap van medewerkers met focus op talent- en opgavegericht werken van medewerkers en gezond en veilig werken. Leren en ontwikkelen van medewerkers is essentieel en wordt actief ondersteund;
- Het financieel beheer is op orde en leidt tot inzichtelijke rapportages voor het management en bestuurders. Transparantie van de resultaten en kosten staan hoog in het vaandel;
- Actieve informatievoorziening voor alle betrokkenen, waaronder gemeenteraden, met goed digitaal toegankelijke websites. De websites hebben op het gebied van digitale toegankelijkheid een B-status;
- Voor 2024 zal een nieuw (wettelijk verplicht) onafhankelijk onderzoek worden uitgevoerd naar de digitale toegankelijkheid. Voor 2025 hebben we de ambitie om de gepubliceerde (verbeter) maatregelen uit te voeren, minimaal de B-status te behouden en te streven naar de A-status voor onze websites;
- Zorgvuldig omgaan met informatie van alle betrokkenen in het kader van privacy, informatiebeheer en archivering;
- Behandelen van klachten en ondersteuning bij WOO verzoeken.

De huisvesting van de module Inkoop Zorg, de module Regionale Facilitering Zorg en de beheerorganisatie is tot eind 2024 verlengd bij de gemeente Westervoort. Dat betekent dat medio 2024 zicht moet zijn op de opties voor de langere termijn. De overeenkomsten op het vlak van ICT met RID de Liemers en HR en de financiële administratie met 1Stroom, zijn ook met 1 jaar verlengd tot eind 2024. Ook voor die dienstverlening geldt dat er medio 2024 duidelijkheid moet zijn over de opties vanaf 2025, zodat de MGR kan zorgen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering op deze gebieden.

Wat gaat het kosten?

De beheerorganisatie heeft te maken met een enkele prijsontwikkelingen voor 2024 en 2025. In 2024 zijn er enkele personele ontwikkelingen, in 2025 betreft de ontwikkeling enkel de stijging van de loonkosten.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten Beheer	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Primaire begroting 2025	Verschil 2024	Verschil 2025-2024
€ x1.000						
Beheer	€ 489	€ 520	€ 640	€ 627	€ 120	-€ 13
Onvoorzien	€ 1	€ 37	€ 37	€ 38	€ 0	€ 1
Programmalasten	**€ 490**	**€ 557**	**€ 678**	**€ 665**	**€ 121**	**-€ 12**
Deelnemende gemeenten	€ 246	€ 557	€ 608	€ 635	€ 51	€ 28
Overige baten	€ 22				€ 0	€ 0
Rentebaten	€ 222		€ 70	€ 30	€ 70	-€ 40
Baten	**€ 490**	**€ 557**	**€ 678**	**€ 665**	**€ 121**	**-€ 12**
Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onttrekking aan reserve					€ 0	€ 0
Dotatie aan reserve					€ 0	€ 0
Resultaat Programma	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Beheer wordt gezien als overhead. In de kosten beheer zijn de personeelslasten, uitvoeringskosten en overhead opgenomen. We lichten deze posten hieronder toe.

1. **Personeelslasten** nemen in 2024 € 114.000 toe ten opzichte van de primaire begroting 2023. In 2025 zijn de kosten 5,8% hoger. De stijging van de personeelslasten volgt uit:
- De directeur heeft vanaf 2024 een voltijd dienstverband. In de primaire begroting is uitgegaan van een deeltijd dienstverband. Effect € 35.000.
- In verband met de opvolging van de directie en de bijbehorende overdracht is er sprake van een overlap binnen de directiefunctie (Effect € 40.000)
- Het dienstverband van de communicatieadviseur is in 2023 uitgebreid. Dit valt hoger uit dan primair begroot voor 2024 (€ 15.000).
- De opleidingskosten nemen toe (€ 15.000) als gevolg van extra personeel in 2024 ten opzichte van de primaire begroting. Dit ontstaat bij Inkoop Zorg, Regionale Facilitering Zorg en het RBL.
- In **2025** is geen sprake meer van overlap binnen de directiefunctie en dalen de personeelslasten.

2. **Uitvoeringskosten** bestaan primair uit de kosten voor de accountant. De indexatie kan binnen begroting worden opgevangen.

3. **Overhead** valt € 7.000 lager uit dan begroot als gevolg van synergievoordelen met de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg.

4. **Onvoorzien** is geïndexeerd.

5. **Baten** stijgen in 2024 met €115.000:
- De bijdragen van deelnemende gemeenten, stijgen in 2024 met € 45.000 ten opzichte van de primaire begroting. In 2025 betreft de stijging € 32.000.
- We houden vanaf 2024 rekening met een structurele beperkte rentebaten. In het eerste kwartaal bestaat het renderend vermogen uit het resultaat van het boekjaar 2023 en de bestemmingsreserves. Vanaf het tweede kwartaal 2024 houden we rekening met enkel de bestemmingsreserves als renderend vermogen.

Overzicht kosten van overhead

Conform de uitgangspunten is de MGR 'lean en mean' ingericht. De meeste ondersteunende functies worden afgenomen bij externe dienstverleners.

Het gaat om de volgende ondersteunende taken bij 1Stroom:
- Financiële administratie;
- Salaris- en personeelsadministratie;
- P&O advisering;

Andere ondersteunende taken op het terrein van ICT worden afgenomen door de RID (Inkoop, WSP, WG SW en beheer) of De Connectie (Onderwijszaken).

De MGR kent een Privacy Officer met ondersteunende taken op het brede terrein van privacy, informatiebeleid en archief en informatiebeveiliging voor de MGR en haar modules. In de eerste helft van 2024 wordt de FG functie tijdelijk vervuld door een extern bureau. We blijven zoeken naar samenwerking met andere gemeenten en/of GR-en, om zo specialistische functies met beperkte omvang in kunnen vullen. Met deze samenwerking willen we beogen dat we interessante functies met voldoende omvang en kruisbestuiving kunnen vormgeven om zo een interessant werkgever te blijven voor experts.

De MGR wil zelf als werkgever invulling blijven geven aan de banenafspraak. Binnen Beheer geven we sinds 2023 invulling aan de banenafspraak door middel van een administratief ondersteuner informatiebeheer.

Huisvesting en duurzaamheid

De MGR is met haar vier modules gehuisvest op 3 locaties, te weten:
- Gemeentehuis Westervoort – Modules Inkoop Zorg, Facilitering Zorg en Beheer – in 2020 energielabel D met verwarming via stadsverwarming, ledverlichting, stroom via Groene Stroomfabriek, mede afkomstig van zonnepanelen dat gemeentehuis en bibliotheek.
- Stadskantoor Arnhem – module onderwijszaken – in 2020 energielabel A. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een warmtepomp die kan koelen en verwarmen. Voor verwarmen in koude periodes is de warmtepomp aangesloten op het warmtenet. Ook daar wordt groene stroom van de Groene stroomfabriek gebruikt.
- Bedrijfsverzamelgebouw op Het Broek – module WSP – Het pand is modern, goed geïsoleerd en heeft goede klimaatbeheersing.

Op de locaties is sprake van gescheiden afvalverwerking voor papier en overige. De mate van afvalscheiden verschilt per locatie. Er wordt door medewerkers gebruik gemaakt van elektrische fietsen voor dienstreizen. Met mobiliteitsregeling wordt fietsen en gebruik OV gestimuleerd, o.a. via gebruik businesscard voor OV, leenauto en leenfietsen. Dat geldt ook voor de IKB regeling met uitruil voor de fiets.

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid van medewerkers wordt ingezet op het inzetten van de ei¬gen talenten en vergroten van ontwikkelmogelijkheden, verlagen van werkdruk, opnemen van verlof, inzet preventiemedewerkers, aandacht voor goede werkhouding ter verhoging van het werkplezier en beperken van verzuim. Een goede balans tussen op kantoor werken en thuiswerken draagt tevens bij aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. In 2023 is de hernieuwde arbobeleidscyclus, na evaluatie van de voorgaande cyclus, voor 3 jaar vastgesteld.

De totale overheadkosten worden in de onderstaande tabel zowel per kostengroep als per module gepresenteerd.

Overzicht Overhead € x 1.000	Classificatie	*Realisatie 2023*	Primaire begroting 2024	Gewijzigde Begroting 2024	Begroting 2025	*Verschil 2024*	*Verschil 2025*
Kosten Groep	Personeelskosten	€ 1.158	€ 1.416	€ 1.600	€ 1.642	*€ 184*	*€ 42*
	Huisvestingskosten	€ 227	€ 268	€ 200	€ 206	*-€ 68*	*€ 6*
	ICT kosten	€ 258	€ 260	€ 286	€ 308	*€ 26*	*€ 22*
	P&O & FA kosten	€ 320	€ 396	€ 341	€ 372	*-€ 55*	*€ 31*
	Overige kosten	€ 336	€ 382	€ 541	€ 422	*€ 160*	*-€ 120*
Totaal Overheadlasten		**€ 2.299**	**€ 2.722**	**€ 2.968**	**€ 2.950**	*€ 246*	*-€ 18*
Module	Inkoop	**€ 425**	€ 458	€ 412	€ 443	*-€ 46*	*€ 31*
	RFZ			€ 94	€ 96	*€ 94*	*€ 2*
	Onderwijs	**€ 760**	€ 927	€ 1.063	€ 1.051	*€ 137*	*-€ 12*
	WSP	**€ 476**	€ 591	€ 558	€ 523	*-€ 33*	*-€ 34*
	WgSW	**€ 128**	€ 168	€ 142	€ 149	*-€ 26*	*€ 7*
	CMI	**€ 20**	€ 21	€ 22	€ 22	*€ 1*	*€ 1*
	Beheer	**€ 489**	€ 557	€ 678	€ 665	*€ 121*	*-€ 12*
Totaal Overhead lasten		**€ 2.299**	**€ 2.722**	**€ 2.968**	**€ 2.950**	*€ 246*	*-€ 18*

Toelichting

- Personeelskosten nemen in 2023 toe als gevolg van uitbreiding van dienstverbanden van de directeur en communicatieadviseur, en toevoeging van extra formatie aan overhead bij de module RBL. Ook de toevoeging van het regiosecretariaat leid tot hogere personeelskosten.
- Huisvestingskosten nemen af als gevolg van een lagere indexering dan primair begroot. Daarnaast is de module WSP in 2024 verhuisd naar een kleinere kantoorruimte.
- ICT kosten nemen toe ten opzichte van de primaire begroting als gevolg van de hoge indexatie en uitbreiding van het aantal medewerkers.
- P&O en FA kosten nemen af als gevolg van verlenging van de dienstverleningsovereenkomst.
- Overige kosten nemen toe door de toevoeging van de nieuwe module Regionale Facilitering Zorg en de implementatie van het organisatieonderzoek bij het RBL.

Het bedrag van onvoorzien

Er is een bedrag opgenomen van € 37.000 voor onvoorziene uitgaven in de overhead (module Beheer).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n.v.t. voor de MGR.

Beleidsindicatoren bestuur en organisatie

De beleidsindicatoren voor bestuur en organisatie geven een beeld van de ontwikkeling van de formatie en de verhouding tussen vaste bezetting en externe inhuur. De ontwikkeling van de kengetallen over meer jaren geeft een goed inzicht in verbetering van de structuur van de organisatie. Het aantal SW dienstverbanden is in onderstaande tabel niet opgenomen. Deze zijn apart benoemd bij de module WgSW.

Formatie & indicatoren Bestuur en organisatie		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Primaire Begroting
1. Formatie (fte) (formatieplan)	Beheer	4,0	4,0	4,3	4,3
	Inkoop	13,1	13,1	15,1	15,1
	RFZ	-	-	4,5	4,5
	Onderwijs	34,8	34,8	37,2	37,2
	WSP	16,9	16,9	19,0	19,0
	WgSW	0,8	0,8	0,8	0,8
	CMI	0,6	0,6	0,6	0,6
Totale formatie		**70,2**	**70,2**	**81,4**	**81,4**
2. Bezette formatie (fte)	Beheer	3,7	4,0	4,3	4,3
	Inkoop	13,3	13,1	15,1	15,1
	RFZ			3,8	3,8
	Onderwijs	33,9	34,8	37,2	37,2
	WSP	18,7	16,9	19,0	19,0
	WgSW	0,8	0,8	0,8	0,8
	CMI	0,6	0,6	0,6	0,6
Totaal bezette formatie		**71,0**	**70,2**	**80,8**	**80,8**
3. Indicatoren	Externe inhuur %	9%	3%	5%	2%
	Overhead %	*4%*	*4%*	*5%*	*5%*
	Apparaatskosten per inwoner	*€ 16,82*	*€ 18,06*	*€ 22,52*	*€ 22,65*
	Formatie Fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,15*	*0,17*	*0,17*
	Bezette vaste formatie fte per 1.000 inwoners	*0,15*	*0,15*	*0,17*	*0,17*

In 2024 en 2025 begroten we de externe inhuur respectievelijk op 5% en 2% van de totale loonsom. In 2024 hebben we te maken met gedetacheerde medewerkers vanuit gemeenten, waardoor de externe inhuur beperkt hoger uitvalt dan primair begroot. In 2025 vullen we meer functies zelfstandig in, waardoor we minder inhuur nodig hebben.

De Paragrafen

Voor de MGR zijn enkel de paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering, Bedrijfsvoering en Openbaarheid van informatie van toepassing.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover MGR beschikt om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de MGR in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De MGR beschikt niet over algemene reserves die kunnen worden ingezet ter dekking van risico's. In 2019 is er voor de module WgSW een specifieke bestemmingsreserve opgenomen voor het opvangen van negatieve fluctuaties in de personeelslasten van SW dienstverbanden. Voor de overige modules is er een mogelijkheid om een beperkte bestemmingsreserve op te bouwen bij een positief resultaat van maximaal € 50.000.

In totaal zijn er eind 2023 vijf bestemmingsreserves met in totaal € 714.000. De bestemmingsreserves mogen alleen voor de specifieke module worden ingezet. De module beheer beschikt over een begrotingspost voor onvoorziene uitgaven van € 37.000.

Voor de MGR is een 'open einde' systematiek afgesproken. In de regeling is opgenomen dat in de jaarrekening de kosten per module na aftrek van de inkomsten, worden verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de in de regeling vastgestelde kostenverdeelsleutel. Alle resterende risico's vallen daarmee ten laste van de deelnemende gemeenten.

Inventarisatie van de risico's

Als onderdeel van het risicomanagement zijn de volgende belangrijkste risico's geïnventariseerd en beheersmaatregelen vastgesteld:

	Risico	Kans	Reputatie en/of maatschappelijke impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
1	Incident/hack ICT beveiliging/ AVG / ICT systeem niet beschikbaar	Laag	Hoog	200k of 20k per dag	DVO's RID De Liemers & De Connectie; Informatiebeveiliging beleid en beveiligde mobiele telefoons. Aanstellen Ciso.
2	Loonkosten stijging SW > Begroting (na 2023/2024)	40%		500k (1%)	Bestemmingsreserve.
3	Liquiditeitstekort	Laag	Laag	Hoog	Afstemmen voorschotnota's op verwachte uitgaven. Resultaat boekjaar als buffer tot aangepaste voorschotnota's verstuurd kunnen worden.
4	Onrechtmatigheid of fraude	Laag	Hoog	<50k	Intern controle plan; betalingen door 4 mensen goedgekeurd. Notitie Misbruik en Oneigenlijk gebruik.
5	Specifieke uitvoeringsrisico's bij modules leiden er toe dat maatschappelijke doelstellingen niet worden gehaald.	Medium	Medium/Hoog	Indirect	Signalering en advisering door ambtelijk overleg en bestuurscommissies. Planning & control cyclus: actualiseren van uitvoeringsprogramma. Inzet op kwaliteit en motivatie van medewerkers.
6	De MGR wordt verantwoordelijk gehouden voor regionaal beleid	Medium	Hoog	Indirect	MGR voert enkel taken uit op basis van het door de colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd. De deelnemende gemeenten maken duidelijke en niet vrijblijvende afspraken over het bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap en eigenaarschap dat opgenomen wordt in een DVO. De colleges stellen ook het lokale en/of regionale beleid vast.
7	Wegvallen van deel financiering van gemeenten, door uittreden bij één of meer modules.	Laag		500k (10% structuur)	Goede lange termijnplanning. Bescherming in regeling waarbij reorganisatiekosten bij uittreders worden gelegd.

	Risico	Kans	Reputatie en/of maatschappelijke impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
8	Geen passend personeel met expertise kunnen vinden voor het uitvoeren van de opdrachten	Hoog	Medium	100k	1. Een betrouwbare, zorgvuldige en interessante werkgever zijn waar mensen graag willen werken. 2. Inzetten op een regionale arbeidsmarkt voor overheidsorganen, om zo meer te kunnen bieden aan huidige en potentiële werknemers. Eventueel inhuren van specifieke deskundigheid, die niet zelf geworven kan worden tegen hogere kosten.
9	Niet voldoen aan wet- en regelgeving voor gemeenten	Laag	Hoog	50K	1. Monitoring door manager bedrijfsvoering en privacy-officer. 2. Voortdurende afweging wat van toepassing is op een kleine GR met beperkte taken. 3. Samen organiseren met andere GR'en of gemeenten. 4. Afweging maken tussen inhuren of in dienst nemen.
10	Financiële situatie bij gemeenten leidt tot beperkingen bij GR'en	Hoog	Medium	500K	- Lean en mean begroten en organiseren. - Deelnemende gemeenten bepalen welke taken zij bij de MGR leggen ter uitvoering. - Regionale uitvoering (bij de MGR) kan kosteneffectiever zijn dan zelfstandige uitvoering.
11	Rente-inkomsten vallen lager uit dan begroot	Medium	Medium	100K	Behoedzaam begroten. Renteontwikkelingen op de voet volgen.
12	Onzekere inkomsten uit regionale opdrachten (ten opzichte van structurele kosten)	Medium	Medium	100K	Strategische personeelsplanning i.r.t. incidentele en onzekere regionale opdrachten. Aangesloten blijven op regionale ontwikkelingen.

Beleid weerstandscapaciteit en de risico's

In de Planning & Control cyclus wordt er aan het Dagelijks Bestuur op kwartaalbasis gerapporteerd m.b.t. de gerealiseerde en geprognotiseerde uitgaven tot jaareinde. De bestuurscommissies van de modules krijgen twee keer per jaar een financiële rapportage. Het algemeen bestuur krijgt 2 keer per jaar een geconsolideerde financiële rapportage met adviezen van de bestuurscommissie en het DB hoe er bij eventuele overschrijdingen gehandeld kan worden.

De bovengenoemde beheersmaatregelen in samenhang met de bestemmingsreserves voor de grootste risico's (loonkosten SW en overschrijdingen modules) leidt tot een beheerste situatie.

Kengetallen

Met de bestemmingsreserves is er een beperkt eigen vermogen. Dit is beperkt ten opzichte van de totale baten. De voorfinanciering door gemeenten leidt tot een negatieve schuldquote. Er zijn geen externe leningen.

Financiële kengetallen *Euro x 1.000*	2023 Realisatie	**2024 Gewijzigde Begroting**	2025 Begroting
netto schuldquote	-0,02	-0,01	-0,01
solvabiliteitsratio (A/B)	0,09	0,24	0,26
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Verhouding kengetallen i.r.t. financiële positie

De solvabiliteitsratio is goed en blijft de komende jaren stabiel. Het eigen vermogen (bestemmingsreserves) en voorzieningen worden langzaam afgebouwd, en enig resultaat wordt altijd geretourneerd aan de deelnemende gemeenten.

De structurele exploitatieruimte blijft daarmee op nul staan doordat er geen sprake is vrij besteedbare middelen vanuit algemene reserves. Structurele lasten en baten zijn meerjarig in evenwicht. Er wordt immers jaarlijks afgerekend zoals hierboven is aangegeven. Er is dus sprake van een stabiele ontwikkeling zonder opbouw van structurele exploitatieruimte bij de MGR.

Er is nadrukkelijk niet gekozen om een algemene reserve aan te houden. De weerstandscapaciteit, gevormd door de module specifieke bestemmingsreserves. Hiermee kan een groot deel van de risico's in eerste instantie worden opgevangen. Het weerstandsvermogen daarmee is op korte termijn redelijk in balans. Daarnaast wordt er sterk ingezet op de beheersmaatregelen inclusief de tijdige rapportage in de P&C-cyclus.

Financiering

De financiering van de activiteiten van de MGR gebeurt door voorfinanciering op kwartaalbasis door de deelnemende gemeenten gebaseerd de begroting. De financiering van de verloning van de SW medewerkers gebeurt maandelijks voor de 15e kalendermaand. De verlegde BTW wordt per halfjaar achteraf verrekend. Op basis van deze begrotingscijfers met gezonde solvabiliteit is er geen externe financiering voor werkkapitaal nodig.

Vanaf 2023 zijn we onderhavig aan een Wet gemeenschappelijke regelingen waarin is vastgelegd dat gemeenteraden twaalf weken tijd krijgen voor het indienen van een zienswijze. Hierdoor kan de begroting niet voor medio september worden vastgesteld. Wachten tot de begroting definitief is vastgesteld alvorens de gewijzigde gemeen¬telijke bijdragen de factureren kan liquiditeitsproblemen tot gevolg hebben. Om te voorkomen dat de MGR daardoor alsnog externe financiering aan zou moeten trekken is besloten na het vaststellen van de conceptbegroting reeds de gewijzigde gemeentelijke bijdragen te factureren.

Vanaf het najaar 2022 ontvangt de MGR rente op de schatkist. In 2022 en 2023 zijn deze rentebaten niet begroot, gelet op het onzekere karakter. Vanaf 2024 houden we rekening met een beperkte rentebate, gebaseerd op de renderende bestemmingsreserves. De MGR heeft geen beleid om rentebaten te minimaliseren of maximaliseren.

Omzetbelasting
De MGR kan de btw op de kosten van de beheersorganisatie en de modules doorschuiven naar de deelnemende gemeenten, zodat deze btw door de deelnemende gemeenten kan worden gecompenseerd. Dit betekent dat de begroting van de MGR voor de beheerstaken en de respectievelijke modules exclusief btw wordt opgesteld. Na afloop van het jaar wordt een opgave van de btw aan iedere deelnemer verstrekt. Gemeenten kunnen de verschuldigde btw bij het btw-compensatiefonds declareren. Alleen de administratieve activiteiten met betrekking tot de verloning van SW dienstverbanden is BTW plichtig. Dit wordt apart doorbelast.

Vennootschapsbelasting
Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de MGR geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald is MGR geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de MGR te realiseren.

In 2023 is de financiële administratie en interne controle zodanig ingericht dat het Dagelijks Bestuur de rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven. In de jaarverantwoording 2023 is dit voor de eerste maal succesvol gebeurd. Vooralsnog is de conclusie dat het enige thema met invloed op de rechtmatig-heidsverantwoording de Europese aanbestedingen bedraagt. In 2024 actualiseren we het intern controleplan.

De planning & control cyclus start met de begroting en uitvoeringsprogramma waarin de afspraken over het te voeren beleid per module worden vastgelegd. Aan de partners wordt per module gerapporteerd. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld. Het jaar wordt afgesloten met de jaarrekening waarin verantwoording, per module, wordt afgelegd over het afgesloten jaar.
De administratieve organisatie is zodanig opgesteld dat de dagelijkse gang van zaken erop ingericht is dat de financiële verordening, de controleverordening en het mandaat van de treasury nageleefd worden. Daarbij moet er opgemerkt worden dat MGR de financiële en personeelsadministratie uitbesteed heeft een externe dienstverlener: 1Stroom. De salarisadministratie voor de verloning van de SW-dienstverbanden en de administratie van SW-gerelateerde betaling is bij Scalabor belegd. Voor de jaren 2023 en verder zijn deze diensten voor verloning van SW in verband met nieuwe periode aanwijzingsbesluit gemeenten gegund aan Scalabor.

Openbaarheid van informatie

De Wet open overheid (WOO) is per 1 mei 2022 in werking getreden als vervanging van de Wet open-baarheid van bestuur (WOB). Binnen de MGR is de manager bedrijfsvoering aangewezen als contact-functionaris voor externen. Een van de grote wijzigingen ten opzichte van de WOB is de verplichte actieve openbaarmaking van gegevens: er zijn elf categorieën van gegevens die de MGR verplicht moet publiceren. De MGR publiceert reeds de meest relevante informatie op de eigen website, en specifieke informatie zoals verordeningen en aangewezen besluiten worden conform de Wet elek¬tronische publicaties al via lokaleregelgeving.overheid.nl gepubliceerd. In 2023 zijn er geen WOO verzoeken binnengekomen. In 2024 brengen we de informatiehuishouding verder op orde, doen we meer ervaring op met de actieve openbaarmaking, en dragen we zorg voor de juiste vulling van de WOO index.

3. FINANCIELE BEGROTING

- Het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- Overzicht baten en lasten
- Overzicht geraamde incidentele baten en lasten
- Uiteenzetting van de financiële positie
- Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid
- Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025
- Ontwikkeling van het EMU saldo
- Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

In het overzicht van baten en lasten worden de verschillende onderdelen van het programmaplan (hoofdstuk 2) samengevoegd.

Overzicht baten en lasten

De overheadlasten zijn integraal in de programma's van de modules verantwoord, in plaats van in een apart programma overhead. Dat doen we ook zo voor de beheerorganisatie. Op deze manier zijn de lasten van de modules binnen de programma's in evenwicht met de baten.

Een overzicht van de totale lasten van overhead is conform de bepalingen in het BBV opgenomen in het programmaplan.

Overzicht baten en lasten *Programma*		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Begroting
Inkoop	Lasten	€ 1.949	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270
	Baten	€ 1.981	€ 2.105	€ 2.170	€ 2.270
	Saldo	-€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324
	Baten	€ 0	€ 0	€ 1.295	€ 1.324
	Resultaat RFZ	**€ 0**	€ 0	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171
	Baten	€ 3.428	€ 3.816	€ 4.078	€ 4.171
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255
	Baten	€ 1.947	€ 2.041	€ 2.408	€ 2.255
	Resultaat WSP	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 54.395	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622
	Baten	€ 54.391	€ 55.023	€ 54.411	€ 54.622
	Saldo	-€ 4	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 4	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85
	Baten	€ 76	€ 78	€ 81	€ 85
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665
	Baten	€ 490	€ 557	€ 678	€ 665
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer		**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste afwijkingen in de ontwikkelingen in de baten en lasten door nieuw beleid wordt hier toegelicht. De uitgangspunten van de ramingen voor bestaand beleid zijn reeds toegelicht vanaf pagina 4. Per programma zijn de cijfers toegelicht in hoofdstuk 2. De impact van incidentele baten en lasten wordt in een aparte tabel aan het einde van deze paragraaf toegelicht.

1. De module Inkoop versterkt de operationele aansturing en positionering van het strategisch inkoopbeleid. Effect € 50.000 in 2024.
2. De module RFZ is nieuw in 2024. Het regiosecretariaat Zorg bestaat primair uit personeelskosten; het regioadvies en de regionale projecten Jeugd volgen het door colleges vastgestelde uitvoeringsplan Jeugd. Effect € 1,3 miljoen in 2024.
3. De module Onderwijs geeft in 2024 uitvoering aan de tweede stap van de uitbreiding van de leerplichtformatie en implementatie van het organisatieonderzoek.
4. De module WSP voert extra activiteiten uit voor het regionale RMT: deze zijn als overige lasten en baten (€ 360.000 vanuit regionale middelen) opgenomen in de begroting 2023.
5. Bij de module WgSW liggen de kosten lager dan in de primaire begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat de loonkostenontwikkeling in 2023 lager lag dan begroot, waardoor er sprake is van een lagere uitgangssituatie dan in de primaire begroting.
6. De baten en lasten zijn in evenwicht.

Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten		2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde Begroting	2025 Begroting
Programma					
Inkoop	Lasten	€ 156	€ 0	€ 0	€ 15
	Baten	€ 156	€ 0	€ 0	€ 15
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 33	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**-€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 0	€ 0	€ 35	€ 0
	Baten	€ 0	€ 0	€ 35	€ 0
	Resultaat RFZ	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 185	€ 0	€ 169	€ 0
	Baten	€ 185	€ 0	€ 219	€ 0
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 50**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 115	€ 0	€ 258	€ 0
	Baten	€ 286	€ 0	€ 407	€ 0
	Saldo	€ 171	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WSP	**€ 171**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 1.108	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 1.108	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 23	€ 0	€ 45	€ 0
	Baten	€ 245	€ 0	€ 45	€ 0
	Saldo	€ 222	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer	**€ 222**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal	**Lasten**	**€ 1.587**	**€ 0**	**€ 507**	**€ 15**
	Baten	**€ 1.980**	**€ 0**	**€ 706**	**€ 15**
	Saldo	**€ 393**	**€ 0**	**€ 200**	**€ 0**
	Dotatie bestemmingsreserve	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Onttrekking bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Eindresultaat		**€ 360**	**-**	**€ 200**	**-**

Toelichting

1. De module Inkoop begroot € 15.000 voor vervanging van mobiele telefoons in 2025.
2. De module RFZ begroot in 2024 € 35.000 voor opschoning van het archief van voorgaande jaren.
3. De module Onderwijs begroot € 60.000 voor implementatie van het organisatieonderzoek. Daarnaast is sprake van een incidentele subsidie (€ 109.000) voor transitiecoaches, passend binnen het plan van aanpak Jeugdwerkloosheid. Tot slot is sprake van incidentele baten voor regionale opdrachten.
4. De module WSP voert extra activiteiten uit voor het RMT: deze zijn als overige lasten (€ 200.000) en baten (€ 350.000) vanuit regionale middelen opgenomen in de begroting 2024. Hiermee worden deels structurele lasten gedekt. In 2024 hebben we te maken met incidentele baten en lasten (€ 40.000) voor de verhuizing.
5. Bij Beheer is in 2024 sprake van een incidentele overlap op de directeurspositie (€ 45.000).

Uiteenzetting van de financiële positie

De jaarlijkse lasten bestaan grotendeels uit personeelskosten. Deze zijn stabiel, met incidentele lasten voor extra opdrachten. De kosten van de SW dienstverbanden neemt stapsgewijs af. Er zijn beperkte bestemmingsreserves voor het opvangen van risico's zoals toegelicht in de paragraaf financiering. De voorzieningen voor boventalligen wordt afgebouwd totdat de voormalig medewerkers van Presikhaaf Bedrijven de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. De waardering van niet opgenomen vakantie¬-dagen en niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden is niet op de balans opgenomen. Deze posten nemen af met de afname van het aantal SW dienstverbanden.

Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid

In het volgende overzicht is een raming van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid opgenomen.

Ontwikkeling financiële positie		Omschrijving Euro x 1.000	2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	2024 Gewijzigde begroting	2025 Primaire Begroting
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	€ 5.590	€ 6.493	€ 7.549	€ 8.017
	A2	Externe inhuur	€ 492	€ 216	€ 354	€ 152
	A3	SW dienstverbanden	€ 52.032	€ 52.708	€ 52.043	€ 52.266
Eindstand per balansdatum	B	Investeringen ICT	€ 0	€ 0	€ 40	€ 15
	C	Externe financiering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	€ 514	€ 518	€ 514	€ 523
	D2	Bestemmingsreserve WSP	€ 50	€ 41	€ 50	€ 50
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	€ 50	€ 17	€ 50	€ 50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	€ 50	€ 20	€ 50	€ 50
	E1	Voorziening boventalligen	€ 218	€ 314	€ 150	€ 100
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	€ 145	€ 145	€ 70	€ 0
	E3	Voorziening verlofsparen	€ 29	€ 40	€ 40	€ 60
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	€ 222	€ 150	€ 150	€ 150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	€ 4.700	€ 4.376	€ 4.465	€ 4.157
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	€ 1.700	€ 1.534	€ 1.615	€ 1.534

Toelichting

A. De jaarlijks terugkerende arbeidskosten kunnen worden verdeeld in de loonsom voor vaste dienstverbanden, externe inhuur en de loonkosten voor SW dienstverbanden.
B. Er is geen behoefte aan externe financiering.
C. Er is geen behoefte aan externe financiering doordat er wordt gewerkt met voorschotfacturen aan gemeente. Ook is er vanaf 2020 een financiële buffer met de opgebouwde bestemmingsreserves en de overgenomen voorziening Presikhaaf Bedrijven.
D. Er zijn onttrekkingen voorzien aan de bestemmingsreserve WgSW, deze voorziening mag maximaal 1% bedragen van de totale loonsom, en neemt daarmee net als het aantal SW dienstverbanden jaarlijks af. In verband met de loonkostenontwikkeling, die in 2025 hoger ligt dan de uitstroom, begroten we de bestemmingsreserve in 2025 beperkt hoger.
E. De beoogde ontwikkeling verplichting op balansdatum voor niet opgenomen vakantiedagen en niet uitbetaald vakantiegeld laat een langzame daling zien door het gecombineerde effect van de uitstroom SW-dienstverbanden en de begrote salarisstijgingen. De uitbetaalde vakantiedagen bij uitdiensttreding worden deels vergoed door Scalabor die verantwoordelijk is voor de tijdig afbouw van dit saldo.

Geprognotiseerde eindbalans 2024 en 2025

Het balanstotaal is in 2023 gestegen tot € 8 miljoen door het incidentele positieve resultaat van € 3,3 miljoen dat in 2024 wordt gecrediteerd aan gemeenten.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	PASSIVA	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa	**1**	**30**	**20**	**Vaste passiva**	**1.106**	**974**	**876**
Materiële vaste activa				*Eigen vermogen*			
Investeringen met een economisch nut	1	30	20	Bestemmingsreserves	714	714	716
Vlottende activa	**7.862**	**2.946**	**2.778**				
Uitzettingen (looptijd<1 jaar)				**Totaal eigen vermogen**	**714**	**714**	**716**
Vorderingen op openbare lichamen	622	500	500	*Voorzieningen*	392	260	160
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	6.169	1.786	2.018	*Vaste schulden*	-	-	-
Overige vorderingen	180	100	100	**Vlottende passiva**	**6.757**	**2.002**	**1.922**
Totaal uitzettingen	**6.971**	**2.386**	**2.618**	*Netto-vlottende schulden (looptijd <1 jaar)*			
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	**Overige schulden**	**4.523**	**400**	**400**
				Overige Kasgeldleningen			
				Overige vlottende schulden			
Overlopende activa				*Overlopende passiva*			
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	797	500	100	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	81	-	-
Overige overlopende activa	94	60	60	Overige Overlopende passiva	2.152	1.602	1.522
Totaal overlopende activa	**891**	**560**	**160**	**Totaal Overlopende passiva**	**2.233**	**1.602**	**1.522**
Totaal Activa	**7.863**	**2.976**	**2.798**	**Totaal Passiva**	**7.863**	**2.976**	**2.798**

Ontwikkelingen van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatie resultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die geen financiële uitgaven of inkomsten zijn.

	Berekening EMU-saldo Omschrijving Euro x 1.000	2023 Realisatie	2024 Primaire Begroting	**2024 Gewijzigde begroting**	**2025 Primaire Begroting**
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	29	0	**0**	**0**
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-9	0	**-9**	**0**
3	Mutatie voorzieningen (dotatie -	-392	-60	**-130**	**-130**
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa,				
Berekend EMU-saldo		**-372**	**-60**	**-139**	**-130**

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Conform de BBV worden de baten en lasten verdeeld over de taakvelden. Voor de baten is dit grotendeels in lijn met de verdeling per module (Onderwijs, WgSW en WSP). De lasten zijn verdeeld tussen programmataakvelden en overhead taakvelden zoals opgenomen in het programmaplan (hoofdstuk 2). Voor de modules beheer en Inkoop, en het regiosecretariaat Zorg zijn zowel de baten als de lasten onder overhead geclassificeerd.

Overzicht Taakvelden		Taakveld	2023 Realisatie	2024 Primaire begroting	2024 Gewijzigde	2025 Begroting
€x 1.000						
Lasten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 2.668**	**€ 2.889**	**€ 3.014**	**€ 3.120**
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.000**	**€ 1.053**
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.267**	**€ 54.856**	**€ 54.270**	**€ 54.474**
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.471**	**€ 1.450**	**€ 1.850**	**€ 1.731**
	0.4	Overhead	**€ 3.877**	**€ 4.389**	**€ 4.949**	**€ 4.977**
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 37**	**€ 37**	**€ 38**
	0.10	Mutaties reserves	**€ 33**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal Lasten			**€ 62.317**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**
Baten	0.5	Rente	**€ 222**	**€ 0**	**€ 70**	**€ 30**
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**€ 3.428**	**€ 3.816**	**€ 4.078**	**€ 4.171**
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.062**	**€ 1.120**
	6.4	Begeleide participatie	**€ 54.391**	**€ 55.023**	**€ 54.411**	**€ 54.622**
	6.5	Arbeidsparticipatie	**€ 1.947**	**€ 2.041**	**€ 2.408**	**€ 2.255**
	0.4	Overhead	**€ 2.324**	**€ 2.704**	**€ 3.054**	**€ 3.156**
	0.8	Overige baten en lasten	**€ 1**	**€ 37**	**€ 37**	**€ 38**
	0.10	Mutaties reserves	**€ 4**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal Baten			**€ 62.317**	**€ 63.621**	**€ 65.121**	**€ 65.393**

Een korte toelichting voor de administratieve verwerking:

"Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de overhead op het taakveld Overhead wel plaats."

"Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen wel op het taakveld Overhead begroot en verantwoord."

4. MEERJAREN-RAMING

- Meerjarenraming 2025 - 2028
- De geprognotiseerde balans
- De uiteenzetting van de financiële positie
- Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Meerjarenraming 2025 - 2028

De meerjarenraming bevat voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde begin- en eindbalans en een raming van de financiële gevolgen, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

Geprognotiseerde balans

De geprognotiseerde balans laat een geleidelijke daling zien als gevolg van een daling in de voorziening (boventalligen). De impact van het teruglopen van het SW personeelsbestand komt terug in lagere overlopende activa en overlopende passiva.

Daarnaast zien we dat per 2025 het Lage Inkomens Voordeel komt te vervallen. Dit leidt tot een daling van de nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse Overheidslichamen.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	PASSIVA	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa	**20**	**10**	**1**	-	**Vaste passiva**	**876**	**801**	**726**	**703**
Materiële vaste activa					*Eigen vermogen*				
Investeringen met een economisch nut	**20**	**10**	**1**	-	Bestemmingsreserves	716	691	666	643
Vlottende activa	**2.778**	**2.636**	**2.498**	**2.407**					
Uitzettingen (looptijd<1 jaar)					**Totaal eigen vermogen**	**716**	**691**	**666**	**643**
Vorderingen op openbare lichamen	500	500	500	500	*Voorzieningen*	160	110	60	60
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.018	1.876	1.738	1.647	*Vaste schulden*	-	-	-	-
Overige vorderingen	100	100	100	100	**Vlottende passiva**	**1.922**	**1.846**	**1.773**	**1.705**
Totaal uitzettingen	**2.618**	**2.476**	**2.338**	**2.247**	*Netto vlottende schulden (looptijd <1 jaar)*				
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	-	**Overige schulden**	**400**	**400**	**400**	**400**
					Overige Kasgeldleningen				
					Overige vlottende schulden				
Overlopende activa					*Overlopende passiva*				
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	100	100	100	100	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-	-	-
Overige overlopende activa	60	60	60	60	Overige Overlopende passiva	1.522	1.446	1.373	1.305
Totaal overlopende activa	**160**	**160**	**160**	**160**	**Totaal Overlopende passiva**	**1.522**	**1.446**	**1.373**	**1.305**
Totaal Activa	**2.798**	**2.646**	**2.499**	**2.407**	**Totaal Passiva**	**2.798**	**2.646**	**2.499**	**2.407**

De uiteenzetting van de financiële positie

De begrote baten en lasten vanaf 2025 zijn zonder indexatie berekend. De financiële positie wijzigt wel door minder SW dienstverbanden en afname van de voorziening boventalligen en niet uit de balans blijkende verplichtingen zoals niet opgenomen vakantie dagen en niet uitbetaald vakantiegeld van SW medewerkers. Er is geen externe financieringsbehoefte, in 2028 is een nieuwe investering gepland voor de vervanging van hardware.

Ontwikkeling financiële positie		Omschrijving Euro x 1.000	2025 Primaire Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	€ 8.017	€ 8.017	€ 8.017	€ 8.017
	A2	Externe inhuur	€ 152	€ 152	€ 152	€ 152
	A3	SW dienstverbanden	€ 52.266	€ 49.653	€ 47.170	€ 44.812
Eindstand per balansdatum	B	Investeringen ICT	€ 15	€ 5	€ 5	€ 20
	C	Externe financiering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	€ 523	€ 497	€ 472	€ 448
	D2	Bestemmingsreserve WSP	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	E1	Voorziening boventalligen	€ 100	€ 50	€ 0	€ 0
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	E3	Voorziening verlofsparen	€ 60	€ 60	€ 60	€ 60
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	€ 4.157	€ 4.242	€ 3.949	€ 4.030
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	€ 1.534	€ 1.458	€ 1.385	€ 1.315

Baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

Overzicht baten en lasten *Programma*		2025 Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
Inkoop	Lasten	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270
	Baten	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270	€ 2.270
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Dotatie bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Inkoop	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
RFZ	Lasten	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324
	Baten	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324	€ 1.324
	Resultaat RFZ	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Onderwijs	Lasten	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171
	Baten	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171	€ 4.171
	Resultaat Onderwijs	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WSP	Lasten	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255
	Baten	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255	€ 2.255
	Resultaat WSP	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
WgSW	Lasten	€ 54.622	€ 51.891	€ 49.297	€ 46.832
	Baten	€ 54.622	€ 51.891	€ 49.297	€ 46.832
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking bestemmingsreserve	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat WgSW	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
CMI	Lasten	€ 85	€ 85	€ 85	€ 85
	Baten	€ 85	€ 85	€ 85	€ 85
	Resultaat CMI	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Beheer	Lasten	€ 665	€ 665	€ 665	€ 665
	Baten	€ 665	€ 665	€ 665	€ 665
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat Beheer	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Totaal	**Lasten**	**€ 65.393**	**€ 62.662**	**€ 60.067**	**€ 57.602**
	Baten	**€ 65.393**	**€ 62.662**	**€ 60.067**	**€ 57.602**
	Saldo	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Dotatie bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
	Onttrekking bestemmingsreserve	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Eindresultaat		-	-	-	-

Toelichting

De belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenraming zijn:

a. Er is geen indexatie in de meerjarenraming meegenomen zodat de ontwikkeling in lasten enkel de verwachte wijzigingen in de hoeveelheid mensen en middelen weergeeft.
b. De jaarlijkse verlaging van het aantal SW dienstverbanden leidt tot lagere salariskosten en tot lagere uitvoeringskosten voor de Module WgSW. Bij de andere modules zijn er geen wijzigingen in de bezetting opgenomen.
c. Er zijn geen incidentele baten en lasten geraamd voor deze periode.
d. Er wordt in principe jaarlijks afgerekend met de deelnemende gemeenten. Hierdoor is er geen sprake van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves.

De geprognotiseerde meerjaren-ontwikkeling van het EMU-saldo is als volgt:

Berekening EMU-saldo	Omschrijving Euro x 1.000	2025 Primaire Begroting	2026 Meerjaren raming	2027 Meerjaren raming	2028 Meerjaren raming
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	**0**	0	0	0
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	**0**			
3	Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	**-130**	-60	-60	0
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo		**-130**	**-60**	**-60**	**-**

5. BIJLAGEN

» **Bijdragen per gemeente:**

- Module Inkoop Zorg
- Module Regionale Facilitering Zorg
- Module RBL
- Module WSP
- Module WgSW
- Module CmI
- Module Beheer
- Totaaloverzicht

Bijdragen per gemeente

Module Inkoop

Gemeentelijke bijdrage *Programma Inkoop* Euro x 1	*2024* *Primaire begroting*	*2024* *Prognose*	*Verschil 2024*	*2025* *Begroting*	*2025 verschil*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 721.076	€ 741.361	€ *20.285*	€ 778.251	€ *36.890*
Gemeente Doesburg	€ 48.556	€ 49.922	€ *1.366*	€ 52.023	€ *2.100*
Gemeente Duiven	€ 116.186	€ 119.964	€ *3.778*	€ 124.306	€ *4.342*
Gemeente Lingewaard	€ 199.133	€ 205.686	€ *6.553*	€ 214.283	€ *8.597*
Gemeente Overbetuwe	€ 224.726	€ 232.027	€ *7.301*	€ 242.579	€ *10.552*
Gemeente Renkum	€ 137.969	€ 141.851	€ *3.881*	€ 147.702	€ *5.851*
Gemeente Rheden	€ 202.268	€ 208.842	€ *6.574*	€ 217.109	€ *8.267*
Gemeente Rozendaal	€ 8.169	€ 8.434	€ *265*	€ 8.733	€ *299*
Gemeente Wageningen	€ 169.573	€ 175.148	€ *5.576*	€ 185.854	€ *10.706*
Gemeente Westervoort	€ 69.601	€ 71.864	€ *2.263*	€ 75.289	€ *3.424*
Gemeente Zevenaar	€ 207.738	€ 214.478	€ *6.740*	€ 224.185	€ *9.707*
Totaal gemeenten	**€ 2.104.995**	**€ 2.169.578**	€ *64.583*	**€ 2.270.313**	€ *100.735*

Module Regionale Facilitering Zorg

Gemeentelijke bijdrage *Programma RFZ* *Euro x 1*	*2024* *Primaire begroting*	*2024* *Prognose*	*Verschil 2024*	*2025* *Begroting*	*Verschil 2025*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ -	€ 456.679	€ *456.679*	€ 468.815	€ *12.136*
Gemeente Doesburg	€ -	€ 26.761	€ *26.761*	€ 26.767	€ *5*
Gemeente Duiven	€ -	€ 68.842	€ *68.842*	€ 69.354	€ *512*
Gemeente Lingewaard	€ -	€ 137.328	€ *137.328*	€ 139.723	€ *2.395*
Gemeente Overbetuwe	€ -	€ 150.500	€ *150.500*	€ 154.384	€ *3.884*
Gemeente Renkum	€ -	€ 81.956	€ *81.956*	€ 82.999	€ *1.043*
Gemeente Rheden	€ -	€ 113.379	€ *113.379*	€ 114.831	€ *1.453*
Gemeente Rozendaal	€ -	€ 6.046	€ *6.046*	€ 6.118	€ *72*
Gemeente Wageningen	€ -	€ 92.398	€ *92.398*	€ 95.448	€ *3.050*
Gemeente Westervoort	€ -	€ 41.537	€ *41.537*	€ 42.966	€ *1.429*
Gemeente Zevenaar	€ -	€ 119.619	€ *119.619*	€ 122.128	€ *2.509*
Totaal gemeenten	**€ -**	**€ 1.295.046**	€ *1.295.046*	**€ 1.323.534**	€ *28.488*

Module RBL

Gemeentelijke bijdrage Programma Onderwijs	*2024 Primaire begroting*	*2024 Prognose*	*Verschil 2024*	*2025 Begroting*	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 1.115.197	€ 1.132.037	€ *16.840*	€ 1.273.573	€ *141.536*
Gemeente Doesburg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Duiven	€ 128.867	€ 130.813	€ *1.946*	€ 147.168	€ *16.355*
Gemeente Lingewaard	€ 225.183	€ 228.583	€ *3.400*	€ 257.162	€ *28.579*
Gemeente Overbetuwe	€ 258.636	€ 262.542	€ *3.906*	€ 295.366	€ *32.825*
Gemeente Renkum	€ 140.764	€ 142.889	€ *2.126*	€ 160.754	€ *17.865*
Gemeente Rheden	€ 232.493	€ 236.004	€ *3.511*	€ 265.511	€ *29.507*
Gemeente Rozendaal	€ 7.530	€ 7.643	€ *114*	€ 8.599	€ *956*
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 84.827	€ 86.108	€ *1.281*	€ 96.873	€ *10.766*
Gemeente Zevenaar	€ 208.269	€ 211.414	€ *3.145*	€ 237.847	€ *26.433*
Totaal Leerplicht	**€ 2.401.765**	**€ 2.438.033**	**€ *36.269***	**€ 2.742.855**	**€ *304.821***
VSV Gemeente Arnhem	€ 149.500	€ 149.500	€ -	€ 149.500	€ -
Totaal gemeenten	**€ 2.551.265**	**€ 2.587.533**	**€ *36.269***	**€ 2.892.355**	**€ *304.821***
Regionale bijdrage			€ -		€ -
Kwalificatieplicht	€ 424.340	€ 424.340	€ -	€ 431.129	€ *6.789*
Doorstroompunt VSV	€ 469.409	€ 469.409	€ -	€ 476.919	€ *7.511*
Jeugdwerkloosheid	€ -	€ 109.200	€ *109.200*	€ -	€ *-109.200*
Programma Schakelpunt	€ 191.000	€ 191.000	€ -	€ 191.000	€ -
Programma Sluitende Keten	€ 20.000	€ 20.000	€ -	€ 20.000	€ -
Programma Verzuim 18+	€ 160.000	€ 160.000	€ -	€ 160.000	€ -
Totaal regionale bijdrage	**€ 1.264.749**	**€ 1.373.949**	**€ *109.200***	**€ 1.279.049**	**€ *-94.900***
Overige baten		-			
Vooruit ontvangen organisatieonderzoek		*60.000*			
Werkplein		*31.250*			
RijnIJssel		*25.091*			
Totaal overige baten		***116.341***	**€ *116.341***	-	**€ *-116.341***
Totaal baten	***3.816.013***	***4.077.823***	**€ *261.810***	***4.171.403***	**€ *93.580***

Module WSP

Gemeentelijke bijdrage Programma WSP Euro x 1	2024 Primaire begroting	2024 Prognose	Verschil 2024	2025 Begroting	Verschil 2025
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 838.544	€ 838.544	€ -	€ 928.765	€ 90.221
Gemeente Doesburg	€ 51.267	€ 51.267	€ -	€ 57.840	€ 6.573
Gemeente Duiven	€ 127.638	€ 127.638	€ -	€ 139.715	€ 12.078
Gemeente Lingewaard	€ 240.289	€ 240.289	€ -	€ 264.561	€ 24.272
Gemeente Overbetuwe	€ 246.956	€ 246.956	€ -	€ 272.892	€ 25.936
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Rheden	€ 222.238	€ 222.238	€ -	€ 244.111	€ 21.873
Gemeente Rozendaal	€ 8.985	€ 8.985	€ -	€ 9.827	€ 843
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeente Westervoort	€ 76.462	€ 76.462	€ -	€ 84.680	€ 8.218
Gemeente Zevenaar	€ 228.429	€ 228.429	€ -	€ 252.358	€ 23.929
Totaal gemeenten	**€ 2.040.808**	**€ 2.040.808**	**€ -**	**€ 2.254.751**	**€ 213.942**
Overige baten					
Matchingtafel		49.500			
Evenementen		130.000			
Harry trainingen		50.000			
Stagebanen		30.000			
Buses for Jobs		7.500			
Regionaal verbindingsproject		68.000			
Arnhem Oost		32.000			
Totaal overige baten		**367.000**	**€ 367.000**		**€ -367.000**
Totaal baten	**2.040.808**	**2.407.808**	**€ 367.000**	**2.254.751**	**€ -153.058**

Module WgSW

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage is conform de regeling aangepast voor de gewijzigde begroting op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30/10/2023. Voor 2024 wordt gerekend met dezelfde verdeling op basis van een gelijkmatige uitstroom voor alle gemeenten. De bijdrage van medewerkers woonachtig in buitengemeenten verloopt via gemeente Arnhem.

Gemeentelijke bijdrage Programma WgSW Euro x 1	2024 Primaire begroting	2024 Prognose	Verschil 2024	2025 Primaire begroting	Arbeidsjaren primaire begroting 2024	Arbeidsjaren wijziging begroting 2024 Primaire begroting 2025
Deelnemende gemeenten						
Gemeente Arnhem	€ 27.627.035	€ 27.649.279	€ 22.244	€ 27.795.962	761,84	721,96
Gemeente Doesburg	€ 1.562.234	€ 1.453.008	€ -109.226	€ 1.460.716	43,08	37,94
Gemeente Duiven	€ 1.999.210	€ 1.878.110	€ -121.100	€ 1.888.074	55,13	49,04
Gemeente Lingewaard	€ 4.118.091	€ 3.937.368	€ -180.722	€ 3.958.257	113,56	102,81
Gemeente Overbetuwe	€ 3.625.269	€ 3.453.288	€ -171.981	€ 3.471.608	99,97	90,17
Gemeente Renkum	€ -	€ -	€ -	€ -	-	-
Gemeente Rheden	€ 6.581.112	€ 6.371.559	€ -209.553	€ 6.405.361	181,48	166,37
Gemeente Rozendaal	€ 62.736	€ 72.382	€ 9.646	€ 72.766	1,73	1,89
Gemeente Wageningen	€ -	€ -	€ -	€ -	-	-
Gemeente Westervoort	€ 2.723.394	€ 2.884.952	€ 161.559	€ 2.900.257	75,10	75,33
Gemeente Zevenaar	€ 4.934.383	€ 4.851.147	€ -83.236	€ 4.876.883	136,07	126,67
Totaal gemeenten	**€ 53.233.464**	**€ 52.551.093**	**€ -682.371**	**€ 52.829.885**	**1.467,96**	**1.372,18**
Buitengemeenten	€ 1.467.036	€ 1.660.112	€ 193.076	€ 1.591.550	52,20	50,04

Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten

Gemeentelijke bijdrage	*2024*	*2024*		*2025*	
Contractmanagement Inburgeringstrajecten	***Primaire begrotin***	***Prognose***	*Verschil 2024*	***Begroting***	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 32.122	€ 33.244	€ 1.121	€ 34.973	€ *1.729*
Gemeente Doesburg	€ 2.163	€ 2.239	€ 76	€ 2.338	€ *99*
Gemeente Duiven	€ 4.889	€ 5.060	€ 171	€ 5.261	€ *201*
Gemeente Lingewaard	€ 9.205	€ 9.526	€ 321	€ 9.962	€ *436*
Gemeente Overbetuwe	€ 9.460	€ 9.790	€ 330	€ 10.276	€ *485*
Gemeente Renkum					
Gemeente Rheden	€ 8.513	€ 8.811	€ 297	€ 9.192	€ *382*
Gemeente Rozendaal	€ 344	€ 356	€ 12	€ 370	€ *14*
Gemeente Wageningen					
Gemeente Westervoort	€ 2.929	€ 3.031	€ 102	€ 3.189	€ *157*
Gemeente Zevenaar	€ 8.751	€ 9.056	€ 305	€ 9.503	€ *447*
Totaal gemeenten	**€ 78.377**	**€ 81.113**	**€ 2.736**	**€ 85.063**	€ ***3.950***

Module Beheer

Gemeentelijke bijdrage	*2024*	*2024*		*2025*	
Beheer	***Primaire begroting***	***Prognose***	*Verschil 2024*	***Begroting***	*Verschil 2025*
Euro x 1					
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 193.873	€ 211.456	€ *17.584*	€ 231.934	€ *20.477*
Gemeente Doesburg	€ 13.055	€ 14.239	€ *1.184*	€ 15.504	€ *1.265*
Gemeente Duiven	€ 29.510	€ 32.187	€ *2.676*	€ 34.890	€ *2.704*
Gemeente Lingewaard	€ 55.555	€ 60.594	€ *5.039*	€ 66.067	€ *5.473*
Gemeente Overbetuwe	€ 57.097	€ 62.275	€ *5.179*	€ 68.147	€ *5.872*
Gemeente Renkum	€ 37.095	€ 40.460	€ *3.364*	€ 44.018	€ *3.558*
Gemeente Rheden	€ 51.382	€ 56.042	€ *4.660*	€ 60.960	€ *4.918*
Gemeente Rozendaal	€ 2.077	€ 2.266	€ *188*	€ 2.454	€ *188*
Gemeente Wageningen	€ 47.246	€ 51.531	€ *4.285*	€ 57.308	€ *5.777*
Gemeente Westervoort	€ 17.678	€ 19.281	€ *1.603*	€ 21.146	€ *1.865*
Gemeente Zevenaar	€ 52.813	€ 57.603	€ *4.790*	€ 63.020	€ *5.416*
Totaal gemeenten	**€ 557.381**	**€ 607.934**	€ ***50.553***	**€ 635.448**	€ ***27.514***
Rentebaten		70.000	€ *70.000*	30.000	€ *-40.000*
Totaal baten	**€ 557.381**	**€ 677.934**	€ ***120.553***	**€ 665.448**	€ ***-12.486***

Totaaloverzicht

Gemeentelijke bijdrage Totaal *Euro x 1*	*2024 Primaire begroting*	*2024 Prognose*	*Verschil 2024*	*2025 Begroting*	*Verschil 2025*
Deelnemende gemeenten					
Gemeente Arnhem	€ 30.527.846	€ 31.062.600	€ *534.754*	€ 31.512.274	€ *449.674*
Gemeente Doesburg	€ 1.677.275	€ 1.597.436	€ *-79.840*	€ 1.615.187	€ *17.751*
Gemeente Duiven	€ 2.406.301	€ 2.362.614	€ *-43.687*	€ 2.408.769	€ *46.155*
Gemeente Lingewaard	€ 4.847.456	€ 4.819.375	€ *-28.081*	€ 4.910.015	€ *90.640*
Gemeente Overbetuwe	€ 4.422.144	€ 4.417.379	€ *-4.765*	€ 4.515.253	€ *97.875*
Gemeente Renkum	€ 315.828	€ 407.155	€ *91.327*	€ 435.473	€ *28.318*
Gemeente Rheden	€ 7.298.006	€ 7.216.874	€ *-81.132*	€ 7.317.075	€ *100.201*
Gemeente Rozendaal	€ 89.840	€ 106.112	€ *16.271*	€ 108.867	€ *2.756*
Gemeente Wageningen	€ 216.819	€ 319.078	€ *102.259*	€ 338.610	€ *19.533*
Gemeente Westervoort	€ 2.974.891	€ 3.183.236	€ *208.346*	€ 3.224.400	€ *41.164*
Gemeente Zevenaar	€ 5.640.383	€ 5.691.747	€ *51.363*	€ 5.785.923	€ *94.177*
Totaal gemeenten	**€ 60.416.790**	**€ 61.183.605**	**€ *766.815***	**€ 62.171.849**	**€ *988.244***

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder
Burgemeester

begrotingsprogramma
5 Bestuur & Veiligheid

draagt bij aan Global Goal(s)
17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering
08 mei 2024

agendapunt
10

bijlage(n)
7

rol raad
Zienswijze

Voorbereidende vergadering
11 juni 2024

agendapunt

raadsvergadering
27 juni 2024

agendapunt

onderwerp
Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

INHOUD VOORSTEL
Het College toestemming te verlenen voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen conform het als bijlage toegevoegde wijzigingsbesluit.

1 Wat is de aanleiding?

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd met als doel de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. Een aantal wijzigingen zijn direct in werking getreden. Voor een aantal andere wijzigingen geldt een implementatietermijn van twee jaar. Vòòr 1 juli 2024 dienen de wijzigingen doorgevoerd te zijn in de regeling.
Uw raad is op twee momenten betrokken in het proces tot wijziging van de regeling. Het eerste moment betreft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen over het ontwerp wijzigingsbesluit op grond van artikel 1 lid 3 Wgr. Uw zienswijze is vastgesteld in uw Raad van 27 februari 2024.
Na kennisneming van de zienswijzen en eventueel aanpassing van het wijzigingsbesluitdoor door het bestuur van de regio, vragen wij uw raad vervolgens toestemming om in te stemmen met de wijziging van de regeling.
Met dit raadsvoorstel wordt de gemeenteraad gevraagd haar College toestemming te verlenen om definitief in te stemmen met het wijzigingsbesluit van de regeling Regio Arnhem-Nijmegen (cf. Wgr).

2 Bevindingen zienswijzen

In januari/februari 2024 is het ontwerp-wijzigingsbesluit door de 18 colleges aan de gemeenteraden voorgelegd met het verzoek een zienswijze kenbaar te maken. Slechts 3 gemeenteraden hebben dit gedaan t.w. Arnhem, Rheden en Overbetuwe.
In bijgaande Zienswijzenota heeft de GMR een inhoudelijke reactie opgenomen. Het AB heeft op basis daarvan besloten om **geen** veranderingen aan te brengen met uitzondering van een opgemerkte omissie in het oorspronkelijke voorstel (Rheden).

Door twee zienswijzen (o.a. Rheden) is aandacht gevraagd voor openbaarheid van de agenda en besluitenlijst van het DB, verwijzend naar de actieve informatieplicht in de Wet open overheid (WOO). Formeel is dit tot op heden nog een inspanningsverplichting. De GMR heeft besloten te starten met het (tijdig) openbaar maken van de agenda op de website (via IBabs) en, zodra de processen zijn ingericht, de vastgestelde besluitenlijst openbaar te maken op de website.

De gemeenteraad van Rheden heeft in haar zienswijze aanvullend nog aandacht gevraagd voor
(a) de bijzondere positie en bijdrageverrekening van de gemeente Mook en Middelaar.
De GMR geeft aan dat dit los staat van de wettelijk noodzakelijke aanpassing en verwijst voor een toelichting naar het Bedrijfsplan van de Groene Metropoolregio.
(b) een aanvullende bepaling inzake betrokkenheid Raden bij besluiten met een aanzienlijk financieel of politiek belang.
De GMR volgt hierin het advies van (andere) gemeenteraden om de zienswijzeprocedure alleen bij een aantal specifiek benoemde besluiten te blijven/gaan hanteren. Ook biedt het AB van de Groene Metropoolregio een ingang om ook los van de Gemeenschappelijke Regeling de raden om een zienswijze te vragen.

3 Planning op hoofdlijnen
Proces verdere besluitvorming:
- 08 Mei 2024: college vraagt toestemming aan de Raad voor wijziging GR
- 27 Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming geeft tot wijziging
- 28 Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast.

4 Wat willen wij bereiken?
Een gemeenschappelijke regeling GMR die voldoet aan de eisen van de nieuwe Wgr en die voor 01 juli 2024 geactualiseerd is.

5 Wat zijn de financiële consequenties?
Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

6 Wat zijn de risico's?
Het is noodzakelijk dat het voorstel in één geheel de eindstreep haalt (alle colleges stellen in juni dezelfde GR vast).

7 Draagvlak en communicatie
Gelet op de zorgvuldige voorbereiding van het ontwerp besluit en het beperkt aantal zienswijzen verwachten wij draagvlak binnen de deelnemende gemeenten.

8 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Een evalutie van dit besluit is niet van toepassing.

Velp, 08 mei 2024

BIJLAGEN

1. 2024-GMDB-19 Aanbiedingsbrief wijziging GR vanwege herziening Wgr
2. 20240313 Wijzigingsbesluit na zienswijze
3. Geconsolideerd Ontwerp Gemeenschappelijke Regeling GMR
4. Zienswijzerapport definitief
5. 20240313 WAS WORDT Wijzigingen Regeling na zienswijze

Aan colleges van de 18 deelnemende gemeenten
In de Groene Metropoolregio
Arnhem-Nijmegen

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-19
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46736374

Onderwerp: wijziging gemeenschappelijke regeling a.g.v. herziening Wgr.

Geacht college,

Inleiding

De Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) is gewijzigd. Deze wetswijziging strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd te versterken. Dat gebeurt onder meer door de raden een grotere rol te geven bij het ontwerp van de regeling en in de regeling op te (laten) nemen bij welke besluiten de raden zienswijzen kunnen indienen.
Voor een aantal van de wijzigingen in de Wgr is het noodzakelijk om (definitief) keuzes te maken over hoe deze worden geïmplementeerd binnen de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio (hierna: ook genoemd als regeling). De wetgever vraagt dat de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voor 1 juli 2024 is afgerond.

Proces tot nu toe

In onze brief van 18 december 2023 (kenmerk 2023-GMDB-108) hebben wij het voorstel aangeboden aan uw college voor wijziging van onze regeling. Dat voorstel was tot stand gekomen na een zorgvuldig proces dat is begeleid door een ambtelijke werkgroep bestaande uit juristen en regiocoördinatoren. Zij hebben gebruik gemaakt van het proces dat zowel in het Rijk van Nijmegen als Gelderland-Midden was opgestart voor alle regionale samenwerkingsverbanden. Raadsleden hebben hier onder meer met elkaar kunnen spreken tijdens de bijeenkomsten voor gemeenteraden 27 maart 2023 in Nijmegen en Arnhem. In de brief hebben wij u meegenomen in de gemaakte keuzes op een zestal onderwerpen.

In de Wgr is vastgelegd welke stappen doorlopen moeten worden alvorens een college kan besluiten de collegeregeling te wijzigen (art. 1 Wgr).

In de periode tot en met februari 2024 heeft u uw gemeenteraad uitgenodigd een zienswijze te geven op het voorstel. Drie gemeenteraden hebben dit gedaan t.w. Arnhem, Rheden en Overbetuwe. Deze zienswijzen zijn aan de GMR aangeboden.

Wij stellen uw college voor, zoals verwoord in de opgestelde zienswijzennota, om **geen** veranderingen aan te brengen in het oorspronkelijke voorstel met uitzondering van de opgemerkte omissie. De zienswijzen geven ons bestuur geen aanleiding tot een inhoudelijke aanpassing. Dit standpunt is door het algemeen bestuur op 10 april 2024 onderschreven.

Door twee zienswijzen is aandacht gevraagd voor openbaarheid van de agenda en besluitenlijst van het DB, verwijzend naar de actieve informatieplicht in de Wet open overheid (Woo). Formeel is dit nog een inspanningsverplichting. Wij hebben besloten te starten met het (tijdig) openbaar maken van de agenda op de website (via IBabs) en, zodra de processen zijn ingericht, de vastgestelde besluitenlijst openbaar te maken op de website.

Verdere stappen

Datum: 15 april 2024
Ons kenmerk: 2024-GMDB-18

U wordt gevraagd de volgende stappen in het besluitvormingsproces te zetten. Dit betekent concreet:
- Mei/juni 2024: colleges vragen **toestemming** aan de raden voor wijziging met raadsbesluit;
- Voor 1 juli 2024: colleges stellen wijziging GR vast.

Graag ontvangen wij voor genoemde datum digitaal het getekende wijzigingsbesluit.

Afrondend
Zoals inmiddels bekend betekent het besluit van de gemeente Montferland dat de gemeenschappelijke regeling moet worden aangepast. Hiervoor ontvangt u separaat een voorstel dat alle stappen zoals opgenomen in art. 1 Wgr moet gaan doorlopen.

Nadere informatie over dit voorstel kunt verkrijgen bij Henk van den Berg. Eventuele juridische vragen zal hij doorgeleiden naar de ambtelijke werkgroep.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Bijlagen:
- Zienswijzenota
- Was-wordt overzicht
- Ontwerp-gemeenschappelijke regeling
- Voorstel collegebesluit

i.a.a.: regiocoördinatoren, 18 griffies, werkgroep, secretaris RAC, adviseur regionale samenwerking.

Was	Wordt
Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. 3. *Het reglement van orde van het algemeen bestuur bevat bepalingen van de wijze waarop deze inlichtingen worden verstrekt*.	**Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. **3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt** **4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.** **5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.**
Nieuw artikel	**Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden** **Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.**

Artikel 30 Begroting	**Artikel 30 Begroting**
1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.	1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.	2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.	3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.	4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en **de regionale agenda** naar voren brengen. **5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.**
5. Het algemeen bestuur stelt de begroting *tijdig* vast.	**6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.**
6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.	7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.	8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.	9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over *de rekening* naar voren brengen. *Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling*. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.	**Artikel 31 Jaarrekening** 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze **over de voorlopige jaarrekening** naar voren brengen. **Hiervoor geldt een termijn van acht weken.** Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Artikel 33 Toetreding en uittreding 1. Een gemeente kan toe- *of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad*. 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. *3. De toetreding gaat in met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de regeling aan Gedeputeerde Staten is toegezonden.* 4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toe- *of uit*treding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- *of uit*treding. 5. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de *in lid 2* genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.	**Artikel 33 Toetreding** **1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.** **2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding**. **Artikel 33a Uittreding** 1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. **De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.** 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen **3.** Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de **in het tweede lid** genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling **4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.** **7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de**

	beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden. **8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.** **9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.** **10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** **11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** 12. **De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder**

	meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).
Nieuw artikel	**Artikel 33b** **De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid.**

Artikel 36 Duur van de regeling 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden.	**Artikel 36 Duur van de regeling** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. **2.** Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van **het jaar voor** het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden**. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.**
Artikel 37 Toezending en bekendmaking De gemeente Overbetuwe is belast met de *toezending van deze regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de provincie Limburg en maakt de regeling tijdig bekend* zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.	**Artikel 37 Toezending en bekendmaking** De gemeente Overbetuwe is belast met de **bekendmaking van de regeling** zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Overwegende dat:

- Op 1 juli 2022 de Wet gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd;
- De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen daardoor aanpassing behoeft;

gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

I Wijzigingen

A. Artikel 18, derde tot en met het vijfde lid komen als volgt te luiden:

' Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht**.'**

De toelichting wordt aangepast door na de eerste alinea in de toelichting op de artikelen 17 tot en met 20 de volgende tekst toe te voegen:
“Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.”

B. Na artikel 22 wordt een nieuw artikel toegevoegd, artikel 22a, dat als volgt komt te luiden:

“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.”

Met als toelichting:
“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.”

C. In artikel worden van artikel 30 het vierde en het vijfde lid gewijzigd en er wordt na het vijfde lid een nieuw zesde lid ingevoegd onder vernummering van de overige leden. Deze komen als volgt te luiden:”

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.”

D. Artikel 31, derde lid wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:
“ 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.”

E. Artikel 33 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

“Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.”

De toelichting op dit artikel wordt als volgt gewijzigd:
“Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd. In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat."

F. Na artikel 33 worden twee artikelen toegevoegd, die als volgt komen te luiden:
"**Artikel 33a Uittreding**

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.
9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.

12. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid."

De toelichting op artikel 33a luidt als volgt:
"Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan. "

G. Het tweede lid van artikel 36 wordt als volgt aangepast:
" 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast."

De toelichting op dit artikel komt te luiden:
"Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.
Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur.
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal (in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);

- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').”

H. Artikel 37 wordt als volgt aangepast:

” **Artikel 37 Toezending en bekendmaking**

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.”

II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Tweede wijziging Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen 2023.

Ontwerp Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Intitulé
Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 juli 2015 een Gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen City Region zijn aangegaan om – na opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen als WGR+ regio – regionaal samen te werken op de terreinen duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen;
- zij in het voorjaar van 2019 een initiatief hebben genomen om na te denken over versterking van de regionale samenwerking;
- die versterking nodig is vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven, en transparantie en democratische legitimatie;
- zij op 21 januari 2020 ermee hebben ingestemd dat de contourennotitie met daarin de contouren van een vernieuwde samenwerk ing in de regio Arnhem-Nijmegen wordt gebruikt voor de uitwerking van de definitieve voorstellen;
- de raden input hebben geleverd aan de contouren voor de vernieuwde samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen;
- de regio met de grote diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen ook een sterk samenhangend netwerk is van steden en ommeland;
- de regio het grootste verstedelijkt gebied buiten de Randstad en een modern kennisintensief gebied is, met als topsectoren Health & Hightech, Food en Energy;
- de regio voor de uitdaging staat hoe om te gaan met groei, zodat het een balans kan behouden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, waartoe in 2018 een aanzet is gegeven met het document 'Gezonde Groei';
- de regio op termijn een energieneutrale, circulaire regio wil zijn, waarbij circulariteit een aspect is van al het handelen van de regio en een inspiratiebron –waar ieder initiatief – van lokaal tot internationaal – bij kan aanhaken;
- de regio zich wil profileren als regio om zich zo gezamenlijk en eendrachtig in de etalage te zetten voor samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners;
- de opgaven waar de regio voor staat vragen om een (meer) uitvoeringsgericht samenwerkingsverband met als kernwaarden transparantie, robuustheid, flexibiliteit en slagkracht;
- voor succesvolle samenwerking in de regionale opgaven een basis nodig is die de samenwerking faciliteert en de opgaven ondersteunt, zodat er een helder aanspreekpunt is, de regio aanwezig is in lobbycircuits en op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen waarop kan worden ingesprongen, er regionale bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en de opgaven kunnen worden voorbereid en onderling afgestemd;
- voor deze faciliterende en coördinerende taken een basisvoorziening nodig is in de vorm van een regiobestuur met een compact regiobureau.

gelet op:

Concept

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   b. gemeenten: de deelnemende gemeenten;
   c. raden: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
   d. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   e. regeling: onderhavige gemeenschappelijke regeling;
   f. opgave: een in de regionale agenda opgenomen opgave gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn en waar elke gemeente aan kan deelnemen;
   g. regionale agenda: de jaarlijks vast te stellen verzameling van opgaven;
   h. netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten en de regiodirecteur.
2. Begrippen die in lid 1 van dit artikel niet zijn gedefinieerd, hebben de betekenis zoals de wet hieraan geeft.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet, genaamd ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is statutair gevestigd in Elst (gemeente Overbetuwe).

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies, de volgende bestuursorganen:
   a. het algemeen bestuur;
   b. het dagelijks bestuur;
   c. de voorzitter.

Concept

Hoofstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4 Belangen

De regeling wordt getroffen om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Artikel 5 Taken

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de volgende taken:
   a. het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en opgaven die de gemeenten niet alleen en binnen hun gemeentegrenzen op zich kunnen nemen, en/of waarvoor mogelijkheden liggen om externe middelen te werven;
   b. het voorbereiden en vastleggen van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
   c. het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda;
   d. het regisseren van de uitvoering en monitoren van de opgaven uit de regionale agenda;
   e. het positioneren en profileren van de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners;
   f. het signaleren van en inspelen op ontwikkelingen die van meerwaarde zijn voor de regio;
   g. het faciliteren van overleg, kennisdeling en ontmoeting in de regio.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
2. De gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
3. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is behoudens instemming van de gemeenten niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;

Concept

e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen.
2. Ieder college wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan, alsmede diens plaatsvervanger.
3. Een lid van het algemeen bestuur heeft zitting in het algemeen bestuur gedurende dezelfde periode als de zittingsduur van het college die het vertegenwoordigt. Indien het lid in de nieuwe zittingsperiode opnieuw deel uitmaakt van het college kan hij terstond opnieuw worden aangewezen als lid van het algemeen bestuur.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester of wethouder van de vertegenwoordigde gemeente te zijn.

Artikel 8 Vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente.
3. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:
   - Tot 20.000 inwoners: 1 stemmen
   - 20.000-49.999 inwoners: 2 stemmen
   - 50.000-99.999 inwoners: 3 stemmen
   - Meer dan 100.000 inwoners: 4 stemmen
4. In afwijking van het eerste lid worden besluiten omtrent de begroting en jaarrekening genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is aangenomen indien de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt.
5. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar onverminderd artikel 22, vierde en vijfde lid, van de wet.
6. Het algemeen bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste vier leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken.
7. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.
8. Voor de vergaderingen van het algemeen bestuur kunnen door het algemeen bestuur anderen, waaronder bestuurlijk vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, onderwijsinstellingen, ondernemers en andere maatschappelijke instellingen als adviseur worden uitgenodigd. Zij kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
9. Bestuurlijk opdrachtgevers van een opgave zijn in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
   a. voorbereiden van opgaven voor de regionale agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven;
   b. het vaststellen van de regionale agenda waarvan de opgaven deel uitmaken;
   c. het benoemen van de bestuurlijke opdrachtgevers in de opgaven;
   d. het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven;
   e. het vaststellen van de begroting en de jaarrekening;
   f. het faciliteren van de samenwerking.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
4. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen van de regionale agenda;
   b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   c. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per opgave);
   d. het vaststellen van de jaarrekening;
   e. het vaststellen van de deelrekeningen (per opgave);
   f. het vaststellen van verordeningen;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. het oprichten van, deelnemen aan of ontbinden van rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 9, derde lid, van deze regeling.

Hoofdstuk 4 Dagelijks bestuur

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen. Hierbij is in ieder geval één lid van het dagelijks bestuur afkomstig van de gemeente Arnhem of Nijmegen.
2. Een lid van het dagelijks bestuur treedt af op de dag waarop hij ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lid kan, indien hij opnieuw is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.

Concept

Artikel 11 Vergaderingen

1. Besluiten van het dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elk lid heeft één stem.
3. Vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.
5. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of één van de bestuursleden daarom verzoekt.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot:
   a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
   c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Hoofdstuk 5 Voorzitter

Artikel 13 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, evenals zijn plaatsvervanger.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door zijn plaatsvervanger.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De voorzitter is binnen de gestelde kaders het gezicht naar buiten.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan. De stukken worden medeondertekend door de directeur.

Concept

4. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de directeur, genoemd in artikel 24 van deze regeling, of aan een andere medewerker van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 6 Commissies

Artikel 15 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in.
3. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissies.

Artikel 16 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurscommissie instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Verantwoordings- en informatieplicht

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk, zijn aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd over het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Concept

Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd.
3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.

Artikel 19 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de colleges

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet alle inlichtingen, die door het college of door één of meer leden van het college worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door de raad of door één of meer leden van de raad worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

Hoofdstuk 8 Reglement van orde

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Concept

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden

Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.

Hoofdstuk 9 De organisatie

Artikel 23 Regiobureau

1. Er is een regiobureau met aan het hoofd een directeur.
2. De directeur zorgt voor een juiste taakvervulling van het regiobureau.
3. Op het personeel van het regiobureau is de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Artikel 24 Directeur

1. Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, schorsen en beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de directeur en stelt zijn/haar taken en bevoegdheden vast. De directeur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De directeur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de directeur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
4. Het algemeen bestuur kan voor de directeur een instructie vaststellen.

Concept

Artikel 25 Klachten

De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het algemeen bestuur een archiefverordening vast, die aan Gedeputeerde Staten wordt verzonden.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.
6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het dagelijks bestuur aangewezen.

Hoofdstuk 10 Regionale opgaven

Artikel 27 Regionale opgaven

1. De raden besluiten na aanbieding van de door het algemeen bestuur vastgestelde regionale agenda over deelname aan een opgave. Per opgave wordt een opgave overeenkomst afgesloten tussen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de deelnemende gemeenten.
2. Een opgave overeenkomst bevat in ieder geval:
   a. een omschrijving van de opgave, het doel en de toegevoegde waarde voor de inwoners;
   b. een begroting, met de van toepassing zijnde kostenverdeelsleutel;
   c. de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit;
3. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave vrijwaren de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave, deze gemeente voor kosten en risico’s die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
4. Het algemeen bestuur stelt voorwaarden vast met betrekking tot het deelnemen aan een reeds gestarte opgave en het beëindigen van deelnemen aan een opgave.
5. De directeur stemt in de netwerkdirectie de invulling van ambtelijke capaciteit voor de opgaven af.

Concept

Hoofdstuk 11 Financiën

Artikel 28 Financiële organisatie

1. De begroting, begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig de bij of krachtens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten gestelde regelingen.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Als algemene kostenverdeelsleutel heeft te gelden een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten, op basis van de meest recente CBS-cijfers.
3. De gemeente Mook en Middelaar krijgt 50% korting op de verschuldigde bijdrage.
4. De kostenverdeelsleutel voor een opgave wordt bepaald in de desbetreffende opgave. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers. Hiervan kan bij uitzondering voor een opgave worden afgeweken.
5. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli telkens de helft van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
6. De gemeenten dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen, onverminderd het bepaalde in artikel 27, derde lid, van deze regeling.

Artikel 30 Begroting

1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Concept

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.
7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven.
2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling.
8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Concept

Hoofdstuk 12 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tweederde van het aantal gemeenten, met in achtneming van artikel 1 van de wet.
2. Elke gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de gemeenten.
3. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden van de regeling.

Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 33a Uittreding

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.

Concept

9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
12. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid..

Artikel 34 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen de gemeenten zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten aan een opgave.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 13 Slotbepalingen

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

1. De gemeenten zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
2. In alle gevallen waarin deze regeling of de wet niet voorziet, besluit het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 36 Duur van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op …..
2. De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Ondertekend op …..te…..

Concept

Toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Algemeen

De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit –bewerkstelligen. Het gaat hierbij om de samenwerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

De juridische basis van de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is vastgelegd in deze ‘Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen’.

Datgene wat in juridische zin geregeld moet worden rondom de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen, is ook vastgelegd in deze regeling. Tegelijk laat deze regeling ruimte waar dat mogelijk en wenselijk is, zodat de organisatie en daarmee de samenwerking flexibel blijft en aanvullende of specifieke afspraken in afzonderlijke verordeningen kunnen worden vastgelegd.

De Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen bevat alleen bepalingen over onderwerpen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarbij zijn niet alle regels uit de Wgr overgenomen. Daarmee blijft deze regeling behapbaar en hoeft niet bij elke wijzigingen van de Wgr de regeling veranderd te worden

De werkwijze zoals vastgelegd in deze regeling, is nader uitgewerkt en gedetailleerd in het Bedrijfsplan regio Arnhem - Nijmegen(16 april 2020). Het Bedrijfsplan is een uitwerking van en toelichting op de praktische werkwijze. Het Bedrijfsplan dient als richtsnoer bij de oprichting van het nieuwe regiobestuur en regiobureau. Waar nodig wordt in deze artikelsgewijze toelichting verwezen naar het Bedrijfsplan.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel bevat enkele algemene begripsbepalingen die gelden voor de gehele gemeenschappelijke regeling.

Artikel 2 Openbaar lichaam

Dit artikel bepaalt dat er een zogenoemd gemeenschappelijk openbaar lichaam wordt ingesteld krachtens artikel 1, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De regeling is een collegesamenwerking. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en kan dus zelfstandig privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. Er is bewust gekozen voor een gemeenschappelijk openbaar lichaam: deze keuze maakt het mogelijk om transparanter en met meer slagkracht te kunnen werken. De regio kan zo zijn eigen financiële administratie en verantwoording organiseren.

Tot slot bepaalt het artikel dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam gevestigd is te Elst, gemeente Overbetuwe (volgens artikel 10 lid 3 Wgr is het aanwijzen van een plaats van vestiging vereist). Dit is het geografisch centrum van de regio.

Artikel 3 Bestuursorganen

Het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter (art. 12, lid 1 Wgr). Daarnaast kunnen commissies van advies en bestuurscommissies worden ingesteld. In deze regeling is die mogelijkheid geopend in hoofdstuk 6. De directie of een directielid is geen bestuursorgaan.

Artikel 4 Belangen

Deze regeling wordt getroffen ter behartiging van de in dit artikel genoemde belangen. Het belang bakent de bevoegdheden van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam af.

Artikel 5 Taken

Concept

In deze bepaling zijn de taken omschreven die het samenwerkingsverband moet uitvoeren voor zover gelegen binnen het belang van de vorige bepaling. De taken hebben met name betrekking op de voorbereiding en agendering van de verschillende opgaven.

Daarnaast worden positioneren en profileren van de regio expliciet benoemd, net als inspelen op ontwikkelingen en het faciliteren van ontmoetingen.

Artikel 6 Bevoegdheden

De deelnemende gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de regio Arnhem-Nijmegen. Bij afzonderlijk besluit mandateren de deelnemers de bevoegdheden. De enige uitzondering betreft de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de stichting The Economic Board. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten merken de stichting aan als subsidieontvanger. De bevoegdheid om de subsidie te verstrekken wordt door de colleges overgedragen aan het algemeen bestuur. Dit heeft als voordeel dat er één subsidiebeschikking hoeft te worden opgesteld in plaats van 18 stuks. De subsidie wordt gebaseerd op een bedrag per aantal inwoners.

In het derde lid worden de bevoegdheden van de bestuursorganen van het openbaar lichaam beperkt. Dit zijn bevoegdheden die het openbaar lichaam vanwege zijn rechtspersoonlijkheid op grond van de wet zelf heeft. Met deze bepaling worden de financiële risico’s voor de deelnemers beperkt, omdat de deelnemers hiermee vooraf moeten instemmen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

Dit artikel gaat over de samenstelling van het bestuur en de plaatsvervanging van bestuurders. Deze zaken moeten in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden (art. 10 lid 3 Wgr). Daarbij is rekening gehouden met de wettelijke bepaling dat de leden van het bestuur door en uit de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders moeten worden aangewezen (art. 14a Wgr). Er is voor gekozen om ieder college één lid aan te laten wijzen. Als een lid van het bestuur verhinderd is, dan kan dat lid vervangen worden door de door het betreffende college aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 8 Vergaderingen

Besluiten neemt het algemeen bestuur bij meerderheid van stemmen. Gekozen is voor een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente, zoals die bij meerdere gemeenschappelijke regelingen in de regio toegepast wordt. Specifiek voor de begroting en de jaarrekening is gekozen voor een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is dan pas aangenomen als de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.

In het bedrijfsplan in paragraaf 4.2 is opgenomen dat het algemeen bestuur 8 keer per jaar bij elkaar komt. In artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling is minimaal 6 keer per jaar opgenomen. Het laatste is verplichtend, het eerste is wenselijk.

Concept

Een opgavegerichte samenwerking kunnen overheden niet alleen. Partners uit het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk veld zijn nodig om de gewenste doelen en resultaten te kunnen halen. Het algemeen bestuur kan ervoor kiezen om vertegenwoordigers van deze partijen uit te nodigen voor zijn vergadering.

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever (zie paragraaf 3.3 van het bedrijfsplan). De leden van het dagelijks en algemeen bestuur zijn niet automatisch bestuurlijk opdrachtgever van de inhoudelijke opgaven. Dit kunnen ook bestuurders uit één van de 18 regiogemeenten zijn die geen deel uitmaken van het dagelijks of algemeen bestuur. Om de rollen en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur ten aanzien van de inhoudelijke opgaven te kunnen vervullen, zijn de bestuurlijk opdrachtgevers van de opgaven in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur en zullen zij met regelmaat aansluiten bij vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 12, tweede lid, van de wet). Dit betekent onder meer dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is voor het gemeenschappelijk openbaar lichaam. In het algemeen bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd.

Dit artikel beschrijft de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan zijn bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur met uitzondering van de taken benoemd in artikel 33a, tweede lid, van de wet en artikel 9, vierde lid, van de regeling.

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

Gekozen is voor een klein en compact dagelijks bestuur, dat ervoor zorgt dat het algemeen bestuur zijn rol kan vervullen.

De wet bevat geen bepalingen over het benoemen van plaatsvervangers voor de leden van het dagelijks bestuur. Bij vervanging met een tijdelijk of incidenteel karakter kan worden volstaan met een interne vervangingsregeling binnen het dagelijks bestuur,

Artikel 11 Vergaderingen

De wet bevat geen bepalingen over de besluitvorming en vergaderorde van het dagelijks bestuur, zoals bij het algemeen bestuur.

Net als bij het algemeen bestuur is in de regeling opgenomen dat het dagelijks bestuur minimaal 6 keer per jaar bij elkaar komt. Logischerwijs volgt het dagelijks bestuur minimaal de vergaderfrequentie van het algemeen bestuur. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Concept

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur.

Artikel 13 Voorzitter

Dit artikel regelt de aanwijzing van de (plaatsvervangend) voorzitter. Op grond van artikel 13, negende lid, van de Wgr moet de voorzitter door en uit het algemeen bestuur aangewezen worden. De voorzitter is een eenhoofdig bestuursorgaan (artikel 12, lid 1 Wgr) en is voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (artikel 12, lid 3 Wgr).

De plaatsvervangend voorzitter vervangt de voorzitter zowel in het algemeen bestuur als in het dagelijks bestuur.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur. De voorzitter is ook aanspreekbaar als boegbeeld van de regio.

Artikel 15 Commissies van advies

Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wgr. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van deze commissies van advies. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in. In paragraaf 4.3 van het bedrijfsplan wordt deze uit raadsleden bestaande regioagendacommissie verder toegelicht.

Artikel 16 Bestuurscommissies

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid van het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen (op grond van artikel 25, lid 1 Wgr). Het is aan het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen. Het algemeen bestuur regelt de samenstelling van de bestuurscommissie, haar taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties jegens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op grond van artikel 25, lid 2 Wgr gaat het algemeen bestuur pas over tot de instelling van de in het eerste lid bedoelde commissies als de raden van de deelnemende gemeenten een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Artikel 17 tot en met artikel 20

Deze artikelen regelen de informatie- en verantwoordingsplicht die uit een oogpunt van democratische legitimatie aan het functioneren van het bestuur worden gesteld en die verplicht is op grond van de Wgr.

Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een

Concept

informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.

Artikel 23 Regiobureau

Uitgangspunt voor de rol van het regiobureau is dat de regionale samenwerking gebeurt in de opgaven, door de 18 gemeenten, en dat het regiobureau deze samenwerking faciliteert. In het regiobureau wordt een aantal strategische functies belegd zoals strategie, raads- en bestuursadvisering, lobby / profilering / positionering, strategische communicatie, procesmanagement en financieel advies. Ook is het huidige Bureau Brussel, dat de lobby naar andere (overheids)organisaties verzorgt, in het regiobureau ondergebracht.

Artikel 24 Directeur

Aan het hoofd van het regiobureau staat een directeur. Hij/zij wordt aangesteld door het dagelijks bestuur.

Artikel 25 Klachten

Er is voor gekozen om de gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen aan te wijzen als bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Concept

Artikel 26 Archief

Op grond van artikel 40 van de Archiefwet 1995 (Archiefwet) moet de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevatten over het archief. Deze moeten zoveel mogelijk overeenkomstig de Archiefwet worden vormgegeven. Om die reden is aansluiting gezocht bij de bepalingen zoals die op grond van de Archiefwet voor de gemeenten gelden.

Artikel 27 Regionale opgaven

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtgever. Voor elke opdracht wordt een opgavemanager aangesteld. De opgaven worden concreet omschreven en kennen een eigen begroting.

Uitgangspunt is dat de gemeenten kunnen deelnemen aan een opgave.

Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave, dan vrijwaart het samenwerkingsverband deze gemeente voor kosten en risico’s die met deze opgave verband houden.

Artikel 28 Financiële organisatie

Behoeft geen nadere toelichting. Aangesloten wordt bij de wettelijke voorschriften.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

Artikel 29, tweede lid, omschrijft de kostenverdeelsleutel voor de reguliere taken (de opgave overstijgende kosten) die het openbaar lichaam uitvoert. In de regio is afgesproken dat de verrekening van deze kosten plaatsvindt naar rato van het aantal inwoners. Hiervoor is het laatst bekende inwonersaantal per gemeente de grondslag. Daarnaast wordt de kostenverdeelsleutel van elke individuele opgave vastgelegd.

Jaarlijks stelt het algemeen bestuur de hoogte van de bijdragen van de deelnemende gemeenten vast.

Uit het wettelijk systeem vloeit voort, dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling er te allen tijde voor moeten zorgen dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Artikel 30 Begroting

De jaarlijkse bijdrage voor de reguliere taken en de opgaven wordt opgenomen in de begroting. De begroting bestaat dus uit twee delen.

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regeling geen aanpassing behoeft.

Concept

Artikel 31 Jaarrekening

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regelingen geen aanpassing behoeft.

Artikel 32 Wijziging en opheffing

Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling aan te passen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. Alle deelnemende colleges besluiten over een voorstel tot wijziging van de regeling (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr). De regeling is gewijzigd wanneer tweederde van het aantal deelnemende gemeenten daartoe heeft besloten. De wijziging bevat het moment van inwerkingtreding.

Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid 2 van de Wgr.

Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd.
In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat.

Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling ‘Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen’.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan.

Artikel 34 Liquidatie

Concept

Als de deelnemende gemeenten besluiten tot opheffing van de regeling, dan besluit het algemeen bestuur tot liquidatie. Dit stelt een liquidatieplan vast. De raden worden in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. Als het openbaar lichaam op haar rustende verplichtingen is nagekomen en er blijft een batig saldo over, dan wordt dit batig saldo aan de hand van de gehanteerde verdeelsleutel, zoals vastgelegd in het liquidatieplan, aan gemeenten uitgekeerd. Resteert een negatief saldo, dan zijn gemeenten naar rato van de gehanteerde verdeelsleutel gehouden deze verplichtingen op zich te nemen. Het openbaar lichaam blijft bestaan, zolang dat voor liquidatie noodzakelijk is (art. 9 lid 3 Wgr).

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

Geen toelichting nodig.

Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.

Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur..

Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal
(in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is hiermee belast, omdat zij de statutaire vestigingsplaats is van het openbaar lichaam.

Concept

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

Geen toelichting nodig.

Concept

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

27 maart 2024

Geachte leden van het college en de raad,

In verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) moet ook de Gemeenschappelijke regeling van de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen (h.o.d.n. Groene Metropool Regio) worden aangepast. Op 6 maart 2023 vond vanuit de GMR een webinar plaats voor alle raden waar tekst en uitleg is gegeven over de wijzigingen en vragen konden worden gesteld. Vervolgens zijn op 27 maart 2023 informatiesessies georganiseerd voor de gemeenteraden in de regio Arnhem en parallel in het Rijk van Nijmegen. Daar is de wijziging van de regeling, en de keuzes die hieraan ten grondslag liggen, inhoudelijk besproken. Er zijn toen wensen vanuit de raden geïnventariseerd.

Dit proces heeft uiteindelijke geleid tot een concept wijzigingsvoorstel dat op 18 december 2023 aan de gemeenten is gezonden, zodat de gemeenteraden de gelegenheid kregen een zienswijze te geven. Een drietal raden van de deelnemende gemeenten hebben een inhoudelijke zienswijze kenbaar gemaakt. In dit document wordt een reactie gegeven op die zienswijze.

Zienswijzeproces

In overeenstemming met de planning zijn de noodzakelijke zienswijzen door de gemeenteraden verstrekt.

In onderstaand schema treft u het overzicht.

	Gemeente	**Zienwijze Inhoudelijk?**	**Besluitvorming gemeenteraad**
1	Arnhem	**ja**	Raad 28 februari
2	Berg en Dal	Geen	Raad 8 februari
3	Beuningen	Geen	Raad 30 januari
4	Doesburg	Geen	Raad 21 december
5	Druten	Geen	Raad 25 januari
6	Duiven	Geen	Raad 27 februari
7	Heumen	Geen	Raad 1 februari
8	Lingewaard	Geen	*Brief 2 februari 2024*
9	Montferland	Geen	Raad 18 januari
10	Mook en Middelaar	Geen	Raad 1 februari
11	Nijmegen	Geen	Raad 31 januari
12	Overbetuwe	**ja**	Raad 20 januari
13	Renkum	Geen	Raad 31 januari
14	Rheden	**ja**	Raad 28 februari
15	Rozendaal	*nee*	*Raad 19 maart*
16	Westervoort	Geen	Raad 29 januari
17	Wijchen	Geen	Raad 1 februari
18	Zevenaar	Geen	Raad 28 februari

Omdat drie gemeenteraden een inhoudelijke zienswijze hebben gegeven, betekent dit dat, alvorens het besluitvormingsproces wordt voortgezet, het algemeen bestuur een oordeel geeft over de ontvangen zienswijzen. Het eindvoorstel wordt vervolgens aan de colleges aangeboden voor verdere besluitvorming.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Vervolgproces

- Maart/april2024: opstellen zienswijzenota en eventuele verwerking van de zienswijze door de GMR.
- Mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR.
- Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming wordt gevraagd.
- Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast.
-

Zienswijzen en reactie op de zienswijzen

Gemeente Overbetuwe

De raad verzoekt u om in het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volgende punten op te nemen:

1. *Dat de deelnemende raden vooruitlopend op de conceptbegroting voor het einde van het daaraan voorafgaande jaar (november/december) een kaderbrief ontvangen.*

   Reactie: Bij het opstellen van het informatieprotocol medio 2021, zijn raden in de gelegenheid gesteld een reactie op het concept-informatieprotocol in te dienen. Destijds is door enkele gemeente aangegeven dat een jaarlijkse kadernota c.q. duidelijke afspraken over het proces van de jaarlijkse herijking van de opgave, worden gemist.
   Ons inziens is het voor deze samenwerking passend dat er geen gebruik wordt gemaakt van het instrument kadernota (of een andere nota met uitgangspunten voor de begroting). Binnen de samenwerking van de Groene Metropoolregio staat immers het werken aan door de regio zelf geformuleerde opgaven centraal. Daarbij merken we op dat in het informatieprotocol is vastgelegd hoe het proces tot vaststelling van de regionale agenda verloopt. Tot slot kan worden opgemerkt dat het DB jaarlijks een financieel spoorboekje vaststelt, gebaseerd op de wettelijke bepalingen en de Gemeenschappelijke Regeling. Hierin staat ook opgenomen dat het DB jaarlijks, conform artikel 34b Wgr, de gemeenten tijdig informeert over de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen voor het komende jaar. Deze brief kunnen de gemeenten gebruiken in het eigen begrotingsproces.

2. *Dat de deelnemende raden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze op de kaderbrief in te dienen.*

   Reactie: Op de regionale agenda kunnen zienswijze naar voren worden gebracht. Dit volgt uit artikel 30 vierde lid van de regeling (en de betreffende bepalingen uit de Wgr).

3. *Dat de conceptbegroting vóór 1 april aan de raden wordt toegestuurd in plaats van de termijn van 15 april zoals in artikel 30, tweede lid van de regeling staat vermeld, zodat de zienswijze tijdig voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld en ingediend.*

   Reactie: *Zie voor de reactie hierop onder punt 5.*

4. *Dat om dezelfde reden voor de voorlopige jaarrekening dezelfde indieningstermijn wordt gehanteerd als voor de conceptbegroting (vóór 1 april) in plaats van de verwijzing in artikel 31, tweede lid van de regeling naar de termijn genoemd in artikel 34b van de Wgr (30 april). Gelijktijdige indienen van de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening maakt gelijktijdige behandeling van de stukken voor het zomerreces mogelijk. Dat de datum van 1 april voor de leesbaarheid wordt opgenomen in artikel 31, tweede lid van de regeling.*

   Reactie: Bij het opstellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling heeft een verwijzing naar de wet de voorkeur. Hierdoor hoeft de Gemeenschappelijke Regeling bij een (beperkte) wetswijziging niet ook te wijzigen. In de praktijk zijn er afspraken gemaakt in het jaarlijkse

financiële spoorboekje wordt - daar waar het kan – rekening gehouden met de wensen van de deelnemers.

5. *Dat voor de voorlopige jaarrekening een ruimere zienswijzetermijn wordt gehanteerd dan de gewijzigde termijn van 8 weken genoemd in artikel 31, derde lid van de regeling, omdat het geven van een zienswijze binnen 8 weken gelet op de gemeentelijke vergadercyclus niet haalbaar is. Dit geldt temeer als de indieningstermijn voor de voorlopige jaarrekening niet wordt gewijzigd. Het vervroegen van de indieningsdatum zoals hierboven onder 4 staat vermeld, biedt ruimte voor het hanteren van een ruimere zienswijzetermijn dan 8 weken.*

   Reactie: Wij realiseren ons dat de cyclus van zienswijze op financiële stukken van gemeenschappelijke regelingen altijd onder druk staat. Het creëren van ruimte voor de één gaat ten koste van ruimte voor de ander.
   Het moet voor het samenwerkingsverband mogelijk zijn om, na een zorgvuldige voorbereiding, over de concept stukken intern (in DB en AB) te besluiten, de zienswijzen te beoordelen en ter besluitvorming voor te leggen aan het DB en AB. Anderzijds moet het voor de deelnemende gemeenten mogelijk zijn om de concepten te beoordelen en de raden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen.
   Van belang daarbij is dat er niet te vroeg begonnen wordt met de voorbereiding, zodat actuele ontwikkelingen en cijfers (meevallers/tegenvallers) meegenomen kunnen worden. Ook is het van groot belang de vastgestelde stukken tijdig, zoals in de Wgr is vastgelegd, aan de provincie kunnen worden aangeboden. Wij proberen daar een goede middenweg in te vinden en gaan tijdig met de gemeenten in gesprek om dit proces zo soepel mogelijk te laten verlopen. De wijziging van de Wgr heeft voor wat betreft de begroting al meer ruimte gecreëerd.

6. *Dat in het kader van de actieve informatieplicht de agenda's en stukken van de vergaderingen van het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen voorafgaand digitaal via de griffies aan de raden wordt gestuurd zoals dat ook voor de aangesloten gemeenten gebruikelijk is op grond van de gemeentewet en de wet open overheid;*

   Reactie: Voor het AB is dit al geregeld in artikel 18, derde lid van de regeling. Voor het DB in het vijfde lid van dat artikel. Overigens volgt uit de Wet open overheid (Woo), vanaf het moment dat de betreffende bepaling in werking treedt, dat alleen de agenda en besluitenlijst van het DB openbaar gemaakt moet worden. Agenda's van DB-vergaderingen worden uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo). Dit is vergelijkbaar met de wijze waarop dit met colleges in de gemeenten gebeurt (zie ook de reactie bij de gemeente Rheden).

7. *Dat de raad jaarlijks middels een verslag wordt geïnformeerd over de klachtafhandeling zoals bedoeld in artikel 25 van de regeling. Deze informatieplicht kan worden opgenomen in artikel 25 van de regeling of in het informatieprotocol dat conform artikel 18, vierde lid van de regeling vooraf voor zienswijzen naar de raden wordt gestuurd.*

   Reactie: De ervaring van de afgelopen jaren is dat er niet of nauwelijks klachten ingediend worden bij de daarvoor aangewezen instantie over de Groene Metropoolregio. Een apart verslag maken streeft naar onze mening het doel voorbij. We hebben ervoor gekozen om de terugkoppeling van de klachtafhandeling op te nemen in het jaarverslag, zodat de deelnemers kennis kunnen nemen van de klachtafhandeling.

8. *Dat in artikel 33, achtste lid (uittreding) het woordje 'eveneens' wordt verwijderd en achter het zinsdeel "(afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave") wordt toegevoegd: "waaraan de uittredende gemeente deelneemt".*

   Reactie: zie hiervoor de reactie op de eerste kanttekening van de gemeente Rheden.

Gemeente Arnhem

Deze wijziging heeft als doel om de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. De keuzes en afwegingen die u gemaakt heeft om hier gevolg aan te geven maakt u voldoende inzichtelijk in de aanbiedingsbrief en de meegestuurde documenten. We hebben hier nog enkele opmerkingen over:

1. *In uw brief schrijft u onder het punt **1. Besluiten waarvan van de raad zienswijze wordt gevraagd** op pagina 2 het volgende:*

Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op louter interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het opnemen van een bepaling dat alle besluiten of besluiten "die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben" aan de raden worden voorgelegd, ligt daarom niet voor de hand. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij voorliggende gevallen ook doen.
Reactie Arnhem: We gaan er van uit dat u hiermee het volgende bedoelt. In de GR is geregeld dat de gemeenten geen bevoegdheden overdragen aan de GMR. Dit houdt in dat de gemeenteraden van de regiogemeenten sowieso zelf gaan over besluiten met een aanzienlijk politiek of financieel belang.

Reactie: Uw uitleg over de passage is correct.

2. *In uw brief schrijft u onder punt 2. **Inlichtingen aan de raden van de deelnemers** op pagina 3 het volgende:*

Ook zal het informatieprotocol voorafgaande aan de vaststelling, zie onder punt 1, voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. Hiermee wil het AB recht doen aan hetgeen in de wet staat vermeld, maar zich niet zo vastleggen dat nieuwe mogelijkheden van digitale verstrekking niet gebruikt kunnen worden in verband met een gedetailleerde bepaling in de regeling.
Reactie: We gaan er van uit dat u met de tweede zin het volgende bedoelt: U maakt de bepalingen niet te strikt maakt om ervoor te zorgen dat u straks ruimte heeft om ook op andere manieren dan nu gebruikelijk is informatie naar de raden te sturen, zonder dat u dan de regeling weer hoeft te wijzigen.

Mocht u deze punten anders uitleggen dan hierboven door ons geschetst, wilt u ons daar dan over informeren?

Reactie: Ook hier klopt uw uitleg. Door in een informatieprotocol vast te leggen hoe stukken worden verstrekt, hoeft de regeling niet elke keer te worden gewijzigd wanneer zich nieuwe (digitale) mogelijkheden aandienen om stukken te verstrekken (nu veelal IBabs) of wanneer nieuwe inzichten ontstaan over het verstrekken van stukken.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Gemeenteraad Rheden

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 27 februari 2024 besloten heeft een positieve zienswijze te geven op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen.

Met een viertal kanttekeningen:

- *Inzake de uittredingskosten ten laste van de uittredende gemeente constateren wij dat een deel van de oorspronkelijk opgesomde uittredingskosten lijkt te zijn vervallen. Dit betreft o.a. de kosten van onderzoeken en de kosten van de inzet van een onafhankelijk deskundige. Wij zouden graag dit lid van het artikel weer opgenomen zien.*

  Reactie: Dank voor scherpe blik. In het voorontwerp was er abusievelijk een artikellid weggevallen in artikel 33 dat wel in de uittredingsregeling stond. In het voorliggende ontwerp is dit artikellid er weer tussengevoegd:

  > "8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een Quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden."

- *De bijzondere positie van, en bijdrageverrekening met, de gemeente Mook en Middelaar verdient o.i. een nadere uitleg in de toelichting (bij artikel 29.3).*

  Reactie: De gewenste nadere uitleg staat los van de wijzigingen die we op grond van de Wgr moeten worden doorgevoerd. De onderbouwing is opgenomen in het Bedrijfsplan Groene Metropoolregio. Wij verwijzen hierbij naar de (Rhedense) gemeenteraadsvergadering van 24 november 2020.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat er alsnog de bepaling wordt opgenomen waarin staat dat alle besluiten die een aanzienlijk financieel of politiek belang hebben aan de raden vooraf dienen te worden voorgelegd en de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze te geven.*

  Reactie:
  Zoals eerder vermeld levert een analyse van de agenda van het AB op dat – naast dat het AB voortgang monitort, coördineert en faciliteert (art. 9 GR) – de raden van de deelnemers over de belangrijkste onderwerpen waar het AB over beslist, de gelegenheid krijgen een zienswijze in te dienen. Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de Gemeenschappelijke Regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij gevallen die zich daarvoor lenen ook doen, maar de meeste (inhoudelijke) besluitvorming vindt plaats binnen de deelnemende gemeenten zelf. Het opnemen van de door de gemeenteraad van Rheden gewenste bepaling brengt het risico met zich dat er ongewenste vertraging in de besluitvorming plaats gaat vinden. Overigens merken wij op dat dit vraagstuk in het voorafgaande proces met de gemeenteraden nadrukkelijk is geagendeerd. Het advies is geworden om de zienswijzeprocedure van een aantal specifiek benoemde besluiten te blijven/gaan hanteren. Dit advies hebben wij overgenomen.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat agenda en besluitenlijst van het Dagelijks Bestuur altijd digitaal beschikbaar worden gesteld aan de raad en openbaar worden gemaakt, tenzij er een zwaarwegend belang is om dat niet te doen (bijvoorbeeld wanneer er bij een aanbesteding strategische keuzes openbaar zouden worden gemaakt of wanneer het om persoonlijke details van medewerkers gaat).*

  Reactie:
  In artikel 18 vijfde lid van de regeling wordt geregeld hoe omgegaan wordt met de agenda en de besluitenlijst van het DB. Hierbij staat een verwijzing naar de Woo om, indien de actieve informatieplicht ontstaat, hieraan te voldoen. Gestart is om – zoals eerder aangegeven - agenda's van DB-vergaderingen uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo) op de website te publiceren. Het DB heeft ook besloten om voor de vastgestelde besluitenlijst, conform de inspanningsverplichting Woo, te gaan handelen voor zover er zich geen weigeringsgronden in het kader van de Woo voordoen.

Conclusie

Het algemeen bestuur dankt de deelnemende gemeenten voor hun zienswijze. Concreet hebben wij het voorstel aangepast door een achtste lid tussen te voegen (en de opvolgende leden te vernummeren) in artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling. Voor het overige hebben wij met onze reactie nader uitleg gegeven en ons standpunt over de ingebrachte zienswijzen toegelicht.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Carol van Eert	5 Bestuur & Veiligheid	17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
14 mei 2024		3

rol raad
Zienswijze

Voorbereidende vergadering	agendapunt
11 juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Zienswijze op Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen naar aanleiding van uittreding Montferland.

INHOUD VOORSTEL

- Kennisnemen van het besluit van het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de rapportage van de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van uittreding van de gemeente Montferland, waarin de hoogte van de uittredingsvergoeding op € 9.611,00 is vastgesteld;
- de herziening van de Gemeenschappelijke Regeling gericht op de feitelijke uittreding van Montferland per 31 december 2024 in gang zetten door de gewijzigde regeling aan de raad voor te leggen voor het ophalen van een zienwijze conform de voorgeschreven procedure in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
- Een positieve zienswijze te geven op de aanpak van de uittreding van Montferland en de voorgestelde wijziging in de gemeenschappelijke regeling. Gemeente Rheden verneemt graag de uitkomsten van de evaluatie van de uittredingsrichtlijnen.

1 Wat is de aanleiding?

De gemeente Montferland heeft een formeel verzoek tot uittreding ingediend.
Op basis van de Richtlijnen uittreding gemeenschappelijke regeling Arnhem – Nijmegen is een planning opgesteld die gericht is op beëindiging van het lidmaatschap per 31 december 2024.
De uittreding heeft financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. En vraagt om een tekstuele aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling.
De GMR heeft aan een externe bureau opdracht gegeven om, samen met het regiobureau, de financiële, juridische, personele en organisatorische gevolgen van de uittreding in kaart te brengen. Deze rapportage vormt de basis voor de uittredingsvergoeding. De kosten voor deze opdracht zijn voor rekening van de uittredende gemeente.

2 Bevindingen

De rapportage van het externe bureau komt tot de conclusie dat het vertrek van de gemeente Montferland per 31 december 2024 niet leidt tot aantoonbare (structurele) overcapaciteit als bedoeld in de "Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen" en daarom geen grondslag is om een uittredingsvergoeding vast te stellen.
Naar aanleiding hiervan heeft de GMR besloten te onderzoeken of de Richtlijnen, zoals deze bij de start van de regionale samenwerking (2021) zijn vastgesteld om verbetering vragen.
Met de uittreding zijn daarnaast incidentele kosten gemoeid en tevens ontvangt Montferland een deel van de algemene reserve. Per saldo dient Montferland hiervoor € 9.611 te vergoeden aan de GMR.

3 Aanpassing GR

De door de uittreding noodzakelijke aanpassing van de gemeenschappelijke regeling is, na raadpleging van het algemeen bestuur, door het dagelijks bestuur van de GMR ter vaststelling toegestuurd aan de colleges van de overige deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling.

De besluitvorming door de Colleges kan de uittreding van de gemeente Montferland niet blokkeren, maar de wijziging van de gemeenschappelijke regeling moet wel de procedure als bedoeld in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) doorlopen. Dit betekent dat deze wijziging van de regeling om twee rondes vraagt langs de gemeenteraad. De eerste ronde betreft de mogelijkheid voor de raad om een zienswijze in te dienen over het ontwerp wijzigingsbesluit op grond van artikel 1 lid 3 van de Wgr. De tweede ronde betreft het vragen om toestemming van de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 4 van de Wgr om het definitieve wijzigingsbesluit vast te kunnen stellen.

De voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling voorziet in het schrappen van de gemeente Montferland in de aanhef van de regeling. Voor het overige blijft de gemeenschappelijke regeling ongewijzigd.

Onze zienswijze:
Gemeente Rheden geeft een positieve zienswijze op de aanpak van de uittreding van Montferland en de voorgestelde wijziging in de gemeenschappelijke regeling. Gemeente Rheden verneemt graag de uitkomsten van de evaluatie van de uittredingsrichtlijnen.

4 Wat willen wij bereiken?

Een actuele gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Het totale prijsverhogende effect van de uittreding van Montferland voor de achterblijvende gemeenten bedraagt ca € 0,30 per inwoner. Voor Rheden komt dit neer op ca € 13.000. De Groene Metropoolregio heeft deze kostenverhoging verwerkt in haar ontwerp Regionale Agenda 2025-2028 en is daarin opgevangen in de kosten voor het regio-bureau.

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Lasten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

De stijging is verwerkt in de GMR-voorstellen voor de nieuwe Regionale Agenda 2025-2028 en bijbehorende begroting (en dus bijdragen per inwoner). De keuze die voorligt is of met het vertrek van Montferland de ambities moeten worden bijgesteld om zo een stijging van de inwonerbijdrage te matigen.

Opmerking1: Montferland doet voor het jaar 2024 nog in 3 opgaves mee aan de regionale samenwerking Groene Metropoolregio. Aan het einde van dat jaar wordt de jaarrekening opgemaakt van het regiobureau en de opgaven. Montferland deelt dan uiteraard nog mee in het (positief of negatief) resultaat.
Opmerking2: De algemene reserve van de GMR dient na uitkering aan Montferland na 2024 weer op niveau gebracht te worden.

6 Wat zijn de risico's?

Het aantal deelnemers aan de GMR daalt met de uittreding Montferland (36.873 inwoners van de in totaal 809.161 inwoners). En daarmee het (financieel) draagvlak. Dit is een relatief gering effect.

7 Draagvlak en communicatie

Er is eensgezindheid over de uitredingskosten. Geen verdere communicatie nodig.

8 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Een evalutie van dit besluit is niet van toepassing.

De Steeg, 27 juni 2024

BIJLAGEN

1. 2024-GMDB-20 Aanbiedingsbrief wijziging GR uittreding Montferland 17 gemeenten
2. Besluit tot Wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem – Nijmegen
3. Concept brief aan bestuur GMR.

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 mei 2024;

b e s l u i t :
- een positieve zienswijze te geven op de aanpak van de uittreding van Montferland en de voorgestelde wijziging in de gemeenschappelijke regeling. Gemeente Rheden verneemt graag de uitkomsten van de evaluatie van de uittredingsrichtlijnen

- en het college opdracht te geven deze zienswijze ter kennis te brengen aan het DB van de regio conform bijgaand concept (Bijlage 3).

De Steeg, 27 juni 2024

De raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.

Dagelijks Bestuur
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. de heer drs. H.M.F. Bruls

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

datum	Ons kenmerk	uw brief/kenmerk
28 juni 2024		d.d. 15 april 2024

behandeld door	Doorkiesnummer	bijlage(n)
R. de Ruig		-

Onderwerp
zienswijze op het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen i.v.m. de uittreding van gemeente Montferland

Geachte voorzitter,
Geachte leden,

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in haar vergadering van 27 juni 2024 besloten heeft een positieve zienswijze te geven op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen i.v.m. de uittreding van de gemeente Montferland.
Concreet betekent dit dat de gemeenteraad instemt met de voorgestelde mutatie.
Gemeente Rheden verneemt graag de uitkomsten van de evaluatie van de uittredingsrichtlijnen.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

CONCEPT

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 januari 2021 een Gemeenschappelijk regeling Regio Arnhem-Nijmegen hebben getroffen waarmee het openbaar lichaam de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is opgericht;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland wenst uit te treden uit deze regeling;

gelet op:
de Wet gemeenschappelijke regelingen;
de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Uit de aanhef wordt Montferland geschrapt en komt te luiden:
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Artikel 2 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na bekendmaking.

Artikel 3 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als derde wijzigingsbesluit van de “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Arnhem

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem

Ondertekend op …… te ……

J.H. de Baas
Secretaris

A. Marcouch
Burgemeester

Berg en Dal

Het college van burgemeester en wethouders van Berg en Dal

Ondertekend op …… te ……

E. van der Velde
Secretaris

M. Slinkman
Burgemeester

Beuningen

Het college van burgemeester en wethouders van Beuningen

Ondertekend op …… te ……

D. Kocken
Secretaris

D. Bergman
Burgemeester

Doesburg

Het college van burgemeester en wethouders van Doesburg

Ondertekend op …… te ……

P. Werkman
Secretaris

L. van der Meijs - van de Laar
Burgemeester

Druten

Het college van burgemeester en wethouders van Druten

Ondertekend op …… te ……

B. Janssen
Secretaris

S. Sengers
Burgemeester

Duiven

Het college van burgemeester en wethouders van Duiven

Ondertekend op …… te ……

B. Brinkman
Secretaris

H. Hieltjes
Burgemeester

Heumen

Het college van burgemeester en wethouders van Heumen

Ondertekend op …… te ……

J. de Graaf
Secretaris

J. Minses
Burgemeester

Lingewaard

Het college van burgemeester en wethouders van Lingewaard

Ondertekend op …… te ……

drs. I.P. van der Valk
Secretaris

dr. P.T.A.M. Kalfs
Burgemeester

Mook en Middelaar

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar

Ondertekend op …… te ……

W. Mariman
Secretaris

mr. drs. W. Gradisen
Burgemeester

Nijmegen

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Ondertekend op …… te ……

drs. A.P.W. van de Klift
Secretaris

drs. H.M.F. Bruls
Burgemeester

Overbetuwe

Het college van burgemeester en wethouders van Overbetuwe

Ondertekend op …… te ……

P.J.E. Breukers
Secretaris

R.P. Hoytink - Roubous
Burgemeester

Renkum

Het college van burgemeester en wethouders van Renkum

Ondertekend op …… te ……

M. Wagener
Secretaris

A. Schaap
Burgemeester

Rheden

Het college van burgemeester en wethouders van Rheden

Ondertekend op …… te ……

B. Drewes
Secretaris

C. van Eert
Burgemeester

Rozendaal

Het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal

Ondertekend op …… te ……

B. Pelgrum
Secretaris

drs. E. Weststeijn
Burgemeester

Westervoort

Het college van burgemeester en wethouders van Westervoort

Ondertekend op …… te ……

M. Sluiter
Secretaris

A. van Hout
Burgemeester

Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

Ondertekend op …… te ……

J. Hendrix
Secretaris

R. Helmer-Englebert
Burgemeester

Zevenaar

Het college van burgemeester en wethouders van Zevenaar

Ondertekend op …… te ……

D. Jansen
Secretaris

L. van Riswijk
Burgemeester

Toelichting bij het tweede wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland heeft besloten om uit te willen treden. Dit betekent dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland als deelnemer aan de regeling moet worden geschrapt. Hiervoor moet de regeling worden gewijzigd.

Aan colleges van de deelnemende gemeenten
in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
(m.u.v. het college van Montferland).

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-20
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46736374

Onderwerp: wijziging gemeenschappelijke regeling uittreding Montferland.

Geacht college,

Inleiding
Het is u bekend dat de het college van Montferland heeft laten weten dat zij de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio wenst te beëindigen. In haar vergadering van 10 april jl. heeft het algemeen bestuur de hoogte van de uittredingsvergoeding vastgesteld, conform de daarvoor door het algemeen bestuur vastgestelde Richtlijnen.

Aanpassing gemeenschappelijke regeling
De volgende stap is dat het algemeen bestuur een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voorstelt aan de overige deelnemende gemeenten. Dit voorstel is ook op 10 april jl. geaccordeerd. Hierbij bieden wij u de aanpassing aan. De wijziging van de gemeenschappelijke regeling voorziet in het schrappen van de gemeente Montferland in de aanhef van de regeling. Voor het overige blijft de gemeenschappelijke regeling ongewijzigd.

De te zetten stappen
Analoog als de recente herziening van de gemeenschappelijke regeling als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling vraagt de procedure om de volgende stappen:
- stap 1: Eerst vraagt het college de gemeenteraad om een zienswijze
- stap 2: Uw college vraagt de gemeenteraad om toestemming om de regeling te mogen wijzigen.
We merken hierbij op dat genoemde Richtlijn voorschrijft dat de besluitvorming slechts betrekking kan hebben op aspecten van de nieuwe regeling en de uittreding van Montferland niet kan blokkeren.

Graag ontvangen wij van u de zienswijze van uw gemeenteraad. Na beoordeling van de 17 zienswijzen, voor zover dat noodzakelijk is, bieden wij u de wijziging aan om vervolgens uw gemeenteraad toestemming te vragen.

De uittreding van Montferland vindt plaats per 31 december 2024. Dit betekent dat er voldoende tijd is voor de noodzakelijke stappen. Graag ontvangen wij de zienswijze van uw gemeenteraad voor het zomerreces.

Afrondend
Nadere informatie over dit voorstel kunt verkrijgen bij Henk van den Berg. Eventuele juridische vragen zal hij doorgeleiden naar de ambtelijke werkgroep.

Datum: 15 april 2024
Ons kenmerk: 2024-GMDB-20

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Bijlage: derde wijziging gemeenschappelijke regeling

i.a.a.: regiocoördinatoren, 18 griffies, werkgroep, secretaris RAC, adviseur regionale samenwerking.

gemeente Rheden

Directieteam

Dossiernummer	3445
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 mei 2024
Agendapunt	
Titel	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio ivm uittreding Montferland.
Organisatieonderdeel	Gemeente Rheden - Bespreekstukken
Eigenaar	Ruig, Rick de
Portefeuillehouder	Carol van Eert
Begrotingsprogramma	
Soort voorstel	
Embargo	
Aantal bijlagen	
Datum besluit	
Datum archivering zaaksysteem	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Directieteam	**2 mei 2024**
Collegevergadering openbaar	8 mei 2024

Voorgesteld besluit

Aan de Raad voor te stellen om:

- Kennisnemen van het besluit van het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de rapportage van de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van uittreding van de gemeente Montferland, waarin de hoogte van de uittredingsvergoeding op € 9.611,00 is vastgesteld;
- Een positieve zienswijze te geven op de aanpak van de uittreding van Montferland en de voorgestelde wijziging in de gemeenschappelijke regeling. Gemeente Rheden verneemt graag de uitkomsten van de evaluatie van de uittredingsrichtlijnen.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	Draagt bij aan Global Goal(s)
Carol van Eert	1 Economische Ontwikkeling 2 Welzijn 3 Gebiedsontwikkeling 4 Duurzaamheid 5 Bestuur & Veiligheid	17. Partnership

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
08 mei 2023	12	(4)

rol raad	soort document
Zienswijze	Raadsvoorstel en -besluit

Voorbereidende vergadering	agendapunt
11juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen: Ontwerp Regionale Agenda & Begroting 2025-2028

INHOUD VOORSTEL
Aan de Raad wordt voorgesteld om:
- een positieve zienswijze te geven op de ontwerp Regionale Agenda 2025-2028 en de concept Begroting 2025-2028 en in de Kadernota 2025 een bijdrage van € 439.000 (incl. TEB) op te nemen.
- In te stemmen met een indexering van de bijdrage per inwoner aan The Economic Board.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

In 2020 heeft de gemeenteraad van de gemeente Rheden ingestemd met de instelling van de *Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*. Ook is ingestemd met het visiedocument *Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio*, als basis voor de profilering van de regio en de gemeenschappelijke opgaven in de Regionale Agenda. Op 01 januari 2021 is de Groene Metropoolregio formeel gestart.
In uw raadsvergadering van 29 november 2022 heeft U ingestemd met de Regionale Agenda 2023-2024 en de deelname aan 5 opgave-overeenkomsten voor een periode van 2 jaar (conform uw amendement van 28 juni 2022). Deze periode loopt eind 2024 af.
De in de GMR samenwerkende gemeenten hebben een geactualiseerde 4-jarige ontwerp Regionale Agenda 2025-2028 opgesteld. Deelnemende gemeenten wordt gevraagd zich voor een periode van 4 jaar aan de Regionale Agenda en de opgaves en speerpunten daarbinnen te committeren.
Conform de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling en de Wgr, worden de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de ontwerp Regionale Agenda en de concept-begroting.

Met het geven van uw zienswijze wordt recht gedaan aan de afspraken zoals die zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.

2 Wat is de aanleiding?

Op 10 april 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de Groene Metropool Arnhem – Nijmegen de ontwerp Regionale Agenda en concept-begroting 2025-2028 vastgesteld. Gemeenten worden gevraagd om vóór 30 juli 2023 hun zienswijze kenbaar te maken. Vaststelling van de Regionale Agenda en begroting vindt plaats in het algemeen bestuur van 11 september 2024.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
- De WGR en de Gemeentewet
- Besluit Begroting en Verantwoording, (BBV).
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden gemeente Rheden
- Visiedocument Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio
- Verstedelijkingsstrategie ANF
- GMR Regio arrangement
- Novex Ontwikkelperpsectief
- Raadsbesluit 24 november 2020 Versterking Regionale Samenwerking (o.a. subsidiering TEB t/m 2025 a €1,00 per inwoner)
- Raadsbesluit 29 november 2022 inzake instemming Regionale Agenda 2023-2024 en deelname aan 5 opgave-overeenkomsten voor een periode van 2 jaar.

4 Wat willen wij bereiken?

Er is een enorme druk op de regio om te wonen, te werken, te bezoeken, te studeren en te ontspannen. En tegelijkertijd is er de zorg voor onze natuurlijke omgeving, die daarbij voor eco-systeemdiensten zoals vruchtbare bodem, (drink)water, schone lucht en biodiversiteit zorgt. Daarom moeten we gezamenlijk investeren in woningbouw, energie, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid, leefbaarheid, natuur & landschap, recreatie en toerisme.

De regio heeft te maken met veel ruimtelijke opgaven en transities die niet los van elkaar gezien kunnen worden. De ruimte in onze regio is schaars, onze middelen zijn beperkt en de verschillende opgaven hebben effect op elkaar. Voor een optimale ruimtelijke ordening hebben wij de regio en de andere overheden nodig.
Het gaat daarbij om maatregelen ter bescherming en versterking van de natuur, het veiligstellen van drinkwatervoorraden, het in toom houden van onze rivieren, maar ook om de verdroging aan te pakken. Het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Er is ruimte nodig voor bedrijvigheid, voor woningen en ruimte om de bereikbaarheid te garanderen. Daarbij stelt het huidige energienetwerk (netcongestie) ons voor grote uitdagingen die om slimme gezamenlijke keuzes vragen.

De accenten en kernwaarden van Rheden lijken daarbij met name te liggen op:

- Natuurversterking en biodiversiteit (o.a. gebiedsontwikkeling HBFO, herstel Beekdalen, Havikerpoort, door-ontwikkeling Rivierklimaatpark IJsselpoort, Veluwe-Alliantie -Masterplan Veluwezoom en het Masterplan Toerisme en Recreatie Veluwezoom);
- Realisatie van vitale kernen en verbetering leefbaarheid met een focus op Velp-zuid, Rheden, Dieren-Stenfert;
- Kansen benutten voor transformatie van verouderde bedrijfsterreinen in gevoelige omgeving en ruimte voor passende nieuwe economische activiteiten.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

<u>Ontwerp GMR Regionale Agenda</u>
De Regionale Agenda 2025-2028 bouwt voort op de eerdere jaargangen en kent dezelfde 5 kernopgaven:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie).

In de eerste jaren van het bestaan van de GMR is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de regionale agenda's voorheen de focus op beleidsontwikkeling, onderzoek en planvorming. In diverse plannen, zoals het regioarrangement en NOVEX ontwikkel-perspectief, is samen met andere overheden, uitgebreid bepaald wat nodig is om op de toekomst voorbereid te zijn.

Voor de periode 2025-2028 ligt de focus op uitvoering. Dat doet de GMR niet zelf. De uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. De GMR ondersteunt die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, en door de regionale agenda in te brengen in het programma NOVEX en andere samenwerkingen.

De geactualiseerde inhoud van de opgaven is na een intensief proces binnen de opgaven tot stand gekomen. De agenda omvat de regionale ambities voor de komende 4 jaar. Binnen de opgaven zijn speerpunten benoemd die bij enkele opgaven zijn gewijzigd ten opzichte van de regionale agenda 2023-2024.

<u>Concept-begroting 2025-2028.</u>
De concept begroting 2025 ev is gebaseerd op de regionale agenda 2025-2028. De conceptbegroting vormt daarmee de financiële vertaling van de opgenomen ambities zoals ze door de betrokken gemeentelijke bestuurders via de bestuurlijke platforms zijn gepresenteerd aan het regionaal bestuur. Opgemerkt moet worden dat door de uittreding van Montferland, bij een gelijkblijvende regionale ambitie, de bijdrage per inwoner in principe met € 0,30 stijgt.
De GMR hanteert voor de loon/prijs-indexatie de BRN-norm (Begrotingsrichtlijn regio Nijmegen). Deze bedraagt voor 2025 6,54%. De gemeente Rheden vraagt aan de gemeenschappelijke regelingen waarin zij participeert om de indexatie 2025 te beperken tot maximaal € 4,18%.

De geraamde inwonerbijdrage voor 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt **€ 9,01** (tov 2024 een verhoging met € 5,38%).
De gemeentelijke bijdrage 2025 van € 9,01 per inwoners bestaat uit de kosten van het regiobureau ten bedrage van € 2,77 per inwoner en het overige deel € 6,24 betreft de kosten van de opgaven. In het bedrag van het regiobureau is het effect van uittreding Montferland opgevangen als ook de kosten voor programmamanagement Regio Deal "Gezonde groene groei". In de GMR-begroting 2025 is de bijdrage aan The Economic Board voor de eerste maal geïndexeerd naar **€ 1,04** per inwoner. Een stijging met 4% tov 2024. Overigens loopt het gemeentelijke commitment aan de TEB tot 2026. In het raadsvoorstel "Versterkte Regionale Samenwerking" 25 november 2020 heeft uw Raad besloten de bijdrage TEB voor vijf jaar vast te stellen op € 1,-.

6 Wat gaat het kosten?

Onze gemeentelijke financiële bijdrage aan de GMR is op basis van inwoneraantal en bestaat uit:
(a) een bijdrage aan het Regiobureau a € 2,77 per inwoner
(b) een bijdrage aan de vijf GMR-opgaven € 6,24 per inwoner
(c) een bijdrage aan de The Economic Board (TEB) via de GMR. € 1,04 per inwoner.

Bijdrage per inwoner	*2023*	*2024*	*2025*
Regiobureau	**€ 2,57**	**€ 2,71**	**€ 2,77**
Verbonden regio	€ 1,49	€ 1,58	€ 1,59
Productieve regio	€ 0,94	€ 1,05	€ 0,92
Circulaire regio	€ 0,91	€ 1,56	€ 1,63
Ontspannen regio	€ 0,62	€ 0,66	€ 0,92
Groene groeiregio	€ 0,94	€ 0,99	€ 1,18
Subtotaal Opgaven	**€ 4,90**	**€ 5,84**	**€ 6,24**
Totaal voor 2023 / 2024	**€ 7,47**	**€ 8,55**	**€ 9,01**

De totale Rhedense bijdrage aan de GMR (incl. TEB) voor 2025 komt daarmee op €10,05 per inwoner of te wel ca **€ 439.000**.

In de kadernota worden deze gewijzigde financiële bijdragen meegenomen. De definitieve besluitvorming over deelname aan de GMR-opgaves zal plaatsvinden bij de begrotings-behandeling in november 2024.

	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Lasten (excl indexering 2026 ev)	€ 439.000	€ 439.000	€ 439.000	€ 439.000

7 Wat zijn de risico's?

Het kabinet is nog steeds demissionair. Onduidelijk is hoeveel middelen een nieuwe coalitie beschikbaar zal stellen voor onze regionale opgaves.
De Woondeal drijft grotendeels op de bijdragen van Rijk en provincie. Deze bijdragen zijn nog ongewis. Met het risico dat er niet meer procesgelden beschikbaar komen zal mogelijk geprioriteerd moeten worden in de ambities.
Gezien de slechte financiële positie van veel gemeenten bestaat het risico dat per opgave minder gemeenten deelnemen dan verwacht. Dit kan leiden tot hogere bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten danwel tot een reductie in ambities per opgave.

8 Voorstel voor Besluit

Op basis van het bovenstaande stellen wij uw raad voor om:

- een positieve zienswijze te geven op de ontwerp Regionale Agenda 2025-2028 en concept-begroting 2025-2028, inclusief de geïndexeerde bijdrage voor The Economic Board;
- met het verzoek de indexatie voor 2025 te beperken tot 4,18%
- en met de kanttekening dat de gemeentelijke financiële positie noodzaakt tot ingrijpende bezuinigingen die mogelijk ook de bijdrage aan de GMR zullen raken.

9 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Binnen de bestaande GMR-samenwerking bestaat, na uittreding van Montferland, nog steeds groot commitment voor de versterking van deze samenwerking. Ook het Rijk en de provincie moedigen de regionale samenwerking aan teneinde bovenlokale ruimtelijke vraagstukken zo optimaal mogelijk op te lossen.
In voorgaande jaren hebben de deelnemende gemeenten op een enkele uitzondering na ingetekend op alle opgaven voor de periode 2023-2024.

10 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Na behandeling in de raad worden de definitieve zienswijzen verstuurd aan het DB van de regio.

gemeente Rheden

11 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Aan dit besluit is geen evaluatie verbonden. Binnen de GMR wordt regelmatig geëvalueerd. Tevens wordt per kwartaal gemonitord.

De zienswijzen van de regiogemeenten worden door het AB van de GMR vertaald in een definitieve Regionale Agenda en Begroting 2025-2028. Daarover kan de raad zich in het najaar bij de begrotingsbehandeling uitspreken.

Velp, 08 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief GMR ontwerp regionale agenda 2025-2028
2. Regionale Agenda 2025-2028 GMR – AB 02042024 definitef(incl concept begroting)
3. GMR- Begrotingsrichtlijnen (BRN 2025)
4. Concept brf zienswijze Rheden naar GMR

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Aan de gemeenteraden en colleges van B&W
van de 18 gemeenten in de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-17
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028

Geacht college, geachte raad,

Met gepaste trots presenteren wij u de ontwerp-regionale agenda 2025-2028 inclusief conceptbegroting 2025-2028.

Dit is de derde regionale agenda van onze regionale samenwerking. Bij de behandeling van de regionale agenda 2023-2024 is de wens uitgesproken door (bijna) alle gemeenteraden om in het vervolg een vierjarige agenda te presenteren. De regionale agenda is opgebouwd uit de vijf opgaven en het regiobureau. De inhoud van de opgaven is na een intensief proces binnen het bestuurlijk platform tot stand gekomen. De opgaven kennen wederom speerpunten die bij enkele opgaven gewijzigd zijn ten opzichte van de huidige regionale agenda.

Onze regio staat voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit. We noemen dat groene groei. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die in de afgelopen drie jaren zijn gemaakt. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Deze regionale agenda en begroting vormen de komende vier jaren de basis voor de inzet van menskracht en middelen.

Wij vragen u
Aan u wordt gevraagd of u zich herkent in de (uitwerking van de) ambities en bijbehorende acties in de concept-regionale agenda 2025- 2028. Door de samenhang tussen de vijf integrale opgaven wordt het steeds minder logisch om aan één of meerdere opgaven niet deel te nemen. Deze agenda is dan ook een uitdrukkelijke uitnodiging om in te tekenen op alle opgaven.

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze in te dienen. We vragen u vóór 26 juli 2024 te reageren.

Inwonerbijdrage 2025
De inwonerbijdrage 2025 is opgebouwd uit de bijdrage voor het regiobureau (€ 2,77) en bijdragen voor de vijf inhoudelijke opgaven (gezamenlijk € 6,24). Daarmee komt de inwonerbijdrage voor 2025 uit op € 9,01.

Net als bij de begroting 2024 is bij het samenstellen van deze begroting gebruik gemaakt van de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2025 (bijlage 2).

Verdere procedure
Na de zienswijzeprocedure wordt de regionale agenda 2025-2028 inclusief begroting 2025-2028 op 11 september 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur. Voor dat moment ontvangen de gemeenteraden de op te stellen zienswijzennotitie. Zeventien gemeenten worden vervolgens uitgenodigd op de vijf opgaven in te tekenen voor een periode van vier jaar.

Het regiobureau biedt aan een actieve rol te spelen bij de behandeling van de regionale agenda en begroting door de gemeenteraad. U kunt hiervoor contact opnemen met Henk van den Berg.

Wij zien uw zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

H. Tiemens
secretaris

Bijlagen:
1. Ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028
2. Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN) 2025

in afschrift aan: regiocoördinatoren

Nijmegen

Begrotingsrichtlijnen

Regio Nijmegen

(BRN)

2025

Gemeente Nijmegen
Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen
November 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
Algemeen 3
Opdrachtgever 4
Procedure 4
1. Indexering gemeentelijke bijdrage 5
2. Uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025 8
2.1 Procedure aanbieden en vaststellen van de begroting 8
2.2 Financiële begrotingsuitgangspunten 8
2.3 Indexering van de gemeentelijke bijdrage 8
2.4 Financiering 9
3. Jaarrekening 2023 12
3.1 Algemeen 12
3.2 Resultaatbestemming 12
3.3 BTW compensatiefonds 12
3.4 WGR voorgeschreven termijnen 12
3.5 Planning besluitvorming jaarrekeningen 2023 & begroting 2025 13
4. Financiële en beleidsmatige kaders 2025 13
5. Begrotingswijzigingen 2023 en 2024 13
6. Managementrapportages 13
7. Begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028 15
7.1 Algemeen 15
7.2 BTW compensatiefonds 15
7.3 Risico's 15
7.4 WGR en termijnen 15
7.5 Planning besluitvorming GR-jaarrekening 2023 en GR-begroting 2025 16
7.6 Toelichting GR-en op kaderbrieven. 16
Bijlage 1 Inwonersaantallen. 17
Inwoneraantallen 17

Samenvatting

In de onderstaande tabellen geven we een overzicht van de indexeringspercentages en de vaste verhouding tussen de loonkosten en de materiele kosten op grond waarvan de indexeringspercentages zijn berekend. In het PFO van 28 november 2022 is deze afspraak om deze vaste verhouding tussen de loonkosten en de materiele kosten te hanteren, als onderdeel van de maatwerkafspraken voor deze instellingen, voor de komende 4 jaar gemaakt.

Voor de MGR en de MARN geldt het BRN-indexeringspercentage zoals we in deze richtlijn hebben berekend. Deze bedraagt voor het jaar 2025 **6,54%.** Voor de MGR geldt de algemene afspraak dat de gemeenten het volledige Participatiebudget één op één overhevelen naar de MGR. Enkele onderdelen van het Participatiebudget zijn vanaf het jaar 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering en zijn niet meer als zodanig herkenbaar. In de jaren 2023 en 2024 hanteren we regionaal de afspraak van het laatste bekende Participatiebudget en indexeren we dit over te dragen budget. Op dit moment is regionale besluitvorming over de bepaling van het over te hevelen Participatiebudget vanaf 2025 nog niet afgerond. Voorstel aan de raden in de regio is om vanaf 2025 het Participatiebudget te bepalen op basis van de Rijkscirculaires in combinatie met een landelijk ontwikkelde rekentool van Bureau Berenschot. In januari en februari 2024 verwachten we hierover besluitvorming van de raden in de regio. Zie voor de verdere afspraken en de werkwijze hetgeen is opgeschreven in paragraaf 2.4 bij de MGR.

Voor de verschilende GR-en worden de volgende indexeringspercentages voor het opstellen van de begroting 2025 gehanteerd:

Indexering 2025	GGD	VRGZ	ODRN
Rekenmethodiek	**GGD**	**VRGZ**	**ODRN**
Weginsfactor loon	0,78	0,70	0,84
Weginsfactor materieel	0,22	0,30	0,16
Totaal	**1,00**	**1,00**	**1,00**

Voorcalculatie 2025		Factor	GGD	Factor	VRGZ	Factor	ODRN
Loonindex	5,40%	0,78	4,21%	0,70	3,78%	0,84	4,54%
Materiële index	2,80%	0,22	0,62%	0,30	0,84%	0,16	0,45%
Totaal voorcalc. 2025			**4,83%**		**4,62%**		**4,98%**

Nacalculatie 2023		Factor	GGD		Factor	VRGZ		Factor	ODRN
Loonindex	9,92%	0,78	7,74%	11,76%	0,70	8,23%	9,06%	0,84	7,61%
Opgenomen in B2023 (BRN 2023)	2,00%	0,78	-1,56%	2,00%	0,70	-1,40%	2,00%	0,84	-1,68%
Opgenomen in B2024 over 2023 (bijgesteld)	7,92%	0,78	-6,18%	9,76%	0,70	-6,83%	7,31%	0,84	-6,14%
Materiële index		geen nacalculatie			geen nacalculatie			geen nacalculatie	
Totaal nacalc. 2023			**0,00%**			**0,00%**			**-0,21%**
Index begroting 2025			**4,83%**			**4,62%**			**4,77%**

Algemeen

De gemeenten in de Regio Nijmegen (vanaf 1-1-2016: Nijmegen, Wijchen, Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar, West Maas en Waal, Berg en Dal, Druten) hebben besloten dat vanaf 1 juli 2005 de begroting- en verantwoordingsproducten van een aantal Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) worden beoordeeld door de AGR (adviesfunctie GR-en), hierna ook te

noemen de adviesfunctie. De AGR is gepositioneerd bij de afdeling Financiën van de Gemeente Nijmegen. Inmiddels leveren verschillende regiogemeenten ondersteuning aan de gemeente Nijmegen bij het beoordelen van de stukken van de GR-en. De Adviesfunctie adviseert primair de deelnemende gemeenten en in het verlengde hiervan ook het Algemeen Bestuur (AB). De begrotingen en jaarrekeningen van de GR-en worden door de Adviesfunctie getoetst aan de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen (BRN). Deze richtlijnen worden in de verschillende colleges vastgesteld. Daarbij worden de financiële meerjarenposities en de risico´s van de GR-en beoordeeld.

De BRN bevatten de planning en de uitgangspunten die de GR-en kunnen hanteren bij het opstellen van de jaarrekening 2023 en de begroting 2025.
Het betreft de volgende GR-en:

- GGD-GZ (Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland Zuid)
- VRGZ (Veiligheidsregio Gelderland-Zuid)
- MARN (Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen)
- ODRN (Omgevingsdienst Regio Nijmegen)
- MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling)
- DRAN (Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen, nemen alleen BRN over, maar wordt niet beoordeeld)

Ook de planning qua besluitvorming voor de GR-en ten aanzien van een eventuele kaderbrief 2025, jaarrekening 2023 en de begroting 2025 is opgenomen in deze richtlijnen. Zie § 7.5.
De in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgenomen kaders voor de begroting en jaarrekening en de wetgeving inzake Gemeenschappelijke Regelingen zijn vanzelfsprekend van toepassing voor de GR-en.

Opdrachtgever

De opdrachtgever voor de samenstelling van de begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen is het Portefeuillehouders Financiën Overleg (PFO) regio Nijmegen. De Gemeenschappelijke regelingen GGD-GZ, de VRGZ, de ODRN en de DRAN kennen een bredere kring belanghebbenden dan alleen de regio Nijmegen. In de GGD-GZ en de VRGZ zijn naast de gemeenten uit de regio Nijmegen ook de gemeenten uit het Rivierenland opgenomen. Hierdoor is afgesproken dat de BRN ter beschikking worden gesteld aan de gemeenten in Rivierenland. Het PFO regio Nijmegen hecht eraan dat de gemeenten in Rivierenland kennisnemen van deze richtlijnen en zou het praktisch vinden wanneer de gemeenten in Rivierenland deze richtlijnen overnemen. Bereidheid tot nadere toelichting is altijd aanwezig (e-mail: gr-adviesfunctie@nijmegen.nl).
Door het vaststellen van de GR-begroting en GR-jaarrekening in het AB van elke GR worden de uitgangspunten van deze BRN al dan niet verzilverd.

Procedure

De BRN 2025 wordt als volgt vastgesteld:

Stap	Actie
Concept BRN voor toets naar gemeenschappelijke regeling	Eind oktober 2023; afgerond begin november en eventuele op/aanmerkingen verwerkt
BRN bespreken in ambtelijk vooroverleg hoofden financiën	23 november 2023
Akkoord geven BRN in regio PFO financiën	4 december 2023
Vaststellen BRN in Colleges	Vóór eind december 2023
BRN definitief beschikbaar voor GR	1 januari 2024

1. Indexering gemeentelijke bijdrage

In 2017 (BRN 2019) is een nieuwe indexeringssystematiek vastgesteld. Door rekening te houden met de overheidskenmerken van een GR en, door afhankelijk daarvan, deze systematiek te evalueren en te actualiseren is de systematiek toekomstproef ingesteld. Een kleine wijziging t.o.v. de vastgestelde systematiek is: het Centraal Plan Bureau (CPB) publiceert bij de Macro Economische Verkenningen (MEV) in september geen doorkijk op langere termijn (meer). Deze doorkijk wordt alleen bij het Centraal Economisch Plan (CEP) in maart gepubliceerd. Daarom is voor de BRN het CEP maatgevend geworden voor de begrotingen (doorkijk op langere termijn). De MEV (september) wordt gebruikt voor de eenmalige actualisatie van de indexering. Wij handhaven ook voor de BRN 2025 dezelfde methodiek.

Overheidskenmerken
De gemeenschappelijke regelingen kennen aan de inkomstenkant een aantal geldstromen zoals de gemeentelijke bijdragen en eventuele andere inkomstenbronnen. Deze geldstromen dekken de personeelskosten (ongeveer 70% van de begrote lasten) en de materiele lasten (ongeveer 30%). Een deel van deze lasten is moeilijk te beinvloeden.
De prijscomponent van de personele kosten wordt bepaald door effecten van cao-onderhandelingen, pensioenpremies en andere externe factoren.
Voor de indexering van personele kosten is gekozen voor de prijsindex beloning werknemers overheid, zoals opgenomen in het CEP (maart) en is terug te vinden in de bijlage Middelen en bestedingen bij het CEP (kolom bestedingen).
Voor de indexering van de materiële lasten worden verschillende percentages gepubliceerd. Gekozen is voor de prijsmutatie Bruto Binnenlands product (BBP).

Toekomstproof
Qua systematiek kan deze wijze van indexeren van de geldstromen van de de Gemeenschappelijke Regelingtoekomstproof genoemd worden, aangezien hier rekening wordt gehouden met reële loonkosten en materiële lastenstijgingen van de GR-en.
Een eventueel (nadelig) effect van deze keuze ligt echter bij gemeenten. Lagere vergoedingen in het gemeentefonds voor loon- en prijsstijgingen, dan wel andere effecten van de normeringssystematiek van het Rijk (bekend als 'samen de trap op, samen de trap af') worden bij deze indexeringsmethodiek niet doorberekend aan de Gemeenschappelijke Regelingen. Mochten er in enig jaar zodanige maatregelen van rijkswege getroffen worden dat gemeenten zelf materiële bezuinigingsopdrachten door moeten voeren, zal beoordeeld worden of ook aan de GR-en een bezuinigingstaakstelling moet worden opgelegd. Deze afweging is echter van een andere orde dan een te lage indexvergoeding meegeven.

Actualisatie versus nacalculatie
Het PFO heeft afgezien van een systeem van nacalculatie.
Per GR wordt de begroting in een vroeg stadium opgesteld, waardoor zich tussen het moment van opstellen van de begroting en de realisatie in het betreffende begrotingsjaar mutaties op kunnen treden (bijvoorbeeld: het ingaan van een nieuwe cao is met een jaar opgeschoven).
Zo is gekozen om de index te actualiseren in het volgende begrotingsjaar. Deze actualisatie wordt dan beperkt tot één jaar en verwerkt in de nieuwe BRN-index. Dit wil zeggen dat bepalen van indexering in september 2022 (publicatie CEP mrt 2022, index 2024), ten behoeve van de begroting 2024, geactualiseerd wordt in september 2023 (publicatie MEV september 2023, index 2024). Deze actualisatie uit zich dan als correctie op de BRN-norm 2024 in de BRN 2025.

Ondanks dat de huidige inflatiecijfers niet overeenkomen met de BRN-norm is er gekozen om de huidige systematiek te handhaven. Deze systematiek sluit aan op de indexering systematiek die het Rijk toepast. Met het handhaven van de systematiek wordt de loon- en prijscompensatie vanuit het Rijk evenredig doorgesluisd naar de verbonden partijen. Aanpassing van de systematiek betekent dat gemeenten impliciet minder eigen keuzevrijheid hebben. Wij adviseren het verschil tussen de werkelijke loon- en prijsontwikkeling en de compensatie hiervoor door toepassing van de BRN expliciet te maken en onderdeel te maken van de begroting. Hierdoor kan er expliciet over worden besloten.

Maatwerk

Bezien is in hoeverre maatwerk per gemeenschappelijke regeling nodig of wenselijk is. Geconstateerd is dat niet alle gemeenschappelijke regelingen dezelfde manier van financiering kennen. Om die reden wordt in de BRN ook opgenomen welke financieringsbronnen er per GR zijn en wat gefinancierd wordt door een gemeentelijke bijdrage. Dit wijzigt niet in de nieuwe indexeringssystematiek. Verder is ook bezien of er grote afwijkingen zijn in de verhouding tussen lonen en materiële lasten per GR. Omwille van de eenvoud en duidelijkheid is ervoor gekozen om met deze verhouding 70% - 30% te gaan werken. Opgemerkt wordt dat de GGD-GZ, VRGZ en ODRN hiervan afwijken en een andere verhouding hebben vastgesteld in het AB.

Deze GR-en actualiseren niet op grond van de MEV september 2 jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, maar nemen de werkelijke loonkostenstijgingen van januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar mee. Normering voor de VRGZ en GGD GZ volgens besluitvorming AB luidt als volgt:

- Voorcalculatie: index is gelijk aan de index volgens de BRN-norm ; voor 2025 is dit 6,54%;
- Nacalculatie: in het begrotingsjaar (2024 in dit voorbeeld) wordt het verschil tussen werkelijkheid en raming t.l.v. de algemene reserve gebracht;
- Het verschil tussen de voorcalculatie 2024 en de werkelijkheid is in januari 2025 over 2024 bekend en wordt in de eerstvolgende begroting 2026 via de nacalculatie gewijzigd.

De normering voor 2025

De BRN-indexering op de gemeentelijke bijdragen wordt bepaald op de in de mei- en september circulaire gepubliceerde indexcijfers, welke gebaseerd zijn op het CEP (Centraal Economisch Plan, meicirculaire)) en de MEV (Macro Econonische Verkenningen, septembercirculaire):

1. Het gaat om de volgende indexcijfers;
   a. de prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers;
   b. Prijs Bruto Binnenlands Product (PBBP) als indexering voor de materiële lasten.
2. Deze indexering wordt met een weging van 70% voor loon en 30% voor materieel berekend tot één BRN-index voor de gemeentelijke bijdragen.
3. Er wordt één jaar geactualiseerd, gebaseerd op de gegevens uit de MEV (septemberpublicatie 2023). Deze actualisatie is verwerkt in de BRN-index 2025.

De BRN-norm voor 2025 is 6,54%

Publicatie CEP-maart 2022: index 2024 is	3,48% (loon 3,9%, materieel 2,5%)			[1]
Publicatie CEP-maart 2023: index 2025 is	4,62% (loon 5,4%, materieel 2,8%)			[2]
Publicatie MEV-september 2023: index 2024 is	5,40% (loon 6,3%, materieel 3,3%)			[3]
				[3]
Publicatie CEP maart 2022				
Index 2024		3,48%		
BRN 2024		4,94%		
Publicatie CEP- maart / MEV-september				
Index 2025 (CEP-maart 2023)			4,62%	[2]
Actueel index 2024 (MEV-sept. 2023)	5,40%			[3]
Meegenomen index 2024 (CEP- maart 2022)	3,48%			[1]
Actualisatie/correctie index 2024			1,92%	[3]-[1]
BRN 2025			**6,54%**	

Berekening

De GGD, ODRN en de VRGZ hebben een afwijkende indexering en zullen dan ook hun eigen berekening volgen.
Volgens info van GGD, VRGZ en ODRN zal de voorcalculatorische index 2025 4,83% voor de GGD, 4,62% voor de VRGZ en 4,98% voor de ODRN zijn (in verband met weging personeel/materieel).
De nacalculatie over 2023 (loonindex) is daadwerkelijk vertaald in de gewijzigde begroting 2023 en de begroting 2024 voor de GGD en voor de VRGZ . Daarom is er voor nu geen nacalculatie over 2023.
Aangezien de ODRN bij de gewijzigde begroting 2023 en de begroting 2024, de CAO-index voor het jaar 2023 heeft doorberekend op basis van aannames van dat moment, corrigeren we nu op basis van werkelijke cijfers. Daardoor valt de nacalculatie iets lager uit dan die van de GGD en de VRGZ. Voor de ODRN bedraagt deze -0,21%.
Per saldo stijgt de indexering van de ODRN met 4,77 %.

De totaal index van de begroting 2025 bestaat uit voorcalculatie 2025 en de nacalculatie 2023.
Totaal index begroting 2025:
GGD: 4,83% = 4,83%+0,00%
VRGZ: 4,62% = 4,62%+0,00%
ODRN: 4,77 % = 4,98% -0,21%.

2. Uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025

2.1 Procedure aanbieden en vaststellen van de begroting

Uitgangspunt bij de (financiële) opstelling van de Begroting 2025 is de door het Algemeen bestuur (AB) van de GR vastgestelde begroting 2024, inclusief eventuele vastgestelde begrotingswijzigingen 2024. De gemeenten geven geen nadere richtlijnen ten aanzien van de hoogte of de samenstelling van de kosten in de begroting. In het verlengde hiervan worden ook geen voorschriften ten aanzien van het aantal toegestane FTE's verstrekt. Het is aan de directie van de betreffende GR een keuze te maken in de samenstelling van de productiemiddelen, dus ook ten aanzien van de keuze voor eigen personeel, inhuur dan wel uitbesteding. Van het dagelijks bestuur (DB) van de GR wordt verwacht, dat zij een (structureel) financieel sluitende begroting aanbiedt aan de deelnemende gemeenten. De hierbij door de GR gehanteerde begrotingsuitgangspunten dienen in de begroting van de GR inzichtelijk te worden weergegeven.

De deelnemende gemeenten geven vervolgens hun zienswijze aan het DB van de GR over de door de GR aangeboden begroting 2025, de hierbij voorgestelde inhoudelijke koers, de gevraagde gemeentelijke bijdragen c.a. Tenslotte wordt de begroting 2025 in het Algemeen Bestuur van de desbetreffende GR behandeld en vastgesteld.

Het DB zendt de begroting 2025 binnen 2 weken na vaststelling, doch uiterlijk 15 september 2024 naar GS of ministerie.

2.2 Financiële begrotingsuitgangspunten

De Portefeuillehouders Financiën uit de regio Rijk van Nijmegen hebben in het PFO van 4 december 2023 de indexering van de voorliggende BRN goedgekeurd en geven het dringende advies af om de deze BRN-richtlijn 2025 vast te stellen in de betreffende colleges. Daarmee zijn de financiële uitgangspunten voor de begrotingssamenstelling vastgesteld. Deze richtlijnen schrijven voor dat:

- de GR een reële begroting op dient te stellen;
- de GR een (structureel) sluitende begroting moet presenteren;
- de indexering van de gemeentelijke bijdrage voor wettelijke taken 6,54 % is en
- de gemeentelijke bijdrage taakstellend is;
- de nieuwe taken vanuit het Rijk moeten plaatsvinden binnen het verkregen rijksbudget;
- er regels gelden voor overige financiering;
- de individueel met gemeenten gemaakte afspraken hun eigen spelregels kennen;
- externe opdrachten eveneens hun eigen indexering en normering kennen.

2.3 Indexering van de gemeentelijke bijdrage

De toe te passen indexering heeft betrekking op de gemeentelijke bijdragen. Het vaststellen van een algemeen indexpercentage heeft dus betrekking op de algemene gemeentelijke bijdragen voor de uitvoering van wettelijke taken. Voor deze gemeentelijke bijdragen hebben de Portefeuillehouders Financiën uit de regio in het PFO van 4 december 2023, besloten om:

De GR-en rekening te laten houden met een indexering van de gemeentelijke bijdragen voor de begroting 2025, zoals in de samenvatting van deze BRN opgenomen percentages.

2.4 Financiering

Naast de financiering door gemeentelijke bijdragen op grond van wettelijke, uniforme taken, kennen de GR-en andere inkomstenbronnen. De in deze BRN genoemde gemeentelijke bijdragen worden niet verstrekt voor maatwerk of facultatieve afspraken. Hiervoor sluit de GR zelf op maat gesneden overeenkomsten met de desbetreffende gemeenten. Wij gaan ervan uit dat deze overeenkomsten kostendekkend worden afgesloten en dat mogelijke hierbij spelende financiële risico´s in deze overeenkomsten worden verdisconteerd dan wel op een andere wijze door de GR zelf worden opgevangen. Onderstaand worden enkele bijzonderheden per GR aangegeven.

MARN

De MARN kent, in tegenstelling tot de andere gemeenschappelijke regelingen, (nog) geen gemeentelijke bijdrage. De exploitatie van de MARN wordt vooralsnog gedekt met rente die de GR MARN ontvangt uit de annuïtaire geldlening aan ARN B.V. In de nabije toekomst zal dit ontoereikend zijn en is een gemeentelijke bijdrage (wellicht) noodzakelijk. In het AB wordt binnenkort gesproken over een mogelijke wijziging van de duurzame financiering van de MARN.

MGR

Onderdeel Werkbedrijf

De re-integratiemiddelen ‘’klassiek’, Wajong en het reguliere begeleidingsbudget maken sinds 2023 onderdeel uit van de algemene uitkering (onderdeel cluster participatie). Dit betekent dat deze middelen niet meer ‘zichtbaar’ zijn voor gemeenten. De afdracht van het participatiebudget aan het WerkBedrijf is derhalve op de overeengekomen en vastgelegde wijze niet meer mogelijk. In het PFO W&I is er begin september 2023 overeenstemming bereikt om vanaf 2025 de door Berenschot ontwikkelde ‘rekentool’ te hanteren. Met deze rekentool is het participatiebudget uit de algemene uitkering te herleiden. De rekentool van Berenschot hanteert hiervoor gegevens die rechtstreeks te herleiden zijn uit de circulaires van het Rijk (mei- en septembercirculaire). Door het hanteren van de rekentool is per gemeente het participatiebudget inzichtelijk te maken en kan de afdracht aan de MGR/WerkBedrijf per gemeente bepaald worden. Periodiek zal, op basis van de Rijkcirculaires, de hoogte en de afdracht van het participatiebudget aan het WerkBedrijf herijkt worden. De Rijksmiddelen ‘nieuw beschut’ blijven onderdeel uitmaken van de integratie-uitkering Participatie. Deze middelen maken tevens onderdeel uit van het budget dat afgedragen wordt aan het WerkBedrijf. De tijdelijke compensatie van de gemeente Nijmegen aan de regiogemeenten in 2025 en 2026 én de taakstellende bezuiniging (naar verwachting vanaf 2027) voor het WerkBedrijf, zijn in onderstaand financiële overzicht per gemeente buiten beschouwing gelaten.

Uitkeringsjaar 2025

Gemeente	Aandeel werkbedrijf 2025	
Berg en Dal	€	1.922.392
Beuningen	€	1.069.773
Druten	€	843.000
Heumen	€	649.045
Nijmegen	€	15.421.758
Mook en Middelaar	€	239.051
Wijchen	€	1.994.605
Totaal	**€**	**22.139.624**

Onderdeel SW

Ten aanzien van de financiering van SW-activiteiten wordt aan de gemeenten door de MGR het aantal werkelijke SE per gemeente tegen een kostendekkend tarief in rekening gebracht. Bij dit kostendekkend tarief wordt rekening gehouden met werkelijke salarisstijgingen (cao SW en voor ambtelijk personeel Cao-ambtenaren), werkelijke uitstroom

pensioengerechtigden per gemeente en een aanname overige uitstroom SW en verder de te generen opbrengsten naar reële verwachtingen.

Als kader wordt hierbij gesteld dat:

- De kostprijs SW zich per SE zal ontwikkelen binnen de bandbreedte van de BRN-norm
- De toegevoegde waarde per fte zal zich tevens ontwikkelen binnen de bandbreedte van de BRN-norm.

De door gemeente ontvangen WSW-subsidie, onderdeel van het participatiebudget, blijft als dekking bij de gemeenten. Het optredende tekort voor gemeenten (verschil kostprijs maal SE minus WSW-budget) wordt inzichtelijk gemaakt in de begroting van de MGR, zodat gemeenten hun eigen raming hierop aan kunnen passen. Hierbij kan uitgegaan worden van de WSW bijdragen volgens de bijlage septembercirculaire 2023. Voor de bedragen voor de oplading voor de begroting 2025 gaan we uit van de volgende opstelling.

Gemeente	Begeleiding Beschut	WSW 2025	Totaal
Berg en Dal	€ 182.933	€ 3.387.388	€ 3.570.321
Beuningen	€ 127.857	€ 2.656.454	€ 2.784.311
Druten	€ 86.549	€ 1.920.903	€ 2.007.452
Heumen	€ 68.846	€ 1.145.595	€ 1.214.441
Nijmegen	€ 1.729.013	€ 20.233.651	€ 21.962.664
Mook en Middelaar	€ 33.439		€ 33.439
West Maas en Waal		€ 1.037.102	€ 1.037.102
Wijchen	€ 228.175	€ 3.677.614	€ 3.905.789
Totaal	**€ 2.456.812**	**€ 34.058.707**	**€ 36.515.519**

Voor de Loonkostensubsidie wordt uitgegaan van de laatst bekende bedragen voor het jaar 2024 (bron: voorlopig Buig budget 2024). Deze bedragen worden ook voor het jaar 2025 opgenomen .

Gemeente	Loonkostensubsidie
Berg en Dal	€ 708.376
Beuningen	€ 661.323
Druten	€ 447.873
Heumen	€ 182.927
Nijmegen	€ 4.849.466
Mook en Middelaar	€ 153.455
Wijchen	€ 898.576
Totaal	**€ 7.901.996**

Onderdeel IRVN en bestuursondersteuning

Voor IRVN en bestuursondersteuning geldt eveneens de BRN-norm 2025.

Vastgoed

Voor de panden in eigendom van de MGR (de panden van voorheen Breed) wordt een afzonderlijke exploitatie opgesteld.

Overhead

De norm voor overhead overeenkomstig de BBV-voorschriften is bepaald op maximaal 25%.

VRGZ

De VeiligheidsRegio Gelderland Zuid, heeft naast de bijdragen van gemeenten en de bijdrage Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) ten behoeve van de crisis- en rampenbestrijding een geldstroom afkomstig van zorgverzekeraars ten behoeve van de Regionale Ambulance Voorziening. De hiermee samenhangende uitgaven en bijdragen kennen een eigen normering.

GGD-Gelderland Zuid

Bij de GGD Gelderland-Zuid zijn de bijdragen van gemeenten voor wettelijke taken een belangrijke financieringsbron. Voor deze taken wordt de standaard index aangehouden. Daarnaast heeft de GGD Gelderland-Zuid ook diverse niet wettelijke taken waarvoor zij subsidies van overheden en derden ontvangen. Deze financieringsbronnen kennen hun eigen normeringen en indexeringen. Wanneer er rijksmiddelen beschikbaar worden gesteld voor wettelijke taken, zal binnen dat betreffende rijksbudget gewerkt moeten worden. Bijvoorbeeld coronavaccinaties.
Het budget Veilig Thuis kent nog zijn eigen dynamiek.

3. Jaarrekening 2023

3.1 Algemeen

De jaarrekeningen 2023 worden door de GR-en met de volgende documenten opgeleverd:

- Accountantsverklaringen
- Accountantsrapport

3.2 Resultaatbestemming

4. De jaarrekening bevat een afzonderlijk, onderbouwd voorstel tot resultaatbestemming.

3.3 BTW compensatiefonds

Met de invoering van het gewijzigde BTW-regime voor gemeenten, kunnen gemeenten de BTW, welke door gemeenschappelijke regelingen niet kan worden teruggevorderd, terugvorderen bij de Inspecteur van de Omzetbelasting op grond van het BTW Compensatiefonds (BCF). Gemeenschappelijke Regelingen dienen hiervoor direct na het verstrijken van het boekjaar - vóór 15 januari - de noodzakelijke informatie te verschaffen.

3.4 WGR voorgeschreven termijnen

De Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) is gewijzigd per 1 juli 2022 met als doel de versterking van de politieke controle en democratische legitimiteit. Met de Wijzigingswet verandert ook de planning- en control-cyclus, met name de begrotingscyclus. Dit geldt bij alle rechtsvormen waarbij de Wet gemeenschappelijke regelingen verplicht een eigen begroting en jaarrekening voorschrijft, te weten gemeenschappelijke openbare lichamen, gemeenschappelijke organen en bedrijfsvoeringorganisaties.

In de Wgr zijn voor de begroting, de voorlopige jaarrekening, de vastgestelde jaarrekening de termijnen en vereisten voorgeschreven.-

- Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoering organisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten (artikel 34b Wgr)
- Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoering organisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór

15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten (artikel 34 lid 4 Wgr)
- Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoering organisatie of het gemeenschappelijk orgaan stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft (artikel 34 lid 3 Wgr)

Afspraak PFO
Één van de wijzigingen betreft de verruiming van de begrotingscyclus. Ondanks dat de wet een verruiming biedt bij het aanleveren van de jaarstukken en de conceptbegrotingen is in het PFO-overleg van Financiën in de regio besloten om vast te houden aan de besluitvorming voor de zomer. De oorzaak hiervan zijn de vele afstemmingen in de regio en de vakanties die in het proces voor de aanlevering van de zienswijze aan de Raden vallen. Volgens de wet mag altijd eerder aangeleverd worden. Echter de voorgestane datum die in de wet is opgenomen, mag niet overschreden worden. De VRGZ, MARN, MGR, BVO DRAN en GMR zijn hiervan op de hoogte gesteld door de griffie en afgesproken is dat de planning voor het aanleveren van de jaarstukken en de conceptbegrotingen zoals voorheen (rondom 1 april) blijft staan. Met de GR-en zijn in dezelfde trend afspraken gemaakt over de data van aanlevering van de stukken betreffende jaarrekening 2023 en begroting 2025.

3.5 Planning besluitvorming jaarrekeningen 2023 & begroting 2025

Aangezien de processen jaarrekening 2023 en begroting 2025 samenlopen, is de planning van beide documenten samengevoegd en éénmaal opgenomen. Wel wordt nog even gewezen op de verplichting tot tijdig aanleveren aan het CBS van de SISA-gegevens.

4. Financiële en beleidsmatige kaders 2025

Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten. Dit staat in artikel 34b van de WGR. Dat betekent dat voor 30 april 2024 de voorlopige jaarrekening 2023 alsmede de algemene financiële en beleidsmatige kaders bij de raden van de deelnemende gemeenten moet zijn ontvangen.

In overleg met de verschillende GR-en wijken we van deze planning af en trekken we de planning wat naar voren, zodat de afwikkeling van de zienswijze op zowel rekening als begroting van de 5 GR-en nog het zomerreces 2024 plaats kan vinden.

5. Begrotingswijzigingen 2023 en 2024

Aangezien de wettelijke termijnen ervoor zorgen dat de tijd tussen begrotingssamenstelling en uitvoeringsjaar vrij groot is (kaders over begroting 2025 in november 2023) is de begroting nog steeds een financieel kader waar de nadere invulling in een later stadium plaats zal vinden. Wanneer moet de begroting gewijzigd worden? Een begroting wordt gewijzigd wanneer er majeure beleidswijzigingen zijn en/of er aanleiding is om de bijdragen van gemeenten te wijzigen (zowel positief als negatief).

Een begrotingswijziging volgt hetzelfde besluitvormingstraject als de begroting: opstellen door DB, aanbieden aan raden, zienswijze door raden, vaststellen door AB en doorzenden naar de provincie. Indien de begrotingswijziging daar aanleiding voor geeft, zal deze worden voorzien van een advies van de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen.

6. Managementrapportages

De financiële verordening van ieder GR bevat bepalingen over de managementrapportages welke jaarlijks van de GR verwacht worden, samen met regels over het toelichten van eventuele afwijkingen. De rapportages worden over het

algemeen door het DB aan het AB aangeboden en vastgesteld. De gemeenten kunnen hun inbreng geven op de inhoud van de managementrapportages bij het AB waarin ze vertegenwoordigd zijn.

Planning managementrapportages volgens de financiële verordeningen		
GR	**Over periode**	**Bijzonderheden**
VRGZ	Jan t/m april Jan t/m augustus	Afwijkingen worden toegelicht en zo nodig wordt een begrotingswijziging gemaakt. De planning kan afhankelijk van de AB-vergaderdata per periode met 1 maand plus of min aangepast worden.
GGD GZ	Jan t/m april Jan t/m augustus	Over afwijkingen wordt gerapporteerd en zo nodig wordt begrotingswijziging aangeboden. De planning kan afhankelijk van de AB-vergaderdata per periode met plus of min 1 maand aangepast worden.
MGR	Jan t/m maart Jan t/m juni	Binnen een maand na kwartaal worden deze aangeboden aan AB, gaat in op de relevante afwijkingen.
ODRN	Jan t/m maart Jan t/m juli	Naar AB Afwijkingen worden toegelicht.
MARN	Geen termijnen opgenomen	Afwijkingen worden toegelicht.

7. Begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028

7.1 Algemeen

De begroting 2025 wordt gebaseerd op:

- Indien van toepassing de vastgestelde kaderbrief 2025;
- De goedgekeurde begroting 2024 (inclusief tussentijdse wijzigingen);
- De BRN en de financieringsregels zoals opgenomen in hoofdstuk 2 en 3 van dit document.

De meerjarenraming wordt gebruikt voor de beoordeling van het structureel sluitend zijn van de begroting en een beoordeling van de financiële positie.

7.2 BTW compensatiefonds

Met de invoering van het gewijzigde BTW-regime voor gemeenten , kunnen gemeenten de BTW, welke door gemeenschappelijke regelingen niet kan worden teruggevorderd, terugvorderen bij de Inspecteur van de Omzetbelasting op grond van het BTW Compensatiefonds (BCF). Gemeenschappelijke Regelingen geven in de begroting de verwachte BTW-teruggave aan.

7.3 Risico's

In de begroting (en jaarrekening) wordt een risicoparagraaf opgenomen. Deze risico's moeten vertaald worden naar een risicoprofiel, zodat gemeenten in hun eigen paragraaf *weerstandsvermogen en risicobeheersing* ook de risico's van de gemeenschappelijke regeling op kunnen nemen.

7.4 WGR en termijnen

In de WGR artikel 35 zijn voor de begroting (en begrotingswijzigingen) onderstaande termijnen en vereisten genoemd:

1. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, onderscheidenlijk twaalf weken voordat zij door het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

2. De ontwerp-begroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan hun zienswijze over de ontwerp-begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp-begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

4. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

5. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

6. Het eerste, derde en vierde lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. In de gemeenschappelijke regeling kan worden bepaald ten aanzien van welke categorieën begrotingswijzigingen hiervan kan worden afgeweken.

7. De artikelen 186 tot en met 213 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens deze wet niet is afgeweken.

7.5 Planning besluitvorming GR-jaarrekening 2023 en GR-begroting 2025

Per GR is de planning van de besluitingvorming in 2023 rondom de jaarrekeningen 2022 en de begroting 2024 als volgt:

GR	DB*	Afstemming GR & Adviesfunctie	Adviesfunctie	Gemeenten(raad)	AB
VRGZ	21 maart 2024	19 april 2024	26 april 2024	juni 2024	4 juli 2024
GGD GZ	21 maart 2024	19 april 2024	26 april 2024	juni 2024	4 juli 2024 (jaarr.) & 5 sept. 2024 (begr.)
MGR	28 maart 2024	19 april 2024	26 april 2024	juni 2024	3 juli 2024
ODRN	11 april 2024 (29 maart ontvangen we conc.stukken)	19 april 2024	26 april 2024	juni 2024	11 juli 2024 (jaar.) & 29 augustus 2024 (begr.)
MARN	14 maart 2024	19 april 2024	26 april 2024	juni 2024	4 juli 2024

***** DB betreft de vergaderdatum van het DB. Toezenden naar gemeenten volgt z.s.m. maar heeft over het algemeen een doorlooptijd van enkele dagen.

Aan de GR-en wordt gevraagd hun documenten eerder al in conceptvorm aan de adviesfunctie aan te bieden, zodat eerder gestart kan worden met het beoordelen van de stukken (dit in verband met de zeer krappe doorlooptijd en gelijktijdigheid van de adviezen).

7.6 Toelichting GR-en op kaderbrieven.

Door de aanlevering van de de kaderbrieven voor het begrotingsjaar 2025 is het volgende afgesproken. Op 11 december 2023 vindt er een regionale bijeenkomst plaats voor de raden, waarin de GR-en zelf de kaderbrieven komen toelichten. De bespreking in de Raad vindt dan plaats in de vergadercyclus van januari 2024 (in Nijmegen: gespreksrondes 17 januari 2024 en besluitvorming op 31 januari 2024).

Nijmegen

Bijlage 1 Inwonersaantallen.

Inwoneraantallen

Gemeenten (deelname AGR)	1-1-2024
Berg en Dal	35.920
Beuningen	26.673
Druten	19.700
Heumen	16.930
Mook en Middelaar	8.134
Nijmegen	185.750
West Maas en Waal	20.250
Wijchen	42.303
Totaal	**355.600**

Overzicht aantal inwoners gemeenten Regio Rivierenland	
Buren	27.798
Culemborg	29.924
West Betuwe:	52.910
* Geldermalsen	
* Lingewaal	
* Neerijnen	
Maasdriel	26.153
Neder-Betuwe	25.574
Tiel	42.900
Zaltbommel	30.650
Subtotaal	235.909
Druten	19.700
West Maas en Waal	20.250
Subtotaal	39.950
Totaal Rivierenland	**275.888**

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

REGIONALE AGENDA 2025-2028
& BEGROTING 2025-2028

Versie 11.2 - **CONCEPT**
27 maart 2024
RCO

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)

- **als organisatie**

Wij zijn een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten op basis van een gemeenschappelijke regeling. De organisatie houdt zich hoofdzakelijk bezig met uitdagingen in het ruimtelijke domein.

- **als gebied**

Het gebied kent meerdere aanduidingen als het gaat om de naam. De afbakening is, dat wij hieronder de Groene Metropoolregio en het geografisch gebied regio Arnhem-Nijmegen verstaan en gebruiken. We voegen altijd ‘regio’ toe. We benadrukken daarmee dat het een groter geografisch gebied is, een regio, en niet alleen een stedelijk gebied.

Wat doet de GMR

Tot de GMR behoren de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
De regio grenst aan Duitsland en ligt grotendeels in de provincie Gelderland. De gemeente Mook en Middelaar ligt in het uiterste noorden van de provincie Limburg.

De opgaven van de GMR zijn:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Wat kenmerkt onze regio

Diversiteit

De diversiteit van het stadse, het dorpse en het groen. Wil je de drukte in, dan ga je zo de stad in. Wil je de rust in, dan kan dat ook: binnen vijf minuten ben je in een bos en kun je heerlijk wandelen.
Ons groene profiel komt door zowel het groen in de steden als de omgeving daarbuiten en onze prachtige natuur met rivieren, bossen en komgebieden.

Rivierengebied en stuwwallen

Ons rivierengebied zorgt voor een spectaculaire natuur van rivieren. De grote dynamische rivieren van ons land, de Waal, IJssel, Rijn en Maas stromen allemaal door onze regio. Deze rivieren zijn krachtige ecosystemen omdat ze altijd te maken hebben met verschillende waterstanden en sterk veranderende seizoensinvloeden. Langs deze rivieren liggen stuwwallen uit de ijstijd, op de Veluwezoom en in het Rijk van Nijmegen. Deze stuwwallen kennen een bijzondere natuur met heuvels, bossen, beken, heide en belangrijke drinkwatervoorraden.

Ligging

Onze ligging in Europa is bijzonder gunstig en we zijn een grensregio. We zijn een belangrijk knooppunt op het Europese vervoersnetwerk, dat Nederland en de Randstad verbindt met o.a. Duitsland.

Innovatieve organisaties

De regio blinkt vooral uit in innovatieve organisaties op het gebied van energie, hoogwaardige techniek en gezondheid. De kracht van deze organisaties, in combinatie met campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC’s, maakt deze regio interessant. Denk aan ConnectR, Noviotech

Campus, Radboudumc, Radboud universiteit, HAN University of Applied Sciences en Hogeschool Van Hall Larenstein.

Onze uitdagingen

Er is een enorme druk op de regio om te wonen, te werken, te bezoeken, te studeren en te ontspannen. En tegelijkertijd is er de zorg voor onze natuurlijke omgeving, die daarbij voor eco-systeemdiensten als drinkwater zorgt. Daarom moeten we investeren in woningbouw, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid, natuur, landschap, recreatie en toerisme.

Inhoudsopgave

Voorwoord 5

1. Inleiding 6

2. Groene groeiregio 11

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven 11

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw 13

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie 13

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens 14

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen 15

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw 15

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken) 16

3. Productieve regio 17

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties 18

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb 19

Speerpunt slimmere en schonere logistiek 19

4. Ontspannen regio 21

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied 23

Speerpunt recreatie en toerisme 23

Speerpunt cultuur 24

5. Verbonden regio 25

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur 27

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag 28

6. Circulaire regio 30

Speerpunt grondstoffen en ketens 31

Speerpunt circulaire bouw en infra 32

Speerpunt water en klimaatadaptatie 32

Speerpunt energietransitie 33

7. Begroting 2025-2028 35

7.1 Het regiobureau 35

7.2 De vijf opgaven 37

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld 43

7.4 Geprognosticeerde balans 44

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting **45**

9. Paragrafen **46**

9.1 Paragraaf 1: Risico’s en weerstandsvermogen 46

9.2 Paragraaf 2: Financiering 47

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering 47

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen 49

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo 49

BIJLAGEN **50**

Bijlage 1: Kerngegevens 50

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten 51

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente 52

Voorwoord

Voor u ligt de regionale agenda 2025-2028 en bijbehorende begroting.
De afgelopen jaren hebben we nagedacht over hoe we ons moeten gaan voorbereiden op de nabije toekomst. We hebben in diverse plannen, zoals het regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief, samen met andere overheden, uitgebreid bepaald wat nodig is om op de toekomst voorbereid te zijn.

Heel kort samengevat gaat het over maatregelen om bijvoorbeeld drinkwatervoorraden veilig te stellen, onze rivieren in toom te houden maar eveneens verdroging aan te pakken. Zowel in het rivierengebied als op de stuwwallen. Het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen en de levensduur van producten verlengen om grondstoffen te sparen. En het huidige energienetwerk stelt ons voor grote uitdagingen die om slimme keuzes vragen. Er is ruimte nodig voor bedrijven, het bouwen van 60.000 woningen en ruimte om de bereikbaarheid te garanderen.
Er zijn gebieden in de regio waar nog niet duidelijk is hoe concurrerende ambities op elkaar kunnen worden afgestemd. Maar er zijn ook gebieden waar we gewoon aan de slag kunnen. Daar is de opgave helder en is het een kwestie van uitwerken en budget organiseren. Met alle plannen die we hebben gemaakt en de Regio Deal die is gesloten met het Rijk, de provincie Gelderland en The Economic Board kunnen we verder.

Alle ontwikkelingen die nodig zijn, hebben ruimte nodig. Keuzes maken is onvermijdelijk om tot uitvoering te komen. Dit vraagt om een manier van werken die we niet gewend zijn; het verdelen van schaarste, van ruimte en van financiële middelen. De samenwerking zal behoorlijk op de proef worden gesteld. Tegelijkertijd is samenwerken de enige weg om hieruit te komen. De komende jaren zal blijken hoe succesvol wij deze problemen kunnen oplossen. Ik heb er alle vertrouwen in, maar het zal zeker niet makkelijk zijn.

We kijken verwachtingsvol naar de toekomst. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die zijn gemaakt. Dit vergt veel van de samenwerking, maar ik geloof daarin!

Namens het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Hubert Bruls
Voorzitter

1. Inleiding

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is, als opvolger van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem-Nijmegen, op 1 januari 2021 van start gegaan. De GMR is een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten. De regio is een van de vijf metropoolregio's van het land.
Dit is de derde regionale agenda van de GMR. De eerste agenda ging over 2022, de tweede over 2023-2024. Deze derde agenda gaat over vier jaar: 2025-2028.

Opgaven 2025-2028

De GMR krijgt de komende jaren te maken met een enorme groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk. Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken regionaal samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor onze inwoners recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. We moeten hierbij scherpe keuzes maken; niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we onze CO_2-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van gemeenten, provincie en Rijk.

We staan voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, we noemen dat groene groei.
Om dit te bereiken, werken we met de gemeenten aan vijf opgaven:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Op deze opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:

Slim omgaan met de ruimte
Er is sprake van schaarse ruimte en veel opgaven. We kijken samen waar we welke functies willen en kunnen realiseren en hoe functies slim gecombineerd kunnen worden. We hebben hiervoor een goede regionale visie op de ruimtelijk inrichting nodig, die doorwerkt in lokaal omgevingsbeleid.

Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen
De opgaven zijn te veel omvattend om op gemeentelijk niveau aan te pakken. Veel maatregelen die in de ene gemeente genomen worden, zijn direct van invloed op opgaven in andere gemeenten. Voor de meest optimale oplossingen is samenwerking nodig.

Financiering van bovenlokale maatregelen
We hebben te maken met bovenlokale opgaven met hoge kosten. Denk aan bovenlokale mobiliteitsopgaven, natuurherstel, een robuust watersysteem en de energietransitie. Een regionale aanpak geeft ons meer slagkracht richting diverse ministeries, de provincie en Europa.

Verplichting provincie en Rijk om opgaven regionaal op te pakken
Provincie en Rijk verplichten gemeenten om opgaven in regionaal verband op te pakken. Voorbeelden van verplichte programma's zijn de Woondeal, de Regionale woonzorgvisie, het regioarrangement, het NOVEX ontwikkelperspectief, de aanpak voor het landelijk gebied, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en de Regionale Energie Strategie (RES). De GMR vervult bij deze programma's een verbindende en coördinerende rol.

Efficiency en kostenvoordelen
Door samen op te trekken kan met dezelfde mensen en middelen meer bereikt worden. Bijvoorbeeld door kostenvoordelen bij gezamenlijke inkoop, het delen van kennis en het samen uitvoeren van projecten, waardoor minder menskracht nodig is.

Focus op uitvoering

In deze regionale agenda staan dezelfde vijf opgaven centraal als in de voorgaande agenda's. Onze opgaven zijn niet veranderd. Dit betekent niet dat we hetzelfde blijven doen. We komen in een nieuwe fase. In de eerste jaren van het bestaan van de GMR is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de regionale agenda's voorheen de focus op beleids-ontwikkeling, onderzoek en planvorming. Dit is vastgelegd in o.a. het regioarrangement.
Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf, de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, ons verhaal in te brengen in het programma NOVEX en andere samenwerkingen. Bovendien zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Integratietafel voor samenhang tussen opgaven

Afgelopen jaren bleek er steeds vaker de behoefte te zijn om (ruimtelijke) vraagstukken integraal aan te vliegen, denk aan het groen-blauw raamwerk, maar ook bijvoorbeeld onderwerpen als logistiek en circulair bouwen. In aanloop naar deze agenda wordt geoefend met een werkwijze hiervoor. Een zogenaamde integratietafel om zo de transparantie van processen en besluitvorming te vergroten en faciliterend te zijn aan de verschillende opgaven.

De werkwijze is bedoeld om bij de start op de integratietafel een onderwerp van alle kanten te belichten. Op deze manier kunnen we de opgaventeams gericht opdrachten meegeven en het te doorlopen proces op voorhand goed uitlijnen. Deze werkwijze moet ertoe leiden, dat in een aantal stappen een integraal advies wordt gegeven richting de verschillende opgaven en uiteindelijk het algemeen bestuur. De integratietafel kan zich ontwikkelen tot een logische plek voor de inbreng van externe partners.
Voor de integratietafel maken de bestuurlijke opdrachtgevers samen met het dagelijks bestuur een jaarkalender, wat meer structuur geeft. Het algemeen bestuur bespreekt deze kalender.

Uitvoeringskracht gemeenten

Veel uitvoering ligt op het bordje van de deelnemende gemeenten. In heel Nederland en eveneens in onze regio kampen gemeenten met personele krapte. Door meerdere oorzaken, waaronder personele capaciteit, netcongestie en stikstof, komt de uitvoering van plannen in het gedrang. Daarnaast zien we dat de complexiteit van de leefomgeving toeneemt. Er is een toenemende inhoudelijke en ruimtelijke afhankelijkheid tussen de opgaven.

Binnen de GMR adviseren de gemeentesecretarissen, verenigd in de Netwerkdirectie, over de haal-baarheid van de plannen, op basis van o.a. de beschikbare capaciteit. Voor de uitvoering van de

regionale agenda is, voor zover mogelijk, geïnventariseerd welke personele capaciteit gemeenten nodig hebben om de agenda uit te voeren. Een tekort aan personele capaciteit is geconstateerd voor met name:

- de uitvoering van de Woondeal, met name projectleiders, plantoetsers en verkeersdeskundigen
- de energietransitie, de hiervoor vereiste capaciteit is vaak alleen extern verkrijgbaar
- projectleiders en verkeersdeskundigen voor de planvoorbereiding van mobiliteitsmaatregelen
- begeleiders van ruimtelijke gebiedsprocessen en de uitwerking daarvan in uitvoeringsplannen

Geen enkele gemeente in onze regio is in staat om, in de huidige arbeidsmarkt, de geschetste personele knelpunten zelfstandig op te lossen. Juist samenwerking op de schaal van de GMR maakt het mogelijk om met elkaar oplossingen te genereren.

Naar aanleiding van de inventarisatie zijn de volgende maatregelen genomen of in voorbereiding om dit capaciteitsvraagstuk aan te pakken:

1. Startersprogramma Werken in Gelderland
   Met een provinciale bijdrage draait het startersprogramma Werken in Gelderland, dat is toegespitst op woningbouw. Hier maken meerdere gemeenten in de regio gebruik van.
2. Flexpool met specialisten
   Met provinciale bijdrage draait een Flexpool van specialisten in de GMR, die specifiek voor de versnelling van de woningbouwopgave wordt ingezet. Het regiobureau coördineert dit. Er wordt door meerdere gemeenten in onze regio gebruik gemaakt van deze specialisten. De Flexpool bestaat uit ingehuurde adviseurs die tijdelijk worden ondergebracht bij de gemeenten voor afgebakende klussen en opdrachten. De Flexpool werkt goed, maar is duur en er is onvoldoende borging van kennis in de regio.
3. Inrichten projectleiderspool
   Samen met het P&O-Netwerk Arnhem-Nijmegen is inmiddels een opzet gemaakt, met gebruik van de expertise van de Regio West-Brabant. Het is de bedoeling om te starten met het in dienst nemen van vijftien projectleiders, die door gemeenten kunnen worden ingehuurd voor specifieke werkzaamheden of als aanvulling op de Flexpool. Het profiel van de projectleiders wordt gerelateerd aan de opgaven van de GMR. Op deze manier verwachten we goedkoper te kunnen werken en blijft de kennis in de regio. Het projectvoorstel is nagenoeg afgerond. We verwachten dat de projectleiderspool in 2025 operationeel is. De financiële dekking voor het aanstellen van bijvoorbeeld de vijftien projectleiders, zit niet in de regionale begroting. Dit kan gefinancierd worden uit de huidige vacatureruimte bij de deelnemende gemeenten.
4. Verder uitbouwen gezamenlijke inkoop
   Gezamenlijke inkoop van goederen en diensten, zoals nu al gebeurt voor de inkoop van elektriciteit en gas kan worden uitgebreid. Dit kan voor de inkoop van bijvoorbeeld bepaalde specialistische adviezen, zoals voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma.

De Netwerkdirectie gaat, in samenwerking met de opgavemanagers, periodiek monitoren en rapporteren hoe de realisatie van de uitvoering loopt, met name vanuit het oogpunt van beschikbare personele capaciteit en financiële ruimte. Deze inzichten worden in de bestuurlijke opgaveteams (BOT's) gedeeld. Op basis van deze inzichten (vooruitkijkend, forecasting) draagt de netwerkdirectie oplossingsrichtingen aan om de uitvoering te bevorderen.

Monitoren regionale opgaven

Afgelopen jaren zijn diverse monitoringsinstrumenten ingezet, zoals de monitor verbonden aan de Woondeal, de Economische Monitor en een monitor over CO_2-reductie. Uit de evaluatie van de GMR kwam de vraag om de uitvoering van de regionale agenda te monitoren. Komende jaren gaan we aan de slag om verschillende meetmethoden op een praktische wijze te bundelen tot een overzichtelijk instrument.

Samenwerkingsverbanden

De GMR werkt met veel partijen samen. Voor de GMR zijn de belangrijkste samenwerkingen die met Regio Foodvalley via het gezamenlijke NOVEX gebied, provincie Gelderland en The Economic Board. Daarnaast zijn er tal van andere partners waarmee vanuit de opgaven wordt samengewerkt. Zo werken we samen met partners in Europa, het bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

NOVEX gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

In het gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley komt een aantal grote nationale opgaven samen:

- het realiseren van een schaalsprong in verstedelijking (wonen, economie, mobiliteit, leefomgeving en energietransitie)
- een forse herstelopgave van natuur- en watersystemen
- de landbouwtransitie

Om deze opgaven integraal te bekijken en aan te pakken, is het gebied door het Rijk aangemerkt als een van de NOVEX gebieden in Nederland. In de NOVEX gebieden werken Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten als partners nauw samen: gebieds- en opgavegericht. In het NOVEX ontwikkelperspectief Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2023 zijn de ambities en keuzes geformuleerd. Dit ontwikkelperspectief is een uitbreiding van en verdieping op de Verstedelijkingsstrategie “Meer landschap, meer stad”.
Een samenwerking met zoveel partijen is een ingewikkeld proces. Afgelopen jaren is hiervoor een structuur ontwikkeld, waarbinnen we de gezamenlijke afspraken voorbereiden. Via deze structuur werken de overheden aan de programmering (wanneer voeren we wat uit) en uitvoering (o.a. invulling van randvoorwaarden en financiering) van de afspraken.
Op gebiedsniveau worden de afspraken verder uitgewerkt in gebiedsprogramma’s. De GMR is opgedeeld in vier gebieden: Veluwezoom, Middengebied, Liemers en Rijk van Nijmegen. De door het Rijk aangewezen grootschalige NOVEX woningbouwlocaties in Arnhem en Nijmegen hebben daarbij een aparte relatie met het Rijk. Naast de landelijk gemaakte afspraken levert het regioarrangement van de GMR input voor de gebiedsprogramma's. De uitvoering van de gebiedsprogramma's vraagt vaak bijdragen van andere overheden. De ‘NOVEX structuur’ wordt gebruikt om hierover afspraken te maken met Rijk, provincie en waterschappen.

Provincie Gelderland

Beleidsontwikkeling en belangenbehartiging gebeurt deels op provinciaal niveau. We werken daarom nauw samen met de provincie Gelderland. De GMR is binnen Gelderland een stedelijke regio met een grote en ingewikkelde ruimtelijke opgave. Het is belangrijk dat de (ruimtelijke) ambities van onze regio een goede plek krijgen in de provinciale agenda’s. Bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma’s, zoals voor het landelijk gebied, mobiliteit, economie en wonen. Ons regioarrangement, dat is vastgesteld door de gemeenteraden van de GMR en opgesteld in opdracht van en in samenwerking met de provincie, is de basis waarop wordt samengewerkt.

The Economic Board (TEB)

TEB is een netwerk van ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Zij stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven onder de merknaam Lifeport. Voor meer informatie: www.lifeport.nl.
Samen met hun partners en uitvoeringsorganisaties werken zij aan de innovaties in de topsectoren van onze regio: energy, health en hightech. Voorbeelden waar TEB aan werkt, zijn het vinden van oplossingen voor aansluiting op het energienetwerk (smart energy hubs), innovatie in de gezondheidszorg, AI (kunstmatige intelligentie), ontwikkeling van onze arbeidsmarkt en CO_2-reductie.
TEB en de GMR werken veel samen. We hebben bijvoorbeeld met de provincie het initiatief genomen voor de Regio Deal en voeren deze samen uit.
Onze opgaven raken elkaar op meerdere terreinen en hierover maken we werkafspraken. De taakverdeling is grofweg dat TEB oppakt wat triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) moet worden georganiseerd, zoals de arbeidsmarkt bij het Human Capital Akkoord, campusontwikkeling

(Noviotech campus en Arnhems Buiten) of innovaties voor gezondheid of schaarse grondstoffen. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken.
De twee organisaties zijn bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. Vanuit de GMR zit een vertegenwoordiger in de Board en vanuit TEB sluit de directeur aan bij het bestuurlijk overleg van de Productieve regio.

Regio Deal Arnhem-Nijmegen

De Regio Deal Arnhem-Nijmegen, Gezonde groene groei, is op 1 november 2023 gesloten tussen het Rijk, de provincie Gelderland, TEB en de GMR. De Regio Deal geldt voor de periode 2024-2027. Meer dan honderd private en publieke partijen werken samen aan zes programmalijnen:

- gezond leven
- toekomstbestendig wonen
- sterke bedrijvigheid
- werkende arbeidsmarkt
- grenzeloos samenwerken
- wijk- en dorpsgericht werken

Door het Rijk is vijftien miljoen euro beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minstens zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Dit betekent dat met de uitvoering van deze Regio Deal minstens dertig miljoen euro in de regio wordt geïnvesteerd.
Bij een aantal projecten binnen de Regio Deal is de GMR inhoudelijk betrokken. Dit is opgenomen bij de uitwerking van de vijf opgaven in hoofdstuk 2 tot en met 6. We zijn bijvoorbeeld betrokken bij meerdere projecten in de programmalijn “toekomstbestendig wonen”. Deze projecten vallen onder de Circulaire regio. De financiële bijdrage aan de Regio Deal-projecten is verwerkt in de betreffende opgave.
De GMR is de coördinator van de hele Regio Deal. In de begroting van het regiobureau zijn deze kosten verwerkt. Een deel is voor eigen rekening en een deel wordt bekostigd uit de toegekende rijksbijdrage. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.

2. Groene groeiregio

De opgave Groene groeiregio bestaat uit twee delen:
- verbinden van de ruimtelijke opgaven
- wonen in balans, versnellen van de woningbouwopgave

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven

Toelichting op de opgave

In de GMR hebben we te maken met veel ruimtelijke opgaven. In deze regionale agenda zijn de verschillende opgaven uitgewerkt. De verschillende opgaven kunnen niet los van elkaar gezien worden. De ruimte in onze regio is schaars, onze middelen zijn beperkt en de verschillende opgaven hebben effect op elkaar. Het integraal bekijken en waar mogelijk verbinden van de verschillende opgaven is nodig om tot goede keuzes en maximale resultaten te komen. Daarover gaat deze opgave.

Als basis hiervoor hebben de gemeenten in de GMR in de vastgestelde Verstedelijkingstrategie (2022) een ambitie uitgesproken voor “Meer landschap meer stad”. Een gebalanceerde groei waarbij stedelijke ontwikkeling wordt gecombineerd met natuur, landschap en klimaat, economie en bereikbaarheid. In daaropvolgende documenten, zoals het regioarrangement (2023) en het NOVEX ontwikkelperspectief (2023), is deze lijn doorgezet en verder uitgewerkt. Deze documenten helpen gemeenten bij het maken van hun lokale omgevingsbeleid.

Voor het realiseren van de regie op de ruimtelijke opgaven is een aanpak uitgewerkt die uit vier onderdelen bestaat:
1. Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen
2. Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken
3. Ondersteuning bij de uitvoering van gebiedsprogramma’s
4. Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij provincie, Rijk en andere partners

Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen

We zorgen voor regie en verbinding op inhoud, proces en uitvoering voor de ruimtelijke doelstellingen uit de verschillende opgaven. We faciliteren het inhoudelijke gesprek over de ruimtelijke thema’s door middel van eerdergenoemde integratietafel. Hieraan bespreken we met bestuurders en stakeholders onderwerpen die meerdere opgaven van de GMR raken en die afstemming en eventuele keuzes vergen. Vraagstukken die op de agenda staan zijn onder meer: netcongestie, inpassingen duurzame energieopwekking, bereikbaarheid, robuust watersysteem en natuur versterken, stikstofreductie, ruimte voor bedrijven, GMR 2120 (water en bodem sturend) en de verduurzaming van onze woningbouw.
We gebruiken 2024 om te oefenen met deze integratietafel. Als hulpmiddel voor deze gesprekken brengen we de ruimtelijke consequenties van onze opgaven in kaart en bouwen dit uit tot een ruimtelijke monitor. Hiermee bieden we overzicht aan gemeenten en andere partijen over de stand van de ruimtelijke ontwikkeling in de regio. Dit helpt om de (integrale) ruimtelijke vraagstukken te verbeelden, te bespreken en te programmeren.

Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken

In 2023 heeft de GMR samen met de Wageningen University & Research een toekomstbeeld van de regio voor 2120 opgesteld. Deze toekomstvisie laat zien hoe wij over honderd jaar zouden kunnen leven in deze regio. In de toekomstvisie worden de belangrijkste thema’s die spelen aangestipt; nu én in het jaar 2120. Het natuurlijke systeem (rivier, natuur en landbouw) is als basis genomen. Dit

toekomstbeeld is geen blauwdruk. Het is bedoeld om ons gezamenlijke gesprek over de toekomst te voeden, zodat we nu de juiste keuzes maken.
In Nederland en in onze regio spelen grote maatschappelijke en ecologische uitdagingen die ons allemaal raken, zoals huisvesting, (drink)water en verdrogingsproblemen, energietransitie en sociale rechtvaardigheid. De oplossingen voor deze uitdagingen zijn niet eenvoudig en vragen langetermijndenken. Om tot oplossingen te komen, helpt het om eerst te kijken naar het langetermijnperspectief voor de regio en vandaaruit terug te redeneren naar wat we nu moeten doen. De toekomstvisie van de GMR 2120 wordt als achtergronddocument gebruikt om de nu te maken ruimtelijke keuzes tegen het licht te houden.

Ondersteunen uitvoering gebiedsprogramma's

De afgelopen jaren is gewerkt aan de ambitie, ontwerpprincipes en agenda's voor onze regionale ruimtelijke ontwikkeling: verstedelijkingsstrategie, regioarrangement, NOVEX ontwikkelperspectief. In 2024 is de stap richting programmeren en uitvoering gemaakt. Gemeenten, provincie, regio, waterschappen en andere partners in het gebied hebben samen ruimtelijke gebiedsprogramma's opgesteld voor vier gebieden: Liemers, Middengebied, Veluwezoom (incl. Arnhem) en Rijk van Nijmegen (incl. Nijmegen). Deze gebiedsprogramma's vormen een kapstok voor lokaal- en provinciaal omgevingsbeleid en geven zicht op de randvoorwaarden die nodig zijn voor gebalanceerde groei van het gebied. In de periode 2025-2028 is het gebiedsprogramma het 'spoorboekje' voor de bovenlokale ruimtelijke ontwikkeling in deze gebieden. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen die daarin benoemd zijn en kunnen voor ondersteuning terecht bij de GMR. Deze ondersteuning kan bestaan uit coördinatie tussen de gebieden, kennis en het leveren van aanvullende capaciteit. Om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de ruimtelijke opgaven, is het nodig dat randvoorwaarden op orde zijn. Aandachtspunten zijn onder meer netcongestie, natuurherstel (stikstof) en mobiliteit. Via de vijf opgaven wordt hier invulling en uitvoering aan gegeven.
Vanaf 2025 scherpen we de gebiedsprogramma's, samen met de gemeenten, verder aan en kijken we welke actualisatie(s) nodig zijn in aanverwante ruimtelijke trajecten. We agenderen benodigde financiële bijdragen voor bovenlokale maatregelen bij onze partners in NOVEX-verband en bij de bestuurlijke overleggen zoals het BO MIRT en BO Leefomgeving.

Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij Provincie, Rijk en andere partners

De uitvoering van de ambities van de GMR is mede afhankelijk van beleid en middelen van Rijk en provincie. We faciliteren de samenwerking en agenderen de ambities van GRM.

- **NOVEX uitvoeringsagenda**
  Met het NOVEX ontwikkelperspectief hebben we voor de periode tot 2040 richting gegeven aan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn. Dit vormt de basis voor de strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheidspartijen. De uitvoering van maatregelen wordt geprogrammeerd en gemonitord via de gezamenlijke NOVEX uitvoeringsagenda. De gebiedsprogramma's van de GMR en de ervaringen met de uitvoering daarvan, vormen een belangrijke grondslag voor het adaptief bijstellen van deze uitvoeringsagenda.
- **ambities van de GMR verbinden aan provinciale plannen**
  Het is belangrijk dat de ambities van de GMR een goede plek krijgen in de provinciale agenda's, bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma's, zoals voor het landelijke gebied, mobiliteit, economie en wonen. In 2025 actualiseren wij samen met de provincie het regioarrangement. Enerzijds aan de hand van de nieuwste inzichten vanuit het Rijk (Nota Ruimte Rijk, landelijk coalitieakkoord 2024-2027) en provincie en anderzijds gevoed door de gebiedsprocessen in de regio. Wij agenderen onze groen-blauwe maatregelen via het provinciale programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw

Toelichting op de opgave

Sinds 2020 werken de gemeenten in de GMR samen met het Rijk en de provincie aan de woningbouwopgave. Dit is vastgelegd in de Woondeal 2.0. In de regio is het tekort aan betaalbare woningen onverminderd hoog. Samenwerking op woonbeleid is nodig om de snelheid van realisatie te vergroten, betaalbare woningen te bouwen en de huisvesting voor specifieke doelgroepen te realiseren. Een regionale aanpak helpt in het slim toevoegen van woonruimte in de bestaande voorraad.
Begin 2025 is een actualisatie van de tweede Woondeal afgerond: de Woondeal 2.1. De belangrijkste aanpassingen in deze tweede Woondeal zijn:

- aanscherping van de woningbouwopgave rond wonen en zorg
- actualisatie van de woningbouwambitie

De GMR heeft de ambitie om te wonen in balans. In de woningbouwopgave spelen verschillende vraagstukken tegelijkertijd, die in samenhang aangepakt moeten worden. Continuïteit en versnelling van de bouwproductie heeft prioriteit. Waarbij voldoende betaalbare woningen voor lage en middeninkomens gerealiseerd moeten worden. Daarbij komt de opdracht om te voorzien in voldoende huisvesting voor ouderen en andere aandachtsgroepen. Maar deze vragen over beschikbaarheid van woningen, is slechts een deel van wonen in balans. Even belangrijk zijn vraagstukken over klimaatadaptie en circulariteit in de woningbouw, het realiseren van leefbare wijken met voldoende mogelijkheden voor recreatie en werkgelegenheid en samenhang tussen verstedelijking en gebiedsontwikkeling.

Onze doelen

De doelen voor de opgave wonen in balans zijn:

- continuïteit en versnelling in de bouwproductie:
  - realiseren van minimaal 26.500 woningen van 2025 tot en met 2030, waarvan minimaal 34.500 woningen zijn opgenomen in plannen
  - beter benutten van bestaande voorraad
- betaalbare woningen voor lage en middeninkomens; nieuwbouw in de regio bestaat vanaf 2025 in alle gemeenten uit minimaal 30% sociale huur en twee derde deel betaalbare woningen
- voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen:
  - ouderen en aandachtsgroepen die afhankelijk zijn van specifiek passende woningen kunnen in alle gemeenten van de GMR een woning vinden
  - in antwoord op de groeiende behoefte aan gezonde en veilige woonplekken voor arbeidsmigranten realiseren van meer aanbod
- klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw
- leefbare wijken

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we aan vijf speerpunten.

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie

De ambitie in de Woondeal is de realisatie van minimaal 33.000 woningen van 2022 tot en met 2030, en waar mogelijk meer. Richting 2040 gaat het om zo'n 55.000 woningen. Ons doel is een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2%. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in drie grootschalige NOVEX woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en

de Spoorzone Arnhem-Oost. Op zeventien andere versnellingslocaties worden 17.000 woningen gebouwd. In de periode van deze regionale agenda gaat het om gemiddeld 4.300 woningen per jaar. De GMR stimuleert de woningbouw op verschillende manieren:

- **woningmarktmonitor**
  Jaarlijks actualiseren we de woningmarktmonitor, zodat we een scherp beeld van realisatie en plancapaciteit hebben. En we voeren periodiek een woningbehoefteonderzoek uit.
- **hulp bij generieke vraagstukken**
  Via tempotafels organiseren we gesprekken met marktpartijen en woningcorporaties over randvoorwaarden voor realisatie. We identificeren samen generieke kansen en knelpunten. We bieden hulp om generieke vraagstukken bij verschillende gemeenten te helpen oplossen, door voorbeeldaanpakken voor alle gemeenten te ontwikkelen. Vanuit de regio is menskracht beschikbaar om deze aanpakken te implementeren. Daarnaast is er vanuit de Flexpool een hulpbrigade om specifieke vraagstukken vanuit projecten te helpen oplossen: zowel inhoudelijke expertise, projectleiders als mediators.
- **lobby voor adequate financiële ondersteuning**
  Deze ondersteuning is nodig voor (ruimtelijke inpassing van) betaalbare woningen. De afgelopen periode is de GMR samen met gemeenten succesvol geweest in het naar de regio halen van schaarse rijksmiddelen vanuit de Woningbouwimpuls, de regeling huisvesting aandachtsgroepen, de stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting, het Mobiliteitsfonds (versnellingsafspraken en mobiliteitspakketten), het gebiedsbudget voor de grootschalige woningbouwlocaties en de Start Bouw Impuls. De komende periode zet de regio zich blijvend in voor het benutten van landelijke en provinciale middelen.
- **personele capaciteit gemeenten**
  Een belangrijke randvoorwaarde voor meer woningbouw is beschikbaarheid van voldoende personeel bij gemeenten. Dit staat bij gemeenten onder druk. Vanuit de regio bieden we menskracht via een Flexpool. Vanaf 2025 ontvangen wij hiervoor structurele financiering van de provincie en werken we aan een meer structurele inbedding van de Flexpool in de regio-organisatie. Tegelijkertijd neemt de Netwerkdirectie het initiatief om met oplossingen te komen, zoals de gezamenlijke projectleiderspool. Dit moet bijdragen aan een solide basis voor alle gemeenten in een steeds moeilijkere arbeidsmarkt.
- **onderzoek planlocaties**
  We doen samen met de gemeenten een onderzoek naar de planlocaties voor periode 2030-2035.
- **organiseren van randvoorwaarden**
  Voor voldoende woningbouw zijn de aanpak van stikstof en ruimte voor aansluitingen op het elektriciteitsnet belangrijke randvoorwaarden. Samenwerking vanuit de Woondeal met de regionale aanpak voor netcongestie is cruciaal en hier zetten we op in, samen met de Productie, Circulaire en Ontspannen regio.
- **beter benutten bestaande voorraad**
  Meer woonruimte creëren kan door de bestaande voorraad beter te benutten, bijvoorbeeld door optoppen en splitsen. Nu al vindt een substantieel deel (ca. 20%) van de toevoegingen plaats in de bestaande voorraad. De GMR heeft in 2023-2024 een aanpak voor het beter benutten van de bestaande voorraad ontwikkeld. We bouwen deze aanpak verder uit. Daarnaast werken we met woningcorporaties en marktpartijen werkwijzen uit voor betere benutting van de bestaande voorraad, zodat procedures op lokaal niveau verkort kunnen worden. Daarin betrekken we de (eventuele) mogelijkheden die instrumenten, zoals een leegstandverordening en de Wet goed verhuurderschap bieden, om binnen de bestaande voorraad meer woonruimte te realiseren.

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens

In de Woondeal is afgesproken dat gemeenten bij nieuwbouw twee derde betaalbare en minimaal 30% sociale huur realiseren. Deze doelstelling vraagt, dat gemeenten de woningcorporaties maximaal

in positie brengen om hun aandeel in de woningbouwopgave te kunnen realiseren. De GMR ondersteunt gemeenten hierbij.

- **voorbeeld aanpakken ontwikkelen**
  GMR, Woonkr8 (samenwerkende woningcorporaties) en Aedes werken met gemeenten en corporaties een aantal pilotaanpakken uit voor de realisatie van sociale huur binnen de woningbouwprogramma's. Deze pilotaanpakken rollen we in 2025 uit over de regio.
- **monitoring realisatie**
  De regio maakt inzichtelijk of er voldoende plannen voor sociale huur zijn. Via jaarlijkse monitoring houden we vinger aan de pols op de realisatie van de doelen. Via de Woondeal zorgen we voor uniforme definities.
- **gemeentelijk grondbeleid**
  We onderzoeken gemeentelijk grondbeleid en de waardering van grond. We bieden gemeenten instrumentarium met voorbeeldaanpakken om grondbeleid te voeren en ondersteunen vanuit de Flexpool met de implementatie hiervan. We helpen bij het verwerven van eventuele nieuwe subsidieregelingen van Rijk en/of provincie, die gericht zijn op het verminderen van de 'onrendabele toppen' en het realiseren van economisch uitvoerbare plannen. We lobbyen voor voldoende financiële mogelijkheden voor (sociale) woningbouw en trekken daarin samen op met Woonkr8 en Aedes.

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen

In het rijksprogramma Een thuis voor iedereen is de ambitie geformuleerd dat alle gemeenten hun fair-share nemen in de huisvesting van specifieke aandachtsgroepen. Specifieke aandachtsgroepen zijn bijvoorbeeld mensen die uitstromen uit instellingen, statushouders en arbeidsmigranten.

- **implementatie woonzorgvisie**
  Voor een deel van deze aandachtsgroepen is een combinatie van wonen en zorg noodzakelijk. Naast afspraken over beschikbaarheid van woningen, zijn dus afspraken over de bijbehorende welzijns- en zorgvoorzieningen nodig. In 2024 zijn deze afspraken uitgewerkt in de regionale woonzorgvisie. Deze wordt uitgewerkt in lokale woonzorgvisies of, als er sprake is van al bestaande lokale woonzorgvisies, - waar nodig - in lijn gebracht met deze regionale visie. Vanaf 2025 wordt de woonzorgvisie geïmplementeerd. Deze implementatie bestaat uit nadere afspraken tussen de regio, gemeenten, corporaties en zorginstellingen over investeringen in de woonzorg-infrastructuur. Dit vraagt een stevige verbinding met het gemeentelijk sociaal domein.
- **huisvesting arbeidsmigranten**
  In alle gemeenten in de regio is een aanzienlijk deel van de arbeidsplaatsen ingevuld door arbeidsmigranten. De gemeenten in de GMR hebben uitgesproken zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor menswaardige leefomstandigheden voor arbeidsmigranten. In 2024 is een onderzoek afgerond naar de huisvestingsopgave in relatie tot de economische sectoren. Op basis hiervan wordt een regionale aanpak geformuleerd. De GMR gaat de realisatie van deze aanpak coördineren, ondersteunen en monitoren. Dit gebeurt in samenwerking met de opgave Productieve regio.

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw

In de Woondeal zijn doelstellingen opgenomen over de transitie naar conceptueel en circulair bouwen, met als doel in 2030 te komen tot een halvering van de uitstoot van CO_2, stikstof en gebruik van primaire grondstoffen bij het bouwproces van woningen. In 2023 is een programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CCB) gestart. We trekken hierin samen op met de opgave Circulaire regio; meer informatie hierover is opgenomen in hoofdstuk 6.

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken)

Het realiseren van woningen zorgt niet automatisch voor een regio waar wonen in balans is. In de GMR zetten we in op leefbare wijken en dorpen. Hieraan werken we door integraal te kijken naar onze opgaven (zie paragraaf 2.1 Verbinden van ruimtelijke opgaven). Daarnaast werken we via twee programma's aan specifieke vraagstukken.

- **programmalijn wijk- en dorpsgericht werken Regio Deal**
  De energietransitie bestaande bouw, gezonder leven en verbeteren van de leefbaarheid in de wijk lukt alleen in samenspel met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en lokale overheid. In deze programmalijn van de Regio Deal leren en onderzoeken we in vijf wijken in de gemeenten Rheden, Druten, Wijchen, Berg en Dal en Doesburg, welke aanpak in welk type wijk werkt en welke werkzame elementen kunnen worden gebruikt in andere wijken. Kennis wordt gedeeld via de leerkring Wijk en dorpsgericht werken. Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) ondersteunt deze leerkring. De vijf gemeenten krijgen financiële ondersteuning, zodat daadwerkelijk resultaten geboekt kunnen worden op de inhoudelijke thema's.
- **het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid**
  Hiervan maakt Arnhem-Oost onderdeel uit. Dit programma heeft als doel om de achterstanden in onderwijs, werk, inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid in de vijf wijken (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) aan te pakken. De geleerde lessen uit dit programma worden via de leerkring Wijk- en dorpsgericht werken gedeeld met de andere gemeenten in de regio.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Groene groeiregio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Groene groeiregio						
Lasten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Baten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

3. Productieve regio

Toelichting op de opgave

Een gezonde economie draagt bij aan de gezondheid, leefkwaliteit, het milieu, onderwijs, de sociale cohesie en opgaven die we hebben op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaat-adaptatie. Economie gaat over werk, aantallen bedrijven en banen. Maar dat niet alleen, het gaat ook over onderwerpen als innoveren en verduurzamen, banen voor iedereen in een nieuwe steeds meer digitale omgeving. Dit is het werkveld van de opgave Productieve regio.

Met de enorme woningbouwopgave in onze regio is er behoefte aan nieuwe werkplekken, zodat mensen in hun directe omgeving kunnen werken en talent voor de regio wordt behouden. We zetten in op het meer in balans brengen van wonen en werken. Dit vraagt om meer ruimte voor economische activiteiten en arbeidsplaatsen. Onze ambitie is een toekomstbestendige economie in 2040. In onze visie Economie van de Toekomst haken we aan bij actuele ontwikkelingen als de energietransitie, de circulaire transitie en de grote woningbouwopgave. Dit document vormt samen met de afspraken in het Verstedelijkingsakkoord de basis voor onze koers op economie.

We willen de kwaliteiten van onze regio steviger profileren en economische potenties beter benutten. De regio blinkt vooral uit in de innovatieve topsectoren energy, health en hightech. De topsectoren zijn momenteel samen met logistiek goed voor ongeveer 30% van de bedrijven en 50% van de banen. De kracht van deze bedrijven, geflankeerd door een campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC's maakt deze regio uitermate interessant. De topsectoren zijn belangrijk voor het innovatieve vermogen in de regio. Voor deze sectoren moet voldoende ruimte voor doorontwikkeling in de regio zijn. TEB heeft hierin de lead, is aanjager en verbinder vanuit de triple helix. Samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en de overheden stimuleren zij innovaties in deze topsectoren. TEB werkt daarbij samen met de provincie en de GMR. De GMR staat samen met TEB aan de lat voor een goed vestigingsklimaat en beschikbare ruimte voor circulaire economie, de energietransitie (onderstations, batterijopslag) en voor de topsectoren op (en rond) campussen.

Naast de topsectoren zien we dat deze regio de meest bereikbare en centraal gelegen Europese regio is, waardoor ook de logistieke sector floreert. We hebben een sterk midden- en kleinbedrijf (mkb), veel innovaties komen uit dit segment. Onze kracht zit in de combinatie van de topsectoren, een sterk mkb en een logistieke sector die randvoorwaardelijk is voor ons economisch functioneren.

Human capital is een belangrijke randvoorwaarde om onze maatschappelijke doelen te kunnen bereiken. Met succes is de afgelopen periode gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord. Van strategie en beleid is het nu tijd voor uitvoering en projecten. Dit gebeurt in triple helix verband, waarbij TEB de regie voert. Human capital is daarom geen speerpunt meer in deze regionale agenda. We blijven er wel bij betrokken, aangezien het Human Capital Akkoord onderdeel is van de Regio Deal en we als GMR vertegenwoordigd zijn in de board van TEB.

Onze doelen

- voldoende ruimte op toekomstbestendige werklocaties om onze ambities uit het RPW 2024 voor 2025-2028 te realiseren:
  - herstructurering en verdichting van bestaande werklocaties
  - behoud van werklocatiefuncties voor het mkb
  - verduurzaming van werklocaties via herstructureringstrajecten: energietransitie, circulariteit en klimaatadaptie
  - ruimte voor circulaire economie en hoge milieucategorie bedrijven
  - ruimte voor de ontwikkeling van de campussen, op de campussen en in de omliggende gemeenten
- het stimuleren van ondernemerschap in het mkb

- het stimuleren van ontwikkeling naar een circulaire economie
- een schoon en slim logistiek ecosysteem om de leefbaarheid, economie en bereikbaarheid in de regio te verbeteren

Onze activiteiten

We richten ons op een toekomstbestendige economie. We willen behouden wat goed is, kansen grijpen en versterken wat beter kan. We monitoren de economische ontwikkelingen jaarlijks met de Economische Monitor. De basis hiervoor is gelegd in 2023. We bouwen dit uit tot een meer uitgebreide monitor/dashboard. De Economische Monitor helpt om te bepalen waar de focus moet liggen. Wat zijn de sterke punten in onze regio? Wat is kansrijk en wat niet? Waar schieten we tekort? Met deze monitor kunnen we sturen op kengetallen en beleid maken op basis van feiten en ontwikkelingen.

De activiteiten die we ondernemen om onze doelen te realiseren, zijn ingedeeld in drie speerpunten.

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties

Goede, toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie in de GMR. Deze werklocaties moeten zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen, nu en in de toekomst. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

- **Regionaal Programma Werklocaties (RPW)**
  Dit is operationeel op 1 januari 2025. Hierin hebben we afspraken gemaakt over hoe om te gaan met bedrijventerreinen, kantoorlocaties, perifere detailhandel en campussen. In dit RPW maken we een flinke kwalitatieve slag ten opzichte van het vorige RPW, waar het vooral ging over nieuwe ontwikkelingen op de juiste plek. Toekomstige uitbreidingen van werklocaties kunnen en willen we niet meer automatisch in uitleggebieden laten landen. Herstructurering, verdichting en verduurzaming van bestaande terreinen, door middel van sloop en nieuwbouw, is het nieuwe uitgangspunt in het RPW. Een ingewikkelde, kostbare en langjarige opgave waarvoor samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, provincie en het Rijk nodig is. We onderzoeken de meerwaarde van de oprichting van een regionaal ontwikkelbedrijf. We stimuleren de ontwikkeling naar een circulaire economie en we nemen de ruimtevraag hiervoor mee in de regionale afspraken. Dit doen we in nauwe samenspraak met de Circulaire regio.
  Gedurende de uitvoeringsperiode van het RPW vindt binnen het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) toetsing aan het RPW van ingediende plannen plaats. Tevens worden de trajecten rondom herstructurering van werklocaties en omgaan met netcongestie verder geconcretiseerd en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. We ondersteunen gemeenten daarbij.
  Om het jaar monitoren we of de gemaakte afspraken binnen het RPW overeenkomen met de feitelijke situatie op dat moment. We onderzoeken met de Verbonden regio waar, wat betreft mobiliteit, kansen en knelpunten kunnen ontstaan.
  In 2024 is onderzoek gedaan naar de benodigde personele capaciteit bij gemeenten in relatie tot het RPW. Deze input is medebepalend voor onze ondersteuning hierop richting gemeenten.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  Werklocaties kunnen positief bijdragen aan onze ambitie om slimmer om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater zijn namelijk ook op werklocaties merkbaar. De Ontspannen regio richt zich vooral op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie. Binnen de Productieve regio richten we ons vooral op kennisdeling, het organiseren van themabijeenkomsten en het delen van best practices voor meer klimaatadaptieve werklocaties.

- **Regio Deal programmalijn “sterke bedrijvigheid”**
  In de Regio Deal is een van de benoemde urgente opgaven: het tegengaan van de achterblijvende economische groei. Onder de programmalijn “sterke bedrijvigheid” werken we een project uit dat is gericht op toekomstbestendigheid van werklocaties. Op zeven bedrijventerreinen in de regio, wordt gewerkt aan toekomstbestendigheid en daarmee aantrekkelijkheid. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere leveringszekerheid van grondstoffen door hergebruik, recycling en kortere ketens, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Wij ondersteunen hierbij.

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb

Mkb’ers in de regio hebben aangegeven dat de dienstverlening voor het mkb vaak niet naar wens verloopt. Hierdoor worden kansen gemist en problemen niet opgelost. Dit wordt bevestigd door betrokken stakeholders in de regio. De belangrijkste problemen zijn:

- er is veel aanbod maar er is onvoldoende inzicht in de behoefte van de ondernemers
- er is veel aanbod in ondersteuning in de regio maar dat is niet op elkaar afgestemd; de dienstverlening is daardoor minder efficiënt en doeltreffend
- mkb’ers zien door de bomen het bos niet meer qua aanbod; er is behoefte aan één loket

Om de dienstverlening aan het mkb te verbeteren zetten we in op de volgende vier punten:

1. We faciliteren de onderlinge samenwerking en afstemming tussen alle partijen in de regio, We brengen partijen bij elkaar, organiseren bijeenkomsten en initiëren werkgroepen.
2. We organiseren samen met de partners een “no wrong door systeem”. Dit betekent dat het niet uitmaakt waar een mkb’er aanklopt, we zorgen dat de ondernemer op de juiste plek terecht komt.
3. We hebben afgelopen periode enkele tools ontwikkeld voor het mkb zoals inzicht in het financieringslandschap mkb tot een miljoen. Deze tools worden ondergebracht in de dienstverlening. Daarbij nemen we thema’s als digitalisering en innovatie hierin mee.
4. Het delen van kennis door het verbinden en ontsluiten van landelijke, provinciale, regionale en lokale programma’s voor mkb’ers.

Onder leiding van het HAN lectoraat Kansrijk Ondernemen en de betrokken stakeholders werken we jaarlijks aan een praktijkgericht onderzoeksvoorstel en dienen we deze in bij het subsidieprogramma SIA-RAAK. Op deze manier ontwikkelen we stap voor stap passende dienstverlening voor onze ondernemers.

Speerpunt slimmere en schonere logistiek

Met de groei van de regio zal het relatieve belang van logistiek in ieder geval de komende jaren toenemen. Vanuit een Europees perspectief is deze regio een strategisch knooppunt van transportcorridors naar elke windrichting. Dit geeft mogelijkheden en kansen, maar ook bedreigingen. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken én onze groei in wonen en werken faciliteren.

- **het speerpunt slimmere en schonere logistiek kent vier onderwerpen:**
  - verslimmen aanpak laadinfrastructuur (Circulaire opgave)
  - versterken en verschonen multimodaliteit (Verbonden opgave)
  - signaleren externe ontwikkelingen (Verbonden opgave)
  - ruimtelijke inpassing (Productieve opgave)

  Het doel is om de inzet van duurzame logistiek in de regio te maximaliseren. De coördinatie van het speerpunt krijgt hierbij vorm vanuit de Productieve opgave. Een nadere toelichting per deelonderwerp volgt in deze agenda bij de genoemde opgaven.
- **ruimtelijke inpassing**

We nemen logistiek mee in de ruimtelijke planningsvraagstukken. Dat doen we bijvoorbeeld in het RPW. Logistiek is namelijk niet alleen een verkeerskundig, maar ook een ruimtelijk vraagstuk. Het gaat daarbij om de realisatie van voorzieningen als (circulaire) bouwhubs, laadinfrastructuur, truck-parkings en/of stadshubs. We ondersteunen regiogemeenten met het ontwikkelen van hubs op kansrijke locaties.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Productieve regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Productieve regio						
Lasten	658	878	714	768	587	689
Baten	658	843	714	768	587	689
Saldo baten en lasten	-	*-35*	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	35	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

4. Ontspannen regio

Toelichting op de opgave

We willen als regio groeien in balans. Groei in inwoners, wegen, huizen, bedrijvigheid in balans met groei van de kwaliteit van onze leefomgeving. Kwaliteit van de leefomgeving is een breed begrip. Het gaat over een groene omgeving, met ruimte voor (rivier)natuur, waardevolle landschappen, land- en tuinbouw, klimaatadaptatie, mogelijkheden om te recreëren, goede voorzieningen op het gebied van cultuur, cultuurhistorie, recreatie, wonen, zorg, winkels, scholen, sportvoorzieningen, et cetera.

We heten niet voor niets de groene metropoolregio. We vinden het behouden en versterken van groen en blauw van onze regio belangrijk. Onze verstedelijking is nauw verbonden en vervlochten met het landelijk gebied en het groen en blauw in onze regio. Het landelijk gebied van GMR heeft veel variatie in het landschap, waardevolle cultuurhistorie, natuurgebieden en grote rivieren. De hoofdopgave “natuurherstel en robuust watersysteem” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is in onze regio dan ook van cruciaal belang. Een groot deel van het landelijk gebied van de GMR is agrarisch gebied. De land- en tuinbouw in onze regio is divers van aard: intensievere land- en tuinbouw wordt afgewisseld door meer natuurinclusieve land- en tuinbouw. Onze regio is rijk aan innovatieve initiatieven voor de transitie van de land- en tuinbouw, die bijdragen aan onze doelen van natuur en het aantrekkelijker maken van het landschap, o.a. voor recreatie. De hoofdopgave “Transitie van de landbouw” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is voor onze regio relevant.

Klimaatadaptatie is een belangrijke opgave in onze regio. Steeds vaker en heftiger merken we de gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater. Om een gezonde en leefbare regio te blijven, is het noodzakelijk dat we ons aanpassen aan die veranderingen. Belangrijke leidraad daarbij is de Kamerbrief “Water en Bodem sturend”. Daarbij moeten in 2027 alle EU-lidstaten voldoen aan doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De GMR kent een rijke cultuurhistorie, die zich ook in het landschap laat zien. Deze waardevolle landschappen, (rivier)natuur en cultuurhistorie willen we behouden en versterken. Dat willen we vanwege de intrinsieke waarde van deze landschappen én zodat onze inwoners en bezoekers van deze landschappen kunnen genieten.

De GMR wil een aantrekkelijke regio voor eigen inwoners en toeristen zijn, met toegankelijke recreatieve en toeristische voorzieningen, die passen bij de vraag. We streven naar een goede spreiding van recreanten over de regio. Dit is ten eerste belangrijk voor behoud en herstel van natuur, landschap en cultuurhistorie. In bepaalde gebieden willen we niet te veel en soms zelfs geen bezoekers, zodat natuur en landschap zich kunnen herstellen en ontwikkelen. Spreiding van recreatie is belangrijk voor een goede beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie en voor de leefbaarheid van steden en dorpen.
In de afgelopen periode hebben we drie verhaallijnen gekozen die we op regionaal niveau verder willen ontwikkelen. Deze verhaallijnen zijn: Romeins verleden, WOII en Leven met het water. Een beleefbare regio met mooie verhalen draagt bij aan de identiteit van onze regio en aan een aantrekkelijk en gezond woon- en leefklimaat. Met nieuwe, slimme verbindingen en samenwerkings-verbanden verleiden we op termijn gasten om nieuwe plekken en producten te ontdekken. Zo draagt toerisme bij aan welvaart en welzijn in de regio en het versterken van het regionale verdienvermogen. Tegelijkertijd levert deze aanpak een bijdrage aan de (be)leefbaarheid van huidige hotspots.
Hiervoor is een goed routenetwerk en een goede herkenbaarheid, bekendheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van recreatieve locaties en routes voor zowel inwoners als toeristen belangrijk. We doen dit in nauwe samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN). Daarbij is de vitaliteit van onze recreatief-toeristische sector van belang. Om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag naar recreatief-toeristische voorzieningen is een gezonde recreatief-toeristische sector, met een gevarieerd aanbod, nodig.

In de GMR hebben we een bloeiend creatief klimaat en cultureel leven en kennen we een sterke culturele infrastructuur. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat, zijn belangrijk voor het sociale klimaat en de leefbaarheid van de regio.
Cultuurregio 025 kent een eigen culturele signatuur en kracht. Bijzonder is dat nagenoeg de complete culturele keten van opleiding, productie en presentatie in 025 aanwezig is voor alle kunstvormen: toneel, muziek, dans, film, letteren, beeldende kunst, vormgeving en mode. De (inter)nationale top is hier aanwezig, evenals een innovatief middensegment met makers, gezelschappen, kleine en middelgrote podia, (kunst- en erfgoed) musea en festivals, expositieruimten, creatieve ondernemers, broedplaatsen en productiehuizen. Daarnaast kent de regio bloeiende amateurkunstgezelschappen die onze dorpskernen leefbaar en levendig houden. We vinden het belangrijk dat elk Gelders kind zich kan ontplooien en we willen cultuur, ons erfgoed en (de voorstellingen in) onze culture instellingen toegankelijk houden voor iedereen.

Wij concentreren ons op bovenstaande thema's. Omdat het bij ieder van deze thema's belangrijk is om regionaal samen te werken. Dit betekent niet dat voorzieningen zoals scholen, winkels en sport niet belangrijk zijn. Integendeel: die maken eveneens een belangrijk onderdeel uit van de leefomgeving en leefkwaliteit. Maar dit zijn zaken die door gemeenten individueel of in andere, bestaande bovenlokale verbanden worden opgepakt. Het thema bruisende binnensteden, krachtige kernen komt in deze regionale agenda, in tegenstelling tot de vorige regionale agenda, dan ook niet terug: datgene wat we regionaal op willen pakken is inmiddels belegd binnen verschillende andere opgaven.

Onze doelen

- "Meer landschap, meer stad"; groen en blauw in stedelijk en landelijk gebied versterken:
  - behoud en herstel van natuur en biodiversiteit
  - een robuust water- en riviersysteem, dat past bij de veranderende klimaatomstandigheden
  - het creëren van drieduizend hectare extra uitloopgebied in onze regio, waarin inwoners en bezoekers kunnen recreëren
- een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio:
  - goede en toegankelijke toeristische-recreatieve voorzieningen
  - een goede spreiding van recreatief-toeristische voorzieningen over de regio, o.a. met het oog op natuurbehoud en herstel
  - goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk van topinstellingen, midden-segment, amateurkunst, cultuureducatie en vrijwilligers

Onze activiteiten

We werken aan de realisatie van onze doelen via drie speerpunten. In de afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het concreet en uitvoerbaar maken van onze ambities. We zijn gestart met de uitvoering van die plannen. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op de uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf; de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen en ons verhaal in te brengen in NOVEX en andere samenwerkingen. Daarnaast zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied

- **uitvoeringsprogramma groen-blauw raamwerk en landelijk gebied**
  Uitvoeren van dit programma in nauwe samenhang met de gebiedsprocessen, zoals beschreven bij de Groene groeiregio in paragraaf 2.1. Dit betekent verdere uitwerking en uitvoering van het groen-blauw raamwerk, waarbij we ons focussen op regio-overstijgende thema's en gebieden. Belangrijke thema's zijn de invulling van water en bodem sturend en de bijdragen van land- en tuinbouw en de landbouwtransitie aan onze doelen in het groen en blauw. Voor de uitvoering van het groen-blauw raamwerk is capaciteit nodig bij gemeenten. Deze brengen we in kaart en we helpen gemeenten met het organiseren hiervan en het zoeken naar financiering hiervoor.
  De gebieden waarop we ons richten zijn:
  - het Liemerse Broek en de recreatieve uitloopgebieden in de Liemers
  - de doorontwikkeling en realisatie van Park Lingezegen en de Ambitie voor de Boven-Linge in het Middengebied
  - de Groene Mantel in het Rijk van Nijmegen, met daarbinnen o.a. de Blauwe motor, groen-blauwe dooradering en Kop Malden
  - natuur- en beekherstel in de Veluwezoom
  - Gelderse Poort in relatie tot de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en Integraal riviermanagement (IRM); binnen deze programma's onderzoeken we of we onze doelen voor natuurherstel en een robuust watersysteem in samenhang en samenwerking kunnen realiseren
  - groen en blauw in de stad en daarmee een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie; zie Circulaire regio
- **lobby en organiseren financiering**
  Provincie Gelderland en het Rijk zijn al belangrijke partners in de uitvoering van onze activiteiten, we blijven actief werken aan het realiseren van samenwerking, delen van kennis en verwerven van financiering. Op Europees vlak verkennen we de mogelijkheden voor het verkrijgen van financiering voor de uitvoering en het delen van kennis.

Speerpunt recreatie en toerisme

- **voorbereiden ruimtelijke keuzes om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio**
  Waar we op veel onderwerpen de afgelopen jaren al een mooie basis hebben gelegd en ons nu op uitvoering kunnen richten, geldt dat niet voor de spreiding van recreatie. We moeten op basis van het groen-blauw raamwerk en het toeristisch-recreatieve aanbod in de regio nadenken over hoe spreiding van recreatie en toerisme over de regio kan worden gestimuleerd. Een belangrijk vraag hierbij is hoe recreatie en toerisme goed kan samengaan met andere functies, zoals natuur, landschap en landbouw. Samen met de Verbonden regio kijken we hoe hubs en toeristische overstappunten (TOP's) hier een rol in kunnen spelen. In 2024 maken we hiermee een start, maar wij zullen dit verder moeten uitwerken en verfijnen in 2025 en daarna.
- **uitvoeren ambitiedocument en uitvoeringsplan verhaallijnen**
  In 2024 maken we een ambitiedocument en uitvoeringsplan voor de verhaallijnen. De uitwerking van de verhaallijnen WOII, Leven met het water en Romeinen maken hier in ieder geval onderdeel van uit. Vanaf 2025 gaan we werken aan de uitvoering van dit plan. Het (helpen) uitvoeren van het Masterplan Romeins verleden maakt hier onderdeel van uit.
- **fiets- en wandelroutenetwerk verder uitbreiden en beleving toevoegen**
  In samenwerking met de Verbonden regio werken we aan de verdere uitbreiding van fiets- en wandelroutenetwerken door bijvoorbeeld TOP's te realiseren. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken maakt vooralsnog geen onderdeel uit van de bijdrage en rol van de GMR. We zijn wel betrokken bij het nadenken en besluiten over de manier waarop dit wordt georganiseerd. Mocht in 2024 blijken dat we een rol hebben in beheer en onderhoud, dan doen we hiervoor een voorstel aan gemeenten, inclusief de benodigde randvoorwaarden in capaciteit en geld.

- **profileren bezoekersmogelijkheden in de regio**
  We gaan samen met o.a. TVAN de verschillende recreatie- en bezoekersmogelijkheden in de regio goed en in balans op de kaart zetten en profileren. We doen dit vanuit de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten, waar de drie verhaallijnen onderdeel van zijn.

Speerpunt cultuur

- **uitvoeringsplan transformatievoorstel cultuur**
  We richten ons op het afronden van de uitvoering van het uitvoeringsplan om onze culturele infrastructuur te versterken. Daarnaast zorgen we dat de resultaten van dit uitvoeringsplan een plek krijgen binnen de bestaande organisaties en initiatieven. We doen dit samen met de provincie. Het gaat hier om het borgen van de resultaten van vier van de vijf hoofdlijnen van het uitvoeringsplan: innovatie in de culturele sector, cultuureducatie, opleiding van professionals in de kunst en het versterken van de ondersteuning van amateurkunst en vrijwilligers. De hoofdlijn van het versterken van de verhaallijn Romeinen, wordt geborgd in het uitwerken van de drie verhaallijnen (zie speerpunt recreatie en toerisme).
- **verkenning Nijmegen culturele hoofdstad**
  Nijmegen verkent of zij een bod wil doen voor culturele hoofdstad 2033. We hebben afgesproken samen op te trekken in die verkenning en een eventueel vervolg daarop. We richten ons op het ontwikkelen van een bod dat bijdraagt aan onze regionale opgaven en vraagstukken in brede zin (dus niet alleen cultuur).
- **aansluiten bij landelijke en provinciale ontwikkelingen**
  Op landelijk niveau wordt steeds meer gekeken naar de (cultuur)regio's als het gaat om cultuur en cultuurbeleid. We volgen deze ontwikkelingen en spelen daar op in. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen op provinciaal niveau.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Ontspannen regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023. Voor 2024 wordt nog een begrotingswijziging voorgelegd, die een direct gevolg is van de begrotingswijziging die in 2023 op het speerpunt Duurzaam toerisme is geaccordeerd. Hiermee komt de totale begroting voor 2024 uit op € 770.000.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Ontspannen regio						
Lasten	500	531	704	722	722	722
Baten	500	531	704	722	722	722
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

5. Verbonden regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over veilige en duurzame bereikbaarheid van onze regio. Onze mobiliteit verbindt meer stad met meer landschap. We zetten daarom in op een mobiliteitskoers in evenwicht met de andere opgaven in de regio. We werken vanuit een integraal perspectief, zodat de toekomstige mobiliteitsmaatregelen niet alleen goed zijn voor onze bereikbaarheid, maar ook bijdragen aan een prettige leef- en woonomgeving, gezondheid en natuur en recreatie.

De verstedelijkingsopgave in de regio is groot. Er zijn 60.000 extra woningen en extra werklocaties nodig tot 2040. De mobiliteitsdruk neemt toe. Uitgaande van het huidige mobiliteitsgedrag, ontstaan door 60.000 extra woningen alleen al zo'n 300.000 extra dagelijkse autoritten. Zonder extra investeringen zijn de nieuwe woningen letterlijk en figuurlijk onbereikbaar. De locatie waar we bouwen, maakt voor mobiliteit veel uit. De regio kiest bewust ervoor om de extra benodigde woningen zo veel als mogelijk te bouwen in bestaand stedelijk gebied rondom OV-knooppunten. Dit leidt niet alleen tot minder extra autoritten, maar geeft daarnaast een mobiliteitstransitie naar meer openbaar vervoer, meer fietsgebruik en meer verplaatsingen te voet. Een groot aantal mobiliteitsmaatregelen zijn essentieel voor onze woningbouwopgave. Zonder verbeterde ontsluiting en mobiliteitsmaatregelen is het onmogelijk de afgesproken aantallen woningen en bijbehorende werklocaties te realiseren. We signaleren in toenemende mate knelpunten in het mobiliteitsnetwerk, die alleen in samenhang op te lossen zijn.

In het landelijk gebied stijgt het autogebruik en is alternatief vervoer te beperkt aanwezig. Alternatieven voor autovervoer zijn nodig om het landelijk gebied voor iedereen duurzaam bereikbaar te houden.
Het beter op elkaar laten aansluiten van verschillende modaliteiten is noodzakelijk voor de mobiliteits-transitie en de bereikbaarheid van de regio. Regionale samenwerking is hiervoor een voorwaarde. De mobiliteitstransitie geldt niet alleen voor de toekomstige inwoners. Ook de huidige inwoners in de regio krijgen hiermee te maken. De transitie vraagt investeringen in onze infrastructuur en gedrags-verandering van onze bewoners. Daarvoor is het nodig dat mensen minder gaan reizen, vaker buiten de spits reizen of vaker kiezen voor een duurzaam alternatief.

Onze ambitie is duurzame bereikbaarheid voor inwoners en bedrijfsleven. Bereikbaarheid is voor inwoners en bedrijfsleven cruciaal om mee te doen aan de maatschappij. We zetten meer in op nabijheid en het voorkomen van bereikbaarheidsongelijkheid. Met de nieuwe OV-concessie voor de regio op komst (2026) is er een reële kans op verschraling van het OV-aanbod. We vragen met klem aandacht voor het behoud van het OV-aanbod. De in 2024 vastgestelde position paper en bijbehorende ambitienetwerkkaart is leidraad voor onze verdere aanpak.

We zien steeds grotere verschillen tussen stad en ommeland. In het landelijk gebied neemt het gebruik van OV en fiets af en stijgt het autobezit en autogebruik. Terwijl in de steden het autogebruik stabiliseert, het OV-aandeel standhoudt en de fiets enorm groeit. De toenemende autoafhankelijkheid leidt ertoe dat inwoners zonder rijbewijs of zonder auto in bepaalde kernen niet meer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. En het draagt niet bij aan de gewenste verduurzaming van onze mobiliteit.

Vanuit het klimaatakkoord zijn tussen Rijk, provincie en regio afspraken gemaakt om integrale duurzame mobiliteitsmaatregelen uit te werken. Voor het verminderen van de CO_2-uitstoot zijn concrete doelen afgesproken: 55% CO_2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990) en nagenoeg geen CO_2-uitstoot meer in 2050. Deze doelen zijn breed omarmd en vragen om flinke ingrepen, niet in de laatste plaats in onze mobiliteit. Immers, ruim 25% van de CO_2-uitstoot komt door onze mobiliteit. Om de afgesproken CO_2-reductie te behalen, zijn duurzame mobiliteitsmaatregelen nodig. In 2024 zijn

hiervoor de koers en ambities uitgewerkt in een Regio Mobiliteitsprogramma (RMP). In de periode 2025-2028 maken we samen met de provincie en de gemeenten afspraken over de verdere implementatie van het RMP. Wij onderzoeken of een eventueel regionaal mobiliteitsfonds van toegevoegde waarde is en wat de consequenties daarvan zijn.

Vanuit Europa gezien vormt de GMR een strategisch knooppunt van transportcorridors. In Den Haag worden plannen ontwikkeld voor oplossingen op de lange termijn, voor extra capaciteit voor goederenvervoer via weg, water en spoor in Oost-Nederland. De GMR heeft hierin geografisch gezien een strategische schakelrol. Deze goederencorridors concurreren in ruimte met andere opgaven in onze regio, zoals de woningbouwopgave. Een verwachte toename in goederenvervoer heeft impact op de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio zelf. En kan een toenemend gevoel van onveiligheid, overlast en/of gezondheidsproblemen voor onze inwoners betekenen.

Het wordt steeds drukker op onze wegen. Met de toenemende verkeerdrukte wordt de kans op ongelukken groter. Naast een goede bereikbaarheid is het vooral belangrijk dat het veilig is in het verkeer. De oplossing daarvoor ligt niet alleen in een goede infrastructuur met veilige wegen en fietspaden. Het gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt, speelt hierin een belangrijke rol. Om verkeersslachtoffers te voorkómen, pakken we de belangrijkste risico's aan (risico-gestuurde aanpak).

Onze doelen

Mobiliteit en bereikbaarheid staan niet op zichzelf, maar moeten in balans zijn met de andere doelen rondom verstedelijking, klimaat, veiligheid en gezonde leefomgeving. We willen terughoudend zijn met het uitbreiden van de ruimte die voor mobiliteit nodig is, omdat de schaarse ruimte ook nodig is voor andere functies. We streven daarom niet naar maximalisatie van de bereikbaarheid, maar naar een optimale bereikbaarheid in relatie tot de andere doelstellingen. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn integrale vraagstukken geworden. We willen bijdragen aan de doelen van brede welvaart en een bijdrage leveren aan de afgesproken CO_2-reductie.

- **toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk**
  Een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk is een randvoorwaarde om de ambities van onze verstedelijkingsopgave tot 2040 uit te voeren. We willen de bereikbaarheid verbeteren en ons mobiliteitssysteem toekomstbestendig maken door:
  - het beter benutten van de beschikbare capaciteit van onze infrastructuur, door te stimuleren om minder, buiten de spits of op minder drukke dagen te gaan reizen
  - daar waar knelpunten blijven bestaan, streven we naar een vergroting van de capaciteit en doorstroming van het mobiliteitsnetwerk; dat geldt zowel voor fiets, bus, trein als auto
- **toegang voor iedereen**
  Iedereen heeft recht op bereikbaarheid, zodat iedereen kan meedoen in onze samenleving. Iedere inwoner in de GMR heeft in 2028 alternatieven voor de (eigen) auto beschikbaar binnen loopafstand (deelmobiliteit, (flexibel) OV) of korte fietsafstand (HOV). Bereikbaarheid wordt niet alleen bepaald door de afstand (nabijheid) en snelheid (reistijd), maar ook door de toegankelijkheid en betaalbaarheid van vervoermiddelen en het voorhanden zijn van alternatieven. We willen dat onze inwoners in 2028 meer ontplooiingsmogelijkheden hebben dan nu. Concreet willen we dat onze inwoners meer arbeidsplaatsen/voorzieningen binnen een acceptabele reistijd binnen bereik hebben.
- **duurzame manier van reizen**
  We streven naar een mobiliteitssysteem waarin het logischer en aantrekkelijker is om een bewuste keuze te maken voor een duurzame manier van reizen. Dat wil zeggen: niet of op een ander tijdstip reizen, of met een duurzaam vervoersmiddel of een ketenreis met een combinatie daarvan. Onze meetbare doelstelling is dat er eind 2026 zo'n 20.000 nieuwe 'Slimme & Schone reizigers' zijn ten opzichte van 2022.

- **veiligheid**
  Onze ambitie is nul verkeersslachtoffers via een risico-gestuurde aanpak. Eind 2028 is het aantal verkeersdoden en -gewonden in elke gemeente ten opzichte van 2021 gedaald.
- **gezondheid en aantrekkelijke leefomgeving**
  We willen meer korte ritten met de fiets. In 2028 is de fiets en de e-bike het meest gekozen vervoermiddel in onze regio voor korte ritten. Daarmee verbeteren we enerzijds de vitaliteit van onze inwoners en zorgen anderzijds voor een gezondere luchtkwaliteit.

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we met twee speerpunten.

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur

- **uitwerken mobiliteitsafspraken met Rijk**
  Investeringen in ons mobiliteitsnetwerk zijn noodzakelijk om de regio bereikbaar te houden. Hiervoor hebben we afspraken gemaakt met het Rijk en de provincie. We zetten in op het uitwerken hiervan. De afspraken hebben betrekking op:
  - verbreding A50
  - realisatie doortrekking A15/verbreding A12
  - spoor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
  - vrije spoorkruising Arnhem-Oost
  - netwerkanalyse 2030-2040 Regio Foodvalley/GMR
  - RegioExpres: sneltrein op spoor Arnhem-Doetinchem-Winterswijk
- **investeringen in spoor**
  Op het spoor is en wordt fors geïnvesteerd. Door realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS), de aanpak van Station Nijmegen en elektrificatie van de Maaslijn.
  Belangrijke wensen voor ons zijn de frequentieverhoging van de sprinter tussen Nijmegen-Wijchen-Oss-Den Bosch en de Maaslijn, het verbeteren van de spoorlijn Tiel-Arnhem, het versterken van de ICE-verbinding tussen Arnhem en Frankfurt/Berlijn en het versnellen van de IJssellijn. Het knelpunt brug Ravenstein en de overwegveiligheid zijn hierbij aandachtspunten. Daarnaast speelt de discussie over de noordtak van de Betuweroute. Door deel te nemen aan alle (ambtelijke en bestuurlijke) relevante overleggen over goederenvervoer zorgen we ervoor dat we de belangen van de regio bewaken.
- **gebiedsaanpakken**
  In 2024 is toegewerkt naar een gericht maatregelenpakket voor drie gebiedsaanpakken: A325 corridor, Zuid- en Westflank Nijmegen en Oostflank Arnhem. In de gebiedsaanpakken komen onze integrale mobiliteitsopgaven samen. Hierbij is een directe koppeling gelegd met de NOVEX uitvoeringsagenda. Dit concretiseren we in 2025 en verder.
- **agenderen mobiliteitsprojecten op en rondom rijkswegen**
  Naast de projecten waarover afspraken zijn gemaakt, zijn drie projecten gedefinieerd die we op de agenda willen zetten. Te weten:
  - rondom de A50 aandacht voor het onderliggend wegennet en de bijbehorende mobiliteitstransitie
  - mobiliteitspluspakket boven op de bestaande plannen van de A15/A12; een eerste aanzet is in 2024 voorbereid
  - pré-verkenning naar de knelpunten rondom de A73
- **actieve mobiliteit als speerpunt in transitie naar meer duurzame mobiliteit**
  In de GMR is actieve mobiliteit (lopen en fiets) speerpunt in de transitie naar meer duurzame mobiliteit. In de regio zijn veel autoritten korter dan 7,5 kilometer. Een afstand die op de fiets en zeker op de e-bike voor veel inwoners, werknemers en bezoekers goed te doen is. Het stimuleren

van de overstap van auto naar fiets op deze ritten, vraagt om een breed pakket aan maatregelen. De GMR is hier aanjager van en richt zich met name op projecten die gemeentegrenzen overschrijden. We blijven inzetten op het verder ontwikkelen en verbeteren van ons doorfietsroutenetwerk. Actiepunten hierbij zijn: uitbouwen van het netwerk, beter voeden van de woongebieden en naar OV-knooppunten met goede fietsparkeermogelijkheden, integreren van recreatieve fietsroutes in het doorfietsnetwerk en gerichte ingrepen om de verkeersveiligheid te waarborgen.

- **regionaal mobiliteitsnetwerk**
  Goede bereikbaarheid vraagt om het optimaal benutten van verschillende modaliteiten. Technologische ontwikkelingen maken het reizigers steeds makkelijker om goed geïnformeerd voor de meest handige vervoerwijze te kiezen. Dit betekent dat de verknoping van de mobiliteitsnetwerken aandacht behoeft. Hubs en deelmobiliteit zijn hier onderdeel van, bijvoorbeeld via buurt- en stadrandhubs met overstapmogelijkheden op deelmobiliteit (deelfiets, deelscooter en deelauto). Onze rol is om zowel te inspireren als af te stemmen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke investeringen in bijvoorbeeld fietspaden, OV en hubs. Het gaat om aanvullende (flankerende) mobiliteitsmaatregelen zoals parkeernormen en deelmobiliteit, verlagen van snelheid, stringenter parkeerbeleid, verminderen van rijstroken en zero-emissiezones. Daar waar mogelijk willen we gebruik maken van financiële mogelijkheden bij het Rijk en de provincie.
- **belangenbehartiging openbaar vervoer**
  De GMR is niet zelf de opdrachtgever voor het openbaar vervoer. We zijn de vertolker van het regionale belang voor het openbaar vervoer namens de samenwerkende gemeenten. Of het nu gaat om versterking van het HOV-netwerk, de realisatie van stadsrandhubs, de lobby voor behoud van OV-aanbod, de wens tot integratie van het doelgroepenvervoer of de opstart van deelmobiliteit.
- **verkeersveiligheidsbeleid**
  De daling van het aantal verkeersdoden stagneert, terwijl het aantal verkeersgewonden toeneemt. De gemeenten in de regio hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsbeleid. Wij spelen een stimulerende en ondersteunende rol, door samen met de gemeenten toe te werken naar een integraal en uniform verkeersveiligheidsbeleid. De risicogestuurde aanpak vormt de kern van onze aanpak.

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag

- **programma Slim & Schoon Onderweg**
  Dit programma gaat om het stimuleren van duurzaam en slim reisgedrag. De maatregelen uit het programma helpen inwoners, forensen, bezoekers en (logistieke) ondernemers bewust te kiezen. Een gedragsaanpak op mobiliteit vergt een lange adem. We willen daarom in de periode 2025-2028 vasthouden aan de focus van de aanpak.
  De scherpere CO_2-regels maakt onze gedragsaanpak voor mobiliteit steeds minder vrijblijvend. Landelijk worden werkgevers verplicht onderzoek te doen naar de eigen CO_2-prestaties en de CO_2-uitstoot te verminderen. De werkgeversaanpak in het programma speelt hierop in.
- **efficiënt gebruik beschikbare infrastructuur**
  We ontwikkelen maatregelen die een efficiënt gebruik van de beschikbare infrastructuur stimuleren. We gebruiken hierbij technologie en werken data-gedreven. De regio heeft een coördinerende rol. Vanwege beperkte capaciteit bij gemeenten, kan de regio de gemeenten helpen met capaciteit of met praktische hulp, bijvoorbeeld via een toolbox. De regio deelt kennis over succesvolle aanpakken en kansen voor opschalen met partners. Bij efficiënt gebruik van infrastructuur hoort ook veilig gebruik. We stimuleren verkeersveiligheid door gerichte verkeerseducatie en gedragscampagnes.

- **duurzame logistiek**
  Logistiek is een belangrijk onderdeel om CO_2 in mobiliteit te verminderen. Samen met de Productieve en Circulaire regio zetten we in op: het versnellen van de realisatie van de laad-infrastructuur, het versterken van multimodaliteit, het signaleren van externe ontwikkelingen en ruimtelijke inpassing van logistieke hubs en bouwlogistiek.
  We werken gericht aan drie opdrachten:
  - versnelde uitrol laadinfrastructuur
    Wij willen een brug slaan tussen de centrale aanpak vanuit het landsdeel Oost (Nationale Agenda Laadinfrastructuur-Oost) en de regiogemeenten. Via kennisdeling en pilotprojecten stimuleren we een tijdige realisatie van voldoende laadinfrastructuur voor personenvervoer, logistiek en OV, waarbij we oog hebben voor de problemen rondom netcongestie.
  - versterken en verschonen multimodaliteit
    We werken als 'bovengemiddeld knooppunt' samen met het ministerie van IenW via het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Programma Topcorridors, waarbij slim en schoon voor ons als regio centraal staat. De projecten met het Rijk zorgen ervoor dat we de meest duurzame schakel in het Europese TEN-T corridor-netwerk worden. En dat de bereikbaarheid in de regio niet verder onder druk komt te staan als gevolg van toenemend internationaal goederenvervoer. We willen meer duurzame logistiek met een groter aandeel binnenvaart en spoor. Hierdoor realiseren we een lagere CO_2-uitstoot, verbeterde luchtkwaliteit en minder congestie op de weg. Het verknopen van de verschillende modaliteiten is hiervoor noodzakelijk. De aanpak vanuit de GMR focust op het versterken van de samenwerking tussen binnenhavens, het stimuleren van een 'modal shift' bij het bedrijfsleven naar water en spoor en het verduurzamen van de binnenvaart.
  - signaleren externe ontwikkelingen
    We zijn de vertolker van het regionale belang bij landelijke goederenvervoer-vraagstukken, zoals Goederen corridor Noordoost Europa (GNOE). We streven daarbij naar betrouwbare, robuuste, duurzame en veilige goederenvervoercorridors en het voorkomen van conflicten met onze woningbouwlocaties en andere regionale afspraken. Daarnaast willen we zorgen dat externe veiligheid op de bestaande routes niet toeneemt en dat de normen voor geluids-grenswaardes en trillinghinder worden gerespecteerd.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Verbonden regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Verbonden regio						
Lasten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Baten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

6. Circulaire regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Hoe kunnen we onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk maken en in balans houden met de andere opgaven die we als regio nastreven, zoals het creëren van voldoende woonruimte, werkgelegenheid en recreatievoorzieningen?

Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen, de levensduur van producten verlengen en producten leasen, hergebruiken en recyclen. Dit is hard nodig, want er raken nog veel grondstoffen verloren, omdat we ze bijvoorbeeld verbranden. In Nederland vond in 2023 al op 12 april de zogenaamde Earth Overshoot Day plaats, de dag waarop Nederland de biocapaciteit heeft gebruikt die voor een jaar beschikbaar is. De GMR wil voorsorteren op een toekomst, waarin materialen en grondstoffen steeds schaarser worden en wil anticiperen op Rijks- en overheidsbeleid zoals het Nationaal Programma Circulaire Economie.

Circulariteit, klimaat en energie worden in landelijk en Europees beleid steeds meer geïntegreerd benaderd. Onder meer omdat circulariteit nodig is om klimaatdoelen te halen. Maar ook omdat het verstandig is om de energietransitie zo circulair mogelijk te laten verlopen, aangezien materialen en grondstoffen schaarser worden. We hebben de ambitie om uit te groeien tot circulaire topregio, nationaal en internationaal bekend om inspirerende circulaire initiatieven en projecten. We willen dat gemeenten, bedrijven en inwoners weten dat de GMR een circulaire topregio is en dat zij hier trots op zijn. En dat onze regio bezoekers vanuit andere landen en regio's inspireert.
Onze focus ligt bij het circulair ontwikkelen van de bouwketen, de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW) en een aantal productie-/reststoffenketens waar we als gezamenlijke overheden verschil kunnen maken. Onze gezamenlijke inkoopkracht weten we goed te benutten om de circulaire transitie in onze regio te versnellen.

De circulaire opgave draagt bij aan het slimmer omgaan met de gevolgen van klimaatverandering door klimaatadaptatie. Onderwijsinstellingen en bedrijven in onze regio en daarbuiten bouwen veel kennis op over thema's als hitte, droogte en extreme regenval. Die kennis kunnen we breed toepassen bij projecten in onze gemeenten. Zo leren we om klimaatbestendig te bouwen, vergroenen we stad en dorp, weten we beter om te gaan wateroverlast, hitte en droogte en gaan we steeds slimmer om met het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water.

Het realiseren van de klimaatdoelen van Parijs (2015) is nodig om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan te voorkomen. Het Rijk heeft als doel vastgelegd om de uitstoot van broeikasgassen met tenminste 55% te verminderen in 2030 en met 95-100% in 2050. We stappen daarom over van fossiele op duurzame energiebronnen, zoals zon en wind. In onze Regionale Energiestrategie (RES) hebben we onze ambities en aanpak uitgewerkt. Tegelijkertijd staat ons energiesysteem onder grote druk door de toegenomen vraag naar elektriciteit. Nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijven, duurzame mobiliteit en ook duurzame opwek van energie doen de behoefte aan elektriciteit enorm stijgen. Netcongestie is in kort tijdsbestek een belangrijke belemmering geworden voor het realiseren van onze opgaven. Dit vraagt om regionale afstemming en het voorbereiden van keuzes door provincie en gemeenten.

Onze doelen

- de GMR ontwikkelt zich tot een nationaal en internationaal bekende circulaire topregio
- gemeenten kopen circulair in en gemeentelijke opdrachten worden circulair aanbesteed
- in 2030 is de bouwsector in onze regio minstens 50% circulair en 100% in 2050, deze ambitie is vastgelegd in de Woondeal 2.0
- de regio is klimaatbestendig
- bedrijven, inwoners en gemeenten gebruiken minder fossiele energie
- in 2030 is de opwek van 1,62 Twh duurzame elektriciteit in onze regio gerealiseerd
- ons energiesysteem is stabieler en er is er weer voldoende ruimte voor nieuwe aansluitingen

Onze activiteiten

Voor het realiseren van bovenstaande doelen, gaan we op meerdere manieren aan de slag. We hebben onze activiteiten geordend in vier speerpunten.

Speerpunt grondstoffen en ketens

Onder dit speerpunten vallen activiteiten die bijdragen aan het ontwikkelen tot een circulaire topregio. En natuurlijk hoort hierbij dat we als overheden dan zelf het goede voorbeeld geven en circulair inkopen.

- **circulaire projecten stimuleren en uitdragen**
  We zorgen samen met onze partners voor een omgeving waarin circulaire projecten tot bloei kunnen komen. We werken hierbij samen met TEB (programma slimme duurzaamheid) en partijen als VNO-NCW, Kiemt, Lifeport@ en de regionale omgevingsdiensten. We participeren in een aantal nationale en internationale bijeenkomsten. Deze selecteren we op basis van waar we echt een meerwaarde kunnen leveren door ons verhaal te vertellen door onze (bestuurlijke) boegbeelden en/of kunnen leren van andere circulaire koplopers. We benutten de Regio Deal om de circulaire netwerken van bedrijven, kennisinstellingen en gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen nog steviger met elkaar te verbinden. In samenwerking met de Productieve regio besteden we aandacht aan voldoende ruimte voor circulaire bedrijven.
- **circulair inkopen door gemeenten**
  Als circulaire topregio willen we zoveel mogelijk circulair inkopen. Hierdoor wordt de vraag naar circulaire producten en diensten aangewakkerd en bevorderen we duurzame logistiek. We ondersteunen de regiogemeenten bij het uitwisselen van kennis en ervaring. We brengen de voltooide circulaire inkoopprojecten in beeld om andere gemeenten te inspireren. We stimuleren en faciliteren dat gemeenten de circulaire economie en circulaire inkopen in het beleid verankeren. Indien gemeenten hiervoor het Manifest MVOI als middel willen gebruiken, ondersteunen we hen daarbij.
- **grondstoffen- productieketens sluiten**
  We dragen bij aan het circulair en/of biobased maken van een of twee regionale grondstoffen-ketens per jaar. Daarnaast streven we naar een regionaal ecosysteem waarin hergebruik van grondstoffen en materialen steeds verder toeneemt. Grondstoffen- en materialenhubs kunnen hieraan bijdragen. We houden hierbij de focus op grondstoffen en ketens waar we vanuit onze regio een verschil mee kunnen maken, zoals bijvoorbeeld luiers, incontinentiemateriaal, zorgafval, zonnepanelen, voedsel en textiel. We proberen hierin verbindingen te leggen om innovaties en samenwerking binnen ketens te versnellen. We werken intensief samen met de Productieve regio om bedrijven en bedrijventerreinen te helpen om zich circulair door te ontwikkelen.

Speerpunt circulaire bouw en infra

Eind 2023 bedraagt het aandeel circulair bouwen 10%. We weten echter dat bij projecten waarvan nu de voorbereiding start, 50% technisch goed mogelijk is. Ondanks het huidige lage percentage, is 50% in 2030 dus realistisch haalbaar. Ons eerder gehanteerde regionale doel van 25% circulair in 2025 lijkt niet meer haalbaar, aangezien deze projecten al in voorbereiding zijn. Het is belangrijk dat direct bij de start van de voorbereiding van een project circulariteit op de agenda staat. Om dit te stimuleren, blijven we het gebruik van de impactladder voor conceptuele (industriële) en circulaire bouw stimuleren.

- programma Conceptueel en Circulair Bouwen 2023-2030 (CCB)
  Dit programma is onderdeel is van de Regio Deal. Het programma CCB loopt tot 2030. Financiering via de Regio Deal is tot en met 2026. Voor de jaren daarna is andere financiering nodig.
- project Circulair opdrachtgeverschap grond-, weg- en waterbouw (GWW)
  We werken aan circulair opdrachtgeverschap voor de GWW. Dit project loopt tot en met 2025, met financiering via de Regio Deal. We geven dit project na 2025 een passend vervolg met mogelijk cofinanciering vanuit de Regio Deal.

Via het programma en project richten we ons op de zaken die gemeenten moeilijk alleen kunnen en zaken die gemeenten direct werk uit handen nemen.

- **terugdringen materiaalgebruik**
  We focussen op het terugdringen van het gebruik van bouwmaterialen van primaire abiotische grondstoffen. We stimuleren daarom het produceren, verwerken en toepassen van biobased bouwmaterialen. Voor het stimuleren van meer hergebruik van bouwmaterialen, faciliteren we eenvoudige en effectieve methoden en systemen voor het matchen van vraag en aanbod voor alle spelers in de bouwketen.
- **regiobreed instrumentarium voor circulair bouwen**
  We richten ons op eenduidige en consistente regiobrede instrumenten voor circulair bouwen en een circulaire bouweconomie. Dat betekent dat ambities en werkwijzen van opdracht gevende partijen duidelijk en voorspelbaar worden gemaakt. We verwachten dat het initiatief Via-T van VO-campus zal bijdragen aan de scholing en ontwikkeling van expertise voor bouwende partijen.
- **aanbestedingstandaarden**
  Wat betreft aanbesteding ontwikkelen we consequente minimale standaarden die voorspelbaar stapsgewijs omhooggaan. Samen en goed afgestemd met andere duurzaamheidsambities zoals energieneutraal bouwen, klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen.
- **kennisdelen**
  Om meer en sneller circulair te kunnen bouwen, moet kennis over circulariteit breed aanwezig zijn bij alle gemeenten en andere stakeholders. We organiseren en faciliteren dat bij alle stakeholders door kennis te verspreiden, te zorgen voor normering en de ambtelijke organisatie te ondersteunen. We werken hierbij doelgericht samen met bedrijven en andere stakeholders.

Speerpunt water en klimaatadaptatie

Als regio streven we ernaar dat we steeds beter worden in het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water. We willen maatregelen nemen om goed om te gaan met wateroverlast, droogte en/of hittestress. We zetten ons in om bebouwd gebied in stad en dorp verder te vergroenen, en we leren steeds beter klimaatbestendig en watervriendelijk te bouwen. Dit doen we in samenhang met de Ontspannen regio, die zich vooral richt op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie, en Productieve regio, die zicht richt op klimaatadaptieve werklocaties. Gelet op het feit dat klimaat-

adaptatie bij verschillende opgaven een thema is, bekijken we of de positionering van dit speerpunt aanpassing behoeft.

- **afstemming tussen opgaven**
  Veel partijen, zoals provincie, waterschappen, gemeenten en de Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie-regio's (RAS-regio's), werken intensief aan klimaatadaptieve plannen. De GMR is actief in de afstemming met al deze partijen.
- **landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen**
  We ondersteunen het gebruik van deze maatlat. Het is de bedoeling dat alle gemeenten hiermee gaan werken.
- **samenwerking en kennisontwikkeling**
  We dragen bij aan drie projecten in de Regio Deal Arnhem-Nijmegen.
  - Built4Heath: op testlocaties worden de gezondheidseffecten van hittestress gemeten
  - Soil Valley: een sterk consortium - met bedrijven, mbo, hbo en wo - doet metingen op de stuwwal (Berg en Dal) en in rivierklei (Duivens Broek)
  - Lifeport Cool Lab: op zes testlocaties worden plannen voor vergroening uitgewerkt

  Hiermee ontwikkelen we en ontsluiten we de benodigde kennis. Dat doen we samen met TEB, KIEMT en Lifeport@ met leerprojecten en daarbij betrekken we regionale kennisinstituten WUR, HVHL, RU, HAN, ROC's en Radboudumc. We delen de beschikbare kennis en kunde binnen de gehele GMR. We organiseren kennissessies en ontwikkelen een toolbox water en klimaatadaptatie. Hierbij stimuleren we gemeenten om de landelijke methodiek Menukaart Hitte in de gebouwde omgeving toe te passen, die uitgaat van gebied, gebouw en gebruiker.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  In samenwerking met de Productieve regio dragen we met kennis en kunde bij aan de uitdaging om werklocaties te vergroenen en daarmee meer klimaatadaptief te maken.
- **verwerven en benutten landelijke en Europese middelen**
  We zijn aangesloten op provinciale, landelijke en Europese netwerken om de mogelijkheden voor (inter)nationale financiering te benutten.

Speerpunt energietransitie

- **Regionale Energiestrategie (RES)**
  De uitvoering van de RES continueren we. We ondersteunen en faciliteren gemeenten in het realiseren van de afspraken uit het bod van de RES 1.0. We richten ons op het helpen van gemeenten bij het realiseren van projecten voor duurzame opwek van elektriciteit en op energie-besparing. We bereiden ons voor op een nieuw bod voor 2030 en verder.
- **warmtestructuur**
  We werken de regionale warmtestructuur met bronnenstrategie verder uit. We doen dit in samen-hang met de gemeentelijke warmteprogramma's. We versterken warmtetransitieprojecten van gemeenten.
- **energiesysteem**
  We werken aan oplossingen om netcongestie te beperken door regionaal te programmeren en samen met partners als Liander en Tennet tot de juiste investeringen en oplossingen te komen. Dit doen we in samenwerking met de opgaven Groene groeiregio, Verbonden regio en Productieve regio. Gemeenten ondersteunen we in het maken van de juiste keuzes als het gaat om nieuwe aansluitingen op het energienetwerk. Innovatie blijft van belang. Wij faciliteren dit als regio. Denk aan opslagmogelijkheden van energie, zoals de toepassing van waterstof. We stimuleren de ontwikkeling van smart energy hubs en nieuwe duurzame energiedragers. Connectr speelt een belangrijke rol in dit speelveld.

- **verduurzaming gemeentelijk energieverbruik**
  Het elektriciteitsverbruik van gemeenten is al volledig vergroend. We helpen gemeenten om het gebruik van fossiele brandstoffen (met name gas) voor het gemeentelijk vastgoed steeds verder uit te faseren en blijven de gezamenlijke inkoop van energie verzorgen.
- **CO_2-beprijzing en CO_2-monitoring**
  We werken in internationaal verband aan het verder uitwerken van CO_2-beprijzing als instrument voor gemeenten (gekoppeld aan het vierjarige Europese project Decarb-Pro). Daarnaast zorgen we voor jaarlijks inzicht in hoe onze regio ervoor staat bij het verminderen van de CO_2-uitstoot.
- **Nationaal Isolatieprogramma (NIP)**
  Gemeenten voeren NIP uit. Het voldoen aan de Flora- en Faunawetgeving is hierbij erg complex en vraagt veel inzet. Gemeenten hebben de GMR gevraagd hierbij ondersteuning te bieden. In welke vorm, werken we nog verder uit.
- **Regionaal Expertiseteam Energie (REE)**
  In 2023 hebben we als regio het initiatief genomen om het REE op te richten. Met steun van de provincie Gelderland richt dit onafhankelijke team zich op het ondersteunen van bedrijven om hun energievraag te verduurzamen. We blijven gemeenten uitnodigen en stimuleren om slim gebruik te maken van de diensten van het REE.
- **verslimmen aanpak laadinfrastructuur**
  In samenwerking met de gemeenten en andere lokale stakeholders ondersteunen we laad-mogelijkheden op kansrijke plekken in de regio. Laadinfrastructuur is noodzakelijk voor de transitie naar Zero Emissie (ZE) voertuigen. Netcongestie vertraagt deze transitie. Logistieke kavels op bedrijventerreinen zijn mogelijk kansrijk voor (tijdelijke) decentrale energiesystemen en collectieve voorzieningen. Met de regionale kennis en kunde via het REE en de logistiek makelaars uit het programma Slim & Schoon Onderweg (onderdeel van de Verbonden regio) wordt door de GMR een brug geslagen tussen een landelijke aanpak via het landsdeel Oost en onze regiogemeenten
- **kennisdelen**
  We delen kennis over o.a. aardgasvrije wijken, duurzame opwek, expertisecentra en energie-loketten.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Circulaire regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Circulaire regio						
Lasten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Baten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

7. Begroting 2025-2028

De begroting van de GMR is opgebouwd uit twee delen:
- Het regiobureau
- De vijf opgaven

De begroting is opgesteld voor de jaren 2025-2028 en materieel sluitend.
Het benodigde budget voor het regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage van alle zeventien deelnemende gemeenten. Om deze bijdrage te berekenen, hanteren we het inwoneraantal per 1 januari 2024 als verdeelsleutel (bijlage 3).
Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau, betalen de gemeenten een bijdrage voor TEB. De regio heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid om namens de colleges TEB te subsidiëren. Voor 2025 is begroot dat veertien gemeenten TEB subsidiëren, waaronder de gemeente Montferland. Ook voor deze bijdrage hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2024.
De middelen voor de vijf opgaven worden gevormd door gemeenten die intekenen op die opgave en subsidies van bijvoorbeeld provincie of Rijk en partners (zoals koepelorganisaties, onderwijs-instellingen of bedrijven).

Samengevat zijn voor 2025 de bijdragen per inwoner[1] in onderstaande tabel opgenomen.
(deze tabel is gebaseerd op de primaire begroting):

Bijdrage per inwoner	2024		2025	
Regiobureau		€ 2,71		€ 2,77
Groene groeiregio	€ 0,99		€ 1,18	
Productieve regio	€ 1,05		€ 0,92	
Ontspannen regio	€ 0,66		€ 0,92	
Verbonden regio	€ 1,58		€ 1,59	
Circulaire regio	€ 1,56		€ 1,63	
		€ 5,84		€ 6,24
Totaal		€ 8,55		€ 9,01

De bijdrage voor TEB bedraagt € 1,04 per inwoner. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025.
De totale bijdrage neemt ten opzichte van 2024 met € 0,46 toe. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. De onzekerheid rondom cofinanciering beïnvloedt de hoogte van de inwonerbijdrage.
Door het veranderende politieke landschap zijn wij voorzichtig met het opnemen van gelden van derden, zoals Rijk en provincie. Voor RES- en Woondeal-gelden kan een uitzondering gemaakt worden op het voorzichtigheidsprincipe, omdat deze gelden meerjarig zijn toegekend.

7.1 Het regiobureau

Het regiobureau heeft de volgende taken:
- het inhoudelijk en financieel voorbereiden van de opgaven en het zorgen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven
- organisatie, voorbereiden en uitwerken van vergaderingen van dagelijks en algemeen bestuur
- profilering, positionering en lobby van de regio (provincie, Rijk, Euregio, Europa)

[1] Met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar die 50% korting krijgt op de inwonerbijdrage aan het procesgeld van het regiobureau (artikel 29, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling). Dit vanwege de unieke situatie dat het als enige gemeente gelegen is in de provincie Limburg, waardoor het als enige niet-Gelderse gemeente o.a. niet altijd gebruik kan maken van investeringen in de regio vanuit de provincie Gelderland.

- informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden) aanspreekpunt voor externe partners
- ondersteuning en advisering van colleges en raden en de regioagendacommissie bij het regionale werk
- tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio
- bedrijfsvoering (zoals financiën, archief, privacy, juridische zaken, aanbestedingsbeleid en personeelszaken)
- verstrekken subsidie aan TEB

De begroting van het regiobureau bouwt voort op het in 2021 geactualiseerde bedrijfsplan. In de praktijk is gebleken dat de regie op communicatie en profilering van de GMR beter vanuit het regiobureau kan worden aangestuurd. In de begroting van 2025 is de ingezette lijn van de begroting 2024 verder doorgezet.
Ten opzichte van 2024 is een indexatie van 6,54%, conform de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2024 (BRN), toegepast.
De gemeente Mook en Middelaar krijgt een korting van 50% op de inwonerbijdrage (zie voetnoot 1).

7.1.1. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat afzonderlijke aandacht moet worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. Alle aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

7.1.2. Investeringsbegroting

De organisatie verwacht in 2025 geen investeringen te doen. Vandaar dat de investeringsbegroting en daarmee toe te kennen investeringskredieten niet zijn opgenomen.

Kosten regiobureau en bijdrage TEB

Regiobureau	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Personele kosten	0.4	1.586	1.626	1.626	1.553
Overhead	0.4	459	470	500	470
Lobby, positionering en profilering	0.4	55	56	56	56
Communicatie en ontmoeting	0.4	185	188	203	138
Onvoorzien	0.4	100	103	103	103
Af: Bijdrage 5% subsidie aan Regiobureau		-104	-107	-107	-107
Totaal lasten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Baten					
Inwonerbijdrage gemeenten	0.4	2.126	2.262	2.307	2.214
Subsidie provincie inwonerbijdrage	0.4	0	0	0	0
Overige bijdrage	0.4	155	74	74	-1
Totaal baten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie)		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		2.126	2.262	2.307	2.214
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	785.123
Bijdrage per inwoner in euro's		2,77	2,90	2,94	2,82

Bijdrage TEB	**2025**	**2026***	**2027***	**2028***
Aantal deelnemende gemeenten	14	13	13	13
Aantal inwoners deelnemers basisjaar	**718.959**	**687.927**	**693.416**	**694.938**
Bijdrage per inwoner in euro's	1,04	1,04	1,04	1,04
Bijdrage TEB	748	715	721	723

*In 2026 start een volgende periode van 5 jaar bijdrage TEB. Hierover moet formele besluitvorming nog plaatsvinden. In dit overzicht is mogelijke bijdrage van gemeente Montferland vanaf 2026 niet opgenomen omdat GMR niet bevoegd is subsidie te verlenen namens niet aangesloten gemeenten.

7.2 De vijf opgaven

De opgaven en de projecten en de daarbij behorende begroting hebben begin 2025 een looptijd van één jaar. Bij de berekening van de bijdrage per inwoner is uitgegaan van:

1. Het aantal inwoners op 1 januari 2024.
2. Het aantal gemeenten dat een overeenkomst voor de opgaven heeft gesloten voor 2023-2024.

De financiële uitwerking van de opgaven is ook dit jaar voorbereid in het betreffende bestuurlijke opgaveteam. Uitgangspunt is dat de regionale agenda 2023-2024 tot resultaten heeft geleid, die het vertrekpunt vormen voor deze nieuwe regionale agenda.

Sinds de regionale agenda 2023-2024 wordt de methodiek van indexeren conform BRN toegepast. Voor 2025 komt deze index uit op 6,54%. Dit percentage is voor alle opgaven en het regiobureau gebruikt. Afwijkingen op deze begroting die in het verloop van 2025 ontstaan, worden conform het Spoorboekje P&C-cyclus 2024-2025 in het najaar aan het algemeen bestuur voorgelegd.

7.2.1 Groene groeiregio

Groene groeiregio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.1	161	165	165	165
Totaal lasten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Baten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.2	161	165	165	165
Totaal baten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie/Woondeal)		870	893	893	893
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		913	934	934	934
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,18**	**1,20**	**1,19**	**1,19**

7.2.2 Productieve regio

Productieve regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal lasten		**714**	**768**	**587**	**689**
Baten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal baten		**714**	**768**	**587**	**689**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		714	768	587	689
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,99**	**0,75**	**0,88**

7.2.3 Ontspannen regio

Ontspannen regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal lasten		**704**	**722**	**722**	**722**
Baten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal baten		**704**	**722**	**722**	**722**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		703	721	721	721
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,93**	**0,93**	**0,93**

7.2.4 Verbonden regio

Verbonden regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal lasten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Baten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal baten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.224	1.255	1.255	1.255
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,59**	**1,61**	**1,60**	**1,59**

7.2.5 Circulaire regio

Circulaire regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal lasten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Baten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal baten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		1.210	1.240	1.240	1.240
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.243	1.274	1.274	1.274
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,63**	**1,65**	**1,64**	**1,64**

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld

	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.720	3.772	3.610
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	443	255	351
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal lasten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
Baten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.719	3.764	3.596
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	444	263	365
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal baten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
waarvan gelden derden		*2.080*	*2.134*	*2.134*	*2.134*
Saldo		0	0	0	0

7.4 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans		T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+2
ACTIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Materiële vaste activa							
A127	Overig	44.495	34.695	24.895	15.095	5.295	0
		44.494	34.695	24.895	15.095	5.295	0
Financiële vaste activa							
A1332c	Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
		4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
Vlottende activa uitzettingen							
A215	Vooruitbetalingen	37.099	40.000	42.500	42.500	42.500	42.500
A221	Vorderingen op openbare lichamen	2.014.400	1.755.000	1.665.000	1.740.000	1.740.000	1.740.000
A23	Liquide middelen	3.604.077	3.205.417	3.206.217	3.249.517	3.185.499	3.177.000
		5.655.576	5.000.417	4.913.717	5.032.017	4.967.999	4.959.500
TOTAAL ACTIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

PASSIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Eigen Vermogen							
P111	Algemene reserve	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
P112	Bestemmingsreserve	83.255	0	0	0	0	
P114	Saldo van rekening	197.682	0	0	0	0	
		380.937	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Voorziening							
P12	Voorziening verlofuren	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vlottende passiva							
P213	Overige vlottende schulden	1.540.756	2.062.880	1.966.380	2.074.880	2.001.062	1.987.268
Overlopende passiva							
P29c	Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid	3.556.450	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000
P29d	Overlopende passiva	216.696	217.000	217.000	217.000	217.000	217.000
		5.313.902	4.929.880	4.833.380	4.941.880	4.868.062	4.854.268
TOTAAL PASSIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, indien aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijke of middellijke participerende publiekrechtelijke rechtspersonen.
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht.
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer de winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden, moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting worden betaald.

De GMR verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd.
De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

9. Paragrafen

9.1 Paragraaf 1: Risico's en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[2] inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting.
Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet-structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet. De GMR is nauwelijks ontvankelijk voor risico's. Het risicoprofiel is heel laag. Bovendien is een algemene reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.
Wij onderschrijven de principes van risicomanagement en risicobeheersing in ons werk. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen.

Beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen

De GMR heeft een reserve voor het exploitatierisico, in dit geval de algemene reserve, gevormd. Deze reserve (€ 100.000) wordt toereikend geacht, gelet op de voorwaarden in de gemeenschappelijke regeling.

Stille reserves

De GMR heeft geen stille reserves.

Stelposten

In de begroting 2025 is een stelpost van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag is gereserveerd voor projecten die ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet voorzien waren.

Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:
1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid
2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
4. Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

ad. 1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid
In de begroting 2025 is op basis van ervaringscijfers tot en met 2023 een bedrag van € 60.000 opgenomen. Ten aanzien van de juistheid van de inschatting bestaat enige voorzichtigheid, ten gevolge van de volatiliteit van het rentepercentage.

ad. 2. risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
In de regionale agenda 2025-2028 wordt bij de opgave Verbonden regio inhoudelijk ingegaan op het project Slim & Schoon Onderweg. In de begroting 2025 zijn op basis van onzekerheid van toekenning van financiële middelen geen uitgaven opgenomen.

ad. 3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
In de begroting 2025 is definitief uitgegaan van de uittreding van de gemeente Montferland. In de bijdrage voor TEB is zonder uittreding van de gemeente Montferland gerekend.

[2] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat de GMR een bezuinigingstaakstelling krijgt opgelegd. Dit kan tot gevolg hebben dat doelstellingen uit de regionale agenda niet worden gehaald.
De GMR is een netwerkorganisatie. Indien menskracht buiten de gemeenten om, op een krappe arbeidsmarkt aangetrokken moet worden, bestaat een risico van extra prijsstijgingen.

ad. 4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
In de begroting van 2025 is rekening gehouden met langdurig ziekteverzuim van één medewerker (2e spoor, 70%). Een tegemoetkoming in de loonkosten vanuit het UWV is buiten beschouwing gelaten.

ad. 5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen
De gevolgen van de cao-onderhandelingen en prijsstijgingen werken door in het jaarresultaat. Gezien de forse inflatie van de afgelopen jaren, is een indexering van de kosten in 2025 van 6,54% toegepast.
In de meerjarenbegroting van 2026-2028 is geen rekening gehouden met het aflopen van de huur-overeenkomst van de kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst, per 31 augustus 2026.

Secundaire arbeidsvoorwaarden
Op grond van de gemeenschappelijke regeling volgt de GMR de cao SGO, waarin de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.

Werkkostenregeling
De huidige werkkostenregeling is ingegaan op 1 januari 2020. Per 2024 is de vrije ruimte in de WKR verruimd tot 1,92% tot een loonsom van € 400.000. Over het restant van de loonsom wordt gerekend met 1,18%. Voor de vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Naar verwachting komt de organisatie in 2025 niet boven de forfaitaire ruimte uit.

9.2 Paragraaf 2: Financiering

De begroting van de GMR wordt grotendeels door de deelnemende gemeenten gedragen. De in de gemeenschappelijke overeengekomen afspraak voor wat betreft de bijdragen van gemeenten (artikel 29, lid 1) waarborgt dat de inkomende en uitgaande geldstromen in evenwicht zijn. Financiering van de organisatie door het aantrekken van leningen is niet aan de orde.

Rentelasten/rentebaten
De regio heeft met de Rabobank een rekening-courant-overeenkomst gesloten en maakt gebruik van Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën.
De rente wordt niet aan de taakvelden toegekend.

Financieringspositie
De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm
De GMR heeft geen vaste schuld en derhalve is de rente-risiconorm niet van toepassing.

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering

Artikel 14 van de het BBV verplicht de organisatie om de stand van zaken en de voornemens voor de bedrijfsvoering weer te geven. De gemeenten hebben gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau, die ten dienste staat van de opgave-gerichte samenwerking.

Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling en onderliggende regelingen en mandaatbesluiten. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van regionale visie en agenda is een efficiënt en slagvaardig bureau nodig. Voor de bureau-ondersteunende taken, zoals archief en P&O, wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Nijmegen.
De GMR is een netwerksamenwerking. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een regiobureau, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis.

Financiën
De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De controller beheert en regisseert de financiële organisatie; ABAB verzorgt de administratie.

BTW
De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de organisatie betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW/transparantie BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en is opgenomen in de balans.

Personeelszaken
Op het personeel van de GMR is de rechtspositie van de gemeenschappelijke regeling van toepassing. Voor de inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst wordt gebruik gemaakt van de gemeente Nijmegen. Een personeelsconsulent van deze gemeente is tevens adviseur van de GMR en aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Nijmegen verzorgd.

Automatisering
De hardware wordt door de GMR zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van een particuliere dienstverlener, Skyliner. Skyliner adviseert bij aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de organisatie bij de dagelijkse werkzaamheden (helpdesk).

Interne zaken
De postregistratie vindt plaats op het regiobureau en van hieruit worden de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd.
Archivering en archiefbewaring worden ingehuurd bij de particuliere organisatie M&N partners.

Huisvesting
De GMR huurt een kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw in Elst (Gld). Verder huren wij voor de afdeling Public Affairs een kantoorruimte in Brussel.

Overhead
Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead conform de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt. In paragraaf 7.1 is de specificatie van het regiobureau opgenomen. Daarnaast is binnen elke opgave overhead opgenomen voor managementkosten.

Rechtmatigheid
Met ingang van 2022 is de rechtmatigheidsverantwoording gewijzigd. Het algemeen bestuur dient sinds dat moment vooraf de kaders en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het dagelijks bestuur en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het dagelijks bestuur uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het dagelijks bestuur legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.

Bij het schrijven van deze begroting stond deze wetswijziging nog ter discussie en was de wijziging nog niet opgenomen in de BBV en de wet Bado.

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen

De GMR heeft zelf geen verbonden partijen, met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatieresultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die financiële uitgaven of inkomsten zijn.

Berekening EMU-saldo	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omschrijving	Begroting	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Euro x 1.000							
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-		-	-	-	-	-
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-12		-10	-10	-10	-10	-5
3. Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-		-	-	-	-	-
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-		-	-	-	-	-
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van de financiële vaste activa	-		-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**-12**		**-10**	**-10**	**-10**	**-10**	**-5**

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kerngegevens

Adresgegevens Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bezoekadres:
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Telefoon
06 - 10 16 91 43

Website
www.groenemetropoolregio.nl

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten

Deelnemers	Groene groeiregio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	TEB
Arnhem	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berg en Dal	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Beuningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Doesburg	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Druten	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Duiven	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Heumen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Lingewaard	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Montferland	nee	nee	-	nee	-	ja
Mook en Middelaar	ja	nee	nee	ja	nee	nee
Nijmegen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Overbetuwe	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Renkum	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Rheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Rozendaal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Westervoort	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Wijchen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Zevenaar	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Aangezien niet alle gemeenten standaard deelnemen aan bovenstaande inzet, staat hieronder een overzicht van de aantallen deelnemende gemeenten.

Deelnemers		**1-1-2020**	**1-1-2021**	**1-1-2022**	**1-1-2023**	**1-1-2024**
Groene groeiregio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Productieve regio	**16**	778.723	780.368	785.634	793.809	764.135
Ontspannen regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
Verbonden regio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Circulaire regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
The Economic Board	**14**	697.356	698.937	704.383	711.810	718.959

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente

Deelnemers GMR	Per 1-1-2020	Per 1-1-2021	Per 1-1-2022	Per 1-1-2023	Per 1-1-2024
Arnhem	161.368	162.477	163.964	165.712	167.651
Berg en Dal	34.990	35.008	34.946	35.421	35.478
Beuningen	25.891	26.165	26.232	26.576	26.723
Doesburg	11.078	11.064	11.034	11.081	11.081
Druten	18.918	18.407	19.177	19.511	19.581
Duiven	25.124	25.067	24.944	24.939	24.869
Heumen	16.450	16.569	17.197	16.793	16.839
Lingewaard	46.606	46.863	46.969	47.217	47.342
Montferland	36.009	36.038	36.349	36.883	-
Mook en Middelaar	7.847	7.910	7.985	7.985	8.153
Nijmegen	177.698	177.453	179.081	182.465	187.011
Overbetuwe	47.909	48.214	48.265	48.703	48.909
Renkum	31.404	31.412	31.360	31.468	31.419
Rheden	43.736	43.536	43.429	43.584	43.656
Rozendaal	1.705	1.726	1.756	1.752	1.831
Westervoort	14.973	15.011	14.945	15.110	15.152
Wijchen	41.124	41.259	41.343	41.540	41.543
Zevenaar	43.740	44.099	44.643	45.054	45.050
totaal	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288

gemeente Rheden

Dagelijks Bestuur
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. de heer drs. H.M.F. Bruls

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

datum	Ons kenmerk	uw brief/kenmerk
28 juni 2024		d.d. 15 april 2024
behandeld door	Doorkiesnummer	bijlage(n)
R. de Ruig		-

Onderwerp
zienswijze Rheden op ontwerp regionale agenda 2025-2028 (incl. begroting) van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

CONCEPT

Geachte voorzitter,
Geachte leden,

Onlangs heeft de raad van Rheden de ontwerp regionale agenda 2025-2028 (met bijlagen) van de GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ontvangen. In de begeleidende brief van 15 april jl. biedt uw bestuur de raad de mogelijkheid een zienswijze te geven op deze stukken.

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in haar vergadering van 27 juni 2024 de volgende zienswijze geeft.

Wij geloven nog steeds in een sterke profilering van de regio en een krachtige samenwerking. Wij herkennen ons in de ambities, speerpunten en acties van de nieuwe regionale agenda. Wij zijn verheugd met de inmiddels bereikte resultaten en hebben ook het vertrouwen dat de samenwerking steeds professioneler, solider en vooral succesvoller wordt.

U dient uw Regionale Agenda en begroting nog vast te stellen. Wij vragen u vanuit de moeilijke financiële positie van de gemeente om bij de vaststelling van uw begroting voor het jaar 2025 e.v. te bezien hoe u kunt bijdragen aan het oplossen van ons gezamenlijk financieel probleem. Met name de door u gehanteerde indexatie overschrijden het niveau van de indexatie die wij als gemeente vanuit het Rijk ontvangen. Wij vragen u als uitgangspunt voor de indexatie voor 2025 exact aan te sluiten bij de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten via het accres gecompenseerd krijgen. Op basis van het MEV van het CPB komt dit voor 2025 neer op 4,18%. Hiervoor komen wij met u graag in gesprek op welke wijze.
Wij stemmen vooralsnog in met de indexering van de bijdrage aan TEB a 4%. Eind 2025 loopt ons commitment aan de TEB af en zal sowieso een heroverweging plaatsvinden.

De gemeentelijke financiële positie is zeer precair. Wij verwachten stevige bezuinigingsmaatregelen te moeten nemen. Wij kunnen daarbij niet uitsluiten dat ook onze bijdrage aan de GMR onderdeel zal zijn van een bezuiniging.
Overigens zal dit naar verwachting ook effecten hebben op de uitvoering van maatregelen en gebiedsprocessen waar een gemeentelijke cofinanciering / bijdrage verwacht wordt. In dit licht is een financieel commitment (looptijd) voor een periode van 4 jaar ongewenst.

Definitieve besluitvorming door de gemeente Rheden over daadwerkelijke deelname aan de opgaven en de daaraan verbonden financiële bijdrage vindt plaats in het najaar.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes
secretaris.

CONCEPT

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	Draagt bij aan Global Goal(s)
Burgemeester	1 Economische Ontwikkeling 2 Welzijn 3 Gebiedsontwikkeling 4 Duurzaamheid 5 Bestuur & Veiligheid	17. Partnership

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
14 mei 2024		GMR Jaarstukken 2023 (6) Concept brf zienswijze naar GMR (1) Memo Meerwaarde GMR voor Rheden (1)

rol raad	soort document
Zienswijze	Raadsvoorstel en -besluit

Voorbereidende vergadering	agendapunt
11 juni 2024	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2024	

onderwerp
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen:
Jaarstukken 2023

INHOUD VOORSTEL
Aan uw raad wordt voorgesteld:
- een positieve zienswijze te geven op de concept-jaarstukken 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en de voorgestelde resultaat-bestemming;
- het college opdracht te geven deze zienswijze ter kennis te brengen aan het DB van de GR conform bijgaand concept.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

In 2020 heeft de gemeenteraad van de gemeente Rheden ingestemd met de instelling van de *Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*. Ook is ingestemd met het visiedocument *Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio*, als basis voor de profilering van de regio en de gemeenschappelijke opgaven in de Regionale Agenda. Op 01 januari 2021 is de Groene Metropoolregio formeel gestart.
In uw raadsvergadering van 29 november 2022 heeft U ingestemd met de Regionale Agenda 2023-2024 en de deelname aan 5 opgave-overeenkomsten voor een periode van 2 jaar (conform uw amendement van 28 juni 2022).
Conform de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling en de WGR, worden de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de concept-jaarstukken en (separaat) de conceptbegroting.

In verband met de verlate beschikbaarheid van de (goedkeurende) controleverklaring en het Accountangsverslag zijn deze stukken in een later stadium toegevoegd als bijlage. Dit heeft geen effect op het resultaat van de jaarrekening en de resultaatbestemming. Daarnaast heeft het DB in haar vernieuwde aanbiedingsbrief een appendix opgenomen met (tekst)mutaties naar aanleiding van de controle. Ook is een geactualiseerde versie van de jaarstukken bijgevoegd.

2 Wat is de aanleiding?

Op 10 april 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de Groene Metropool Arnhem – Nijmegen de jaarstukken voor 2023 in concept vastgesteld. Gemeenten worden gevraagd

hun zienswijze in te dienen. Hiervoor geldt een termijn van 8 weken, uiterlijk 16 juni 2024. Definitieve vaststelling van de jaarstukken is gepland in de vergadering van het algemeen bestuur op 5 juli 2024.
Met het geven van uw zienswijze wordt recht gedaan aan de afspraken zoals die zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.

Omdat de Groene Metropoolregio bevoegd is tot subsidiering van The Economic Board worden ook, informatief, het jaarverslag en jaarrekening van The Economic Board aangeboden. De TEB-jaarstukken worden inhoudelijk besproken door de portefeuille-houders in het bestuurlijk platform Productieve Regio.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
- De WGR en de Gemeentewet
- Besluit Begroting en Verantwoording, (BBV).
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden gemeente Rheden
- Visiedocument Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio
- Raadsbesluit 29 november 2022 inzake instemming Regionale Agenda 2023-2024 en deelname aan 5 opgave-overeenkomsten voor een periode van 2 jaar.

4 Wat willen wij bereiken?

Met de samenwerking in GMR-verband willen wij een impuls geven aan een sterke regio en daarmee aan de Brede Welvaart van onze (toekomstige) inwoners. Daarbij willen wij samen met de partner-gemeenten op een effectieve en efficiënte wijze invulling geven aan complexe bovenlokale opgaves op het terrein van wonen, werken, natuur&water, energie en mobiliteit.
Het beknopte jaarverslag en met name de kwartaalrapportages geven een goed beeld van de bereikte resultaten op de verschillende GMR-opgaven. Een groot deel van de inspanningen is gericht op lobby en het genereren van financiële bijdragen vanuit Rijk, EU en provincie en op het creëren van gemeenschappelijke oplossingen voor complexe, en vaak samenhangende, bovenlokale vraagstukken. In 2023 is daarnaast veel energie gestoken in de ontwikkeling van het GMR-regio arrangement, het Novex-Ontwikkel-perspectief en het uitvoeringsprogramma voor de VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland). Nieuwe thema's zijn de netcongestie en de dreigende drinkwatertekorten. Ook investeert de GMR veel in de communicatie over de voortgang op de opgaves en speerpunten daarbinnen, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Deze communicatie is gericht op kennisdeling, begripsvergroting en draagvlakcreatie.

Separaat heeft de gemeente Rheden voor haar Raad een beknopt Memo opgesteld met de belangrijkste lokale opbrengsten uit de regionale samenwerking.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

De GMR-jaarrekeningen 2021 en 2022 kenden een (gering) exploitatie-overschot.
De GMR-jaarrekening 2023 kent wederom een rekeningoverschot. Het rekeningresultaat 2023 bedraagt per 31 december 2023 € 364.316, zijnde een het rekeningresultaat van het regiobureau (€ 197.682) plus het saldo van de niet uitgegeven inwonerbijdragen op de opgaven (€ 166.634).
Het overschot wordt met name veroorzaakt doordat een klein deel van de geplande projecten uit de regionale agenda 2023 niet volledig of goedkoper is uitgevoerd, er onvoorziene externe middelen zijn ontvangen en door lagere uitgaven voor het regiobureau.
Het AB van de GMR stelt voor om een deel van het rekening-overschot (€75.000) te gebruiken voor de dekking van de kosten van het projectmanagement in 2024 voor de Regio Deal.
Conform artikel 31 lid 8 van de Gemeenschappelijke Regeling vloeit het (resterend) positief saldo (€ 289.316) naar rato van het aantal inwoners terug naar de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Rheden bedraagt de terugvloeiende bate ca € 17.000.

6 Wat gaat het kosten?
De te verwachten bate bedraagt ca € 17.000

	2024	2025	2026	2027
Baten	€ 17.000	€ 0	€ 0	€ 0

7 Wat zijn de risico's?
Er zijn geen risico's verbonden aan dit besluit.
In verband met een verlate beschikbaarheid van een goedkeurende controleverklaring en het accountantsverslag is in de aanbiedingsbrief een appendix opgenomen. De appendix geeft een overzicht van aangebrachte mutaties in de jaarstukken t.g.v. de bevindingen van de accountant. Uit de accountantscontrole komen geen wijzigingen voort op het rekeningresultaat of de teruggave aan gemeenten.

8 Voorstel voor Besluit
Op basis van het bovenstaande stellen wij uw raad voor om een positieve zienswijze te geven op de GMR concept jaarstukken 2023. En daarmee in te stemmen met de bestemming van het exploitatie-overschot € 364.316 voor de dekking van de kosten van het projectmanagement Regio Deal in 2024 en het restant te retourneren naar de deelnemende gemeenten.

9 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Binnen de bestaande GMR-samenwerking bestaat groot commitment voor het laten terug vloeien van rekening-overschotten naar de deelnemende gemeenten. Anderzijds wordt veel waarde gehecht aan adequate aansturing en uitvoering van de Regio Deal.

10 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
Na behandeling in de raad worden de definitieve zienswijzen verstuurd aan het DB van de regio.

11 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Aan dit besluit is geen evaluatie verbonden.

De reacties op de concepten van de regiogemeenten worden door het AB van de GMR vertaald in een definitieve jaarrekening 2023. Verwachte vaststelling: 05 juli 2024.

Arnhem, 27 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes
secretaris.

gemeente Rheden

Bijlagen bij raadsvoorstel GMR-jaarstukken 2023:

1. Aanbiedingsbrief GMR def jaarstukken 2023 (inclusief Appendix)
2. GMR Def Jaarstukken 2023
3. GMR Controleverklaring 2023
4. GMR Accountantsverslag 2023
5. 20240328 Aanbiedingsbrief GMR jaarrekening-jaarverslag TEB 2023 (niet getekend)
6. 20240329 Jaarverslag en jaarrekening The Economic Board 2023 (niet getekend)
7. Memo Meerwaarde GMR voor Rheden 12042024
8. Raadsbesluit (achter Raadsvoorstel)
9. Concept Brf Zienswijze Rheden op GMR Jaarstukken 2023 (achter Raadsvoorstel)

Aan : Colleges van B&W en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	10 juni 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-31
Contactpersoon	:	Harriët Tiemens
Telefoonnummer	:	06 – 21 87 55 93

Onderwerp: definitieve jaarstukken 2023

Geachte leden van het college van B&W,
Geachte leden van de gemeenteraad,

Allereerst willen wij ons verontschuldigen voor het late tijdstip van aanleveren van de definitieve jaarstukken 2023 inclusief goedkeurende controleverklaring van de accountant.
Met deze brief geven wij aan welke wijzigingen naar aanleiding van de controle van de accountant zijn aangebracht in de jaarstukken.

Dinsdag 4 juni 2024 jongstleden, heeft onze accountant Flynth, de controle van de jaarstukken van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen afgerond. Op basis van deze controle is door de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.

Uit de accountantscontrole komen geen wijzigingen voort op het rekeningresultaat (blijft € 197.682) of de teruggave aan gemeenten (blijft € 166.634).

Op aanwijzing van de accountant is tekst aangepast en enkele posten zijn onder een andere rubriek opgenomen (zie appendix).
Daarnaast zijn er, in overleg met de accountant, wijzigingen in de rechtmatigheidscontrole aangebracht. Tijdens het proces van opstellen van de jaarstukken waren de landelijke richtlijnen hierover nog onderwerp van (vaktechnische) discussie.

Uit de herziene rechtmatigheidsverantwoording lijken de geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten) op het eerste oog aanzienlijk groter dan in de versie van de jaarstukken 2023 die u in april van ons heeft ontvangen.
Dit is het gevolg van een wijziging van de berekeningsmethode. Naar aanleiding van de vaktechnische discussies, moeten afwijkingen bij elkaar opgeteld worden. Dat betekent dat over- en onderschrijdingen op de begroting als absolute bedragen, cumulatief moeten worden meegenomen in de (bruto)berekening.

- In een voorbeeld : 50 meer baten en 50 meer lasten leidt tot een afwijking van bruto 100. In een netto berekening zou het saldo 0 zijn.

Op bladzijde 29 van de jaarstukken 2023 treft u de rechtmatigheidsverantwoording en bijbehorende toelichting aan waaruit een formeel onrechtmatig saldo van € 277.563 blijkt. (Dit saldo is de optelsom van € 148.373 overschrijding van lasten programma's en van € 129.190 betreffende inkopen die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed).

Aan deze brief hebben wij de volgende stukken als bijlage toegevoegd:

- Getekende jaarstukken 2023
- Controleverklaring accountant Flynth
- Accountantsverslag

Als appendix bij deze brief, een overzicht van de wijzigingen ten opzichte van de toegezonden concept-jaarstukken van 10 april.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

De voorzitter

Drs. H.M.F. Bruls

de secretaris

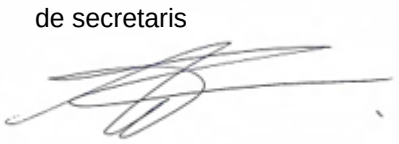

Drs. H. Tiemens

Bijlagen: 3 + 1 appendix

APPENDIX :

De wijzigingen t.o.v. de versie van 10 april zijn:

- Paragraaf 1.2.7. Verantwoording regiobureau
  Door een herrubricering van subsidies en verplichtingen is de tabel met verhouding inwonerbijdrage versus externe gelden aangepast.
- Paragraaf 1.3.1. Verbonden regio
  Het bedrag van onder uitputting bedraagt € 70.157 i.p.v. € 700.000; dit betrof een typefout.
- Paragraaf 1.3.3. Circulaire regio
  Er gaat € 36.331 retour naar gemeenten, eerder bedrag was afgerond op € 36.000.
- Paragraaf 2.3. Bedrijfsvoering
  * Toegevoegd aan eerste alinea …..om opdracht tot betaling te geven tot € 250.000.
  * Rechtmatigheidsverantwoording; onder invloed van actuele wetgeving is de rechtmatigheidsverantwoording herschreven. Belangrijk hierbij is dat de methodiek om de afwijkingen te presenteren gewijzigd is van netto- naar bruto verschillen. Dit betekent dat positieve en negatieve bedragen absoluut met elkaar moeten worden opgeteld en daardoor ontstaan veel grotere bedragen.
  In de jaarrekening worden maatregelen voorgesteld om het algemeen bestuur beter over onder- en overbestedingen te informeren.
  * Voorwaardencriterium
  Toegevoegd is het voorwaardencriterium (t.b.v. aanbestedingen) want uit de controle van de accountant van de spendanalyse bleek dat er afgeweken is van de aanbestedingsprocedure. Hiervoor is destijds overigens wel een AB besluit genomen.
- Paragraaf 3.3. Rechtmatigheidsverantwoording
  Herschreven n.a.v. de gewijzigde systematiek in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- Paragraaf 3.6. Balans per 31 december 2023
  Nog te ontvangen subsidies zijn op aanwijzing van de accountant onder Overlopende activa gepresenteerd.
- Paragraaf 3.7 Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling
  Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Vervallen is “verminderd met de cumulatieve afschrijvingen”.
- Paragraaf 3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening
  Investeringen en afschrijvingen zijn uit elkaar getrokken.
  Overlopende activa, nog te ontvangen subsidies moeten hier gepresenteerd worden.
  Ingevoegd is een verloopoverzicht nog te ontvangen subsidies, dat moet een beter inzicht geven in de lopende subsidiebeschikkingen.
  Opstelling van het eigen vermogen, betreft een presentatie wijziging.
  Overige vlottende schulden zijn in verband met rubricering aangepast.
  In de opstelling Overlopende passiva zat een telfout, dit is gecorrigeerd.

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

CONCEPT

JAARSTUKKEN 2023

10 april 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Jaarverslag 4

1.1. Inleiding 4
1.2. Programmaverantwoording regiobureau 4
1.3. Programmaverantwoording opgaven- - regionale agenda 9
1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat 16
1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 17
1.6. Vennootschapsbelasting 17

2. Paragrafen 18

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen 18
2.2. Financiering 20
2.3. Bedrijfsvoering 20

3. Jaarrekening 23

3.1. Staat van baten en lasten 24
3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten 25
3.3. Rechtmatigheidsverantwoording 28
3.4. Incidentele en structurele baten en lasten 30
3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid 30
3.6. Balans per 31 december 2023 32
3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling 33
3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening 36
3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen 42
3.10. Publicatie Wet normering topinkomens 42
3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling 48

BIJLAGEN 49

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen 49
Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023 50

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023 aan van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling van de jaarstukken volgt de opgavegerichte samenwerking: vijf integrale opgaven naast de verantwoording van het regiobureau.

Resultaat 2023

Uit de staat van baten en lasten (paragraaf 3.1.) blijkt een resultaat van € 197.682 voor 2023. Dit bedrag is het rekeningresultaat van het regiobureau. Daarnaast is een klein deel van de geplande projecten uit de regionale agenda 2023 niet (volledig) uitgevoerd of zijn er extra financiële middelen verkregen. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de ontvangen inwonerbijdrage niet is besteed. Bij de opgaven resteert een bedrag aan inwonerbijdrage van € 166.634. Zie hiervoor de specificatie in paragraaf 3.6. Balans per 31 december 2023: Overige vlottende schulden.

Bestemming resultaat 2023

Het overschot van de ontvangen inwonerbijdrage, dat deel dat niet is uitgegeven of verplicht, bedraagt per 31 december 2023 € 364.316. Volgens artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten. Voorgesteld wordt een bedrag van € 75.000 te benutten voor de dekking van de projectmanagementkosten 2024 voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen. Ter dekking van het deel van de kosten voor rekening van de GMR waarvoor in de begroting 2024 geen dekking aanwezig is.

Elst, 27 maart 2024
Dagelijks bestuur Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

1. Jaarverslag

1.1. Inleiding

Voor het jaar 2023 is de regionale agenda 2023-2024 leidend. Deze is door het algemeen bestuur op 6 juli 2022 goedgekeurd. Deze begroting voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) voldoet aan de BBV-richtlijnen en valt onder het repressief toezicht van Gedeputeerde Staten van Gelderland, mede namens Gedeputeerde Staten van Limburg.
De vijf opgaven werkten in 2023 elk met een eigen begroting, waarvoor de benodigde middelen bij de gemeenten werden gecollecteerd of van samenwerkingspartners werden ontvangen.
Door de deelnemende gemeenten zijn via de inwonerbijdrage de middelen voor het regiobureau bijeengebracht. De inwonerbijdrage is vastgesteld op € 2,57.
Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 november met een tweede begrotings-wijziging de definitieve begroting vastgesteld.

1.2. Programmaverantwoording regiobureau

Het regiobureau verzorgt de ondersteuning van het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de netwerkdirectie. Volgens een vast jaarschema ontmoeten zij elkaar op wisselende plaatsen in de regio. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar en worden live uitgezonden. De vergaderstukken staan op de website.
Het kabinet heeft op 17 februari 2023 besloten om met de regio Arnhem-Nijmegen een Regio Deal te sluiten om de brede welvaart in het gebied te verbeteren. Van de 23 regio's die een voorstel indienden, zijn er 14 gehonoreerd. En onze regio hoort daarbij. Door het Rijk is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minimaal net zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Er wordt dus met de uitvoering van de Regio Deal minimaal € 30 miljoen geïnvesteerd in de regio. Dit is een vierjarig programma over 2024-2027. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.
In 2023 is in het eerste halfjaar een evaluatieonderzoek uitgevoerd. In het algemeen bestuur van 6 september is het evaluatieonderzoek besproken. Dit is een kwalitatief onderzoek, met als doel om na de eerste twee jaar de ervaringen met de samenwerking in GMR-verband op te halen. In algemene zin zijn de verwachtingen van de samenwerking uitgekomen. Er is natuurlijk nog wat te verbeteren. Daarvoor zijn vier aanbevelingen gedaan en daar zijn we mee aan de slag gegaan.
In 2023 besloot de gemeente Montferland om zich aan te sluiten bij de Regio Achterhoek. Na de ontvangst van de formele brief van het college van Montferland trad de "Richtlijn uittreding gemeen-schappelijke regeling Arnhem-Nijmegen" in werking. We zetten erop in om per 31 december 2024 het lidmaatschap formeel te beëindigen.

1.2.1. Regiobureau

Het regiobureau besteedde in 2023 veel aandacht aan de versterking van de netwerkfunctie. Dit was nodig, omdat de krapte op de arbeidsmarkt ertoe leidt dat het voor gemeenten steeds lastiger is om medewerkers voor de regionale opgaven beschikbaar te stellen. Het gevolg is dat externen moeten worden ingehuurd. Dat draagt in algemene zin niet bij aan het versterken van de netwerkorganisatie die de GMR wil zijn.
Dit probleem is afgelopen jaar nadrukkelijk op de agenda van de netwerkdirectie gekomen. Samen met de netwerkdirectie werken we aan maatregelen die bijdragen aan een oplossing.
Eind 2023 waren er 12,5 fte werkzaam op het regiobureau. Het totaal aantal fte verbonden aan de GMR bedroeg op dat moment 18,5 fte. Dit verschil is ontstaan, omdat een aantal langer lopende detacheringen vanuit gemeenten en provincie zijn omgezet in een vast dienstverband bij de GMR.

Deze medewerkers zijn verbonden aan de opgaven en worden vanuit de inwonerbijdragen uit deze opgaven betaald.

1.2.2. Informatie

Voor het slagen van een goede regionale samenwerking, is het belangrijk dat de gemeenschappelijke regeling dicht bij de deelnemende gemeenten blijft. Naast ontmoetingen is goede informatie-voorziening van groot belang. Leidraad hiervoor is het Informatieprotocol. Het algemeen bestuur stelde deze in september 2021 vast. Na effectuering van de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling, als gevolg van herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), updaten we de leidraad.

1.2.3. Profilering, positionering en lobby

Door het team Public Affairs (PA) wordt nadrukkelijk samengewerkt met de opgavemanagers en speerpuntcoördinatoren, de PA-adviseurs uit de regiogemeenten en met The Economic Board (TEB). Naast de rol die PA heeft gespeeld in het behalen van resultaten binnen de opgaven, zijn de volgende resultaten expliciet te melden.

Rijk & provincie

Het jaar 2023 is een bijzonder jaar, omdat er twee belangrijke verkiezingen plaatsvonden. De Provinciale Statenverkiezingen in maart en de Tweede Kamerverkiezingen in november. Voor de GMR waren beide verkiezingen aanleiding om goed naar haar eigen positionering en inzet richting provincie en Rijk te kijken. Daarom zijn er - al dan niet met partners van binnen en buiten de regio zoals TEB en andere Gelderse regio's - gezamenlijke position papers opgesteld en via verschillende kanalen onder de aandacht gebracht van lijsttrekkers en andere politieke hoofdrolspelers. Vanuit PA is daarnaast sterker dan voorheen ingezet op samenwerking met andere Nederlandse metropoolregio's met vergelijkbare uitdagingen, om een gezamenlijke inzet te bewerkstellingen.
Naast activiteiten rondom de verkiezingen, hebben we de eerdere intensivering van de ambtelijke en politieke contacten met het Rijk voortgezet. Hier kwamen diverse werkbezoeken in de regio uit voort. Zoals de bezoeken van staatssecretaris Gunay Uslu aan Cultuurregio 025, het bezoek van minister Hugo de Jonge aan Nijmegen in het kader van het symposium over circulair en conceptueel bouwen en een delegatie vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de visie op het landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk in onze regio.

Europa

De huurovereenkomst van het Brusselse appartement, waar de regio sinds 2014 gebruik van maakte, aan de Avenue Henri Dietrich is in het eerste kwartaal van 2023 beëindigd. Het aanhouden van deze permanente woonruimte werd niet langer passend bevonden bij de werkwijze van de GMR in de Europese context. Hiermee besparen we jaarlijks circa € 20.000. De huurovereenkomst van het Brusselse kantoor aan Square de Meeûs nr. 1 is wel verlengd. Per 1 juni 2023 wordt deze kantoorruimte ook door het secretariaat van het Europese Vanguard Initiative gebruikt. De jaarlijkse huurkosten zijn hierdoor gehalveerd met ca € 10.000.
In het eerste kwartaal is de Interreg NWE aanvraag 'DeCarb-Pro' gericht op CO_2-beprijzing goed-gekeurd. De GMR werkt in dit Europese project samen met Duitse, Franse, Belgische en Ierse partners aan de ontwikkeling van een instrumentarium voor CO_2-beprijzing, dat kan worden toegepast binnen inkoop- en aanbestedingstrajecten. Hiervoor beschikt de GMR in de periode 2024-2027 over een budget van ca. € 280.000, waarvan 55% cofinanciering uit Europese middelen.
Aanvullend op het ICLEI-lidmaatschap van de gemeente Nijmegen, is de GMR in 2022 lid geworden van het ICLEI-netwerk. De kosten hiervoor bedragen € 2.500 per jaar. Mede als gevolg hiervan is de regio in 2023 opnieuw gekozen om vertegenwoordigd te zijn in de ICLEI Europe Regional Executive Commitee. Hiermee heeft de regio haar stevige basis binnen dit vooraanstaande Europese netwerk

behouden. Het voordeel hiervan is, dat de GMR vroegtijdig weet heeft van subsidiemogelijkheden voor de regio, voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie.
Ook binnen POLIS behouden we in 2023 de positie van de GMR, met - na 1 jaar pauze - een herverkiezing in het Management Committee van dit grootste Europese mobiliteitsnetwerk.
Het GMR-lidmaatschap van het Health Valley Netherlands (€ 1.040 jaarlijkse kosten) is in het vierde kwartaal van 2023 opgezegd. Dit door minder focus van de GMR op zorg(innovatie) en het feit dat veel regionale stakeholders, waaronder gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen, maar ook TEB, Kiemt en HAN lid zijn en het regionale belang van zorg binnen het netwerk hierdoor voldoende wordt afgedekt.

Duitsland
De inzet op samenwerking over de grens vanuit de GMR is in 2023 voortgezet en uitgebouwd. Vermeldenswaardig zijn hierin de bestuurlijke regioreis naar het Rijnland en Ruhrgebied in mei en de ondertekening van de Regio Deal in november. De driedaagse regioreis stond in het teken van grote transities, of zoals onze oosterburen zeggen, Strukturwandel. In de Regio Deal staat, in programmalijn 5, grenzeloos samenwerken centraal. Hiervoor werkt de GMR samen met de HAN en KIEMT.

1.2.4. Ontmoeting
Tijdens het tweede regiocongres, met de titel ‘Kracht in de regio’, viel in februari het woord ‘samenwerking’ wel heel vaak. Zo’n 400 deelnemers kwamen naar Musis & Stadstheater Arnhem om te horen en te ontdekken wat de kracht is van onze GMR. Mooi om te zien dat er groei zit in de animo voor dit jaarlijkse congres. Het was een middag vol energie, ontmoetingen en inspiratie.

RegioOntmoet vond in 2023 plaats in Arnhem, Overbetuwe en Nijmegen. RegioOntmoet is een ontmoetingsmoment voor collegeleden, inclusief gemeentesecretarissen.
RegioOverleg(t) was in 2023 in Nijmegen, Rozendaal, Heumen en Beuningen. De Regio Overleg(t)-dagen zijn belangrijke vergader- en netwerkmomenten voor collegeleden en gemeentesecretarissen.

Tijdens de regiosafari bezochten bestuurders in februari drie bedrijven. Samen met een select gezelschap van mbo- en hbo-studenten ging de tour door de regio. Een mooi en inspirerend initiatief in de week van de circulaire economie.
In mei organiseerde de GMR een wandelsafari in Lent. Daarbij stond de regionale woonzorgvisie en de huisvesting (nieuwbouw) van aandachtgroepen centraal.
In juni was een van de lessen tijdens het werkatelier Wonen & Zorg in Duiven: ‘Kijk door een andere bril en luister naar de bewoners’. Gemeenten, wooncorporaties en zorgaanbieders kwamen samen om mee te denken over een beter woonaanbod voor aandachtsgroepen, met de focus op bouw in bestaande wijken.

In 2023 kwam het netwerk van regiocoördinatoren weer maandelijks bij elkaar. Deze groep vormt een stevig onderling netwerk en de regiocoördinatoren vervullen binnen de eigen gemeentelijke organisatie een belangrijke schakelfunctie tussen het regiobureau en gemeenten.

De regioagendacommissie geeft advies aan het algemeen bestuur. Naast de reguliere overleggen, afwisselend in Arnhem en Nijmegen, zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor de ruim 400 raadsleden. In mei maakten zij een bustour door onze regio. Daarbij stond de doorontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal. De deelnemers brachten een bezoek aan Park Lingezegen, de innovatieve woningbouwlocatie NDW21 en natuurgebied Driegaarden. Op 6 oktober kwamen raadsleden in Nijmegen bijeen om met elkaar in gesprek te gaan over de ruimtelijke inrichting van de regio. Samen puzzelden zij met de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de vier deelgebieden binnen onze regio. Deze werkvorm gaf voldoende stof voor gesprek tussen de aanwezige raadsleden.

1.2.5. Communicatie

De meeste activiteiten van communicatie zijn uitgevoerd binnen de opgaven. De meest in het oog springende activiteiten vanuit het regiobureau in 2023:

- De website is doorontwikkeld en er zijn functionaliteiten toegevoegd. Er is veel tijd en energie gestoken in het digitaal zo toegankelijk mogelijk maken van de website. We vinden het belangrijk dat iedereen onze informatie makkelijk kan bekijken en vinden. Het digitaal toegankelijk maken van de website doen we op basis van het “Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid”. Op dit moment voldoet onze website nog niet volledig aan deze eisen. Nieuwe teksten, video’s en afbeeldingen laten we waar mogelijk, geheel aan de huidige toegankelijkheidseisen voldoen. In 2023 is de status van toegankelijkheid C: de eerste maatregelen zijn genomen.
- De nieuwsbrief is in totaal 12 keer verschenen. Het aantal abonnees is gegroeid naar meer dan 750.
- Er zijn rechtenvrije en kwalitatief hoogwaardige drone-beelden (video) van de regio verzameld. De fotografiecollectie is verder aangevuld met nieuwe afbeeldingen.
- De Groene Post, een digitaal informatieoverzicht voor bestuurders en ambtenaren, verscheen zo goed als wekelijks.
- Via de social mediakanalen houden wij geïnteresseerden op de hoogte van wat er speelt. Op LinkedIn kwamen er in 2023 zo’n 1.000 volgers bij en eind van het jaar bedroeg het aantal volgers bijna 4.000. Het aantal X-volgers was eind 2023 iets meer dan 3.000.
- De kwartaalrapportage, die sinds 2022 verschijnt, blijkt in een grote behoefte te voorzien. In deze rapportage staan de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen binnen de vijf opgaven en het regiobureau. Deze kwartaalberichten verschijnen aan het einde van de eerste maand van een nieuw kwartaal. Ze versterken de verbinding tussen de GMR, de deelnemende gemeenten en de partners. De vier rapportages vormen daarmee de bouwstenen voor een, beknopt en leesbaar, jaarverslag.

1.2.6. Klachtenfunctionaris

In de gemeenschappelijke regeling (artikel 25) is een klachtenregeling opgenomen. De gemeentelijke Ombudsman voor het Rijk van Nijmegen heeft in 2023 geen klachten ontvangen.

1.2.7. Verantwoording regiobureau

Door de veranderde wetgeving rondom rechtmatigheid, is afgelopen jaar veel aandacht geweest voor de verordeningen over de financiële organisatie. Uitgangspunt is dat de rechtmatigheid opgenomen wordt onder de paragraaf Bedrijfsvoering en daarmee afgegeven wordt door het dagelijks bestuur. Twee jaar na de oprichting zijn de relevante verordeningen vernieuwd en aangevuld. Het algemeen bestuur heeft deze verordeningen in november 2023 vastgesteld. De GMR heeft voor het vaststellen van de rechtmatigheid een opdracht verstrekt aan Mijn VIC voor een gedegen onderzoek.
Bij het uitbrengen van dit jaarverslag was de wetgeving rondom de rechtmatigheid nog niet geformaliseerd. In een brief van de Algemene Rekenkamer aan de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijkrelaties van 6 februari 2024 heeft zij met vijf aandachtpunten uiteengezet waarom de voorgenomen wijzigingen van het BBV en de wet Bado nog niet opgenomen kunnen worden.
Dit had effect op de controle van de jaarrekening 2023 door accountant Flynth. Met de wetenschap van de inhoud van bovenstaande brief, heeft Flynth aanvullende werkzaamheden verricht. Dit levert naar verwachting meerwerk op en dat betekent dus hogere kosten.

Na twee volledige boekjaren is het mogelijk om de verhouding tussen inwonerbijdrage en externe gelden inzichtelijk te maken. Daarbij gaan we uit van de daadwerkelijke besteding van de middelen; de restituties zijn verrekend.

bedrag x 1.000	**2022**		**2023**	
Besteding inwonerbijdragen	€ 4.515	*69%*	€ 5.250	*67%*
Besteding subsidies	€ 2.047	*31%*	€ 2.644	*33%*
	€ 6.563		€ 7.894	

Met de groei van het aantal subsidies en opdrachten, steeg de verantwoordingsdruk. Hierdoor groeide de inzet van de administratieve dienstverlener en de controller. Tot op heden hanteren we geen verrekening voor overheadkosten. Daardoor komen deze kosten ten laste van het regiobureau. Voor het begrotingsjaar 2025 staat een wijziging van deze systematiek op de agenda.

Begin 2023 werd duidelijk dat het Rijk met TEB, provincie Gelderland en de GMR een Regio Deal ging sluiten ter waarde van 15 miljoen euro. In november is het convenant getekend en per 1 april 2024 kunnen de projecten starten.
De voorbereidingen voor de projectstructuur, het inrichten van de kassiersfunctie en de governance vormden een rode draad in de werkzaamheden van het regiobureau afgelopen jaar. Hierbij is ondersteuning gezocht bij een extern bureau, dat ervaring had met het sluiten van een Regio Deal. De kosten voor het externe bureau en de inzet van eigen medewerkers is volledig, door de GMR en haar partners van de Regio Deal, betaald uit de middelen van 2023.

Uit de spendanalyse 2021-2023 blijkt, dat een aantal specialistische adviesbureaus langdurig aan de opgaven verbonden zijn. Het risico bestaat dan dat, ondanks een verbeterde inkoop- en aanbestedingsprocedure, de Europese aanbestedingswet in het gedrang komt. Om te voorkomen dat wij onrechtmatig inkopen en aanbesteden is daarom in het vierde kwartaal 2023 een raamcontract met een inkoopspecialist gesloten. Voortaan ondersteunt zij de GMR bij deze processen.

1.2.8. Verantwoording rekeningresultaat regiobureau

In 2023 bedroeg het voordelig rekeningresultaat van het regiobureau € 197.682. Dit is ruim € 150.000 beter dan het rekeningresultaat dat in augustus in de tussenrapportage stond. De belangrijkste verschillen die tot dit nieuwe betere resultaat hebben geleid zijn:

1. De rentebaten zijn € 60.000 hoger geprognosticeerd. De liquiditeitspositie en de rente op de rekeningcourant bij het ministerie van Financiën waren hoger dan voorzien. Dit komt o.a. door de ontvangst van subsidiegelden, die pas in de loop van het jaar worden uitgegeven.
2. De personele lasten zijn uiteindelijk € 20.000 lager uitgekomen.
3. Bij het opstellen van de tussentijdse cijfers was nog niet bekend dat de kantoorunit in Brussel deels verhuurd zou worden. Dat leidde tot € 10.000 minder kosten.
4. De accountants- en administratiekosten worden conform artikel 49 van de BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Deze methodiek wijkt af van de uitgangspunten bij de berekening van de prognose, waarbij de kosten als last in 2023 zijn meegenomen (ca. € 60.000).

1.2.9. Wat heeft het regiobureau gekost?

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

1.3. Programmaverantwoording opgaven - regionale agenda

1.3.1. Verbonden regio

Van het beschikbare bedrag (€ 1,33 miljoen) is € 1,26 miljoen uitgeven of een financiële verplichting aangegaan. De capaciteit binnen de opgaven was qua inzet van de opgavemanager, speerpuntcoördinatoren, communicatieadviseur en ondersteuning conform planning. De detacheringscontracten bij de verschillende gemeenten zijn iets lager uitgevallen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Er was voorzien dat de adviseur mobiliteit begin 2023 zou starten. Dit is helaas niet gelukt. Het contract is pas eind 2023 ingegaan. In 2023 is wel gestart met het RMP (het regionaal mobiliteitsprogramma). We huurden hiervoor een externe adviseur in en voerden een nulmeting uit. Dit proces ronden we in juni 2024 af.

De processen/projecten uit de regionale agenda zijn grotendeels uitgevoerd of in gang gezet. De regio heeft een mobiliteitsplus-pakket onder de aandacht van het ministerie van Infrastructuur & Water gebracht. Met dit mobiliteitsplus-pakket krijgen we meer inzicht in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen A12/A15 als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. In het najaar van 2023 verleenden we opdracht om het maatregelenpakket te concretiseren.

Er is, in afstemming met de regio Noordoost Brabant, de gemeenten Oss en Wijchen en de provincies Gelderland en Noord-Brabant, een verkenning uitgevoerd. De definitieve verkenning naar de potentie, kansen en mogelijkheden voor een kwalitatief hoogwaardige fietsverbinding tussen Oss en Wijchen, hebben we in september 2023 opgeleverd. De voorkeursroute is op 28 september 2023 bekrachtigd in de Stuurgroep A50. Met behulp van de GMR vroegen gemeenten subsidies voor meerdere grote fietsprojecten in de regio aan, ter waarde van € 3,49 miljoen. Naast investeringen in het RijnWaalpad in Arnhem Zuid, SFR De Liemers en SFR Arnhem Velp (Arnhem), wordt daarmee de uitvoering van de fietsstraat Kraaijenhoflaan in Nijmegen mogelijk, als onderdeel van het Batavierenpad.

Het onderzoek rondom Landbouwverkeer is in juni 2023 opgeleverd. Het bestuurlijk platform Verbonden regio wil samen met de provincie Gelderland komen tot een landbouwroutenetwerk.

In 2023 is opdracht verleend aan Viastat. Met dit programma kan elke gemeente in de regio actuele verkeersveiligheidsdata ophalen. Daarnaast is opdracht gegeven aan de firma Dokdata en Arcadis om voor de gemeenten een top vijf per gemeente op te stellen van wegsituaties met de hoogste risico-indicaties.

Het onderzoek naar de raakvlakken tussen hubs en toeristische overstappunten (TOPs) is afgerond en in december 2023 opgeleverd. In het najaar van 2023 is een onderzoek gestart naar de potentie van een eventuele mobiliteitshub op de A73-corridor Druten - Beuningen - Nijmegen.

Het programmaplan Slim & Schoon Onderweg (S&SO) 2023-2026 is op 27 maart 2023 vastgesteld door de gezamenlijke partners, inclusief het uitvoeringsplan en de begroting voor 2023. Vandaar dat de subsidie voor 2023 pas laat is aangevraagd en een deel van de beschikbare middelen niet in 2023 is uitgegeven (waaronder de werkgeversaanpak).

De programmakosten binnen S&SO vallen eveneens lager uit. Met name de communicatie en ondersteuning van het programma organiseren we in eigen huis en niet meer door externe inhuur.

Van alle ontvangen subsidie staat € 700.000 als ontvangen subsidie derden (provincie Gelderland) in 2023 nog open. Dit gaat over projecten binnen het programma S&SO, fiets en het RMP, die grotendeels conform subsidiebeschikking in 2023/2024 worden uitgevoerd (deze bijdragen gaan over de jaarschijven heen). De subsidie over 2023 wordt in de loop van 2024 vastgesteld.
In 2023 voerden we een paar projecten niet uit door capaciteitsproblemen bij gemeenten en de GMR. Het gaat hierbij om o.a. analyse naar de verkeersveiligheid rondom scholen, het actiepakket zuidflank Nijmegen inclusief locatieonderzoek voor een eventuele hub, de verdere voorbereiding van de fietsroute tussen Huissen en Arnhem en het Bicycle oriented development onderzoek in de rest van de regio. Daar staat tegenover dat er extra kosten zijn door de voorbereiding op de Mobility conferentie 2024, een onderzoek naar bereikbaarheidsongelijkheid en een onderzoek naar laadinfra. Het totale bedrag qua onderuitputting 2023 voor de opgave Verbonden Regio bedraagt € 700.000.

1.3.2. Productieve regio

Van de achttien gemeenten heeft alleen Mook en Middelaar niet ingetekend voor deelname aan de Productieve regio.
De verdeling over de speerpunten is gedurende het jaar gewijzigd. Voor het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) gingen we al in 2023 aan de slag met een aantal onderzoeken. Het RPW is verankerd in de omgevingsverordening van de provincie: minimaal één keer in de vier jaar moet er een nieuw RPW worden vastgesteld. Op 1 januari 2025 moet er een nieuw RPW liggen. In het RPW zetten we grote stappen naar een kwalitatieve verbetering en nemen we nieuwe actuele thema's mee, zoals de ruimtebehoefte voor circulaire economie, de energietransitie, vergroening, verdichting en herstructurering. Nieuwe en complexe onderwerpen waarvoor extra onderzoeken nodig zijn. Een deel van die onderzoeken voerden we in 2023 al uit, om het proces naar een nieuw RPW tijdig af te kunnen ronden. Dat leidde in 2023 tot extra kosten voor werklocaties. De kosten daarvoor hebben we gedekt met gelden uit het mkb.
Voor het mkb startten we met een aantal aanbodgerichte trajecten, zoals een onderzoek naar mogelijkheden voor financiële steun tot € 1 miljoen voor mkb'ers, toekomstbestendig ondernemen om kennis, kunde en slagkracht van mkb'ers te verbeteren en financiële mogelijkheden voor mkb'ers in Europa. Gebleken is, dat wij vanuit de GMR het mkb met onze tools niet goed bereiken, ondanks doelgerichte en herhaaldelijke inzet. Er is wel veel behoefte aan ondersteuning aan het mkb, zowel bij de ondernemers zelf als bij de instanties die hierbij betrokken zijn. We hebben al die partijen bij elkaar geroepen en daar is een duidelijke (maar andere) rol van de GMR uit voortgekomen; een verbindende rol tussen alle instanties om gezamenlijk te komen tot inzicht in de behoefte van de mkb'er, een structurele samenwerking met alle stakeholders, afstemming en gezamenlijke ontwikkeling van tools etc. De kosten voor het mkb zijn daardoor lager dan begroot. Een deel hiervan is ingezet voor de onderzoeken naar werklocaties. Een deel is niet besteed en draagt bij aan het overschot aan inwoner-bijdrage.
Voor 2023 is voor het Human Capital Akkoord € 150.000 primair begroot. Hiervan is € 55.000 besteed aan onze speerpuntcoördinator Human Capital. De rest was gereserveerd voor TEB voor o.a. een kwartiermaker voor de borging van het Human Capital Akkoord, communicatie en het organiseren van bijeenkomsten. Dit bedrag is nagenoeg helemaal besteed; op € 4.000 na. Dit vloeit terug naar de gemeenten als overschot aan inwonerbijdrage.
De productieve regio heeft daardoor in totaliteit een overschot aan inwonerbijdrage van bijna € 51.000.

1.3.3. Circulaire regio

Circulaire bouw en infra

Op basis van een tussenevaluatie van het project "Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de grond-, weg- en waterbouw" (Circulaire GWW) bekrachtigden gemeenten de gewijzigde aanpak van het project naar meer 'learning by doing'. Naast de vijf kennistafels introduceerden we daarom

een ‘menukaart’, waarmee gemeenten op maat ondersteuning kunnen krijgen bij het meer circulair aanpakken van een concreet GWW-project. De provincie Gelderland heeft een financiële bijdrage van € 75.000 geleverd voor deze ondersteuning bij GWW-projecten. Er is gestart met een digitale grondstoffenbank (DuSpot), die zorgt dat bij werkzaamheden vrijkomende materialen elders in de regio hergebruikt kunnen worden. Vanaf 1 januari 2024 nemen alle zestien gemeenten deel aan deze grondstoffenbank. Het programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CBB) 2023-2030 is in juni opgeleverd en kreeg in een gecombineerd bestuurlijk platform van de Circulaire en Groene groeiregio brede steun.. Het project Circulaire GWW en het CBB zijn onderdeel gemaakt van het Regio Deal-voorstel “Toekomstbestendig bouwen”. Daarmee hopen en verwachten we een substantiële financiële bijdrage van het Rijk te krijgen voor de periode 2024-2026.
Ondertussen is het beoordelen van (woning)bouwprojecten met onze circulaire impactladder ‘gewoon’ doorgegaan. Dat geeft niet alleen inzicht in de mate van circulariteit van bouwprojecten, maar is door gericht advies een directe stimulans om de bouwprojecten meer circulair te maken.

Grondstoffen en ketens
We werken toe naar het ontwikkelen van circulaire ketens en grondstoffenhubs. Daarvoor richtten we ons in 2023 op drie ketens: 1) recycling van zonnepanelen 2) recycling van luiers en incontinentie uit de zorg en 3) verwerking van niet-specifiek ziekenhuisafval. Voor alle grondstoffen waren er gesprekken en bijeenkomsten.
Een ander aandachtspunt in onze regionale agenda is het ondersteunen van gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en het zorgen voor een stimulerend platform voor uitwisseling van kennis en ervaring
Op landelijk niveau waren er al een aantal verkennende onderzoeken naar de ruimtelijke impact van circulaire economie. Samen met de Productieve regio gaf de GMR opdracht voor een rapportage, die een inschatting geeft van de ruimtelijke effecten van de ontwikkeling van de circulaire economie in onze regio. Deze wordt in 2024 bestuurlijk besproken en zorgt voor input bij de ontwikkeling van het nieuwe RPW.

Water en klimaatadaptatie
In 2023 gaven we uitvoering aan de Startnotitie Water en Klimaatadaptatie, die in het voorjaar van 2023 was vastgesteld. De ontwikkeling van projecten in de Regio Deal kreeg leidde tot aanvragen voor enkele projecten om meer gedeelde kennis en ervaring te krijgen over klimaatadaptatie-maatregelen:

- Lifeport Cool Lab: Koel netwerk Arnhem, Groene Corridor Nijmegen, Dorpspleinen in Heumen en Overbetuwe, Woonwijk in Westervoort en zorginstellingen in Arnhem.
- Soil Valley: Verdroging en piekbuien in een stuwwallengebied in Berg en Dal en laaggelegen gebied Duiven.

We leverden daarnaast een bijdrage aan de aanvraag voor het SIA-project Groenblauwe stad, waar Van Hall Larenstein (HvHL) trekker van is en waaraan de gemeenten Arnhem, Duiven, Nijmegen, Rheden met cases deelnemen. De aanvraag is gehonoreerd. Het gaat om onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen, die integraal bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, leefbaarheid en gezondheid.
Een overlopende verplichting van € 21.000 uit het jaar 2022 bij de speerpunten klimaatadaptatie en transitie naar duurzame energie is niet in 2023 besteed. Dit bedrag retourneren we aan de gemeenten.

Energietransitie
Voor het project gemeentelijke inkoop van energie is in 2023 de nieuwe contractbeheerder, samen met leverancier Eneco, een traject gestart om te bekijken hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen om hun gebruik van aardgas de komende jaren terug te dringen. En er is in de zomer van 2023 een enquête uitgevoerd onder alle gemeenten. Daarmee achterhaalden we of de gemeenten verwachten dat zij de doelstelling halen en vooral waar ze nog ondersteuning konden gebruiken. Uit

de enquête kwam naar voren dat gemeenten de netcongestie op dit moment als het grootste probleem in de besparingsopgave zien. Andere veel genoemde knelpunten zijn beschikbare financiën en voldoende capaciteit bij de installateurs. Een werkgroep ging aan de slag met de uitkomsten van de enquête.

Het Uitvoeringsprogramma Regionale Energiestrategie (RES) 2024-2030 is vastgesteld. In dit plan staat wat de RES-organisatie gaat leveren en welke middelen hiermee gemoeid zijn. Buiten de financiële bijdrage van het Rijk, is in de begroting van de GMR een structurele inwonerbijdrage vastgesteld voor de uitvoering van de RES-taken vanaf 2024. De restantmiddelen uit het jaar 2022 voor de uitvoering van RES-taken zijn in 2023 volledig benut.
In juli 2023 is het tweejaarlijkse voortgangsrapport aan het Nationaal Programma RES (NPRES) overhandigd. De GMR stelde in 2021 een aanbod vast van 1.62 TWh. Op dit moment is meer dan de helft van dit aanbod gerealiseerd (inclusief concrete plannen en initiatieven die richting uitvoering gaan). Een aandachtspunt bij de implementatie van de RES 1.0 blijft het vinden van een balans tussen wind- en zonprojecten.
De regionale planMER is in 2023 afgerond en is voorzien van een advies van de commissie MER. De integratie van het MER-plan van de GMR met het provinciale MER-plan is in uitvoering. Op basis van het MER-plan is een proces gestart om zoekgebieden voor windenergie binnen verschillende gemeenten te verankeren in het gemeentelijk beleid. Daardoor wordt de weg vrijgemaakt voor de ontwikkeling van windprojecten.
In 2023 is gestart met het proces om de RES 1.0 te herzien. Deze herziening richt zich op drie sporen: duurzame energieopwekking, de warmtetransitie en het energiesysteem.
Met de toenemende druk op het elektriciteitsnet wordt het steeds uitdagender om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarom zijn we dit jaar gestart met regionaal integraal programmeren. Via subregionale gebiedstafels kregen we inzicht in de vraag en het aanbod van energie tot 2050. Dit inzicht dient als input voor investeringsbeslissingen voor de lange termijn na 2030 en als aanpak voor netcongestieproblemen. Regionale inzichten vormen input voor de provinciale Programmatische Energie Infrastructuurkeuzes (PMiek), met als doel om samenwerking en prioritering van energie-infrastructuur te bevorderen.
Om ervoor te zorgen dat de warmteclusters rondom ARN en AVR optimaal ontwikkelen, zijn er sinds begin 2023 procesbegeleiders actief. In nauwe samenwerking met betrokken gemeenten onderzoeken zij hoe de warmtebronnen van elk cluster het beste worden ingezet. Om de regionale samenwerking in de warmtetransitie te versterken, dienden we een aanvraag in voor een Specifieke Uitkering (Spuk) bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor de komende jaren is een bedrag van € 565.000 toegekend.
Op 1 juni is het REE van start gegaan. Er is een provinciale subsidie toegekend van € 225.000. In de zomerperiode is een volledig REE team geworven. Sinds 1 september is het REE op volle sterkte en voorziet het team bedrijven van energieadviezen. Er zijn ondernemersorganisaties en bedrijvenverenigingen in de regio bezocht, om het REE onder de aandacht te brengen. Negen gemeenten stelden inmiddels een subsidieregeling voor individuele bedrijven in, waarmee bedrijven subsidie kunnen aanvragen om externe energie-adviseurs te bekostigen. In 2024 is dat voor in elf van de zestien deelnemende gemeenten het geval. Sinds september kwam het aantal hulpvragen vanuit bedrijven op gang. Er zijn vanaf medio 2023 meer dan 150 bedrijven geholpen. Er is een expertpool van externe energieadviseurs opgezet, die bedrijven ondersteunt bij complexe energievragen. Deze externe expertpool omvat inmiddels ruim 50 contacten. Vanaf 1 oktober 2023 heeft het REE de uitvoering van de campagne Arnhem Zet de Knop Om (AZDKO) overgenomen. Dat betekent dat het REE bedrijven adviseert in samenspraak met de ingeschakelde energie-experts, de website van AZDKO (Powered by REE) beheert en helpt met de afhandeling van binnengekomen subsidieaanvragen. ConnectR is sinds september 2023 de vaste werk- en vergaderplek van het REE. Dit droeg bij aan de naamsbekendheid van het REE en zorgde voor synergie en samenwerking met partijen die tevens op ConnectR gevestigd zijn.

Dit jaar is het Interreg project ‘DeCarb-Pro’ aangevraagd, toegekend en gestart. Dit staat voor Decarbonization procurement en is een project over CO_2-beprijzing. De GMR is hiervoor gevraagd door het Klimaatverbond, omdat ze kleinere gemeenten wilden betrekken. Het biedt ons de mogelijkheid om vanuit een internationaal netwerk van partijen (overheidspartijen in Duitsland, Ierland, Frankrijk en België) het instrument van CO_2-beprijzing de komende jaren nader te onderzoeken en te bekijken wat het kan betekenen voor onze gemeenten in relatie tot onze inkoopprocessen, waaronder de inkoop van energie.
De provincie heeft een provinciaal ontwikkelingsprogramma geothermie. Dit was voor vier gemeenten in onze regio aanleiding om de samenwerking rond dit thema op te zoeken. Dit betreft Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen, kortweg LOAN. We hielpen hen met het schrijven van een initiatiefdocument en faciliteerden vanuit een tijdelijke rol de opstart van dit LOAN-geothermie project.

Dit jaar leverden we een bijdrage aan het ophelderen van de taakstelling rondom natuurwetgeving bij de aanpak van het isoleren van woningen. De ‘patstelling’ van natuur ‘versus’ energietransitie, is complexe materie voor gemeenten. We hebben een coördinerende rol opgepakt, in overleg met de bestuurlijk trekkers.

Jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’
In november organiseerde de GMR het circulaire jaarevent in de VASIM in Nijmegen. Ruim 200 bestuurders en medewerkers van gemeenten, collega-overheden, bedrijven en studenten namen deel aan het event, met voor velen een actieve rol. Naast een plenair gedeelte onder voorzitterschap van bestuurlijk opdrachtgever Tobias van Elferen, organiseerden we achttien verschillende workshops met thema’s vanuit alle hierboven genoemde speerpunten.
Deze dag gaf een goede impuls aan de versteviging van het circulaire netwerk in onze regio en was voor bezoekers bijzonder informatief. Een veertigtal enthousiaste masterstudenten Circulaire Economie van de HAN zorgden voor extra inspiratie en verslaglegging.

Er gaat vanuit de Circulaire regio € 36.000 retour naar de gemeenten.

1.3.4. Ontspannen regio

Voor Duurzaam toerisme zijn de activiteiten voor verhaallijnen en vitaliteit deels doorgeschoven naar 2024, omdat een subsidie van de provincie later kwam dan verwacht. In verband hiermee, is een deel van de middelen (zowel inwonerbijdrage als - deels nog toe te kennen - subsidie van de provincie) bij de begrotingswijziging en na instemming van het algemeen bestuur overgeheveld naar 2024. In de loop van 2023 zijn de activiteiten van Bruisende Binnensteden, Krachtige Kernen grotendeels belegd bij andere opgaven. Hiervoor zijn dan ook geen kosten gemaakt, anders dan de kosten die nog doorliepen vanuit 2022.
De andere activiteiten binnen de verschillende speerpunten zijn conform regionale agenda uitgevoerd:

- we begeleiden de aanleg van het wandelroutenetwerk door TVAN, die vooralsnog volgens schema verloopt;
- we coördineren de gesprekken met TVAN en gemeenten om te komen tot een nog betere en transparantere samenwerking;
- we werkten het groen-blauw raamwerk verder uit en we onderbouwden en leverden inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG);
- we maakten een begin met de uitvoeringsagenda groen-blauw raamwerk en landelijk gebied;
- we voerden het uitvoeringsplan Transformatievoorstel cultuur uit, zoals afgesproken.

De kosten van het speerpunt groen-blauw raamwerk zijn daarbij lager uitgevallen dan begroot. Dit omdat de provincie Gelderland het grootste deel van de kosten van externe inhuur voor verdere uitwerking voor haar rekening heeft genomen, in het kader van het VLGG. We hebben hier gebruik kunnen maken van de kennis en capaciteit die bij de provincie op dit vlak aanwezig is. Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in capaciteit voor dit speerpunt bij de GMR, om de uitwerking van het

groen-blauw raamwerk verder vorm te geven en om onze inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) goed te kunnen coördineren.
Bij het speerpunt Cultuur zijn de kosten hoger dan vooraf ingeschat: het coördineren van en communiceren over de actielijnen van het uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuur vroeg meer inzet dan vooraf ingeschat. Dit gold vooral voor de actielijn innovatie, waarvoor vorig jaar de subsidies zijn voorbereid, ingediend, beoordeeld en toegekend.
Per saldo zijn daarmee de kosten van de Ontspannen regio voor 2023 even hoog als de opbrengsten, die eveneens lager uitvielen door het niet deelnemen van de gemeenten Mook en Middelaar en Montferland.
Tot slot is er een overlopend bedrag van 2022 van € 9.362 niet besteed in 2023. Dit bedrag wordt teruggeven aan de gemeenten.

1.3.5. Groene groeiregio

De begroting van de Groene groeiregio bestaat uit vier onderdelen. De posten algemeen, verstedelijkingsopgave en ruimtelijke integratie opgaven zijn relatief klein en in zijn geheel opgebruikt. Hiervoor betalen we o.a. speerpuntcoördinatoren en activiteiten voor het opstellen van kaarten voor het regioarrangement, de financiering van de gebiedsprocessen en onze bijdrage voor NOVEX.
De post versnelling woningbouw bestaat uit 2 inkomsten: de inwonerbijdrage en subsidies van Rijk en provincie. De rijkssubsidie is in 2023 opgebruikt en voor de subsidie van de provincie is verlenging aangevraagd en verleend (t/m 2025). De activiteiten voor de woningbouw zijn betaald uit beide inkomsten; de inwonerbijdrage is daarvoor volledig benut. Er is een overschot uit 2022 (€ 180.000) gebruikt voor de Woondeal-activiteiten. De Woondeal-subsidies lopen door in 2024 (€ 245.000) en daarnaast zijn door de provincie nieuwe gelden toegezegd.

In 2023 stelden we een regioarrangement op, dat naar alle gemeenteraden is gestuurd (en is vastgesteld). Hiermee ontwikkelden we een gedeelde ruimtelijke visie in de GMR, samen met partners zoals de provincie Gelderland.
We onderzochten wat de aanvullende rol van de GMR in landelijk gebied kan betekenen. We werkten samen met de Ontspannen regio aan de doorontwikkeling van het groen-blauw raamwerk en de vier koplopergebieden.
Samen met de Circulaire regio organiseerden we per deelgebied gebiedsateliers over netcongestie en de woningbouwopgave. Daarbij keken we naar de noodzakelijke maatregelen in de energie-voorziening.
Het onderzoeksrapport “Welkom in de toekomst!” is opgeleverd, dat we samen met o.a. de WUR opstelden. In het rapport is gekeken naar de ontwikkeling in de regio en hoe de regio er over 100 jaar uit zou kunnen zien. Het onderzoeksrapport is bij diverse bijeenkomsten gepresenteerd.
Met raadsleden spraken we over de ruimtelijke opgaven. We organiseerden een bustour, waarin de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal stond. En we organiseerden een bijeenkomst met een spelvorm waarin we samen de ‘ruimtelijke puzzel’ legden in de verschillende deelgebieden. Er waren per deelgebied webinars over het ruimtelijk regioarrangement en het groen-blauw raamwerk.
In NOVEX verband (met Rijk en Regio Foodvalley) stelden we een Ontwikkelperspectief op; de uitbreiding van de Verstedelijkingsstrategie met o.a. een onderdeel landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk. Dit NOVEX Ontwikkelperspectief is naar alle colleges gestuurd. Daarnaast is de uitvoeringsagenda NOVEX opgesteld; dit is een gezamenlijk maatregelpakket voor de uitvoering van het Ontwikkelperspectief.
Tevens bereidden we de bestuurlijk overleggen (BO) MIRT en Leefomgeving voor met onze partners (Rijk en provincie).
De uitgangspunten van het regioarrangement van de GMR zijn doorvertaald naar de gebieds-programma’s Liemers, Veluwe, Middengebied en Rijk van Nijmegen. Deze programma’s zijn verder doorontwikkeld.

Voor het onderdeel woningbouwversnelling werkten we in 2023 aan de volgende zaken:

- Een nieuwe Woondeal 2.0, die door alle 18 gemeenten, de minister en de provincie is ondertekend op 8 maart.
- Een regionaal woonbehoefteonderzoek.
- Een nieuwe huisvestingsverordening met gezamenlijke afspraken over de woonruimteverdeling van huurwoningen Deze is in het najaar van 2023 vastgesteld door achttien gemeenten.
- Een regionale woonzorgvisie. Daarin bereiden we afspraken voor over de verdeling van de huisvesting voor specifieke aandachtsgroepen; er zijn o.a. diverse ateliers georganiseerd.
- Diverse aanvragen voor onze Flexpool, waarin we gemeenten met personele capaciteit ondersteunen bij complexe gebiedsontwikkelingen.
- Samen met de Circulaire regio maakten we een regionaal programma voor conceptueel en circulair bouwen. Het draagt eraan bij dat we in de regio dezelfde ambities formuleren, dezelfde methodes en werkwijzen hanteren en kennis en capaciteit borgen.
- We stelden een aanpak met handleiding op over het beter benutten van de bestaande voorraad woningen en we organiseerden samen met de provincie Gelderland een seminar over dit onderwerp.
- Er is recent onderzoek naar de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten in de regio gedaan. Daarbij is gekeken naar de economische structuur, waar arbeidsmigranten wonen en werken en of het woonaanbod aansluit op de behoefte. Dit is samen met de Productieve regio opgestart.

1.3.6. Wat heeft het gekost

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**

1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat

De inwonerbijdrage bij de GMR kan gerelateerd worden aan twee programma's binnen de jaarrekening. Enerzijds het regiobureau met een exploitatierekening en anderzijds het programma Opgaven met een projectadministratie.
Kenmerkend voor het regiobureau is dat het de bedrijfsvoering betreft en de activiteiten over het algemeen aan een kalenderjaar zijn gerelateerd. De ontvangen inwonerbijdrage bij het regiobureau wordt volledig in de staat van baten en lasten opgenomen. Daartegenover komen de uitgaven te staan en per saldo resteert het rekeningresultaat. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemende gemeenten, een negatief saldo komt, mist toereikend, ten laste van de algemene reserve.
Het programma Opgaven omvat een groot aantal activiteiten die elk afzonderlijk als een project gedefinieerd kunnen worden. Deze projecten zijn vastgelegd in de regionale agenda en voor deze projecten heeft de GMR met achttien gemeenten opgaveovereenkomsten afgesloten. De doorlooptijd van de projecten wijkt in veel gevallen af van het kalenderjaar. Daar wordt in dit programma de inwonerbijdrage en subsidies niet volledig in staat van baten en lasten opgenomen, maar worden de kosten van de projecten gedekt door de inwonerbijdrage en subsidies vanuit de balans. Einde boekjaar resulteert een rekeningresultaat van € 0 en resteert een overschot op de balans. Mocht het

project over de jaargrens heen lopen dan blijven de gelden beschikbaar voor het project. Is het project voltooid of niet uitgevoerd, dan resteert een schuld aan de deelnemende gemeenten en subsidieverstrekkers en moet dat deel terugbetaald worden.
Voor 2023 is het resultaat als volgt:

Regiobureau	€	197.682	(resultaat)
Opgaven	€	166.634	(schuld)
Totaal	€	364.316	(saldo onbenutte inwonerbijdrage 2023)

Een nadere toelichting op de terug te betalen inwonerbijdrage is opgenomen in paragraaf 3.8.
Conform artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten.

1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-		-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de post Onvoorzien apart als programma worden gepresenteerd. In 2023 zijn geen kosten ten laste van de post Onvoorzien geboekt. Deze post muteert dus niet het resultaat.

1.6. Vennootschapsbelasting

1. Bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting.
   In artikel 25, lid 1, onder b, (BBV) wordt gevraagd het bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting te vermelden. Dit is voor de GMR niet van toepassing.
2. Inzicht in gebruik van geraamde bedrag voor onvoorzien
   In artikel 25, lid 1, onder c, (BBV) wordt gevraagd om in de programmaverantwoording het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien op te nemen. In de begroting 2023 is niets geraamd. In de realisatie is dus geen bedrag opgenomen.

2. Paragrafen

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[1] inzicht verschaffen in de robuustheid van de rekening. Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers op te vangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet.

2.1.1. Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden;
5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn geen risico's voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele tekorten op de exploitatie op te vangen is er op grond van de gemeenschappelijke regeling artikel 31, lid 8 een reserve van € 100.000 gevormd.

Risico's voorvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Het risico dat een gemeente niet aan zijn betalingsverplichting (de inwonerbijdrage) voldoet, wordt zeer klein geacht. Daarnaast is in de gemeenschappelijke regeling artikel 29, lid 6 vastgelegd dat gemeenten zorgen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Het risico voor de GMR bedraagt bij de achttien deelnemende gemeenten, conform de begroting, gemiddeld € 380.850. Daarbij geldt een brandbreedte van € 15.000 voor de gemeente Rozendaal tot € 1.560.000 voor de gemeente Nijmegen.

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gekeken naar de voorgaande punten en de flexibele inzet van adviseurs, kan het achterwege blijven van financiering van gemeenten, provincie en anderen opgevangen worden door het afvloeien van flexibele inzet. Er is een zeer laag risico dat gelden niet betaald worden. Mocht dit het geval zijn, dan worden projecten on-hold gezet en stroomt de flexibele inzet per direct uit.

Risico's voorvloeiend uit het doen/nalaten van derden

De risico's worden beperkt door het hanteren van onze eigen inkoopvoorwaarden. Het maximale risico volgens het verplichtingenregister begin 2024 bedroeg € 77.000 voor een leverancier.

Risico's voorvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden/autonome ontwikkelingen

Gevolgen van de uitvoering van de Cao 2023 en verdere prijsstijgingen in het verantwoordingsjaar 2023 werken beperkt door in het jaarresultaat van 2023. De recente loonstijging o.b.v. de Cao 2024-2025 bedraagt 5%. Bij een loonsom van € 2,2 miljoen betekent dit een risico van € 110.000 voor het nieuwe boekjaar 2024.

[1] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de GMR.

Overige verzekerde risico's

De GMR heeft de kantoorinboedel verzekerd tegen brand en diefstal. Voor het personeel is een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. De aansprakelijkheid van bestuurders in de GMR is afgedekt door de verzekering van de gemeente voor de betreffende bestuurder.

2.1.2. Overzicht reserves 2023

Op grond van de gemeenschappelijke regeling mag de algemene reserve € 100.000 zijn. Deze algemene reserve is eind 2022 gevormd uit het rekeningresultaat van 2021 en is in 2023 niet gemuteerd.
Eind 2021 is een bestemmingsreserve gevormd voor optimalisatie van het regiobureau en het versnellen van de opgaven. Deze reserve is deels in 2022 en deels in 2023 benut. Er resteert nu nog € 83.255. Hieronder de specificatie van deze reserve:

Naam reserve/ Voorziening	Doel/functie	Maximum hoogte
Bestemmingsreserve	Opgebouwd in 2021, te besteden in 2022 en verder. Het doel is extra inzet te plegen op: • Optimalisatie regiobureau Opleidingen Communicatie • Versnellen opgaven Integrale aanpak logistiek	 € 25.000 € 23.255 € 35.000

Rente

Ten aanzien van de rente van de reserves is het algemene beleidsuitgangspunt om deze ten gunste van de exploitatie te brengen.

Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel van de GMR is dat de organisatie beperkt risico loopt en dat voor dit risico een algemene reserve is gevormd. Op basis van de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen, artikel 29 lid 6, is de beschikking over voldoende middelen en het nakomen van verplichtingen te allen tijde door de deelnemende gemeenten gewaarborgd.

Financiële kengetallen

In de paragraaf worden enkele financiële kengetallen opgenomen. De berekeningswijze is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de (onderlinge) vergelijkbaarheid (van gemeenschappelijke regelingen) bevorderd.

	Rekening 2023
Netto schuldquote	0,0%
Solvabiliteitsratio	6,68%
Structurele exploitatieruimte	83,28%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De uitkomst geeft geen aanleiding tot verhoogde risico's.

De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal weer. Deze ratio ligt net onder de gebruikelijke norm van de provincie, maar past bij een startende organisatie.
Een positief percentage structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

2.2. Financiering

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de GMR beschrijft hoe zij in 2023 de investeringen heeft gefinancierd. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en de risico's die daarmee samenhangen. Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). In de vergadering van het algemeen bestuur op 6 september 2023 is het treasury statuut goedgekeurd.

Rentelasten/baten

De GMR heeft in 2021 met de Rabobank een rekeningcourant-overeenkomst gesloten. Per 1 maart 2022 wordt deelgenomen aan het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gestelde Schatkistbankieren.

Rentelasten:	In 2023 sprake van minimale rentelasten.
Rentebaten:	In 2023 ongeveer € 108.000 aan rentebaten ontvangen.
Renteresultaat:	In 2023 geen sprake van renteresultaat.
Toerekening rente aan taakvelden:	In 2023 geen rente toegerekend aan taakvelden.

Financieringspositie

Er is een rekeningcourant-overeenkomst met de Rabobank met een tegoed van € 82.673. De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken, is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.
De rente-risiconorm is voor de GMR niet van toepassing, aangezien er geen externe langdurige financiering is afgesloten.

Geldstromenbeheer

De GMR is verplicht liquiditeitsoverschotten met een drempelbedrag van € 1 miljoen af te storten bij het Rijk (Schatkistbankieren).

2.3. Bedrijfsvoering

Artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de GMR om in elk geval de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven. Met bedrijfsvoering worden bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de vijf opgaven te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop.
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering, het algemeen bestuur heeft hierbij een kader stellende en controlerende taak. De directeur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om personeel aan te nemen, verplichtingen aan te gaan tot € 100.000 en om opdracht tot betaling te geven.

Huisvesting
Vanaf september 2021 heeft de GMR haar eigen kantoor met elf werkplekken en een aantal vergaderzalen. Door de medewerkers wordt veel hybride gewerkt, maar met de groei van het aantal adviseurs die veelal parttime aan de GMR verbonden zijn, ontstaat druk op de werkruimte. In 2024 moet worden bezien of de huisvesting voldoende is.

Personeelszaken en automatisering
In 2023 is de in 2022 afgesloten dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Nijmegen voor het uitbesteden van salarisadministratie en ondersteuning op personeelszaken verlengd.
Met ingang van 2023 is M&I partners verantwoordelijk voor de volgende rollen: functionaris gegevens-bescherming, privacy officer, SISA functioneel beheer en informatiemanagement. Voorheen werden deze werkzaamheden door de gemeente Arnhem verzorgd.

Archief
Sinds eind 2022 wordt de GMR door Cavero ondersteunt bij de inrichting van gedegen archiverings-proces. In 2023 is de implementatie afgerond.

Verbonden partijen
De GMR heeft, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften, geen verbonden partijen.

Schatkistbankieren
De GMR maakt sinds 2022 gebruik van een Schatkistbankieren-faciliteit.

Planning & Control en administratie
Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en control cyclus en het (laten) voeren van de financiële administratie, zijn ondersteunende werkzaamheden verricht voor de vijf opgaven; bijvoorbeeld subsidieaanvragen en -verantwoordingen.

Btw-compensatiefonds
De zogenaamde transparante c.q. doorschuif btw kan door de GMR aan de deelnemende gemeenten worden gefactureerd. Deze gemeenten kunnen deze facturen vervolgens bij het zogenaamde btw-compensatiefonds verhalen. In dit jaarverslag worden de cijfers exclusief btw gepresenteerd.
De overige paragrafen BBV zijn niet van toepassing op GMR.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk om een rechtmatigheids-verantwoording af te geven en deze op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring verantwoordt het dagelijks bestuur zich direct tot het algemeen bestuur over het (financieel) rechtmatig handelen van de organisatie.

Het dagelijks bestuur verantwoordt zich aan het algemeen bestuur in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt de controle in of afwijkingen in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en interne verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het algemeen bestuur bepaalt vanaf het begrotingsjaar 2023 de verantwoordingsgrens en de spelregels. De uitgangspunten waarin het dagelijks bestuur moet voldoen zijn vastgelegd in de door de Commissie BBV uitgegeven Kadernota Rechtmatigheid 2023.

In het hoofdstuk 3.3 van dit jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen over het boekjaar 2023. De uitkomst is dat geconstateerde afwijkingen onder de verantwoordingsgrens blijven (3% van de lasten) en daarmee sprake is van een ‘schone’ rechtmatigheidsverantwoording. Op basis van de spelregels door het algemeen bestuur moeten individuele afwijkingen groter dan € 10.000 aanvullend worden toegelicht in deze paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Per saldo resteert een afwijking van € 298.553 als afwijking die niet is meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. De afwijkingen bestaan uit:

- Overschrijding baten Regiobureau (€ 42.557)
- Onderschrijding baten Groene groeiregio (€ 73.546)
- Onderschrijding lasten (€ 436.088) en baten (€ 519.411) Verbonden regio (per saldo € 83.324)
- Onderschrijding lasten (46.367) en baten (82.416) Productieve regio (per saldo € 36.049)
- Onderschrijding lasten (€ 147.142) en baten (€ 210.220) Circulaire regio (per saldo € 63.078)

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

3. Jaarrekening

In dit hoofdstuk staan de volgende financiële overzichten:

- Staat van baten en lasten
- Toelichting op de staat van baten en lasten
- Rechtmatigheidsverantwoording 2023
- Incidentele en structurele baten en lasten
- Analyse begrotingsonrechtmatigheid
- Balans per 31 december 2023
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de posten van de jaarrekening
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen
- Publicatie Wet normering topinkomens (WNT)
- Taakvelden

3.1. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**
Programma opgave regionale agenda (bestaande uit) Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal lasten	**7.001.156**	**1.343.155**	**8.344.311**	**7.863.087**	**433.757**
Totaal baten	**7.001.156**	**1.824.035**	**8.825.191**	**8.054.024**	**771.167**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-**	**480.880**	**480.880**	**190.937**	**289.943**
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**6.745**	**-6.745**
RESULTAAT	**-**	**480.880**	**480.880**	**197.682**	**283.198**

3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten

De baten en lasten over 2023 bedragen respectievelijk € 8.054.024 en € 7.863.087. Er is een mutatie in de bestemmingsreserve geweest van € 6.745. Het verschil in de baten en lasten en mutatie bestemmingsreserve resulteert in een voordelig rekeningresultaat van € 197.682, wat gelijk is aan het resultaat van het regiobureau.

Programma regiobureau

De baten en lasten over 2023 van het regiobureau bedragen respectievelijk € 2.104.728 en € 1.913.791.

Regiobureau	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma regiobureau					
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.336.877	-	1.336.877	1.374.925	-38.048
3.3 Pachten	86.578	-	86.578	77.861	8.717
3.8 Overige goederen en diensten	609.003	-	609.003	560.012	48.991
7.3 Afschrijvingen	-	-	-	9.798	-9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-	-148.380	-148.380	-108.805	-39.575
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Saldo lasten regiobureau	**2.032.458**	**-148.380**	**1.884.078**	**1.913.791**	**-29.713**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	2.032.458	-	2.032.458	2.111.456	-78.998
overige baten	-	-	-	-6.728	6.728
Saldo baten regiobureau	**2.032.458**	**-**	**2.032.458**	**2.104.728**	**-72.270**
Saldo regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**190.937**	**-42.557**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-6.745**	**6.745**
Resultaat regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

Programma opgaven

Voor de opgaven zijn door de GMR ongeveer € 5.949.000 aan lasten gerealiseerd. Deze lasten worden gefinancierd door inwonerbijdrage door de deelnemende gemeenten en subsidies van o.a. provincie en Rijk.

In onderstaande tabellen is per opgave is een specificatie per speerpunt weergegeven.

Verbonden regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Verbonden regio					
Lasten					
Algemeen	227.000	85.914	312.914	230.674	82.240
gebiedsgerichte corridors	190.000	-45.620	144.380	117.455	26.925
Fiets	225.000	-45.230	179.770	203.222	-23.452
hubs en knooppunten	100.000	1.173	101.173	61.358	39.815
gedrag en duurzame mobiliteit	330.000	1.242.366	1.572.366	1.239.995	332.371
Verkeersveiligheid	110.000	-40.000	70.000	91.811	-21.811
Saldo lasten Verbonden regio	**1.182.000**	**1.198.603**	**2.380.603**	**1.944.515**	**436.088**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	1.182.000	-	1.182.000	944.907	237.093
bijdrage uit subsidies	-	1.281.926	1.281.926	999.608	282.318
Resultaat voor bestemming Verbonden regio	**1.182.000**	**1.281.926**	**2.463.926**	**1.944.515**	**519.411**
Saldo Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**

Productieve regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Productieve regio					
Lasten					
Algemeen	273.325	3.769	277.094	259.583	17.511
doorontwikkeling health, hightech en energy	-	-	-	-	-
toekomstbestendige werklocaties	160.000	-41.429	118.571	187.317	-68.746
human Capital	150.000	-21.466	128.534	132.105	-3.571
stimuleren ondernemerschap in het mkb	165.000	15.549	180.549	71.951	108.598
versterking van duurzame logistiek	-	-	-	7.425	-7.425
Saldo lasten Productieve regio	**748.325**	**-43.577**	**704.748**	**658.381**	**46.367**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	748.325	-7.528	740.797	614.147	126.650
bijdrage uit subsidies	-	-	-	44.234	-44.234
Saldo baten Productieve regio	**748.325**	**-7.528**	**740.797**	**658.381**	**82.416**
Saldo Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**

Circulaire regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Circulaire regio					
Lasten					
Algemeen	164.320	13.822	178.142	161.754	16.388
circulaire bouw en infrastructuur	156.618	129.852	286.470	244.597	41.873
circulaire economie: grondstoffen en ketens	112.970	-46.768	66.202	78.136	-11.934
water en klimaatadaptatie	61.620	-16.290	45.330	39.903	5.427
transitie naar duurzame energie	189.995	1.032.731	1.222.726	1.127.338	95.388
Saldo lasten Circulaire regio	**685.523**	**1.113.347**	**1.798.870**	**1.651.728**	**147.142**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	685.523	-	685.523	451.380	234.143
bijdrage uit subsidies	-	1.176.425	1.176.425	1.200.348	-23.923
Saldo baten Circulaire regio	**685.523**	**1.176.425**	**1.861.948**	**1.651.728**	**210.220**
Saldo Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**

Ontspannen regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Ontspannen regio					
Lasten					
Algemeen	140.850	-4.903	135.947	126.812	9.135
duurzaam toerisme	365.000	-282.704	82.296	137.449	-55.153
groen-blauw raamwerk	240.000	-73.685	166.315	160.620	5.695
cultuur en erfgoed	50.000	-1.740	48.260	75.093	-26.833
Saldo lasten Ontspannen regio	**795.850**	**-363.032**	**432.818**	**499.974**	**-67.156**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	495.850	-102.700	393.150	379.629	13.521
bijdrage uit subsidies	300.000	-235.332	64.668	120.345	-55.677
Saldo baten Ontspannen regio	**795.850**	**-338.032**	**457.818**	**499.974**	**-42.156**
Saldo Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**

Groene groeiregio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Groene groeiregio					
Lasten					
Algemeen	142.000	56.950	198.950	179.747	19.203
woning in balans: versnellen van de woningbouw	1.045.000	-367.693	677.307	800.204	-122.897
uitwerking verstedelijkingsstrategie	210.000	-29.020	180.980	137.077	43.903
leefomgeving: verbinden van de ruimtelijke opgaven	160.000	-74.043	85.957	77.670	8.287
Saldo lasten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-413.806**	**1.143.194**	**1.194.698**	**-51.504**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	742.000	7.937	749.937	683.115	66.822
bijdrage uit subsidies	815.000	-296.693	518.307	511.583	6.724
Saldo baten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-288.756**	**1.268.244**	**1.194.698**	**73.546**
Saldo Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**

3.3. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 29-11-2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 235.893.De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In onderstaande tabel zijn alle afwijkingen opgenomen die gedurende het jaar zijn geconstateerd.

		Bedrag
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding lasten programma's	€	76.504
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld.	€	298.553
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€**	**375.057**
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€	298.553
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€	76.504
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€	0
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	€	0
Totaal onrechtmatigheden voorwaardencriterium	**€**	**0**
M&O criterium		
Overige bevindingen inzake M&O criterium	€	0
Totaal onrechtmatigheden M&O criterium	€	0

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

1a. Overschrijding lasten op programma's

Op zowel het programma Ontspannen regio (€ 25.000) als Groene groeiregio (€ 51.504) is er sprake van overschrijding van de lasten.
Voor de Ontspannen regio is de overschrijding ontstaan ten gevolge van een onvolledige verwerking van de begrotingswijziging dd. 29 november 2023. Deze € 25.000 inwonerbijdrage wordt gereserveerd zoals gesteld in de begrotingswijziging voor Duurzaam toerisme in 2024 waarbij cofinanciering vereist is.
Bij de Groene groeiregio heeft zich na de begrotingswijziging de kans voorgedaan om een project eerder te starten. Financiering van dit project komt uit subsidiegelden.

3. en 4. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Per saldo resteert een afwijking van € 298.553 als afwijking die niet is meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. De afwijkingen bestaan uit:

- Overschrijding baten Regiobureau (€ 42.557)
- Onderschrijding baten Groene groeiregio (€ 73.546)
- Onderschrijding lasten (€ 436.088) en baten (€ 519.411) Verbonden regio (per saldo € 83.324)
- Onderschrijding lasten (46.367) en baten (82.416) Productieve regio (per saldo € 36.049)
- Onderschrijding lasten (€ 147.142) en baten (€ 210.220) Circulaire regio (per saldo € 63.078)

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

3.4. Incidentele en structurele baten en lasten

Regiobureau	Realisatie 2023	Incidenteel	Structureel
	EUR	EUR	EUR
Programma Regiobureau			
Lasten			
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.374.925	-	1.364.925
3.3 Pachten	77.861	-	77.861
3.8 Overige goederen en diensten	560.012	195.122	364.890
7.3 Afschrijvingen	9.798	-	9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-108.805	-	-108.805
Reserves onttrekking	-6.745	-6.745	-
Lasten	**1.907.046**	**188.377**	**1.718.669**
Baten			
bijdrage deelnemende gemeenten	2.111.456	39.727	2.071.729
subsidies	-	-	-
overige baten	-6.728	-6.728	-
Baten	**2.104.728**	**32.999**	**2.071.729**

In de staat van baten en lasten van het regiobureau is in 2023 een onttrekking van de bestemmingsreserve van € 6.745 geweest voor o.a. kleine aanpassingen voor het regiobureau.
De pachten bestaan uit huurpenningen voor het regiobureau in Elst en de huisvesting van Public Affairs in Brussel. Er vonden operationele kosten voor kleine verbouwingen en onderhoud plaats.

Opgaven

De opgaven bestaan uit programma's die gefinancierd worden uit inwonerbijdragen en subsidies. In 2023 zijn voor de opgaven geen incidentele uitgaven gedaan.

3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023, zoals opgenomen in hoofdstuk 2.3, heeft de GMR een toetsing gedaan op het begrotingscriterium.

In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:
"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn."

Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV wordt onderscheid gemaakt tussen begrotingsafwijkingen die wel en niet meetellen in de foutevaluatie als basis voor de rechtmatigheidsverantwoording. Ten opzichte van voorgaand jaar is nieuw in de Kadernota Rechtmatigheid dat begrotingsonderschrijdingen van lasten en begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen van baten moeten worden meegenomen in de evaluatie.

In de volgende tabel staan per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per ‘soort’ begrotingsafwijking weergegeven. De toelichting per ‘soort begrotingsafwijking staat hiervoor weergegeven.

Programma	Afwijking lasten EUR	Afwijking baten EUR	Over-onderschrijding	Conclusie t.a.v. rechtmatigheid
Regiobureau	0	42.557	Overschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Verbonden regio	0	83.324	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Productieve regio	0	36.048	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Circulaire regio	0	63.078	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Ontspannen regio	25.000	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie
Groene groeiregio	0	73.547	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Groene groeiregio	51.303	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden de afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

Overschrijdingen van lasten die meetellen in de foutevaluatie
De GMR heeft in 2023 op twee programma’s een overschrijding die moet worden meegeteld in de foutevaluatie. De overschrijdingen hebben betrekking op de lasten van de programma’s Ontspannen regio (€ 25.000) en Groene groeiregio (€ 51.503). Deze begrotingsoverschrijdingen zijn niet gemeld en/of in 2023 ondervangen met een begrotingswijziging. Mocht een soortgelijke situatie zich in de toekomst opnieuw voordoen, dan zal tijdig een begrotingswijziging worden verwerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tot een begrotingswijziging hebben geleid maar bij tijdig melden niet meetellen in de foutevaluatie
Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat voor de programma’s Regiobureau. Verbonden regio, Productieve regio, Circulaire regio en Groene groeiregio (baten) sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Het algemeen bestuur autoriseert de begroting op het saldo van baten en lasten; in bovenstaande analyse is daarmee rekening gehouden.
Voor deze programma’s resteert een afwijking van € 298.553 als overschrijding op de baten en onderschrijdingen op baten en lasten. Met het algemeen bestuur zijn nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten. Deze afspraken worden nog voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening 2023 gemaakt, waarmee bovenstaande afwijkingen niet meegeteld hoeven worden in de foutevaluatie.

Toelichting op begrotingsafwijkingen
In de paragrafen is per programma een toelichting opgenomen op de begrotingsafwijkingen.

3.6. Balans per 31 december 2023

ACTIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	44.495	54.294
	44.495	54.294
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar		
Borgsom	4.768	4.768
	4.768	4.768
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	2.014.400	1.713.389
Liquide middelen	3.604.077	3.467.886
Overlopende activa		
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
	5.655.576	5.190.732
TOTAAL ACTIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

PASSIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Eigen Vermogen		
Onverdeeld resultaat boekjaar	197.682	157.799
Algemene reserve	100.000	100.000
Bestemmingsreserve	83.255	90.000
	380.937	347.799
Voorzieningen		
Voorziening verlofuren	25.000	-
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar		
Overige vlottende schulden	1.540.756	1.607.770
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	3.556.450	2.903.248
Overlopende passiva	201.698	390.977
	5.298.904	4.901.995
TOTAAL PASSIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen al zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijk participerende publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Algemene waarderingsgrondslagen voor rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van kader zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten en laten en balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen o grond van artikel 17, Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestat de norm uit het normenkader zoals op 29-11-2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en

onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de beleidsnotitie M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 10.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn in het algemeen lineair berekend en gerelateerd aan de verwachte economische levensduur, met inachtneming van de restwaarde. Eventuele tegemoetkomingen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Financiële vaste activa
De overige financiële vaste activa zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn meestal gelijk aan de nominale waarde van de vordering. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering.

Debiteuren
De debiteuren zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, is hiermee indien noodzakelijk, bij de waardering rekening gehouden.

Overige activa en passiva
Alle overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Eigen vermogen
De grondslag van het eigen vermogen is bepaald als de resultante van de, volgens wettelijke voorschriften van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, afzonderlijk gewaardeerde activa en de schulden, voorzieningen en overlopende posten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling
Alle posten in de rekening van baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

De aangegane verplichtingen die betrekking hebben op projecten die worden gefinancierd uit de baten van het lopende boekjaar worden ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die op balansdatum die in rechte afdwingbaar zijn of zijn aan te merken als een 'feitelijke' verplichting waarbij het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen of verliezen middelen of andere activa de onderneming zullen verlaten en van de verplichtingen en verliezen een betrouwbare schatting is te maken.
Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen, is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij deze schatting is zoveel mogelijk rekening gehouden met alle risico's en onzekerheden die samenhangen met de voorziening. Voor zover de uitgaven voor de afwikkeling van voorzieningen op derden kunnen worden verhaald, zijn deze vergoedingen niet de voorziening betrokken maar als een afzonderlijk actief op de balans opgenomen.
Tenzij anders vermeld in deze toelichting, zijn de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij waardering tegen de contante waarde is de voorziening contant gemaakt tegen de actuele marktrente per balansdatum (disconteringsvoet vóór belastingen), gebaseerd op hoogwaardige ondernemingsopbligaties.

3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening

Materiële vaste activa

Het waardeverloop van de overige materiële vaste activa is als volgt samen te vatten:

Investeringen met economisch nut	Investeringen met economisch nut EUR	Totaal EUR
Stand begin boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde	**64.092**	**64.092**
Mutaties		
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-19.597	-19.597
Saldo	-19.597	-19.597
Stand einde boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-19.597	-19.597
Boekwaarde	**44.495**	**44.495**

Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd langer dan één jaar.

Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	2023 EUR	2022 EUR
Borgsom	4.768	4.768
Totaal	**4.768**	**4.768**

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overlopende activa	2023 EUR	2022 EUR
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
Totaal	**37.099**	**9.457**

Vorderingen op openbare lichamen

De post vorderingen op openbare lichamen bedraagt ultimo € 2.014.400. De openstaande vorderingen bestaan uit:

Debiteuren (deelnemende gemeente en provincie)	€ 70.833	
Door te schuiven btw inzake transparantieregeling	€ 1.238.817	
Nog te ontvangen subsidies	€ 704.750	(is 20% na verantwoording)

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	2023	2022
	EUR	EUR
Btw-compensatiefonds samenwerkingsverband	1.238.817	1.046.337
Debiteuren (gemeenten en provincie)	70.833	63.340
Nog te ontvangen subsidies	704.750	603.712
totaal	**2.014.400**	**1.713.389**

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit een bankrekening bij de Rabobank, Schatkistbankieren en een creditcardsaldo. Er zijn geen kasgelden aanwezig.

Liquide middelen	2023	2022
	EUR	EUR
Rabobank NL15 RABO 039 8279 02	82.673	728.234
Schatkistbankieren NL51 RABO 0374 5541 61	3.521.125	2.737.109
Creditcard	279	2.543
totaal	**3.604.077**	**3.467.886**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag berekend. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar nihil. Het drempelbedrag is € 1.000.000 (0,75% van de begrote lasten met een minimum van € 250.000).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**818**	**237**	**602**	**376**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	182	763	398	624
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	7.693			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.693			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	73.591	21.523	55.360	34.581
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	818	237	602	376

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 183.255 en bestaat uit een algemene reserve van € 100.000 en een bestemmingsreserve van € 83.225.

Verloop overzicht eigen vermogen

Resultaat boekjaar	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	157.799	331.012
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-157.799	-331.012
Mutatie uit resultaatbestemming	197.682	157.799
Eindstand	**197.682**	**157.799**

Algemene reserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	100.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	100.000
Eindstand	**100.000**	**100.000**

Bestemmingsreserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	90.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	231.012
Onttrekkingen	-6.745	141.012
Eindstand	**83.255**	**90.000**

Voorziening verlofuren

Met ingang van 2023 wordt voor de bovenmatige saldi van de bovenwettelijke verlofuren conform BBV een voorziening getroffen. Het bedrag is vastgesteld op basis van een schatting.

Voorziening verlofuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	0	0
Mutatie	25.000	0
Eindstand	**25.000**	**0**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bedragen ultimo 2023 € 1.877.463. Hierover is geen rente verschuldigd.

Crediteuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Crediteuren	1.213.857	1.535.855
Totaal	**1.213.857**	**1.535.855**

Overige schulden	2023	2022
	EUR	EUR
Loonheffing	119.524	56.018
Nettolonen	73	112
Afdracht premies sociale verzekeringen	228	-
Premies pensioen- en sociale fondsen	27.056	13.350
Nog te betalen declaraties	1.496	2.435
Betalingen onderweg	178.522	-
Totaal	**326.899**	**71.915**

Overlopende passiva

De post vooruit ontvangen bijdragen overige overheid bedraagt ultimo 2023 € 3.556.450.
De opgaven binnen de GMR worden gefinancierd vanuit inwonerbijdragen en subsidies.

Overlopende passiva	2023	2022
	EUR	EUR
Nog te betalen kosten	194.297	336.409
Nog te betalen accountants- en administratiekosten	2.222	32.069
Nog te betalen overige kosten	4.500	7.500
Nog te betalen verlofuren	-	15.000
Tussenrekening PGB	679	-
Totaal	**216.698**	**390.978**

De presentatie van de overlopende passiva en overige schulden is conform artikel 49 lid 1a van de BBV aangepast. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Vooruit ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheidslichamen	2023	2022
	EUR	EUR
Subsidies	1.685.091	2.652.530
Overlopende inwonerbijdrage regiobureau	27.300	87.560
Overlopende verplichtingen inwonerbijdrage	804.918	-
Overlopende verplichtingen subsidies	872.507	-
Terug te betalen inwonerbijdrage (opgaven)	166.634	163.158
Totaal	**3.556.450**	**2.903.248**

Het saldo van de inwonerbijdrage voor de opgaven vanuit de gemeenten bedraagt ultimo 2023 € 971.552. Hiervan is € 804.918 verplicht, het restant € 166.634 wordt terugbetaald.
Het saldo van de subsidies en de inwonerbijdrage is gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Vooruit ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Nog te besteden EUR
Verbonden regio	1.314.662	-150.140	1.164.522	1.498.746	999.784	1.663.483	485.363	1.178.120
Productieve regio	46.753	-46.753	-	145.833	44.234	101.599	6.848	94.751
Circulaire regio	399.775	-21.377	378.398	987.691	1.104.444	261.420	131.704	129.716
Ontspannen regio	103.121	-53.121	50.000	121.345	133.985	37.360	-	37.360
Groene groeiregio	788.219	-179.928	608.291	247.083	361.641	493.733	248.592	245.144
Totaal	**2.652.530**	**-451.319**	**2.201.211**	**3.000.698**	**2.644.088**	**2557.595**	**872.507**	**1.685.091**

In onderstaande tabel zijn de inwonerbijdrage met een specifiek bestedingsdoel toegelicht

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Terug te betalen EUR
Verbonden regio	-	150.140	150.140	1.182.000	944.907	387.233	317.076	70.157
Productieve regio	-	46.753	46.753	740.707	614.269	173.191	122.407	50.784
Circulaire regio	-	21.377	21.377	685.523	547.508	159.392	123.061	36.331
Ontspannen regio	-	53.121	53.121	468.150	366.206	155.065	145.703	9.362
Groene groeiregio	-	179.928	179.928	749.937	833.194	96.671	96.671	-
Totaal	**-**	**451.319**	**451.319**	**3.826.317**	**3.306.084**	**971.552**	**804.918**	**166.634**

3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan inzake kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 5 jaar en loopt tot en met 31 augustus 2026. De totale huurverplichting bedraagt € 114.903 (conform artikel 11.8 uit de huurovereenkomst zijn de eerste 4 maanden vrijgesteld).

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 43.089
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 71.815

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan aan de Square de Meeûs 1-1000 te Brussel. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 3 jaar en loopt tot en met 31 maart 2025.

De totale huurverplichting bedraagt € 40.642

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 32.514
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 8.128

Accountants- en administratiekosten

Met ingang 2023 worden de accountants- en administratiekosten conform artikel 49 van het BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Voor 2024 wordt een uitgave van € 59.250 verwacht.

3.10. Publicatie Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de WNT in werking getreden. De WNT is van toepassing op de GMR. De maximale bezoldiging van een topfunctionaris bedraagt per kalenderjaar ten hoogste € 223.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur van de GMR vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de GMR geen bezoldiging.

De directie van de GMR valt onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De directie bestaat uit één lid:
drs. H. Tiemens (1 januari 2023 - 31 december 2023)

De bezoldiging van de directie heeft de maximale bezoldiging niet overschreden.

Abusievelijk zijn de leden van het dagelijks- en algemeen bestuur in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen in de Publicatie Wet normering topinkomens. Deze omissie wordt in deze jaarrekening gecorrigeerd, zie onder de tabellen van j2023.

Verantwoordingsmodellen

WNT-verantwoording 2023 GMR

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.066
Beloningen betaalbaar op termijn	21.570
Subtotaal	150.469
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	150.637
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.172
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032
Subtotaal	142.204
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	142.204
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
S.W.P.J. Sengers (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		01/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee - Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		01/01 – 31/12

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.F.M. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12

In de jaarrekening 2022 is ten onrechte geen melding gemaakt van topfunctionarissen met een bezoldiging van < € 1.800. Dit overzicht is in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen, aangezien de bestuurders geen enkele vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden. Deze onjuiste presentatie leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

Gegevens 2022		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee – Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		13/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		18/11 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02
M. van Beek (burgemeester Wijchen)		01/01 – 17/11
G.M. Mittendorff (burgemeester Heumen)		01/01 – 12/01

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling

IV3 Taakvelden	Begroting EUR	Baten EUR	Lasten EUR	Saldo EUR
0. Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	3.063.695	3.063.297	2.865.617	150.215
	3.063.695	**3.063.297**	**2.913.084**	**150.215**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	2.151.012	1.713.842	1.713.841	-
	2.151.012	**1.713.842**	**1.713.841**	**-**
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	3.011.892	1.966.904	1.966.905	-
3.4 Economische promotie	54.668	137.449	137.449	
	3.066.560	**2.104.353**	**2.104.354**	**-**
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	290.000	235.714	235.714	-
	290.000	**235.714**	**235.714**	**-**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	748.307	800.203	800.203	-
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	210.000	137.077	137.077	-
	958.307	**937.280**	**937.280**	**-**
Totaal	**9.529.574**	**8.054.486**	**7.856.806**	**150.215**

In 2023 zijn binnen de opgaven Verbonden regio, Productieve regio en Circulaire regio een aantal onderdelen onder het taakveld 0.4 gerubriceerd. Dit leidt tot een andere presentatie van de begroting 2023.

Elst, 27 maart 2024
Het bestuur,

H.M.F. Bruls
H. Tiemens

BIJLAGEN

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen

Algemene informatie regiobureau Groene Metropoolregio

Naam : Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Rechtspersoon : Publiekrechtelijke rechtspersoon
Bezoekadres : Nijverheidsweg 2a, 6662 NG Elst
Kamer van Koophandel : 81903421
Telefoon : 06 - 10169143

Inwoneraantallen

Gemeente	Per 01-01-2022
Arnhem	163.964
Berg en Dal	39.946
Beuningen	26.232
Doesburg	11.034
Druten	19.177
Duiven	24.944
Heumen	17.197
Lingewaard	46.969
Montferland	36.349
Mook en Middelaar	7.985
Nijmegen	179.081
Overbetuwe	48.265
Renkum	31.360
Rheden	43.429
Rozendaal	1.756
Westervoort	14.945
Wijchen	41.343
Zevenaar	44.643
Totaal	**793.619**

Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023

Verbonden regio

Nemina Kundiç (Arnhem)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Igor van der Valk (Lingewaard)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Wijnte Hol (Overbetuwe)	Frans Houben (Beuningen)
Johan Sluiter (Lingewaard)	Twan van Bronkhorst (Wijchen)
Cilia Daemen (Nijmegen)	Toon Albers (Zevenaar)
Vincent Arts (Heumen)	

Productieve regio

Sigrid Sengers (Druten)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Peter Werkman (Doesburg)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Huub Hieltjes (Duiven)	John Brom (Nijmegen)
Ronald ter Hoeven (Rheden)	Arthur Boone (Zevenaar)
Maurits van der Geijn (Arnhem)	Jeanette Derksen (Montferland)

Circulaire regio

Tobias van Elferen (Nijmegen)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Dyanne Kocken (Beuningen)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Joa Maouche (Renkum)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Hans Sluiter (Westervoort)	Maarten van den Bos (Lingewaard)
Pascal Cobussen (Beuningen)	Bea Schouten (Wijchen)
Bart Kagei (Zevenaar)	Alex ten Westeneind (Berg en Dal)

Ontspannen regio

Agnes Schaap (Renkum)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Edwin van der Velde (Berg en Dal)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
René Post (Overbetuwe)	Noël Vergunst (Nijmegen)
Stan Hillenaar (Doesburg)	Alwin Steeg (Beuningen)
Nick Hubers (Lingewaard)	Erik Weijers (Berg en Dal)
Jan Derksen (Westervoort)	Marco van der Wel (Arnhem)
Ester Weststeijn (Rozendaal)	Dorus Klomberg (Rheden)

Groene groeiregio

Carol van Eert (Rheden)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Boy Jansen (Druten)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Aad van Orden (Zevenaar)	Cathelijne Bouwkamp (Arnhem)
Noël Vergunst (Nijmegen)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Sijmen Versluijs (Beuningen)	Gea Hofstede (Rheden)
Geert Gerrits (Wijchen)	Ronald Thoonen (Druten)

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te Elst gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van het vermogen van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. het overzicht van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 15 november 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op pagina 28 tot en met 30. Het dagelijks bestuur heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 1.907.179, bestaande uit € 1.777.989 aan fouten ten aanzien van het begrotingscriterium en € 129.190 aan fouten ten aanzien van het voorwaardencriterium, liggen boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 78.631. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.931 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Get dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader 2023 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 4 juni 2024
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

D.J. Han RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

J.H.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Accountantsverslag controle 2023

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Flynth

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. het algemeen bestuur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077217/JH/1410

behandeld door
D.J. Han RA

datum
4 juni 2024

onderwerp
Accountantsverslag 2023

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2023. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2023 en voor het beoordelen van de financiële positie van uw organisatie.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

D.J. Han RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door het algemeen bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij in februari zijn opgestart en onlangs hebben kunnen afronden.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling.

Structuur rapportage

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting
Hoofdstuk 2	Jaarrekening
Hoofdstuk 3	Jaarverslag
Hoofdstuk 4	Significante risico’s
Hoofdstuk 5	Interne beheersing
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen
Bijlage A	(Gecorrigeerde) bevindingen
Bijlage B	SiSa – Fouten en onzekerheden 2023
Bijlage C	Communicatie
Bijlage D	Onze communicatie met u

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies

Controleverklaring	De voor fouten gehanteerde materialiteit bedraagt € 78.631 (betreft 1% van de lasten inclusief dotatie reserves). Voor de uitvoeringsmaterialiteit hebben wij € 58.973 (75% van de materialiteit) gehanteerd. Dit betekent dat indien de fouten onder de € 78.631 blijven, er een goedkeurende controleverklaring verstrekt kan worden. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 3.900. De gehanteerde grenzen sluiten aan op uw controleverordening.
Reikwijdte van de controle	In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2023 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van de controle van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door de directie gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2023 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.
Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen betrokken in onze controle. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel. Aandachtspunt is en blijft het toereikend onderbouwen van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorziening.
Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) is € 197.682. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van de jaarrekening.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole

Voorzieningen	Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat de schatting omtrent de voorziening spaarverlof duidelijker onderbouwd dient te worden. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten.
Rechtmatigheids-verantwoording	Wij hebben een reperformance uitgevoerd op de spendanalyse om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording omtrent het voorwaardecriterium vast te stellen. Ten aanzien van de aanbestedingsregels heeft de Groene Metropoolregio een onrechtmatigheid van € 129.190 opgenomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarrekening

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarrekening – Rechtmatigheidsverantwoording (1/4)

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De door u te hanteren verantwoordingsgrens valt binnen een bandbreedte van 0% en 3% van de totale lasten van de organisatie, inclusief toevoegingen aan de reserves. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden.

We hebben vastgesteld dat in de financiële verordening de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 3%. In de financiële verordening heeft u verder een rapportagegrens opgenomen van € 10.000. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden schrijft voor onze accountantscontrole een percentage van 1% voor fouten voor, waardoor uw verantwoording een lagere mate van zekerheid verschaft dan onze controle.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving.

Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is door het algemeen bestuur vastgesteld. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe en interne regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uit gevoerd en het normenkader aansluit op de geldende externe en interne regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van de directie (dagelijks bestuur) en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft ervoor gekozen het toetsingskader op te nemen in de werkprogramma's van de Verbijzonderde Interne Controle (hierna: VIC).
Op basis van de kadernota rechtmatigheid ben u niet verplicht het toetsingskader vast te stellen, maar we adviseren u het toetsingskader wel vast te stellen vanuit een oogpunt van transparantie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/4)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop het algemeen bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en heeft het algemeen bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.
Uw algemeen bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door voor te schrijven dat:

- De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het bestuur is geautoriseerd.
- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal
- gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
  - er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
  - er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling;
  - de overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van het algemeen bestuur tot stand gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/4)

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingscriterium	Bruto afwijking Euro	Geaccepteerd Euro	Formeel onrechtmatig Euro
Overschrijding lasten programma's	148.373		148.373
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0		
Ongeautoriseerde reservemutaties	0		
Onderschrijding van lasten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	629.597	629.597	
Onderschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	885.593	885.593	
Overschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	114.426	114.426	
Totaal Begrotingscriterium	**1.777.989**	**1.629.616**	**148.373**
Voorwaardencriterium			
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	129.190		129.190
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	0		
Totaal Voorwaardencriterium	**129.190**	**0**	**129.190**
M&O criterium			
Overige bevindingen inzake M&O criterium	0		0
Totaal M&O criterium	**0**	**0**	**0**
Totaal	**1.907.179**	**1.629.616**	**277.563**

Uit de werkzaamheden uitgevoerd door ons om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (4/4)

Voorwaarde criterium

Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving.

In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarden met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.

Voorwaarde criterium - Aanbestedingswet

De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding.

Bij de controle van de uitgevoerde werkzaamheden m.b.t. de naleving van de aanbestedingswet hebben wij 1 bevinding onderkend die niet eerder door de organisatie is onderkend. De organisatie heeft met deze bevinding ingestemd en heeft de bevinding opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Na doorvoeren van deze correctie geeft de rechtmatigheidsverantwoording op het voorwaardecriterium een getrouw beeld.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Schattingen

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Belangrijk schattingen	Mate van Subjectiviteit	Onze beoordeling 2022	Onze beoordeling 2023	Toelichting
Voorzieningen	Gemiddeld			De voorziening heeft betrekking op verlofsparen. Aandachtspunt is het onderbouwen van de inschatting van het management. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten. Wij hebben een ongecorrigeerd controleverschil opgenomen in de foutenevaluatie.
Waardering overlopende posten	Laag			Minimaal jaarlijks worden de overlopende posten geactualiseerd. Uit de controle volgen diverse controlebevindingen die gecorrigeerd zijn. Na correctie kunnen wij ons vinden in de wijze waarop de inschatting van deze posten is gemaakt.

 = controleverschil

 = Optimistisch

 = Evenwichtig

 = Voorzichtig

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Wijziging in overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de jaarrekening verder opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Bevestiging de directie

Wij vragen de directie ter confirmatie een schriftelijke bevestiging aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Deze bevestiging wordt ontvangen bij het tekenen van de controleverklaring.

Reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd en vastgesteld dat deze, na de doorgevoerde correctie, juist is verantwoord in de definitieve jaarrekening. De correctie zag toe op het opnemen van de toezichthoudende topfunctionarissen (i.c. leden van het algemeen en dagelijks bestuur).

Wij wijzen u erop dat een wettelijke verplichting is om het jaarverslag openbaar te maken. Openbaarmaking kan gebeuren door het plaatsen van uw jaarverslag op uw website. Wij hebben geconstateerd dat uw jaarrekening over voorgaand jaar op uw site is geplaatst.

Binnen de WNT gelden specifieke regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij geen controlewerkzaamheden uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatieregeling. Dit is net als in voorgaande jaren in de controleverklaring tot uitdrukking gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Proces opstellen jaarrekening

Gedurende de controle hebben wij een grote hoeveelheid aan controleverschillen en correcties geconstateerd doordat het afsluitproces en het proces voor het opstellen van de jaarstukken onvoldoende kwaliteitswaarbogen bevat. Daarnaast merken wij op dat de wijze van administreren, met een veelheid aan specificaties leidt tot fouten. Wij adviseren dan ook het proces van opstellen van de jaarstukken te professionaliseren.

In ‘bijlage C - Onze communicatie met u’ zullen wij nader ingaan op het proces van de controle.

Baten (subsidies)

Bij de controle op de baten hebben we geconstateerd dat de subsidiebaten worden onderbouwd aan de hand van een reeks specificaties, welke voor een belangrijk deel handmatig worden gevuld. Hierdoor bestaat het risico op fouten. Wij hebben diverse fouten geconstateerd die tot correcties hebben geleid. Zo hebben wij specificaties ontvangen die niet op de administratie en/of jaarrekening aansluiten. Daarnaast zijn correcties doorgevoerd op de te besteden subsidies die niet zijn gealloceerd aan de betreffende subsidie.

We adviseren u dit proces te professionaliseren, door onder andere zoveel als mogelijk gebruik te maken van de administratie in het boekhoudpakket en celverwijzingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarverslag

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarverslag – Kwaliteit toelichting

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarrekening gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit perspectief van het algemeen bestuur. De inzichtelijkheid is toereikend en geeft de gebruiker voldoende inzicht in de ontwikkelingen, gerealiseerde prestaties en de oorzaken van de afwijkingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarverslag - Kengetallen

Relatie tussen kengetallen

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw organisatie. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie.

De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2023 6,68%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter uw organisatie in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 0%. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van uw organisatie ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Significante risico’s

Jaarrekening – Significante risico’s

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersing te doorbreken die anderszins effectief lijkt te werken. Het risico is verondersteld te allen tijde aanwezig te zijn bij jaarrekeningcontroles. Wij hebben risico onderkend ten aanzien van de memoriaal boekingen die worden gemaakt in het afsluitproces.	Gegeven de aard van het risico, waarbij interne beheersing wordt doorbroken, kan dit risico niet worden gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het doorbreken van beheersmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico’s van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersmaatregelen. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie zoals de hoogte van de voorziening. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van de directie bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Conclusie
Met onze werkzaamheden hebben wij voornoemde significante risico’s kunnen mitigeren.

Jaarrekening – Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het algemeen bestuur en de directie. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw onderneming in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw organisatie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht het algemeen bestuur en de directie wordt gebracht; en
- Daarnaast is het algemeen bestuur verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij verkrijgen bevestigingen van de directie en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij de directie verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door de directie gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden gecommuniceerd met het algemeen bestuur.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico's) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Interne beheersing

Algeheel beeld interne beheersing

Procesmonitor

Proces	Status 2023	Status 2022
Financial reporting (P&C Cyclus)		
Inkopen		
Betalingen		
Treasury		
Personeel en salarisadministratie		

Wij verwijzen naar de reeds uitgebrachte management letter waarin we nader zijn ingegaan op de interne beheersmaatregelen in de diverse processen.

Toelichting	
	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven waardoor er sprake is van een uniforme werkwijze, de IT passende maatregelen heeft, toereikende en zichtbare interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
	De inrichting van het proces voldoen gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen en de risico's zijn met aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden af te dekken.
	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft aanvullende wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekening controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen

De hierna volgende ontwikkelingen brengen wij onder uw aandacht, omdat ze mogelijk ook voor uw organisatie van belang zijn.

Externe ontwikkelingen (1/2)

Werkkostenregeling

De toepassing van de werkkostenregeling vraagt aandacht om correct toe te passen. We zien in de praktijk dat het aanwijzen van vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikkingstellingen aan werknemers, geregeld te laat worden aangewezen.

Aanwijzen luistert heel nauw, dit moet uiterlijk worden gedaan op het moment dat de vergoeding wordt uitbetaald, vorderbaar en inbaar is en/of rentedragend. Verder zien wij dat niet altijd de juiste kosten worden ondergebracht onder de gerichte vrijstellingen, dit geldt bijvoorbeeld voor personeelsuitjes, lunches op de werkplek, vergoedingen aan externen niet in loondienst. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor loon in natura en eigen bijdrage van de werknemers hiervoor. Dit geldt voor de financiële en salarisadministratie. Verder vindt er niet altijd een regelmatig overleg plaats tussen de afdelingen financiën, salarisadministratie, HR en soms facilitair. Hierdoor is uiteindelijk de salarisadministratie niet volledig op de hoogte van alles wat te maken heeft met de werkkostenregeling, maar zij dienen wel de loonaangifte in. Verder wordt er niet altijd rekening gehouden met het gebruikelijkheidscriterium van € 2.400 per werknemer per jaar, wat in ieder geval mag worden ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Het is daarom van belang om hier als werkgever goed op te letten.

Inhuur van externen

Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.

Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer. Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten. Van belang om in 2024 ervoor te gaan zorgen dat het proces bij de inhuur van externen op orde wordt gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Externe ontwikkelingen (2/2)

Duurzaamheid - ESG

In een tijdperk waarin duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan, wordt de noodzaak voor duurzaamheidsverslaggeving in de publieke sector steeds urgenter. Organisaties in de publieke sector hebben een intrinsieke verantwoordelijkheid om transparantie te bieden over hun impact op mens en milieu. Het opstellen en delen van een duurzaamheidsverslag is niet langer een optionele praktijk, maar eerder een essentiële stap naar het opbouwen van vertrouwen, het voldoen aan verwachtingen van belanghebbenden en het stimuleren van positieve verandering.

Duurzaamheidsverslaggeving is momenteel geen wettelijke vereiste voor organisaties in de publieke sector, maar het belang ervan wordt steeds groter. De samenleving hecht veel waarde aan duurzaamheid en verslaggeving hierover. Vanaf het boekjaar 2024 zullen beursgenoteerde bedrijven zich conformeren aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als leidende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Duurzaamheidsonderwerpen worden volgens de laatste standaarden gecategoriseerd in Environmental, Social en Governance, ofwel ESG. Dit gaat dus verder dan alleen klimaat gerelateerde aspecten. In de ESRS is een nuttig kader opgenomen van thema's die relateren aan ESG. Het is echter geen allesomvattend model, aangezien er voor organisaties mogelijk relevante thema's zijn die niet zijn opgenomen, en omgekeerd. Het kader en de thema's zoals opgenomen in de ESRS kan ook de publieke sector ondersteunen bij verantwoordingsprocessen.

Voor publieke organisaties die geen onderneming voeren (zijnde een grote B.V. of N.V.) is de CSRD momenteel niet van toepassing. Het is nog niet duidelijk of andere Nederlandse rechtspersonen waaronder die in de publieke sector in de toekomst mogelijk verplicht zullen worden om een duurzaamheidsverslag op te stellen. Mogelijk kunt u wel worden benaderd door een CSRD plichtige onderneming die u vragen stelt over uw duurzaamheidsbeleid en doelstellingen.

Gezien de kerntaak van de publieke sector om duurzame meerwaarde voor de samenleving te creëren, ligt het voor de hand dat de sector bekend is met het rapporteren van toegevoegde waarde in het jaarverslag. Het toevoegen van duurzaamheidsinformatie zou dan ook een logische stap zijn. De publieke sector kan hierbij leren van (beursgenoteerde) bedrijven om op die manier meer maatschappelijke waarde te genereren.

Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, verzoeken wij u dit aan te vragen bij uw bekende contactpersoon bij Flynth.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlagen

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Voorziening spaarverlof te hoog ingeschat	€ 6.447	€ -
Betalingsverplichting Slim en Schoon 2021 is te laag opgenomen	€ -	€ 12.584

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Nog te betalen accountants- en advieskosten te hoog opgenomen	€ 57.467	€ -
Schulden juridische dienstverlening te laag opgenomen	€ 27.300	€ -

Naast de ongecorrigeerde verschillen op de vorige pagina zijn de volgende correctie wel doorgevoerd:

1. Rechtmatigheidsverantwoording:
   a) aanpassen fout voorwaardencriterium;
   b) aanpassen begrotingsrechtmatigheid.
2. Meerdere aanpassingen in de toelichting in de jaarstukken ten einde te voldoen aan de voorwaarden van het BBV.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage B - Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2023 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2024 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage C - Onze communicatie met u

Bevestiging van onafhankelijkheid

Door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Bevestigingen van het bestuur
Wij hebben bij het bestuur ter confirmatie een schriftelijke bevestiging opgevraagd aangaande uw verantwoordelijkheden inzake de jaarrekening en de andere informatie. Deze bevestiging ontvangen wij op het moment dat wij de controleverklaring gaan ondertekenen.

Onze communicatie met het algemeen bestuur

Wij hebben in ons controleplan gecommuniceerd over onze verantwoordelijkheden en onafhankelijkheid. Door middel van ons controleplan hebben wij ook een beschrijving gegeven van de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit.

Eveneens door middel van dit accountantsverslag informeren wij het algemeen bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Geen meningsverschillen met bestuur en/of beperkingen in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Proces van de controle

Wij hebben een intensief controleproces gehad met de organisatie. Bij de start van de jaarrekeningcontrole was niet alle gevraagde informatie beschikbaar en was de jaarrekening niet gereed. Daarnaast leidde de beperkte opgeleverde controledocumentatie tot veel aanvullende vragen. Dit heeft tot een vertraging geleid in het controletraject.

Wij gaan met de organisatie evalueren op welke wijze voor zowel ons als de organisatie de controle efficiënter kan worden uitgevoerd. Belangrijk aandachtspunt is om bij aanvang van de controle te kunnen beschikken over een volledig controledossier. Ten aanzien van de controledocumentatie is het van belang dat deze navolgbaar is alsmede dat de ontvangen informatie is onderbouwd met objectieve controleinformatie.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het algemeen bestuur en de directie behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Jaarverslag en jaarrekening 2023

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

2023 in vogelvlucht

Regio Deal
'Gezonde groene groei'
Bijdrage € 15 miljoen Rijk,
6 programmalijnen,
25 projecten € 30 miljoen cofinanciering

Human Capital Akkoord
'Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt', ondertekening door de initiatiefnemers Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en The Economic Board met de arbeidsmarktregio's en ca 35 partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en organisaties)

Lifeport Scholarship
heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.

9 studenten hebben een Scholarship bijdrage ontvangen

Communicatie
Twee nieuwe websites gelanceerd:
- theeconomicboard.com
- Lifeport.nl

Europese samenwerking
EU Brussel, Duisburg, Business Metropool Ruhr

Bezoek van ministers aan de regio
Adriaansens, de Jonge, Dijkgraaf, Kaag

The Economic Board werkt momenteel met haar partners aan een portefeuille met programma's en projecten met een grote potentiele bijdrage aan de Brede Welvaart in onze regio:
- meer dan 15.000 nieuwe banen
- meer dan 200 nieuwe ondernemingen
- meer dan €1,7 mrd economische waarde en investeringen

Naar inhoudsopgave

Voorwoord

We hebben afgelopen jaar hard gewerkt aan de versterking van de brede welvaart in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Een jaar waarin we samen met de regio, de provincie en het Rijk de Regio Deal 'Gezonde groene groei' hebben getekend, met onze kennisinstellingen en ondernemers een Lifeport Scholarship hebben geïnitieerd en met vele partners uit de triple helix een Human Capital Akkoord hebben getekend.

Onze programma's, projecten en activiteiten weergegeven in dit jaarverslag bouwen verder op het Bestuursakkoord van de provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board, vanuit het brede netwerk van overheden, kennisinstellingen en bedrijven.

De clusters Energy, Health, Hightech met cross-over Food zijn leidend in onze regio op het gebied van innovatie, technologie en ondernemerschap, met inzet die bijdraagt aan de welvaart en welzijn van onze inwoners. Ook in 2023 was de inzet op nieuwe technologie innovaties voor maatschappelijke vraagstukken een belangrijke inzet. Op deze manier dragen we bij aan het vinden van oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen in heel Nederland, alsook in het buitenland.

Maar net als vorig jaar vraagt de actualiteit daarbinnen om een aantal aandachtspunten die het verdienen om apart te worden uitgelicht. We hebben te maken met een uiterst krappe arbeidsmarkt, energiezekerheid en netcongestie, het door ontwikkelen van de sociaal maatschappelijke uitdagingen en het stimuleren van private betrokkenheid bij en investeringen in publieke activiteiten.

Eén van de meest urgente aandachtspunten is het elektriciteitsnet. De transitie van fossiele naar hernieuwbare energie moet worden gemaakt, maar de realiteit is dat de elektriciteitsnetwerken hun maximale capaciteit hebben bereikt. Dat vormt een directe belemmering voor werken, wonen en mobiliteit. Investeringen in energie-infrastructuur hebben de hoogste prioriteit. Voor de uitbreiding en verduurzaming van bedrijventerreinen en de woningbouw opgave is het noodzakelijk om het elektriciteitsnet versneld te verzwaren, extra technici op te leiden en aan te trekken, lokale energy hubs te realiseren die bedrijventerreinen minder afhankelijk maken van het energienet en duurzaam opgewekte energie efficiënter te gebruiken en te besparen.

In de clusters blijven onze ondernemers, van startup, scale up, mkb of koploper, een belangrijke rol vervullen in innovaties en de benodigde transities. Kennisinstellingen die een belangrijke bijdragen leveren aan omscholingstrajecten van 'krimpberoepen' naar technische functies, digitale programma's voor mkb'ers, maar ook financiële partners die mee blijven denken met financieringsmogelijkheden voor mkb, startups en groeibedrijven. Tevens is de inzet van AI (Artificial Intelligence) vanuit de onderwijs- en kennisinstellingen cruciaal om tot oplossingen te komen in de netcongestie, gezondheidszorg, maar ook in het tekort van de arbeidsmarkt.

Alleen door samen te werken kunnen we tot oplossingen komen. Onze rol als initiator, aanjager, verbinder, regisseur, projectleider of hulpmotor blijft hierbij van groot belang.

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Naar inhoudsopgave

Inhoudsopgave

2023 in vogelvlucht 2

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1
Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport 5

Hoofdstuk 2
Opgaven en activiteiten 6

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen 6
2.2 Talent 16
2.3 Regionale welvaart en welzijn 19

Tijdlijn 25

Hoofdstuk 3
Organisatie & Financiën 27

3.1 Organisatie 27
3.2 Financiën 29
Jaarrekening incl. accountantsverklaring 43

Bijlage 1
Overzicht activiteiten met doelstellingen en resultaten 31

Bijlage 2
De Board 41

Hoofdstuk 1

Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport

Samenwerking in de regio

The Economic Board werkt samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (samenwerking van de 18 gemeenten van de regio), provincie Gelderland, kennisinstellingen, overheden en ondernemers in de regio. Daarnaast werkt zij samen met verschillende uitvoeringsorganisaties die de strategie omzetten in uitvoering. Bijvoorbeeld Connectr voor de energie-transitie, Briskr voor Health & Hightech, Noviotech campus is innovatie-campus voor Health & Hightech en Kiemt en Lifeport@ (voorheen RvN@) zijn de partners voor energie en circulariteit. Maar ook Oost NL en Think East Netherlands zijn belangrijke partners in het ecosysteem voor grootschalige investeringen in gebiedsontwikkeling of doorbraak van innovaties en transities. Daarnaast zijn samenwerkingen met onze collega economic boards van belang voor een gezamenlijke lobby voor waterstof, maar ook met Economic Board Foodvalley om wederzijdse uitdagingen in reductie van CO2 of circulaire economie uit te wisselen.

Activiteiten en speerpunten 2023

Zoals in het jaarplan 2023 aangekondigd waren de activiteiten speerpunten van 2023: de Regio Deal, Lifeport, funding en de clusters, programma's en projecten. Deze programma's, projecten en activiteiten zijn in lijn met het strategisch plan 2020-2025 van The Economic Board en worden samen met overige activiteiten in deze verantwoording weergegeven in de drie vastgestelde hoofdlijnen met daaronder de vijf gedefinieerde opgaven:

1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1 Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

2 Talent

Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans

3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart

Opgave 5 Instrumenten voor publiek-private ecosystemen

In dit deel, tot en met pagina 24, geven we per opgave een samenvattende beschrijving van de activiteiten waar The Economic Board afgelopen jaar aan heeft bijgedragen. We lichten dit toe aan de hand van voorbeelden van activiteiten. Een totaaloverzicht van alle activiteiten met doelstellingen, onze rollen en resultaten is weergegeven in Bijlage 1.

Hoofdstuk 2

Opgaven en activiteiten

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1

Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen ontwikkelt meerjarige publiek-private programma's die zich op het snijvlak van (sleutel) technologieën en/of markten bevinden met als doel bij te dragen aan maatschappelijke opgaven. Het benutten van economische kansen gaat hand in hand met het werken aan maatschappelijke thema's en nieuwe sleuteltechnologieën. De regio Arnhem-Nijmegen biedt door haar enorme innovatiekracht en ecosystemen de mogelijkheid om maatschappelijke opgaven en kansen in de regio te versterken. We richten ons op de clusters, passend binnen het DNA van de regio, Energy, Health, Hightech, Food en de belangrijke speerpunten Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt en AI. De clusters Energy, Health en Hightech met de speerpunten Slimme Duurzaamheid en AI worden in paragraaf 2.1 verder beschreven.

"Innovatie vraagt om keuzes durven maken. In de regio Arnhem-Nijmegen is de focus gelegd op de sectoren Energy, Health, Hightech en Food. Hier zijn prachtige bedrijven en instellingen die sterk zijn op deze thema's. Er zijn ecosystemen gerealiseerd zodat deze bedrijven en instellingen zich verder kunnen versterken. Voor een aantal grote transities kunnen we zo een voorbeeld zijn voor heel Nederland. Denk aan innovatieve oplossingen voor de energietransitie, de gezondheidszorg, de chip en AI innovaties, oplossingen voor een schoner milieu met CO2reductie, gezonde levenstijl en voeding voor een langer en gezonder leven.

De samenwerking van overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven in deze regio, heeft de kracht om bij te dragen aan deze maatschappelijke uitdagingen. Deze samenwerking in de regio is essentieel om een voorbeeld regio voor de Nederland te zijn."

Helga Witjes
Lid The Economic Board en gedeputeerde Economie en Innovatie

Energy

Het energie- en klimaatbeleid in Nederland bevindt zich in een cruciale fase van uitvoering en de urgentie is hoog. Nederland staat voor een grote opgave in de energietransitie.

De regio Arnhem-Nijmegen ondervindt – net als de rest van Nederland – enorme hinder van het tekort aan netcapaciteit. Duurzame opwek met zonneparken en windmolens en een sterke groei in gebruik van elektriciteit door industrie en vervoer vragen om oplossingen voor de netcongestie. Dat levert een van de grootste uitdagingen op voor het slagen van de energietransitie.

Hoe zorgen we ervoor dat er genoeg schone energie beschikbaar is voor huishoudens, bedrijven en de accu van onze auto? Energiezekerheid is van het grootste belang voor bedrijven en huishoudens. In de regio Arnhem-Nijmegen lopen inmiddels vele projecten om te onderzoeken hoe je duurzaam opgewekte energie efficiënt kan opslaan en verdelen. We zetten in op ontwikkelingen zoals batterijtechnologie, waterstof en slimme warmtenetten. Beschikbaarheid van voldoende energie is een absolute vestigingsvoorwaarde voor bedrijven.

Arnhems Buiten

Doel

Werklocatie Arnhems Buiten is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL) en moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Het gebied wordt verder ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en versnelling van de energietransitie. Gedacht wordt aan een campus, waarbij samenwerking in de triple helix-- overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen - elkaar versterkt. Bekeken wordt of digitalisering binnen de energiesector een plek kan krijgen in deze ontwikkeling. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio Arnhem-Nijmegen nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaat neutrale energie.

Resultaat

The Economic Board heeft de afgelopen maanden met de ontwikkelaar, Oost NL en de gemeente Arnhem als adviseur opgetreden voor een strategische invulling en om de Hotspot Energy in en rondom Arnhem te verstevigen. Een eerste investeerder Hyosung, Zuid-Koreaans energiereus, heeft inmiddels een contract getekend om 60mio te investeren in dit gebied.

Smart Energy Hubs

Doel

Nederland zit midden in een energietransitie. Energie uit fossiele brandstoffen maakt plaats voor energie uit hernieuwbare bronnen, zoals water, wind en zon. Onze energienetwerken kunnen de energie-transitie niet aan. Terwijl energiezekerheid van het grootste belang is voor bedrijven en huishoudens. Om dit probleem te tackelen zijn in Oost-Nederland living labs opgezet. Dit gebeurt in zogenoemde Smart Energy Hubs. In regio Lifeport wordt op drie bedrijventerreinen Smart Energy Hubs gerealiseerd, te weten Innofase in Duiven, TPN-West in Nijmegen/Beuningen en Brickvalley in de omgeving Lingewaard en Zevenaar. Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.

Resultaat

Vanwege het enorme belang van de versnelling van de energie-transitie bundelen diverse bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen hun krachten. Onderzoek en onderwijs zullen in samenwerking met bedrijven en de overheid de innovatie naar een duurzame en slimme energiemix verder moeten ontwikkelen. Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Door de Smart Energy Hub ontwikkeling in Lifeport aan te jagen en te versnellen sluiten we aan bij de propositie van Oost-Nederland om als living lab voor slimme decentrale energiesystemen te fungeren. Afgelopen jaar is naast TPN-West ook met de bedrijfsterreinen IJsseloord en Nieuwe Haven in Arnhem een Green Deal getekend. Dit is het startschot voor concrete acties om deze bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Samen staan bedrijfsleven, onderwijs en overheid voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen. De meeste bedrijven hebben er voor getekend om hier een Smart Energy Hub (SEH) te maken, om met elkaar de aansluitcapaciteit uit te wisselen. De behoefte aan een aanpak op bedrijfsterreinen is groot, sinds door netcongestie er geen stroom meer geleverd kan worden en er geen bedrijfsuitbreidingen meer gehonoreerd kunnen worden.

In Living Lab SEH Oost-Nederland wordt gewerkt aan blauwdrukken waardoor straks de opschaling naar andere bedrijventerreinen sneller gaat. Afgelopen jaar is door The Economic Board met VNO-NCW en Oost NL verder ingestoken in een lobby richting Den Haag en Europa voor het belang én de financiering van de Smart Energy Hubs.

“Door de snelle verduurzaming, de groeiende economie, de digitalisering van de samenleving en de woning- en bedrijfsterreinen-opgave groeit de vraag naar elektriciteit explosief. De ontwikkelingen gaan sneller dan de netbeheerder de netten kan versterken en daardoor raakt het net op steeds meer plekken ‘vol’. Zo ook in Gelderland. Goede samenwerking tussen netbeheerders, overheden, kennisinstellingen, marktpartijen en alle energie gebruiker is hierin essentieel, omdat toegang tot energie vraagt om nog snellere opschaling in de uitvoering en we alleen samen zorgen dat flexibel energiegebruik en energiebesparing centrale thema’s worden voor de komende jaren. Hiermee laten we zien dat onze regio kan bijdragen aan de oplossingen die er zijn voor de energietransitie”

Bram Sieben
Directeur Corporate & Social Affairs bij Alliander en Lid The Economic Board

Health & Hightech

Health en Hightech zijn twee belangrijke economische clusters voor de regio die kunnen bijdragen aan een brede maatschappelijke welvaart. In Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is de gezondheidszorg de grootste werkgever. Eén op de vier werknemers is werkzaam in de gezondheidszorg en zorg gerelateerde beroepen (in Nederland is dit één op de zes).

De topsectoren Health & Hightech zijn niet alleen voor de werkgelegenheid cruciaal, maar zorgen ook dat de transities in de gezondheidszorg worden versneld en dat nieuwe technologieën de kwaliteit van de zorg vergroten. De uitdagingen in de zorg zijn organisatie overstijgend; waarbij intensieve samenwerking nodig is voor systeemverandering. Vanaf 2030 is het beleid erop gericht dat 50% van de zorg meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in de zorginstelling) georganiseerd gaat worden. Naast de technologische uitdagingen zal met name het zorgverleningsconcept hierbij ingrijpend moeten worden gewijzigd. Daarnaast zal er in het kader van de preventie meer samenhang moeten worden aangebracht tussen de woonruimte van de inwoner, zijn werk en persoonlijke gezondheidssituatie. In dat kader zijn wij op zoek naar een nieuw systeem waar zorg duurzaam wordt ingericht in de leefomgeving van de inwoner en waarbij gezond zijn én blijven net zo belangrijk is als goede zorg.

De regio heeft sterke posities in Digital Health en Neuro Science met het Donders Instituut (gezamenlijk Instituut van Radboudumc en Radboud Universiteit), AI, Drug Discovery & Development en in de semicon sector (dit omvat zowel chipproductie, apparatuur als de packaging van chips).

Digital Health Challenge Lab

Doel

Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat mensen langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.

Resultaat

Briskr is projectleider van dit project dat in de Regio Deal is opgenomen. Afgelopen half jaar is in gezamenlijkheid met de consortiumpartners het projectidee nader uitgewerkt waardoor het als een dragend project binnen de Regio Deal is aangemerkt.

Campusontwikkeling

Doel

De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders. Hiermee leveren de campuslocaties een bijdrage aan het ondersteunen en faciliteren van (de groei van) innovatieve ondernemers, het vergroten van de maatschappelijke impact van innovaties en het vasthouden en aantrekken van talent. In de regio Arnhem-Nijmegen denken we mee met een aantal campusontwikkelingen. In en rond Nijmegen wordt meegedacht met de campussen die zich richten op de clusters Health en Hightech. Arnhems Buiten is eerder reeds genoemd. Daarnaast zijn er ruimtelijke ontwikkelingen bij de gemeente Overbetuwe (in relatie tot Rijnstate Elst) en Van Hall Larenstein voor het realiseren van werklocaties voor starters en scale-up ondernemers.

Resultaat

Potentiële investeerders, nationale en internationale organisaties hebben in 2023 regelmatig onder leiding van Oost NL en in gezamenlijkheid met The Economic Board diverse regionale campussen bezocht. The Economic Board heeft afgelopen jaar als strategisch adviseur bijgedragen aan de initiatieven: Campus Nijmegen, Health Campus Elst (relatie Rijnstate poli Zuid), Ontwikkeling Noviotech Campus, Arnhems Buiten, Energy Arnhem (IPKW, HAN, Arhems Buiten, Hyster Yale in Nijmegen). Ook heeft zij in gezamenlijkheid met Oost NL de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency) rondgeleid op Noviotech Campus en de campussen Radboudumc en Radboud Universiteit.

“De uitdagingen in de zorg zijn complex en organisatie overstijgend. We zullen ons met elkaar moeten richten op gezondheid én voorkomen van ziekten in plaats van alleen op de zorg. Serieus inzetten op preventie betekent de leefomgeving anders inrichten wat betreft wonen, werken, vrije tijd en voeding. Met onze huidige kennis op het gebied van menselijk gedrag, sociale behoeften, medische zorg en met technologie als hulpmiddel moet het mogelijk zijn dergelijke stappen ten goede praktisch te organiseren. Samen verder bouwen aan de meest innovatieve zorgregio voor een gezond en duurzaam leven.”

Bertine Lahuis
Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc en Lid The Economic Board

Slimme Duurzaamheid

Lifeport Circular Lab

Doel

Lifeport Circular Lab is de coalitie voor kennisdeling en bevordering van innovaties in circulaire verstedelijking, klimaatadaptatie en circulaire economie en leefomgeving. Lifeport Circular Lab jaagt leerprojecten en leeromgevingen aan voor de professional van de toekomst en legt structurele verbindingen tussen kennis en onderwijs, ondernemerschap en de overheid.

Resultaat

De helixgroep Slimme Duurzaamheid, met 10 regionale partners uit de triple helix, is afgelopen jaar maandelijks bijeengekomen om te werken aan de drie hubs van het Lifeport Circular Lab. Er zijn strategische acties besproken om de ecosystemen rond klimaatadaptatie, toekomstbestendig bouwen en circulaire economie te versterken. Binnen de 3 hubs is gewerkt aan verschillende projecten:

Klimaatadaptatie

Soil Valley: Dit consortium met onder meer Royal Eijkelkamp en Kiemt werkt aan een campus waar ondernemers, startups, onderzoeksinstellingen, onderwijs en overheden samenwerken aan de uitdagingen rond bodem en water. The Economic Board adviseert het consortium, bijvoorbeeld over draagvlak in de regio door betrekken van regionale pilotlocaties in Berg en Dal en de Liemers. Zij agendeerde het thema door een presentatie bij de Board en het betrekken van Boardleden en agendeerde thema bij provincie en kennisinstellingen.

Lifeport Cool Lab: In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken gemeenten samen met regionale opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies, en de effecten van participatietrajecten bij deze interventies. The Economic Board adviseert het consortium, onder meer door het leggen van verbindingen met andere gerelateerde projecten, door meelezen op de aanvraag voor de Regio Deal en door het betrekken van (financiële) partners in het consortium.

Toekomstig-bestendig bouwen

Doel

Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen. The Economic Board fungeert als verbinder. Daarnaast draagt zij bij aan een actieve lobby richting het Rijk om maatregelen mogelijk te maken die conceptueel en circulair bouwen bevorderen.

Resultaat

In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door het stimuleren van de samenwerking met belangrijke partners, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.

Circulaire Economie
Doel

Circulaire Regio Arnhem Nijmegen: dit consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie. De Circulaire Raad Rijk van Nijmegen, die circulaire projecten aanjaagt is onderdeel van deze sterke triple-helix samenwerking, werkt tevens aan realisatie van een leerstoel Circulaire Business Ecosystems. The Economic Board ondersteunt de samenwerking bij het verwerven van financiering voor het programma (bijvoorbeeld via de Regio Deal), we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campus hub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.

Resultaat

In Arnhem is een Circulaire Raad in oprichting. The Economic Board adviseert over verbinding en versteking van het ecosysteem.

Doel

Circulaire en duurzame bedrijventerreinen

Resultaat

The Economic Board was mede-initiatiefnemer bij de Green Deal TPN-West. Zij heeft de bedrijvenvereniging inhoudelijk ondersteund bij het voorbereiden van de Green Deal welke eind januari 2023 door alle partners is ondertekend. Deze vorm van “bedrijventerreinen-samenwerking” kan interessant zijn voor andere bedrijventerreinen om ook daar verder te verduurzamen. The Economic Board agendeert de regionale bedrijventerreinen NTC, TPN-West en IPKW bij diverse landelijke ontwikkelingen, zoals groeifonds “Werklandschappen van de toekomst” en IVN Groene Bedrijventerreinen.

“Klimaatverandering heeft een grote invloed op de waterstanden in onze regio. Dat geldt niet alleen voor een teveel aan water maar ook voor tekorten. Klimaatverandering is een belangrijke oorzaak van waterschaarste. Het klimaat verandert, het wordt steeds warmer, en dat merken we ook in de stedelijke openbare ruimte. Om verkoeling te brengen voor de bewoners is actie nodig. In het Lifeport Cool Lab onderzoeken gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes daarvoor het meest geschikt zijn. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.”

Jan van Iersel
Voorzitter College van Bestuur Hogeschool Van Hall Larenstein en Lid The Economic Board

ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

Een onderdeel van een goed vestigingsklimaat is investeren in technologie. De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. De regio huisvest volop goed geschoolde werknemers, excellente kennis en bedrijven die AI toepassen. In de regio Arnhem-Nijmegen vindt veel AI-onderzoek plaats, onder meer bij zeven faculteiten op de Radboud Universiteit, waar men al meer dan 30 jaar met AI bezig is, het Radboudumc en het Donders Institute for Brain and Cognition, dat baanbrekend onderzoek in neurotechnologie verricht. Ook is een groot aantal innovatiecentra voor kunstmatige intelligentie vertegenwoordigd, de zogenaamde ICAI-labs (Innovation Centre for Artificial Intelligence). En tenslotte is een toenemend aantal AI-gerelateerde bedrijven met toepassingen actief.

De technologie stelt computers en systemen in staat om te analyseren, te leren en zelfs te creëren. Maar AI is ook zoveel meer. We kunnen bijvoorbeeld met deze techniek kanker sneller en scherper diagnosticeren, medicijnen en materialen sneller en beter ontwikkelen, het ontwerpen van het meest geschikte energienet en kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden in de openbare ruimte veel beter worden gepland.

Ondernemen met AI en Data

Doel

We willen AI meer inzetten om een bijdrage te leveren aan het verdienvermogen en onze brede welvaart. Wat is er nodig om de kansen van AI zo goed mogelijk te verzilveren voor onze mkb ondernemers?
In samenwerking met Radboud universiteit, Twente Board, Universiteit Twente en Oost NL zorgde The Economic Board voor de realisatie van het MKB Datalab-Oost. Dit MKB Datalab gestart in mei 2023, helpt het mkb en (semi-)overheidsinstellingen waarde te halen uit hun data met de inzet van masterstudenten van Radboud Universiteit en Universiteit Twente. Studenten Artificial Intelligence en Data Science gaan onder professionele begeleiding van universitair docenten aan de slag met vraagstukken vanuit midden- en kleinbedrijf en (semi-) overheidsinstellingen.

Resultaat

Vanuit MKB Datalab heeft een student een kunstmatige intelligentie tool ontwikkeld, welke de DAR gaat helpen vanuit het Klant Contact Center (KCC) beter inzicht te krijgen in meldingen van klanten en klachten helpt te voorkomen. In het AI for Energy Grids Lab, ICAI-lab geopend in maart 2023, wordt onderzocht wat AI en algoritmes kunnen betekenen voor het energienet. Alliander combineert zijn eigen kennis met die van de RU, de HAN, de TU Delft en Universiteit Twente. Een samenwerking waarin de eigen kennis van Alliander wordt gecombineerd met die van de Radboud Universiteit, HAN, TU Delft en Universiteit Twente. The Economic Board neemt deel aan de Nederlandse AI Coalitie, AI Hub Oost-Nederland. The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal Boardleden te onderzoeken hoe kunnen we van AI economie maken. Kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel? Allemaal

aspecten die de toepassingen van innovatieve en nieuwe technologieën in allerlei domeinen kan stimuleren om de maatschappelijke en economische impact van de regio nationaal én internationaal te vergroten. Dit met als doel kan zijn om te kijken hoe ondernemerschap gestimuleerd kan worden en hoe AI schaalbaar kan worden ingezet in de regio in relatie tot de kennisinstellingen en impact op de Brede welvaart. Eind 2023 heeft een eerste verkennende sessie hierover plaatsgevonden en wordt in 2024 een vervolg aan gegeven.

Opgave 2

Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

MKB, startups en scale-ups spelen een belangrijke rol in het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De onderwijs- en kennisinstellingen, de grote bedrijven en de verschillende innovatiecampussen vormen broedplaatsen voor nieuwe ideeën. Het mkb in de regio Arnhem-Nijmegen is een belangrijke motor van onze economie.

The Economic Board zorgt dat mkb, startups en scale-ups aandacht krijgen voor o.a. financieringen, advies, media aandacht, parel award, om continue ook de stem van de ondernemer te laten horen en mee te nemen.

Financieringstafel

Doel
Start- en scale-ups en MKB's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, OostNL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.

Resultaat
Afgelopen eerste pilot jaar zijn er verschillende aanvragen ingediend. Enkele hiervan in behandeling, een aantal is verder geholpen en een aantal aanvragen is afgevallen.

Parel Award

Doel
Bedrijf of organisatie met een bijzonder, innovatief of duurzaam initiatief ontvangt van The Economic Board een parel-award. De parel wordt uitgereikt aan organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech of Food. De prestaties van deze bedrijven of organisaties zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.

Resultaat
Afgelopen jaar is de Lifeport Parel uitgereikt aan EKI-Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry. Met hun prestaties passend binnen de speersectoren van de regio Arnhem-Nijmegen zijn EKI - de Papier-fabriek en Royal Berry een inspiratie voor vele andere bedrijven en zetten zij Gelderland (inter)nationaal op de kaart.

BANN

Doel
Het Business Angel Netwerk Nijmegen is het netwerk van informal investors dat het ecosysteem van Nijmeegse start-ups en scale-ups versterkt. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.

Resultaat
Het netwerk (een samenwerking van Aeternus, BDO, Brillant Work, Briskr, Catalyze, EP&C, JLABS, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank, The Economic Board, Poelmann van den Broek en Qserve) is steeds succesvoller in het verbinden van start-ups en scale-ups met investeerders. In 2023 zijn er drie bijeenkomsten geweest waarin elk keer vier start- of scale-ups een pitch hebben geven. The Economic Board heeft hier een presentatie gegeven.

"Voor ondernemers is de locatie van hun bedrijf van cruciaal belang, maar nog belangrijker is de ruimte die deze plek biedt voor groei en innovatie. Ondernemen vraagt om een gedurfde balans tussen risico's nemen en kansen grijpen aan de ene kant en streven naar stabiliteit en duurzaamheid op de lange termijn aan de andere kant. Perspectief op ruimte en het aantrekken en behouden van medewerkers is essentieel. Een regio waar men fijn woont en met plezier werkt, moet vanzelf-sprekend zijn. Daarom is het belangrijk dat we als ondernemers, onderwijs en overheden nauw samenwerken aan een optimaal klimaat voor ondernemerschap en aan een nog mooiere omgeving om te wonen. Ik ben trots op wat we samen bereiken om een duurzame economie in onze regio te bevorderen."

Ilko Bosman
Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen en Lid The Economic Board

2.2 Talent

Opgave 3

Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek

De regio Arnhem-Nijmegen staat voor enorme opgaven rond de energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouw en zorg. De krappe arbeidsmarkt remt een voortvarende aanpak. In de regio Arnhem-Nijmegen is in verschillende sectoren sprake van zowel een krapte op de arbeidsmarkt als een tekort aan de juiste kennis en vaardigheden voor de banen van nu en in de toekomst. Medio april 2023 ondertekenden The Economic Board, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en provincie Gelderland het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen. Gezamenlijk werken overheden, kennisinstellingen en werkgevers toe naar een arbeidsmarkt die 'werkt'. Doel is als regio te zorgen voor voldoende en goed gekwalificeerd personeel. De agenda wordt praktisch ingevuld door vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, de arbeidsmarktregio's, kennisinstellingen en beroepsopleidingen op alle niveaus.

Wij verbinden en ondersteunen bestaande en nieuwe initiatieven met kennis en middelen. Het Human Capital Akkoord focust op drie thema's; Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen, het aantrekken en behouden van talent en het activeren van onbenut arbeidspotentieel.

Human Capital Akkoord

Doel

Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen:

1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden.
2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio.
3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.

Resultaat

In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met meer dan 35 partijen uit de regionale triple helix. The Economic Board, de Groene Metropoolregio en de provincie hebben, samen met ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen, op 13 april het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen officieel feestelijk ondertekend. En ook de Arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.

Door de drie initiatiefnemers is verder gewerkt aan de volgende fase: van akkoord naar impact. Met de werktafels is aan de slag gegaan met het ondersteunen van projecten en het verkennen van samenwerkingen. Verschillende partners zijn met elkaar verbonden en diverse samenwerkingen zijn tot stand gebracht.

Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in juli is een eerste aantal projecten gepresenteerd. Deze vijf projecten hebben in het najaar van

2023 verdere stappen gezet (Digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel).

Binnen de werktafel LLO Health is met een consortium van bedrijven en instellingen gewerkt aan het project 'Digitaal integraal met impact.' Dit project helpt zorg- en welzijnsinstellingen een visie en concrete aanpak te ontwikkelen om medewerkers te faciliteiten bij de adoptie van digitale technologie in het werk. Hiervoor wordt een 'menukaart' samengesteld dat de instellingen ontzorgt. Een kwartiermaker is in het najaar van 2023 gestart om dit project verder te borgen, om te lobbyen voor structurele middelen en om te zorgen voor een samenhangende aanpak om in de praktijk te testen.

Met ondersteuning van The Economic Board is in 2023 IT Student Lab een stichting geworden, is succesvol subsidie aangevraagd en is de samenwerking met softwarebedrijf Avisi geformaliseerd.

C-University werkt verder aan de integratie van embedded technologie in het middelbaar en mbo-onderwijs in de regio. In 2023 zijn afspraken gemaakt met onder meer het ROC Nijmegen en de HAN, en is met ondersteuning van The Economic Board een samenwerking met Avisi en House Of IT gestart om een Junior IT Challenge te organiseren voor middelbare scholieren.

Connectr werkt in 2023 aan het stimuleren van Laadinfra- en batterijtechnologie in de regio. Voor het behoud van starters in de regio en voor het werven van geschikt personeel voor het cluster van bedrijven rond dit thema, wordt gewerkt aan een bedrijfsoverstijgend traineeship Laadinfra. Er zijn gesprekken gevoerd over consortiumpartners, vorm en inhoud en in 2024 leidt dit hopelijk tot start van de eerste trainees. Een werkend concept kan vervolgens voor andere sectoren 'gekopieerd' worden.

De werktafel Onbenut Arbeidspotentieel heeft een project gekozen dat beide Arbeidsmarktregio's verbindt. In samenwerking met onder meer de vakbonden wordt proefondervindelijk vastgesteld op welke manier onbenut potentieel het beste bereikt kan worden voor bemiddeling naar werk.

Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het Human Capital Akkoord (HCA). Hierin is aangeraden om de regie van de uitvoering van het HCA bij The Economic Board te beleggen. In afstemming met de Groene Metropoolregio en de provincie Gelderland is dit advies uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Het succes van een werkende arbeidsmarkt, is een triple helix verantwoordelijkheid van alle partijen die het HCA hebben ondertekend, met een regionale agenda waarin iedereen zich herkent en is vastgesteld voor de periode 2023-2026.

Naar inhoudsopgave

Lifeport Welcome Center

Doel

Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND.

Doel

Begin 2023 is de eerste bezoeker gastvrij ontvangen bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in de regio regelen. Dit is opgezet vanuit de regionale wens om meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio is een bijeenkomst georganiseerd om insights en ervaringen te delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio. The Economic Board is in het najaar een verkenning gestart voor een mogelijke samenwerking tussen LWC en WTC Arnhem.

“De arbeidsmarkt verandert continu; banen verschijnen, verdwijnen en veranderen. We staan voor een grote transformatie en dat brengt uitdagingen én kansen met zich mee. Gekwalificeerde mensen zijn hard nodig in onze regio. Als HAN werken we samen met ondernemers en overheden aan een duurzame samenleving, met een inclusieve arbeidsmarkt en waar een leven lang ontwikkelen centraal staat. Ook al heb je al een diploma op zak, klaar met leren ben je nooit...”

Rob Verhofstad
Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences en Lid The Economic Board

2.3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4

De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart

The Economic Board werkt aan een sterke, duurzame, welvarende en economische regio, gericht op innovaties met positieve impact op de kwaliteit van leven, wonen en werken (zgn Brede Welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werkt aan zowel economisch als sociaal maatschappelijke opgaven met positieve impact op de Brede Welvaart. Uit onderzoek blijkt dat de Brede Welvaart in de regio Arnhem-Nijmegen al jaren afneemt.
Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn van mensen. Naast werk en inkomen gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Hoewel de regio het economisch redelijk goed doet zijn er nog grote maatschappelijke uitdagingen, die vragen om een gezamenlijke aanpak. Het betekent dat we de uitdagingen die er liggen op het gebied van wonen, werken en mobiliteit aan elkaar koppelen en werken aan slimme concrete en praktische oplossingen. We ondersteunen maatschappelijke initiatieven. Dat wil zeggen sociaal investeren met betrokkenheid van zowel overheden, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Hierna genoemde voorbeelden is The Economic Board samen met partners bezig met de uitwerking van een technische oplossing en een business case voor de samenwerking van NXP in Nijmegen met de woningcorporaties en de gemeente Nijmegen. Als dit project slaagt dan draagt dit bij aan een lagere energierekening voor aanpalende woonwijken met zo'n 10.000 huishoudens, en levert hiermee een bijdrage op een aspect van de brede welvaart, energie armoede.

"Bij brede welvaart gaat het om de verbinding tussen sociaal maatschappelijke en economische agenda's. Het is van belang om in samenhang te denken. Het omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart tellen ook zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. We willen de innovaties die ontstaan uit de samenwerkingen in onze regio ook écht laten landen bij onze inwoners en ondernemers. Dan moet je denken aan bijvoorbeeld het verlagen van de energiekosten in de energietransitie, maar ook de kwaliteit van de zorg verbeteren."

John Brom
wethouder gemeente Nijmegen en
Lid The Economic Board

JINC-samenwerking

Doel

JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderdduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC-jongeren van 8 tot 16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board ondersteunt JINC met diverse projecten.

Resultaat

In maart heeft een aantal boardleden meegedaan met de sollicitatie-training en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af Lifeport Scholarship aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie volledig overgedragen.

Lifeport Scholarship

Doel

Studenten in de regio Arnhem-Nijmegen die afkomstig zijn uit crisis-gebieden kunnen in aanmerking komen voor hulp. Het Lifeport Scholarship heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio. Daarvoor ontvangen ze een bijdrage in het levenson-derhoud.

Resultaat

Aan het begin van het nieuwe studiejaar ontvingen de eerste vijf studenten een bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen vanuit het Lifeport Scholarship.

RIJK VAN NIJMEGEN

Samen met elkaar babbelen en leren in de bieb over de ontwikkeling van je baby

Amusement Orkest speelt in Mozaïek

Fokko Erhart over natuurontwikkeling

Oplossing voor buitenlandse studenten uit crisisgebieden die financieel in de problemen komen

Student Soe redt het nét door nieuw studiefonds

Buitenlandse studenten die door een crisis in hun thuisland financieel in de problemen komen, kunnen aanspraak maken op een nieuw studiefonds in de regio.

Het geld van mijn ouders is sinds de staatsgreep de helft minder waard

Er is enorm veel behoefte aan goede mensen. Ook daarom willen we helpen

Man laat revolver zien tijdens Vierdaagse

Naar inhoudsopgave

Opgave 5

Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen

Informatiedeling en samenwerking gemeenten en The Economic Board

Doel

Gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen beter informeren over de activiteiten van The Economic Board.

Resultaat

In de maanden mei tot en september heeft Jan van Dellen samen met enkele leden van de Board een ronde gemaakt langs de colleges en/of raden van de 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit waren waardevolle gesprekken. Deze bezoeken werden door beide partijen, de gemeenten én The Economic Board, zeer op prijs gesteld. Veel zaken waar The Economic Board zich mee bezig houdt waren niet of onvoldoende bekend en TEB is beter geïnformeerd van wat er in de verschillende gemeenten speelt.

LOBBY

Doel

Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. The Economic Board lobbyt al dan niet in samenwerking met de provincie en de Groene Metropoolregio bij het Rijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa. Dit wordt gedaan door evenementen te organiseren en gesprekken te voeren met ambtenaren en bewindspersonen. Maar ook lobby richting de provincie is belangrijk.

Resultaat

Manifest voor nieuwe leden Provinciale Staten
The Economic Board heeft aan de nieuwe Statenleden een Manifest aangeboden met daarin handvatten en aandachtspunten voor de komende bestuursperiode. Deze zijn gericht op het maken van een ondernemersvriendelijk provinciaal beleid, dat bijdraagt aan de brede welvaart en aan versnellingen in de opgaven waar wij voor staan.

Resultaat

Ontmoeting (kandidaat) Kamerleden
Provincie Gelderland, Provincie Overijssel organiseerde samen met de economic boards en de regio's in beide provincies een ontmoeting met kandidaat-Kamerleden. Tijdens deze bijeenkomst bespraken bestuurders en vertegenwoordigers van provincies, regio's en het bedrijfsleven verschillende thema's met betrekking tot de uitdagingen in Oost-Nederland. Naast het belang van bereikbaarheid, met focus op woningbouw en mobiliteit, werd ook de rol van Arnhem in de energietransitie (met Connectr, Alliander, TenneT, KEMA) benoemd. De bestuurders en ondernemers benadrukten het belang van aandacht voor Oost-Nederland in 'Den Haag' voor de komende jaren.

Resultaat

Ontvangst ministers in de regio
Afgelopen jaar hebben diverse ministers een bezoek gebracht aan onze regio. Bijvoorbeeld: Minister Micky Adriaansens bracht in het najaar een bezoek aan het hoofdkantoor van TenneT in Arnhem. In een rondetafelgesprek met TenneT, Alliander VNO-NCW en The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen hebben we de unieke rol van de stad en regio in de energietransitie besproken. Belangrijk onderwerp van gesprek was hoe de regio Arnhem-Nijmegen als dé innovatieve energieregio als voorbeeld kan dienen voor heel Nederland.

Minister Hugo de Jonge bracht een bezoek aan Nijmegen en maakte een rondleiding door de (circulair) gerenoveerde wijk Jerusalem, waar nieuwbouw sneller gaat dan een grondige renovatie. De regio wil koploper zijn bij het conceptueel, duurzaam en circulair bouwen en heeft tegelijkertijd een enorme bouwopgave. Daarom willen we een taskforce oprichten om de opgaven te versnellen met pragmatische oplossingen. Jean Schreurs overhandigde namens de GMR en The Economic Board aan de minister het convenant voor de taskforce.

Resultaat

European Week of Regions and Cities
De Europese Week van regio's en steden is het grootste jaarlijkse evenement in Brussel waarin steden en regio's hun vermogen demonstreren om groei en werkgelegenheid te creëren en het belang van het lokale en regionale niveau voor goed Europees bestuur te bewijzen. The Economic Board was hier (9 t/m 12 oktober) aanwezig samen met bestuurders vanuit overheid en kennisinstellingen. Tijdens de vele interessante workshops en netwerkbijeenkomsten werd steeds meer duidelijk hoe belangrijk Europa voor Nederland is. The Economic Board heeft een presentatie gegeven over de innovaties in onze regio, waar liggen onze sterke kanten en wat hebben we al bereikt op het gebied van Health, Hightech en Energy. Samen met regio Stedendriehoek heeft The Economic Board een pleidooi gehouden voor een waterstofverbinding in Oost-Nederland.

Resultaat

Tweede Kamer verkiezingen 2023 – broekzaknotitie t.b.v. bestuurders
Het Rijk is een onmisbare partner in het realiseren van onze ambities voor de regio Arnhem-Nijmegen. Wij staan voor complexe uitdagingen op het gebied van wonen, mobiliteit, energietransitie, arbeidsmarkt, gezondheid, economie en circulariteit. De Tweede Kamerverkiezingen waren een goed moment om het belang van nauwe samenwerking tussen het Rijk en onze regio te benadrukken, ook voor de toekomst. Daarom hebben we gezamenlijk met de Groene Metropoolregio een document opgesteld dat uitlegt hoe wij de ontwikkeling van onze regio zien. Deze is naar bestuurders in onze regio verstuurd om te gebruiken in hun gesprekken met het Rijk.

REGIO DEAL

Doel

De Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een ‘Gezonde groene groei’ door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt.

Resultaat

Resultaat Deze Regio Deal zorgt ervoor dat we in de regio vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren. Medio februari 2023 heeft het Rijk aangegeven 15 miljoen te investeren in een gezonde groene groei in de regio Arnhem-Nijmegen. De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend in aanwezigheid van demissionair minister Hugo de Jonge. De Regio Deal ‘Gezonde groene groei’ bestaat uit zes programmalijnen, gericht op gezond leven, toekomstbestendig wonen, sterke bedrijvigheid, werkende arbeidsmarkt, grenzeloos samenwerken en wijk- en dorpsgerichte aanpak. Per programmalijn worden verschillende projecten aangeduid. In de tweede helft van 2023 is samen met de projectpartners een verdere doorvertaling naar de specifieke projecten uitgewerkt. De uitwerking van de regeling heeft vertraging opgelopen. De systematiek die het Rijk voor deze 4e tranche van de Regio Deals hanteert, sloot niet aan op de wens van Rijk én regio om ook consortia van bedrijven, kennisinstellingen en overheden te ondersteunen. Naar verwachting kunnen de uitgewerkte aanvragen in april 2024 bij de regiokassier worden ingediend.

Lifeport
Regio Arnhem Nijmegen

Doel

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en studeren. Lifeport is het innovatie-netwerk van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dat op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs ertussen tot slimme oplossingen komt. Met het merk Lifeport Regio Arnhem zetten we innovaties in de sectoren Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs daartussen in de etalage. We vertellen hoe vernieuwende bedrijven, vooraanstaande kennisin-stituten en baanbrekende projecten zich in de regio Arnhem-Nijmegen ontwikkelen. Hierbij hebben we behoefte aan één herkenbare naam die al deze verhalen met elkaar verbindt. Een naam die aantrekkelijk, geloofwaardig en onderscheidend is en herkenbaar en vindbaar voor Den Haag, Brussel, Europa en ver daarbuiten.

Resultaat

In 2021 is gezamenlijk gekozen voor het merk Lifeport voor de regio Arnhem-Nijmegen. Met de naam Lifeport Regio Arnhem Nijmegen creëren we een gezamenlijk verhaal en profiel die de ambities van de regio samenvatten: gezond en duurzaam leven. Als Lifeport heeft de regio een herkenbaar gezicht. Afgelopen jaar zijn we gestart met de herijking van het merk en de visie rondom Lifeport. Er zijn verschillende stakeholder meetings geweest, er is een nieuwe Lifeport website gelanceerd, er vonden verkennende gesprekken plaats met de HAN, Radboud Universiteit en Radboudumc voor een bundeling van Lifeport op de verschillende campussen en er is gestart met het schrijven van een visiedocument Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

“Met Lifeport creëren we een gezamenlijk verhaal waarmee we het regionale profiel versterken en de ambities van de regio samenvatten. Lifeport stelt een gezond en duurzaam leven voorop, met aandacht voor circulariteit, gezondheid, milieu, menselijke waarden, diversiteit en inclusiviteit. Brede welvaart dus. Vanuit de onderwijsinstellingen is het belangrijk om samen te werken met het bedrijfsleven en overheid.

Een belangrijk thema is het vinden en vasthouden van talent, álle talent, jong en oud. Hoe houden we deze talenten in onze regio? Dat heeft te maken met aantrekkingskracht. Samen gezond leven, in een gezonde omgeving, op duurzame wijze, voor nu en toekomstige generaties; dat is Lifeport”

Daniel Wigboldus
voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, Lid The Economic Board

Tijdlijn

Per maand enkele belangrijke gebeurtenissen die plaatsvonden in 2023.
Het overzicht is niet uitputtend.

Januari

- Ontvangst eerste expat Lifeport Welcome Center
- Ondertekening Green Deal TPN West
- Derde Brainstorm bureau The Economic Board
- Werksessies Lifeport - denktank
- Ambassadeursbijeenkomst HCA (ontbijtsessie)
- Parel Award EKI-Papierfabriek
- Boardvergadering The Economic Board

Februari

- Ondertekening eerste steunverklaring HCA - Scalabor
- Arnhem Meets Duisburg - ondertekening LOI
- Werkbezoek Silvio Erkens kamerlid bij Connectr
- Week circulaire economie - ondernemers in het zonnetje gezet
- Masterclass Artificial Intelligence for Business
- Besluit Rijk inzake Regio Deal Gezonde groene groei

Maart

- Energy innovation in Lifeport lancering
- Health & Hightech café
- Sollicitatietraining JINC - lancering Nijmegen
- Boardvergadering The Economic Board en bezoek Brainport
- Ontvangst Business Metropole Ruhr - Health
- Health Valley Event

April

- Dinershow Rijn Ijssel
- Congres NL AIC
- Manifest TEB aangeboden aan nieuwe Provinciale Staten
- Ondertekening Human Capital Akkoord
- SoilValley event

Mei

- Meeting of the HR-minds
- Regio Reis Ruhrgebied en Rheinland
- Bezoek Minister de Jonge aan Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Kick off MKB datalab
- MovetoMatch 1 jarig bestaan - presentatie The Economic Board
- Bezoek Seaports Groningen - Eemshaven

Juni

- Access to Energy dialogue
- Baas van Morgen
- Lifeport Denktank sessie
- Inspiratiediner Foodvalley
- Future Day - Energie cluster
- Boardvergadering The Economic Board
- Netwerkevent tijdens Outdoor Gelderland
- Bezoek Duitse ambassadeur, Nederlandse ambassadeur Dld en Consul generaal
- Bezoek Invest in Holland -life sciences & health
- Lifeport Festival Circulair
- Nationale Kickoff LLO Katalysator - Nieuwegein
- Bezoek minister en ambassadeur Filipijnen aan Health Hightech Nijmegen - NTC

Naar inhoudsopgave

Juli

- Ambassadeursbijeenkomst Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Health & Hightech plein tijdens Vierdaagsefeesten
- Lancering nieuwe website theeconomicboard.com

Augustus

- Eerste studenten geholpen met Lifeport Scholarship

September

- Lifeport Circular Lab symposium
- Green Deal IJsseloord Arnhem
- Future of US- The Economic Board was aanwezig op IPKW in Arnhem met een stand Boardvergadering The Economic Board: Jaarplan 2024 en focus komende jaren
- Boardvergadering The Economic Board over jaarplan 2024 en focus voor de komende jaren
- Ondertekening Human Capital Akkoord door Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen

Oktober

- Green Deal Nieuwe Haven Arnhem
- European Week of Region and Cities – Brussel
- Nationale Finale Innovatiefste Student

November

- Ondertekening Regio Deal
- Bezoek minister Adriaansens in Arnhem - Energietransitie
- Ontvangst kandidaat- Kamerleden Oost-Nederland
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord Arbeidsmarkt Midden-Gelderland
- Boardvergadering The Economic Board over de samenwerking met Oost NL en de regio
- BANN event
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord arbeidsmarktregio Gelder-land-Midden

December

- Grenslandconferentie Nijmegen – workshop Internationaal Talent
- Inspiratiediner The Economic Board, ROC Nijmegen en VNO-NCW Midden; 'met nieuwe energie naar een gezonde toekomst' bij ROC Nijmegen
- Parel Award uitreiking Royal Berry

Symposium Lifeport Circulair Lab

Hoofdstuk 3

Organisatie en Financiën

3.1 Organisatiestructuur

The Economic Board stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven in Lifeport. The Economic Board is een netwerk van veel organisaties die samenwerken aan de innovaties in de speersectoren van de regio; Energy, Health, Hightech en Food als cross-over ten gunste van de stijging van de Brede Welvaart in de regio. Zij werkt aan het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen, vanuit de economisch kracht met de nadruk op de samenwerking vanuit de triple helix de ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid.

De Board bestaat uit 18 topbestuurders en CEO's vanuit kennis-en onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers, die een belangrijke bijdrage leveren aan het gesprek over een gezond en duurzaam leven in Lifeport. De Board vormt het algemeen bestuur van de stichting en bepaalt de strategische koers van de organisatie. De boardleden zijn als ambassadeurs actief betrokken bij de thema's en grote projecten en zetten hun netwerk hiervoor in.

Bezoek Board aan Brainport Eindhoven

De Board wordt ondersteund door het projectbureau van The Economic Board. Op strategisch, tactisch en operationeel niveau maakt en onderhoudt zij verbindingen tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden en legt zij de basis voor samenwerking en alliantie. The Economic Board vervult voor de projecten en programma's verschillende rollen. Zie in onderstaand figuur weergegeven. Het projectbureau wordt aangestuurd door een algemeen directeur. In 2023 waren er 16 medewerkers werkzaam voor The Economic Board, gelijk aan 6,92 FTE. Niet alle medewerkers zijn in dienst van The Economic Board, een aantal medewerkers, zoals de strategen, is in kind beschikbaar gesteld.

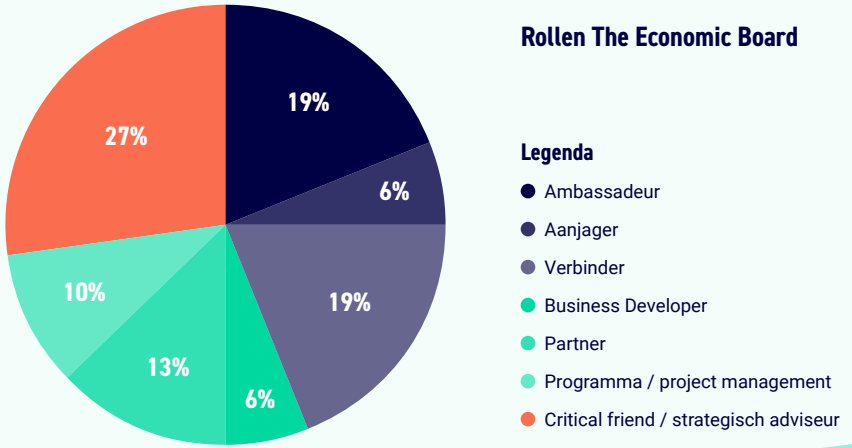

Naar inhoudsopgave

In contact met ons netwerk

Communicatie

Het profileren van de regio Arnhem-Nijmegen op economisch en sociaal maatschappelijk gebied, rondom de clusters Energy, Health, Hightech, Food en de speerpunten Slimme Duurzaamheid, Human Capital en AI vindt zowel binnen als buiten de regio plaats. In een concurrerende en internationale wereld is het essentieel te laten zien waar je kracht ligt. Afgelopen jaar heeft The Economic Board deelgenomen aan diverse communicatie- en projectwerk-groepen die verband houden met het DNA, gekoppeld aan de clusters, van de regio. We laten zien aan welke thema's we werken. We communiceren vanuit relevante, op feiten gebaseerde inhoud en spelen in op de actualiteit. We benoemen obstakels en belemmeringen en dragen oplossingen aan waar het netwerk mee aan de slag gaat. Dit doen we onder andere via de website theeconomicboard.com en lifeport.nl, de maandelijkse nieuwsbrief, onze sociale mediakanalen en via verschillende mediapartners. Medio 2023 is een geheel vernieuwde website theeconomicboard.com gepresenteerd en is er gewerkt aan de realisatie van een nieuwe website lifeport.nl. Deze website is begin 2024 gelanceerd. We maken in nieuws- of vakmedia zichtbaar hoe The Economic Board met haar initiatieven en programma's impact realiseert op een gezond en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen en welke bijdrage dit levert aan het versterken van de brede welvaart van haar inwoners en ondernemers.

Events

Alle events, meetups en kennissessies die wij organiseren of aan bijdragen, dragen bij aan de ambities en doelstellingen van The Economic Board. Onze medewerkers bezoeken ook events van andere netwerkorganisaties en andere partners. The Economic Board, VNO-NCW Midden en ROC Nijmegen organiseerden in het restaurant van ROC Nijmegen begin december een Inspiratiediner met inspirerende table speeches rondom de thema's energie en arbeidsmarkt. Deze avond werd verzorgd door eerstejaars studenten van ROC Nijmegen. Aandacht voor het MBO, innovaties voor de arbeidsmarkt, samenwerking in de regio. Zomaar een aantal thema's waar gezamenlijk verder aan gewerkt wordt.

Inspiratiediner 'Met nieuwe energie naar een gezonde toekomst'

3.2 Financiën

De werkelijk gerealiseerde baten bedroegen in 2023 € 1.459.079 terwijl € 1.211.757 was begroot. De toename ten opzichte van de initiële begroting is toe te schrijven aan extra cash bijdragen van kennisinstellingen en bedrijfsleven voor onder andere het Lifeport Scholarship, het Human Capital Akkoord en een extra subsidie vanuit de provincie Gelderland ten behoeve van het aanjagen en versnellen van de regionale economische ontwikkelingen. De in kind bijdragen zijn toegenomen door een hogere inzet van in kind ter beschikking gestelde strategen. Het negatieve exploitatieresultaat van € 3.978 is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve.

The Economic Board ontvangt jaarlijks een basisfinanciering van de gemeenten via de Groene Metropoolregio. Deze financiering bestaat uit een bijdrage van € 1,- per inwoner van de deelnemende gemeenten. In 2023 hebben 14 gemeenten bijgedragen aan The Economic Board. Naast deze bijdragen ontvangt The Economic Board cash- en in kind bijdragen van kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven binnen de triple-helix.

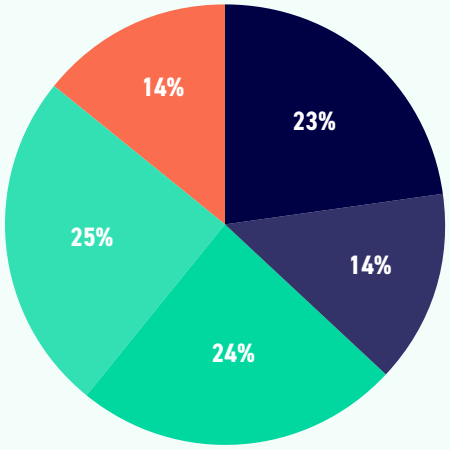

Activiteiten over Opgaven

Legenda

- Technologie- marktcombinaties
- MKB, start en scale-ups ondersteunen / financiering
- Arbeidsmarkt
- Triple helix als hulpmotor voor brede welvaart
- Instrumenten publiek-private ecosystemen

Van de begroting 2023 is 48% afkomstig van de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten, 14% van de Provincie Gelderland en 38% van kennisinstellingen en bedrijfsleven binnen de triple helix samenwerking. Van de totale begroting 2023 is 85% besteed aan de programma's en opgaven van The Economic Board. Onderstaand dashboard geeft de verdeling weer in percentage per opgave.

In 2022 is gestart met een eerste stap naar een andere indeling van rapporteren, die in 2023 verder is verfijnd naar een nieuwe indeling van rapporteren. Deze indeling is in lijn met onze eerdere rapportages over 2023 waarin wij hebben gekozen om de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. Deze nieuw ingeslagen weg zal worden voortgezet.

Personeel

In 2023 is in totaal 6.92 fte werkzaam bij The Economic Board. Daarnaast is 1.39 fte aan strategen in kind ter beschikking gesteld door kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven. De personeelskosten zijn volgens inzet verdeeld over de 5 opgaven.

ANBI-status

Sinds 2017 is de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Partijen die ons willen helpen bij onze doelstelling door middel van een donatie, kunnen deze gift aftrekken van de winst- of inkomstenbelasting.

Financiële kerngegevens

Over de jaarrekening 2023 van The Economic Board is op 5 maart 2024 door de externe accountant Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Voor een verdere toelichting op de cijfers 2023, verwijzen wij u naar de jaarrekening, zie pagina 43.

Baten in €	
Overheidsfinanciering (bijdragen gemeenten via Groene Metropoolregio)	704.383
Bijdragen Provincie Gelderland	100.000
Projecten en overige baten	98.042
Bijdragen in kind	**440.674**
De bijdragen in kind betreffen bijdragen van: Radboud Universiteit, KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, Google Grants, HAN University of Supplied Sciences, De Droomfabriek, EnergieMarke, diverse strategen	
Bijdragen in cash	**115.980**
De cash bijdragen betreffen bijdragen van: HAN University of Supplied Sciences, Groene Metropoolregio, CCV Nederland, NXP Semiconductors Nederland	
Totaal	**1.459.079**

Lasten in €	
Organisatiekosten	
Huisvesting	96.099
Overige kosten	7.764
Projectbureau	
Organisatiekosten	60.017
Advieskosten	14.813
Overige kantoorkosten	37.971
Subtotaal	**216.664**
Projecten en programma's	
Innovatie, technologie en ondernemen	464.395
Opgave 1 Sleuteltechnologieën en technologie-marktcombinaties	
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups	
Talent	454.858
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans	
Regionale welvaart en welzijn	327.139
Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart	
Opgave 5 Instrumenten voor publiek en private ecosystemen	
Subtotaal	**1.246.393**
Totaal	**1.463.057**
Exploitatieresultaat	-3.978

Klik hier om naar de jaarrekening te gaan

Naar inhoudsopgave

Bijlage 1

Overzicht van activiteiten, doelstellingen en resultaten 2023

Naar inhoudsopgave

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Arnhems Buiten / Energy Innovation Campus **Rol:** aanjager en strategisch adviseur	Doorontwikkeling werklocatie wat verder wordt ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en de versnelling van de energietransitie. Het gebied moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Een campus initiatief wordt opgezet, waarbij de triple helix samenwerking – overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen – elkaar zal versterken. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaatneutrale energie.	The Economic Board denkt mee en adviseert m.b.t. de doorontwikkeling werklocatie, gebied Arnhems Buiten. Dit gebied is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL). Onderzocht wordt of hier een campus kan landen.
Zonnepark woningcorporaties en wijken rond NXP **Rol:** verbinder en aanjager	Met dit project wordt onderzocht of een zonnepark kan worden ontwikkeld met minstens 10.000 aangesloten woningen en huishoudens, die collectief zonne-elektriciteit opwekken.Door de ligging van NXP tussen de woonwijken bestaat een unieke mogelijkheid om te bezien of een overschot aan lokaal opgewekte energie kan worden terug geleverd aan NXP mogelijk ondersteund met enkele buurtbatterijen.	Er is een opzet voor een projectplan gemaakt en het project is meegenomen in de projecten van de Regio Deal. TEB heeft een consortium bij elkaar gebracht en bestuurders geactiveerd. Tevens is gezocht naar een projectleider die dit project verder moet trekken. Verwachting is begin 2024 akkoord voor de projectleider te hebben en dat medio 2024 gestart kan worden.
Smart Energy Hub **Rol:** aanjager, verbinder en strategisch adviseur	Onze energienetwerken kunnen de energietransitie niet aan, vanwege onvoldoende capaciteit. In Oost-Nederland is het living lab Smart Energy Hubs opgezet. In Lifeport zijn hierbinnen drie bedrijventerreinen bezig om een Smart Energy Hub te ontwikkelen, te weten Innofase (Duiven), TPN-West Nijmegen/ Beuningen en Brickvalley (omgeving Lingewaard en Zevenaar). Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.	Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Voor bedrijventerrein InnoFase hebben 17 partijen een intentieovereenkomst getekend om hier een smart energy hub te maken om lokaal opgewekte duurzame energie op ieder moment beschikbaar te maken. Ook TPN West in Nijmegen, Brickvalley (steenfabrieken langs Waal en Rijn) zijn de bedrijventerreinen waar een Smart Energy Hub aanpak verkend en opgepakt wordt. Ze zitten allemaal in een verschillend tempo van ontwikkeling, variërend van initiatieffase tot bijna operationeel. The Economic Boardl heeft samen met bedrijvenvereniging TPN-West en vele partners gewerkt aan een Green Deal voor TPN-West welke begin januari 2023 is ondertekend. En The Economic Board heeft samen VNO-NCW en Oost NL ingezet op een lobby richting Den Haag en Europa.
TPN-West - Green Deal **Rol:** aanjager en verbinder	Het creëren van een toekomstbestendig, aantrekkelijk bedrijventerrein, dat ervoor zorgt dat werkgelegenheid behouden blijft en nieuwe verdienmodellen kunnen worden aangegrepen. Het realiseren van één of meerdere 'klimaatbestendige proeftuinen'. En o.a. het realiseren van van één of meerdere Smart Energy-Hubs.	Begin januari 2023 is de eerste Green Deal van Oost-Nederland gesloten op bedrijventerrein TPN-West in Nijmegen. De ondernemers, vertegenwoordigd door de bedrijvenvereniging, gemeenten Nijmegen en Beuningen, provincie Gelderland, HAN, VNO-NCW, The Economic Board en de Rabobank hebben samen getekend voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen.
Green Deal Nieuwe Haven en IJsseloord (Arnhem) **Rol:** aanjager en verbinder	Arnhem heeft ambities om haar bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te laten zijn in 2030. Kansen worden verkend en opgepakt in de energietransitie en klimaatadaptatie, op het gebied van mobiliteit en richting een circulaire economie. Kansen worden verkend en opgepakt om bedrijventerreinen energiepositief en klimaatbestendig te maken voor 2030. Daarnaast wordt een start gemaakt om het bedrijventerrein volledig circulair te maken. Rondom de Nieuwe Haven in Arnhem bestaat een aantal energie issues waarvoor een oplossing wordt gezocht, een energy hub zou een oplossing kunnen zijn.	Begin september 2023 was de officiële ondertekening van een Green Deal IJsseloord I en in oktober voor bedrijventerrein Nieuwe Haven. De ondertekeningen waren het startschot voor concrete acties op de bedrijventereinen. In de Green Deal wordt alles met elkaar verbonden in vier werkgroepen: klimaatadaptatie en vergroening, energie, circulariteit en mobiliteit. The Economic Board heeft deze Green Deals mede ondertekend.

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Living Lab / Innovatielab Connectr **Rol:** partner en strategisch adviseur	Het Connectr Innovatielab op Industriepark Kleefse Waard (IPKW) wordt een aantrekkelijke plek, waarin alle spelers in het energy cluster fysiek bijeenkomen om samen te werken en elkaars groei te versnellen.	De werk- en leerlocatie is eind 2023 in gebruik genomen en hier zal in 2024 nog veel aandacht naar uit gaan.
Digital Health Challenge Lab **Rol:** ambassadeur, partner en strategisch adviseur	Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat inwoners langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.	Afgelopen jaar is in gezamenlijkheid met het consortium het Projectplan en team gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Build4Health **Rol:** verbinder	Inactiviteit is aantoonbaar verbonden met tal van (chronische) ziekten en mentale aandoeningen. Het doel van dit project is het testen van de effecten van ruimtelijke interventies en gedragsbeïnvloeding die leiden tot meer bewegen en sociale contacten op de gezondheid in verschillende contexten.	Afgelopen jaar is het projectplan en projectteam gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Healthy Data **Rol:** verbinder en aanjager	Om persoonlijke data veilig beschikbaar te maken voor het monitoren en behandelen van patiënten thuis is een onderliggende en verbindende data-infrastructuur voor de wijken nodig. Het is op dit moment nog niet mogelijk om data van een thuisomgeving te combineren met de streng beveiligde data-infrastructuur in de ziekenhuizen, zorginstellingen of via huisartsen. Een verbindende data-infrastructuur zal een meer gepersonlaiseerde behandeling op basis van continue data mogelijk maken voor zowel behandelaars als inwoners in hun eigen thuissituatie.	Het projectplan was eind 2022 ingediend binnen de Regio Deal, maar is niet aangemerkt als dragend project. Er wordt nu gezocht naar andere financiële middelen om dit project alsnog uit te kunnen voeren.
Health Campus Elst Centraal **Rol:** ambassadeur en strategisch adviseur	De innovatieve clusters Health, Hightech en Energy kennen een aantal geografische brandpunten in de regio. Dat zijn primair de campussen, maar ook de werklocaties die zich richten op innovatieve bedrijvigheid of die ruimte bieden aan campus gerelateerde bedrijvigheid voor productie. Het gebied rondom station Elst Centraal in de gemeente Overbetuwe is volop in ontwikkeling. Het gebied rondom de ziekenhuis dependance Rijnstate is nog niet ingevuld. De gemeente wil graag inzicht in de mogelijke invulling van een bedrijvenprogramma op het nog braakliggende terrein, waarbij men wil onderzoeken of dit ondersteunend kan zijn aan het regionale speerpunt Health binnen de Lifeport regio.	In 2023 is er door de gemeente Overbetuwe een kernteam opgericht dat het proces rond de Health Campus ontwikkeling met diverse stakeholders begeleidt. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld, inclusief: planning, financiën, projectorganisatie, krachtenveldanalyse, projectcommunicatie en risicoanalyse.
Ecosysteem Health en Hightech **Rol:** verbinder, partner en strategisch adviseur	Briskr werkt met een aantal partners, waaronder The Economic Board, samen aan een acquisitiestrategie om juist die bedrijven aan te trekken die bijdragen aan een duurzame economische groei, het versterken van ecosystemen en het creëren van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Uit het onderzoek moet een specifiek beeld komen; waarin onderscheidt onze regio zich van andere kennisregio's.	Een onderzoeksbureau heeft de opdracht gekregen om een focus aan te brengen in de acquisitiestrategie. Ten eerste een een inventarisatie maken: Welke bedrijvigheid, faciltieiten en kennis zijn er op dit vakgebied in de regio en waar zou nog behoefte aan zijn. Het onderzoek is eind 2023 gepresenteerd, de acquisitie werkgroep met leden van de verschillende partijen gaat invulling geven aan de adviezen.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Koersdocument Health & Hightech **Rol:** aanjager, partner en strategisch adviseur	Het Koersdocument Health & Hightech is opgesteld om in de regio meer en beter richting te kunnen geven aan de individuele inspanningen van overheden, ondernemers en kennisintellingen, de economische ondersteuningstructuur en de collectieve inspanningen ter bevordering van health en hightech, binnen The Economic Board, de Groene Metropoolregio maar ook in Briskr verband. Briskr is het programma dat startups en mkb ondersteunt om sneller te groeien en een grotere impact te maken binnen Health en Hightech. Hiermee wordt het ecosysteem versterkt.	Het koersdocument is tot stand gekomen in co-creatie tussen programma-bureau Briskr en de helixgroep Health & Hightech. Hiermee is het doel om de gekozen richtingen verder te continueren, te versterken en te concretiseren met vele regionale partners. In 2024 zal gedragenheid voor deze koers moeten worden bewerkstelligd bij de partners binnen Briskr en The Economic Board.
INTEGRATR Innovation Campus (Hyster Yale) **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	Hyster-Yale Group ontwikkelt een shared facility voor zero emission Heavy Duty Mobile Equipment in nauwe samenwerking met Connectr. Men wil een campus ontwikkelen om kennis uit te wisselen, in het kader van de energie transitie voor zware voertuigen, voor zowel waterstof als elekrtisch. Om de energietransitie te realiseren, wil Hyster-Yale Group een prototype en testfaciliteit ontwikkelen, als satelliet van Connectr.	Er worden steunverklaringen verzameld in de vorm van Letters of Support. Aantrekken financiering voor programmering INTEGRATR Innovation Campus, gericht op technologieontwikkeling en human capital (leven lang leren en ontwikkelen).
Chip Design & Packaging **Rol:** aanjager en verbinder	Europa wil op eigen benen staan als het gaat om chipdesign. De regio's Twente en Brainport Eindhoven zijn gezamenlijk bezig met een strategische bepaling rondom chip design & packaging. Dit omvat het samenbrengen van relevante stakeholders in Nederland tot een krachtig chipdesign ecosysteem. Het doel is om een consortium te bouwen wat kan leiden tot een groeifondsaanvraag.	The Economic Board is samen met Briskr, Oost NL, gemeente Nijmegen en provincie Gelderland in overleg om de regio Arnhem-Nijmegen hierbij te laten aan sluiten. The Economic Board ondersteunt het consortium door verbanden te leggen met initiatieven in de regio.
Regio Arnhem Nijmegen Europese Hotspot Energy **Rol:** strategisch adviseur	In de regio Arnhem-Nijmegen werken bedrijven, overheid, onderwijs en onderzoek samen om met energie-innovaties de transitie de versnellen en op te schalen naar een hoger niveau van toepassing. Energy hotspot Arnhem kent een uniek ecosysteem van traditionele grote spelers als TenneT, Alliander, DNV-GL, KEMA en DEKRA en innovatieve mkb-bedrijven. Het samenspel tussen deze partijen leidt tot innovatieve oplossingen en een versnelling in de energie-transitie. Niet in de laatste plaats omdat zij daarin gezamenlijk optrekken met onderwijspartijen van binnen en buiten de regio, zoals de Radboud Universiteit, de TU Delft en de HAN University of Applied Sciences. De regio heeft de ambitie een toonaangevend Europese energiehotspot te zijn in 2025.	In opdracht van Oost NL en de gemeente Arnhem is in 2023 onderzoek uitgevoerd door KplusV en ERAC naar vervolgstappen voor de regio-ambitie rond het speerpuntcluster Energy. Aan The Economic Board is gevraagd om in 2024 met een verdere verdieping te komen op de regio-ambitie: "De regio Arnhem-Nijmegen is in 2025 place to be for Energy", met name voor het versneld toepasbaar maken van energie-innovaties.
Lifeport Cool Lab **Rol:** verbinder, aanjager en adviseur	In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken vijf gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.	In 2023 is in het consortium gewerkt aan uitwerking van het project, zijn locaties geselecteerd en leerprojecten gedefinieerd. Het project is ingediend voor een bijdrage uit de Regio Deal en staat op de lijst van dragende projecten. In 2024 wordt financiering definitief aangevraagd, waarbij HAN penvoerder is.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Campus Hub Gezond Circulair **Rol:** verbinder en aanjager	Het verbinden van de kennisinstellingen in de regio en dus van talent aan de grote transitievragen (rond energie, duurzaamheid, circulariteit en health uitdagingen) door concrete opdrachten uit te werken in de Campus Hub Gezond Circulair in Lifeport Living Labs – monolevel (per kennisinstelling) en in de onderwijswaaier - en door de opbrengsten te delen met de andere hubs in de Lifeportregio (zoals Via-T en Soil Valley).	De Campus Hub Gezond Circulair is inmiddels gestart met een samenwerking tussen de talentprogramma's van de drie onderwijsinstellingen: het TalentLAB van het ROC, de Talent Academy van de HAN en de Radboud Honours Academy van de RU. RvN@ voert de coördinatie en de regie. Inmiddels wordt er vanuit de Campus Hub Gezond Circulair gewerkt aan drie opdrachten: een multilevel opdracht vanuit de Food Community van RvN@ (talent in food), een multilevel opdracht vanuit het Stationsgebied Nijmegen (bouwlogistiek) en een opdracht van Orange X (Foodhal).
Toekomstig-bestendig bouwen **Rol:** verbinder en aanjager	Bevorderen van de snelheid en kwaliteit van circulair bouwen, door gebruik te maken van een eenduidige gezamenlijke regionale aanpak van Circulair Conceptueel Bouwen (CCB) en de circulaire inrichting van de openbare ruimte. Naast duurzaam bouwen wordt er ook gekeken naar hoe de woningbouw versneld kan worden. Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen.	In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door stimuleren van samenwerking met belangrijke partners als de Groene Metropoolregio, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.
VIA-T **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	VIA-T is de Hub voor innovatie en talentontwikkeling in de toekomstbestendige bebouwde en gebouwde leefomgeving om zo een bijdrage te leveren aan de brede welvaart in de regio. Concreet wil VIA-T een oplossing bieden voor kennisdeling, borging en daarmee ook talentontwikkeling die nodig is om een circulaire transitie in de gebouwde en bebouwde toekomstbestendige leefomgeving te realiseren.	Het Consortium, propositie en businessplan zijn uitgewerkt. Binnen deze hub zijn op gebied van innovatie en onderzoek, kennisdeling en talentontwikkeling en inspiratie diverse projecten in uitvoering, die bijdragen aan de regionale ambities en doelstellingen van de Regio Deal en Woondeal (de eerste 5000 circulaire woningen). The Economic Board is een belangrijke verbinder in dit proces, wij bewaken de samenhang en stimuleren de samenwerking.
Circulaire regio Arnhem Nijmegen **Rol:** aanjager en verbinder	Een consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie.	Met ondersteuning van The Economic Board is financiering verworven voor het programma, we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campushub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.
AI in openbare ruimte - Dar **Rol:** strategisch adviseur	Door AI in te zetten voor de verwerking van beelden die in de openbare ruimte worden verkregen, kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden veel beter worden gepland, waardoor de omgeving schoner en veiliger is, terwijl er minder km worden gereden (CO_2 uitstoot beperking) en minder manuren nodig zijn (handig met huidige arbeidsmarkt tekorten)	In 2023 is door verschillende partijen onderzoek gedaan naar hoe dit project ingestoken kan worden. Zo is met verschillende aanbieders van software gesproken, met de gemeente Nijmegen onderzoek gedaan naar de implicaties van privacy en met de Dar gekeken welke data beschikbaar of bruikbaar is. Ook is in 2023 een student van de Radboud Universiteit aan de slag gegaan bij de Dar, vanuit het mkb datalab.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
MKB Datalab **Rol:** verbinder en ambassadeur	Met de oprichting van het MKB Datalab Oost willen we in Oost-Nederland een bijdrage leveren aan het dichten van de kloof tussen wat de potentiële mogelijkheden zijn op het gebied van AI en data science voor de mkb'er en wat er door mkb'ers op dit moment al wordt toegepast.	In samenwerking met Radboud AI, een onderzoeks- en toepassingsprogramma van Radboudumc en Radboud Universiteit (RU) is het MKB Datalab in mei 2023 gelanceerd. The Economic Board was mede initiator van dit AI-datalab. Het lab ondersteunt mkb-ondernemers bij datagericht ondernemen. Studenten van de RU gaan aan de slag met data- en AI-vraagstukken van mkb-ondernemers. In februari 2023 is de workshop, 'AI for Business'-masterclasses en inspiratie-sessie georganiseerd voor mkb-bedrijven om kennis te maken met AI en wat het voor hen kan betekenen.
AI en economie **Rol:** verbinder en aanjager	De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. Hoe kunnen we AI meer inzetten voor onze (mkb) ondernemers? Kan AI onze ondernemers ondersteunen in oplossingen voor het tekort op de arbeidsmarkt, dat wil zeggen; kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel?	The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal kennisin-stellingen en ondernemers te onderzoeken of er van AI (Artificial Intelligence) economie gemaakt kan worden. Een eerste verkennende sessie heeft positieve reacties gegeven op de vraag of we economie kunnen maken van AI en welke maatregelen we kunnen nemen om ondernemerschap te stimuleren in ons ecosysteem.
Parel Award **Rol:** Initiatiefnemer en verbinder	Met de parel award onderscheidt The Economic Board organisaties uit de regio Arnhem-Nijmegen die een voorbeeld zijn voor anderen. Organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food. De Lifeport Parel Award gaat jaarlijks naar bedrijven en organisaties die zich onderscheiden door interessante innovaties of juist door hun beproefde bedrijfsprocessen. Impact door innovatie, dát is waar de Parels zich mee onderscheiden.	In 2023 hebben EKI- Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry uit Bemmel de Lifeport Parel Award ontvangen. Hiermee worden de inspanningen van deze ondernemers op het gebied van innovatie, duurzaamheid, food en human capital beloond. De prestaties van deze twee mooie bedrijven zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.
Lifeport Kaart **Rol:** initiatiefnemer, verbinder en projectleider	De interactieve Lifeport kaart (https://lifeport.nl/ontdek-lifeport/) is één online platform waarop alle bedrijven, organisaties en innovaties zichtbaar zijn, die actief zijn op het gebied van Energy, Heallth, Higthtech, AI, Food en slimme duurzaamheid.	De Lifeport kaart geeft een overzicht van meer dan 500 bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen. Begin 2023 is in samenwerking met Kiemt, Connectr en gemeente Arnhem een overzicht toegevoegd aan de interactieve kaart met alle innovaties op energiebebied in onze regio (https://kaart.lifeport.nl/maps/energy-innovations/). Daarnaast is er een aparte kaart opgezet met partijen in het semicon cluster, ofwel de chip industrie. Deze kaart wordt gebruikt om de eerder genoemde activiteiten rond de ontwikkeling van dit cluster te ondersteunen (https://kaart.lifeport.nl/maps/semicon-lifeport/).

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
Dag van de Ondernemer	De Dag van de Ondernemer, vrijdag 17 november 2023, is een initiatief van mkb-Nederland om respect en waardering te tonen aan ondernemers voor hun inzet en het belang van ondernemers te onderstrepen. Aandacht voor hun huidge economische situatie en meedenken met advies, geven de ondernemers perspectief en mogelijke oplossingen voor de toekomst.	The Economic Board is op de Dag van de Ondernemer bij een aantal ondernemers persoonlijk langsgegaan om aandacht te vragen voor én mee te denken in hun problematiek en hen verder te helpen in hun ondernemerschap.
Toekomstbestendige bedrijventerreinen **Rol:** aanjager en ambassadeur	Voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen ontwikkelen door te werken aan de toekomstbestendigheid (en daarmee aantrekkelijkheid)van deze terreinen. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Daarnaast wordt er ook gekeken naar vergroening en circulariteit.	Het project is in 2023 geselecteerd als dragend project binnen de Regio Deal. Het consortium heeft verder gewerkt aan de ontwikkeling van het project zodat dit in 2024 van start kan binnen de Regio Deal.
BANN **Rol:** verbinder en partner	Het Business Angel Netwerk Nijmegen, opgezet door Briskr, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank en The Economic Board, verbindt startups en scale-ups met investeerders. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.	In 2023 zijn er drie BANN-bijeenkomsten georganiseerd waar start- en scale-ups een pitch hebben gegeven. The Economic Board heeft hier een presentatie verzorgd.
Campus Nijmegen **Rol:** verbinder en partner	Het project Campus Nijmegen richt zich op het versterken van een aantrekkelijk vestigingsklimaat op de Nijmeegse campussen ten behoeve van de sterke clusters Health en Hightech. De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders.	In 2023 hebben de stakeholders een actie agenda opgesteld voor de komende jaren. Voor het behalen van de doelstellingen zoeken de stakeholders de samenwerking met regionale partijen zoals The Economic Board en de Groene Metropoolregio.
Financieringstafel **Rol:** aanjager	Start- en scale-ups en mkb's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, Oost NL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.	In het eerste pilot jaar 2023 zijn er zes aanvragen ingediend. Met deze publiek-private samenwerking maken we impact om innovaties te versnellen en zo te kunnen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek		
Human Capital Akkoord **Rol:** ambassadeur, programmamangement, verbinden en aanjagen	Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen: 1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden. 2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio. 3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.	In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met ca 35 partijen uit de regionale triple helix.Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in januari is de proces en voortgang gepresenteerd en in juli 2023 is een eerste aantal projecten van de werktafels gepresenteerd. De vijf projecten zijn in het najaar verder uitgewerkt (digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel). Voor het project Digitaal integraal met impact, werktafel LLO Health, is in het najaar een kwartiermaker gestart. Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het HCA. Dit advies is verder uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Ook de Arbeids-marktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.
Human Capital Akkoord: IT Challenge **Rol:** ambassadeur en verbinder	Méér jonge mensen interesseren voor een baan in de IT, zodat deze meer kiezen voor een studie die hiervoor opleidt. Hiermee het tekort aan IT-ers in de regio verkleinen	Een wedstrijd voor jongeren in de laatste 2 jaar van VO (alle niveau's) in de regio, waarbij ze vaardigheden moeten gebruiken die nodig zijn voor IT (breed, van softwaredevelopment tot embedded), waar zo'n honderd jongeren uit de regio aan mee doen en zo leren over vak dat ze kunnen kiezen. In 2023 is een consortium opgericht met diverse partijen.
Lifeport Welcome Center **Rol:** ambassadeur, aanjager en verbinder	Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in Nijmegen regelen.	Begin 2023 is de eerste officiële bezoeker welkom geheten bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Lifeport Welcome Center is een initiatief van The Economic Board en provincie Gelderland en gemeente Nijmegen vanuit de regionale wens meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio zijn er afgelopen jaar twee bijeen-komsten georganiseerd om insights en ervaringen delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 4 De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart		
Lifeport Scholarship **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport Scholarship is ontwikkeld voor studenten studerend aan een van de onderwijsinstellingen in de regio Arnhem-Nijmegen en afkomstig uit conflictgebieden. The Economic Board heeft het scholarship geïnitieerd om de studenten afkomstig uit crisisgebieden te helpen. De getroffen studenten worden geholpen met een bijdrage in de kosten voor levensonderhoud zodat zij hun studie kunnen voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.	Aan het begin van het nieuwe studiejaar (sept 2023) ontvingen de eerste vijf studenten een Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen met het Lifeport Scholarsh
JINC **Rol:** ambassadeur en verbinder	JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC jongeren van 8-16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board tondersteunt JINC met diverse projecten.	In maart heeft een aantal Boardleden meegedaan met de sollicitatietraining en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie overgedragen.
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lobby **Rol:** aanjager, verbinder en projectleider	Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. Belangrijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa.	Manifest nieuwe leden Provinciale staten, ontmoeting (kandidaat) Kamerleden, ontvangst ministers in de regio, European Week of Regions and Cities, broekzaknotitie t.b.v Tweede Kamerverkiezingen, Waterstoflobby, werkbezoeken en diverse netwerkgesprekken.
Waterstof Convenant **Rol:** aanjager en verbinder	Doel is om dit jaar een convenant aan het ministerie EZK en Gasunie aan te bieden, om ook daadwerkelijk een zijtak naar oost Nederland mogelijk te maken om waterstof te kunnen afnemen	Inmiddels werken we in Oost-Nederland samen met zes economic boards om het volume van afname van waterstof op de halen. We zijn op dit moment een plan van aanpak aan het afronden, waarna we met vele partijen OostNL, Think East, Gasunie, ministerie EZK, Provincie, GMR, VNO-NCW, ondernemers de inventarisatie gaan uitvoeren.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lifeport Regio Arnhem Nijmegen **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en te studeren. Lifeport is het innovatienetwerk van de regio Arnhem Nijmegen dat op het gebied van Health, Hightech, Food en Energy en de crossovers ertussen tot slimme oplossingen komt. Lifeport is een groene regio waar vele functies samenkomen. De gezamenlijke noemer, of het merk, waarmee de regio zich profileert: innoveren om een gezond en duurzaam leven mogelijk te maken voor iedereen.	In 2023 zijn er verschillende denktank sessies geweest met stakeholders uit de regio over de profilering van Lifeport. In het najaar is er gewerkt aan een nieuwe website voor Lifeport. Eveneens is er een visiedocument en een communicatieplan geschreven voor de profilering van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, welke in 2024 verder zal worden uitgerold.
Regio Deal **Rol:** partner, verbinder en aanjager	De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend door demissionair minister de Jonge. Deze Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een 'Gezonde groene groei' door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt. Deze Regio Deal zorgt ervoor dat wij vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren.	In 2023 heeft het Rijk toegezegd om een bijdrage te leveren aan de Regio Deal Arnhem Nijmegen; gezonde groene groei met een bijdrage van € 15 miljoen voor versterking van de brede welvaart in onze regio. Afgelopen jaar heeft The Economic Board samen met provincie Gelderand en de Groene Metropoolregio gewerkt aan de uitwerking van de Regio Deal. Tijdens een stakeholdersessie in maart hebben zo'n 100 betrokkenen gediscussieerd over een eerste aanzet voor prioritering, gebaseerd op het vooraf opgestelde beoordelingskader. Besproken is of projecten kunnen worden gebundeld, van andere financiering kunnen worden voorzien, of kunnen worden ingeperkt. Mogelijk dragende projecten zijn vervolgens door de projectpartners verder uitgewerkt om voor de Regio Deal in aanmerking te komen. The Economic Board heeft bij vele projecten een verbindende en adviserende rol gehad. De uiteindelijke selectie van projecten is gebaseerd op het beoordelingskader, dat bestaat uit een aantal technische eisen.
Newsroom Health & Hightech **Rol:** verbinden en partner	De Newsroom HHT geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Health & Hightech. Dit gebeurt door het ophalen van de nieuwswaardige verhalen en gebeurtenissen in het cluster, deze journalistiek te bewerken en vervolgens stelselmatig en consistent gericht uit te zetten naar relevante doelgroepen/media. Daarbij zijn de crossovers tussen enerzijds kennisinstellingen en bedrijven en anderzijds Health en Hightech interessant.	Na de eerste twee pilotjaren is een herijking gemaakt voor het vervolg van de Newsroom HHT. Er is gewerkt aan een herziene opzet met uitbreiding van partners. Vanwege wisselingen in het netwerk Health & Hightech is er in 2023 nog geen concreet vervolg gegeven aan de uitrol van de Newsroom.
Newsroom Energy **Rol:** verbinden en partner	De newsroom Energy wil een belangrijke bijdrage leveren om de regio als energy hotspot van Europa, met Arnhem als elektriciteitshoofdstad op de kaart te zetten. Op regionaal, nationaal (focus voor 2024) en internationaal (vanaf 2025) niveau door 'marketing by journalism'. De newsroom geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy.	De Newsroom Energy is in ontwikkeling. Op dit moment bestaat de newsroom Energy uit een samenwerking van communicatieprofessionlas van de verschillende bedrijven en instellingen die zich bezig houden met het thema Energy. De newsroom wil invulling en uitvoering gaan geven aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy en de profilering van de regio op deze thematiek.

Bijlage 2

De Board

Naar inhoudsopgave

Ahmed Marcouch

Burgemeester gemeente Arnhem, voorzitter The Economic Board

Ilko Bosman

Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen

John Brom

Wethouder gemeente Nijmegen, lid DB, voorzitter auditcommissie

Rens Buchwaldt

Raad van Bestuur van de Wageningen University & Research

Huub Hieltjes

Burgemeester gemeente Duiven

Sander Hulsebos

CEO van Hoogwegt Group, lid auditcommissie

Jan van Iersel

Voorzitter College van Bestuur Van Hall Larenstein University of Applied Sciences

Nermina Kundić

Wethouder gemeente Arnhem

Bertine Lahuis

Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc

Peter van Mulkom

Voorzitter College van Bestuur ROC Nijmegen

Bram Sieben

Directeur Corporate & Social Affairs Alliander

Jean Schreurs

Executive Director NXP Semiconductors Netherlands BV

Enny van de Velden

Voorzitter en CCO CCV Group, lid DB, vicevoorzitter The Economic Board

Rob Verhofstad

Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences, lid auditcommissie

René Verhulst

Burgemeester gemeente Ede, voorzitter Regio Foodvalley

Helga Witjes

Gedeputeerde provincie Gelderland

Daniël Wigboldus

Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, lid DB

d.d. 22 maart 2024

Jaarrekening Stichting Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2023

Naar inhoudsopgave

JAARREKENING 2023

STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

NIJMEGEN

I N H O U D S O P G A V E

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2023	pagina 6
2.	Staat van baten en lasten over 2023	pagina 8
3.	Kasstroomoverzicht 2023	pagina 9
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 10
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2023	pagina 12
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 15

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 21
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 21

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 5 maart 2024

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023 en de staat van baten en lasten over 2023 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Bij deze jaarrekening wordt door de externe accountant Reith & Ten Böhmer, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een controleverklaring verstrekt. Voor deze controleverklaring verwijzen wij naar de overige gegevens.

C. Algemeen

Bedrijfsgegevens
De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie
Per balansdatum wordt de directie gevoerd door de heer J. van Dellen.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Verschil
	€	%	€	%	€
Basisfinanciering GMR	704.383	48,2	704.383	48,2	0
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	6,8	100.000	6,8	0
Bijdragen in kind	440.674	30,2	440.674	30,2	0
Bijdragen cash	115.980	7,9	115.980	7,9	0
Project- en overige baten	98.042	6,7	100.000	11,6	-1.958
Totaal Baten	**1.459.079**	**99,87**	**1.461.037**	**100,0**	**-1.958**
Personeels- en salariskosten (* en #)	877.466	60,1	865.365	59,2	12.101
Huisvestingskosten (*)	96.099	6,6	94.060	6,4	2.039
Reiskosten	3.239	0,2	14.500	1,0	-11.261
Projectondersteuning (* en #)	231.263	15,8	235.980	16,2	-4.717
Communicatie / Media (*)	197.681	13,5	192.000	13,1	5.681
Advieskosten	14.813	1,0	12.500	0,9	2.313
Administratiekosten	13.985	1,0	15.000	1,0	-1.015
Afschrijvingskosten	4.525	0,3	6.000	0,4	-1.475
Kantoorkosten	23.986	1,6	24.500	1,7	-514
Onvoorzien	0	0,0	1.132	0,1	-1.132
Totaal Lasten	**1.463.057**	**100,3**	**1.461.037**	**100,0**	**2.020**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-0,3**	**0**	**0,0**	**-3.978**

*De met een * gemarkeerde posten bevatten een in kind bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).*

De met een # gemarkeerde posten bevatten een partner bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).

Toelichting substantiële afwijkingen gerealiseerd ten opzichte van begroot:

Reiskosten:
De km-vergoeding wordt vanaf januari 2023 via de salarisadministratie uitbetaald en niet meer via de post reiskosten. Hierdoor ontstaat in de post personeels- en salariskosten een overschrijding van het oorspronkelijke begrote bedrag.

Projectondersteuning:
De kosten voor het project "Human Capital Akkoord" zijn opgenomen onder deze post.
Dit betreft een separaat project gefinancierd buiten de reguliere basisfinanciering om. Dit project is begin 2022 van start gegaan. Lasten 2023 bedragen circa € 45.000 t.o.v. nihil begroot.
Daarnaast is er voor het project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen", wat buiten de reguliere basisfinanciering valt, een bedrag begroot van € 100.000. Vanwege de verdeling van de lasten over de looptijd van het project, 1 juli 2023 t/m 30 juni 2024, is in 2023 een bedrag van € 50.000 opgenomen als lasten. Hier is bij de initiële begroting geen rekening mee gehouden.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

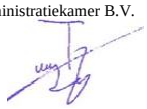

De heer A.W.N. Wijers

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2023
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**11.503**	**14.699**
Vlottende activa		
Overige vorderingen	23.076	10.641
	23.076	**10.641**
Liquide middelen	**181.175**	**122.892**
Totaal	**215.754**	**148.232**

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	-9.385	-5.407
	40.615	**44.593**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	42.272	42.455
Belastingen	15.228	13.754
Overige schulden	117.639	47.430
	175.139	**103.639**
Totaal	**215.754**	**148.232**

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	100.000
Bijdragen in kind	440.674	398.216
Bijdragen cash	115.980	0
Project- en overige baten	98.042	41.667
Totaal Baten	**1.459.079**	**1.238.820**
Personeels- en salariskosten	877.466	734.894
Huisvestingskosten	96.099	92.868
Reiskosten	3.239	4.777
Projectondersteuning	231.263	224.847
Communicatie/Media	197.681	197.422
Advieskosten	14.813	15.479
Administratiekosten	13.985	14.971
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten	23.986	23.734
Onvoorzien	0	0
Totaal Lasten	**1.463.057**	**1.314.192**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-75.372**

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2023	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-3.978	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	4.525	
Veranderingen in het werkkapitaal		
Mutatie vorderingen	-12.435	
Mutatie kortlopende schulden	71.500	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		59.612
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa		-1.329
		58.283

Samenstelling geldmiddelen

	2023	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	122.892	
Mutatie liquide middelen boekjaar	58.283	
Geldmiddelen per 31 december		181.175

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is statutair gevestigd te Nijmegen en feitelijk gevestigd op Toernooiveld 300, 6525 EC te Nijmegen. De stichting is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992.

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstelleingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, Na balansdatum is bekend geworden dat veertien van de achttien regiogemeenten via de inwonersbijdrage zullen blijven bijdragen aan de basisfinanciering van The Economic Board. De bijdrage van de gemeenten zal in 2024 uit komen op € 711.810.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waarde-verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de stichting krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en - verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2023
Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De voorgestelde bestemming is opgenomen onder de toelichting op de balans.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	14.699	18.514
Investeringen	1.329	1.385
Afschrijving (-)	4.525	5.200
Stand 31 december	11.503	14.699

De materiële vaste activa betreft inventaris. Er wordt voor de inventaris geen restwaarde gehanteerd.

Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	585	575
Waarborg	225	225
Subsidie Provincie Gelderland	15.000	0
Overige vorderingen	7.266	9.841
	23.076	10.641

Liquide middelen		
Rabobank The Economic Board	119.193	72.892
Rabobank Lifeport Scholarship	11.982	0
Rabobank spaarrekening The Economic Board	50.000	50.000
	181.175	122.892

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	0	0
Stand 31 december	50.000	50.000
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	-5.407	69.965
Resultaat boekjaar	-3.978	-75.372
Stand 31 december	-9.385	-5.407
Crediteuren		
Crediteuren	42.272	42.455
	42.272	42.455
Belastingen		
Loonheffingen	15.228	13.754
	15.228	13.754
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	21.921	14.820
Nettolonen	2.008	87
Overige te betalen kosten	1.600	5.023
Rabobank Creditcard	110	0
Vooruitontvangen project "Human Capital Akkoord"	0	27.500
Vooruitontvangen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	30.000	0
Nog te betalen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Nog te betalen "Lifeport Scholarship"	12.000	0
	117.639	47.430

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De stichting heeft per 15 april 2019 een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van een kantoor- en bedrijfsruimte. De huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 93.973,80 exclusief btw. Er is sprake van onbelaste huur. De looptijd van de verplichting loopt tot en met 31 augustus 2024. Opzegging kan gebeuren met inachtneming van een termijn van drie maanden.

De stichting heeft in 2022 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen ten behoeve van het ontwikkelen van een programma om te komen tot een Human Capital Akkoord regio Arnhem–Nijmegen. Een akkoord waarbij helixpartners zich committeren en bijdragen aan te formuleren doelen, werkwijze, projecten en financiering voor de komende 4 jaar voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt en voor het oplossen van tekortsectoren zoals techniek, bouw, energietransitie en zorg. Voor het Akkoord dient zowel bestuurlijk als uitvoerend draagvlak en commitment te worden bereikt. Het project loopt van 1 april 2022 tot en met 1 oktober 2023. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 75.000. 80% hiervan zijnde € 60.000 is als voorschot uitgekeerd in 2022. Het restant voorschot van 20% zijnde € 15.000 wordt uitgekeerd in 2024. Via de Groene Metropoolregio is voor dit project in 2022 een éénmalige bijdrage ontvangen van € 10.000. Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

De stichting heeft in 2023 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen voor aanjaag- en versnellingsmiddelen t.b.v. de regionale economische ontwikkeling van The Economic Board. Dit betreft een bijdrage voor de strategische agenda van The Economic Board, die door triple helix advies de meerwaarde en de impact vergroot in de regio. Het project loopt van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 100.000. 80% hiervan zijnde € 80.000 is als voorschot uitgekeerd in 2023.
Het restant voorschot van 20% zijnde € 20.000 wordt uitgekeerd in 2024.
Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR		
Subsidie gemeenten	704.383	698.937
	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland		
Subsidie Provincie Gelderland	100.000	100.000
	100.000	100.000
Bijdragen in kind		
Radboud Universiteit	49.416	50.000
KplusV	13.842	34.122
Buro Kantelaar	7.865	59.145
Gemeente Nijmegen	56.628	51.183
Radboudumc	56.628	34.122
Google Grants	120.000	120.000
HAN - University of Applied Sciences	12.584	49.644
De Droomfabriek	15.101	0
EnergieMarke	53.240	0
Diverse strategen	55.370	0
	440.674	398.216
Bijdragen cash		
HAN - University of Applied Sciences	50.000	0
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	10.980	0
CCV Nederland	50.000	0
NXP Semiconductors Nederland	5.000	0
	115.980	0
Project- en overige baten		
Subsidie Provincie Gelderland project "Human Capital Akkoord"	37.500	37.500
Subsidie Provincie Gelderland project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Bijdrage GMR project "Human Capital Akkoord"	5.000	5.000
Terugbetaling subsidie gemeenten	0	-908
Overige baten	5.542	75
	98.042	41.667

	2023	2022
	€	€
Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	431.639	435.920
Voorziening vakantiegeld	34.078	22.953
Sociale verzekeringen	76.314	54.526
Pensioenpremie	15.527	3.528
Ziekengeldverzekering	17.990	13.711
Reiskostenvergoedingen	6.752	4.138
Onkostenvergoedingen	3.600	1.200
Werkkostenregeling vrije ruimte	6.229	6.423
Scholingskosten	1.835	9.509
Overige personeelskosten	1.264	4.414
	595.228	556.322
Loonkosten (in kind, *)	271.258	178.572
Bijdragen partners (cash, #)	10.980	0
	877.466	734.894

KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, EnergieMarke, De Droomfabriek en HAN - University of Applied Sciences hebben in 2023 strategen ter beschikking gesteld voor de clusters en opgaven van The Economic Board. Daarnaast hebben diverse strategen hun expertise ter beschikking gesteld voor de opgaven van The Economic Board.

De Groene Metropoolregio heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere uitwerking van het Human Capital Akkoord.

Huisvestingskosten		
Huur	44.558	40.222
Parkeerkosten	2.125	2.446
Overige huisvestingskosten	0	200
	46.683	42.868
Huur (in kind, *)	49.416	50.000
	96.099	92.868

De Radboud Universiteit heeft in 2023 een in kind bijdrage geleverd aan de huur van de kantoorruimte van The Economic Board.

Reiskosten		
Declaratie zakelijke kilometers	0	1.844
Reis- en verblijfkosten	3.239	2.933
	3.239	4.777

	2023	2022
	€	€
Projectondersteuning		
Projectstimulering	16.368	59.541
Events	8.473	27.500
Project Regio Deal	5.966	48.086
Kosten project "Human Capital Akkoord"	45.456	40.076
Kosten project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
	126.263	175.203
Lifeport Welcome Center (in kind, *)	0	49.644
Lifeport Welcome Center (cash, #)	50.000	0
Lifeport Scholarship (cash, #)	55.000	0
	231.263	224.847

De HAN - University of Applied Sciences heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere ontwikkeling van het Lifeport Welcome Center in Nijmegen.

CCV Nederland en NXP Semiconductors Nederland hebben in 2023 een cash bijdrage geleverd aan het Lifeport Scholarship, een beurs voor bijdrage in het levensonderhoud voor studenten uit conflictgebieden.

Communicatie/Media		
Abonnementen en contributies – Print / digitaal	277	1.255
Abonnementen en contributies – Tools	4.219	11.931
Vertalingen	1.464	165
Website – Techniek	16.790	11.213
Website – Content	27.788	26.957
Events	4.048	3.070
Advertentie- en reclame-uitgaven	11.313	11.852
Vormgeving	1.209	2.466
Corporate	4.704	4.054
Campagnes	5.869	4.459
	77.681	77.422
Campagnes Googel Grants (in kind, *)	120.000	120.000
	197.681	197.422

Het Google Grants Fund stelt (in kind) online advertentiebudget ter beschikking aan organisaties met een ANBI status. Dit budget wordt aangewend om de vindbaarheid van de website te vergroten. De in kind bijdrage van € 120.000 is in 2023 volledig ter beschikking gesteld aan het Lifeport Welcome Center.

	2023	2022
	€	€
Advieskosten		
Accountant- en notariskosten	8.836	12.606
Advieskosten	5.977	2.873
	14.813	15.479
Administratiekosten		
Administratiekosten	12.168	13.515
Salarisadministratie	1.817	1.456
	13.985	14.971
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	5.490	1.523
Internet en automatiseringskosten	12.037	13.682
Telefoon	348	1.355
Verzekeringen	2.328	2.299
Kleine aanschaffingen	60	30
Contributies en abonnementen	0	8
Representatiekosten	3.138	3.787
Rente en bankkosten	565	893
Overige kantoorkosten	20	157
	23.986	23.734
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	0	0

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2023 6,92 fte werkzaam (2022: 5,69 fte). Deze fte is verdeeld over 8 medewerkers.
De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2023 aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT)

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, 22 maart 2024

Directeur:	De heer J. van Dellen

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	De heer A. Marcouch
Vicevoorzitter:	Mevrouw H. van de Velden
Voorzitter financiële auditcommissie:	De heer J.A.R. Brom
Lid dagelijks bestuur:	De heer D. H. J. Wigboldus

Algemeen bestuur:

Bestuurder:	De heer I. P. Bosman
Bestuurder:	De heer L. A. C. Buchwaldt
Bestuurder:	De heer H.B. Hieltjes
Bestuurder:	De heer S. C. Hulsebos
Bestuurder:	De heer J. van Iersel
Bestuurder:	Mevrouw N. Kundić
Bestuurder:	Mevrouw B. E. Lahuis
Bestuurder:	De heer P. A. A. van Mulkom
Bestuurder:	De heer J. A. W. Schreurs
Bestuurder:	De heer B. Sieben

Bestuurder:	De heer L. J. M. Verhofstad
Bestuurder:	De heer L. J. Verhulst
Bestuurder:	Mevrouw H. W. M. Witjes

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar.

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC NIJMEGEN
T +31 (0) 85 040 9980
E bureau@theeconomicboard.com

theeconomicboard.com / lifeport.nl

Jaarverslag en jaarrekening 2023

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

2023 in vogelvlucht

Regio Deal
'Gezonde groene groei'
Bijdrage € 15 miljoen Rijk,
6 programmalijnen,
25 projecten € 30 miljoen cofinanciering

Human Capital Akkoord
'Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt', ondertekening door de initiatiefnemers Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en The Economic Board met de arbeidsmarktregio's en ca 35 partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en organisaties)

Lifeport Scholarship
heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.

9 studenten hebben een Scholarship bijdrage ontvangen

Communicatie
Twee nieuwe websites gelanceerd:
- theeconomicboard.com
- Lifeport.nl

Europese samenwerking
EU Brussel, Duisburg, Business Metropool Ruhr

Bezoek van ministers aan de regio
Adriaansens, de Jonge, Dijkgraaf, Kaag

The Economic Board werkt momenteel met haar partners aan een portefeuille met programma's en projecten met een grote potentiele bijdrage aan de Brede Welvaart in onze regio:
- meer dan 15.000 nieuwe banen
- meer dan 200 nieuwe ondernemingen
- meer dan €1,7 mrd economische waarde en investeringen

Naar inhoudsopgave

Voorwoord

We hebben afgelopen jaar hard gewerkt aan de versterking van de brede welvaart in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Een jaar waarin we samen met de regio, de provincie en het Rijk de Regio Deal 'Gezonde groene groei' hebben getekend, met onze kennisinstellingen en ondernemers een Lifeport Scholarship hebben geïnitieerd en met vele partners uit de triple helix een Human Capital Akkoord hebben getekend.

Onze programma's, projecten en activiteiten weergegeven in dit jaarverslag bouwen verder op het Bestuursakkoord van de provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board, vanuit het brede netwerk van overheden, kennisinstellingen en bedrijven.

De clusters Energy, Health, Hightech met cross-over Food zijn leidend in onze regio op het gebied van innovatie, technologie en ondernemerschap, met inzet die bijdraagt aan de welvaart en welzijn van onze inwoners. Ook in 2023 was de inzet op nieuwe technologie innovaties voor maatschappelijke vraagstukken een belangrijke inzet. Op deze manier dragen we bij aan het vinden van oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen in heel Nederland, alsook in het buitenland.

Maar net als vorig jaar vraagt de actualiteit daarbinnen om een aantal aandachtspunten die het verdienen om apart te worden uitgelicht. We hebben te maken met een uiterst krappe arbeidsmarkt, energiezekerheid en netcongestie, het door ontwikkelen van de sociaal maatschappelijke uitdagingen en het stimuleren van private betrokkenheid bij en investeringen in publieke activiteiten.

Eén van de meest urgente aandachtspunten is het elektriciteitsnet. De transitie van fossiele naar hernieuwbare energie moet worden gemaakt, maar de realiteit is dat de elektriciteitsnetwerken hun maximale capaciteit hebben bereikt. Dat vormt een directe belemmering voor werken, wonen en mobiliteit. Investeringen in energie-infrastructuur hebben de hoogste prioriteit. Voor de uitbreiding en verduurzaming van bedrijventerreinen en de woningbouw opgave is het noodzakelijk om het elektriciteitsnet versneld te verzwaren, extra technici op te leiden en aan te trekken, lokale energy hubs te realiseren die bedrijventerreinen minder afhankelijk maken van het energienet en duurzaam opgewekte energie efficiënter te gebruiken en te besparen.

In de clusters blijven onze ondernemers, van startup, scale up, mkb of koploper, een belangrijke rol vervullen in innovaties en de benodigde transities. Kennisinstellingen die een belangrijke bijdragen leveren aan omscholingstrajecten van 'krimpberoepen' naar technische functies, digitale programma's voor mkb'ers, maar ook financiële partners die mee blijven denken met financieringsmogelijkheden voor mkb, startups en groeibedrijven. Tevens is de inzet van AI (Artificial Intelligence) vanuit de onderwijs- en kennisinstellingen cruciaal om tot oplossingen te komen in de netcongestie, gezondheidszorg, maar ook in het tekort van de arbeidsmarkt.

Alleen door samen te werken kunnen we tot oplossingen komen. Onze rol als initiator, aanjager, verbinder, regisseur, projectleider of hulpmotor blijft hierbij van groot belang.

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Naar inhoudsopgave

Inhoudsopgave

2023 in vogelvlucht 2

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1
Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport 5

Hoofdstuk 2
Opgaven en activiteiten 6

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen 6
2.2 Talent 16
2.3 Regionale welvaart en welzijn 19

Tijdlijn 25

Hoofdstuk 3
Organisatie & Financiën 27

3.1 Organisatie 27
3.2 Financiën 29
Jaarrekening incl. accountantsverklaring 43

Bijlage 1
Overzicht activiteiten met doelstellingen en resultaten 31

Bijlage 2
De Board 41

Hoofdstuk 1

Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport

Samenwerking in de regio

The Economic Board werkt samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (samenwerking van de 18 gemeenten van de regio), provincie Gelderland, kennisinstellingen, overheden en ondernemers in de regio. Daarnaast werkt zij samen met verschillende uitvoeringsorganisaties die de strategie omzetten in uitvoering. Bijvoorbeeld Connectr voor de energie-transitie, Briskr voor Health & Hightech, Noviotech campus is innovatie-campus voor Health & Hightech en Kiemt en Lifeport@ (voorheen RvN@) zijn de partners voor energie en circulariteit. Maar ook Oost NL en Think East Netherlands zijn belangrijke partners in het ecosysteem voor grootschalige investeringen in gebiedsontwikkeling of doorbraak van innovaties en transities. Daarnaast zijn samenwerkingen met onze collega economic boards van belang voor een gezamenlijke lobby voor waterstof, maar ook met Economic Board Foodvalley om wederzijdse uitdagingen in reductie van CO2 of circulaire economie uit te wisselen.

Activiteiten en speerpunten 2023

Zoals in het jaarplan 2023 aangekondigd waren de activiteiten speerpunten van 2023: de Regio Deal, Lifeport, funding en de clusters, programma's en projecten. Deze programma's, projecten en activiteiten zijn in lijn met het strategisch plan 2020-2025 van The Economic Board en worden samen met overige activiteiten in deze verantwoording weergegeven in de drie vastgestelde hoofdlijnen met daaronder de vijf gedefinieerde opgaven:

1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1 Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

2 Talent

Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans

3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart

Opgave 5 Instrumenten voor publiek-private ecosystemen

In dit deel, tot en met pagina 24, geven we per opgave een samenvattende beschrijving van de activiteiten waar The Economic Board afgelopen jaar aan heeft bijgedragen. We lichten dit toe aan de hand van voorbeelden van activiteiten. Een totaaloverzicht van alle activiteiten met doelstellingen, onze rollen en resultaten is weergegeven in Bijlage 1.

Hoofdstuk 2

Opgaven en activiteiten

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1

Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen ontwikkelt meerjarige publiek-private programma's die zich op het snijvlak van (sleutel) technologieën en/of markten bevinden met als doel bij te dragen aan maatschappelijke opgaven. Het benutten van economische kansen gaat hand in hand met het werken aan maatschappelijke thema's en nieuwe sleuteltechnologieën. De regio Arnhem-Nijmegen biedt door haar enorme innovatiekracht en ecosystemen de mogelijkheid om maatschappelijke opgaven en kansen in de regio te versterken. We richten ons op de clusters, passend binnen het DNA van de regio, Energy, Health, Hightech, Food en de belangrijke speerpunten Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt en AI. De clusters Energy, Health en Hightech met de speerpunten Slimme Duurzaamheid en AI worden in paragraaf 2.1 verder beschreven.

"Innovatie vraagt om keuzes durven maken. In de regio Arnhem-Nijmegen is de focus gelegd op de sectoren Energy, Health, Hightech en Food. Hier zijn prachtige bedrijven en instellingen die sterk zijn op deze thema's. Er zijn ecosystemen gerealiseerd zodat deze bedrijven en instellingen zich verder kunnen versterken. Voor een aantal grote transities kunnen we zo een voorbeeld zijn voor heel Nederland. Denk aan innovatieve oplossingen voor de energietransitie, de gezondheidszorg, de chip en AI innovaties, oplossingen voor een schoner milieu met CO2reductie, gezonde levenstijl en voeding voor een langer en gezonder leven.

De samenwerking van overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven in deze regio, heeft de kracht om bij te dragen aan deze maatschappelijke uitdagingen. Deze samenwerking in de regio is essentieel om een voorbeeld regio voor de Nederland te zijn."

Helga Witjes
Lid The Economic Board en gedeputeerde Economie en Innovatie

Energy

Het energie- en klimaatbeleid in Nederland bevindt zich in een cruciale fase van uitvoering en de urgentie is hoog. Nederland staat voor een grote opgave in de energietransitie.

De regio Arnhem-Nijmegen ondervindt – net als de rest van Nederland – enorme hinder van het tekort aan netcapaciteit. Duurzame opwek met zonneparken en windmolens en een sterke groei in gebruik van elektriciteit door industrie en vervoer vragen om oplossingen voor de netcongestie. Dat levert een van de grootste uitdagingen op voor het slagen van de energietransitie.

Hoe zorgen we ervoor dat er genoeg schone energie beschikbaar is voor huishoudens, bedrijven en de accu van onze auto? Energiezekerheid is van het grootste belang voor bedrijven en huishoudens. In de regio Arnhem-Nijmegen lopen inmiddels vele projecten om te onderzoeken hoe je duurzaam opgewekte energie efficiënt kan opslaan en verdelen. We zetten in op ontwikkelingen zoals batterijtechnologie, waterstof en slimme warmtenetten. Beschikbaarheid van voldoende energie is een absolute vestigingsvoorwaarde voor bedrijven.

Arnhems Buiten

Doel

Werklocatie Arnhems Buiten is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL) en moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Het gebied wordt verder ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en versnelling van de energietransitie. Gedacht wordt aan een campus, waarbij samenwerking in de triple helix-- overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen - elkaar versterkt. Bekeken wordt of digitalisering binnen de energiesector een plek kan krijgen in deze ontwikkeling. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio Arnhem-Nijmegen nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaat neutrale energie.

Resultaat

The Economic Board heeft de afgelopen maanden met de ontwikkelaar, Oost NL en de gemeente Arnhem als adviseur opgetreden voor een strategische invulling en om de Hotspot Energy in en rondom Arnhem te verstevigen. Een eerste investeerder Hyosung, Zuid-Koreaans energiereus, heeft inmiddels een contract getekend om 60mio te investeren in dit gebied.

Smart Energy Hubs

Doel

Nederland zit midden in een energietransitie. Energie uit fossiele brandstoffen maakt plaats voor energie uit hernieuwbare bronnen, zoals water, wind en zon. Onze energienetwerken kunnen de energie-transitie niet aan. Terwijl energiezekerheid van het grootste belang is voor bedrijven en huishoudens. Om dit probleem te tackelen zijn in Oost-Nederland living labs opgezet. Dit gebeurt in zogenoemde Smart Energy Hubs. In regio Lifeport wordt op drie bedrijventerreinen Smart Energy Hubs gerealiseerd, te weten Innofase in Duiven, TPN-West in Nijmegen/Beuningen en Brickvalley in de omgeving Lingewaard en Zevenaar. Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.

Resultaat

Vanwege het enorme belang van de versnelling van de energie-transitie bundelen diverse bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen hun krachten. Onderzoek en onderwijs zullen in samenwerking met bedrijven en de overheid de innovatie naar een duurzame en slimme energiemix verder moeten ontwikkelen. Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Door de Smart Energy Hub ontwikkeling in Lifeport aan te jagen en te versnellen sluiten we aan bij de propositie van Oost-Nederland om als living lab voor slimme decentrale energiesystemen te fungeren. Afgelopen jaar is naast TPN-West ook met de bedrijfsterreinen IJsseloord en Nieuwe Haven in Arnhem een Green Deal getekend. Dit is het startschot voor concrete acties om deze bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Samen staan bedrijfsleven, onderwijs en overheid voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen. De meeste bedrijven hebben er voor getekend om hier een Smart Energy Hub (SEH) te maken, om met elkaar de aansluitcapaciteit uit te wisselen. De behoefte aan een aanpak op bedrijfsterreinen is groot, sinds door netcongestie er geen stroom meer geleverd kan worden en er geen bedrijfsuitbreidingen meer gehonoreerd kunnen worden.

In Living Lab SEH Oost-Nederland wordt gewerkt aan blauwdrukken waardoor straks de opschaling naar andere bedrijventerreinen sneller gaat. Afgelopen jaar is door The Economic Board met VNO-NCW en Oost NL verder ingestoken in een lobby richting Den Haag en Europa voor het belang én de financiering van de Smart Energy Hubs.

“Door de snelle verduurzaming, de groeiende economie, de digitalisering van de samenleving en de woning- en bedrijfsterreinen-opgave groeit de vraag naar elektriciteit explosief. De ontwikkelingen gaan sneller dan de netbeheerder de netten kan versterken en daardoor raakt het net op steeds meer plekken ‘vol’. Zo ook in Gelderland. Goede samenwerking tussen netbeheerders, overheden, kennisinstellingen, marktpartijen en alle energie gebruiker is hierin essentieel, omdat toegang tot energie vraagt om nog snellere opschaling in de uitvoering en we alleen samen zorgen dat flexibel energiegebruik en energiebesparing centrale thema’s worden voor de komende jaren. Hiermee laten we zien dat onze regio kan bijdragen aan de oplossingen die er zijn voor de energietransitie”

Bram Sieben
Directeur Corporate & Social Affairs bij Alliander en Lid The Economic Board

Health & Hightech

Health en Hightech zijn twee belangrijke economische clusters voor de regio die kunnen bijdragen aan een brede maatschappelijke welvaart. In Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is de gezondheidszorg de grootste werkgever. Eén op de vier werknemers is werkzaam in de gezondheidszorg en zorg gerelateerde beroepen (in Nederland is dit één op de zes).

De topsectoren Health & Hightech zijn niet alleen voor de werkgelegenheid cruciaal, maar zorgen ook dat de transities in de gezondheidszorg worden versneld en dat nieuwe technologieën de kwaliteit van de zorg vergroten. De uitdagingen in de zorg zijn organisatie overstijgend; waarbij intensieve samenwerking nodig is voor systeemverandering. Vanaf 2030 is het beleid erop gericht dat 50% van de zorg meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in de zorginstelling) georganiseerd gaat worden. Naast de technologische uitdagingen zal met name het zorgverleningsconcept hierbij ingrijpend moeten worden gewijzigd. Daarnaast zal er in het kader van de preventie meer samenhang moeten worden aangebracht tussen de woonruimte van de inwoner, zijn werk en persoonlijke gezondheidssituatie. In dat kader zijn wij op zoek naar een nieuw systeem waar zorg duurzaam wordt ingericht in de leefomgeving van de inwoner en waarbij gezond zijn én blijven net zo belangrijk is als goede zorg.

De regio heeft sterke posities in Digital Health en Neuro Science met het Donders Instituut (gezamenlijk Instituut van Radboudumc en Radboud Universiteit), AI, Drug Discovery & Development en in de semicon sector (dit omvat zowel chipproductie, apparatuur als de packaging van chips).

Digital Health Challenge Lab

Doel

Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat mensen langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.

Resultaat

Briskr is projectleider van dit project dat in de Regio Deal is opgenomen. Afgelopen half jaar is in gezamenlijkheid met de consortiumpartners het projectidee nader uitgewerkt waardoor het als een dragend project binnen de Regio Deal is aangemerkt.

Campusontwikkeling

Doel

De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders. Hiermee leveren de campuslocaties een bijdrage aan het ondersteunen en faciliteren van (de groei van) innovatieve ondernemers, het vergroten van de maatschappelijke impact van innovaties en het vasthouden en aantrekken van talent. In de regio Arnhem-Nijmegen denken we mee met een aantal campusontwikkelingen. In en rond Nijmegen wordt meegedacht met de campussen die zich richten op de clusters Health en Hightech. Arnhems Buiten is eerder reeds genoemd. Daarnaast zijn er ruimtelijke ontwikkelingen bij de gemeente Overbetuwe (in relatie tot Rijnstate Elst) en Van Hall Larenstein voor het realiseren van werklocaties voor starters en scale-up ondernemers.

Resultaat

Potentiële investeerders, nationale en internationale organisaties hebben in 2023 regelmatig onder leiding van Oost NL en in gezamenlijkheid met The Economic Board diverse regionale campussen bezocht. The Economic Board heeft afgelopen jaar als strategisch adviseur bijgedragen aan de initiatieven: Campus Nijmegen, Health Campus Elst (relatie Rijnstate poli Zuid), Ontwikkeling Noviotech Campus, Arnhems Buiten, Energy Arnhem (IPKW, HAN, Arhems Buiten, Hyster Yale in Nijmegen). Ook heeft zij in gezamenlijkheid met Oost NL de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency) rondgeleid op Noviotech Campus en de campussen Radboudumc en Radboud Universiteit.

“De uitdagingen in de zorg zijn complex en organisatie overstijgend. We zullen ons met elkaar moeten richten op gezondheid én voorkomen van ziekten in plaats van alleen op de zorg. Serieus inzetten op preventie betekent de leefomgeving anders inrichten wat betreft wonen, werken, vrije tijd en voeding. Met onze huidige kennis op het gebied van menselijk gedrag, sociale behoeften, medische zorg en met technologie als hulpmiddel moet het mogelijk zijn dergelijke stappen ten goede praktisch te organiseren. Samen verder bouwen aan de meest innovatieve zorgregio voor een gezond en duurzaam leven.”

Bertine Lahuis
Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc en Lid The Economic Board

Slimme Duurzaamheid

Lifeport Circular Lab

Doel

Lifeport Circular Lab is de coalitie voor kennisdeling en bevordering van innovaties in circulaire verstedelijking, klimaatadaptatie en circulaire economie en leefomgeving. Lifeport Circular Lab jaagt leerprojecten en leeromgevingen aan voor de professional van de toekomst en legt structurele verbindingen tussen kennis en onderwijs, ondernemerschap en de overheid.

Resultaat

De helixgroep Slimme Duurzaamheid, met 10 regionale partners uit de triple helix, is afgelopen jaar maandelijks bijeengekomen om te werken aan de drie hubs van het Lifeport Circular Lab. Er zijn strategische acties besproken om de ecosystemen rond klimaatadaptatie, toekomstbestendig bouwen en circulaire economie te versterken. Binnen de 3 hubs is gewerkt aan verschillende projecten:

Klimaatadaptatie

Soil Valley: Dit consortium met onder meer Royal Eijkelkamp en Kiemt werkt aan een campus waar ondernemers, startups, onderzoeksinstellingen, onderwijs en overheden samenwerken aan de uitdagingen rond bodem en water. The Economic Board adviseert het consortium, bijvoorbeeld over draagvlak in de regio door betrekken van regionale pilotlocaties in Berg en Dal en de Liemers. Zij agendeerde het thema door een presentatie bij de Board en het betrekken van Boardleden en agendeerde thema bij provincie en kennisinstellingen.

Lifeport Cool Lab: In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken gemeenten samen met regionale opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies, en de effecten van participatietrajecten bij deze interventies. The Economic Board adviseert het consortium, onder meer door het leggen van verbindingen met andere gerelateerde projecten, door meelezen op de aanvraag voor de Regio Deal en door het betrekken van (financiële) partners in het consortium.

Toekomstig-bestendig bouwen

Doel

Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen. The Economic Board fungeert als verbinder. Daarnaast draagt zij bij aan een actieve lobby richting het Rijk om maatregelen mogelijk te maken die conceptueel en circulair bouwen bevorderen.

Resultaat

In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door het stimuleren van de samenwerking met belangrijke partners, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.

Circulaire Economie
Doel

Circulaire Regio Arnhem Nijmegen: dit consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie. De Circulaire Raad Rijk van Nijmegen, die circulaire projecten aanjaagt is onderdeel van deze sterke triple-helix samenwerking, werkt tevens aan realisatie van een leerstoel Circulaire Business Ecosystems. The Economic Board ondersteunt de samenwerking bij het verwerven van financiering voor het programma (bijvoorbeeld via de Regio Deal), we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campus hub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.

Resultaat

In Arnhem is een Circulaire Raad in oprichting. The Economic Board adviseert over verbinding en versteking van het ecosysteem.

Doel

Circulaire en duurzame bedrijventerreinen

Resultaat

The Economic Board was mede-initiatiefnemer bij de Green Deal TPN-West. Zij heeft de bedrijvenvereniging inhoudelijk ondersteund bij het voorbereiden van de Green Deal welke eind januari 2023 door alle partners is ondertekend. Deze vorm van “bedrijventerreinen-samenwerking” kan interessant zijn voor andere bedrijventerreinen om ook daar verder te verduurzamen. The Economic Board agendeert de regionale bedrijventerreinen NTC, TPN-West en IPKW bij diverse landelijke ontwikkelingen, zoals groeifonds “Werklandschappen van de toekomst” en IVN Groene Bedrijventerreinen.

“Klimaatverandering heeft een grote invloed op de waterstanden in onze regio. Dat geldt niet alleen voor een teveel aan water maar ook voor tekorten. Klimaatverandering is een belangrijke oorzaak van waterschaarste. Het klimaat verandert, het wordt steeds warmer, en dat merken we ook in de stedelijke openbare ruimte. Om verkoeling te brengen voor de bewoners is actie nodig. In het Lifeport Cool Lab onderzoeken gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes daarvoor het meest geschikt zijn. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.”

Jan van Iersel
Voorzitter College van Bestuur Hogeschool Van Hall Larenstein en Lid The Economic Board

ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

Een onderdeel van een goed vestigingsklimaat is investeren in technologie. De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. De regio huisvest volop goed geschoolde werknemers, excellente kennis en bedrijven die AI toepassen. In de regio Arnhem-Nijmegen vindt veel AI-onderzoek plaats, onder meer bij zeven faculteiten op de Radboud Universiteit, waar men al meer dan 30 jaar met AI bezig is, het Radboudumc en het Donders Institute for Brain and Cognition, dat baanbrekend onderzoek in neurotechnologie verricht. Ook is een groot aantal innovatiecentra voor kunstmatige intelligentie vertegenwoordigd, de zogenaamde ICAI-labs (Innovation Centre for Artificial Intelligence). En tenslotte is een toenemend aantal AI-gerelateerde bedrijven met toepassingen actief.

De technologie stelt computers en systemen in staat om te analyseren, te leren en zelfs te creëren. Maar AI is ook zoveel meer. We kunnen bijvoorbeeld met deze techniek kanker sneller en scherper diagnosticeren, medicijnen en materialen sneller en beter ontwikkelen, het ontwerpen van het meest geschikte energienet en kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden in de openbare ruimte veel beter worden gepland.

Ondernemen met AI en Data

Doel

We willen AI meer inzetten om een bijdrage te leveren aan het verdienvermogen en onze brede welvaart. Wat is er nodig om de kansen van AI zo goed mogelijk te verzilveren voor onze mkb ondernemers?
In samenwerking met Radboud universiteit, Twente Board, Universiteit Twente en Oost NL zorgde The Economic Board voor de realisatie van het MKB Datalab-Oost. Dit MKB Datalab gestart in mei 2023, helpt het mkb en (semi-)overheidsinstellingen waarde te halen uit hun data met de inzet van masterstudenten van Radboud Universiteit en Universiteit Twente. Studenten Artificial Intelligence en Data Science gaan onder professionele begeleiding van universitair docenten aan de slag met vraagstukken vanuit midden- en kleinbedrijf en (semi-) overheidsinstellingen.

Resultaat

Vanuit MKB Datalab heeft een student een kunstmatige intelligentie tool ontwikkeld, welke de DAR gaat helpen vanuit het Klant Contact Center (KCC) beter inzicht te krijgen in meldingen van klanten en klachten helpt te voorkomen. In het AI for Energy Grids Lab, ICAI-lab geopend in maart 2023, wordt onderzocht wat AI en algoritmes kunnen betekenen voor het energienet. Alliander combineert zijn eigen kennis met die van de RU, de HAN, de TU Delft en Universiteit Twente. Een samenwerking waarin de eigen kennis van Alliander wordt gecombineerd met die van de Radboud Universiteit, HAN, TU Delft en Universiteit Twente. The Economic Board neemt deel aan de Nederlandse AI Coalitie, AI Hub Oost-Nederland. The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal Boardleden te onderzoeken hoe kunnen we van AI economie maken. Kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel? Allemaal

aspecten die de toepassingen van innovatieve en nieuwe technologieën in allerlei domeinen kan stimuleren om de maatschappelijke en economische impact van de regio nationaal én internationaal te vergroten. Dit met als doel kan zijn om te kijken hoe ondernemerschap gestimuleerd kan worden en hoe AI schaalbaar kan worden ingezet in de regio in relatie tot de kennisinstellingen en impact op de Brede welvaart. Eind 2023 heeft een eerste verkennende sessie hierover plaatsgevonden en wordt in 2024 een vervolg aan gegeven.

Opgave 2

Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

MKB, startups en scale-ups spelen een belangrijke rol in het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De onderwijs- en kennisinstellingen, de grote bedrijven en de verschillende innovatiecampussen vormen broedplaatsen voor nieuwe ideeën. Het mkb in de regio Arnhem-Nijmegen is een belangrijke motor van onze economie.

The Economic Board zorgt dat mkb, startups en scale-ups aandacht krijgen voor o.a. financieringen, advies, media aandacht, parel award, om continue ook de stem van de ondernemer te laten horen en mee te nemen.

Financieringstafel

Doel
Start- en scale-ups en MKB's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, OostNL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.

Resultaat
Afgelopen eerste pilot jaar zijn er verschillende aanvragen ingediend. Enkele hiervan in behandeling, een aantal is verder geholpen en een aantal aanvragen is afgevallen.

Parel Award

Doel
Bedrijf of organisatie met een bijzonder, innovatief of duurzaam initiatief ontvangt van The Economic Board een parel-award. De parel wordt uitgereikt aan organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech of Food. De prestaties van deze bedrijven of organisaties zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.

Resultaat
Afgelopen jaar is de Lifeport Parel uitgereikt aan EKI-Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry. Met hun prestaties passend binnen de speersectoren van de regio Arnhem-Nijmegen zijn EKI - de Papier-fabriek en Royal Berry een inspiratie voor vele andere bedrijven en zetten zij Gelderland (inter)nationaal op de kaart.

BANN

Doel
Het Business Angel Netwerk Nijmegen is het netwerk van informal investors dat het ecosysteem van Nijmeegse start-ups en scale-ups versterkt. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.

Resultaat
Het netwerk (een samenwerking van Aeternus, BDO, Brillant Work, Briskr, Catalyze, EP&C, JLABS, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank, The Economic Board, Poelmann van den Broek en Qserve) is steeds succesvoller in het verbinden van start-ups en scale-ups met investeerders. In 2023 zijn er drie bijeenkomsten geweest waarin elk keer vier start- of scale-ups een pitch hebben geven. The Economic Board heeft hier een presentatie gegeven.

"Voor ondernemers is de locatie van hun bedrijf van cruciaal belang, maar nog belangrijker is de ruimte die deze plek biedt voor groei en innovatie. Ondernemen vraagt om een gedurfde balans tussen risico's nemen en kansen grijpen aan de ene kant en streven naar stabiliteit en duurzaamheid op de lange termijn aan de andere kant. Perspectief op ruimte en het aantrekken en behouden van medewerkers is essentieel. Een regio waar men fijn woont en met plezier werkt, moet vanzelf-sprekend zijn. Daarom is het belangrijk dat we als ondernemers, onderwijs en overheden nauw samenwerken aan een optimaal klimaat voor ondernemerschap en aan een nog mooiere omgeving om te wonen. Ik ben trots op wat we samen bereiken om een duurzame economie in onze regio te bevorderen."

Ilko Bosman
Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen en Lid The Economic Board

2.2 Talent

Opgave 3

Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek

De regio Arnhem-Nijmegen staat voor enorme opgaven rond de energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouw en zorg. De krappe arbeidsmarkt remt een voortvarende aanpak. In de regio Arnhem-Nijmegen is in verschillende sectoren sprake van zowel een krapte op de arbeidsmarkt als een tekort aan de juiste kennis en vaardigheden voor de banen van nu en in de toekomst. Medio april 2023 ondertekenden The Economic Board, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en provincie Gelderland het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen. Gezamenlijk werken overheden, kennisinstellingen en werkgevers toe naar een arbeidsmarkt die 'werkt'. Doel is als regio te zorgen voor voldoende en goed gekwalificeerd personeel. De agenda wordt praktisch ingevuld door vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, de arbeidsmarktregio's, kennisinstellingen en beroepsopleidingen op alle niveaus.

Wij verbinden en ondersteunen bestaande en nieuwe initiatieven met kennis en middelen. Het Human Capital Akkoord focust op drie thema's; Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen, het aantrekken en behouden van talent en het activeren van onbenut arbeidspotentieel.

Human Capital Akkoord

Doel

Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen:

1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden.
2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio.
3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.

Resultaat

In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met meer dan 35 partijen uit de regionale triple helix. The Economic Board, de Groene Metropoolregio en de provincie hebben, samen met ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen, op 13 april het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen officieel feestelijk ondertekend. En ook de Arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.

Door de drie initiatiefnemers is verder gewerkt aan de volgende fase: van akkoord naar impact. Met de werktafels is aan de slag gegaan met het ondersteunen van projecten en het verkennen van samenwerkingen. Verschillende partners zijn met elkaar verbonden en diverse samenwerkingen zijn tot stand gebracht.

Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in juli is een eerste aantal projecten gepresenteerd. Deze vijf projecten hebben in het najaar van

2023 verdere stappen gezet (Digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel).

Binnen de werktafel LLO Health is met een consortium van bedrijven en instellingen gewerkt aan het project 'Digitaal integraal met impact.' Dit project helpt zorg- en welzijnsinstellingen een visie en concrete aanpak te ontwikkelen om medewerkers te faciliteiten bij de adoptie van digitale technologie in het werk. Hiervoor wordt een 'menukaart' samengesteld dat de instellingen ontzorgt. Een kwartiermaker is in het najaar van 2023 gestart om dit project verder te borgen, om te lobbyen voor structurele middelen en om te zorgen voor een samenhangende aanpak om in de praktijk te testen.

Met ondersteuning van The Economic Board is in 2023 IT Student Lab een stichting geworden, is succesvol subsidie aangevraagd en is de samenwerking met softwarebedrijf Avisi geformaliseerd.

C-University werkt verder aan de integratie van embedded technologie in het middelbaar en mbo-onderwijs in de regio. In 2023 zijn afspraken gemaakt met onder meer het ROC Nijmegen en de HAN, en is met ondersteuning van The Economic Board een samenwerking met Avisi en House Of IT gestart om een Junior IT Challenge te organiseren voor middelbare scholieren.

Connectr werkt in 2023 aan het stimuleren van Laadinfra- en batterijtechnologie in de regio. Voor het behoud van starters in de regio en voor het werven van geschikt personeel voor het cluster van bedrijven rond dit thema, wordt gewerkt aan een bedrijfsoverstijgend traineeship Laadinfra. Er zijn gesprekken gevoerd over consortiumpartners, vorm en inhoud en in 2024 leidt dit hopelijk tot start van de eerste trainees. Een werkend concept kan vervolgens voor andere sectoren 'gekopieerd' worden.

De werktafel Onbenut Arbeidspotentieel heeft een project gekozen dat beide Arbeidsmarktregio's verbindt. In samenwerking met onder meer de vakbonden wordt proefondervindelijk vastgesteld op welke manier onbenut potentieel het beste bereikt kan worden voor bemiddeling naar werk.

Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het Human Capital Akkoord (HCA). Hierin is aangeraden om de regie van de uitvoering van het HCA bij The Economic Board te beleggen. In afstemming met de Groene Metropoolregio en de provincie Gelderland is dit advies uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Het succes van een werkende arbeidsmarkt, is een triple helix verantwoordelijkheid van alle partijen die het HCA hebben ondertekend, met een regionale agenda waarin iedereen zich herkent en is vastgesteld voor de periode 2023-2026.

Naar inhoudsopgave

Lifeport Welcome Center

Doel

Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND.

Doel

Begin 2023 is de eerste bezoeker gastvrij ontvangen bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in de regio regelen. Dit is opgezet vanuit de regionale wens om meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio is een bijeenkomst georganiseerd om insights en ervaringen te delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio. The Economic Board is in het najaar een verkenning gestart voor een mogelijke samenwerking tussen LWC en WTC Arnhem.

“De arbeidsmarkt verandert continu; banen verschijnen, verdwijnen en veranderen. We staan voor een grote transformatie en dat brengt uitdagingen én kansen met zich mee. Gekwalificeerde mensen zijn hard nodig in onze regio. Als HAN werken we samen met ondernemers en overheden aan een duurzame samenleving, met een inclusieve arbeidsmarkt en waar een leven lang ontwikkelen centraal staat. Ook al heb je al een diploma op zak, klaar met leren ben je nooit...”

Rob Verhofstad
Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences en Lid The Economic Board

2.3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4

De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart

The Economic Board werkt aan een sterke, duurzame, welvarende en economische regio, gericht op innovaties met positieve impact op de kwaliteit van leven, wonen en werken (zgn Brede Welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werkt aan zowel economisch als sociaal maatschappelijke opgaven met positieve impact op de Brede Welvaart. Uit onderzoek blijkt dat de Brede Welvaart in de regio Arnhem-Nijmegen al jaren afneemt.
Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn van mensen. Naast werk en inkomen gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Hoewel de regio het economisch redelijk goed doet zijn er nog grote maatschappelijke uitdagingen, die vragen om een gezamenlijke aanpak. Het betekent dat we de uitdagingen die er liggen op het gebied van wonen, werken en mobiliteit aan elkaar koppelen en werken aan slimme concrete en praktische oplossingen. We ondersteunen maatschappelijke initiatieven. Dat wil zeggen sociaal investeren met betrokkenheid van zowel overheden, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Hierna genoemde voorbeelden is The Economic Board samen met partners bezig met de uitwerking van een technische oplossing en een business case voor de samenwerking van NXP in Nijmegen met de woningcorporaties en de gemeente Nijmegen. Als dit project slaagt dan draagt dit bij aan een lagere energierekening voor aanpalende woonwijken met zo'n 10.000 huishoudens, en levert hiermee een bijdrage op een aspect van de brede welvaart, energie armoede.

"Bij brede welvaart gaat het om de verbinding tussen sociaal maatschappelijke en economische agenda's. Het is van belang om in samenhang te denken. Het omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart tellen ook zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. We willen de innovaties die ontstaan uit de samenwerkingen in onze regio ook écht laten landen bij onze inwoners en ondernemers. Dan moet je denken aan bijvoorbeeld het verlagen van de energiekosten in de energietransitie, maar ook de kwaliteit van de zorg verbeteren."

John Brom
wethouder gemeente Nijmegen en
Lid The Economic Board

JINC-samenwerking

Doel

JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderdduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC-jongeren van 8 tot 16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board ondersteunt JINC met diverse projecten.

Resultaat

In maart heeft een aantal boardleden meegedaan met de sollicitatie-training en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af Lifeport Scholarship aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie volledig overgedragen.

Lifeport Scholarship

Doel

Studenten in de regio Arnhem-Nijmegen die afkomstig zijn uit crisis-gebieden kunnen in aanmerking komen voor hulp. Het Lifeport Scholarship heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio. Daarvoor ontvangen ze een bijdrage in het levenson-derhoud.

Resultaat

Aan het begin van het nieuwe studiejaar ontvingen de eerste vijf studenten een bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen vanuit het Lifeport Scholarship.

RIJK VAN NIJMEGEN

Samen met elkaar babbelen en leren in de bieb over de ontwikkeling van je baby

Amusement Orkest speelt in Mozaïek

Fokko Erhart over natuurontwikkeling

Oplossing voor buitenlandse studenten uit crisisgebieden die financieel in de problemen komen

Student Soe redt het nét door nieuw studiefonds

Buitenlandse studenten die door een crisis in hun thuisland financieel in de problemen komen, kunnen aanspraak maken op een nieuw studiefonds in de regio.

Het geld van mijn ouders is sinds de staatsgreep de helft minder waard

Er is enorm veel behoefte aan goede mensen. Ook daarom willen we helpen

Man laat revolver zien tijdens Vierdaagse

Naar inhoudsopgave

Opgave 5

Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen

Informatiedeling en samenwerking gemeenten en The Economic Board

Doel

Gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen beter informeren over de activiteiten van The Economic Board.

Resultaat

In de maanden mei tot en september heeft Jan van Dellen samen met enkele leden van de Board een ronde gemaakt langs de colleges en/of raden van de 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit waren waardevolle gesprekken. Deze bezoeken werden door beide partijen, de gemeenten én The Economic Board, zeer op prijs gesteld. Veel zaken waar The Economic Board zich mee bezig houdt waren niet of onvoldoende bekend en TEB is beter geïnformeerd van wat er in de verschillende gemeenten speelt.

LOBBY

Doel

Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. The Economic Board lobbyt al dan niet in samenwerking met de provincie en de Groene Metropoolregio bij het Rijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa. Dit wordt gedaan door evenementen te organiseren en gesprekken te voeren met ambtenaren en bewindspersonen. Maar ook lobby richting de provincie is belangrijk.

Resultaat

Manifest voor nieuwe leden Provinciale Staten
The Economic Board heeft aan de nieuwe Statenleden een Manifest aangeboden met daarin handvatten en aandachtspunten voor de komende bestuursperiode. Deze zijn gericht op het maken van een ondernemersvriendelijk provinciaal beleid, dat bijdraagt aan de brede welvaart en aan versnellingen in de opgaven waar wij voor staan.

Resultaat

Ontmoeting (kandidaat) Kamerleden
Provincie Gelderland, Provincie Overijssel organiseerde samen met de economic boards en de regio's in beide provincies een ontmoeting met kandidaat-Kamerleden. Tijdens deze bijeenkomst bespraken bestuurders en vertegenwoordigers van provincies, regio's en het bedrijfsleven verschillende thema's met betrekking tot de uitdagingen in Oost-Nederland. Naast het belang van bereikbaarheid, met focus op woningbouw en mobiliteit, werd ook de rol van Arnhem in de energietransitie (met Connectr, Alliander, TenneT, KEMA) benoemd. De bestuurders en ondernemers benadrukten het belang van aandacht voor Oost-Nederland in 'Den Haag' voor de komende jaren.

Resultaat

Ontvangst ministers in de regio
Afgelopen jaar hebben diverse ministers een bezoek gebracht aan onze regio. Bijvoorbeeld: Minister Micky Adriaansens bracht in het najaar een bezoek aan het hoofdkantoor van TenneT in Arnhem. In een rondetafelgesprek met TenneT, Alliander VNO-NCW en The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen hebben we de unieke rol van de stad en regio in de energietransitie besproken. Belangrijk onderwerp van gesprek was hoe de regio Arnhem-Nijmegen als dé innovatieve energieregio als voorbeeld kan dienen voor heel Nederland.

Minister Hugo de Jonge bracht een bezoek aan Nijmegen en maakte een rondleiding door de (circulair) gerenoveerde wijk Jerusalem, waar nieuwbouw sneller gaat dan een grondige renovatie. De regio wil koploper zijn bij het conceptueel, duurzaam en circulair bouwen en heeft tegelijkertijd een enorme bouwopgave. Daarom willen we een taskforce oprichten om de opgaven te versnellen met pragmatische oplossingen. Jean Schreurs overhandigde namens de GMR en The Economic Board aan de minister het convenant voor de taskforce.

Resultaat

European Week of Regions and Cities
De Europese Week van regio's en steden is het grootste jaarlijkse evenement in Brussel waarin steden en regio's hun vermogen demonstreren om groei en werkgelegenheid te creëren en het belang van het lokale en regionale niveau voor goed Europees bestuur te bewijzen. The Economic Board was hier (9 t/m 12 oktober) aanwezig samen met bestuurders vanuit overheid en kennisinstellingen. Tijdens de vele interessante workshops en netwerkbijeenkomsten werd steeds meer duidelijk hoe belangrijk Europa voor Nederland is. The Economic Board heeft een presentatie gegeven over de innovaties in onze regio, waar liggen onze sterke kanten en wat hebben we al bereikt op het gebied van Health, Hightech en Energy. Samen met regio Stedendriehoek heeft The Economic Board een pleidooi gehouden voor een waterstofverbinding in Oost-Nederland.

Resultaat

Tweede Kamer verkiezingen 2023 – broekzaknotitie t.b.v. bestuurders
Het Rijk is een onmisbare partner in het realiseren van onze ambities voor de regio Arnhem-Nijmegen. Wij staan voor complexe uitdagingen op het gebied van wonen, mobiliteit, energietransitie, arbeidsmarkt, gezondheid, economie en circulariteit. De Tweede Kamerverkiezingen waren een goed moment om het belang van nauwe samenwerking tussen het Rijk en onze regio te benadrukken, ook voor de toekomst. Daarom hebben we gezamenlijk met de Groene Metropoolregio een document opgesteld dat uitlegt hoe wij de ontwikkeling van onze regio zien. Deze is naar bestuurders in onze regio verstuurd om te gebruiken in hun gesprekken met het Rijk.

REGIO DEAL

Doel

De Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een ‘Gezonde groene groei’ door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt.

Resultaat

Resultaat Deze Regio Deal zorgt ervoor dat we in de regio vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren. Medio februari 2023 heeft het Rijk aangegeven 15 miljoen te investeren in een gezonde groene groei in de regio Arnhem-Nijmegen. De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend in aanwezigheid van demissionair minister Hugo de Jonge. De Regio Deal ‘Gezonde groene groei’ bestaat uit zes programmalijnen, gericht op gezond leven, toekomstbestendig wonen, sterke bedrijvigheid, werkende arbeidsmarkt, grenzeloos samenwerken en wijk- en dorpsgerichte aanpak. Per programmalijn worden verschillende projecten aangeduid. In de tweede helft van 2023 is samen met de projectpartners een verdere doorvertaling naar de specifieke projecten uitgewerkt. De uitwerking van de regeling heeft vertraging opgelopen. De systematiek die het Rijk voor deze 4e tranche van de Regio Deals hanteert, sloot niet aan op de wens van Rijk én regio om ook consortia van bedrijven, kennisinstellingen en overheden te ondersteunen. Naar verwachting kunnen de uitgewerkte aanvragen in april 2024 bij de regiokassier worden ingediend.

Lifeport
Regio Arnhem Nijmegen

Doel

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en studeren. Lifeport is het innovatie-netwerk van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dat op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs ertussen tot slimme oplossingen komt. Met het merk Lifeport Regio Arnhem zetten we innovaties in de sectoren Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs daartussen in de etalage. We vertellen hoe vernieuwende bedrijven, vooraanstaande kennisin-stituten en baanbrekende projecten zich in de regio Arnhem-Nijmegen ontwikkelen. Hierbij hebben we behoefte aan één herkenbare naam die al deze verhalen met elkaar verbindt. Een naam die aantrekkelijk, geloofwaardig en onderscheidend is en herkenbaar en vindbaar voor Den Haag, Brussel, Europa en ver daarbuiten.

Resultaat

In 2021 is gezamenlijk gekozen voor het merk Lifeport voor de regio Arnhem-Nijmegen. Met de naam Lifeport Regio Arnhem Nijmegen creëren we een gezamenlijk verhaal en profiel die de ambities van de regio samenvatten: gezond en duurzaam leven. Als Lifeport heeft de regio een herkenbaar gezicht. Afgelopen jaar zijn we gestart met de herijking van het merk en de visie rondom Lifeport. Er zijn verschillende stakeholder meetings geweest, er is een nieuwe Lifeport website gelanceerd, er vonden verkennende gesprekken plaats met de HAN, Radboud Universiteit en Radboudumc voor een bundeling van Lifeport op de verschillende campussen en er is gestart met het schrijven van een visiedocument Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

“Met Lifeport creëren we een gezamenlijk verhaal waarmee we het regionale profiel versterken en de ambities van de regio samenvatten. Lifeport stelt een gezond en duurzaam leven voorop, met aandacht voor circulariteit, gezondheid, milieu, menselijke waarden, diversiteit en inclusiviteit. Brede welvaart dus. Vanuit de onderwijsinstellingen is het belangrijk om samen te werken met het bedrijfsleven en overheid.

Een belangrijk thema is het vinden en vasthouden van talent, álle talent, jong en oud. Hoe houden we deze talenten in onze regio? Dat heeft te maken met aantrekkingskracht. Samen gezond leven, in een gezonde omgeving, op duurzame wijze, voor nu en toekomstige generaties; dat is Lifeport”

Daniel Wigboldus
voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, Lid The Economic Board

Tijdlijn

Per maand enkele belangrijke gebeurtenissen die plaatsvonden in 2023.
Het overzicht is niet uitputtend.

Januari

- Ontvangst eerste expat Lifeport Welcome Center
- Ondertekening Green Deal TPN West
- Derde Brainstorm bureau The Economic Board
- Werksessies Lifeport - denktank
- Ambassadeursbijeenkomst HCA (ontbijtsessie)
- Parel Award EKI-Papierfabriek
- Boardvergadering The Economic Board

Februari

- Ondertekening eerste steunverklaring HCA - Scalabor
- Arnhem Meets Duisburg - ondertekening LOI
- Werkbezoek Silvio Erkens kamerlid bij Connectr
- Week circulaire economie - ondernemers in het zonnetje gezet
- Masterclass Artificial Intelligence for Business
- Besluit Rijk inzake Regio Deal Gezonde groene groei

Maart

- Energy innovation in Lifeport lancering
- Health & Hightech café
- Sollicitatietraining JINC - lancering Nijmegen
- Boardvergadering The Economic Board en bezoek Brainport
- Ontvangst Business Metropole Ruhr - Health
- Health Valley Event

April

- Dinershow Rijn Ijssel
- Congres NL AIC
- Manifest TEB aangeboden aan nieuwe Provinciale Staten
- Ondertekening Human Capital Akkoord
- SoilValley event

Mei

- Meeting of the HR-minds
- Regio Reis Ruhrgebied en Rheinland
- Bezoek Minister de Jonge aan Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Kick off MKB datalab
- MovetoMatch 1 jarig bestaan - presentatie The Economic Board
- Bezoek Seaports Groningen - Eemshaven

Juni

- Access to Energy dialogue
- Baas van Morgen
- Lifeport Denktank sessie
- Inspiratiediner Foodvalley
- Future Day - Energie cluster
- Boardvergadering The Economic Board
- Netwerkevent tijdens Outdoor Gelderland
- Bezoek Duitse ambassadeur, Nederlandse ambassadeur Dld en Consul generaal
- Bezoek Invest in Holland -life sciences & health
- Lifeport Festival Circulair
- Nationale Kickoff LLO Katalysator - Nieuwegein
- Bezoek minister en ambassadeur Filipijnen aan Health Hightech Nijmegen - NTC

Naar inhoudsopgave

Juli

- Ambassadeursbijeenkomst Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Health & Hightech plein tijdens Vierdaagsefeesten
- Lancering nieuwe website theeconomicboard.com

Augustus

- Eerste studenten geholpen met Lifeport Scholarship

September

- Lifeport Circular Lab symposium
- Green Deal IJsseloord Arnhem
- Future of US- The Economic Board was aanwezig op IPKW in Arnhem met een stand Boardvergadering The Economic Board: Jaarplan 2024 en focus komende jaren
- Boardvergadering The Economic Board over jaarplan 2024 en focus voor de komende jaren
- Ondertekening Human Capital Akkoord door Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen

Oktober

- Green Deal Nieuwe Haven Arnhem
- European Week of Region and Cities – Brussel
- Nationale Finale Innovatiefste Student

November

- Ondertekening Regio Deal
- Bezoek minister Adriaansens in Arnhem - Energietransitie
- Ontvangst kandidaat- Kamerleden Oost-Nederland
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord Arbeidsmarkt Midden-Gelderland
- Boardvergadering The Economic Board over de samenwerking met Oost NL en de regio
- BANN event
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord arbeidsmarktregio Gelder-land-Midden

December

- Grenslandconferentie Nijmegen – workshop Internationaal Talent
- Inspiratiediner The Economic Board, ROC Nijmegen en VNO-NCW Midden; 'met nieuwe energie naar een gezonde toekomst' bij ROC Nijmegen
- Parel Award uitreiking Royal Berry

Symposium Lifeport Circulair Lab

Hoofdstuk 3

Organisatie en Financiën

3.1 Organisatiestructuur

The Economic Board stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven in Lifeport. The Economic Board is een netwerk van veel organisaties die samenwerken aan de innovaties in de speersectoren van de regio; Energy, Health, Hightech en Food als cross-over ten gunste van de stijging van de Brede Welvaart in de regio. Zij werkt aan het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen, vanuit de economisch kracht met de nadruk op de samenwerking vanuit de triple helix de ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid.

De Board bestaat uit 18 topbestuurders en CEO's vanuit kennis-en onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers, die een belangrijke bijdrage leveren aan het gesprek over een gezond en duurzaam leven in Lifeport. De Board vormt het algemeen bestuur van de stichting en bepaalt de strategische koers van de organisatie. De boardleden zijn als ambassadeurs actief betrokken bij de thema's en grote projecten en zetten hun netwerk hiervoor in.

Bezoek Board aan Brainport Eindhoven

De Board wordt ondersteund door het projectbureau van The Economic Board. Op strategisch, tactisch en operationeel niveau maakt en onderhoudt zij verbindingen tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden en legt zij de basis voor samenwerking en alliantie. The Economic Board vervult voor de projecten en programma's verschillende rollen. Zie in onderstaand figuur weergegeven. Het projectbureau wordt aangestuurd door een algemeen directeur. In 2023 waren er 16 medewerkers werkzaam voor The Economic Board, gelijk aan 6,92 FTE. Niet alle medewerkers zijn in dienst van The Economic Board, een aantal medewerkers, zoals de strategen, is in kind beschikbaar gesteld.

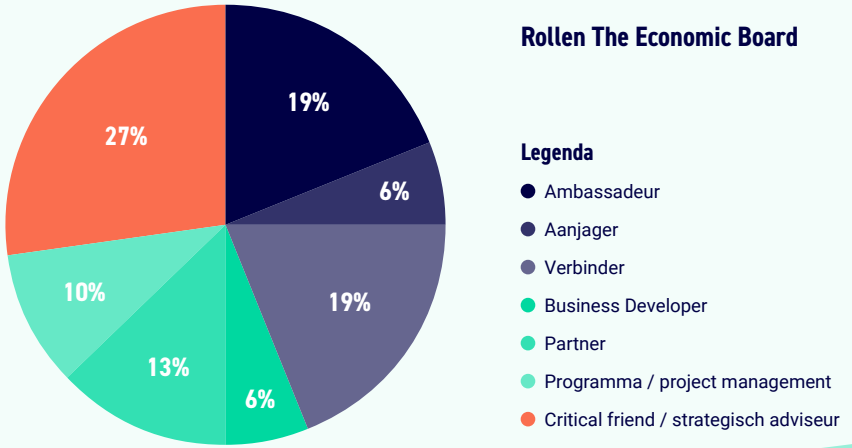

Naar inhoudsopgave

In contact met ons netwerk

Communicatie

Het profileren van de regio Arnhem-Nijmegen op economisch en sociaal maatschappelijk gebied, rondom de clusters Energy, Health, Hightech, Food en de speerpunten Slimme Duurzaamheid, Human Capital en AI vindt zowel binnen als buiten de regio plaats. In een concurrerende en internationale wereld is het essentieel te laten zien waar je kracht ligt. Afgelopen jaar heeft The Economic Board deelgenomen aan diverse communicatie- en projectwerk-groepen die verband houden met het DNA, gekoppeld aan de clusters, van de regio. We laten zien aan welke thema's we werken. We communiceren vanuit relevante, op feiten gebaseerde inhoud en spelen in op de actualiteit. We benoemen obstakels en belemmeringen en dragen oplossingen aan waar het netwerk mee aan de slag gaat. Dit doen we onder andere via de website theeconomicboard.com en lifeport.nl, de maandelijkse nieuwsbrief, onze sociale mediakanalen en via verschillende mediapartners. Medio 2023 is een geheel vernieuwde website theeconomicboard.com gepresenteerd en is er gewerkt aan de realisatie van een nieuwe website lifeport.nl. Deze website is begin 2024 gelanceerd. We maken in nieuws- of vakmedia zichtbaar hoe The Economic Board met haar initiatieven en programma's impact realiseert op een gezond en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen en welke bijdrage dit levert aan het versterken van de brede welvaart van haar inwoners en ondernemers.

Events

Alle events, meetups en kennissessies die wij organiseren of aan bijdragen, dragen bij aan de ambities en doelstellingen van The Economic Board. Onze medewerkers bezoeken ook events van andere netwerkorganisaties en andere partners. The Economic Board, VNO-NCW Midden en ROC Nijmegen organiseerden in het restaurant van ROC Nijmegen begin december een Inspiratiediner met inspirerende table speeches rondom de thema's energie en arbeidsmarkt. Deze avond werd verzorgd door eerstejaars studenten van ROC Nijmegen. Aandacht voor het MBO, innovaties voor de arbeidsmarkt, samenwerking in de regio. Zomaar een aantal thema's waar gezamenlijk verder aan gewerkt wordt.

Inspiratiediner 'Met nieuwe energie naar een gezonde toekomst'

3.2 Financiën

De werkelijk gerealiseerde baten bedroegen in 2023 € 1.459.079 terwijl € 1.211.757 was begroot. De toename ten opzichte van de initiële begroting is toe te schrijven aan extra cash bijdragen van kennisinstellingen en bedrijfsleven voor onder andere het Lifeport Scholarship, het Human Capital Akkoord en een extra subsidie vanuit de provincie Gelderland ten behoeve van het aanjagen en versnellen van de regionale economische ontwikkelingen. De in kind bijdragen zijn toegenomen door een hogere inzet van in kind ter beschikking gestelde strategen. Het negatieve exploitatieresultaat van € 3.978 is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve.

The Economic Board ontvangt jaarlijks een basisfinanciering van de gemeenten via de Groene Metropoolregio. Deze financiering bestaat uit een bijdrage van € 1,- per inwoner van de deelnemende gemeenten. In 2023 hebben 14 gemeenten bijgedragen aan The Economic Board. Naast deze bijdragen ontvangt The Economic Board cash- en in kind bijdragen van kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven binnen de triple-helix.

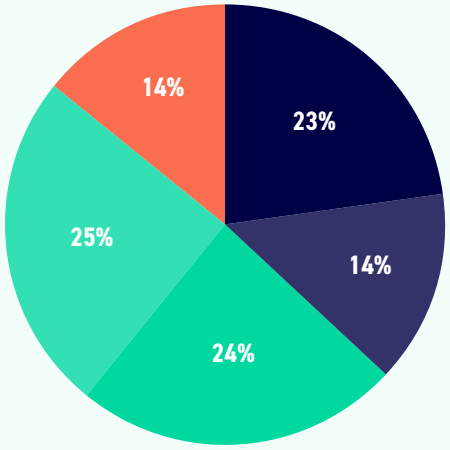

Activiteiten over Opgaven

Legenda

- Technologie- marktcombinaties
- MKB, start en scale-ups ondersteunen / financiering
- Arbeidsmarkt
- Triple helix als hulpmotor voor brede welvaart
- Instrumenten publiek-private ecosystemen

Van de begroting 2023 is 48% afkomstig van de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten, 14% van de Provincie Gelderland en 38% van kennisinstellingen en bedrijfsleven binnen de triple helix samenwerking. Van de totale begroting 2023 is 85% besteed aan de programma's en opgaven van The Economic Board. Onderstaand dashboard geeft de verdeling weer in percentage per opgave.

In 2022 is gestart met een eerste stap naar een andere indeling van rapporteren, die in 2023 verder is verfijnd naar een nieuwe indeling van rapporteren. Deze indeling is in lijn met onze eerdere rapportages over 2023 waarin wij hebben gekozen om de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. Deze nieuw ingeslagen weg zal worden voortgezet.

Personeel

In 2023 is in totaal 6.92 fte werkzaam bij The Economic Board. Daarnaast is 1.39 fte aan strategen in kind ter beschikking gesteld door kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven. De personeelskosten zijn volgens inzet verdeeld over de 5 opgaven.

ANBI-status

Sinds 2017 is de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Partijen die ons willen helpen bij onze doelstelling door middel van een donatie, kunnen deze gift aftrekken van de winst- of inkomstenbelasting.

Financiële kerngegevens

Over de jaarrekening 2023 van The Economic Board is op 5 maart 2024 door de externe accountant Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Voor een verdere toelichting op de cijfers 2023, verwijzen wij u naar de jaarrekening, zie pagina 43.

Baten in €	
Overheidsfinanciering (bijdragen gemeenten via Groene Metropoolregio)	704.383
Bijdragen Provincie Gelderland	100.000
Projecten en overige baten	98.042
Bijdragen in kind	**440.674**
De bijdragen in kind betreffen bijdragen van: Radboud Universiteit, KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, Google Grants, HAN University of Supplied Sciences, De Droomfabriek, EnergieMarke, diverse strategen	
Bijdragen in cash	**115.980**
De cash bijdragen betreffen bijdragen van: HAN University of Supplied Sciences, Groene Metropoolregio, CCV Nederland, NXP Semiconductors Nederland	
Totaal	**1.459.079**

Lasten in €	
Organisatiekosten	
Huisvesting	96.099
Overige kosten	7.764
Projectbureau	
Organisatiekosten	60.017
Advieskosten	14.813
Overige kantoorkosten	37.971
Subtotaal	**216.664**
Projecten en programma's	
Innovatie, technologie en ondernemen	464.395
Opgave 1 Sleuteltechnologieën en technologie-marktcombinaties	
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups	
Talent	454.858
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans	
Regionale welvaart en welzijn	327.139
Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart	
Opgave 5 Instrumenten voor publiek en private ecosystemen	
Subtotaal	**1.246.393**
Totaal	**1.463.057**
Exploitatieresultaat	-3.978

Klik hier om naar de jaarrekening te gaan

Naar inhoudsopgave

Bijlage 1

Overzicht van activiteiten, doelstellingen en resultaten 2023

Naar inhoudsopgave

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Arnhems Buiten / Energy Innovation Campus **Rol:** aanjager en strategisch adviseur	Doorontwikkeling werklocatie wat verder wordt ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en de versnelling van de energietransitie. Het gebied moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Een campus initiatief wordt opgezet, waarbij de triple helix samenwerking – overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen – elkaar zal versterken. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaatneutrale energie.	The Economic Board denkt mee en adviseert m.b.t. de doorontwikkeling werklocatie, gebied Arnhems Buiten. Dit gebied is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL). Onderzocht wordt of hier een campus kan landen.
Zonnepark woningcorporaties en wijken rond NXP **Rol:** verbinder en aanjager	Met dit project wordt onderzocht of een zonnepark kan worden ontwikkeld met minstens 10.000 aangesloten woningen en huishoudens, die collectief zonne-elektriciteit opwekken.Door de ligging van NXP tussen de woonwijken bestaat een unieke mogelijkheid om te bezien of een overschot aan lokaal opgewekte energie kan worden terug geleverd aan NXP mogelijk ondersteund met enkele buurtbatterijen.	Er is een opzet voor een projectplan gemaakt en het project is meegenomen in de projecten van de Regio Deal. TEB heeft een consortium bij elkaar gebracht en bestuurders geactiveerd. Tevens is gezocht naar een projectleider die dit project verder moet trekken. Verwachting is begin 2024 akkoord voor de projectleider te hebben en dat medio 2024 gestart kan worden.
Smart Energy Hub **Rol:** aanjager, verbinder en strategisch adviseur	Onze energienetwerken kunnen de energietransitie niet aan, vanwege onvoldoende capaciteit. In Oost-Nederland is het living lab Smart Energy Hubs opgezet. In Lifeport zijn hierbinnen drie bedrijventerreinen bezig om een Smart Energy Hub te ontwikkelen, te weten Innofase (Duiven), TPN-West Nijmegen/ Beuningen en Brickvalley (omgeving Lingewaard en Zevenaar). Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.	Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Voor bedrijventerrein InnoFase hebben 17 partijen een intentieovereenkomst getekend om hier een smart energy hub te maken om lokaal opgewekte duurzame energie op ieder moment beschikbaar te maken. Ook TPN West in Nijmegen, Brickvalley (steenfabrieken langs Waal en Rijn) zijn de bedrijventerreinen waar een Smart Energy Hub aanpak verkend en opgepakt wordt. Ze zitten allemaal in een verschillend tempo van ontwikkeling, variërend van initiatieffase tot bijna operationeel. The Economic Boardl heeft samen met bedrijvenvereniging TPN-West en vele partners gewerkt aan een Green Deal voor TPN-West welke begin januari 2023 is ondertekend. En The Economic Board heeft samen VNO-NCW en Oost NL ingezet op een lobby richting Den Haag en Europa.
TPN-West - Green Deal **Rol:** aanjager en verbinder	Het creëren van een toekomstbestendig, aantrekkelijk bedrijventerrein, dat ervoor zorgt dat werkgelegenheid behouden blijft en nieuwe verdienmodellen kunnen worden aangegrepen. Het realiseren van één of meerdere 'klimaatbestendige proeftuinen'. En o.a. het realiseren van van één of meerdere Smart Energy-Hubs.	Begin januari 2023 is de eerste Green Deal van Oost-Nederland gesloten op bedrijventerrein TPN-West in Nijmegen. De ondernemers, vertegenwoordigd door de bedrijvenvereniging, gemeenten Nijmegen en Beuningen, provincie Gelderland, HAN, VNO-NCW, The Economic Board en de Rabobank hebben samen getekend voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen.
Green Deal Nieuwe Haven en IJsseloord (Arnhem) **Rol:** aanjager en verbinder	Arnhem heeft ambities om haar bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te laten zijn in 2030. Kansen worden verkend en opgepakt in de energietransitie en klimaatadaptatie, op het gebied van mobiliteit en richting een circulaire economie. Kansen worden verkend en opgepakt om bedrijventerreinen energiepositief en klimaatbestendig te maken voor 2030. Daarnaast wordt een start gemaakt om het bedrijventerrein volledig circulair te maken. Rondom de Nieuwe Haven in Arnhem bestaat een aantal energie issues waarvoor een oplossing wordt gezocht, een energy hub zou een oplossing kunnen zijn.	Begin september 2023 was de officiële ondertekening van een Green Deal IJsseloord I en in oktober voor bedrijventerrein Nieuwe Haven. De ondertekeningen waren het startschot voor concrete acties op de bedrijventereinen. In de Green Deal wordt alles met elkaar verbonden in vier werkgroepen: klimaatadaptatie en vergroening, energie, circulariteit en mobiliteit. The Economic Board heeft deze Green Deals mede ondertekend.

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Living Lab / Innovatielab Connectr **Rol:** partner en strategisch adviseur	Het Connectr Innovatielab op Industriepark Kleefse Waard (IPKW) wordt een aantrekkelijke plek, waarin alle spelers in het energy cluster fysiek bijeenkomen om samen te werken en elkaars groei te versnellen.	De werk- en leerlocatie is eind 2023 in gebruik genomen en hier zal in 2024 nog veel aandacht naar uit gaan.
Digital Health Challenge Lab **Rol:** ambassadeur, partner en strategisch adviseur	Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat inwoners langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.	Afgelopen jaar is in gezamenlijkheid met het consortium het Projectplan en team gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Build4Health **Rol:** verbinder	Inactiviteit is aantoonbaar verbonden met tal van (chronische) ziekten en mentale aandoeningen. Het doel van dit project is het testen van de effecten van ruimtelijke interventies en gedragsbeïnvloeding die leiden tot meer bewegen en sociale contacten op de gezondheid in verschillende contexten.	Afgelopen jaar is het projectplan en projectteam gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Healthy Data **Rol:** verbinder en aanjager	Om persoonlijke data veilig beschikbaar te maken voor het monitoren en behandelen van patiënten thuis is een onderliggende en verbindende data-infrastructuur voor de wijken nodig. Het is op dit moment nog niet mogelijk om data van een thuisomgeving te combineren met de streng beveiligde data-infrastructuur in de ziekenhuizen, zorginstellingen of via huisartsen. Een verbindende data-infrastructuur zal een meer gepersonlaiseerde behandeling op basis van continue data mogelijk maken voor zowel behandelaars als inwoners in hun eigen thuissituatie.	Het projectplan was eind 2022 ingediend binnen de Regio Deal, maar is niet aangemerkt als dragend project. Er wordt nu gezocht naar andere financiële middelen om dit project alsnog uit te kunnen voeren.
Health Campus Elst Centraal **Rol:** ambassadeur en strategisch adviseur	De innovatieve clusters Health, Hightech en Energy kennen een aantal geografische brandpunten in de regio. Dat zijn primair de campussen, maar ook de werklocaties die zich richten op innovatieve bedrijvigheid of die ruimte bieden aan campus gerelateerde bedrijvigheid voor productie. Het gebied rondom station Elst Centraal in de gemeente Overbetuwe is volop in ontwikkeling. Het gebied rondom de ziekenhuis dependance Rijnstate is nog niet ingevuld. De gemeente wil graag inzicht in de mogelijke invulling van een bedrijvenprogramma op het nog braakliggende terrein, waarbij men wil onderzoeken of dit ondersteunend kan zijn aan het regionale speerpunt Health binnen de Lifeport regio.	In 2023 is er door de gemeente Overbetuwe een kernteam opgericht dat het proces rond de Health Campus ontwikkeling met diverse stakeholders begeleidt. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld, inclusief: planning, financiën, projectorganisatie, krachtenveldanalyse, projectcommunicatie en risicoanalyse.
Ecosysteem Health en Hightech **Rol:** verbinder, partner en strategisch adviseur	Briskr werkt met een aantal partners, waaronder The Economic Board, samen aan een acquisitiestrategie om juist die bedrijven aan te trekken die bijdragen aan een duurzame economische groei, het versterken van ecosystemen en het creëren van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Uit het onderzoek moet een specifiek beeld komen; waarin onderscheidt onze regio zich van andere kennisregio's.	Een onderzoeksbureau heeft de opdracht gekregen om een focus aan te brengen in de acquisitiestrategie. Ten eerste een een inventarisatie maken: Welke bedrijvigheid, faciltieiten en kennis zijn er op dit vakgebied in de regio en waar zou nog behoefte aan zijn. Het onderzoek is eind 2023 gepresenteerd, de acquisitie werkgroep met leden van de verschillende partijen gaat invulling geven aan de adviezen.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Koersdocument Health & Hightech **Rol:** aanjager, partner en strategisch adviseur	Het Koersdocument Health & Hightech is opgesteld om in de regio meer en beter richting te kunnen geven aan de individuele inspanningen van overheden, ondernemers en kennisintellingen, de economische ondersteuningstructuur en de collectieve inspanningen ter bevordering van health en hightech, binnen The Economic Board, de Groene Metropoolregio maar ook in Briskr verband. Briskr is het programma dat startups en mkb ondersteunt om sneller te groeien en een grotere impact te maken binnen Health en Hightech. Hiermee wordt het ecosysteem versterkt.	Het koersdocument is tot stand gekomen in co-creatie tussen programma-bureau Briskr en de helixgroep Health & Hightech. Hiermee is het doel om de gekozen richtingen verder te continueren, te versterken en te concretiseren met vele regionale partners. In 2024 zal gedragenheid voor deze koers moeten worden bewerkstelligd bij de partners binnen Briskr en The Economic Board.
INTEGRATR Innovation Campus (Hyster Yale) **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	Hyster-Yale Group ontwikkelt een shared facility voor zero emission Heavy Duty Mobile Equipment in nauwe samenwerking met Connectr. Men wil een campus ontwikkelen om kennis uit te wisselen, in het kader van de energie transitie voor zware voertuigen, voor zowel waterstof als elekrtisch. Om de energietransitie te realiseren, wil Hyster-Yale Group een prototype en testfaciliteit ontwikkelen, als satelliet van Connectr.	Er worden steunverklaringen verzameld in de vorm van Letters of Support. Aantrekken financiering voor programmering INTEGRATR Innovation Campus, gericht op technologieontwikkeling en human capital (leven lang leren en ontwikkelen).
Chip Design & Packaging **Rol:** aanjager en verbinder	Europa wil op eigen benen staan als het gaat om chipdesign. De regio's Twente en Brainport Eindhoven zijn gezamenlijk bezig met een strategische bepaling rondom chip design & packaging. Dit omvat het samenbrengen van relevante stakeholders in Nederland tot een krachtig chipdesign ecosysteem. Het doel is om een consortium te bouwen wat kan leiden tot een groeifondsaanvraag.	The Economic Board is samen met Briskr, Oost NL, gemeente Nijmegen en provincie Gelderland in overleg om de regio Arnhem-Nijmegen hierbij te laten aan sluiten. The Economic Board ondersteunt het consortium door verbanden te leggen met initiatieven in de regio.
Regio Arnhem Nijmegen Europese Hotspot Energy **Rol:** strategisch adviseur	In de regio Arnhem-Nijmegen werken bedrijven, overheid, onderwijs en onderzoek samen om met energie-innovaties de transitie de versnellen en op te schalen naar een hoger niveau van toepassing. Energy hotspot Arnhem kent een uniek ecosysteem van traditionele grote spelers als TenneT, Alliander, DNV-GL, KEMA en DEKRA en innovatieve mkb-bedrijven. Het samenspel tussen deze partijen leidt tot innovatieve oplossingen en een versnelling in de energie-transitie. Niet in de laatste plaats omdat zij daarin gezamenlijk optrekken met onderwijspartijen van binnen en buiten de regio, zoals de Radboud Universiteit, de TU Delft en de HAN University of Applied Sciences. De regio heeft de ambitie een toonaangevend Europese energiehotspot te zijn in 2025.	In opdracht van Oost NL en de gemeente Arnhem is in 2023 onderzoek uitgevoerd door KplusV en ERAC naar vervolgstappen voor de regio-ambitie rond het speerpuntcluster Energy. Aan The Economic Board is gevraagd om in 2024 met een verdere verdieping te komen op de regio-ambitie: "De regio Arnhem-Nijmegen is in 2025 place to be for Energy", met name voor het versneld toepasbaar maken van energie-innovaties.
Lifeport Cool Lab **Rol:** verbinder, aanjager en adviseur	In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken vijf gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.	In 2023 is in het consortium gewerkt aan uitwerking van het project, zijn locaties geselecteerd en leerprojecten gedefinieerd. Het project is ingediend voor een bijdrage uit de Regio Deal en staat op de lijst van dragende projecten. In 2024 wordt financiering definitief aangevraagd, waarbij HAN penvoerder is.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Campus Hub Gezond Circulair **Rol:** verbinder en aanjager	Het verbinden van de kennisinstellingen in de regio en dus van talent aan de grote transitievragen (rond energie, duurzaamheid, circulariteit en health uitdagingen) door concrete opdrachten uit te werken in de Campus Hub Gezond Circulair in Lifeport Living Labs – monolevel (per kennisinstelling) en in de onderwijswaaier - en door de opbrengsten te delen met de andere hubs in de Lifeportregio (zoals Via-T en Soil Valley).	De Campus Hub Gezond Circulair is inmiddels gestart met een samenwerking tussen de talentprogramma's van de drie onderwijsinstellingen: het TalentLAB van het ROC, de Talent Academy van de HAN en de Radboud Honours Academy van de RU. RvN@ voert de coördinatie en de regie. Inmiddels wordt er vanuit de Campus Hub Gezond Circulair gewerkt aan drie opdrachten: een multilevel opdracht vanuit de Food Community van RvN@ (talent in food), een multilevel opdracht vanuit het Stationsgebied Nijmegen (bouwlogistiek) en een opdracht van Orange X (Foodhal).
Toekomstig-bestendig bouwen **Rol:** verbinder en aanjager	Bevorderen van de snelheid en kwaliteit van circulair bouwen, door gebruik te maken van een eenduidige gezamenlijke regionale aanpak van Circulair Conceptueel Bouwen (CCB) en de circulaire inrichting van de openbare ruimte. Naast duurzaam bouwen wordt er ook gekeken naar hoe de woningbouw versneld kan worden. Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen.	In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door stimuleren van samenwerking met belangrijke partners als de Groene Metropoolregio, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.
VIA-T **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	VIA-T is de Hub voor innovatie en talentontwikkeling in de toekomstbestendige bebouwde en gebouwde leefomgeving om zo een bijdrage te leveren aan de brede welvaart in de regio. Concreet wil VIA-T een oplossing bieden voor kennisdeling, borging en daarmee ook talentontwikkeling die nodig is om een circulaire transitie in de gebouwde en bebouwde toekomstbestendige leefomgeving te realiseren.	Het Consortium, propositie en businessplan zijn uitgewerkt. Binnen deze hub zijn op gebied van innovatie en onderzoek, kennisdeling en talentontwikkeling en inspiratie diverse projecten in uitvoering, die bijdragen aan de regionale ambities en doelstellingen van de Regio Deal en Woondeal (de eerste 5000 circulaire woningen). The Economic Board is een belangrijke verbinder in dit proces, wij bewaken de samenhang en stimuleren de samenwerking.
Circulaire regio Arnhem Nijmegen **Rol:** aanjager en verbinder	Een consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie.	Met ondersteuning van The Economic Board is financiering verworven voor het programma, we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campushub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.
AI in openbare ruimte - Dar **Rol:** strategisch adviseur	Door AI in te zetten voor de verwerking van beelden die in de openbare ruimte worden verkregen, kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden veel beter worden gepland, waardoor de omgeving schoner en veiliger is, terwijl er minder km worden gereden (CO_2 uitstoot beperking) en minder manuren nodig zijn (handig met huidige arbeidsmarkt tekorten)	In 2023 is door verschillende partijen onderzoek gedaan naar hoe dit project ingestoken kan worden. Zo is met verschillende aanbieders van software gesproken, met de gemeente Nijmegen onderzoek gedaan naar de implicaties van privacy en met de Dar gekeken welke data beschikbaar of bruikbaar is. Ook is in 2023 een student van de Radboud Universiteit aan de slag gegaan bij de Dar, vanuit het mkb datalab.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
MKB Datalab **Rol:** verbinder en ambassadeur	Met de oprichting van het MKB Datalab Oost willen we in Oost-Nederland een bijdrage leveren aan het dichten van de kloof tussen wat de potentiële mogelijkheden zijn op het gebied van AI en data science voor de mkb'er en wat er door mkb'ers op dit moment al wordt toegepast.	In samenwerking met Radboud AI, een onderzoeks- en toepassingsprogramma van Radboudumc en Radboud Universiteit (RU) is het MKB Datalab in mei 2023 gelanceerd. The Economic Board was mede initiator van dit AI-datalab. Het lab ondersteunt mkb-ondernemers bij datagericht ondernemen. Studenten van de RU gaan aan de slag met data- en AI-vraagstukken van mkb-ondernemers. In februari 2023 is de workshop, 'AI for Business'-masterclasses en inspiratie-sessie georganiseerd voor mkb-bedrijven om kennis te maken met AI en wat het voor hen kan betekenen.
AI en economie **Rol:** verbinder en aanjager	De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. Hoe kunnen we AI meer inzetten voor onze (mkb) ondernemers? Kan AI onze ondernemers ondersteunen in oplossingen voor het tekort op de arbeidsmarkt, dat wil zeggen; kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel?	The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal kennisin-stellingen en ondernemers te onderzoeken of er van AI (Artificial Intelligence) economie gemaakt kan worden. Een eerste verkennende sessie heeft positieve reacties gegeven op de vraag of we economie kunnen maken van AI en welke maatregelen we kunnen nemen om ondernemerschap te stimuleren in ons ecosysteem.
Parel Award **Rol:** Initiatiefnemer en verbinder	Met de parel award onderscheidt The Economic Board organisaties uit de regio Arnhem-Nijmegen die een voorbeeld zijn voor anderen. Organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food. De Lifeport Parel Award gaat jaarlijks naar bedrijven en organisaties die zich onderscheiden door interessante innovaties of juist door hun beproefde bedrijfsprocessen. Impact door innovatie, dát is waar de Parels zich mee onderscheiden.	In 2023 hebben EKI- Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry uit Bemmel de Lifeport Parel Award ontvangen. Hiermee worden de inspanningen van deze ondernemers op het gebied van innovatie, duurzaamheid, food en human capital beloond. De prestaties van deze twee mooie bedrijven zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.
Lifeport Kaart **Rol:** initiatiefnemer, verbinder en projectleider	De interactieve Lifeport kaart (https://lifeport.nl/ontdek-lifeport/) is één online platform waarop alle bedrijven, organisaties en innovaties zichtbaar zijn, die actief zijn op het gebied van Energy, Heallth, Higthtech, AI, Food en slimme duurzaamheid.	De Lifeport kaart geeft een overzicht van meer dan 500 bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen. Begin 2023 is in samenwerking met Kiemt, Connectr en gemeente Arnhem een overzicht toegevoegd aan de interactieve kaart met alle innovaties op energiebebied in onze regio (https://kaart.lifeport.nl/maps/energy-innovations/). Daarnaast is er een aparte kaart opgezet met partijen in het semicon cluster, ofwel de chip industrie. Deze kaart wordt gebruikt om de eerder genoemde activiteiten rond de ontwikkeling van dit cluster te ondersteunen (https://kaart.lifeport.nl/maps/semicon-lifeport/).

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
Dag van de Ondernemer	De Dag van de Ondernemer, vrijdag 17 november 2023, is een initiatief van mkb-Nederland om respect en waardering te tonen aan ondernemers voor hun inzet en het belang van ondernemers te onderstrepen. Aandacht voor hun huidge economische situatie en meedenken met advies, geven de ondernemers perspectief en mogelijke oplossingen voor de toekomst.	The Economic Board is op de Dag van de Ondernemer bij een aantal ondernemers persoonlijk langsgegaan om aandacht te vragen voor én mee te denken in hun problematiek en hen verder te helpen in hun ondernemerschap.
Toekomstbestendige bedrijventerreinen **Rol:** aanjager en ambassadeur	Voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen ontwikkelen door te werken aan de toekomstbestendigheid (en daarmee aantrekkelijkheid)van deze terreinen. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Daarnaast wordt er ook gekeken naar vergroening en circulariteit.	Het project is in 2023 geselecteerd als dragend project binnen de Regio Deal. Het consortium heeft verder gewerkt aan de ontwikkeling van het project zodat dit in 2024 van start kan binnen de Regio Deal.
BANN **Rol:** verbinder en partner	Het Business Angel Netwerk Nijmegen, opgezet door Briskr, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank en The Economic Board, verbindt startups en scale-ups met investeerders. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.	In 2023 zijn er drie BANN-bijeenkomsten georganiseerd waar start- en scale-ups een pitch hebben gegeven. The Economic Board heeft hier een presentatie verzorgd.
Campus Nijmegen **Rol:** verbinder en partner	Het project Campus Nijmegen richt zich op het versterken van een aantrekkelijk vestigingsklimaat op de Nijmeegse campussen ten behoeve van de sterke clusters Health en Hightech. De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders.	In 2023 hebben de stakeholders een actie agenda opgesteld voor de komende jaren. Voor het behalen van de doelstellingen zoeken de stakeholders de samenwerking met regionale partijen zoals The Economic Board en de Groene Metropoolregio.
Financieringstafel **Rol:** aanjager	Start- en scale-ups en mkb's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, Oost NL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.	In het eerste pilot jaar 2023 zijn er zes aanvragen ingediend. Met deze publiek-private samenwerking maken we impact om innovaties te versnellen en zo te kunnen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek		
Human Capital Akkoord **Rol:** ambassadeur, programmamangement, verbinden en aanjagen	Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen: 1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden. 2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio. 3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.	In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met ca 35 partijen uit de regionale triple helix.Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in januari is de proces en voortgang gepresenteerd en in juli 2023 is een eerste aantal projecten van de werktafels gepresenteerd. De vijf projecten zijn in het najaar verder uitgewerkt (digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel). Voor het project Digitaal integraal met impact, werktafel LLO Health, is in het najaar een kwartiermaker gestart. Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het HCA. Dit advies is verder uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Ook de Arbeids-marktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.
Human Capital Akkoord: IT Challenge **Rol:** ambassadeur en verbinder	Méér jonge mensen interesseren voor een baan in de IT, zodat deze meer kiezen voor een studie die hiervoor opleidt. Hiermee het tekort aan IT-ers in de regio verkleinen	Een wedstrijd voor jongeren in de laatste 2 jaar van VO (alle niveau's) in de regio, waarbij ze vaardigheden moeten gebruiken die nodig zijn voor IT (breed, van softwaredevelopment tot embedded), waar zo'n honderd jongeren uit de regio aan mee doen en zo leren over vak dat ze kunnen kiezen. In 2023 is een consortium opgericht met diverse partijen.
Lifeport Welcome Center **Rol:** ambassadeur, aanjager en verbinder	Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in Nijmegen regelen.	Begin 2023 is de eerste officiële bezoeker welkom geheten bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Lifeport Welcome Center is een initiatief van The Economic Board en provincie Gelderland en gemeente Nijmegen vanuit de regionale wens meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio zijn er afgelopen jaar twee bijeen-komsten georganiseerd om insights en ervaringen delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 4 De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart		
Lifeport Scholarship **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport Scholarship is ontwikkeld voor studenten studerend aan een van de onderwijsinstellingen in de regio Arnhem-Nijmegen en afkomstig uit conflictgebieden. The Economic Board heeft het scholarship geïnitieerd om de studenten afkomstig uit crisisgebieden te helpen. De getroffen studenten worden geholpen met een bijdrage in de kosten voor levensonderhoud zodat zij hun studie kunnen voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.	Aan het begin van het nieuwe studiejaar (sept 2023) ontvingen de eerste vijf studenten een Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen met het Lifeport Scholarsh
JINC **Rol:** ambassadeur en verbinder	JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC jongeren van 8-16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board tondersteunt JINC met diverse projecten.	In maart heeft een aantal Boardleden meegedaan met de sollicitatietraining en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie overgedragen.
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lobby **Rol:** aanjager, verbinder en projectleider	Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. Belangrijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa.	Manifest nieuwe leden Provinciale staten, ontmoeting (kandidaat) Kamerleden, ontvangst ministers in de regio, European Week of Regions and Cities, broekzaknotitie t.b.v Tweede Kamerverkiezingen, Waterstoflobby, werkbezoeken en diverse netwerkgesprekken.
Waterstof Convenant **Rol:** aanjager en verbinder	Doel is om dit jaar een convenant aan het ministerie EZK en Gasunie aan te bieden, om ook daadwerkelijk een zijtak naar oost Nederland mogelijk te maken om waterstof te kunnen afnemen	Inmiddels werken we in Oost-Nederland samen met zes economic boards om het volume van afname van waterstof op de halen. We zijn op dit moment een plan van aanpak aan het afronden, waarna we met vele partijen OostNL, Think East, Gasunie, ministerie EZK, Provincie, GMR, VNO-NCW, ondernemers de inventarisatie gaan uitvoeren.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lifeport Regio Arnhem Nijmegen **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en te studeren. Lifeport is het innovatienetwerk van de regio Arnhem Nijmegen dat op het gebied van Health, Hightech, Food en Energy en de crossovers ertussen tot slimme oplossingen komt. Lifeport is een groene regio waar vele functies samenkomen. De gezamenlijke noemer, of het merk, waarmee de regio zich profileert: innoveren om een gezond en duurzaam leven mogelijk te maken voor iedereen.	In 2023 zijn er verschillende denktank sessies geweest met stakeholders uit de regio over de profilering van Lifeport. In het najaar is er gewerkt aan een nieuwe website voor Lifeport. Eveneens is er een visiedocument en een communicatieplan geschreven voor de profilering van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, welke in 2024 verder zal worden uitgerold.
Regio Deal **Rol:** partner, verbinder en aanjager	De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend door demissionair minister de Jonge. Deze Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een 'Gezonde groene groei' door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt. Deze Regio Deal zorgt ervoor dat wij vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren.	In 2023 heeft het Rijk toegezegd om een bijdrage te leveren aan de Regio Deal Arnhem Nijmegen; gezonde groene groei met een bijdrage van € 15 miljoen voor versterking van de brede welvaart in onze regio. Afgelopen jaar heeft The Economic Board samen met provincie Gelderand en de Groene Metropoolregio gewerkt aan de uitwerking van de Regio Deal. Tijdens een stakeholdersessie in maart hebben zo'n 100 betrokkenen gediscussieerd over een eerste aanzet voor prioritering, gebaseerd op het vooraf opgestelde beoordelingskader. Besproken is of projecten kunnen worden gebundeld, van andere financiering kunnen worden voorzien, of kunnen worden ingeperkt. Mogelijk dragende projecten zijn vervolgens door de projectpartners verder uitgewerkt om voor de Regio Deal in aanmerking te komen. The Economic Board heeft bij vele projecten een verbindende en adviserende rol gehad. De uiteindelijke selectie van projecten is gebaseerd op het beoordelingskader, dat bestaat uit een aantal technische eisen.
Newsroom Health & Hightech **Rol:** verbinden en partner	De Newsroom HHT geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Health & Hightech. Dit gebeurt door het ophalen van de nieuwswaardige verhalen en gebeurtenissen in het cluster, deze journalistiek te bewerken en vervolgens stelselmatig en consistent gericht uit te zetten naar relevante doelgroepen/media. Daarbij zijn de crossovers tussen enerzijds kennisinstellingen en bedrijven en anderzijds Health en Hightech interessant.	Na de eerste twee pilotjaren is een herijking gemaakt voor het vervolg van de Newsroom HHT. Er is gewerkt aan een herziene opzet met uitbreiding van partners. Vanwege wisselingen in het netwerk Health & Hightech is er in 2023 nog geen concreet vervolg gegeven aan de uitrol van de Newsroom.
Newsroom Energy **Rol:** verbinden en partner	De newsroom Energy wil een belangrijke bijdrage leveren om de regio als energy hotspot van Europa, met Arnhem als elektriciteitshoofdstad op de kaart te zetten. Op regionaal, nationaal (focus voor 2024) en internationaal (vanaf 2025) niveau door 'marketing by journalism'. De newsroom geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy.	De Newsroom Energy is in ontwikkeling. Op dit moment bestaat de newsroom Energy uit een samenwerking van communicatieprofessionlas van de verschillende bedrijven en instellingen die zich bezig houden met het thema Energy. De newsroom wil invulling en uitvoering gaan geven aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy en de profilering van de regio op deze thematiek.

Bijlage 2

De Board

Naar inhoudsopgave

Ahmed Marcouch

Burgemeester gemeente Arnhem, voorzitter The Economic Board

Ilko Bosman

Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen

John Brom

Wethouder gemeente Nijmegen, lid DB, voorzitter auditcommissie

Rens Buchwaldt

Raad van Bestuur van de Wageningen University & Research

Huub Hieltjes

Burgemeester gemeente Duiven

Sander Hulsebos

CEO van Hoogwegt Group, lid auditcommissie

Jan van Iersel

Voorzitter College van Bestuur Van Hall Larenstein University of Applied Sciences

Nermina Kundić

Wethouder gemeente Arnhem

Bertine Lahuis

Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc

Peter van Mulkom

Voorzitter College van Bestuur ROC Nijmegen

Bram Sieben

Directeur Corporate & Social Affairs Alliander

Jean Schreurs

Executive Director NXP Semiconductors Netherlands BV

Enny van de Velden

Voorzitter en CCO CCV Group, lid DB, vicevoorzitter The Economic Board

Rob Verhofstad

Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences, lid auditcommissie

René Verhulst

Burgemeester gemeente Ede, voorzitter Regio Foodvalley

Helga Witjes

Gedeputeerde provincie Gelderland

Daniël Wigboldus

Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, lid DB

d.d. 22 maart 2024

Jaarrekening Stichting Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2023

Naar inhoudsopgave

JAARREKENING 2023

STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

NIJMEGEN

I N H O U D S O P G A V E

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2023	pagina 6
2.	Staat van baten en lasten over 2023	pagina 8
3.	Kasstroomoverzicht 2023	pagina 9
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 10
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2023	pagina 12
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 15

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 21
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 21

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 5 maart 2024

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023 en de staat van baten en lasten over 2023 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Bij deze jaarrekening wordt door de externe accountant Reith & Ten Böhmer, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een controleverklaring verstrekt. Voor deze controleverklaring verwijzen wij naar de overige gegevens.

C. Algemeen

Bedrijfsgegevens
De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie
Per balansdatum wordt de directie gevoerd door de heer J. van Dellen.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Verschil
	€	%	€	%	€
Basisfinanciering GMR	704.383	48,2	704.383	48,2	0
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	6,8	100.000	6,8	0
Bijdragen in kind	440.674	30,2	440.674	30,2	0
Bijdragen cash	115.980	7,9	115.980	7,9	0
Project- en overige baten	98.042	6,7	100.000	11,6	-1.958
Totaal Baten	**1.459.079**	**99,87**	**1.461.037**	**100,0**	**-1.958**
Personeels- en salariskosten (* en #)	877.466	60,1	865.365	59,2	12.101
Huisvestingskosten (*)	96.099	6,6	94.060	6,4	2.039
Reiskosten	3.239	0,2	14.500	1,0	-11.261
Projectondersteuning (* en #)	231.263	15,8	235.980	16,2	-4.717
Communicatie / Media (*)	197.681	13,5	192.000	13,1	5.681
Advieskosten	14.813	1,0	12.500	0,9	2.313
Administratiekosten	13.985	1,0	15.000	1,0	-1.015
Afschrijvingskosten	4.525	0,3	6.000	0,4	-1.475
Kantoorkosten	23.986	1,6	24.500	1,7	-514
Onvoorzien	0	0,0	1.132	0,1	-1.132
Totaal Lasten	**1.463.057**	**100,3**	**1.461.037**	**100,0**	**2.020**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-0,3**	**0**	**0,0**	**-3.978**

*De met een * gemarkeerde posten bevatten een in kind bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).*

De met een # gemarkeerde posten bevatten een partner bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).

Toelichting substantiële afwijkingen gerealiseerd ten opzichte van begroot:

Reiskosten:
De km-vergoeding wordt vanaf januari 2023 via de salarisadministratie uitbetaald en niet meer via de post reiskosten. Hierdoor ontstaat in de post personeels- en salariskosten een overschrijding van het oorspronkelijke begrote bedrag.

Projectondersteuning:
De kosten voor het project "Human Capital Akkoord" zijn opgenomen onder deze post.
Dit betreft een separaat project gefinancierd buiten de reguliere basisfinanciering om. Dit project is begin 2022 van start gegaan. Lasten 2023 bedragen circa € 45.000 t.o.v. nihil begroot.
Daarnaast is er voor het project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen", wat buiten de reguliere basisfinanciering valt, een bedrag begroot van € 100.000. Vanwege de verdeling van de lasten over de looptijd van het project, 1 juli 2023 t/m 30 juni 2024, is in 2023 een bedrag van € 50.000 opgenomen als lasten. Hier is bij de initiële begroting geen rekening mee gehouden.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

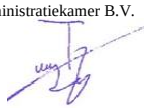

De heer A.W.N. Wijers

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2023
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**11.503**	**14.699**
Vlottende activa		
Overige vorderingen	23.076	10.641
	23.076	**10.641**
Liquide middelen	**181.175**	**122.892**
Totaal	**215.754**	**148.232**

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	-9.385	-5.407
	40.615	**44.593**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	42.272	42.455
Belastingen	15.228	13.754
Overige schulden	117.639	47.430
	175.139	**103.639**
Totaal	**215.754**	**148.232**

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	100.000
Bijdragen in kind	440.674	398.216
Bijdragen cash	115.980	0
Project- en overige baten	98.042	41.667
Totaal Baten	**1.459.079**	**1.238.820**
Personeels- en salariskosten	877.466	734.894
Huisvestingskosten	96.099	92.868
Reiskosten	3.239	4.777
Projectondersteuning	231.263	224.847
Communicatie/Media	197.681	197.422
Advieskosten	14.813	15.479
Administratiekosten	13.985	14.971
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten	23.986	23.734
Onvoorzien	0	0
Totaal Lasten	**1.463.057**	**1.314.192**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-75.372**

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2023	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-3.978	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	4.525	
Veranderingen in het werkkapitaal		
Mutatie vorderingen	-12.435	
Mutatie kortlopende schulden	71.500	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		59.612
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa		-1.329
		58.283

Samenstelling geldmiddelen

	2023	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	122.892	
Mutatie liquide middelen boekjaar	58.283	
Geldmiddelen per 31 december		181.175

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is statutair gevestigd te Nijmegen en feitelijk gevestigd op Toernooiveld 300, 6525 EC te Nijmegen. De stichting is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992.

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstelleingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, Na balansdatum is bekend geworden dat veertien van de achttien regiogemeenten via de inwonersbijdrage zullen blijven bijdragen aan de basisfinanciering van The Economic Board. De bijdrage van de gemeenten zal in 2024 uit komen op € 711.810.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waarde-verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de stichting krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en - verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2023
Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De voorgestelde bestemming is opgenomen onder de toelichting op de balans.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	14.699	18.514
Investeringen	1.329	1.385
Afschrijving (-)	4.525	5.200
Stand 31 december	11.503	14.699

De materiële vaste activa betreft inventaris. Er wordt voor de inventaris geen restwaarde gehanteerd.

Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	585	575
Waarborg	225	225
Subsidie Provincie Gelderland	15.000	0
Overige vorderingen	7.266	9.841
	23.076	10.641

Liquide middelen		
Rabobank The Economic Board	119.193	72.892
Rabobank Lifeport Scholarship	11.982	0
Rabobank spaarrekening The Economic Board	50.000	50.000
	181.175	122.892

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	0	0
Stand 31 december	50.000	50.000
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	-5.407	69.965
Resultaat boekjaar	-3.978	-75.372
Stand 31 december	-9.385	-5.407
Crediteuren		
Crediteuren	42.272	42.455
	42.272	42.455
Belastingen		
Loonheffingen	15.228	13.754
	15.228	13.754
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	21.921	14.820
Nettolonen	2.008	87
Overige te betalen kosten	1.600	5.023
Rabobank Creditcard	110	0
Vooruitontvangen project "Human Capital Akkoord"	0	27.500
Vooruitontvangen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	30.000	0
Nog te betalen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Nog te betalen "Lifeport Scholarship"	12.000	0
	117.639	47.430

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De stichting heeft per 15 april 2019 een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van een kantoor- en bedrijfsruimte. De huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 93.973,80 exclusief btw. Er is sprake van onbelaste huur. De looptijd van de verplichting loopt tot en met 31 augustus 2024. Opzegging kan gebeuren met inachtneming van een termijn van drie maanden.

De stichting heeft in 2022 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen ten behoeve van het ontwikkelen van een programma om te komen tot een Human Capital Akkoord regio Arnhem–Nijmegen. Een akkoord waarbij helixpartners zich committeren en bijdragen aan te formuleren doelen, werkwijze, projecten en financiering voor de komende 4 jaar voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt en voor het oplossen van tekortsectoren zoals techniek, bouw, energietransitie en zorg. Voor het Akkoord dient zowel bestuurlijk als uitvoerend draagvlak en commitment te worden bereikt. Het project loopt van 1 april 2022 tot en met 1 oktober 2023. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 75.000. 80% hiervan zijnde € 60.000 is als voorschot uitgekeerd in 2022. Het restant voorschot van 20% zijnde € 15.000 wordt uitgekeerd in 2024. Via de Groene Metropoolregio is voor dit project in 2022 een éénmalige bijdrage ontvangen van € 10.000. Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

De stichting heeft in 2023 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen voor aanjaag- en versnellingsmiddelen t.b.v. de regionale economische ontwikkeling van The Economic Board. Dit betreft een bijdrage voor de strategische agenda van The Economic Board, die door triple helix advies de meerwaarde en de impact vergroot in de regio. Het project loopt van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 100.000. 80% hiervan zijnde € 80.000 is als voorschot uitgekeerd in 2023.
Het restant voorschot van 20% zijnde € 20.000 wordt uitgekeerd in 2024.
Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR		
Subsidie gemeenten	704.383	698.937
	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland		
Subsidie Provincie Gelderland	100.000	100.000
	100.000	100.000
Bijdragen in kind		
Radboud Universiteit	49.416	50.000
KplusV	13.842	34.122
Buro Kantelaar	7.865	59.145
Gemeente Nijmegen	56.628	51.183
Radboudumc	56.628	34.122
Google Grants	120.000	120.000
HAN - University of Applied Sciences	12.584	49.644
De Droomfabriek	15.101	0
EnergieMarke	53.240	0
Diverse strategen	55.370	0
	440.674	398.216
Bijdragen cash		
HAN - University of Applied Sciences	50.000	0
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	10.980	0
CCV Nederland	50.000	0
NXP Semiconductors Nederland	5.000	0
	115.980	0
Project- en overige baten		
Subsidie Provincie Gelderland project "Human Capital Akkoord"	37.500	37.500
Subsidie Provincie Gelderland project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Bijdrage GMR project "Human Capital Akkoord"	5.000	5.000
Terugbetaling subsidie gemeenten	0	-908
Overige baten	5.542	75
	98.042	41.667

	2023	2022
	€	€
Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	431.639	435.920
Voorziening vakantiegeld	34.078	22.953
Sociale verzekeringen	76.314	54.526
Pensioenpremie	15.527	3.528
Ziekengeldverzekering	17.990	13.711
Reiskostenvergoedingen	6.752	4.138
Onkostenvergoedingen	3.600	1.200
Werkkostenregeling vrije ruimte	6.229	6.423
Scholingskosten	1.835	9.509
Overige personeelskosten	1.264	4.414
	595.228	556.322
Loonkosten (in kind, *)	271.258	178.572
Bijdragen partners (cash, #)	10.980	0
	877.466	734.894

KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, EnergieMarke, De Droomfabriek en HAN - University of Applied Sciences hebben in 2023 strategen ter beschikking gesteld voor de clusters en opgaven van The Economic Board. Daarnaast hebben diverse strategen hun expertise ter beschikking gesteld voor de opgaven van The Economic Board.

De Groene Metropoolregio heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere uitwerking van het Human Capital Akkoord.

Huisvestingskosten		
Huur	44.558	40.222
Parkeerkosten	2.125	2.446
Overige huisvestingskosten	0	200
	46.683	42.868
Huur (in kind, *)	49.416	50.000
	96.099	92.868

De Radboud Universiteit heeft in 2023 een in kind bijdrage geleverd aan de huur van de kantoorruimte van The Economic Board.

Reiskosten		
Declaratie zakelijke kilometers	0	1.844
Reis- en verblijfkosten	3.239	2.933
	3.239	4.777

	2023	2022
	€	€
Projectondersteuning		
Projectstimulering	16.368	59.541
Events	8.473	27.500
Project Regio Deal	5.966	48.086
Kosten project "Human Capital Akkoord"	45.456	40.076
Kosten project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
	126.263	175.203
Lifeport Welcome Center (in kind, *)	0	49.644
Lifeport Welcome Center (cash, #)	50.000	0
Lifeport Scholarship (cash, #)	55.000	0
	231.263	224.847

De HAN - University of Applied Sciences heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere ontwikkeling van het Lifeport Welcome Center in Nijmegen.

CCV Nederland en NXP Semiconductors Nederland hebben in 2023 een cash bijdrage geleverd aan het Lifeport Scholarship, een beurs voor bijdrage in het levensonderhoud voor studenten uit conflictgebieden.

Communicatie/Media		
Abonnementen en contributies – Print / digitaal	277	1.255
Abonnementen en contributies – Tools	4.219	11.931
Vertalingen	1.464	165
Website – Techniek	16.790	11.213
Website – Content	27.788	26.957
Events	4.048	3.070
Advertentie- en reclame-uitgaven	11.313	11.852
Vormgeving	1.209	2.466
Corporate	4.704	4.054
Campagnes	5.869	4.459
	77.681	77.422
Campagnes Googel Grants (in kind, *)	120.000	120.000
	197.681	197.422

Het Google Grants Fund stelt (in kind) online advertentiebudget ter beschikking aan organisaties met een ANBI status. Dit budget wordt aangewend om de vindbaarheid van de website te vergroten. De in kind bijdrage van € 120.000 is in 2023 volledig ter beschikking gesteld aan het Lifeport Welcome Center.

	2023	2022
	€	€
Advieskosten		
Accountant- en notariskosten	8.836	12.606
Advieskosten	5.977	2.873
	14.813	15.479
Administratiekosten		
Administratiekosten	12.168	13.515
Salarisadministratie	1.817	1.456
	13.985	14.971
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	5.490	1.523
Internet en automatiseringskosten	12.037	13.682
Telefoon	348	1.355
Verzekeringen	2.328	2.299
Kleine aanschaffingen	60	30
Contributies en abonnementen	0	8
Representatiekosten	3.138	3.787
Rente en bankkosten	565	893
Overige kantoorkosten	20	157
	23.986	23.734
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	0	0

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2023 6,92 fte werkzaam (2022: 5,69 fte). Deze fte is verdeeld over 8 medewerkers.
De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2023 aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT)

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, 22 maart 2024

Directeur:	De heer J. van Dellen

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	De heer A. Marcouch
Vicevoorzitter:	Mevrouw H. van de Velden
Voorzitter financiële auditcommissie:	De heer J.A.R. Brom
Lid dagelijks bestuur:	De heer D. H. J. Wigboldus

Algemeen bestuur:

Bestuurder:	De heer I. P. Bosman
Bestuurder:	De heer L. A. C. Buchwaldt
Bestuurder:	De heer H.B. Hieltjes
Bestuurder:	De heer S. C. Hulsebos
Bestuurder:	De heer J. van Iersel
Bestuurder:	Mevrouw N. Kundić
Bestuurder:	Mevrouw B. E. Lahuis
Bestuurder:	De heer P. A. A. van Mulkom
Bestuurder:	De heer J. A. W. Schreurs
Bestuurder:	De heer B. Sieben

Bestuurder:	De heer L. J. M. Verhofstad
Bestuurder:	De heer L. J. Verhulst
Bestuurder:	Mevrouw H. W. M. Witjes

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar.

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC NIJMEGEN
T +31 (0) 85 040 9980
E bureau@theeconomicboard.com

theeconomicboard.com / lifeport.nl

gemeente Rheden

Raadsmemo

Portefeuillehouder
C. van Eert
namens het College

Begrotingsprogramma
5 Bestuur en overhead

draagt bij aan Global Goal(s)
Partnerschap

bijlage(n)
4 GMR-kwartaalberichten 2023
(via link)

rol raad
ter informatie

onderwerp
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen: Wat levert het Rheden op?

Inleiding

In de gemeenschappelijke regeling "Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen" (GMR) bundelen, sinds 01 januari 2021, 18 gemeenten met ruim 800.000 inwoners hun krachten om een sterke regio te vormen en om in balans een schaalsprong (Groene Groei) te realiseren. De ambitie is om de groei van wonen, werken, mobiliteit, energietransitie, verduurzaming en natuurversterking zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen groene leefkwaliteit.
Om dit te bereiken zijn de 18 gemeenten samen aan de slag met vijf opgaven;

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw);
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt);
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed);
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid);
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie).

Daarbij werkt de GMR nauw samen met The Economic Board, de provincie, de regio Food valley, en de waterschappen, het Rijk (verschillende departementen) en andere maatschappelijke partners.

Gemeente Rheden participeerde tot op heden in alle GMR-opgaven evenals het gros van de GMR-gemeenten. De financiële bijdrage van Rheden aan GMR en TEB bedroeg in 2021 (toen de regionale opgaves nog uitgewerkt moesten) € 152.000 en in 2022 ca € 302.800 (beide jaren excl. provinciale subsidie). In 2023 ging het om een totaal bedrag van € 369.000 incl. de bijdrage aan The Economic Board. Waarbij opgemerkt moet worden dat de jaarlijkse rekening-overschotten in de opeenvolgende jaren grotendeels terugvloeiden naar de gemeenten.

De GMR is nu 3 jaar operationeel. Zij informeert gemeenteraden via verschillende kanalen en media over de voortgang en resultaten op de 5 hoofdopgaves. Dit varieert van kwartaalrapportages, nieuwsbrieven, bijeenkomsten, platforms, congressen, regio-bezoeken en de RAC. Daarnaast rapporteert zij via de P&C-documenten (Regio-Agenda, Begroting en Jaarstukken) over de inhoudelijke en financiële voortgang. Dit is op het niveau van de regio als totaliteit.

De gemeenteraad van Rheden heeft verzocht om bij de behandeling van de GMR-jaarstukken 2023 te beschikken over een overzicht van direct relevante baten voor de gemeente Rheden ("What's in it for us?"). Uiteindelijk gaat het om de vraag wat de GMR bijdraagt aan de (toekomstige) Brede Welvaart van de Rhedense inwoners.

CONCEPT

Deze informatiebehoefte wordt overigens breder gevoeld. Binnen de GMR vragen de raden steeds explicieter wat de 'return on investment' is voor hun gemeente. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat elke gemeente baat moet hebben bij de samenwerking. Daarbij geldt dat op de langere termijn winst voor de regio ook winst is voor alle in de regio deelnemende partijen. Ook als de verdeling van de opbrengsten op de korte termijn wellicht niet evenredig verdeeld is over alle gemeenten. De grote ruimtelijke vraagstukken vragen vaak een lange aanloop van verkenning, draagvlakcreatie, lobby, voorbereiding en uiteindelijk realisatie. Denk aan het lange traject inzake het verlengen van de A15 en verbreden van de A12 met als beoogde realisatie datum 2034.
De GMR werkt aan een voorstel om een werkwijze of systematiek van monitoring te ontwikkelen die gemeenten kunnen gebruiken om de regionale inzet te volgen en naar de eigen achterban te verantwoorden.

Waarom Intergemeentelijke regionale samenwerking

Sterke regio's worden sterker (Rli et al). Rijksbudgetten landen met name in sterke regio's zoals Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven. Andere regio's komen daardoor steeds meer op achterstand. Waardoor ook de Brede Welvaart daar achterblijft.
Een sterke regio versterkt ook de gemeenten. De gemeente Rheden is relatief kwetsbaar als het gaat om de demografie, sociaal-economische status en financiële positie. Maar ook de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van Rheden, opgesloten tussen Veluwezoom en IJssel en met belangrijke waterwingebieden, zijn zeer beperkt. De opgaves en ruimtelijke puzzel zijn complex. De ruimteclaims uit de verschillende maatschappelijke opgaves overtreffen het beschikbare ruimteaanbod. En er zijn belangrijke randvoorwaardelijke opgaves zoals de verkeerscongestie, de netcongestie, de stikstof-reductie en de dreigende drinkwatertekorten.

De complexe opgaven vragen om specialistische kennis op een zeer krappe arbeidsmarkt. De schaalgrootte van de gemeente wordt steeds meer een kritieke factor. Samenwerking wordt steeds meer een noodzaak.

De GMR is een collegesamenwerking. De portefeuillehouders van de 18 gemeenten in de 5 opgaven bepalen samen, binnen de uitgangspunten van de overkoepelende ambitie van de GMR, de ambitie en daarmee de projecten en activiteiten van de samenwerking. Dit vindt zijn vertaling in de regionale agenda en in de begroting. De activiteiten van de GMR zijn daarmee activiteiten waarvan de bestuurders aangeven dit beter en effectiever samen te kunnen doen, dan wel activiteiten waarvoor gemeenten geen capaciteit in huis hebben, dan wel helemaal nog niet aan begonnen zijn (of konden zijn).

Op de GMR-opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:

- Slim omgaan met de ruimte. Er is sprake van schaarse ruimte en veel opgaven. We kijken samen waar we welke functies willen en kunnen realiseren en hoe functies slim gecombineerd kunnen worden. We hebben hiervoor een goede regionale visie op de ruimtelijk inrichting nodig die doorwerkt in lokaal omgevingsbeleid .
- Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen. De opgaven zijn te veel omvattend om op gemeentelijk niveau aan te pakken. Veel maatregelen die in de ene gemeente genomen worden, zijn direct van invloed op opgaven in andere gemeenten. Voor de meest optimale oplossingen is samenwerking nodig. .
- Financiering van bovenlokale maatregelen. We hebben te maken met bovenlokale opgaven met hoge kosten zoals bovenlokale mobiliteitsopgaven, natuurherstel en robuust watersysteem en de

Ambtelijk CONCEPT

energietransitie. Een regionale aanpak geeft ons meer slagkracht richting diverse ministeries, de provincie en Europa.

- Provincie en Rijk verplichten gemeenten om opgaven in regionaal verband op te pakken. Voorbeelden van verplichte programma's zijn de Woondeal, Regionale woonzorgvisie, Regioarrangement, NOVEX-programma, de aanpak rondom het landelijk gebied, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en Regionale Energie Strategie (RES). De GMR vervult bij deze programma's een verbindende en coördinerende rol.
- Efficiency en kostenvoordelen. Door samen op te trekken kan met dezelfde mensen en middelen meer bereikt worden. Bijvoorbeeld door kostenvoordelen bij gezamenlijke inkoop, delen van kennis en het samen uitvoeren van projecten waardoor minder menskracht nodig is.

GMR regionale resultaten

In 2023 heeft de samenwerking geresulteerd in het GMR-regioarrangement, het NOVEX ontwikkelperspectief met bijbehorende uitvoeringsagenda, een toekomstverkenning 2120 (samen met de Wageningen Universiteit), een vastgestelde regionale Huisvestingsverordening, de gebiedsprogramma's het Regionale Mobiliteits Programma, het programma Conceptueel en circulair bouwen, de regionale energiestrategie, de koers Economie van de toekomst, een actualisatie van het Regionaal Programma Werklocaties, de economische monitor, de Woondeal 2.0, het regionaal woonbehoefteonderzoek, de regionale Woningmarktmonitor, een kwalitatief evaluatieonderzoek over de GMR, en het Groen-blauw raamwerk met de bijbehorende uitvoeringsagenda. Eind 2023 zijn ook de netcongestie en toekomstige drinkwatertekorten als randvoorwaardelijke thema's geïdentificeerd.

De GMR is steeds succesvoller in het organiseren van de externe financiering van bovenlokale maatregelen. Zoals o.a. de extra middelen voor de bereikbaarheid (o.a. Nijmegen West, Arnhem Oost, A50) en voor de woningbouw (WBI, o.a. Rheden, Duiven, Heumen, Wijchen, Westervoort) die optellen tot ca. 750 miljoen.
Ook heeft de GMR haar Regio Deal Gezonde Groei toegekend gekregen met daarin een rijksbijdrage van 15 miljoen. Voor het meerjarig programma Slim en Schoon Onderweg, met een programma-budget van ruim € 2 miljoen en een bijdrage van de GMR a ca € 250.000, hebben we de afgelopen drie jaar forse provinciale en rijksbijdragen ontvangen. De vertraagde besluitvorming rond het doortrekken van de A15 en verbreding van de A12 heeft er toe geleid dat we nu inzetten op een aanzienlijk mobiliteitspluspakket.
Voor de RES (€ 500.000 jaarlijks). Voor de woondeal ontving de regio een bijdrage van €500.000 per jaar. Ook ontving de regio extra bijdragen van uit Rijk en provincie voor de uitvoering van de woondeal: flexpool 2e ronde € 250.000, proceskosten actualisering Woondeal € 65.000, leerlijn bouwen regisseren € 50.000, en koploperregio Wonen en Zorg € 50.000.
En op kleinere schaal, maar niet minder belangrijk, hebben we geld gekregen om ons recreatieve wandelroutenetwerk uit te breiden en te verbeteren en om de culturele sector een extra impuls te geven (1,4 miljoen). Daarnaast hebben gemeenten door samen op te trekken, efficiencyvoordeel gehad, zoals bijvoorbeeld met de gezamenlijke inkoop van energie (aanzienlijk voordeel voor gemeenten) en de regionale beschikbaarheid van flexpools van specialisten. De samenwerking heeft ook nieuwe of verstevigde partnerschappen opgeleverd, waaronder de verstevigde samenwerking met Rijk- provincie en waterschappen. De versterkte regionale samenwerking klinkt ook door in de gezamenlijke aanvraag Regio Deal Veluwe (€ 20 miljoen) en de aanvraag door de DPRA-werkregio

Ambtelijk CONCEPT

Veluwezoom voor de 'tijdelijk impulsregeling klimaatadaptatie', voor het (versneld) nemen van klimaatadaptieve maatregelen.

Onze ambities in het groen, blauw en landelijk gebied zijn ingebracht in het uitvoeringsprogramma VLGG (Vitaal Landelijke Gebied Gelderland). Recent heeft Gedeputeerde Staten het maatregelen-pakket inclusief de 4 GMR-koploperprojecten (waaronder Soerens Beekdal) vastgesteld en voorgedragen bij het Rijk ter financiering.

Een belangrijk doel van de samenwerking is het versterken van de gezamenlijke lobbykracht van de regio. Binnen het regiobureau zijn 2 collega's actief op het thema Public Affairs.

Alle ambities en projecten vragen om uitvoering waarvoor geld en menskracht nodig is. De regionale samenwerking brengt gemeentesecretarissen uit de gehele regio bij elkaar om voor m.n. het vraagstuk van menskracht de handen in één te slaan.

Baten voor Rheden (op hoofdlijnen)

Specifiek voor Rheden zijn door danwel met ondersteuning van de GMR de volgende baten gerealiseerd:

- M€ 3,5 Woningbouw impuls gelden tbv woningbouw IJsseldistrict
- M€ 1,7 voor Huisvesting aandachtsgroepen
- M€ 1,7 voor flexwoningen GS Staal
- Vergroening De Beemd (Gijs)
- VLGG-koploperproject "Soerens Beekdal".
- BO-Mirt verkenning HBFO
- Rivierklimaatpark IJsselpoort
- Aandeel in M€ 15 Regio Deal Gezonde groei (programmalijn "wijk en dorpsgericht werken" - mogelijke koppeling Stenfert)
- Mede-aandeelhouder M€ 20 Regio Deal Veluwe tbv Veluwe Alliantie
- Advies en ondersteuning vanuit het versnellingsteam woningbouw
- Ondersteuning bij agendering en uitwerking VLGG-projecten
- Inzet van Flex- / Expertpool-capaciteit: extra handen en expertise
  (o.a. is gebruik gemaakt van het (ETT (Energie Transitie Team), het REE (Regionaal Expertiseteam Energie voor bedrijven), en de RES. Voor 2 RO-adviesvragen is gebruik gemaakt van de flex-pool. Ook bij het IJsseldistrict is gebruik gemaakt van de flexpool.
- Astrum College: winnaar Fietswerkgever 2023!

Essentieel is dat door participatie in GMR-netwerken Rhedense thema's op de agenda komen. Zo hebben wij een groot belang in een eerlijke verdeling van de huisvesting voor aandachtsgroepen binnen de regio. Ook ontwikkelt de gemeente Rheden draagvlak voor, en initiëren wij ondersteuning bij de her-oriëntatie op het bedrijventerrein Haveland+ (en de koppeling met RPW).

Er zijn tal van instrumenten, aanpakken en inzichten ontwikkeld binnen de GMR waar de gemeentelijke organisatie gebruik van kan maken of een stem in heeft;

- Regionaal expertise team energie (REE)
- Circulaire impactladder
- Handreiking parkeren

Ambtelijk CONCEPT

- Vitaliteitsonderzoek Recreatiesector Dag en Verblijfsrecreatie
- Woningmarktmonitor, Economische monitor (i.o.)
- de digitale grondstoffenbank (DuSpot),
- onderzoek inzake verwerking CO2 uitstoot in aanbestedingen
- regionale huisvestingsverordening
- Analyse-tool Viastat Met dit programma kan elke gemeente in de regio actuele verkeersveiligheidsdata ophalen
- Gezamenlijke positionering tov ruimtewensen Defensie op de Veluwe
- Slim-programmeren: maatregelen tegen netcongestie
- aanbesteding OV-Gelderland
- top/hubs verkenning, mogelijke (co)financiering toekomst
- aansluiting wandelnetwerk Veluwe(zoom) op wandelnetwerk i.o. GRM-regio
- bestemmingsmanagement
    - door uitwerken gezamenlijke verhaallijnen zoals ‘water’, voedsel & gezondheid, ‘romeinen’, WOII
    - inventarisatie ruimte voor recreatie binnen GMR om drukke recreatiegebieden te ontlasten.

Bronnen:

- Jaarverslag 2023 GMR
- Kwartaalrapportages 2023 GMR: Kwartaalrapportages (groenemetropoolregio.nl)
- Vraaggesprek met ambtelijke accounthouders per opgave
- Adviesrapport Rli, ROB en RVS Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's | Rapport | Elke regio telt
-

Ambtelijk CONCEPT

gemeente Rheden

Dagelijks Bestuur
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. de heer drs. H.M.F. Bruls

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

datum	Ons kenmerk	uw brief/kenmerk
28 juni 2024		d.d. 15 april 2024
behandeld door	Doorkiesnummer	bijlage(n)
R. de Ruig		-

Onderwerp
zienswijze Rheden op GMR jaarstukken 2023

Geachte voorzitter,
Geachte leden,

Onlangs heeft de raad van Rheden de concept jaarstukken 2023 van de GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ontvangen. In de begeleidende brief van 15 april jl. biedt uw bestuur de raad de mogelijkheid een zienswijze te geven op deze stukken.

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in haar vergadering van 27 juni 2024 de volgende zienswijze geeft.

Wij geloven in een sterke profilering van de regio en een krachtige samenwerking. Wij zijn verheugd over de bereikte resultaten. Wij kijken uit naar de verdere realisatie van onze regionale ambities.

Het stemt ons tevreden dat de GMR er voor het derde jaar op rij in is geslaagd om binnen de begroting te blijven. Wij kunnen ook instemmen met de voorgestelde bestemming van het exploitatie-overschot. In tijden van over-uitputting van budgetten zijn alle meevallers, zoals het retourneren van exploitatie-overschotten naar deelnemende gemeenten, meer dan welkom.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes
secretaris.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder Burgemeester	**begrotingsprogramma** 3 Bestuur & Organisatie	**draagt bij aan Global Goal(s)** 16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten
b en w-vergadering 14 mei 2024	**agendapunt** 8	**bijlage(n) ter inzage** 7
rol raad Zienswijze	**soort document** Gemeenschappelijke Regeling	
voorbereidende vergadering	**agendapunt**	
raadsvergadering	**agendapunt**	

onderwerp
Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM

INHOUD VOORSTEL

1. Kennis te nemen van:
   a. het ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM);
   b. de bijdrageregeling van de VGGM;
   c. het instellingsbesluit bestuurscommissies van de VGGM.
2. Een zienswijze in te dienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling, conform bijgevoegd concept.
3. Geen wensen en bedenkingen mee te geven ten aanzien van de bijdrageregeling van de VGGM en het instellingsbesluit bestuurscommissies voor de VGGM.

1 Wat is de aanleiding?

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt onder andere (publiekrechtelijke) samenwerking mogelijk tussen verschillenden gemeenten. Op 1 juli 2022 is deze wet gewijzigd. Als gevolg van de wijziging van de Wgr moet de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) geactualiseerd worden, net zoals dat voor een groot aantal andere GR'en waar de gemeente Rheden in participeert de afgelopen maanden al is gebeurd. In bijgaande brief (bijlage 1) gaat het dagelijks bestuur van de VGGM nader in op het voornemen de gemeenschappelijke regeling te wijzigen. Aanvullend heeft het algemeen bestuur de wens de governance van VGGM aan te passen. De belangrijkste verandering daarbij is dat er twee bestuurscommissies worden ingesteld: één voor veiligheid (bestaande uit burgemeesters) en één voor publieke gezondheid en ambulancezorg (bestaande uit wethouders).

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Wet Veiligheidsregio's;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (2015);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr);
- Wet publieke gezondheid;
- Jeugdwet;
- Wet kinderopvang;
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden.

3 Wat willen wij bereiken?

Doelstelling is om de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) aan te passen aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen en daarbij de gemeenteraad de wettelijk verplichte gelegenheid bieden een zienswijze te geven op het ontwerp.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

1.1 De wijziging in de GR zijn noodzakelijk op basis van de nieuwe Wgr.
In de brief van 1 maart 2024 (bijlage 1) gaat het dagelijks bestuur van de VGGM in op het voornemen de gemeenschappelijke regeling te wijzigen. De aanleiding hiervoor is de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen per 1 juli 2022. Alle gemeenschappelijke regelingen dienen op grond van deze wetswijziging binnen twee jaar hun gemeenschappelijke regeling aan te passen. Een toelichting op (het ontwerp van) de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en een artikelsgewijs overzicht van de wijzigingen ten opzichte van de vigerende gemeenschappelijke regeling zijn als respectievelijk bijlage 3 en 4 aan dit voorstel toegevoegd.

1.2 De VGGM volgt het correcte proces om de raden te consulteren voor de drie voorliggende stukken.
Wijziging van de regeling vraagt om twee rondes langs de gemeenteraden. De eerste ronde – die nu voorligt – betreft de mogelijkheid voor de raden om een zienswijze in te dienen over het ontwerp wijzigingsbesluit op grond van artikel 1 lid 3 van de Wgr. De tweede ronde betreft het vragen om toestemming van de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 4 van de Wgr om het definitieve wijzigingsbesluit vast te kunnen stellen. Ook voor de bijdrageregeling kunnen de raden desgewenst een zienswijze indienen. Voor wat betreft de instelling van de bestuurscommissies besluit het algemeen bestuur, nadat de raden in de gelegenheid zijn gesteld hierover wensen en bedenkingen te uiten.

2.1 De zienswijze op de (ontwerp) GR heeft betrekking op de termijn voor het indienen van de zienswijze op de kaderbrief, die zich niet goed verhoudt tot onze vergadercyclus.
Wij stellen uw raad voor een zienswijze te sturen naar VGGM op te nemen. De zienswijze betreft de bepaling in de toelichting op artikel 13 van het ontwerp, waarin is opgenomen dat de termijn voor een zienswijze op de kaderbrief 8 weken bedraagt, in samenhang met artikel 31 van het wijzigingsbesluit (welke in gewijzigd vorm terugkomt in artikel 32) dat voorschrijft dat die kaderbrief vóór 1 december verzonden moet worden. Die termijn lijkt, gelet op onze vergadercyclus, voor ons niet haalbaar. Voor het overige zien wij geen belemmeringen in de nieuwe GR.

3.1 De wijzigingen in de 'Bijdrage regeling' als uitvloeisel van de nieuwe GR zorgen ervoor dat deze in lijn wordt gebracht met de bestaande werkwijze sinds 2021.
Ten aanzien van de concept 'Bijdrage regeling' (bijlage 6) moet het volgende worden opgemerkt. In artikel 32 van de vigerende gemeenschappelijke regeling is ten aanzien van de bijdragen van de deelnemende gemeenten nu opgenomen "dat de berekening daarvan plaats vindt op basis van inwonertal". Artikel 33 van de voorliggende gewijzigde ontwerpregeling schrijft in plaats daarvan voor dat "het algemeen bestuur van de VGGM in een bijdrageregeling vaststelt op welke wijze berekend wordt welke bijdrage de colleges verschuldigd zijn voor de uitvoering van de basistaken". Hiermee komt de bevoegdheid voor het vaststellen van de verschuldigde bijdrage bij het algemeen bestuur te liggen.
In 2021 is besloten, in afwijking van het oorspronkelijke artikel 32, om de kosten voor de brandweer te baseren op de uitkering per gemeente uit het gemeentefonds. In de voorliggende bijdrageregeling, die thans, voorafgaand aan vaststelling, ter zienswijze aan de raden wordt aangeboden, is deze bekostiging in lijn gebracht met de bestaande praktijk (besluitvorming in 2021).

4.1 Het instellingsbesluit bestuurscommissies is in lijn met een al langer levende bestuurlijke wens.
Het instellingsbesluit bestuurscommissies (bijlage 5) geeft inhoud aan de al langer levende bestuurlijke wens om een bestuurscommissie te vormen, namelijk een bestuurscommissie Gezondheid (bestaande uit collegevertegenwoordigers met de portefeuille Publieke Gezondheid). De reden voor deze wijziging in de governance ligt in de wens om een formele grondslag te regelen voor de huidige werkwijze binnen het Bestuurlijk Overleg Publieke Gezondheid (BOPG), waarbij de wethouders Publieke Gezondheid als 'opdrachtgevers' fungeren voor de GGD . Er is een juridische oplossing gevonden binnen het huidige construct VGGM, waarbij de bestuurscommissies binnen de wettelijke kaders zoveel mogelijk zélf kunnen besluiten over inhoudelijke vraagstukken op de verschillende beleidsdomeinen.

Door niet één maar twee bestuurscommissie in te stellen (ook één voor veiligheid met burgemeesters) is zoveel mogelijk gelijkwaardigheid gecreëerd tussen de twee bestuurscommissies. Daar waar de wethouders PG in de bestuurscommissie Gezondheid de opdrachtgeversrol naar de GGD vervullen hebben de burgemeesters in de bestuurscommissie Veiligheid de rol van opdrachtgever vanuit de eigen gemeentelijke portefeuille brandweerzorg en crisisbeheersing. In het AB, bestaande uit de burgemeesters, ligt vervolgens de focus op algemene en financiële kaders alsmede op toezichthoudende rol op VGGM als geheel, o.a. om verantwoording aan raad en college af te kunnen leggen. Een en ander wordt nader uitgelegd in de toelichting op gewijzigde gemeenschappelijke regeling, bijlage 3 (pagina 7).

4.2 Raden blijven aan zet via verruimde zienswijzemogelijkheid
De governancewijziging naar twee bestuurscommissies betekent ook dat een aantal bevoegdheden van het algemeen bestuur gedelegeerd worden naar de bestuurscommissies. Dit kan de indruk wekken dat raden verder op afstand komen te staan. Dit is in de voorbereiding op dit voorstel besproken in de directie, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Daaruit zijn geen voorbeelden uit de dagelijks praktijk naar voren gekomen waarbij de raden een bepaalde vorm van democratische controle in de huidige situatie wel toepassen, die in de voorgestelde nieuwe governancestructuur niet meer toegepast zou kunnen worden. Verder is de eventuele zorg dat de raad verder op afstand wordt geplaatst door de introductie van twee bestuurscommissies verminderd door in artikel 13 op te nemen dat voorgenomen besluiten van een bestuurscommissie die voor deelnemende gemeenten ingrijpende effecten hebben voor de gezondheid of veiligheid, aan de raden voor een zienswijze moeten worden voorgelegd. Daarnaast blijven de kaderstellende bevoegdheden als het vaststellen van het (meerjaren)beleidsplan, de begroting en de jaarrekening bij het algemeen bestuur.

5 Wat zijn de financiële consequenties?
N.v.t.

6 Wat zijn de risico's?
N.v.t.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Het Dagelijks Bestuur van de VGGM heeft verzocht uiterlijk voor 5 juni een reactie te geven. Na ontvangst van alle zienswijzen zal het DB een voorstel doen aan het AB voor een finaal voorstel aan de colleges die een besluit nemen over wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Voorafgaand aan deze besluitvorming toetst het college bij de raad of toestemming wordt verleend voor wijziging. De raad mag de toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang (art. 1 Wgr).
Voorzien is dat het AB in juli een finaal voorstel zal doen aan de colleges, zodat kort na de zomervakantie een toestemmingsprocedure kan worden gestart. Het ligt in de lijn der verwachting dat de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en onderliggende regelingen op 1 januari 2025 in werking zullen treden.
Agenda technisch is er voor gekozen om alle VGGM stukken (ontwerp begroting en beleidsplannen) gezamenlijk aan te bieden op de raadsvergadering van juni. Dat betekent dat de deadline van deze zienswijze te laat is. Echter doet het AB in juli een finaal voorstel aan de colleges en daarin kan de zienswijze van Rheden in meegenomen worden.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De zienswijze wordt na besluit gedeeld met het DB van de VGGM.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
N.v.t.

Velp, 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Het College van B&W van de gemeenten in de regio Gelderland-MIdden

Datum 1 maart 2024
Uw kenmerk SN24_000004
Ons kernmerk Click or tap here to enter text.
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl
Bijlage 1

Onderwerp: Zienswijzeverzoek wijziging gemeenschappelijke regeling VGGM

Geacht college,

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt onder andere samenwerking mogelijk tussen verschillenden gemeenten. Op 1 juli 2022 is deze wet gewijzigd. Als gevolg van de wijziging van de Wgr moet de gemeenschappelijke regeling van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) geactualiseerd worden.

De raden van de deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de voorgenomen wijzigingen van de regeling. Om die reden willen wij u vragen bijgevoegd ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling voor zienswijze voor te leggen aan u raad en de raad tevens de gelegenheid te geven wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het concept "Instellingsbesluit Bestuurscommissies" en een zienswijze te geven op de concept "Bijdrageregeling".

Wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling VGGM

De belangrijkste wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling zijn in de bijlage bij deze brief weergegeven. Deze wijzigingen hebben primair betrekking op de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022. Daarnaast is inhoud gegeven aan de bestuurlijke wens om twee bestuurscommissies te vormen: een bestuurscommissie Veiligheid (bestaande uit de burgemeesters) en een bestuurscommisie Gezondheid (bestaande uit collegevertegenwoordigers met de portefeuille Publieke Gezondheid). Het algemeen bestuur besluit over het instellen van de bestuurscommissies nadat de raden in de gelegenheid zijn gesteld hierover wensen en bedenkingen te uiten. Het concept "Instellingsbesluit Bestuurscommissies" is als bijlage bijgevoegd.

Tenslotte bevat de ontwerp wijzigingsbesluit een aantal technische aanpassingen en kleine correcties en is de regeling op onderdelen vereenvoudigd en flexibeler gemaakt waarbij onderdelen van de regeling worden uitgewerkt in protocollen vast te stellen door het algemeen bestuur.

Zienswijze vóór 5 juni 2024

De reacties vanuit de raad op het ontwerp wijzigingsbesluit "gemeenschappelijke regeling VGGM 2024", de ontwerp "Bijdrageregeling" en het ontwerp "Instellingsbesluit Bestuurscommissies" ontvangen wij bij voorkeur vóór 5 juni 2024, zodat de reacties en het eventueel hierop gebaseerd aanpassingsvoorstel kunnen worden besproken in de AB vergadering van VGGM van 3 juli 2024.

De eindversie van het ontwerp wijzigingsbesluit "gemeenschappelijke regeling VGGM 2024" ontvangt u na behandeling van uw reacties in het Algemeen Bestuur nogmaals voor een wettelijk verplichte

'toestemmingsprocedure' via de raad. Na toestemming van alle colleges zal het wijzigingsbesluit bekend worden gemaakt. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling zal dan ingaan op 1 januari 2025.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

de voorzitter,
Ahmed Marcouch

de secretaris,
Henk Bril

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43

Postadres
Postbus 5364

Telefoon 0800 8446000

Ontwerp besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

De Colleges van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar, ieder voor zover betreft zijn bevoegdheden;,

overwegende,

dat op grond van artikel 9, in samenhang met artikel 8, van de Wet veiligheidsregio's de colleges van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar zijn aangewezen tezamen een gemeenschappelijke regeling te treffen met de aanduiding: veiligheidsregio;

dat bij deze regeling aan het bestuur van de Veiligheidsregio de bevoegdheden als opgesomd in artikel 10 Wet Veiligheidsregio's dienen te worden overgedragen,

dat de Veiligheidsregio ook overigens zorg dient te dragen voor de opdrachten die op grond van de Wet veiligheidsregio bij deze regeling neergelegd worden,

dat de gemeenteraad, zoals vereist op grond van artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, het college toestemming heeft gegeven om een regeling te treffen c.q. te wijzigen;

dat de eenheidsleiding van de Politie Oost-Nederland voor zover het de integrale afstemming van haar taken ten aanzien van de voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing, het veiligheidsbeleid in de gemeenten en de gemeenschappelijke meldkamer betreft, met instemming kennis genomen heeft van deze gemeenschappelijke regeling;

dat er reeds de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) bestaat met een bevoegdheden- en takenpakket dat aansluit bij de opdracht van de Wet Veiligheidsregio's, maar daarbij tevens als organisatie als bedoeld in artikel 14 van de Wet publieke gezondheidszorg uitvoering geeft aan de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid op grond van deze wet, alsmede de ambulancezorg,

dat VGGM ter uitvoering van deze taken reeds een integrale uitvoerende organisatie handhaaft en de deelnemende gemeenten deze willen voortzetten binnen gewijzigde wettelijke kaders;

gelet op de Wet veiligheidsregio's, de Wet Ambulancezorgvoorzieningen, de Wet publieke gezondheid, de Gemeentewet;

gelet op de inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022;

gelet op het voorstel van het algemeen bestuur Veiligheids-en Gezondheidsregio.

Besluiten:

de "gemeenschappelijke regeling Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland-Midden" als volgt te wijzigen:

Aanhef

In de aanhef vervalt “Rijnwaarden”, in verband met de herindeling van de gemeente Rijnwaarden bij Zevenaar per 1 januari 2018

In de aanhef wordt de verwijzing naar de “Tijdelijke wet Ambulancezorg” gewijzigd in een verwijzing naar de “Wet Ambulancevoorzieningen”

In de aanhef wordt de verwijzing naar de “inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 januari 2025” gewijzigd in een verwijzing naar de “inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022”

Hoofdstuk I

Artikel 1

In Artikel 1, tweede lid**:** vervalt “Rijnwaarden”

Artikel 2

In Artikel 2 eerste lid onder h wordt de begripsomschrijving gewijzigd in: *de voorzitter:* de voorzitter van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;

In Artikel 2 eerste lid onder i wordt “artikel 28, tweede lid” vervangen door “artikel 29, tweede lid”

In Artikel 2 eerste lid onder j wordt de begripsomschrijving gewijzigd in: “de GHOR: Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio als bedoeld in artikel 32 van de Wet veiligheidsregio’s;”

Artikel 2 eerste lid onder k vervalt

Hoofdstuk II

In de titel van Hoofdstuk II wordt “DOEL” vervangen door “BELANGEN”

Artikel 3

In artikel 3 onder d wordt “GHOR’ vervangen door “Geneeskundige hulpverlening”

In artikel 3 onder f wordt “meldkamer” vervangen door “meldkamerfunctie”

Artikel 4

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4 Basistaken en plustaken:

1. De inhoud van het basistakenpakket van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden wordt bepaald door de taken en bevoegdheden, genoemd in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio’s ten aanzien van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbestrijding en geneeskundige hulpverlening en wat bij of krachtens de vigerende wetgeving aan de gemeenten is opgedragen.

2. De taken die geen onderdeel uitmaken van het basistakenpakket, zijn ondergebracht in een plustakenpakket, mits de uitvoering daarvan valt onder de in artikel 3 benoemde belangen. Indien afname van producten en diensten uit dit pakket plaatsvindt, geschiedt zulks op basis van een daartoe tussen de gemeente(n) en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te sluiten overeenkomst waarin de rechten en verplichtingen van beide partijen zijn opgenomen, waaronder ook de financiering. Het dagelijks bestuur stelt een modelovereenkomst vast.
3. De deelnemende gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan het openbaar lichaam die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken.

Artikel 5

Artikel 5 komt te luiden:

“Artikel 5 Wettelijke taken en bevoegdheden:

1. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen de wettelijke taken en bevoegdheden ter behartiging van de in artikel 3 onder a, d, e en f genoemde belangen over aan VGGM, met inachtneming van het hierover gestelde in de Wet veiligheidsregio's en op die wet gebaseerde nadere regelgeving.
2. Ter behartiging van de in artikel 3 onder b, c en g bedoelde belangen heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden de volgende wettelijke taken en bevoegdheden op het vlak van de publieke gezondheids- en ambulancezorg:
    a. de algemene taken genoemd in artikel 2 van de Wet Publieke Gezondheid;
    b. de taken genoemd in artikel 5 van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van de jeugdgezondheidszorg;
    c. de taken genoemd in artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van ouderengezondheidszorg;
    d. de taken in artikel 6 Van de Wet publieke gezondheidszorg op het vlak van de algemene infectieziektebestrijding;
    e. de taken genoemd in de Wet ambulancevoorzieningen, en
    f. de taken als bedoeld in de Wet op de Lijkbezorging op het vlak van de forensische zorg en andere taken die bij of krachtens wet aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden worden opgedragen.”

Artikel 6

In artikel 6 wordt “bestuur” gewijzigd in “algemeen bestuur”

Artikel 6a en artikel 7

Artikel 6a wordt omgenummerd naar artikel 7. De oorspronkelijke tekst uit artikel 7 komt te vervallen.

Hoofdstuk IV

Artikel 10

Artikel 10 komt te luiden:

“Artikel 10 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Behalve de in de wet vastgelegde deelnemers, zijn tevens als adviseurs bij de vergaderingen van het algemeen bestuur genodigd:
   a. de voorzitter van de bestuurscommissie Gezondheid;
   b. de directeur brandweer tevens zijnde commandant brandweer zoals bedoeld in de Wet;
   c. de directeur publieke gezondheid zoals bedoeld in de Wet publieke gezondheid, en
   d. de coördinerend functionaris gemeenten aangewezen op grond van artikel 36 Wet veiligheidsregio’s;
   e. een vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie;
   f. een vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie en Veiligheid;
   g. een vertegenwoordiger van de eenheidsleiding Politie Oost-Nederland.
3. De voorzitter kan andere functionarissen, van wie de aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uitnodigen deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.”

Artikel 11

In het oorspronkelijk lid 3 komt te vervallen
De tekst onder het oorspronkelijk vierde lid verschuift naar het derde lid.

Omnummering: “lid 4” wordt “lid 3”

Omnummering “lid 5” wordt “lid 4”. In dit vierde lid wordt “zijn overeenkomstig van toepassing.” gewijzigd in: “zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Omnummering: “lid 6” wordt “lid 5”. Dit vijfde lid komt te luiden: “5. Stukken die van het algemeen bestuur uitgaan worden ondertekend door de voorzitter en, ingevolge artikel 32a Gemeentewet, medeondertekend door een lid van de directie in de hoedanigheid als secretaris. “

Na artikel 11 wordt artikel 11a toegevoegd. De tekst uit het oorspronkelijke artikel 13 eerste lid verhuisd naar artikel 11a.

Na artikel 11a wordt een nieuw artikel 11b toegevoegd. Dit nieuwe artikel luidt:

”Artikel 11b Toezicht Ambulancezorg
Het algemeen bestuur houdt toezicht op de uitvoering van de Regionale Ambulancevoorziening met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid als bedoeld in artikel 16 juncto artikel 15, tweede lid, van de Wet ambulancezorgvoorzieningen.”

Artikel 12

Dit artikel komt te luiden:

“Artikel 12 De besluitvorming

1. Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem.
2. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
3. Besluiten betreffende de (meerjaren-) begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende (meerjaren-) beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar, zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarbij de volgende verdeling geldt:
   - gemeenten tot 40.000 inwoners: 1 stem
   - gemeenten met 40.000 tot en met 100.000 inwoners: 3 stemmen
   - gemeenten met meer dan 100.000 inwoners: 5 stemmen.”

Artikel 13

De tekst van het oorspronkelijke artikel 13 is komen te vervallen, behoudens tekst onder het eerste lid, die is verplaatst naar een nieuw artikel 11a.

Het nieuwe artikel 13 komt te luiden:

“Artikel 13 Zienswijze op besluiten van het algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur besluit, voorafgaand aan het nemen ervan, welke besluiten ter zienswijze, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan de raden worden voorgelegd, naast de besluiten waarvan bij of krachtens de wet is bepaald dat deze verplicht aan de raden ter zienswijze worden voorgelegd en de overige in deze regeling genoemde gevallen.
2. In ieder geval wordt aan de raden ter zienswijze voorgelegd:
   a. Voorgenomen besluiten van het algemeen bestuur alsmede voorgenomen besluiten van een bestuurscommissie, die voor deelnemende gemeenten ingrijpende effecten hebben voor de gezondheid of veiligheid;
   b. De participatieregeling als bedoeld in artikel 14;
   c. Het informatieprotocol als bedoeld in artikel 26, eerste lid;
   d. De bijdrageregeling als bedoeld in artikel 33.
3. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de zienswijzeprocedure.
4. De zienswijzetermijn bedraagt 10 weken tenzij anders in deze regeling of bij wet is bepaald. “

Artikel 14

De oude tekst onder artikel 14 komt in gewijzigde vorm terug in artikel 15.
Het nieuwe artikel 14 komt te luiden:

“Artikel 14 Participatie

1. Ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding,

uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken voor zover dat bij of krachtens de wet is vereist, of voor zover door het algemeen bestuur is bepaald, of ingeval van delegatie van bevoegdheden vanuit het algemeen bestuur aan de bestuurscommissie, door de bestuurscommissie is bepaald. De participatie vindt plaats op de in de betreffende gemeente gebruikelijke wijze of een door het algemeen bestuur bepaalde wijze, vastgelegd in een participatieregeling.
2. Bij de participatie kan een andere procedure dan die van afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd worden."

Hoofdstuk V

Artikel 15

Artikel 15 komt te luiden:

"Artikel 15 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en drie leden uit het algemeen bestuur. Tevens is de voorzitter van de bestuurscommissie gezondheid lid van het dagelijks bestuur.
2. De leden van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, worden benoemd door het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur benoemt de leden van het dagelijks bestuur voor bepaalde tijd. Na afloop van deze zittingsperiode kunnen de leden van het dagelijks bestuur maximaal één keer worden herbenoemd. De leden van het dagelijks bestuur blijven hun functie waarnemen totdat in hun opvolging is voorzien.
3. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid aangewezen.
4. Degene die ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur of de bestuurscommissies, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn."

Artikel 16

In het eerste lid wordt "minimaal drie maal per jaar" gewijzigd in "minimaal vier maal per jaar"

In het derde lid wordt "Besluiten van het dagelijks bestuur vinden plaats op basis van gewone meerderheid van stemmen." gewijzigd in: "Besluiten van het dagelijks bestuur vinden plaats op basis van gewone meerderheid van stemmen, waarbij ieder lid één stem heeft."

Toevoeging extra vierde lid: "4.Besluiten van het dagelijks bestuur vinden plaats op basis van gewone meerderheid van stemmen, waarbij ieder lid één stem heeft.

Artikel 17

De titel van dit artikel komt te luiden: "Artikel 17 Taken en bevoegdheden"

In het tweede lid onder b,c,d en j wordt "bestuurscommissie" gewijzigd in "bestuurscommissies".

Artikel 18

In het eerste lid wordt “De leden van de veiligheidsdirectie” gewijzigd in “De directie, concerncontroller en bestuurssecretaris van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden”

Artikel 19

De tekst van het oorspronkelijke artikel 19 wordt met enige wijzigingen verplaatst naar artikel 20.
Wijzigingen:
In het eerste lid wordt “en gezondheid” geschrapt.

In het tweede lid wordt “een van zijn leden” vervangen door “een of meerdere van zijn leden**”**

Er wordt een nieuw artikel 19 komt te luiden: “Artikel 19 Zienswijze op besluiten
Er zijn geen besluiten van het dagelijks bestuur waarvoor aan de raden van de deelnemende gemeenten vooraf een zienswijze wordt gevraagd, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, buiten de in deze regeling of bij of krachtens wet bepaalde gevallen.”

Hoofdstuk VI

Artikel 20

De tekst van het oorspronkelijk artikel 20 wordt met enige wijzigingen verplaatst naar artikel 21

Wijzigingen:

In het eerste lid wordt “en gezondheid” geschrapt.

Het derde lid wordt geschrapt.

Hoofdstuk VII

Artikel 21

De tekst van dit artikel wordt opgenomen in artikel 23

Artikel 22

De tekst van dit artikel komt in gewijzigde vorm terug in artikel 24.

Er wordt een nieuw artikel 22 ingevoegd wat komt te luiden:

“Artikel 22 Zienswijze op besluiten

Er zijn geen besluiten van de voorzitter waarvoor aan de raden van de deelnemende gemeenten vooraf een zienswijze wordt gevraagd, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, buiten de in deze regeling of bij of krachtens wet bepaalde gevallen. “

Artikel 23

De tekst uit dit artikel komt te vervallen en wordt vervangen door de tekst uit artikel 21.

Hoofdstuk VIII

Artikel 24

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 25.

Wijzigingen:

In het eerste, tweede en derde lid wordt “dan wel de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid” geschrapt

In het vijfde lid wordt na “dagelijks bestuur” toegevoegd “,uitgezonderd de voorzitter”.

Dit artikel 24 komt te luiden:

“Artikel 24 Bestuurscommissies

1. Met inachtneming van artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het algemeen bestuur bestuurscommissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Tenminste worden ingesteld een bestuurscommissie veiligheid en een bestuurscommissie gezondheid.
3. Het algemeen bestuur regelt in het instellingsbesluit de samenstelling en de taken en bevoegdheden van de commissie overeenkomstig artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. “

Artikel 25

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 26

Wijzigingen:

Het eerste lid wordt gewijzigd in: “1. Het algemeen bestuur stelt een informatieprotocol vast waarin staat beschreven op welke wijze raden actief worden voorzien van informatie van het bestuur die nodig is voor het vervullen van hun taak en die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.”

Het derde lid wordt geschrapt.

Artikel 26

De tekst uit dit artikel wordt zonder inhoudelijke aanpassingen verplaatst naar artikel 27.

Hoofdstuk IX

Artikel 27

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 28

Wijzigingen:

In het eerste lid wordt “bestuurscommissie veiligheid en gezondheid” gewijzigd in “bestuurscommissie”

Het tweede lid wordt geschrapt. Hiermee vervalt de verdeling in lid 1 en lid 2.

Artikel 28

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 29

Wijzigingen:

In het tweede lid wordt geschrapt: …“brandweer en volksgezondheid, verder aangeduid “directie” ….”

Lid 4 t/m 7 wordt geschrapt.

Artikel 29

De tekst uit dit artikel wordt zonder inhoudelijke aanpassingen verplaatst naar artikel 30.

Hoofdstuk X

Artikel 30

De tekst uit dit artikel wordt zonder inhoudelijke aanpassingen verplaatst naar artikel 31.

Artikel 31

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 32.

Wijzigingen:

In het eerste lid komt te luiden:

“1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 december van het tweede jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden van de deelnemende gemeenten.
b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders , bedoeld onder lid 1 onder a, naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur betrekt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, bij de totstandkoming van de ontwerpbegroting en de meerjarenraming;
c. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 30 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten;
d. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten twaalf weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de

ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden;

e. stelt het dagelijks bestuur voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld onder d, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt;
f. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 15 september van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen;
g. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen;
h. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 september aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten."

Artikel 32

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 33.

Dit artikel komt te luiden:

"Artikel 33 Bijdragen van de gemeenten

Het algemeen bestuur van de VGGM stelt in een bijdrageregeling vast op welke wijze berekend wordt welke bijdrage de colleges verschuldigd zijn voor de uitvoering van de basistaken. Voordat het algemeen bestuur de bijdrageregeling bij unaniem besluit vaststelt, wordt deze ter zienswijze aan de raden voorgelegd."

Artikel 33

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 34.

Wijzigingen:

In het eerste lid wordt na "het jaarverslag" toegevoegd: "en overige relevante stukken". De laatste zin van dit lid wordt geschrapt.

In het vijfde lid wordt "1 juli" gewijzigd in "15 juli"

Hoofdstuk XI

Artikel 34

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 35.

Wijzigingen:

In het eerste lid wordt na “Het dagelijks bestuur is” toegevoegd “voor zover het gedelegeerde taken betreft,”

Na het eerste lid wordt een nieuw tweede lid toegevoegd dat komt te luiden:

“2. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken berusten bij deze deelnemers. De deelnemers en het dagelijks bestuur maken hierover nadere afspraken in een dienstverleningsovereenkomst, onder meer over de verrekening van kosten van beheer van de archiefbescheiden voor zover daar sprake van is. “

Het oorspronkelijk tweede lid wordt omgenummerd naar lid 3, het derde lid wordt lid 4, het vierde lid wordt lid 5.

In het oorspronkelijk derde lid wordt na “het eerste” toegevoegd “en het tweede”.

Hoofdstuk XII

Titel

De titel van dit hoofdstuk wordt gewijzigd in “HOOFDSTUK XII EVALUATIE, TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING”

Artikel 35

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 37.

Wijzigingen:

Het tweede lid komt te vervallen en wordt vervangen door een nieuw lid 2 en 3:

“2.De toetreding van een gemeente komt tot stand indien de colleges van de deelnemende gemeenten en het college dat wenst toe te treden daartoe hebben besloten, na voorafgaande zienswijze en toestemming van hun raden daartoe.

3.Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding. “

Artikel 36

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 40.

Wijzigingen:

In het tweede lid wordt aan het eind van de laatste zin toegevoegd: …”, na daaraan voorafgaand zienswijze te hebben gevraagd en toestemming hebben verkregen van hun raden overeenkomstig artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.”

Het nieuwe artikel 36 komt te luiden:

Artikel 36 Evaluatie

1. Het algemeen bestuur draagt zorg voor een periodieke evaluatie van deze regeling, minimaal één keer per 4 jaar.
2. Het algemeen bestuur bepaalt het moment, de onderwerpen en de diepgang van het evaluatieonderzoek.

Artikel 37

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigd vorm terug in artikel 41.

Wijzigingen:

In het tweede lid wordt aan het eind van de laatste zin toegevoegd: …", na daaraan voorafgaand zienswijze te hebben gevraagd en toestemming hebben verkregen van hun raden overeenkomstig artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen."

Hoofdstuk XIII

Artikel 38

De tekst uit dit artikel komt ongewijzigd terug in artikel 42.

Het nieuwe artikel 38 komt te luiden:

"Artikel 38 Uittreding

1. Uittreding is alleen mogelijk voor zover de wet erin voorziet.
2. Een college kan besluiten tot uittreding, onverminderd het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. Een college zendt, na voorafgaande zienswijze en toestemming van zijn raad, het besluit tot uittreding aan het bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het algemeen bestuur het besluit heeft ontvangen.
4. Het algemeen bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het concept- uittredingsplan.
5. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
6. De uittreding gaat in op 1 januari van het jaar volgende op het verstrijken van een termijn van twee jaren na het nemen van het besluit tot uittreding, tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeen komen."

Hoofdstuk XIV

Artikel 39

De tekst uit dit artikel komt ongewijzigd terug in artikel 43.

Het nieuwe artikel 39 komt te luiden:

"Artikel 39 Procedure voor vaststelling uittredingsplan

1. Elk van de colleges kan, na zienswijze daarop door en met verkregen toestemming van de raad, besluiten uit deze regeling te treden met ingang van een begrotingsjaar, mits het opzeggende college het voorgenomen besluit daartoe tenminste 2 jaar voordien ter kennis heeft gebracht van de overige colleges.
2. Het algemeen bestuur stelt een voorstel op voor financiële, personele en overige gevolgen van de uittreding. Het college dat voornemens is uit te treden neemt op basis van het voorstel een definitief besluit, onverminderd het bepaalde in artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De kosten voor het maken van het voorstel komen voor rekening van het college dat voornemens is uit te treden.
3. Ten behoeve van het voorstel voor de financiële, personele en overige gevolgen,

bedoeld in het vorige lid, wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke registeraccountant opdracht verleend de genoemde gevolgen in kaart te brengen. De opdracht wordt verstrekt door het dagelijks bestuur. Voorafgaand aan de opdrachtverstrekking wordt de uittredende deelnemer in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de opdracht.

4. Het voorstel bedoeld in het tweede lid wordt definitief vastgesteld door het algemeen bestuur nadat de uittredende deelnemer in de gelegenheid is gesteld een zienswijze te geven. Alsdan zijn de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen bindend. Het definitieve voorstel wordt vastgesteld uiterlijk acht kalendermaanden nadat de deelnemer zijn voornemen tot uittreding, als bedoeld in het eerste lid, bekend heeft gemaakt.
5. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer en de blijvende deelnemers spannen zich gezamenlijk in om frictiekosten en desintegratiekosten zo laag mogelijk te houden.
6. Het voorstel bedoeld in het derde en vierde lid vermeldt de verdeling van desintegratieskosten en frictiekosten. Financieel uitgangspunt voor de bepaling van kosten en prijzen vormt de meest recente vastgestelde jaarrekening op dat moment. Bij de verdeling komen in ieder geval, maar niet uitsluitend, de volgende aspecten aan de orde:
   a) overname door deelnemers van geactiveerde goederen dan wel vergoeding wegens niet overnemen;
   b) overname van contractuele verplichtingen jegens leveranciers, dan wel vergoeding wegens niet overname;
   c) overname door deelnemers van personeelsleden, dan wel vergoeding wegens niet overname, en
   d) eventuele nadelige financiële consequenties in verband met omzetbelastingen/of vennootschapsbelasting.
7. Bij de bepaling van de desintegratiekosten wordt uitgegaan van het volgende principe: de uittredende deelnemer betaalt:
   - het eerste jaar 100% van de desintegratiekosten;
   - het tweede jaar 80% van de desintegratiekosten;
   - het derde jaar 60% van de desintegratiekosten;
   - het vierde jaar 40% van de desintegratiekosten, en
   - het vijfde jaar 20% van de desintegratiekosten.
8. Nadat het voorstel overeenkomstig het vierde lid is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen te voldoen. Het algemeen bestuur stelt de uittredende deelnemer desgewenst in de gelegenheid door overname van personeel, materieel, activa en passiva de hoogte van de desintegratiekosten te verminderen.
9. De gevolgen van de uittreding worden, op basis van het voorstel, bedoeld in het vierde lid, bij gelijkluidend besluit vastgesteld door de colleges."

Artikel 40

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigde vorm terug in artikel 44.

Dit artikel komt te luiden:
"Artikel 44 Inwerkingtreding
Het besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden treedt in werking op de dag volgend op de dag dat deze op de in artikel 26, eerste en tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen omschreven wijze is bekendgemaakt."

Artikel 41

De tekst uit dit artikel komt in gewijzigde vorm terug in artikel 45.

Wijzigingen:

“2015” wordt vervangen door “2025”

Toelichting op gewijzigde “Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2025”

In verband met de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is het noodzakelijk de “Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland-Midden” (hierna: de regeling) te actualiseren. De wetgever heeft bepaald dat de regeling uiterlijk per 1 juli 2024 dient te zijn aangepast aan de Wgr.

In deze notitie wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste wijzigingen in voorliggende ontwerpregeling VGGM 2025. Kleinere (technische) wijzigingen zijn opgenomen in de “was/wordt lijst”.

Inleiding
De Wgr maakt (publiekrechtelijke) samenwerking mogelijk tussen provincies, gemeenten en/of waterschappen. De regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) betreft een zogenaamde “verplichte” gemeenschappelijke regeling.

Met de gewijzigde wet beoogt de wetgever de betrokkenheid van gemeenteraden bij het bestuur van een samenwerkingsverband te verbeteren. Zo introduceert de gewijzigde Wgr extra mogelijkheden en instrumenten voor raden om hun kaderstellende en controlerende rol beter in te vullen. Aangezien samenwerkingsverbanden verschillend van aard zijn, hebben gemeenschappelijke regelingen ruimte om de gewijzigde Wgr op een eigen manier toe te passen. De raden van deelnemende gemeenten bepalen hoe ze met de nieuwe mogelijkheden omgaan.

VGGM heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de wijziging van de regeling:

1. In de regeling worden zo min mogelijk teksten opgenomen die ook al staan in andere wet- en regelgeving, tenzij dit de leesbaarheid van de regeling niet ten goede komt. Wel kan de regeling verwijzingen bevatten naar deze wet- en regelgeving.
2. De nieuwe regeling is zodanig algemeen beschreven wordt dat de regeling toekomstbestendig is en zo min mogelijk hoeft te worden gewijzigd.
3. De wijzigingen die betrekking hebben op het extra instrumentarium van raden worden afgestemd met griffiers en raden. Hiertoe is afstemming met griffiers in maart 2023 een tweetal bijeenkomsten georganiseerd om een beeld op te halen hoe de aanwezigen raadsleden aankeken tegen het nieuwe instrumentarium in relatie tot VGGM.

Ten aanzien van de uitwerking van het nieuwe instrumentarium uit de gewijzigde Wgr heeft in maart 2023 een regionale bijeenkomst plaatsgevonden waarin met raadsleden is gesproken over de nadere uitwerking van het nieuw instrumentarium.

In onderstaande tabel wordt aangegeven hoe deze uitwerking is vormgegeven in de ontwerpregeling.

Nieuwe instrumentarium raad met wijziging Wgr	Verwerking in regeling VGGM
1. Adviescommissies instellen De mogelijkheid om per gemeenschappelijke regeling een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen	Niet opgenomen in de regeling. Een adviescommissie kan overigens wel op enig moment worden geïnitieerd op verzoek van de betrokken raden. Dit staat los van het wel of niet opnemen in de regeling.
2. Zienswijzen uitbreiden Voor zwaarwegende besluiten binnen een gemeenschappelijke regeling. Er moet aangewezen worden voor welke besluiten een zienswijze-procedure geldt.	Uitgewerkt in artikel 13 van de regeling
3. Actieve informatieplicht Er moet worden vastgelegd op welke wijze de gemeenschappelijke regeling invulling geeft aan een actieve informatieplicht richting raden. Dit is een plicht over alles wat er binnen de gemeenschappelijke regeling speelt. Niet beperkt tot te nemen besluiten.	Uitgewerkt in artikel 26 van de regeling. Het algemeen bestuur stelt een informatieprotocol vast waarin hieraan nadere uitwerking wordt gegeven.
4. Participatie inwoners en belanghebbenden Er moet worden vastgelegd op welke wijze inwoners en belanghebbenden betrokken worden bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.	Uitgewerkt in artikel 14 van de regeling
5. Evaluatieverplichtingen Er moet een bepaling zijn over evaluatie van de regeling.	Uitgewerkt in artikel 36 van de regeling
6. Uittredingsregeling De bepalingen rondom uittreding worden aangescherpt, het is niet meer voldoende te volstaan met een bepaling dat het Algemeen Bestuur gevolgen van een uittreding regelt.	De wetgever lijkt zich bij de uittredingsregeling vooral te richten op vrijwillige regelingen. De Veiligheidsregio's zijn echter verplichte regelingen. Van uittreden of opheffen is daarom geen sprake. Uitzondering is een gemeentelijke herindeling waarbij het grondgebied van een Veiligheidsregio verandert of een situatie waarbij de wetgever kiest voor een andere regio-indeling. In dat geval volgt uit de Wvr de verplichting om een nieuwe regeling te treffen. Om toch tegemoet te komen aan de verplichting tot het opnemen van een uittredingsregeling, is artikel 39 toegevoegd.
8. Aanpassing begrotingscyclus Aanpassingen van de termijnen voor kadernota, ontwerpbegroting en begroting zodat de cyclus van een regeling beter aansluit op die van gemeenten.	De artikelen in hoofdstuk X zijn aangepast in overeenstemming met de nieuwe termijnen.

Tabel 1: uitwerking nieuw instrumentarium Wgr in ontwerpregeling VGGM

Algemene toelichting op de ontwerp- gemeenschappelijke regeling VGGM 2025

HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN

In artikel 14 van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en in artikel 9 van de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) is bepaald dat de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen voor het instellen van een openbaar lichaam die namens deelnemende gemeenten uitvoering geeft aan wettelijk vastgelegde taken op deze taakvelden. De rol van de gemeenteraden is volgens de Memorie van Toelichting als volgt weergegeven: Allereerst dienen de gemeenteraden van de verschillende gemeenten op grond van artikel 1, tweede lid WGR toestemming te geven voor het treffen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kan de raad kaders stellen en is de controlerende taak van de raad geborgd via de planning- en controlcyclus. De burgemeester legt als lid van het algemeen bestuur verantwoording af aan de gemeenteraad.

De belangen t.a.v. veiligheid en gezondheid als het gaat om de uitvoering van taken, blijven ondergebracht in één gemeenschappelijke regeling. Wens is om de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden duidelijker te onderscheiden, daarbij aansluitend bij de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden binnen de colleges. Bij de vorming van VGGM uit haar rechtsvoorganger Hulpverlening Gelderland Midden is door het toenmalige bestuur de wens uitgesproken om het takenpakket beschreven in de regeling niet op te knippen in twee regelingen: één voor de veiligheidsregiotaken en één voor de GGD-taken. In andere regio's was dat wel het geval. De achtergrond van deze keuze daarbij was dat er schaalvoordelen zijn voor met name de bedrijfsvoering en dat beleidsmatig gezien er raakvlakken zijn tussen zorg en veiligheid. Vanuit deze historische context is de huidige regeling vormgegeven. In 2022 en 2023 is door het bestuur gesproken over de verbetering van een aantal knelpunten als het gaat om de governance van de organisatie. Hierbij is opnieuw gesproken over de reikwijdte van de gemeenschappelijke regeling. Het bestuur, als vertegenwoordigers van de colleges van deelnemende gemeente, hecht aan het behoud van het brede takenpakket wat nu in de regeling VGGM is beschreven. De meerwaarde hiervan is gelegen in de mogelijkheid om:
1. bij crises organisatorisch snel op te kunnen schalen en af te stemmen;
2. op het gebied van de bedrijfsvoering synergievoordelen te realiseren;
3. op thematische onderdelen, zoals bijvoorbeeld de inrichting van de leefomgeving, beleidsmatige samenhang te realiseren tussen veiligheid en gezondheid.

T.a.v. het realiseren van synergievoordelen op het gebied van bedrijfsvoering is geconstateerd dat er schaalvoordelen te behalen zijn maar dat het in een complexe organisatie als VGGM ook mogelijk is juist nadeel te ondervinden. Bijvoorbeeld als een afdeling HRM moet werken met vier verschillende cao's. Daarom is het van belang de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat aandacht is voor de verschillen binnen de onderdelen van VGGM. Centraal waar het moet, decentraal waar het kan. Tevens is geconstateerd, kijkend naar met name de ervaringen met de bestrijding van de Covid-19 pandemie, dat het voor de crisisbeheersing behulpzaam is dat GGD en Veiligheidsregio in één organisatie zitten. Korte lijnen maken de afstemming makkelijker en er kon vanuit andere onderdelen hulp worden geboden aan het onderdeel GGD.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Artikel 3 Belangen
Op grond van artikel 10 van de Wgr vermeldt de regeling het belang of de belangen ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Onder belang kan worden verstaan het beleidsterrein waarop wordt samen gewerkt, waardoor het werkgebied van de gemeenschappelijke regeling wordt afgebakend.

Artikel 4 en 5 Taken en verantwoordelijkheden
Er wordt een onderscheid gemaakt naar wettelijke taken en aanvullende (plus)taken. De uitvoering en financiering van aanvullende (plus)taken wordt geregeld in dienstverleningsovereenkomsten. In beginsel vallen alle taken op het gebied van veiligheid onder het basistakenpakket. Ten aanzien van de taken op het gebied van publieke gezondheid wordt een onderscheid gemaakt tussen basistaken en plustaken (of maatwerk).
In artikel 5 wordt de grondslag voor de wettelijk overgedragen taken benoemd. Overigens heeft de wetgever tevens enkele verantwoordelijkheden bij wet rechtstreeks toegekend aan de commandant van de brandweer en aan de directeur publieke gezondheid.

Artikel 8 Klachtenafhandeling
Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht regelt de Klachtbehandeling. Dit hoofdstuk legt het recht vast voor burgers op een onafhankelijke behandeling van bestuursorganen. Deze is ook van toepassing op de bestuursorganen van alle gemeenschappelijke regelingen. De gemeenschappelijke regelingen vallen van rechtswege onder de Nationale Ombudsman tenzij in de gemeenschappelijke regeling zelf wordt aangegeven dat externe klachten behandeld worden via een ombudsvoorziening. Deze mogelijkheid is opgenomen in de regeling, maar er wordt (nu) géén verdere uitwerking aan gegeven.

HOOFDSTUK III – VII ORGANEN

Artikel 9
In dit artikel worden de verschillende bestuursorganen benoemd. Deze worden uitgewerkt in de daarop volgende hoofdstukken IV (algemeen bestuur), V (dagelijks bestuur), VI (voorzitter) en VII (commissies)

Artikelen 10 en 11
Artikel 10 beschrijft dat ingevolge artikel 11, eerste lid van de Wet Veiligheidsregio het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Omdat het lidmaatschap van het algemeen bestuur is gekoppeld aan de functie van burgemeester, is de zittingstermijn niet gebonden aan een termijn. Het lidmaatschap eindigt bij beëindiging van het burgemeesterschap. Vervanging van leden van het algemeen bestuur vindt, gelet op de gedachte van verlengd lokaal bestuur, plaats conform de vervangingsregels in artikel 77 en 78 van de Gemeentewet.

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam. Vanuit deze positie neemt het algemeen bestuur alle besluiten die betrekking hebben op de behartiging van het belang van de regeling en de uitoefening van de bevoegdheden van het openbaar lichaam, tenzij deze bij wet of deze regeling aan een ander orgaan (dagelijks bestuur, voorzitter of commissies) zijn toegekend.

Artikel 11, lid 6
De wet Toelating zorginstellingen stelt eisen aan een onafhankelijk toezicht op het bestuur van de ambulancezorg. Daartoe is artikel 11b toegevoegd die daar nadere invulling aan geeft. De wet stelt specifieke eisen aan het toezicht en het bestuur op de ambulancezorg. Dit betekent dat bepaalde besluiten (genoemd in artikel 15, tweede lid van de Wet Ambulancezorgvoorziening) goedkeuring behoeven van het Algemeen Bestuur. Deze bevoegdheid van het Algemeen Bestuur is wettelijk toegewezen aan het Algemeen Bestuur en kan daarmee niet worden overgedragen aan een bestuurscommissie.

Artikel 12 Besluitvorming
In de regeling is een nieuwe werkwijze opgenomen ten aanzien van gewogen stemming omdat de werkwijze uit de oude regeling strijdig is met de wet ingevolge artikel 14, derde lid van de Wgr. In de praktijk is, sinds het bestaan van VGGM en haar rechtsvoorganger HGM, nimmer sprake geweest van een stemming over de begroting of jaarrekening. De Wgr (artikel 14 lid 3) schrijft voor dat het DB (zowel in aantal leden als in de stemverhouding) in het AB geen meerderheid mag vormen. Dat is in de huidige samenstelling wél het geval bij besluiten met een gewogen stemming. Door wijziging van de samenstelling van het DB is het denkbaar dat dit probleem zich vanzelf oplost maar het is ook heel goed mogelijk dat dit niet zo is. Daarom is overwogen óf een andere gewogen besluitvorming op te nemen in de GR óf de gewogen besluitvorming geheel te schrappen (waarbij dus voor alle stemmingen geldt dat elke gemeente één stem heeft). Gekozen is voor een andere gewogen stemverhouding. Bij toepassing van de nieuwe verdeling kan een DB bestaande uit 4 leden (incl. voorzitter) nooit een meerderheid in het AB vormen. Bij een DB bestaande uit 5 leden is dit nog wel mogelijk. Dit betekent dat het AB bij de benoeming van DB leden daar rekening mee moet houden.

Op grond van de Wgr is het niet toegestaan dat de gemeenschappelijke regeling een bepaling bevat die de voorzitter een doorslaggevende stem geeft bij stakende stemmen. In artikel 11 vijfde lid van de Wvr is echter opgenomen dat bij het staken van de stemmen de stem van de voorzitter de doorslag geeft.

Artikel 13 Zienswijzen
In de Wgr is opgenomen dat in de regeling moet worden bepaald voor welke besluiten verplicht een zienswijzeprocedure – bij de raden– moet worden doorlopen. Op grond van de Wgr was het al zo dat voor de begroting een zienswijzeprocedure wordt gevolgd. De gewijzigde Wgr maakt het mogelijk om zo'n procedure ook voor andere zwaarwegende besluiten te volgen, zoals besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes. In de regeling is opgenomen dat het algemeen bestuur hierover besluit. Een aantal zienswijzen volgen uit andere wettelijke verplichtingen zoals de zienswijze op de begroting, het wijzigen van deze regeling, het instellen van commissies en het besluiten tot oprichting van deelneming in andere entiteiten. Binnen VGGM is het historisch zo gegroeid dat ook de resultaatbestemming aan de gemeenteraden wordt aangeboden voor een zienswijze. Dit kent geen wettelijke grondslag.

Artikel 14 Participatie
De Wgr stelt aanvullende verplichtingen over de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden. Tijdens de bijeenkomst met raadsleden in maart 2023 is door aanwezigen raadsleden de wens uitgesproken dat VGGM als uitvoeringsorganisatie zoveel mogelijk aansluiting zoekt bij het participatiebeleid in de gemeenten. Die werkwijze zal worden gevolgd, tenzij er sprake is van eigen beleid van VGGM. In de regeling is opgenomen dat het algemeen bestuur de participatie t.a.v. eigen beleid vastlegt in een participatieregeling.

Artikel 15 Samenstelling dagelijks bestuur
Het bestuur heeft in 2023 de wens uitgesproken de taken en rollen van de verschillende bestuursorganen duidelijker van elkaar te onderscheiden. Voor wat betreft het dagelijks bestuur is aangegeven dat de focus van het dagelijks bestuur minder ligt bij de inhoud van de verschillende beleidsvelden en meer ligt bij de bedrijfsvoering. Tevens is aangegeven dat het aantal DB leden lager mag zijn (passend bij de taken die belegd zijn bij het DB), dat lidmaatschap voor onbepaalde tijd niet wenselijk is om afwisseling te bevorderen en dat de eerder opgenomen geografische

spreiding mag verdwijnen omdat het belang van goede competentie en ervaring op het gebied van bedrijfsvoering prevaleert boven het belang van geografische spreiding.

Wettelijk is bepaald dat het DB bestaat uit de voorzitter en minimaal 2 leden uit het Algemeen Bestuur. Daarnaast is het mogelijk een lid toe te voegen aan het DB die niet afkomstig is uit het AB. Dat kan alleen als er sprake is van een “aanmerkelijk belang” en dat is bij VGGM het geval omdat VGGM niet alleen een veiligheidsregio maar ook een gezondheidsregio is. Om enige flexibiliteit te houden, is in de nieuwe regeling opgenomen dat er drie leden uit het AB worden benoemd als DB lid. Bij de benoeming van een derde lid uit het AB als DB lid, dient het AB rekening te houden met het gestelde bij artikel 12 van de regeling.

Artikel 16 Werkwijze
De bevoegdheden van het dagelijks bestuur vloeien voort uit artikel 33b Wgr. Het dagelijks bestuur kan daarbij een portefeuilleverdeling maken of bevoegdheden in mandaat opdragen aan de algemeen directeur of andere functionarissen (art 10:3 Awb).

Hoofdstuk VI Voorzitter
Op de voorzitter is het Besluit rechtspositie voorzitters veiligheidsregio’s van toepassing.
Op basis van artikel 11, tweede lid Wvr, wordt de voorzitter van de veiligheidsregio benoemd, geschorst en ontslagen bij koninklijk besluit op voordracht van de Minister van Justitie en Veiligheid. Er is niet voor gekozen de aanwijzing van de voorzitter van de veiligheidsregio aan de regio zelf over te laten. De positie van de voorzitter van de veiligheidsregio’s brengt mee dat de mogelijkheid dient te bestaan de voorzitter te ontslaan. In de AMvB “Besluit rechtspositie voorzitters veiligheidsregio’s” zijn nadere regels gesteld over de rechtspositie van de voorzitter.

Hoofdstuk VII Commissies
Artikel 24 van de Wgr regelt in het eerste lid dat het algemeen bestuur van een openbaar lichaam commissies van advies kan instellen. Artikel 22 van de Gemeentewet is daarbij van overeenkomstige toepassing. Hierin is bepaald dat de instelling vaste commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter eveneens geschiedt door het algemeen bestuur, maar dan op voorstel van het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter.
Andere commissies van advies aan het dagelijks bestuur of de voorzitter worden door het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

Op grond van artikel 25 van de Wgr kan het algemeen bestuur ook commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen, indien althans de regeling in deze mogelijkheid voorziet. Dit zijn de zogenaamde bestuurscommissies. Indien het algemeen bestuur van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken is daarvoor (per in te stellen bestuurscommissie) voorafgaande toestemming van de raden van elk der deelnemende gemeenten vereist. In voorkomend geval dient het algemeen bestuur de bevoegdheden en de samenstelling van een dergelijke commissie te regelen.

In de ontwerp regeling VGGM 2024 is opgenomen dat er twee bestuurscommissies wordt ingesteld: één bestuurscommissie Veiligheid (bestaande uit burgemeesters) en één commissie Gezondheid (bestaande uit wethouders). In het concept “Instellingsbesluit bestuurscommissies VGGM” is uitgewerkt welke bevoegdheden worden overdragen en is de werkwijze van de bestuurscommissies geregeld, waarbij vanzelfsprekend de bevoegdheden op het gebied van

veiligheid aan de bestuurscommissie Veiligheid worden overgedragen en de bevoegdheden op het gebied van gezondheid aan de bestuurscommissie Gezondheid.
Op deze overdracht zijn de bepalingen over delegatie in Afdeling 10.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Daaruit volgt dat het algemeen bestuur bij het delegeren van de bevoegdheden beleidsregels, oftewel instructies, kan geven aan de bestuurscommissie over de uitoefening van de gedelegeerde bevoegdheden. Het gaat dan niet om concrete gevallen, maar om instructies die algemeen gelden bij de uitoefening van de bevoegdheden in de bestuurscommissies. Dat kan in het Instellingsbesluit bestuurscommissies worden opgenomen, maar dat kan ook op een later moment. Naast de instructiemogelijkheid geeft de Algemene wet bestuursrecht aan dat de bestuurscommissies inlichtingen dienen de geven als daarom door het algemeen bestuur wordt verzocht.

Bij de stukken is de ontwerp-instellingsbesluit voor deze commissies (Instellingsbesluit bestuurscommissies VGGM) toegevoegd waarbij de raden in de gelegenheid worden gesteld wensen en bedenkingen te uiten over dit ontwerp-instellingsbesluit.

Verhoudingen op het gebied van informatie en verantwoording tussen de verschillende bestuursorganen, te weten het algemeen bestuur, de bestuurscommissies, het dagelijks bestuur, de colleges en de gemeenteraden.
Het algemeen bestuur kan aan een bestuurscommissie bevoegdheden van het algemeen bestuur overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. Het algemeen bestuur kan in ieder geval niet overdragen de bevoegdheid tot:
a. het vaststellen van de begroting of van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34 Wgr;
b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, sub a Wgr;
c. het vaststellen van verordeningen door strafbepaling of bestuursdwang te handhaven.

Aanvullend is in het Instellingsbesluit Bestuurscommissies VGGM opgenomen dat ook de bevoegdheden genoemd in artikel 11 derde lid van de regeling niet worden overgedragen. Daarbij gaat het onder andere om het besluit om deel te nemen aan een stichting, het vaststellen van het (meerjaren)beleidsplan en het wijzingen van regelingen.

De bestuurscommissie legt verantwoording af aan het algemeen bestuur, omdat die zijn bevoegdheden heeft gedelegeerd. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording schuldig richting het eigen college en de raad van de eigen gemeente over de aan de bestuurscommissies overgedragen bevoegdheden. Een lid van een bestuurscommissie legt geen verantwoording af aan het college of de raad van zijn gemeente, maar alleen aan het algemeen bestuur.

De bestuurscommissies kunnen hun overgedragen bevoegdheden slechts uitoefenen binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders, waaronder de financiële kaders in de vastgestelde begroting.
Ten aanzien van de vergadering van een commissie waaraan bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn overgedragen is artikel 22, derde, vierde en vijfde lid Wgr van overeenkomstige toepassing, met inachtneming van door het algemeen bestuur vastgestelde nadere regels. Dit betekent dat de vergaderingen van de bestuurscommissie in beginsel openbaar zijn.

De voorbereiding en uitvoering van besluiten van het algemeen bestuur is in artikel 33b Wgr een bevoegdheid van het dagelijks bestuur. In lijn daarmee wordt, nu de beslissingen van het algemeen bestuur zijn overgedragen aan de bestuurscommissies, de voorbereiding uitvoering van

besluiten van de bestuurscommissies eveneens bij het dagelijks bestuur neergelegd. Dat past ook bij de rol die het dagelijks bestuur in het nieuwe governance toebedeeld is, namelijk de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering.

Het algemeen bestuur kan besluiten en andere, niet-schriftelijke beslissingen gericht op enig rechtsgevolg van een door hem ingestelde commissie vernietigen. Het algemeen bestuur kan zijn bevoegdheid tot schorsing overdragen aan het dagelijks bestuur. Ten aanzien van de vernietiging van niet-schriftelijke beslissingen gericht op enig rechtsgevolg zijn de afdelingen 10.2.2. en 10.2.3. van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII Inlichtingen, verantwoording en ontslag

De artikelen 16 en 17 van de Wgr schrijven voor dat een gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over het verstrekken van informatie en het afleggen van verantwoording en de wijze waarop dit gebeurd. Daarbij gaat het zowel om de informatie- en verantwoordingsplicht binnen de gemeenschappelijke regeling (de relatie tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur) als om de informatie- en verantwoordingsplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de raden van de deelnemende gemeenten. Een verzoek om inlichtingen te verschaffen en/of verantwoording af te leggen kan uitsluitend worden geweigerd op de gronden vermeld Wet open overheid.

In artikel 26 van de regeling is opgenomen dat de nadere uitwerking hiervan wordt geregeld in een informatieprotocol.

HOOFDSTUK X FINANCIËLE BEPALINGEN

In artikel 32 zijn gewijzigde termijn opgenomen als genoemd in de gewijzigde Wgr.
Op verzoek van enkele gemeenten is dit artikel opgenomen dat de “algemene en financiële kaders” voor de begroting eerder worden aangeboden dan wettelijk is bepaald. Hierbij worden de raden in gelegenheid gesteld een zienswijze uit te brengen.

HOOFDSTUK XII EVALUATIE, TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Een gemeenschappelijke regeling dient een regeling te bevatten omtrent de toetreding en uittreding (artikel 9 Wgr). Op basis van artikel 9 van de WVR moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 van die wet een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een gemeente alleen kan toetreden tot of uittreden uit een gemeenschappelijke regeling als de verdeling van de gemeenten in regio’s wordt gewijzigd. In dat geval zijn de gemeenten waarop de wijziging betrekking heeft zelfs verplicht om over te gaan naar een andere regeling.

Versie 2015 Versie februari 2024 Toelichting (op versie februari 2024)

Versie GR 2015	Ontwerpversie februari 2024	Toelichting
Het college van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar, ieder voor zover betreft zijn bevoegdheden;	Het college van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar, ieder voor zover betreft zijn bevoegdheden;	I.v.m. herindeling gemeente Rijnwaarden bij Zevenaar per 1 januari 2018
overwegende,	overwegende,	
dat op grond van artikel 9, in samenhang met artikel 8, van de Wet veiligheidsregio's de colleges van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar zijn aangewezen tezamen een gemeenschappelijke regeling te treffen met de aanduiding: veiligheidsregio;	dat op grond van artikel 9, in samenhang met artikel 8, van de Wet veiligheidsregio's de colleges van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar zijn aangewezen tezamen een gemeenschappelijke regeling te treffen met de aanduiding: veiligheidsregio;	
dat bij deze regeling aan het bestuur van de Veiligheidsregio de bevoegdheden als opgesomd in artikel 10 Wet Veiligheidsregio's dienen te worden overgedragen,	dat bij deze regeling aan het bestuur van de Veiligheidsregio de bevoegdheden als opgesomd in artikel 10 Wet Veiligheidsregio's dienen te worden overgedragen,	
dat de Veiligheidsregio ook overigens zorg dient te dragen voor de opdrachten die op grond van de Wet veiligheidsregio bij deze regeling neergelegd worden,	dat de Veiligheidsregio ook overigens zorg dient te dragen voor de opdrachten die op grond van de Wet veiligheidsregio bij deze regeling neergelegd worden,	
dat de gemeenteraad, zoals vereist op grond van artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, het college toestemming heeft gegeven om een regeling te treffen c.q. te wijzigen;	dat de gemeenteraad, zoals vereist op grond van artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, het college toestemming heeft gegeven om een regeling te treffen c.q. te wijzigen;	
dat de eenheidsleiding van de Politie Oost-Nederland voor zover het de integrale afstemming van haar taken ten aanzien van de voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing, het veiligheidsbeleid in de gemeenten en de gemeenschappelijke meldkamer betreft, met instemming kennis genomen heeft van deze gemeenschappelijke regeling;	dat de eenheidsleiding van de Politie Oost-Nederland voor zover het de integrale afstemming van haar taken ten aanzien van de voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing, het veiligheidsbeleid in de gemeenten en de gemeenschappelijke meldkamer betreft, met instemming kennis genomen heeft van deze gemeenschappelijke regeling;	
dat er reeds de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden bestaat met een bevoegdheden- en takenpakket dat aansluit bij de opdracht van de Wet Veiligheidsregio's, maar daarbij tevens als organisatie als bedoeld in artikel 14 van de Wet publieke gezondheidszorg uitvoering geeft aan de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid op grond van deze wet, alsmede de ambulancezorg,	dat er reeds de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) bestaat met een bevoegdheden- en takenpakket dat aansluit bij de opdracht van de Wet Veiligheidsregio's, maar daarbij tevens als organisatie als bedoeld in artikel 14 van de Wet publieke gezondheidszorg uitvoering geeft aan de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid op grond van deze wet, alsmede de ambulancezorg,	
dat VGGM ter uitvoering van deze taken reeds een integrale uitvoerende organisatie handhaaft en de deelnemende gemeenten deze willen voortzetten binnen gewijzigde wettelijke kaders;	dat VGGM ter uitvoering van deze taken reeds een integrale uitvoerende organisatie handhaaft en de deelnemende gemeenten deze willen voortzetten binnen gewijzigde wettelijke kaders;	
gelet op de Wet veiligheidsregio's, de Tijdelijke wet Ambulancezorg, de Wet publieke gezondheid, de Politiewet, de Gemeentewet;	gelet op de Wet veiligheidsregio's, de Wet Ambulancezorgvoorzieningen, de Wet publieke gezondheid, de Gemeentewet;	I.v.m. wetsactualisatie
gelet op de inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 januari 2015;	gelet op de inwerkingtreding van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022;	I.v.m. wetsactualisatie
Besluiten:	**Besluiten:**	
De Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te wijzigen.	De Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te wijzigen, zodat deze als volgt luidt:	

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING **VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSREGIO GELDERLAND-MIDDEN** *HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN* **Artikel 1**. **Instelling en plaats van vestiging.** 1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, genaamd "Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden". 2. De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar; 3. Het openbaar lichaam is gevestigd te Arnhem.	**GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING** **VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSREGIO GELDERLAND-MIDDEN** *HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN* **Artikel 1**. **Instelling en plaats van vestiging.** 1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam, genaamd "Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden". 2. De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar; 3. Het openbaar lichaam is gevestigd te Arnhem.	I.v.m. herindeling gemeente Rijnwaarden bij Zevenaar per 1 januari 2018
Artikel 2. Begripsomschrijvingen 1. In deze gemeenschappelijke regeling en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: a. *de gemeenschappelijke regeling:* de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; b. *het openbaar lichaam:* het openbaar lichaam bedoeld in artikel 1, eerste lid; c. *de gemeente:* één van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten; d. *de burgemeester:* Een burgemeester van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten; e. *het samenwerkingsgebied:* het gezamenlijk grondgebied van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten, samenvallend met de betreffende regio, zoals benoemd in de bij de Wet veiligheidsregio horende bijlage ex artikel 8 van die wet; f. *het algemeen bestuur:* het algemeen bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; g. *het dagelijks bestuur:* het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; h. *de voorzitter:* de voorzitter van het algemeen bestuur, de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid alsmede het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; i. *de directie:* Het onderdeel van de ambtelijke organisatie zoals bedoeld in artikel 28, tweede lid; j. *de veiligheidsdirectie:* het samenwerkingsverband zoals bedoeld in artikel 28, vierde lid; k. *de GHOR*: Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie bij Rampen als bedoeld in artikel 32 van de Wet veiligheidsregio's; 2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college en de burgemeester achtereenvolgens gelezen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.	**Artikel 2. Begripsomschrijvingen** 1. In deze gemeenschappelijke regeling en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: a. *de gemeenschappelijke regeling:* de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; b. *het openbaar lichaam:* het openbaar lichaam bedoeld in artikel 1, eerste lid; c. *de gemeente:* één van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten; d. *de burgemeester:* Een burgemeester van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten; e. *het samenwerkingsgebied:* het gezamenlijk grondgebied van de in artikel 1, tweede lid, genoemde gemeenten, samenvallend met de betreffende regio, zoals benoemd in de bij de Wet veiligheidsregio horende bijlage ex artikel 8 van die wet; f. *het algemeen bestuur:* het algemeen bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; g. *het dagelijks bestuur:* het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; h. *de voorzitter:* de voorzitter van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; i. *de directie:* Het onderdeel van de ambtelijke organisatie zoals bedoeld in artikel 29, tweede lid; j. *de GHOR*: Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio als bedoeld in artikel 32 van de Wet veiligheidsregio's; 2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college en de burgemeester achtereenvolgens gelezen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.	AD h: De voorzitter is niet de voorzitter van de bestuurscommissie gezondheid AD j -2015: De veiligheidsdirectie is een vorm van ambtelijk afstemming op directieniveau, dit hoeft niet in de regeling opgenomen te worden AD j - 2024: Nummering en naamgeving aangepast aan de naam die landelijk wordt gebruikt

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
HOOFDSTUK II DOEL, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN **Artikel 3 Belangen** 1. De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweerzorg; b. Ambulancezorg; c. Publieke gezondheid; d. GHOR; e. Rampenbestrijding en crisisbeheersing; f. Gemeenschappelijke meldkamer.	*HOOFDSTUK II BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN* **Artikel 3 Belangen** De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweerzorg; b. Ambulancezorg; c. Publieke gezondheid; d. Geneeskundige hulpverlening; e. Rampenbestrijding en crisisbeheersing; f. Gemeenschappelijke meldkamerfunctie; g. Forensische zorg.	Omdat het in artikel 3, 4 en 5 gaat om belangenbehartiging, taken en bevoegdheden is ervoor gekozen het woord “doelen” in artikel 3 te vervangen voor “belangen” AD d: De taken van de GHOR-organisatie hebben betrekking op geneeskundige hulpverlening. De GHOR is zelf geen taak. De aansturing van de GHOR is door de wetgever rechtstreeks neergelegd bij de Directeur Publieke Gezondheid (art. 32 Wet Veiligheidsregio’s). AD f: Het beheer van de meldkamerorganisatie is overgedragen aan de politie. De instandhouding van de meldkamer*functie* niet. De meldkamerfunctie is de onderscheiden in de monodisciplinaire meldkamerfunctie voor zowel de brandweer als de ambulancezorg, alsmede de multi-opschalingsfunctie. AD g: VGGM voert taken uit op het gebied van de forensische zorg voor gemeenten, politie en openbaar ministerie. De grondslag hiervoor was nog niet opgenomen in de regeling.
Artikel 4 Wettelijke taken en bevoegdheden: 1. Ter behartiging van de in artikel 3 bedoelde doelen heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden de volgende wettelijke taken en bevoegdheden op het vlak van brandweerzorg, rampenbestrijding, de crisisbestrijding en de geneeskundige hulpverlening: a. het inventariseren van risico’s van branden, rampen en crises; b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico’s van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid Wet veiligheidsregio's; d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; e. het instellen en in stand houden van een brandweer; f. het instellen en in stand houden van een GHOR; g. het voorzien in de meldkamerfunctie; h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken. Zulks met inachtneming van het hierover gestelde in de Wet Veiligheidsregio's en op die wet gebaseerde nadere regelgeving. 2. Ter behartiging van de in artikel 3 bedoelde doelen heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden de volgende wettelijke taken en bevoegdheden op het vlak van de publieke gezondheids- en ambulancezorg: a. de algemene taken genoemd in artikel 2 van de Wet Publieke Gezondheid;	**Artikel 4 Basistaken en plustaken**: 1. De inhoud van het basistakenpakket van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden wordt bepaald door de taken en bevoegdheden, genoemd in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio’s ten aanzien van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbestrijding en geneeskundige hulpverlening en wat bij of krachtens de vigerende wetgeving aan de gemeenten is opgedragen. 2. De taken die geen onderdeel uitmaken van het basistakenpakket, zijn ondergebracht in een plustakenpakket, mits de uitvoering daarvan valt onder de in artikel 3 benoemde belangen. Indien afname van producten en diensten uit dit pakket plaatsvindt, geschiedt zulks op basis van een daartoe tussen de gemeente(n) en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te sluiten overeenkomst waarin de rechten en verplichtingen van beide partijen zijn opgenomen, waaronder ook de financiering. Het dagelijks bestuur stelt een modelovereenkomst vast. 3. De deelnemende gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan het openbaar lichaam die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken.	Artikel 4 en 5 zijn verduidelijkt en vereenvoudigd. Opsommingen van taken en bevoegdheden die voortvloeien uit een wet zijn verwijderd, met een verwijzing naar de betreffende wet. Tevens is de volgorde van deze twee artikelen omgedraaid. In artikel 4 is het onderscheid tussen basistaken (wettelijke taken) en plustaken uitgelegd. Plustaken zijn niet-overgedragen taken. Indien gemeenten de wens hebben om een taak te laten uitvoeren door VGGM, dient daarvoor wel een grondslag te bestaan in artikel 3. In artikel 5 staan alle wettelijke taken en bevoegdheden. Naast taakuitvoering gebaseerd op de door de colleges van deelnemende gemeenten gedelegeerde bevoegdheden geeft VGGM ook uitvoering aan taken die zijn gebaseerd op individueel door gemeenten verleende gemandateerde bevoegdheden. Om deze reden is in artikel 4 het derde lid opgenomen. De formulering van dit artikel sluit aan bij de formulering in de Wgr. De wetgever kent overigens ook rechtstreeks bevoegdheden toe aan VGGM, o.a. aan de commandant brandweer en de directeur publieke gezondheid.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
b. de taken genoemd in artikel 5 en van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van de jeugdgezondheidszorg; c. de taken genoemd in artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van ouderenzorg; d. de taken in artikel 6 Van de Wet publieke gezondheidszorg op het vlak van de algemene infectieziektebestrijding; e. de taken genoemd in de Tijdelijke wet ambulancezorg; f. andere taken die bij of krachtens wet aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden worden opgedragen. 3. Het algemeen bestuur stelt ten aanzien van de in lid 1 genoemde taken tenminste eenmaal per vier jaar een beleidsplan vast voor zover het gaat om brandweerzorg, rampenbestrijding, de crisisbestrijding en de geneeskundige hulpverlening, dat voldoet aan de eisen van artikel 14 en 15 van de Wet Veiligheidsregio's, alsmede een crisisplan op grond van artikel 16 van de Wet Veiligheidsregio's.		
Artikel 5 Andere taken en bevoegdheden 1. De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden draagt tevens zorg voor het verzorgen van andere aangelegenheden die in het kader van de doelstelling van belang zijn en waarvan de uitvoering door de gemeente, na besluitvorming in het algemeen bestuur, aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden wordt opgedragen. 2. Tussen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en de onderscheiden deelnemende gemeenten kan middels bilaterale afspraken in het bijzonder worden vastgelegd de aard en omvang van aansluitende diensten. 3. De taken van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zijn onderverdeeld in een basispakket en een pluspakket. De inhoud van het basispakket wordt vastgesteld overeenkomstig hetgeen in dan wel op grond van vigerende wetgeving aan de gemeenten is opgedragen. De taken die geen onderdeel uitmaken van het basispakket, zijn ondergebracht in het pluspakket. Indien afname van producten en diensten uit dit pakket plaatsvindt, geschiedt zulks op basis van een daartoe tussen de gemeente(n) en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te sluiten overeenkomst, waarvan het model wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur.	**Artikel 5 Wettelijke taken en bevoegdheden**: 1. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen de wettelijke taken en bevoegdheden ter behartiging van de in artikel 3 onder a, d, e en f genoemde belangen over aan VGGM, met inachtneming van het hierover gestelde in de Wet veiligheidsregio's en op die wet gebaseerde nadere regelgeving. 2. Ter behartiging van de in artikel 3 onder b, c en g bedoelde belangen heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden de volgende wettelijke taken en bevoegdheden op het vlak van de publieke gezondheids- en ambulancezorg: a. de algemene taken genoemd in artikel 2 van de Wet Publieke Gezondheid; b. de taken genoemd in artikel 5 van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van de jeugdgezondheidszorg; c. de taken genoemd in artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid op het vlak van ouderengezondheidszorg; d. de taken in artikel 6 Van de Wet publieke gezondheidszorg op het vlak van de algemene infectieziektebestrijding; e. de taken genoemd in de Wet ambulancevoorzieningen, en f. de taken als bedoeld in de Wet op de Lijkbezorging op het vlak van de forensische zorg en andere taken die bij of krachtens wet aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden worden opgedragen.	Zie opmerkingen bij artikel 4
Artikel 6 Deelname aan bepaalde publieke samenwerkingsvormen Het bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden is bevoegd tot het mede treffen van en tot het deelnemen aan: a. een gemeenschappelijke regeling, als bedoeld in de artikelen 93 en 96 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen; b. een voorziening tot samenwerking op grond van de Politiewet, indien en voor zover dit verplicht of noodzakelijk is voor bepaalde taken en bevoegdheden.	**Artikel 6 Deelname aan bepaalde publieke samenwerkingsvormen** Het algemeen bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden is bevoegd tot het mede treffen van en tot het deelnemen aan: a. een gemeenschappelijke regeling, als bedoeld in de artikelen 93 en 96 van de Wet gemeenschappelijke regelingen; b. een voorziening tot samenwerking op grond van de Politiewet 2012, indien en voor zover dit verplicht of noodzakelijk is voor bepaalde taken en bevoegdheden.	
Artikel 6a Deelname privaatrechtelijke rechtspersonen	**Artikel 7 Deelname privaatrechtelijke rechtspersonen** 1. Het algemeen bestuur kan tot oprichting besluiten van en deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen,	Artikelnummering (van 6a naar 7) aangepast

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
1. Het algemeen bestuur kan tot oprichting besluiten van en deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. 2. De oprichting moet in het bijzonder aangewezen worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. 3. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerp besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.	coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. 2. De oprichting moet in het bijzonder aangewezen worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. 3. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerp besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.	
Artikel 7 Wijziging van taken en bevoegdheden 1. De taken en bevoegdheden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, genoemd in artikel 4 van deze regeling, kunnen worden gewijzigd in geval van noodzakelijke aanpassing, voortvloeiend uit landelijke en/of Europese wetgeving, indien en voor zover geen sprake is van uitbreiding van overgedragen bevoegdheden. Het algemeen bestuur dient tot de wijziging te besluiten. 2. Het algemeen bestuur deelt zijn besluit en de redenen daartoe mee aan de deelnemende gemeenten.		Volgt rechtstreeks uit wetgeving dus kan dit artikel achterwege blijven
Artikel 8 Klachtafhandeling Het algemeen bestuur kan externe klachtencommissies instellen voor de behandeling van verzoekschriften en of klachten.	**Artikel 8 Klachtafhandeling** Het algemeen bestuur kan een externe klachtencommissie instellen voor de behandeling van verzoekschriften en of klachten.	Feitelijke situatie is nu dat VGGM géén externe klachtencommissie heeft. Er is een interne klachtenprocedure. Daarnaast bestaat de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de Ombudsman.
HOOFDSTUK III ORGANEN **Artikel 9** De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden kent de volgende bestuursorganen: a. het algemeen bestuur; b. het dagelijks bestuur; c. de voorzitter; d. bestuurscommissies.	HOOFDSTUK III ORGANEN **Artikel 9** De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden kent de volgende bestuursorganen: a. het algemeen bestuur; b. het dagelijks bestuur; c. de voorzitter; d. bestuurscommissies.	
HOOFDSTUK IV ALGEMEEN BESTUUR **Artikel 10 Samenstelling** 1. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. 2. De burgemeester wordt bij verhindering of ontstentenis vertegenwoordigd overeenkomstig artikel 77, eerste lid, van de Gemeentewet. 3. In afwijking van het eerste lid kunnen de deelnemende colleges, met het oog op de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheid en ambulancezorg, een extra lid afvaardigen, indien hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. 4. Als extra lid als bedoeld in lid 3 van het algemeen bestuur kunnen uitsluitend worden aangewezen leden van de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten. 5. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra het extra lid ophoudt lid te zijn van het college van de deelnemende gemeente. 6. Onverminderd het bepaalde in artikel 20 van de Wet gemeenschappelijke	HOOFDSTUK IV ALGEMEEN BESTUUR **Artikel 10 Samenstelling** 1. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. 2. Behalve de in de wet vastgelegde deelnemers, zijn tevens als adviseurs bij de vergaderingen van het algemeen bestuur genodigd: a. de voorzitter van de bestuurscommissie Gezondheid; b. de directeur brandweer tevens zijnde commandant brandweer zoals bedoeld in de Wet; c. de directeur publieke gezondheid zoals bedoeld in de Wet publieke gezondheid, en d. de coördinerend functionaris gemeenten aangewezen op grond van artikel 36 Wet veiligheidsregio's; e. een vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie; f. een vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie en Veiligheid;	<u>Verduidelijkt en vereenvoudigd:</u> In het algemeen bestuur zitten op grond van de wet Veiligheidsregio's alleen burgemeesters. Het AB vergadert in de nieuwe situatie niet meer in gezamenlijkheid met de bestuurscommissie gezondheid (= collegevertegenwoordigers die binnen de gemeente verantwoordelijk zijn voor de taken op het gebied van de publieke gezondheid). In de wet Veiligheidsregio staat beschreven welke functionarissen tevens zijn genodigd om deel te nemen aan de vergadering van het Algemeen Bestuur. Die opsomming wordt hier niet meer herhaald.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
regelingen, is het lidmaatschap van het algemeen bestuur onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden aangesteld. Voor de toepassing van dit artikel worden met ambtenaar gelijkgesteld, zij die in dienst van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden werkzaam zijn op basis van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. 7. De commissaris van de Koning, de hoofdofficier van justitie, bedoeld in artikel 1, derde lid, van de Politiewet 1993, en een vertegenwoordiger van de waterschappen die door de voorzitters van de waterschappen, die binnen het grondgebied van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zijn gelegen, uit hun midden is aangewezen, worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben daarin een adviserende stem. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen. 8. Als adviserend lid zijn bij de vergaderingen van het algemeen bestuur aanwezig: a. de districtchef Gelderland Midden van Politie Oost-Nederland en een lid van de eenheidsleiding Politie Oost-Nederland; b. de directeur brandweer; c. de directeur publieke gezondheid zoals bedoeld in de Wet publieke gezondheid; d. de coördinerend functionaris gemeenten aangewezen op grond van artikel 36 Wet Veiligheidsregio's; e. De voorzitter nodigt andere functionarissen, wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uit deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.	g. een vertegenwoordiger van de eenheidsleiding Politie Oost-Nederland. 3. De voorzitter kan andere functionarissen, van wie de aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uitnodigen deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.	Het oorspronkelijke lid 6 komt niet terug omdat hier in de praktijk geen sprake van is.
Artikel 11 Werkwijze 1. Het algemeen bestuur vergadert tenminste 2 keer per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordelen, dan wel indien tenminste drie leden daarom verzoeken. 2. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. Door het algemeen bestuur zullen de deuren gesloten worden indien ten minste drie van de aanwezige leden dit nodig achten of indien de voorzitter dit nodig acht, waarna het algemeen bestuur besluit of verder gegaan wordt met gesloten deuren. 3. Zolang er geen wettelijk grondslag aanwezig is om uitvoering te geven aan het gestelde in artikel 10, derde lid, en daar geen besluit over genomen is, vergadert het algemeen bestuur in openbare en besloten vergaderingen in gezamenlijkheid met de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid als bedoeld in artikel 22 lid 2 van deze regeling. 4. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over: a. het vaststellen van het beleidsplan zoals genoemd in artikel 14 Wet veiligheidsregio's; b. het vaststellen of wijzigen van de begroting; c. het vaststellen van de rekening; d. het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling; e. het vaststellen van een liquidatieplan; f. het vaststellen of wijzigen van retributies of andere heffingen; g. het vaststellen of wijzigen van verordeningen; h. het vaststellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling tussen het openbaar lichaam en andere openbare lichamen, alsmede het toetreden tot en het uittreden uit een dergelijke regeling.	**Artikel 11 Werkwijze** 1. Het algemeen bestuur vergadert tenminste 2 keer per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht. 2. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. Door het algemeen bestuur zullen de deuren gesloten worden indien ten minste drie van de aanwezige leden dit nodig achten of indien de voorzitter dit nodig acht, waarna het algemeen bestuur besluit of verder gegaan wordt met gesloten deuren. 3. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over: a. het vaststellen van het beleidsplan zoals genoemd in artikel 14 Wet veiligheidsregio's; b. het vaststellen of wijzigen van de begroting; c. het vaststellen van de jaarrekening; d. het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling; e. het vaststellen van een liquidatieplan; f. het vaststellen of wijzigen van retributies of andere heffingen; g. het vaststellen of wijzigen van verordeningen of regelingen; h. het vaststellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling tussen het openbaar lichaam en andere openbare lichamen, alsmede het toetreden tot en het uittreden uit een dergelijke regeling, en i. het oprichten van of de deelname in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan. 4. Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van	AD 1: Vereenvoudigd Het oorspronkelijke lid 3 komt niet terug omdat de bestuurscommissies niet meer in gezamenlijkheid vergaderen met het algemeen bestuur AD 4: in het reglement van orde wordt expliciet verwoord wanneer vergaderstukken worden

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
i. het oprichten van of de deelname in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve en andere verenigingen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming daaraan. 5. Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen een reglement van orde vast. Dit reglement, en de daarin aangebrachte wijzigingen, wordt aan de deelnemende gemeenten gezonden. De artikelen 17, 19, 20, 22, 26 en 28 t/m 33 van Gemeentewet zijn overeenkomstig van toepassing. De taken van de griffier als genoemd in artikel 32a Gemeentewet worden ingevuld door de directie. 6. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter worden de stukken die van het algemeen bestuur uitgaan ondertekend door degene die krachtens artikel 19 de voorzitter vervangt.	orde vast. Dit reglement, en de daarin aangebrachte wijzigingen, wordt aan de deelnemende gemeenten gezonden. De artikelen 17, 19, 20, 22, 26 en 28 t/m 33 van Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing. 5. Stukken die van het algemeen bestuur uitgaan worden ondertekend door de voorzitter en, ingevolge artikel 32a Gemeentewet, medeondertekend door een lid van de directie in de hoedanigheid als secretaris.	aangeboden aan de leden met het oog op een ordentelijke en tijdige voorbereiding van de vergadering. AD 6-2015/5-2024: Verduidelijkt.
	Artikel 11a Verordeningen Het algemeen bestuur is bevoegd verordeningen vast te stellen, die nodig zijn ter regeling van organisatorische en huishoudelijke zaken.	Oud artikel 13, lid 1
	Artikel 11b Toezicht Ambulancezorg Het algemeen bestuur houdt toezicht op de uitvoering van de Regionale Ambulancevoorziening met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid als bedoeld in artikel 16 juncto artikel 15, tweede lid, van de Wet ambulancezorgvoorzieningen	
Artikel 12 De besluitvorming 1. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen (één stem per gemeente). Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. 2. Met in achtneming van het gestelde in artikel 10, derde lid, en behoudens het bepaalde in lid 3 van dit artikel heeft elke gemeente in de vergaderingen van het algemeen bestuur gelijk stemrecht, ongeacht of de gemeente met één dan wel twee vertegenwoordigers in het algemeen bestuur zitting heeft. 3. Besluiten betreffende de (meerjaren-) begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende (meerjaren-) beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft. 4. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar, zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.	**Artikel 12 De besluitvorming** 1. Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem. 2. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag. 3. Besluiten betreffende de (meerjaren-) begroting en de jaarrekening, alsmede de aan de begrotingen ten grondslag liggende (meerjaren-) beleidsplannen worden genomen op basis van gewogen stemrecht. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar, zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarbij de volgende verdeling geldt: - gemeenten tot 40.000 inwoners: 1 stem - gemeenten met 40.000 tot en met 100.000 inwoners: 3 stemmen - gemeenten met meer dan 100.000 inwoners: 5 stemmen.	AD 1+2 : Vereenvoudigd
Artikel 13 Verordeningen 1. Het algemeen bestuur is bevoegd verordeningen vast te stellen, die nodig zijn ter regeling van organisatorische en huishoudelijke zaken. 2. Het algemeen bestuur is bevoegd extern verbindende verordeningen vast te stellen binnen het kader van de taken en bevoegdheden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. 3. Voor zover een verordening als bedoeld in het tweede lid, voorziet in hetzelfde onderwerp als een verordening van een deelnemende gemeente, regelt de eerstbedoelde verordening de onderlinge verhouding. Zij kan bepalen dat de gemeentelijke verordening voor het gehele gebied dan wel voor een gedeelte daarvan geheel of gedeeltelijk ophoudt te gelden.		Het is niet gebruikelijk dat aan een gemeenschappelijke regeling bevoegdheden wordt toegekend voor het vaststellen van extern verbindende verordeningen. In de dagelijks praktijk is hier ook geen gebruik van gemaakt. Om die reden zijn lid 2 en 3 geschrapt. Het eerste lid is verhuisd naar artikel 11 b. Hoewel het vaststellen verordeningen voor het regelen van organisatorische en huishoudelijke zaken rechtstreeks voortvloeit uit de wet, is het eerste lid behouden omdat dit de leesbaarheid van de regeling ten goede komt

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
	Artikel 13 Zienswijze op besluiten van het algemeen bestuur 1. Het algemeen bestuur besluit, voorafgaand aan het nemen ervan, welke besluiten ter zienswijze, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan de raden worden voorgelegd, naast de besluiten waarvan bij of krachtens de wet is bepaald dat deze verplicht aan de raden ter zienswijze worden voorgelegd en de overige in deze regeling genoemde gevallen. 2. In ieder geval wordt aan de raden ter zienswijze voorgelegd: a. Voorgenomen besluiten van het algemeen bestuur alsmede voorgenomen besluiten van een bestuurscommissie, die voor deelnemende gemeenten ingrijpende effecten hebben voor de gezondheid of veiligheid; b. De participatieregeling als bedoeld in artikel 14; c. Het informatieprotocol als bedoeld in artikel 26, eerste lid; d. De bijdrageregeling als bedoeld in artikel 33; 3. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de zienswijzeprocedure. 4. De zienswijzetermijn bedraagt 10 weken tenzij anders in deze regeling of bij wet is bepaald.	Zie algemene toelichting op de vernieuwde Wgr. De reikwijdte van de zienswijze is aanzienlijk uitgebreid. Om voor raden een integrale afweging te kunnen maken op beleidsvoornemens en andere besluiten in relatie tot de financiën, zal het vaak nodig zijn om het voorleggen van besluiten gelijktijdig voor te leggen met de ontwerpbegroting of de gewijzigde begroting. Artikel 10 Wgr gaat nader in op de zienswijzeprocedure. In sommige gevallen (o.a. deelname aan stichtingen en voornemen een bestuurscommissie in te stellen is geen sprake van zienswijze maar van “de mogelijkheid wensen en bedenkingen te uiten”. AD lid 1: Daar waar niet in de regeling of in de wet is voorzien dat aan de raden een zienswijze wordt gevraagd, beslist het algemene bestuur hierover. Het voorgenomen besluit van het algemeen bestuur over het evaluatieonderzoek als bedoeld in artikel 36, tweede lid is een voorbeeld van een besluit waarop het algemeen bestuur het wenselijk zou kunnen achten een zienswijzeprocedure uit te voeren, afhankelijk van de aard en diepgang van de gewenste evaluatie. Ad lid 4: zienswijze op begroting is 12 weken en zienswijze op kaderbrief 8 weken (artikel 32 van deze regeling)
	Artikel 14 Participatie 1. Ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken voor zover dat bij of krachtens de wet is vereist, of voor zover door het algemeen bestuur is bepaald, of ingeval van delegatie van bevoegdheden vanuit het algemeen bestuur aan de bestuurscommissie, door de bestuurscommissie is bepaald. De participatie vindt plaats op de in de betreffende gemeente gebruikelijke wijze of een door het algemeen bestuur bepaalde wijze, vastgelegd in een participatieregeling. 2. Bij de participatie kan een andere procedure dan die van afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd worden.	Zie algemene toelichting op de vernieuwde Wgr. De participatie kent twee gezichten: één als het eigen bevoegdheden zijn van de GR die door de wetgever zijn toegekend, vooral voor wat betreft de veiligheidstaken en een deel van de gemandateerde taken. In de participatieregeling worden die verschillende bevoegdheden ook onderscheiden en wordt nadere uitwerking gegeven aan de mogelijkheden participatie plaats te laten vinden op een in de betreffende gemeente gebruikelijke wijze. Afdeling 3.4. is volgens de Wgr de procedure die gevolgd moet worden als er geparticipeerd is. Er zijn echter verschillende besluiten denkbaar waarop toepassing van de uitgebreide voorbereidingsprocedure niet het gewenste middel is om te participeren. Een andere procedure dient in de GR mogelijk gemaakt te worden. Daarin voorziet de zin in het tweede lid.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
		Het AB/DB of de Voorzitter, afhankelijk wie het besluit neemt over de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van het beleid is bevoegd om een andere procedure per besluit mogelijk te maken. Maar dat kan ook op voorhand in de participatieregeling vastgelegd worden.
HOOFDSTUK V DAGELIJKS BESTUUR **Artikel 14 Samenstelling** 1. Gezien de aard van de regeling, gelet op de taken op het vlak van gezondheid, wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 14, tweede lid van de Wet Gemeenschappelijke regelingen biedt en worden twee leden van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, aangewezen van buiten de kring van het algemeen bestuur. 2. Het dagelijks bestuur bestaat naast de voorzitter en vicevoorzitter uit drie burgemeesters aan te wijzen door en uit de leden van het algemeen bestuur en twee wethouders lid van de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid als bedoeld in artikel 22 lid 2. 3. Het dagelijks bestuur fungeert tevens als dagelijks bestuur van de bestuurscommissie Veiligheid en gezondheid als bedoeld in artikel 22 lid 2. 4. Bij toepassing van artikel 10, derde lid bestaat het dagelijks bestuur naast de voorzitter uit vier burgemeesters (waarvan één tevens vicevoorzitter is) en twee wethouders, aan te wijzen door en uit de leden van het algemeen bestuur en komt het derde lid van dit artikel niet tot toepassing. 5. Bij de samenstelling van het dagelijks bestuur geldt het uitgangspunt dat een evenredige geografische verdeling over de regio wordt aangehouden. Hierbij wordt de onderstaande verdeling gehanteerd: a. een burgemeester afkomstig uit de sub regio Veluwezoom (de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden en Rozendaal); b. een burgemeester afkomstig uit de sub regio Liemers (de gemeenten Doesburg, Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar); c. een burgemeester afkomstig uit de sub regio Overbetuwe (de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe); d. een burgemeester afkomstig uit de sub regio West-Veluwe/Vallei (de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen); e. een wethouder afkomstig uit de sub regio West-Veluwe/Vallei (de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen); f. de wethouder volksgezondheid van de gemeente Arnhem Het algemeen bestuur kan van dit uitgangspunt afwijken. 6. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur is gelijk aan de zittingsperiode van de raden. De leden kunnen opnieuw worden benoemd. De leden van het dagelijks bestuur blijven hun functie waarnemen totdat in hun opvolging is voorzien. 7. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid aangewezen. 8. De voorzitter en vicevoorzitter van het algemeen bestuur zijn tevens voorzitter en vicevoorzitter van het dagelijks bestuur. 9. Degene die ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur of de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.	HOOFDSTUK V DAGELIJKS BESTUUR **Artikel 15 Samenstelling** 1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en drie leden uit het AB. Tevens is de voorzitter van de bestuurscommissie gezondheid lid van het dagelijks bestuur. 2. De leden van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, worden benoemd door het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur benoemt de leden van het dagelijks bestuur voor bepaalde tijd. Na afloop van deze zittingsperiode kunnen de leden van het dagelijks bestuur maximaal één keer worden herbenoemd. De leden van het dagelijks bestuur blijven hun functie waarnemen totdat in hun opvolging is voorzien. 3. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid aangewezen. 4. Degene die ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur of de bestuurscommissies, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.	Het AB benoemt de leden van het DB en kan één of meerdere vervangend voorzitters benoemen uit haar midden. De benaming vicevoorzitter is geschrapt. De zittingsperiode van een college is vier jaar. Het ligt voor de hand dat voor de bepaling van de zittingsduur aansluiting wordt gezocht bij de zittingsperiode van een college.
Artikel 15 Werkwijze	**Artikel 16 Werkwijze**	

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
1. Het dagelijks bestuur vergadert minimaal drie maal per jaar of zo dikwijls de voorzitter het nodig oordeelt of tenminste twee leden de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoeken. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden. 2. Het dagelijks bestuur stelt voor de uitvoering van zijn taken een reglement van orde vast. Op het houden en de orde van de vergadering van het dagelijks bestuur zijn de artikelen 52, 53 en 54 tot en met 60 van de Gemeentewet, voor zover daarvan niet bij of krachtens wet wordt afgeweken, van overeenkomstige toepassing. 3. Besluiten van het dagelijks bestuur vinden plaats op basis van gewone meerderheid van stemmen. Bij het staken der stemmen beslist de voorzitter.	1. Het dagelijks bestuur vergadert minimaal vier maal per jaar of zo dikwijls de voorzitter het nodig oordeelt of tenminste twee leden de voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed hierom verzoeken. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden. 2. Het dagelijks bestuur stelt voor de uitvoering van zijn taken een reglement van orde vast. Op het houden en de orde van de vergadering van het dagelijks bestuur zijn de artikelen 52, 53 en 54 tot en met 60 van de Gemeentewet, voor zover daarvan niet bij of krachtens wet wordt afgeweken, van overeenkomstige toepassing. 3. Besluiten van het dagelijks bestuur vinden plaats op basis van gewone meerderheid van stemmen, waarbij ieder lid één stem heeft. Bij het staken der stemmen beslist de voorzitter. 4. Besluiten die uitgaan van het dagelijks bestuur worden ondertekend door de voorzitter en, ingevolge artikel 59a, eerste lid Gemeentewet, medeondertekend door een lid van de directie in hoedanigheid als secretaris.	Lid 1: aangepast aan de dagelijks praktijk Lid 4: was impliciet opgenomen in lid 3.
Artikel 16 Taken en bevoegdheden Het dagelijks bestuur oefent, voor zover het algemeen bestuur daartoe besluit en dan naar door het algemeen bestuur te stellen regelen, de wettelijk toegekende of krachtens de gemeenschappelijke regeling aan het algemeen bestuur toevallende, alsmede de door het algemeen bestuur aan de bestuurscommissie Veiligheid en gezondheid gedelegeerde bevoegdheden uit, met uitzondering van: a. het vaststellen en wijzigen van de begroting; b. het vaststellen van de jaarrekening; c. het vaststellen van strategische regionale plannen; d. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen; e. het toetreden tot, uittreden uit of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk XII; f. het treffen, wijzigen, verlengen of opheffen van een gemeenschappelijke regeling tussen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en andere lichamen, alsmede het toetreden tot en het uittreden uit een dergelijke gemeenschappelijke regeling; g. het oprichten van of deelnemen in een stichting, maatschap, vennootschap, coöperatieve en andere vereniging dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelname daaraan.		Artikel 16 (2015) is geschrapt omdat deze bepalingen rechtstreeks uit de wet volgen.
Artikel 17 1. Het dagelijks bestuur oefent de taken en bevoegdheden die in deze gemeenschappelijke regeling aan het dagelijks bestuur zijn opgedragen uit. 2. Voorts is dit bestuur met inachtneming van artikel 33b van de Wet gemeenschappelijke regelingen belast met: a. een voortdurend toezicht op al wat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden aangaat; b. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur respectievelijk de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid ter overweging en beslissing zal worden voorgelegd; c. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur respectievelijk de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid; d. het mededeling doen van besluiten van het algemeen bestuur	**Artikel 17 Taken en bevoegdheden** 1. Het dagelijks bestuur oefent de taken en bevoegdheden die in deze gemeenschappelijke regeling aan het dagelijks bestuur zijn opgedragen uit. 2. Voorts is dit bestuur met inachtneming van artikel 33b van de Wet gemeenschappelijke regelingen belast met: a. een voortdurend toezicht op al wat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland- Midden aangaat; b. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur respectievelijk de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid ter overweging en beslissing zal worden voorgelegd; c. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur respectievelijk de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid;	De wetgever heeft het DB meer taken en verantwoordelijkheden gegeven op het gebied van rechtmatigheid. Voor het overige zijn de wettelijk omschreven taken expliciet benoemd

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
respectievelijk de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid als bedoeld in artikel 21, aan de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten; e. het voorstaan van de belangen van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden bij andere overheden, instellingen of personen, waarmee contact voor de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden van belang is; f. de zorg voor het beheer van inkomsten en uitgaven van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; g. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding; h. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht of bezit; i. de zorg voor en het houden van toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden; j. het benoemen, schorsen en ontslaan van personeel alsmede alle overige beheersmatige bevoegdheden betreffende het personeel, waaronder ook verstaan personeel werkzaam voor die onderdelen waarvoor de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid binnen de geldende wettelijke grenzen verantwoordelijkheid draagt. k. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam; l. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen; m. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.	d. het mededeling doen van besluiten van het algemeen bestuur respectievelijk de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid aan de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten; e. het voorstaan van de belangen van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland- Midden bij andere overheden, instellingen of personen, waarmee contact voor de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden van belang is; f. de zorg voor het beheer van inkomsten en uitgaven van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden; g. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding; h. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht of bezit; i. de zorg voor en het houden van toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden; j. het benoemen, schorsen en ontslaan van personeel alsmede alle overige beheersmatige bevoegdheden betreffende het personeel, waaronder ook verstaan personeel werkzaam voor die onderdelen waarvoor de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid binnen de geldende wettelijke grenzen verantwoordelijkheid draagt. k. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam; l. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen, en m. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.	
Artikel 18 1. De leden van de veiligheidsdirectie kunnen de vergadering van het dagelijks bestuur op uitnodiging van de voorzitter bijwonen en hebben hierin een adviserende stem. 2. Andere personen kunnen door de voorzitter worden uitgenodigd om als adviseur de vergaderingen van het dagelijks bestuur bij te wonen.	**Artikel 18** 1. De directie, concerncontroller en bestuurssecretaris van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden kunnen de vergaderingen van het dagelijks bestuur op uitnodiging van de voorzitter bijwonen en hebben hierin een adviserende stem. 2. Andere personen kunnen door de voorzitter worden uitgenodigd om als adviseur de vergaderingen van het dagelijks bestuur bij te wonen.	De tekst over de leden van de veiligheidsdirectie is vervallen omdat de veiligheidsdirectie een vorm van ambtelijk afstemming is op directieniveau over de samenwerking op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De inhoudelijke bespreking hiervan vindt niet plaats in het DB maar in de bestuurscommissie veiligheid. Het toegevoegde nieuwe eerste lid is overeenkomstig de staande praktijk.
	Artikel 19 Zienswijze op besluiten Er zijn geen besluiten van het dagelijks bestuur waarvoor aan de raden van de deelnemende gemeenten vooraf een zienswijze wordt gevraagd, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, buiten de in deze regeling of bij of krachtens wet bepaalde gevallen.	Zie algemene toelichting op de vernieuwde Wgr. I.v.m. de verruimde mogelijkheden voor zienswijze is expliciet in de regeling benoemd waar wel en waar geen zienswijze wordt gevraagd.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
HOOFDSTUK VI DE VOORZITTER **Artikel 19 Aanwijzing en vervanging** 1. De voorzitter wordt bij koninklijk besluit benoemd als voorzitter en is voorzitter van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid. 2. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt.	HOOFDSTUK VI DE VOORZITTER **Artikel 20 Aanwijzing en vervanging** 1. De voorzitter wordt bij koninklijk besluit benoemd als voorzitter en is voorzitter van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de bestuurscommissie veiligheid. 2. Het algemeen bestuur wijst een of meerdere van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt.	Ad 1: De voorzitter is niet de voorzitter van de bestuurscommissie gezondheid. Ad 2: In lijn gebracht met staande praktijk. In geval van meerdere vervangers dient het AB tevens te besluiten over een volgorde van vervanging.
Artikel 20 Taken en bevoegdheden 1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het dagelijks en algemeen bestuur en de vergadering van de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid en draagt er zorg voor, dat de besluiten van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid naar behoren worden uitgevoerd. artikel 170, lid 1 Gemeentewet is overeenkomstig van toepassing. 2. De voorzitter vertegenwoordigt de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in en buiten rechte. Hij kan na overleg met het dagelijks bestuur de vertegenwoordiging met een schriftelijke machtiging opdragen aan een ander. 3. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur, de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid en het dagelijks bestuur uitgaan.	**Artikel 21 Taken en bevoegdheden** 1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het dagelijks en algemeen bestuur en de vergadering van de bestuurscommissie veiligheid en draagt er zorg voor, dat de besluiten van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de bestuurscommissie veiligheid naar behoren worden uitgevoerd. Artikel 170, lid 1 Gemeentewet is overeenkomstig van toepassing. 2. De voorzitter vertegenwoordigt de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in en buiten rechte. Hij kan na overleg met het dagelijks bestuur de vertegenwoordiging met een schriftelijke machtiging opdragen aan een ander.	Ad 1: De voorzitter is niet de voorzitter van de bestuurscommissie gezondheid. Het oorspronkelijke derde lid kan vervallen omdat dit is geregeld in de artikelen 11 en 16 van de regeling voor wat betreft het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. De werkwijze van de bestuurscommissies in beschreven in Regeling bestuurscommissies. Het oorspronkelijke derde lid is komen te vervallen omdat dit is geregeld in de artikelen 11 en 16 van de gemeenschappelijke regeling en in de Regeling Bestuurscommissies
	Artikel 22 Zienswijze op besluiten Er zijn geen besluiten van de voorzitter waarvoor aan de raden van de deelnemende gemeenten vooraf een zienswijze wordt gevraagd, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, buiten de in deze regeling of bij of krachtens wet bepaalde gevallen.	Zie algemene toelichting op de vernieuwde Wgr. I.v.m. de verruimde mogelijkheden voor zienswijze is expliciet in de regeling benoemd waar wel en waar geen zienswijze wordt gevraagd.
HOOFDSTUK VII COMMISSIES **Artikel 21 Commissies van advies** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen (vaste) commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen. 2. De instelling van commissies van advies aan het dagelijks bestuur en de regeling van haar bevoegdheden en samenstelling geschieden door het algemeen bestuur op voorstel van het dagelijks bestuur. 3. Tenminste wordt ingesteld een adviescommissie financiën.	HOOFDSTUK VII COMMISSIES **Artikel 23 Commissies van advies** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen (vaste) commissies van advies instellen, met inachtneming van artikel 24 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 2. De instelling van commissies van advies aan het dagelijks bestuur en de regeling van haar bevoegdheden en samenstelling geschieden door het algemeen bestuur op voorstel van het dagelijks bestuur. 3. Tenminste wordt ingesteld een “auditcommissie financiën”.	
Artikel 22 Bestuurscommissies 1. Met inachtneming van artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het algemeen bestuur bestuurscommissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen. 2. Tenminste wordt ingesteld een bestuurscommissie veiligheid en gezondheid. 3. Lid van de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid zijn: a. De voorzitter en vicevoorzitter.	**Artikel 24 Bestuurscommissies** 1. Met inachtneming van artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het algemeen bestuur bestuurscommissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen. 2. Tenminste worden ingesteld een bestuurscommissie veiligheid en een bestuurscommissie gezondheid. 3. Het algemeen bestuur regelt in het instellingsbesluit de samenstelling en de taken en bevoegdheden van de commissie overeenkomstig artikel 25 van	In het instellingsbesluit genoemd in het derde lid worden bevoegdheden van het Algemeen Bestuur overgedragen aan de bestuurscommissies. Dit “Instellingsbesluit Bestuurscommissies” is als separate bijlage toegevoegd.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
b. De leden van het algemeen bestuur. c. Een door de gemeenteraad van de gemeente aangewezen vertegenwoordiger uit het college. 4. De bestuurscommissie veiligheid en gezondheid vergadert in gezamenlijkheid met het algemeen bestuur. De voorzitter van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur is tevens voorzitter van de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid. 5. Het algemeen bestuur draagt alle bevoegdheden over aan de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid, met uitzondering van de bevoegdheden als omschreven in artikel 25 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en voor zover de overdracht niet strijdig is met deze regeling, wat betreft de behartiging van de volgende belangen: a. De belangen genoemd in artikel 3, eerste lid, onder b en c, van deze regeling. b. Aanvullende taken die binnen het bereik van de onder a genoemde belangen voor uitvoering middels een dienstverleningsovereenkomst zijn opdragen aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. 6. De bestuurscommissie veiligheid en gezondheid kan ten aanzien van de belangen genoemd in artikel 3, eerste lid, onder a, d, e en f een advies uitbrengen aan het algemeen bestuur. 7. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast waarin, overeenkomstig artikel 25 vijfde lid Wet Gemeenschappelijke regelingen, geregeld is: de werkwijze van de commissie, de openbaarheid van de vergaderingen, de voorbereiding, uitvoering en de openbaarmaking van besluiten van de commissie, het toezicht van het algemeen bestuur op de uitoefening van de bevoegdheden, de verhouding van de overgedragen bevoegdheden tot die van het algemeen en het dagelijks bestuur, de verantwoording aan het algemeen bestuur **8.** In geval van toepassing van artikel 10, derde lid, vervalt het tweede, derde, vierde en vijfde lid van artikel 22.	de Wet gemeenschappelijke regelingen.	De verantwoording vanuit het bestuur naar college en raad blijft onveranderd een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en is geregeld in de artikel 26 en 27 van de gemeenschappelijke regeling. Hiermee wordt voorkomen dat, door het overdragen van taken en bevoegdheden aan de bestuurscommissies, de raden worden beperkt in de uitoefening van hun controlerende taken en verantwoordelijkheden. AD lid 3: dit is het Instellingsbesluit Bestuurscommissies
Artikel 23 Werkgroepen Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissie als bedoeld in artikel 22 kunnen werkgroepen en overlegvormen instellen.		Dit volgt rechtstreeks uit de wet dus hoeft niet te worden opgenomen.
HOOFDSTUK VIII INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG **Artikel 24 dagelijks bestuur en voorzitter t.o.v. het algemeen bestuur/bestuurscommissie veiligheid en gezondheid.** 1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur dan wel de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. 2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur dan wel de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur dan wel de bestuurscommissie veiligheid en gezondheid, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen. 4. Het bepaalde in het eerste tot en met het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur. 5. Gelet op artikel 19a, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen	HOOFDSTUK VIII INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG **Artikel 25 Dagelijks bestuur en voorzitter t.o.v. het algemeen bestuur** 1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. 2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen. 4. Het bepaalde in het eerste tot en met het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur. 5. Gelet op artikel 19a, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan het algemeen bestuur besluiten een lid van het dagelijks	DB is altijd verantwoording schuldig aan AB en niet aan de bestuurscommissies. Het artikel is hierop aangepast.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
kan het algemeen bestuur besluiten een lid van het dagelijks bestuur ontslag te verlenen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.	bestuur, uitgezonderd de voorzitter, ontslag te verlenen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.	
Artikel 25 Algemeen en dagelijks bestuur t.o.v. raden en colleges 1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden en de colleges van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden en de colleges van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door die raden of colleges worden verlangd. 3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.	**Artikel 26 Voorzitter, algemeen en dagelijks bestuur t.o.v. raden en colleges** 1. Het algemeen bestuur stelt een informatieprotocol vast waarin staat beschreven op welke wijze raden actief worden voorzien van informatie van het bestuur die nodig is voor het vervullen van hun taak en die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden en de colleges van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door die raden of colleges worden verlangd.	Zie algemene toelichting op de vernieuwde Wgr. Het eerste lid is aangepast op basis van de vernieuwde Wgr waarin een actieve informatieplicht is opgenomen.
Artikel 26 Leden van het algemeen bestuur t.o.v. raden en colleges 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad of het college van zijn gemeente met inachtneming van de artikelen 18 en 19 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen alle inlichtingen, die door die raad of dat college of door één of meer leden daarvan worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor het betreffende orgaan aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad of het college van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor het betreffende orgaan aangegeven wijze.	**Artikel 27 Leden van het algemeen bestuur t.o.v. raden en colleges** 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad of het college van zijn gemeente met inachtneming van de artikelen 18 en 19 van de Wet gemeenschappelijke regelingen alle inlichtingen, die door die raad of dat college of door één of meer leden daarvan worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor het betreffende orgaan aangegeven wijze. 2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad of het college van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor het betreffende orgaan aangegeven wijze.	
HOOFDSTUK IX ORGANISATIE **Artikel 27 Samenwerking** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de vaste bestuurscommissie veiligheid en gezondheid maken, elk voor zover het zijn taken en bevoegdheden aangaat, afspraken met de bevoegde gezagen van overheidsinstanties, met directies van bedrijven en/of met besturen van andere rechtspersonen, in het belang van gecoördineerde hulpverlening bij beheersing en bestrijding van rampen en crises. 2. Het algemeen bestuur regelt de instelling, de samenstelling, de taken en bevoegdheden van de veiligheidsdirectie.	HOOFDSTUK IX ORGANISATIE **Artikel 28 Samenwerking** Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de vaste bestuurscommissies maken, elk voor zover het zijn taken en bevoegdheden aangaat, afspraken met de bevoegde gezagen van overheidsinstanties, met directies van bedrijven en/of met besturen van andere rechtspersonen, in het belang van gecoördineerde hulpverlening bij beheersing en bestrijding van rampen en crises.	Het oorspronkelijke tweede lid is vervallen. De veiligheidsdirectie is een vorm van ambtelijk afstemming op directieniveau, dit hoeft niet in de regeling opgenomen te worden
Artikel 28 Inrichting ambtelijke organisatie 1. Het dagelijks bestuur stelt regels vast omtrent de ambtelijke organisatie van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast. 2. De ambtelijke organisatie staat onder leiding van de directie brandweer en volksgezondheid, verder aangeduid als “directie”. 3. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een zodanige inrichting van de ambtelijke organisatie dat op doelmatige en efficiënte wijze vorm wordt gegeven aan het bepaalde ten aanzien van belangen, taken en bevoegdheden als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 5. 4. Er is een veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie bestaat uit de brandweercommandant, directeur publieke gezondheid, de districtchef	**Artikel 29 Inrichting ambtelijke organisatie** 1. Het dagelijks bestuur stelt regels vast omtrent de ambtelijke organisatie van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en stelt de rechtspositieregeling van het personeel vast. 2. De ambtelijke organisatie staat onder leiding van de directie. 3. De directie draagt zorg voor een zodanige inrichting van de ambtelijke organisatie dat op doelmatige en efficiënte wijze vorm wordt gegeven aan het bepaalde ten aanzien van belangen, taken en bevoegdheden als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 5 van deze regeling.	Lid 2: naamgeving aangepast naar staande praktijk. Op dit moment bestaat de directie uit een tweehoofdige directie bestaande uit de directeur brandweer/commandant brandweer en de directeur publieke gezondheid / directeur ambulancezorg Lid 4 t/m 7 is vervallen. De veiligheidsdirectie is een vorm van ambtelijk afstemming op directieniveau, dit hoeft niet in de regeling opgenomen te worden.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
Gelderland Midden van Politie eenheid Oost-Nederland en een lid van de eenheidsleiding Politie Oost-Nederland en de coördinerend functionaris gemeenten. Het algemeen bestuur wijst ingevolge artikel 36 Wet veiligheidsregio's, de coördinerend functionaris gemeenten aan. 5. De veiligheidsdirectie adviseert het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast omtrent de nadere werkwijze van de veiligheidsdirectie. 6. Het dagelijks bestuur regelt over welke belangen, taken en bevoegdheden de veiligheidsdirectie adviseert. 7. De functie directeur meldkamer, zoals bedoeld in artikel 35 Wet veiligheidsregio's, wordt ingevuld door de leden van de veiligheidsdirectie.		
Artikel 29 Instructies Het dagelijks bestuur regelt de taken en bevoegdheden van de directeur brandweer, tevens commandant, de directeur publieke gezondheid en van de aangewezen coördinerend functionaris gemeenten en stelt voor deze functies een instructie vast.	**Artikel 30 Instructies** Het dagelijks bestuur regelt de taken en bevoegdheden van de directeur brandweer, tevens commandant, de directeur publieke gezondheid en van de aangewezen coördinerend functionaris gemeenten en stelt voor deze functies een instructie vast.	Het betreft hierbij instructies ten aanzien van de taken van deze functionarissen ten tijde van een groot incident of crisis.
HOOFDSTUK X FINANCIËLE BEPALINGEN **Artikel 30 Administratie en controle** 1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening dient te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. De verordening regelt in elk geval de onderwerpen, genoemd in artikel 212, lid 2, van de Gemeentewet voor zover van toepassing op de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. 2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. 3. Het algemeen bestuur wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. De accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voldoen aan het bepaalde in artikel 213, lid 3 respectievelijk lid 4, van de Gemeentewet. 4. De artikelen 214 en 215 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing. 5. Het dagelijks bestuur stelt regels vast omtrent de verzekering van eigendommen en gelden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden tegen benadeling door haar personeel of door anderen.	HOOFDSTUK X FINANCIËLE BEPALINGEN **Artikel 31 Administratie en controle** 1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening dient te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. De verordening regelt in elk geval de onderwerpen, genoemd in artikel 212, lid 2, van de Gemeentewet voor zover van toepassing op de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. 2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. 3. Het algemeen bestuur wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. De accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voldoen aan het bepaalde in artikel 213, lid 3 respectievelijk lid 4, van de Gemeentewet. 4. De artikelen 214 en 215 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing. 5. Het dagelijks bestuur stelt regels vast omtrent de verzekering van eigendommen en gelden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden tegen benadeling door haar personeel of door anderen.	
Artikel 31 Begroting 1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio	**Artikel 32 Begroting** 1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 december van het tweede jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor de begroting dient, de	Genoemde data zijn in lijn gebracht met wijzigingen in de Wgr Aanvullend op het gestelde in het eerste lid onder a.: In de Wgr is in artikel 34b vastgelegd dat dit

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten; b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten acht weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden; c. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen; d. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen; e. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten. 2. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden van de deelnemende gemeenten. b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders , bedoeld onder lid 1 onder a, naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur betrekt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, bij de totstandkoming van de ontwerpbegroting en de meerjarenraming; c. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 30 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten; d. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten twaalf weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden; e. stelt het dagelijks bestuur voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het algemeen bestuur de raden van de deelnemende gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld onder d, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt; f. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 15 september van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen; g. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen; h. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 september aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten. 2. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	vóór 30 april dient plaats te vinden van het jaar voorgaand aan het jaar waarvoor de begroting dient. Dit extra lid is in overeenstemming met artikel 35 , lid 1 Wgr
Artikel 32 Bijdragen van de gemeenten 1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De berekening van deze bijdragen vindt plaats op basis van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. 2. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage, genoemd in lid 1. Bij	**Artikel 33 Bijdragen van de gemeenten** Het algemeen bestuur van de VGGM stelt in een bijdrageregeling vast op welke wijze berekend wordt welke bijdrage de colleges verschuldigd zijn voor de uitvoering van de basistaken. Voordat het algemeen bestuur de bijdrageregeling bij unaniem besluit vaststelt, wordt deze ter zienswijze aan de raden voorgelegd.	De afgelopen jaren zijn (met instemming van colleges en raden) besluiten genomen die afwijken van het gestelde in het oorspronkelijke eerste lid. Met het oog op eventuele andere toekomstige besluiten is in de nieuwe regeling vastgelegd dat de bijdrage van de gemeenten wordt vastgelegd in een bijdrageregeling. In deze regeling wordt de bekostiging in lijn met feitelijke situatie beschreven. In artikel 13 van de regeling

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
niet tijdige betaling is de wettelijke interest verschuldigd. 3. De deelnemende gemeenten betalen de bijdragen, bedoeld in lid 1, op basis van facturen, die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden hen daartoe zal toezenden. 4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.		is opgenomen dat de bijdrageregeling voorafgaand aan vaststelling voor zienswijze wordt aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten.
Artikel 33 Jaarstukken 1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. Het dagelijks bestuur voegt daarbij de stukken, bedoeld in artikel 30, derde lid. 2. De jaarstukken, genoemd in lid 1, voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, voor zover van toepassing. 3. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 4. De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving. 5. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast voor 1 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarstukken binnen twee weken aan gedeputeerde staten. 6. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.	**Artikel 34 Jaarstukken** 1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag en overige relevante stukken. 2. De jaarstukken, genoemd in lid 1, voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, voor zover van toepassing. 3. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen. 4. De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving. 5. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast voor 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarstukken binnen twee weken aan gedeputeerde staten. 6. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.	De termijn voor aanbieding van de vastgestelde jaarrekening is in artikel 34 Wgr gewijzigd naar (vóór) 15 juli.
HOOFDSTUK XI ARCHIEF **Artikel 34 Archief** 1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen regeling. Deze regeling wordt gedeputeerde staten medegedeeld. 2. De directie is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste lid, overeenkomstig de door het dagelijks bestuur vast te stellen nadere regeling. 3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats aan. 4. De beheerder van de in het vorige lid aan te wijzen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.	HOOFDSTUK XI ARCHIEF **Artikel 35 Archief** 1. Het dagelijks bestuur is voor zover het gedelegeerde taken betreft, belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen regeling. Deze regeling wordt aan gedeputeerde staten medegedeeld. 2. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken berusten bij deze deelnemers. De deelnemers en het dagelijks bestuur maken hierover nadere afspraken in een dienstverleningsovereenkomst, onder meer over de verrekening van kosten van beheer van de archiefbescheiden voor zover daar sprake van is. 3. De directie is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste en tweede lid voor zover die niet zijn overgebracht naar de aangewezen archiefbewaarplaats. 4. Voor de bewaring van over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats aan. 5. De beheerder van de in het vorige lid aan te wijzen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van	AD lid 2: In de dagelijkse praktijk is de afgelopen jaren gebleken dat er onduidelijkheid was over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het bestuur en de deelnemende gemeenten als het gaat om de zorg voor archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken. Daarom is lid 2 toegevoegd.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
	de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.	
	HOOFDSTUK XII EVALUATIE, TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING **Artikel 36 Evaluatie** 1. Het algemeen bestuur draagt zorg voor een periodieke evaluatie van deze regeling, minimaal één keer per 4 jaar. 2. Het algemeen bestuur bepaalt het moment, de onderwerpen en de diepgang van het evaluatieonderzoek.	Zie algemene toelichting op wijziging van de Wgr Het is denkbaar dat het algemeen bestuur de finale besluitvorming bedoeld in het tweede lid pas neemt na een zienswijzeprocedure bij raden.
HOOFDSTUK XII TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING **Artikel 35 Toetreding en uittreding** 1. Toetreding en uittreding van gemeenten is mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's volgens de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's. 2. Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding. Bij uittreding geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.	**Artikel 37 Toetreding** 1. Toetreding van gemeenten is mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's volgens de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's. 2. De toetreding van een gemeente komt tot stand indien de colleges van de deelnemende gemeenten en het college dat wenst toe te treden daartoe hebben besloten, na voorafgaande zienswijze en toestemming van hun raden daartoe. 3. Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.	Uittreding is geregeld in artikel 38
Artikel 36 Wijziging 1. Zowel het algemeen bestuur, al dan niet op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges van tenminste vier deelnemende gemeenten kunnen met redenen omklede voorstellen aan alle gemeenten doen tot wijziging van de regeling. 2. Een wijziging van de regeling is tot stand gekomen wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat de colleges van ten minste twee derde van de deelnemende gemeenten tot de wijziging hebben besloten.		zie artikel 40
	Artikel 38 Uittreding 1. Uittreding is alleen mogelijk voor zover de wet erin voorziet. 2. Een college kan besluiten tot uittreding, onverminderd het bepaalde in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 3. Een college zendt, na voorafgaande zienswijze en toestemming van zijn raad, het besluit tot uittreding aan het bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het algemeen bestuur het besluit heeft ontvangen. 4. Het algemeen bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in het concept-uittredingsplan. 5. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding. 6. De uittreding gaat in op 1 januari van het jaar volgende op het verstrijken van een termijn van twee jaren na het nemen van het besluit tot uittreding,	Zie algemene toelichting op wijziging van de Wgr Omdat de GR VGGM vanuit de Wet Veiligheidsregio's een wettelijk verplichte GR is, kunnen gemeenten helemaal niet uittreden tenzij sprake is van herindeling waarbij een gemeente bij een andere veiligheidsregio gaat horen. De wetgever wil desondanks dat in alle gemeenschappelijke regeling een expliciete uitwerking wordt gegeven aan de werkwijze bij uittreding gezien de grote consequenties die uittreding kan hebben. Hierin is in de regeling (artikel 38 en 39) voorzien. Bij uittreding van een deelnemer dient de regeling te worden gewijzigd.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
	tenzij de colleges unaniem een andere opzegtermijn overeen komen.	N.B.: Verminderde uitvoering van plustaken valt niet onder de artikelen van uittreding. Dat wordt geregeld in de overeenkomst over plustaken (zie artikel 4, tweede lid).
Artikel 37 Opheffing 1. De regeling wordt opgeheven wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat colleges van ten minste twee derde van de deelnemende gemeenten tot opheffing hebben besloten. 2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen in het liquidatieplan. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken. 3. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de colleges van de deelnemende gemeenten gehoord, vastgesteld. 4. Het liquidatieplan voorziet in ieder geval in: a. de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de beëindiging van de regeling; b. de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel; c. de gevolgen voor de door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen gevormde archieven. 5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 6. Zo nodig blijven de organen van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in functie ook na het tijdstip van opheffing, totdat de liquidatie is voltooid.		Zie artikel 41
	Artikel 39 Procedure voor vaststelling uittredingsplan 1. Elk van de colleges kan, na zienswijze daarop door en met verkregen toestemming van de raad, besluiten uit deze regeling te treden met ingang van een begrotingsjaar, mits het opzeggende college het voorgenomen besluit daartoe tenminste 2 jaar voordien ter kennis heeft gebracht van de overige colleges. 2. Het algemeen bestuur stelt een voorstel op voor financiële, personele en overige gevolgen van de uittreding. Het college dat voornemens is uit te treden neemt op basis van het voorstel een definitief besluit, onverminderd het bepaalde in artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De kosten voor het maken van het voorstel komen voor rekening van het college dat voornemens is uit te treden. 3. Ten behoeve van het voorstel voor de financiële, personele en overige gevolgen, bedoeld in het vorige lid, wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke registeraccountant opdracht verleend de genoemde gevolgen in kaart te brengen. De opdracht wordt verstrekt door het dagelijks bestuur. Voorafgaand aan de opdrachtverstrekking wordt de uittredende deelnemer in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de opdracht. 4. Het voorstel bedoeld in het tweede lid wordt definitief vastgesteld door het algemeen bestuur nadat de uittredende deelnemer in de gelegenheid is gesteld een zienswijze te geven. Alsdan zijn de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen bindend. Het definitieve voorstel wordt vastgesteld uiterlijk acht kalendermaanden nadat de deelnemer zijn voornemen tot uittreding, als bedoeld in het eerste lid, bekend heeft gemaakt. 5. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer en de blijvende deelnemers spannen zich gezamenlijk in om frictiekosten en	Zie algemene toelichting op wijziging van de Wgr

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
	desintegratiekosten zo laag mogelijk te houden. 6. Het voorstel bedoeld in het derde en vierde lid vermeldt de verdeling van desintegratieskosten en frictiekosten. Financieel uitgangspunt voor de bepaling van kosten en prijzen vormt de meest recente vastgestelde jaarrekening op dat moment. Bij de verdeling komen in ieder geval, maar niet uitsluitend, de volgende aspecten aan de orde: a) overname door deelnemers van geactiveerde goederen dan wel vergoeding wegens niet overnemen; b) overname van contractuele verplichtingen jegens leveranciers, dan wel vergoeding wegens niet overname; c) overname door deelnemers van personeelsleden, dan wel vergoeding wegens niet overname, en d) eventuele nadelige financiële consequenties in verband met omzetbelastingen/of vennootschapsbelasting. 7. Bij de bepaling van de desintegratiekosten wordt uitgegaan van het volgende principe: de uittredende deelnemer betaalt: - het eerste jaar 100% van de desintegratiekosten; - het tweede jaar 80% van de desintegratiekosten; - het derde jaar 60% van de desintegratiekosten; - het vierde jaar 40% van de desintegratiekosten, en - het vijfde jaar 20% van de desintegratiekosten. 8. Nadat het voorstel overeenkomstig het vierde lid is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen te voldoen. Het algemeen bestuur stelt de uittredende deelnemer desgewenst in de gelegenheid door overname van personeel, materieel, activa en passiva de hoogte van de desintegratiekosten te verminderen. 9. De gevolgen van de uittreding worden, op basis van het voorstel, bedoeld in het vierde lid, bij gelijkluidend besluit vastgesteld door de colleges.	
	Artikel 40 Wijziging 1. Zowel het algemeen bestuur, al dan niet op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges van tenminste vier deelnemende gemeenten kunnen met redenen omklede voorstellen aan alle colleges doen tot wijziging van de regeling. 2. Een wijziging van de regeling is tot stand gekomen wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat de colleges van ten minste twee derde van de deelnemende gemeenten tot de wijziging hebben besloten, na daaraan voorafgaand zienswijze te hebben gevraagd en toestemming hebben verkregen van hun raden overeenkomstig artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.	
	Artikel 41 Opheffing 1. De regeling wordt opgeheven wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat colleges van ten minste twee derde van de deelnemende gemeenten tot opheffing hebben besloten, met inachtneming van de bepalingen in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen in het liquidatieplan. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.	Omdat de GR VGGM vanuit de Wet Veiligheidsregio's een wettelijk verplichte GR is, kunnen de colleges van deelnemende gemeenten helemaal niet besluiten om de regeling op te heffen. De wetgever stelt echter dat in elke gemeenschappelijke regeling hierover desondanks een bepaling opgenomen moet zijn.

Versie 2015	Versie februari 2024	Toelichting (op versie februari 2024)
	Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de colleges van de deelnemende gemeenten gehoord, vastgesteld. 3. Het liquidatieplan voorziet in ieder geval in: a. de verplichting van de deelnemende gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de beëindiging van de regeling; b. de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel, en c. de gevolgen voor de door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en haar organen gevormde archieven. 4. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie. 5. Zo nodig blijven de organen van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in functie ook na het tijdstip van opheffing, totdat de liquidatie is voltooid	
HOOFDSTUK XIII GESCHILLEN **Artikel 38 Geschillen** 1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen de beslissing van gedeputeerde staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een daartoe door partijen in te stellen geschillencommissie. 2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers, aangewezen door elk der bij het geschil betrokken partijen, alsmede een door deze vertegenwoordigers aangewezen onafhankelijke voorzitter. 3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen. 4. De geschillencommissie brengt aan het algemeen bestuur advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.	HOOFDSTUK XIII GESCHILLEN **Artikel 42 Geschillen** 1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 van de Wet gemeenschappelijke regelingen de beslissing van gedeputeerde staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een daartoe door partijen in te stellen geschillencommissie. 2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers, aangewezen door elk der bij het geschil betrokken partijen, alsmede een door deze vertegenwoordigers aangewezen onafhankelijke voorzitter. 3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen. 4. De geschillencommissie brengt aan het algemeen bestuur advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.	
HOOFDSTUK XIV SLOTBEPALINGEN **Artikel 39 Duur van de regeling** De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.	HOOFDSTUK XIV SLOTBEPALINGEN **Artikel 43 Duur van de regeling** De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.	
Artikel 40 Inwerkingtreding De wijzigingen die in deze regeling zijn opgenomen ten opzichte van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden treden in werking met ingang van 1 december 2015.	**Artikel 44 Inwerkingtreding** Het besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden treedt in werking op de dag volgend op de dag dat deze op de in artikel 26, eerste en tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen omschreven wijze is bekendgemaakt.	Algemener geformuleerd
Artikel 41 Titel De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2015”.	**Artikel 45 Titel** De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2025”.	

Instellingsbesluit bestuurscommissies Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Gelet op het bepaalde in artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en het bepaalde in artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2025;

Besluit:

Vast te stellen het:

Instellingsbesluit bestuurscommissies Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Afdeling I

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In dit besluit wordt verstaan onder:
   a. algemeen bestuur: het algemeen bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
   b. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
   c. gemeenten: de aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden deelnemende gemeenten;
   d. regeling: de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden 2025;
   e. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2 Instelling bestuurscommissies

1. Er zijn twee bestuurscommissies:
   a. De bestuurscommissie Veiligheid en
   b. De bestuurscommissie Gezondheid.
2. De bestuurscommissies genoemd in het eerste lid, behartigen de belangen van de gemeenten genoemd in artikel 3 van de regeling

Afdeling II De bestuurscommissie Veiligheid

Artikel 3 Samenstelling

1. De bestuurscommissie Veiligheid bestaat uit de voorzitter en de leden van het algemeen bestuur.
2. Als adviseurs worden voor de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid uitgenodigd:

a. De commissaris van de Koning, die zich kan laten vertegenwoordigen
b. de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket waarbinnen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden is gelegen,
c. een vertegenwoordiger van de waterschappen die door de voorzitters van de waterschappen, die binnen het grondgebied van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zijn gelegen, uit hun midden is aangewezen,
d. een vertegenwoordiger van de eenheidsleiding Politie Oost-Nederland;
e. een vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie;
f. een vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie en Veiligheid;
g. de coördinerend functionaris gemeenten aangewezen op grond van artikel 36 Wet Veiligheidsregio's;
h. de directeur brandweer, tevens zijnde de commandant brandweer en de directeur publieke gezondheid;

3. De voorzitter kan andere functionarissen, van wie de aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uitnodigen deel te nemen aan de vergaderingen van de bestuurscommissie.

Artikel 4 Beëindiging lidmaatschap

Het lidmaatschap van de bestuurscommissie eindigt op het moment dat het lidmaatschap van het lid in het algemeen bestuur eindigt.

Artikel 5 Voorzitter

1. De voorzitter van de bestuurscommissie is de voorzitter van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.
2. De voorzitter kan zich laten vervangen op een wijze als bedoeld in artikel 20 van de regeling.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering.
4. Artikel 21, tweede lid van de regeling is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6 Taken en bevoegdheden

1. Aan de bestuurscommissie worden door het algemeen bestuur ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 3, eerste lid, onder a, d, e, en f, van de regeling, alle taken en bevoegdheden overgedragen behoudens:

   - de bevoegdheden, genoemd in artikel 25, derde lid, van de wet;

   - de bevoegdheden, genoemd in artikel 11b van de regeling;

   - andere taken die op grond van enige wet of regeling niet aan de bestuurscommissie mogen worden overgedragen.

2. Ter behartiging van de in het vorige lid genoemde belang heeft de bestuurscommissie de volgende wettelijke taken en daaruit voortvloeiende bevoegdheden:

   De taken genoemd in artikel 10, 17, 19, 22, 25, 31, 33, 34, 35, 46, 48, 49, en 61 van de Wet veiligheidsregio’s

3. De bestuurscommissie kan haar bevoegdheden mandateren na voorafgaande toestemming door het algemeen bestuur.

Afdeling III De bestuurscommissie Gezondheid

Artikel 7 Samenstelling

1. De bestuurscommissie Gezondheid bestaat uit leden van het college van de deelnemende gemeenten. Elk college van de gemeente kan één collegelid benoemen als lid van de bestuurscommissie.
2. Als adviseurs worden voor de vergadering van de bestuurscommissie Gezondheid uitgenodigd:
   a. De directeur publieke gezondheid

   b. Andere functionarissen, van wie de aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, kunnen door de voorzitter worden uitgenodigd.

Artikel 8 Beëindiging lidmaatschap

Het lidmaatschap van de bestuurscommissie eindigt op het moment dat het lidmaatschap van het lid in het algemeen bestuur of in het college van de deelnemende gemeente eindigt.

Artikel 9 Voorzitter

1. De bestuurscommissie draagt uit haar midden een lid voor ter benoeming als voorzitter van de bestuurscommissie aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur benoemt de voorzitter tevens als lid van het dagelijks bestuur.
3. De bestuurscommissie kan uit haar midden een plaatsvervangend voorzitter benoemen.
4. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering.
5. Artikel 21, tweede lid van de regeling is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10 Taken en bevoegdheden

1. Aan de bestuurscommissie worden door het algemeen bestuur ter behartiging van de belangen genoemd in artikel 3, eerste lid, onder b, c, en g, van de regeling, alle taken en bevoegdheden overgedragen behoudens:

   - de bevoegdheden, genoemd in artikel 25, derde lid, van de wet;

   - de bevoegdheden genoemd in artikel 11, derde lid, van de regeling;

   - het toezicht op de regionale ambulancevoorzieningen, genoemd in artikel 11, zesde lid, van de regeling;

   - andere taken die op grond van enige wet of regeling niet aan de bestuurscommissie mogen worden overgedragen.

2. Ter behartiging van de in het vorige lid genoemde belangen heeft de bestuurscommissie de volgende wettelijke taken en daaruit voortvloeiende bevoegdheden:

   a. De algemene taken genoemd in artikel 2 van de Wet publieke gezondheid;
   b. de taken genoemd in artikel 5 en van de Wet publieke gezondheid op het vlak van de jeugdgezondheidszorg;

c. de taken genoemd in artikel 5a van de Wet publieke gezondheid op het vlak van ouderenzorg.
d. de taken genoemd in artikel 6 van de Wet publieke gezondheid op het vlak van de algemene infectieziektebestrijding
e. de taken genoemd in artikel 8 van de Wet publieke gezondheid;
f. de taken genoemd in de artikelen 5, 7, 9 en 11 Wet ambulancevoorzieningen;
g. de taken genoemd in artikelen 4 en 5 van de Wet op de Lijkbezorging op het vlak van de forensische zorg;

3. De bestuurscommissie kan haar taken mandateren na voorafgaande toestemming door het algemeen bestuur.

Afdeling IV Besluitvorming, werkwijze commissies, toezicht

Artikel 11 De besluitvorming

1. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
2. Ieder lid van de bestuurscommissie heeft één stem.
3. De bestuurscommissie oefent de taken en bevoegdheden uit met inachtneming van de door het algemeen bestuur voor haar taakvelden vastgestelde algemene beleidsmatige en financiële kaders.
4. De bestuurscommissie kan leden benoemen als portefeuillehouder die namens het bestuur deelnemen aan bestuurlijke afstemmingsoverleggen op regionaal, bovenregionaal en landelijk niveau. Tevens kunnen thema-portefeuillehouders worden benoemd. De bestuurscommissie regelt de werkzaamheden van de portefeuillehouders in een reglement van orde.
5. Documenten die uitgaan van de bestuurscommissie worden ondertekend door de voorzitter en medeondertekend door een lid van de directie in hoedanigheid als secretaris.

Artikel 12 Vergaderingen

1. Op de vergaderingen zijn de artikelen 17, 19, 20, 22, 23, 26, 28 tot en met 33 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
2. De leden van de bestuurscommissie worden tenminste 14 dagen voorafgaande aan de vergadering uitgenodigd. Bij de uitnodiging wordt tevens de agenda toegezonden en, indien en voor zover mogelijk, de te behandelen documenten.
3. De voorzitter en de leden van de bestuurscommissie ontvangen geen tegemoetkoming in de kosten die zij maken in verband met de werkzaamheden van de bestuurscommissies.
4. Ten aanzien van het voorbereiden en uitvoeren van de besluiten van de bestuurscommissies is het dagelijks bestuur volgens artikel 17 van de regeling belast.

Artikel 13 Inlichtingen en verantwoording

Met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording door de bestuurscommissie en elk van haar leden is artikel 25 van de regeling van overeenkomstige toepassing.

Artikel 14 Toezicht

Het algemeen bestuur houdt toezicht op de bestuurscommissies.

Artikel 15 Overleg commissies

1. De voorzitters van de bestuurscommissies overleggen zo vaak als nodig is over aangelegenheden op de terreinen die met elkaar verband houden.
2. Indien nodig kunnen de voorzitters besluiten dat aangelegenheden, bedoeld in het eerste lid, worden besproken in een gezamenlijk overleg van de bestuurscommissies.
3. De voorzitters kunnen, gehoord de bestuurscommissies, bepalen dat aangelegenheden, bedoeld in het eerste lid, worden voorgelegd aan het algemeen bestuur ter bespreking of ter besluitvorming.

Afdeling V Slotbepalingen

Artikel 16 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze regeling treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan.
2. De “Verordening bestuurscommissie veiligheid en gezondheid 2015” wordt gelijktijdig ingetrokken
3. Deze regeling kan worden aangehaald als: Instellingsbesluit bestuurscommissies Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van dd-mm-jjjj

De voorzitter, de secretaris,

Bijdrageregeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden,

Gelet op het bepaalde in artikel 34 en 34a van de Wet gemeenschappelijke regelingen en gelet op artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2024;

Besluit:

Vast te stellen de:

Bijdrageregeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. algemeen bestuur: het algemeen bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden;
   b. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
   c. gemeenten: de aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden deelnemende gemeenten;
   d. regeling: de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden 2024;
   e. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen;
   f. begroting: de begroting van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Artikel 2 Bijdragen van gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. De gemeentelijke bijdrage in de begroting is verdeeld per taakveld. De verdeling voor:
   a. het taakveld Veiligheid is gebaseerd op de onderlinge verhouding van ontvangen bijdrage in het gemeentefonds, cluster Openbare Orde & Veiligheid, subcluster Brandweer. De bijdrage voor de huisvestingslasten, functioneel leeftijdsontslag en de brandweerpost Stadspoort worden in afwijking daarvan op basis van werkelijke kosten met de betreffende gemeente verrekend.
   b. het taakveld Bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief per inwoner;
   c. het taakveld Jeugdgezondheidszorg is gebaseerd op een tarief per inwoner behoudens het gestelde onder d;

   d. het taakveld Jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4 jarigen is gebaseerd op een tarief per jeugdinwoners (0-18 jaar);
   e. de taakvelden algemene gezondheidszorg en forensische zorg is gebaseerd op een tarief per inwoner.
3. Voor zover de berekening van deze bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners, vindt de berekening op basis van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.
4. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage, genoemd in lid 1. Bij niet tijdige betaling is de wettelijke interest verschuldigd.
5. De deelnemende gemeenten betalen de bijdragen, bedoeld in lid 1, op basis van facturen, die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden hen daartoe zal toezenden.
6. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen

Artikel 3 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze regeling treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan.
2. Deze regeling kan worden aangehaald als: Bijdrageregeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van dd-mm-jjjj

De voorzitter, De secretaris,

Dagelijks Bestuur VGGM
T.a.v. dhr. E. van Neerrijnen

Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

datum	**zaaknummer**	**uw brief/kenmerk**
29 april 2024	RHD-896929	SN24_000004
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Marlijn Bijker	026-4976911	x

onderwerp
Zienswijze wijziging Gemeenschappelijke Regeling VGGM

Geacht Bestuur,

Op 1 maart 2024 ontvingen wij het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, de bijdrageregeling van Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en het instellingsbesluit bestuurscommissies. U heeft gevraagd desgewenst onze zienswijze bekend te maken op deze stukken.

We danken u voor de stukken, waar we met interesse kennis van hebben genomen. Wij plaatsen slechts één kanttekening bij het bepaalde in de toelichting op en 'artikelgewijs overzicht van wijzingen Gemeenschappelijke Regeling VGGM' bij artikel 13 van de ontwerp gemeenschappelijke regeling. Daarin is opgenomen dat de zienswijze op de kaderbrief 8 weken bedraagt, in samenhang met artikel 31 van het wijzigingsbesluit (welke in gewijzigd vorm terugkomt in artikel 32) dat voorschrijft dat die kaderbrief vóór 1 december verzonden moet worden. Die termijn is voor ons, i.c.m. ons vergaderritme, niet haalbaar. Wij geven u daarom in overweging om de termijn op minimaal 10 weken te stellen en dit als zodanig te verwerken in artikel 31, eerste lid, onder b. Voor het overige hebben wij geen opmerkingen op de ontwerp gemeenschappelijke regeling.

De bijdrageregeling en het Instellingsbesluit Bestuurscommissies vormt voor ons geen aanleiding tot het kenbaar maken van wensen of bedenkingen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder Burgemeester	**begrotingsprogramma** 3 Bestuur & Organisatie	**draagt bij aan Global Goal(s)** 16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten
b en w-vergadering 14 mei 2024	**agendapunt** 9	**bijlage(n) ter inzage** 7
rol raad Zienswijze	**soort document** Beleidsplannen	
voorbereidende vergadering 11 juni 2024	**agendapunt**	
raadsvergadering 27 juni 2024	**agendapunt**	

onderwerp
Zienswijze beleidsplannen VGGM 2025-2026

INHOUD VOORSTEL

1. Kennis te nemen van:
   - het ontwerpbeleidsplan van de VGGM 2025-2026;
   - het ontwerpbeleidsplan crisisbeheersing Gelderland-Midden 2025-2026;
   - het ontwerpbeleidsplan brandweer Gelderland-Midden 2025-2026;
   - het dekkingsplan 2024.
2. Een schriftelijke zienswijze in te dienen over de ontwerpbeleidsplannen van de VGGM, conform bijgevoegd concept.

1 Wat is de aanleiding?

In artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's is bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt. De wet zegt verder (artikel 14 lid 2a): "Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester met de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan."
Het laatste beleidsplan had een planperiode 2020-2023. Dat plan is met een jaar verlengd. Om ervoor te zorgen dat het beleid van de VGGM blijft aansluiten bij huidige en toekomstige ontwikkelingen, heeft het bestuur besloten om nu een kortere beleidsperiode te hanteren van 2025-2026. Met ingang van 2027 volgt vervolgens een regulier beleidsplan van vier jaar dat in samenhang met alle benodigde partners tot stand komt.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Wet Veiligheidsregio's;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (2015);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr);
- Wet publieke gezondheid;
- Jeugdwet;
- Wet kinderopvang;
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden.

3 Wat willen wij bereiken?

Het beleidsplan geeft inzicht in de speerpunten van de VGGM voor de komende jaren. Doordat er nu een algemeen beleidsplan voor de gehele organisatie van de VGGM is gemaakt, is er een integraal overzicht beschikbaar over alle organisatieonderdelen.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

1.1 De speerpunten in de plannen zijn goed gekozen.
In het beleidsplan zijn onder meer als speerpunten opgenomen: vinden en binden van brandweervrijwilligers, natuurbrandbeheersing, veilige energietransitie, versterken van de crisisbeheersing, voorbereiding op gezondheidsbedreigingen, GGD dichtbij, focus op de kwetsbare burger, werving/selectie/opleiding, beter bedrijfsvoeren, duurzaamheid. Deze speerpunten sluiten aan bij de actuele maatschappelijke ontwikkelingen en de problemen waar de veiligheidsregio mee te maken heeft.

1.2 De indeling van het beleidsplan sluit aan op de indeling van de begroting van de VGGM.
Het beleidsplan is voor het eerst ingedeeld conform de organisatieonderdelen van VGGM: brandweer, crisisbeheersing, GGD, ambulancezorg, bedrijfsvoering en Veilig Thuis. De begroting van de VGGM heeft al jaren deze indeling. De begroting en het beleidsplan sluiten zo dus beter op elkaar aan.

1.3 De speerpunten sluiten aan op de hoofdpunten in de conceptbegroting 2025 en vorige begrotingen.
Ook inhoudelijk sluiten de speerpunten in het beleidsplan aan op de ontwikkelingen zoals beschreven in de begroting van de VGGM.

2.1 Beleidsplannen moeten budgetneutraal worden uitgevoerd.
Er komen best veel ontwikkelingen af op de veiligheidsregio. Een deel van de speerpunten uit het beleidsplan zal met de bestaande capaciteit en budgetten opgepakt kunnen worden.
Voor een deel zal er wellicht extra budget nodig zijn. Dat zal door de VGGM bij de komende kaderbrieven worden aangegeven. Door de financiële situatie bij de gemeente(n) zijn wij van mening dat er bij de uitwerking van de speerpunten moet worden uitgegaan van budgettaire neutraliteit; nieuwe wensen zullen binnen bestaande budgetten moeten worden opgevangen.

2.2 De samenwerking bij de voorbereiding van plannen en besluiten laat nu te wensen over.
In het oude/huidige beleidsplan was als actiepunt geformuleerd: het verbeteren van de samenwerking in de voorbereidende fase van bestuurlijke besluitvorming. Dat komt in het nieuwe beleidsplan niet terug, terwijl dit actiepunt nog zeker verbeterd moet worden. In de voorbereiding van VGGM-plannen worden de gemeenten niet of nauwelijks betrokken en bestuurlijke stukken worden laat verstuurd. Dat maakt de samenwerking nu ongemakkelijk en niet efficiënt en effectief.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

De beleidsplannen van de VGGM beschrijven op hoofdlijnen de speerpunten en wat men wil gaan doen tijdens de komende twee jaar. Een overzicht van de kosten is niet opgenomen. De ambities zoals opgenomen in de beleidsplannen worden jaarlijks geconcretiseerd en financieel vertaald in de kaderbrief van de VGGM voor het betreffende jaar.

6 Wat zijn de risico's?

2.1 Budgettaire neutraliteit kan een rem zetten op de ambities van de VGGM.
Als we willen dat de VGGM bij het realiseren van de speerpunten uitgaat van budgettaire neutraliteit, dan kan dat ten koste gaan van de ambities. Sommige zaken kunnen dan wellicht niet gerealiseerd worden. Daarin zal het algemeen bestuur van de VGGM nadrukkelijk keuzes moeten maken.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Op 3 april 2024 is in het algemeen bestuur van de VGGM gesproken over het ontwerpbeleidsplan VGGM. Daarna is het naar de gemeenten gestuurd, zodat de burgemeesters erover kunnen overleggen met hun gemeenteraden. Het is de bedoeling dat het beleidsplan wordt vastgesteld in het algemeen bestuur van de VGGM op 11 september 2024.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De zienswijze wordt na besluit gedeeld met het DB van de VGGM.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
N.v.t.

Velp, 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 9 april 2024
Kenmerk SN24_000007
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2025, gewijzigde begroting 2024, bestemming resultaat jaarrekening 2023 en beleidsplan VGGM 2025-2026

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2025 en het jaarverslag over het jaar 2023. De ontwerpbegroting 2025 bevat tevens de gewijzigde begroting 2024. Op onze website (www.vggm.nl/bestuurlijk/raadsinformatieronde) vindt u achterliggende documentatie.

De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief (reeds in uw bezit). Wij adviseren u onderliggende begroting in samenhang te lezen met deze kaderbrief.

Aankondiging nazending
In het algemeen bestuur VGGM van 3 april 2024 is de ontwerpbegroting 2025 besproken. Hierbij is onder meer gesproken over de ontvangen reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief. Met de komst van het zogenaamde 'ravijnjaar 2026' maakt ook het algemeen bestuur zich serieus zorgen en ziet 'financieel zwaar weer' aankomen. Het algemeen bestuur heeft het dagelijks bestuur daarom gevraagd om naast deze begroting inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing ten opzichte van de voorliggende ontwerpbegroting van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026. Deze aanvullende rapportage wordt de komende weken uitgewerkt. Doel hiervan is om het bestuur in staat te stellen keuzes te kunnen maken en impact op maatschappelijke doelstelling en bijbehorende bekostiging te overzien.

Uiterlijk 30 april a.s. zal de aanvullende rapportage aan u beschikbaar wordt gesteld via de hierboven genoemde website.

Consultatie resultaatbestemming 2023
Op 3 april 2024 heeft het algemeen bestuur het jaarverslag over 2023 besproken. De controleverklaring van de accountant is nog niet versterkt. De accountant heeft op 15 april nog een informatiebijeenkomst van de beroepsorganisatie van accountants inzake de gewijzigde regelgeving rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Aansluitend kan de accountant overgaan tot het verstrekken van de controleverklaring. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen. Het dagelijks bestuur stelt voor om het resultaat terug te geven aan de gemeenten. Deze

resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.4 van de onderliggende begroting 2025.

Zienswijzeprocedure
Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2025 en de gewijzigde begroting 2024 naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur op 11 september a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 15 juli 2024 toe te sturen zodat wij u vóór de besluitvorming op 11 september een beargumenteerde reactie kunnen toezenden op uw ingebrachte zienswijze.

Beleidsplan
Het algemeen bestuur heeft op 3 april ingestemd met een nieuwe opbouw van het beleidsplan VGGM. Het nieuwe ontwerp-beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw waarbij enkele ontwerp-modules klaar zijn om ter consultatie voor te leggen aan de gemeenteraden:

- Inleidende ontwerp-module over de modulaire opbouw beleidsplan VGGM 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan brandweer 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026
- Ontwerp-dekkingsplan brandweer

Aankondiging informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert een reeks van raadsinformatiebijeenkomsten voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op de documenten die ter consultatie worden voorgelegd. Net als vorige jaren is er voor gekozen om drie bijeenkomsten te organiseren op verschillende locaties in de regio. Deze bijeenkomsten vinden in de avond plaats op 14 mei, 10 juni en 1 juli. De uitnodiging voor deze bijeenkomsten wordt separaat verstuurd via de griffies en bestuurssecretariaten. Deelnemers kunnen zelf kiezen aan welke bijeenkomst zij willen deelnemen.

Aanvullend zal VGGM ook deelnemen aan de raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei in Arnhem waarin niet alleen VGGM maar ook 4 andere Gemeenschappelijke Regelingen hun begroting zullen toelichten. Deze bijeenkomst is bedoeld voor alle deelnemende gemeenten (raadsleden en bestuurders) van de 5 deelnemende gemeenschappelijke regelingen. De uitnodiging voor deze raadsinformatiebijeenkomst wordt separaat verzonden.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra
Directie

www.vggm.nl

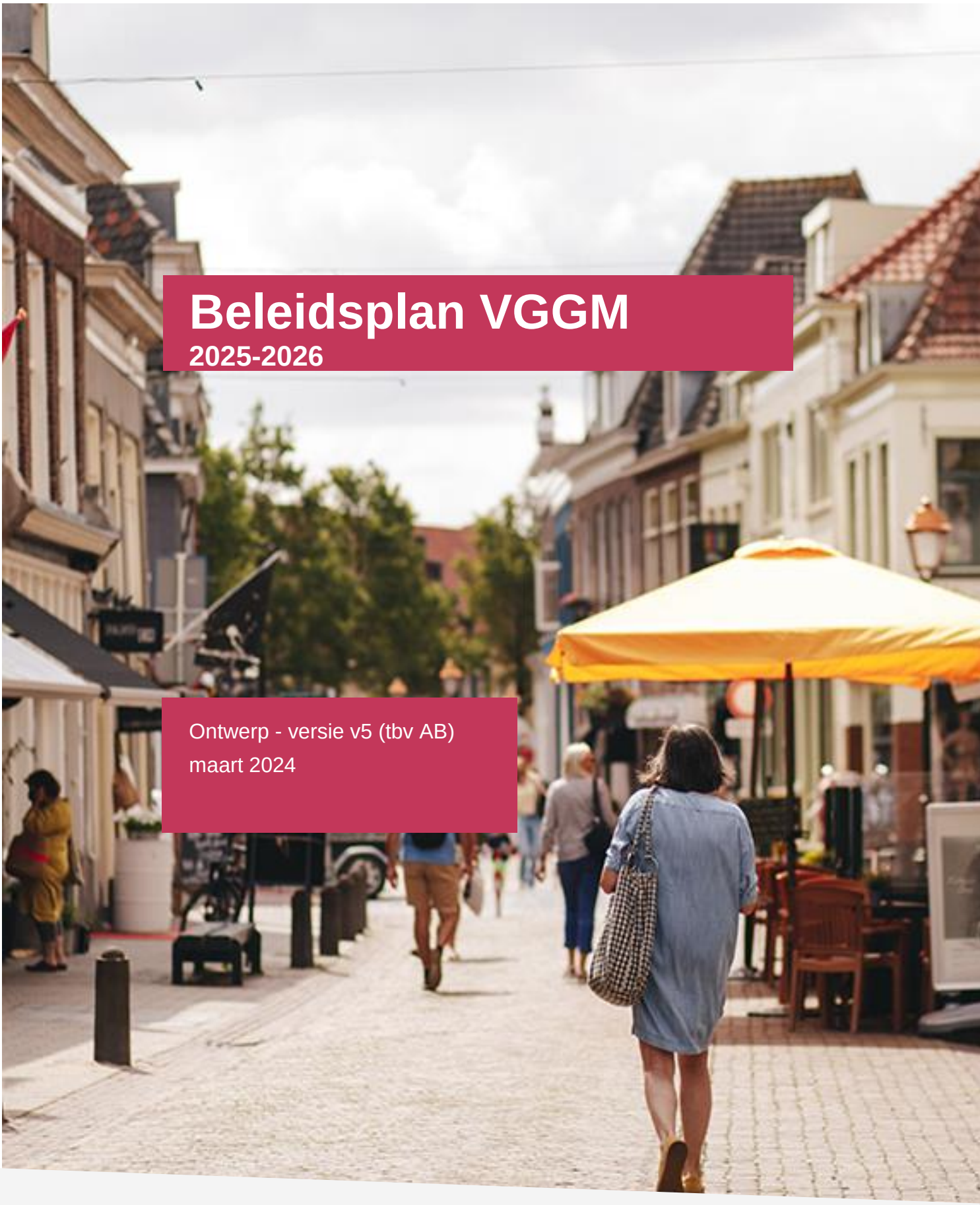

Beleidsplan VGGM
2025-2026

Ontwerp - versie v5 (tbv AB)
maart 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Inleiding 4

2. Wat doet VGGM? 5

3. Missie en visie 5

4. Organisatie 5

5. Samenhangend beleid 6

5.1 Algemeen 6

5.2 Analyse van risico's in de maatschappelijke context 6

5.3 Beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's 8

5.3.1. Programma brandweer 8

5.3.2. Programma crisisbeheersing 9

5.3.3. Programma GGD 10

5.3.4. Programma ambulancezorg 12

5.3.5. Programma bedrijfsvoering 14

5.3.6. Veilig Thuis 16

5.3.7. Programma X 17

Voorwoord

De wereld verandert en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden verandert mee. Brandweer en crisisbeheersing zijn na een reorganisatie ingericht voor de grote opgaven van deze tijd. Bij bedrijfsvoering zijn we gestart met een versterkingstraject onder de naam Samen.Beter.Bedrijfsvoeren en met de invoering van een nieuw applicatieplatform. Een flinke klus! Tot slot staat er onder de naam 'Toekomstbestendige GGD' een omvangrijke beleidsontwikkeling van onze gezondheidspoot in de steigers.

Met een nieuwe modulaire opzet van dit beleidsplan voor de totale organisatie van VGGM spelen we in op al die actualiteiten en veranderingen en doen we recht aan VGGM als geheel en aan de verschillen van 'ons huis'.

Met trots nemen we u graag mee op de nieuw ingeslagen weg die toekomstbestendig is.

Henk Bril
Anton Slofstra

Versie	Behandeld in	Ten behoeve van
V4	Directieteam (DT) 12 maart 2024	Doorgeleiding naar Dagelijks bestuur (DB)
V4	Dagelijks bestuur (DB) 20 maart 2024	Doorgeleiding naar Algemeen Bestuur (AB)
V5	Algemeen Bestuur (AB) 3 april 2024	Instemming en doorgeleiding naar gemeenteraden

1. Inleiding

In 2019 is de bestuurlijke wens uitgesproken om niet alleen wettelijke beleidsplannen, zoals het beleidsplan veiligheidsregio, te maken maar ook een overkoepelend beleidsplan voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. In deze beleidsplancyclus worden de eerste stappen in deze richting gezet.

We zijn een uitvoeringsorganisatie op het gebied van publieke zorg en veiligheid en voeren onze taken uit binnen verschillende programma's. De taken zijn gebaseerd op verschillende wetten en kennen verschillende financierings- en sturingslijnen. Het beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw, zodat verschillende beleidsplanperiodes, vaststellingsgremia en abstractieniveaus mogelijk zijn voor de verschillende programma's. Hiermee doen we recht aan VGGM als geheel en aan de verschillen van 'ons huis'.

Het onderstaande plaatje geeft de opbouw van het beleidsplan VGGM schematisch weer. Het beleidsplan bestaat uit een algemeen deel en uit losse modules. In het algemene deel wordt de VGGM-organisatie beschreven ('het dak') en het samenhangend beleid (bestaande uit: een analyse van risico's in de maatschappelijke context, en een beschrijving van de speerpunten van de programma's) weergegeven. De onderliggende modules zijn op zichzelf staande beleidsdocumenten, behorende bij een programma. Het algemene deel en de onderliggende modules vormen samen het beleidsplan VGGM.

De donkerroze onderdelen hebben betrekking op het algemene deel, het nu voorliggende beleidsplan VGGM.

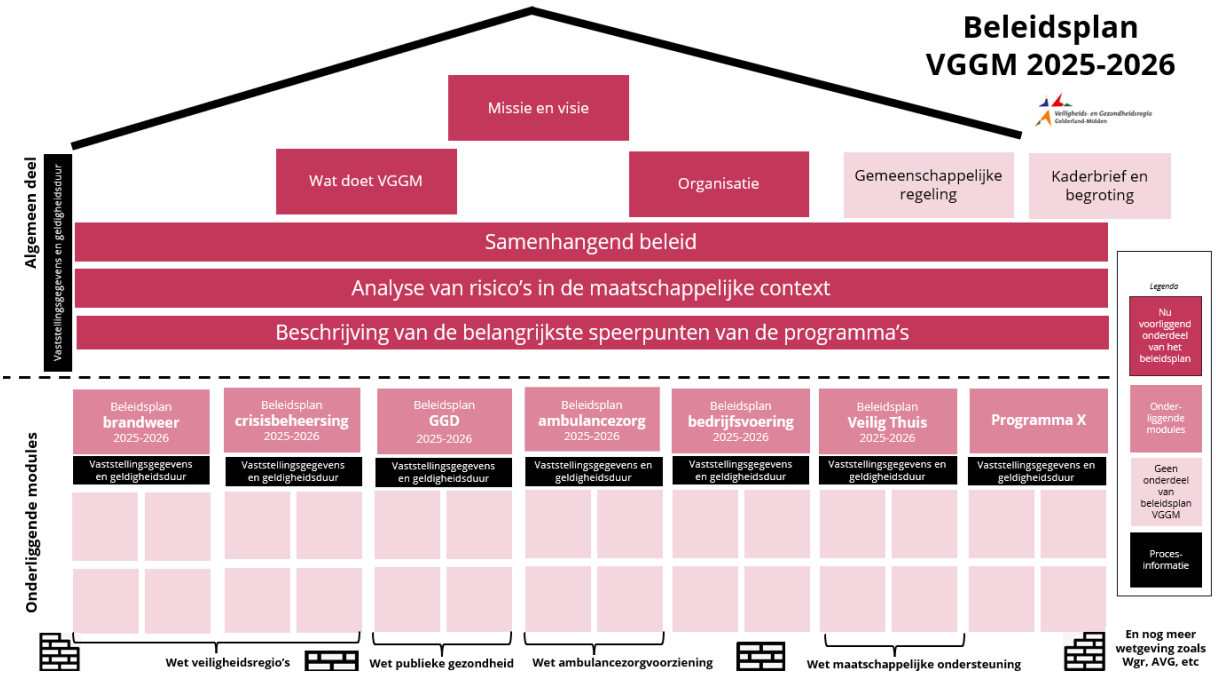

2. Wat doet VGGM?

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt 24 uur per dag, 7 dagen per week aan publieke veiligheid en gezondheid. Wij zijn de Brandweer, GGD, Ambulancezorg, GHOR en Veilig Thuis in Gelderland-Midden en staan klaar voor de ruim 700.000 inwoners van de 15 gemeenten. VGGM is dé wettelijk aangewezen hulporganisatie voor brandweer, volksgezondheid en rampen: professioneel, daadkrachtig en multidisciplinair. VGGM is een openbaar lichaam, gevormd door de colleges van de 15 gemeenten. VGGM is een zogenaamde 'verplichte' gemeenschappelijke regeling: de gemeenten zijn verplicht om voor de uitvoering van bepaalde taken op het gebied van gezondheid en veiligheid een gemeenschappelijke regeling te treffen die voor de gemeenten uitvoering geven aan deze taken. Daarnaast hebben gemeenten ervoor gekozen om extra taken op het gebied van gezondheid en veiligheid bij VGGM te beleggen.

3. Missie en visie

VGGM zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, ofwel de veiligheid en de gezondheid van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen. De GGD, Ambulancezorg, Veilig Thuis, GHOR en Brandweer zijn onderdeel van VGGM. De vraag van de cliënt staat centraal.

4. Organisatie

Onze organisatie heeft een tweehoofdige directie bestaande uit een directeur brandweer en een directeur publieke gezondheid. Beiden hebben eigen verantwoordelijkheden op hun eigen vakgebieden. De directeur publieke gezondheid is ook directeur van de regionale ambulancevoorziening (Ambulancezorg Gelderland-Midden) en directeur-bestuurder van de door VGGM gevormde stichting Veilig Thuis en van de stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden.

Veilig Thuis is een aparte privaatrechtelijke entiteit en is géén onderdeel van de gemeenschappelijke regeling VGGM. Veilig Thuis kent een aparte planning- en control cyclus met een separate subsidierelatie met de gemeenten in de regio. Beleidsmatig hoort Veilig Thuis onder het dak van VGGM. De Stichting Publieke Gezondheid Gelderland Midden voert namens VGGM een deel van de jeugdgezondheidszorgtaken uit.

De directeur brandweer is namens de directie portefeuillehouder voor het programma crisisbeheersing. De directeur publieke gezondheid is namens de directie portefeuillehouder voor het programma bedrijfsvoering.

5. Samenhangend beleid

5.1 Algemeen

In artikel 14 van de Wet publieke gezondheid (Wpg) en in artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is bepaald dat de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen voor het instellen van een openbaar lichaam dat namens deelnemende gemeenten uitvoering geeft aan wettelijk vastgelegde taken op deze taakvelden.

De belangen ten aanzien van veiligheid en gezondheid als het gaat om de uitvoering van taken, zijn ondergebracht in één gemeenschappelijke regeling. De achtergrond van deze keuze is dat in crisissituaties een samenwerking tussen veiligheid en gezondheid leidt tot een betere dienstverlening, en er voordelen zijn binnen de bedrijfsvoering.

In 2022 en 2023 is door het bestuur gesproken over de verbetering van een aantal knelpunten als het gaat om de governance van de organisatie. Hierbij is opnieuw gesproken over de reikwijdte van de gemeenschappelijke regeling. Het bestuur, als vertegenwoordigers van de colleges van deelnemende gemeenten, hecht aan het behoud van het brede takenpakket wat nu in de regeling VGGM is beschreven. De meerwaarde hiervan is gelegen in de mogelijkheid om:

- Bij crises organisatorisch snel op te kunnen schalen en af te stemmen;
- Op het gebied van de bedrijfsvoering synergievoordelen te realiseren;
- Op thematische onderdelen, zoals de inrichting van de leefomgeving, beleidsmatige samenhang te realiseren tussen veiligheid en gezondheid.

Ten aanzien van het realiseren van synergievoordelen op het gebied van bedrijfsvoering is geconstateerd dat er schaalvoordelen te behalen zijn, maar dat – door verdere automatisering in een complexe organisatie als VGGM – het ook mogelijk is juist nadeel te ondervinden. Bijvoorbeeld als de afdeling HRM moet werken met vier verschillende cao's, dan vraagt dit om meerdere inrichtingen van het HRM-proces. Daarom is het van belang de bedrijfsvoering zo in te richten dat aandacht is voor de verschillen binnen de onderdelen van VGGM. 'Decentraal waar het kan en centraal waar het moet' leidt tot efficiency. Ook is geconstateerd, kijkend naar de ervaringen met de bestrijding van de Covid-19 pandemie, dat het voor de crisisbeheersing behulpzaam is dat GGD en Veiligheidsregio in één organisatie zitten. Korte lijnen maken de afstemming makkelijker en er kon vanuit andere onderdelen hulp worden geboden aan het onderdeel GGD.

De bestuurlijke wens is om de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden duidelijker te onderscheiden, daarbij aansluitend bij de verschillende bestuurlijke verantwoordelijkheden binnen de colleges. Met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling VGGM per 1 januari 2025 wordt daar invulling aan gegeven.

5.2 Analyse van risico's in de maatschappelijke context

We leven in een realiteit van maatschappelijke spanningen en hybride dreigingen. Vanwege de onderlinge verbondenheid en verwevenheid kunnen zij in toenemende mate onze samenleving ontwrichten. Partijen als VGGM werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises. Dit vraagt veel van onze taak crisisbeheersing in termen van ad-hoc inzet, flexibiliteit, capaciteit en financiën.

Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Met een verdere toename van het aantal openstaande vacatures en opnieuw een daling van het aantal werklozen, loopt de spanning op de arbeidsmarkt verder op. Hierdoor is het lastig om aan nieuw personeel te komen met de juiste expertise. Voor VGGM weegt dit vraagstuk extra zwaar, omdat de noodzakelijke specifieke expertise op de arbeidsmarkt zeer beperkt voor handen is. Dit betekent dat VGGM genoodzaakt is om haar medewerkers hierin zelf te scholen.

Terecht vraagt de maatschappij van ons dat we midden in de samenleving staan en dat onze collega's een afspiegeling zijn van de omgeving waarin wij opereren. We willen meer divers worden en inclusief zijn. Zo kunnen we effectiever ons werk doen. Dit vraagt van ons meer aandacht te hebben voor het zijn van een diverse en inclusieve organisatie.

Grote transitievraagstukken op het gebied van klimaat, energie en dataverwerking hebben urgentie, maar worden niet van vandaag op morgen opgelost. Deze vraagstukken geven ook transitierisico's bij besluiten die meerjarige impact hebben. Denk aan het vervangen van materieel, het opleiden van nieuwe medewerkers en de wijzigingen in repressief optreden en het bestrijden van crises.

Wereldwijd is meer geopolitieke instabiliteit dan we de afgelopen jaren gewend waren. We hebben ervaren dat die onrust snel financiële gevolgen heeft. Door de toenemende schaarste van grondstoffen kunnen leveringen stagneren, waarmee het belang van en onze deelname aan een circulaire economie toeneemt. De verminderde stabiliteit vraagt financiële wendbaarheid van organisaties maar mogelijk ook een ander gebruik van materieel.

Moderne technologieën zoals robotics, artificial intelligence, augmented reality en krachtige sensoren bieden kansen voor het voorkomen van en zo snel mogelijk reageren op crises en op termijn het verbeteren van processen. Hebben we de juiste mensen, middelen en kennis beschikbaar om deze technologieën toe te kunnen passen? Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op ons strategische personeelsbeleid, gericht op inhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling.

De bebouwde omgeving transformeert naar een dynamisch stedelijke context, met meer hoogbouw, gemengd ruimtegebruik, andere manieren van mobiliteit en gevarieerde demografische samenstelling. Dit vraagt van VGGM om andere operationele concepten te ontwikkelen en toe te passen, met ander materiaal/materieel, andere arbeidsarrangementen en een andere maatschappelijke positionering, samen met onze collega hulpverleners.

De wens om informatie gestuurd te werken en de toegenomen beschikbaarheid van data staat op gespannen voet met de privacywetgeving en informatieveiligheid. Uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Archiefwet en de Wet Open Overheid vloeit een ogenschijnlijk tegenstrijdige maatschappelijke verwachting voort waar we het antwoord vooralsnog schuldig op moeten blijven, maar waar we wel aan blijven werken.

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, het vraagt ook wat van bedrijfsvoering. Energieopwekking en -gebruik, ons materieel en de kennis van onze collega's moeten aansluiten op wat inwoners van een hedendaagse publieke organisatie vragen. En we moeten hulpverlening kunnen bieden bij nieuwe incidenten. We moeten anticiperen op extreme weersomstandigheden zoals langdurige droogte, hogere zomerse temperaturen en heftige neerslag of valwinden. De risico's van natuurbranden, stormschade en gezondheidseffecten als gevolg van langdurige hitte nemen sneller toe

dan de verandering van het klimaat. Dit vraagt om een gezamenlijke beleidsverandering vanuit verschillende beleidsterreinen.

Op basis van bovenstaande omgevingsanalyse zien wij een aantal rode draden voor de gehele organisatie waarop het beleid van onze programma's gestoeld is:

- We bereiden ons voor op **nieuwe crises** en andere soorten (intensiteit van) **incidenten.**
- We ontwikkelen andere manieren om onze **(kwetsbare) doelgroep** te bereiken.
- Dit alles doen we zo veel mogelijk **informatie gedreven.**
- We spelen in op een **veranderende arbeidsmarkt** en op **duurzame bedrijfsvoering.**

5.3 Beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's

Ieder programma binnen VGGM kent eigen beleid dat past binnen het hierboven geschetste overkoepelende VGGM-beleid. In de volgende sub paragrafen wordt een beschrijving van de belangrijkste speerpunten van de programma's opgenomen.

5.3.1. Programma brandweer

Speerpunt vrijwilligheid en paraatheid

Om onze paraatheid en inzetbaarheid te kunnen blijven garanderen, ook langdurig en ook bij nieuwe typen crisis, zijn extra inspanningen nodig om onze organisatie hierin te versterken.
Continue inspanning is noodzakelijk om vrijwilligers te 'vinden en binden' omdat onze operationele brandweerorganisatie grotendeels uit vrijwilligers bestaat.

Speerpunt risicogerichtheid

In de herziening van de Wet veiligheidsregio's - naar aanleiding van de wetsevaluatie – is informatievoorziening een belangrijke primaire randvoorwaarde ten behoeve van bovenregionale en landelijke samenwerking, zoals een landelijk risicoprofiel en landelijk dekkingsplan brandweer.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet biedt VGGM de kans om nog sterker in haar netwerk en samenwerking met andere partners invulling te geven aan een veilige en gezonde leefomgeving. We staan aan het begin van deze transitie en daarom blijft risicogerichtheid een belangrijk speerpunt.

Speerpunt toekomstbestendige brandweer

Het implementeren en bouwen aan de nieuwe organisatie voor brandweer en crisisbeheersing vanuit onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding behoeft de komende jaren aandacht om daadwerkelijk toekomstbestendiger te worden.
In de komende periode is aandacht voor mens en cultuur belangrijk zodat vertrouwen kan groeien, onze verbinding kan worden versterkt en we vanuit vakmanschap werken zodat wij flexibeler en wendbaarder worden. Thema's als duurzame inzetbaarheid, sociale veiligheid, schoon werken en vitaliteit horen bij dit speerpunt.

Speerpunt stevige netwerkpositie

- Zichtbaarheid Brandweer Gelderland-Midden: sterk lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk en internationaal.
- Brandweer draagt bij aan een veilige én gezonde leefomgeving.
- Expertisecentrum Risicobeheersing + visie Risicobeheersing.
- Voor het thema Veilige Energietransitie participeren in Shared Office (IPKW) als vliegwiel voor nieuwe manieren van samenwerken in coalities en allianties.

Behalve bovenstaande speerpunten zijn in het beleidsplan ‘Brandweer 2025-2026’ een tweetal belangrijke thema’s benoemd.

Thema Natuurbrandbeheersing

Het risico op natuurbrand in onze regio is groot; de kans op een onbeheersbare natuurbrand aannemelijk. We vergaren hierover kennis door natuurbranden te onderzoeken. Om ervoor te zorgen dat de maatregelen die we treffen dit risico reduceren, is voorgesteld om onze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te versnellen. We werken hierin bovenregionaal samen met omliggende veiligheidsregio’s en zijn kartrekker op landelijk niveau om dit risico blijvend bij andere partijen onder de aandacht te brengen. Hierbij zetten we in op actieve participatie en samenwerking.

Thema Veilige energietransitie

De energietransitie is een realiteit die niet alleen de manier waarop we energie opwekken verandert, maar ook de fundamenten van veiligheid en crisisbeheersing beïnvloedt. In dit tijdperk van verandering is de veilige energietransitie (VET) niet langer slechts een technologische verschuiving; het is een integraal onderdeel geworden van elke schakel binnen de veiligheidsketen. Of het nu gaat om pro-actie, preventie, preparatie, repressie of nazorg, de impact van de energietransitie is voelbaar op alle niveaus.

5.3.2. Programma crisisbeheersing

De veiligheidsregio voert regie op de samenwerking met gemeenten, politie, defensie, waterschap, zorgpartners en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerzorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. In het beleidsplan ‘Crisisbeheersing Gelderland-Midden 2025-2026’ zijn twee speerpunten benoemd, in lijn met de landelijke ambitie. Deze staan hieronder kort toegelicht.

Speerpunt versterken crisisbeheersing

Vanaf 2024 wordt gewerkt aan de versterking van onze crisisbeheersing. Dit doen we onder andere door een flexibele en robuuste operationele crisisorganisatie te realiseren. Dit moet ervoor zorgen dat de crisisorganisatie ingericht is om zowel flits- als langdurige incidenten aan te kunnen en voorbereid is op de ongekende crises. Hierbij vindt er versterking plaatst niet alleen op capaciteit, maar ook bijvoorbeeld op mensen, middelen en samenwerking. De regio maakt een transitie naar OTOTEL: Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons learned, ter bevordering van de vakbekwaamheid en deskundigheid van de operationele organisatie.

Ook de ambitie om een netwerkorganisatie te zijn binnen de crisisbeheersing zal verder ontwikkeld en uitgevoerd worden. Onderdeel hiervan is de implementatie van de nieuwe methodiek om met risico’s om te gaan. Daarnaast zetten we de internationale samenwerking met Duitsland voort. We vergroten de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de samenleving door risico- en crisiscommunicatie in alle fasen van preparatie tot en met nafase.

Speerpunt versterken informatiepositie

We zetten in op versterking van informatiegestuurde veiligheid. Er wordt gestreefd naar een adequate informatievoorziening waardoor de juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar is.

Het informatievoorzieningsproces wordt verder uitgerold en uitgevoerd. Het organiseren van eigenaarschap is hierin een belangrijk onderdeel. Ook het verder vormgeven van een goede basis van onze informatiehuishouding is een aandachtspunt.

De verdere doorontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt wordt ter hand genomen. Dit wordt gedaan op de vlakken techniek, beheer en organisatie. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met enerzijds de Oost-5 collega's en anderzijds het land met het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio (KCR2).

5.3.3. Programma GGD

De GGD Gelderland-Midden is onderverdeeld in twee pijlers. De eerste pijler AGZ richt zich op het leveren van publieke gezondheidszorg in een breed spectrum; infectieziekte bestrijding, seksuele gezondheid, tuberculosebestrijding, reizigersvaccinatie, toezicht, medische milieukunde, monitoren van gezondheid, forensische geneeskunde en openbare geestelijke gezondheidszorg. De tweede pijler is Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) waarbij de focus ligt op inwoners van -9 maanden tot 18.

Een belangrijke beleidsontwikkeling die de GGD (AGZ, JGZ en OIA) gaat doormaken is het toekomstbestendig maken van GGD. De aanleiding voor deze beleidsontwikkeling is onder andere de afschaling van de zorg binnen de JGZ tot onder het wettelijk minimum sinds de zomer 2022. En de uitkomsten van de gehouden benchmark voor de GGD door Lysias. Voor de toekomstbestendigheid zijn verschillende scenario's voorgelegd aan het bestuur van de GGD, waarna gekozen is voor een GGD die het verschil kan maken voor inwoners.

Pijler Algemene Gezondheidszorg

Speerpunt een gezonde leefomgeving

Door de Omgevingswet wordt het verplicht om gezondheid mee te wegen in de besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving en het daarbij behorende beleid. Met de kennis en expertise van de GGD op dit gebied zal zij bij besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving worden betrokken. De Omgevingswet zorgt naar verwachting voor 100 tot 500 extra adviesvragen per jaar per GGD (landelijk afgegeven verwachting, afhankelijk van de grootte van de GGD en de problematiek in de regio). GGD Gelderland-Midden heeft dus structurele capaciteit nodig om de omgevingsadvisering te kunnen doen.

Speerpunt werken aan gezondheid van inwoners

Vanuit haar brede takenpakket beschikt de GGD over een schat aan kennis en informatie over de gezondheid van inwoners. Op basis van drie samenhangende pijlers (kennis, netwerk en interventies) werkt de GGD regionaal en lokaal samen met gemeenten en partners op gezondheidsthema's of specifieke doelgroepen. Het voorstel is om versterking aan te brengen in de advisering aan gemeenten op basis van data, trends en landelijke ontwikkelingen over wat, waar, voor wie nodig is. En de GGD past op basis van deze kennis en informatie juiste en effectief bewezen interventies toe ten behoeve van specifieke doelgroepen, wijken en kwetsbare groepen, om zo samen met gemeenten de gezondheid in Gelderland-Midden te verbeteren.

Speerpunt gezondheid beschermen tijdens rampen en crises

Uit voorgaande langdurige crises is gebleken dat wij als GGD onvoldoende voorbereid zijn op rampen en crises. De crisisstructuur is tot nu toe ingevuld op basis van de intrinsieke motivatie van medewerkers en het netwerk van ketenpartners. Deze wijze van inzet als hulpverleningsorganisatie tijdens crises is

niet toekomstbestendig. Zeker niet met het oog op langdurige en/of gelijktijdige crises. Dit leidt uiteindelijk tot uitholling en uitputting van medewerkers.

Speerpunt voorbereid op gezondheidsbedreigingen

Voor de versterking van Infectieziektebestrijding komen vanaf 2025 structureel extra gelden beschikbaar vanuit het Ministerie van VWS. Echter, sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van Tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegroeid. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren ook toegenomen, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders.

Pijler Jeugd Gezondheidszorg

Speerpunt verkleinen gezondheidsachterstanden

Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is het van belang om te starten bij de eerste 1.000 dagen in het leven van een kind en zijn/haar systeem. Kansrijke start richt zich op het bieden van zorg en ondersteuning aan (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie. De JGZ levert een bijdrage in het vormen, versterken en behouden van lokale coalities, het inzetten van interventies ten behoeve van (aankomende) gezinnen in een kwetsbare situatie en het maken van regionale samenwerkingsafspraken. Een basis hiervoor wordt gelegd in het ZonMw project naar het medisch en sociaal domein samen met gemeenten en (aanstaande) ouders werken aan het verbeteren en duurzaam inbedden van de hulp en ondersteuning bij kwetsbaar ouderschap in Gelderland-Midden.

Speerpunt continuïteitsborging

Voor JGZ zit de grootste uitdaging in de wendbaarheid van de organisatie op operationeel niveau. Bepaalde patronen tekenen zich af in de personele bezetting, waarbij inspelen op deze patronen een langere doorkijk in de bezetting vereiste. Deze zogenoemde continuïteitsborging van de dienstverlening wordt in 2024 voorbereid en zal in 2025 en de jaren erna geïmplementeerd en geborgd worden.

GGD-overstijgende thema's

Thema's informatievoorziening & data gedreven werken

De GGD beschikt over een grote hoeveelheid data van inwoners van Gelderland-Midden. Vanuit team OIA worden periodiek monitors uitgevoerd, analyses gemaakt en adviezen gedeeld. Deze informatie willen we breed delen op verschillende niveaus. In 2023 is een start gemaakt met de website Gelderland-Midden in cijfers waarmee onze data tot op wijkniveau beschikbaar is. De komende jaren willen we de beschikbaarheid en analyse mogelijkheid van onze data vergroten. Doel hierbij is de beschikbare data een standaard onderdeel te laten zijn van beleid en beleidsontwikkelingen.

Thema preventie

Door collectieve preventie met extra aandacht voor de kwetsbaren, kunnen wij bijdragen aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen. De komende jaren zullen de uitwerkingen van het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord belangrijke kansen brengen voor ons om onze preventietaken verder in te vullen en uit te bouwen samen met de partners in de regio.

Thema GGD dichtbij

De GGD is er altijd en voor elke inwoner. We merken dat de verandering in deze digitale wereld vraagt om een andere manier om in contact te blijven met onze inwoners. We onderzoeken op welke manieren we aan kunnen sluiten bij de behoefte van inwoners, zowel fysiek als digitaal.

Thema focus op kwetsbare burger

Om de volksgezondheid zo sterk mogelijk te krijgen, willen we dat iedereen in Nederland dezelfde kansen heeft op gezond en veilig leven. En daarom hebben wij oog voor de kwetsbaardere mensen in onze samenleving. Omdat we weten dat zij een extra steun in de rug kunnen gebruiken om gelijke kansen te krijgen. Omdat we weten dat hun omstandigheden, zowel sociaal, fysiek als mentaal, ervoor zorgen dat het een grotere uitdaging is om gezond en veilig te leven..

Thema (regionale) vaccinatievoorziening

De GGD'en hebben een regionale expertisefunctie op het gebied van vaccinatiezorg, als onderdeel van de infectieziektebestrijding die valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het aantal (periodieke) vaccinaties is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Dit geldt zowel voor de doelgroepen uit de AGZ als de JGZ. De vraag naar regionale vaccinatievoorzieningen in het land wordt groter omdat er voordelen lijken te zijn in de schaalgrootte. Landelijk lopen hiervoor projecten die we nauwlettend in de gaten houden en volgen. Vanaf 2025 zal een regionale vaccinatievoorziening ontwikkeld worden, maar in welke vorm en grootte is nu nog niet bekend.

De kerntaken van de GGD'en zijn:

1. Het verstrekken van informatie en advies over vaccinaties aan inwoners en vaccinerende professionals.
2. Het samenbrengen van kennis en ervaring over het uitvoeren van vaccinaties en advisering richting ketenpartners binnen de GGD-regio.
3. Het regionaal coördineren en uitvoeren van programmatische vaccinaties voor volwassenen. De GGD biedt deze vaccinaties zelf aan of werkt samen met (zelfgekozen) partijen: de zogenaamde mede-uitvoerders.

5.3.4. Programma ambulancezorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Binnen het programma ambulancezorg worden drie pijlers onderscheiden:

- Mobiele zorg
- Meldkamer
- Zorgcoördinatie

Hieronder staan de belangrijkste (beleids-)ontwikkelingen voor de periode 2025 – 2026 beschreven.

Pijler Mobiele zorg

We zien landelijk een toenemende vraag naar acute zorg. Dit komt onder andere door vergrijzing van de bevolking, toename van chronische aandoeningen en veranderingen in levensstijl. Dit brengt uitdagingen met zich mee ten aanzien van de toegankelijkheid, de kosten en het handhaven van kwaliteitsnormen.

Speerpunt werving, selectie en opleiding

Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte is extra goed zichtbaar in de gezondheidszorg. Ook de Ambulancezorg heeft steeds meer moeite om vacatures goed in te vullen. Het werven van ambulancezorgprofessionals voor de mobiele zorg zal naar verwachting moeilijker worden. Dit vraagt om voortdurende investering in het werven en trainen van de medewerker die in dit complexe speelveld zijn of haar werk uit moet voeren.

Speerpunt zorgdifferentiatie

AGM biedt al een aantal jaar verschillende vormen van ambulancezorg aan. Zo werken we nu al met verschillende functies, waaronder hoog complexe ambulancezorg, midden complexe ambulancezorg en rapid responders. We bieden kwalitatief goede zorg: in de vorm van hulpverlening ter plaatse en we vervoeren mensen naar het ziekenhuis als dat nodig is. In geval van spoed, bijvoorbeeld bij een ademstilstand, zijn we zo snel als mogelijk ter plaatse (korte aanrijtijd). De veranderde zorgvraag en druk op de acute zorg vraagt om mogelijkheden om de juiste zorgverlener in te zetten. Daarom onderzoekt AGM nieuwe vormen van zorginzet. Zo is in 2024 gestart met een pilot physician assistant[1]. Ook de doorontwikkeling van de midden complexe ambulancezorg krijgt de aankomende jaren aandacht.

Speerpunt maatschappelijk verantwoord ondernemen

Investeren in duurzaamheid is van belang om een effectieve, efficiënte en toekomstbestendige dienstverlening te waarborgen. AGM zet in op het maken van duurzame keuzes. Bij de nieuwbouw van ambulanceposten wordt ingezet op energiezuinigheid en duurzaamheid. Komende jaren wordt onderzocht hoe het wagenpark verduurzaamd kan worden.

Pijler Meldkamer

De meldkamer is het loket voor burgers die in nood zijn of professionals die ondersteuning of inzet van ambulancezorg wensen. Dit betreft zowel de reguliere ambulancezorg, als de inzet bij rampen en crises. We werken samen met vier andere regionale ambulancezorgvoorzieningen om inkomende 112 telefonie te beantwoorden. Dit gebeurt vanaf de Meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. In de aankomende periode richten we ons op een aantal speerpunten.

Speerpunt werving, selectie en opleiding

De verhuizing van de meldkamer in maart ‘23 en verandering in beleid en werkprocessen hebben ertoe geleid dat collega’s gestopt zijn bij de meldkamer. Het heeft ook geleid tot een toename van de werkdruk. Er is reeds structureel en fors ingezet op het werven, selecteren en opleiden van nieuwe collega’s. In de aankomende jaren is het een speerpunt om de formatie op orde te krijgen en te behouden, ervoor te zorgen dat de werkdruk daalt en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te bevorderen.

Speerpunt samenwerking met onze partners

De centralisten werken samen met verschillende zorgpartners. Denk hierbij aan de vijf ambulancezorgaanbieders in de meldkamer Oost-5 en diverse ketenpartners (ziekenhuizen, huisartsen, huisartsenspoedposten, etc.). Bij samenwerking zijn goede afspraken en een goede verstandhouding belangrijk, hierin blijven we de komende jaren investeren.

Daarnaast werken op de meldkamer in Apeldoorn de disciplines van Brandweer, Politie en Ambulancezorg van de vijf verschillende regio’s binnen Oost-Nederland samen om de beste zorg- en hulpverlening te coördineren. In de nieuwe context en samenwerking in Apeldoorn is ruimte voor verbetering ten aanzien van de samenwerking tussen Ambulancezorg, Brandweer en Politie. Hierin trekken de verschillende partijen samen op.

1 Een physician assistant (PA) is een BIG-geregistreerde medisch zorgprofessional die op locatie geneeskundige zorg biedt aan patiënten. De PA wordt alleen ingezet op meldingen die aan de vooraf opgestelde criteria voldoen. Binnen de pilot wordt onderzocht wat de impact is van het inzetten van een PA in het primaire proces ambulancezorg (denk aan toegankelijkheid, kwaliteit en veiligheid) bij Ambulancezorg Gelderland-Midden.

Speerpunt doorontwikkeling visie, richting en doel

Om klaar te zijn voor de toekomst is het belangrijk om een duidelijke visie, richting en doel te hebben. Ontwikkelingen ‘overkomen’ de meldkamer niet maar we maken gericht en bewuste keuzen over de inrichting van het meldkamerdomein. De aankomende jaren staan in het teken van de (door)ontwikkeling van visie, richting en doel voor een duurzame meldkamer van de toekomst.

Speerpunt urgentieclassificaties

Een hele concrete en tastbare ontwikkeling in de branche is de implementatie van de urgentieclassificatie. Begin 2024 is de ambulancesector begonnen met het aanpassen van de urgentieclassificaties. Met de nieuwe urgentieclassificatie komt er meer ruimte voor de triage en zijn er meer mogelijkheden om onderscheid te maken tussen verschillende urgenties: van de allergrootste spoed tot en met een zelfzorgadvies.

Pijler Zorgcoördinatie

Binnen de pijler zorgcoördinatie speelt een aantal richtinggevende beleidsontwikkelingen. In een later stadium kunnen hieruit speerpunten worden geformuleerd.

De minister van VWS heeft uitgangspunten gegeven voor het inrichten van zorgcoördinatie en heeft de ROAZ-regio’s de opdracht gegeven om zorgcoördinatie per regio uit te werken en te implementeren. In februari 2024 is de kamer opnieuw geïnformeerd over zorgcoördinatie en is het implementatieplan gedeeld.

Acute Zorgregio Oost (AZO) heeft de ambitie om met behulp van zorgcoördinatie de juiste zorg, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te verlenen op het juiste moment, en daarbij zorgverleners in het dagelijks werk zo veel mogelijk te ontlasten in de coördinatie van acute zorg. Het organiseren van zorgcoördinatie zal in de praktijk plaatsvinden binnen de sub regio’s. In Gelderland-Midden zijn dit de regio Arnhem en omstreken (of Centraal Gelderland) en de Gelderse Vallei.

Vanuit AGM zien we zorgcoördinatie als een intensivering van samenwerking tussen de (acute)zorgaanbieders. Uiteindelijk doel is om de juiste zorg bij de juiste persoon op het juiste moment te kunnen blijven verlenen. Vanuit Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid hebben we een pilot zorgcoördinatie uitgevoerd. Deze is uitgevoerd in nauwe samenwerking met de HAP en de GGZ en gericht op een digitale vorm van zorgcoördinatie. Ervaringen vanuit deze pilot zijn en worden ingebracht in regionale en landelijke evaluaties. AGM spant zich de aankomende jaren in om goed aangesloten te blijven bij ontwikkelingen en neemt verantwoordelijkheid om de implementatie en samenwerking in het kader van zorgcoördinatie in de regio verder uit te voeren.

5.3.5. Programma bedrijfsvoering

Het programma bedrijfsvoering ondersteunt het primair proces van de afdelingen in het bedrijfsvoeren. Dit gebeurt vanuit zowel kaderstellende, controlerende, uitvoerende als serviceverlenende rollen op gebied van Control, Juridische zaken, Kwaliteit, Informatiebeveiliging, Privacy, Inkoop, Financiën, Informatievoorziening, ICT, HRM, Facilitair en Communicatie. We werken vanuit diverse wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld financiën, arbo, kwaliteit, informatiebeveiliging, arbeidsvoorwaarden, privacy en de aanbestedingswet. Op basis daarvan worden constant diverse richtlijnen en uitvoerend beleid ontwikkeld en bijgesteld. Als gevolg van de ontwikkelingen in de organisatie en de omgeving onderscheiden we binnen het programma Bedrijfsvoering vier speerpunten waarop beleidsvoornemens zijn de komende jaren: het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren, Informatievoorziening, Arbeidsmarkt en Duurzaamheid.

Speerpunt Samen.Beter.Bedrijfsvoeren.

Een van de belangrijkste activiteiten op gebied van bedrijfsvoering de komende jaren is het versterken van de organisatie door het ingezette programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren in combinatie met de implementatie van het AFAS-applicatieplatform. De noodzaak bestaat om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit het KPMG-onderzoek (2022) en sluit aan bij de resultaten van de benchmark van Berenschot op de personele overhead uit 2021. Deze noodzaak is aanleiding geweest om het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren te starten.

Het resultaat van het programma in combinatie met de AFAS implementatie is een inhaalslag in onder andere de robuustheid van de systemen, procesgericht werken, het versterken van het management door verbeterde bronregistratie en ondersteuning en de wijze van samenwerken. Concreet leidt dit tot een verandering van de organisatie-inrichting, actualisatie van organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen en versterking van de formatie in fte's. Hiermee wordt organisatieontwikkeling, beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen waaronder de planning & control cyclus, het interne toezicht en mitigeren van risico's en ondersteuning aan het lijnmanagement adequaat ingericht. Gedurende de looptijd van het programma worden op verschillende gebieden en verschillende niveaus beleid en richtlijnen ontwikkeld ter ondersteuning van de resultaten van het programma. Met dit programma maken we de beweging van een ad hoc naar een gestandaardiseerde organisatie.

Speerpunt Informatievoorziening

De maatschappij digitaliseert in snel tempo en de informatiebehoefte in de samenleving is fors toegenomen. Dit leidt tot diverse ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld de digitalisering van klantcontacten, hybride samenwerken, de ontwikkeling van een veiligheidsinformatieknooppunt en het ontsluiten van management- en verantwoordingsinformatie. De snelle ontwikkeling van generatieve AI biedt voor VGGM kansen en draagt ook risico's in zich. Ook de risico's in het cyberdomein nemen steeds meer toe. Niet alleen de kans op een incident, maar ook de impact bij een incident is groot. Informatievoorzieningen en de manier waarop we gebruik maken van diverse informatie(bronnen) zijn belangrijke onderwerpen waar de komende periode beleidsontwikkeling op voorzien wordt.

Speerpunt Arbeidsmarkt

Ook VGGM voelt de arbeidsmarktkrapte. Dit geldt op dit moment met name voor medisch personeel, ICT'ers en bedrijfsvoeringspecialisten. Juist ook voor die functies is het cruciaal om de continuïteit in uitvoering te borgen. Het streven is organisatiebreed zo min mogelijk te werken met tijdelijke inhuur. De vraag hierachter is hoe we als werkgever zorgen voor een gezond personeelsbestand voor nu en in de toekomst. We willen graag gerichte maatregelen kunnen nemen op gewenste instroom, doorstroom en het voorkomen van ongewenste uitstroom. Zo willen we, om jonge talentvolle medewerkers binnen te halen, meer inzetten op stages, trainees en het bieden van perspectief na een traineeship of startersfunctie. Maar ook talentmanagement voor het zittend personeel krijgt aandacht. VGGM biedt ruimte om te kunnen groeien, zowel in het eigen vakgebied als breder in de organisatie. Ook willen we toegroeien naar een inclusieve organisatie waar diversiteit van ons personeelsbestand vanzelfsprekend is. Het werken aan een Arbeidsmarktstrategie en arbeidsmarktcommunicatie is een belangrijk thema de komende jaren. Ontwikkelen en opleiden is hier onlosmakelijk aan verbonden.

Speerpunt Duurzaamheid

Bij de uitvoering van ons werk worden we steeds vaker geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Wij stellen onszelf de vraag wat wij als VGGM zelf kunnen bijdragen aan de doelen zoals gesteld in het klimaatakkoord. Om te voldoen aan wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd maatregelen te nemen en informatie te verstrekken. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage, inclusief accountantscontrole niet ondenkbaar. De komende tijd gaan we aan de slag met het inrichten van de CO2-prestatieladder als ondersteunend instrument. Op basis hiervan stellen we concrete doelen en monitoren we de resultaten. De ambitie van VGGM ten aanzien van duurzame Bedrijfsvoering wordt in overleg met bestuur en gemeenten uitgewerkt en vertaald in een beleid.

5.3.6. Veilig Thuis

Veilig Thuis Gelderland-Midden (VTGM) heeft een meerjarenperspectief beschreven die als basis gebruikt zal worden voor het meerjarenbeleidsplan.
Dit perspectief gaat over:

A. Het zijn van een wendbare organisatie die over haar eigen grenzen heen kijkt en haar expertise inzet daar waar deze gevraagd wordt;
B. Een organisatie die de beschikking heeft over medewerkers die netwerkers zijn: medewerkers die bij de uitvoering van hun werk als VT-medewerker, over de grenzen heen kijken en verbinden;
C. Het verder ontwikkelen van voorlichting naar preventie, door veel meer activiteiten te ontwikkelen op het gebied van advisering over de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en een implementatie van werken met de meldcode;
D. Het verder naamsbekendheid geven aan de adviesfunctie van VTGM, zodat slachtoffers weten van het bestaan van deze functie en hier gebruik van maken.

Vanuit ieder perspectief zijn speerpunten geformuleerd die een plek krijgen binnen de jaarplannen. Richting het najaar van 2024 worden deze speerpunten geëvalueerd om te komen tot een nieuw meerjarenbeleidsplan. Hieronder een uitwerking van de speerpunten.

Speerpunt wendbare organisatie

Voor een *wendbare organisatie* werken we eraan om voor onze samenwerkingspartners én voor onze opdrachtgevers een partner in control te zijn. We zijn een financieel gezonde organisatie waarin begroting en resultaat navolgbaar (transparant) zijn voor bestuur en opdrachtgevers.
We zorgen ervoor dat we deelnemen aan de lokale structuur. Daarnaast participeert VTGM in regionale en landelijke projecten met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals de nog te ontwikkelen toekomsttuinen uit het Toekomstscenario.

We hebben een focus op buitenwereld. VTGM is daarin zichtbaar, herkenbaar en toegankelijk voor professionals en voor burgers. En tot slot betekent het zijn van een wendbare organisatie dat we in onze ontwikkeling leren om over onze eigen grenzen heen te kijken en onze expertise daar inzetten waar deze gevraagd wordt.

Speerpunt, Medewerker van de toekomst

Voor medewerkers wensen we een ontwikkeling naar een medewerker die zich in de toekomstige context een positie kan geven. Hiervoor is het van belang dat medewerkers de ruimte krijgen hun talent

te benutten en werkplezier ervaren, maar hier ook verantwoordelijkheid voor nemen. Het geven van vertrouwen en het stimuleren van vakmanschap speelt hierbij een rol.
We gaan steeds meer toewerken naar het vergroten van het eigenaarschap van medewerkers op deze ontwikkeling. Dat houdt ook in dat we activiteiten gaan ontplooien die zorgen voor een (groter) gevoel van autonomie bij medewerkers in hun dagelijks werk en de dagelijkse beslissingen die zij nemen.

Speerpunt de preventieve taak van de Veilig Thuis

In de tweede cohortstudie van het Verwey Jonker Instituut (“Een kwestie van een lange adem”) komt duidelijk naar voren dat een goede screening van de (meervoudige) problematiek bij gezinnen die gemeld worden bij Veilig Thuis als gevolg van huiselijk geweld belangrijk is voor het stoppen van het geweld en het verhogen van de veiligheid in het gezin. VTGM gaat samen met de lokale partner en de directbetrokkenen op zoek naar een effectieve vorm van screening waarmee we preventief werken tegen het voortduren van het geweld.

Kennis van de Meldcode en de stappen die een professional kan doorlopen bij vermoedens van huiselijk geweld, is cruciaal voor het inzetten van zorg en het stoppen van geweld. VTGM ziet het als een belangrijke rol om proactief trainingen en voorlichting te geven over het toepassen van de Meldcode.

Speerpunt slachtoffers (eerder) bereiken

VTGM is het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling in onze regio. In campagnes wordt vaak de nadruk gelegd op de meldfunctie van Veilig Thuis. In deze adviesfunctie zijn we onderscheidend ten opzichte van andere organisaties. Om slachtoffers eerder te bereiken gaan we werken aan het meer onder de aandacht brengen van de adviesfunctie, zodat slachtoffers en omstanders eerder contact met ons opnemen. De informatie die we verstrekken in een advies, maar ook op onze website en de folders gaan we allemaal onder de loep nemen en aanpassen aan Heldere Taal (niveau B1). Dit gaat ook betrekking hebben op het ECD en de manier waarop we overdrachtsinformatie aan de directbetrokkenen formuleren. Voor de werkbegroting betekent dit, meer dan bij andere thema’s, dat we rekening houden met een budget voor communicatie en publieksinformatie. We hebben voor dit speerpunt de directbetrokkenen hard nodig. Dat betekent dat we feedback op zullen halen en hiervoor op meerdere momenten in gesprek gaan.

5.3.7. Programma X

Programma X is gereserveerd voor ontwikkelingen in onze omgeving die VGGM nopen hier een programma voor op te zetten. Een voorbeeld in de afgelopen periode was het programma Covid-19.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Beleidsplan crisisbeheersing 2025 - 2026

Ontwikkelingen → Risicoprofiel en operationele prestaties → Beleidsplan Crisisbeheersing GM

Versterken crisisbeheersing

- Doorontwikkelen flexibele en robuuste crisisorganisatie
- Ontwikkelen van het netwerk en flexibele netwerksamenwerking
- Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie

Versterken informatiepositie

- Informatiegestuurde veiligheid op orde brengen
- Doorontwikkelen veiligheidsinformatieknooppunt (VIK)

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Missie
Wij maken en houden Gelderland-Midden zo veilig en gezond mogelijk. Telkens iets beter.
Dat doen we door het kennen en beperken van risico's, het voorbereiden op en het bestrijden van crises. Wij zijn daarbij dé verbindende schakel.

Inleiding

We staan als veiligheidsregio op het gebied van crisisbeheersing voor grote uitdagingen. Alle ontwikkelingen (veranderende samenleving, krapte arbeidsmarkt, nieuwe crises) vragen om versterking van de wijze waarop we met alle partners crises beheersen en om een hogere paraatheid en weerbaarheid van de samenleving. We moeten voorbereid zijn op de klassieke flitsincidenten maar ook op langdurige crises die een grote impact hebben op de samenleving. De rol die de veiligheidsregio krijgt toebedeeld in recente crises vraagt een betere voorbereiding en informatiepositie.

Om aan deze nieuwe rol en extra taken te kunnen voldoen, heeft het Rijk extra BDUR-gelden toegekend aan de veiligheidsregio's.

Dit beleidsplan sluit aan bij de ontwikkelingen op het terrein van:

- de toekomstige aanpassing van de Wet veiligheidsregio's;
- de Contourennota crisisbeheersing en brandweerzorg;
- de opdracht vanuit het Rijk om langdurige kwalitatieve crisisbeheersing en informatiemanagement structureel te organiseren inclusief de oprichting van het Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2);
- de landelijke agenda crisisbeheersing;
- het Eindadvies Uniforme Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

In dit plan worden de beleidsrealisaties op basis van de komende ontwikkelingen beschreven. De financiële gevolgen van de beleidsrealisaties blijven binnen de begroting en de extra BDUR-gelden. Vanzelfsprekend blijven wij de reguliere taken uitvoeren.

Risicobeleid

- In Gelderland-Midden scoren de crisistypen overstroming, epidemie/pandemie, natuurbranden, cybercrime, verstoring nutsvoorzieningen en dierziekten het hoogst op waarschijnlijkheid en impact (bron: Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2019-2023)
- Gelderland-Midden past vanaf 2024 een nieuwe methodiek toe om te komen tot het vernieuwde risicoprofiel Gelderland-Midden. Met het hanteren van de nieuwe methodiek is het opstellen van het RRP geen doel op zich, maar staat vooral het proces van het in contact zijn met onze partners over de risico's in onze regio centraal. Door regelmatig met partners in gesprek te gaan over de risico's in de regio is ons risicobeeld actueler, vollediger en kunnen we deze risico's beter duiden.
- Algemeen hanteert Gelderland-Midden het volgende principe: De veiligheidsregio moet voorbereid zijn op elke crisis. De crisis van morgen is altijd anders dan vooraf bedacht. Een goede basis, leiding- en coördinatie structuur en informatiepositie moeten op orde zijn om welke crisis dan ook op te vangen. Het RRP helpt de regio om waar mogelijk te prioriteren en keuzes te maken binnen OTOTEL (opleiden, trainen, oefenen, testen, evalueren en lessons learned), planvorming, risicocommunicatie en kennisverbreding.
- Absolute veiligheid bestaat niet, maar de veiligheidsregio doet alles wat in haar mogelijkheden ligt om bij te dragen aan een veilige samenleving.

Beleidsdoelstellingen 2025 - 2026

De komende jaren versterken wij onze **crisisbeheersing** door:

1. Een flexibele en robuuste crisisorganisatie:

- De regio kan bij een flitscrisis én bij een langdurige crisis, de crisisteams voorzien van leiding en coördinatie, informatiemanagement en verbinding maken met relevante andere partners.
- Plannen zijn up-to-date en 24/7 eenvoudig beschikbaar voor crisisfunctionarissen.
- Alle vaste & mobiele ruimten, systemen en middelen zijn 24/7 beschikbaar, worden goed beheerd en regelmatig getest op functioneren en cyberweerbaarheid.
- De regio maakt een transitie naar OTOTEL. De regio volgt de PDCA (plan, do, check, act)-cyclus zodat verbetermaatregelen worden doorgevoerd en de effectiviteit wordt getoetst.
- De nieuwe afdeling crisisbeheersing van VGGM, ook bestaande uit de onderdelen bevolkingszorg en GHOR, ontwikkelt zich naar een gestandaardiseerde beheersorganisatie en effectueert efficiency voordelen.
- Versterken van de crisisorganisatie bevolkingszorg
- Verstevigen van de samenwerking binnen de gehele geneeskundige keten ten behoeve van zorgcontinuïteit.

2. Een flexibele netwerk-samenwerking:

- De regio heeft de kennis en capaciteit om actief in contact te zijn met relevante partners / partijen. Er vindt actieve investering plaats in samenwerkingsrelaties.
- Ons netwerk is fluïde.
- De netwerk-samenwerking is lokaal, regionaal, interregionaal, nationaal en internationaal.

3. Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie

- De regio vergroot de weerbaarheid en het uithoudingsvermogen van de samenleving door risico- en crisiscommunicatie in alle fasen van preparatie tot en met nafase.

Beleidsdoelstellingen 2025 - 2026

Daarnaast versterken wij de komende jaren onze **informatiepositie**, door:

4. Informatiegestuurde veiligheid (IGV)

- Informatievoorziening faciliteert bestuur, (keten)partners, management en medewerkers structureel bij effectieve uitvoering van taken.
- Er is sprake van adequate informatievoorziening (juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar).
- Er wordt geïnvesteerd in een stevig fundament en daarom wordt ingezet op innovatie en informatiehuishouding op orde.

5. Veiligheidsinformatie knooppunt (VIK)

- We groeien behoeftegestuurd tot een volwaardig VIK waarin actuele statussen van mogelijke dreigingen en kwetsbaarheden ontsloten, geduid, gemonitord, gesignaleerd en mogelijk voorspeld worden.
- VIK staat in verbinding met andere knooppunten zoals KCR2 en zorgt voor beter informatie gestuurd te werken op het gebied van veiligheid

Beleidsrealisaties versterken crisisbeheersing

	2025	2026	En verder
Flexibele en robuuste crisisorganisatie	Inrichtingsplan crisisbeheersing en operationele crisisorganisatie (incl. huisvesting)	Implementatie crisisbeheersing en operationele crisisorganisatie	
	Project beheer CoPI-bak en aanbesteding MCU	Aanbesteding MCU	
	Actualiseren planvorming	Actualiseren planvorming	Actualiseren planvorming
	Transitie OTOTEL	Transitie OTOTEL	
Flexibele netwerk-samenwerking	Opstellen programma netwerkmanagement Verkennen en verbreden netwerk	Uitvoeren programma netwerkmanagement	Actualisatie afspraken netwerkpartners
	Implementatie methodiek RRP	Implementatie methodiek RRP	Actualiseren RRP
	Internationale samenwerking Duitsland	Internationale samenwerking Duitsland	Internationale samenwerking Duitsland
Versterken en verbinden risico- en crisiscommunicatie	Herinrichten organisatie crisiscommunicatie	Herinrichten organisatie risicocommunicatie	
	Project crisiswebsite VGGM		

Beleidsrealisaties versterken informatiepositie

	2025	2026	En verder
Informatiegestuurde veiligheid	Inrichting onderdeel IV afdeling crisisbeheersing IV-proces en eigenaarschap organiseren	Programma en implementatie IV	Programma en implementatie IV
	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)	Informatiehuishouding op orde (creëren en behouden van een goed fundament)
	Ontwikkelen samenwerking rijk-regio (KCR2)	Implementatie samenwerking rijk-regio (KCR2)	Implementatie samenwerking rijk-regio (KCR2)
VIK	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)	Verdere doorontwikkeling VIK (techniek, beheer, organisatie)

PDCA-cyclus beleid
Voor iedere doelstelling zijn beleidsrealisaties benoemd. In de beleidsplanperiode zal jaarlijks de voortgang van de uitvoering van het beleid gemonitord worden. Indien beleidsaanpassing nodig is, wordt dit voorgesteld aan het bestuur.

www.vggm.nl

Raadsinformatiebrief

Ontwerpdekkingsplan Brandweer

VGGM

maart 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1. Nieuwe landelijke systematiek voor totstandkoming dekkingsplan 4

2. In gesprek over het dekkingsplan als onderdeel van het beleidsplan 6

Inleiding

Dekkingsplan onderdeel van beleidsplan

Het bestuur van de Veiligheidsregio stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio. Dit beleidsplan bevat onder andere (op grond van artikel 14 Wet Veiligheidsregio's, tweede lid onder f) "*de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten, alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen."* Dit noemen we in de dagelijkse werkpraktijk "het dekkingsplan".

In de huidige situatie heeft VGGM niet één allesomvattend beleidsplan VGGM maar bestaan er verschillende deelplannen zoals bijvoorbeeld een beleidsplan brandweer en een oefenbeleidsplan. Er wordt wél gewerkt aan één samenhangend geheel van beleidsdocumenten van de onderdelen van VGGM. De verwachting is dat het beleidsplan VGGM in Q2 2024 ter bespreking in de gemeenteraden kan worden voorgelegd. Vaststelling geschiedt in de tweede helft van 2024. Als het gaat om de doelstellingen in het beleidsplan t.a.v. de repressieve brandweerzorg zal het dekkingsplan een belangrijk onderliggend rapport zijn van het beleidsplan.

1. Nieuwe landelijke systematiek voor totstandkoming dekkingsplan

In opdracht van de minister van J&V is een nieuwe systematiek (“Handreiking landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen”) vastgesteld voor de actualisatie van het dekkingsplan. De minister heeft eind 2022 aan alle veiligheidsregio’s gevraagd hun dekkingsplan voor 31 december 2023 op basis van deze systematiek op te stellen en vervolgens bestuurlijk vast te stellen en de werking daarvan in praktijk te monitoren. De actualisatie van het dekkingsplan zal nog voor het eind van dit jaar ambtelijk zijn afgerond. We voldoen daarmee aan het verzoek van de minister.

Uitgangspunten voor het dekkingsplan (beknopt weergegeven):

- Vingerende wet en regelgeving
- Aandacht voor ontwikkelingen vanuit evaluatie Wet veiligheidsregio’s zoals regionale, bovenregionale en landelijke slagkracht
- Landelijke handreiking gebiedsgerichte opkomsttijden & brief minister J&V d.d. 19 december 2022
- Brancherichtlijnen Brandweer Nederland
- Snelste bluseenheid (TS6) gaat ter plaatse (ook interregionaal)
- Verzorgingsgebied is de regio Gelderland-Midden
- Actualisatieslag visiedocumenten (uit 2014) voor dekkingsplan 2015:
    - Risicoprofiel brandweer,
    - Visie basisbrandweerzorg,
    - Visie uitruk op maat,
    - Visie paraatheid,
    - Visie specialistische taken
- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren: De opkomst van vrijwilligers heeft géén verplichtend karakter. Dat kan betekenen dat een brandweerpost buiten dienst kan zijn omdat er onvoldoende vrijwilligers kunnen opkomen. Om die reden wordt er vanuit gegaan dat het denkbaar is dat er geen 1xTS 6 (= Standaard TS met een bezetting van zes personen) beschikbaar is maar dat er dan waarschijnlijk wel een inzet **binnen normtijd** kan plaatsvinden met inbreng van buurposten om toch aan de benodigde slagkracht te voldoen voor een maatgevende brand. Dit kan dan zijn:
    - 2xTS4[1] (1 x eigen post en 1 x buurpost) of:
    - 1x TS6 van een buurpost.
- Gewijzigde Visie op hulpverlening / HV’s (AB besluit 2021)
- Beroepsorganisatie Brandweer Gelderland-Midden (AB besluit 2021)
- Geen gelijktijdigheid van inzet, wel de werkdruk per post analyseren

Op basis van de analyse kan de verwachte dekking worden beschreven. Hiermee maken we inzichtelijk waar we repressief toe in staat zijn. Dit doen we door te kijken naar vier factoren: snelheid, slagkracht, paraatheid en werkdruk. Dit wordt geografisch in beeld gebracht waardoor duidelijk wordt waar de

[1] TS 4 is een Tankautospuit met 4 personen conform Besluit Personeel Veiligheidsregio's, te weten 1 bevelvoerder, 1 chauffeur/pompbedienaar, 2 manschappen.

dekking voldoende is en waar niet en waar aandachtsobjecten zijn. Deze beoordeling van de dekking kan leiden tot aanpassingsmaatregelen in de uitvoering zowel repressief als preventief.

Nieuw is dat de systematiek GGO voorziet in een frequentere monitoring van het theoretisch dekkingsplan en de toetsing in de praktijk waarbij steeds gekeken wordt naar de meest ideale spreiding van personeel en materieel over de regio, kijken naar de steeds veranderende omstandigheden en risico's.

In het ontwerpdekkingsplan wordt, rekening houdend met de wijzigingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden, de huidige dekking van de brandweerzorg beschreven (IST-situatie). In die zin is het ontwerpdekkingsplan dus beleidsarm. Er wordt geen voorstellen gedaan voor aanpassing. De directeur brandweer ziet hiervoor op basis van de huidige inzichten geen aanleiding.

Gewijzigde repressieve inrichting

In dit ontwerpdekkingsplan 2024 zijn ten opzichte van het dekkingsplan 2015 de volgende wijzigingen verwerkt:

- Veranderingen en verschuivingen in materieel

De wijzigingen in standplaats, operationele prestaties en harmonisatie van het materieel (tankautospuiten, waterwagens, hoogwerkers, hulpverleningsvoertuigen, multi-inzetbare brandweervoertuigen, vaartuigen, duikteam en oppervlakteredders).

- Visie hulpverlening

Op 1/12/2021 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de nieuwe visie hulpverlening (onder voorbehoud van consultatie van dit dekkingsplan). Alle tankautospuiten zijn voorzien van redgereed-schappen, voor specialistische of complexe ongevallen zijn er aanvullend hulpverleningsvoertuigen. Deze moeten respectievelijk binnen 15 en 20 minuten ter plaatse zijn. Voorheen was dat niet gedefinieerd voor tankautospuiten en 15 minuten voor hulpverleningsvoertuigen.

- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Om strijdigheid met Europese wetgeving te voorkomen is het niet meer toegestaan om vrijwilligers van de brandweer verplichtende beschikbaarheid en paraatheid op te leggen. Om deze reden zijn piketten afgeschaft en is er in Ede een 24 uursdienst met beroepsbrandweer gekomen Dit betekent dat de fijnmazigheid van brandweerposten, wat redundantie oplevert in beschikbaarheid, van nog groter belang is.

- Slimmer alarmeren

Vrijwilligers mogen alleen worden ingezet onder een vrij instroomprofiel. Door middel van slimmere alarmontvangers kan de meldkamer sneller zien of een brandweerpost volledig beschikbaar is.

- Hulpmiddelen op voertuigen

Digitale communicatie en navigatie in voertuigen is verbeterd.

- Meldkamer Oost-Nederland (MKON)

Alarmerings- en uitrukafspraken in de 5 regio's van het meldkamergebied Oost-Nederland zijn geharmoniseerd.

- Demografie

In het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wonen ruim 701.000 inwoners. Dit is een stijging van bijna 41.600 inwoners ten opzichte van 2015.

2. In gesprek over het dekkingsplan als onderdeel van het beleidsplan

Het Algemeen Bestuur VGGM zal op 3 april 2024 een besluit nemen over de inhoud van het ontwerpdekkingsplan als onderdeel van het ontwerpbeleidsplan VGGM. Vervolgens zal in de periode april-juli 2024 in regionale raadsinformatiebijeenkomsten gesproken worden over het ontwerpbeleidsplan c.q. ontwerpdekkingsplan.

Resumé besluitvorming

- 17 januari 2024:	Meningsvormende bespreking ontwerpdekkingsplan in Algemeen Bestuur VGGM
- 3 april 2024:	Algemeen Bestuur VGGM stelt ontwerpdekkingsplan vast als onderdeel van het ontwerpbeleidsplan VGGM
- april – juli 2024:	Gesprek met raden over ontwerpbeleidsplan VGGM (incl. ontwerpdekkingsplan)
-Tweede helft 2024:	Vaststellen ontwerpbeleidsplan VGGM (incl. ontwerpdekkingsplan)

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

www. brandweergm.nl

Beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden

2025-2026

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Voorwoord **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

1. Inleiding 3

2. Onze brandweerorganisatie en onze opgave 4
   - 2.1 Onze organisatie 4
   - 2.2 Onze opgave 4

3. Onze belangrijkste kaders 5
   - 3.1 Wet en regelgeving 5
   - 3.2 Bestuurlijke richting en besluiten **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

4. Ontwikkelingen 6

5. Speerpunten en belangrijke thema's 7
   - 5.1 Speerpunten 7
   - 5.2 Belangrijke thema's 8

6. Beleidsdoelstellingen 9

1. Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2025-2026. Dit beleidsplan is onderdeel van het beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Midden 2025-2026 en gebaseerd op vigerende risicoprofielen.

In dit beleidsplan geven we aan welke opgaven de komende jaren voor ons liggen om de uitvoering van onze wettelijke en opgedragen taken op orde te houden (of in sommige gevallen op orde te krijgen). Het beleidsplan is daarmee een belangrijk richtinggevend document. Zowel intern voor ons bestuur en onze medewerkers als extern voor gemeenteraden en onze samenwerkingspartners. Het beleidsplan bepaalt onze koers en geeft richting aan onze activiteiten.

Gezien alle ontwikkelingen binnen en buiten onze veiligheids- en gezondheidsregio, zoals de coronacrisis, vluchtelingenopvang en reorganisatie, heeft onze organisatie meer tijd nodig om een gedegen, gedragen en goed afgestemd beleidsplan op te stellen. Om ervoor te zorgen dat ons beleid blijft aansluiten bij huidige en toekomstige ontwikkelingen, hebben wij het bestuur voorgesteld om een kortere beleidsperiode te hanteren en met ingang van 2027 een volgende reguliere beleidsperiode in te laten gaan.

Financiële implicaties worden meegenomen in de reguliere planning- en controlcyclus. Daarin zal een nadere afweging gemaakt worden welke activiteiten concreet worden uitgevoerd. Daar waar dit beleidsvoorstel al gevolgen heeft voor het begrotingsjaar 2025, is dit meegenomen in de conceptbegroting 2025.

2. Onze brandweerorganisatie en onze opgave

De organisatie voor brandweer en crisisbeheersing is gereorganiseerd. Hierdoor zijn er wijzigingen ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode. Deze worden hier nader toegelicht.

2.1 Onze organisatie

Onze organisatie voor brandweer en crisisbeheersing begeeft zich in woelige tijden. Ervaringen uit het recente verleden - onder andere de inzet bij de coronacrisis en de opvang van asielzoekers en vluchtelingen uit de Oekraïne - laten zien dat er langdurig een beroep gedaan kan worden op de veiligheidsregio's. Daarbij is vaker gevraagd om bijstand, denk aan de overstromingen in Zuid-Limburg en grote natuurbranden in De Peel en op de Meinweg. De noodzaak om een toekomstbestendige organisatie te zijn, wordt hiermee extra onderschreven.

In 2023 is de organisatie voor brandweer en crisisbeheersing gewijzigd en is er een nieuw organisatieplan opgesteld. De komende jaren groeien wij naar een toekomstbestendige en wendbare organisatie. Hierbij is aandacht voor de aansluiting op andere onderdelen van de VGGM-organisatie waar de domeinen brandweer en crisisbeheersing onderdeel van uitmaken. Door uitvoering te geven aan het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren wordt de verbeterslag gerealiseerd waarvoor het bestuur opdracht heeft gegeven.

2.2 Onze opgave

Brandweer en Crisisbeheersing Gelderland-Midden staan voor een kwalitatief hoogwaardige brandweerzorg en crisisbeheersing waar burgers en organisaties vertrouwen in kunnen hebben en die zij waarderen.

De opgave van Brandweer Gelderland-Midden is een toekomstbestendige, slagvaardige organisatie met een sterke risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Brandweerzorg is voorbereid op incidenten door met bekwame mensen en materieel 24/7 klaar te staan om hulp te kunnen verlenen

Brandweer Gelderland-Midden blijft daarbij aangesloten op bovenregionale en landelijke ontwikkelingen. In het verlengde van onze beleidsdoelstellingen levert VGGM hier een actieve bijdrage aan. De thema's natuurbrandbeheersing en veilige energietransitie (VET) zijn hiervan mooie voorbeelden.

3. Onze belangrijkste kaders

Onze wettelijke kaders en bestuurlijke richting zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Dit zijn belangrijke uitgangspunten bij de totstandkoming van ons beleid.

Wet- en regelgeving

Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) is de basis voor de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de Veiligheidsregio. Artikel 10 van de Wvr beschrijft de taken en bevoegdheden die aan het bestuur van de Veiligheidsregio zijn overgedragen. Dit zijn o.a. het instellen van een brandweer, GHOR en een meldkamer en het organiseren van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en het informatiemanagement. Maar ook het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises en het adviseren aan bijvoorbeeld burgemeesters over risico's en over het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises.

Beleidsplan

In artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's staan bepalingen voor een beleidsplan. Het volledige artikel is in bijlage 2 opgenomen. Kortgezegd schrijft de wet voor dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast stelt, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio. Daarbij stelt de wet eisen aan hetgeen een beleidsplan minimaal moet omvatten en zijn voorschriften opgenomen ten behoeve van bestuurlijke vaststelling en afstemming met samenwerkingspartners.

Dekkingsplan als onderdeel beleidsplan

Ook het Dekkingsplan maakt deel uit van het beleidsplan. Het wettelijk kader voor de taken van de brandweer en het dekkingsplan ligt vast in de Wet veiligheidsregio's. Het dekkingsplan beschrijft de organisatie, opkomsttijden en materieel. Door middel van het dekkingsplan wordt bepaald waar in onze regio de brandweerkazernes zijn gevestigd, maar ook hoe ons materiaal is verdeeld en wat de opkomsttijden van de brandweer zijn. Het dekkingsplan wordt separaat aangeboden, in een separaat bestuurlijk besluitvormingstraject.

Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Hiermee wijzigt de wettelijke grondslag voor onze adviestaken.

4. Ontwikkelingen

Kijkend naar de toekomst zien we dat de snelheid van nieuwe ontwikkelingen, de samenhang tussen deze ontwikkelingen, de impact en de omvang van een andere orde zijn geworden. Daarbij zien we ook dat er meer behoefte is aan ondersteuning en hulp bij situaties die het lokale niveau ontstijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanpak van de coronacrisis en de wijze waarop we omgaan met de stroom aan vluchtelingen. Afstemming, coördinatie, verbinding zoeken en informatie delen en vooral ook duiden, zijn hierbij essentieel. Een crisisorganisatie die flexibel is en zich snel kan aanpassen, is noodzakelijk om ook de uitdagingen in de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

We staan nu voor een nieuwe fase. Allerlei ontwikkelingen vragen om het vergroten van onze impact, om partners en inwoners meer te betrekken bij veiligheid, aangezien het ons allemaal raakt. Vanuit vertrouwen, verbinding en vakmanschap gaan we samenwerken.

Om ontwikkelingen op de voet te kunnen blijven volgen en om hier als organisatie tijdig op te kunnen anticiperen, wordt dit proces voor VGGM intensiever door bijvoorbeeld frequentere aanpassing of bijstelling van beleid en passende maatregelen. Dit vergt een extra inspanning op ambtelijk en bestuurlijk vlak die wij op basis van onze samenwerking, bestuurlijke nabijheid en aangebrachte focus met vertrouwen tegemoetzien.

In de komende periode monitoren we de ontwikkelingen die volgen uit de wetsevaluatie en vervullen we een actieve rol in het proces ‘Herziening Wet Veiligheidsregio’. Daarnaast gaan we verkennen en onderzoeken op welke wijze landelijke ontwikkelingen en maatschappelijke trends van invloed zijn op ons beleid en welke keuzes VGGM hierin kan of misschien zelfs moet maken. Een aantal ontwikkelingen en publicaties zijn voor VGGM belangrijk en zijn daarom expliciet in dit document opgenomen.

Belangrijke ontwikkelingen:

- Krapte arbeidsmarkt in relatie tot goed werkgeverschap
- Programma/plan nieuwe regering
- Financiële ontwikkelingen gemeenten (ravijnjaar 2026)
- Introductie nieuwe gemeenschappelijke regeling
- Ontwikkeling multidisciplinaire samenwerking in het meldkamerdomein (C2000/NOOVA)
- Wonen met zorg
- Risicorelevante milieu inrichtingen
- Modernisering Staats(nood)recht
- Verkenning naar versterken maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht bij crises

<u>Belangrijke publicaties:</u>

- Nationale Veiligheidsstrategie
- Nationale klimaatadaptatiestrategie (zie bijlage 2)
- Strategische agenda Veiligheidsberaad
- Contourennota en two pagers RCDV/ministerie J&V in het kader van herziening Wvr
- Toekomstverkenning brandweer
- Landelijke agenda brandweerzorg

5. Speerpunten en belangrijke thema’s

Naast uitvoering van onze reguliere (wettelijke) taken richten wij ons de komende periode op onderstaande speerpunten en thema’s.

Speerpunten:
- Vrijwilligheid en paraatheid
- Risicogerichtheid
- Toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing VGGM
- Stevige netwerkpositie

Thema’s:
- Natuurbrandbeheersing
- Veilige Energietransitie

5.1 Speerpunten

Speerpunt vrijwilligheid en paraatheid
Dit speerpunt blijft belangrijk omdat onze operationele brandweerorganisatie grotendeels uit vrijwilligers bestaat. Continue inspanning is noodzakelijk om vrijwilligers te ‘vinden en binden’, te meer omdat onze samenleving steeds individualistischer wordt.
Onze organisatie is 24/7 paraat en doet daarom 24/7 een groot beroep op de beschikbaarheid van medewerkers. Om onze paraatheid en inzetbaarheid te kunnen blijven garanderen, ook langdurig en ook bij nieuwe typen crisis, zijn extra inspanningen nodig om onze organisatie hierin te versterken.

Speerpunt risicogerichtheid
In de herziening van de Wet veiligheidsregio's - naar aanleiding van de wetsevaluatie – is informatievoorziening een belangrijke primaire randvoorwaarde ten behoeve van bovenregionale en landelijke samenwerking, zoals een landelijk risicoprofiel en landelijk dekkingsplan brandweer.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet biedt VGGM de kans om nog sterker in haar netwerk en samenwerking met andere partners invulling te geven aan een veilige en gezonde leefomgeving. We staan aan het begin van deze transitie en daarom blijft risicogerichtheid een belangrijk speerpunt.
Voor risicogerichter werken, of anders gezegd: datagedreven en informatiegestuurd werken, is het een must om onze informatiehuishouding op orde te hebben zodat we risico’s signaleren, op waarde kunnen schatten, de impact voor VGGM kunnen duiden en we hier als organisatie op kunnen anticiperen.
Een voorbeeld hiervan is dat we onze toezichtstaak kunnen prioriteren op basis van risico’s en we onze adviezen op bouwaanvragen niet enkel baseren op wet- en regelgeving maar aanvullen met maatregelen die óók het veiligheidsniveau kunnen verbeteren.

Speerpunt toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing VGGM
Het implementeren en bouwen aan de nieuwe organisatie voor brandweer en crisisbeheersing vanuit onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding behoeft de komende jaren aandacht om daadwerkelijk toekomstbestendiger te worden.
De grote lijnen zijn helder en de nieuwe organisatiestructuur is bekend. In de komende periode is aandacht voor mens en cultuur belangrijk zodat vertrouwen kan groeien, onze verbinding kan worden versterkt en we vanuit vakmanschap werken zodat wij flexibeler en wendbaarder worden. Thema’s als

duurzame inzetbaarheid, sociale veiligheid, schoon werken en vitaliteit horen bij dit speerpunt. Evenals het verbeteren en versterken van onze samenwerking binnen VGGM door het programma Samen.Beter.Bedrijfsvoeren uit te voeren.

Speerpunt stevige netwerkpositie

- Zichtbaarheid VGGM: sterk lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk en internationaal
- VGGM voor veilige én gezonde leefomgeving
- Expertisecentrum RB + visie RB
- VET, shared office als vliegwiel voor nieuwe manier van werken in coalities en allianties

5.2 Belangrijke thema's

Natuurbrandbeheersing

Het risico op natuurbrand in onze regio is groot; de kans op een onbeheersbare natuurbrand aannemelijk. We vergaren hierover kennis door natuurbranden te onderzoeken. Om ervoor te zorgen dat de maatregelen die we treffen dit risico reduceren, is voorgesteld om onze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te versnellen. We werken hierin bovenregionaal samen met omliggende veiligheidsregio's en zijn kartrekker op landelijk niveau om dit risico blijvend bij andere partijen onder de aandacht te brengen. Hierbij zetten we in op actieve participatie en samenwerking.

Veilige energietransitie

De energietransitie is een onontkoombare realiteit die niet alleen de manier waarop we energie opwekken verandert, maar ook de fundamenten van veiligheid en crisisbeheersing beïnvloedt. In dit tijdperk van verandering is de veilige energietransitie (VET) niet langer slechts een technologische verschuiving; het is een integraal onderdeel geworden van elke schakel binnen de veiligheidsketen. Of het nu gaat om proactie, preventie, preparatie, repressie of nazorg, de impact van de energietransitie is voelbaar op alle niveaus.

De uitdagingen die VET met zich meebrengt, zijn niet beperkt tot specifieke geografische locaties; ze manifesteren zich op landelijk, districtelijk, regionaal en lokaal niveau. Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau worden we geconfronteerd met dilemma's die vragen om een doordachte benadering en een gecoördineerde aanpak. De snelheid waarmee de ontwikkelingen plaatsvinden, vereist dat we niet alleen alert zijn op de risico's, maar ook dat we veerkrachtig reageren op de onzekerheden die gepaard gaan met de overgang naar duurzame energie.

VGGM continueert haar bijdrage aan het Landelijk Programma Veilige Energietransitie, is daarom ook verbonden aan het District Oost 5, vervult een leidende rol in Bovenregionaal Overleg, is actief betrokken in Regionale Samenwerkingsverbanden, neemt deel in het Shared office CONNECTR en werkt nauw samen met het lectoraat van het kennisinstituut NIPV.

De ontwikkelingen op het gebied van energietransitie laten zien dat andere samenwerkingsvormen zoals nieuwe coalities en allianties of bijvoorbeeld publiek-private samenwerking nodig zijn om veiligheid onder de aandacht te brengen en om als veiligheidsregio een vanzelfsprekende partij te worden gezien. De wijze waarop wij onze expertise delen, blijkt een vliegwiel te zijn voor andere manieren van samenwerken en draagt bij aan het gedachtegoed 'Brandveiligheid is coproductie'.

6. Beleidsvoornemens

In dit hoofdstuk zijn de speerpunten verder uitgewerkt in beleidsvoornemens en wordt toegelicht wat onze brandweerorganisatie de komende beleidsperiode wil realiseren.

1. Toekomstbestendigere brandweerorganisatie

De inrichting van de nieuwe organisatie en bijbehorende structuur staat. Ons fijnmazig netwerk van parate posten is belangrijk en daarom in de nieuwe structuur behouden. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn helder. Om toekomstbestendiger te worden, is meer nodig en daarom wordt in de gehele organisatie steviger ingezet op het thema ‘mens en cultuur’. Dat doen we door onze kernwaarden vertrouwen, vakmanschap en verbinding te vertalen naar omgangsvormen in de praktijk. We werken samen, met aandacht voor elkaar en met oog voor verschillen. Ook gaat meer aandacht naar duurzame inzetbaarheid. We vinden het van groot belang dat brandweermensen gezond blijven werken. Daarom werken we aan een sociaal veiliger klimaat, vergroten we ons vitaliteitsaanbod door aan te sluiten op het VGGM-brede programma, gaan we gerichter aan de slag met het tweede loopbaanbeleid voor onze repressieve beroepskrachten en breiden we ons ‘schoon werken-beleid’ uit met het monitoren van de impact van het bestrijden van incidenten op de gezondheid van brandweermensen.

Met een strategische personeelsplanning zorgen we voor vakbekwame medewerkers – ‘voor juiste mens op de juiste plek’ - en spelen we in op de veranderende arbeidsmarkt. Duurzame inzetbaarheid, mobiliteit en positie in de arbeidsmarkt vormen hierin de aandachtspunten.

2. Hogere prioriteit voor vrijwilligheid

Vrijwilligheid is een blijvend ankerpunt in onze brandweerorganisatie. De mentale en fysieke belasting van brandweerwerk neemt toe. Onder andere door hogere kwaliteitseisen. Meer opleidings- en oefenbelasting en een veranderende rol van de ploegbevelvoerder/ploegcommandant vragen aandacht om vrijwilligers duurzaam inzetbaar te houden. Wij streven naar het vinden en binden van vrijwilligers, naar het vakbekwaam houden van vrijwilligers en naar gerichte aandacht voor het reilen en zeilen op onze posten.

3. Paraatheid beter monitoren

24/7 paraat om hulp te verlenen als er nood aan de man is, blijft een belangrijke maatschappelijke taak van de brandweer. Het dekkingsplan geeft handvaten om toe te werken naar een adequate en evenredige inzet van de brandweer in de hele regio. We werken aan het op peil houden van onze paraatheid met onze vrijwillige en beroepsmedewerkers. Daarom is het belangrijk dat we beter zicht hebben op onze paraatheid en inzicht in onze prestaties. We willen beter worden in het toepasbaar maken van data. Verder dragen we bij aan de landelijke verdeling van specialismen en landelijke slagkracht.

4. Betere informatievoorziening voor risicogerichter werken

We gaan de komende jaren meer informatiegestuurd werken en samenwerken. Hiervoor is een verbetering van onze digitale voorzieningen nodig en een aanpassing van onze manier van werken hierop aanpassen. We willen ontwikkelingen beter kunnen signaleren, sneller de impact hiervan kunnen duiden zodat we adequater hierop kunnen sturen en bijsturen. Dit doen we samen met onze gemeenten, samenwerkingspartners, alsook in coalities en allianties.

5. Steviger in netwerk

Wij willen de samenwerking in ons netwerk intensiveren en uitbouwen. Het gaat hierbij om onze samenwerking met omliggende veiligheidsregio's, onze brancheorganisatie Brandweer Nederland, gemeenten, Omgevingsdiensten, provincie Gelderland, bovenregionale samenwerkingsvormen en landelijk georganiseerde partijen. Als we sterk in ons netwerk willen zitten dan betekent dat, dat we van toegevoegde waarde en nabij moeten zijn. Dit doen wij bijvoorbeeld door te bouwen aan een expertisecentrum voor risicobeheersing. Door te participeren in verschillende coalities en allianties kunnen we beter aansluiten en bijdragen aan maatschappelijke ontwikkelingen.

6. Meldkamer

De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

Landelijke meldkamersamenwerking Apeldoorn

De meldkamer activiteiten worden gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn.

De brandweerfunctie binnen de meldkamer in Apeldoorn wordt uitgevoerd door Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland. Samenwerkingsafspraken tussen de 5 veiligheidsregio's zijn gemaakt om te zorgen dat de brandweerfunctie voor het hele gebied uniform wordt uitgevoerd. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland verrekent de kosten voor de meldkamerfunctie brandweer met de andere veiligheidsregio's op basis van inwoneraantal.

Communicatiesysteem

Landelijk beheert de politie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid het systeem C2000 voor de communicatie binnen de veiligheidsketen. VGGM is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf en het onderhoud van de portofoons, mobilofoons en alarmontvangers in gebruik binnen de brandweer.

Er komt een nieuw communicatiesysteem met als werktitel NOOVA (Nationale Openbare Orde en Veiligheidsarchitectuur). Naast spraak zijn dan ook data opties mogelijk, zoals beeld en sensoren. Het Ministerie werkt aan een programmaplan dat momenteel voorligt bij het Programma Overleg Informatievoorziening (POI).

Wettelijke grondslag beleidsplan veiligheidsregio

Wet veiligheidsregio's
Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2019. Zie het.
Geraadpleegd op 02-02-2024.
Geldend van 01-01-2024 t/m heden

Artikel 14

1. Het bestuur van de veiligheidsregio stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio.

2. Het beleidsplan omvat in ieder geval:

a. Een beschrijving van de beoogde operationele prestaties van de diensten en organisaties van de veiligheidsregio, en van de politie, alsmede van de gemeenten in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

b. Een uitwerking, met inachtneming van de omstandigheden in de betrokken veiligheidsregio, van door Onze Minister vastgestelde landelijke doelstellingen als bedoeld in artikel 37.

c. Een informatieparagraaf waarin een beschrijving wordt gegeven van de informatievoorziening binnen en tussen de onder a bedoelde diensten en organisaties.

d. Een oefenbeleidsplan.

e. Een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie, bedoeld in artikel 10, onder b, waaronder de adviesfunctie met betrekking tot omgevingsplannen, en van de wijze waarop de gemeenten het bestuur van de veiligheidsregio in de gelegenheid stellen zijn adviesfunctie uit te oefenen met betrekking tot omgevingsplannen.

f. De voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen.

2a. Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester van een gemeente in het gebied van de veiligheidsregio met de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan.

3. Het bestuur stemt het beleidsplan af met de beleidsplannen van de aangrenzende veiligheidsregio's en van de betrokken waterschappen, en met het beleidsplan, bedoeld in artikel 39 van de Politiewet 2012, van de betrokken regionale eenheid van de politie.

Bijlage 1 - Toelichting nationale klimaatadaptatiestrategie

- Dit is een strategie uit 2016 maar wordt in 2026 vernieuwd. Hier en daar hebben we vanuit RB wel wat aansluiting bij de uitvoeringsprogramma's maar in mijn beleving zullen we hier meer mee moeten.
- In het plaatje hieronder zie je de 4 scenario's tgv de klimaatverandering en de effecten op de veiligheid (oranje) en de gezondheid (blauw).

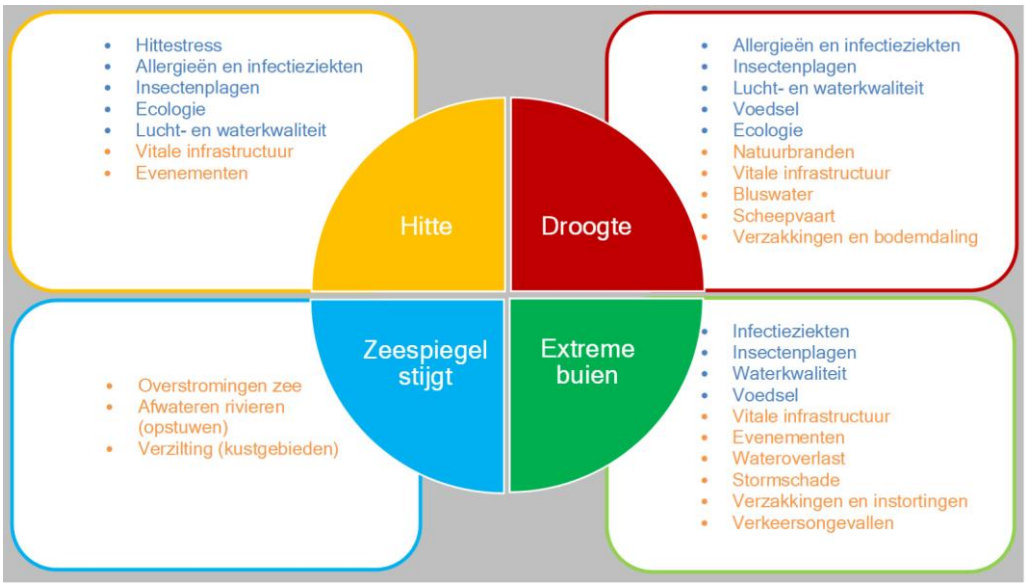

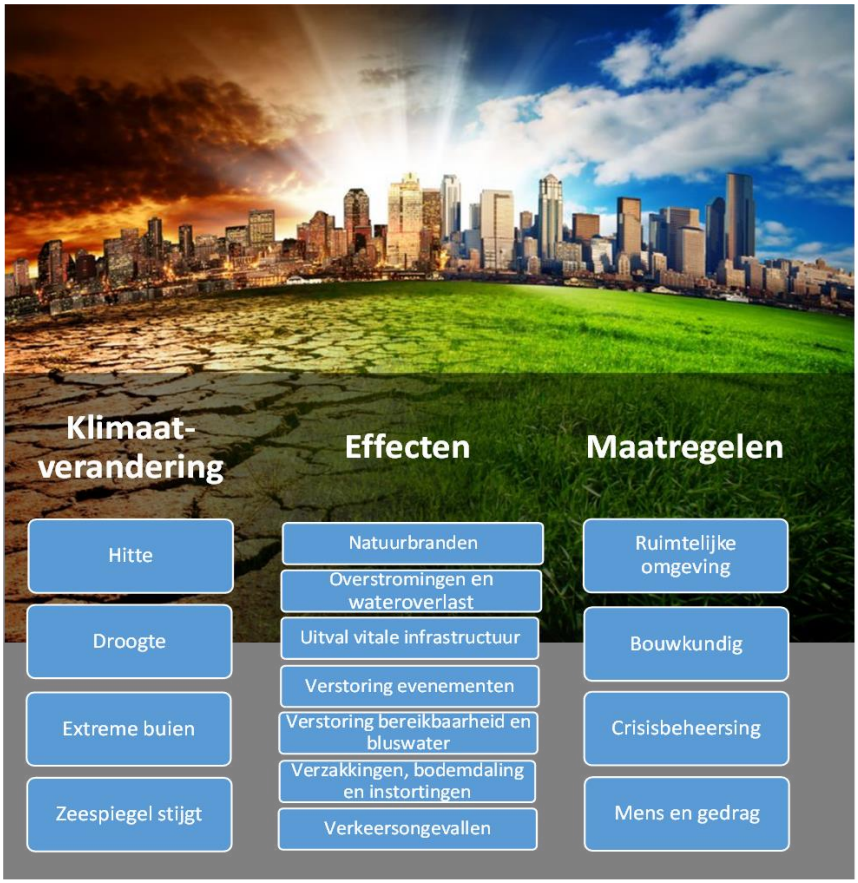

Brandweer Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Brandweer Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E brandweer@vggm.nl
I www.brandweergm.nl

BRANDWEER
Gelderland-Midden

concept Dekkingsplan 2024

Integrale brandweerzorg op basis van de landelijke handreiking

december 2023

Voorwoord 3

Management samenvatting 4

1. Inleiding 6
   1.1 Historie en aanleiding 6
   1.2 Definities 7
   1.3 Uitgangspunten 8
   1.4 Proces en betrokkenen 9

2. Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1) 10
   2.1 Interne ontwikkelingen 10
   2.2 Externe ontwikkelingen 12

3. Beschrijving dekking (processtap 2) 15
   3.1 Snelheid (Prognose opkomsttijd) 15
   3.2 Capaciteit: slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten 17
   3.3 Paraatheid 20
   3.4 Werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie 21

4. Beoordeling dekking (processtap 3) 22
   4.1 Beoordeling snelheid 22
   4.2 Beoordeling capaciteit 27
   4.3 Beoordeling paraatheid 29
   4.4 Beoordeling aandachtsobjecten 30
   4.5 Beoordeling werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie 31
   4.6 Totaalbeoordeling Gelderland-Midden 31

5. Overige specialismen (Ondersteuningseenheden) 32
   5.1 Natuurbranden 32
   5.2 Redvoertuigen 33
   5.3 Hulpverleningsvoertuigen (grootschalige hulpverlening) 34
   5.4 (Grootschalig) Watertransport 35
   5.5 First Responder brandweer 36
   5.6 Waterongevallenbestrijding 36
   5.7 Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) 37
   5.8 Grof en Extreem Geweld (Terrorismegevolgbestrijding (TGB) 39
   5.9 Rietenkapbrandbestrijding 39
   5.10 Veeredtakel 39
   5.11 Arbeidshygiëne 39
   5.12 Verzorgingsgroep 40
   5.13 Betuweroute 40

6. Conclusies en aanbevelingen 41
   6.1 Conclusies 41
   6.2 Aanbevelingen 41

Voorwoord

Beste lezer,

Met genoegen presenteer ik dit dekkingsplan, een document dat voortkomt uit nauwgezette analyses, samenwerking en richtlijnen van de nieuwe landelijke handreiking Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO). Dit document vormt de ruggengraat van onze strategie op het gebied van dekking en risicobeheer voor de brandweer in de regio Gelderland-Midden. In dit dekkingsplan zijn de wijzigingen en bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn sinds de vaststelling van het vorige dekkingsplan verwerkt, naar de toekomst toe is dit dekkingsplan beleidsarm. Het is een weerspiegeling van mijn professionele opvatting dat de repressieve brandweerzorg in onze regio op een adequaat niveau georganiseerd is. Dit plan biedt ook een leidraad voor verdere verbeteringen en ontwikkelingen in onze aanpak.

Dit dekkingsplan is niet slechts een statisch document; toekomstige ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het hier gepresenteerde dekkingsbeeld. De systematiek biedt houvast voor ons beleid waarin we continu streven naar verbetering, veerkracht en effectiviteit.

Een van de essentiële pijlers van dit dekkingsplan is het fijnmazige netwerk van brandweerposten. Dit netwerk vormt een cruciale randvoorwaarde voor een adequate dekking, vooral in situaties met grote en/of langdurige inzetten. Het biedt niet alleen de nodige slagkracht, maar zorgt ook voor een betrouwbare restdekking in ons verzorgingsgebied.

Een andere relevante pijler is dat onze organisatie 24/7 paraat staat met beroeps- en vrijwillige brandweermensen. Daarom is het ook belangrijk om aandacht te blijven besteden aan goed werkgeverschap, met name in het binden en boeien van vrijwilligers.

Ik wil mijn oprechte dank uitspreken aan allen die hebben bijgedragen aan dit plan, met name aan degenen die de landelijke handreiking hebben vertaald naar praktische toepassingen voor onze regio. De toewijding en expertise van de bestuurlijke klankbordgroep hebben een uiterst constructieve rol gespeeld. De ambtelijk/bestuurlijke samenwerking waarin vakinhoud en bestuurlijke aspecten samen worden gebracht, hebben dit document verrijkt en versterkt. Deze inspanningen leggen een solide basis voor onze toekomstige opgaven.

Met vriendelijke groet,

Anton Slofstra, directeur Brandweer

Management samenvatting

Alle relevante bestuurlijke besluiten en maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen die van invloed zijn op de brandweerdekking, worden in dit nieuwe dekkingsplan geïntegreerd.
Waar het dekkingsplan 2015 voor het beoordelen van de dekking alleen uitging van objectgerichte harde opkomsttijden, worden in het nieuwe dekkingsplan gebiedsgerichte opkomsttijden in bandbreedten gebruikt in de classificaties Goed [groen], Voldoende [blauw] en Onvoldoende [rood]. Nieuw is ook het beschrijven en beoordelen van de “Capaciteit”, de “Paraatheid” en de “Werkdruk”. Conform de landelijke handreiking zijn de opkomsttijden berekend voor een prio-1 gebouwbrand.
Dit dekkingsplan beschrijft en beoordeelt de dekking van de veiligheidsregio Gelderland-Midden conform de nieuwe uniforme landelijke systematiek. Het voldoet daarmee aan de wens van de minister, uit haar brief van 19 december 2022, om elke regio voor eind 2023 een dergelijk plan te laten opstellen.

Huidige brandweerzorg – processtap 1

Gelderland-Midden kent posten met een vrijwilligers- en een 24-uursberoepsbezetting. Voor de berekeningen zijn de gerealiseerde statustijden en theoretische opkomsttijden in de dagsituatie gebruikt. Op alle posten is ten minste één basiseenheid beschikbaar. Het risicoprofiel voor de veiligheidsregio is niet gewijzigd, net zo min als het vervoersnetwerk.

Beschrijving dekking – processtap 2

Snelheid beschrijft de theoretische tijd waarop een basiseenheid ter plaatse is. Deze opkomsttijd is input voor specialistische software die vervolgens de opkomsttijd berekend.
Capaciteit wordt bepaald door de slagkracht (de opkomsttijd is van de derde basiseenheid), en het vermogen tot grootschalige en langdurige inzetten. De vrijwillige en beroepsposten kunnen maximaal vier pelotons formeren. Er blijven voldoende basiseenheden over om de restdekking te waarborgen. Gelderland-Midden levert interregionaal een specialistisch IBGS-team en brandweerduikers.
Paraatheid is voor de vrijwillige posten georganiseerd op basis van het vrije instroom model. Bij een onderbezetting zijn technologische maatregelen getroffen om snel een buurpost te alarmeren.
Werkdruk wordt op drukkere posten verdeeld met een ploegensysteem.

Beoordeling dekking – processtap 3

Omdat gewerkt wordt met vrije instroom, zijn drie scenario’s uitgewerkt: basisscenario, realistisch scenario en tegenslag scenario. Het algemene dekkingsbeeld van de veiligheidsregio is goed. In het realistische scenario zijn er weliswaar buurten die waar de opkomsttijd onvoldoende is. In deze buurten komt een samengestelde eenheid, maar de eerste eenheid voldoet aan de norm.
Er zijn in de regio ook een aantal aandachtsobjecten, waarbij de opkomsttijd langer dan de bovengrens van categorie I (max. 10 minuten). Hiervoor is aandacht vanuit de afdeling Risicobeheersing.
Door te werken met beroepsposten en voor drukke vrijwilligersposten met een meer ploegen systeem is de werkdruk aanvaardbaar.

Specialismen

Alle posten voeren het levensreddende specialisme First Responder brandweer uit. Andere specialismen zijn over de regio verdeeld. Natuurbrandbestrijding is de belangrijkste, vanwege het toenemende risico op een onbeheersbare brand. Verder zijn er posten met red-, hulpverlenings-voertuigen, eenheden voor grootschalig watertransport of brandweervaartuigen. Een klein aantal posten verzorgt redding van vee, rietkapbrandbestrijding, bovenregionale IBGS, inzet op de Betuweroute, brandweerduikers, of de arbeidshygiëne na een inzet.

Leeswijzer

Bij het tot stand komen van het dekkingsplan zijn de processtappen vanuit de handreiking doorlopen. En is de beoordeling gedaan op basis van de beschikbare beoordelingskaders uit de handreiking, die voor gebiedsgerichte opkomsttijden en voor Grootschalig Brandweeroptreden (GBO). Allereerst wordt beschreven wat de aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuw dekkingsplan is. In het volgende hoofdstuk wordt de dekking beschreven op basis van de verplichte factoren snelheid en capaciteit. En worden daarnaast ook de factoren paraatheid en werkdruk beschreven.

Vervolgens wordt beschreven op welke wijze het verzorgingsgebied wordt ingedeeld in de drie categorieën zoals beschreven in box 18 (van het project RemBrand). Daarnaast wordt er beschreven in welke mate er onder de huidige omstandigheden kan worden voldaan aan het vastgestelde normeringskader.

De laatste hoofdstukken hebben betrekking op de wijze waarop het opgestelde dekkingsplan bestuurlijk wordt vastgesteld, hoe het wordt geïmplementeerd en uitgevoerd en welke gegevens worden geregistreerd om uiteindelijk de dekking cyclisch te kunnen monitoren. Tot slot zijn er bijlagen ter onderbouwing van de verschillende onderdelen van dit rapport.

Wat hoort er wel en niet bij (opdracht omschrijving)

Met dit dekkingsplan worden alle tussenliggende bestuurlijke besluiten en organisatorische aanpassingen die van invloed zijn op de brandweerdekking verwerkt en beschreven volgens de nieuwe landelijke handreiking. Daarmee wordt de huidige situatie helder beschreven en kan daarmee dienen als basis voor het in beeld brengen van de effecten van (voorgenomen) wijzigingen en het toetsen van deze theoretische waarden aan de resultaten in de praktijk.

Het dekkingsplan is onderdeel van het meerjarig brandweerbeleidsplan, dat weer onderdeel is van het VGGM meerjarig beleidsplan. Het ligt in de bedoeling om het geheel in 2024 bestuurlijk vast te stellen.

1. Inleiding

1.1 Historie en aanleiding

Het voorgaande dekkingsplan is vastgesteld in 2015 en tussentijdse aanpassingen zijn elk separaat aan het bestuur voorgelegd. In dit nieuwe dekkingsplan 2024 worden alle voor de dekking relevante voorgaande besluiten en maatschappelijke-, organisatorische- en technische ontwikkelingen geïntegreerd. Er wordt geen nieuw beleid voorgesteld of opgenomen. Het is daarmee een beleidsarm document.

Op grond van artikel 14 van de Wet Veiligheidsregio's dient het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio vierjaarlijks, of wanneer de situatie binnen de veiligheidsregio significant is gewijzigd, een regionaal beleidsplan vast te stellen. Lid 2.f van ditzelfde artikel schrijft voor dat een dekkingsplan deel uitmaakt van het regionale beleidsplan.

Met dit nieuwe dekkingsplan 2024 worden de objectgerichte opkomsttijden, die we voorheen gebruikten, losgelaten. Ze worden vervangen, mede op aangeven van de minister in haar brief dd 19 december 2022, door een landelijk uniforme systematiek gebaseerd op gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO).

De eerste contouren om te komen tot een andere werkwijze werden reeds zichtbaar in het inspectierapport Ter Plaatse (2012) waarin werd geconstateerd dat de genoemde opkomsttijden slechts marginaal werden behaald. Dit gegeven werd vervolgens meegenomen in het landelijke rapport 'RemBrand: Brandveiligheid is coproductie' uit 2015. De conclusie van het rapport is dat brandveiligheid uiteindelijk altijd een ketenresultaat is. Daardoor is het belangrijk om binnen alle onderdelen van de veiligheidsketen verbeteringen door te voeren, passend bij de huidige en toekomstige risico's. Binnen het onderdeel preparatie zijn de opkomsttijden van de brandweer en het hierbij behorende dekkingsplan tegen het licht gehouden. De wens vanuit het project RemBrand is om de opkomsttijden van de brandweer te koppelen aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. Hieruit volgend is in 2019 een (concept) 'Handreiking Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen', ook wel 'handreiking Gebiedsgerichte opkomsttijden', opgesteld. Hiermee wordt een dekkingsbeeld geschetst wat meer recht doet aan de praktijk.

Ons nieuwe dekkingsplan is tot stand gekomen op basis van deze nieuwe, landelijke systematiek. We maken zogezegd een nieuwe kleurenfoto van alle huidige (bestuurlijke) afspraken die invloed hebben op de repressieve brandweerdekking. Omdat dit de eerste keer is dat deze nieuwe landelijke methodiek is toegepast voor Gelderland-Midden, kan dit plan gezien worden als een nulmeting. In dit dekkingsplan wordt het niveau van de basisbrandweerzorg en het grootschalig optreden in onze regio beschreven. Bij veranderingen in de feitelijke situatie of in de afspraken en besluiten die van invloed zijn op het dekkingsbeeld, kan de nieuwe situatie het niveau steeds worden vergeleken met deze nulmeting.

1.2 Definities

Tabel 1 Definities

Definitie	Beschrijving
TS6 (basiseenheid)	Standaard TS met een bezetting van zes personen bestaande uit: 1 chauffeur, 1 bevelvoerder en vier manschappen. TS6 is de basisbrandweereenheid zoals in het Besluit Veiligheidsregio's is omschreven
TS4	Standaard tankautospuit (TS) met een bezetting van vier personen bestaande uit: 1 chauffeur, 1 bevelvoerder en minimaal twee manschappen
Samengestelde brandweereenheden	Samenstelling van twee TS-en die op de plaats van het incident worden samengesteld tot één basis brandweer eenheid. Iedere TS heeft een minimale bezetting van: een chauffeur, een bevelvoerder en twee manschappen
Opkomsttijd	De totale tijd nadat de melder de brand heeft gemeld bij de 112-alarmcentrale tot en met het moment dat er ten minste een basis brandweereenheid of een complete samengestelde eenheid ter plaatse is. Meer informatie in Hoofdstuk 3
Status(tijden)	Het geregistreerde tijdstip waarop de eenheid is uitgerukt, ter plaatse of weer inzetbaar is. De statustijden worden nu handmatig geregistreerd door de bevelvoerder via een sneltoets op de porto- of mobilofoon
Dagsituatie	Het tijdvak tussen 08:00 en 18:00 op werkdagen.
Meldkamertijd	Tijd tussen aanname van een brandweercentralist en alarmering van een basiseenheid
Uitruktijd	Tijd tussen alarmering en vertrek uit de post van een basiseenheid (opkomsttijd brandweermensen).
Rijtijd	Tijd tussen uitruk en ter plaatse bij het incident. De tijd waarin een basiseenheid onderweg is.
Onderbezetting	Er zijn onvoldoend brandweermensen opgekomen om als TS4 of basiseenheid uit te rukken.

1.3 Uitgangspunten

Het dekkingsplan is opgesteld met in achtneming van de volgende uitgangspunten:

- Het plan is opgesteld op basis van de Landelijke uniforme systematiek voor Dekkingsplannen.
- Het plan is opgesteld met in achtneming van de Wet Veiligheidsregio's, met dien verstande dat het, in afwachting van de gewijzigde wet, al uitgaat van de nieuwe methode met de daarbij horende aangepaste normen voor opkomsttijden. Het Ministerie van J&V maakt voor de pilotregio's3 een uitzondering waar het gaat om het voldoen aan de wettelijk vastgestelde normtijden.
- Het plan is opgesteld met als uitgangspunt een bezetting van zes personen per tankautospuit (basiseenheid). Ten gevolge van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA, 2020), kan vrijwilligers niet verplicht worden beschikbaar te zijn. Een 100% garantie dat na alarmering een brandweereenheid kan uitrukken is voor onze 38 vrijwillige posten dus niet te geven. In praktische zin wordt door het toepassen van 300% personeelsbezetting van de post, het risico van niet kunnen uitrukken zo klein mogelijk gehouden. Als alternatief bij onvoldoende opkomst van personeel is het uitrukken als samengestelde eenheid: TS4. Daarbij wordt aanvullend een eenheid uit een buurpost gealarmeerd, zodat er minimaal 6 brandweercollega's ter plaatse komen. In de TS4-situatie wordt de tijd aangehouden waarmee het tweede voertuig ter plaatse komt.
- Voor de berekeningen van de opkomsttijden is uitgegaan van een gebouwbrand.
- Operationele grenzen zijn in het gehele verzorgingsgebied, toegepast. Dit betekent dat bij elk incident die eenheid wordt gealarmeerd die de snelste brandweerzorg aan de burger kan leveren. Dit kan dus ook een eenheid uit een andere regio zijn en omgekeerd.
- Het dekkingsplan is gekoppeld aan het brandrisicoprofiel.
- Uitruktijden worden bepaald d.m.v. het (automatisch) statussen van de voertuigen. Deze tijden vormen de basis voor de rapportages over de opkomsttijden.
- De daadwerkelijk behaalde opkomsttijden worden getoetst aan de theoretische normtijden van het dekkingsplan en gerapporteerd aan het MT-brandweer. Significante wijzigingen worden gerapporteerd aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Werkelijk behaalde opkomsttijden vormen de basis voor het periodiek herzien van het dekkingsplan, indien dat noodzakelijk is.
- De operationele leiding is geregeld volgens het operationeel plan.

Landelijke methodiek en bestaande lijn voor specialismen

Dit dekkingsplan is gebaseerd op de herziene handreiking landelijke uniforme systematiek versie 3.0. Deze handreiking richt zich op alle repressieve taken van de brandweer en het normenkader richt zich op de kerntaak brand met als maatgevend scenario het incidenttype gebouwbrand en beschrijft een generieke methode voor het bepalen van de opkomsttijden van basisbrandweereenheden. Aangezien er op dit moment alleen een normering bestaat voor een tankautospuit (TS6) wordt die gebruikt. De systematiek is zowel uitgewerkt voor de factoren snelheid en capaciteit als voor paraatheid en werkdruk. Transparantie is een belangrijk uitgangspunt bij deze methodiek. De overwegingen, onderbouwingen en keuzes worden gedocumenteerd, zodat zij voor het bestuur, gemeenten, medezeggenschapsorganen en medewerkers te volgen is. De landelijk uniforme toepassing van deze handreiking leidt tot dekkingsplannen, die zich onderling goed laten vergelijken.
Gebiedsgerichte opkomsttijd (GGO) gaat over de snelheid waarmee de brandweer bij een incident ter plaatse kan zijn. Voor de repressieve dekking is het niet realistisch als de nadruk alleen op de factor snelheid ligt en alle andere factoren buiten beschouwing blijven.

Voor een zorgvuldig en genuanceerd inzicht in de repressieve dekking moet de brandweer - naast de factor snelheid - ook aandacht besteden aan de factoren capaciteit, paraatheid en werkdruk. Deze factoren zijn opgenomen in de handreiking. De factoren snelheid en capaciteit zijn uitgewerkt volgens de methodiek die in de handreiking is beschreven en ondanks het feit dat er geen voorgeschreven methode bestaat, worden de factoren paraatheid en werkdruk wel beschreven. Het is aan de regio zelf deze laatste twee factoren te wegen en te duiden.

Visie uitruk op maat 2015

In 2015 is binnen het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie (DRO) de visie “Uitruk op maat” opgesteld. Hierbij geldt een tankautospuit, geschikt voor minimaal 6 personen, als basiseenheid. De daadwerkelijke bezetting bij een uitruk wordt echter afgestemd op de klus. Afhankelijk van de melding is het binnen de visie “uitruk op maat” een uitruk mogelijk met minder dan 6 personen, de zogeheten TS4. In dit dekkingsplan wordt bij 2 scenario’s voor de vrijwillig bezette bluseenheden/posten gerekend met de opkomsttijd voor een samengestelde eenheid van 2 x TS4. Hiermee wordt recht gedaan aan het vrije opkomst profiel, waarbij er geen 100% garantie gegeven kan worden dat de vrijwillige bezetting op elk moment compleet is. De opkomsttijd van de 2^{e} TS6/TS4 ter plaatste telt dan als opkomsttijd van de samengestelde eenheid.

1.4 Proces en betrokkenen

Het opstellen van het dekkingsplan is een theoretische exercitie. Het projectteam heeft op basis van in- en externe databestanden, de tussenliggende bestuurlijke besluiten en interne organisatiewijzigingen en input van de postcommandanten, de voorgeschreven landelijke systematiek gevolgd om te komen tot het voorliggende dekkingsplan. Intern is afgestemd met de deskundigen uit de diverse afdelingen en met de OR. Vanuit het AB heeft een klankbordgroep vanuit het bestuurlijk perspectief de totstandkoming van het dekkingsplan en de procesgang tot vaststelling begeleid.

2. Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1)

De bestaande situatie is het vertrekpunt. De verschillende interne en externe ontwikkelingen kunnen hierbij maatgevend zijn. Op sommige van deze ontwikkelingen heeft de veiligheidsregio geen invloed, maar moet wel worden omgegaan met de consequenties. In dit hoofdstuk worden alle relevante ontwikkelingen beschreven. Daarbij vormen de huidige organisatie en vigerende bestuurlijke besluiten de basis om met de nieuwe landelijke methodiek de regionale repressieve brandweerdekking in beeld te brengen en daarmee als referentiepunt voor toekomstige aanpassingen vast te leggen (nulmeting).

2.1 Interne ontwikkelingen

Het dekkingsplanproces start met de bijstelling van de huidige dekking. Dat wil zeggen dat hetgeen er ligt als uitgangspunt en referentiekader wordt genomen. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt of er intern ontstane of voorgenomen wijzigingen van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate.

Repressieve inrichting

Gelderland-Midden kent nu 41 brandweerposten bestaande uit 3 beroepsposten met 24-uursbezetting en 38 posten met vrijwillige bezetting. Conform bestuurlijke afspraak wordt de post Ede-Stadspoort op uiterlijk 1 januari 2027 gesloten. In dit dekkingsplan wordt uitgegaan van de dagsituatie, dan staat deze post buiten dienst en is in de berekeningen daarom ook niet meer meegenomen.
Op de posten met vrijwillige bezetting wordt gewerkt volgens het vrije opkomstprofiel. Dit betekent dat er nooit 100% gegarandeerd kan worden dat een post daadwerkelijk operationeel is en bij een melding altijd een tankautospuit kan uitrukken. Alleen hierom al is het van belang dat posten relatief dicht bij elkaar liggen, zodat ze indien er onverhoopt onderbezetting is bij alarmering, elkaar kunnen ‘vervangen’.
Op alle posten is minimaal een basis tankautospuit (TS) beschikbaar, vaak aangevuld met voertuigen voor ondersteunende of specialistische taken.

Gewijzigde repressieve inrichting
Ten opzichte van het dekkingsplan 2015 zijn voor de repressieve inrichting de volgende zaken significant gewijzigd:

- Veranderingen en verschuivingen in materieel
    - Natuurbrand voertuigen: tot 2030 worden alle bestaande terreinvaardige niet combi voertuigen vervangen worden door combivoertuigen (8 stuks) en zijn de huidige basistankautospuiten van de gemeente Renkum (Doorwerth, Renkum-Heelsum, Oosterbeek en Wolfheze) ook vervangen door combivoertuigen. Ons totale regionale combivoertuigen bestand is hiermee dan gegroeid van 16 naar 26 stuks zodat we naast het afdekken van ons regionale risico ook beter in staat zijn interregionaal bijstand te leveren met behoud van voldoende eigen slagkracht tijdens perioden met verhoogd natuurbrandrisico.
    - Hulpverleningsvoertuigen: Op 1 december 2021 heeft het AB besloten op basis van de visie op specialistische hulpverlening het aantal hulpverleningsvoertuigen terug te brengen van 7 naar 3. Ook de opkomsttijd van deze specialistische voertuigen is gewijzigd van 15 naar 20-30 minuten. Daarnaast beschikt elke basiseenheid (TS) over hulpverleningsmaterialen met een opkomsttijd van maximaal 15 minuten.
    - Redvoertuigen (RV): conform de uitgangspunten RV binnen het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie geven 7 RV’en een voldoende dekking. Binnen de AB besluitvorming in 2015 is afgesproken 9 RV'en te behouden.

    - Oppervlaktewater reddingsteams/brandweervaartuigen: Op 7 vrijwillige posten is een specialistisch OR team met brandweervaartuig gestationeerd, in Arnhem tevens het (beroeps) duikteam.
- In het kader van de Wet Nieuwe Rechtspositie Ambtenaren (WNRA):
    - Invoering beroepsdienst in Ede: de organisatievorm in Ede is gewijzigd in een volledige 24-uurs bezetting met 8 personen voor de post Ede-centrum (een TS6 en een ondersteunend voertuig.
    - Afschaffen piketten Doorwerth, Barneveld en Nijkerk met verplichte opkomst die onder de nieuwe wetgeving niet meer met vrijwilligers ingevuld mogen worden. De wet staat alleen toepassing van het vrije instroomprofiel toe. Daarmee is de uitruk in deze posten niet meer 100% van alle meldingen te garanderen.
- Personele ontwikkelingen:
    - Snellere doorlooptijd. Een gemiddelde vrijwilliger is steeds korter deel van de organisatie. Dit betekent meer opleidingskosten en ook minder ervaring.
    - Beperkte beschikbaarheid. Vrijwilligers zijn beperkter beschikbaar voor brandweeractiviteiten. Het meer thuiswerken vormt hierbij een positieve invloed op de beschikbaarheid overdag en dus de opkomsttijd, maar het thuiswerken lijkt 2 jaar na de corona-periode wat af te nemen.
- Interne repressieve afspraken:
    - Vrijwilligers mogen alleen worden ingezet onder een vrij instroomprofiel. Dat wil zeggen dat zij niet verplicht kunnen worden om bij alarm naar de kazerne te komen. Om real-time de beschikbaarheid van postleden te monitoren en daarmee de uitruk zoveel mogelijk te garanderen zijn in 2019 alle posten overgestapt op het gebruik van PreCom-pagers. Deze pagers geven aan of een vrijwilliger beschikbaar (kan) zijn voor opkomst bij alarm, op basis van een rooster en/of de afstand tot de kazerne. Dit gebeurt zowel continue als direct na een alarmering. Als bij alarmering blijkt dat het eerste voertuig niet bezet kan worden, wordt na 1 minuut het dichtstbijzijnde volgende voertuig gealarmeerd. Voorheen kon pas na constatering van onvoldoende bezetting na 6 minuten worden door gealarmeerd.
    - Door het gebruik van deze systemen hebben de posten beter inzicht in de beschikbaarheid van hun postleden en kan daar indien nodig op worden geanticipeerd. Dit vergroot de operationaliteit van de posten.
- Hulpmiddelen op voertuigen:
    - Er zijn sinds 2015 een nieuwe technische systemen in gebruik genomen, die ervoor zorgen dat de rijtijd naar het incidentadres zo kort mogelijk is en ook meer informatie over dat adres beschikbaar is in de uitrukkende voertuigen. In de berekeningen van de opkomsttijden is het lastig hier op voorhand rekening mee te houden, maar in de praktijk zullen voertuigen hierdoor sneller ter plaatse kunnen zijn dan theoretisch is berekend en door de extra informatie zal ook de verkenning kunnen worden bekort.
- Meldkamer Oost Nederland (MKON):
    - Dinsdag 21 maart 2023 zijn de meldkamers in Arnhem, Hengelo en Apeldoorn succesvol gemigreerd naar de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland. Alle 112-telefoontjes worden vanaf nu behandeld door centralisten van ambulance, brandweer en politie op de meldkamer in Apeldoorn. De verwachting is dat dit geen of een licht positieve invloed zal hebben op de verwerkingstijd van de binnenkomende meldingen.

2.2 Externe ontwikkelingen

Het verzorgingsgebied van de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden is de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. In deze paragraaf staat beschreven wat de belangrijkste externe ontwikkelingen zijn.

Geografie

Veiligheidsregio Gelderland-Midden dekt samen met Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland de provincie Gelderland af. Veiligheidsregio Gelderland-Midden bestaat uit 15 gemeenten: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Gelderland-Midden grenst aan Duitsland en vier andere veiligheidsregio's: Flevoland, Utrecht, Gelderland-Zuid en Noord- en Oost-Gelderland.
Het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wordt gekenmerkt door de rivieren de IJssel, de Rijn en de Waal. De A1, A12, A15, A30, A50 lopen als grote verkeersaders dwars door onze regio. Het landschap is divers: van de polders en het randmeer het noorden, de bosrijke omgeving in het oosten, de Food-Valley in het westen en de Betuwe in het zuiden. Van grote steden tot platteland.

Er zijn sinds 2015 in Gelderland-Midden in de meeste gemeenten nieuwe woonwijken gebouwd of bestaande industrieterreinen uitgebreid. Deze uitbreidingen liggen over het algemeen verder van kazernes af. Bij stap 2 en 3 wordt de dekking bekeken in deze nieuwe buurten.

Demografie

In het werkgebied van Veiligheidsregio Gelderland-Midden wonen ruim 701.000 inwoners. Dit is een stijging van bijna 41600 inwoners ten opzichte van 2015. Relatief gezien heeft de grootste groei plaatsgevonden in de gemeente Barneveld met bijna 10%.

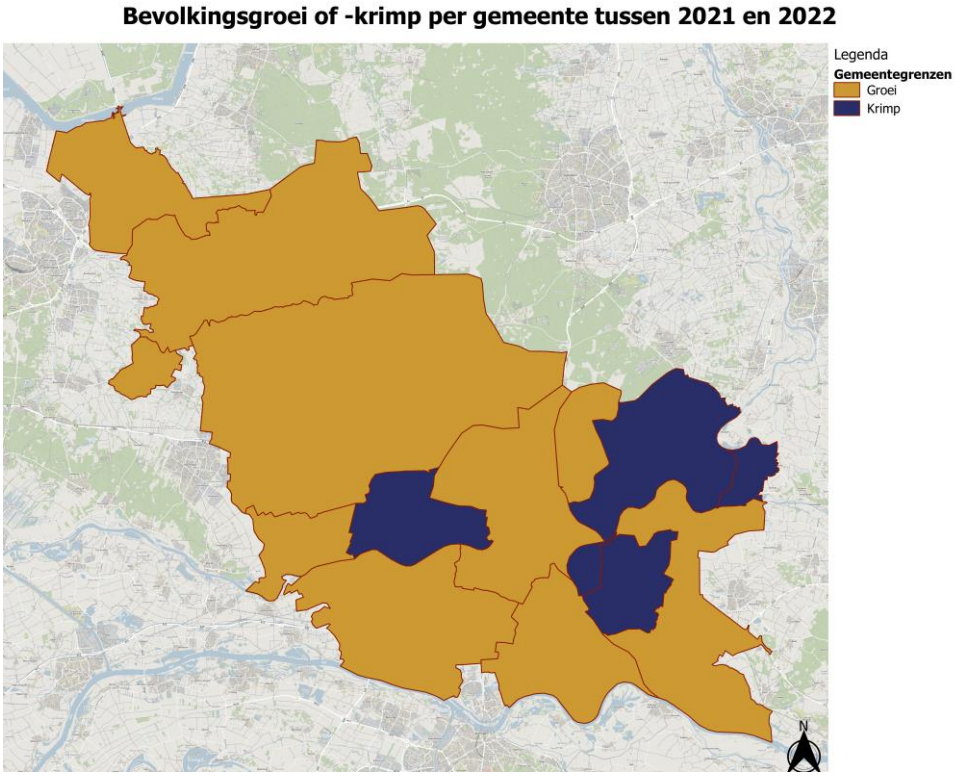

Figuur 1 Gemeenten met gegroeid of gekrompen inwoneraantal sinds 2015 (peiljaar 2021)

De risico’s in de regio

Volgens de WvR (artikel 15) wordt voorgeschreven dat het algemeen bestuur van de veiligheidsregio verplicht is om (eens per vier jaar als basis voor het beleidsplan) een regionaal risicoprofiel vast te stellen, waarin de maatgevende/relevante risico’s voor de veiligheidsregio worden beschreven. In dit rapport beperken we ons tot het maatgevende risico gebouwbrand.

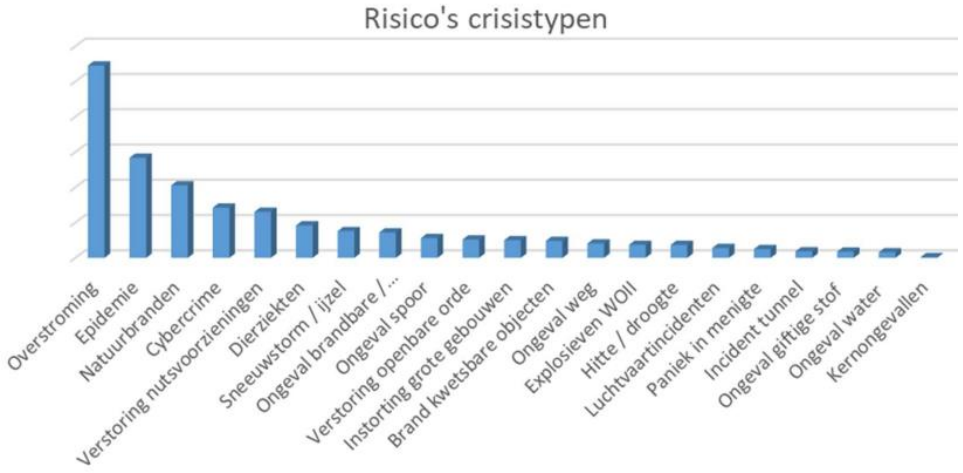

Figuur 2 Overzicht risico's (waarschijnlijkheid x impact) regionaal risicoprofiel VGGM 2020-2023

	Arnhem	Barneveld	Doesburg	Duiven	Ede	Lingewaard	Nijkerk	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Scherpenzeel	Wageningen	Westervoort	Zevenaar
1.1 Overstroming	x		x	x	x	x	x	x		x		x	x	x	x
1.2 Natuurbrand	x	x			x		x		x	x	x		x		
1.3 Extreme weersomstandigheden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1 Branden in kwetsbare objecten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2 Instorting grote gebouwen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1 Brandbare en explosieve stoffen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2 Explosieven WO II	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.3 Giftige stoffen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.4 Kernongevallen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1 Verstoring nutsvoorzieningen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.1 Luchtvaartincidenten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2 Ongeval water	x		x	x		x	x	x	x	x			x	x	x
5.3.1 Ongeval weg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.3.2 Ongeval spoor	x	x		x	x	x	x	x	x	x				x	x
5.4. Incident tunnels				x		x									x
6.1 Pandemie/epidemie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6.2 Dierziekten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.1 Paniek in menigte	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.2 Verstoring openbare orde	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7.3 Cybercrime	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Figuur 3 Spreiding crisistypen over de gemeenten regionaal risicoprofiel VGGM 2020-2023

Dit profiel is niet gewijzigd ten opzichte van het dekkingsplan 2015. Het spoorwegen- en snelwegennetwerk heeft sinds dien ook geen relevante wijzigingen ondergaan.

Relatie met het brandrisicoprofiel

Het dekkingsplan hangt samen met het brandrisicoprofiel. Het dekkingsplan is gebiedsgericht, maar zoomt ook in op kwetsbare objecten, zoals gebouwen waar niet zelfredzame personen overnachten. Denk hierbij aan verpleeghuizen. Bij die objecten waar de opkomsttijd wordt overschreden, wordt bekeken welke (extra) risico beheersende of repressieve maatregelen genomen kunnen worden. De categorie 1-objecten uit het dekkingsplan scoren ook hoog in het brandrisicoprofiel. Deze en andere objecten hebben daarom prioriteit in het programma Toezicht & Handhaving. Hier worden dan ook geen separate activiteiten voor opgestart in het kader van dit dekkingsplan. Wel worden de aandachtsobjecten naar voren gehaald in de planning. Vanuit het dekkingsplan komen er geen objecten naar voren die nog niet in beeld waren vanuit het brandrisicoprofiel.

Wet Nieuwe Rechtspositie Ambtenaren - Taakdifferentiatie

Na invoering van de WNRA kan er niet meer gewerkt wordt met gekazerneerde en geconsigneerde vrijwilligers (bouwsteen 1). De piket-regelingen voor vrijwilligers zijn inmiddels afgeschaft, waarmee alle vrijwillige posten volgens het vrije instroomprofiel werken. Aanvullend differentiëren in taken tussen beroeps en vrijwilligers (basis/specialisme) lijkt niet noodzakelijk. Landelijk wordt bouwsteen 1 verder uitgewerkt in een implementatieplan. Ook regionaal onderzoeken we al wat dit betekent voor onze organisatie en hoe het huidige niveau van brandveiligheid in Gelderland-Midden voor de burger wordt gewaarborgd en waar mogelijk verbeterd.

Energietransitie

De ontwikkelingen op het gebied van energietransitie gaan razendsnel, het speelveld is enorm en veiligheid is een aandachtspunt dat continue moet worden benadrukt.
Het veiligheids- en gezondheidsaspect is in de energietransitie onvoldoende in beeld en wordt daardoor onvoldoende belicht in keuzes en ontwikkelrichtingen. Soms komt dat simpelweg omdat deze aspecten nog niet bekend zijn.

- Veel ontwikkelingen vinden lokaal plaats met beperkte sturing vanuit Rijk.
- Nieuwe risico’s in de omgeving zonder wettelijke veiligheidsgrondslag.

De VGGM wordt als organisatie zelf ook geconfronteerd met deze ontwikkelingen, met nieuwe producten en diensten die werken op andere energiebronnen. Bijvoorbeeld bij het blussen van een zogenaamde nul-op-de-meter woningbrand met zonnepanelen of bij het verlenen van hulp bij ongevallen met alternatief aangedreven voertuigen. Deze ontwikkelingen zullen van invloed worden bij de beoordeling van het dekkingsplan. Daarom gaan we die ontwikkelingen ook goed volgen in de komende beleidsperiode en zo daar aanleiding voor is het bestuur infomeren en voorstellen ter verbetering voorleggen.

3. Beschrijving dekking (processtap 2)

In dit hoofdstuk wordt de verwachte dekking in het verzorgingsgebied beschreven. Hiermee maken we inzichtelijk waar we repressief toe in staat zijn onder de gegeven omstandigheden (uit processtap 1). Dit doen we door te kijken naar vier factoren: snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk.

3.1 Snelheid (Prognose opkomsttijd)

Snelheid beschrijft de best geschatte tijd waarmee de eerste basiseenheid (tankautospuit met zes personen) ter plaatse kan zijn. Het gebied waar een basisbrandweereenheid van een post het snelst kan zijn ten opzichte van andere basisbrandweereenheden wordt het verzorgingsgebied van die eenheid of post genoemd. Indien er met een andere bezetting wordt gewerkt, moet het samenstel van eenheden een vergelijkbare slagkracht hebben als die van een TS6 (tankautospuit bezet met zes personen).

Beschrijving hoe we zijn gekomen tot opkomsttijd

De opkomsttijd wordt berekend door de meldkamertijd, de uitruktijd en de rijtijd bij elkaar op te tellen.

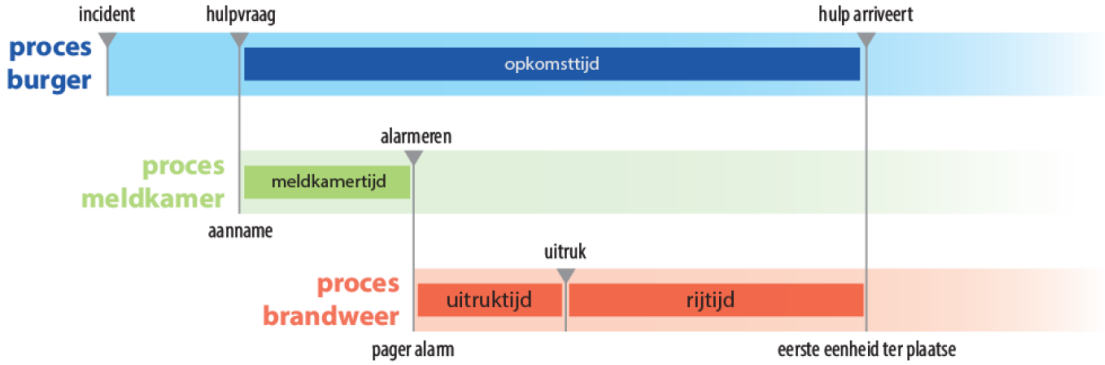

Figuur 4 Opbouw van de opkomsttijd: van aanname melding op de meldkamer totdat de eerste eenheid ter plaatse is

De meldkamertijd en uitruktijd per post zijn bepaald conform de rekenvoorschriften uit de landelijke handreiking.

De aanname van de melding is de start van het uitrukproces van de brandweereenheid. Meldingen kunnen op twee manieren op de meldkamer binnenkomen, als telefonische melding via de 112-centrale (112-melding) of als automatische melding via het Openbaar MeldSysteem (OMS). Bij een OMS-melding ziet de centralist direct waarvan de melding afkomstig is en kan de alarmering van de brandweer snel plaatsvinden. Omdat verreweg de meeste automatische brandmeldingen loze meldingen betreffen, wordt er sinds enige tijd in veel gevallen eerst door de centralist een telefonische verificatie gedaan. Hierbij heeft de centralist contact met iemand in het betreffende pand om zo vast te stellen of het een daadwerkelijke brand betreft. Deze verificatie kan tot maximaal vijf minuten duren.

Bij 112-meldingen moet de centralist de melder ‘uitvragen’ om vast te kunnen stellen waar de brand is, wat er brandt en of spoedeisend optreden van de brandweer is vereist. De meldkamertijd voor het bepalen van het dekkingsplan is berekend op 62 seconden waar 60 seconden de wens is. Daarbij zijn alle soorten Prio 1-meldingen meegenomen in de berekening (inclusief OMS-meldingen).

De tijd tussen alarmering van de medewerkers en de daadwerkelijk uitruk van de basiseenheid heet de uitruktijd. De uitruktijden (mediaan) zijn per post berekend en worden ook gebruikt bij de berekening van de kazernevolgorde tabellen. Voor dit plan is er geen onderscheid gemaakt tussen de dagsituatie en de situatie avond, nacht en weekend. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de meldkamerapplicatie GMS en via een specifieke applicatie, Veiligheidspaspoort, kan de bevelvoerder van de inzet gegevens aanvullen en controleren.

Het laatste tijdselement, de rijtijd, wordt berekend met behulp van speciale software (Care). Hiervoor is het standaard rijtijdenmodel gebruikt waarbij wordt uitgegaan van een rijsnelheid van 85% van de snelheid die op dat wegvak geldt. Het wegenbestand is op enkele punten verrijkt door het schrappen of toevoegen van calamiteitenopritten bij enkele (snel)wegen en doorsteken ten behoeve van de hulpdiensten.

Snelheid: dekkingskaart en -grafiek snelheid

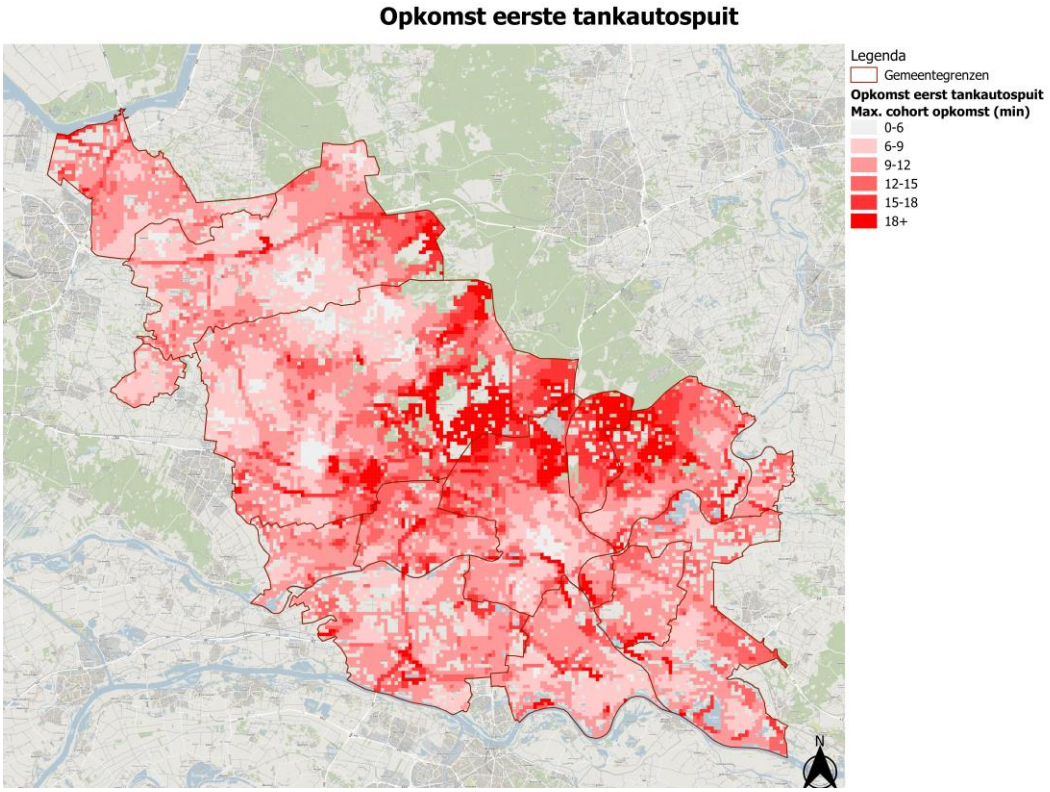

Figuur 5 Opkomsttijd van de 1e tankautospuit in minuten

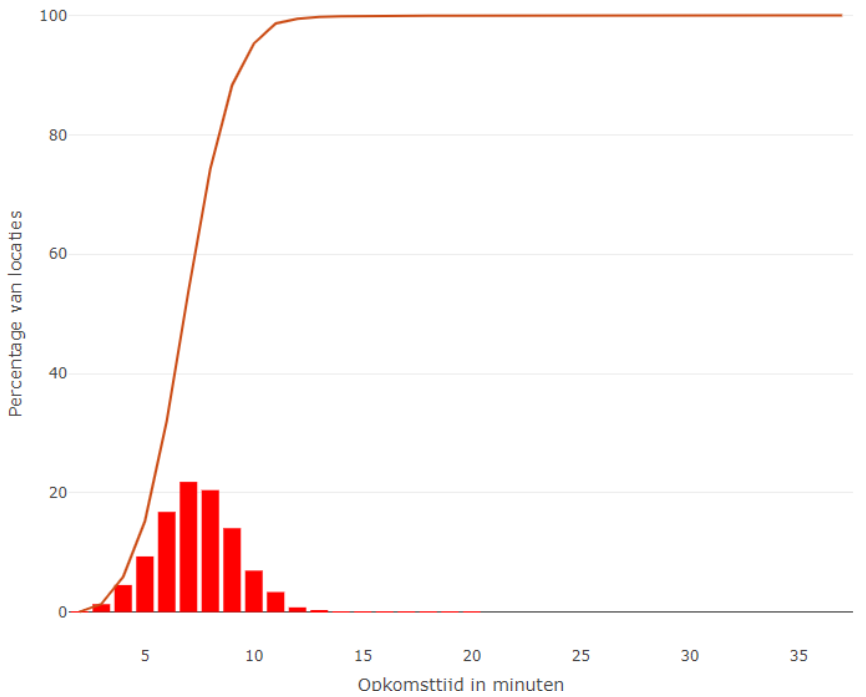

Figuur 6 Dekkingsgrafiek snelheid geeft aan welk percentage van de locaties in de regio wordt bereikt in een bepaalde opkomsttijd. Bijvoorbeeld: ca 95% van de objecten wordt binnen 10 minuten bereikt.

3.2 Capaciteit: slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten

Capaciteit bestaat uit slagkracht en grootschalige en langdurige inzetten. Slagkracht is het vermogen om bij opschaling snel meerdere eenheden tot een maximum van drie tankautospuiten (basisbrandweerzorg) ter plaatse te krijgen. Bij het grootschalig optreden gaat het om een inzet vanaf vier tankautospuiten en meerdere pelotons.

Slagkracht

Onderstaande afbeeldingen geven inzicht in wat de slagkracht in de regio is. Hierbij is uitgegaan van het paraat zijn van alle eenheden met de sterkte van een basisbrandweereenheid (6 personen).

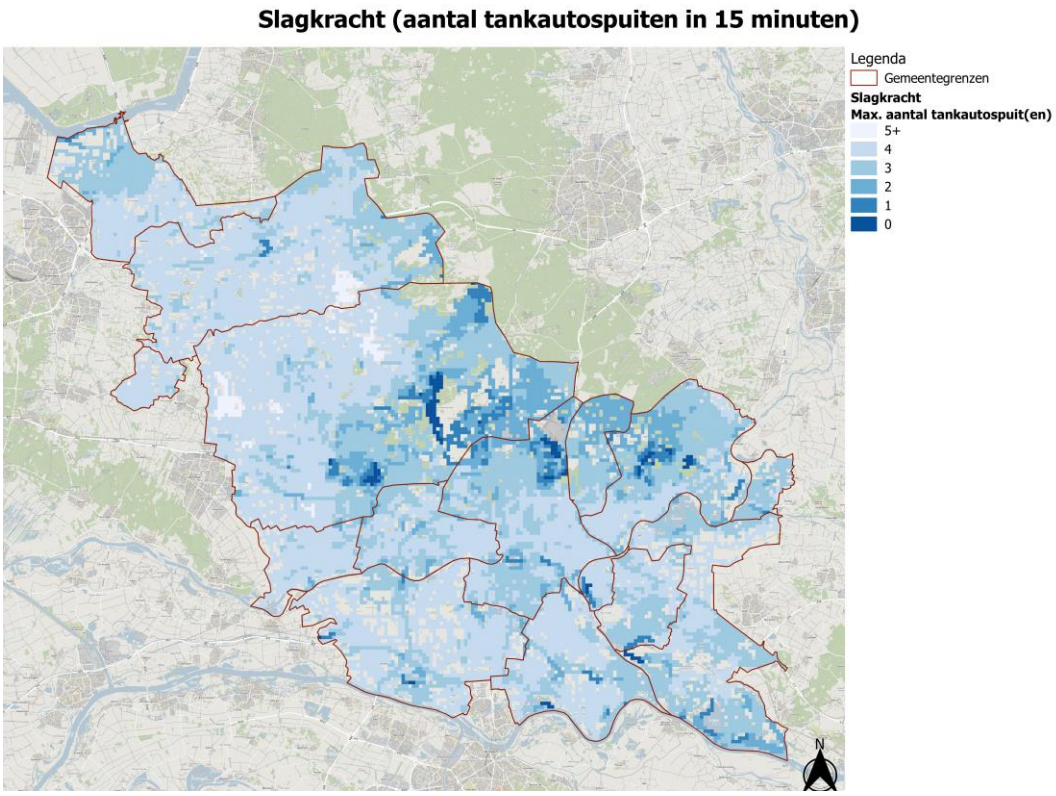

Figuur 7 Slagkracht: aantal tankautospuiten binnen 15 minuten, hoe lichter de kleur, hoe meer tankautospuiten binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn.

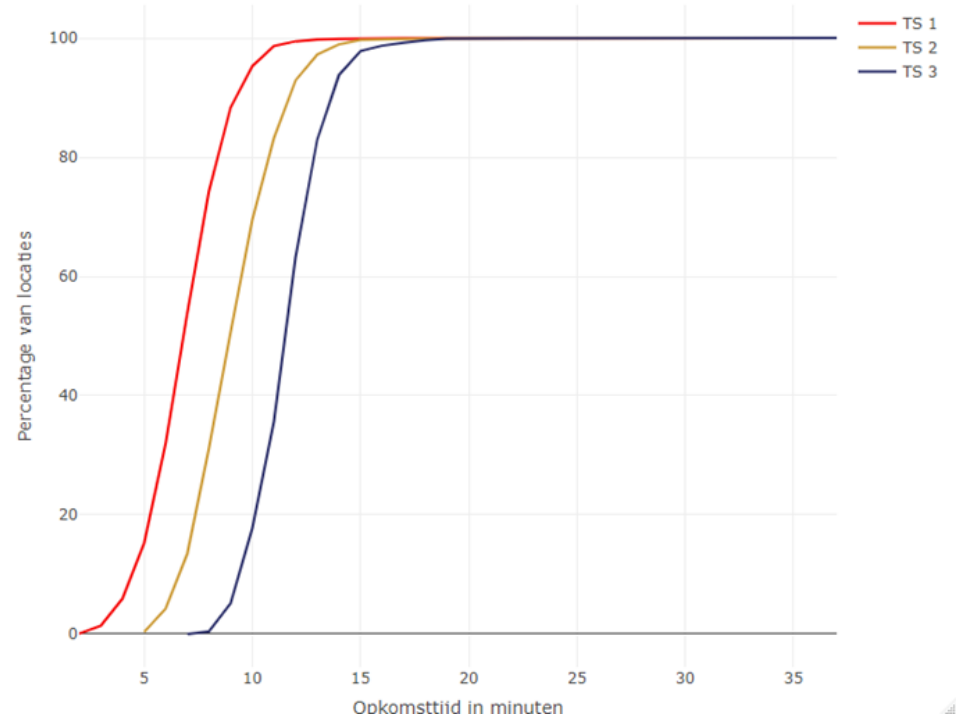

Figuur 8 S-curve slagkracht: cumulatieve verdeling van opkomsttijden voor opvolgende eenheden. Van links naar rechts het 1e, 2e en 3e voertuig. Bijv: in 95% van de gevallen zijn er binnen 15 minuten drie eenheden ter plaatse.

Grootschalig brandweeroptreden (GBO)

Grootschalig brandweeroptreden betreft het optreden waarbij vier of meer basiseenheden (tankautospuiten) worden ingezet. Er wordt gewerkt met een pelotonsstructuur, die landelijk voorgeschreven is. Voor het grootschalig brandweeroptreden kan de brandweer in Gelderland-Midden de volgende dekking leveren:

- Basispelotons (vier tankautospuiten)
    - Peloton 100 binnen 30 minuten inzetbaar op de incidentlocatie.
    - Peloton 200 binnen 45 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
    - Peloton 300 binnen 60 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
    - Peloton 400 binnen 60 minuten inzetbaar op een uitgangsstelling (UGS).
- Grootschalige Watervoorziening (watervoerende voertuigen)
    - Peloton 500 binnen 30 minuten inzetbaar.
    - Peloton 600 binnen 60 minuten inzetbaar.
- Peloton 800: Specialistische Blussing, binnen 60 minuten inzetbaar.
- Peloton 900: Logistiek, ter plaatse binnen 60 minuten.
- Peloton Natuurbrandbestrijding
    - Peloton 100 inzetbaar binnen 30 minuten op de incidentlocatie voor verdere opschaling wordt samengewerkt met buurregio VNOG.

Over de interregionale inzet van deze pelotons zijn landelijk afspraken gemaakt. Voor externe bijstand stelt Brandweer Gelderland-Midden de volgende pelotons beschikbaar:

- 2x Basispeloton.
- Peloton Grootschalige Watervoorziening.
- Peloton Specialistische Blussing.
- Peloton Logistiek.

Specialistisch optreden (SO)

Naast het grootschalig basisoptreden is binnen Brandweer Nederland het specialistisch optreden (SO) bovenregionaal georganiseerd.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

De IBGS-teams (eenheid van vier gaspakdragers, een inzetleider en een plotter/chauffeur) zijn georganiseerd vanuit een samenwerkingsverband tussen de Oost-5 regio’s (IJsselland, Gelderland-Zuid, Gelderland-Midden, VNOG en Twente) waarbij Ede een IBGS-team levert. Het eerste IBGS-team is binnen een uur inzetbaar.

Waterongevallen

Ieder waterongeval waarbij onder water geopereerd moet worden bij een diepte vanaf 1,5 meter worden duikteams ingezet. Daarbij geldt dat de eerste vijf minuten cruciaal zijn bij de overlevingskans van het verdrinkingsslachtoffer. Bij het brandweerduiken wordt over het algemeen het gouden uur gehanteerd. Binnen dit uur heeft het slachtoffer mogelijk kans op overleven bij adequate medische zorg. Veiligheidsregio Gelderland-Midden beschikt over een duikteam (Arnhem). Naast ons eigen team, maken we ook gebruik van duikteams uit andere regio's, afhankelijk van de locatie. Daarnaast zijn er zeven brandweervaartuigen gestationeerd gecombineerd met een oppervlaktereddingsteam en 2 losse oppervlaktereddingsteams op diverse posten in de regio voor oppervlaktewater redding.

3.3 Paraatheid

Op de drie beroepsposten na, is bij brandweer Gelderland-Midden de paraatheid georganiseerd op basis van het vrije instroomprofiel, oftewel hopen dat er voldoende vrijwilligers opkomen bij alarm. Om de paraatheid en dus de hulp aan de burger beter te kunnen organiseren maken we gebruik van Uitruk Op Maat. Afhankelijk van de melding is het binnen het concept van uitruk op maat mogelijk om uit te rukken met minder dan 6 man, de zogeheten TS4. Tegelijkertijd is het ook mogelijk om meer mensen te laten komen om met de beschikbare middelen van de TS een taak te verrichten.
Het is aan de directeur brandweer om de paraatheid te organiseren.

Beschikbaarheid

Beschikbaarheid is de mate waarin de brandweer voldoende (gekwalificeerd) personeel en werkend materieel beschikbaar heeft om daadwerkelijk naar een incident uit te rukken en deze te bestrijden. Bij de beroepsposten is beschikbaarheid gegarandeerd door kazernering van een volledige ploeg. Bij de vrijwillige posten worden indien nodig maatregelen genomen om de beschikbaarheid te waarborgen en binnen 1 minuut een volgende post te alarmeren bij onverhoopt onvoldoende opkomende vrijwilligers. Potentiële knelpunten in beschikbaarheid worden inzichtelijk gemaakt met beschikbaarheidssysteem (PreCom). Feit blijft natuurlijk dat we in Gelderland-Midden grotendeels te maken hebben met vrije opkomst en beschikbaarheid dus nooit 100% gegarandeerd is. Dat is inherent aan het vrije instroommodel.
Voor het gepland buiten dienst zetten van posten zijn afspraken opgesteld. Bij onderhoud aan materieel (eerste tankautospuit van een post) wordt altijd een vervangend voertuig ingezet. We hebben de gerealiseerde beschikbaarheid (vermogen daadwerkelijk uit te rukken na alarmering) van de afgelopen 5 jaar op basis van de registraties in VP in beeld (cijfermatige onderbouwing van dit dekkingsplan).

Gelijktijdigheid

Gelijktijdigheid beschrijft de gevolgen voor de dekking indien meerdere incidenten op hetzelfde moment een beroep doen op hetzelfde beschikbare brandweermaterieel en -personeel. De mate van gelijktijdigheid is op dit moment nog niet in concrete cijfers uit te drukken. Uit ervaring weten we echter dat er in Gelderland-Midden weinig sprake is van gelijktijdigheid van incidenten. De posten waar de kans hierop het grootst is (Arnhem-Noord, Arnhem-Zuid en Ede) worden bij langdurigere incidenten binnen 1 uur herbezet. Bij een alarm rukken zij dan uit met de herbezettingstankautospuit die operationeel beschikbaar is op die posten.

Continuïteitsplan

Binnen Gelderland-Midden houden we op basis van de data van de afgelopen 5 jaar geen rekening met gelijktijdigheid. We monitoren wel de ontwikkelingen. Vooralsnog maken we geen gebruik van de aanwezigheid van onze vrijwilligers in ons beschikbaarheidssysteem PreCom (GeoFence) anders dan een signaal naar de ploegcommandant dat er onderbezetting is, waarmee er geen real-time paraatheidsbeeld beschikbaar is (buiten Ede/Arnhem). Dit alles is beschreven in de visie paraatheid en de visie basis brandweerzorg uit 2015.

Restdekking

In Gelderland-Midden kunnen maximaal vier basispelotons (zestien tankautospuiten) uit eigen regio worden ingezet bij één grootschalig incident. Daarmee blijven nog ruim voldoende (meer dan twintig) basiseenheden over die, indien nodig, door het brandweeractiecentrum opnieuw over de regio worden verdeeld, om ook bij volgende incidenten de snelst mogelijke brandweerzorg te blijven leveren.

Met omliggende regio's zijn afspraken gemaakt over het leveren van de snelste brandweerzorg voor de basisbrandweerzorg. Daardoor kan de bezetting van het 1e peloton bij inzetten aan de rand van de regio al grotendeels van buitenaf komen. Hierdoor blijven meer eigen eenheden beschikbaar voor gelijktijdige incidenten. Onderstaande afspraken zijn in het kader van restdekking gemaakt.

Afspraken restdekking bij grotere incidenten

Bij grotere incidenten geldt een werkwijze die ervoor zorgt dat de operationele dekking weer optimaal wordt, zodat ook voor een volgend incident de snelste eenheid weer wordt gealarmeerd. Hiervoor wordt een post indien noodzakelijk herbezet/gekazerneerd. Herbezetting/kazernering wordt altijd per incident beoordeeld en is afhankelijk van incidentlocatie, inzetduur en risicoprofiel. De 24 uurskazernes Arnhem en Ede hebben de hoogste prioriteit en worden binnen 1 uur herbezet indien noodzakelijk. Het organiseren van restdekking is een verantwoordelijkheid van de hoogst leidinggevende en wordt veelal uitgevoerd door het brandweeractiecentrum. Herbezetting vindt plaats op basis van het vrije instroomprofiel en is dus niet gegarandeerd. Kazernering houdt in dat de eenheid inclusief bemensing van een andere kazerne gebruikt wordt om een leeg gebied van kazernes weer te voorzien van operationele dekking.

3.4 Werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie

Volgens de site van de Arbeidsinspectie: "*Om goed te functioneren, moet er een goede balans zijn tussen de werklast en de belastbaarheid van de werknemer. Is die balans verdwenen, dan wordt de werkdruk te hoog.*"

De handreiking geeft voor het beschrijven van de werkdruk in het dekkingsplan geen voorgeschreven aanpak en ook geen normering. Het simpel opsommen van aantallen uitrukken per post geeft ook weinig zicht op "werkdruk". Door het werken met meer-ploegen systemen bij de beroepsposten en de vrijwillige posten met veel uitrukken, blijft het aantal daadwerkelijk meegemaakte uitrukken per persoon beperkt.

Voor uitrukken met een emotionele belasting, kan worden teruggevallen op collegiale- en zo nodig ook professionele ondersteuning en begeleiding.

4. Beoordeling dekking (processtap 3)

In dit hoofdstuk worden de factoren snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk separaat beoordeeld. Dit vindt onder andere plaats door het overheersende karakter van de objecten in het gebied te beschrijven en in te delen in de uiteindelijke categorie van het gebied. Tot slot volgt er een totaaloordeel per gemeente én voor de gehele regio.

4.1 Beoordeling snelheid

Om de factor snelheid te kunnen beoordelen, is het nodig dat elke CBS-buurt in één van de drie categorieën worden ingedeeld. Per CBS-buurt wordt vervolgens de theoretisch behaalde snelheid vergeleken met de toegestane bandbreedte uit het beoordelingskader.

Indeling gebieden

Conform het beoordelingskader gebiedsgerichte opkomsttijden krijgen alle buurten een categorie toegewezen, op basis van het overheersend karakter van het gebied:

indeling buurten in categorieën
categorie I
oude binnensteden
gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen
portiekwoningen
woongebouwen hoger dan 20 meter
categorie II
woningen
gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)
categorie III
verspreid liggende woningen
verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen (inclusief industrie)

Figuur 9 Indeling CBS-buurten in categorieën conform de handreiking.

Buurtcategoriën

Op basis van de handreiking zijn de buurten in Gelderland-Midden op de onderstaande afbeelding ingedeeld. Dit leidt tot de volgende indeling voor de buurten:

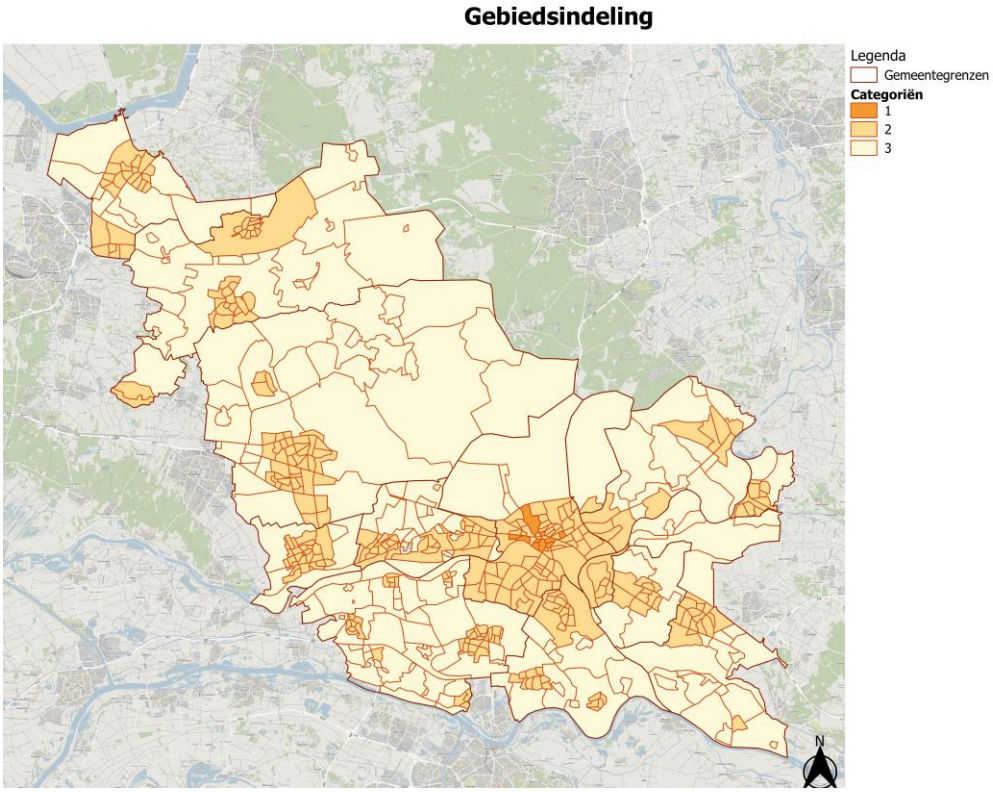

Figuur 10 De indeling van Gelderland-Midden in CBS-buurten met de daarbij behorende categorie (donker oranje = categorie I, oranje is categorie II en licht oranje is categorie III).

Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO)

Per ingedeelde buurt is berekend wat de theoretische opkomsttijd in dat gebied is. Die tijd is vervolgens vergeleken met de referentiewaarde en de bandbreedte in minuten die bij die buurtcategorie hoort.

categorie	referentiewaarde in minuten	bandbreedte in minuten
I	7	4-10
II	10	7-13
III	15	12-18

Dit leidt tot een oordeel per buurt: goed/groen (sneller dan referentiewaarde), voldoende/blauw (tussen referentiewaarde en einde bandbreedte) of onvoldoende/rood (buiten bandbreedte).

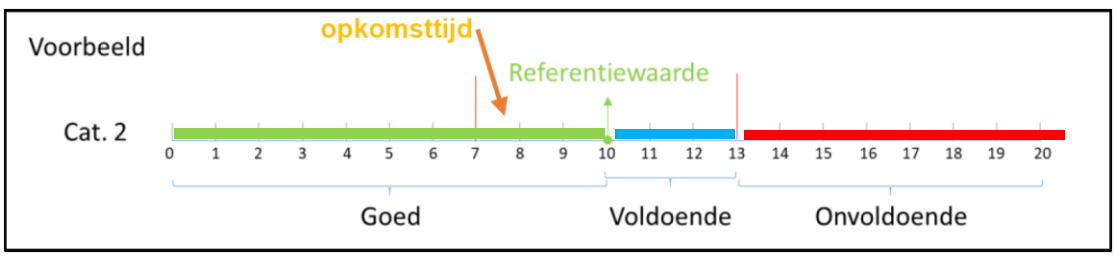

Basis situatie: alle posten TS6

In de basissituatie gaan we bij de bepaling van de dekking ervan uit dat in elke post bij alarmering voldoende personeel opkomt om een TS6 te bemensen en daarmee uit te rukken. Dit is een “best-case” scenario. Omdat we bij vrijwillige posten gehouden zijn om te werken met een vrij instroom profiel, is nooit 100% te garanderen dat dit ook daadwerkelijk lukt bij elke alarmering gedurende het jaar.

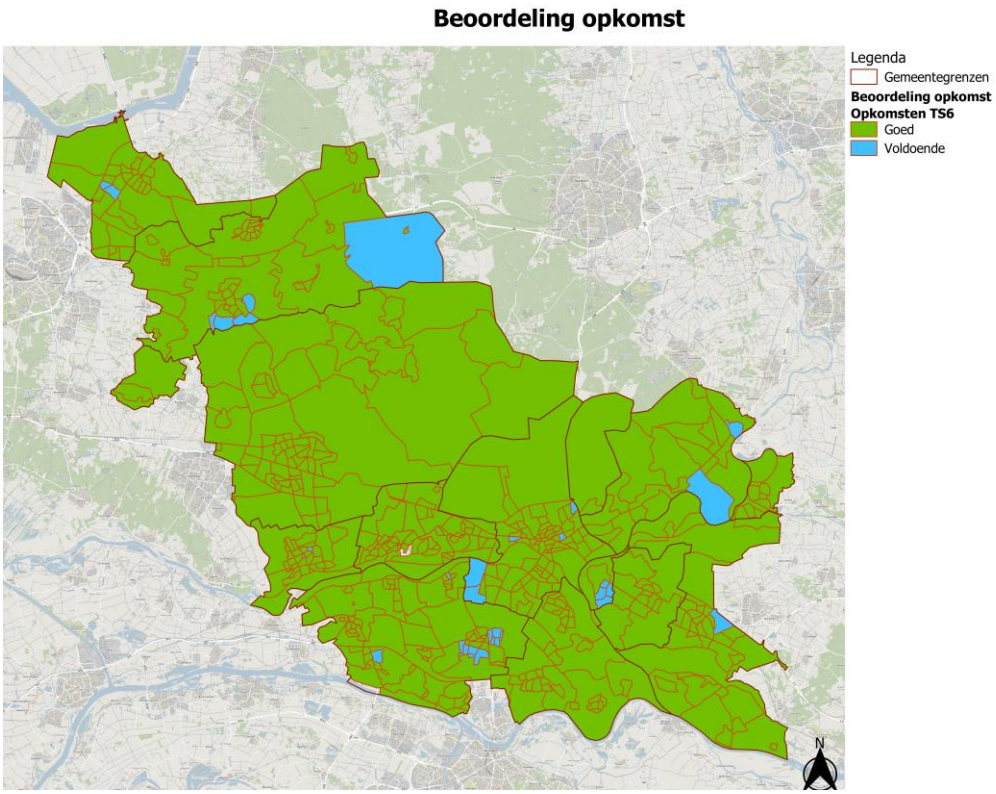

Figuur 11 Dekkingsbeeld ervan uitgaande dat alle posten een TS6 leveren na alarmering

We zien een overwegend groen (Goed) beeld met een enkele buurt in blauw (Voldoende). Er is in deze basissituatie nergens sprake van een onvoldoende (Rood). Dat betekent concreet dat de brandweerzorg voor gebouwbranden binnen de normen van de GebiedsGebonden Opkomsttijden (GGO) vallen.
Dit is mede te danken aan de fijnmazig verdeelde brandweerposten in onze regio.
Behalve de 3 beroeps-bezette posten Arnhem Noord, Arnhem Zuid en Ede Centrum, worden alle overige posten bezet met vrijwillige collega’s. Ondanks alle inspanningen die onze vrijwillige collega’s doen om de paraatheid van de post te garanderen, komt het in de praktijk voor dat er momenten zijn waarop er onvoldoende vrijwilligers beschikbaar zijn voor een (volledige) uitruk. Om gevoel te krijgen bij de situatie waarin we geen 100% opkomst hebben, worden hierna ook 2 andere dekkingsscenario’s uitgewerkt: de reële situatie en de tegenslag situatie. Hierbij wordt er voor de vrijwillige posten van uitgegaan dat zij:

- Uitrukken als samengestelde eenheid, dat wil zeggen de eigen eenheid rukt met 4 personen uit (in plaats van 6) en er komt ondersteuning van een eenheid uit een buurpost. De tijd van die laatste (tweede) eenheid geldt dan als maatgevend voor het bepalen van de uitruktijd.
- De eigen eenheid kan niet uitrukken (onvoldoende personeel) en de uitruk wordt verzorgd door een eenheid uit een buurpost. Ook hier geldt (dezelfde) uitruktijd van deze eenheid voor de bepaling van dekking.

Reële situatie: Beroeps- en meer-ploegen posten TS6, overige posten TS4

Om een meer reëel beeld te geven van de dekking kiezen we bij deze variant voor een TS6 bezetting vanuit de beroepsposten (100% garantie) en ook TS6 vanuit de vrijwillige posten met meerdere ploegen (nagenoeg 100%), dus de posten Nijkerk, Barneveld, Wageningen en Zevenaar. Alle overige posten houden we op TS4, waarbij de tijd dat de tweede eenheid ter plaatse is, geldt als opkomsttijd.

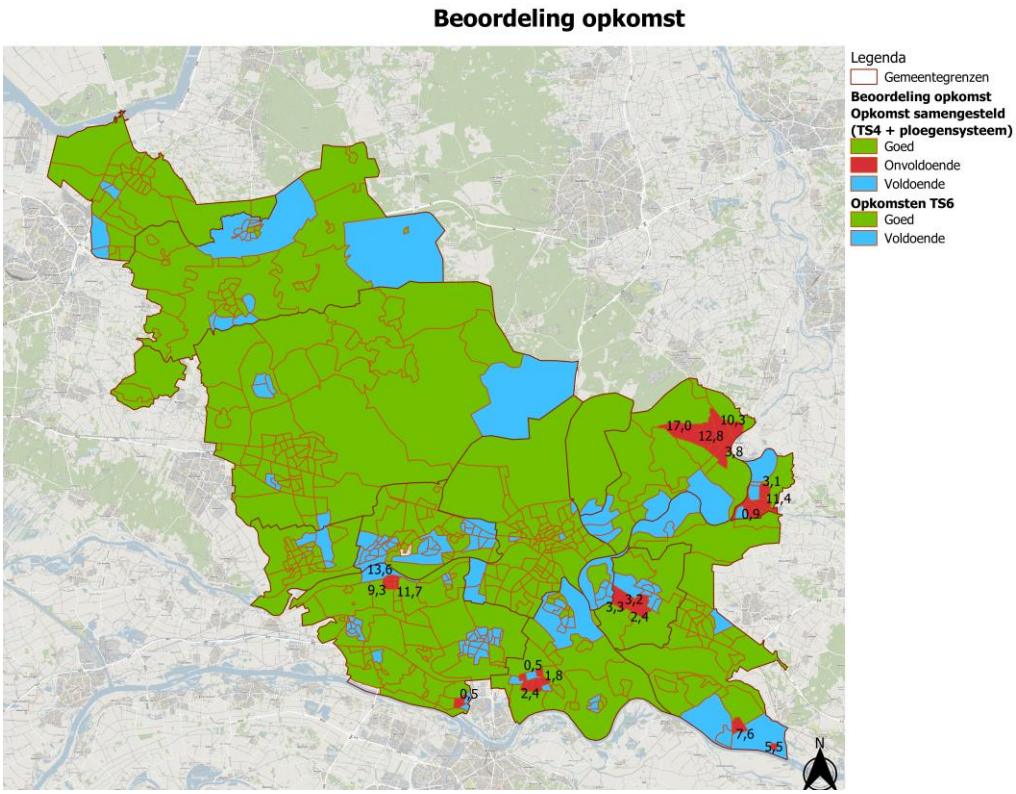

Figuur 12 Dekkingsbeeld met samengestelde vrijwillige eenheden (2x TS4) en TS6 voor beroepsposten en de vrijwillige posten met meer-ploegen (Nijkerk, Barneveld, Wageningen en Zevenaar). De getallen geven de overschrijding van de maximale opkomsttijd voor de categorie van die CBS-buurt in procenten, dus max 17%.

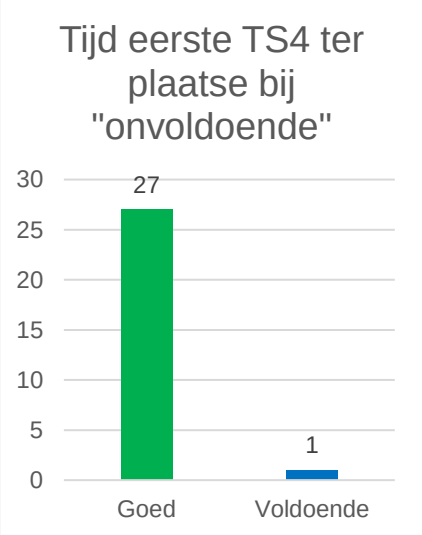

Figuur 13 Opkomst 1e TS samengestelde eenheid bij “onvoldoende” dekkingsscore

Een aantal buurten scoort nu onvoldoende. Dit zijn vanuit het verleden bekende knelpunten, waarbij de beschikbare infrastructuur de bottleneck vormt om tijdig ter plaatse te komen met een eerste (samengestelde) bluseenheid. Dan wel betreft het losse gebouwen ver in landelijk of natuurgebied. De maximale overschrijding van opkomsttijd is in één buurt ca 17 %.

Omdat we in alle buurten met score “onvoldoende” te maken hebben met een samengestelde eenheid (dus 2 x TS4), geldt voor de bepaling van de dekking, de tijd dat de tweede TS4 ter plaatse is. In de praktijk kan ook de eerst aankomende TS4 al starten met een verkenning, het treffen van voorbereidingen en zelfs (beperkte) hulpverlening. Om dit mee te kunnen wegen hebben we ook berekend hoe snel de eerste eenheid van de samengestelde eenheid ter plaatse is. Die blijkt altijd binnen de bandbreedte van de categorie ter plaatse te kunnen zijn, zelfs vrijwel altijd binnen de referentie.

Tegenslag situatie: Beroepsposten TS6, alle vrijwillige posten TS4

Omdat niet uit te sluiten is dat vrijwillige posten altijd een TS6 kunnen leveren, geeft de tegenslag situatie een beeld van de dekking als alle vrijwillige posten voor de dekking een samengestelde eenheid nodig hebben (2 x TS4).

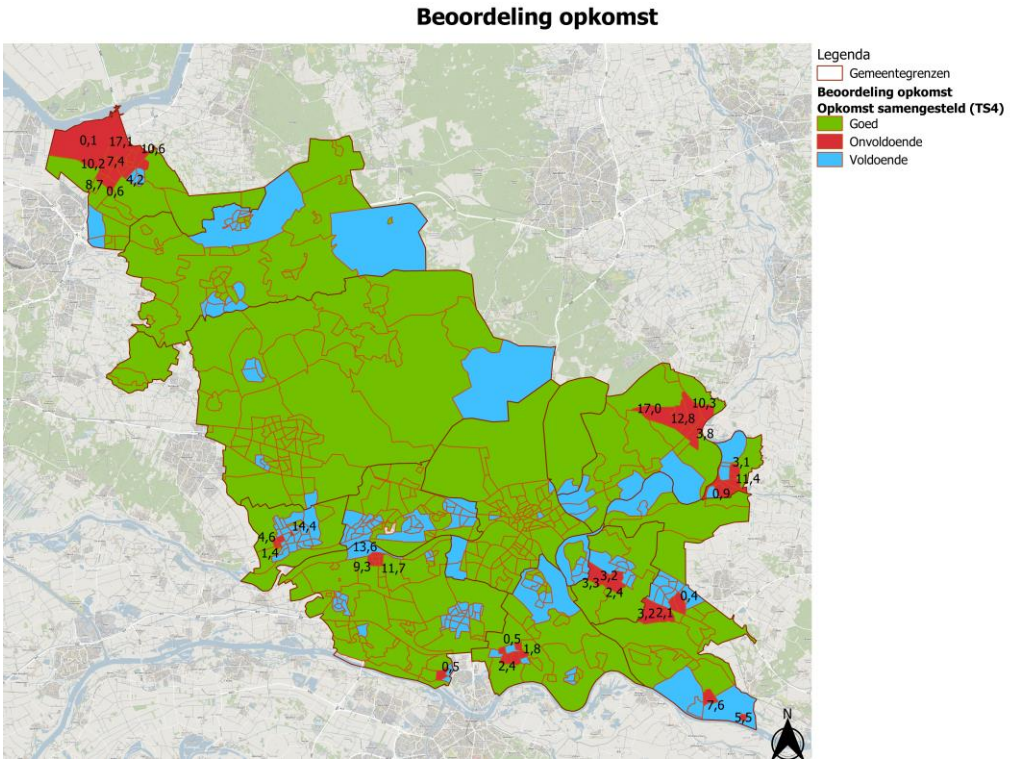

Figuur 14 dekking met samengestelde vrijwillige eenheden (2x TS4) en TS6 voor beroepsposten, de getallen geven de overschrijding van de maximale opkomsttijd voor de categorie van die CBS-buurt in procenten, dus max 17,1%.

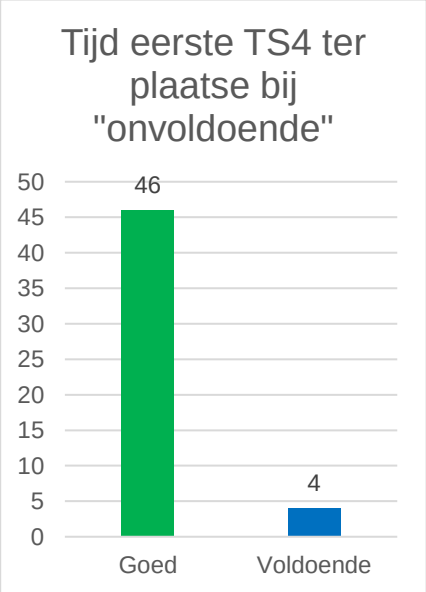

Figuur 15 Opkomstscore 1e TS uit een samengestelde eenheid bij “onvoldoende”.

Ook hier scoort een aantal buurten nu onvoldoende en ook hier zijn dit vanuit het verleden bekende knelpunten, dan wel betreft het losse gebouwen ver in landelijk of natuurgebied. Ook in deze situatie blijkt de eerste eenheid altijd binnen de bandbreedte van de categorie ter plaatse te kunnen zijn, ook hier vrijwel altijd binnen de referentie (92% score “goed”).

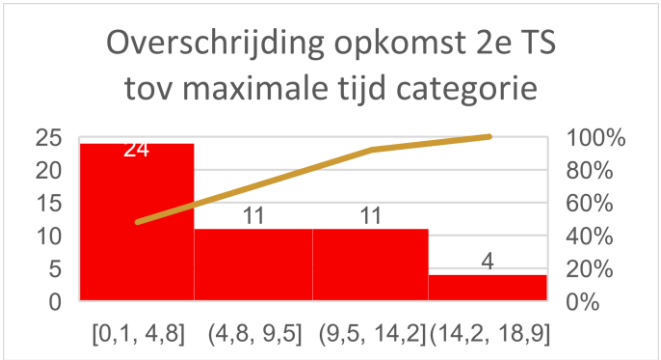

Figuur 16 Overschrijding van de tweede eenheid bij "onvoldoende". In 65% van de gevallen is deze overschrijding maximaal 10%.

Nota bene: 95% van alle gebouwen in Gelderland-Midden wordt binnen 15 minuten bereikt met 3 blusvoertuigen).

Ongeacht de opkomsttijd van de brandweer is het van het grootste belang dat bewoners tijdig gealarmeerd worden als er brand uitbreekt in hun woning, vooral ‘s nachts. Met name de rook die bij een brand vrijkomt is dermate snel dodelijk, dat bewoners zichzelf in veiligheid moeten kunnen brengen. Het hebben van goedwerkende rookmelders is hierbij letterlijk van levensbelang. We zetten in op het vergroten van de bewustwording hiervan in bovengenoemde gebieden en in de rest van de regio. De wettelijke verplichting op het hebben van rookmelders (per 1 juli 2022) helpt hierbij.

4.2 Beoordeling capaciteit

Voor de beoordeling van capaciteit wordt gekeken naar slagkracht en grootschalig optreden. Voor de beoordeling van slagkracht is geen landelijk beoordelingskader beschikbaar. Er wordt daarom een beschrijvende beoordeling gegeven. Voor grootschalig optreden is wel een beoordelingskader in de handreiking opgenomen. De beoordeling is daarop gebaseerd.

Beoordeling slagkracht

In Gelderland-Midden zijn er in de meeste CBS-buurten binnen 15 minuten drie tankautospuiten beschikbaar. In de (binnen) steden vaak nog eerder. Daar zullen ze ook het snelst nodig zijn. Met een snelle inzet van meerdere voertuigen kan immers voorkomen worden dat de brand zich uitbreidt. In de buitengebieden zal dit minder snel gebeuren. De verdeling van de slagkracht over de regio is daarmee passend bij de risico’s Zie ook figuur 17 en figuur 18.

Opkomst derde tankautospuit

De slagkracht kan daarnaast ook nog bekeken worden aan de hand van de tijd die nodig is om drie gelijktijdig gealarmeerde eenheden op elke locatie in de regio beschikbaar te hebben.
Deze opzet is voorgeschreven in de landelijke handreiking. De onderstaande kaart geeft daarmee een visuele indruk , waarbij de uitruktijd van de derde eenheid dan maatgevend is voor de kleurcodering. De kleurintensiteit geeft de opkomsttijd in minuten weer, hoe lichter de kleur hoe korter de opkomsttijd is. Overigens is dit een vrij theoretische berekening, in de praktijk komt het nauwelijks voor dat er drie eenheden tegelijkertijd gealarmeerd worden. Vaak wordt gestart met het alarmeren van een eerste eenheid en op basis van de melding(en) daarna pas verder door-gealarmeerd als de melding(en) of nader berichten van de eerste eenheid daar aanleiding toe geven.

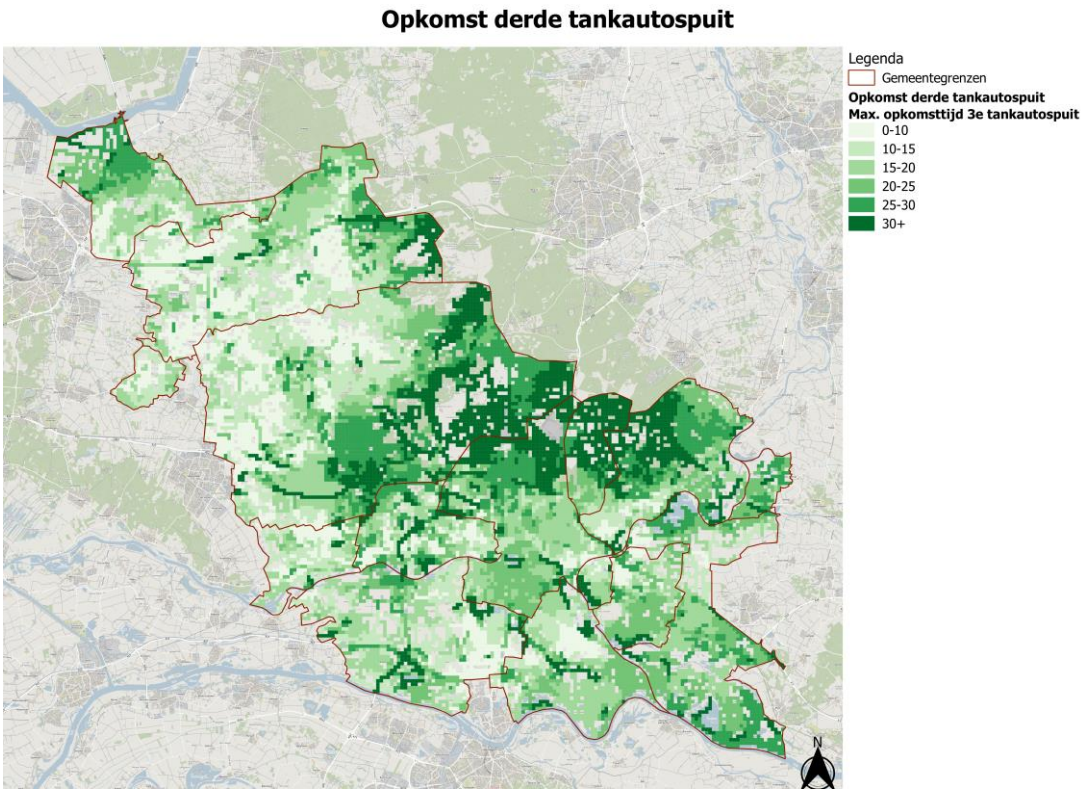

Figuur 19 Opkomsttijd van de derde TS6, hoe lichter hoe sneller een derde TS ter plaatse is.

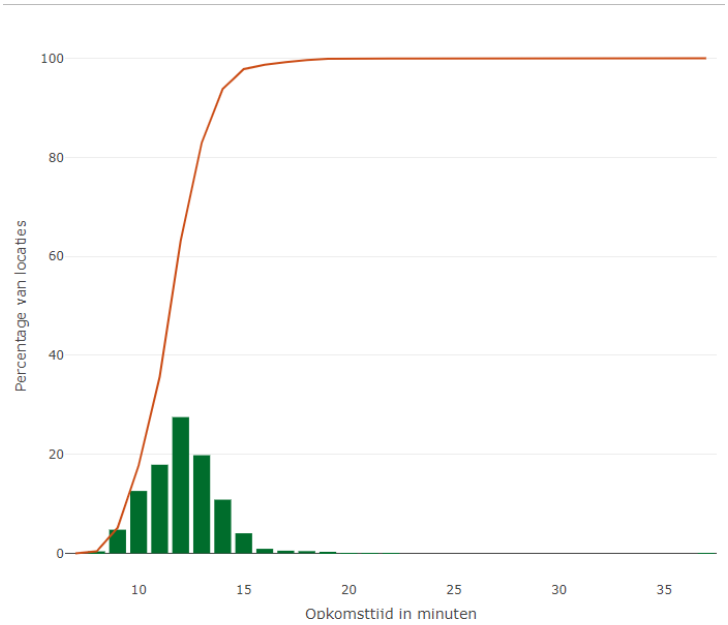

Figuur 20 S-curve opkomsttijd derde TS6.In ruim 95% van de locaties is een derde TS binnen 15 minuten ter plaatse.

4.3 Beoordeling paraatheid

Paraatheid bestaat uit beschikbaarheid, gelijktijdigheid en restdekking. Hiervoor zijn in de handreiking geen beoordelingskaders opgenomen. Er wordt daarom een beschrijvende beoordeling gegeven.

Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van posten is grotendeels op orde. Op een aantal posten worden knelpunten op dit vlak ervaren of worden deze voorzien voor de nabije toekomst. Verschillende technische hulpmiddelen dragen eraan bij dat er beter inzicht ontstaat in de beschikbaarheid van functionarissen voor de bezetting van de voertuigen. Daar waar knelpunten dreigen te ontstaan, kan snel worden ingegrepen. Dit betekent niet dat er altijd 100% beschikbaarheid is. Er wordt immers, op de drie 24-uurs kazernes na, in de hele regio gewerkt met het vrije instroomprofiel.

Gelijktijdigheid

Het komt in Gelderland-Midden bij de vrijwillige posten weinig voor dat er gelijktijdige incidenten zijn, waarvoor het nodig is om een buurpost te alarmeren. Dit onderbouwd de huidige keuze dat we voor vrijwillige posten geen rekening houden met gelijktijdigheid. Voor de beroepsposten geldt een herbezettingsregeling die in werking treed na 1 uur inzet.

Restdekking

Met name bij grootschalige inzetten is het van belang restdekking te organiseren. Dit doen we door het herbezetten van beroepsposten. En indien nodig, door ook een verdeling te maken met het herbezetten van vrijwillige posten vanuit andere vrijwillige posten (verplaatsing voertuigen en personeel). Daarmee wordt, ook tijdens een grootschalig incident, snelle inzet bij overige alarmeringen zoveel mogelijk gegarandeerd. Dit is ook een belangrijke onderbouwing voor het behouden van ons fijnmazig netwerk van vrijwillige posten.
Ter illustratie de impact op de dekking bij een grootschalige inzet bij een natuurbrand op de Hoge Veluwe, inclusief de interregionale ondersteuning vanuit VNOG.

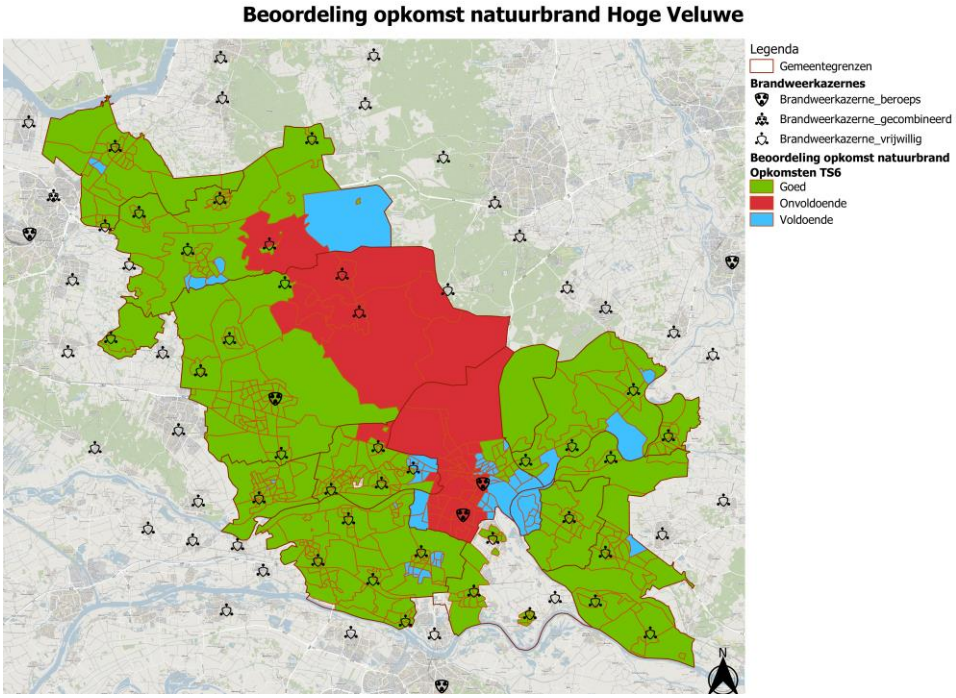

Figuur 21 Dekkingsbeeld tijdens het eerste uur bij een grote natuurbrand op de Hoge Veluwe.

4.4 Beoordeling aandachtsobjecten

Aandachtobjecten zijn objecten die zijn ingedeeld als categorie 1, maar zich bevinden in een CBS-buurt van categorie 2 of 3 en waarbij de opkomsttijd langer is dan 10 minuten (bovengrens categorie 1). Het betreft objecten met een bouwjaar van voor 1900 en/of gezondheidszorgfunctie, portiekflats en woongebouwen met een verblijfsgebied boven 20 meter.

Gebouwen met een gezondheidzorgfunctie

De aandachtobjecten met een gezondheidszorgfunctie worden in het regulier werkproces van de afdeling Risicobeheersing beoordeeld. Met de eigenaar/gebruiker worden nadere afspraken gemaakt over het verbeteren van de brandveiligheid, gegeven het feit dat de brandweer op die locatie niet binnen de norm aanwezig kan zijn. Met deze gezamenlijke inzet van brandweer en eigenaar/gebruiker wordt de brandveiligheid in voldoende mate geborgd. In onze regio betreft dat de objecten aan de Koningsweg in Arnhem van Siza 's Kooningsjaght, objecten aan de Apeldoornseweg in Ede van 's Heeren Loo (Hartenberg) en een object aan de Bronbeeklaan in Arnhem.

Portiekwoningen

Op basis van de opkomsttijden en het aanwezige brandveiligheidsniveau kunnen we de woningen onderverdelen in twee risicotypes. Portiekwoningen met een hoogste vloer tot en met 6 meter en portiekwoningen tot 13 meter. In het Onderzoeksrapport Brandveiligheid Portiekwoningen wordt aangegeven dat deze laatste variant te lastig is voor mensen om zelfstandig te kunnen vluchten. Dit moet meegenomen worden in de advisering op deze bouwwerken, al is het juridisch gezien niet mogelijk om zo maar deze vorm van portieken te weigeren. Bij portieksituaties met woonfunctie boven de 6 meter en tot 13 meter is bij een ontwikkelde brand een redvoertuig essentieel om een redding te kunnen uitvoeren. Brandweer Gelderland-Midden beschikt over 9 redvoertuigen.

Woongebouw met een verblijfsvloer boven de 20 meter

Deze woongebouwen kenmerken zicht vooral door inpandige gangen, grote parkeergarages en voorzieningen ten behoeve voor de interventie van de brandweer zoals: brandweerlift en droge blusleidingen . Tot 70 meter vloerhoogte zijn er geen extra eisen gesteld en mag ook brandbare isolatie gebruikt of toegepast worden.

In de bestaande woongebouwen zijn rookmelders inmiddels verplicht en maar toegangsdeuren niet zelfsluitend uitgevoerd. De woongebouwen worden niet gecontroleerd in ons uitvoeringsplan en daarmee is niet duidelijk of voorzieningen betrouwbaar en of onderhouden zijn of worden. Defecten worden niet gemeld en vaak is er geen sprake extra bescherming bij bouwwerken rooksluizen voor trappenhuizen bij bouwwerken voor 2003. De kans op langdurige opvang van bewoners en de plaatselijke maatschappelijke ontwrichting is groot. Daarnaast durven niet alle bewoners meer terug te keren na een brand in een bouwwerk.

"Als je in een flatgebouw woont met 100 appartementen word je gemiddeld één keer per 25 jaar met een serieuze brand in een van de appartementen geconfronteerd. Als je je hele leven in zo'n gebouw woont gaat dat bij een gemiddelde levensverwachting van 82 jaar dus gemiddeld meer dan 3 keer gebeuren. Die kans lijkt gelet op recente statistieken te groeien, onder andere door de aanwezigheid van de vele opladers en accu's. Bij brand is het de bedoeling dat deze zich beperkt tot één appartement (brand in een gebouw) en dat de brandweer in staat wordt gesteld om branduitbreiding naar buurappartementen (gebouw in brand) te voorkomen. Overigens hebben de buren rondom en de aangrenzende gangen, portalen, trappenhuizen, vrijwel altijd te maken met ernstige rookontwikkeling, worden ze geëvacueerd en beleven ze serieuze angstmomenten. Zeker voor minder mobiele senioren is dat ook buiten het in brand staande appartement, een aanmerkelijk risico." Bron: Jos Lichtenberg Em. Hoogleraar TU Eindhoven.

4.5 Beoordeling werkdruk op basis van alarmeringsfrequentie

Door de inrichting van de beroepsorganisatie met een 4-ploegensysteem en ook voor de vrijwillige posten met veel alarmeringen een meer-ploegensysteem aan te houden, is de werkdruk in onze regio aanvaardbaar.

4.6 Totaalbeoordeling Gelderland-Midden

Het algemene dekkingsbeeld van brandweer Gelderland-Midden is goed. In de situatie waarin we uitgaan dat alle posten een TS6 kunnen leveren, is er geen buurt met een opkomstoverschrijding. Omdat we gehouden zijn met vrijwilligers te werken met het vrije instroom-profiel, kunnen we deze dekking echter niet 100% van de tijd garanderen.
Gaan we uit van een meer reële situatie waarin er vanuit de vrijwillige posten wordt gewerkt met samengestelde eenheden (2 x TS4) zien we wel enkele buurten waar de dekking onvoldoende is. Dit zijn allemaal buurten waar een samengestelde eenheid ter plaatse moet komen, dus waarbij de opkomsttijd van de 2^{e} eenheid bepalend is. Nadere beschouwing leert dat de eerste eenheid altijd binnen de normtijd ter plaatse is en er dus dan ook al (beperkt) hulp kan worden verleend.
Daarnaast toont een reëel scenario van een grote natuurbrand of een brand in de binnenstad van Arnhem aan dat de fijnmazige verdeling van brandweerposten er dan voor zorgt dat de aflossing en restdekking kan worden georganiseerd.

5. Overige specialismen (Ondersteuningseenheden)

Het hoofdstuk beschrijft de visie op specialistische taken en daarmee de ambitie van Brandweer Gelderland-Midden. Onder specialistische taken verstaan wij alle taken die de repressieve organisatie uitvoert die niet vallen onder de basisbrandweerzorg, zoals die beschreven is in het Besluit veiligheidsregio's, en die extra inzet van materieel, personeel, opleiden of oefenen vragen.

Gelijktijdigheid wordt omschreven als het zich voordoen van meerdere incidenten op eenzelfde tijdstip binnen het verzorgingsgebied. Dit kan op postniveau plaatsvinden, bijvoorbeeld twee binnenbranden tegelijkertijd binnen het verzorgingsgebied van een post. Bij de uitvoering van een specialistische taak kan dit ook optreden, bijvoorbeeld de inzet van het grootwatertransport elders in de regio en een binnenbrand in het verzorgingsgebied van de post die ook het grootwatertransport moet leveren. Uitgangspunt is dat er bij de totstandkoming van de personeel- en materieelsterkte voor specialistische taken, geen rekening gehouden wordt met gelijktijdigheid. Bij het optreden van gelijktijdigheid van incidenten zal aan de hand van de Kazerne Volgorde Tabel (KVT) een andere eenheid gealarmeerd worden. Gelijktijdigheid van incidenten kan in bepaalde gevallen echter wel zorgen voor een bepaald afbreukrisico. Wat dit afbreukrisico is, is niet exact aan te geven. In grote lijnen kan gesteld worden dat er bij gelijktijdigheid een kans is op meer materiële schade en slachtoffers. Bij het voorstel om geen rekening te houden met gelijktijdigheid zijn ervaringen uit het verleden meegewogen evenals de structurele investeringen die nodig zijn om dit afbreukrisico af te dekken.

5.1 Natuurbranden

Natuurbrand is een van de grootste risico's in Gelderland-Midden. Doel van natuurbrandbestrijding is om binnen acceptabele tijd met vier eenheden een inzet te plegen om de brand beheersbaar te houden en daarna zo snel mogelijk te blussen. Hiervoor hebben we met de buurregio VNOG inhoudelijke afspraken gemaakt en inmiddels hebben we met de 5 regio's binnen het meldkamergebied Oost Nederland 1 Operationeel Plan Natuurbrandbestrijding (OPN).

Voor de bestrijding van natuurbranden is een aantal posten voorzien van combi-voertuigen, geschikt voor zowel de bestrijding van woningbranden, ongevallen als natuurbandbestrijding, in plaats van een natuurbrandbestrijdingsvoertuig én een TS. Weliswaar is een combivoertuig iets duurder in aanschaf en exploitatie maar uiteraard als combi goedkoper dan twee aparte eenheden. Het huidige potentieel aan natuurbrand/combivoertuigen staat in posten in of aan de rand van het natuurgebied. Met het huidige aantal is in de meeste gevallen binnen acceptabele tijd een eerste inzet (met 4 eenheden tegelijk!) te plegen met als doel een eenmaal ontstane brand beheersbaar te houden en met het overige potentieel vanuit Gelderland-Midden en omliggende regio's te blussen. In het merendeel van de incidenten blijkt het huidige potentieel voldoende. Soms zijn de omstandigheden echter zo dat ook bijstand vanuit de rest van het land noodzakelijk is om de brand te blussen.

Met de repressieve ervaringen tussen 2021 en nu, het opnieuw beoordelen van onze risico's op natuurbrand en de veranderingen in het klimaat is nogmaals kritisch gekeken naar het aantal combivoertuigen. De bestaande terreinvaardige stadsvoertuigen worden tot 2030 daarom vervangen worden door combi-voertuigen. Hiermee groeit het totale aantal regionale combi-voertuigen van 16 naar 27 stuks zodat we naast het afdekken van ons regionale risico ook beter in staat zijn interregionaal bijstand te leveren met voldoende slagkracht.

In de gewenste situatie blijft het aantal combi-voertuigen van 27 stuks binnen de regio in ieder geval behouden. Vermindering van het aantal combivoertuigen is ongewenst omdat dit de slagkracht ernstig vermindert. Door vermindering van het aantal combivoertuigen worden de opkomsttijden hoger waardoor de brand zich meer kan ontwikkelen en dus meer potentieel vergt. Vermindering van aantal combivoertuigen levert bovendien weinig efficiëntiewinst op omdat in de post altijd een bijna even dure tankautospuit voor de basisbrandweertaken moet blijven staan.

5.2 Redvoertuigen

Vigerende wet- en regelgeving bepaalt dat iedere regio (lees: verzorgingsgebied) ondersteunende eenheden voor het redden en blussen op hoogte dient te hebben. En dat hiervoor een RV beschikbaar dient te zijn. De opkomsttijd voor een RV is niet opgenomen in de wet, tenzij bestuurlijk wordt vastgesteld voor welke objecten de inzet van een RV altijd noodzakelijk is. Daarom wordt in deze notitie niet gesproken over een noodzakelijk geachte opkomsttijd maar een gewenste opkomst. Brandweer Gelderland-Midden hanteert een gewenste opkomst van 15 minuten voor een redvoertuig. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio 9 redvoertuigen aanwezig. Op basis van het monodisciplinaire risicoprofiel van de brandweer is de spreiding bepaald.
Een RV is bij wet belast met:

- het redden van mensen en dieren op hoogte;
- het ondersteunen van basisbrandweereenheden bij het blussen op hoogte;
- het verlenen van hulp op hoogte.

Onder de laatste wettelijk taak verstaan wij ook taken in het kader van dienstverlening zoals assistentie ambulance.
In de Landelijke Meldingsclassificaties (LMC's) wordt voor het alarmeren van de RV uitgegaan van dezelfde criteria. Bij deze meldingsclassificatie is van te voren bepaald welke voertuigen worden gealarmeerd bij een bepaald type incident.

Onderbouwing 15 minuten gewenste opkomsttijd redvoertuig

Onze praktijkervaring leert dat het redvoertuig ondanks de bouwkundige voorzieningen incidenteel voor redding wordt ingezet. Een persoon wordt van het balkon of dak gehaald waar hij/zij zichzelf in veiligheid heeft gebracht. Dit is een redding van een persoon buiten het compartiment waar de brand woedt. In theorie spreken we dan van het verplaatsen van iemand van een veilig gebied naar een nog veiliger gebied.
Hierbij gaan we ook uit van bouwregelgeving die hanteert dat iedereen zichzelf in veiligheid moet kunnen brengen en gaan we uit van een inzet op 'redding' buiten het eerste compartiment. Dit kan zijn in het aangrenzende compartiment maar bijvoorbeeld ook op het balkon of op het dak.
Dit houdt in dat de brandweer met haar redvoertuig inzet op redding van één of meerdere personen uit het nog niet brandende compartiment. Als het redvoertuig na 15 minuten na melding van brand ter plaatse is, heeft het nog 10 minuten om deze redding uit te voeren. Daarna is de kans groot dat de brand zich uitbreidt naar het derde compartiment. Zie ook figuur 22. We gaan hier uit van gelijktijdige alarmering van een 1^{e} TS en RV omdat dit aan de orde is voor melding van brand in bestaande bouw.
Op basis van deze uitgangspunten komen we tot een gewenste opkomst van 15 minuten.

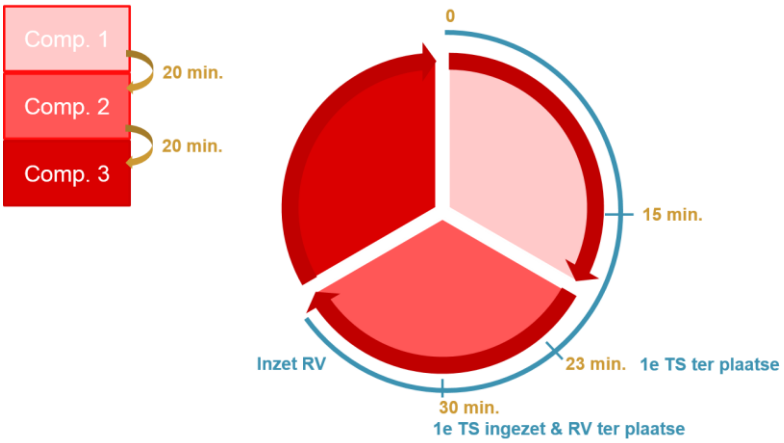

Figuur 23 Opkomst redvoertuig

Inzet als blusplatform

Voor branden in de binnenstad en grote industriële branden is de inzet van een redvoertuig als blusplatform. Het gaat hierbij om het voorkomen van uitbreiding naar een ander brandcompartiment of het mogelijk maken van nablussen. Hierbij is het geen uitzondering dat inzet van meerdere redvoertuigen als blusplatform noodzakelijk is. Een opkomst van 15 minuten voor het eerste voertuig en 30 minuten voor de tweede is hierbij acceptabel. Hetzelfde geldt voor het werken en hulpverlening op hoogte zoals assistentie van de ambulancedienst.

5.3 Hulpverleningsvoertuigen (grootschalige hulpverlening)

Bestuur heeft op 1 december 2021 ingestemd met de “Visie specialistische hulpverlening Gelderland-Midden, juli 2021”. De implementatie van de nieuwe situatie is voorzien per 1-1-2025

Regionale hulpverlening

Alle brandweerposten beschikken over een basiseenheid met hulpverlening en dat de maximale opkomsttijd van een basiseenheid bij hulpverlening 15 minuten bedraagt.
Voor de complexe hulpverlening hanteert de Brandweer Gelderland-Midden een gewenste opkomsttijd van 30 minuten van hulpverleningsvoertuig en specialistisch team. In de regionale visie hulpverlening wordt er vanuit gegaan dat die wegen waar een zwaar en complex ongeval te verwachten is, binnen 20 minuten bereikt kunnen worden ter ondersteuning van de lokale eenheid. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio 3 steunpunten voor specialistische hulpverlening. Daarmee wordt een goede regionale dekking georganiseerd en voldoende garantie op beschikbaarheid van een specialistisch hulpverleningsteam.
Voor de benodigde rampenterreinverlichting is materieel beschikbaar. Voor de rampenterreinverlichting geldt geen opkomststijd.

Landelijke ondersteuning

Specialisme Technische Hulpverlening (STH) zorgt voor de specialisatie van de basisbrandweer-zorgtaak technische hulpverlening. Incidenten op dit gebied worden vanuit de basisbrandweerzorg uitgevoerd en opgeschaald. In die gevallen waar kennis, technieken/of materialen in de basisbrandweerzorg onvoldoende of niet beschikbaar zijn, wordt een STH-team ingezet. De STH -teams beschikken over speciale zoekapparatuur om slachtoffers te lokaliseren onder het puin. Ze hebben gereedschap en materieel om de bouwconstructie te stabiliseren en een redweg te creëren. Wanneer de STH-teams ondersteuning nodig hebben vanwege de complexiteit of de grootte van een incident, dan kunnen ze de hulp in roepen van USAR of de Duitse collega’s van de Bundesanstalt Technisches Hilfswerk (THW). Het STH-team rukt binnen 30 minuten uit en is binnen 90 minuten ter plaatse.

5.4 (Grootschalig) Watertransport

Bij grote incidenten (gebouw en natuurbrand) is vaak een grote behoefte aan bluswater. Wanneer de primaire bluswatervoorziening door middel van brandkranen onvoldoende is, wordt er gebruik gemaakt van specialistisch materieel in de vorm van waterwagens en grootschalig watertransportsysteem (haakarmvoertuigen met dompelpompunits en slangen).

De waterwagens zijn losse eenheden die strategisch in de regio verdeeld zijn. De waterwagens zijn geplaatst op basis van het risico natuurbrand en op plekken waar de primaire waterwinning ontoereikend is. Waterwagens zorgen voor een waterbuffer zodat er tijd is om de grootschalig watertransportsysteem op te bouwen. De waterwagens moeten de periode van 30 minuten opvangen.

De grootwatertransport treedt in pelotonsverband op om de basisbrandweereenheden te ondersteunen. Conform de landelijke visie grootschalig brandweeroptreden moet een eerste peloton binnen 30 minuten en een tweede peloton binnen 60 minuten inzetbaar zijn. Een peloton bestaat uit twee dompelpompunits met 1 km slang en 1 haakarmbak met 3 km slang. Momenteel kan brandweer Gelderland-Midden hieraan voldoen.

Naast de twee standaard pelotons, zijn in het kader van incidentbestrijding op de Betuweroute extra dompelpompaanhangers aanwezig binnen de regio. In het kader van maatgevende scenario's op de Betuweroute is een grote hoeveelheid water snel noodzakelijk.

De inzet van grootschalig watertransport wordt uitgevoerd vanuit de normale personele sterkte van de posten.

Voor extra ondersteuning met natuurbrand zijn aanvullende middelen beschikbaar om een logistiek water inname punt mogelijk te maken. Er is beschikking over een extra haakarmbak met 3 km slang die bij een grote natuurbrand gewenst is omdat dan water over zeer grote afstanden moet worden aangevoerd. Tevens beschikken de pelotons over specialistische pompen waarmee op grote diepte water kan worden gehaald. En ze schikken over buffertanks om voldoende watervoorraad ter beschikking te hebben.

Ontwikkelingen

Landelijk spelen er ontwikkelingen met betrekking tot de visie op een toekomstbestendig bluswatervoorziening voor de komende decennia. Vooral het gebruik van brandkranen van in de nabije toekomst minder mogelijk zijn. De aanwezigheid van brandkranen heeft invloed op de drinkwaterkwaliteit doordat er met grotere leidingdiameters moet worden gewerkt. Om de drinkwaterkwaliteit te garanderen is het noodzakelijk dat de waterleidingbedrijven overgaan op leidingen met een kleinere diameter. Voor de brandweer is het daarom noodzakelijk om onderzoek te doen naar alternatieve voor de brandkraan als primaire bluswatervoorziening. Dit heeft nu al geleid tot de aanschaf van een 5-tal waterwagens. Mogelijk moeten we in de toekomst het aantal waterwagens uitbreiden zodat bij een brand deze zo snel ter plaatse kunnen zijn, dat ze kunnen dienen als primaire bluswatervoorziening.

5.5 First Responder brandweer

Bij hartfalen is het van levensbelang dat binnen zes minuten opgetreden kan worden. Na die tijd treedt irreversibel letsel op. De ambulancedienst wordt sinds 2001 ondersteund op dit gebied door de brandweer, met een bijzonder positief resultaat. Dit komt met name doordat de brandweer vaak sneller ter plaatse kan zijn dan de ambulancedienst. In 2015 is door het AB vastgelegd dat FRB een basistaak vormt voor elke brandweerpost.

Binnen de brandweer Gelderland-Midden kennen we de FRB (First Responder Brandweer). De FRB rukt uit voor (vermoedelijk) hartfalen. De FRB-taak wordt door alle posten uitgevoerd. De posten hebben hier een apart voertuig (personenauto/bus) die ook voor andere taken ingezet kan worden.

5.6 Waterongevallenbestrijding

Het doel is om hulp te verlenen aan personen of dieren die te water zijn geraakt en niet op eigen kracht zichzelf in veiligheid kunnen brengen. De brandweer onderscheidt hierbij drie soorten reddingen:

- IJs- en grijpredding: maximaal 15 meter uit de kant bij 1.5 meter diepte, uitvoering door tankautospuit. Grijpreddingen maken deel uit van de basisbrandweerzorg.
- Oppervlakteredding: maximaal 200 meter uit de kant, uitvoering door een oppervlaktereddingsteam met specialistisch materieel en uitrusting.
- Duiken: maximaal 15 meter onder het wateroppervlak bij geringe stroming. Uitvoering door een duikteam.

Basis ijs- en grijpredding kan gedaan worden door de tankautospuit. De tankautospuiten zijn uitgerust met materiaal om een grijpredding te kunnen doen (waadpakken en lijnen).

Brandweer Gelderland-midden beschikt over 9 oppervlaktereddingsteams. De teams zijn verdeeld over de regio aan de hand van het risicoprofiel waterongevallen. Het risicoprofiel geeft aan dat er een concentratie van incidenten is op de grote waterwegen, de kleinere waterwegen met daarnaast een weg voor autoverkeer en op de recreatieplassen in het zuidoostelijk deel van Gelderland-Midden en in het noordelijk deel op de randmeren. Inrichting van het aantal oppervlaktereddingsteams is zodanig dat we met een verwachte opkomsttijd van 30 minuten hebben in waterrijke gebieden in combinatie met de stationering van de vaartuigen.

Op dit moment beschikt Brandweer Gelderland-Midden over één duikteam dat regionaal en interregionaal wordt ingezet. Voor redding door een duikteam is een opkomsttijd binnen de regio van 45 minuten gezien de grootte van het inzet gebied als realistisch vastgesteld. Weliswaar is de kans op een daadwerkelijke redding erg klein (vergelijk gewenste opkomst FRB bij hartfalen van 6 minuten) maar past deze opkomst van 45 minuten wel binnen de landelijke filosofie van het “gouden uur” waarbij in bijzondere omstandigheden (onderkoeling) een kleine kans is op daadwerkelijke redding. Ook al is de kans op een daadwerkelijke redding klein, de sociaal maatschappelijke factor dat er vanuit de brandweer met een duikteam hulp wordt verleend, is belangrijk voor familie en omstanders.
Sinds 2021 jaar hebben we een overeenkomst met de Brandweer Gelderland-Zuid dat wij voor een groot deel van hun regio de duiktaak waarnemen. Het andere deel van de regio Gelderland-Zuid neemt de Brandweer Brabant-Noord voor zijn rekening.

Ter ondersteuning van de oppervlaktereddingsteams en de duikers beschikt Gelderland-Midden over 7 brandweervaartuigen. Het gaat hier om kleinere vaartuigen die vooral gebruikt worden voor het redden van drenkelingen en het overzetten van bijvoorbeeld ambulancepersoneel naar een incident op de vaarwegen. De vaartuigen kunnen ook ingezet worden om ten tijde van hoog water in de uiterwaarden op te treden. Al onze vaartuigen voldoen aan de eisen die gesteld worden aan het optreden op de grote rivieren en mogen overal in onze regio worden ingezet.

Voor “search and rescue” (SAR) -taken op de vaarwegen op de rivieren is een opkomsttijd van 30 minuten conform het project ‘Waterrand” gewenst. Deze norm is gebaseerd op zelfredzaamheid (dragen redvesten) en de overlevingskansen van drenkelingen in deze 30 minuten. Uitgaande van rijtijd vanaf de posten en het te water laten van het vaartuig, samen 15 minuten en vaarsnelheid van 50 km/u is er een theoretische actieradius van 12,5 km. Om op basis van deze uitgangspunten te voldoen aan dekking van 30 minuten (te behalen in ongeveer 80%) zijn de vaartuigen binnen de regio verdeeld.

Grote incidenten

Voor de bestrijding van grote incidenten is voor het stroomgebied van de Waal en Rijn een blusboot gestationeerd in Nijmegen. Daarnaast zijn er afspraken over de inzet van de blusboot van Emmerich. Beide blusboten zijn uitgerust om branden te blussen of plassen met gevaarlijke stoffen af te dekken met schuim. Brandweer Gelderland-Midden levert een financiële bijdrage aan de blusboot van Nijmegen.

Nationale Reddingsvloot

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), de veiligheidsregio’s, Brandweer Nederland en Reddingsbrigade Nederland werken samen aan een slagvaardige Nationale Reddingsvloot. Brandweer Gelderland-Midden levert 3 vaartuigen voor de inzet van de Nationale Reddingsvloot. Samen met een boot van de reddingsbrigade vormen ze een eenheid van vier vaartuigen. De Nationale Reddingsvloot wordt als ‘first respons’ ingezet bij grote watercalamiteiten en overstromingen in Nederland.

5.7 Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS)

Vanuit de Wet Veiligheidsregio’s is Brandweer Gelderland-Midden belast met het redden van mens/dier uit een met gevaarlijke stoffen besmet gebied, het bestrijden van de bron van het ongeval met gevaarlijke stoffen en het ontsmetten van hulpverleners en burgers. Daarnaast voert Brandweer Gelderland-Midden taken uit op het gebied van o.a.: waarschuwen bevolking, verkennen van gevaarlijke stoffen, ontsmetting.

Basisbrandweerzorg

Uit de inventarisatie van incidenten en risicobronnen in Gelderland-Midden blijkt dat bij de IBGS incidenten die zich buiten voor doen, bijvoorbeeld bij een bedrijf of bij een vervoersincident, de taken verkennen, redden en stabiliseren voor het grootste deel uitgevoerd kunnen worden door de basisbrandweerzorg. Basisbrandweerzorg IBGS is een basiseenheid (Tankautospuit) met bluspak eventueel aangevuld met een vuilwerkpak die onderstaande taken kan uitvoeren:

- snelle redding;
- verkenning voor eigen inzet en effecten op de omgeving;
- eenvoudige stabilisatie, zonder (langdurig) met de stof in aanraking te komen (dop er op/
- kraan dicht/ indammen) en/of sproeischerm;
- primaire ontsmetting van eigen personeel en een enkel slachtoffer uitvoeren.

Specialistische eenheden

De situatie voor IBGS incidenten die zich inpandig voordoen zoals bij opslagen met gevaarlijke stoffen of BRZO bedrijven is anders voor de taken verkennen en vooral voor betreft het redden. Ook voor de taak stabiliseren zal hier sprake zijn van aanvullend personeel, materialen en middelen. Deze IBGS incidenten vallen dan onder de standaard afwijkende of afwijkende incidenten en niet meer onder de standaard incidenten en de basisbrandweerzorg. Deze taken moeten dan uitgevoerd worden door teams die gebruik maken van chemicaliënpakken (voor verkenning en redding) of gaspakken (stabilisatie). Welk team nodig is, is afhankelijk van de betrokken stoffen en de specifieke situatie. Over de Betuweroute worden grote aantallen gevaarlijke stoffen vervoerd, ook zodanig gevaarlijk qua aard, dat daar het optreden van specialistische teams nodig zou kunnen zijn.

De specialistische IBGS-eenheid verricht taken om incidenten met gevaarlijke stoffen te stabiliseren. De specialistische IBGS-eenheid is niet gericht op redding. Daarnaast kunnen deze eenheden het incident zodanig stabiliseren zodat gespecialiseerde bedrijven/ partners opruimwerkzaamheden kunnen verrichten. Posten dichtbij de risico-objecten en de Betuweroute waar het realistisch is dat IBGS inzetten binnen gedaan moeten zijn de tankautospuiten aangevuld met 4 chemicaliënpakken. Daarnaast is een specialistische IBGS eenheid binnen 2 uur beschikbaar die kan optreden in gaspak.

Basis Ontsmettingseenheid (BOE)

Bij een beperkt aantal slachtoffers (< 10) kan de basis ontsmettingseenheid ingezet worden. Intussen kunnen slachtoffers door een tankautospuit met de aanwezige middelen ontsmet worden.
De basis ontsmettingseenheid kan tevens de ingezette brandweereenheden met persoonlijke beschermingsmiddelen zodanig ontsmetten dat hulpverleningspersoneel veilig uit het pak kan. Deze eenheid speelt op lokale schaal een rol in de arbeidshygiënische ontsmetting van eenheden.
De BOE heeft een gewenste opkomsttijd van 30 min naar plaats incident. Om de gewenste opkomsttijd te behalen zijn in de regio twee BOE-eenheden aanwezig.

Grootschalige Ontsmettingseenheid (GOE)

Bij grote aantallen slachtoffers dienen de landelijke grootschalige ontsmettingseenheden ingezet te worden. Zij kunnen ingezet worden om capaciteit te leveren voor de ontsmetting, ook kunnen ze ingezet worden om kennis en expertise te leveren.
De opkomsttijd van de GOE is maximaal 2 uur en heeft een capaciteit van 90 slachtoffers per uur. Intussen kunnen slachtoffers op een afgezonderde locatie worden ondergebracht.
De dichtbij zijnde GOE-eenheid is gestationeerd in VNOG.

Schuim-eenheid

De schuimeenheid verricht primair bij ongevallen met gevaarlijke stoffen de taak afdekken van een plas met schuim. Hiermee worden de effecten op de omgeving verminderd en is er tijd (meer dan een uur) om specialistische IBGS-eenheden (indien nodig) aan te laten rijden.
Schuimeenheden hebben een groter toepassingsgebied dan alleen IBGS. Dit blijkt uit de Visie Grootschalig Brandweeroptreden waarin het peloton specialistische blussing gedefinieerd is. Deze eenheid wordt onder andere ingezet bij industriële brandbestrijding.
Deze eenheid kan met behulp van Schuim vormend middel (SVM) een plas van 1500m^2 eenmalig afdekken. Voor deze klus is 1m^3 schuimvormend middel noodzakelijk. Het streven is om 60 minuten na alarmering de plas te hebben afgedekt. In totaal heeft de regio de beschikking over 9 schuimblusaanhangers en 1 schuimblushaakarmbak die gezamenlijk een plas van 1500m^2 kunnen afdekken of blussen.

De verkenningseenheden

Het doel van de verkenningseenheid is inzicht te krijgen in aard en omvang van het effectgebied c.q. bedreigde gebied. Opkomsttijden en aantallen van deze eenheden zijn gekoppeld aan het IBGS risicoprofiel van de regio en interregionale samenwerking is hierbij mogelijk. Om voldoende dekking 5 verkenningseenheden. De voertuigen van de verkenningseenheden worden ook ingezet voor andere benoemde specialistische taken zoals FRB.

5.8 Grof en Extreem Geweld (Terrorismegevolgbestrijding (TGB)

Brandweer Nederland onderscheidt op dit moment drie niveaus van voorbereiding op grof en extreem geweld. Naast Basis(brandweer)zorg kan gekozen worden voor Basis+ en Basis++.7
Brandweer Gelderland-Midden hanteert het voorbereidingsniveau Basis+. In het kader van Basis+ zijn een aantal maatregelen genomen:
Er is een aandachtskaart Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB) en/of Extreem Geweld beschikbaar. Deze aandachtskaart is afgestemd in Oost5. De aandachtskaart is te raadplegen in LiveOp onder de knop ‘procedures’ > ‘7 algemeen’ > ‘Terrorisme’.
Alle tankautospuiten en de twee FRB voertuigen (Arnhem en Ede) in de regio zijn voorzien van een traumakit.

5.9 Rietenkapbrandbestrijding

Binnen het verzorgingsgebied van brandweer Gelderland-Midden zijn gebouwen met een rieten kap, zoals boerderijen en villa’s. Een brand in een rieten dak is lastig te bestrijden omdat de brand alleen aan de buitenkant van het dak geblust kan worden, terwijl de brand van binnenuit gewoon doorgaat. Dit kan ertoe leiden dat een pand ernstig beschadigd raakt of zelfs helemaal verloren gaat. De doelstelling van dit specialisme is om een brand in een rieten kap effectiever te kunnen bestrijden.
Het bestrijden van brand in een rieten kap is een basistaak van de brandweer. De benodigde veiligheidsmiddelen om een dergelijke brand te kunnen bestrijden behoren echter niet tot de standaard uitrusting van een tankautospuit. Voor de uitvoering van deze taak is extra materiaal en uitrusting noodzakelijke. Het specialistisch materiaal bestaat uit rietdekkersstoeltjes, een valbeveiliging die te plaatsen is op en in het rieten dak en een aantal spuitlansen.
Om overal in de regio effectief bij een brand in een rieten kap op te treden moet dit specialisme binnen 30 minuten ter plaatse zijn. Om deze opkomst te realiseren is in het noordwestelijke en zuidoostelijk deel van onze regio een team aanwezig.

5.10 Veeredtakel

Bij het redden van vee uit putten, gierkelders en sloten kan door de basisbrandweereenheid de hulp ingeroepen worden voor specifieke kennis en materieel van drie posten. Een veeredtakel-team rukt uit met een MIB-voertuig. De MIB-voertuigen beschikken over een veeredtakel en andere benodigdheden voor het redden van vee.

5.11 Arbeidshygiëne

Arbeidshygiëne is een belangrijk thema binnen de brandweer. Uit onderzoek is gebleken dat brandweerlieden aan tal van giftige stoffen worden blootgesteld. Daarom proberen we de blootstelling aan deze stoffen tot een minimum te beperken. Dat betekent dat we voor, tijdens en na een brand schoon werken, ondanks het feit dat we vies kunnen worden.
Om dat doel te bereiken werken we in onze regio met rijdende magazijnen, de zogenaamde Arbeidshygiëne bussen. Deze komen ter plaatse om vervuilde bluskleding en ademlucht, standaard na een brand, of bij een ander incident op aanvraag van de bevelvoerder of (H)OvD, te komen wisselen.
Bij Brandweer Gelderland-Midden zijn 5 eenheden Arbeidshygiëne beschikbaar

5.12 Verzorgingsgroep

De verzorgingsgroep verzorgt het eten, drinken en sanitaire voorzieningen tijdens langdurige inzetten.

Voor de uitvoering van de taken zijn twee voertuigen aanwezig. Voor de eerste inzet wordt gebruik gemaakt van een verzorgingsbus. Het gaat hierbij om het verzorgen van koffie, frisdrank, koeken en dergelijke op een plaats incident. Voorlangdurige inzetten is er een verzorgingscontainer beschikbaar.

5.13 Betuweroute

De afspraken over de voorbereiding en afhandeling van incidenten, risicobeheersing en crisisbeheersing zijn vastgelegd in samenwerkingsafspraken tussen de Veiligheidsregios's, politie en Prorail. Aanvullend op het standaard beschikbare brandweer materieel zijn er specialiste 25 KV testers beschikbaar op een x aantal posten. Met de 25 KV testers kan specifiek voor de Betuweroute worden vastgesteld of er veilig opgetreden kan worden zonder spanning op de bovenleiding.

6. Conclusies en aanbevelingen

Dit plan is opgesteld aan de hand van de nieuwe landelijke systematiek Gebiedsgerichte Opkomsttijden. Het bundelt alle bestuurlijke besluiten en organisatorische wijzigingen sinds de vaststelling van het vorige dekkingsplan in 2015. Het biedt ook de mogelijkheid om het effect op de dekking van toekomstige beleids- en/of organisatie ontwikkelingen inzichtelijk te maken en te betrekken bij de besluitvorming. Het vormt daarmee een solide basis voor het beoordelen van de impact van toekomstige (voorgenomen) besluiten en wijzigingen in de organisatie op de regionale brandweerdekking.

6.1 Conclusies

De theoretische opkomsttijden naar de CBS-buurten zijn goed tot voldoende, waarmee wordt door Gelderland-Midden voldaan aan de kaders die worden gesteld in de landelijke handreiking. In Ede en Arnhem zijn 24-uurs beroepsposten, daardoor kan een korte opkomsttijd worden gerealiseerd. Omdat alle vrijwillige posten werken volgens het vrije instroomprofiel, kunnen daar geen 100% garanties worden gegeven dat een post bij een gegeven alarmering ook daadwerkelijk kan uitrukken. Door de fijnmazige verdeling van brandweerposten is het in voorkomende gevallen mogelijk, snel geautomatiseerd buurposten te alarmeren en blijft de dekking op peil. Die fijnmazige verdeling van is ook van grote meerwaarde bij het levensreddende specialisme First Responder brandweer, omdat door korte opkomsttijden snel met reanimeren van mensen met hartfalen kan worden gestart.

Bij grootschalige incidenten blijft de restdekking in gehele regio een aandachtspunt waar actief op gestuurd wordt.

De werkdruk is acceptabel. Voor vrijwillige posten met een hoge alarmeringsfrequentie wordt gewerkt met een ploegensysteem.

6.2 Aanbevelingen

Raster in plaats van buurtindeling

In de landelijke systematiek wordt het gebruik van de CBS-buurtindeling voorgeschreven. Deze indeling wijzigt echter regelmatig, waardoor het niet mogelijk is om de dekking eenduidig te vergelijken met eerdere jaren. Dit is op te lossen door het toepassen van een vast raster. Eventueel kunnen beide systemen naast elkaar bestaan: de CBS-indeling voor externe rapportage richting het land, de raster-indeling voor intern gebruik om de dekking meerjarig eenduidig te kunnen beoordelen.

Interval voor inzicht en analyse

De nieuwe systematiek biedt mogelijkheden om de dekkingsanalyse meer dynamisch te maken en kunnen consequenties c.q. risico's “real-time” gevisualiseerd worden van nieuw/voorgenomen beleid en/of maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt echter wel een investering en mensen en middelen.

Brandweer Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Brandweer Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E brandweer@vggm.nl
I www.brandweergm.nl

BRANDWEER
Gelderland-Midden

Dagelijks Bestuur VGGM
T.a.v. dhr. E. van Neerrijnen

Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

datum	**zaaknummer**	**uw brief/kenmerk**
29 april 2024	RHD-896930	SN24_000007
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Marlijn Bijker	026-4976911	x

onderwerp
Zienswijze beleidsplannen VGGM

Geacht Bestuur,

Met uw brief van 9 april 2024 heeft u het conceptbeleidsplannen VGGM 2025-2026 en de conceptbegroting 2025 voor consultatie aan onze gemeente aangeboden. U heeft gevraagd desgewenst onze zienswijze bekend te maken op deze stukken.

De gemeenteraad van Rheden heeft op 27 juni 2024 het volgende besloten ten aanzien van de beleidsplannen VGGM 2025-2026:

De gemeenteraad van Rheden kan zich vinden in het ontwerpbeleidsplan van de VGGM met bijbehorende plannen, onder de volgende voorwaarden:

1. *De verdere uitwerking van de plannen moet budgettair neutraal verlopen en mag dus niet tot verhogingen van de inwonerbijdrage leiden.*
2. *In het beleidsplan VGGM 2025-2026 als extra speerpunt op te nemen om de samenwerking met de gemeenten te verbeteren bij de planvorming en bij de voorbereidende fase van bestuurlijke besluitvorming. In het vorige/huidige beleidsplan was dit ook opgenomen, maar daar is naar onze mening helaas nog geen uitvoering aan gegeven.*

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. De zienswijze over de conceptbegroting 2025 wordt u separaat toegezonden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,

secretaris.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Burgemeester	3 Bestuur & Organisatie	16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten
b en w-vergadering	**agendapunt**	**bijlage(n) ter inzage**
		4
rol raad	**soort document**	
Zienswijze	Ontwerpbegroting 2025	
voorbereidende vergadering	**agendapunt**	
raadsvergadering	**agendapunt**	

onderwerp
Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2025

INHOUD VOORSTEL

1. Kennis te nemen van:
    a. De ontwerpbegroting 2025 van de VGGM;
    b. De gewijzigde begroting 2024 van de VGGM;
    c. Het voorstel resultaatbestemming 2023 van de VGGM.
2. Een zienswijze in te dienen over de ontwerpbegroting 2025 en het bestemmingsresultaat 2023, conform bijgevoegd concept.

1 Wat is de aanleiding?

Overeenkomstig de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) (2015); en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt aan uw raad een zienswijze gevraagd op de begroting 2023 van de VGGM.

2 Wat is de aanleiding?

De VGGM heeft de ontwerpbegroting 2025 op 9 april 2024 voor een zienswijze aangeboden bij de raden van de deelnemende gemeenten. De VGGM verzoekt de gemeente Rheden voor 15 juli 2024 de zienswijze bij de directie van het Dagelijks Bestuur (DB) van de VGGM aan te leveren, zodat de zienswijze bij vaststelling van de begroting 2025 in het Algemeen Bestuur (AB) van de VGGM kan worden meegenomen.

Deze ontwerpbegroting 2025 bevat tevens de geactualiseerde begroting 2024 en het voorstel van de resultaatbestemming 2023. Ook is via Raadsinformatieronde | VGGM de jaarrekening 2023 te raadplegen.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Wet Veiligheidsregio's;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (2015);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr);
- Wet publieke gezondheid;
- Jeugdwet;
- Wet kinderopvang;
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden.

4 Wat willen wij bereiken?

Met dit voorstel wordt beoogd uw raad in de gelegenheid te stellen een zienswijze te geven op de begroting 2025 van de VGGM en deze zienswijze tijdig te sturen aan het bestuur van de VGGM.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

Kaderbrief en ontwerpbegroting 2025

Beging januari is er een kaderbrief aan de raden toegezonden waarop een aantal gemeenteraden hun wensen en bedenkingen hebben uitgesproken. Deze wensen en bedenkingen zijn door de korte tijdspannen niet zorgvuldig meegewogen in het opstellen van de ontwerpbegroting 2025. Om die reden zijn alle genoemde beleidsontwikkelingen integraal opgenomen in de voorliggende ontwerpbegroting en wordt er een verhoogde bijdrage gevraagd van de gemeenten.

Echter heeft het AB op 3 april 2024 het DB verzocht om bij deze begroting inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing van 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026. Om deze reden is een procesbrief nagezonden, waarbij de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 2% lager is geraamd.
De bijbehorende besparingsvoorstellen worden zorgvuldig uitgewerkt en in de kaderbrief van november toegezonden.

Gewijzigde begroting 2024

In de gewijzigde begroting zijn de volgende aanpassingen opgenomen:

- Werkgelijke bekostigingsafspraken met verzekeraars toegevoegd
- Mutaties in rijksbijdragen
- Mutaties is herrubriceringen, detacheringen, subsidieverstrekkingen, rentebaten en overige diensten.

Bestemmingsresultaat 2023

De jaarrekening 2023 is opgesteld. VGGM heeft van de € 73 miljoen euro ontvangen gemeentelijke bijdragen en lokaal aanbod € 1,7 miljoen niet besteed. In de jaarrekening is het resultaat van € 1,7 miljoen als te bestemmen resultaat verantwoord. Het voorstel is om dit resultaat terug te geven aan de gemeenten. Uitgaande van een bijdrage van Rheden van 5,8 % in 2023, zal dit een voordeel opleveren van ca. € 98.600 voor Rheden.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

Mutaties	*Structureel/ incidenteel*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*
Incidenteel voordeel jaarrekening 2023	Incidenteel		98.600 V		
Begroting 2024	Incidenteel		0 V		
Begroting 2025	Structureel			101.000V	
Begroting 2026	Structureel				101.000V
Totaal			98.600 V	101.000V	101.000V

Voor de begroting 2024 leidt de geactualiseerde begroting van VGGM niet tot een wijziging in de gemeentelijke bijdragen.

Het voordeel van 2025 en 2026 komt voort uit het voorstel van de DB om een bezuiniging van 2 % te realiseren. De VGGM gaat deze taakstelling in 2024 zoveel mogelijk invullen. Risico is dat dat mogelijk niet volledig wordt gerealiseerd. De besparing voor 2026 wordt mogelijk groter dan de 2 %, maar behoeft nog uitwerking. Deze besparingen wordt verwerkt in de komende kadernota 2025-2028.

7 Wat zijn de risico's?
Als er gekozen wordt voor een bezuiniging op de VGGM dan zijn daar een aantal risico's aan verbonden. Zowel landelijk als regionaal is geconstateerd dan de veiligheidsregio's en GGD- en onvoldoende zijn voorbereid om (gezondheids)crises. Landelijk zijn daarom extra middelen beschikbaar gesteld voor deze versterkingsopgave. Daarop aanvullend is gebleken dat er belangrijke risico's bestaan in de continuiteit van de dienstverlening. Ten aanzien van de hulpverleningsactiviteiten zien we veranderingen in de maatschappij, onder andere door klimaatverandering en energietransitie, die leiden tot complexere, langere en meer grootschalige inzetten leidend tot toenemende druk op de huidige budgetten. Om die reden zijn in deze begroting versterkingsvoorstellen voor de GGD, de organisatie in het geheel en in het voorkomen van brand opgenomen.

Verderop in de begroting, in hoofdstuk 5.1 zijn de belangrijkste risico's opgenomen zonder dat er een bezuinigstaak wordt doorgevoerd.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
N.v.t.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De zienswijze wordt na besluit gedeeld met het DB van de VGGM.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
N.v.t.

Velp,

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Ontwerp-raadsbesluit

De raad van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 mei 2024

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van:
    a. De ontwerpbegroting 2025 van de VGGM;
    b. De gewijzigde begroting 2024 van de VGGM;
    c. Het voorstel resultaatbestemming 2023 van de VGGM.
2. Een zienswijze in te dienen over de ontwerpbegroting 2025 en het bestemmingsresultaat 2023, conform bijgevoegd concept.

Velp, 27 juni 2024

De raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 9 april 2024
Kenmerk SN24_000007
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: conceptbegroting VGGM 2025, gewijzigde begroting 2024, bestemming resultaat jaarrekening 2023 en beleidsplan VGGM 2025-2026

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting aan voor het begrotingsjaar 2025 en het jaarverslag over het jaar 2023. De ontwerpbegroting 2025 bevat tevens de gewijzigde begroting 2024. Op onze website (www.vggm.nl/bestuurlijk/raadsinformatieronde) vindt u achterliggende documentatie.

De ontwerpbegroting is gebaseerd op de kaderbrief (reeds in uw bezit). Wij adviseren u onderliggende begroting in samenhang te lezen met deze kaderbrief.

Aankondiging nazending
In het algemeen bestuur VGGM van 3 april 2024 is de ontwerpbegroting 2025 besproken. Hierbij is onder meer gesproken over de ontvangen reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief. Met de komst van het zogenaamde 'ravijnjaar 2026' maakt ook het algemeen bestuur zich serieus zorgen en ziet 'financieel zwaar weer' aankomen. Het algemeen bestuur heeft het dagelijks bestuur daarom gevraagd om naast deze begroting inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing ten opzichte van de voorliggende ontwerpbegroting van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026. Deze aanvullende rapportage wordt de komende weken uitgewerkt. Doel hiervan is om het bestuur in staat te stellen keuzes te kunnen maken en impact op maatschappelijke doelstelling en bijbehorende bekostiging te overzien.

Uiterlijk 30 april a.s. zal de aanvullende rapportage aan u beschikbaar wordt gesteld via de hierboven genoemde website.

Consultatie resultaatbestemming 2023
Op 3 april 2024 heeft het algemeen bestuur het jaarverslag over 2023 besproken. De controleverklaring van de accountant is nog niet versterkt. De accountant heeft op 15 april nog een informatiebijeenkomst van de beroepsorganisatie van accountants inzake de gewijzigde regelgeving rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Aansluitend kan de accountant overgaan tot het verstrekken van de controleverklaring. Ten aanzien van de voorgenomen bestemming van het resultaat worden de raden van deelnemende gemeenten uitgenodigd een zienswijze uit te brengen. Het dagelijks bestuur stelt voor om het resultaat terug te geven aan de gemeenten. Deze

resultaatsbestemming is opgenomen in paragraaf 3.4 van de onderliggende begroting 2025.

Zienswijzeprocedure
Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2025 en de gewijzigde begroting 2024 naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur op 11 september a.s. ter vaststelling wordt aangeboden. Wij verzoeken u vriendelijk uw zienswijze vóór 15 juli 2024 toe te sturen zodat wij u vóór de besluitvorming op 11 september een beargumenteerde reactie kunnen toezenden op uw ingebrachte zienswijze.

Beleidsplan
Het algemeen bestuur heeft op 3 april ingestemd met een nieuwe opbouw van het beleidsplan VGGM. Het nieuwe ontwerp-beleidsplan VGGM kent een modulaire opbouw waarbij enkele ontwerp-modules klaar zijn om ter consultatie voor te leggen aan de gemeenteraden:

- Inleidende ontwerp-module over de modulaire opbouw beleidsplan VGGM 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan brandweer 2025-2026
- Ontwerp-beleidsplan crisisbeheersing 2025-2026
- Ontwerp-dekkingsplan brandweer

Aankondiging informatieve raadsbijeenkomsten
VGGM organiseert een reeks van raadsinformatiebijeenkomsten voor raadsleden en collegeleden om een toelichting te geven op de documenten die ter consultatie worden voorgelegd. Net als vorige jaren is er voor gekozen om drie bijeenkomsten te organiseren op verschillende locaties in de regio. Deze bijeenkomsten vinden in de avond plaats op 14 mei, 10 juni en 1 juli. De uitnodiging voor deze bijeenkomsten wordt separaat verstuurd via de griffies en bestuurssecretariaten. Deelnemers kunnen zelf kiezen aan welke bijeenkomst zij willen deelnemen.

Aanvullend zal VGGM ook deelnemen aan de raadsinformatiebijeenkomst op 13 mei in Arnhem waarin niet alleen VGGM maar ook 4 andere Gemeenschappelijke Regelingen hun begroting zullen toelichten. Deze bijeenkomst is bedoeld voor alle deelnemende gemeenten (raadsleden en bestuurders) van de 5 deelnemende gemeenschappelijke regelingen. De uitnodiging voor deze raadsinformatiebijeenkomst wordt separaat verzonden.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra
Directie

www.vggm.nl

Ontwerpbegroting 2025

Bevat tevens de geactualiseerde begroting 2024

Versie voor Algemeen Bestuur op 3 april 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

1. Inleiding

Met deze ontwerpbegroting stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de taken en activiteiten voor het jaar 2025. In deze begroting zijn tevens de beleidsmatige en financiële kaders opgenomen, zoals het Algemeen Bestuur op 17 januari 2024 heeft besproken. Eerdere jaren waren de kaders en de begroting opgenomen in één document. Op verzoek van een aantal gemeenten is begin januari een separate kaderbrief opgesteld. Gezien de korte tijdspanne tussen kaderbrief en begroting is het gewenste effect om meer op de kaders te kunnen sturen vanuit de gemeenteraden niet gerealiseerd. Met de invoering van de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van VGGM is een ruimere tijdsperiode voorzien voor zowel de kaders als de begroting.

In aansluiting op de bespreking van de kaderbrief 2025 in het Algemeen Bestuur heeft een aantal gemeenteraden de kaderbrief besproken en hun wensen en bedenkingen ten aanzien van deze kaderbrief uitgesproken. De tijd tussen de bespreking van de kaderbrief in de Raden en (de wettelijke) termijnen voor het opstellen en consultatie van deze ontwerpbegroting was echter te krap om de wensen en bedenkingen op de kaderbrief op een zorgvuldige wijze te wegen. Om die reden zijn de beleidsontwikkelingen zoals opgenomen in de kaderbrief 2025 integraal opgenomen in deze voorliggende begroting. Het advies is om deze ontwerpbegroting in samenhang met de kaderbrief te lezen. Naast de beleidsontwikkelingen zijn in deze begroting de opgedragen activiteiten, beoogde beleidsdoelstellingen en (financiële) risico's opgenomen.

De ontvangen reacties op de kaderbrief gaan onder andere in op het ravijnjaar 2026 en de daarmee samenhangende uitdagingen. Eerder dit jaar hebben een aantal wethouders Financiën aan gemeenschappelijke regelingen gevraagd in hoeverre mogelijkheden bestaan om mee te bewegen met deze uitdaging. In hoofdstuk 2 wordt nader op deze problematiek ingegaan, mede in relatie tot de uitdagingen waar VGGM voor staat als het gaat om het toekomstbestendig inrichten van de GGD-taken en de organisatie als geheel.

Voorzien is deze ontwerpbegroting 2025 op 11 september 2024 vast te stellen. Voorafgaand worden de Colleges en Raden van de inliggende gemeenten in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen bij deze ontwerp-begroting 2025 aan het Dagelijks Bestuur mee te geven. Mocht uw raad al een reactie op de kaderbrief 2025 hebben gegeven, dan zal die reactie meegenomen worden bij de bespreking van deze ontwerpbegroting.

Deze ontwerpbegroting geeft eveneens de mogelijkheid om de geactualiseerde begroting 2024 nauwkeuriger op te stellen, doordat diverse bekostigingsgesprekken voor diensten en producten die niet middels de gemeentelijke bijdrage worden bekostigd recent zijn afgerond. Denk hierbij aan afspraken met subsidiegevers, gemeenten inzake lokaal aanbod GGD en zorgverzekeraars.

De begroting is opgebouwd rondom de volgende programma's:

3a. Programma Crisisbeheersing

3b. Programma Brandweer (was brandweerzorg)

3c. Programma GGD

3d. Programma Ambulancezorg

3e. Programma Bedrijfsvoering

Per programma zijn de beleidsontwikkelingen en beoogde resultaten beschreven, inclusief de begrote baten en lasten. Op totaalniveau geeft dat de volgende organisatie-begroting voor 2025:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Programma Crisisbeheersing	5.631	7.174	6.382	6.802	7.108	7.108	7.108
Programma Brandweer	41.571	43.540	45.268	46.528	46.053	46.053	46.053
Programma GGD	38.596	35.329	37.367	38.719	38.719	38.719	38.710
Programma Ambulancezorg	29.483	31.406	30.502	31.192	31.192	31.192	31.192
Programma Bedrijfsvoering	24.408	26.438	27.462	27.611	28.611	29.558	29.511
Programma COVID-19	9.618	0	0	0	0	0	0
Lasten	**149.309**	**143.888**	**146.980**	**150.852**	**151.683**	**152.629**	**152.574**
Gemeentelijke bijdrage	73.479	82.742	82.742	87.607	88.132	89.132	89.132
Lokaal aanbod	8.679	7.829	8.936	8.748	8.748	8.748	8.748
Rijksbijdragen	24.233	10.282	11.905	11.517	11.823	11.823	11.823
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.874	31.874	31.874	31.874	31.874
Overige baten	16.481	13.677	10.472	10.881	10.881	10.881	10.881
Baten	**150.812**	**143.448**	**145.929**	**150.627**	**151.458**	**152.458**	**152.458**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**1.503**	**-440**	**-1.052**	**-225**	**-225**	**-171**	**-116**
Mutatie reserves	227	440	1.052	225	225	171	116
Resultaat na bestemming	**1.730**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**1.730**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Het dagelijks bestuur is zich, net als de directie, ten volle van bewust dat deze begroting leidt tot een grote uitdaging binnen de gemeentelijke financiën. De verschillende omstandigheden, de voorstellen voor de versterking van de GGD-taken en de organisatieversterking leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. De gemeentelijke bijdrage neemt in totaal met € 4,9 miljoen toe, zijnde het terugnemen van € 2,2 miljoen aan incidentele bijdragen, een structurele toename van € 6,7 miljoen en incidentele bijdragen van € 0,4 miljoen. In onderstaand verloopoverzicht zijn de mutaties van de gemeentelijke bijdrage per taak zichtbaar. In de tabel is tevens een verwijzing opgenomen naar de paragraaf waar de mutatie nader is toegelicht:

In EUR x 1.000	Veilig-heid	Bevolkin gszorg	GGD	JGZ 0-4	RVP	Totaal
Gemeentelijke bijdrage begroting 2024	**53.093**	**791**	**15.964**	**11.005**	**1.889**	**82.742**
Verkoop kazerne Pannerden (specifiek Zevenaar)	-20					-20
Basis op orde AGZ (incidenteel voor 2024)			-551			-551
Basis op orde JGZ (Incidenteel voor 2024)			-713	-940		-1.653
Aangepaste bijdrage begroting 2024	*53.072*	*791*	*14.700*	*10.065*	*1.889*	*80.517*
Mutaties structureel						
Versterking bedrijfsvoering (zie § 3e)	571		429			1.000
Toekomstbestendige AGZ (zie § 3c)			1.694			1.694
Toekomstbestendige JGZ (zie § 3c)			826	1.086		1.912
Ingroei functiewaardering (cf besluit 2021)			100			100
Decentralisatie Maternale Kinkhoest (zie § 3c)					176	176
Invoering omgevingswet (zie § 3a)	P.M.					P.M.
Ingroei nieuwe verdeelsleutels (zie § 4.5)	215					215
Mutatie inwoners (zie § 4.5)		9	181	53	9	252
Loon en prijs indexatie (zie § 4.1)	845	15	257	195	29	1.341
Mutaties incidenteel						
Veilige energie transitie (zie § 3a)	250					250
Harmonisatie afspraken huisvesting (zie § 3e)	150					150
	2.031	*24*	*3.487*	*1.334*	*214*	*7.089*
Gemeentelijke bijdrage begroting 2025	**55.103**	**815**	**18.187**	**11.399**	**2.103**	**87.607**

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
Inhoudsopgave 4
2. Druk op financiën 5
3. Programma-indeling 7
3a. Programma Crisisbeheersing 7
3b. Programma Brandweer 12
3c. Programma GGD 21
3d. Programma Ambulancezorg 35
3e. Programma Bedrijfsvoering 40
4. Financiën 45
4.1 Nominale ontwikkelingen 45
4.2 Investeringen 45
4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2024 46
4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2023 47
4.5 Gemeentelijke bijdragen 47
5. Paragrafen 48
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 48
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 51
5.3 Financiering 52
6. Planning en control cyclus 53
Bijlagen 54
Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen 54
Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente 58
Bijlage 3: Geprognotiseerde balans 62
Bijlage 4: Reserves en voorzieningen 64
Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2024 – 2028 65
Bijlage 6: Taakvelden 66
Bijlage 7: Risico's in relatie tot toekomstbestendigheid 67

2. Druk op financiën

Het is VGGM niet ontgaan dat de gemeentelijke begrotingen stevig onder druk zijn komen te staan. Enerzijds worden gemeenten geconfronteerd met taakuitbreidingen zonder bijbehorende kostendekkende budgetten en anderzijds is een fors lager gemeentefonds van toepassing vanaf 2026. VGGM voelt daarmee ook een belangrijke verantwoordelijkheid in het doelmatig besteden van de aan haar toegekende budgetten en het efficiënt uitvoeren van de aan haar opgedragen taken.

Anderzijds is zowel landelijk als regionaal geconstateerd dat de Veiligheidsregio's en GGD-en onvoldoende zijn voorbereid op nieuwe (gezondheids)crises en om die reden versterking nodig hebben. Voor Veiligheidsregio's is om die reden landelijk structureel € 83 miljoen beschikbaar gesteld voor deze versterkingsopgave. Voor de GGD gaat het landelijk om € 38 miljoen voor 2024 ter versterking van de pandemische paraatheid. Daarnaast zijn nog een aantal andere landelijke maatregelen getroffen, zoals een bekostiging voor COVID-19 vaccinaties en het sluiten van het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven akkoord.

Aanvullend heeft het bestuur van VGGM geconstateerd dat belangrijke risico's bestaan in de continuïteit van dienstverlening door historische keuzes ten aanzien van de GGD-taken en de krappe en starre invulling van de ondersteunende functies. Ten aanzien van de hulpverleningsactiviteiten zien we veranderingen in de maatschappij, onder andere door klimaatverandering en energietransitie, die leiden tot complexere, langere en meer grootschalige inzetten leidend tot toenemende druk op de huidige budgetten. Om die reden zijn in deze begroting versterkingsvoorstellen voor de GGD, de organisatie in het geheel en in het voorkomen van brand opgenomen.
In aansluiting op de financiële druk bij gemeenten heeft de wethouder Financiën van Rheden, mede namens een aantal andere wethouders Financiën, het bestuur van VGGM gevraagd naar de mogelijkheden om te besparen op de gemeentelijke budgetten. Deze oproep zien we ook terugkomen in een aantal reacties vanuit gemeenteraden op de kaderbrief voor 2025. Dit verzoek geeft spanning op de bovenstaande ontwikkelingen.
De groep wethouders Financiën vraagt expliciet om een drietal scenario's van indexatie door te rekenen:

Scenario	Indexatie volgens scenario		Indexatie in deze begroting		Verschil
	In %	In EUR x 1.000	In %	In EUR x 1.000	In EUR x 1.000
1. Indexatie voor 2025 sluit aan bij de loon-prijsontwikkelingen die door accres wordt gecompenseerd.	4,18	3.455	1,33	1.341	2.115
2. Indexatie voor 2025 gebaseerd is het percentage consumentenprijsindex voor 2025 (MEV);	2,50	2.067	1,33	1.341	727
3. De bijdrage voor 2025 wordt niet geïndexeerd.	nihil	nihil	1,33	1.341	-/- 1.341

Geconstateerd wordt dat de begroting van VGGM past binnen scenario 1 en scenario 2. Dit komt doordat VGGM voor haar budgetten 2023 en 2024 reeds anticipeerde op de forse loon- en prijsontwikkeling (inflatie) die ontstond door de mondiale tekorten op de grondstoffen en energie. Hierdoor is een relatief lage indexatie voor 2025 van toepassing.

In scenario 3 ontstaat een tekort van ca € 1,3 mln. Deze zou kunnen worden gerealiseerd door keuzes in (kwaliteit van) taken te maken. Dit in samenhang met het voorstel in deze begroting voor versterking van de GGD-taken en de organisatie in het geheel. Dat levert dan een volgende abstracte analyse op:

Programma	Totale baten	Gemeentelijke bijdrage	Toelichting
Crisisbeheersing	8.303.000	3.726.000	Evaluatie van recente crisissen leidt tot de conclusie dat veiligheidsregio's onvoldoende voorbereid zijn op een volgende crisis. Het Rijk heeft besloten om de crisistaken te versterken en heeft daarvoor landelijk € 83 miljoen beschikbaar gesteld. Voorwaarde hierbij is dat deze extra middelen niet gebruikt worden om huidige gemeentelijke bijdragen te verlagen. Het eventueel korten op de gemeentelijke bijdrage van € 3,7 miljoen is daarmee voor dit moment niet opportuun.
Brandweer	60.536.000	53.145.000	De taken voor brandweerzorg zijn in 2021 vergeleken met andere Veiligheidsregio's. De conclusie is dat hulpverleningstaken vergelijkbaar met andere regio's zijn georganiseerd. Zowel in omvang van medewerkers, vrijwilligers en materieel als in budgettaire zin. De activiteiten ter voorkoming van brand zijn in vergelijking met andere regio's minimaal georganiseerd. Voor het bestuur gaf de uitkomst van dit onderzoek geen aanleiding om een nader gesprek te voeren over de omvang en kwaliteit van de brandweerzorg. Een eventuele besparing op de kosten zal invloed hebben op de omvang van de brandweerorganisatie, zowel in personele als materiële zin. Kijkend naar de veranderingen in het risicoprofiel van de regio als gevolg van de klimaatverandering is het advies om de slagkracht van de brandweer niet te verkleinen.
GGD	46.936.000	30.736.000	De taken van de GGD zijn in 2022 en 2023 nader besproken met de portefeuillehouders. Dit heeft geleid tot een voorstel ter versterking van de GGD (toekomstbestendigde GGD). Dit versterkingsvoorstel is onderdeel van de voorliggende begroting. Het eventueel korten op de GGD-bijdragen leidt ertoe dat de bestuurlijk gewenste taakuitvoering niet kan worden gerealiseerd.
Ambulancezorg	33.799.000	Nihil	De taken van de ambulancezorg worden vergoed door zorgverzekeraars. Daarmee staat deze taak buiten scope voor eventuele verlaging van gemeentelijke bijdragen.
Overhead	Nihil	Nihil	De overhead wordt doorbelast aan de verschillende opgedragen taakgebieden. De overhead is in 2021 vergeleken met andere veiligheidsregio's. De conclusie was dat VGGM een zeer krappe overhead heeft. Aansluitend is de kwaliteit van de organisatie beoordeeld, met als conclusie dat deze ad hoc acteert op issues in de bedrijfsvoering. In samenhang met de krappe overhead leidt dat tot continuïteitsrisico's. Om de organisatie te versterken is een programmatische veranderaanpak gekozen met een looptijd van 3 tot 4 jaar. Het eventueel korten op de overhead vertraagt de verbetering en vergroot het continuïteitsrisico.
Totaal	149.574.000	87.607.000	

3. Programma-indeling

3a. Programma Crisisbeheersing

Het programma crisisbeheersing valt uiteen in de pijlers veiligheidsregio taken, bevolkingszorg en GHOR. Voor het programma Crisisbeheersing is één majeure overkoepelende ontwikkeling, namelijk de versterking van crisisbeheersing in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit gaan we doen door onder andere de voorbereiding op crises te verstevigen en de inzet van de veiligheidsregio bij langdurige crises te waarborgen. Denk hierbij aan: (langdurig) bemensen en ondersteunen van crisisteams, internationale, interregionale en Rijk-regio samenwerking, risico- en crisiscommunicatie en het versterken en waarborgen van de informatiepositie van de Veiligheidsregio.

Versterking crisisbeheersing

De Wet veiligheidsregio's is geëvalueerd. Eind 2022 heeft het Kabinet de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze contourennota is een nadere uitwerking van het kabinetsstandpunt en schetst op hoofdlijnen de noodzakelijke vernieuwingen en veranderingen in het beoogd toekomstig stelsel van crisisbeheersing en brandweerzorg.

In de bestuurlijke afspraken is besloten tot een geleidelijk opbouwende structurele toevoeging van € 83 miljoen voor alle veiligheidsregio's in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) vanaf 2023. Dit betekent voor VGGM een bedrag van ongeveer € 1,4 miljoen vanaf 2023 oplopend tot ongeveer € 2,6 miljoen in 2026. Deze ophoging is bedoeld voor de versterking van de crisisbeheersing, het versterken van de informatiepositie en het inrichten van het Knooppunt Coördinatie Rijk – Regio (KCR2). KCR2 is een knooppunt voor bovenregionale en landelijke informatiestromen van en naar veiligheidsregio's, het rijk, politie, defensie, vitale partners en andere crisispartners.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Veiligheidsregio taken	2.965	4.893	3.957	4.457	4.763	4.763	4.763
GHOR	1.140	1.501	1.600	1.629	1.629	1.629	1.629
Bevolkingszorg	1.526	780	825	716	716	716	716
Lasten	**5.631**	**7.174**	**6.382**	**6.802**	**7.108**	**7.108**	**7.108**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	4.571	4.703	3.664	3.726	3.726	3.726	3.726
Rijksbijdragen	2.566	3.612	4.027	4.527	4.833	4.833	4.833
Overige baten	403	168	50	50	50	50	50
Baten	**7.540**	**8.483**	**7.741**	**8.303**	**8.609**	**8.609**	**8.609**
Doorbelasting	-1.214	-1.309	-1.491	-1.502	-1.502	-1.502	-1.502
Resultaat voor bestemming	**694**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**694**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**694**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.1 Pijler veiligheidsregio taken

De veiligheidsregio voert regie op de samenwerking met gemeenten, politie, defensie, waterschap en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweerzorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. Binnen deze pijler zijn de bestuurlijke en operationele activiteiten opgenomen die betrekking hebben op deze samenwerking.

Versterken crisisbeheersing

Vanaf 2024 wordt gewerkt aan de versterking van onze crisisbeheersing. Dit gebeurt door de verdere implementatie van het inrichtingsplan crisisbeheersing. Vanaf maart 2024 is de afdeling Crisisbeheersing formeel gestart na de reorganisatie. Ook wordt gewerkt aan versterking van de operationele crisisorganisatie. Dit moet ervoor zorgen dat de crisisorganisatie ingericht is om zowel flits- als langdurige incidenten aan te kunnen en voorbereid is op de

ongekende crises. Daarnaast is er aandacht voor de huisvesting van de afdeling en de crisisorganisatie. De locatie Beekstraat zal verlaten worden.

De doorontwikkeling van Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evalueren en Lessons learned (OTOTEL) zal verder gestalte krijgen. Deze ontwikkeling is in 2024 ingezet.

Ook de ambitie om een netwerkorganisatie te zijn binnen de crisisbeheersing zal verder ontwikkeld en uitgevoerd worden. Onderdeel hiervan is de implementatie van de nieuwe methodiek om met risico's om te gaan. Ook de internationale samenwerking met Duitsland wordt voortgezet.

Versterken informatiepositie

Voor het versterken van de informatiepositie wordt voortgebouwd op de ingezette ontwikkelingen van 2024. Informatie gestuurde veiligheid wordt verder versterkt. Er wordt gestreefd naar een adequate informatievoorziening waardoor de juiste informatie, op de juiste plek, voor de juiste mensen op het juiste moment beschikbaar is.

Het informatievoorzieningsproces wordt verder uitgerold en uitgevoerd. Het organiseren van eigenaarschap is hierin een belangrijk onderdeel. Ook het verder vormgeven van een goede basis van onze informatiehuishouding is een aandachtspunt.
De verdere doorontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt wordt ter hand genomen. Dit wordt gedaan op de vlakken techniek, beheer en organisatie. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met enerzijds de Oost5-collega's en anderzijds het land met het Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio (KCR2)

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Begroting	Gew. Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	2.357	4.002	3.126	3.650	3.956	3.956	3.956
Materiele kosten	386	638	584	562	562	562	562
Kapitaallasten	31	50	63	61	61	61	61
Huisvestingskosten	191	204	185	185	185	185	185
Lasten	**2.965**	**4.893**	**3.957**	**4.457**	**4.763**	**4.763**	**4.763**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	3.256	3.263	2.280	2.288	2.288	2.288	2.288
Rijksbijdragen	775	2.358	2.773	3.273	3.579	3.579	3.579
Overige baten	5	0	0	0	0	0	0
Baten	**4.036**	**5.621**	**5.053**	**5.561**	**5.867**	**5.867**	**5.867**
Doorbelasting	-670	-728	-1.096	-1.104	-1.104	-1.104	-1.104
Resultaat voor bestemming	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.2 Pijler bevolkingszorg

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners en vervullen daarmee een essentiële rol in de crisisbeheersing. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken:

- Acute Bevolkingszorg
- (Preparatie) nafase
- Crisiscommunicatie

In 2024 is een start gemaakt met een verdere versterking van de Bevolkingszorg piketorganisatie. Op dit moment is nog niet bekend welk scenario en welk ambitieniveau daarin de voorkeur heeft en of dit tot extra kosten gaat leiden. In Q2 van 2024 wordt hierin de eerste richting verwacht.

Daarnaast werken we in lijn met de uitkomsten van het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg aan het in kaart brengen en monitoren van de vakbekwaamheid. Uitgangspunt van deze ontwikkelingen is dat deze budgetneutraal uitgevoerd worden.

Via de versterking van het brede werkveld crisisbeheersing (BDuR gelden) investeren we in crisiscommunicatie als eigenstandig proces onder de verantwoordelijkheid van Bevolkingszorg. Het Regionaal Netwerkteam Bevolkingszorg valt sinds maart 2024 binnen de afdeling Crisisbeheersing. Dit zorgt voor efficiencywinst op o.a. het gebied van informatiemanagement waardoor de bevolkingszorg organisatie minder kwetsbaar wordt in het informatieproces.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	1.069	515	469	473	473	473	473
Materiele kosten	436	246	334	221	221	221	221
Kapitaallasten	1	0	1	1	1	1	1
Huisvestingskosten	20	19	20	20	20	20	20
Lasten	**1.526**	**780**	**825**	**716**	**716**	**716**	**716**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	729	791	791	815	815	815	815
Rijksbijdragen	690	0	0	0	0	0	0
Overige baten	286	118	0	0	0	0	0
Baten	**1.705**	**909**	**791**	**815**	**815**	**815**	**815**
Doorbelasting	-119	-129	-99	-99	-99	-99	-99
Resultaat voor bestemming	**59**	**0**	**-132**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	132	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**59**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3a.3 Pijler GHOR

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert bij crises en rampen de publieke, acute en niet-acute gezondheidszorg in de regio en stuurt op zorgcontinuïteit in de keten. Ook adviseert de GHOR aan gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken:

- Risicobeheersing (o.a. advisering bij evenementen en omgevingsveiligheid);
- Crisisorganisatie (inzet van de opgeschaalde acute-, niet acute- en publieke gezondheidszorg bij crises);
- Informatiemanagement: een sterke informatiepositie om risicobeheersing en crisisbeheersing in de zorgketen te kunnen versterken.

De GHOR sluit aan bij de landelijke focus op versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening. De GHOR zet zich, als onderdeel van de afdeling Crisisbeheersing, in op een verdere professionalisering.

De aandacht zal in 2025 liggen op professionalisering van de beheersorganisatie van de GHOR en het onderwijs van GHOR-crisisfunctionarissen, het doorontwikkelen van informatiemanagement ter ondersteuning van de geneeskundige keten en het verder bouwen met de zorgketen aan de voorbereiding op crises in relatie tot de uitdagingen binnen de zorgsector. Het zorgrisicoprofiel zal hier ook in 2025 helpend in zijn.

Doelenboom

Wat willen bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Regie op voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	Actuele schriftelijke afspraken met acute- en publieke zorgpartners	Zorgpartners zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening in geval van rampen en crises
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorgcontinuïteit)	Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorgcontinuïteit te garanderen	Alle zorgorganisaties kunnen zorg verlenen onder alle omstandigheden, ook tijdens rampen en crises
	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de nieuwe Omgevingswet)	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van Gelderland-Midden
Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te regisseren	24x7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	- Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V - Werven en selecteren nieuwe crisisfunctionarissen - Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen - OTO-plan; uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid. - Materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) permanent op orde	Efficiënt en effectief optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen	- Informatiemanagement t.b.v. instellingen (m.b.v. GHOR 4all en LCMS (GZ)) - Informatie-uitwisseling in de zorgketen in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing	
In de voorbereiding op en tijdens rampen en crises is specifiek aandacht voor niet of verminderd zelfredzamen. Daar waar mogelijk wordt gebruikt gemaakt van de veerkracht van de bevolking	Voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen	- Inzetten Psychosociale Hulpverlening, Medische milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek indien nodig - Onderwijs toepassen/ vakbekwaam houden van betrokken functionarissen. Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden	Verminderd zelfredzamen worden zo goed mogelijk ondersteund tijdens rampen en crises Er wordt tijdens een ramp en crises, daar waar mogelijk, een beroep gedaan op zelfredzame burgers t.b.v. de groep verminderd en niet zelfredzame burgers
Het doelmatig en doeltreffend inzetten van publieke gezondheidstaken	Ondersteunen van bevoegd gezag bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust	Adviseren van bevoegd gezag en inzetten hulpverlening bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust	- Burgers ontvangen de meest adequate hulp - Beperken gezondheidsschade

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	827	1.161	1.287	1.325	1.325	1.325	1.325
Materiele kosten	213	251	210	202	202	202	202
Kapitaallasten	50	40	54	52	52	52	52
Huisvestingskosten	49	49	49	49	49	49	49
Lasten	**1.140**	**1.501**	**1.600**	**1.629**	**1.629**	**1.629**	**1.629**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	586	649	593	624	624	624	624
Rijksbijdragen	1.101	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254	1.254
Overige baten	112	50	50	50	50	50	50
Baten	**1.799**	**1.953**	**1.897**	**1.928**	**1.928**	**1.928**	**1.928**
Doorbelasting	-425	-452	-297	-299	-299	-299	-299
Resultaat voor bestemming	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**234**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b. Programma Brandweer

Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk brandweerzorg, risicobeheersing en meldkamer.

Belangrijke ontwikkelingen die zowel gelden voor brandweerzorg als risicobeheersing zijn:
Informatiegestuurd werken en Veilige energietransitie.

Informatiegestuurd werken en informatiemanagement

Elke dag willen we leren, ontwikkelen en data toepasbaar maken. Informatiegestuurd werken is het continue proces waarmee de brandweer op gerichte wijze ruwe data kan verzamelen, registeren, analyseren en de daaruit resulterende informatie en kennis gebruiken om daarmee processen beter en effectiever te laten verlopen. Geconstateerd is dat er op dit gebied nog een slag te maken is en daar wordt vanaf 2024 extra op ingezet.

Veilige Energietransitie (VET)

De ontwikkelingen op het gebied van de (veilige) energietransitie gaan snel. Het is een uitdaging om snel en adequaat in te kunnen spelen op alle veranderingen. Binnen de brandweer is een regiegroep ingesteld die de (landelijke) ontwikkelingen monitort en informatie binnen de brandweer verspreidt. In het netwerk met gemeenten worden pragmatische oplossingen onderzocht, zodat hier meer (risico)gericht op geadviseerd kan gaan worden. Daarnaast stimuleren we het veiligheidsbewustzijn bij onze brandweermensen op dit gebied.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Brandweerzorg	34.904	36.750	38.503	39.707	39.557	39.557	39.557
Risicobeheersing	5.224	5.321	5.437	5.490	5.165	5.165	5.165
Meldkamer	1.444	1.470	1.328	1.331	1.331	1.331	1.331
Lasten	**41.571**	**43.540**	**45.268**	**46.528**	**46.053**	**46.053**	**46.053**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	45.645	50.157	51.145	53.145	53.241	53.812	53.812
Lokaal aanbod	375	298	287	268	268	268	268
Rijksbijdragen	5.912	5.835	5.630	5.630	5.630	5.630	5.630
Overige baten	1.497	1.222	1.381	1.493	1.493	1.493	1.493
Baten	**53.430**	**57.513**	**58.443**	**60.536**	**60.632**	**61.203**	**61.203**
Doorbelasting	-12.627	-14.187	-13.473	-14.007	-14.578	-15.149	-15.149
Resultaat voor bestemming	**-768**	**-215**	**-297**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	975	215	297	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**207**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**207**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.1 Pijler brandweerzorg

De pijler brandweerzorg gaat over de repressieve brandweerzorg en heeft betrekking op het (voorbereiden op) het bestrijden van brand en verlenen van hulp bij ongevallen. Ook in 2025 is de opgave van de brandweer het toekomstbestendig houden van de brandweerorganisatie in een snel veranderende maatschappij en een slagvaardige organisatie met een sterk risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen, klimaatverandering en de veilige energietransitie brengen nieuwe risico's én nieuwe mogelijkheden met zich mee.

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers

In het kader van de inwerkingtreding van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren is landelijk onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel van de vrijwillige brandweer. Rode draad hierbij was in hoeverre het nodig was om, vanuit de wet, te komen tot taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwillig brandweerpersoneel. In essentie komt het erop neer dat de inzet van vrijwilligers ook écht vrijwillig moet zijn en dat geen sprake mag zijn van kazernering en pikettering van vrijwilligers. De afgelopen jaren zijn bestaande piketregelingen van vrijwilligers afgebouwd. De brandweer is een organisatie met een groot aantal vrijwilligers en dat kan betekenen dat een post af en toe niet (met 6 man) kan uitrukken. Door het fijnmazige netwerk van posten in de regio kan hulp toch snel geboden worden. Daarnaast zijn er technologische ontwikkelingen (precom-pager)

die aan de voorkant al veel inzicht geven in de verwachte paraatheid per post. Dit inzicht kan de brandweerorganisatie gebruiken om de paraatheid over de regio ter verbeteren.

Werven en behouden van brandweervrijwilligers en beroepsmedewerkers

Het werven en behouden van brandweervrijwilligers vraagt een voortdurende inspanning, ingegeven door het feit dat vrijwilligers niet meer zo lang vrijwilliger zijn als voorheen. Dit brengt structurele kosten mee voor werving en opleiden van nieuwe vrijwilligers. Het lukt ons tot nu toe wel om het aantal vrijwilligers op peil te houden vanwege het positieve imago van de brandweer.

Ook het werven van beroepsmedewerkers vraagt aandacht vanwege het tweede loopbaanbeleid (na 20 jaar). Dit houdt in dat de functie van repressief medewerker bij de brandweer aangemerkt is als een bezwarende functie die maximaal 20 jaar uitgevoerd mag worden. In deze periode worden medewerkers begeleid en ondersteund naar een andere baan (binnen of buiten de brandweer). Voor een aantal medewerkers is deze periode bijna voorbij. Na een langdurig proces met de veiligheidsregio's is afgesproken dat er eerst een onderzoek komt naar de bezwarendheid van de brandweerfunctie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht en is in 2026 afgerond. Brandweerfunctionarissen blijven in hun functie tot de resultaten van het onderzoek bekend zijn en er nieuw beleid is gemaakt. Dit ontslaat hen niet van de verplichting zich voor te bereiden op een andere functie.

Goed werkgeverschap

Een sociaal veilig en gezond werkklimaat is van belang voor alle medewerkers, maar binnen brandweerzorg worden er extra activiteiten georganiseerd gericht op duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Onder de vlag "Ik, wij, samen de brandweer" wordt ook dit jaar aandacht gegeven aan de onderwerpen sociale veiligheid, mentale fitheid, gezonde voeding, Arbo en Collegiale Opvang (TCO).

Vakbekwaamheid op orde

Een belangrijk onderdeel van het brandweerwerk is de voorbereiding op inzetten die er komen gaan. Op het gebied van vakbekwaamheid is de organisatie al enige tijd bezig met een verschuiving van aanbod- naar vraaggestuurd oefenen. Dit geeft de verschillende brandweereenheden meer ruimte om te oefenen op basis van risico's in hun directe omgeving. Vakbekwaam werkt vanuit de gedachte 'de basis op orde' aan de relatie met de posten en ploegen. Er moet namelijk een helder en uitvoerbaar, goed afgestemd en in veiligheidspaspoort verwerkt oefenrooster liggen waarbij de posten/ploegen goed gefaciliteerd worden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op CO2-reductie (energieneutraal), goed werkgeverschap of circulariteit. Als het onderwerp duurzaamheid (in brede zin) op korte termijn niet structureel wordt opgepakt in de organisatie, bestaat de kans dat t.z.t. de inhaalslag te groot wordt. Dit vormt een financieel en operationeel risico.

Leiderschapsontwikkeling ploegcommandanten en bevelvoerders

Vanuit de reorganisatie in 2024 is gekozen om in 3 jaar stapsgewijs te groeien naar een afdeling die klaar is voor de toekomst. De ploegcommandanten en bevelvoerders spelen daar een grote rol in. Het gaat hierbij om leiderschapsontwikkeling van ploegcommandanten en bevelvoerders die aansluit op de behoeften van de nieuwe generatie brandwachten.

Investeringsschema materieel

Brandweer heeft een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca € 61 mln).

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	• Landelijke agenda brandweerzorg, innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor welke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerkere en organisatie. Kernwaarden Brandweer Gelderland-Midden, verbinding, vertrouwen, vakmanschap en vitaliteit • Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers (aansluiting bij landelijk programmaplan vrijwilligheid) • In-, doorstroom- en uitstroombeleid • Vraaggestuurd oefenen vanuit de gedachte de basis op orde • Innovatie in oefenen (interregionaal VR-programma) • Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers	Minder schade en slacht-offers bij brand en andere incidenten
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	• Wagenpark in relatie tot duurzaamheid, onderzoeken mogelijkheid gefaseerd overgaan naar duurzaam wagenpark • Verder doorontwikkelen overgang van primaire bluswatervoorziening (reguliere drinkwatersysteem) naar alternatieve bluswatervoorziening in eigen beheer (tankwagens) • Innoveren van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijv. met behulp van geo-informatie, LiveOp, LCMS) • Innovatie op materieel en materiaal in te bedden in onze organisatie. Het gaat hier met name om landelijke ontwikkelingen die ook voor Brandweer Gelderland-Midden van meerwaarde zijn	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweerzorg en hulpverlening	• Automatische statusplotting in GMS. • Kennisdeling (landelijk en regionaal) op basis van kenniscentrum, evaluaties en de resultaten van incidentgegevens • Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen • Verdere interregionale samenwerking op operationele grenzen. (Oost5, VRU en Flevoland	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	• Verder intensiveren samenwerking Oost5 en landelijke/interregionale projectgroepen zoals informatievoorziening • Bestendigen samenwerking Oost5 bij uitvoering duiktaak • Optimaliseren samenwerking en delen expertise natuurbrandbestrijding Oost5/landelijk • Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's	

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Duurzaam inzetbare medewerker, die goed is opgeleid en kennis en vaardigheden blijft ontwikkelen.	Aantoonbaar vakbekwaam	• Invoering nieuwe Profchecks • Registratie: van kwantiteit naar kwaliteit	Groter veiligheidsgevoel Een betrokken brandweer-organisatie
	Kwaliteitsimpuls oefenen op de post	• Opleiden ploeginstructeurs • Verder uitbouwen producten oefenen op maat in de catalogus. • Team vakbekwaam maakt onderwijskundig onderbouwde producten. • Gebruik maken van moderne inzichten (brein leren), middelen en technieken (Virtueel, augmented reality e.d.)	
	In balans brengen per-soonlijk leren, teamleren en organisatieleren	• Vraaggericht oefenen individueel en op postniveau. • Meer risicogericht oefenen.	
Duurzaam wagenpark	Terugbrengen van de uitlaatgas emissie	De markt actief volgen, aan de hand van nieuwe ontwikkelingen bijsturen, en indien mogelijk inzetten op emissiearme of emissie loze voertuigen.	Voorbeeldfunctie voor de energietransitie en behalen klimaat-doelstellingen.

Risico	Beheersmaatregel
Paraatheid brandweer onder druk als gevolg van afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA. Een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten.	Vanuit Brandweer Gelderland-Midden vroegtijdig inspelen op maatschappelijke verandering en landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en het toepassen van een strategische personeelsplanning
Gevolgen tweede loopbaan beleid (20 jaar) beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door in-, door- en uitstroombeleid. Landelijk is dit deels uitgesteld vanwege het onderzoek van de Universiteit Maastricht
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, zorgaanbieders e.d., versterken samenwerking met externe partijen en inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels en invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen met mogelijke versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit investeringsschema en incorporeren in vervangingsschema wagenpark
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen	Vroegtijdig voldoende financiële middelen reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	24.426	24.366	25.395	26.202	26.202	26.202	26.202
Materiele kosten	6.327	7.356	7.519	8.071	7.921	7.921	7.921
Kapitaallasten	4.004	4.927	5.489	5.335	5.335	5.335	5.335
Huisvestingskosten	146	100	100	100	100	100	100
Lasten	**34.904**	**36.750**	**38.503**	**39.707**	**39.557**	**39.557**	**39.557**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	39.379	43.071	43.878	45.810	46.231	46.802	46.802
Lokaal aanbod	375	287	287	268	268	268	268
Rijksbijdragen	4.679	4.505	4.299	4.299	4.299	4.299	4.299
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.246	1.013	1.343	1.455	1.455	1.455	1.455
Baten	**45.678**	**48.876**	**49.807**	**51.832**	**52.253**	**52.824**	**52.824**
Doorbelasting	-11.030	-12.341	-11.602	-12.125	-12.696	-13.267	-13.267
Resultaat voor bestemming	**-255**	**-215**	**-297**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	475	215	297	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**220**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**220**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.2 Pijler Risicobeheersing

De activiteiten van risicobeheersing zijn gericht op een gezonde en veilige leefomgeving. Centraal hierin staan:

- Mensen beschermen tegen gevaren uit de omgeving
- Mensen uitnodigen gezond en veilig te leven
- Randvoorwaarden scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden.

Risicogericht werken

De impact van de Omgevingswet en visie risicogerichtheid ligt in het verlengde van het speerpunt risicogericht werken uit het vorige beleidsplan brandweer. Het vakgebied is volop in ontwikkeling. De Omgevingswet, de wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de energietransitie en de woningbouwopgave met de daarmee gepaard gaande ruimtelijke opgaven, hebben gevolgen direct voor ons werk. We zullen meer gaan inzetten op het agenderen van een veilige en gezonde leefomgeving en de brandveiligheid van bouwwerken op de juiste tafels met de juiste toon. Het signaleren, duiden en beheersen van risico's is essentieel om invulling te geven aan een voelbare veilige en gezonde leefomgeving. Dat vraagt de komende jaren om een nog verdere ontwikkeling van kennis en kunde van onze medewerkers en het risicogericht werken in plaats van de toepassing van alleen regelgeving.
Informatie gestuurd werken is het omzetten van data naar informatie en vervolgens informatie met kennis omzetten naar doelgerichte acties. Deze werkwijze zal de komende jaren een steeds grotere rol gaan innemen binnen het werkveld van risicobeheersing. Samenwerking, verbinden, het combineren van expertise van risicobeheersing en andere keten- en netwerkpartners is van cruciaal belang. Hierdoor kunnen wij ons beter richten op het signaleren en het duiden van risico's en het nemen van beheersmaatregelen. Deze ontwikkeling staat niet los van de al ingezette lijn om risicogericht te werken.

Expertisecentrum brand- en omgevingsveiligheid

In samenhang met deze ontwikkelingen is het onze langetermijnvisie om door te groeien naar een expertisecentrum. Het expertisecentrum vervult de behoefte van onze omgeving aan betrouwbare informatie over brand- en omgevingsveiligheid. Zowel van de publieke als private partijen. Als expertisecentrum vervullen wij op deze wijze een sterke informatiepositie en komen onderzoek, innovatie, samenwerking (tussen private en publieke partijen), onderwijs, voorlichting en evaluatie van incidenten bij elkaar.

Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing

Het afronden van het project Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing was op eind 2022 gesteld. Vanwege de gevoelde urgentie om onder invloed van de klimaatverandering meer werk te maken van natuurbrandbeheersing in Gelderland, krijgt het project in plaats daarvan een financiële impuls vanuit gemeenten en de provincie Gelderland. En daarmee ook een verbreding naar héél Gelderland.

Op basis van de bestuurlijke verantwoordelijkheden worden nu twee sporen gevolgd. Spoor 1 voorziet in de veiligheid in relatie tot het natuurbrandrisico van kwetsbare objecten en voorzieningen in de natuurgebieden in Gelderland. Dit spoor valt onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeenten.

Spoor 2 voorziet in de uitwerking van een natuurbrandpreventieplan voor de (vitale) infrastructuur en de inrichting van de natuurgebieden onder verantwoordelijkheid van de Provincie. Dit betekent dat we als VGGM de komende jaren flink zullen investeren in natuurbrandbeheersing. Eind 2023 heeft bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden om de programmatische aanpak van gebiedsgerichte natuurbrandbeheersende maatregelen te versnellen. De verwachting is dat de risico's en passende beheersmaatregelen medio 2026 volledig geprioriteerd en gedeeltelijk geëffectueerd zijn.

De kosten voor deze activiteiten bedragen circa € 450.000. Hiervan wordt naar verwachting de helft gedragen door de Provincie. De andere helft wordt gedekt met de verwachte boekwinst op verkopen van verouderd materieel.

Brandveilig Leven

Het actieplan Brandveilig Leven loopt al sinds 2021. Samen met (vrijwillige) brandweermedewerkers zetten wij ons in om mensen te stimuleren om brandveilig te leven. Daarnaast werken wij samen met gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders en woningcorporaties op het gebied van gezond en veilig leven.
Vanuit deelnemende gemeenten is aangegeven dat de risicogroep ouderen bijzondere aandacht verdient. Zij worden daarom nadrukkelijk betrokken. Daarnaast is één van de speerpunten dat gedragsbeïnvloeding alleen onvoldoende is en ook ingezet wordt op innovaties die bijdragen aan brandveiligheid.

Omgevingswet en omgevingsveiligheid

De volledige implementatie van de Omgevingswet kent een doorlooptijd tot 2029. De Omgevingswet brengt ook nieuwe taken en rollen, vaardigheden en deskundigheid van de veiligheidsregio met zich mee. Effecten daarvan kunnen zich vertalen in benodigde capaciteit en een aangepast niveau van adviseurs, afgestemd op de nieuwe uitdagingen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (januari 2024) is het bestuur van de veiligheidsregio de wettelijke adviseur ten aanzien van milieubelastende activiteiten. Dit gaat verder dan alleen advisering op externe veiligheid; het betreft ook de brandveiligheid. Het gaat daarbij om bedrijven met veel gevaarlijke of ontplofbare stoffen of grote hoeveelheden vuurwerk (BEVI). Binnen onze regio gaat dit om 85 hoog risico-objecten die in het reguliere adviestraject meegenomen worden. Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn middelen in het gemeentefonds beschikbaar gekomen (gemeentecirculaire september 2022). Op basis hiervan heeft VGGM haar aanloop- en implementatiekosten voor 2024 en 2025 in de begroting opgenomen (€ 325.000 per jaar). Voor de structurele inzet zullen nadere afspraken gemaakt worden.

Meldingsplicht Wonen met zorg

Mede door demografische ontwikkelingen zijn afgelopen jaren diverse wooncomplexen gerealiseerd voor mensen die zorg nodig hebben. Deze complexen hebben een verhoogd veiligheidsrisico, mede omdat bewoners in geval van een incident veelal niet zelfstandig het complex kunnen verlaten.

Door de invoering van de Omgevingswet is ook de AMvB Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) van kracht. In dit besluit wordt in hoofdstuk 6 art 6.7. lid 1 aangegeven dat voor een woonfunctie voor zorg een gebruiksmelding nodig is, waarna deze gebruiksfuncties worden opgenomen in het toezichtprogramma.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
(Brand)veilige samenleving door mensen te beschermen tegen gevaren uit de omgeving, mensen uit te nodigen gezond en veilig te leven en randvoorwaarden te scheppen zodat hulpdiensten veilig kunnen optreden	Bewustzijn creëren over (brand)veiligheid bij burgers, bedrijven en (zorg)instellingen.	• Via regionale plannen (meerjarenbeleidsplan risicobeheersing en beleidsplan brandweer) en gemeentelijke plannen (zoals integraal veiligheidsplan, omgevingsplan, handhavingsuitvoeringsplan) brand- en omgevingsveiligheid onderdeel uit laten maken van de gemeentelijke plancyclus. • Samenwerking met betrokken gemeenten en woningcoöperaties continueren en uitbreiden, zowel voor domeinen wonen, onderwijs als zorg. • Samenwerking met gemeenten, provincie Gelderland en de beide andere Gelderse veiligheidsregio's uitbreiden op het thema gebiedsgerichte aanpak natuurbrand-beheersing. • Voorlichting na een woningbrand. Dit gebeurt fysiek in de wijk of via social media (vanwege beter bereik). • Vanwege de invoering van de wettelijke rookmelderplicht voor bestaande woningen (1 juli 2022) op basis van representatief onderzoek de rookmelderdichtheid in onze regio bepalen. • Samen met gemeenten en GGD het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxidevergiftiging vergroten.	Een grotere (brand)veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bijdragen aan (brand)veiligheid van bedrijven en hun omgeving	• Advisering op vergunningaanvragen bouwen, milieu en op ruimtelijke initiatieven. • (Thematisch) Toezicht brandveilig gebruik • Risico Analyse Monitor, gericht op bouwkundige en organisatorische zaken en omgevingseffecten, maar ook Geen Nood Bij Brand! (zorginstellingen en brandveiligheid) en Keurmerk Veilig Ondernemen. • Inspelen op de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen; onder meer door testen technische aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet respectievelijk het aanbieden van standaardadviezen voor risicoklasse 1 (Wet Kwaliteitsborging Bouwen). En ons voorbereiden op de komst van de meldingsplicht voor wonen met zorg.	
	Samenwerking met omgevingsdiensten continueren	• Optimale samenwerking zoeken vanuit de eigen kaders én in de dagelijkse praktijk door zo veel mogelijk met elkaars uitvoeringsprogramma's te verbinden.	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	• Oplevering van de werkwijze brandrisicoprofiel, die vervolgens de basis biedt voor het opstellen van brandrisicoprofiel.	

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	
Omgevingsrechtproof maken van organisatie	Een toekomstbestendige brandweerorganisatie, die meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen en optimaal kan inspelen op de vragen die spelen	• Bewegen van regel- naar risicogericht werken zodat we door differentiatie van risico's en vanuit onze specifieke deskundigheid ons kunnen richten op het bevorderen van de fysieke veiligheid bij (vooral) complexe risico's in de samenleving. • Proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's door het bevoegd gezag; met als resultaat een veiliger en gezonder fysieke leefomgeving. Concreet door advisering op ruimtelijke initiatieven, op transport (weg, spoor buisleidingen), omgevingsvisies, -plannen en -programma' s. Daar waar nodig of wenselijk adviseren we integraal met GGD en GHOR.	Een gezonde en vellige leefomgeving

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	4.791	4.996	5.135	5.197	4.872	4.872	4.872
Materiele kosten	393	286	263	254	254	254	254
Kapitaallasten	1	2	2	2	2	2	2
Huisvestingskosten	39	37	37	37	37	37	37
Lasten	**5.224**	**5.321**	**5.437**	**5.490**	**5.165**	**5.165**	**5.165**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	6.266	7.086	7.267	7.335	7.010	7.010	7.010
Lokaal aanbod	0	11	0	0	0	0	0
Rijksbijdragen	155	0	0	0	0	0	0
Overige baten	176	46	38	38	38	38	38
Baten	**6.598**	**7.143**	**7.305**	**7.373**	**7.048**	**7.048**	**7.048**
Doorbelasting	-1.592	-1.822	-1.868	-1.883	-1.883	-1.883	-1.883
Resultaat voor bestemming	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-219**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3b.3 Pijler meldkamer

De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

Landelijke meldkamersamenwerking Apeldoorn

De meldkamer activiteiten worden gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuwe meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn.

De brandweerfunctie binnen de meldkamer in Apeldoorn wordt vanaf 21 maart 2023 uitgevoerd door Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland. Samenwerkingsafspraken tussen de 5 veiligheidsregio's zijn gemaakt om te zorgen dat de brandweerfunctie voor het hele gebied uniform wordt uitgevoerd. Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland verrekent de kosten voor de meldkamerfunctie brandweer met de andere veiligheidsregio's op basis van inwoneraantal. De begrote kosten voor VGGM passen binnen het bestaande financieel kader.

Communicatiesysteem

Landelijk beheert de politie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid het systeem C2000 voor de communicatie binnen de veiligheidsketen. VGGM is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf en het onderhoud van de portofoons, mobilofoons en alarmontvangers in gebruik binnen de brandweer.

Er komt een nieuw communicatiesysteem met als werktitel NOOVA (Nationale Openbare Orde en Veiligheidsarchitectuur). Naast spraak zijn dan ook data opties mogelijk, zoals beeld en sensoren. Het Ministerie werkt aan een programmaplan dat momenteel voorligt bij het Programma Overleg Informatievoorziening (POI).

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Personeelskosten	544	231	228	231	231	231	231
Materiele kosten	889	1.232	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Kapitaallasten	7	7	0	0	0	0	0
Huisvestingskosten	3	0	0	0	0	0	0
Lasten	**1.444**	**1.470**	**1.328**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Rijksbijdragen	1.079	1.331	1.331	1.331	1.331	1.331	1.331
Overige baten	75	163	0	0	0	0	0
Baten	**1.154**	**1.494**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**	**1.331**
Doorbelasting	-5	-24	-3	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-295**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	500	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**205**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**205**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c. Programma GGD

Het programma GGD bevat de activiteiten gericht op de gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk algemene gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en monitoring & onderzoek.

Het ministerie van VWS heeft vier landelijke ambities opgesteld, deze zijn regionaal vertaald in de herijking van de visie op Publieke Gezondheid Gelderland-Midden. GGD Gelderland-Midden heeft op basis van deze ambities en de ontwikkelingen die zij ziet in haar vakgebied een viertal speerpunten opgesteld voor de komende jaren.

- Gezond opgroeien en een Kansrijke Start
- Gezondheidsbevordering borgen en investeren in impactvolle preventie
- Het verminderen van de kans op én de gevolgen van infectieziektenuitbraken
- Bijdragen aan een gezonde fysieke en sociale leefomgeving

De speerpunten worden opgepakt door de afdelingen Jeugdgezondheidzorg en Algemene gezondheidzorg.

Toekomstbestendige GGD

Voor de coronacrisis is geconstateerd dat GGD Gelderland-Midden een minimaal ingerichte organisatie is. De beschikbare capaciteit was in 2019 al onvoldoende en zorgde voor een tekort aan veranderkracht. De coronapandemie maakte dat de constatering van destijds naar de achtergrond verdween. Ook legde de coronapandemie de kwetsbaarheden in de dienstverlening bloot.

We willen voorkomen dat een noodmaatregel, zoals het afschalen bij Jeugdgezondheidszorg in 2022, nogmaals wordt ingezet. Daarnaast is het van belang de basis op orde te krijgen. Het onderstaande voorstel voor de GGD (Algemene Gezondheidszorg en Jeugdgezondheidszorg) is daarom gebaseerd op vier basisprincipes:

1. De GGD voldoet aan het wettelijk minimum.
2. Collectieve dienstverlening prefereert boven lokaal aanbod.
3. De financiering verloopt grotendeels via de inwonerbijdrage.
4. De GGD zet extra in op dichterbij in wijken/dorpen, op collectieve preventie en het gebruik van data.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (deskundig) personeel	Ambities bijstellen: - Naast wettelijke taken en coronabestrijding is beperkte ruimte voor nieuwe taken - Inzetten op binden en boeien van tijdelijke medewerkers - Wettelijke taken uitvoeren maar geen nieuwe taken uitvoeren - Duurzame inzet bevorderen - Max. inzetten in opleiden medewerkers - Herwaardering van functies
Implementatie nieuwe registratie- en archiefsystemen (organisatiebreed)	Tijdelijke medewerkers inhuren voor ondersteuning bij werkzaamheden tijdens implementatie
Uitval ICT-voorzieningen	Noodplan met laptops Overstappen op 2e server
Dalende incidentie en op middellange termijn mogelijk onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel (m.n. artsen)	Visie op toekomstbestendige organisatie van TBC opstellen i.s.m. GGD-en binnen Regionaal Expertisecentrum Noord Oost.
Ketenpartners komen afspraken niet na op het gebied van voorbereid zijn op rampen en crises	- OTO-afspraken ketenpartners - Zorgcontinuïteit bij ketenpartners georganiseerd - Evaluatie convenanten en werkafspraken met ketenpartners
Een aantal structurele taken van de OGGZ zijn gefinancierd door subsidies, offertes en jaarlijkse opdrachten van gemeenten	Goede afspraken met gemeenten over monitoring gedurende looptijd en tijdig bericht van continueren en/ of opzeggen
Evenementadviezen worden niet overgenomen/opgevolgd	Middels een goede relatie met vergunningverlener, gemeenten overtuigen van toepassen advies t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	20.398	23.041	22.421	23.318	23.318	23.318	23.309
Algemene gezondheidszorg	15.691	9.649	11.548	11.330	11.330	11.330	11.330
Monitoring en Advies	2.508	2.639	3.398	4.071	4.071	4.071	4.071
Lasten	**38.596**	**35.329**	**37.367**	**38.719**	**38.719**	**38.719**	**38.710**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	23.263	27.882	27.933	30.736	31.165	31.594	31.594
Lokaal aanbod	8.303	7.531	8.649	8.480	8.480	8.480	8.480
Rijksbijdragen	5.798	563	2.116	1.228	1.228	1.228	1.228
Overige baten	7.951	6.880	6.606	6.492	6.492	6.492	6.492
Baten	**45.316**	**42.856**	**45.303**	**46.936**	**47.365**	**47.794**	**47.794**
Doorbelasting	-6.783	-7.551	-7.961	-8.242	-8.671	-9.100	-9.100
Resultaat voor bestemming	**-63**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-16**
Mutatie reserves	21	25	25	25	25	25	16
Resultaat na bestemming	**-42**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-42**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.1 Pijler algemene gezondheidszorg

De activiteiten behorend tot de algemene gezondheidszorg dragen bij aan de bescherming, bewaking of bevordering van de gezondheid van inwoners van gemeenten in Gelderland-Midden. In de basis richten de activiteiten zich met name op kwetsbare doelgroepen.

Toekomstbestendige Algemene Gezondheidszorg

Voor 2024 zijn incidentele middelen toegekend om de basis op orde te krijgen. Het gaat hierbij om de basis van: gezonde leefomgeving, werken aan gezondheid van inwoners, gezondheidsbescherming tijdens rampen en crises en voorbereid zijn op gezondheidsdreigingen. Met deze incidentele middelen zetten we een eerste stap in het versterken van de GGD-taken.

Vanaf 2025 stellen we een voortzetting van de versterking van de GGD-taken voor:

- Een gezonde leefomgeving: Door de Omgevingswet wordt het verplicht om gezondheid mee te wegen in de besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving en het daarbij behorende beleid. Met de kennis en expertise van de GGD op dit gebied zal zij bij besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving worden betrokken. De Omgevingswet zorgt naar verwachting voor 100 tot 500 extra adviesvragen per jaar per GGD (landelijk afgegeven verwachting, afhankelijk van de grootte van de GGD en de problematiek in de regio). GGD Gelderland-Midden heeft dus structurele capaciteit nodig om de omgevingsadvisering te kunnen doen.

- Werken aan gezondheid van inwoners: Vanuit haar brede takenpakket beschikt de GGD over een schat aan kennis en informatie over de gezondheid van inwoners. Op basis van drie samenhangende pijlers (kennis, netwerk en interventies) werkt de GGD regionaal en lokaal samen met gemeenten en partners op gezondheidsthema's of specifieke doelgroepen. Het voorstel is om versterking aan te brengen in de advisering aan gemeenten op basis van data, trends en landelijke ontwikkelingen over wat, waar, voor wie nodig is. En de GGD past op basis van deze kennis en informatie juiste en effectief bewezen interventies toe ten behoeve van specifieke doelgroepen, wijken en kwetsbare groepen, om zo samen met gemeenten de gezondheid in Gelderland-Midden te verbeteren.

- Gezondheid beschermen tijdens rampen en crises: Uit voorgaande langdurige crisis is gebleken dat wij als GGD onvoldoende voorbereid zijn op rampen en crises. De crisisstructuur is tot nu toe ingevuld op basis van de intrinsieke motivatie van medewerkers en het netwerk van ketenpartners. Deze wijze van inzet als hulpverleningsorganisatie tijdens crises is niet toekomstbestendig. Zeker niet met het oog op langdurige en/of gelijktijdige crises. Dit leidt uiteindelijk tot uitholling en uitputting van medewerkers.

- Voorbereid op gezondheidsbedreigingen: Voor de versterking van Infectieziektebestrijding komen vanaf 2025 structureel extra gelden beschikbaar vanuit het Ministerie van VWS. Echter, sinds 2019 zijn de kosten van GGD-

taken op het gebied van tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegaan. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren ook toegenomen, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders.

Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

De minister van VWS heeft in april 2022 de beleidsagenda pandemische paraatheid aangeboden aan de Kamer. Hierbij meldt de minister van VWS dat het versterken van de basis van infectieziekte-bestrijding op GGD-niveau noodzakelijk is. Vanaf 2025 is structureel 44 miljoen euro landelijk beschikbaar om de infectieziektebestrijding te versterken en om op termijn de paraatheid van GGD'en voor volgende pandemieën te vergroten. De exacte verdeling van die 44 miljoen tussen de 25 GGD'en is op dit nog niet bekend.

Op 4 juli 2022 heeft staatssecretaris Van Ooijen aan de Tweede Kamer zijn voornemen kenbaar gemaakt om de uitvoering van een vaccinatievoorziening voor volwassenen te beleggen bij de GGD'en, als belangrijke stap richting een toekomstbestending flexibel vaccinatiestelsel. Het RIVM is gevraagd om, in samenwerking met GGD GHOR Nederland, een uitvoeringstoets te doen. De resultaten van deze uitvoeringstoets geven inzicht in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het inrichten van een vaccinatievoorziening voor volwassenen bij de GGD'en als op zichzelf staande voorziening, of waar nodig als aanvulling op bestaande uitvoeringsroutes. Dat het kabinet gevallen is, beïnvloedt landelijke besluitvorming over de uitvoeringstoets vaccinatievoorziening voor volwassenen. Op dit moment zijn organisatorische en financiële consequenties nog niet duidelijk.

Tuberculosebestrijding

Sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate gegroeid. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren toegenomen mede door de sterke toename van IND-migranten en statushouders uit landen waar TBC vaak voorkomt. De laboratoriumkosten en personele kosten voor TBC-screeningen zijn voor rekening van de GGD. Voor deze activiteiten is een ophoging van de inwonerbijdrage voorgesteld.

Seksuele gezondheid

Seksuele gezondheidszorg (ASG-regeling, Aanvullende seksuele gezondheidszorg) betreft gratis en - indien gewenst - anonieme soa-zorg aan groepen met een hoog risico op soa, en gratis en - indien gewenst - anonieme seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar. In 2024 zal een nieuwe ASG-regeling ingaan, waarin ook PrEP-zorg (pre-expositie profylaxe) wordt geïncludeerd. GGD'en geven uitvoering aan de ASG-regeling. Op 11 december 2023 is de toekomstverkenning van de ASG-regeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Door adviesbureau AEF is een onderzoek uitgevoerd. In het rapport constateert AEF dat het doel van de regeling momenteel niet behaald kan worden. Er zijn grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid. Het belangrijkste knelpunt, namelijk de grote financiële tekorten met nadelige gevolgen voor de volksgezondheid, kan het demissionair kabinet niet oplossen. Het is aan een volgend kabinet om te besluiten over een stelsel en de daarbij passende financiering.

Toezicht kinderopvang

De toezichthouders van de GGD'en toetsen de verschillende kinderopvanglocaties aan de hand van de Wet kinderopvang. Het ministerie van SZW heeft een voorstel tot wijziging van deze wet ingediend, met als beoogde invoeringsdatum: 1 januari 2025. Met deze wetswijziging wordt de Wet kinderopvang ten behoeve van de gastouderopvang gewijzigd, met als doel de kwaliteit van de opvang te verhogen. De voorgestelde wijzigingen richten zich op o.a. de volgende onderwerpen:

a. Het gelijkstellen van verantwoorde gastouderopvang aan verantwoorde kinderopvang;
b. Het mogelijk maken van pedagogische begeleiding en coaching ter ondersteuning van gastouders.

Deze punten hebben gevolgen voor de toezichtcapaciteit (aantal uren per soort onderzoek). Het gaat hierbij om de beoordeling van de pedagogische praktijk en om de pedagogische begeleiding door het gastouderbureau. Met ingang van 2025 zal meer tijd ingezet worden voor het toezicht op de gastouderopvanglocaties.

Milieu en Gezondheid

Evenals in 2024 zal ook in 2025 en de jaren erna ingezet worden op het bevorderen van een gezonde leefomgeving. De leefomgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren heeft invloed op hun gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Vanuit de 'health in all policies gedachte' maakt gezondheid structureel onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidskeuzes. De dienstverlening van het adviseren over het verkleinen van gezondheids-risico wordt uitgebreid met één fte om te blijven voldoen aan de minimale wettelijk norm.

Gezonde leefomgeving en preventie

Grote maatschappelijke opgaven als woningbouw, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en energietransitie leiden tot beleidskeuzes die gezondheidswinst kunnen opleveren. Het bevorderen van de gezondheid via de (inrichting van de) leefomgeving biedt veel kansen. Wij hechten vanuit de GGD veel belang aan de verbinding tussen het fysieke, sociale en zorgdomein. Vanuit de 'health in all policies gedachte' maken we ons er hard voor dat gezondheid structureel onderdeel uitmaakt van gemeentelijke beleidskeuzes. Binnen VGGM adviseren wij domeinoverstijgend naar gemeenten, zodat zij een integrale afweging kunnen maken waarbij gezondheid een vast onderdeel is van de belangenafweging in het ruimtelijk beleid. Deze beweging van integrale advisering wordt vanuit 2024 voortgezet in 2025.

Met ingang van 1-1-2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wet vraagt van gemeenten dat zij bij de inrichting van de omgeving rekening houden met de gezondheid van de (toekomstige) bewoners. De Omgevingswet vraagt ook van gemeenten dat zij de kwaliteit van de leefomgeving in kaart brengen en monitoren. De wet biedt kansen voor verbinding en biedt gemeenten meer lokale afwegingsruimte, maar dat legt ook verantwoordelijkheid en risico's bij gemeenten neer. De komst van deze wet betekent dat gemeenten vaker een beroep op de GGD zullen doen met (complexe) vragen over milieu en gezondheid, waaronder inrichtingsvraagstukken, het in beeld brengen van de gezondheidseffecten van planvarianten en het monitoren van de omgevingskwaliteit.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal zorg akkoord (IZA)

Het huidige zorgsysteem is op langere termijn niet houdbaar. Om deze reden zijn het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) tot stand gekomen. Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn afspraken gemaakt die betrekking hebben op het gehele zorgstelsel (van de eerstelijnszorg, ggz tot de acute zorgketen).
In het GALA staan de afspraken waarmee lokaal een impuls gegeven wordt aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland, met in het bijzonder aandacht voor het verbeteren van de situatie van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040 met weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het financiële arrangement dat bij het GALA hoort, de brede SPUK, heeft als doel om gemeenten in staat te stellen de doelen te kunnen behalen.

Versterken preventie en gezondheidsbevordering

In relatie met het versterken van de kennis- en adviesfunctie ontvangen GGD'en vanuit het GALA, in de periode 2023 tot en met 2025, middelen vanuit de brede SPUK-regeling. De middelen zijn bedoeld om de kennis- en adviesfunctie van de GGD te versterken. Met de ambtenaren en de bestuurders is voor 2023 en 2024 bepaald hoe deze aangewend gaan worden. Onderdeel hiervan is dat sinds dat sinds mei 2023 gewerkt wordt met adviseurs Publieke Gezondheid. Deze adviseurs zijn een vast aanspreekpunt voor gemeenten en ondersteunen en adviseren over het integraal aanpakken van (lokale) gezondheidsvraagstukken.

De SPUK-middelen zijn echter tijdelijke, incidentele middelen en hebben een specifieke focus op bepaalde thema's of doelgroepen. Om voor de langere termijn adequaat invulling te kunnen geven aan preventie en gezondheids-bevordering is het traject 'Toekomstbestendige GGD' ingezet.

Sturing Zorg & Veiligheid

De samenwerkplaats Niet Wijken! is september 2023 gestart. In 2024 worden de beide deelprojecten "Thuis in de wijk" en "Ervaringen centraal" verder ingevuld. De samenwerkplaats richt zich op de brede groep mensen met onbegrepen gedrag; daar waar zorg en sociaal domein bij elkaar komen. ZonMw heeft ook een subsidieoproep opengesteld gericht op de complexere casussen, waar zowel zorg als veiligheid een rol spelen. Partijen vertegenwoordigd in de stuurgroep Zorg & Veiligheid bereiden gezamenlijk deze aanvraag bij ZonMw voor. Basis hiervoor vormt hetgeen de kwartiermaker gaat doen.

OGGZ

Sinds de decentralisaties in het sociaal domein zijn gemeenten verantwoordelijk voor passende zorg en ondersteuning van haar inwoners. In de praktijk zien we dat complexe casuïstiek vraagt om een integrale, casusgerichte (keten)benadering en zowel zorg- als veiligheidsaspecten bevat. Onderstaande ontwikkelingen raken de taak en positie van het team OGGZ.

In 2023 zijn met gemeenten in Gelderland-Midden afspraken gemaakt over de dienstverlening van OGGZ aan de regio. Deze afspraken zijn vastgelegd in het regionaal takenpakket Onbegrepen Gedrag. Dit betekent dat OGGZ in 2025 de dienstverlening continueert en op sommige gebieden uitbreidt. De regio kan gebruik maken van het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag Gelderland-Midden. Daarnaast voert OGGZ de verkennende onderzoeken uit in het kader van

de Wet verplichte GGZ. Tevens zet het team zich in bij het beoordelen van woningen in het kader van woonhygiënische problematiek (vervuiling/verzameling).

De inwerkingtreding van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is verschoven van 1 januari naar 1 juli 2024. Met het wetsvoorstel wordt beoogd knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevens-uitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.

Forensische Geneeskunde

De vijf GGD'en in politieregio Oost-Nederland werken aan een toekomstbestendige bovenregionale organisatie van forensische geneeskunde. In 2023 is gebleken dat het model van één aansturende centrum-GGD niet levensvatbaar bleek. In 2024 wordt een nieuwe bovenregionale samenwerking ingericht welk in 2025 geborgd moet zijn. De continuïteit binnen het taakveld forensisch geneeskunde blijft kwetsbaar door schaarste op de arbeidsmarkt. GGD Gelderland-Midden werkt daarom nauw samen met GGD Gelderland-Zuid. Naar verwachting zullen in 2025, op basis van het landelijk onafhankelijk kostenonderzoek uniforme tarieven gelden voor de taken lijkschouw en forensisch medisch onderzoek voor gemeenten en politie.

De aanbestedingsprocedure voor de medische arrestantenzorg (MAZ) wordt in oktober 2024 afgerond waarna duidelijk wordt of de uitvoering van de MAZ in Gelderland-Midden door GGD Gelderland-Midden in 2025 gecontinueerd wordt.

Respons op crisis

Door maatschappelijke ontwikkelingen en onrust in de samenleving wordt vaker aanspraak gedaan op de GGD. De huidige tijd waarin diverse sociaal-maatschappelijke crises, elkaar in rap tempo opvolgen, vragen van de GGD een stap naar voren. De verwachting is dat de GGD als organisatie:

- Proactief reageert op vragen en behoeften;
- Flexibel inzetbaar is en op kan schalen wanneer dit nodig is;
- Reguliere taken zo lang als mogelijk blijft uitvoeren en de kwaliteit van de dienstverlening intact houdt.

Door hierop te investeren kan de GGD de kwetsbaarheid van gecombineerde piketten verminderen, crisisfuncties GGD versterken t.b.v. snelle en flexibele inzet van medewerkers en zorgen dat GGD (medische) professionals zijn getraind in het uitvoeren van de (extra) taken die zij kunnen krijgen.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	- Taken in het kader van bestrijding coronavirus - Afhandelen van meldingen van infectieziekten - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten t.b.v. Antibioticaresistentie en infectiepreventie - Inspecties (nood)opvanglocaties asielzoekers	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	- Screening TBC - Consulten TBC - Behandeling actieve en latente TBC - Bron- en contactopsporing - Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	- Screening op SOA - Consulten Soa en Sense - Consulten PrEP - Behandeling SOA - Bron- en contactopsporing - Voorlichting aan jongeren en risicogroepen - Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	- Reizigersconsulten - Groepsvaccinaties (bedrijven, zorginstellingen e.d.) - Vaccinaties op maat (i.o.) - Voorlichting risicogroepen	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu zoals klimaatadaptatie en energietransitie - (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase) - Ondersteunen van gemeenten bij invoering van de Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen - Voorlichting o.a. via de website GGD Leefomgeving	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	Uitvoeren diverse meldpunten	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het leiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig leiden naar passende hulpverlening	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen (inclusief daklozenloket) - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij Multi problematiek	- Meldpunt Zorgwekkend gedrag Gelderland-Midden - Meldpunt Onverzekerdenzorg - Project Woonhygiëne - (Pro)actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten	Beheren Verwijsindex	Bevorderen 1 gezin – 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners)
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling, etc. - Afname testen t.b.v. alcohol- en drugscontroles politie - Opstellen letselbeschrijvingen	Onderzoeken en beschrijven van letsels t.b.v. onderzoek politie en OM
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg - Adviseren van politie (insluitadviezen e.d.)	Bieden van medische zorg aan arrestanten

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties**	**Maatschappelijk effect**
Het houden van toezicht	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	- Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus (GOB) - Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag exploitatie van nieuwe opvanglocaties - Uitvoeren onderzoeken bij gastouders (GO) - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO	Toezien op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten, etc.) en gemeenten adviseren t.b.v. handhaving
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven/ internaten	Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/ internaten in Oost-Nederland	
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	- Onderzoek (laten) doen naar aanleiding van meldingen van calamiteiten bij Wmo zorgaanbieders - Onderzoeken uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB) naar aanleiding van signalen. - Proactief onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van Wmo zorgaanbieders (diverse zorgvormen en ZIN/PGB)	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	Inspecties uitvoeren en adviseren van: - Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche - Seksbedrijven	Toezien op de hygiënevoorwaarden en gemeenten adviseren t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	13.328	8.214	10.047	10.075	10.075	10.075	10.075
Materiele kosten	1.925	1.419	1.318	1.235	1.235	1.235	1.235
Kapitaallasten	7	17	21	20	20	20	20
Huisvestingskosten	431	0	162	0	0	0	0
Lasten	**15.691**	**9.649**	**11.548**	**11.330**	**11.330**	**11.330**	**11.330**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	3.144	3.840	3.892	4.396	4.396	4.396	4.396
Lokaal aanbod	3.924	3.692	3.771	3.771	3.771	3.771	3.771
Rijksbijdragen	5.636	350	2.116	1.228	1.228	1.228	1.228
Overige baten	5.275	4.410	4.855	4.844	4.844	4.844	4.844
Baten	**17.978**	**12.292**	**14.633**	**14.239**	**14.239**	**14.239**	**14.239**
Doorbelasting	-2.676	-2.643	-3.086	-2.908	-2.908	-2.908	-2.908
Resultaat voor bestemming	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**-389**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Afgelopen jaren was ook een Programma Covid-19 opgenomen. Dit programma is in 2023 afgebouwd en is met ingang van de begroting 2024 komen te vervallen. De SPUK-(specifieke uitkering)bijdragen van het rijk voor de basisinfrastructuur COVID-19 vaccinaties en Versterking Infectieziektenbestrijding en Pandemische Paraatheid (VIPP) worden verantwoord binnen het programma GGD-pijler AGZ.

3c.2 Pijler jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) volgt bijna alle kinderen in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Door vroegtijdig signaleren, ondersteunen en meedenken kan de JGZ een waardevolle bijdrage leveren aan de zorg voor jeugdigen en (aanstaande) ouders, van - 9 maanden tot 18 jaar. De JGZ bevordert veilig en gezond opgroeien en geeft betrouwbare informatie over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. De JGZ investeert in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. De jeugdgezondheidszorg werkt samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg, aan preventie en gelijke kansen voor alle kinderen

Door vroegtijdig te investeren in de preventie en normaliseren levert de JGZ een bijdrage aan het terugdringen van gebruik van specialistische voorzieningen en zorggebruik op langere termijn. JGZ neemt een centrale positie in het netwerk in en is zichtbaar, laagdrempelig en toegankelijk.
Voor de komende periode ligt de nadruk binnen de JGZ op de volgende thema's:

Toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg is een centrale schakel in de maatschappelijke kanteling naar preventie en verkleinen van kansenongelijkheid in de komende jaren. De vertrouwensrelatie met gezinnen, de preventieve inzet en de sociaal-medische insteek van de JGZ in het sociaal domein is daarbij cruciaal. Voor komende jaren voorziet de JGZ complexere zorgvragen in relatie tot de maatschappelijke context en knelpunten in het aantrekken en behouden van jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen. Dit leidt tot een groot risico voor de continuïteit en doorontwikkeling van haar dienstverlening.

Om te komen tot een meer robuuste Jeugdgezondheidsorganisatie is in de begroting 2024 een verhoging van de basisfinanciering gerealiseerd om de basis op orde te krijgen. Doel hiervan was om afschaling van zorg, zoals we dat in 2022 gedeeltelijk hebben moeten doen, in de toekomst te voorkomen en beter voorbereid te zijn op de uitdagingen waarmee we te maken hebben en krijgen, zoals toename en verzwaring van de zorgvraag, hoge werkdruk, hoog ziekteverzuim, verwachte uitstroom van personeel.

Aan bestuur, raden en de Inspectie voor Gezondheid en Jeugd (IGJ) is de toezegging gedaan een plan op te stellen voor toekomstbestendige JGZ.
Dit plan is in 2 fasen opgesplitst, waarbij in 2024 de uitkomsten van fase 1, 'basis op orde', worden uitgevoerd.
Fase 2: toekomstbestendige JGZ (kerntakendiscussie en anders organiseren en positioneren) betreft begroting 2025.
Door de 'basis op orde' te brengen via het ophogen van de basisfinanciering, kunnen de afschalingsmaatregelen worden teruggedraaid en wordt het wettelijk basispakket JGZ weer volledig aangeboden. Om herhaling te voorkomen worden de normen bijgesteld naar een realistisch niveau om zo de werkdruk te verlagen en daarmee bovenmatig ziekteverzuim en uitstroom te verminderen. Ook zal dit het vermogen vergroten om wendbaar in te kunnen spelen op de toename en verzwaring van de zorgvragen. De extra ruimte is nodig in directe inzet van professionals, maar tevens in de ondersteunende functies die de randvoorwaarden scheppen voor professionals om zich te richten op hun kerntaken. Daarnaast ligt er de vraag om een meerjaren financiering, opgedeeld in clusters, van het lokaal aanbod, hetgeen meer zekerheid geeft over personele inzet.

In 2025 zetten we de ingezette lijn van 2024 door. Dat betekent dat de basis op orde en de continuïteit geborgd is. Dit heeft tot gevolg dat de GGD de juiste zorg aan jeugdigen kan garanderen. Om te blijven meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen is nieuwe dienstverlening nodig. Hiervoor zijn aanvullende modules ontwikkeld. De keuze voor het regionaal organiseren van deze modules wordt door het bestuur van VGGM in 2024 besproken en besloten. Daarnaast maken we nieuwe afspraken over lokaal aanbod (plus taken), waarbij beschikbare capaciteit en meerjarige afspraken leidend zijn.

De verwachte kernthema's voor 2025:

1) Doorontwikkeling toekomstbestendige JGZ

De JGZ is de schakel in de maatschappelijke kanteling naar preventie en verkleinen van kansenongelijkheid van de komende jaren. Om deze positie ook in te kunnen nemen is het van belang te komen tot een toekomstbestendige taakstelling met bijbehorend passend financieel kader.
In 2023 zijn hiervoor de eerste stappen gezet. In 2024 vinden verdere besluitvorming, prioritering en voorbereiding plaats. Implementatie van (deel)projecten vindt plaats vanaf 2025.

2) Kansrijke Start en preventieagenda

De eerste 1000 dagen in het leven van een kind zijn cruciaal voor de verdere ontwikkelingskansen in het leven. Het landelijk programma Kansrijke Start investeert in een goede start voor alle kinderen.
Het programma kent 3 sporen. GGD Gelderland-Midden biedt diverse interventies in alle sporen.

1) Vóór de Zwangerschap
    a) Nu Niet Zwanger
2) Tijdens de Zwangerschap
    a) Prenataal Huisbezoek door de jeugdverpleegkundige
    b) Stevig Ouderschap, prenataal
    c) VoorZorg, prenataal
3) Na de Zwangerschap
    a) Stevig Ouderschap postnataal
    b) VoorZorg, postnataal
    c) Samen Starten: geen interventie maar een signaleringsmethodiek, gebruikt op de consultatiebureaus

3) Uitvoeren en optimaliseren Rijksvaccinatieprogramma (RVP) voor kinderen en jongeren

Vanaf begin 2024 zal de Rotavirus vaccinatie aangeboden worden aan alle pasgeborenen.

Per 2025 zullen ingrijpende wijzigingen plaatsvinden in het vaccinatieschema van het RVP. Een aantal leeftijden voor vaccinatie wordt substantieel veranderd. Dit heeft verstrekkende gevolgen voor de planning en uitvoering van de contactmomenten. De voorbereiding zal in 2024 plaatsvinden.

4) Zorg voor vluchtelingen en nieuwkomers

De verwachting is dat we ook in 2025 te maken met een grote instroom van kinderen en jongeren van buiten Nederland.Alle kinderen en jongeren in Nederland hebben recht op jeugdgezondheidszorg. Dit vraagt dus een extra inspanning van de JGZ, om deze jeugdigen in beeld te krijgen en te houden, en hen JGZ aan te bieden. De no-show is hoog, onbekendheid met het zorgsysteem, er is vaker sprake van psychosociale problematiek, er zijn dikwijls taalbarrières die de inzet van tolken vragen. Dit alles leidt tot meer inzet, en daarom hogere kosten.

5) Ketenaanpak in het kader van IZA/SPUK/ GALA

Voor wat betreft de JGZ gaat dit om:

1. Kind naar gezond gewicht
2. Kansrijke Start
3. Mentale Gezondheid

6) Betrouwbare en transparante data infrastructuur

Betrouwbare data, rapportages en dashboards zijn essentieel voor differentiatie in zorgaanbod, het maken van keuzes en verantwoording van zorg. Dit vraagt echter wel investering in systemen en op orde brengen van de formatie van de ondersteunende diensten.

Doelenboom

<table>
<tr><th colspan="2">Wat willen we bereiken?</th><th>Wat gaan we ervoor doen?</th><th>Wat is het beoogd effect?</th></tr>
<tr><th>Strategisch doel</th><th>Operationeel doel</th><th>Prestaties</th><th>Maatschappelijk effect</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden</td><td>Uitvoeren basispakket JGZ</td><td rowspan="2">- Aanbieden van contactmomenten. Flexibel aanbod, conform Landelijk Professioneel Kader en professionele richtlijnen
- Basiszorg voor alle kinderen, extra zorg als dat wenselijk is.</td><td rowspan="6">Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle kinderen met gelijkwaardige kansen in de maatschappij</td></tr>
<tr><td>Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften</td></tr>
<tr><td>Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg</td><td>Uitvoeren lokaal aanbod JGZ</td><td>- Aanbieden zorg op maat
- Differentiatie in aard, frequentie en discipline van contactmomenten</td></tr>
<tr><td>Robuuste en wendbare JGZ.</td><td>Doorontwikkelen scenario’s in het kader van Toekomstbestendige JGZ (TB JGZ)</td><td>- Voorbereiden en prioritering van projecten ikv TB JGZ
- In kaart brengen van benodigde formatie
- Op orde brengen van randvoorwaarden
- Implementatie van gekozen werkwijzen</td></tr>
<tr><td>Kansrijke Start voor alle kinderen</td><td>Aanbieden van zorg op maat in eerste 1000 dagen van het kind</td><td>- Uitvoeren pre- en postnataal aanbod
o Nu Niet Zwanger
o Samen Starten
o Prenataal huisbezoek
o Stevig Ouderschap (pre- en postnataal)
o Voorzorg (pre- en postnataal)
- Participatie JGZ-preventieagenda
- Participatie lokale coalities Kansrijke Start
- Projectleiding regionale project ZonMw</td></tr>
<tr><td>Bevorderen gezondheid van ‘nieuwkomers’ in onze gemeenten</td><td>Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA)</td><td>- JGZ 0-18-jarigen
- IZB-preventie en –bestrijding
- THZ
- Tbc-preventie en –bestrijding
- Gezondheidsbevordering
- Individuele seksuele gezondheidszorg en preventie van soa/hiv
- Afstemming en participatie in de lokale zorgketen</td></tr>
<tr><td>Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren</td><td>Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform het RVP</td><td>- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma
- Implementeren Rotavirus vaccinatie.
- Voorbereiden op ingrijpende wijzigingen in RVP-schema per 2025</td><td>Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau</td></tr>
<tr><td>Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid</td><td>Informeren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid</td><td>Opstellen Integrale Jeugdrapportage Gezondheidsmonitors
o Kindmonitor
o Jeugdmonitor</td><td>Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling</td></tr>
<tr><td>Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg</td><td>Samenwerking in onderwijs, jeugd- en sociaal domein versterken</td><td>Deelname in netwerkoverleggen op kind- en collectief niveau</td><td>- Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren
- Voorkomen van versnippering van aanbod</td></tr>
</table>

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	17.841	20.613	20.214	21.088	21.088	21.088	21.088
Materiele kosten	1.295	1.158	863	889	889	889	889
Kapitaallasten	58	91	102	99	99	99	99
Huisvestingskosten	1.204	1.178	1.242	1.242	1.242	1.242	1.233
Lasten	**20.398**	**23.041**	**22.421**	**23.318**	**23.318**	**23.318**	**23.309**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	18.316	21.532	21.532	22.603	22.603	22.603	22.603
Lokaal aanbod	4.264	3.824	4.476	4.307	4.307	4.307	4.307
Overige baten	2.135	2.030	1.059	1.059	1.059	1.059	1.059
Baten	**24.714**	**27.385**	**27.067**	**27.970**	**27.970**	**27.970**	**27.970**
Doorbelasting	-4.068	-4.370	-4.671	-4.677	-4.677	-4.677	-4.677
Resultaat voor bestemming	**249**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**	**-16**
Mutatie reserves	21	25	25	25	25	25	16
Resultaat na bestemming	**270**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**270**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3c.3 Pijler Monitoring & Onderzoek

De activiteiten binnen de pijler Onderzoek, Informatie & Advies zijn GGD breed en zijn gericht op – in samenwerking en samenspraak met andere teams en afdelingen - het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van alle inwoners in Gelderland-Midden. De pijler heeft drie taakgebieden:

- Monitoringsrol: zicht op de gemeenten, wijken en kwetsbare groepen
- Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten
- Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies

De pijler draagt bij aan het proactief en informatie gestuurd kunnen adviseren van gemeenten over publieke gezondheid vanuit een brede en domein overstijgende blik (Health in all policies).

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Monitoringsrol: zicht op de gemeenten, wijken en kwetsbare groepen in Gelderland-Midden	Periodiek uitvoeren van gezondheidsmonitors (kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen) om de gezondheidstoestand te monitoren, analyseren en duiden. Aanvullende onderzoeken en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners.	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid, welzijn en leefstijl van inwoners van Gelderland-Midden
	Adviesrol: betrouwbare gespreks- en sparringpartner voor gemeenten	Adviseren over de signalen en trends die worden gezien in de onderzoeksresultaten en andere bronnen.	Bijdragen aan informatie gestuurde en passende keuzes op het terrein van gezondheid en aanpalende terreinen (HiaP)
	Gezondheidsbevordering: passende en effectieve interventies	Individueel gedrag van mensen beïnvloeden en het creëren van een gezonde leefomgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk zijn.	Bijdragen aan een gezonde leefstijl van inwoners in Gelderland-Midden

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Hoge werkdruk, risico op verzuim -> duidelijke prioriteiten stellen en keuzes maken • Ondanks het groeiende team is/blijft de hoeveelheid werk groot voor de beschikbare capaciteit -> duidelijke prioriteiten stellen en keuzes maken
Uitval ICT-voorzieningen	SPSS-perikelen
Uitkomsten traject toekomstbestendige GGD zijn bepalend voor 2025 en verder	Zorgvuldig traject doorlopen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	2.248	2.321	3.046	3.802	3.802	3.802	3.802
Materiele kosten	252	312	344	262	262	262	262
Kapitaallasten	7	7	8	8	8	8	8
Huisvestingskosten	1	0	0	0	0	0	0
Lasten	**2.508**	**2.639**	**3.398**	**4.071**	**4.071**	**4.071**	**4.071**
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	1.804	2.509	2.509	3.737	4.166	4.595	4.595
Lokaal aanbod	116	15	402	402	402	402	402
Rijksbijdragen	163	213	0	0	0	0	0
Overige baten	542	441	691	589	589	589	589
Baten	**2.624**	**3.178**	**3.603**	**4.728**	**5.157**	**5.586**	**5.586**
Doorbelasting	-39	-539	-205	-657	-1.086	-1.515	-1.515
Resultaat voor bestemming	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d. Programma Ambulancezorg

Het programma Ambulancezorg heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Het programma is opgedeeld in 2 pijlers: mobiele zorg (waaronder de rijdende dienst) en meldkamer en zorgcoördinatie.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoordinatie	4.516	2.542	3.166	3.164	3.164	3.164	3.164
Mobiele zorg	24.968	28.864	27.336	28.027	28.027	28.027	28.027
Lasten	**29.483**	**31.406**	**30.502**	**31.192**	**31.192**	**31.192**	**31.192**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	205	215	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	27.941	28.919	31.874	31.874	31.874	31.874	31.874
Overige baten	4.378	4.473	1.461	2.173	2.173	2.173	2.173
Baten	**32.524**	**33.606**	**33.411**	**34.123**	**34.123**	**34.123**	**34.123**
Doorbelasting	-2.018	-2.200	-2.909	-2.931	-2.931	-2.931	-2.931
Resultaat voor bestemming	**1.022**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-1.022	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.1 Mobiele zorg

Ambulancezorg Gelderland-Midden (AGM) bestaat uit de rijdienst en de meldkamer. De aankomende jaren komen er diverse ontwikkelingen op ons af. Ontwikkelingen waar we ons op kunnen voorbereiden en ontwikkelingen waarvan we nu nog niet weten wat dit exact voor de ambulancezorg zal betekenen. De komende periode kunnen de implementatie van de urgentieclassificatie, de toenemende arbeidsmarktkrapte en zorgcoördinatie een belangrijke rol spelen.

Nieuwe urgentieclassificaties

Ambulancezorg Nederland implementeert samen met de regio's een nieuwe urgentie indeling. De implementatie is in 2023 gestart en zal in 2025 volledig van toepassing zijn. Het doel van de nieuwe classificatie is dat er beter onderscheid kan worden gemaakt in urgentie van een zorgvraag zodat patiënten in levensgevaar sneller de zorg krijgen die zij nodig hebben. De ambulancezorg kan door deze verfijning efficiënter worden ingericht. Daarnaast zorgt deze classificatie ervoor dat schaarse acute zorgprofessionals effectiever ingezet worden.

Toenemende druk in de (acute) zorg

De druk op en complexiteit van zorgvragen neemt toe. De toegankelijkheid van de acute zorg staat onder druk. We moeten anticiperen op de vooruitzichten met (dubbele) vergrijzing, een kleinere beroepsbevolking en schaarste op de arbeidsmarkt. Om te zorgen voor toegankelijkheid en beschikbaarheid van zorg is het belangrijk om in te zetten op de juiste zorginzet.

Arbeidsmarktkrapte

De afgelopen jaren is de vraag naar ambulancezorg toegenomen. Uit de berekeningen van het RIVM blijkt dat er meer ambulances (en dus ook personeel) nodig zijn om aan de toenemende vraag te voldoen. De hele acute zorgsector heeft te maken met deze uitdaging van arbeidsmarktkrapte. Om dit vraagstuk toekomstbestendig op te lossen werkt AGM met forecasting en capaciteitsmanagement. Dit betekent dat we werken aan gedegen beleid op het gebied van verloop van personeel (forecasting) en berekenen hoeveel capaciteit we nodig hebben om aan de zorgvraag te kunnen voldoen. In 2025 verwachten we meer diensten op de weg te moeten brengen met meer personeel.

Doelenboom

AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

Nota Goede ambulancezorg/ Jaarplan Ambulancezorg NL	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle burgers in de regio	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg	Op de juiste manier inregelen van de spreiding en beschikbaarheid voor de regio Gelderland-Midden	De juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancedienst voor staat	Potentiële patiënten richten zich met de juiste zorgvraag tot de ambulancezorg	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie helpt met het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek. Daarnaast onderzoekt AGM momenteel de impact van functiedifferentiatie op de patiëntenzorg	De ambulancezorgverlening is patiëntgericht en dusdanig ingeregeld dat ambulancezorg 24/7 beschikbaar is voor hulpvragers
Veiligheid	Veilige zorgverlening	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving	AGM ondersteunt haar medewerkers in het veilig uitvoeren van hun werkzaamheden. Dit doet AGM door trainingen, e-learnings en gesprekken te voeren. Denk daarbij aan arbo- en ergo-aspecten en het melden van incidenten	Veiligheid van de patiënt en ambulanceprofessional is optimaal gewaarborgd
Professionaliteit en professionele standaard	Leveren van goede ambulancezorg	AGM houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg. En scoort voldoende tot goed op de kwaliteitssignalen van het kwaliteitskader ambulancezorg	Uitbreiden van de aanlevering aan het kwaliteitskader en de score op deze signalen verstevigen/verbeteren. Verdere invulling geven aan onderzoek en innovatie binnen AGM	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen	Versterken van de samenwerking met ketenpartners, door deze actief te benaderen en samenwerkingsconvenanten af te sluiten	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg

Risico's

AGM voorziet een aantal risico's, waar ze extra aandacht voor heeft. In onderstaande tabel zijn deze uitgewerkt

Risico	**Beheersmaatregel**
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Duurzame inzetbaarheid bevorderen; maximaal opleiden van nieuwe medewerkers • Ambulancebijstandsplan • Inhuur derden • Meer flexibiliteit tussen inzet van personeel op rijdienst of meldkamer zodat piekuitval intern opgevangen kan worden
Uitval ICT-voorzieningen	• Lokaal opslaan/schriftelijk noteren van patiëntdossier
Knelpunten levering van materieel	• Maken van onderhoudsafspraken met de leverancier om meerkosten van doorrijden bestaande voertuigen op te vangen • Opnieuw plannen levering
Vertraging in zorg door extreme drukte	• Uitwijk naar ziekenhuizen buiten de regio, oproep extra personeel
Capaciteitsmanagement niet op orde	• Inzetten capaciteitsplanner ('inhouse') • Actieve sturing vanuit management en capaciteitsplanning op uitbreiding diensten

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	19.768	22.614	21.765	22.604	22.604	22.604	22.604
Materiele kosten	3.767	3.762	3.293	3.192	3.192	3.192	3.192
Kapitaallasten	940	1.735	1.655	1.609	1.609	1.609	1.609
Huisvestingskosten	493	753	623	623	623	623	623
Lasten	**24.968**	**28.864**	**27.336**	**28.027**	**28.027**	**28.027**	**28.027**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	73	76	76	76	76	76	76
Zorgverzekeraars	25.303	26.628	28.489	28.489	28.489	28.489	28.489
Overige baten	2.724	4.165	1.461	2.173	2.173	2.173	2.173
Baten	**28.100**	**30.869**	**30.026**	**30.738**	**30.738**	**30.738**	**30.738**
Doorbelasting	-1.829	-2.005	-2.690	-2.711	-2.711	-2.711	-2.711
Resultaat voor bestemming	**1.303**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-1.303	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3d.2 Meldkamer en Zorgcoördinatie

De Meldkamer Ambulancezorg is in maart 2023 verhuisd naar Apeldoorn. In Apeldoorn wordt de intake van 112 telefonie en aansturing van de eenheden uitgevoerd. Het aannemen van aanvragen geplande en acute ambulancezorg van professionals wordt uitgevoerd vanuit Arnhem.

De minister van VWS heeft in mei 2023 de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn ambities om zorgcoördinatie verder vorm te geven. Opvolgend heeft de minister van VWS in oktober 2023 in een brief aan o.a. Ambulancezorg Nederland een nadere toelichting gegeven over het vervolg van de implementatie van zorgcoördinatie. Hierin wordt het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ) gevraagd om in het ROAZ-plan een aantal elementen met betrekking tot zorgcoördinatie op te nemen. Er wordt toegewerkt naar een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie in 2025.

Zorgcoördinatie

De regio's Gelderland-Midden en -Zuid hebben de afgelopen jaren al ingezet op de ontwikkeling van zorgcoördinatie. Samen hebben zij deelgenomen aan een pilot zorgcoördinatie (in samenwerking met huisartsen-posten (HAP's) en Geestelijke Gezondheidszorg instellingen (GGZ) in de regio). Succesvolle elementen uit de pilot zorgcoördinatie van

AGM worden voortgezet. AGM is actief betrokken bij de verdere ontwikkeling van zorgcoördinatie die bij het ROAZ belegd is.

De minister heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gevraagd advies uit te brengen over wat er nodig is om via een budgetsystematiek het ZCC te laten bekostigen en welke eisen dit stelt aan de organisatievorm. De afgelopen maanden is de NZa in opdracht van het Ministerie van VWS bezig geweest met de uitwerking van het advies over de (structurele) bekostiging van zorgcoördinatie De financiering van de zorgcoördinatie verloopt via VWS en zorgverzekeraars.

Personeelskrapte

In 2024 en 2025 wordt er geïnvesteerd om de formatie van het team op orde te stellen en te houden, mede gezien de krappe arbeidsmarkt. Op dit moment is de personele krapte op de meldkamer een aandachtspunt. In Gelderland-Midden heeft het onze hoogste prioriteit om de formatie weer op orde te krijgen. Er zijn in 2023 goede resultaten geboekt om weer goed op formatie te komen, deze ontwikkeling zal zich in 2024 en 2025 verder voortzetten.

Doelenboom

AGM heeft als missie te zorgen voor goede en passende zorg voor alle inwoners en ketenpartners die een (acute) zorgvraag hebben. Dit met als doel de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek, door de juiste zorgverlener te realiseren.

Meldkamer Ambulancezorg Gelderland-Midden	Wat willen we bereiken?		Hoe willen we dat bereiken?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel		
Bereikbare en beschikbare zorg	De ambulancedienst is 24/7 beschikbaar voor alle burgers en professionals in de regio	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg. Bereikbaar zijn voor de zorgprofessionals	AGM investeert in het werven, selecteren, opleiden en behouden van personeel. Dit is belangrijk om continuïteit van zorg te bieden	De meldkamer is goed bereikbaar voor de burger of professional met een zorgvraag
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancezorg voor staat en wanneer zij contact met hen opneemt	Potentiële patiënten richten zich naar de juiste zorgaanbieder. In dit geval de ambulancezorg. Indien ze contact opnemen worden ze professioneel en zorgvuldig geholpen	AGM stelt de patiënt centraal bij het behandelen van de zorgvraag. Zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie helpen bij het bieden van de juiste zorg, op het juiste moment, op de juiste plek	De ambulancezorgverlening is patiëntgericht en dusdanig ingeregeld dat ambulancezorg 24/7 beschikbaar is voor hulpvragers
Samenwerken	Goede samenwerking heeft meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg en dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen. De best passende zorg kunnen bieden aan patiënten	Met de partners van de meldkamer Oost- Nederland en het (digitale) zorgcoördinatie centrum wordt geïnvesteerd op samenwerking en digitale innovaties. Indien nodig maken we aanvullende werk- en/of samenwerkingsafspraken	Doelmatige, goed afgestemde keten van zorgverlening. Inzet van de juiste zorgverlener. Informatie wordt doelmatig en effectief gebruikt

Risico's

AGM voorziet een aantal risico's, waar ze extra aandacht voor heeft. In onderstaande tabel zijn deze uitgewerkt

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalificeerd) personeel	• Inzetten op duurzame inzetbaarheid, gezonde en vitale medewerkers • Werven, selecteren en opleiden van nieuwe medewerkers. Opvullen van vacatures verpleegkundig Meldkamer Centralisten • Bij grote nood of uitval: afspraken met buurregio's/LMS over vernevelen of overname van telefonie • Inhuur externe krachten • Meer flexibiliteit tussen inzet van personeel op rijdienst of meldkamer zodat piekuitval intern opgevangen kan worden
Uitval ICT-voorzieningen	• Uitwijkplan lokaal en landelijk hanteren
Vertraging in zorg door extreme drukte	• 'Overloop' van meldingen naar andere meldkamers indien op piekmomenten de telefoon niet tijdig beantwoord kan worden
Samenwerking en governance Oost5	• Gedragen werkafspraken opstellen
Onduidelijkheid over financiering van Meldkamer	• Samen met zorgverzekeraars in gesprek over de toekomstige uitbreiding van de meldkamer ambulancezorg

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
7.1 Volksgezondheid							
Personeelskosten	2.971	2.323	2.541	2.558	2.558	2.558	2.558
Materiele kosten	1.514	219	551	535	535	535	535
Kapitaallasten	10	0	26	25	25	25	25
Huisvestingskosten	21	0	47	47	47	47	47
Lasten	**4.516**	**2.542**	**3.166**	**3.164**	**3.164**	**3.164**	**3.164**
7.1 Volksgezondheid							
Rijksbijdragen	132	139	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	2.637	2.291	3.385	3.385	3.385	3.385	3.385
Overige baten	1.654	308	0	0	0	0	0
Baten	**4.423**	**2.738**	**3.385**	**3.385**	**3.385**	**3.385**	**3.385**
Doorbelasting	-189	-195	-219	-220	-220	-220	-220
Resultaat voor bestemming	**-281**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	281	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3e. Programma Bedrijfsvoering

Het versterken van de organisatie door het ingezette programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren in combinatie met de implementatie van een applicatieplatform ter ondersteuning van de belangrijkste bedrijfsvoeringsprocessen als HRM, financiën en inkoop is een van de belangrijkste activiteiten op gebied van de Bedrijfsvoering. Daarnaast is er sprake van beleidsontwikkeling op diverse onderwerpen, is duurzaamheid een belangrijk thema en zien we operationeel een aantal ontwikkelingen op ons af komen.

Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.

Binnen VGGM bestaat de noodzaak om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit KPMG-onderzoek (2022). Het gaat om een behoorlijke inhaalslag: er is investering nodig in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken om toekomstige risico's het hoofd te kunnen bieden. Daarom is VGGM in 2023 gestart met het inrichten van het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.'.

Hoe is het zover gekomen? In het verleden is ervoor gekozen om de bedrijfsvoering binnen VGGM minimaal in te richten. Ofwel: de inrichting is sterk gericht geweest op de operationele ondersteunende processen. De aandacht voor ondersteuning, advies, controle en ontwikkeling op gebieden zoals IT, HR, Finance en Communicatie is (te) beperkt geweest. Dit effect werd nog verder versterkt door de uitbreiding van (wettelijke) taken en de formatie voor het ondersteunende proces die niet in verhouding meegroeide.

Hiermee heeft de organisatie jarenlang tegen een lage kostprijs haar taken kunnen uitvoeren. Dit wordt ook onderkend in recente vergelijkingen met andere veiligheidsregio's: VGGM voert haar ondersteunende processen met 37 FTE minder uit dan andere veiligheidsregio's of bijna 60 FTE minder dan andere publieke uitvoeringsorganisaties. (Bron: onderzoek Berenschot)

De kwetsbaarheid van de organisatie is zo groot, dat de verbeteropgave niet gepaard gaat met het ad hoc invullen van formatieplaatsen om specifieke risico's te beperken. De verbeteropgave vraagt om een programmatische aanpak, waarbij gestart wordt met een verandering van de organisatie inrichting, actualisatie van de organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen om vervolgens de formatie in fte's te versterken zodanig dat organisatie-ontwikkeling, beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen en ondersteuning aan het lijnmanagement adequaat kan worden ingericht. De belangrijkste uitdaging is om de bedrijfsvoeringsactiviteiten van taakgericht naar procesgericht te veranderen, zodat deze voorspelbaar en controleerbaar worden uitgevoerd.

Het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' kent een aantal deelprojecten op het gebied van Management & Organisatie, Data & Systemen, Mensen & Cultuur en Processen & Procedures. Ook de implementatie van AFAS maakt onderdeel uit van het programma. Eind 2024 is de basis voor de versterking gelegd. Het programma loopt door in 2025 en 2026. Het totale programma moet leiden tot substantiële versterking nodig op de volgende domeinen:

- Vertaling van strategie naar beleid, inclusief implementatie;
- Verbeteren en uitvoeren van de planning & control cyclus en het interne toezicht;
- Verbeteren van de kwaliteit van de ondersteuning HR;
- Vergroten van de capaciteit van Informatie & ICT om de informatievoorziening te verbeteren en de risico's ten aanzien van cyber te mitigeren;
- Ondersteunen van de afdelingen om de kwaliteit van de bronregistratie te verbeteren en voor het inhoudelijk ondersteunen van de afdelingen in het primaire proces.

Indicatief gaat het hierbij om een versterking van 37 tot 60 FTE, afhankelijk van kwalitatieve keuzes te maken in het verbeterproces. Deze uitzetting is geen doel op zich en wordt jaarlijks herijkt op basis van het vast te stellen ambitieniveau en inrichtingskeuzes die binnen het programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' gemaakt worden. Voorstellen van de directie aan het bestuur ten aanzien van de versterking van de bedrijfsvoering worden begeleid door de bestuurlijke commissie Beter bedrijfsvoeren.

Voor de activiteiten in 2024 is een separate informatiebrief opgesteld. Voor 2025 is een uitbreiding van de formatie gepland van circa 10 FTE. Dit betreffen functies die momenteel binnen VGGM niet bestaan, maar noodzakelijk worden geacht om de organisatie in continuïteit mee te kunnen laten bewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. Het betreffen de volgende rollen:

- Strategisch beleidsadviseurs voor HRM, facilitair/duurzaamheid en informatievoorziening;
- Programmamanager en projectmedewerker, zodat in continuïteit formatie beschikbaar is voor implementatie van nieuw organisatiebeleid;
- Medewerker planning & control die de planning & control cyclus voor bestuurlijke en management producten verbetert
- Medewerker management informatie die samen met management voor de verschillende taken management informatie definieert en in continuïteit bewaakt.
- Kwaliteitsmedewerker die samen met management het stramien voor processen en de uitwerking van organisatieprocessen bewaakt.

Informatievoorziening en communicatie

De maatschappij digitaliseert in snel tempo en de informatiebehoefte in de samenleving is fors toegenomen. Of het nu gaat om digitalisering van klantcontacten, hybride samenwerken, de ontwikkeling van een veiligheidsinformatieknooppunt of het ontsluiten van management- en verantwoordingsinformatie: burgers, professionals en ketenpartners stellen steeds hogere eisen aan onze informatievoorziening.

VGGM ziet de volgende ontwikkelingen voor komende jaren op zich afkomen op gebied van informatievoorziening en communicatie:

1. De beweging naar de Cloud zet zich door. Dit geldt ook voor diverse platforms die nu lokaal draaien. Bij de transitie naar de Cloud nemen de investeringskosten af, maar de huur- of licentiekosten toe. Daarnaast verandert de rol van technisch beheer naar ICT-regisseur die de kwaliteit van de dienstverlening bewaakt. Door deze ontwikkeling nemen de ICT kosten veelal toe.

2. De toekomst gaat om data. Datakwaliteit, externe databronnen ontsluiten, verrijken met onze data en die ontsluiten voor onszelf en ketenpartners gaat nog een grote inspanning vragen. Al eerder is er gesproken over het ontwikkelen van informatieknooppunten. We zullen moeten investeren in een ‘integratieplatform’ en migratie naar de Cloud om al die databronnen samen te kunnen brengen. Daarnaast willen we deze databronnen integreren in onze geografische informatievoorziening.

3. Vergroten digi-bewustzijn van onze medewerkers. Enerzijds richten we ons op het juist gebruik van applicaties en een efficiënte en correcte manier van registreren waarbij informatie op de juiste locatie of in de juiste applicatie wordt opgeslagen. Anderzijds worden medewerkers getraind om informatie zorgvuldig en veilig te verwerken, (security) risico's te herkennen en juist te reageren bij afwijkingen of bijzonderheden.

4. De snelle ontwikkeling van generatieve AI biedt voor VGGM kansen en draagt ook risico’s in zich. Om die reden is er intern beleid ontwikkeld dat uitgaat van het benutten van kansen op een transparante manier met oog voor de risico’s. Er wordt een interne richtlijn ontwikkeld, medewerkers krijgen waar nodig training en via communicatie en interne sessies worden ethische dillema’s besproken.

5. Onder de NIS2 (Europese wetgeving cybersecurity) zal VGGM als essentiële entiteit binnen de zorg worden aangemerkt. Dit brengt nieuwe verplichtingen met zich mee. Belangrijk is dat de VGGM aantoonbaar moet voldoen aan de geldende normenkaders zoals de BIO (baseline informatiebeveiliging overheid) en NEN7510. Diverse afdelingen zullen informatiebeveiliging moeten borgen in hun beleidscyclus waarbij de noodzaak om te certificeren een kwestie van tijd lijkt te zijn.

6. De risico's in het cyberdomein nemen steeds meer toe. Niet alleen de kans op een incident, maar ook de impact bij een incident is groot. Het belang van monitoring en detectie neemt hiermee sinds enkele jaren een enorme vlucht. Ook VGGM herkent de noodzaak. In 2024 wordt gestart met monitoring en detectie van de eigen ICT voorzieningen. Voor monitoring van generieke systemen wordt aansluiting gezocht bij de landelijke ontwikkelingen bij zowel GGD GHOR NL als het NIPV.

Arbeidsmarktstrategie en communicatie

Vanwege de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt voor een aantal functies is arbeidsmarktstrategie en -communicatie constant in ontwikkeling om openstaande functies zo goed mogelijk in te vullen.

Harmoniseren huisvestingsafspraken

In 2020 is de gemeentelijke bijdrage voor de brandweer en crisisbeheersing herzien. Geconstateerd werd dat de afspraken rondom het beheer en de bekostiging van de huisvesting (de kazernes) niet zijn geregionaliseerd. Per gemeente zijn afspraken gemaakt over het beheer, waarbij een diversiteit aan afspraken is ontstaan en kosten voor gebouwen in een gemeente voor rekening van de betreffende gemeente zijn. Het bestuur heeft uitgesproken dit om twee redenen een onwenselijke situatie te vinden. Enerzijds geeft het onduidelijkheid in de beheerafspraken.

Anderzijds zijn de locaties integraal onderdeel van de regionale spreiding van de brandweer en daarmee ook onderdeel van de regionale bekostiging.

Als onderdeel van de evaluatie van de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan brandweer en crisisbeheersing is een eerste schatting gemaakt van de impact om te komen tot uniformering van de beheerafspraken. Door de complexiteit in eigendomsverhouding, gebruik, ouderdom en diversiteit van de huisvesting bleek dit een zeer complexe opgave. Besloten werd om het harmoniseren van de afspraken te temporiseren. In 2025 wordt een project gestart om in samenwerking met vastgoedafdelingen van de gemeenten de beheerafspraken en de bijbehorende bekostiging te harmoniseren. Deze projectleider is als incidentele kosten voor 2025 begroot.

Duurzaamheid

Bij de uitvoering van ons werk worden we steeds vaker geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Wij stellen onszelf de vraag wat wij als VGGM zelf kunnen bijdragen aan de doelen zoals gesteld in het klimaatakkoord. Om te voldoen aan wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd maatregelen te nemen en informatie te verstrekken. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage, inclusief accountantscontrole niet ondenkbaar. De komende tijd gaan we aan de slag met het inrichten van de CO2 prestatieladder als ondersteunend instrument. Op basis hiervan stellen we concrete doelen en monitoren we de resultaten. De ambitie van VGGM ten aanzien van de duurzame bedrijfsvoering wordt in overleg met bestuur en gemeenten uitgewerkt. Duurzaamheid van de gebouwen is onderdeel van deze uitwerking.

Integraal huisvestingsplan

Als gevolg van een aantal aflopende huurcontracten in 2026 en 2027 van kantoorruimten is VGGM bezig met het opstellen van een integraal huisvestingsplan voor de functies die gehuisvest zijn in een aantal gebouwen in Arnhem Centrum waarvan het huurcontract afloopt. Dit plan leidt mogelijk tot verhuizing van een aantal functies.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Door omgevingsontwikkelingen wegvallende inkomsten: ontvlechting, teruglopende subsidies e.d.	Sturen op mogelijkheden van taakverbreding, bevorderen employability en flexibiliteit
Uitval ICT en elektriciteit	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteitsplan
Onvoldoende uitvoering kunnen geven aan het Programma 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' wat ervoor zorgt dat VGGM op termijn niet meer voldoet aan wet- en regelgeving en niet voldoende in staat is om in te spelen op ontwikkelingen	• Monitoren voortgang programma • Actief sturen op beschikbaar krijgen van capaciteit ten behoeve van het programma
Informatiebeheer onvoldoende op orde waardoor VGGM niet voldoet aan wet- en regelgeving.	• Implementeren van beleid rondom informatiebeheer &WOO en ondersteunende systemen • Medewerkers actief bewust maken van belang van goede archivering op de juiste plek
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging	• Implementeren van privacy beleid overeenkomstig de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG), het beheren van een privacy register en de medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en don'ts bij het werken met gevoelige persoonsinformatie • Focus houden op het melden van incidenten met lekken van persoonsgegevens volgens de Wet op de datalekken • Vaststellen van een beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke norm voor VR's (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en NEN 7510) en uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen. Dit kan kosten met zich meebrengen, waarvoor geen voorziening in de begroting aanwezig is
Het niet behalen van doelstellingen en wet- en regelgeving rondom duurzaamheid.	• Het actief stellen van doelen en monitoren van resultaten
Onvoldoende (deskundig) personeel	• Continue monitoren en actief inzetten op gerichte arbeidsmarktcommunicatie
Onduidelijkheid over beheersafspraken huisvesting	• Beheer wordt niet of niet tijdig uitgevoerd

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	**Operationeel doel**	**Prestaties 2025 - 2028**	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	• Het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Terugbrengen formatie administratie als gevolg van digitalisering	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	• Realiseren inkoopvoordelen • Doelmatig beheren en gebruiken van alle gebouwen die de VGGM gebruikt	
	Duurzaam ondernemen	• Voorkomen van verspilling van grondstoffen en energie • Verduurzaming van het wagenpark • Inkoop/gebruik van duurzame en verantwoorde materialen • Stellen doelen en monitoren hiervan op basis van de Co2 prestatieladder	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	• Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie • Transparant verantwoorden over bestedingen	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	• Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	• Doorontwikkeling Document Management Systeem en herinrichting digitaal archief	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van informatie-uitwisseling
	Tevredenheid bestuursorganen/ raden over de opgeleverde informatie	• Door vormgeving en digitalisering toegankelijk maken van beleids- en verantwoordingsdocumenten • Directie en medewerkers van de VGGM onderhouden en bestendigen op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, netwerkdagen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en burgers	• Informatie beschikbaar stellen conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur) • Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties)	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en een inclusief en divers medewerkersbestand	• Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel) • VGGM voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt toegankelijker te maken	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu

	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst (borgen continuïteit van de organisatie)	• Verder invulling geven aan tijd- en plaatswerken • Bepalen profiel van de VGGM als (toekomstig) werkgever en het zichtbaar maken van de VGGM als werkgever (presentatie /marketing/werving) . Actualiseren arbeidsmarktstrategie in combinatie met arbeidsmarktcommunicatie	geanticipeerd wordt op ontwikkelingen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Gew. Begr. 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
0.4 Overhead							
Personeelskosten	13.674	13.777	15.972	16.741	17.741	18.741	18.741
Materiele kosten	4.212	6.825	5.546	5.042	5.042	5.042	5.042
Kapitaallasten	2.534	2.124	1.815	1.700	1.700	1.700	1.700
Huisvestingskosten	3.988	3.711	4.128	4.128	4.128	4.075	4.028
Lasten	**24.408**	**26.438**	**27.462**	**27.611**	**28.611**	**29.558**	**29.511**
0.4 Overhead							
Rijksbijdragen	158	56	56	56	56	56	56
Overige baten	2.193	934	974	673	673	673	673
Baten	**2.351**	**990**	**1.030**	**729**	**729**	**729**	**729**
Doorbelasting	22.676	25.247	25.834	26.682	27.682	28.682	28.682
Resultaat voor bestemming	**619**	**-200**	**-597**	**-200**	**-200**	**-146**	**-100**
Mutatie reserves	253	200	597	200	200	146	100
Resultaat na bestemming	**872**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**872**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4. Financiën

Voor het opstellen van de bestuursbegroting 2025 is de vertreksituatie de jaarschijf 2024 zoals opgenomen in de ontwerpbegroting 2024 en vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 13 september 2023.

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de ontwerpbegroting 2024 en de loon- en prijsindexering.
- Investeringen
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2024
- Financiële begroting

4.1 Nominale ontwikkelingen

Macro economische omstandigheden met impact op begroting 2025

In de begroting 2023 is als gevolg van verschillende factoren zoals economische onzekerheid, de hoge rijksoverheidsuitgaven, grondstoftekorten en de lage rekenkundige indexatie van de loonkosten gekozen voor een correctie van de indexatie die rekening hield met de werkelijke verwachtte kostenstijging voor loon en prijzen. Inmiddels lijken de omstandigheden zich enigszins te stabiliseren en de indexatiecijfers lopen daardoor weer beter in de pas met de werkelijke kostenontwikkelingen.

Loon- en prijsontwikkeling 2025

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voor-calculatie voor 2025 en een nacalculatie over 2023.

- In de voorcalculatie van de begroting 2025 wordt uitgegaan van de laatst bekende raming van het CPB in de Macro Economische Verkenningen uit september 2023 (MEV 2024). In de MEV 2024 wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2025 van 5,3% en hogere materiele kosten van 2,0%.

    - In de nacalculatie van de begroting 2025 wordt de werkelijke kostenontwikkeling in 2023 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld. In de begroting 2023 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 3,6% en 2,3% voor prijsontwikkeling (CEP 2022).
    Op basis van de bovengenoemde ontwikkelingen is tussentijds besloten deze percentages bij te stellen naar meer realistische met als uitkomst een gecorrigeerd percentage voor de lonen van 9% en prijzen van 12%. Als laatste correctie zijn deze percentages in 2024 nog een keer met 20% verlaagd, waardoor de werkelijke percentages uitkwamen op 7,2% voor de lonen en 9,6% voor de prijzen. Deze percentages zijn volgens de MEV 2024 voor 2023 respectievelijk 5,0% en 4,8%.
    Dit betekent een nacalculatie van -2,2% op de lonen en -4,8% op de prijzen.

- Als de voor- en nacalculatie worden gecombineerd dan bedraagt de totale indexatie voor loon 3,1% en voor prijzen -2,8%.

- Uitgangspunt bij het toepassen van bovenstaande systematiek is dat 70% van de begrote kosten betrekking hebben op loon en 30% op prijs. Dit leidt tot een gewogen loon/prijsbijstelling van 1,33%.

4.2 Investeringen

Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

In de programmabegroting 2025 is het MJIP 2024 - 2028 geactualiseerd. Geplande vervangingsinvesteringen zijn beoordeeld op nut en noodzaak en voor zover mogelijk, is beoordeeld of de opgenomen vervangingsbedragen toereikend zijn. Dit leidt tot fluctuatie van investeringsvolumen in de verschillende jaren. De geplande investeringen worden opgenomen in de meerjarige inkoopkalender, zodat de ondersteuning op het gebied van inkoop hierop afgestemd kan worden.
In de periode 2024-2028 is de prognose dat voor € 54,6 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2028 geraamd op € 47,4 miljoen. In bijlage 5 is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen.

4.3 Effect op lopende begrotingsjaar 2024

Het verloop van de ontwerpbegroting 2024 naar de geactualiseerde begroting 2024 kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	*Gem. bijdrage*	*Lokaal aanbod*	*NZA*	*Rijks-bijdragen*	*Overig*	Gew. Begr. 2024
Programma Crisisbeheersing	7.174	0	0	0	0	-792	6.382
Programma Brandweerzorg	43.540	0	-11	0	0	1.738	45.268
Programma GGD	35.329	0	1.118	0	1.766	-846	37.367
Programma Ambulancezorg	31.406	0	0	-381	0	-524	30.502
Programma Bedrijfsvoering	26.438	0	0	0	0	1.024	27.462
Programma COVID-19	0	0	0	0	0	0	0
Lasten	**143.888**	**0**	**1.107**	**-381**	**1.766**	**600**	**146.980**
Gemeentelijke bijdrage	82.742	0	0	0	0	0	82.742
Lokaal aanbod	7.829	0	1.107	0	0	0	8.936
Rijksbijdragen	10.282	0	0	0	1.766	-143	11.905
Zorgverzekeraars	28.919	0	0	2.955	0	0	31.874
Overige baten	13.677	0	0	-3.336	0	131	10.472
Baten	**143.448**	**0**	**1.107**	**-381**	**1.766**	**-12**	**145.929**
Doorbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	**-440**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-612**	**-1.052**
Mutatie reserves	440	0	0	0	0	612	1.052
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In de geactualiseerde begroting 2024 zijn de navolgende aanpassingen opgenomen:

Gemeentelijke bijdrage

Er zijn geen mutaties in de gemeentelijke bijdragen.

Opbrengsten gemeenten regionaal (lokaal aanbod)

Het verschil wordt veroorzaakt door wijziging van het gecontracteerde lokaal aanbod voor 2024 ten opzichte van het geraamde lokaalaanbod zoals opgenomen in de primaire begroting. Het lokaal aanbod wordt altijd 1 jaar van tevoren afgesproken, leidend tot deze bijstelling.

NZA

De kolom NZA betreft de aanpassing van de afspraken voor de bekostiging van de ambulancezorg door de zorgverzekeraars. In de primaire begroting is de verwachte bekostigingstoename voor 2024 verantwoord als overige baten. In de gewijzigde begroting vindt een aanpassing plaats naar de werkelijke bekostigingsafspraken met de verzekeraars.

Rijksbijdragen (BDUR/SPUK)

De SPUK(specifieke uitkering)-bijdragen van het rijk voor de basisinfrastructuur COVID-19 vaccinaties en Versterking Infectieziektenbestrijding en Pandemische Paraatheid (VIPP) muteert naar aanleiding van de hoger dan geraamde baten en lasten over 2024.

Overige

De kolom overige betreft met name de mutatie in de overige baten als gevolg van herrubriceringen, detacheringen, subsidieverstrekkingen, verwachte rentebaten en overige diensten. Daarnaast vindt in de baten en lasten een verschuiving tussen de programma's en pijlers plaats als gevolg van administratieve opschoningen. Door vertraging in uitvoering van projecten worden geplande uitgaven voor 2023 doorgeschoven naar 2024, evenals de besteding van de bijbehorende bestemmingsreserves. Deze projecten hebben betrekking op 'Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.' en de implementatie van een applicatieplatform. Naast de besteding van de bestemmingsreserve worden deze eenmalige uitgaven aan deze projecten deels bekostigd met incidentele renteresultaten.

4.4 Voorstel bestemming resultaat over 2023

De jaarrekening 2023 is opgesteld. VGGM heeft van de € 73 miljoen euro ontvangen gemeentelijke bijdragen en lokaal aanbod € 1,7 miljoen niet besteed. In de jaarrekening is het resultaat van € 1,7 miljoen als te bestemmen resultaat verantwoord. Dit resultaat staat ter beschikking van de gemeenten.

4.5 Gemeentelijke bijdragen

De inliggende gemeenten van VGGM hebben per taakgebied afspraken gemaakt over de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan VGGM. Deze afspraken zijn:

Taakgebied	***Verdeling***
Veiligheid	Gemeentefonds
Bevolkingszorg	Bedrag per inwoner
GGD	Bedrag per inwoner
Jeugdgezondheidzorg 0-4	Bedrag per jeugdinwoner
Vaccinatieprogramma	Bedrag per jeugdinwoner

Bijdragen Veiligheid

De gemeentelijke bijdrage Veiligheid wordt verdeeld op basis van de onderlinge verhouding van ontvangen bijdrage in het gemeentefonds, cluster Openbare Orde & Veiligheid, subcluster Brandweer. De bijdrage voor de lasten huisvesting, functioneel leeftijdsontslag en de post Stadspoort worden op basis van werkelijke kosten met de betreffende gemeente verrekend.
De gemeentelijke bijdrage Veiligheid werd tot begrotingsjaar 2021 verdeeld op basis van historische inbreng. Op basis van de afspraken inzake de ingroei van de brandweerbijdrage naar de OOV-verdeling wordt een deel van de gemeentelijke bijdrage 2022-2025 via een voorziening geëgaliseerd. 2025 is het laatste jaar waar nog van een inloop sprake is.

Bijdragen op basis van (jeugd)inwoners

De gemeentelijke bijdragen muteren jaarlijks autonoom door de mutaties in de inwoneraantallen.
De totale inwoneraantallen van de regio vertonen een lichte stijging. Het aantal jeugdigen (gedefinieerd als inwoners in de leeftijd van 0 tot 18 jaar) laat in 2024 voor het eerst sinds jaren een lichte stijging zien na een jarenlange dalende trend.

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Reservebeleid

VGGM houdt gewenst reserveniveau aan, dat uitgaat van de situatie dat de gemeenten een deel van het risicodragerschap voor hun rekening nemen. Met deze reserve wordt ervan uitgegaan dat te verwachten risico's goed zijn op te vangen.

Risico's

Hieronder is een inventarisatie van de belangrijkste risico's opgenomen.

Risico's voor heel VGGM

Arbeidsmarkt

De krappere arbeidsmarkt maakt het moeilijk om medewerkers en vrijwilligers te vinden en te binden. Voor dit moment specifiek geldt dat loonontwikkeling voor diverse functies uit de pas loopt met andere sectoren, waardoor VGGM een minder aantrekkelijke werkgever is. Daarnaast neemt door vergrijzing de uitstroom toe.
Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast nemen kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om verloop van medewerkers op te vangen groot. Dit noopt de organisatie om haar arbeidsmarktstrategie te evalueren en te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om (tijdelijk) personeel aan te trekken.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

De Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM. Er is geen sprake van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Ziekteverzuim

Het is van maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Wet publieke gezondheid en Wet Veiligheidsregio zoveel mogelijk worden uitgevoerd. De coronabestrijding vroeg ruime tijd veel extra inzet van VGGM-medewerkers, waardoor het risico bestaat van verzuim als gevolg van een (te) hoge belasting. Het ziekteverzuim is op dit moment nog relatief hoog. In voorkomende gevallen betekent dit dat soms keuzes gemaakt moeten worden: welke werkzaamheden kunnen uitgesteld worden (en hoe lang) en welke activiteiten worden als eerste niet uitgevoerd bij krapte aan personeel.

Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

In het pensioenakkoord is geregeld dat werkgevers een Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) kunnen aanbieden aan medewerkers die 3 jaar of minder van hun AOW-leeftijd verwijderd zijn. De cao Ambulancezorg en de cao VVT hebben inmiddels een RVU-regeling in de cao opgenomen (ieder met verschillende spelregels). Voor de cao Veiligheidsregio's is de RVU-regeling onderwerp van gesprek in 2024.

In overeenstemming met het Besluit Verantwoorden en Begroten heeft VGGM op dit moment geen reservering voor verlofuren. Het risico bestaat dat een van de bronnen voor de RVU-verlof uren, al dan niet reeds opgebouwd, zal worden. Daarmee bestaat een financieel risico afhankelijk van de uitkomst en het toekomstig gebruik van de RVU.

Vakantiedagen

Medewerkers hebben recht op verlof. In voorkomende gevallen wordt het toegekende verlof niet volledig gedurende het kalenderjaar opgenomen. In dat geval behoudt de medewerker het recht om het verlof op een later moment te genieten. Beleidsmatig kunnen medewerkers zonder nadere afspraken te maken tot 2 weken verlof meenemen naar het nieuwe kalenderjaar. In financiële zin wordt, in overeenstemming met BBV, deze verlofrechten niet als lasten verantwoord. Naar schatting heeft het totaal aan niet opgenomen verlof een waarde van circa € 2 miljoen. Momenteel wordt geëvalueerd of de verwerking van verlof binnen overheidsorganisaties niet op een vergelijkbare wijze als binnen de private sector verwerkt zou moeten worden. Op deze wijze passen de jaarlijkse lasten beter bij

de waarde die medewerkers aan de organisatie toevoegen. Als deze gedachten wordt omgezet in regelgeving, dan leidt dat voor VGGM tot een eenmalige last van circa € 2 miljoen.

Programma brandweerzorg

Groot onderhoud brandweerkazernes

Ten tijde van de regionalisering van de brandweer is de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:

- Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economisch belang;
- VGGM wil zich beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
- De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.

In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.). VGGM heeft in de jaarrekening een onderhoudsreserve gevormd voor het groot onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer

De invoering van de Wet normalisering rechtsposities ambtenaren is ingegaan per 1 januari 2020. Een onverkorte invoering heeft waarschijnlijke grote ongewenste effecten voor, met name, de vrijwilligers bij de brandweer. Om deze reden is voor veiligheidsregio's uitstel verleend om de gevolgen in kaart te brengen en met alternatieve voorstellen te komen. In de brandweerkamer wordt samen met de ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Financiering inzet 25kv

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu verstrekt een jaarlijkse bijdrage van inmiddels € 375.000 om VGGM in staat te stellen expertise toe te passen bij het optreden bij spoorwegincidenten op de Betuweroute, met name gerelateerd aan de 25kV bovenleiding. Binnenkort wordt een besluit verwacht ten aanzien van de continuering van deze vergoeding.

Opleidingskosten vakbekwaamheid

De opleidingskosten van de brandweer zijn fors gestegen, mede door een groter verloop van medewerkers/ vrijwilligers. Voor 2023 heeft deze groei geleid tot een aanpassing van het opleidingsprogramma. Momenteel loopt een nadere analyse wat eventuele structurele effecten zijn, hierbij worden ook historische informatie, trends op de arbeidsmarkt en de ontwikkeling in verschillende onderwerpen die geschoold en beoefend moeten worden (denk hierbij onder andere aan veilige energie transitie) betrokken.

Wonen met zorg / BEVI

De gemeenten ontvangen van 2022 t/m 2025 vanuit het Rijk een bijdrage voor de invoering van de Omgevingswet. Binnen het programma bandweerzorg zien wij op dit moment hier binnen 2 autonome ontwikkelingen, zoals toegelicht binnen de pijler risicobeheersing.

Voor bouwwerken met een woonfunctie met zorg gaat een gebruiksmelding verplicht gesteld worden, welke jaarlijks getoetst dient te worden.

Daarnaast vervalt met de Omgevingswet het BEVI (Besluit externe veiligheid inrichtingen). Hiermee vervalt het specifieke advies op externe veiligheid naar een advies voor (brand)veiligheid als geheel; de wettelijke adviestaak wordt hiermee dus verbreed.

Voor deze 2 ontwikkelingen zijn vanuit het Rijk incidenteel middelen aan de gemeenten toegekend. Deze ruimte loopt tot 2025. Voor de structurele inzet zullen nog afspraken gemaakt moeten worden.

Programma GGD

Projecten Medische Milieukunde

VGGM participeert regelmatig in Europese projecten en in diverse projecten van de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Bedrijfsvoering risico's AGZ

De afdeling Algemene Gezondheidszorg (AGZ) kent een aantal bedrijfsvoeringsrisico's waaronder de kwetsbaarheid in de opbouw van het personeelsbestand. Binnen de specialistische functies is sprake van een vergrijzing van het personeelsbestand. Ook is het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt voor met name deze specialistische functies een uitdaging om de juiste mensen aan te trekken. Hierdoor kan de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komen.
Naast deze uitdaging bestaan onzekerheden ten aanzien van de inkomsten door (mogelijke) veranderingen in wet- en regelgeving en overige (externe) ontwikkelingen.

Functiewaardering

Landelijk blijken verschillen te bestaan tussen de inschaling van forensisch artsen. Dit betreft een specialistische functie, waarbij het ongewenst is als medewerkers om verschil in arbeidsvoorwaarden van GGD-regio wisselen. Om die reden wordt landelijk het functieprofiel gewaardeerd, mogelijk leidend tot een aanpassing van de functiewaardering bij de individuele regio's. Het aanpassen van de functiewaardering kan financiële effecten hebben voor VGGM.

Daarnaast is een grote groep werknemers die na de overgang van STMG en Icare in dienst zijn gekomen bij de Stichting PG. Zij vallen hiermee onder een andere cao dan de medewerkers van VGGM. Binnen de organisatie geeft dit onwenselijke verschillen. Het uitfaseren van de Stichting leidt tot een structurele toename van de salarislasten van uiteindelijk circa € 0,9 mln per jaar. Voor dit risico is een bestemmingsreserve getroffen, waardoor eventuele effecten in de begroting 2 jaar na transitie merkbaar worden.

Publieke gezondheid Asielzoekers

Sinds maart 2019 heeft het COA laten weten dat zij middels een aanbestedingstraject op zoek is naar een opdrachtnemer die landelijk de jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kan bieden aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar die vallen onder het COA. GGD GHOR NL heeft de aanbesteding PGA COA gegund gekregen.
Dit nieuwe contract is ingegaan op 1 augustus 2020 en heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid het contract tweemaal met 24 maanden te verlengen. Het risico bestaat dat het COA op korte termijn een nieuwe aanbesteding start.

Programma Bedrijfsvoering

ICT-ontwikkelingen

ICT-ontwikkelingen in de samenleving gaan momenteel snel. Stakeholders hebben een navenant hogere verwachting van de mogelijkheden alsmede van een tijdige en juiste informatie-ontsluiting. Daarnaast stoppen leveranciers de ondersteuning van oudere ICT-applicaties.

De komende jaren worden om deze redenen diverse bedrijfsvoeringsystemen up-to-date gebracht en met elkaar gekoppeld. De kosten van implementatie en van vernieuwde licenties nemen sterk toe. Deze kosten kunnen niet in alle gevallen worden terugverdiend in de primaire of ondersteunende processen of door reduceren van applicaties met vergelijkbare toepassingsmogelijkheden. In voorkomende gevallen zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Weerstandsvermogen

In 2014 is aan de hand van de zogenaamde “kans x effect” methode een inschatting gemaakt van de mogelijke risico’s en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico’s te relateren aan de weerstands-capaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).

Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2015 vastgestelde niveau van € 1.453.000 te consolideren.

Solvabiliteit

Naast een buffer tegen optredende risico’s, wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investeringen worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per ultimo 2025 is naar verwachting 9,7% (per eind 2023: circa 16,0%). Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 27,3% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen VGGM in evenwicht.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, de (inrichting van) kazernes en panden en ICT-middelen.

- Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoud plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

- Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting.

- Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazernes Harskamp, Doorwerth, Bemmel, Dieren en Valburg zijn weer terug verkocht aan de betreffende gemeenten. De kazerne Pannerden zal naar verwachting in 2024 worden terug verkocht. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.

- Voor de gebouwen in eigendom van VGGM, met name ten behoeve van de Ambulancezorg, zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar.

5.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als VGGM. Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.
Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. VGGM hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren.
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico.
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen.
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2025 bedraagt de limiet 12,3 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor VGGM komt dat neer op een bedrag van € 30,1 miljoen. De verwachting is dat we in 2025 ruimschoots onder de gestelde norm blijven.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen.
Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Op basis van het meerjarige investeringsplan (zie bijlage 5) en de in 2019 afgesloten meerjarige lening van € 15 miljoen wordt geen liquiditeitstekort verwacht.

Renteomslag en financieringsresultaat

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de renteomslag voor. Voor VGGM bedraagt de renteomslag 0,5%.

6. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2024 als volgt worden geschetst:

Wanneer	*Wat*	*Wie*
3 april 2024	Aanbieden ontwerpbegroting 2025	Dagelijks Bestuur
april - juli 2024	Consultatie kaderbrief & ontwerpbegroting 2025	Colleges van B&W en gemeente raden
september 2024	Bespreken zienswijze en begroting 2025	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
11 september 2024	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting 2025	Algemeen Bestuur
maart - sept 2025	Bespreking begrotingswijzigingen 2025	Financiële commissie, Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
maart 2026	Bespreking jaarrekening 2025	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
april 2026	Bespreking en vaststellen jaarrekening 2025	Algemeen Bestuur

Bijlagen

Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer).

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	48.506	48.506	**53.093**	53.879	54.125	54.696
versterking bedrijfsvoering 2024/27		576	**571**	571	571	
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		3.632				
Omgevingswet		325		-325		
ingroei herverdeling (*)		55	**215**			
MJB 2022-2027	48.506	53.093	**53.879**	54.125	54.696	54.696
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**844**	844	844	844
Specifieke afspraken (**)			**-20**	-20	-20	-20
Natuurbrand		0	**0**			
Veilige energietransitie			**250**	250	250	250
harmonisatie huisvesting			**150**			
MJB 2023-2028	**48.506**	**53.093**	**55.103**	**55.199**	**55.770**	**55.770**

(*) Ingroei: hiervoor is een reserve gecreëerd
(**) Terug leveren van kazernes (deels 1 jaar eerder)

b. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage bevolkingszorg:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	729	729	**791**	791	791	791
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		57				
Mutatie inwoneraantallen (*)		5				
MJB 2022-2027	729	791	**791**	791	791	791
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**14**	14	14	14
Mutatie inwoneraantallen (*)			**9**	9	9	9
MJB 2023-2028	**729**	**791**	**815**	**815**	**815**	**815**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 1,14 (2024: € 1,12). Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2023.

c. *Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD*

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	13.008	13.008	**15.964**	15.128	15.557	15.986
versterking bedrijfsvoering 2024/27		424	**429**	429	429	
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		918				
Mutatie inwoneraantallen		95				
Prenataal huisbezoek						
jgz basis op orde		713	**-713**			
agz basis op orde		551	**-551**			
functiewaardering		254				
MJB 2022-2027	13.008	15.964	**15.128**	15.557	15.986	15.986
functiewaardering			**100**	100	100	100
versterking AGZ			**1.694**	1.694	1.694	1.694
Continuiteit JGZ			**826**	826	826	826
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**257**	257	257	257
Mutatie inwoneraantallen (*)			**181**	181	181	181
MJB 2023-2028	**13.008**	**15.964**	**18.187**	**18.616**	**19.045**	**19.045**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 25,45 (2024: € 22,60) voor het basispakket.
Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2023.

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader voor JGZ 0-4:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	9.388	9.388	**11.005**	10.066	10.066	10.066
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		699				
Mutatie inwoneraantallen		-22				
jgz basis op orde		940	**-940**			
MJB 2022-2027	9.388	11.005	**10.066**	10.066	10.066	10.066
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**195**	195	195	195
continuiteit JGZ			**1.086**	1.086	1.086	1.086
Mutatie inwoneraantallen			**51**	51	51	51
MJB 2023-2028	**9.388**	**11.005**	**11.399**	**11.399**	**11.399**	**11.399**

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 82,24 (2024: € 79,77) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2023.

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader RVP:

In € x 1.000	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028
Begroting t-1 (2023)	1.773	1.773	**1.889**	1.889	1.889	1.889
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		120				
Mutatie inwoneraantallen		-4				
MJB 2022-2027	1.773	1.889	**1.889**	1.889	1.889	1.889
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)			**29**	29	29	29
maternale kinkhoest			**176**	176	176	176
Mutatie inwoneraantallen			**9**	9	9	9
MJB 2023-2028	**1.773**	**1.889**	**2.103**	**2.103**	**2.103**	**2.103**

Structurele ophoging gemeentefonds (Meningokokken per 1-1-2021; HPV per 1-1-2022; Maternale kinkhoest per 1-1-2024)

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 15,17 (2024: € 13,69) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal jeugd inwoners (0-18 jaar) per 1 januari 2023.

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

VGGM verdeelt onder 5 categorieën haar te ontvangen bijdragen van de gemeente, namelijk Veiligheid, Bevolkingszorg, GGD, Jeugdgezondheidszorg en Rijksvaccinatieprogramma. De aansluiting tussen deze bijdragen en de verschillende programma's is als volgt:

Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

In € x 1.000 — **Gemeentelijke bijdragen 2024 B/W**

	Veiligheid	BZ	PG	JGZ 0-4	RVP	**Totaal**
Crisisbeheersing						
- Multi		2.936		327		**3.263**
- Bevolkingszorg			791			**791**
- GHOR				598		**598**
Subtotaal crisisbeheersing		2.936	791	925	0	**4.652**
Brandweerzorg						
- Aandeel versterking BV		1.459				**1.459**
- Operatie		41.612				**41.612**
- Risicobeheersing		7.086				**7.086**
Subtotaal brandweerzorg		50.157	0	0	0	**50.157**
PG						
- Aandeel versterking BV				1.134		**1.134**
- Algemene gezondheidszorg				3.892		**3.892**
- Jeugdgezondheidszorg				8.638	11.005	1.889 **21.532**
- Monitoring & advies				1.376		**1.376**
Subtotaal PG		0	0	15.039	11.005	1.889 **27.933**
Totaal		**53.093**	**791**	**15.964**	**11.005**	**1.889** **82.742**

In € x 1.000 — **Gemeentelijke bijdragen 2025 B**

	Veiligheid	BZ	PG	JGZ 0-4	RVP	**Totaal**
Crisisbeheersing						
- Multi				330		**330**
- Bevolkingszorg			815			**815**
- GHOR				624		**624**
Subtotaal crisisbeheersing		0	815	953	0	**1.768**
Brandweerzorg						
- Aandeel versterking BV		1.459				**1.459**
- Operatie		46.309				**46.309**
- Risicobeheersing		7.335				**7.335**
Subtotaal brandweerzorg		55.103	0	0	0	**55.103**
PG						
- Aandeel versterking BV				1.597		**1.597**
- Algemene gezondheidszorg				4.396		**4.396**
- Jeugdgezondheidszorg				9.102	11.399	2.103 **22.603**
- Monitoring & advies				2.139		**2.139**
Subtotaal PG		0	0	17.234	11.399	2.103 **30.736**
Totaal		**55.103**	**815**	**18.188**	**11.399**	**2.103** **87.607**

Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente

2a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De mutatie van de begroting 2024 naar de bijdrage 2025 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Bijdrage Veiligheid 2024	Correctie Ingroei OOV 2024	loon/prijs 2025	Versterking BV	Harmonisatie Huisvesting	Veilige energie transitie	Specifiek	OOV 2025 herverdeling	**Bijdrage Veiligheid 2025**
Arnhem	15.315	0	245	147	39	64	0	77	**15.887**
Barneveld	4.561	0	71	52	14	23	0	-222	**4.498**
Doesburg	755	0	14	9	2	4	0	42	**825**
Duiven	1.439	128	24	18	5	8	0	-93	**1.529**
Ede	9.498	0	150	98	26	43	0	-328	**9.486**
Lingewaard	2.756	0	43	31	8	14	0	175	**3.027**
Nijkerk	2.718	0	43	31	8	14	0	-32	**2.781**
Overbetuwe	3.086	0	48	35	9	15	0	37	**3.232**
Renkum	2.134	0	33	24	6	10	0	162	**2.369**
Rheden	3.082	0	50	35	9	15	0	147	**3.339**
Rozendaal	147	46	3	2	1	1	0	-15	**186**
Scherpenzeel	613	0	10	7	2	3	0	35	**670**
Wageningen	2.970	41	48	35	9	15	0	-6	**3.112**
Westervoort	811	0	12	10	3	4	0	93	**933**
Zevenaar	3.207	0	50	36	10	16	-20	-71	**3.228**
Totaal	**53.093**	**215**	**844**	**571**	**150**	**250**	**-20**	**0**	**55.103**

De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Pannerden aan de gemeente Zevenaar. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeente. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budgetneutrale transactie voor beide partijen.

2b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 1,14 (2024: € 1,12) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2023	Kader 2024	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	**Kader 2025**
Arnhem	165.770	184	3	2	**189**
Barneveld	61.655	68	1	1	**70**
Doesburg	11.081	12	0	0	**13**
Duiven	24.937	28	1	0	**28**
Ede	122.012	134	2	2	**139**
Lingewaard	47.220	53	1	0	**54**
Nijkerk	44.975	50	1	1	**51**
Overbetuwe	48.707	54	1	0	**56**
Renkum	31.461	35	1	0	**36**
Rheden	43.570	49	1	0	**50**
Rozendaal	1.754	2	0	0	**2**
Scherpenzeel	10.386	12	0	0	**12**
Wageningen	40.960	45	1	1	**47**
Westervoort	15.114	17	0	0	**17**
Zevenaar	45.042	50	1	0	**51**
Totaal	**714.644**	**791**	14	9	**815**

2c. Gemeentelijke bijdrage GGD

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 25,45 (2024: € 22,60) per inwoner. Op basis van het totaal aantal inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2023	Kader 2024	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	basis op orde agz	versterking agz	basis op orde jgz	continuiteit jgz	Versterking BV 2025	functie-waardering	**Kader 2025**
Arnhem	165.770	3.704	60	41	-128	393	-166	192	99	23	**4.219**
Barneveld	61.655	1.369	22	23	-47	146	-61	71	37	9	**1.569**
Doesburg	11.081	249	4	1	-9	26	-11	13	7	2	**282**
Duiven	24.937	564	9	0	-19	59	-25	29	15	3	**635**
Ede	122.012	2.712	44	44	-94	289	-121	140	73	17	**3.105**
Lingewaard	47.220	1.061	17	6	-37	112	-47	55	28	7	**1.202**
Nijkerk	44.975	1.001	16	15	-35	107	-45	52	27	6	**1.145**
Overbetuwe	48.707	1.091	18	10	-38	115	-49	56	29	7	**1.240**
Renkum	31.461	709	11	2	-24	75	-32	37	19	4	**801**
Rheden	43.570	982	16	3	-34	103	-44	51	26	6	**1.109**
Rozendaal	1.754	40	1	0	-1	4	-2	2	1	0	**45**
Scherpenzeel	10.386	233	4	2	-8	25	-10	12	6	1	**264**
Wageningen	40.960	903	15	22	-31	97	-40	47	25	6	**1.042**
Westervoort	15.114	338	5	4	-12	36	-15	17	9	2	**385**
Zevenaar	45.042	1.009	16	9	-35	107	-45	52	27	6	**1.146**
Totaal	**714.644**	**15.964**	**257**	**181**	**-551**	**1.694**	**-713**	**826**	**429**	**100**	**18.187**

2d. Budgettair kader bijdrage JGZ 0-4

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4 is gebaseerd op een tarief van € 82,24 (2024: € 79,77) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2023	**Kader 2025**	loon/prijs 2025	Mutatie Inwoners	basis op orde jgz	continuiteit jgz	**Kader 2025**
Arnhem	30.022	**2.384**	42	11	-203	235	**2.469**
Barneveld	15.773	**1.238**	22	21	-107	124	**1.297**
Doesburg	1.662	**135**	2	-3	-11	13	**137**
Duiven	4.428	**359**	6	-5	-30	35	**364**
Ede	26.206	**2.067**	37	24	-178	205	**2.155**
Lingewaard	9.018	**724**	13	-5	-61	71	**742**
Nijkerk	9.731	**774**	14	3	-66	76	**800**
Overbetuwe	10.076	**804**	14	0	-68	79	**829**
Renkum	5.247	**422**	7	-3	-36	41	**432**
Rheden	7.258	**583**	10	-4	-49	57	**597**
Rozendaal	405	**33**	1	-1	-3	3	**33**
Scherpenzeel	2.384	**187**	3	4	-16	19	**196**
Wageningen	5.880	**461**	8	8	-40	46	**484**
Westervoort	2.754	**217**	4	3	-19	22	**226**
Zevenaar	7.761	**619**	11	0	-53	61	**638**
Totaal	**138.605**	**11.005**	**195**	**51**	**-940**	**1.086**	**11.399**

2e. Budgettair kader bijdrage RVP

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage RVP is gebaseerd op een tarief van € 15,17 (2024: € 13,69) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal 0-18 jarige inwoners per 1 januari 2023 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	inw. 0-18 1-1-2023	**Kader 2024**	loon/prijs 2025	Maternale kinkhoest	Mutatie Inwoners	**Kader 2025**
Arnhem	30.022	**409**	6	38	2	**456**
Barneveld	15.773	**212**	3	20	4	**239**
Doesburg	1.662	**23**	0	2	0	**25**
Duiven	4.428	**62**	1	6	-1	**67**
Ede	26.206	**355**	6	33	4	**398**
Lingewaard	9.018	**124**	2	11	-1	**137**
Nijkerk	9.731	**133**	2	12	0	**148**
Overbetuwe	10.076	**138**	2	13	0	**153**
Renkum	5.247	**72**	1	7	-1	**80**
Rheden	7.258	**100**	2	9	-1	**110**
Rozendaal	405	**6**	0	1	0	**6**
Scherpenzeel	2.384	**32**	1	3	1	**36**
Wageningen	5.880	**79**	1	7	1	**89**
Westervoort	2.754	**37**	1	4	1	**42**
Zevenaar	7.761	**106**	2	10	0	**118**
Totaal	**138.605**	**1.889**	**29**	**176**	**9**	**2.103**

2f. Totale bijdrage per gemeente

Alle bovengenoemde bijdragen leiden tot de volgende totale bijdrage 2025 per gemeente:

	GGD	JGZ 0-4	RVP	Bev. Zorg	BRW	TOTAAL
Arnhem	€ 4.218.847	€ 2.469.009	€ 455.434	€ 188.978	€ 15.887.093	€ 23.219.361
Barneveld	€ 1.569.120	€ 1.297.172	€ 239.276	€ 70.287	€ 4.497.850	€ 7.673.705
Doesburg	€ 282.011	€ 136.683	€ 25.213	€ 12.632	€ 825.428	€ 1.281.967
Duiven	€ 634.647	€ 364.159	€ 67.173	€ 28.428	€ 1.529.293	€ 2.623.700
Ede	€ 3.105.205	€ 2.155.181	€ 397.545	€ 139.094	€ 9.486.340	€ 15.283.365
Lingewaard	€ 1.201.749	€ 741.640	€ 136.803	€ 53.831	€ 3.026.952	€ 5.160.975
Nijkerk	€ 1.144.614	€ 800.277	€ 147.619	€ 51.272	€ 2.781.268	€ 4.925.050
Overbetuwe	€ 1.239.593	€ 828.650	€ 152.853	€ 55.526	€ 3.231.642	€ 5.508.264
Renkum	€ 800.682	€ 431.513	€ 79.597	€ 35.866	€ 2.368.913	€ 3.716.571
Rheden	€ 1.108.857	€ 596.898	€ 110.104	€ 49.670	€ 3.338.724	€ 5.204.253
Rozendaal	€ 44.639	€ 33.307	€ 6.144	€ 2.000	€ 186.016	€ 272.106
Scherpenzeel	€ 264.324	€ 196.060	€ 36.165	€ 11.840	€ 670.094	€ 1.178.483
Wageningen	€ 1.042.432	€ 483.571	€ 89.200	€ 46.694	€ 3.112.452	€ 4.774.349
Westervoort	€ 384.651	€ 226.489	€ 41.778	€ 17.230	€ 933.054	€ 1.603.202
Zevenaar	€ 1.146.319	€ 638.265	€ 117.734	€ 51.348	€ 3.227.907	€ 5.181.573
	€ 18.187.690	**€ 11.398.874**	**€ 2.102.638**	**€ 814.696**	**€ 55.103.026**	**€ 87.606.924**

2g. Aantallen inwoners en OOV percentage

In bovenstaande bijlagen zijn de volgende basisgegevens gehanteerd:

Aantallen Inwoners	per 1 januari 2022		per 1 januari 2023		OOV percentage	
	0-18 jarigen	# inwoners	0-18 jarigen	# inwoners	2022	2023
Arnhem	29.888	163.888	30.022	165.770	25,77%	25,92%
Barneveld	15.516	60.584	15.773	61.655	9,05%	8,61%
Doesburg	1.695	11.036	1.662	11.081	1,55%	1,63%
Duiven	4.496	24.946	4.428	24.937	3,23%	3,04%
Ede	25.906	119.986	26.206	122.012	17,15%	16,49%
Lingewaard	9.079	46.963	9.018	47.220	5,44%	5,79%
Nijkerk	9.697	44.311	9.731	44.975	5,49%	5,43%
Overbetuwe	10.076	48.266	10.076	48.707	6,18%	6,25%
Renkum	5.287	31.358	5.247	31.461	4,13%	4,45%
Rheden	7.312	43.435	7.258	43.570	6,18%	6,48%
Rozendaal	412	1.756	405	1.754	0,40%	0,37%
Scherpenzeel	2.338	10.317	2.384	10.386	1,24%	1,31%
Wageningen	5.780	39.939	5.880	40.960	6,14%	6,13%
Westervoort	2.717	14.944	2.754	15.114	1,68%	1,86%
Zevenaar	7.761	44.645	7.761	45.042	6,38%	6,24%
Totaal	**137.960**	**706.374**	**138.605**	**714.644**		

Bijlage 3: Geprognotiseerde balans

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
ACTIVA						
Vaste activa						
Materiele vaste activa						
Grond	717	717	684	684	684	684
Gebouwen	2.999	2.898	2.822	2.527	2.840	2.681
Vervoermiddelen	24.208	32.021	33.836	31.434	31.763	32.399
Machines, apparaten en installaties	10.634	15.996	15.516	13.768	13.637	11.626
Onderhanden werk	1.088	0	0	0	0	0
	39.646	51.632	52.858	48.413	48.924	47.390
Financiele vaste activa						
Waarborgsommen	59	24	24	24	24	24
Totaal vaste activa	39.705	51.656	52.882	48.437	48.948	47.414
Vlottende activa						
Voorraden	48	48	48	48	48	48
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Vorderingen op openbare lichamen	3.272	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.715	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Rekening courant niet financiele instellingen	213	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	4.710	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
	13.910	8.100	8.100	8.100	8.100	8.100
Liquide middelen						
Banksaldi	20	10	10	10	10	10
Kas	1	1	1	1	1	1
	21	11	11	11	11	11
Overlopende activa						
Overige nog te ontvangen/vooruitbetaald	4.510	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800
Totaal vlottende activa	18.489	11.959	11.959	11.959	11.959	11.959
TOTAAL ACTIVA	**58.196**	**63.617**	**64.841**	**60.396**	**60.907**	**59.373**

Balans Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453
Bestemmingsreserves	6.126	5.074	4.849	4.624	4.452	4.337
Gerealiseerd resultaat	1.730	0	0	0	0	0
	9.309	6.527	6.302	6.077	5.905	5.790
Voorzieningen	5.885	5.667	5.573	5.558	5.529	5.514
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar						
Onderhandse leningen	15.277	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
	15.277	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vaste passiva	30.471	27.194	26.875	26.635	26.434	26.304
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Overige kasgeldleningen (sluitpost)	0	15.423	16.966	12.762	13.473	12.071
Overige schulden	9.499	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	9.499	20.423	21.966	17.762	18.473	17.071
Overlopende passiva						
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.233	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Overige vooruitontvangen bedragen	9.993	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
	18.226	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal vlottende passiva	27.725	36.423	37.966	33.762	34.473	33.071
TOTAAL PASSIVA	**58.196**	**63.617**	**64.841**	**60.396**	**60.907**	**59.373**

Bijlage 4: Reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Algemene reserve	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453
Totaal	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**0**	**0**	**1.453**	**1.453**	**1.453**	**1.453**

Bestemmingsreserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Reserve Aanvaardbare kosten AGM	3.012	0	0	3.012	0	0	3.012	3.012	3.012	3.012
Reserve Onderhoud kazernes	767	0	100	667	0	100	567	467	367	267
Reserve Activa Brandweer Ede	346	0	100	246	0	100	146	46	0	0
Reserve Arbeidshygiene Brandweer	82	0	82	0	0	0	0	0	0	0
Reserve JGZ	1.058	0	0	1.058	0	0	1.058	1.058	1.058	1.058
Reserve Onderhoud consultatiebureaus	116	0	25	91	0	25	66	41	16	0
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering	397	0	397	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Verdeelsleutels	215	0	215	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Uitgestelde werkzaamheden BRW / BV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bevolkingszorg	132	0	132	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**6.126**	**0**	**1.052**	**5.074**	**0**	**225**	**4.849**	**4.624**	**4.452**	**4.337**

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Besteding 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Besteding 2025	Saldo 31-12-2025	Verwachting ultimo 2026	2027	2028
Voorziening Personeelsaangelegenheden	359	0	205	153	0	94	59	44	15	0
Voorziening Reorganisatie bedrijfsvoering	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening PLB -AGM	1.790	0	0	1.790	0	0	1.790	1.790	1.790	1.790
Voorziening FLO	1.941	0	0	1.941	0	0	1.941	1.941	1.941	1.941
Voorziening Spaarverlof	673	0	0	673	0	0	673	673	673	673
Voorziening Meerkostenregeling Corona	727	0	0	727	0	0	727	727	727	727
Voorziening Specifieke Uitkeringen	382	0	0	382	0	0	382	382	382	382
Totaal	**5.885**	**0**	**217**	**5.667**	**0**	**94**	**5.573**	**5.558**	**5.529**	**5.514**

Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2024 – 2028

Uitgangspunten voor het meerjaren investeringsplan zijn:

- Vervanging van huidige materieel op basis van verwachte levensduur
- Realiseren van het regionale materieelplan ten behoeve van het regionale dekkingsplan

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Programma GGD						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	50
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	115	277	136	26	50	0
Voertuigen	0	0	45	38	0	0
Totaal programma GGD	**115**	**277**	**181**	**64**	**50**	**50**
Programma Brandweerzorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	1.753	5.188	1.692	2.054	458	1.645
Voertuigen	2.267	10.041	5.700	494	3.590	4.280
Totaal programma Brandweerzorg	**4.020**	**15.228**	**7.392**	**2.548**	**4.048**	**5.925**
Programma Crisisbeheersing						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	50	153	0	47	50	0
Voertuigen	264	0	0	0	0	0
Totaal programma Crisisbeheersing	**315**	**153**	**0**	**47**	**50**	**0**
Programma Ambulance zorg						
Bouwkundige aanpassingen	35	0	293	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	1.796	942	235	170	620	0
Voertuigen	798	1.581	93	1.148	960	800
Totaal programma Ambulance zorg	**2.629**	**2.523**	**621**	**1.318**	**1.580**	**800**
Programma Bedrijfsvoering						
Bouwkundige aanpassingen	101	186	195	0	650	110
ICT middelen	1.189	2.635	1.877	669	2.680	530
Bedrijfsmiddelen	250	540	362	102	688	410
Voertuigen	0	40	40	0	0	45
Totaal programma Bedrijfsvoering	**1.539**	**3.400**	**2.474**	**771**	**4.018**	**1.095**
Totaal investeringen	**8.618**	**21.582**	**10.667**	**4.748**	**9.746**	**7.870**

Bijlage 6: Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2023			Begroting 2024			Gew. Begr. 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	87.492	77.698	**9.794**	76.462	66.736	**9.726**	78.714	67.869	**10.845**	81.059	69.911	**11.148**
Crisisbeheersing en brandweer	60.969	47.203	**13.767**	65.996	50.715	**15.281**	66.185	51.650	**14.535**	68.839	53.330	**15.509**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	2.351	24.408	**-22.058**	990	26.438	**-25.447**	1.030	27.462	**-26.432**	729	27.611	**-26.882**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**150.812**	**149.309**	**1.503**	**143.448**	**143.888**	**-440**	**145.929**	**146.980**	**-1.052**	**150.627**	**150.852**	**-225**
Mutatie reserves	227	0	**227**	440	0	**440**	1.052	0	**1.052**	225	0	**225**
Resultaat	**151.039**	**149.309**	**1.730**	**143.888**	**143.888**	**0**	**146.980**	**146.980**	**0**	**150.852**	**150.852**	**0**

Bedragen x € 1.000	Raming 2026			Raming 2027			Raming 2028		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	81.488	69.911	**11.577**	81.917	69.911	**12.006**	81.917	69.901	**12.016**
Crisisbeheersing en brandweer	69.241	53.161	**16.080**	69.812	53.161	**16.651**	69.812	53.161	**16.651**
Treasury	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Overhead	729	28.611	**-27.882**	729	29.558	**-28.829**	729	29.511	**-28.782**
Overige baten en lasten	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Vennootschapsbelasting	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Saldo van baten en lasten	**151.458**	**151.683**	**-225**	**152.458**	**152.629**	**-171**	**152.458**	**152.574**	**-116**
Mutatie reserves	225	0	**225**	171	0	**171**	116	0	**116**
Resultaat	**151.683**	**151.683**	**0**	**152.629**	**152.629**	**0**	**152.574**	**152.574**	**0**

Bijlage 7: Risico's in relatie tot toekomstbestendigheid

Risico	*Knelpunt*	*Maatregel en kosten*
VGGM heeft een relatief hoge gemiddelde leeftijd, komende jaren gaan veel medewerkers met pensioen. Jonge medewerkers hebben een andere kijk op werk- en ontwikkeling wat veelal niet meer leidt tot levenslange dienstverbanden. Deze ontwikkeling leidt tot een hogere uitstroom van medewerkers, leidend tot risico's in de taakuitvoering. Om dit risico te beheersen is een andere HRM dienstverlening noodzakelijk. Denk hierbij aan zaken als het vorm geven aan een strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid en moderne wijze van arbeidsmarktbenadering.	De invulling van de HRM dienstverlening binnen VGGM is niet voldoende geëquipeerd om de organisatie handvatten te bieden om te kunnen anticiperen op de geschetste ontwikkelingen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Aan medewerkers worden steeds hogere eisen aan opleiding, bekwaamheid en functieontwikkeling gesteld. Het risico op het niet ontwikkelen van medewerkers is dat ze niet meer gecertificeerd zijn om hulpverlening te verrichten of dat de productiviteit achteruitgaat. Om dit risico te beheersen is een verandering van HRM dienstverlening noodzakelijk. Denk hierbij aan continue focus op scholing, ontwikkeling en actualiseren van het functiehuis.	De invulling van de HRM dienstverlening binnen VGGM is niet voldoende geëquipeerd om de organisatie handvatten te bieden om te kunnen anticiperen op de geschetste ontwikkelingen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Diverse automatiseringssystemen die VGGM gebruikt zijn verouderd en worden op (korte) termijn niet meer ondersteund door de leverancier. Hiermee loopt VGGM het risico bepaalde systemen niet meer te kunnen gebruiken, leidend tot arbeidsintensieve workarounds of het niet meer kunnen beschikken over informatie benodigd om de juiste hulpverlener op het juiste moment op de juiste plaats in te zetten.	Nieuwe applicaties zijn over het algemeen (fors) duurder dan de huidige begrote automatiseringskosten, veelal het gevolg van een fee per gebruiker of transactie.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
De processen en procedures binnen VGGM zijn minimaal vastgelegd en beperkt organisatie breed afgestemd. Doordat medewerkers lang eenzelfde taak uitvoeren verloopt dit zonder problemen, echter bij verloop van medewerkers, ontwikkeling binnen het eigen vakgebied of bredere integrale inzet door bijvoorbeeld crises, zijn tekortkomingen zichtbaar, leidend tot het risico dat wordt beschikt over onvoldoende of onjuiste informatie benodigd om de juiste hulpverlener op het juiste moment op de juiste plaats in te zetten. Extra inzet op procesverbetering en kwaliteitsborging is noodzakelijk om dit risico te beheersen.	Binnen VGGM is minimale capaciteit beschikbaar voor procesverbetering en kwaliteitsborging.	Naar verwachting van de directie zal op dit thema een achterstand ingehaald moeten worden, naast een meer structurele inbedding van kwaliteitszorg en omvang van ondersteunende functies. Onderdeel van de middellange termijn agenda.
VGGM gebruikt verschillende ICT-systemen ter ondersteuning van haar bedrijfsvoeringsprocessen. Deze systemen zijn gericht op de functionele toepassing van het specifieke team of afdeling. In voorkomende gevallen worden de processen middels end user applicaties, zoals Excel, ondersteund. Met name teamoverstijgende processen zijn hierdoor niet of gefragmenteerd gekoppeld, leidend tot onvoldoende informatie, onbetrouwbare data ten behoeve van controle-, besluitvormings- en verantwoordingsprocessen.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.	Onderdeel van de middellange termijn agenda.
Binnen VGGM zijn, vanuit een historische context, verschillende rollen bij eenzelfde functionaris belegd. Het gevolg is dat noodzakelijke functiescheiding op cruciale onderdelen niet is aangebracht, rolonduidelijkheid bestaat en in voorkomende gevallen onvoldoende capaciteit is georganiseerd om de rollen op een adequate wijze vorm te geven. Daarnaast worden bepaalde rollen in crisissituaties niet meer uitgevoerd door de volledige aandacht voor de crisis. Het risico bestaat dat reguliere sturingsprocessen onvoldoende kunnen worden uitgevoerd.	Onderdeel van de middellange termijn agenda	Onderdeel van de middellange termijn agenda

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Gemeenteraden en colleges van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 30 april 2024
Uw kenmerk
Ons kernmerk SN24_000005
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp: 2% besparingsraming op ontwerpbegroting VGGM 2025

Geachte leden van de gemeenteraad, leden van het College,

Het Algemeen Bestuur heeft op 3 april jl. het Dagelijks Bestuur gevraagd om voor 30 april naast de ontwerpbegroting 2025 inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van een indicatieve besparing van tenminste 2% voor 2025 en een grotere besparing vanaf 2026 later dit jaar.

Met de voorjaarsnota 2024 vanuit het Rijk is deze vraag in ander daglicht komen te staan.
Als gevolg van de gewijzigde verdeelsystematiek van het gemeentefonds hebben veel gemeenten al voor 2025 een grote financiële uitdaging.

Om die reden zet het Dagelijks Bestuur een zorgvuldig proces op om in één keer besparingsvoorstellen voor VGGM uit te werken. Vooruitlopend op deze voorstellen wordt de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 2% lager geraamd. In de bijlage bij deze brief is het financieel effect van deze 2% raming voor uw gemeente opgenomen.

De uit te werken besparingsvoorstellen geven later dit jaar invulling aan deze lagere raming welke een belangrijke bouwsteen is voor de kaderbrief 2026. Deze kaderbrief wordt begin november 2024 aan u toegezonden. Aansluitend volgt de gewijzigde begroting 2025 die samen met de ontwerpbegroting 2026 wordt toegezonden. Op zowel kaderbrief als ontwerpbegroting 2026 en gewijzigde begroting 2025 worden de raden in gelegenheid gesteld een zienswijze uit te brengen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,
De voorzitter,

Ahmed Marcouch

Bijlage: Gewijzigde gemeentelijke bijdrage 2025

Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerp-begroting	Af: Specifieke afspraken	Bijdrage regionale dienstverlening	Raming 2%	Bij: specifieke afspraken	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	15.887	- 2.896	12.991	- 260	2.896	**15.627**
Barneveld	4.498	- 182	4.316	- 86	182	**4.412**
Doesburg	825	- 6	819	- 16	6	**809**
Duiven	1.529	- 6	1.523	- 30	6	**1.499**
Ede	9.486	- 1.223	8.263	- 165	1.223	**9.321**
Lingewaard	3.027	- 126	2.901	- 58	126	**2.969**
Nijkerk	2.781	- 62	2.719	- 54	62	**2.727**
Overbetuwe	3.232	- 97	3.135	- 63	97	**3.169**
Renkum	2.369	- 139	2.230	- 45	139	**2.324**
Rheden	3.339	- 90	3.249	- 65	90	**3.274**
Rozendaal	186	-	186	- 4	-	**182**
Scherpenzeel	670	- 14	656	- 13	14	**657**
Wageningen	3.112	- 39	3.073	- 61	39	**3.051**
Westervoort	933	-	933	- 19	-	**914**
Zevenaar	3.228	- 102	3.126	- 63	102	**3.165**
Totaal	**55.102**	**-4.982**	**50.120**	**-1.002**	**4.982**	**54.100**

Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	189	-4	**185**
Barneveld	70	-1	**69**
Doesburg	13	0	**13**
Duiven	28	-1	**27**
Ede	139	-3	**136**
Lingewaard	54	-1	**53**
Nijkerk	51	-1	**50**
Overbetuwe	56	-1	**55**
Renkum	36	-1	**35**
Rheden	50	-1	**49**
Rozendaal	2	0	**2**
Scherpenzeel	12	0	**12**
Wageningen	47	-1	**46**
Westervoort	17	0	**17**
Zevenaar	51	-1	**50**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Totaal	**815**	**-16**	**799**

Gemeentelijke bijdrage GGD, inclusief jeugdgezondheidszorg 4-18

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	4.219	-84	**4.135**
Barneveld	1.569	-31	**1.538**
Doesburg	282	-6	**276**
Duiven	635	-13	**622**
Ede	3.105	-62	**3.043**
Lingewaard	1.202	-24	**1.178**
Nijkerk	1.145	-23	**1.122**
Overbetuwe	1.240	-25	**1.215**
Renkum	801	-16	**785**
Rheden	1.109	-22	**1.087**
Rozendaal	45	-1	**44**
Scherpenzeel	264	-5	**259**
Wageningen	1.042	-21	**1.021**
Westervoort	385	-8	**377**
Zevenaar	1.146	-23	**1.123**
Totaal	**18.189**	**-364**	**17.825**

Gemeentelijke bijdrage Jeugdgezondheidszorg 0-4

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	2.469	-49	**2.420**
Barneveld	1.297	-26	**1.271**
Doesburg	137	-3	**134**
Duiven	364	-7	**357**
Ede	2.155	-43	**2.112**
Lingewaard	742	-15	**727**
Nijkerk	800	-16	**784**
Overbetuwe	829	-17	**812**
Renkum	432	-9	**423**
Rheden	597	-12	**585**
Rozendaal	33	-1	**32**
Scherpenzeel	196	-4	**192**
Wageningen	484	-10	**474**
Westervoort	226	-5	**221**
Zevenaar	638	-13	**625**
Totaal	**11.399**	**-230**	**11.169**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Gemeentelijke bijdrage Rijksvaccinatieprogramma

In € x 1.000	Bijdrage Ontwerpbegroting	Raming 2%	Bijgestelde bijdrage
Arnhem	456	-9	**447**
Barneveld	239	-5	**234**
Doesburg	25	-1	**24**
Duiven	67	-1	**66**
Ede	398	-8	**390**
Lingewaard	137	-3	**134**
Nijkerk	148	-3	**145**
Overbetuwe	153	-3	**150**
Renkum	80	-2	**78**
Rheden	110	-2	**108**
Rozendaal	6	0	**6**
Scherpenzeel	36	-1	**35**
Wageningen	89	-2	**87**
Westervoort	42	-1	**41**
Zevenaar	118	-2	**116**
	2.104	**-43**	**2.061**

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

www.vggm.nl

Kaderbrief

2025

Voor colleges en raden

januari 2024

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Een schets van de maatschappelijke context 5

3. Crisisbeheersing 7
   - 3.1 Versterking crisisbeheersing 7

4. Brandweer 9
   - 4.1 Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing 9
   - 4.2 Veilige Energietransitie 10
   - 4.3 Inwerkingtreding Omgevingswet 11

5. GGD 13
   - 5.1 Toekomstbestendige GGD 13
   - 5.2 Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid 16
   - 5.3 Decentralisatie rijksvaccinatieprogramma 17

6. Ambulancezorg 18

7. Bedrijfsvoering 19
   - 7.1 Samen. Beter. Bedrijfsvoeren. 19
   - 7.2 Duurzame bedrijfsvoering 21
   - 7.3 Reductie van diversiteit arbeidsvoorwaarden 22
   - 7.4 Harmoniseren afspraken huisvesting brandweer 23

8. Financiële uitgangspunten 24
   - 8.1 Verdeling gemeentelijke bijdrage veiligheid 24
   - 8.2 Verdeling gemeentelijke bijdrage gezondheidszorg 24
   - 8.3 Indexering gemeentelijke bijdragen 26

Bijlage 1: Mutaties gemeentelijke bijdragen vanaf 2025 28

Bijlage 2: Toelichtende tabellen verdeling gemeentefonds 31

Bijlage 3: Bijdragen per gemeente 32

1. Inleiding

Deze kaderbrief schetst de ontwikkelingen die komende periode invloed hebben op onze maatschappelijke bijdrage en gevolgen hebben op de beleidsmatige en budgettaire kaders. Aan de hand van deze kaderbrief kan iedere bestuurder de ontwikkelingen met zijn of haar gemeente bespreken en zijn of haar ambitie betrekken in de besluitvorming voor de regionale ambitie. De vastgestelde kaderbrief is vervolgens een belangrijke bouwsteen voor de ontwerp-begroting 2025. Deze ontwerp-begroting 2025 wordt begin april ter consultatie aangeboden aan de Colleges en Raden.

Meer zuiverheid
In voorgaande jaren werden beleidsontwikkelingen bekostigd uit het financiële resultaat van het vorige boekjaar door het vormen van bestemmingsreserves. Het bestuur heeft verzocht meer zuiverheid aan te brengen in de wijze waarop beleidsontwikkelingen worden bekostigd. Daarom doen we het nu anders. We hanteren het uitgangspunt dat beleidsontwikkeling en (incidentele) budgettaire kaders nadrukkelijker invloed hebben op de gemeentelijke bijdragen. Zowel voor de ontwerp-begroting 2025 als met een begrotingswijziging voor 2024. Hiermee ontstaat meer dynamiek in de financiën van VGGM.

Voor alle voorstellen in deze kaderbrief geldt dat naast de kosten voor de directe capaciteit eveneens een opslag voor de ondersteunende processen is meegenomen.

Ontwikkelingen, risico's, impact en financiële spanning
Deze kaderbrief start met een schets van de ontwikkelingen die invloed hebben op veiligheid en gezondheidsvraagstukken in de regio. Vervolgens duiden we per programma deze ontwikkelingen, bijbehorende risico's en impact op de beleidsmatige en budgettaire kaders in een meerjarenperspectief. Een van de ontwikkelingen betreft de versterkingsopgave van de organisatie. In de informatiebrief Samen. Beter. Bedrijfsvoeren wordt hier voor het jaar 2024 nader op ingegaan. Het advies is om deze kaderbrief in samenhang met deze informatiebrief te beschouwen.

Deze ontwikkelingen die op de samenleving af komen vragen om een verandering van onze taken, terwijl de verandercapaciteit binnen de organisatie op dit moment minimaal is. We beseffen ons terdege dat de gevraagde verandercapaciteit leidt tot spanning met de gemeentelijke financiën, welke momenteel stevig onder druk staan. Het zogenaamde ravijnjaar 2026 nadert, maar ook worden de gemeenten geraakt door loon- en prijsstijgingen en opgaven op andere terreinen als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen. Een aantal wethouders financiën van onze regio vragen naar mogelijkheden om keuzes te maken die leiden tot een beperking van de bijdrage van hun gemeenten aan de VGGM.
Aan de hand van deze kaderbrief verwachten we de Colleges van B&W en de gemeenteraden in staat te stellen om belangrijke afwegingen te maken ten aanzien van alle ontwikkelingen die op hun afkomen.

Op gemeentelijk niveau
In de bijlage is vervolgens op gemeentelijk niveau de impact op de financiële bijdrage zichtbaar. Hierbij is het huidige dienstverleningsniveau voor brandweerzorg en ambulancezorg het uitgangspunt, alsmede de inzet op publieke gezondheidszorg, waarop de huidige formatie, middelen en begroting zijn gebaseerd.

2. Een schets van de maatschappelijke context

We leven in een realiteit van **maatschappelijke spanningen** en **hybride dreigingen**. Vanwege de **onderlinge verbondenheid** en verwevenheid kunnen zij in toenemende mate onze samenleving ontwrichten. *Partijen als VGGM werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises.* Dit vraagt veel van onze taak crisisbeheersing in termen van ad-hoc inzet, flexibiliteit, capaciteit en financiën.

Er is sprake van **krapte op de arbeidsmarkt.** Met een verdere toename van het aantal openstaande vacatures en opnieuw een daling van het aantal werklozen, loopt de spanning op de arbeidsmarkt verder op. Hierdoor is het lastig om aan nieuw personeel te komen met de juiste expertise. Voor VGGM weegt dit vraagstuk extra zwaar omdat de noodzakelijke specifieke expertise op de arbeidsmarkt zeer beperkt voor handen is. Dit betekent dat VGGM genoodzaakt is om haar medewerkers hierin zelf te scholen.

Terecht vraagt de maatschappij van ons dat we midden in de samenleving staan, en dat onze collega's een **afspiegeling** zijn van de omgeving waarin wij opereren. We willen meer divers worden en inclusief zijn. Zo kunnen we effectiever ons werk doen. Dit vraagt van ons meer aandacht te hebben voor het zijn van een diverse en inclusieve organisatie.

Grote **transitievraagstukken** op het gebied van klimaat, energie en dataverwerking hebben urgentie, maar worden niet van vandaag op morgen opgelost. Deze vraagstukken geven ook transitierisico's bij besluiten die meerjarige impact hebben. Denk aan het vervangen van materieel, het opleiden van nieuwe medewerkers en de wijzigingen in repressief optreden en het bestrijden van crises.

Wereldwijd is meer **geopolitieke instabiliteit** dan we afgelopen jaren gewend waren. We hebben ervaren dat die onrust snel financiële gevolgen heeft. Door de toenemende schaarste van grondstoffen kunnen leveringen stagneren, waarmee het belang van en onze deelname aan een circulaire economie toeneemt. *De verminderde stabiliteit vraagt financiële wendbaarheid van organisaties maar mogelijk ook een ander gebruik van materieel.*

Moderne technologieën zoals robotics, artificial intelligence, augmented reality en krachtige sensoren bieden kansen voor het voorkomen van en zo snel mogelijk reageren op crises en op termijn het verbeteren van processen. Hebben we de juiste mensen, middelen en kennis beschikbaar om deze technologieën toe te kunnen passen? *Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op ons strategische personeelsbeleid, gericht op inhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling.*

De bebouwde omgeving transformeert naar een **dynamisch stedelijke context**, met meer hoogbouw, gemengd ruimtegebruik, andere manieren van mobiliteit en gevarieerde demografische samenstelling. *Dit vraagt van VGGM om andere operationele concepten te ontwikkelen en toe te passen*, met ander materiaal/materieel, andere arbeidsarrangementen en een andere maatschappelijke positionering, samen met onze collega hulpverleners.

De wens om **informatie gestuurd** te werken en de toegenomen beschikbaarheid van data staat op gespannen voet met de privacywetgeving en informatieveiligheid. Uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Archiefwet en

de Wet Open Overheid vloeit een ogenschijnlijk tegenstrijdige maatschappelijke verwachting voort waar we het antwoord vooralsnog schuldig op moeten blijven.

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, het vraagt ook wat van bedrijfsvoering. Energieopwekking en -gebruik, *ons materieel en de kennis van onze collega's moeten aansluiten* op wat inwoners van een hedendaagse publieke organisatie vraagt en we moeten hulpverlening kunnen bieden bij nieuwe incidenten. We moeten anticiperen op extreme weersomstandigheden zoals langdurige droogte, hogere zomerse temperaturen en heftige neerslag of valwinden. De risico's van natuurbranden, stormschade en gezondheidseffecten als gevolg van langdurige hitte nemen sneller toe dan de verandering in het klimaat. Dit vraagt om een gezamenlijke beleidsverandering vanuit verschillende beleidsterreinen.

Bovenstaande veranderingen vragen om een **transitie van de dienstverlening**, welke een extra (tijdelijke) investering vragen. Deze opgave staat in een schril contrast met een toenemende **krapte in de overheidsfinanciën** en dat vraagt om het maken van afwegingen en heldere **communicatie** over gemaakte keuzes.

3. Crisisbeheersing

Binnen het programma crisisbeheersing vallen de crisistaken vanuit de wet veiligheidsregio, de taken vanuit de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de gemeentelijke samenwerking op het gebied van bevolkingszorg. Deze taken worden deels vanuit Rijksmiddelen bekostigd en deels middels een gemeentelijke bijdrage (in overeenstemming met de bekostigingswijze brandweerzorg), met uitzondering van de samenwerking op het gebied van bevolkingszorg. Deze worden door de gemeenten bekostigd middels een bijdrage per inwoner

3.1 Versterking crisisbeheersing

Aanleiding

We leven in een realiteit van bijna permanente maatschappelijke spanningen en hybride dreigingen die vanwege de onderlinge verbondenheid en verwevenheid tezamen in toenemende mate onze samenleving kunnen ontwrichten. Organisaties als VGGM werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises. Dit vraagt om een versterking en transitie van onze huidige taken op het gebied van crisisbeheersing. Ook landelijk is ingezet op een versterking en doorontwikkeling van de crisisbeheersing. Om de doelen op het gebied van crisisbeheersing, te behalen (zoals informatiepositie en het inrichten van informatie-uitwisseling tussen veiligheidsregio's onderling en met het Rijk) te realiseren, kent het Rijk de komende jaren extra financiële middelen toe aan de veiligheidsregio's (brede doeluitkering rampenbestrijding – BDUR). In het wetswijzigingstraject voor de wet veiligheidsregio is ook aandacht voor het domein Crisisbeheersing. Dit geld is voor dat doel gelabeld.

Planning 2024

Begin 2024 verandert de organisatiestructuur van Brandweer en Crisisbeheersing: de taken voor Crisisbeheersing worden in een aparte afdeling belegd. Daar worden alle taken voor het beheersen van crises ondergebracht (in het kader van de openbare orde en veiligheid).

Regionaal wordt ingezet op:

- Versterking van crisisbeheersing (met name rondom langdurige crises);
- Ontwikkeling van het netwerk en flexibele netwerksamenwerking;
- Continueren we van de ontwikkelingen rondom informatiemanagement, (zowel in de regio, als in aansluiting op Oost-5 (de vijf veiligheidsregio's in Overijssel en Gelderland) en landelijk.

Beleidskader voor 2025

- Verder versterken van de informatiepositie van gemeenten en regio;
- Realiseren van een robuust netwerk met partners;
- Intensiveren van de bovenregionale samenwerking;
- Crisisorganisatie zodanig inrichten dat bij langdurige crises de eigen organisatie niet wordt uitgehold.

Risico dat we lopen

- Een krappe arbeidsmarkt, zeker voor informatiespecialisten, leidt tot het risico dat we niet op tijd de juiste mensen vinden voor deze versterkingsopgave, zeker ook omdat andere Veiligheidsregio's een vergelijkbare opgave hebben.
- De rijksuitkering voor Veiligheidsregio's staat op de lijst van het ministerie van Financiën als mogelijke bezuiniging bij nieuwe kabinetsvorming. Wanneer hierop bezuinigd wordt, zullen bestuurlijke keuzes worden voorgelegd over de mate van versterking.

Financiële impact

Het ontvlechten van de taken crisisbeheersing uit de brandweerorganisatie en de versterkingsopgave worden gedekt door een hogere bijdrage vanuit het Rijk ter versterking van de crisisbeheersing (BDUR uitkering).

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Versterking crisisbeheersing	1,7	**2,2**	2,5	2,5	2,5
Dekkingsmiddelen:					
Rijksbijdrage	1,7	**2,2**	2,5	2,5	2,5

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

4. Brandweer

In dit hoofdstuk zijn specifieke thema's voor het domein Brandweer opgenomen.
In algemene zin geldt dat in het wetswijzigingstraject voor de wet veiligheidsregio ook aandacht is voor het domein Brandweer. De precieze impact hiervan wordt de komende jaren duidelijker. De taken van de brandweer worden grotendeels via een (vaste) gemeentelijke bijdrage bekostigd.

4.1 Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing

Aanleiding

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, maar ook tot een hoger natuurbrandrisico door natte periodes (lang groeiseizoen) afgewisseld met aanhoudende droogte. De verwachting is dat natuurbranden intensiever zullen zijn, langer duren en zich vaker zullen ontwikkelen tot zeer grote, onbeheersbare natuurbranden. De gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing heeft als doel de kans op onbeheersbare natuurbranden en de effecten ervan op termijn te verkleinen. Hierbij wordt samengewerkt door de drie Gelderse veiligheidsregio's, provincie en gemeenten.

Planning 2024

In 2024 starten we versneld met de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing in heel Gelderland. Gemeenten en provincie hun risico's op natuurbrand in kaart. Denk hierbij onder andere aan het risico dat ontstaat door intensief ruimtegebruik en de vermenging van natuur en de (bebouwde) omgeving (wonen, gezondheidszorg, bungalowparken, campings, hoogspanningstracés).

De drie veiligheidsregio's kunnen deze inventarisatie voor de gemeenten uitvoeren. De Provincie is gevraagd om deze aanpak te stimuleren middels een Provinciebijdrage (cofinanciering).

Beleidskader voor 2025

Het afronden van de versnelde uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing (uitvoering gestart in 2024).

Risico dat we lopen

De cofinanciering vanuit de Provincie voor 2025 is nog niet concreet, waardoor een onzekerheid bestaat ten aanzien van de dekking van de risico inventarisatie die moet worden gedaan.

Financiële impact

De totale kosten van de gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing schat VGGM op € 450.000 voor 2024 en 2025 samen. Wanneer cofinanciering bij de Provincie wordt toegekend, wordt dit bedrag door Provincie en deelnemende gemeenten bekostigd.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Risico analyse natuurbrandbeheersing	0,2	**0,2**	-	-	-
Prioritering binnen kader VGGM	-0,1	**-0,1**			
Activiteiten natuurbrandbeheersing	-	**-**	P.M.	P.M.	P.M.
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**-**	P.M.	P.M.	P.M.
Provinciale bijdrage	0,1	**0,1**	P.M.	P.M.	P.M.
Totaal	*0,2*	***0,2***	*P.M.*	*P.M.*	*P.M.*

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

4.2 Veilige Energietransitie

Aanleiding

Veilige energietransitie is een belangrijk thema dat volop in ontwikkeling is, in een razend hoog tempo. Het raakt aan alle onderdelen van de veiligheidsketen: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. VGGM kan hier als veiligheids- en gezondheidsorganisatie een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren. Dat maatregelen in de samenleving voor reductie van energiegebruik en alternatieve energiebronnen grote impact kunnen hebben bij de uitvoering van onze taken hebben we ervaren bij de bestrijding van de brand in Presikhaaf (aangebrachte isolatie en daken vol zonnepanelen).

Planning 2024

Op dit moment werkt VGGM aan een voorstel om het thema veilige energietransitie goed in te bedden. Onderdeel van dit plan is om de volgende doelen te realiseren:

- Zorgen voor een actueel risicobeeld: de (nieuwe) risico's van de energietransitie inzichtelijk maken en daarnaast borgen dat wij de ontwikkelingen en blijven monitoren. Dit is nodig ter voorbereiding op de advisering-, toezicht- en voorlichtingswerkzaamheden en operationele inzetten.
- Bijdrage leveren aan een veilig ontwerp van de fysieke omgeving door vroegtijdig aan te sluiten bij visie-, plan- en besluitvorming met betrekking tot de energietransitie bij gemeenten en provincie.
- Het ontwikkelen van voorlichting waarmee het veiligheidsbewustzijn en veilig gedrag van burgers, instellingen en bedrijven kan worden gestimuleerd inzake de risico's van de energietransitie.
- Zorgen voor goed geschoolde medewerkers omtrent de risico's van de energietransitie en de daarbij noodzakelijke 'tools'.

Beleidskader voor 2025

Continueren verdere ontwikkeling van het thema Veilige Energietransitie, vergroten van veiligheidsbewustzijn in de eigen organisatie en in de maatschappij door de stevige netwerkpositie van VGGM te onderhouden.

Risico dat we lopen

Gezien de snelle ontwikkelingen op het gebied van energietransitie en de hoge politieke en bestuurlijke ambities om nog verder te versnellen, is het essentieel om als brandweer goed aangesloten te zijn op ontwikkelingen. We willen bij besluitvorming, advisering, toezicht en handhaving onze specifieke veiligheidsinput kunnen leveren. We willen voorkomen dat er reële risico's ontstaan voor de burger, onze vrijwilligers en beroepsmedewerkers.

Financiële impact

In de huidige formatie is minimale ruimte voor beleidscapaciteit Veilige Energietransitie. Dit houdt in dat voor de invulling van bovenstaand beleidskader extra capaciteit nodig is. Voor de transitieperiode schatten we een lasten van ca € 250.000.

Uiteindelijk zullen de consequenties van een veilige samenleving bij het gebruik van alternatieve energiebronnen en de impact hiervan op de hulpverlening verder uitgekristalliseerd worden in de transitiefase (2025, 2026).

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Veilige Energie Transitie	-	**0,3**	0,3	-	-
Structurele capaciteit Veilige Energie	-	**-**	-	P.M.	P.M.
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**0,3**	0,3	P.M.	P.M.

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

4.3 Inwerkingtreding Omgevingswet

Aanleiding

De Omgevingswet wordt per 2024 van kracht. Dit leidt tot een beleidswijziging met impact op het takenpakket van VGGM. De belangrijkste taken hierin zijn de omgevingsveiligheid en de meldingsplicht Wonen met zorg. De volledige implementatie van de Omgevingswet kent een doorlooptijd tot 2029.
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 wordt de veiligheidsregio de wettelijke adviseur ten aanzien van milieubelastende activiteiten. Dit gaat verder dan alleen advisering op externe veiligheid; het betreft ook de brandveiligheid.
Door de geplande invoering van de Omgevingswet wordt ook de Algemene Maatregel van Bestuur Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) van kracht. In dit besluit staat dat voor een woonfunctie voor zorg een gebruiksmelding nodig is.

Planning 2024

De VGGM-organisatie is voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In 2024 werken wij in overeenstemming met de Omgevingswet en doen wij ervaring op de werking van de wet in de praktijk.

Beleidskader voor 2025

De volledige implementatie van de Omgevingswet kent een doorlooptijd tot 2029. Ervaringen die gedurende de implementatiefase worden opgedaan leiden mogelijk tot aanpassingen of bijstelling van de activiteiten.

Risico dat we lopen

De omgevingswet beoogt onder andere om vanuit verschillende gezichtspunten gezamenlijk naar ontwikkelingen in de omgeving te kijken. Naast ruimte ordening zijn dat ook aspecten van veiligheid en gezondheid. De uitvoering van werkzaamheden als gevolg van deze wetwijziging gaan zich nog ontwikkelen. Als de verschillende betrokken partijen onvoldoende samenwerken bestaat het risico dat het beoogde doel van de omgevingswet om verschillende gezichtspunten te betrekken niet wordt gerealiseerd.

Financiële impact

Voor de invoering van de omgevingswet zijn middelen uit het gemeentefonds beschikbaar. Dit betreft een bedrag van € 103 miljoen in 2023, € 71 miljoen voor 2024 en € 80 miljoen voor 2025. Deze bedragen zijn landelijk aan het gemeentefonds toegevoegd en hebben betrekking op alle betrokken actoren voor de invoering van de omgevingswet. Er volgt ook nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijke kosten in kaart worden gebracht (gemeentecirculaire december 2023). Op basis hiervan heeft VGGM haar aanloop- en implementatiekosten voor 2024 en 2025 in de begroting opgenomen. Voor de structurele inzet worden nog nadere afspraken gemaakt.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Implementatie omgevingswet	-	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.

De bedragen in bovenstaande tabel betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023. De bedragen zijn derhalve niet cumulatief.

5. GGD

De taken van de GGD komen voornamelijk voort uit de Wet Publieke Gezondheid. De taken voor de gehele regio worden middels een bedrag per inwoner door de gemeenten bekostigd. Daarnaast worden per gemeenten afspraken gemaakt over aanvullende activiteiten of taken welke op basis van realisatie of capaciteit worden bekostigd.

5.1 Toekomstbestendige GGD

Aanleiding

Voor de Coronacrisis is geconstateerd dat GGD Gelderland-Midden een minimaal ingerichte organisatie is. De beschikbare capaciteit was in 2019 al onvoldoende en zorgde voor een tekort aan veranderkracht. De coronapandemie maakte dat de constatering van destijds naar de achtergrond verdween. Ook legde de coronapandemie de kwetsbaarheden in de dienstverlening bloot.

We willen voorkomen dat een noodmaatregel, zoals het afschalen bij Jeugdgezondheidszorg in 2022, nogmaals wordt ingezet. Daarnaast is het van belang de basis op orde te krijgen. Het onderstaande voorstel voor de GGD (Algemene Gezondheidszorg en Jeugdgezondheidszorg) is daarom gebaseerd op vier basisprincipes:

1. De GGD voldoet aan het wettelijk minimum.
2. Collectieve dienstverlening prefereert boven lokaal aanbod.
3. De financiering verloopt grotendeels via de inwonerbijdrage.
4. De GGD zet extra in op dichterbij in wijken/dorpen, op collectieve preventie en het gebruik van data.

Algemene Gezondheidszorg

Planning 2024

Voor 2024 zijn incidentele middelen toegekend gekregen om de basis op orde te krijgen. Het gaat hierbij om de basis van: gezonde leefomgeving, werken aan gezondheid van inwoners, gezondheidsbescherming tijdens rampen en crises en voorbereid zijn op gezondheidsdreigingen. Met deze incidentele middelen zetten we een eerste stap in het versterken van de GGD-taken.

Beleidskader voor 2025

Vanaf 2025 stellen we een voorzetting van de versterking van de GGD-taken voor:

- Een gezonde leefomgeving: Door de Omgevingswet wordt het verplicht om gezondheid mee te wegen in de besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving en het daarbij behorende beleid. Met de kennis en expertise van de GGD op dit gebied zal zij bij besluitvorming rondom de inrichting van de omgeving worden betrokken. De Omgevingswet zorgt naar verwachting voor 100 tot 500 extra adviesvragen per jaar per GGD (landelijk afgegeven verwachting, afhankelijk van de grootte van de GGD en de problematiek in de regio). GGD Gelderland-Midden heeft dus structurele capaciteit nodig om de omgevingsadvisering te kunnen doen.

- Werken aan gezondheid van inwoners: Vanuit haar brede takenpakket beschikt de GGD over een schat aan kennis en informatie over de gezondheid van inwoners. Op basis van drie samenhangende pijlers (kennis, netwerk en interventies) werkt de GGD regionaal en lokaal samen met gemeenten en partners op gezondheidsthema's of specifieke doelgroepen. Het

voorstel is om versterking aan te brengen in de advisering aan gemeenten op basis van data, trends en landelijke ontwikkelingen over wat, waar, voor wie nodig is. En de GGD past op basis van deze kennis en informatie juiste en effectief bewezen interventies toe ten behoeve van specifieke doelgroepen, wijken en kwetsbare groepen, om zo samen met gemeenten de gezondheid in Gelderland-Midden te verbeteren.

- Gezondheid beschermen tijdens rampen en crises: Uit voorgaande langdurige crisis is gebleken dat wij als GGD onvoldoende voorbereid zijn op rampen en crises. De crisisstructuur is tot nu toe ingevuld op basis van de intrinsieke motivatie van medewerkers en het netwerk van ketenpartners. Deze wijze van inzet als hulpverleningsorganisatie tijdens crises is niet toekomstbestendig. Zeker niet met het oog op langdurige en/of gelijktijdige crises. Dit leidt uiteindelijk tot uitholling en uitputting van medewerkers.

- Voorbereid op gezondheidsbedreigingen: Voor de versterking van Infectieziektebestrijding komen vanaf 2025 structureel extra gelden beschikbaar vanuit het Ministerie van VWS. Echter, sinds 2019 zijn de kosten van GGD-taken op het gebied van Tuberculosebestrijding toegenomen, maar de vergoedingen zijn niet in dezelfde mate meegegaan. Daarnaast zijn de werkzaamheden de afgelopen jaren ook toegenomen, mede door de sterke toename van asielzoekers, migranten en statushouders.

Risico dat we lopen

- Beperkte tot geen advies- en monitorfunctie en uitvoering vanuit de GGD op bekende publieke gezondheidsthema's zoals vaccinatiegraad, gezond gewicht, bewegen, rookvrije generatie, etc.;
- Geen advies en monitorfunctie en uitvoering op nieuwe thema's zoals gezond ouder worden en mentale gezondheid;
- De GGD levert algemene gezondheidscijfers op (op basis van landelijke monitors), maar geen aanvullende data op specifieke thema's, doelgroepen en wijk-/buurtniveau. Deze data worden ook niet vertaald naar regionale of lokale adviezen voor inzet van (wetenschappelijk bewezen) beleid en interventies.

Financiële impact

Om het voorgestelde scenario waar te kunnen maken vragen we een structurele budgetuitbreiding per onderdeel:

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Basis op orde	0,6	**-**	-	-	-
Gezonde leefomgeving		**0,3**	0,3	0,3	0,3
Werken aan gezondheid bij inwoners		**0,9**	0,9	0,9	0,9
Gezondheidsbescherming tijdens rampen		**0,3**	0,3	0,3	0,3
Voorbereiden op gezondheidsdreigingen		**0,2**	0,2	0,2	0,2
Totale lasten	*0,6*	***1,7***	*1,7*	*1,7*	*1,7*
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	0,6	**1,7**	1,7	1,7	1,7

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

Jeugdgezondheidszorg

Planning 2024

Voor 2024 zijn incidentele middelen toegekend om de basis op orde te krijgen. De afgeschaalde dienstverlening van 2022/2023 wordt daarmee teruggedraaid en de continuïteit beter geborgd. Dit doen we door de werkdruk te verlagen en daarmee bovenmatig ziekteverzuim en uitstroom te verminderen en het vermogen te vergroten om wendbaar in te spelen op de verzwaring van de zorgvragen.

Beleidskader voor 2025

In 2025 zetten we de ingezette lijn van 2024 door. Dat betekent dat de basis op orde en de continuïteit geborgd is. Dit heeft tot gevolg dat de GGD de juiste zorg aan jeugdigen kan garanderen. Om te blijven meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen is nieuwe dienstverlening nodig. Hiervoor zijn aanvullende modules ontwikkeld. De keuze voor het regionaal organiseren van deze modules wordt door het bestuur van VGGM in het eerste kwartaal van 2024 besproken en besloten. Daarnaast maken we nieuwe afspraken over lokaal aanbod (plus taken), waarbij beschikbare capaciteit en meerjarige afspraken leidend zijn.

Risico dat we lopen

- Als de structurele middelen niet worden toegekend lopen we het risico om terug te vallen op het dienstverleningsniveau van 2022/2023. Daarmee voldoen we niet meer aan de minimale wettelijke taken die de GGD voor de jeugdigen in Gelderland Midden uitvoert.
- De keuze voor aanvullende modules is nog niet gemaakt. Het risico bestaat dat de GGD in de toekomst onvoldoende mee kan met maatschappelijke ontwikkelingen.

Financiële impact

Voor een GGD-organisatie met continuïteitsborging op de jeugdgezondheidszorg vragen we een structurele budget uitbreiding van € 1.900.000. De uiteindelijke keuzes voor modules bepaalt het extra budget hiervoor.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Basis op orde	1,7	**-**	-	-	-
Versterking JGZ	-	**1,9**	1,9	1,9	1,9
Modules	-	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Totale lasten	*1,7*	***1,9***	*1,9*	*1,9*	*1,9*
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	1,7	**1,9 + P.M.**	1,9 + P.M.	1,9 + P.M.	1,9 + P.M.

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

5.2 Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Aanleiding

In de COVID-19 pandemie zijn bestaande structuren en praktijken op de proef gesteld en vaak niet toereikend gebleken. Daarnaast zijn diverse kwetsbaarheden blootgelegd op het gebied van wendbaarheid, schaalbaarheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening. Er is een informatielandschap nodig dat de reguliere infectieziektebestrijding optimaal ondersteunt en dat kan worden opgeschaald in het geval van een pandemie. Dit zorgt ervoor dat de juiste informatie op het juiste moment bij de juiste partijen beschikbaar is.
Voor de overgang van het huidige naar het nieuwe informatielandschap infectieziektebestrijding worden vanaf 2025 bij iedere GGD extra inspanningen verwacht. Het kabinet wil daarmee beter voorbereid zijn op een toekomstige pandemie. Landelijk worden hiervoor vanuit het Ministerie van VWS gelden beschikbaar gesteld.

Planning 2024

Het Ministerie van VWS heeft gelden beschikbaar gesteld voor 2023 en 2024. Met deze extra middelen breiden we in 2024 onder andere het team infectieziektebestrijding uit met extra verpleegkundigen, een dataspecialist en een epidemioloog.

Beleidskader voor 2025

Inmiddels is duidelijk dat de gelden van het Ministerie van VWS voor versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid structureel toegekend zijn vanaf 2025. De precieze verdeling voor de GGD'en is op dit moment nog niet bekend.

Risico dat we lopen

Dat we niet wendbaar, niet schaalbaar en geen betrouwbare informatievoorziening hebben als we het informatielandschap niet op orde hebben.

Financiële impact

Omdat de landelijke informatievoorziening nog in ontwikkeling is, is het hiervoor benodigde budget nog lastig in te schatten. Voorlopig is de inschatting dat dit 2 fte aan extra inspanning vraagt voor iedere GGD. Vooralsnog gaan wij er van uit dat deze inspanning rechtstreeks door VWS bekostigd wordt mogelijk worden afspraken gemaakt voor regionale bekostiging.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Versterking infectieziektebestrijding	-	**0,3**	0,3	0,3	0,3
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Rijksbijdrage	-	**0,3**	0,3	0,3	0,3

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

5.3 Decentralisatie rijksvaccinatieprogramma

Aanleiding

Sinds 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Door de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente te laten vallen, wordt de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) geborgd.
Hiertoe is op 1 januari 2019 het macrobudget voor de RVP-taken overgeheveld van de Rijksbegroting naar de gemeenten (decentralisatie). De overheveling van het macrobudget vond plaats via een storting in algemene uitkering van het gemeentefonds.

Daarnaast is op 16 december 2019 de maternale kinkhoestvaccinatie opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma. Deze vaccinatie wordt tot eind 2023 gefinancierd door het RIVM. In de septembercirculaire 2023 is opgenomen dat vanaf 1 januari 2024 de uitvoering van de maternale kinkhoestvaccinatie formeel wordt overgedragen aan de gemeenten. De bijbehorende middelen, circa € 4 miljoen per jaar, voor de uitvoering van deze vaccinatie worden aan het gemeentefonds toegevoegd. Voor de gemeenten van VGGM gaat het om een bedrag van € 169.000.

Planning 2024

Sinds 2023, en dit loopt door in 2024, is gestart met de griepvaccinatie voor zwangeren. In 2024 wordt dit geëvalueerd. Wat verder doorloopt uit 2023 is de inhaalslag van HPV-vaccinaties. In 2024 wordt gestart met de vaccinatie tegen Rota voor jonge zuigelingen (inclusief evaluatie in 2024). De bekostiging van deze activiteiten zijn in de begroting 2024 opgenomen als Rijksbijdrage. Voor het bedrag dat het gemeentefonds zal VGGM bij elke gemeente lokaal aanbod in rekening brengen om de HPV vaccinatie uit te kunnen voeren.

Beleidskader 2025

Uit de overdracht van de middelen naar het gemeentefonds vloeit een bekostiging voort. Het voorstel is om de bekostiging van de maternale kinkhoestvaccinatie aan te laten sluiten bij de generieke bekostiging van de overige RVP-taken. De generieke bekostigingssystematiek voor de RVP is gebaseerd op een bijdrage per inwoner 0-18 jaar. Voor de maternale kinkhoestvaccinatie resulteert dit in een bijdrage van € 1,27 per jeugdige in 2025 (inwoners van 0-18 jaar).

Financiële impact

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Dekkingsmiddelen:					
Lokaal aanbod gemeenten	0,2				
Gemeentelijke bijdrage		**0,2**	0,2	0,2	0,2
Rijksbijdrage	-0,2	**-0,2**	-0,2	-0,2	-0,2
Totaal	-	**-**	-	-	-

De in bovenstaande tabel opgenomen dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

6. Ambulancezorg

VGGM is voor onze regio aangewezen als Regionale Ambulancevoorziening. Over de uitvoering van de ambulancedienstverlening worden beleidsmatige en budgettaire afspraken gemaakt met zorgverzekeraars. Deze afspraken worden in het vierde kwartaal voorafgaand aan het nieuwe jaar gesloten. Voor 2024 staan de ontwikkelingen rondom zorgcoördinatie (naast inzet in de 112-meldkamer in Apeldoorn), een verdere uitbreiding van de paraatheid en hogere kosten voor de ondersteunende processen centraal. De afspraken met de zorgverzekeraars worden in de gewijzigde begroting voor 2024 en de ontwerp-begroting voor 2025 verwerkt.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Zorgcoördinatie	P.M.	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Uitbreiding paraatheid	P.M.	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.
Dekkingsmiddelen:					
Zorgverzekeraars	P.M.	**P.M.**	P.M.	P.M.	P.M.

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

7. Bedrijfsvoering

De ondersteunende processen komen ten laste van de verschillende taken die VGGM uitvoert. Hierbij is het aantal medewerkers leidend voor de verdeling van deze lasten over de verschillende taken.

7.1 Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.

Aanleiding

Binnen VGGM bestaat de noodzaak om op korte termijn de ondersteuning en samenwerking in de organisatie te versterken en verbeteren. Dit is een belangrijke conclusie uit KPMG-onderzoek (2022). Het gaat om een behoorlijke inhaalslag: er is investering nodig in de robuustheid van de systemen, het beschrijven van de processen, het versterken van het management en de wijze van samenwerken om toekomstige risico's het hoofd te kunnen bieden. Daarom is VGGM in 2023 gestart met het inrichten van het programma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.*

Hoe is het zover gekomen? In het verleden is ervoor gekozen om de bedrijfsvoering binnen VGGM minimaal in te richten. Ofwel: de inrichting is sterk gericht geweest op de operationele ondersteunende processen. De aandacht voor ondersteuning, advies, controle en ontwikkeling op gebieden zoals IT, HR, Finance en Communicatie is (te) beperkt geweest. Dit effect werd nog verder versterkt door de uitbreiding van (wettelijke) taken en de formatie voor het ondersteunende proces die niet in verhouding meegroeide.

Hiermee heeft de organisatie jarenlang tegen een lage kostprijs haar taken kunnen uitvoeren. Dit wordt ook onderkend in recente vergelijkingen met andere veiligheidsregio's: VGGM voert haar ondersteunende processen met 37 FTE minder uit dan andere veiligheidsregio's of bijna 60 FTE minder dan andere publieke uitvoeringsorganisaties. *(Bron: onderzoek Berenschot)*

Planning 2024

De kwetsbaarheid van de organisatie is zo groot, dat deze verbeteropgave niet gepaard gaat met het ad hoc invullen van formatieplaatsen om specifieke risico's te beperken. De verbeteropgave vraagt om een programmatische aanpak, waarbij gestart wordt met een verandering van de organisatie-inrichting, actualisatie van organisatiebeleid en processen, vernieuwing van systemen om vervolgens de formatie in fte's te versterken zodanig dat organisatieontwikkeling, beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen en ondersteuning aan het lijnmanagement adequaat kan worden ingericht.
Om die reden is in 2023 gestart met het inrichten van het programma *Samen. Beter. Bedrijfsvoeren*. In 2024 wordt uitvoering gegeven aan het programma en richten we deelprojecten in op het gebied van Management & Organisatie, Data & Systemen, Mensen & Cultuur en Processen & Procedures. Eind 2024 moet een deel van de versterking gerealiseerd zijn. Het programma loopt door in 2025 en 2026. In een separate informatiebrief zijn de ambities en de geplande activiteiten voor 2024 beschreven. Het voorstel is om in de komende jaren vergelijkbare voortgangsbrieven op te stellen.

Beleidskader voor 2025

Om de risico's te beperken is substantiële versterking nodig op de volgende domeinen:

- Vertaling van strategie naar beleid, inclusief implementatie;

- Verbeteren en uitvoeren van de planning & control cyclus en het interne toezicht;
- Verbeteren van de kwaliteit van de ondersteuning HR;
- Vergroten van de capaciteit van Informatie & ICT om de informatievoorziening te verbeteren en de risico's ten aanzien van cyber te mitigeren;
- Ondersteunen van de afdelingen om de kwaliteit van de bronregistratie te verbeteren en voor het inhoudelijk ondersteunen van de afdelingen in het primaire proces.

Indicatief gaat het hierbij om een versterking van 37 tot 60 FTE (ca 5% van de totale formatie), afhankelijk van kwalitatieve keuzes te maken in het verbeterproces.

Risico dat we lopen

- Zonder het programma "Samen. Beter. Bedrijfsvoeren." voldoet VGGM op termijn niet meer aan wet- en regelgeving.
- VGGM zal onvoldoende in staat zijn om noodzakelijke actie te ondernemen op het gebied van personeelszorg, personeelsbehoud, cybercrime, administratieve fouten of opvolgen van wijzigingen in wet- en regelgeving.
- Dit alles met een belangrijke doorwerking in het primaire proces.

Financiële impact

Voor de versterking van de ondersteuning en samenwerking in de organisatie is eerder de wens uitgesproken om in de komende 4 jaar minimaal toe te groeien naar de gemiddelde personele overhead voor Veiligheidsregio's (*bron: Berenschot rapportage*). In de meerjarenbegroting 2024 – 2027 is daarvoor een eerste inschatting van een cumulatieve versterking van € 1 miljoen per jaar opgenomen. Op basis van het huidige inzicht zijn er geen omstandigheden om deze inschatting bij te stellen.

Deze uitzetting wordt jaarlijks herijkt op basis van het vast te stellen ambitieniveau en inrichtingskeuzes die binnen het programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren gemaakt worden. Voorstellen van de directie aan het bestuur ten aanzien van de versterking en versteviging worden begeleid door de bestuurlijke commissie beter bedrijfsvoeren.

In EUR (x mln)	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Programma Samen. Beter. Bedrijfsvoeren.	0,7	**0,7**	0,5	-	-
Versterking ondersteunende processen	0,3	**1,3**	2,3	3,8	3,8
Lasten nieuw back office systeem	-	**-**	0,2	0,2	0,2
Totaal	*1,0*	***2,0***	*3,0*	*4,0*	*4,0*
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	1,0	**2,0**	3,0	4,0	4,0

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

7.2 Duurzame bedrijfsvoering

Aanleiding

Binnen ons werk worden we steeds vaker geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Een relevante vraag hierbij is; wat doen wij als VGGM zelf om te verduurzamen en een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving? Naast een eigen ambitie vraagt de maatschappij hier ook om. Bijvoorbeeld om te voldoen aan het akkoord van Parijs, duurzaamheidseisen die financiële instellingen vereisen bij het opnemen van leningen of de inzet van onze voertuigen in emissie loze zones. Op termijn is een (verplichte) uitgebreide duurzaamheidsrapportage niet ondenkbaar.
Ook vanuit wet- en regelgeving wordt steeds meer gevraagd om maatregelen te nemen en informatie te verstrekken. Concreet geldt dat nu al voor de gebouwen, het niet meer gebruiken van wegwerpbekers en op gebied van woon-werkverkeer (per 1 juli 2024).

In de afgelopen jaren hebben we ingezet op verschillende acties om bijvoorbeeld CO2 uitstoot tegen te gaan. Denk hierbij aan energiebesparing door bewustwording en aanpassing van gedrag op onze kazernes en gebouwen, minder printen, aandacht voor de CO2 footprint in de kantine en de inkoop van elektrische auto's bij de vervanging van niet-repressieve voertuigen.

Planning 2024

In 2024 gaan we aan de slag met het meetbaar maken van de resultaten en het stellen van concrete . Op basis hiervan kunnen we een duidelijke afweging maken tussen kosten en baten van maatregelen. Het inzetten van de CO2-prestatieladder als instrument gaat ons hierbij ondersteunen. Eind 2024 willen we het meetinstrument ingericht hebben. Ook wordt het inkoopbeleidsplan herijkt, waarbij duurzaamheid een belangrijk item is.

Beleidskader voor 2025

VGGM wil minimaal voldoen aan de doelen zoals gesteld in het klimaatakkoord en aan de wet- en regelgeving. Dit doen we door het stellen van concrete doelen en het monitoren van de resultaten.

Vanuit de branche is (nog) geen standaard gesteld ten aanzien van een duurzame bedrijfsvoering. Graag gaan wij met bestuur en gemeenten in gesprek om de ambitie van VGGM op dit vlak nader uit te werken. Hierin nemen we ook graag de duurzaamheid van de gebouwen mee.

Risico dat we lopen

Belangrijkste risico is het niet kunnen voldoen aan wet- en regelgeving door het nemen van onvoldoende maatregelen en/of het niet zichtbaar kunnen maken van de resultaten.

Financiële impact

Uitdaging en streven in de komende jaren is het terugbrengen van de CO2 footprint met maatregelen die binnen de budgettaire kaders vallen. Mogelijk leiden maatregelen tot keuzes of hogere kosten. Dan gaan we daarover met het bestuur in gesprek.

7.3 Reductie van diversiteit arbeidsvoorwaarden

Aanleiding

Binnen VGGM zijn verschillende arbeidsvoorwaarden van toepassing voor medewerkers die vergelijkbaar werk doen. Specifiek voor de jeugdgezondheidszorg zijn voor dezelfde taken twee verschillende arbeidsvoorwaarden van toepassing, namelijk de CAO VVT en de CAR UWO (CAO Veiligheidsregio). Deze situatie is ontstaan na de overdracht van taken voor de jeugdgezondheidszorg 0-4 van STMG en Icare aan VGGM.

Planning 2024

In 2023 is een verkenning gestart voor de overgang van de medewerkers in de CAO VVT naar de CAR UWO. We peilen de interesse bij medewerkers om vrijwillig over te stappen van de CAO VVT naar CAR UWO. In 2024 wordt duidelijk of een overgang gaat plaats vinden en in welke vorm.

Beleidskader voor 2025

Het voorstel is om toe te werken naar het uitgangspunt gelijke werkzaamheden is gelijke beloning. We werken een voorstel uit om medewerkers in de gelegenheid te stellen vrijwillig over te stappen naar CAR UWO.

Risico dat we lopen

- Een verschillende beloning voor medewerkers die hetzelfde werk uitvoeren, leidt tot mogelijke frustratie en minder goede samenwerking binnen teams;
- Het hebben van 2 rechtspositionele regelingen voor eenzelfde taakuitvoering geeft een grotere kans op fouten in de uitvoering, onjuiste interpretatie of onduidelijkheid over hetgeen wat van toepassing is;
- Twee rechtspositionele regelingen leiden tot hogere administratieve lasten .

Financiële impact

De financiële gevolgen zijn afhankelijk van het aantal medewerkers dat vrijwillig overstapt naar CAR UWO. Als alle medewerkers op termijn zijn doorgegroeid naar de eindperiodiek van de CAR UWO, bedraagt het risico maximaal tussen de € 0,7 en € 0,9 miljoen per jaar. Bij overdracht van de taken van STMG en Icare aan VGGM is een bestemmingsreserve van € 0,9 gevormd voor dit risico. Met deze bestemmingsreserve kan een vrijwillige overgang in 2024, 2025 en mogelijk deels 2026 naar verwachting worden afgedekt en heeft deze aanpassing structurele consequenties voor het kader 2027 en verder.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Harmoniseren arbeidsvoorwaarden	± 0,3	**± 0,5**	± 0,7	± 0,9	± 0,9
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**-**	± 0,6	± 0,9	± 0,9
Benutten bestemmingsreserve	± 0,3	**± 0,5**	± 0,1	-	-
Totaal	*± 0,3*	***± 0,5***	*± 0,7*	*± 0,9*	*± 0,9*

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

7.4 Harmoniseren afspraken huisvesting brandweer

Aanleiding

In 2020 is de gemeentelijke bijdrage voor de brandweer en crisisbeheersing herzien. Geconstateerd werd dat de afspraken rondom het beheer en de bekostiging van de huisvesting (de kazernes) niet zijn geregionaliseerd. Per gemeente zijn afspraken gemaakt over het beheer, waarbij een diversiteit aan afspraken is ontstaan en kosten voor gebouwen in een gemeente voor rekening van de betreffende gemeente zijn. Het bestuur concludeerde dat dit vanuit twee punten een onwenselijke situatie is:

- Er is onduidelijkheid van de beheerafspraken;
- De huisvestinglocaties zijn integraal onderdeel van de regionale spreiding van de brandweer en daarmee ook onderdeel van de regionale bekostiging.

Beleidskader voor 2025

Als onderdeel van de evaluatie van de verdeling van de gemeentelijke bijdrage aan brandweer en crisisbeheersing is een eerste schatting gemaakt van de impact om te komen tot uniformering van de beheerafspraken. Door de complexiteit in eigendomsverhouding, gebruik, ouderdom en diversiteit van de huisvesting bleek dit een zeer complexe opgave. Besloten werd om het harmoniseren van de afspraken te temporiseren.

Het voorstel is om in 2025 een project te starten om de beheerafspraken en de bijbehorende bekostiging te harmoniseren. Hiervoor zal een projectleider worden aangetrokken die samen met alle gemeentelijke afdelingen Vastgoed de huidige situatie in beeld brengt en alternatieven uitwerkt om te komen tot uniformering.

Risico dat we lopen

Onduidelijkheid van beheerafspraken brengt het risico met zich mee dat beheer niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Financiële implicatie

De kosten van een projectleider worden geraamd op € 150.000.

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Project harmonisatie huisvesting	-	**0,2**	-	-	-
Regionalisering huisvestinglasten			P.M.	P.M.	P.M.
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**0,2**	P.M.	P.M.	P.M.

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

8. Financiële uitgangspunten

8.1 Verdeling gemeentelijke bijdrage veiligheid

Aanleiding

Sinds het begrotingsjaar 2022 wordt de gemeentelijke bijdrage Veiligheid verdeeld op basis de onderlinge verhouding van ontvangen bijdrage uit het gemeentefonds, cluster Openbare Orde & Veiligheid, subcluster Brandweer. De bijdrage voor de lasten huisvesting (de kosten voor de panden in de betreffende gemeente die door VGGM gemaakt worden, dus niet de eigen kosten binnen de gemeente), functioneel leeftijdsontslag, verlenging Stadspoort Ede en het AED-netwerk Barneveld worden op basis van werkelijke kosten met de betreffende gemeente verrekend.

Beleidskader voor 2025

Bij de transitie naar deze verdeling werd onderkend dat landelijk besloten werd het gemeentefonds te herzien. Deze herziening is vanaf 2023 ingevoerd. De herziening van het gemeentefonds leidt tot een kleiner aantal maatstaven waarop de uitkering van gemeentefonds is gebaseerd. Voor het subcluster Brandweer houdt dit in dat het aantal maatstaven van 11 naar 5 is teruggebracht. Anderzijds stijgt de totale uitkering van het gemeentefonds subcluster Brandweer voor de gemeenten in de regio Gelderland Midden met 2,4%. (over 2022 € 54,0 miljoen en over 2023 € 55,3 miljoen).

Financiële impact

In Bijlage 2 is een opstelling van het gemeentefonds subcluster Brandweer voor 2022 en 2023 opgenomen, alsmede de berekening van de herverdeling voor het begrotingskader 2025.

8.2 Verdeling gemeentelijke bijdrage gezondheidszorg

Aanleiding

De gemeentelijke bijdragen voor de Publieke Gezondheid en Bevolkingszorg wordt verdeeld op basis van de inwoneraantallen van de gemeenten op 1 januari 2023.

Beleidskader 2025

Het aantal inwoners waarop de bijdrage 2025 wordt gebaseerd zijn:

Aantallen Inwoners	per 1 januari 2022		per 1 januari 2023	
	0-18 jarigen	# inwoners	0-18 jarigen	# inwoners
Arnhem	29.888	163.888	30.022	165.770
Barneveld	15.516	60.584	15.773	61.655
Doesburg	1.695	11.036	1.662	11.081
Duiven	4.496	24.946	4.428	24.937
Ede	25.906	119.986	26.206	122.012
Lingewaard	9.079	46.963	9.018	47.220
Nijkerk	9.697	44.311	9.731	44.975
Overbetuwe	10.076	48.266	10.076	48.707
Renkum	5.287	31.358	5.247	31.461
Rheden	7.312	43.435	7.258	43.570
Rozendaal	412	1.756	405	1.754
Scherpenzeel	2.338	10.317	2.384	10.386
Wageningen	5.780	39.939	5.880	40.960
Westervoort	2.717	14.944	2.754	15.114
Zevenaar	7.761	44.645	7.761	45.042
Totaal	**137.960**	**706.374**	**138.605**	**714.644**

Bron: CBS

Financiële impact

Als gevolg van de mutatie in het aantal inwoners wijzigt de gemeentelijke bijdrage aan VGGM voor die bijdragen die inwonerafhankelijk zijn. De mutaties staan in onderstaand overzicht:

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Mutatie inwoners GGD	-	**0,2**	0,2	0,2	0,2
Mutaties inwoners JGZ	-	**0,1**	0,1	0,1	0,1
Mutaties inwoners RVP	-	**-**	-	-	-
Mutatie inwoners Bevolkingszorg		**-**			
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**0,3**	0,3	0,3	0,3

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023.

8.3 Indexering gemeentelijke bijdragen

Aanleiding

Het Algemeen Bestuur stelde een systematiek vast voor loon- en prijscompensatie. Deze bestaat uit een voorcalculatie voor 2025 en een nacalculatie over 2023. De cijfers voor deze indexatie worden herleid uit het Centraal Economisch Plan 2024. Het CPB stelt dit plan op in maart 2024. Deze kaderbrief gaat indicatief uit van de percentages in de Macro Economische Verkenningen 2024 (september 2023).

Beleidskader voor 2025

- In de gewijzigde begroting 2023 (onderdeel van de begroting 2024) zijn we uitgegaan van de ramingingen van het CPB in het Centraal Economisch Plan (hierna: CEP) 2023 voor zowel de indexering 2024 als de nacalculatie 2022. Vervolgens is deze stijging verlaagd met 20%, omdat we er vanuit gingen dat de ramingen voor met name 2023 en ook 2024 aan de hoge kant zouden zijn. Per saldo was gerekend met een gemiddeld percentage indexatie van 7,5%.

- In deze voorcalculatie van de begroting 2025 gaan we uit van een loonkostenstijging in 2025 van 5,3% en een prijsstijging van 2,0% uit de MEV 2024. Deze percentages worden toegepast op de gemeentelijke bijdragen 2024 uit de gewijzigde begroting 2024 waarbij we uitgaan van 70% loonaandeel en 30% prijs.

- In de begroting 2025 wordt ook een nacalculatie opgenomen voor de loon- en prijsstijgingen uit 2023 (het zogenaamde inhaaleffect). In de aangepaste begroting 2023 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 9,0% en een prijsontwikkeling van 12,0%. Vervolgens zijn in de aangepaste begroting 2024 deze percentages verlaagd met 20% en teruggebracht tot respectievelijk 7,2% en 9,6%.

  De nieuw te hanteren percentages zijn volgens de MEV 2024 voor 2023 respectievelijk 5,0% en 4,8%. Dit betekent een nacalculatie van –2,2% op de lonen en -4,8% op de prijzen (een verlaging dus). Deze percentages worden toegepast op de gemeentelijke bijdragen 2023 uit de gewijzigde begroting 2023 waarbij we uitgaan van 70% loonaandeel en 30% prijs.

Risico dat we lopen

Als lonen en prijzen stijgen en de gemeentelijke bijdragen niet in gelijke tred mee oplopen, dan zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de salarissen van het personeel te betalen en daarmee de opgedragen taken uit te voeren.

Financiële impact

In EUR x mln	2024	**2025**	2026	2027	2028
Lasten:					
Loon / prijsindex Veiligheid	-	**0,9**	0,9	0,9	0,9
Loon / prijsindex bevolkingszorg	-	**-**	-	-	-
Loon / prijsindex GGD	-	**0,2**	0,2	0,2	0,2
Loon / prijsindex JGZ	-	**0,2**	0,2	0,2	0,2
Loon / prijsindex RVP	-	**-**	-	-	-
Dekkingsmiddelen:					
Gemeentelijke bijdrage	-	**1,3**	1,3	1,3	1,3

De in bovenstaande tabel opgenomen lasten en dekkingsmiddelen zijn niet cumulatief. Het betreft de mutatie per boekjaar ten opzichte van het begrotingskader 2023. Bovenstaande indexatie wordt nog geactualiseerd aan de hand van het Centraal Economisch Plan, dat het CPB uitbrengt in maart 2024.

Bijlage 1: Mutaties gemeentelijke bijdragen vanaf 2025

Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In EUR x 1.000		
Gemeentelijke bijdrage Veiligheid begroting 2024		**53.093**
Verkoop kazerne Dieren (specifiek Rheden)	-76	
		-76
Gemeentelijke bijdrage Veiligheid 2024 aangepast		*53.017*
Mutaties:		
Ingroei nieuwe verdeelsleutel 2024	215	
Veilige energie transitie (§ 4.2)	250	
Invoering omgevingswet (§ 4.3)	P.M.	
Versterking bedrijfsvoering (§ 7.1)	571	
Harmonisatie afspraken huisvesting (§ 7.3)	150	
Loon- prijs indexatie (§ 8.3)	844	
		2.030
Kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid 2025		**55.048**

Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

In EUR x 1.000		
Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg begroting 2024		**791**
Mutaties:		
Mutatie inwoners (§ 8.2)	9	
Loon- prijs indexatie (§ 8.3)	15	
		24
Kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg 2025		**815**

Bijdrage per inwoner: € 1,14

Gemeentelijke bijdrage Publieke Gezondheid

In EUR x 1.000		
Gemeentelijke bijdrage GGD begroting 2024		**15.964**
Mutaties:		
Af: Basis op orde AGZ 2024	-551	
Af: Basis op orde JGZ 2024	-713	
Ingroei functiewaardering (cf besluit begroting 2023)	100	
Toekomstbestendige AGZ (§ 5.1)	1.694	
Toekomstbestendige JGZ (§ 5.1)	826	
Versterking pandemische paraatheid (§ 5.2)	P.M.	
Versterking bedrijfsvoering (§ 7.1)	429	
Mutatie inwoners (§ 8.2)	181	
Loon- prijs indexatie (§ 8.3)	257	
		2.223
Kader gemeentelijke bijdrage GGD 2025		**18.187**

Bijdrage per inwoner: € 25,45

In EUR x 1.000		
Gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4 begroting 2024		**11.005**
Mutaties:		
Af: Basis op orde JGZ 2024	-940	
Toekomstbestendige JGZ (§ 5.1)	1.086	
Mutatie inwoners (§ 8.2)	53	
Loon- prijs indexatie (§ 8.3)	195	
		394
Kader gemeentelijke bijdrage GGD 2025		**11.399**

Bijdrage per jeugdinwoner € 82,24

In EUR x 1.000		
Gemeentelijke bijdrage RVP begroting 2024		**1.889**
Mutaties:		
Decentralisatie Maternale kinkhoest (§ 5.3)	176	
Mutatie inwoners (§ 8.2)	9	
Loon- prijs indexatie (§ 8.3)	29	
		214
Kader gemeentelijke bijdrage GGD 2025		**2.103**

Bijdrage per jeugdinwoner € 15,17

Bijlage 2: Toelichtende tabellen verdeling gemeentefonds

Uitkering gemeentefonds subcluster brandweer voor 2022 en 2023.

Gemeente	Uitkering 2023	Aandeel	Uitkering 2022	Aandeel
Arnhem	14.340.832	25,9%	13.924.804	25,8%
Barneveld	4.764.414	8,6%	4.891.987	9,1%
Doesburg	904.302	1,6%	835.634	1,5%
Duiven	1.681.271	3,0%	1.742.596	3,2%
Ede	9.121.441	16,5%	9.268.259	17,2%
Lingewaard	3.202.384	5,8%	2.938.339	5,4%
Nijkerk	3.001.581	5,4%	2.965.373	5,5%
Overbetuwe	3.460.287	6,3%	3.338.651	6,2%
Renkum	2.461.397	4,4%	2.229.284	4,1%
Rheden	3.585.765	6,5%	3.341.387	6,2%
Rozendaal	205.336	0,4%	216.297	0,4%
Scherpenzeel	724.609	1,3%	669.095	1,2%
Wageningen	3.393.210	6,1%	3.318.660	6,1%
Westervoort	1.029.961	1,9%	905.477	1,7%
Zevenaar	3.450.878	6,2%	3.446.107	6,4%
TOTAAL	55.327.668	100,0%	54.031.950	100,0%

Aan de hand van bovenstaande uitkeringsbedragen ontstaat voor 2025 een grotere mutatie in de onderlinge verhouding van de uitkering uit het gemeentefonds met een eenmalig groter herverdelingseffect:

Gemeente	Bijdrage 2024	Specifiek 2024	Verdeeld obv Gf 2022	Verdeeld obv Gf 2023	Herverdeling
Arnhem	15.315.291	2.835.391	12.479.899	12.547.828	67.929
Barneveld	4.561.226	178.020	4.383.206	4.168.730	-214.476
Doesburg	754.655	6.080	748.574	791.239	42.665
Duiven	1.567.073	6.080	1.560.993	1.471.065	-89.928
Ede	9.497.635	1.198.183	8.299.452	7.981.007	-318.445
Lingewaard	2.756.263	123.241	2.633.022	2.801.996	168.974
Nijkerk	2.717.542	60.801	2.656.741	2.626.300	-30.441
Overbetuwe	3.086.278	94.898	2.991.379	3.027.655	36.275
Renkum	2.134.177	136.194	1.997.984	2.153.654	155.670
Rheden	3.082.225	88.446	2.993.779	3.137.445	143.665
Rozendaal	193.750	-	193.750	179.663	-14.086
Scherpenzeel	612.830	13.376	599.454	634.012	34.558
Wageningen	3.010.714	37.696	2.973.017	2.968.965	-4.053
Westervoort	811.088	-	811.088	901.187	90.098
Zevenaar	3.206.997	119.170	3.087.828	3.019.422	-68.406

De kolom 'Specifiek' betreft de bijdrage van de betreffende gemeente aan VGGM voor huisvesting, functioneel leeftijdsontslag, verlenging Stadspoort Ede en AED. Omdat deze op basis van werkelijke kosten worden verrekend, blijft deze buiten de verdeling van de gemeentelijke bijdrage op basis van de onderlinge verhouding van het gemeentefonds. Bovenstaande bedragen zijn indicatief en nog onderhevig aan mutaties als gevolg van de indexatie van de bijdragen.

Bijlage 3: Bijdragen per gemeente

Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In € x 1.000	Bijdrage 2024	Correctie OOV 2024	Loon/prijs 2025	Versterk. BV	Harm. Huisv.	Energie Transitie	Specifiek	OOV herverd. 2025	Bijdrage 2025
Arnhem	15.315	0	245	147	39	64	0	77	**15.887**
Barneveld	4.561	0	71	52	14	23	0	-222	**4.498**
Doesburg	755	0	14	9	2	4	0	42	**825**
Duiven	1.439	128	24	18	5	8	0	-93	**1.529**
Ede	9.498	0	150	98	26	43	0	-328	**9.486**
Lingewaard	2.756	0	43	31	8	14	0	175	**3.027**
Nijkerk	2.718	0	43	31	8	14	0	-32	**2.781**
Overbetuwe	3.086	0	48	35	9	15	0	37	**3.232**
Renkum	2.134	0	33	24	6	10	0	162	**2.369**
Rheden	3.082	0	50	35	9	15	-76	147	**3.263**
Rozendaal	147	46	3	2	1	1	0	-15	**186**
Scherpenzeel	613	0	10	7	2	3	0	35	**670**
Wageningen	2.970	41	48	35	9	15	0	-6	**3.112**
Westervoort	811	0	12	10	3	4	0	93	**933**
Zevenaar	3.207	0	50	36	10	16	0	-71	**3.248**
Totaal	**53.093**	**215**	**844**	**571**	**150**	**250**	**-76**	**0**	**55.048**

Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

In € x 1.000	Kader 2024	loon/prijs 2025	Mutatie inwoners	Kader 2025
Arnhem	184	3	2	**189**
Barneveld	68	1	1	**70**
Doesburg	12	0	0	**13**
Duiven	28	1	0	**28**
Ede	134	2	2	**139**
Lingewaard	53	1	0	**54**
Nijkerk	50	1	1	**51**
Overbetuwe	54	1	0	**56**
Renkum	35	1	0	**36**
Rheden	49	1	0	**50**
Rozendaal	2	0	0	**2**
Scherpenzeel	12	0	0	**12**
Wageningen	45	1	1	**47**
Westervoort	17	0	0	**17**
Zevenaar	50	1	0	**51**
Totaal	**791**	14	9	**815**
Per inwoner	**€ 1,12**			**€ 1,14**

Gemeentelijke bijdrage PG

In € x 1.000	Kader 2024	I/p 2025	Mutatie inw.	Basis agz	Verst. agz	basis jgz	Cont. jgz	Verst. BV	Functie waard	Kader 2025
Arnhem	3.704	60	41	-128	393	-166	192	99	23	**4.219**
Barneveld	1.369	22	23	-47	146	-61	71	37	9	**1.569**
Doesburg	249	4	1	-9	26	-11	13	7	2	**282**
Duiven	564	9	0	-19	59	-25	29	15	3	**635**
Ede	2.712	44	44	-94	289	-121	140	73	17	**3.105**
Lingewaard	1.061	17	6	-37	112	-47	55	28	7	**1.202**
Nijkerk	1.001	16	15	-35	107	-45	52	27	6	**1.145**
Overbetuwe	1.091	18	10	-38	115	-49	56	29	7	**1.240**
Renkum	709	11	2	-24	75	-32	37	19	4	**801**
Rheden	982	16	3	-34	103	-44	51	26	6	**1.109**
Rozendaal	40	1	0	-1	4	-2	2	1	0	**45**
Scherpenzeel	233	4	2	-8	25	-10	12	6	1	**264**
Wageningen	903	15	22	-31	97	-40	47	25	6	**1.042**
Westervoort	338	5	4	-12	36	-15	17	9	2	**385**
Zevenaar	1.009	16	9	-35	107	-45	52	27	6	**1.146**
Totaal	**15.964**	**257**	**181**	**-551**	**1.694**	**-713**	**826**	**429**	**100**	**18.187**
Per inwoner	**€ 22,60**									**€ 25,45**

Gemeentelijke bijdrage JGZ 0-4

In € x 1.000	Kader 2025	loon/prijs 2025	Mutatie inwoners	basis op orde jgz	Continuiteit jgz	Kader 2025
Arnhem	**2.384**	42	11	-203	235	**2.469**
Barneveld	**1.238**	22	21	-107	124	**1.297**
Doesburg	**135**	2	-3	-11	13	**137**
Duiven	**359**	6	-5	-30	35	**364**
Ede	**2.067**	37	24	-178	205	**2.155**
Lingewaard	**724**	13	-5	-61	71	**742**
Nijkerk	**774**	14	3	-66	76	**800**
Overbetuwe	**804**	14	0	-68	79	**829**
Renkum	**422**	7	-3	-36	41	**432**
Rheden	**583**	10	-4	-49	57	**597**
Rozendaal	**33**	1	-1	-3	3	**33**
Scherpenzeel	**187**	3	4	-16	19	**196**
Wageningen	**461**	8	8	-40	46	**484**
Westervoort	**217**	4	3	-19	22	**226**
Zevenaar	**619**	11	0	-53	61	**638**
Totaal	**11.005**	**195**	**51**	**-940**	**1.086**	**11.399**
per 0-18 jarige	**€ 79,77**					**€ 82,24**

Gemeentelijke bijdrage RVP

In € x 1.000	Kader 2024	loon/prijs 2025	Maternale kinkhoest	Mutatie Inwoners	Kader 2025
Arnhem	**409**	6	38	2	**456**
Barneveld	**212**	3	20	4	**239**
Doesburg	**23**	0	2	0	**25**
Duiven	**62**	1	6	-1	**67**
Ede	**355**	6	33	4	**398**
Lingewaard	**124**	2	11	-1	**137**
Nijkerk	**133**	2	12	0	**148**
Overbetuwe	**138**	2	13	0	**153**
Renkum	**72**	1	7	-1	**80**
Rheden	**100**	2	9	-1	**110**
Rozendaal	**6**	0	1	0	**6**
Scherpenzeel	**32**	1	3	1	**36**
Wageningen	**79**	1	7	1	**89**
Westervoort	**37**	1	4	1	**42**
Zevenaar	**106**	2	10	0	**118**
Totaal	**1.889**	**29**	**176**	**9**	**2.103**
per 0-18 jarige	**€ 13,69**				**€ 15,17**

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten Gelderland-Midden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Omschrijving	**Begroting 2024**	**loon/prijs 2025**	**Verster-king bed. voering**	**Harm. Huisves-ting**	**Veilige energie-transitie**	**OOV 2025 herverde-ling**					**Totaal Rheden ontwerpbegroting 2025**	**Raming 2%**	**Totaal Rheden na besparing 2%**
1E Veiligheid	3.082	50	35	9	15	147					**3.339**	**-65**	**3.274**
1E Bevolkingszorg	49	1									**50**	**-1**	**49**
Subtotaal	**3.131**	**51**									**3.389**	**-66**	**3.323**
Omschrijving	Begroting 2024	loon/prijs 2025	Verster-king bed. voering	Mutatie inwoners	Materna-tale kinkhoest	Functie-waardering	Basis op orde jgz	basis op orde agz	verster-king agz	Continui-teit jgz	**Totaal Rheden ontwerpbegroting 2025**		
1D GGD	982	16	26	3		6	-44	-34	103	51	**1.109**	**-22**	**1.087**
1D JGZ algemeen	583	10		-4			-49			57	**597**	**-12**	**585**
1D RVP	100	2		-1	9						**110**	**-2**	**108**
Subtotaal	**1.665**	**28**	**26**	**-2**	**9**	**6**	**-93**	**-34**	**103**	**108**	**1.816**	**-36**	**1.780**
Totaal	**4.796**	**79**									**5.204**	**-101**	**5.103**

Dagelijks Bestuur VGGM
T.a.v. dhr. E. van Neerrijnen

Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

datum	**zaaknummer**	**uw brief/kenmerk**
29 april 2024	RHD-896934	SN24_000007
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Marlijn Bijker	026-4976911	x

onderwerp
Zienswijze ontwerpbegroting 2025 VGGM

Geacht Bestuur,

Met uw brief van 9 april 2024 heeft u de ontwerpbegroting 2025 van de VGGM voor consultatie aan onze gemeente aangeboden. U heeft gevraagd desgewenst onze zienswijze bekend te maken op deze stukken.

De gemeenteraad van Rheden heeft op 27 juni 2024 het volgende besloten ten aanzien van de ontwerpbegroting 2025 van de VGGM:

De gemeentelijke financiën staan zwaar onder druk. Dit heeft grote consequenties voor de dienstverlening van onze gemeente. Net als alle gemeenten zijn ook wij nadrukkelijk op zoek naar mogelijkheden om een structureel sluitende begroting in te kunnen dienen. Het betreft niet alleen dienstverlening die door de gemeente zelf wordt verzorgd, maar ook dienstverlening door uitvoeringsorganisaties zoals de VGGM.

Dit betekent dat de korting in het gemeentefonds een direct gevolg heeft op de beschikbare middelen die wij hebben om de activiteiten van uw organisatie te financieren. In uw reactie op de oproep van onze wethouders financiën herkent u de grote financiële opgave waarmee de gemeenten worden geconfronteerd en erkent u dat er, eenieder vanuit zijn eigen rol, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt. Wij stellen het dan ook op prijs dat u op de begroting van 2025 een bezuiniging doorvoert van 2%.

Wij realiseren ons tegelijkertijd dat de VGGM voor onze veiligheid en gezondheid taken uitvoert waarop moeilijk bezuinigd kan worden, mede gezien het predicaat van zwak en wankel dat uw organisatie op basis van vergelijkend onderzoek heeft gekregen en zoals de basisgezondheidszorg in zijn algemeen in Nederland wordt beoordeeld. Hiermee zullen wij als regio terdege rekening moeten houden. Dit neemt echter niet weg dat wij u met nadruk vragen er alles aan te doen om met haalbare bezuinigingsvoorstellen te komen voor 2025 en verder, en ons hierin mee te nemen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. De zienswijze over de beleidsplannen 2025-2026 wordt u separaat toegezonden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder P. Hofman	**begrotingsprogramma** 2 Leefomgeving	**draagt bij aan Global Goal(s)** 12 Verantwoorde consumptie en productie
b en w-vergadering 21 mei 2023	**agendapunt** 4	**bijlage(n) ter inzage** 6
rol raad Ter besluitvorming	**soort document** Raadsvoorstel en -besluit	
voorbereidende vergadering 11 juni 2024	**agendapunt**	
raadsvergadering 27 juni 2024	**agendapunt**	

onderwerp
Begroting ODRA 2025 en jaarstukken ODRA 2023.

INHOUD VOORSTEL
- Kennis te nemen van de jaarstukken 2023 van ODRA;
- Een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2025 van ODRA conform bijgevoegde conceptbrief en het college op te dragen de zienswijze van de raad kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur van ODRA;
- De geraamde bijdrage voor de gemeente Rheden aan ODRA is €782.000,-. Hiertoe in de kadernota het budget voor ODRA verhogen met €75.000,-.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?
Het voorstel is ter beantwoording van een brief van ODRA.

2 Wat is de aanleiding?
Het Algemeen bestuur van ODRA heeft de ontwerpbegroting 2025 op 17 april jl. vastgesteld. De raad kan haar zienswijze geven op deze ontwerpbegroting. De ontwerpbegroting van ODRA is gebaseerd op de individuele werkprogramma's van de partners. In deze ontwerp-begroting zijn de in de Kadernota begroting ODRA 2025 benoemde uitgangspunten uitgewerkt.

Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft op 17 april jl. de jaarstukken 2023 vastgesteld. Deze jaarstukken zijn ter kennisname aan de raad gezonden.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
In de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Arnhem is de begrotingsprocedure vastgelegd. Sinds 2020 is de begroting van ODRA gebaseerd op beheerste outputfinanciering.

4 Wat willen wij bereiken?
Wij maken de zienswijze van de raad kenbaar aan ODRA. Het vaststellen van de begroting is de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van ODRA.

5 Wat gaan wij ervoor doen?
Wij willen een kwalitatief goede uitvoering van de vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (vth-taken) voor milieu voor een reële prijs. Met samenwerken in de regio met en via ODRA beogen we daarbij een doorgaande gezamenlijke efficiency- en kwaliteitsverbetering ten opzichte van de voorheen versnipperde taakuitvoering over de 11 partners.

Werkzaamheden ODRA voor gemeente Rheden
ODRA voert voor de gemeente Rheden jaarlijks ruwweg 30 controles asbestsanering uit, 130 integrale en 65 thematische milieucontroles bij bedrijven, 10 controles op grondverzet, handelt milieuklachten over bedrijven af (in 2023 ruim 250) en 10 uit het toezicht volgende (juridische) handhavingstrajecten, handelt 50 aanvragen om milieuvergunningen en –meldingen en 280 asbestmeldingen af, beoordeelt 40 milieurapportages en geeft 100 specialistische milieu-adviezen. Met ODRA samen doen we verder (regionale) projecten rond onder meer ondermijning, energiebesparing bij bedrijven en kantoren, circulaire economie en Omgevingswet.

Regionaal hebben we meer milieusamenwerking verkend. Elke gemeente in de regio mist op onderdelen milieu-expertise en/of de milieu-expertise is kwetsbaar. ODRA is gevraagd deze expertise op te bouwen. Hiermee versterken we bovendien de verbinding beleid en uitvoering. Vanuit Rheden steunen we deze ontwikkeling extra door onze vacante functie milieu-adviseur in te vullen door twee adviseurs van ODRA enkele dagdelen in Rheden te laten werken.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

Begroting ODRA 2025
De omvang van de begroting ODRA voor 2025 is geraamd op €26,6 miljoen. Het uurtarief van ODRA zal in 2025 stijgen naar €104,- vanwege structurele extra kosten door CAO en inflatie in 2025 (was €99,-).

Meerjarenprogramma
ODRA heeft afgelopen jaar gewerkt aan het opstellen van een meerjarenprogramma (MJP) 2025-2028 waarin de (gezamenlijke) ambities en opgaven van gemeenten en provincies vertaald en uitgewerkt zijn voor het ODRA-takenpakket. Het MJP is ter kennisname bijgevoegd.

Bijdrage Rheden
De verhoging van het uurtarief in 2025 zal voor Rheden bij een gelijkblijvend werkpakket een tariefsverhoging van 5% betekenen. Afgelopen jaren neemt het vraaggestuurde werk toe en dan met name een grote toename van het aantal milieuklachten. Voor het jaar 2024 hebben we de verhoging van het uurtarief en de toename van milieuklachten kunnen opvangen binnen het ODRA-budget, mede door de uitgestelde Omgevingswet. Het bestaande budget zal in 2025 vanwege de tariefsverhoging en de toename van milieuklachten niet toereikend zijn en daarom met €75.000,- worden opgehoogd.

Bezuinigingen gemeente
De in de komende jaren vereiste gemeentelijke bezuinigingen konden nog niet in de begroting van ODRA worden verwerkt. Wel heeft ODRA met creativiteit alle extra financiële verplichtingen vanuit het landelijke interbestuurlijke programma ‘versterking VTH-stelsel’ zoals een verplicht hoger opleidings- en innovatiebudget en een hogere algemene reserve binnen de bestaande budgetten weten te vinden evenals grotendeels de benodigde budgetten voor het MJP. De periode tussen ontwerpbegroting en definitieve begroting zal worden gebruikt voor het zoeken naar gemeentelijke ombuigingen. In het najaar zullen vervolgens de werkprogramma’s van de partners meer in detail worden ingevuld. Dan zal de precieze omvang van het werkprogramma 2025 definitief worden.

Met de afgelopen jaren doorgevoerde besparingen op de bedrijfsvoering zijn er op dit moment geen verdere besparingsmogelijkheden in de bedrijfsvoering van ODRA. Ombuigingen zullen daarom gevonden moeten worden in ons eigen werkprogramma bij ODRA, met name door het bijstellen van onze milieu-ambities. Vanuit het principe van level-playing-field, steeds meer landelijke kwaliteitseisen en regionale afspraken is de beleidsruimte in de praktijk zeer beperkt. Mogelijkheden om te besparen door te schrappen in de niet wettelijk verplicht bij ODRA belegde taken, bv een deel van de asbesttaken en milieuadvisering, zijn ook erg beperkt. We hebben deze juist bij ODRA vanwege kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten belegd.

Inzicht verloop beschikbaar budget	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*
Budget	€540.000	€540.000	€675.564	€740.000	€782.000
Geraamde bijdrage Rheden aan ODRA	€523.000	€536.000	€675.000	€740.000	€782.000
Feitelijke bijdrage	€536.707	€560.368	€685.205	Nvt.	Nvt.

Noot:
- De geraamde bijdrage aan ODRA voor 2025 is €782.000. De bijdrage bestaat uit:
  - het milieu-vth-takenpakket (€686.000,-), gedekt door het ODRA-budget in de begroting;
  - diverse milieu-gerelateerde taken zoals de Regionale Verkeersmilieukaart, project geluidssaneringen en milieumetingen (€29.000,-), gedekt door de betreffende posten in de begroting.
  - specialistisch milieu-advies (€67.000), gedekt door vacaturegelden (functie adviseur milieu). Sinds 2024 is deze advisering opgenomen in de bijdrage aan ODRA.
- In 2023 is het ODRA-budget vanuit het klimaatbudget incidenteel verhoogd met €40.000 ten behoeve van de handhaving op de energielabel C-verplichting voor kantoren per 1 januari 2023. Dit project loopt door in 2024. Het resterende budget wordt verder aangewend voor handhaving op andere nieuwe energieregels.

Jaarstukken ODRA 2023
ODRA heeft over 2023 een positief jaarresultaat behaald van €144.300,-. Het positieve resultaat wordt met name veroorzaakt door scherp sturen op huisvesting, ict, facilitaire kosten en niet begrote rentebaten. Met het batig saldo wordt de Algemene Reserve aangevuld tot een omvang van € 644.300,-. De weerstandsratio voor het lopende begrotingsjaar bedraagt daarmee 0,84. Dit is conform de nieuwe GR-ODRA, die komende zomer van kracht wordt.

7 Wat zijn de risico's?

Er is het risico dat:
1. ODRA over het geheel de vastgestelde begroting overschrijdt;
2. ODRA meer werk (moet) leveren dan dat geraamd is in het werkprogramma voor Rheden.
3. Onzekerheid vanwege gevolgen rapport Commissie Van Aartsen.

Ad 1.
Wanneer ODRA het geraamde werk voor alle partners volledig uitvoert, zijn daarmee alle kosten gedekt. Wanneer dit niet lukt (bv. minder vergunningaanvragen), zal een tekort kunnen ontstaan. De partners zullen dit tekort naar rato van inbreng in ODRA moeten bijbetalen. Het risico hierop wordt klein ingeschat aangezien ODRA in voorgaande jaren heeft laten zien dat zij de bedrijfsvoering op orde heeft en strak stuurt op volledige uitvoering van de werkprogramma's en een dynamische capaciteitsplanning hanteert. Daarbij heeft ODRA een algemene reserve van €644.000,- (geraamd eind 2024).

Als hierboven beschreven, is inmiddels een gezamenlijke verkenning van besparingen van ODRA en partners gestart. Uitgangspunt is een begroting ODRA 2025 met bijbehorende

werkprogramma's die passen binnen de verschillende begrotingen. Het risico bestaat dat ombuigingen op papier worden afgesproken die in de praktijk niet worden gerealiseerd, bv minder advisering, terwijl de partners niet minder advisering vragen. We zullen alert zijn op schijnbesparingen en scherp sturen op bijgestelde afspraken.

We zien afgelopen jaren een steeds grotere complexiteit van het milieu-vth-takenpakket. Hierdoor staan de kentallen voor diverse producten onder druk en ODRA feitelijk onvoldoende kosten in rekening brengt voor producten. De Omgevingswet versterkt deze trend. Komend jaar start ODRA met een grondige herziening van de PDC, gelijk met de vanuit het IBP-VTH aanbevolen aanpassing van de financieringssystematiek (zie onder ad 3).

Bij de oprichting van ODRA is met de kennis van nu onvoldoende aandacht besteed aan informatiebeheer, waaronder de archivering van vth-stukken. In 2023 heeft ODRA een integrale informatievisie op laten stellen. Dit wordt komende jaren verder uitgewerkt. Dekking van de kosten zal zoveel mogelijk binnen de bedrijfsvoering van ODRA worden gezocht. Vanuit het IBP-VTH krijgt informatiebeheer van milieu-vth een grote kwaliteitsslag. Er ligt een voorstel het landelijke informatiebeheer bij OD-NL te beleggen en dit rechtstreeks vanuit het rijk te financieren.

Ad 2.
Onvoorzien meerwerk zal leiden tot een hogere rekening van ODRA. Wat betreft het vraaggestuurde deel van het werk van ODRA (vergunningen, klachten en advisering) hebben we hier geen invloed op. De ervaring van voorgaande jaren is dat de fluctuatie door de jaren heen niet groot is. Uitzondering hierop zijn de milieuklachtmeldingen. Deze zijn afgelopen jaren van 50-100 meldingen toegenomen tot ruim 250 in 2023. Dit speelt niet alleen in Rheden. ODRA is inmiddels gestart met een analyse van deze grote toename en onderzoekt hoe deze trend te beheersen.

Sinds 2022 zoeken we meer samenwerking met ODRA en de regio rond de milieuadvisering geluid, lucht en externe veiligheid. Verschuiving van deze expertise is een stapsgewijs proces. Taken zijn zo goed mogelijk vertaald in het ODRA-werkprogramma. Komende jaren zal de inschatting beter worden.

Ad 3.
Binnen het landelijke Interbestuurlijk Programma VTH worden de aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen (2021) ter verbetering van het landelijke milieu-vth-stelsel uitgewerkt. Onder andere wordt gewerkt aan een andere financieringsvorm van de omgevingsdiensten, waarvan inmiddels een concept gereed is. Besluitvorming hierover zal in de loop van 2024 zijn. Hoe de consequenties voor de financiering van ODRA zullen zijn, is nog onduidelijk. Landelijk wordt ook ingezet op minder omgevingsdiensten in Nederland. Dit is een meerjarig proces. Beide ontwikkelingen zullen naar verwachting nog geen effect hebben in 2025.

Naast directe financiële consequenties vanuit het IBP-VTH, zijn er mogelijk ook indirecte meerkosten, bv kwaliteitsverbetering via meer landelijke uniformiteit in werkprocessen en methodieken, verplichte investeringen in informatiebeheer. ODRA probeert dergelijke kosten zo mogelijk binnen de eigen bedrijfsvoering te vinden. Mogelijkheden zijn echter niet oneindig.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Het Algemeen Bestuur van ODRA, waarin alle partners van ODRA zijn vertegenwoordigd. heeft op 17 april jl. de ontwerp-begroting 2025 vastgesteld en ingestemd met voorleggen aan de raden en staten.

Het Algemeen Bestuur heeft de jaarstukken 2023 vastgesteld op 17 april jl.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
We leggen de jaar- en begrotingstukken via de website van ODRA ter inzage en geven daarvan kennis in de Rhedenaar.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Evaluatie is een structureel onderdeel van de P&C-cyclus.

Velp, 21 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

ODRA
T.a.v. de heer R. Vlaander

Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

Datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
25 juni 2024	895684	20240419.01
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
D.L. Veenstra (mw.)	(026) 49 76 429	-

Onderwerp
Zienswijze ontwerp-begroting 2025

Geachte heer Vlaander,

Op 19 april 2024 heeft onze raad uw brief met bovenstaand kenmerk ontvangen, waarin u de raad conform de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem de mogelijkheid biedt haar zienswijze te geven op de ontwerp-begroting 2025 van ODRA. Wij maken bij deze gebruik van deze mogelijkheid.

Begroting ODRA 2025
We zijn verheugd te zien dat ODRA afgelopen jaren een meerjarenperspectief heeft ontwikkeld. Grote inspanning is verricht door het opstellen van een Meerjarenplan waarin de ambities van gemeenten en provincie zijn uitgewerkt. Met het MJP zien wij een krachtige verbinding ontstaan tussen gemeente, provincie en ODRA en een goede basis voor een stabiele meerjarenbegroting.

Zoals u weet, is echter afgelopen maanden gebleken dat de gemeente Rheden, net als vele andere gemeenten, vanaf 2026 aanzienlijk minder geld uit het gemeentefonds zal ontvangen door een bijstelling van het gemeentefonds van 3 miljard naar beneden. Dit heeft grote consequenties voor de gemeente Rheden. We zijn genoodzaakt onze organisatie en dienstverlening te versoberen en onze ambities bij te stellen voor ons gehele takenpakket. Onontkoombaar heeft dit ook consequenties voor onze opdracht aan ODRA. Wij begrijpen dat u gezien de voorbereidingstijd van de begroting en de wettelijke deadlines nog geen ombuigingen in de begroting heeft kunnen realiseren. Wel heeft u met creativiteit alle extra financiële verplichtingen vanuit het landelijke interbestuurlijke programma ‘versterking VTH-stelsel’ zoals een verplicht hoger opleidings- en innovatiebudget en een hogere algemene reserve binnen de bestaande budgetten heeft weten te vinden evenals grotendeels de benodigde budgetten voor het MJP. Wij waarderen deze inspanning zeer.

U heeft aangegeven in uw aanbiedingsbrief de ernst en urgentie van de financiële ombuigingen te zien en proactief met ons wil meedenken door samen constructief te gaan zoeken naar mogelijkheden om de door u geleverde diensten anders uit te voeren dan wel te versoberen of te verminderen of wellicht juist extra te investeren in gezamenlijke diensten tegen een besparing bij de gemeenten. U heeft hiertoe inmiddels gezamenlijke ambtelijke sessies gepland. Wij vragen u de definitieve begroting passend te maken binnen de nieuwe financiële situatie van de gemeenten. We gaan er vanuit dat u hierin wederom voortvarend, creatief en innovatief bent.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Rheden,

burgemeester.

secretaris.

Datum van verzending:

Bijlage bij meerjarenplan
2025 - 2028

Begroting 2025

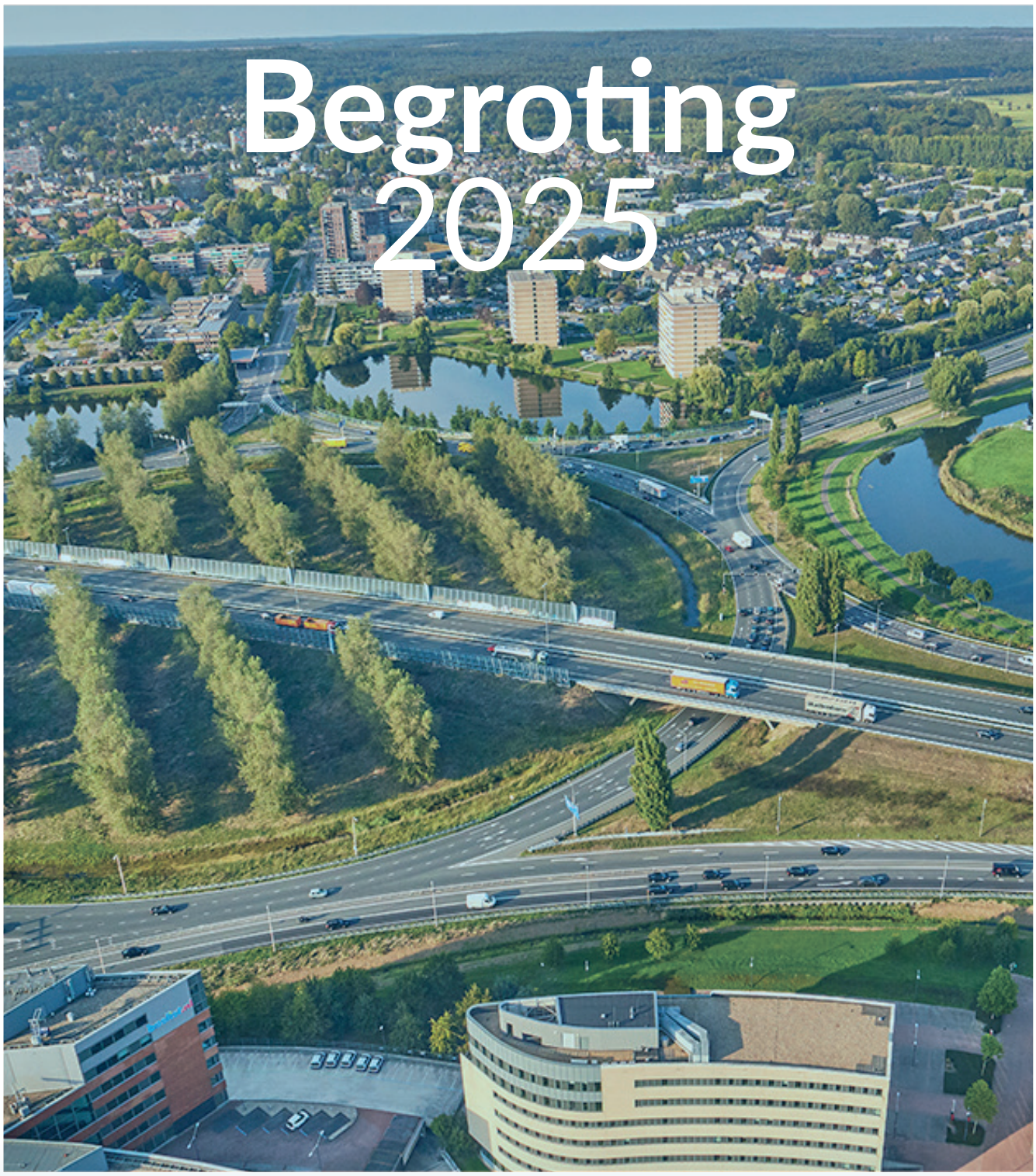

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INLEIDING

Deze begroting wordt gepresenteerd als bijlage bij het meerjarenplan van ODRA.

In 2023 is ODRA gestart met het opstellen van dit plan. Het proces voor het opstellen van begroting liep hieraan parallel. In hoofdstuk 7 van het meerjarenplan zijn dan ook de uitgangspunten van het financieel beleid opgenomen. De focuspunten en activiteiten voor de komende jaren zijn vertaald in deze begroting.

In december 2023 is, op basis van een concept van het meerjarenplan, de kadernota 2025 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Dié kaders vormen de uitgangspunten voor deze begroting en meerjarenraming, te samen met het meerjarenplan én de conceptwerkplannen voor 2025. Deze zijn met de partners opgesteld in de maanden januari en februari 2024 en gebaseerd/geëxtrapoleerd op de werkplannen 2024.

Deze begrotingsbijlage is beleidsarm. Bij de toelichtingen op de tabellen worden met name de uitgangspunten toegelicht waarop de begroting is gebaseerd. Die bestaan vooral uit de kaders en normen die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld (mede in de kadernota) en gebaseerd op de geldende CAO, verplichtingen, indexeringen en trendontwikkelingen vanuit de realisatie(s) van afgelopen jaar 2023.

INHOUDSOPGAVE

03 Inleiding

04 1. Uitgangspunten voor de programma-begroting 2025

09 2. Financieel beleid en kaderstelling

012 3. Begroting 2025

017 4. Meerjarenbegroting 2026-2028

019 5. Geprognosticeerde balans en financiële positie

023 6. Risico's voor de begroting 2025

025 7. Ondertekening

BIJLAGEN

026 Bijlage 1
Overzicht producten

027 Bijlage 2
Overzicht diensten

028 Bijlage 3
Overzicht bijdragen klanten

1

UITGANGSPUNTEN VOOR DE PROGRAMMA-BEGROTING 2025

1.1 PDC - 2024 / 2025

In september 2023 heeft het bestuur de PDC voor 2024 vastgesteld. Voor 2025 is een aantal modificaties aangebracht, op basis van nieuwe inzichten vanuit de omgevingswet en nieuwe vraag aan diensten. Tevens zijn een beperkt aantal wijzigingen in de servicecategorie gemaakt. Services zijn omgezet van 'product' naar 'dienst' vanwege de ervaringen van 2023. Er is gebleken dat de tijdsbesteding aan een product te gevarieerd is afhankelijk van de aard van de zaak of partner. Klachtenafhandeling is de belangrijkste aanpassing.
Kengetallen zijn niet aangepast.

1.2 Taakvelden en programma's

Binnen het Gelders Stelsel is de afspraak gemaakt dat onze werkzaamheden worden gecategoriseerd in taakvelden en programma's. De taakvelden (milieu, bouw en algemeen) die we voorheen hanteerden hebben we in lijn gebracht met de taakvelden die vanuit het IBP (Inter Bestuurlijk Programma) worden gehanteerd ten behoeve van de robuustheidsmeting. Het gaat om 'basistaken milieu', 'milieu gerelateerde (plus)taken' en plustaken; over het algemeen 'bouw'.

Er zijn vijf programma's: vergunningverlening, toezicht en handhaving, advies, stelseltaken, en projecten.

1.3 Financieringsstructuur

Sinds 2018 werken we vanuit de afspraken over 'beheerste output-financiering'. Deze methodiek houdt in dat we werken met een mix van financieringen. Per productcategorie geldt een ander regime:

- Provinciale programma's worden afgerekend op basis van nacalculatie van de gewerkte uren.
- De werkprogramma's voor partners en collega OD's in Gelderland: afgenomen 'producten' worden afgerekend met een vaste prijs, de 'diensten' met nacalculatie op uren en de gezamenlijke diensten met een vaste prijs voor het geheel.
- De diensten aan derden is geheel op nacalculatie basis van de bestede uren.
- Materiele kosten (out of pocket) worden veelal 1 op 1 doorbelast zonder toeslag.

In onderstaande 'kern-tabel' is het kader vanuit de productcategorieën (PDC) weergegeven.

De cijfers in de begroting 2025 zijn bepaald door extrapolatie van de diensten in de werkpakketten 2024 (vastgesteld in november 2023), met op de achtergrond geformuleerde trends (zie meerjarenplan), voor zover kwantificeerbaar.
ODRA is de afgelopen jaren in omzet gegroeid. Dit komt voort uit een groter structureel takenpakket vanuit de partners en, met name vanaf 2023, door de uitvoering van grote projecten. Vanaf 2023 zijn de tarieven geïndexeerd op de (historisch gezien) hoge inflatie.

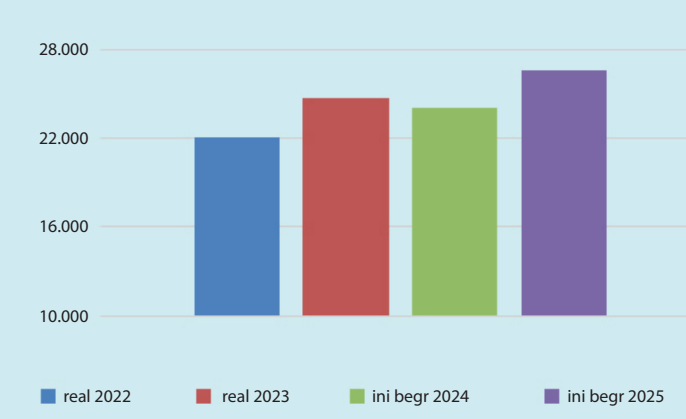

Tabel 2: Omzetontwikkeling vanaf 2022

Toelichting grafiek omzetontwikkeling

- De begroting 2024 is lager dan 2023 en 2025. Dit heeft te maken met de projecten (bv WNB, SPUK IBP) die in 2023 zijn uitgevoerd.
- Voor 2024 is de verwachting dat de omzet hoger wordt door nieuwe projecten, aanvullend gefinancierd door ministerie en derden.

Raming 2025 op hoofdlijnen x € 1.000	**aantallen**	**realisatie 2023**		**aantallen**	**ini begroting 2024 in €**		**aantallen**	**capaciteit (uren)**	**begroting 2025 in €**	
Baten										
Producten (obv aantallen)	13.246	8.095	33%	11.278	8.702	36%	8.957	*80.110*	8.331	31%
Diensten (obv uren)	146.056	13.838	56%	130.068	12.877	53%		*150.015*	15.602	58%
Gezamenlijke diensten		1.644	7%		2.172	9%		*24.283*	2.463	9%
Materiële kosten		1.009	4%		332	1%			333	1%
Vrijval balansposten		126							pm	
Totaal baten		**24.712**			**24.083**			***254.408***	**26.729**	
Lasten	aantal fte			aantal fte	x € 1.000		aantal fte		x € 1.000	
Lasten programma's	179,1	18.156	74%	169,7	18.028	75%	182,8		19.710	74%
Lasten overhead	42,0	6.412	26%	35,3	6.054	25%	39,1		7.019	26%
Totaal lasten	**221,1**	**24.568**		**204,9**	**24.083**		**221,9**		**26.729**	
gemid. kengetal producten	6,4			7,7			8,9			
tarief per uur	€ 95,00			€ 99,00	tov 2023	4,2%	€ 104,00	tov 2024	5,1%	
Saldo		**144**			**0**				**0**	

Tabel 1: Kerncijfers productie

Tariefopbouw in euro	realisatie 2023	begroting 2024	begroting 2025	benchmark
Personeelskosten direct	€ 69	€ 73	€ 76	€ 68
Personeelskosten indirect	€ 17	€ 16	€ 17	€ 21
Materieel				
- huisvesting & facilitair	€ 3	€ 4	€ 3	€ 9
- ict	€ 4	€ 3	€ 4	€ 5
- overige kosten	€ 2	€ 3	€ 4	€ 5
Overhead	€ 9	€ 10	€ 11	€ 19
Beleidsruimte *)	€ 0			-€ 4
Totaal	**€ 95**	**€ 99**	**€ 104**	**€ 104**
- stijging tov voorgaand jaar		4,2%	5,1%	
Aantal productieve uren	1.412	1.400	1.358	1.358

Tabel 3: Tarief opbouw in relatie tot benchmark

1.4 Benchmark; tarief opbouw en andere uitgangspunten

We benchmarken onszelf met onder meer de 'handleiding overheidstarieven'. Met name waar het gaat over het tarief, de overhead en over het aantal productieve uren per fte.

In 2023 is er een trendbreuk in de norm hiervoor. Vanuit de CAO-SGO is het aantal (bovenwettelijke) verlofdagen voor onze medewerkers toegenomen. In 2023 en 2024 gaat het om gemiddeld 5 dagen extra per persoon. De productiviteitsnorm zakt daardoor van gemiddeld 1.400 uur per fte naar 1.358 uur.

Vanuit de benchmark zien we dat het tarief van ODRA gelijk is aan het landelijke beeld van overheidsorganisaties. In vergelijking met andere omgevingsdiensten zit het tarief van ODRA in de onderste regionen. Een belangrijk verschil is dat we onze overhead hebben kunnen verlagen naar circa 26%. Het aandeel loonkosten in het tarief is bij ODRA hoger dan in de benchmark; dit is te verklaren doordat we relatief veel hoger ingeschaalde werknemers hebben dan veel uitvoeringsdiensten in de benchmark. De 'beleidsruimte' in de benchmark is de vrije ruimte die organisaties voor specifieke projecten inzetten. Wij categoriseren deze binnen de personeelskosten.

1.5 Trends per taakveld en programma en aantallen producten & diensten

In de tabellen 4 en 5 is de omzetontwikkeling van de afzonderlijke taakvelden en programma's weergegeven. In de grafieken is de omzet (x € 1.000) van respectievelijk 2023 en begroting 2025 aangegeven.

- De omzet neemt toe in beide taakvelden (bouw en milieu). Ten opzichte van de realisatie 2023 stijgt de omzet uit de bouw met 1,3 miljoen (22%). Dit is voor de helft toe te schrijven aan het prijseffect, de andere helft betreft een verwachte toename in het aantal Briks-vergunningen.
- In het taakveld milieu neemt de omzet met 5% toe ten opzichte van 2023. Uit grafiek 5 blijkt dat we een afname verwachten bij toezicht en handhaving; er zijn vooralsnog minder controles (wnb), klachten en handhavingsbesluiten geraamd.
- In 2023 zijn er veel projecten uitgevoerd. We verwachten dat deze trend zich doorzet. Er is een stelpost opgenomen in de begroting voor mogelijke projecten van derden.
- In de PDC 2025 wordt een aanpassing gedaan met betrekking tot de service categorisering. We evalueren elk jaar of een activiteit voldoende stabiliteit heeft om deze als product met vaste prijs aan te bieden. Het moet dan voor alle klanten en alle zaken voldoende representatief en vergelijkbaar zijn. Hiermee word het risico van een onnauwkeurig kengetal (en dus onjuiste kostendoorbelasting) gemitigeerd.

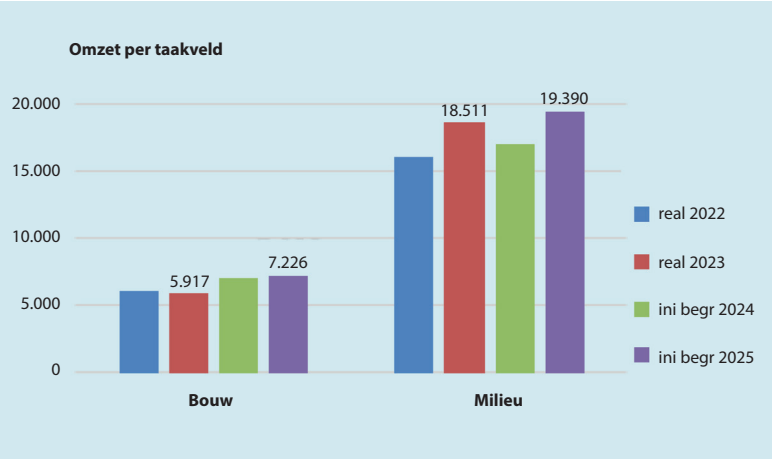

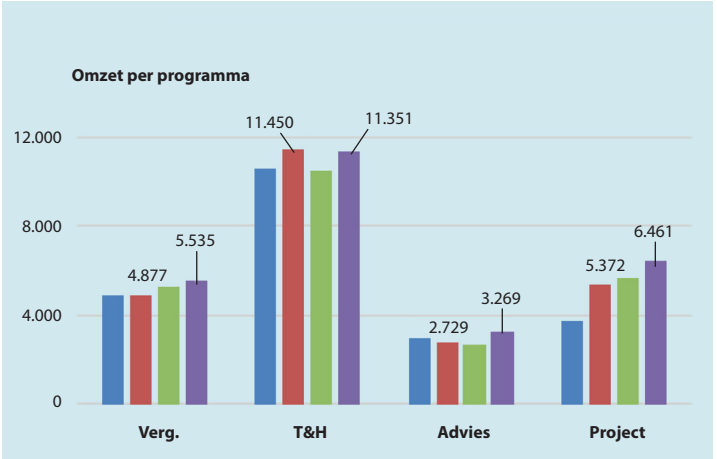

Tabel 4 en 5: Omzet per taakveld en programma

Omgevingsdienst Regio Arnhem

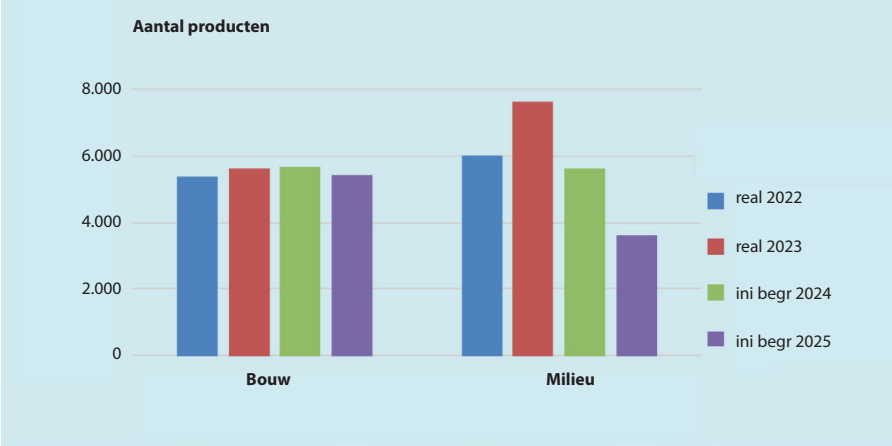

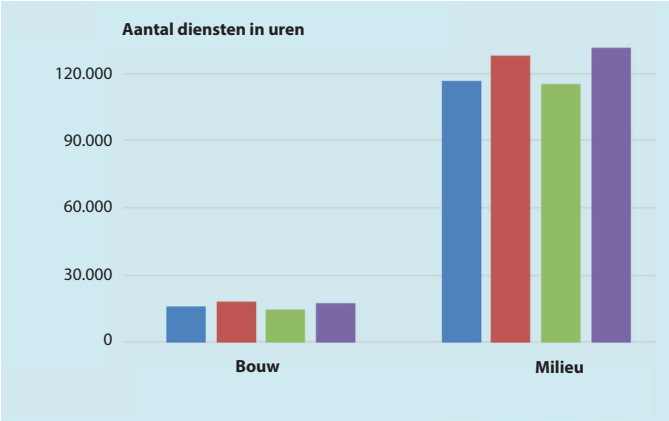

Tabel 6 en 7: Ontwikkeling aantal producten en diensten

- De daling van het aantal producten in tabel 6 betreft de omzetting van klachtafhandeling van product naar dienst. Hier is gebleken dat enkele bedrijven/casus vele klachten veroorzaken die een specifieke aanpak vergen. Het afrekenen via een vaste prijs is dan niet reëel. Om dit te voorkomen wordt de klachtafhandeling voortaan afgerekend op reële urenbasis.

1.6 Projecten en programma's en gezamenlijke diensten

In deze paragraaf is het merenjarenplan gespecificeerd voor het aandeel projecten, programma's en innovatieactiviteiten. Voor de inhoudelijke toelichting op de voorgenomen bestedingen, wordt naar het meerjarenplan verwezen. Vanuit het IBP (Interbestuurlijk programma) is een criterium gesteld voor de innovatieomzet van een omgevingsdienst. Deze betreft 1% van de omzet.

Innovatie/projecten-agenda x € 1.000	**Ini begr. 2025**
Programma Omgevingswet	
Energie	120
Stimuleren circulaire economie	150
Verminderen Nox en fijnstof	100
Tegengaan ZZS	30
Robotisering intakeproces	50
Nader te bepalen / vrij budget innovatie	
Totaal	**450**
Percentage omzet	*1,7%*
Omzet	26.729

Tabel 8: Innovatie agenda

Toelichting grafiek innovatie budget

- Ten behoeve van de begroting 2025 zijn de bestaande project-budgetten samengevoegd en opnieuw gealloceerd.
- Het budget voor de omgevingswet valt vrij, evenals voor de GUOV. De vaste kosten hiervoor zijn onderdeel van de gezamenlijke dienst 'beheer zones en kaarten' (zie tabel 9).

Omschrijving gezamenlijke dienst x € 1.000	Thema	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025
Piketdienst		87	115	117
Strafrecht		217	248	260
Data- en ketengedreven services		721	693	731
Klantadvisering	milieu	12	30	42
Klantadvisering	bouw	504	413	434
Gezamenlijke dienst voor algemeen deel van de projecten	GUOV	29	25	
Advies uitvoeringsbeleid		137	204	429
Subtotaal reguliere gezamenlijke diensten		1.706	1.727	2.013
Programma Duurzaamheid:	Energie	173	149	
	Circulariteit	81	50	
Programma Omgevingswet:	Omgevingswet	251	139	
Gezamenlijke dienst innovatiebudget		95	108	450
Subtotaal gezamenlijke programma's en projecten		600	444	450
Totaal gezamenlijke diensten		**2.306**	**2.172**	**2.463**

Tabel 9: Overzicht gezamenlijke diensten

De gezamenlijke diensten worden met een vaste prijs opgenomen in de werkprogramma's. Dat geschiedt op basis van de vastgestelde verdeelsleutel, bestaande uit 40% stemverhouding en 60% inwoneraantal. Voor 2025 is deze verdeelsleutel herijkt; vanwege de groei in de bijdrage van Doesburg, Overbetuwe en de Provincie is de verhouding aangepast. De gezamenlijke diensten worden ondergebracht in de betreffende programma's conform onderstaande tabel.

Toelichting gez. diensten

- De stijging van het budget is voornamelijk een prijseffect.
- Uitzondering is het advies uitvoeringsbeleid; Dit is een intensivering t.o.v 2024. Dit is apart toegelicht in het meerjarenplan.

2

UITWERKING FINANCIEEL BELEID EN KADERSTELLING

In het meerjarenplan is in hoofdstuk 7 het meerjarig financieel beleid (op hoofdlijnen) beschreven. Voor de begroting is concreet het volgende van belang:

2.1 Outputfinanciering: Hybride vorm - provinciale programma's

In 2020 is het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze vorm van financiering geldt alleen voor de werkpakketten van partners en omgevingsdiensten. Voor diensten in provinciale programma's (complexe handhaving en aandachts-bedrijven) geldt dat deze worden afgerekend via een input-methode, namelijk op basis van gerealiseerde uren (circa één vijfde van de omzet).

Deze hybride vorm van financiering brengt inefficiënties met zich mee qua administratieve inrichting, tarifering en verantwoording naar de klanten. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over een vorm van normfinanciering. Wanneer het kan worden geïmplementeerd is nog onduidelijk en dus nog niet meegenomen in deze begroting.

In de bedrijfsvoering wordt het hanteren van een uniform tarief steeds lastiger. Er zijn tal van projecten die al op andere basis worden gefinancierd. Ook procesinnovaties, waarbij een deel van het werk door procesondersteuners wordt gedaan, maakt dat uniforme tarieven op termijn niet houdbaar zijn. Waar mogelijk gaat ODRA op beperkte schaal met tariefdifferentiatie aan de slag.

2.2 Besparingsdoelstellingen

In december 2023 hebben de partners gevraagd om scenario's uit te werken voor eventuele besparingen in de begroting, met als achtergrond de verontrustende scenario's voor de gemeenten in kader van de herstructurering van het gemeentefonds in 2026.

ODRA heeft op korte termijn, dus voor de begroting 2025, beperkt mogelijkheden. Veel van de kosten zijn vaste kosten (huisvesting, ict), en het merendeel van personeelskosten is gebaseerd op de CAO en ontwikkelingen daarin (indexatie). Besparingen komen pas in zicht op middellange termijn, middels intensievere samenwerking met andere omgevingsdiensten, waarbij taken en/of bedrijfsvoering gezamenlijk kan worden gedaan.

2.3 Doelmatig en efficiënt werken

We werken continu aan onze doelmatigheid. Kwalitatief meer bereiken met minder middelen. Dit doen we onder meer door ons traject 'rijker verantwoorden / outcome gericht werken' waarbij we het te berekenen effect voorop stellen. Dat zijn vertrekpunten voor onze procesinrichting, die we zo efficiënt mogelijk inrichten. We ondersteunen dat door:

2.3.1 KWALITATIEF HOOGWAARDIG PERSONEEL:

Van alle kosten vormen de personeelskosten het grootste aandeel in de exploitatie, in totaal circa 80%. ODRA voert een beleid om continu op drie aspecten de balans te vinden tussen kwaliteit en kosten:

- Strategisch personeelsbeleid: We kennen relatief veel medewerkers die bij de oprichting vanuit de partners zijn overgekomen, met een hogere dan gemiddelde leeftijd, veelal salariëring in de eindschalen en diverse garantietoelagen. De natuurlijke uitstroom (pensioen) is op gang gekomen. Daarnaast zien we dat het verloop, door een dynamische arbeidsmarkt, fors is toegenomen, circa 15% in 2023. We verwachten dat het relatief hoge verloop blijft.
- Inclusie en diversiteit: ons uitgangspunt is een werkgever te zijn die breed aantrekkelijk is voor een diversiteit aan mensen. Hierbij streven wij naar een personeelsbestand welke een afspiegeling is van de maatschappij. Het streven is om in het laatste kwartaal 2024 tot een beleid en strategie rondom dit thema te komen. Hier geven wij vorm aan door middel van onderzoek, de aansluiting bij het netwerk Diversiteitsreis, en gesprekken met diverse partijen en partners ter benchmarking van het op te zetten beleid.
- Het werk dat moet worden uitgevoerd, wordt complexer. Het aantrekken en behouden van kwalitatief hoogwaardig personeel zal door de krapte op de arbeidsmarkt in toenemende mate een uitdaging zijn. Om te voorkomen dat medewerkers hun heil elders zoeken en vervanging er niet is, behoudens steeds kostbaar wordende inhuur, wordt er gekeken naar het functiehuis.
- We trekken veel jonge medewerkers aan en leiden ze zelf op. Dit zijn over het algemeen wat langere trajecten, met meer inwerkkosten, maar leiden uiteindelijk tot een stabielere en toekomst bestendige organisatie.
- Het aandeel van de flexibele schil (externe inhuur) is op dit moment circa 23% van de totale loonkosten. Wij streven naar een flexibele schil van maximaal 15% van de loonkosten. Belangrijke succesfactor voor dit beleid zijn de afspraken die ODRA maakt met haar partners over de structurele werkpakketten en de kwaliteit van de prognoses rond het meerjarige werkaanbod. Met bovenstaande condities zijn we beter in staat om in te zetten op het werven en behouden van vast personeel in plaats van inhuur.

2.3.2. DIENSTVERLENINGSCONCEPT

We vinden het belangrijk dat er goed zicht is op de uitvoering van de dienstverlening van ODRA aan inwoners en ondernemers in de regio. Daartoe zijn in 2023 werkplannen opgesteld voor verbetering van de diensterlening, vanuit de visie dat we inwoners en ondernemers behandelen, zoals wij zelf ook behandeld zouden willen worden: vriendelijk, behulpzaam, geïnteresseerd en vakkundig. Door duidelijke en zichtbare servicenormen over onze dienstverlening, samengevat in een online kwaliteitshandvest. We werken aan begrijpelijke digitale externe informatievoorziening, toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een specifieke beperking.

In de begroting is dit vertaald in de budgetten voor bedrijfsvoering, onder meer bij post – en telefonie, receptie, informatievoorziening & archief en facilitair.

2.3.3. DUURZAME HUISVESTING, FACILITAIR EN ICT:

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne tower. We huren daar vier verdiepingen die duurzaam zijn ingericht (energielabel A++), automatische ledverlichting en refurbished meubilair. Aan de verhuizing was gekoppeld een ICT -transitie naar volledig mobiel – in the cloud. De structurele financiële effecten waren circa € 150.000 per jaar besparing en compliant aan de wet informatiebeveiliging. Het beleid voor de komende jaren is erop gericht om de ICT verder in te richten op efficiënt gebruik van de mogelijkheden voor samenwerken (via teams).

Qua huisvesting begint de grens al wel in zicht te komen, met name op de drukke dagen in de week. Voor één specifiek onderdeel van de huisvesting, namelijk de meetdienst, wordt in 2024 een oplossing gezocht. De huidige locatie van de werkplaats (aan de Markt in Arnhem) is te klein voor de te verwachten groei.

Op facilitair gebied hebben we een mobiliteitsbeleid geformuleerd, waarbij we de omslag naar minder CO_2 uitstoot voor ogen hebben. We stimuleren dat door ons wagenpark te electrificeren, en door gebruik te maken van e-fietsen (leaseregeling), ook voor woon-werk verkeer. Vanaf het begrotingsjaar 2024 zijn we met ingang van 1 juli verplicht te rapporteren over het CO_2 gebruik en de besparingen die we gaan bereiken.

2.3.4. PLANNING EN CONTROL & INFORMATIESYSTEMEN

Efficiëntie bereiken we ook in de informatievoorziening aan onze klanten (partners, derden en subsidiegevers). We zijn bezig om de processen verder te stroomlijnen, mede aan de hand van de richtlijnen om een eigen 'in control statement' te kunnen afgeven. Deze verplichting geldt vanaf 2023.

Begin 2024 zijn we gestart met een hernieuwde aanbesteding voor een integraal bedrijfsvoerings-systeem. Sinds 2019 gebruiken we SAP by Design in combinatie met een aantal systemen, waaronder die voor salarisverwerking. Na evaluatie is gebleken dat dit systeem in de huidige configuratie onvoldoende toekomstbestendig is, met name om de professionalisering op HR-gebied te kunnen ondersteunen. Vanuit een opgestelde businesscase blijkt dat implementatie van een nieuw systeem per 1 januari 2025 haalbaar is, en budgetneutraal qua exploitatie kan worden gerealiseerd. Doorgaan met de huidige configuratie zou leiden tot hogere structurele lasten.

2.4 Samenwerking met de regio

We werken niet alleen samen met partners in de veiligheidsketen (brandweer, politie, GGD, waterschappen en openbaar ministerie en gemeenten), maar ook met de andere vijf omgevingsdiensten in Gelderland. Het is samenwerken in het primaire proces (complexe handhaving en -vergunningen, ketensamenwerking, enz.), maar ook op het gebied van ICT (IGO – Data gedreven werken) en bedrijfsvoering (HR, AVG en communicatie/portaal). De taken zijn onderling verdeeld. De komende jaren wordt samenwerking landelijk van groter belang. De aanleiding hiervoor is het IBP (Interbestuurlijk programma) met focuspunten op de 'robuustheid' van omgevingsdiensten en vth-kwaliteit.

De kosten voor de komende jaren zullen gaan verschuiven van bijdragen aan het Gelders Stelsel, naar contributie en bijdragen voor de kennisontwikkeling via Omgevingsdienst-NL.

2.5. Kaderstelling en normering

In december 2023 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de kaderstelling voor de begroting 2025. De tariefstelling (ad € 104,- per uur) is reeds in paragraaf 1.4 toegelicht.

De kaderstelling bevatte nog een aantal andere normen. Hieronder aangegeven:

2.5.1 NORMERING PERSONEELSBUDGETTEN

Personele overhead: De huidige interne bezetting (begin 2024) op bedrijfsvoering / staf / management bedraagt 36 fte. Dit is 20% van de interne bezetting. Binnen bedrijfsvoering en staf worden activiteiten uitgevoerd uiteenlopend van secretariaat, communicatie, ICT-beheer en datakwaliteit, post-telefoon-intake, planning en control en HR. Door de groei van de organisatie is er ook een uitbreiding van teamleiding opgenomen in de begroting.

Secundaire arbeidsvoorwaarden: De algemene personeelskosten waren jarenlang genormeerd op 4,0% van de loonsom. Vanaf 2024 is het verhoogd naar 4,4%; gebleken is dat, met de CAO waarin éénmalige uitkeringen en veel nieuwe secundaire voorwaarden (bijvoorbeeld thuiswerkvergoedingen), dit nodig is.

Het reguliere opleidingen budget: Op basis van de richtlijnen uit het IBP is het opleidingen budget verhoogd naar 3% van de loonsom. Naast eigen opleidingen gaan we hier ook de bijdrage aan Omgevingsdienst-NL voor de 'academie' uit bekostigen.

2.5.2 DOELSTELLING OVERHEAD

Ons langjarig doel is om op 25% overhead uit te komen. In 2023 zijn we uitgekomen op 26%. De jaren daarvoor zijn we geleidelijk gedaald van 28% in 2018. In absolute zin hebben is 2% equivalent aan een half miljoen euro.

De stap naar 25% (circa € 0,25 miljoen efficiency) gaan we nog niet in de begroting 2025 bereiken. De ontwikkelingen rond IBP en eigen ambities voor organisatieontwikkeling leidt ertoe dat we nog extra investeren in de bedrijfsvoering. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 3.

2.5.3 DOELSTELLING EXTERNE INHUUR

In de CAO is voor overheden de inspanningsverplichting opgenomen om het aandeel externe inhuur te reduceren. In 2023 was ons aandeel 19% qua fte's (en 24% qua loonkosten). We streven naar 18% in fte's en 15% loonkosten. De daling in fte's zal gering zijn vanwege de gespannen arbeidsmarkt. De daling in loonsom bereiken we door meer eigen personeel in te zetten, met name bij de provinciale programma's. Tot nu toe liep dat via 'de pool' in het Gelders Stelsel met de hogere tarieven van de betreffende OD.

2.5.4. KADERSTELLING DECLARABILITEIT (PRODUCTIVITEITSNORM)

Zoals aangegeven in paragraaf 1.4 (benchmark overheidstarieven) daalt onze gemiddelde declarabiliteit per medewerker naar 1.358 uur (in 2023 ruim 1.400 uur). In de CAO zijn de (bovenwettelijke) verlof faciliteiten voor medewerkers toegenomen.

Productiviteit wordt daarnaast ook bepaald door 'verzuim', opleiding en het opnemen van oude verlofrechten. Voor die laatste categorie is een voorziening opgenomen (zie balans) om risico's voor de realisatie van afgesproken werk via inhuur te kunnen realiseren. Daarnaast sturen we nadrukkelijk op verzuim en op het op peil houden van kennis en vaardigheden.

3

BEGROTING 2025

In de tabellen 10 t/m 12 is de begroting vanuit een aantal invalshoeken weergegeven. Achtereenvolgens de taaktype (voorheen taakveld) / programma begroting en de categoriale begroting. De taakveld/ programmabegroting is de resultante van de verwachte werkprogramma's 2025, ingebracht door de partners. De categoriale begroting wordt verder gespecificeerd met toelichtingen per kostencategorie.

3.1 Baten 2025

De baten per programma worden bepaald door de PDC. Aan elke dienst of product is zowel een programma als een taakveld gekoppeld. De kosten worden bepaald aan de hand van de verhouding tijdsbesteding op die zelfde producten en diensten.
De bijdragen per klant zijn opgenomen in bijlage 4. Deze zijn gebaseerd op de conceptwerkprogramma's 2025 die in februari 2024 met de partners zijn doorgesproken.

Baten x € 1.000	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025	Specificatie taaktype '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
Partners	16.880	17.091	18.446	8.293	2.742	6.955
Provinciale programma's	5.088	5.005	5.562	3.137	2.371	54
Omgevingsdiensten	490	439	601	272	328	0
Derden	1.119	1.253	2.120	111	2.008	0
Overige baten	1.135	294		75	381	0
Baten	**24.712**	**24.083**	**26.729**	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding				44%	29%	26%

Baten x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		Specificatie taakveld '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
1. Vergunningverlening	4.877	20%	5.241	22%	5.524	21%	1.595	408	3.522
2. Toezicht en Handhaving	11.450	46%	10.505	44%	11.324	42%	7.762	811	2.751
3. Advies	2.728	11%	2.698	11%	3.269	12%	2.532	0	736
4. Stelseltaken		0%	0	0%	0	0%	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.382	22%	5.639	23%	6.611	25%	0	6.611	0
Overige	275								
Baten	**24.712**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding							44%	29%	26%

Tabel 10: Exploitatie overzicht 2025 baten per klantgroep - taakveld en programma

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Baten	**24.712**		**24.083**		**26.729**		11%
Lasten							
Personeel loonkosten							
Medewerkers ODRA	15.403	63%	16.350	68%	18.647	70%	14%
Inhuur externe capaciteit	4.776	19%	3.685	15%	3.317	12%	-10%
Personeel overige kosten							
Opleidingen	240	1%	327	1%	559	2%	71%
Algemene personeelskosten	723	3%	719	3%	820	3%	14%
Dotatie personeelsvoorzieningen	240	1%	70	0%	100	0%	43%
Harmonisatie/detacheringen	-53	0%	-80	0%	-50	0%	-38%
Totaal personeel	21.329	87%	21.072	87%	23.394	88%	11%

Tabel 11: Lasten; personeel

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Huisvesting en facilitair	747	3%	828	3%	841	3%	2%
ICT	897	4%	778	3%	900	3%	16%
Stelselkosten	336	1%	333	1%	358	1%	8%
Advieskosten	309	1%	350	1%	357	1%	2%
Overige kosten	26	0%	10	0%	36	0%	261%
Risico's (onvoorzien)		0%	197	1%	134	0%	-32%
Programmakosten	907	4%	515	2%	708	3%	37%
Totaal lasten	**24.551**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11%**
Saldo voor mutatie fondsen	**161**		**0**		**0**		
Verlof dotatie	17						0%
Saldo ter bestemming	**144**		**0**		**0**		

Tabel 12: lasten bedrijfsvoering en saldo

Formatie bezetting en personele kengetallen	realisatie 2023			%	ini begroting 2024			%	begroting 2025			%
	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern
Formatie bezetting												
Productief	147,2	31,7	178,9	82%	141,1	28,6	169,7	83%	156,9	25,9	182,8	86%
Niet productief	36,3	6,1	42,4		35,3		35,3		39,1		39,1	
Totaal bezetting en formatie	183,6	37,8	221,3		176,4	28,6	204,9		196,0	25,9	221,9	
Loonkosten x € 1.000	15.403	4.776	20.179		16.350	3.685	20.035		18.647	3.317	21.964	
Gemiddelde kosten /fte (in €)	**83.917**	**126.464**	**91.177**		**92.699**	**129.020**	**97.761**		**95.124**	**128.209**	**98.982**	
% van de loonsom	76%	24%			82%	18%			85%	15%		
% stijging gemid loonkosten tov jaar eerder									3%	-1%	1%	
Ten opzichte van realisatie 2023												
Bezettingsverschil in euro's									1.047	-1.504	53	
Prijsverschil in euro's									2.197	45	1.732	
									3.244	-1.459	1.785	
Ten opzichte van begroting 2024												
Bezettingsverschil in euro's									1.821	-347	1.475	
Prijsverschil in euro's									475	-21	454	
									2.297	-368	1.929	

Tabel 13: Personele kengetallen

Omgevingsdienst Regio Arnhem

3.2 Lasten 2025

3.2.1. TOELICHTING PERSONEELSKOSTEN

In tabel 13 is de ontwikkeling van een aantal belangrijke kengetallen rond bezetting en loonkosten in kaart gebracht. In de begroting gaan we uit van het principe akkoord CAO 2024 en de loonindexeringen Mev-2025 (laatste versie aug. '23). Voor 2024 en 2025 is de loonindex respectievelijk 5,8 en 4,3%

Toelichting tabel 13; personele kengetallen

- Loonkosten: De loonkosten van internen stijgen vanaf 2023 gemeten met 13%. Dit is meer dan de loonindex (gemiddeld 10%). Een van de redenen is dat we het aandeel externen terugbrengen, door medewerkers intern aan te nemen. Dit betreffen veelal de hoger ingeschaalde functies waardoor de gemiddelde looskosten stijgen. Een tweede oorzaak betreft periodieken en doorgroei van medewerkers.
- Inhuur: Het tegenovergestelde effect zien we bij inhuur. Het aandeel inhuur daalt, en de gemiddelde kosten voor externen stijgen minder dan de inflatie. Ondanks de krappe arbeidsmarkt hebben we afgelopen jaar (2023) de capaciteit op orde kunnen houden, zonder al te veel druk op de tarieven.
  Belangrijk voor goede (en qua tarief acceptabele) inhuur is het tijdig aanbesteden hiervan. Dit wordt mogelijk als we samen met onze opdrachtgevers vroegtijdig de benodigde capaciteit in kaart brengen. Het beleid is erop gericht om zo min mogelijk met aanvullende opdrachten te gaan werken; ad-hoc inhuur is altijd duurder.
- (Personele) overhead: Het aantal fte's in de bedrijfsvoering is afgelopen jaar meegegroeid met de omzet. Daarnaast zijn er functies bijgekomen die verband houden met onze verzelfstandiging op ict en huisvesting. Doel is om de bedrijfsvoering met internen te bemensen. Externe inhuur wordt ingezet bij langdurige ziekte of overbrugging van vacatures. Dit is lastig te plannen en daarom niet in de begroting (met een aantal fte) opgenomen.

3.3 Overhead

Naast de personele overhead (medewerkers bedrijfsvoering, staf en leiding) hebben we de huisvesting, ict en andere algemene kosten. Het totaal van de overhead (cf BBV-definitie) gaat in 2025 uitkomen op 26%. Hiervan is 16% personeel, en 10% materieel.

3.3.1 HUISVESTING EN ICT EN ADVIESKOSTEN

De huisvestingskosten stijgen ten opzichte van 2024 met 1,5%. Een groot deel van de kosten zijn afschrijvingen. De facilitaire kosten en energie stijgen natuurlijk wel gelijk (en meer) aan de inflatie. Deze structurele stijging is reeds in de begroting 2024 opgenomen.

Duurzame mobiliteit: De stijging van 2023 naar 2024 is een stijging vanwege de investeringen in duurzame mobiliteit; electrificering van het wagenpark en stimulering fiets en OV.

ICT; We begroten in 2025 cf het niveau van 2023. Die kosten zijn hoger dan we in 2024 hebben begroot; dit heeft voornamelijk als oorzaak de toename van de mobiele apparatuur en licenties, die nodig zijn voor onze medewerkers.

Gezien het aantal ontwikkelingen dat op ODRA afkomt in het kader van wet- en regelgeving, en de ambities om te kunnen inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, is naast indexering een groter advieskosten-budget benodigd. We gaan uit van € 357.000.

3.3.2 PROGRAMMAKOSTEN EN STELSELTAKEN

In de stelseltaken zijn kosten opgenomen die de Gelderse omgevingsdiensten (en Omgevingsdienst NL) bij ons in rekening brengen voor de taken die zij voor het hele stelsel uitvoeren. De kosten van andere OD's zijn structureel wat lager. We begroten een budget van € 358.000 (zie ook § 2.4).

Voor de projecten en werkpakketten die we in opdracht van de partners uitvoeren, worden ook materiële kosten gemaakt. Deze worden aan de betreffende partner doorbelast. De grootste posten zijn: Meetdienst voor de Provincie, specifieke inhuur of inschakeling van advies bureau's, en piket (kosten n.a.v. calamiteiten).

3.3.3 ONVOORZIEN

Gezien de grote veranderingen die op ODRA afkomen in 2025, nemen we een bedrag onvoorzien op, zijnde 0,5% van de begroting. De risico's in de begroting zijn hoger dan deze norm (cf BBV van 0,5% van de baten). Afgelopen jaar 2023 is gebleken dat de risico's voor ODRA tegen de 2% van de omzet zitten. Zie jaarrekening ODRA 2023.

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	realisatie overhead 2023	directe kosten 2023	totaal kosten 2023	ini begr. overhead 2024	directe kosten 2024	totaal kosten 2024	begroting overhead 2025	directe kosten 2025	totaal kosten 2025
Subtotaal personeel	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.674**	**17.397**	**21.072**	**4.291**	**19.103**	**23.394**
Overige overhead									
Huisvesting en facilitair	747		747	830		830	841		841
ICT	897		897	776		776	900		900
Advieskosten	269	40	309	350		350	357		357
Stelselkosten	216	120	336	217	116	333	240	118	358
Onvoorzien en overig	27	923	950	207 0	515	722	389 0	489	878
Subtotaal overige overhead	**2.156**	**1.083**	**3.239**	**2.380**	**631**	**3.011**	**2.727**	**607**	**3.334**
Totaal	**6.412**	**18.156**	**24.568**	**6.054**	**18.028**	**24.083**	**7.019**	**19.710**	**26.729**
totale kosten	24.568			24.083			26.729		
% van de totale kosten	26,1%	73,9%		25,1%	74,9%		26,3%	73,7%	

Tabel 14: Overhead

3.4. Samenvatting begroting 2025

ODRA presenteert een sluitende begroting voor 2025, met een omzet van € 26,6 miljoen.

Samengevat is het volgende proces gevolgd:

- Eind 2023 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2025 via een kaderbrief vastgesteld in het algemeen bestuur. De begroting is een onderdeel (bijlage) van het meerjarenplan dat we hebben opgesteld samen met de partners.
- Begin 2024 zijn samen met de partners concept werkprogramma's opgesteld. Op basis hiervan is het aantal te leveren producten en diensten (vastgelegd in de PDC 2025) bepaald. Aan de hand van de PDC is de programma en taakveld indeling van de begroting opgesteld.
- Voor de diensten aan omgevingsdiensten en derden is een voorlopig kader bepaald en zijn stelposten opgenomen; voornamelijk gebaseerd op de cijfers van 2023 en afspraken 2024.

Belangrijkste kengetallen:

- Het uurtarief voor 2025 wordt ten opzichte van 2024 met € 5,- verhoogd tot € 104,-. Het merendeel van de verhoging is gerelateerd aan de indexatiecijfers uit de Mev voor 2025.
- De nieuwe activiteiten ten opzichte van de begroting 2024 (uitvoeringsbeleid /innovatiekalender) maken voor circa € 0,80 deel uit van de tariefsverhoging.
- De omvang van de begroting voor 2025 is € 26,6 miljoen (realisatie 2023 is € 24,6 miljoen).
- Het overheadpercentage komt uit op 26%. We streven naar een percentage van 25%.
- De begroting 2025 voldoet aan de criteria voor robuustheid; de omzet uit basis en milieu-gerelateerde taken is € 19,5 miljoen (norm is € 16,5 miljoen); het opleidingsbudget is 3% (cf de norm) en het innovatiebudget 1,7 % (norm = 1%).

4

MEERJAREN-BEGROTING 2026-2028

4.1 Stijgende omzet in komende jaren

Onze ambitie is om elk jaar ook de meerjarige ontwikkelingen te kwantificeren. Zowel op programmaniveau als op taakveldniveau. Dit is een moeilijk proces omdat het op veel punten nog onduidelijk is qua beleid, zowel vanuit de regering, als vanuit onze partners. Waar we zelf, met de partners, de koers kunnen bepalen is verwoord in het meerjarenplan. Deze heeft dient als uitgangspunt voor de meerjaren-raming, zoals hieronder weergegeven.

baten per programma x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
1. Vergunningverlening	5.241	5.524	5.397	5.273	5.152	5.033
2. Toezicht en Handhaving	10.505	11.324	11.857	12.414	12.997	13.608
3. Advies	2.698	3.269	3.520	3.791	4.083	4.398
4. Stelseltaken	0	0	0	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.639	6.611	7.120	7.668	8.259	8.895
	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
% verandering		11,0%	4,4%	4,5%	4,6%	4,7%

categoriaal meerjaren x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
Baten						
Partners	17.386	18.446	19.612	20.864	22.209	23.652
Provinciale programma's	5.005	5.562	5.562	5.562	5.562	5.562
OD's en derden	1.692	2.721	2.721	2.721	2.721	2.721
Totaal baten	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
lasten x € 1.000	**begroting 2024**	**begroting 2025**	**raming 2026**	**raming 2027**	**raming 2028**	**raming 2029**
Personeelskosten	21.072	23.394	24.485	25.658	26.918	28.273
volume		*8,3%*	*1,7%*	*1,8%*	*1,9%*	*2,0%*
prijspeil		*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*
Bedrijfsvoering	2.496	2.626	2.679	2.732	2.787	2.843
- huisvesting & facilitair	828	841	858	875	893	911
- ict	778	900	918	936	955	974
- overige kosten	890	885	903	921	939	958
Programmakosten	515	708	722	737	752	767
Totaal lasten	24.083	26.729	27.886	29.127	30.457	31.882
Saldo	0	0	9	20	35	52

Tabel 15: Meerjarige ontwikkeling

5

GEPROGNOSTICEERDE BALANS EN FINANCIËLE POSITIE

Activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0	0	0
Materiële vaste activa	1.155	1.250	1.000
Financiële vaste activa	0	0	0
Vaste activa	1.155	1.250	1.000
Vlottende activa			
Liquide middelen	846	600	600
Uitzettingen met looptijd < 1 jaar	5.705	3.000	3.000
Vooruit betaalde bedragen	250	100	100
Onderhanden werk	0	0	0
Vlottende activa	6.801	3.700	3.700
Totaal activa	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Passiva x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste passiva			
Algemene reserve	500	644	644
Te bestemmen batig saldo	0	0	0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar	144	0	0
Voorzieningen	1.056	865	825
Schulden > 1 jaar	542	495	448
	2.455	2.054	1.917
Vlottende passiva			
Vlottende schulden < 1 jaar	809	100	100
Vooruitontvangen subsidies	790	500	500
Overige schulden	3.775	2.000	2.000
Overlopende passiva	127	296	183
Vlottende passiva	5.501	2.896	2.783
Totaal passiva	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Tabel 16: Geprognosticeerde balans

5.1 Verwachte balanspositie

De bijgevoegde balans is gebaseerd op de eindbalans 2023, in combinatie met voorgenomen investeringen, vastgestelde afschrijvingen in 2024 t.b.v. de huisvesting en ICT en de verwachte mutaties in reserves en voorzieningen in 2024.

Balansposten “vlottende activa en vlottende passiva” zijn moeilijk te prognosticeren, daardoor grotendeels stabiel in de prognose gehouden.

5.1.1 TOELICHTING OP VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan grotendeels uit de investeringen in ICT en de kantoorinrichting als gevolg van de verhuizing in 2022. Ze worden afgeschreven met de volgende looptijden: Laptops in 4 jaar; Mobiele telefoons in 2 jaar; Netwerkapparatuur / audiovisueel in 4 jaar; Meubilair en kantoorinrichting, variërend van 4 jaar voor bureaustoelen tot 10 jaar overige meubilair; Inrichting en infrastructuur pand in 15 jaar. In 2024 en 2025 zal een deel van de mobiele apparatuur worden vervangen vanwege einde technische levensduur. Geschatte investering € 101.000,-

Naast de investeringen in huisvesting en ict, wordt er geïnvesteerd in de apparatuur voor kantoor en basistaken.

Voor de apparatuur en voertuigen geldt veelal 10 jaar afschrijving. Voor de meetdienst wordt een apart investeringsplan opgesteld iom de opdrachtgever, zijnde de provincie.

Verder bestaat de vaste activa uit waarden voor software, zijnde de investeringen in SAP en Open Wave. Hiervoor geldt een afschrijving van 5 jaar. In 2024 investeren we in een nieuw bedrijfsvoeringsysteem. De kosten worden vanaf 2025 afgeschreven, en komen in de plaats van de afschrijfkosten van ons huidig systeem. Geschatte investering € 250.000 in 2024 en € 75.000 in 2025.

5.1.2 TOELICHTING OP VLOTTENDE ACTIVA

De uiteenzettingen met een looptijd < 1 jaar betreffen grotendeels het banksaldo in de rijksschatkist. Aan het eind van 2023 was deze hoog, vanwege diverse afrekeningen over het werkpakket die nog afgewikkeld moesten worden. Gezien onze financieringsafspraken,

Materiële vaste activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Apparatuur en voertuigen	115	-40	75	-35	40
Infrastructuur kantoor	424	-31	392	-31	361
Kantoormeubilair	317	-52	264	-52	212
ICT-apparatuur	244	-10	235	-145	90
Immateriële activa (software)	56	227	283	14	297
x € 1.000	**1.155**	**94**	**1.250**	**-250**	**1.000**

Tabel 17: Materiële vaste activa

middels voorschotten ter grootte van een kwart van de werkpakketten per kwartaal, is te verwachten dat het banksaldo hoog blijft op de jaargrenzen.

De post onderhandenwerk is pro forma opgenomen; in 2023 is de onderhanden positie gefactureerd aan de partners, derhalve onderdeel van de debiteuren.

5.1.3 TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; RESERVES

De vaste passiva bestaan uit onze reserves, voorzieningen en kortlopende schulden.

- De algemene reserve is nu nog gemaximeerd (cf de GR) op € 0,5 miljoen. De verwachting is dat per juli 2024 de nieuwe GR van kracht wordt. In de GR is het artikel over de maximale algemene reserve aangepast op basis van de richtlijnen vanuit het IBP. Dit betreft een minimale weerstandsratio van 0,8. De weerstandsratio is de verhouding tussen de risico's en het vermogen + post onvoorzien. (zie tabel 20). Aan het bestuur wordt voorgesteld om het positieve saldo over 2023 toe te voegen aan de algemene reserve, nadat de GR van kracht is. Indien anders wordt besloten heeft dit geen effect op de exploitatie, enkel op de eindstand van het vermogen ultimo 2024.
- De bestemmingsreserves die vanuit de provincie zijn gevormd worden aangewend voor investeringen en afschrijvingen van de 'meetdienst'. Tevens verwachten we dat daar ook incidentele investeringen uit bekostigd kunnen worden ter uitbreiding van de meetdienst en mogelijk nieuwe huisvesting. Over deze laatste vindt nog overleg met de provincie plaats.

5.1.4. TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; VOORZIENINGEN

De harmonisatievergoeding dekt de kosten van de garantietoelagen van medewerkers die zijn overgekomen van de Provincie bij de oprichting van ODRA. Deze voorziening loopt door tot in de jaren '30.

Het verlofsparen is een voorziening die eind 2022 is ingesteld, om kosten voortkomend uit gespaard verlof af te dekken. Medewerkers hebben sinds de CAO van 2023 het recht om al hun bovenwettelijk verlof te sparen en aan te wenden voor een sabbatical en/of eerder stoppen met werk. Er is nog weinig ervaring met dit type opname, de opbouw voor de meeste medewerkers is nog niet van die omvang. In de jaarrekening hebben we de voorziening gemaximeerd op € 0,5 miljoen. Dit is gedaan vanuit een risico inschatting op de effecten van de bedrijfsvoering bij grootschalige opname van verlof.

De voorziening personele kosten valt voor het grootste deel vrij in 2024 en een stukje in 2025. Dit is gekoppeld aan looptijden van de personele trajecten.

5.1.5. TOELICHTING OP VLOTTENDE PASSIVA

Op balansdatum is de schuldpositie (veelal crediteuren) bij ODRA omvangrijk. Dat heeft te maken met de wijze van administreren conform de richtlijnen BBV. Kosten ten laste van het boekjaar zijn verwerkt, de betalingen veelal nog niet gedaan.

In 2022 is een lening bij de BNG afgesloten van € 625.000. Looptijd 15 jaar. jaar, gelijklopend aan de afschrijftermijnen voor de inrichting. De cashflow uit de afschrijvingen zullen gebruikt worden voor aflossing van € 47.000 per jaar.

Reserves x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025	prognose 31-12-2026	prognose 31-12-2027	prognose 31-12-2028	prognose 31-12-2029	*)
Algemene reserve	500	144	644	644	644	644	644	644	
Te bestemmen batig saldo	0	0	0	0	9	29	64	116	
BR Provincietaken	92	-92	0	0	0	0	0	0	
BR Bureau milieumetingen	121	-71	50	0	0	0	0	0	
Totaal reserves	**713**	**-19**	**694**	**644**	**653**	**673**	**708**	**760**	

**) Onder voorbehoud van besluit partners over GR en bestuursbesluit*

Tabel 18: Reserves

Voorzieningen x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Harmonisatie Prov. Gelderland	404	-39	365	-40	325
Verlofsparen	500	0	500	0	500
Personele kosten	152	-152	0	0	0
Totaal voorzieningen	**1.056**	**-191**	**865**	**-40**	**825**

Tabel 19 :Voorzieningen

Weerstandsratio (bedragen x € 1.000)	stand 31-12-2023	stand 31-12-2024	stand 31-12-2025
Algemene reserve	500	644	644 **)
Te bestemmen batig saldo	144		0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar		0	0
Onvoorzien *)			
Totaal weerstandsvermogen (ex bestemmingsres.)	644	644	644
Totaal risico	1.000	900	900
Weerstandsratio	*64%*	*72%*	*72%*
Norm	*80%*	*80%*	*80%*

**) Betreft een post van € 197 duizend in 2024 en € 133 duizend in 2025*

***) Onder aanname dat het batig saldo 2023 wordt toegevoegd aan de algemene reserve*

Kengetallen	Realisatie 2023	prognose 2024	Prognose 2025
Netto schuldquote	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Netto schuldquote (verstrekte leningen)	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Solvabiliteit	10,8%	14,0%	13,7%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%
Liquiditeit (current ratio)	123,6%	127,8%	132,9%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Tabel 20: Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

5.2 Financiële weerbaarheid

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om tegenvallers op te vangen. In hoofdstuk 6 zijn de risico's beschreven die we nu voorzien. De geschatte omvang van die risico's is rond de € 0,9 miljoen. Door mitigatie kan dit iets dalen.

Indien de partners en het bestuur besluiten het batig saldo 2023 toe te voegen aan de reserve, verbeterd de ratio naar 72% aan het eind van 2024. Daarbij wordt uitgegaan van het gegeven dat de post onvoorzien in de begroting wordt aangewend, zo niet dan valt deze (gedeeltelijk) vrij en verbetert de weerstandsratio t.b.v. de begroting 2025.

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van het vrije vermogen (+ reserves minus vaste activa) ten opzichte van de omzet. Deze schuldquote verbetert de komende jaren.

De solvabiliteitsratio en liquiditeit geven inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. De saldi zijn relatief laag. Het systeem van bevoorschotting aan partners (en de tijdigheid van betalen) is hier debet aan.

Rente risico beheer en kasgeld limiet

De treasury functie binnen ODRA is gebaseerd op de wet Fido. ODRA stuurt op financiering voor de korte termijn en lange termijn. Zoals al aangegeven; de korte termijn financiering hangt sterk samen met het systeem van bevoorschotting aan de partners. Deze werkwijze kan nog meer worden verbeterd om grote afrekeningen van de werk-pakketten aan het eind van het jaar te voorkomen.

Met de kasgeldlimiet in de wet Fido is bepaald dat het maximum bedrag voor financiering met kortlopende middelen 8,2% van het begrotingstotaal is (€ 1,7 miljoen). We komen niet boven deze norm uit.

Voor de middelen die aangehouden mogen worden op de lopende rekening (BNG), alvorens deze worden overgeheveld naar de rijks-schatkist, geldt in principe een limiet van € 1,0 miljoen. We hebben aanvullend een afspraak dat de limiet € 1,75 miljoen is. Hierdoor zijn we beter in staat het betalingsverkeer vorm te geven, zonder saldi over te boeken.

6

RISICO' S VOOR DE BEGROTING 2025

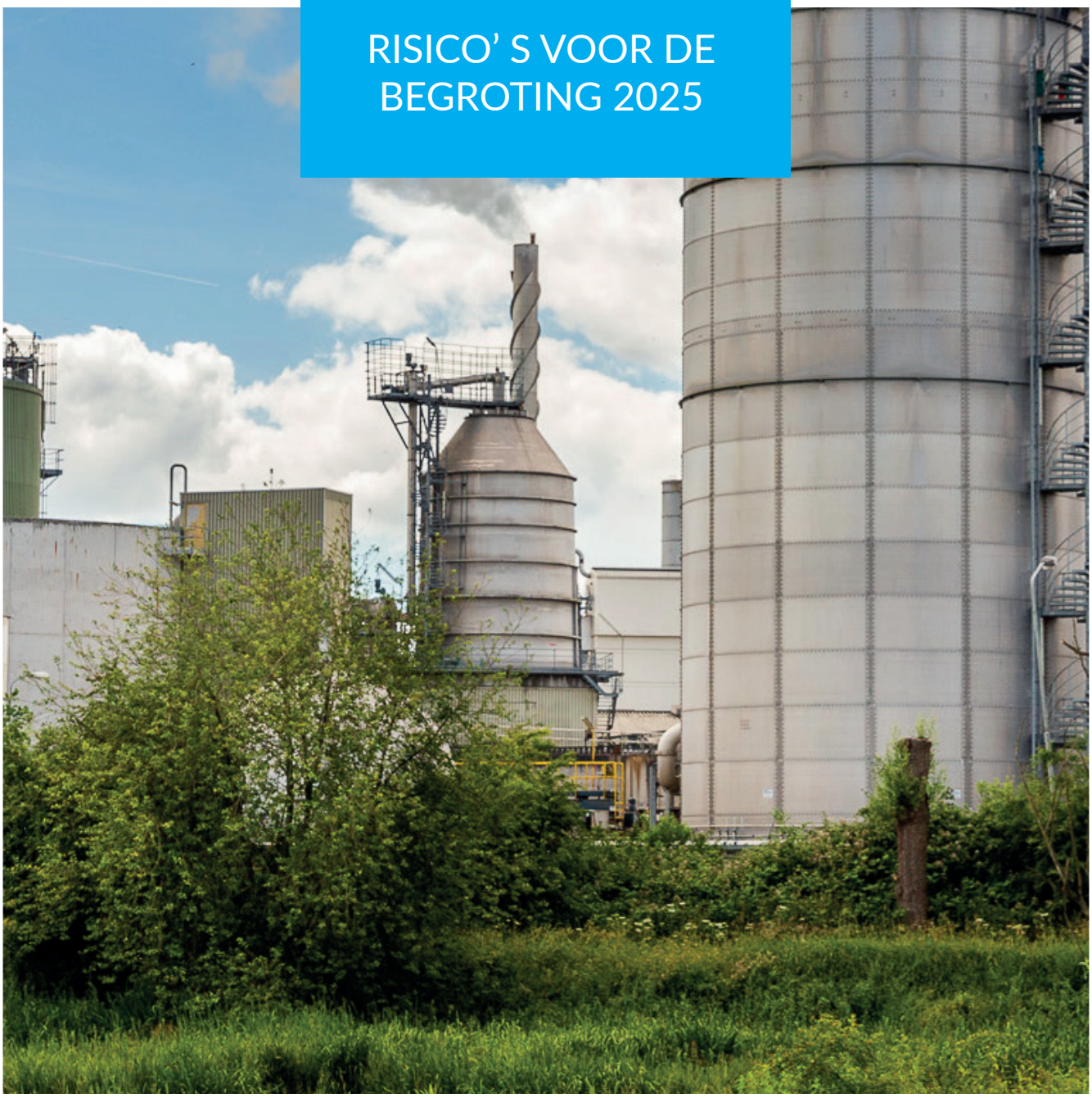

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die wij nu zien. We komen uit op risico's (als ze zich tegelijkertijd voordoen) van rond de € 0,9 miljoen. We staan regelmatig stil bij de operationele risico's. Dan bespreken we met het bestuur of en welke noodzakelijke, mitigerende maatregelen nodig zijn. Daarnaast liggen generieke risico's permanent op de loer.

6.1 Exploitatierisico's

Een risico in de exploitatie kan ontstaan door niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Sinds enkele jaren is ook de structurele krappe arbeidsmarkt een risico. Hierdoor zouden verplichtingen jegens klanten, niet kunnen worden voldaan. Dit geeft consequenties bij de klant, bij ODRA wordt er omzetmarge misgelopen.

Prognoses; Afgelopen jaar is geconstateerd dat bij het maken van prognoses de marges, die door bovenstaande onzekerheden ontstaan, kunnen oplopen tot 2% á 3% van de omzet. Het gaat om een bedrag van circa € 500.000.

Outputfinanciering; Er kunnen risico's voor de bedrijfsvoering ontstaan doordat de gemiddelde tijdsbesteding hoger uitvalt dan het vastgestelde kengetal. Naarmate het aantal geleverde producten stijgt, is er beter zicht op goede en stabiele kengetallen. Bij kleine aantallen is de spreiding van de tijdsbesteding te groot, met als gevolg afwijkingen in de begroting. Ook de omgevingswet verhoogt dit risico, omdat we te maken hebben met nieuwe processen en veel uitzoek – en herstelwerk. Afgelopen jaren zijn al enkele producten overgezet naar diensten; het geeft voor klanten en ODRA beter zicht op de kosten. Het risico van overbesteding is circa € 300.000

6.2 Risico's van de taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer € 2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico. In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

6.3 Frictiekosten

Frictiekosten ontstaan meestal als gevolg van grote veranderingen in de organisatie. Bijvoorbeeld als partners besluiten om de niet-wettelijke taken in eigen beheer op te pakken. Ook kunnen grote fricties ontstaan bij medewerkers die (niet meer) passen op het werk dat moet worden uitgevoerd. Voor 2025 verwachten we dat er geen noemenswaardige frictie zal optreden. Wel wordt er nog € 100.000 (0,4% van de omzet) gereserveerd voor personele frictie.

6.4 Compliance aan wet- en regelgeving

Het niet voldoen aan wet- en regelgeving is een risico dat de legitimiteit van de organisatie ondergraaft. Het heeft effect heeft op ons imago van betrouwbare overheidsdienst. En als we het 'te bont' maken, een afkeurende accountantsverklaring. Om compliant te blijven moeten in de bedrijfsvoering investeringen worden gedaan. De WOO (sinds 2022 van kracht) zal nog de nodige energie (en kosten) met zich meebrengen, evenals informatiebeveiliging en AVG. Er is een hoger advies budget in de begroting opgenomen.

6.5 Liquiditeit

Met de partners is afgesproken dat zij aan het begin van elk kwartaal een kwart van het werkprogramma als voorschot betalen. Zonder dit systeem zou ODRA niet aan haar betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

De grote investeringen in onze huisvesting in 2022 zijn qua liquiditeit voor een deel afgedekt met een lening bij de BNG. Toekomstige grote vervangingsinvesteringen, de eerste zijn te verwachten in IT apparatuur in 2026, kunnen eveneens gefinancierd worden met een lening.

7

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

De voorzitter,
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht producten

Omschrijving product	Taakveld	Kengetal 2025	Kostprijs 2025	Aantal producten begroting 2025	Baten 2025 per product x 1.000	%	Aantal producten begroting 2024	Aantal producten realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening								
Aanpassingen omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.352	8	€ 11	0%	8	5
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 416	40	€ 17	1%	40	28
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.456	61	€ 90	1%	62	50
Meldingen behandelen Besluit bouwen en leefomgeving	Bouw	1	€ 104	1.484	€ 154	33%	1.393	1.688
Meldingen mba	Milieu	10	€ 1.040	470	€ 492	10%	470	393
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1 /Wkb	Bouw	9	€ 936	1.784	€ 1.670	39%	1.787	1.765
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2 /gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.392	454	€ 1.086	10%	515	364
Omgevingsvergunningen milieubelastende activiteiten	Milieu	22	€ 2.288	51	€ 117	1%	52	25
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.144	175	€ 200	4%	175	176
Totaal (+ gemiddelden)		**8,9**	**€ 848**	**4.527**	**€ 3.837**	100%	**4.502**	**4.494**
			aandeel bouw	3.762	2.927	83%	3.736	3.845
			aandeel milieu/alg	765	910	17%	766	649
Programma 2. Toezicht en Handhaving								
Controle Alcoholwet	Bouw	5	€ 520	40	€ 21	1%	31	46
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu							24
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 936	296	€ 277	7%	296	249
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.392	235	€ 562	5%	245	164
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.992	85	€ 424	2%	89	51
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 832	933	€ 776	21%	1.271	1.251
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 1.040	108	€ 113	2%	110	287
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 624	641	€ 400	14%	641	529
Klachtbehandeling	Algemeen						2.036	3.991
Preventieve controle mba	Milieu	9	€ 936	1.646	€ 1.541	36%	1.717	1.642
Projectcontrole - ENE	Milieu	11	€ 1.144	130	€ 149	3%		118
Projectcontrole - WNB	Milieu							121
Rapportageverplichting overig	Milieu	4	€ 416	196	€ 82	4%	221	185
Toezicht vuurwerkevenementen	Milieu	12	€ 1.248	120	€ 150	3%	120	94
Totaal (+ gemiddelden)		**10,7**	**€ 1.015**	**4.430**	**€ 4.495**	100%	**6.776**	**8.752**
			aandeel bouw	1.589	2.061	36%	1.932	1.761
			aandeel milieu/alg	2.841	2.434	64%	4.844	6.991
Totaal producten		**10,2**	**€ 930**	**8.957**	**€ 8.331**		**11.278**	**13.246**
			aandeel bouw	6.603	**€ 4.987**	60%	8.580	10.836
			aandeel milieu/alg	2.354	**€ 3.344**	40%	2.698	2.410

Bijlage 2. Overzicht diensten

Omschrijving dienst	Taakveld	Aantal uren begroting 2025	Baten 2025 per dienst x 1.000	%	Aantal uren begroting 2024	Aantal uren realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening						
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.906	€ 198	12%	1.684	2.936
Advies omgevingsvergunningen en meldingen mba	Milieu	615	€ 64	4%	612	594
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.153	€ 328	19%	3.156	4.317
Begeleiden initiatief	Milieu	1.043	€ 108	6%	1.035	695
Beoordelingen Bbl	Bouw	1.997	€ 208	12%	2.045	1.439
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	4.074	€ 424	25%	2.335	5.404
Omgevingsvergunning mba uitgebreid	Milieu	2.776	€ 289	17%	2.538	2.200
Omgevingsvergunning BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 69	4%	662	556
Toepasbare regelspecialist	Bouw					
Subtotaal		**16.223**	**€ 1.687**	100%	**14.067**	**18.141**
	aandeel bouw	7.716	802	48%	7.547	9.248
	aandeel milieu/alg	8.508	€ 885	52%	6.520	8.893
Programma 2. Toezicht en Handhaving						
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	254	€ 26	2%	253	9
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	672	€ 70	4%	672	
Controle bestaande bouw en RO	Bouw	4.424	€ 460	27%	4.585	6.470
Controle bodemsanering	Milieu	4.073	€ 424	25%	4.072	4.823
Controle complex bedrijf	Milieu	10.062	€ 1.046	62%	8.911	11.271
Controle gevolgklasse 1 / WKB	Bouw	2.412	€ 251	15%		
Controle graven in de bodem onder de IW	Milieu	4.373	€ 455	27%	4.083	4.600
Handhavingsbesluit nemen	Algemeen	10.476	€ 1.089	65%	10.775	13.476
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	500	€ 52	3%	500	710
Hercontrole milieu - PCH	Milieu	1.300	€ 135	8%	1.300	1.184
Inning	Algemeen	8	€ 1	0%		
Invorderingsbesluit	Algemeen	29	€ 3	0%		
Juridische expertise handhaving	Algemeen	5.050	€ 525	31%	4.815	5.626
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	€ 83	5%	795	1.153
Klachtbehandeling	Milieu	5.998	€ 624	37%	1.514	1.147
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	1.400	€ 146	9%	855	4.013
Projectcontrole	Milieu	1.848	€ 192	11%	4.061	587
Rapportageverplichting EPRTR	Algemeen	1.230	€ 128	8%	1.232	1.217
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.452	€ 151	9%	1.452	1.518
Rapportbehandeling bedrijfsmelding en melding ongewoon voorval	Milieu	1.208	€ 126	7%	1.208	558
Strafrecht - PCH	Milieu	1.350	€ 140	8%	600	1.104
Transportcontrole	Milieu	250	€ 26	2%		
Algemeen				0%	-1.240	430
Subtotaal		**59.163**	**€ 6.153**	100%	**50.442**	**59.896**
	aandeel bouw	6.836	711	12%	4.585	6.470
	aandeel milieu/alg	52.327	€ 5.442	88%	45.857	53.426
Programma 3. Advies						
Adviesrapport leefomgeving	Milieu	12.902	€ 1.342	80%	10.355	11.352
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	679	€ 71	4%	677	410
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	2.505	€ 261	15%	2.505	2.085
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	9.069	€ 943	56%	7.342	7.964
Meetadviesrapport luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.699	€ 177	10%	1.500	1.892
Algemeen	Algemeen			0%	400	
Subtotaal		**26.855**	**€ 2.793**	100%	**22.779**	**23.703**
	aandeel bouw	2.505	€ 261	9%	2.505	2.085
	aandeel milieu/alg	24.350	€ 2.532	91%	20.274	21.618
Programma 5. Algemeen en Projecten						
Beleids- en bestuursondersteuning	Algemeen	3.198	€ 333	7%	3.632	3.024
Detachering	Algemeen	768	€ 80	2%	768	3.765
Faciliteren participatietraject	Milieu	370	€ 38	1%	471	234
Meewerken aan programma of project	Algemeen	8.951	€ 931	19%	9.771	12.496
Partnerspecifieke werkafspraken	Algemeen	2.010	€ 209	4%	625	1.416
Programma- en projectmanagement	Algemeen	13.246	€ 1.378	28%	16.309	14.663
Algemeen	Algemeen	19.231	€ 2.000	40%	11.205	8.718
Subtotaal		**47.774**	**€ 4.968**	100%	**42.780**	**44.316**
	aandeel milieu/alg	47.774	€ 4.968	100%	42.780	44.316
Totaal uren		**150.015**	**15.602**		**130.068**	**146.056**
	aandeel bouw	17.057	€ 1.774	11%	14.637	17.803
	aandeel milieu/alg	132.958	€ 13.828	89%	115.431	128.253

Bijlage 3. Overzicht bijdragen klanten

Baten per klant x € 1.000	Bouw producten x tarief	Milieu producten x tarief	Totaal producten x tarief	Bouw diensten x € 104	Milieu diensten x € 104	Algemeen diensten x € 104	Totaal diensten x € 104	Gezamenlijke diensten				Overige baten ****)
								Alle partners *)	Deel partners **)	Innovatie ***)	Totaal	
Arnhem	2.820	934	3.755	757	859	1.060	2.676	299	422	150	872	
Doesburg	304	66	370	62	59	33	155	26	31	13	70	
Duiven	11	237	249		126	28	154	44	21	14	79	
Lingewaard	968	410	1.379	326	637	656	1.619	124	141	63	328	
Overbetuwe	101	525	626	32	330	105	467	94	45	48	187	
Provincie regulier		350	350		204	229	433	119		28	146	300
Provincie Bodemtaken				260	413		673					
Provincie Complexe Handhaving				54	2.934	1.146	4.134					23
Provincie Aandachtsbedrijven						1.396	1.396					10
Renkum	708	168	876	127	149	315	592	88	97	45	230	
Rheden	48	249	297	12	234	64	310	88	42	44	175	
Rozendaal	3	6	9	1	5	2	7	14	7	7	28	
Westervoort	2	48	50		31	6	37	31	15	10	56	
Zevenaar	22	340	362	17	299	51	367	89	42	28	159	
Partners algemeen												
Subtotaal partners	4.987	3.334	8.322	1.649	6.280	5.093	13.023	1.018	863	450	2.331	333
Subtotaal OD's		10	10	125	239	104	467	124			124	
Subtotaal derden					111		2.111	8			8	
Totaal klanten	**4.987**	**3.344**	**8.331**	**1.774**	**6.631**	**5.197**	**15.602**	**1.150**	**863**	**450**	**2.463**	**333**
% van de omzet			31%				58%				9%	1%

**)* *betreft data- en ketengedreven services, strafrecht, klantadvies milieu en piketdienst*
***)* *betreft klantadvies bouw en advies uitvoeringsbeleid*
****)* *betreft stimuleren circulaire economie, verminderen Nox en fijnstof, tegengaan ZZS, robotisering intakeproces en energie*
*****)* *betreft meetdienst provincie en out-of-pocketkosten PCH/PAB*

Ini begroting 2025	aandeel bouw	aandeel mil. & alg.	%	Aantal producten	Uren diensten	Ini begroting 2024	% tov 2025	Totaal baten real. 2023	% tov 2024
7.303	*4.000*	*3.303*	30%	3.684	25.735	6.544	12%	6.759	8%
595	*397*	*198*	2%	378	1.488	565	5%	611	-3%
482	*33*	*449*	2%	272	1.485	426	13%	406	19%
3.326	*1.435*	*1.891*	14%	1.508	15.569	3.284	1%	2.939	13%
1.280	*177*	*1.103*	5%	845	4.495	1.194	7%	1.009	27%
1.229	*300*	*929*	5%	295	4.162	1.203	2%	1.830	-33%
673	*260*	*413*	3%		6.475	530	27%	548	23%
4.156	*77*	*4.079*	17%		39.746	3.766	10%	3.962	5%
1.406	*10*	*1.396*	6%		13.424	1.239	13%	1.154	22%
1.698	*932*	*766*	7%	961	5.692	1.539	10%	1.685	1%
782	*101*	*681*	3%	557	2.985	646	21%	685	14%
44	*11*	*34*	0%	10	71	35	27%	36	23%
143	*17*	*126*	1%	53	359	116	23%	104	38%
889	*82*	*807*	4%	382	3.533	800	11%	890	0%
24.008	*7.832*	*16.176*	100%	8.945	125.219	21.887	2	22.618	6%
601		*601*		12	4.494	439	37%	497	21%
2.120		*2.120*			20.303	1.757	21%	1.597	33%
26.729	**7.832**	**18.896**		**8.957**	**150.015**	**24.083**	**11%**	**24.712**	**8%**

8,9 gemiddeld kengetal

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Samenwerken aan impact

Meerjarenprogramma 2025-2028

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMENVATTING

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) voert sinds 2013 voor tien gemeenten en de provincie Gelderland vergunning-verlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) uit voor milieu en – voor vier gemeenten en de provincie – bouw. Op deze wijze draagt ODRA bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van haar opdrachtgevers. En hoewel de prestaties van ODRA niet ter discussie staan, is er in toenemende mate behoefte om meer duidelijkheid te krijgen in de publieke waarde die ODRA creëert. De focus op waarde creatie gaat hand in hand met de behoefte aan verbreding van de sturings- en verantwoordingscyclus richting een rijkere verantwoording.

Voorgaande betekent dat ODRA verbreedt van een uitvoeringsorganisatie naar ook een advies- en kennisorganisatie en beleidsondersteuner. Deze adviserende rol is gerelateerd aan de kerntaak van ODRA (VTH) en gericht op een goede uitvoering van de door gemeenten en provincie aan ODRA opgedragen taken.

WAAROM EEN MEERJARENPROGRAMMA?

Bij de eigenaren en ODRA bestaat behoefte aan een meerjarig uitvoeringsprogramma. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht. Denk bijvoorbeeld aan de bijdrage aan schone lucht, minder geluidsoverlast en verduurzaming van de energievoorziening. Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft eind 2022 de opdracht gegeven deze slag te maken en te komen tot een meerjarig programma voor de periode 2025-2028. Een programma dat:

- aansluit bij de opgaven van gemeenten en provincie;
- altijd vertrekt vanuit de basistaken van ODRA: VTH en daarbinnen accenten aanbrengt;
- accenten legt die in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten en provincie tot stand zijn gekomen;
- inspeelt op de rolontwikkeling van omgevingsdiensten die de samenleving vraagt. Een rolontwikkeling die meer gezamenlijk eigenaarschap / solidariteit vraagt van gemeenten en provincie;
- vooruitkijkt over meerdere jaren én ruimte biedt om jaarlijks bij te stellen op basis van goede monitoring;
- de beleidscyclus zoals we die met elkaar hebben afgesproken sluitend maakt:

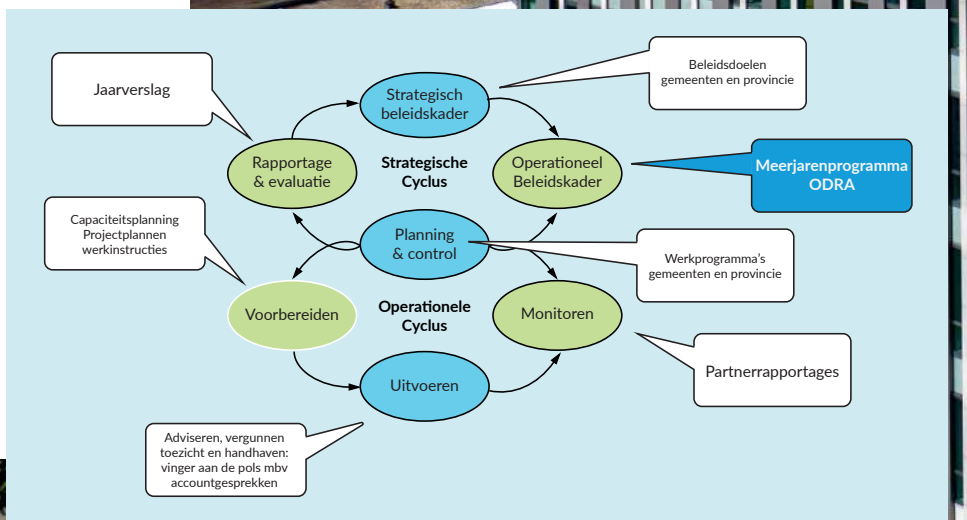

WAT ZIJN DE REGIONALE OPGAVEN?
De opgaven in de fysieke leefomgeving - waar alle gemeenten en provincie die samen ODRA vormen de komende jaren voor staan - zijn als volgt samen te vatten:

- Een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu
- Veiligheid in de leefomgeving
- Focus op duurzame oplossingen.

WAT ZIJN DE INHOUDELIJKE ACCENTEN?
ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Dat blijft ODRA doen, dat is de basis. Vanuit de behoefte aan meer zicht op de waarde creatie heeft ODRA, samen met de partners, afgelopen jaar besproken wélke inhoudelijke accenten (prioriteiten) er in de uitvoering van de VTH-taken moeten worden gelegd. We willen niet 'zomaar controles uitvoeren' maar sturen op impact en 'bijdragen aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien'. VTH is immers een instrument voor gemeenten en provincie om doelen te realiseren. ODRA gaat geen nieuwe dingen doen, maar meer specifieke accenten leggen in de uitvoering van haar werk. Bijvoorbeeld: Een vergunning verlenen en daarbij expliciet aandacht besteden aan circulair bouwen. Of: In plaats van een algemene controle, tijdens de controle specifiek aandacht besteden aan luchtkwaliteitsmaatregelen. Er is ingezoomd op de hiervoor genoemde opgaven en gekeken waar de bijdrage van het VTH-instrumentarium substantieel kan zijn. Dit heeft geleid tot elf thema's voor de komende vier jaar. In paragraaf 3.3 wordt de keuze van deze prioritaire thema's nader toegelicht:

Gezondheid mens en milieu met de thema's: verbeteren lokale luchtkwaliteit, verminderen milieuhinder, beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit, tegengaan verspreiding Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) verbeteren waterkwaliteit.

Veiligheid in de leefomgeving met de thema's: beperken veiligheidsrisico's, borgen bouwkwaliteit en veiligheid, aanpakken ondermijning en milieucriminaliteit.

Duurzame oplossingen, met de thema's: verminderen gebruik fossiele energie, stimuleren circulaire economie, bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuur-inclusieve leefomgeving.

Aan elk prioritair thema zijn één of twee concrete uitvoeringsdoelstellingen en prestatie-indicatoren gekoppeld en vervolgens uitgewerkt in een set activiteiten om die doelen te bereiken. De rol van ODRA is daarbij de ene keer regulerend, de andere keer adviserend, participerend of signalerend.

In het Meerjarenprogramma wordt aansluiting gezocht bij de doelen van het Interbestuurlijke Programma 'Versterking VTH-stelsel' (IBP-VTH): Toe bewegen naar een brede milieu (omgevings-) dienst. Opdat ODRA een stevige inbreng van milieu- en bouwaspecten in beleid en regelgeving kan bieden en wel op zodanige wijze dat aan de 'voorkant' (het beleid) niet de problemen voor de 'achterkant' (VTH-uitvoering) worden geschapen. Dat vraagt van onze eigenaren dat zij ODRA vroegtijdig betrekken en het vraagt van ODRA een verdere organisatieontwikkeling om de juiste kennis aan tafel te brengen en deze te kunnen vertalen naar beleid. En daarmee een robuuste, onafhankelijke, professionele en hoogwaardige organisatie te zijn met een voorspelbaar en acceptabel kostenplaatje.

HOE HOUDEN GEMEENTEN EN PROVINCIE GRIP: MONITORING, EVALUATIE EN BIJSTELLING
Het Meerjarenprogramma geeft richting en sturing aan de VTH-inzet voor de komende jaren. Echter, het programma is inhoudelijk niet in beton gegoten. Jaarlijks wordt het Meerjarenprogramma geactualiseerd en worden in overleg met de opdrachtgevers de indicatoren en activiteiten aangescherpt. De jaarlijkse actualisatie biedt ook ruimte om binnen de financiële kaders tot inhoudelijke bijstelling te komen.

Gedurende de uitvoering monitoren we de voortgang aan de hand van de met elkaar overeengekomen prestatie-indicatoren per thema. Daarover wordt periodiek in de zogeheten partnerrapportages en jaarlijks in de jaarverslagen verantwoording afgelegd, waarmee gemeenten en provincie kunnen bijsturen. Aan de hand van de resultaten in het jaarverslag, kunnen gemeenten en provincie verzoeken om bijsturing voor het daaropvolgende uitvoeringsjaar. Daarmee houden gemeenten en provincie grip op de prioriteitstelling in de uitvoering door ODRA. Op deze wijze bewaken we samen dat ODRA doet waarvoor zij is opgericht namelijk het bijdragen aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving voor mens, dier en milieu!

GEZOND, VEILIG EN DUURZAAM

INHOUDSOPGAVE

02 Samenvatting

05 Inhoudsopgave

07 1. Inleiding - Deel 1
- 1.1 Achtergrond
- 1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028
- 1.3 Positionering Meerjarenprogramma
- 1.4 Totstandkomingsproces
- 1.5 Leeswijzer

09 2. Uitgangspunten
- Opgaven Gemeenten en provincie centraal
- Adequate uitvoering wettelijke taken
- Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie
- Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)
- Rijker VERANTWOORDEN: Sturen op impact
- Inzet op continu verbeteren
- Intensiveren samenwerking
- Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

011 3. Ontwikkelingen - Beleidsopgaven in de regio
- 3.1 Landelijke ontwikkelingen
- 3.2 Beleidsopgaven in de regio
- 3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

014 4. Inzet op prioritaire thema's
- 4.1 Gezondheid mens, dier en milieu
- 4.2 Veiligheid in de leefomgeving
- 4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

024 5. Hoogwaardige uitvoering
- 5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren
- 5.2 Bouw
- 5.3 Milieu

029 6. Borging uitvoering en doorontwikkeling organisatie
- 6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling
- 6.2 Interne prioriteiten

032 7. Financiële doorkijk
- 7.1 Financieel beleid
- 7.2 duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

032 8. Aanzet tot programmering - Evaluatie en bijstelling
- 8.1 Goede basis leggen in 2024
- 8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring
- 8.3 Evaluatie - Bijstelling

BIJLAGEN

038 Bijlage 1
Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

048 Bijlage 2
Begroting 2025-2028 *(separaat document)*

COLOFON

Het Meerjarenprogramma 2025-2028 is een uitgave van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). De inhoud is tot stand gekomen in interactie met de partners. Het meerjarenprogramma is geschreven door Henk Mogezomp (Buiten Organisatieadvies), Annette Prent en Maarten Leseman (ODRA).

De foto's zijn van Ivo Hutten en StudioBont heeft het meerjarenprogramma vormgegeven. We verspreiden ons meerjarenprogramma onder onze partners, Raadsleden en Statenleden en publiceren dit programma op www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of opmerkingen: communicatie@odra.nl.

1

INLEIDING

1.1 Achtergrond

De samenleving vraagt in toenemende mate om heldere antwoorden van de overheid op complexe ruimte gerelateerde vraagstukken. Denk aan schone lucht, schoon en voldoende (drink)water, duurzame energie, voldoende en betaalbare woningen, een prettige en veilige leef-omgeving en – last but not least – een goede dienstverlening. Eén van de instrumenten die de overheid daarbij ter beschikking staat is regule-ring. De regulerende (uitvoerende) taken heeft de overheid grotendeels belegd bij omgevingsdiensten. Zo ook de gemeenten en provincie die samen omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) vormen.

ODRA is gestart als uitvoeringsorganisatie namens gemeenten en provincie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Gemeen-ten en provincie doen de afgelopen jaren meer en meer ook een beroep op de aanwezige kennis- en adviesvaardigheden van ODRA. Dit is enerzijds ingegeven door de krapte op de arbeidsmarkt, anderzijds door de toegenomen aandacht voor de kwaliteit van de fysieke leefomge-ving. Die vraagt om kennis en expertise op diverse milieuthema's zoals geluid, bodem, lucht, water, externe veiligheid, energie en circulariteit. Kennis die bij ODRA aanwezig is en die breder kan worden ingezet dan uitsluitend voor toetsing van vergunningaanvragen. Deze ontwikkeling vraagt (deels) ook om andere accenten in de sturing en verantwoording: Er is behoefte aan meer zicht en grip op de maatschappelijke impact van het werk van ODRA, oftewel de publieke waarde die ODRA levert. Voorliggend meerjarenprogramma biedt daarvoor de inhoudelijke basis.

We leggen in dit Meerjarenprogramma de focus op de bijdrage van ODRA aan een veilige en gezonde leefomgeving en op de bijdrage die ODRA kan leveren aan het realiseren van duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De gezondheid van mens, dier en milieu is daarbij leidend. ODRA heeft daarnaast een belangrijke rol in het versterken van het vertrouwen in de overheid en het gezag in de uitvoering. Door een goede uit-voering van haar kerntaken (vergunningver-lening, toezicht op naleving en handhaving) draagt ODRA daar haar steentje aan bij.

1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028

Doel van dit meerjarenprogramma (MJP) is tweeledig:

1. De bijdrage aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie expliciteren, zowel inhoudelijk, financieel als procesmatig en daarmee tegelijkertijd de aanwezige kennis en expertise eerder in de beleidscyclus betrekken. Daarbij ligt het accent vooral op het verbreden van de (specialistische) adviesrol naar meer beleidsondersteuning bij ruimtelijke plannen.
2. Beter inzichtelijk maken wat de publieke waarde van ODRA is. De huidige programmering en verantwoording is vrijwel uit-sluitend ingericht op het verantwoorden van uren (input) en aantallen vergunningen en controles (output), maar dat zegt niet alles over de impact van het werk van ODRA op de leefomgeving. ODRA streeft ernaar om de komende jaren voelbaar, zichtbaar en meetbaar concretere doelen te realiseren.

1.3 Positionering Meerjarenprogramma

Met het Meerjarenprogramma legt ODRA een sterkere verbinding tussen het strategische en operationele domein in de beleidscyclus: De zogenoemde 'Big 8':

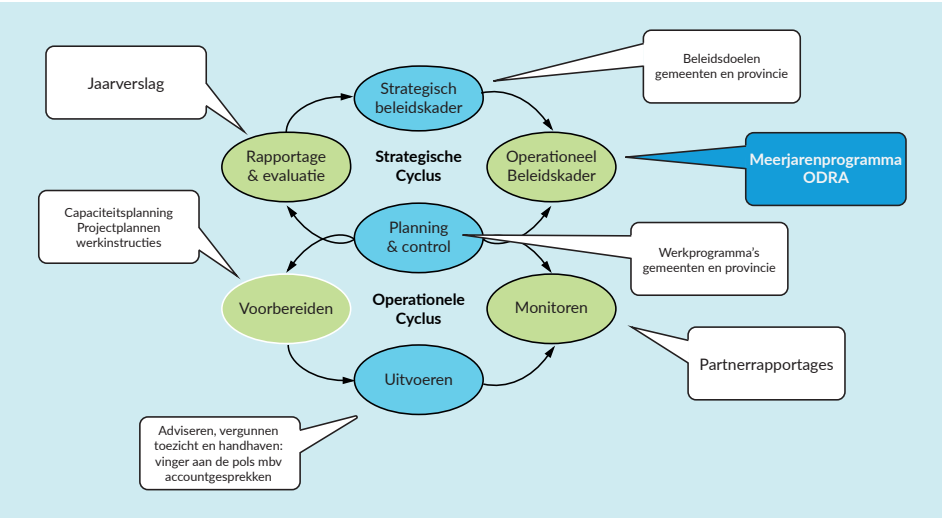

Het Meerjarenprogramma heeft binnen de Planning en Control-cyclus (P&C) van ODRA een kader- stellende functie, is het inhoudelijke richtsnoer (kompas) voor jaarlijkse werkprogramma's en is de inhoude-lijke onderbouwing voor de meerjarenbegroting. We maken het Meerjarenprogramma in principe voor vier jaar, maar zullen het jaarlijks in overleg met onze gemeenten en provincie actualiseren.

1.4 Totstandkomingsproces

Dit Meerjarenprogramma is in overleg met vertegenwoordigers van onze gemeenten en provincie tot stand gekomen. Gestart is met een gebiedsverkenning en analyse van Coalitieakkoorden en beleidsplannen. In gesprekken bij gemeenten en provincie is verkend welke thema's en onderwerpen prioriteit hebben en waar (extra) inzet van ODRA gewenst is. Op basis hiervan is ingezoomd op de bijdrage die ODRA met haar VTH-instrumentarium aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten kan leveren. Het resultaat van deze analyse is in de vorm van een eerste concept Meerjarenprogramma ambtelijk teruggelegd en oriënterend besproken in het Algemeen Bestuur.
Op basis van deze besprekingen is het Meerjarenprogramma aangepast en geconcretiseerd, onder meer op het punt van financiële consequenties. Het Meerjarenprogramma is vervolgens in een finale commentaarronde voorgelegd, waarbij het uitvoeringsprogramma bij de provincie en een aantal gemeenten in aparte sessies is doorgesproken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten we de uitgangspunten toe, die aan de basis staan van dit Meerjarenprogramma. Vervolgens staan we in hoofdstuk 3 stil bij maatschappelijke trends en ontwikkelingen in het VTH-veld. Tevens bespreken we hier de (gemene deler in de) beleidsopgaven van provincie en gemeenten. De VTH-inzet op elf prioritaire omgevingsthema's beschrijven we in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 lichten we onze uitvoeringsstrategie toe, zowel ten aanzien van de prioritaire thema's als onze wettelijke VTH-taken. Hoofdstuk 6 behandelt de interne organisatie van ODRA en de doorontwikkeling die hier nodig is. Hoofdstuk 7 beschrijft het financiële beleid van ODRA en hoe met de financiële consequenties van het Meerjarenprogramma wordt omgegaan. Hoofdstuk 8 is het slothoofdstuk: hier komen de verdere programma-uitwerking, monitoring en jaarlijkse actualisatie en bijstelling aan de orde.

2

UITGANGSPUNTEN

In dialoog met onze gemeenten en provincie hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd die tezamen de basis zijn onder het Meerjarenprogramma 2025-2028.

Opgaven gemeenten en provincie centraal

We willen vanuit onze kennis, expertise, rol en verantwoordelijkheid een substantiële bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar onze opdrachtgevers voor staan. We vertrekken daarom bij de beleidsopgaven van de gemeenten en de provincie. Daarbinnen focussen we op omgevingsthema's waar ODRA invloed heeft met haar VTH-inzet, te weten:

- Gezonde leefomgeving, met thema's als luchtkwaliteit, milieuhinder en bodembescherming.
- Veilige leefomgeving, met thema's als veiligheidsrisico's, bouwkwaliteit en veiligheid en ondermijning.
- Duurzame leefomgeving, met thema's als energietransitie, circulaire economie en duurzame inpassing van ruimtelijke opgaven.

Adequate uitvoering wettelijke taken

De basis voor ons werkpakket blijven de bouw- en milieutaken die bij wet of per mandaat aan ons zijn overgedragen. De komende jaren gaan we deze (basis)taken meer dan adequaat uitvoeren. We zien nadrukkelijk de mogelijkheden om inhoudelijke thema's en accenten aan deze basisactiviteiten te koppelen, zodat de publieke waarde en impact van onze activiteiten toeneemt.

Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie

ODRA verbreedt zich van pure uitvoeringsorganisatie, aangestuurd op aantallen, naar een kennisintensieve uitvoeringsorganisatie, die:

- Op een groot aantal omgevingsthema's in staat is beleid te toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en daar goed over kan adviseren richting gemeenten en provincie;
- Ook bijdraagt aan de leefomgevingskwaliteit door op diverse omgevingsthema's te helpen bij de ontwikkeling van meer regionaal afgestemd beleid.

ODRA functioneert op onderdelen al als kennisintensieve uitvoerings-organisatie. Diverse gemeenten worden al ondersteund met milieu-expertise. ODRA denkt mee over ruimtelijke plannen en formuleert op bepaalde thema's al uitvoeringsrichtlijnen waar aanvragen op worden getoetst. Naar verwachting neemt deze advies- en kennisrol de komende jaren, onder invloed van diverse ontwikkelingen (zie hoofd-stuk 3), verder aan belang toe.

Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)

ODRA beschikt over veel VTH-gerelateerde omgevingsexpertise (denk aan geluid, bodem, externe veiligheid, lucht, geur, licht, constructieve veiligheid, energie en ecologie). In lijn met de Omgevingswet, die immers meer ruimte laat voor regionaal en lokaal maatwerk, willen gemeenten en provincie deze expertise meer te gelde maken door deze ook eerder in de beleidscyclus in te zetten en waar mogelijk

'Rijker Verantwoorden'

Het Meerjarenprogramma is gebaseerd op de werkwijze van Rijker Verantwoorden, die aansluit op de Publieke Waarde theorie van Mark Moore. De doelen en indicatoren kunnen niet altijd effectgericht (bijvoorbeeld in termen van bodem- of luchtkwaliteit) worden geformuleerd. Wat wel kan is dat we gezamenlijk met opdrachtgevers bepalen wat op belangrijke thema's de gewenste outcome is. Rijker verantwoorden is een proces dat continu bijstelling en aanscherping vraagt.

te komen tot regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse omgevingsthema's. Dat vraagt om meer sturing op solidariteit. Een onderwerp als milieu houdt immers niet op bij de gemeentegrens.

Rijker verantwoorden: sturen op impact

ODRA wil meer inzetten op een meer op outcome gerichte wijze van verantwoording, oftewel: Heeft de bijdrage van ODRA (voldoende) effect gehad op het verbeteren van de kwaliteit van de leef-omgeving? In lijn met de ontwikkeling van de organisatie, waarin veel meer vanuit de maatschappelijke opgaven wordt gewerkt, wil ODRA deze 'rijkere verantwoording' aanbrengen. Daarbij sluit ODRA aan bij de uitkomsten van de pilot Rijker Verantwoorden uit 2022/2023. Deze ontwikkeling is tevens in lijn met de aanbevelingen uit het rapport "Om de leefomgeving" van de Commissie van Aartsen en sluit ook aan bij de kern van de Omgevingswet. Daarin wordt de leefwereld meer centraal gezet in plaats van de systeemwereld.

Inzet op continu verbeteren

We krijgen de komende jaren onze rol en verantwoordelijkheid in relatie tot de Omgevingswet (per 1 januari 2024) duidelijker in beeld. We groeien met de jaren in onze rol en houden scherp voor ogen wat de wet (inclusief EU-regelgeving) beoogt: het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Onze focus is het (continu) verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Intensiveren samenwerking

In toenemende mate is specialistische kennis en expertise vereist voor effectief toezicht. We gaan in netwerken samenwerken met specialisten van onder meer de veiligheidsregio (VGGM) en andere OD's (via ODNL). Daarnaast bundelen we in de uitvoering onze krachten met andere toezicht- en handhavingsinstanties, zoals water-schappen, provincie en ILT, politie en Openbaar Ministerie.

Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

Het Meerjarenprogramma gaat niet alleen over het 'wat', maar ook over het 'hoe' en wat onze inspiratiebronnen zijn: onze missie, visie en kernwaarden. Deze waarden komen in alle onderdelen van ons werk terug.

Missie, visie

Ons bestaansrecht is het bijdragen aan een gezonde, veilige, schone en duurzamere leef-omgeving waarin de gezondheid van mens, dier en milieu leidend is. We werken dagelijks aan de veiligheid en het aanzien van gebouwen, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, bodem, lucht (geluid) en indirect aan biodiversiteit en natuur. We geven samen met onze gemeenten en provincie richting aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven. Dat doen we door kwaliteit te leveren in vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies en door onze (specialistische) kennis, deskundigheid en ervaringen actief te delen met beleidsmakers en bestuurders. We zijn ondernemend, innovatief en steeds uit op het verbeteren van ons werk.

Kernwaarden

Verantwoordelijk, Vertrouwen, Vakmanschap, Samen(werken).

3

ONTWIKKELINGEN - BELEIDSOPGAVEN IN DE REGIO

3.1 Landelijke ontwikkelingen

• Gezondheid en veiligheid

We zullen ons opnieuw moeten verhouden tot de wens van inwoners die een gezonde en veilige leefomgeving willen en soms eisen. Samenwerking is nodig om de weg naar duurzame oplossingen met onze opdrachtgevers, bedrijven en inwoners af te leggen. Het veranderende klimaat, nieuwe energievoorzieningen, warmtenetten, verduurzaming van woningen, meer groen in de wijken en reductie van stikstof vragen om ingrijpende maatregelen.

• Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De implementatie van de Omgevingswet vraagt de komende jaren veel aandacht. We gaan vaker gemeenten adviseren over omgevingsvisies en omgevingsplannen. We zullen ook een actievere rol hebben in meedenken over ruimtelijke initiatieven, vergunningen en meldingen binnen strakkere termijnen moeten afhandelen en aanvragen volledig digitaal gaan afhandelen (DSO).

Ditzelfde geldt voor de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb). De technische veiligheidstoets bij de nieuwbouw van kleinere bouwwerken ligt met ingang van 1-1-2024 in handen van private kwaliteitsborgers en niet meer bij de overheid. Het is nog speculeren wat het effect van deze wet is op de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht.

• Verbetering en versterking VTH

Na kritische analyses over het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen (commissie Van Aartsen), zullen de komende jaren in het stelsel verbeteringen worden doorgevoerd. Wat de impact is voor ODRA is nog niet exact te beschrijven. Omgevingsdiensten moeten hoe dan ook robuuster worden en onafhankelijker kunnen opereren. Parallel aan de landelijke ontwikkelingen, verkent het bestuur van ODRA dan ook verschillende vormen van samenwerking, zoals die met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).

• Dynamische omgeving

We groeien en werken in een dynamische omgeving. Dat vraagt attent zijn op kansen zien en kansen benutten en op het juiste moment de goede keuzes maken. Bijvoorbeeld vinden, boeien en binden van nieuwe medewerkers op een krappe arbeidsmarkt met veel concurrenten. We zullen als organisatie niet alleen onze zaakjes op orde moeten hebben, maar ook interessant moeten zijn voor jonge mensen. Dat betekent investeren in strategisch personeelsmanagement, in ontwikkeling van medewerkers (qua expertises en vaardigheden) en in de professionalisering van de bedrijfsvoering.

• Complexe informatiewetten

We moeten aan complexe informatiewetten voldoen (o.m. WEP, digitale overheid, AVG, etc.) en de eisen aan business intelligence, datakwaliteit en informatiebeheer worden hoger. Dat vraagt extra inspanning van de hele organisatie en alle medewerkers.

3.2 Beleidsopgaven in de regio

Veel van de geschetste landelijke ontwikkelingen zien we terug in de beleidsopgaven van onze gemeenten en provincie. De beleidsopgaven met de grootste relevantie voor het werkveld van ODRA zijn:

• Verduurzaming / energietransitie

Circulaire economie, klimaat en energie spelen in de beleidsprogramma's van onze gemeenten en provincie een voorname rol. Het zijn eveneens speerpunten in het programma van de Groene Metropool Regio. Wij kunnen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor bedrijfsactiviteiten (energie en circulaire economie). We vinden deze thema's terug in de gebouwde omgeving, denk aan energiezuinig en circulair bouwen en natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen.

• Stedelijk gebied

De deelnemers aan de Groene Metropool Regio hebben een forse woningbouwopgave. In de Woondeal 2.0 gaat het om 33.000 woningen voor 2030 en circa 55.000 voor 2040. Naast woningbouw staan grote infrastructurele projecten (Noordtak Betuwelijn, mogelijke doortrekking A-15) gepland. Deze projecten leiden tot een verdere verstedelijking van de regio.

De ruimtelijke opgave is niet alleen kwantitatief (beton en asfalt), maar ook kwalitatief (groen en leefomgeving). Dat betekent concreet: Beter benutten van bestaande voorraad, meer landschap, meer stad. Deze ruimtelijke opgaven leveren enerzijds forse milieu-hygiënische uitdagingen op (o.m. geluids-, externe veiligheids- en luchtkwaliteit-issues, w.o. stikstof) en bieden anderzijds ook kansen voor duurzamere keuzes. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu-en duurzaamheid.

• Landelijk gebied

De transformatie van het landelijk gebied (nieuwe invulling van bestaande functies) is voor de provincie en de gemeenten met een groot buitengebied een actueel beleidsthema en stevige uitdaging. De ruimteclaims zijn groot: energie, woningbouw, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu- en duurzaamheid en het tegengaan van ondermijning.

• Leefbaarheid

In de plannen van onze gemeenten en provincie is volop aandacht voor een gezonde, veilige, klimaatbestendige en aantrekkelijke leefomgeving, zowel fysiek (voldoende groen en blauw) als fysisch (milieuhinder, schone lucht, water en bodem). Aandacht voor de 'harde kant' van de leefomgeving is belangrijk voor de beleving door inwoners van hun wijk, hun centrum en hun dorp. Arnhem stelt momenteel een beleidsplan gezonde leefomgeving op waarin dit soort milieuthema's worden uitgewerkt. De provincie heeft recent een kadernotitie Gezonde, Veilige Leefomgeving vastgesteld, waarin ook ingezet wordt op een hogere basiskwaliteit van de leefomgeving. De luchtkwaliteit is daarbinnen een belangrijk thema met grote impact op de gezondheid. In onze regio hebben de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en de provincie het Schone Luchtakkoord (SLA) getekend. Voor ODRA betekent dit dat we een nieuwe balans moeten zoeken tussen enerzijds het voorkomen van gezondheidsschade door slechte lucht voor bewoners en anderzijds de ruimte voor bedrijven: 'voldoen aan emissienormen'.

DOLFIJN
PEPPER

3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

We onderscheiden elf thema's waar ODRA met haar VTH-inzet een substantiële bijdrage kan leveren aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten. Deze prioritaire thema's spelen een centrale rol in dit Meerjarenprogramma.

Prioritaire thema's

Gezondheid mens, dier en milieu

1. Verbeteren lokale luchtkwaliteit
2. Verminderen milieuhinder
3. Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit
4. Voorkomen verspreiding ZZS
5. Verbeteren waterkwaliteit

Veiligheid in leefomgeving

6. Beperken en beheerden veiligheidsrisico's bedrijfsactiviteiten
7. Borgen bouwkwalititeit en veiligheid
8. Aanpakken ondermijnende criminaliteit

Duurzame oplossingen

9. Energietransitie: verlagen gebruik fossiele energie
10. Stimuleren circulaire economie
11. Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuurinclusieve leefomgeving

Deze keuze is gebaseerd op de volgende overwegingen en argumenten:

1. Uit de omgevingsanalyse die ter voorbereiding op dit meerjarenprogramma is uitgevoerd, komen als belangrijkste beleidsopgaven met betrekking tot de fysieke leefomgeving van gemeenten en provincie deze naar voren: gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

2. ODRA heeft vervolgens gekeken naar díe thema's waar zij het meest het verschil kan maken met de inzet van haar expertise en het VTH-instrumentarium.

3. De – op basis van interviews en sessies met experts gekozen – prioritaire thema's sluiten bovendien goed aan op de opgaven en thema's uit het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Onder de hoofdopgaven vitale ecosystemen, gezonde leefomgeving en duurzame circulaire economie worden in het NMP onder meer de volgende thema's genoemd: bodemverontreiniging, chemische stoffen, lichthinder, geluid, luchtkwaliteit, omgevingsveiligheid, circulaire economie en duurzame productie en consumptie.

Voor elk van de prioritaire thema's geldt dat de aandacht ervoor zoveel als mogelijk deel uit maakt van het reguliere VTH-werk. Anders geformuleerd: In de meeste gevallen is geen sprake van extra werk, maar van het aanbrengen van accenten in de uitvoering; accenten waar ODRA vervolgens richting haar eigenaren verantwoording over aflegt om zo invulling te geven aan het 'rijker verantwoorden'.

In het hoofdstuk hierna lichten we de elf prioritaire thema's verder toe en geven we aan wat we de komende periode tot en met 2028 met onze expertise en VTH-inzet op deze prioritaire thema's willen bereiken.

4

INZET OP PRIORITAIRE THEMA'S

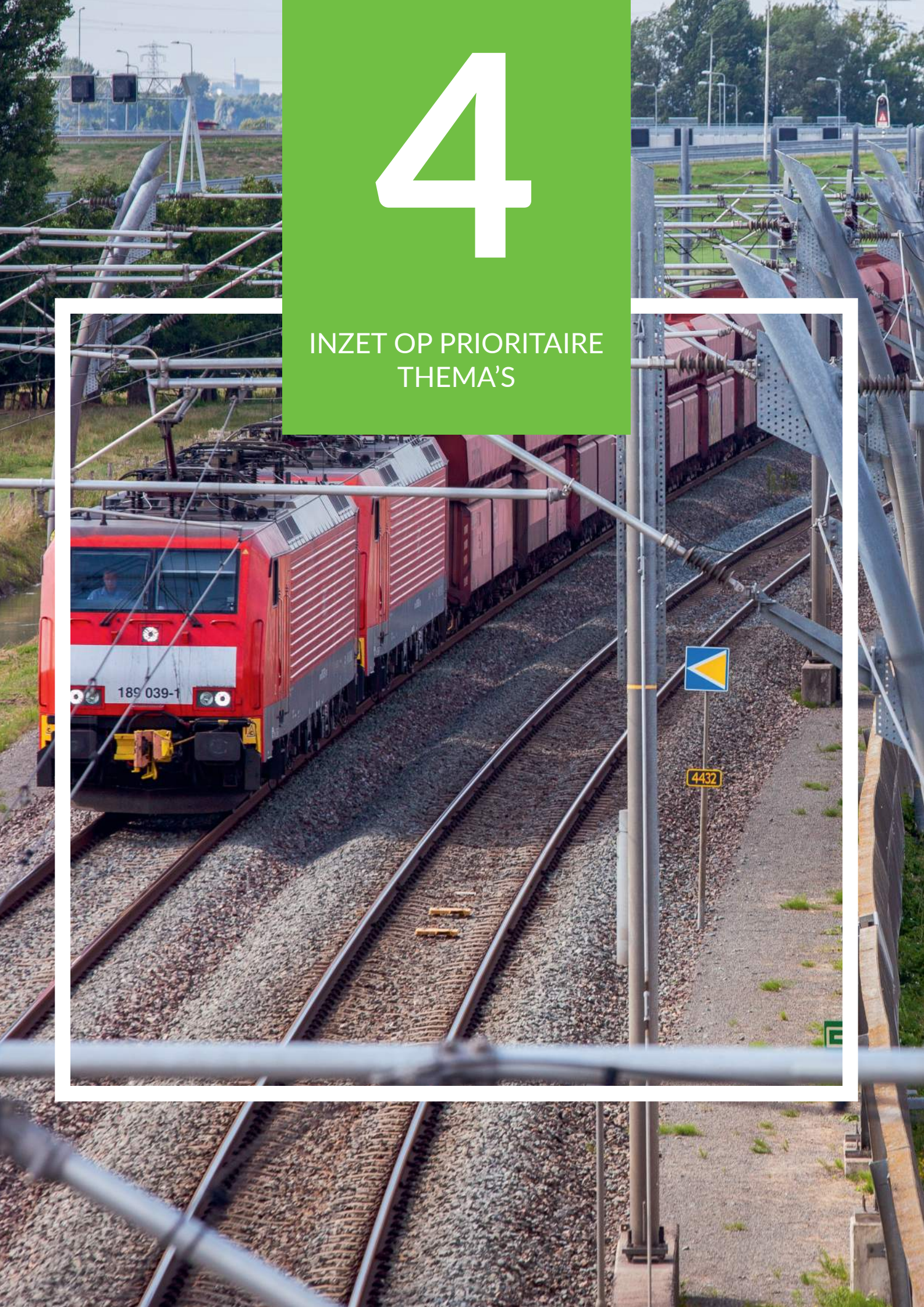

ODRA wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit en helpen bij de realisatie van duurzame oplossingen en ruimtelijke opgaven waar provincie en gemeenten voor staan. De inzet op de elf prioritaire thema's, zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd, speelt hierbij een leidende rol. In dit hoofdstuk beschrijven we de VTH-uitvoeringsaccenten op deze thema's. Per thema volgt eerst een korte probleemanalyse, daarna benoemen we de VTH-doelen. De uitvoeringsaccenten in de prioritaire thema's (met activiteiten, kpi's en kostenindicatie) zijn uitgewerkt in de separate bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP".

4.1 Gezondheid mens, dier en milieu

Gezondheid voor mens en milieu heeft bij inwoners en bestuurders steeds meer aandacht. Het voorkomen en verminderen van gezondheidsschade door onder meer luchtverontreiniging, geluidhinder en de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat volop in de belangstelling. ODRA kan op deze thema's met het VTH-instrumentarium een belangrijke bijdrage leveren. Hetzelfde geldt op het gebied van de bodemkwaliteit, waar de onderwerpen grondwaterbescherming en een juiste toepassing van grond en secundaire bouwstoffen extra aandacht krijgen. Binnen het thema waterkwaliteit volgen we de ontwikkelingen en intensiveren we onze toezichttaak op indirecte lozingen op het riool.

4.1.1 Verbeteren lokale luchtkwaliteit

Probleemanalyse

We weten dat luchtvervuiling een belangrijke oorzaak is van gezondheidsklachten met chronische ziekte tot gevolg. Het kost de gemiddelde Nederlander volgens het RIVM 13 maanden aan levensverwachting. Fijnstof en stikstofdioxide (NO_2) zijn verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de nationale ziektelast en veroorzaken in Nederland jaarlijks 11.000 doden.

Stikstofoxiden, samen met ammoniak (NH_3), dragen ook bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Naast natuurherstel is terugdringen van de stikstofuitstoot ook een voorwaarde voor twee opgaven: woningbouw en uitbreiding energie-infrastructuur.

De huidige wettelijke grenswaarden liggen hoger dan de advieswaarden van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO). De WHO heeft in 2021 haar advieswaarden naar beneden bijgesteld, omdat gezondheidseffecten en sterfte optreden bij zeer lage concentraties. Door verstedelijking (inbreiding) neemt de congestie en kans op gezondheidsschade toe.

In het verlengde van de nieuwe WHO normen verwachten we voor de zomer van 2024 een nieuwe EU richtlijn met aangescherpte luchtkwaliteitsnormen richting 2030-2035. Dit kondigt een nieuwe fase in het luchtkwaliteitsbeleid aan waarin beleid wordt aangescherpt en uitvoering geïntensiveerd.

Landelijk en in de regio is de lokale luchtkwaliteit een belangrijk thema, zie onder meer de beleidsplannen van de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft hoge ambities en kent een breed maatregelenpakket. We constateren dat landelijk meer aandacht is voor cumulatieve effecten van stoffen op de luchtkwaliteit en hoe inwoners deze percipiëren.

Wat willen we bereiken?

We willen een concrete bijdrage leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Extra aandacht binnen dit thema krijgt de aanpak van fijnstof en stikstofoxiden. Onze VTH-doelen voor dit thema zijn:

1. Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan de strengere luchtemissie-eisen;
2. De NOx- en fijn stof-emissies van de prioritaire milieubelastende activiteiten zijn in 2025 in beeld én kennen een dalende trend in 2028 ten opzichte van 2025.

4.1.2 Verminderen van milieuhinder

Probleemanalyse

Milieuhinder wordt veelal ervaren als overlast, maar kan ook gezondheidsklachten veroorzaken. Verwacht wordt dat het aantal klachten als gevolg van milieuhinder de komende jaren gaat toenemen, omdat:

- De afstand tussen hindergevoelige objecten (wonen, recreëren, e.d.) en hinder veroorzakende activiteiten (woningbouw, infrastructurele projecten) in stedelijke gebieden als gevolg van verdichting kleiner wordt;
- Het draagvlak voor hinder producerende activiteiten afneemt;
- Nieuwe vormen van energievoorziening (buitenunits warmtepompen, windmolens, zonneparken) de kans op overlast vergroten.

We leggen komende periode de focus op geluidklachten omdat we uit ervaring en meetgegevens weten dat geluidsoverlast het grootste aandeel heeft in de gemelde hinderklachten. Binnen de VTH-taken van ODRA zijn het vaak evenementen (met name in Arnhem) die de meeste geluidklachten veroorzaken. Bedrijfsmatige activiteiten (denk bijvoorbeeld aan horeca, recreatie, sport) kunnen ook een bron van geluidsoverlast zijn, zeker wanneer ze in of dichtbij woonomgevingen worden uitgeoefend. In toenemende mate is sprake van klachten over warmtepompen, airco's en windenergie (neveneffecten van de energietransitie).

Binnen het thema milieuhinder blijven we vanzelfsprekend ook aandacht besteden aan het verminderen van geur- en lichthinder. Onze activiteiten op dit vlak zetten we op het huidige niveau door.

Om misverstanden te voorkomen: ODRA blijft gewoon de wettelijke, aan ODRA opgedragen, VTH-taken uitvoeren. Binnen deze basisuitvoering worden op 11 inhoudelijke prioritaire thema's uitvoeringsaccenten gezet. In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de uitvoeringsstrategie, waarbij ook de basisuitvoering wordt beschreven.

Wat willen we bereiken?
Binnen het thema milieuhinder krijgt de aanpak van geluidhinder de komende jaren extra accent. Onze VTH-doelen hierbij zijn:

1. Het verminderen van geluidhinder door bedrijfsactiviteiten en evenementen.
2. Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransitie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.3 Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit

Probleemanalyse
De gezondheid van mensen kan worden aangetast door blootstelling aan bodemverontreiniging. Tevens heeft de bodemkwaliteit effect op kwetsbare functies als natuur en drinkwater. Naast de aandacht voor de chemische kwaliteit blijkt dat ook andere eigenschappen van de bodem van belang zijn voor een gezonde leefomgeving. Een vitale bodem zorgt voor voedselzekerheid en voedselveiligheid en draagt bij aan het beperken van wateroverlast en hittestress. Daarnaast kan de bodem energie leveren en zorgen voor CO2-opslag waarmee klimaatdoelen worden bereikt.

Onderdeel van de bodem is het grondwater. De kwaliteit van het grondwater (en oppervlaktewater, zie 4.1.5) staat onder druk als gevolg van verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens. Er worden te veel probleemstoffen aangetroffen in het grondwater. Zonder aanvullende maatregelen gaat de kwaliteit van ons drinkwater achteruit.

Op het gebied van bodem- en grondwaterkwaliteit krijgt ODRA de komende jaren een grotere rol:

- Per 1 januari 2024 is de zorg voor de bescherming van de bodem formeel bij de gemeenten komen te liggen in plaats van bij de provincie. Gemeenten beleggen deze taken voor een groot deel bij ODRA. We moeten nieuwe bodemverontreinigingen zien te voorkomen en bestaande verontreinigingslocaties bewaken.
- De provincie heeft het toezicht op milieubedreigende activiteiten in grondwater-beschermingsgebieden* in Gelderland per 1-1-2024 bij ODRA belegd. De provincie ziet (voor deze gebieden) ook een signalerende rol weggelegd voor ODRA als het gaat om het grondwatergebruik (onttrekkingsputten) en bodemlozingen (lozingsputten).
- Voor de toepassing van bodemenergie is specifiek uitvoeringsbeleid nodig. Het afhandelen van vergunningen moet goed geregeld worden. ODRA kan hier met haar kennis en expertise - en gebruikmakend van het kennisnetwerk in ODNL-verband - een belangrijke bijdrage leveren.

Last but not least schudt ook de Omgevingswet de kaarten opnieuw als het gaat om de kaders van wet- en regelgeving:

Toezicht op transport en toepassing van (verontreinigde) grond en secundaire bouwstoffen blijft de komende jaren ook een belangrijk item. Illegale of onjuiste toepassingen zijn een belangrijke oorzaak van het nieuwe lokale verontreinigingen of diffuse verspreiding. ODRA kan daarbij gebruik maken van scherpere landelijke regels. Toepassing van bepaalde bouwstoffen wordt bijvoorbeeld verboden en voor de toepassing van AVI-bodemassen en immobilisaat gaat een informatieplicht gelden.

Kortom, er is zowel inhoudelijk als organisatorisch en juridisch, sprake van veranderingen die maken dat de toch al bedreigde bodem- en grondwaterkwaliteit nóg kwetsbaarder wordt. De bescherming en beschikbaarheid van een vitale bodem en goede kwaliteit van grondwater vragen de komende jaren dan ook extra aandacht.

Wat willen we bereiken?
We willen de komende jaren actief invulling geven aan de zorg voor een gezonde kwaliteit van bodem en grondwater, zowel door het inzetten van het VTH-instrumentarium als door het inzetten van onze expertise in een adviesrol. Binnen dit thema krijgen de bescherming van grondwater en juiste toepassing van verontreinigde grond en risicovolle secundaire bouwstoffen extra aandacht.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen als gevolg van bedrijfsactiviteiten.
2. Beter beschermen van grondwater(beschermingsgebieden).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

** Hiermee worden alle beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening bedoeld, zowel bestaande winningen als beschermingsgebieden t.b.v. nog te realiseren winningen.*

Overzicht bodemregels

Regels in omgevingsplan

Algemene rijksregels

- Milieubelastende activiteiten graven, saneren van de bodem, toepassenbouwstoffen of grond of baggerspecie
- Voorafgaand bodemonderzoek

Bruidsschatregels

- Bouwen op bodemgevoelige locaties
- Nazorg

Overige
- Kleinschalig grondverzet in verontreinigde bodem
- Activiteiten op locatie zonder onaanvaardbaar risico

Mogelijke overige decentrale regels

- Maatwerkregels in het Bal gereguleerde mba's
- Aanpassingen/vervallen bruidsschatregels
- Uitvoering geven aan instructieregels provincie ter bescherming grondwater

Overige
- Concretisering bodemsanering bij overige activiteiten
- Integraal bodembeleid

4.1.4 Tegengaan verspreiding ZZS

Probleemanalyse

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is de verzamelnaam voor stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu en waarvan we weten dat deze direct of indirect de gezondheid van mens en milieu bedreigen. Veel van deze stoffen zijn kankerverwekkend, hebben een negatieve impact op de voortplanting en hopen zich op in de voedselketen. Voorbeelden zijn PFAS, kwik, lood, benzeen en PAK. De afbraaksnelheid van een aantal ZZS is zo laag dat gesproken wordt over 'eeuwige chemicaliën'.

De totale lijst ZZS bestaat uit meer dan 1.500 stoffen. Verspreiding vindt plaats via lucht en water en ZZS kunnen zich ophopen in bodem en ondergrond en verder verplaatsen via grond- en afvalstromen. Daar komt bij dat veel bedrijven niet op de hoogte zijn welke ZZS zij gebruiken, welke (informatie- en minimalisatie) verplichtingen van kracht zijn en wat bedrijven kunnen doen (kennis en handelingsperspectief ontbreekt).

In Europees en landelijk beleid heeft het weren van ZZS en tegengaan van verdere verspreiding in bodem, lucht, water en afval hoge prioriteit. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor ons als omgevingsdienst. Het Ministerie van I&W heeft recent gevraagd welke PFAS-emissiebedrijven in onze regio zijn gevestigd. Dit soort vragen zullen breder en vaker gesteld gaan worden.

Wat willen we bereiken?

We willen een actieve bijdrage leveren om de problematiek van ZZS inzichtelijk en beheersbaar te krijgen. Het streven is nieuwe PFAS-situaties te voorkomen. Concreet willen we op dit prioritaire thema het volgende bereiken:

1. Grootgebruikers en grote uitstoters van ZZS in onze regio in beeld;
2. Naleefgedrag bevorderen ten aanzien van informatieplicht en minimalisatieverplichting ZZS (naleefgedrag is bij benaderde en gecontroleerde groep bedrijven substantieel gestegen).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.5 Verbeteren waterkwaliteit

Probleemanalyse

De Kaderrichtlijn Water (Krw) stelt dat al het oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie uiterlijk in 2027 van goede kwaliteit moet zijn. Tevens moet er voldoende schoon water beschikbaar zijn. We zien in de praktijk dat deze doelen onder druk staan en de breed levende verwachting is dat deze doelen waarschijnlijk niet gehaald worden. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid, de natuur, de drinkwaterproductie, de industrie en de landbouw. Het betekent ook dat de EU aan Nederland forse boetes kan opleggen en dat activiteiten stil komen te liggen. De analogie met het stikstofdossier dringt zich op.

Wat willen we bereiken?

De primaire bevoegdheid op dit thema ligt bij de waterbeheerders, Rijkswaterstaat en de waterschappen. De gemeenten zijn bevoegd gezag voor 'indirecte lozingen' op het riool. Wij leveren onze bijdrage door:

1. Het toezicht op indirecte lozingen te intensiveren en waar dat voor de hand ligt een relatie te leggen met de ZZS-aanpak (zie thema 3). De controles doen we ook ter bescherming van het rioolstelsel.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2 Veiligheid in de leefomgeving

Wij hebben een rol in het verminderen dan wel beheersen van externe veiligheidsrisico's voor mens en milieu. We leggen de komende periode accenten bij de opslag van gevaarlijke stoffen bij grote distributiecentra en magazijnen en het borgen van bouwkwaliteit en veiligheid, ook bij bestaande bouw. De Omgevingswet en de ruimtelijke ontwikkelingen in onze regio betekenen dat we meer aandacht moeten geven aan omgevingsveiligheid in ruimtelijke plannen. De aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit is ook onderdeel van deze pijler en dit willen we de komende jaren op structurele basis doorzetten.

4.2.1 Beperken en beheersen veiligheidsrisico's

Probleemanalyse

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is de definitie die wij hanteren. Op risicokaarten is aangegeven welke risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen in de directe omgeving staan of liggen. De opslag van gevaarlijke stoffen is een actueel veiligheidsthema, dat door de sterke groei van logistieke bedrijven en postorder- en koeriersbedrijven om extra aandacht vraagt. In de regio komen veel grote magazijnen en distributiepunten voor. Hier speelt veel onbekendheid over opgeslagen stoffen en de risico's daarvan.

Veiligheidsrisico's spelen nadrukkelijk ook rond de opkomst van nieuwe energiedragers, zoals de toename van LNG-tankstations, toepassing van waterstof (o.m. waterstofbromidebatterij), introductie van buurtbatterijen en opslag van lithium ion-accu's.

We zien door verstedelijking (woningbouw) en infrastructurele ontwikkelingen (bijvoorbeeld Noordtak Betuweroute, aanpassingen bij treinstations) de veiligheidsrisico's voor gevoelige functies in de directe omgeving toenemen. Dit levert voor ons een spanningsveld op met de Omgevingswet, waarin een betere bescherming van gevoelige functies en gebouwen uitgangspunt is. Dit zet grote druk op de kwaliteit van ruimtelijke planontwikkeling en risico-afwegingen.

Wat willen we bereiken?

We willen externe veiligheidsrisico's beheersen en gevoelige functies beter beschermen. Extra aandacht de komende jaren gaat uit naar opslag van gevaarlijke stoffen en omgevingsveiligheid in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op welke milieubelastende activiteiten we ons exact gaan richten, wordt in de in 2024 op te stellen regionale risicoanalyse nader ingekleurd.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Beter inzicht in de actuele veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten;
2. Verlagen van veiligheidsrisico's in verband met opslag van gevaarlijke stoffen en toepassing van nieuwe energiedragers.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.2 Borgen bouwkwaliteit en -veiligheid

Probleemanalyse

Er wordt steeds meer binnenstedelijk gebouwd waardoor het een steeds grotere uitdaging wordt dit op een veilige en verantwoorde wijze te kunnen doen. Ook de veiligheid voor personen buiten het bouwhek of sloopterrein is een actueel vraagstuk. Scherpe prioriteiten en een nieuwe aanpak zijn nodig om klachten ook echt opgelost te krijgen.

De bouwkwaliteit van woningen en gebouwen is door verschillende ontwikkelingen ook een issue:

- In hoofdstuk 3 hebben we al gewezen op de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Hoe deze wet uitpakt en wat dit betekent, gaat de komende jaren blijken;
- De scope van het onderwerp bouwkwaliteit wordt breder. Het gaat allang niet meer alleen om technische en gebouwgebonden onderwerpen als constructieve veiligheid en brandveiligheid, maar ook om (omgevings)aspecten als klimaat, energie en natuur-inclusief bouwen.
- De energietransitie levert nieuwe veiligheidsvraagstukken op in de gebouwde omgeving, denk aan de toepassing van zonnepanelen en (buurt)batterijen.

Wat willen we bereiken?

Onze inzet is erop gericht dat de bouwkwaliteit en veiligheid bij nieuwbouw en sloop geborgd blijft. De doelen die we op dit thema voor onze bouwpartners willen realiseren, zijn:

1. Grotere effectiviteit bouwtoezicht;
2. Meer aandacht voor bouwkwaliteit en bouwveiligheid in bestaande bouw.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.3 Verminderen ondermijnende criminaliteit

Probleemanalyse

We komen in het veld tegen dat bedrijven en gebouwen een dekmantel zijn voor criminele activiteiten. Het vermengen van onder- en bovenwereld zien wij op verschillende plekken terug. Denk aan garagebedrijven, horeca, afvalverwijderingsbedrijven en opslagboxen op bedrijventerreinen en stallen en loodsen en recreatieparken in het landelijk gebied. Van een percentage bedrijfspanden, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijning toeneemt. Dit geldt zowel op bedrijventerreinen als in het landelijk gebied.

De aanpak van milieucriminaliteit blijft nadrukkelijk om aandacht vragen. Het verdienmodel in de afvalsector nodigt uit tot crimineel handelen. Bedrijven krijgen vaak betaald voor het innemen van afval nog voordat ze de verwerking hebben geregeld. Dit levert grote milieu- en gezondheidsrisico's op, omdat de bedrijven het afval onjuist kunnen verwerken en dumpen. Zo kan het afval in de leefomgeving of voedselketens terechtkomen. Aanpakken van deze vorm van milieucriminaliteit is arbeidsintensief en vraagt een regio-overstijgende ketenaanpak.

Wat willen we bereiken?

We willen de aanpak van ondermijnende criminaliteit intensiveren en de inzet van partners op het thema ondermijnende criminaliteit blijvend en met kwaliteit ondersteunen.

Onze doelen op dit thema zijn:

1. Versterken van samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit;
2. Actief monitoren van wijzigingen van het bedrijvenbestand en sneller kunnen signaleren en/of opsporen van ondermijnende (milieu)criminaliteit.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

Verduurzaming heeft hoge prioriteit in het beleid van onze gemeenten en provincie. Van ons wordt een belangrijke bijdrage verwacht, onder meer door duurzame initiatieven te faciliteren. Speerpunt in onze VTH-aanpak is bijdragen aan de energietransitie bij bedrijven en waar het kan ook in de gebouwde omgeving. Naast toezicht en handhaving gaat het hierbij ook om signalering en advisering vanuit de VTH-praktijk, bijvoorbeeld bij de aanpak van netcongestie en neveneffecten van duurzame energievoorziening.

Ook bij het stimuleren en bevorderen van een meer circulaire economie en natuur- en klimaatinclusieve leefomgeving kan ODRA een belangrijke rol vervullen. We willen daar een effectieve VTH-A-aanpak (de "A" staat voor advies) voor ontwikkelen, zoveel mogelijk in samenwerking met de Groene Metropool Regio (GMR). Prioriteit binnen deze pijler ligt nadrukkelijk ook bij de ruimtelijke opgaven van onze opdrachtgevers. We willen de kwaliteit en impact van de ODRA-advisering (milieu-inbreng) in ruimtelijke planprocessen verder verhogen.

4.3.1 Terugdringen gebruik fossiele energie

Probleemanalyse

We constateren dat de energietransitie wereldwijd een van de grootste uitdagingen is en steeds meer urgentie krijgt. Bij alle partners staat duurzaamheid hoog op de agenda en wordt gewerkt aan duurzaamheids- of klimaat-/energieprogramma's.

De energietransitie is noodzakelijk omdat de inzet van fossiele brandstoffen tot uitstoot van CO2 leidt en de klimaatopwarming versterkt. De energie die we niet kunnen besparen, moeten we uiteindelijk groen maken door de inzet van hernieuwbare bronnen.

Realisatie van deze doelen gaat niet zonder slag of stoot. Terugverdientijden voor bedrijven zijn lang omdat de investeringen hoog zijn. Ook ontbreekt het, zeker bij kleinere bedrijven, vaak aan de benodigde technische kennis. Door grootschalige inzet en verdere technische ontwikkeling kan duurzaam energiegebruik tot kostenbesparing leiden. We hebben op dit terrein de nodige expertise.

De plicht tot verduurzaming van het energieverbruik en de onderzoeksplicht voor zeer grootverbruikers (inclusief ETS) per 2023 ondersteunt het transitieproces. Dat doet andere – bestaande en nieuwe - regelgeving ook.

- Per 1 juli 2023 zijn de erkende maatregelen (de EML-lijst) geactualiseerd. Naast energiebesparende maatregelen bevat de EML-lijst nu ook maatregelen voor de productie van hernieuwbare energie op de eigen locatie;
- Grotere kantoren moeten via een energielabel al aan kunnen tonen dat ze aan een bepaald niveau voldoen. Nu is energielabel C nog genoeg, de komende jaren volgt een stapsgewijze aanscherping richting label A. Via de EPBD IV worden ook aan andere gebouwen strengere energieprestatie-eisen gesteld;
- Per 1 januari 2024 geldt voor grotere werkgevers (met meer dan 100 werknemers) een rapportageplicht voor werkgebonden personenmobiliteit. Doel achter deze regels is een verduurzaming van het vervoer (mobiliteitsmanagement).

De energietransitie-opgave in de gebouwde omgeving is ook groot. In alle nieuw- en verbouwplannen speelt duurzaamheid een belangrijke rol, maar het gat tussen ambitie en uitvoering is vaak nog groot. ODRA kan gemeenten met specifieke expertise en praktische adviezen ondersteunen, bijvoorbeeld door uitvoeringsbeleid te helpen formuleren voor omgevingsplannen en initiatiefnemers in het kader van (bouw)aanvragen te wijzen op duurzame oplossingen (zie ook 4.2.2.).

Nieuwe energiedragers zijn dringend nodig, maar hebben ook neveneffecten. Denk aan geluidsoverlast van buitenunits van warmtepompen, veiligheidsvraagstukken rond buurtbatterijen, lokale energienetten en waterstof of beïnvloeding van het grondwater door bodemenergiesystemen.

Ook de netcongestie is in toenemende mate een probleem. Gemeenten en provincie zijn hier aan zet, waarbij de kennis die ODRA over de bedrijven en hun activiteiten heeft, van betekenis is in het aanpakken van dit probleem. Dit vraagt derhalve om een goed samenspel tussen gemeenten en provincie en ODRA. De rol van ODRA is hier adviserend en signalerend.

Wat willen we bereiken?
Wij willen met ons regulerende instrumentarium het gebruik van fossiele energie door bedrijven verder terugdringen. Naast energiebesparing krijgen duurzame energie en energiemanagement extra aandacht. Wij zetten verder onze kennis en expertise in om de verduurzaming in de gebouwde omgeving te ondersteunen.

Ook gaat extra aandacht uit naar het beheersen en beperken van neveneffecten van nieuwe energiedragers. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Het verminderen van het fossiele energieverbruik bij bedrijven en kantoren. Energiecontroles zijn daarbij succesvol verbreed naar energiebesparing én duurzame opwek, energiemanagement en mobiliteit;
2. Beter ondersteunen van energietransitieplannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.2 Stimuleren circulaire economie

Probleemanalyse
De ambitie is hoog. Nederland wil in 2030 tenminste 50 procent minder grondstoffen verbruiken en in 2050 moet de Nederlandse economie volledig circulair zijn. In het ideaalplaatje bestaat in de circulaire economie geen afval, worden bio grondstoffen hoogwaardig benut en gebruiken producenten grondstoffen steeds opnieuw. In de praktijk is de economie nog ver van dit ideaal en zijn partijen nog volop op zoek naar effectieve strategieën. Circulaire economie is een breed en lastig begrip. 'Greenwashing' komt veelvuldig voor, omdat veel onduidelijk is over wat nu wel of niet circulair is en of een reststroom als afval moet worden beschouwd of niet. Wij kunnen met onze kennis en expertise meer duidelijkheid scheppen en helpen om tot een concrete en praktische aanpak te komen.

Wat willen we bereiken?
ODRA reguleert het bedrijfsleven in de regio Arnhem en moet daarbij continu balanceren tussen enerzijds het adequaat toepassen van het 'voorzorgsbeginsel', anderzijds ruimte bieden voor innovatieve ideeën. Daarvoor is expertise op het gebied van circulariteit onmisbaar. Enerzijds om vergunningverleners en toezichthouders te faciliteren en te adviseren, anderzijds om signalen te vertalen en te (laten) beoordelen door deskundigen op circulaire toepassingen. Ook participeren in netwerken circulariteit en het coördineren van toezicht- en vergunningprojecten gericht op het circulair krijgen van een bepaalde branche, zijn noodzakelijke bouwstenen voor ODRA om haar verantwoordelijkheid waar te kunnen maken. Hiervoor is de komende jaren extra inzet nodig.

Onze doelen op dit thema zijn:
1. Beter zicht op circulaire aspecten van bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio;
2. Beter ondersteunen van innovatieve CE-initiatieven en -projecten.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.3 Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en natuur-inclusieve leefomgeving

Probleemanalyse

Voor de gemeenten in de Groene Metropool Regio geldt dat zij voor 2030 zo'n 33.000 woningen moeten bouwen en circa 55.000 voor 2040 (Woondeal 2.0). Daarnaast liggen er grote ruimtelijke opgaven in verband met de energie-infrastructuur (boven- en ondergronds), klimaatadaptatie en natuur- en landschapsontwikkeling. Ook legt de inpassing van infrastructurele projecten (A-15, Noordtak Betuwelijn) een claim op de schaarse ruimte. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op de omgevingskwaliteit. Daar komt bij dat de opgave niet alleen kwantitatief is, maar ook kwalitatief. De bestaande voorraad moet beter benut, de woonomgeving "vergroend" en er moet meer circulair en conceptueel worden gebouwd. De eisen aan ruimtelijke planvorming worden steeds hoger, terwijl gemeenten in toenemende mate expertise op relevante omgevingsthema's (denk aan geluid, lucht, externe veiligheid, technische duurzaamheidsissues en de VTH-invalshoek) missen. ODRA beschikt hier wel over en zet deze kennis graag in voor het helpen formuleren van uitvoeringsbeleid en het laten landen hiervan in omgevingsplannen. Om tot realisatie van woningbouw- en andere ruimtelijke plannen te komen zijn er creatieve oplossingen nodig. Naast hoogwaardige expertise en praktische en tijdige advisering wordt er van ODRA steeds meer een flexibele en meedenkende houding gevraagd.

In de realisatie en beheerfase van woon- en werkomgevingen doen zich ook interessante ontwikkelingen voor. Gemeenten maken met ontwikkelaars privaatrechtelijke afspraken over bijvoorbeeld groenaanleg en regenwateropvang en willen dat deze worden nagekomen. Zijn de afgesproken klimaat- en watermaatregelen wel gerealiseerd, zijn de afspraken over natuurcompensatie en circulaire economie wel nagekomen en staan bomen/groenvoorzieningen er over 5 jaar ook nog? Wij krijgen steeds meer verzoeken om op dit soort onderwerpen toe te zien.

Wat willen we bereiken?

Wij willen in overleg met onze opdrachtgevers bijdragen aan een duurzame en natuur-en klimaatinclusieve leefomgeving. De komende jaren gaat extra aandacht uit naar de kwaliteit van de milieu-inbreng in ruimtelijke planprocessen en natuur- en klimaatmaatregelen in de realisatie- en beheerfase. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;
2. Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/klimaat- en natuurmaatregelen.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

5

HOOGWAARDIGE UITVOERING

ODRA wil de uitvoering van haar VTH taken verder ontwikkelen. Enerzijds gaat het daarbij om het verbeteren van de dienstverlening bij de uitvoering van haar VTH-taken. Anderzijds om het goed inbedden van de in hoofdstuk 4 geformuleerde prioritaire thema's. Om daarmee de bijdrage van ons werk aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie beter zichtbaar te maken. In paragraaf 5.1 is samengevat langs welke lijnen ODRA de uitvoering wil bewerkstelligen.

Daarnaast is ook sprake van volume veranderingen in de uitvoering van onze VTH-taken. Deze veranderingen zijn het gevolg van ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 3). In de paragrafen 5.2 en 5.3 wordt dit nader toegelicht. Specifiek wordt in deze paragrafen ook ingegaan op de ontwikkeling die ODRA doormaakt van uitvoeringsorganisatie naar een brede omgevingsdienst. De start in 2023 met adviseurs uitvoeringsbeleid is daarvan een eerste aanzet. ODRA wil hieraan samen met gemeenten en provincie komende jaren nadrukkelijker invulling geven..

5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren

In kwalitatief opzicht zetten we in op het verhogen van het rendement van onze VTH-inzet. Dat doen we door:

- Te innoveren en gebruik te maken van moderne technieken en ICT. Bijvoorbeeld door de inzet van drones, warmtebeeldcamera's en scan-apparatuur.
- Scherper te gaan vergunnen.
- De planmatige aanpak van het toezicht te intensiveren met een effectieve toezichtstrategie: Gebiedsgerichte aanpak, doorzetten en combineren van branche-gewijze controles, aspectcontroles op specifieke thema's, ketentoezicht op materiaal- en productketens.
- Consequent handhaven gebaseerd op landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO) en het landelijk beleidskader gedogen.
- Het informatie gestuurd werken te versterken, onder meer ten behoeve van tactische analyses, toezichtplannen en periodieke effectmetingen.
- Intensiever samen te werken in de keten (met o.m. brandweer, GGD, collega-OD's en andere toezichthoudende instanties) om op die manier kennis en krachten te kunnen bundelen.
- Meer "aan de voorkant aan tafel te zitten" in de initiatieffase van plannen (met initiatiefnemers en/of collega's van gemeenten) om in een vroeg stadium al te kunnen bijsturen of duidelijkheid te kunnen geven.

5.2 Bouw

5.2.1 Vergunningverlening

Dit Meerjarenprogramma treedt 1 januari 2025 in werking. Dan hebben we het eerste jaar Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) achter de rug en kunnen we op basis van analyse en ervaring meer en beter inschatten wat deze veranderingen voor onze werkpakketten betekenen. Voor de vergunningverlening verwachten we op basis van wat we nu zien een (geringe) volumestijging bij de gemeenten Arnhem en Lingewaard. Binnenstedelijke bouwoplossingen maken de uitdaging in de regulering nóg groter.

Meer specifiek verwachten we op bouwgebied een kwalitatieve ontwikkeling in de vergunningverlening. De Omgevingswet maakt immers meer lokaal en regionaal maatwerk mogelijk, maatwerk waar ook in de vergunningverlening op moet worden ingespeeld. Denk bijvoorbeeld aan klimaat en energie, natuur inclusieve bouw, cultuurhistorische waarden en monumentenzorg.

Ook verwachten we dat als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb) het aantal vragen en klachten stijgt als gevolg van bijvoorbeeld onduidelijkheden over hoe rapporten van private kwaliteitsborgers te interpreteren. De Wkb geldt in eerste instantie voor gevolgklasse 1 (grofweg: grondgebonden woningen en kleinere bouwinitiatieven, vooralsnog alleen nieuwbouw). Na 3 jaar wordt geëvalueerd en volgt mogelijk klasse 2.

De krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons om het proces van vergunningverlening zo slim mogelijk in te richten, zodat we met de beschikbare capaciteit aan de vraag uit de markt kunnen voldoen, binnen de gestelde termijnen. We gaan het proces klantgericht, transparant én zakelijk inrichten, zodanig dat aanvragers goed worden bediend én het aantal beoordelingen/afkeuringen van stukken wordt ingeperkt, evenals het aantal herkansingen om aan de indieningsvereisten te voldoen.

We zullen bij vergunningaanvragen, aan de voorkant scherp in beeld brengen wat wordt verwacht van de aanvrager. Hoe beter de aanvraag is voorbereid - en daar zullen we samen met onze gemeentelijke collega's bij intake en omgevingstafels op letten - des te sneller kan een aanvraag behandeld worden. Dankzij slimmer vergunnen proberen we de verwachte volumegroei het hoofd te bieden met beperkte stijging van kosten.

5.2.2 Toezicht

We werken vanaf 2022 risico-gestuurd in het bouwtoezicht. We ontwikkelen daar samen met de gemeenten waarvoor wij de bouwtaken mogen uitvoeren een zogenoemde prioriteitstellingsmethodiek voor, met als doel het rendement van het bouwtoezicht te optimaliseren en te vergroten. Een scherpe prioriteitstelling beperkt de kostenstijging als gevolg van volumegroei. In de prioriteiten zal, onder andere naar aanleiding van diverse incidenten, meer nadruk komen te liggen op toezicht bestaande bouw. Denk aan verkamering, renovatie, brandveiligheid en verduurzaming.

Ook zullen we, in elk geval voor de gemeente Arnhem, meewerken aan de ambities om het beleidsdoel van 'Radicaal Vergroenen' te realiseren. Momenteel voeren we in de vorm van een pilot onder meer toezicht uit op herplantplicht en natuurcompensatie bij de aanvraag van omgevingsvergunning. Op basis van een evaluatie van deze pilot, wordt in 2025 mogelijk overgegaan tot het structureel uitvoeren van deze taken. Is dat het geval, dan betekent dit een uitbreiding van de capaciteit en daarmee stijging van de kosten voor de partners die deze taak bij ODRA beleggen.

5.2.3 Handhaving

De basis voor ons om handhavend (sanctionerend) op te treden in het bouw- en milieudomein is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO). Het is de ernst van de overtreding én het gedrag van de overtreder die tezamen bepalen welke sanctie wij noodzakelijk en gepast vinden en wanneer de overtreder ook naar het strafrecht wordt doorverwezen.

We verwachten de komende jaren een stijging in het aantal sancties; door volumegroei aan de vergunningenkant, door de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) en door de verwachtingen (soms eisen) van inwoners. De verwachting is dat de inzet van BOA's en juristen in het bouwdomein zal groeien.

In ons werk wordt altijd de proportionaliteit meegewogen.
Dat betekent dat ook in uitzonderlijke gevallen wordt afgezien van sancties, ondanks de overtreding. Dit gebeurt altijd zorgvuldig en conform de landelijke nota *'Grenzen aan gedogen'.*

5.2.4 Advisering

In het bouwdomein verwachten wij als gevolg van de Omgevingswet dat op meer van onze expertise een beroep wordt gedaan. Naast constructieve veiligheid (bij grotere bouwplannen), bodem, geluid, monumenten en brandveiligheid gaat het hierbij ook om externe veiligheid, circulair bouwen, energiezuinig bouwen en natuur inclusief bouwen. Bovendien zien we een verbreding van uitsluitend technische, vergunning gerelateerde advisering naar advisering bij ruimtelijke plannen en uitvoeringsgericht beleid.

5.3 Milieu

5.3.1 Vergunningverlening

De Omgevingswet dwingt ons om de reguliere behandeltermijn ook voor milieuvergunningen binnen acht weken af te handelen. We gaan, zoals we dat ook doen voor de omgevingsvergunning bouw, de milieuvergunningverlening transparant en zakelijk inrichten. Het is aan de aanvrager om zijn aanvraag zo goed en compleet mogelijk voor te bereiden. Aan onze kant bieden we de aanvrager duidelijke kaders voor indieningsvoorwaarden, procedures en wel of niet buiten behandeling laten.

Inhoudelijk zullen we aanvragen toetsen op méér dan alleen de best beschikbare technieken (bbt) ; Het moet immers naast beschermen en benutten ook gaan om het verbeteren van de leefomgeving.

We ervaren door de hele organisatie heen dat de arbeidsmarkt krap is. We volgen daarom nauwgezet de ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan slim afhandelen van aanvragen, een goed proces aan de voorkant en werken met een actualisatiestrategie.

We maken gebruik van de kennis en ervaring die wordt opgehaald in de projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning, de voorstellen uit het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH), de omgevingstafels en het jaarlijks toetsen van het vergunningenbestand.

Een aantal gemeenten in onze regio heeft voor de komende jaren nog volop plannen voor uitbreiding en/of verduurzaming van bedrijventerreinen. Dat betekent dat wij meer aanvragen voor het mogen uitvoeren van milieubelastende activiteiten (mba) moeten beoordelen. We verwachten dan ook groei in de volumes, vooral bij de gemeenten Arnhem, Duiven, Zevenaar en Overbetuwe. Daarnaast worden aanvragen complexer en dat vraagt naast overleg en afstemming, vooral extra inzet van specialisten. Denk aan stikstof, lucht, circulaire economie en duurzaamheid.

De Omgevingswet streeft naar meer flexibiliteit en maatwerk in de vergunningverlening. Dit houdt in dat er meer ruimte is om gezamenlijk maatwerkvoorschriften op te stellen die aansluiten bij de situatie van een bedrijf, rekening houdend met factoren zoals de locatie, technologieën, milieuprestaties en andere relevante omstandigheden. Hoewel de verwachting is dat het aantal vergunningplichtige activiteiten iets zal dalen, is een groei te verwachten op het aantal meldingen en maatwerk besluiten.

In het domein 'bodem' is in 2025 veel veranderd. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bodemtaken, de provincie is dat alleen nog voor lopende dossiers (overgangsrecht). De meeste gemeenten in onze regio hebben taken op het gebied van bodembescherming en onderzoek overgedragen aan ons. De gemeente Arnhem voert een groot deel van de bodemtaken wel zelf uit. Naar verwachting zullen onderdelen bij ons worden ondergebracht. Nog een verandering is dat graven op of in de bodem, boven of onder de interventiewaarde (norm voor sterke bodemverontreiniging) een milieubelastende activiteit (mba) is. Het is voor ons nog niet exact duidelijk hoe deze taak zich ontwikkelt en of hier extra inzet voor nodig is.

5.3.2 Toezicht milieubelastende activiteiten

We houden op milieugebied vanaf de start toezicht op basis van een met onze partners opgestelde risicoanalyse. Deze analyse actualiseren we eens in de vier jaar. In 2024 actualiseren we deze weer voor de jaren 2025 en verder. Dat geldt ook voor de risicoanalyse voor het toezicht op de milieubelastende activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. De methodiek en parameters van beide analyses stemmen we op elkaar af. Een en ander in lijn met wat het interbestuurlijk programma (IBP) ontwikkelt.

De toezichtstrategie milieu is in 2022 vastgesteld. Voor alle gemeenten en provincie voeren wij toezicht uit op milieubelastende activiteiten. Dat doen we aan de hand van branche- en toezicht-

plannen en aspect-of projectcontroles (denk aan bijvoorbeeld energietoezicht, legionella). Deze aanpak gaan we komende jaren verder ontwikkelen, mede gestuurd door de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma.

We verwachten door een toename van het aantal milieuklachten, groei en verduurzaming van bedrijventerreinen dat meer inzet van medewerkers milieutoezicht nodig is. De volumegroei proberen we beperkt te houden door scherp te prioriteren en toezicht slim uit te voeren, onder meer door te investeren in innovaties, zoals toezicht met drones en combicontroles met andere beleidsonderdelen.

ODRA zet bodemspecialisten in bij het milieutoezicht op bedrijfsactiviteiten. We adviseren ook bij grotere projecten en begeleiden bodem- en grondwatersaneringen. Samen met ketenpartners worden transportcontroles uitgevoerd evenals vrijeveldcontroles om niet gemelde graafwerkzaamheden op te sporen. Voor keten- en administratief toezicht op de toepassing van secundaire grondstoffen volgen we ook de komende jaren een risico gestuurde aanpak.

Voor toezicht op bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is, hanteren we een programmatische aanpak. We onderscheiden twee programma's: Een programma complex toezicht (PCH) en een programma aandachtsbedrijven (PAB). Dit laatste programma richt zich op bedrijven die, vanwege ruimtelijke, milieutechnische en/of nalevingsproblemen tijdelijk extra aandacht nodig hebben.

5.3.3 Toezicht grondwater

In de provinciale omgevingsverordening zijn de beschermingsgebieden voor grondwater vastgelegd. ODRA gaat hier met ingang van 1 januari 2024 toezicht op houden. Dat betekent een (geringe) toename van de benodigde capaciteit, die wij deels kunnen opvangen door verschuivingen van de provinciale bodemtaak naar de omgevingsdiensten in Gelderland.

5.3.4 Handhaving

We verwachten naast een verdere stijging van het aantal klachten ook meer verzoeken tot handhaving en dan vooral in stedelijk gebied. De inzet van onze boa's zal naar verwachting met 5% stijgen. In onze handhavingsactiviteiten bouw en milieu is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO, 2023) onze leidraad.

Ook in het milieu domein zal de inzet van juristen groeien. Dit is te verklaren door een toename van het aantal op te leggen sancties, de introductie van nieuwe wetgeving en de implementatie van de Omgevingswet. Dit leidt tot meer uitzoekwerk om de sanctiebeschikking op te kunnen stellen. Als gevolg van nieuwe wetgeving zal het aantal bezwaar- en beroepszaken ook toenemen. Concreet denken we dat de benodigde juridische inzet de komende jaren licht toeneemt.

5.3.5 Advisering

Er wordt ook in het milieudomein de komende jaren een groter beroep gedaan op onze expertrol, zowel als het gaat om de vraag naar onze expertise voor technisch inhoudelijke adviezen als bij meer generalistische milieuadvisering in ruimtelijke plannen. Naast de milieuthema's geluid, lucht, geur, externe veiligheid, zie zien we een toename van vragen over lichthinder, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), (grond) waterkwaliteit en bodem(energiesystemen). De omvang van de technisch-specialistische milieuadvisering neemt de komende vier jaar naar verwachting met circa 5% toe.

We verwachten daarnaast als gevolg van de ontwikkeling in milieuhinder- en gezondheidsvragen en klachten een structureel hogere inzet van onze meetdienst. Onze gemeenten en provincie doen meer beroep op generalistische advisering over milieu en omgevingsplannen. Bovendien lijkt het geloof in modellen minder te worden en kiest het bestuur steeds vaker voor 'meten is weten'. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden in bijlage 2 van dit meerjarenprogramma in beeld gebracht.

Als het gaat om de meer generalistische milieuadvisering investeert ODRA komende jaren in capaciteit voor advies uitvoeringsbeleid. Concreet is deze gericht op de volgende taken:

- Het samen met gemeenten en provincie leveren van regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse milieuthema's als input voor de omgevingsplannen.
- Milieuadvisering rondom vraagstukken aan gemeenten en provincie kunnen vertalen in hun eigen beleid met betrekking tot omgevingsplan- en visie; mobiliteit; openbare ruimte; klimaat; circulariteit. VTH-bril blijft daarin leidend.
- 1-op-1 advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen en aanpalende plannen.

Daar het hier grotendeels gaat om een collectieve taak, komt dit ook op die wijze tot uiting in de meerjarenbegroting.

6

BORGING UITVOERING EN DOORONTWIKKELING ORGANISATIE

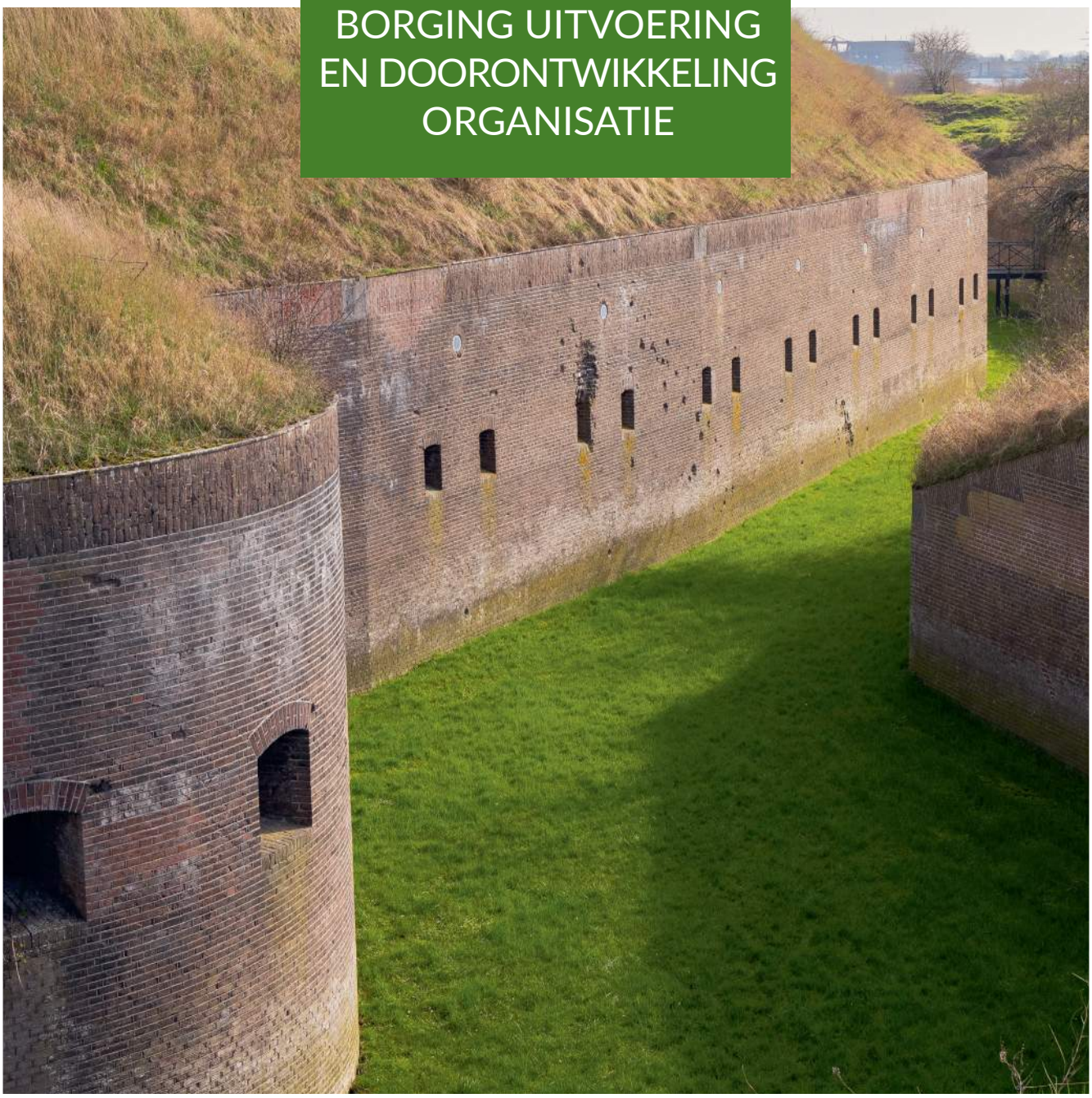

Om de doelen van dit Meerjarenprogramma te realiseren is een verdere ontwikkeling en professionalisering van de ODRA-organisatie en bedrijfsvoering nodig. Voor de komende jaren onderscheiden we een aantal prioriteiten die we hebben geclusterd in de volgende vijf bouwstenen: Bedrijfsvoering, samenspel omgeving, capaciteit, werkklimaat en aansturing. In dit hoofdstuk gaan we hier verder op in. Een meer gedetailleerde uitwerking vindt plaats in het document 'doorontwikkeling organisatie'.

6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling

In de eerdere versie van het Organisatie-ontwikkelplan hebben we uitgangspunten geformuleerd die kunnen worden gelezen als verbeteropdrachten. In de kern staan deze uitgangspunten nog steeds overeind, hier en daar hebben we deze geactualiseerd.

- **Van productiegericht naar opgavegericht werken**
  Van buiten naar binnen, weten wat in de omgeving speelt, de bedrijven en organisaties in ons werkgebied kennen en de data op orde hebben. We willen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven die de fysieke leefomgeving raken. Opgavegericht werken blijft het leidend principe in de uitvoering. De productie van hoeveelheden en aantallen wordt ingeruild voor inbrengen van meer kennis van de complexiteit in relatie tot maatschappelijke opgaven en projecten.

- **Kwaliteit wordt om vraagstukken heen georganiseerd**
  De Omgevingswet vraagt om een andere aanpak: meer adviserend, integraal en multidisciplinair. Daarom gaan we meer en meer competenties, kennis en vaardigheden organiseren rondom vraagstukken, in plaats van langs afdelingen. Het gaat om innovatie, slim elkaar vinden en samenwerken.

- **Meer aandacht voor medewerkers en meer tijd voor management**
  Medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Daar moeten we zorg en aandacht voor hebben. De organisatie waar we met ingang van maart 2020 aan zijn gaan bouwen, heeft dat als inzet. Medewerkers krijgen meer persoonlijke aandacht (functioneren, opleiding, talenten benutten, e.d.) van teamleiders, er wordt gezorgd voor een veilige werkomgeving (ook in het toezicht buiten) en er is meer tijd om samen inhoudelijke afwegingen te maken. Daarnaast hebben managers en directie meer tijd om ODRA als organisatie verder te ontwikkelen.

- **Leiderschap van ODRA richt zich meer op positionering en rol ODRA in het speelveld**
  De balans tussen binnen de boel op orde en buiten een stevige herkenbare rol in het netwerk spelen, is voor de doorontwikkeling van ODRA van cruciaal belang. Het bestaansrecht van ODRA in de huidige vorm is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt aandacht van management, opereren in netwerken en een public affairs strategie.

- **ODRA heeft een voorbeeldfunctie en wil zelf ook een duurzame organisatie zijn**
  In onze huisvesting (onder meer gebruik van meer dan 70% refurbishhed materialen, Ledverlichting) werken we al conform dit uitgangspunt maar dit geldt in de volle breedte van ons handelen (naast huisvesting ook inkoop, mobiliteit en schoonmaak bijvoorbeeld).

- **Het primair proces wordt optimaal ondersteund bij de uitvoering van haar taken**
  De essentie is dat medewerkers in het primair proces efficiënt en effectief hun werk doen. De bedrijfsvoering, de processen en systemen moeten hen faciliteren en dienen de organisatie efficiënt en effectief te laten werken.

- **De gekozen aanpak van de verandering biedt ruimte en tijd om te leren**
  Het zit in ons DNA om te reflecteren en te leren van casuïstiek en onze ervaringen en fouten. We zijn in die zin een lerende organisatie, steken onze nek uit, zijn ondernemend en gericht op innovatieve oplossingen. Dat betekent dat we multidisciplinair samenwerken in verschillende samenstellingen, dat we integraal werken, oplossingsgericht handelen en adviserend zijn.

- **Verantwoorden vinden we niet erg en we laten zien wat we doen**
  Bouwen aan een veelbelovende toekomst en gewaardeerd worden om de kwaliteit van ons werk betekent dat we rijker willen verantwoorden en proactief laten zien wat we doen. Het gaat om de maatschappelijke impact van ons werk (de bedoeling).
  We vertellen het eerlijke verhaal.

6.2 Interne prioriteiten

Komende vier jaar zetten we het traject van organisatieontwikkeling verder door. Daarbij hebben we – zoals deels ook al te lezen is in de aanzet tot de uitvoeringstrategieën in hoofdstuk 5 – de volgende aandachtsgebieden benoemd:

1. Bedrijfsvoering (en processen, data- en informatiemanagement)

- Data gedreven werken vraagt om goede aansluiting op de informatiewensen van onze gemeenten en provincie en om goed informatiebeheer, waaronder scherpe keuzes wat wel en niet te registreren en met wie samen te werken (slim registreren). Data gedreven werken vraagt bovendien ook een deels andere houding (discipline) van onze medewerkers;

- De grotere focus van de stakeholders op onze kennis en op maatschappelijke bijdragen in plaats van op onze (aantallen) producten vraagt om andere wijzen van onze financiële sturing, ondersteuning en daarmee inrichting van systemen. Komende jaren willen we benutten om deze systematiek te evalueren en waar nodig te actualiseren of te herijken in combinatie met het formuleren van indicatoren voor outcome, naast input en output: Rijker verantwoorden.
- Ook willen we de intake van nieuwe zaken zodanig standaardiseren dat we met behulp van innovatieve technieken (robot) efficiënter kunnen werken.

2. Samenspel met omgeving

- De samenleving wil een transparante overheid, betrouwbaar en met gezag, hetgeen betekent dat we niet alleen in control moeten zijn, maar deze en andere informatie ook goed moeten ontsluiten en waar mogelijk (dashboards) openbaar maken. Dat vraagt om goed registreren en ook ontplooien van andere wijzen van communicatie en een goede publieke dienstverlening: 'Jij behandelt de ander zoals je zelf wil worden behandeld.' We gaan in gesprek met stakeholders en investeren in vroegtijdige en duidelijke communicatie met initiatiefnemers en aanvragers.

3. Arbeidsmarkt en strategisch personeelsmanagement

- De roep om de goede expertise en de krappe arbeidsmarkt vraagt om extra en andere inzet van ons als het gaat om opleiden, werven, selecteren en ontwikkelen van personeel en vooral ook het faciliteren van dit personeel (binden en boeien). Een herijking van het functiehuis (daterend uit 2013) is hier ook onderdeel van.

4. Cultuur en werkklimaat

- Vertrouwen in de overheid en gezag in de uitvoering van de publieke dienstverlening is minimaal. Dit gegeven doet een extra beroep op management en medewerkers om te doen wat we zeggen.
- Bijdragen aan de oplossingen voor de opgaven vraagt om een goed (intern) samenspel: leren van elkaar, samen kennis ontwikkelen, ontsluiten en toepassen moet vanzelfsprekend zijn.

5. Aansturing en organisatie

- De ontwikkelingen doen ook een (deels) ander beroep op de wijze van aansturing. Niet taakgericht maar oplossingsgericht werken faciliteren. Dit vraagt om continue aandacht voor de medewerker.
- Specifiek onderdeel hierbij is de doorontwikkeling van de rol van ODRA in relatie tot het beleid: Inbrengen van de (consequenties voor de) praktijk aan de beleidstafels vraagt van het management sturing/coaching intern op de juiste vaardigheden en extern voor acquisitie om ruimte te maken voor een goede rolinvulling van ODRA.

7

FINANCIELE DOORKIJK

De organisatorische consequenties van dit Meerjarenprogramma zijn in het vorige hoofdstuk toegelicht. In dit hoofdstuk behandelen we het financiële beleid van ODRA. Separaat bijgevoegd is de meerjaren-begroting, waarin de financiële consequenties van dit Meerjarenpro-gramma voor 2025 en verder zijn verwerkt.

7.1 Financieel beleid

7.1.1 Uitgangspunten

In de afgelopen jaren hebben wij onze werkzaamheden begroot en verantwoordt via de 'matrix' van programma's en taakvelden. Daarbij waren veelal de programma's leidend. De Omgevingswet betekent dat onze dienstverlening integraler gaat worden waarbij advies en vooroverleg onderdeel wordt van aanvragen voor vergunningen en controles.

Belangrijker worden de taakvelden (of domeinen) Bouw en Milieu. Het sluit beter aan bij de taken die opdrachtgevers bij ons neerleggen, veelal vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Het sluit ook beter aan bij de landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP-VTH. Daarbij wordt onze robuustheid mede getoetst op de omvang van de wettelijke taken voor milieu (en milieu gerelateerd) en de zogenoemde plus-taken, dat zijn veelal bouw-taken.

7.1.2 Outputfinanciering

In 2020 hebben wij het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze methodiek is nog steeds leidend voor de financiering van ODRA.

Deze vorm van financiering houdt in dat sprake is van een mix van diensten en producten, die elk hun eigen financieringsmethodiek kennen. Er is destijds voor 'beheerst' gekozen om risico's te vermijden die zouden gelden bij een volledige overgang naar output financiering, met voor alle te leveren output een vaste (product) prijs.

We leveren onze diensten en producten in de volgende verhouding:

Omzet verdeling in de begroting 2024

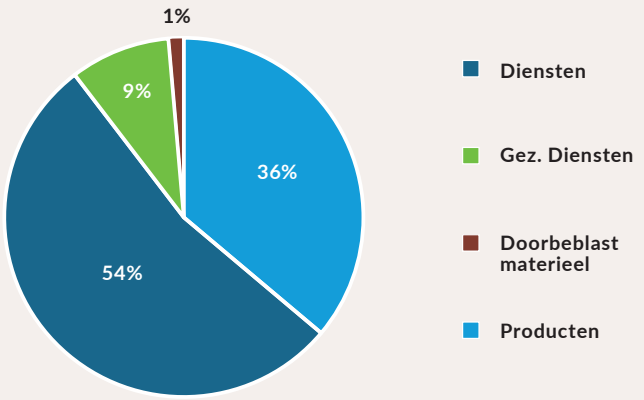

Toelichting financieringswijze:

- Diensten: nacalculaties op uren
- Producten; gerealiseerde producten x vaste productprijs
- Gezamenlijke diensten; vaste prijs via verdeelsleutel over de deelnemers
- Materieel; doorbelaste kosten voor specifieke taken.

Provinciale programma's en projecten worden geheel op 'diensten-basis' gefinancierd.

De verhouding ‘producten’ is afgelopen jaren gedaald van ruim 55% naar nu 36%. In absolute zin is het aandeel gelijk gebleven (circa € 8,5 miljoen), maar doordat het aandeel projecten en provinciale programma’s is toegenomen, daalt het relatieve aandeel.

We merken steeds meer dat deze hybride vorm van financiering moeilijker is vol te houden. In administratieve zin brengt het veel inefficiënties met zich mee. Dit geldt voor de systeeminrichting (de BI) maar ook in de tarifering en verantwoording naar de klanten.

Een ander belangrijk punt in de huidige financieringsmethodiek is dat we onze financiële risico’s zien toenemen. De Omgevingswet, en een aantal van de (in vorige hoofdstukken) geschetste ontwikkelingen, betekent dat realiseren van producten meer tijd gaat kosten dan het huidige kengetal. Hoeveel meer moet de komende jaren blijken.

Ons uitgangspunt voor de Begroting 2025 en verder is dat deze hybride vorm van financiering aan vervanging toe is. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over normfinanciering. In 2024 bereiden we ons hier samen met onze partners op voor, opdat we mogelijk vanaf 2025 een omslag kunnen realiseren.

Tot die tijd hanteren we het huidige systeem, waarbij we knelpunten en risico’s mitigeren als het gaat om de producten en diensten versus methodiek en tarief. De complexiteit gaan we verminderen, wat mogelijk effect heeft op de PDC. Voor de kadernota 2025 hanteren we de Producten Diensten Catalogus (PDC-‘24) die in het najaar 2023 door het bestuur is vastgesteld.

7.1.3 Kostenbeheersing / tariefstelling

In oktober 2020 heeft ODRA een besparingsbrief aangeboden aan de Gemeenteraden en Provinciale Staten. In deze besparingsbrief zijn deelgebieden benoemd waar besparingen mogelijk zijn. Nu drie jaar later mogen we constateren dat die doelen zijn gehaald. Met name door nieuwe huisvesting, ICT en investeringen in kwalitatief hoogwaardig personeel (mix intern/extern). Dit is tot uitdrukking gekomen in ons tarief. Dat is tussen 2019 -2023 gestegen met 7%, terwijl de inflatie over die periode ruim 14% was.

Onze partners hebben aangegeven dat kostenbesparing voor hen van groot belang is. En blijft. De verwachting is dat veel gemeenten vanaf 2026, als er een herijking in de systematiek van het gemeentefonds plaatsvindt, erop achteruitgaan. Ook wij zullen hier rekening mee dienen te houden.

Het financiële beleid van ODRA op lange termijn is gericht om de tarieven voor dienstverlening met maximaal de CBS-indexeringen te laten stijgen, waar mogelijk iets minder. Dat bereiken we via de verbeteringen in de bedrijfsvoering en mogelijk ook door omzetgroei, waardoor een betere dekkingsgraad ontstaat van de (vaste) overheadkosten.

7.1.4 Vermogenspositie

Binnen het IBP zijn normen ontwikkeld voor robuuste omgevingsdiensten. De financiële weerbaarheid is daar één van. Op dit moment voldoet ODRA nog niet aan de eis om een weerbaarheidsratio van 0,8 te hebben.

Het financieel beleid is gericht op de komende jaren hiernaar toe te groeien, bijvoorbeeld door mogelijk batige saldi toe te voegen aan de algemene reserves. Het plafond hiervan is nog niet vastgesteld, dat hangt mede af van de risico’s die we onderkennen. Hiertoe zal ODRA haar risicomanagement verder verstevigen de komende jaren.

7.1.5 Meerjarige financiële ontwikkelingen

- **Omzet verwachting**

  ODRA heeft afgelopen jaren een forse omzetgroei doorgemaakt naar € 25 miljoen in 2024. Vooral op milieugebied. Een groot deel is ontstaan door de uitvoering van de provinciale programma’s ‘complexe handhaving’ (PCH) en ‘aandachtsbedrijven’ (PAB). Maar ook de werkpakketten van de gemeentelijke partners zijn in omvang toegenomen, deels door overheveling van (bouw) taken naar de ODRA, projecten die we uitvoeren, maar ook door de (economische) ontwikkelingen die in voorgaande hoofdstukken al zijn beschreven.

  Komende jaren zal de omzet verder groeien. We verwachten stijgingen van rond de 3% per jaar richting € 30 miljoen in 2028.

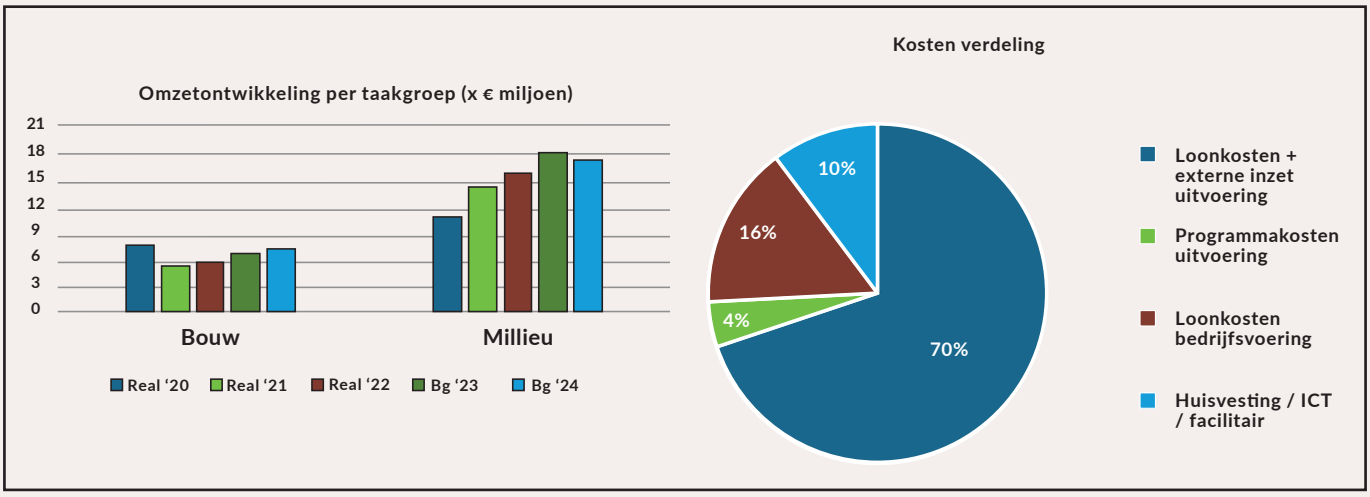

- **Kosten verwachting**
  De verhouding tussen de kosten van de uitvoering en bedrijfsvoering (overhead) is nu 74% - 26%. Het meerjarig doel is 25% overhead. In absolute zin zal ons budget voor bedrijfsvoering groeien door de verwachte omzetgroei. Dit biedt voor een deel ruimte voor de structurele investeringen die in voorgaande hoofdstukken is beschreven op gebied van informatiebeheer en datakwaliteit, personeelsmanagement en kwaliteit (+uitbreiding capaciteit) van medewerkers op de PIOFHA-processen. Incidentele investeringen zullen op specifieke punten ook nodig zijn.

- **Personeelskosten**
  Onze personeelskosten vormen de belangrijkste post binnen de begroting, namelijk 80%. De arbeidsmarkt werkt op dit moment vanuit werkgeversperspectief niet mee, hetgeen betekent dat werving van internen lastig is voor sommige functies. Externe inzet werkt kostenverhogend. Andere onzekerheden zijn de inflatie en de reactie daarop via de CAO-ontwikkelingen.

Het beleid is gericht op een goede verhouding te vinden tussen interne medewerkers en externe inzet. We hanteren daarvoor de richtlijnen vanuit het IBP in het kader van de robuustheidscriteria, max 20% externe inhuur.

Qua bedrijfsvoeringkosten geldt dat we met ons nieuwe kantoor dat we in 2022 hebben betrokken, een structurele besparing hebben weten te bewerkstelligen in de huisvestings- en ICT-kosten. Door de groei van taken en daarmee samenhangend het personeel én nieuwe wensen vanuit een aantal partners om toch een receptie in te richten, zullen we mogelijkerwijs in de nabije toekomst extra moeten investeren in onze huisvesting. In het MJP houden we hier echter nog geen rekening mee.

Daarnaast is nieuwe huisvesting voor de meetdienst een ontwikkeling die op kortere termijn nodig zal zijn. De intensivering van ons beleid op emissiemetingen zorgt voor groei op dit punt. De huidige locatie aan de Markt in Arnhem voldoet niet meer aan de omvang van de dienst, maar ook de milieueisen waaraan de dienst moet voldoen zijn moeilijk daar te realiseren. Waar mogelijk pakt ODRA dit samen met de hiervoor geschetste ontwikkelingen.

7.2 Duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

- **Uitvoeringskosten inhoudelijke accenten**
  In bijlage 1 zijn indicatief de kostenconsequenties aangegeven van de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma. Een groot deel van de activiteiten kunnen we de komende jaren naar verwachting binnen de budgetten voor onze VTH-kerntaken uitvoeren. Dat kan doordat “werk met werk” wordt gemaakt en er via actualisering van de risicoanalyse en daarop gebaseerde toezicht- en actualisatieprogramma’s “als vanzelf” meer aan-dacht aan de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zal worden besteed (zie ook 5.1).

Op een aantal thema’s en onderdelen zijn extra middelen en/of capaciteit nodig. Dit betreft enerzijds incidentele middelen en anderzijds structurele capaciteit.
Extra *incidentele middelen* zijn nodig voor een incentive aan de voorkant, waaronder:

- Het ontwikkelen van handreikingen en specifieke aanpakken, bij bijvoorbeeld geluidhinder.
- Uitvoering van een meerjarig CE-programma.
- Uitvoering van specifieke toezichtprojecten, bij bijv. luchtkwaliteit en in de bestaande bouw.

De *structurele middelen* die gemoeid zijn met de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zijn meegenomen in de raming (extrapolatie van de kosten) van de werkpakketten. Hierbij gaat het om:

- Bredere inzet van de meetdienst, voor onder meer luchtkwaliteitsmetingen en extra inzet op geluid en ZZS.
- Structureel maken van capaciteit voor uitvoeringsbeleid milieu.

Tegenover deze investeringen staan ook besparingen. Structurele budgetuitbreiding bij ODRA voor uitvoeringsbeleid milieu betekent ook dat er bij gemeenten zelf geen of minder capaciteit voor deze taken beschikbaar hoeft te zijn.

- **Verdere uitwerking**
  In de kadernota 2025 en de meerjarenbegroting zijn de kosten van het meerjarenprogramma verder geconcretiseerd.
  De meerjarenbegroting is separaat als bijlage 2 bijgevoegd.

8

AANZET TOT PROGRAMMERING - EVALUATIE EN BIJSTELLING

8.1 Goede basis leggen in 2024

In 2024 voeren we onze lopende werkprogramma's uit. Daarnaast pakken we, zoveel mogelijk in de eerste drie kwartalen van 2024, de volgende zaken op:

- Uitvoeren van nulmetingen zodat vanaf 2025 een scherpe monitoring mogelijk is;
- Actualiseren van de risicoanalyse milieu en opstellen van de risicoanalyse bouw. In de uitwerking krijgen prioritaire thema's zoals duurzaamheid, schone lucht, geluid en ZZS een zwaarder gewicht;
- Verder opstellen van bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid voor verschillende milieuthema's en voor het taakveld bouw. Vaststelling van gezamenlijk uitvoeringsbeleid maakt toezicht en handhaving eenvoudiger en effectiever;
- Voorbereiden van branchegerichte toezichtplannen en projectplannen die in 2025 starten;
- Uitvoeren van basisonderzoeken en analyses, die bepalend zijn voor de verdere invulling van de VTH-A-aanpak, zoals de risicoanalyse ZZS, de gebieds- en ketenanalyse CE en neveneffecten van nieuwe energiedragers;
- Werken aan interne/organisatorische randvoorwaarden:
  - Datakwaliteit en beheer, afgestemd op inhoudelijke doelen en prioriteiten;
  - Inzet van nieuwe technieken (drones, scan- en meetapparatuur);
  - Opleidings- en ontwikkelplan medewerkers (als onderdeel van strategisch personeelsmanagement).

8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring

In bijlage 1 hebben we een eerste aanzet gemaakt van het meerjarige uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten in de tijd zijn uitgezet.

In de bijlage staan ook eerste aanzetten voor prestatie-indicatoren. Deze zijn nadrukkelijk bedoeld als voorbeeld en inspiratiebron. Deze scherpen we in 2024 waar mogelijk volgens het gedachtegoed van *'Rijker Verantwoorden'* verder aan. De KPI's moeten enerzijds gemeenten en provincie meer 'duiding' geven over de impact van het werk van ODRA op de opgaven van gemeenten en provincie (publieke waarde / rijker verantwoorden). Anderzijds moeten ze ODRA de mogelijkheid geven om te kunnen bijsturen op de kwaliteit van de publieke dienstverlening en efficiency (input, througput en output).

De set kpi's moet ook behapbaar blijven. Vandaar dat we samen met onze partners per prioritair thema maximaal twee outcome of output kpi's op de inhoud willen definiëren. Daarnaast hanteert ODRA de volgende in- through- en output indicatoren op de uitvoering van de VTH-taken:

- Vergunningverlening – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, doorlooptijd vergunningen maximaal 8 weken, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Toezicht en handhaving – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, % nalevingsgedrag, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Klachtafhandeling – % tevredenheid publieke dienstverlening, % binnen de termijn van 2 werkdagen in behandeling genomen.

In de uitwerking van de nieuwe set kijken we ook (kritisch) naar deze prestatie-indicatoren. Mede op basis van de nieuwe set KPI's werken we samen met onze partners de wijze van monitoring - en wat dit betekent voor de kwaliteit van informatie, ons informatiesysteem en het proces van verantwoording - verder uit. Onderdeel hiervan zijn ook de nulmetingen.

8.3 Evaluatie - Bijstelling

ODRA actualiseert het Meerjarenprogramma jaarlijks. Naast verdere inhoudelijke uitwerking schetsen we in de jaarlijkse actualisatie de voortgang in de uitvoering van de basiswerkzaamheden en de prioriteiten. Dat doen we aan de hand van de KPI's en een bondige kwalitatieve terugblik (high-lights en story-telling).

Tegen het einde van jaar vier volgt een uitgebreide evaluatie, op basis waarvan een nieuw Meerjarenprogramma voor de volgende periode van vier jaar wordt opgesteld.

BIJLAGE 1 Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

Toelichting

- In onderstaand uitvoeringsprogramma zijn de elf prioritaire omgevingsthema's uit het Meerjarenprogramma (MJP) een slag nader uitgewerkt.

- Onderstaande uitwerking is een eerste uitwerking. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma jaarlijks – in nauw overleg tussen betrokkenen van ODRA, provincie en gemeenten - wordt geactualiseerd. Nadrukkelijk biedt dit de mogelijkheid om tot aanvulling, aanscherping en concretisering van doelen, activiteiten en KPI's te komen.

- Alleen nieuwe accenten in de VTH-uitvoering zijn in onderstaand programma opgenomen. Reguliere activiteiten in de basis-uitvoering die "gewoon" doorgezet worden, worden hieronder niet genoemd. Voorbeelden hiervan zijn:
  - Bij het thema luchtkwaliteit: Reguliere monitoring en meting van luchtemissies, reguliere control es op luchtemissie-eisen en emissiebeperkende maatregelen en Controle op stalsystemen intensieve veehouderijen.
  - Bij milieuhinder: Afhandelen van klachten. Regulier toezicht op hinderaspecten (w.o. geur) in het kader van integrale controles. Beheer Verkeersmilieukaart.
  - Bij Bodem en Grondwater: Regulier bodemtoezicht: zorgdragen voor een duurzame bodemkwaliteit bij lopende, nieuwe en beëindigende bedrijfsactiviteiten. Advisering over bodemkwaliteit irt gebruiksfunctie bij nieuwbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
  - Bij ZZS: Bij vergunningverlening milieu en regulier toezicht: sturen op afname ZZS. Aandacht besteden aan ZZS bij bodemtoezicht, ketentoezicht en milieutoezicht bij afval- of verwerkende bedrijven.
  - Bij externe veiligheid: In het kader van integraal milieutoezicht: adviseren/toetsen en controleren van risicovolle milieubelastende activiteiten. Adviseren over veiligheidsrisico's bij ruimtelijke initiatieven en omgevings-plannen. Actualisatie risicokaart en beheer en registratie externe veiligheidsrisico's (REV).
  - Bij Bouwkwaliteit en veiligheid: volgen van ontwikkelingen rond Wkb en maken van werkafspraken met gemeenten over eindrapportages kwaliteitsborgers. Afhandelen van bouwgerelateerde klachten conform afgesproken prioriteiten. Uitvoeren controle-aanpak kamergewijze verhuur, deelname pandenoverleg gemeente Arnhem.
  - Bij Ondermijnende criminaliteit: Periodieke actualisatie van het bedrijvenbestand op bedrijventerreinen.

- Bij Energietransitie: Doorzetten energiecontroles bij bedrijven door energieteam, inclusief voormalige ETS-bedrijven. Uitvoeren energielabel controles bij kantoren.

- De activiteiten zijn in drie categorieën ingedeeld:
  1. “Going” concern: de activiteit is onderdeel van de reguliere basisuitvoering (zoals geschetst in hoofdstuk 5 van het MJP) of kan in de basisuitvoering worden geïntegreerd. Dit zijn generieke activiteiten (producten of algemene diensten).
  2. Kaderstellende activiteiten: bijvoorbeeld de ontwikkeling van regionaal uitvoeringsbeleid, kennisontwikkeling en het uitvoeren van een risicoanalyse die aan de basis staat van het formuleren van een concrete VTH-aanpak of beleid. Dit zijn generieke activiteiten/algemene diensten.
  3. Projecten en programmatische activiteiten: vernieuwende en/of innovatieve activiteiten in een begrensde periode die erop zijn gericht om tot een effectieve VTH-aanpak te komen. Deze activiteiten worden in principe ook collectief (met alle milieu- of bouwpartners) opgepakt, maar hier kunnen ook andere keuzes worden gemaakt. Van te voren wordt altijd eerst een project- of programmaplan opgesteld.

- De financiële consequenties in de kolom “ €€” zijn als volgt geduid: S = structureel. I= incidenteel (bijv. project- en/of procesgeld). Dekking van de incidentele kosten vindt in principe plaats uit het innovatiebudget.

- In de laatste kolom is de rol van ODRA bij een activiteit geduid. We onderscheiden hier vier rollen, die in combinatie kunnen voorkomen: regulerend (regelgever of toezichthouder), adviserend (zowel beleidsadvisering als ruimtelijke/projectadvisering), participerend (samenwerken in een project of activiteit), signalerend (doorgeven van relevante informatie uit de uitvoeringspraktijk aan beleidsmakers).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu		Beleving van inwoners in de regio Arnhem van de milieu hygiënische kwaliteit van hun leefomgeving	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te laten voeren en in 2028 een nieuwe meting. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 1: Luchtkwaliteit			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan strenge luchtemissie-eisen	- Samen met partners en ism GGD ontwikkelen van uitvoeringsbeleid lokale luchtkwaliteit, onder meer ten behoeve van omgevingsplannen	Aantal aangescherpte/ geactualiseerde vergunningen op luchtemissies		x		**2025**	-	-	**Participerend**
	-Opstellen en uitvoeren actualisatieprogramma luchtemissies (scherper vergunnen op fijn stof, stikstof en ammoniak)				x	**2025-2028**			**Regulerend**
Verminderen van NOx- en fijn stof-emissies bij prioritaire milieu-belastende activiteiten	-Uitvoeren analyse prioritaire MBA's voor wat betreft NOx- en fijn-stof-emissies	Aantal controles specifiek gericht op naleving luchtemissies (fijn stof, NOx, ammoniak)		x		**2025**	**30 K**	-	**Regulerend**
	- Meer inzicht krijgen in daadwerkelijke luchtkwaliteit, met partners ontwikkelen van een voorstel voor bredere inzet meetdienst op luchtkwaliteitsmetingen (gebruikmakend van reeds aanwezige data en meetnetten).			x			-	**250 K***	**Adviserend**
	-Uitvoeren toezichtproject luchtemissies bij prioritaire MBA's (w.o. steenfabrieken en grote stookinstallaties)				x		**30 K**	-	**Regulerend**
	-Op basis van toezichtproject ontwikkelen van een maatwerkaanpak voor bedrijven met hoogste uitstoot NOx en fijn stof		x					-	**Regulerend**

**Er wordt ingeschat dat een uitbreiding nodig is van de meetdienst met 2 fte. Deze uitbreiding wordt niet alleen ingezet voor luchtkwaliteitsmetingen, maar ook voor geluid en ZZS-metingen. De daadwerkelijke invulling is afhankelijk van de feitelijke invulling en de strategische positionering van de meetdienst. Momenteel wordt een BC uitgewerkt. Voor 2025 hebben we daarom nog geen bedrag in de begroting opgenomen doch deze als stelpost gepositioneerd.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 2: Verminderen milieuhinder			1	2	3		I	S	
Verminderen geluid-hinder door bedrijfs-activiteiten en evenementen	- Bijdragen aan de totstandkoming van een regionaal afgestemd geluidbeleid tbv omgevingsplannen	Daling van aantal klachten geluid-gehinderden agv bedrijfsactiviteiten en evenementen t.o.v. 2023		x		2025	-	-#	Adviserend
	- Bijdragen aan een handhaafbaar geluidbeleid voor evenementen			x		2025		-	Adviserend
	- Samen met partners ontwikkelen en uitvoeren van een actieve bronaanpak richting o.m. binnenstad-vervoerders, evenementenorganisatoren				x	2026	50 K	-	Participerend
	- Maatwerkaanpak VTH ontwikkelen en uitvoeren voor bedrijven die de meeste geluidhinder veroorzaken, inclusief periodieke geluidmetingen		x			2026 - 2028	30K	-*	Regulerend
	- Actualiseren vergunningen op het aspect geluid		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend
Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransit	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen van een handreiking voor cumulatie geluidsoverlast agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend
	-Opstellen klachtafhandelingsbeleid voor hinder agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 3: Beschermen bodem en grondwater			1	2	3		I	S	
Voorkomen van nieuwe bodem-verontreinigingen	- Bij bedrijfsbeëindiging consequent laten uitvoeren van eindonderzoek bodem	Stijging van aantal nulsituatieonderzoeken dat bedrijven laten uitvoeren ten opzichte van 1-1-2025	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
	-Intensiveren risicogestuurd keten- en locatietoezicht (vrijeveld-controles) grond en secundaire bouwstoffen (focus op o.m. AVI-bodemas, immobilisaten, IBC-bouwstoffen)		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
Beter beschermen van grondwater (beschermings-gebieden)	- Uitvoeren van toezicht op milieubelastende activiteiten in beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening (nieuwe taak ODRA i.o.v. provincie)		x				-	-	Regulerend en signalerend
	- Samen met partners ontwikkelen van een richtlijn voor wijze van omgaan met bodemenergie-systemen			x		2026	30K	-	Adviserend
Prioriteit 4: Tegengaan verspreiding ZZS									
Grootgebruikers- en groot emittenten van ZZS in ODRA-gebied beter in beeld	- Samen met partners uitvoeren van een risicoanalyse ZZS: op welke ZZS-groepen gaan we ons focussen	Stijging inzicht in aantal bedrijven dat ZZS emitteert e/o verwerkt e/o zich ervan ontdoet ten opzichte van 1-1-2025 in beeld		x		2025	30K	-	Adviserend en participerend
	- Uitvoeren branchegericht toezicht bij ZZS-relevante bedrijven zoals metaalbewerkende en coatingbedrijven		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
	- Vergunningen actualiseren op aspect ZZS		x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
Betere naleving informatieplicht en minimalisatie-verplichting ZZS	- Gerichte aspectcontroles op ZZS: toezicht en handhaving op aanwezigheid vermijdings- en reductieplannen	Jaarlijks aantal handhavingszaken dat betrekking heeft op ZZS-gerelateerde overtredingen. Of: % van gecontroleerde groep die aan informatieplicht ZZS voldoet	x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
	-Toezicht en handhaving op de ketens van ZZS (specifiek toezichtproject)		x			2027	50K	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 5: Verbeteren waterkwaliteit									
Intensiveren toezicht indirecte lozingen	Intensiveren van controles op indirecte lozingen op het riool. Daarbij leggen we een link met de ZZS-aanpak (zie prioriteit 4).		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 6. Beperken en beheersen veiligheidsrisico's			1	2	3		I	S	
Beter inzicht in de actuele veiligheids-risico's van bedrijfs-activiteiten;	- Samen met partners ontwikkelen van regionaal uitvoeringsbeleid EV, o.m. t.b.v. Omgevingsplannen.	Aantal incidenten en ongevallen bij bedrijven		x		2024 - 2025	-	-#	Adviserend
	- Uitbreiden expertise en versterken samenwerking in expertisenetwerk EV (regionaal en landelijk).			x		2025 - 2028	-	-	Participerend
	- Versterken van de EV-advisering bij ruimtelijke initiatieven en plannen, gericht op integrale omgevingsveiligheid (rekening houdend met cumulatieve risico's van o.m. bedrijfsactiviteiten, transport gevaarlijke stoffen, nieuwe energiedragers).		x			2025 - 2028	-	-	Adviserend
Verlagen van veiligheidsrisico's ivm opslag gevaarlijke stoffen en toepassing nieuwe energiedragers	- Projectmatig toezicht bij 1) opslag gevaarlijke stoffen bij magazijnen en distributiepunten en 2) LNG-stations + andere nieuwe energiedragers.	% van gecontroleerde bedrijven waar opslag gevaarlijke stoffen aan de regels voldoet	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 7. Borgen bouwkwaliteit en veiligheid									
Grotere effectiviteit bouwtoezicht	- Uitvoeren van bouw- en woningtoezicht conform met bouwpartners opgestelde risicostrategie bouw.	Bij steekproefsgewijze audits op vereiste bouwkwaliteit is het percentage dat voldoet tenminste 90%	x			2025 - 2028			Regulerend
	- Extra aandacht aan bouwkwaliteit (w.o. duurzaamheid) en veiligheid bij aanvragen vergunningen Bouw en Sloop.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Met ontwikkelaars en bouwers in initiatieffase om de tafel over kwaliteits- en veiligheidsaspecten.		x			2025 - 2028			Adviserend
Meer aandacht voor bouwkwaliteit en -veiligheid in de bestaande bouw	-Samen met milieutoezicht, brandweer en andere partners ontwikkelen van een risicogestuurde en programmatische aanpak op kwaliteits- en veiligheidsaspecten in de bestaande bouw.					2026 - 2027	75K	-	Participerend en adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 8. Aanpak ondermijnende criminaliteit									
Versterken van de samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Uitvoeren van risicogestuurd ketentoezicht, samen met andere OD's en ketenpartners (w.o. politie en OM), bij o.m. afvalbedrijven en specifieke stromen (bijv. metaal, asbest, grond).	Aantal geregistreerde gevallen van ondermijnende en milieucriminaliteit	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend
	- Met specifieke expertise en capaciteit ondersteunen van integrale veiligheidscontroles en anti-ondermijningsprojecten van gemeenten.				x	2025 - 2028	-	-	Adviserend
	- In 2024 ontwikkelen we een voorstel voor het vervolg van het project Theseus dat in april 2025 afloopt.				x	2025	-	-	Adviserend
Actief monitoren van wijzigingen in het bedrijvenbestand en snellere signalering en/of opsporing van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Doorzetten/intensiveren van gebiedsscans op bedrijventerreinen.	98% van alle bedrijfslocaties ongeacht de milieu-impact is bekend	x			2025 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Verbreden van de gebiedsgerichte aanpak naar het buitengebied (bijv. leegstaande gebouwen, recreatieparken).		x			2026 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Bijdrage leveren aan nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld bestuurlijke interventieteams, speciaal informatiecentrum voor opsporing ondermijnende criminaliteit).		x			2026 - 2028			Adviserend en participerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een duurzame leefomgeving		Mate waarin bedrijven duurzaamheids-maat-regelen hebben getroffen is met 20% gestegen t.o.v. 2024	In 2024 wordt m.b.v. een enquête in kaart gebracht wat de nulsituatie op een select aantal duurzaamheidsitems is (CE en energie); in 2028 wordt de enquête herhaald. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is							
Prioriteit 9: Terug- dringen gebruik fossiele energie			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Verminderen van het fossiele energie-verbruik bij bedrijven en kantoren. Energie-controles zijn daarbij succesvol verbreed;	- In energiecontroles aandacht voor duurzame opwek, energiemanagement, vervoer/mobiliteit en netcongestie-problematiek.	Het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bij bedrijven is met 25% toegenomen t.o.v. 2024	x			**2025 - 2028**	-	-**	**Regulerend en signalerend**
	- Samen met partners gebiedsgerichte of branche-specifieke projecten opzetten die zich richten op zichtbare, concrete en effectieve maatregelen, bijv. minder terrasverwarmers, sluiten van winkeldeuren, 's avonds uitdoen van kantoorverlichting.	Aantal uitgevoerde "brede" energie-controles			x	**2026 - 2028**	**100K**	-	**Participerend**
	- Samen met gemeenten ontwikkelen van een effectieve aanpak richting kleinverbruikers.				x	**2026 - 2027**	**100K**	-	**Participerend**
Beter ondersteunen van energietransitie-plannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.	- Samen met partners opstellen van regionaal uitvoeringsbeleid verduurzaming energievoorziening (met aandacht voor neveneffecten nieuwe energie-dragers en verduurzaming monumentale panden).			x		**2025**	-	-#	**Participerend**
	- Ondersteunen (met specifieke inhoudelijke en VTH-expertise) van gemeenten en regionale partijen bij het oplossen van vraagstukken rond de energie-infrastructuur (laadinfra, netcongestie).		x			**2025 - 2028**	-	-	**Participerend**
	- Versterken van de energie-advisering rond ruimtelijke plannen en gemeenten ondersteunen met de duurzaamheidstoetsing daarvan (bijv. vervolgpilots m.b.v. het instrument EnergiePrestatie op Locatie (EPL) en/of op daadwerkelijke realisatie energie-/ klimaat- /watermaatregelen).		x				-	-	**Adviserend en participerend**

***Tot en met 2026 zijn er – mede dankzij de SPUK-bijdragen - voldoende middelen voor het energieprogramma. Vanaf daarna is de financiële situatie onzeker. Gelet hierop zijn voor enkele energieprojecten in dit overzicht aanvullende incidentele middelen opgenomen (2 x € 100.000,-). Dekking hiervan vindt plaats vanuit het innovatiebudget.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Thema 10: Stimuleren Circulaire Economie			1	2	3		I	S	
Vergroten kennis en expertise met het oog op betere onder-steuning van innovatieve CE-initiatieven/ -projecten	- Uitvoeren gebieds- en ketenanalyse: op welke materiaal- en grondstofstromen, gebieden en bedrijfsactiviteiten gaan we ons focussen?	Aantal geïnventariseerde en begeleidde CE-initiatieven		x		2025			Adviserend
	- Meedenken met en ondersteunen van provincie/ gemeenten bij opstelling en evaluaties CE-programma's.			x		2025 - 2028			Participerend
	- Vroegtijdige inbreng van CE-expertise bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.			x		2025 - 2028			Adviserend
	- Ontwikkelen en toepassen maatwerkvoor-schriften CE (grondstoffenbesparing) en spelregels voor proefnemingen CE in vergunningen.		x			2025 - 2028	150K per jaar^		Regulerend en adviserend
Beter zicht en meer grip op circulaire bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio	- Actualisatie van vergunningen van afval- bedrijven of verwerkers, zodat ze aan de eisen vanuit het landelijke CMP-1 voldoen. Hierover maken we werkafspraken met ODRN.	Aantal nieuwe vergunningen waarin CE-voorschriften zijn meegenomen	x			2025 - 2027			Regulerend
	- CE meenemen in branche-aanpak (complexe) bedrijven (scouten van koploper-bedrijven, informeren over komende verplichtingen t.a.v. toepassing recyclaat, ecodesign en experimenteren met maatwerkvoorschriften CE).	Overzicht koplopers CE in een branche	x			2026 - 2028			Regulerend en adviserend
	- Intensiveren van toezicht op circulair handelen en naleving scheidingsregels bouw- en sloopafval bij sloopprojecten in GWW en woningbouw.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Beoordelen "afval of niet" conform nog vast te stellen handreiking.		x			2025 - 2028			Regulerend

^ Uitvoering van totale CE-projectplan van ODRA kost circa € 200.000 p.j. In de begroting is 0,5 fte beschikbaar. Vanaf 2025 t/m 2028 is aanvullend € 150.000 p.j. extra nodig. Uitgangspunt is dat na 2028 CE onderdeel is van het reguliere VTH-werk (apart programma is dan niet meer nodig).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 11: Bijdragen aan ruimtelijke opgaven			1	2	3		I	S	
Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;	- Milieuadvisering in initiatief- en planfase bij ruimtelijke ontwikkelingen: opstellen advies-planning + ODRA wordt standaard ingeschakeld.	ODRA-partners waarderen de bijdragen van ODRA met gemiddeld een 8	x			2025 - 2028	-	-	Advisering
	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid op diverse milieuthema's, t.b.v. o.m. Omgevingsplannen (incl. gebiedsgerichte kwaliteitsdoelen).			x		2025 - 2028		225L^	Advisering
	- Ontwikkelen voorzet voor (inter)gemeentelijk bouwbeleid, w.o. eenduidige criteria vergunningvrij bouwen in verschillende soorten gebieden.			x		2025	-	-	Advisering
	- ODRA intern: investeren in advies- en communicatievaardigheden van experts en adviseurs uitvoeringsbeleid.			x		2025 - 2028	-	-	Advisering
Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/ klimaat- en natuur-maatregelen.	- Vervolg geven aan pilot toezicht op herplant-plicht en natuurcompensatie bij bouwaanvragen voor de gemeente Arnhem.		x				-	-	Regulerend en participerend
	- Ontwikkelen en toepassen van een toezichtaanpak op afspraken van gemeenten met ontwikkelaars over duurzaamheids/-natuurmaatregelen (tijdens realisatie- en beheerfase).				x		-	-	Participerend
	- Een meedenkende rol bij ontwikkeling en toepassing van nieuwe instrumenten (bijv. punten-systeem kwaliteit/duurzaamheid stedebouwkundige plannen) en het wegnemen van belemmeringen (stikstof bijv.).		x				-	-	Adviserend en participerend

^Naast SPUK-middelen is er op dit moment voor 1,5 fte (225k) aan budget vanuit gemeenten beschikbaar voor adviseurs uitvoeringsbeleid (AUB) beschikbaar. Dit betreft incidenteel geld t/m 2024. In de ramingen hier wordt ervanuit gegaan dat deze incidentele ruimte wordt omgezet in structureel en dat er daarbovenop 1,5 fte extra ruimte komt. Op die manier is er structureel 3 fte aan AUB-inzet beschikbaar.

BIJLAGE 2 Begroting 2025-2028
Separaat bijgevoegd

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2023
JAARVERSLAG

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 1

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 1

04 Voorwoord Ruben Vlaander

06 A: Onze prestaties op een rij

10 B: Omgevingsvergunningen
Programma vergunningen

12 C: Naleefgedrag verbeteren
Programma toezicht en handhaving

15 D: Adviseurs geluid, trillingen en emissies
Programma advies

18 E: Focus op projecten en innovatie
Programma projecten

23 F: We werken samen in Gelderland
Programma stelseltaken

26 G: Werken aan doelmatige bedrijsvoering

31 H: Sociaal jaarverslag

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

COLOFON

De Jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto's zijn van Karin Veenendaal en Ivo Hutten. We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag op www. www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of vragen: communicatie@odra.nl.

VOORWOORD

“WE ZIJN IN 10 JAAR TIJD FORS GEGROEID IN OMVANG, BEGROTING EN AANTAL VERGUNNINGEN”

Medio 2023 nam de Eerste Kamer het besluit om de Omgevingswet definitief in te voeren. Per 1 januari 2024 worden tientallen wetten en maatregelen van bestuur ondergebracht onder de Omgevingswet. Dat is de duidelijkheid die we al een paar jaar willen. De wet moet de zorg voor de leefomgeving en de ruimte voor initiatiefnemers beter ondersteunen en procedures vereenvoudigen. Digitaal en aan de ‘keukentafel’. En gezondheid krijgt met de nieuwe wet meer aandacht dan voorheen. Soepeler en sneller een aanvraag afhandelen en vooral beter samenwerken met gemeenten, waterschappen, provincie en andere overheidsdiensten. We zagen in de laatste dagen van 2023 nog een stroom aanvragen en meldingen binnenkomen, die we onder ‘het oude recht’ afhandelen. Wat de impact van de Omgevingswet is op ons werk, kunnen we in het volgende jaarverslag benoemen. We zijn er klaar voor en hebben met alle partners een samenwerkingsovereenkomst getekend.

In 2023 is nog een belangrijke verandering in gang gezet. Het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH). In het IBP-VTH werken het Rijk, gemeenten en provincies, inspectie- en opsporingsdiensten, Openbaar Ministerie en politie samen met de 28 omgevingsdiensten aan de verbetering in het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). We hebben in tal van pilots en projecten onze bijdrage aan het collectief geleverd. Medio 2024 moeten de veranderingen duidelijk zijn.
De belangrijkste opdracht voor onszelf is in één woord uit te drukken: robuust. Bijvoorbeeld ten aanzien van het vermogen om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Financieel staan we er goed voor, de omzet is toegenomen en we kunnen over 2023 ‘zwarte cijfers’ schrijven. Dat is het goede nieuws, maar om helemaal robuust te zijn volgens de criteria van het IBP-VTH, moeten we nog paar stappen zetten.

In opdracht van ons bestuur is onderzocht hoe we de samenwerking met de Omgevingsdienst in Nijmegen kunnen intensiveren. Over de resultaten van dit onderzoek hebben de besturen van ODRN en ODRA oriënterend gesproken. Conclusies zijn nog niet getrokken. De gesprekken, tegen de achtergrond van de landelijke (IBP-VTH) ontwikkelingen, krijgen in 2024 een vervolg. We hebben ook kennisgemaakt met de mensen die werken voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. We onderzoeken hoe we de banden kunnen versterken.

2023 is het jaar dat we kort stil stonden bij 10 jaar omgevingsdiensten. 10 jaar is voor een overheidsdienst met de opdracht die we hebben, best jong. In die tien jaar zijn we in omvang, begroting en aantal vergunningen en controles fors gegroeid. Ook

afgelopen jaar hebben we veel nieuwe medewerkers aangenomen. Veelal jonge mensen die we intern zullen opleiden om de kwaliteit te leveren die de partners van ons gewend zijn.

“OM HELEMAAL ROBUUST TE ZIJN VOLGENS DE CRITERIA VAN HET IBP-VTH, MOETEN WE NOG PAAR STAPPEN ZETTEN”

In een interactie met onze partners hebben we in 2023 gewerkt aan een meerjarenprogramma voor de jaren 2025-2028. In het meerjarenprogramma, de titel zegt het al, kijken we vooruit, anticiperen we op trends en ontwikkelingen in de samenleving en in beleid en leggen we de verbinding tussen ons werk en de opgaven waar onze partners voor staan. Denk aan de energietransitie, de route naar een circulaire economie en de veranderingen in het landelijk gebied. We zetten onze kennis en ervaring in bij de beleidsontwikkeling van onze partners. Het is ons doel om van meerwaarde te zijn.

Tot slot. We hebben het eerste volle jaar in ons nieuwe kantoor achter de rug. De Airborne Tower is voor ons allemaal een prettige omgeving om ons werk te doen. En dat zullen we de komende tien jaar blijven doen.

A

ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ

1. Onze doelen en resultaten

Ons Planning & Control proces

Met dit jaarverslag doen wij verslag over onze prestaties in 2023. We laten zien waar het goed ging, maar melden ook waar we de doelen niet gehaald hebben en wat op die punten onze ambities waren voor 2023.
Ons jaarverslag is het sluitstuk van de Planning en Control-cyclus (P&C). De start van de cyclus 2023 was in het najaar 2021. Het Algemeen Bestuur heeft toen de uitgangspuntennotitie (nu kadernota genoemd) voor de begroting 2023 vastgesteld. In juli 2022 is de begroting 2023 vastgesteld, welke (samen met onze partners) is geconcretiseerd in werkprogramma's voor 2023. De werkprogramma's bevatten de concrete doelen en het aantal te leveren producten en diensten voor het reguliere VTH-werk.

2023 was een jaar met veel ontwikkelingen; er zijn twee grote SPUK-projecten opgestart (energie en IBP-VTH), er zijn pilotprojecten en veel aanvullende opdrachten uitgevoerd voor onze partners. Last but not least, ODRA heeft zich voorbereid op de omgevingswet, die per 1 januari 2024 ingaat. Veel van deze ontwikkelingen waren nog niet opgenomen in de eerste begroting voor 2023. ODRA heeft daarom medio 2023 een gewijzigde begroting aangeboden aan de raden. Deze is, na hun zienswijzen, vastgesteld in december 2023.

2. Zijn onze klanten tevreden?

ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft. De wijze waarop het contact met burgers en bedrijven verloopt, laat ODRA doorlopend meten; de resultaten vormen een belangrijke maatstaf voor kwaliteit van de publieke dienstverlening door ODRA.

In 2023 hebben we een andere manier van het meten van de tevredenheid over onze dienstverlening geïntroduceerd. Hierbij wordt de tevredenheid over de wijze van dienstverlening en de tevredenheid over de uitkomst van een aanvraag, controle of ingediende klacht, los van elkaar bevraagd. Deze manier van werken geeft meer inzicht over ons eigen functioneren en over het effect wat een besluit of uitkomst heeft op de ervaring van de aanvrager, ondernemer of indiener. Daarnaast is het percentage tevreden mensen geconverteerd naar een rapportcijfer volgens algemene maatstaven. De uitkomsten van de tevredenheidsmeting; voor controles en vergunningen scoren we op de domeinen milieu en bodem een 7,5 tot een 8,2. Alleen voor vergunningen bouw is het rapportcijfer iets lager, een 6,8. Een directe vergelijking met 2022 is niet te maken vanwege de veranderde systematiek; in 2022 waren 76% van de aanvragers, ondernemers en indieners tevreden.
De vraag over hoe we mensen behandelen, wordt over alle producten hoog gewaardeerd. Vanaf augustus 2023 scoren we gemiddeld een 8,6 op de vraag of mensen vriendelijk worden behandeld en daar zijn we trots op.

In 2023 is er een significante toename van het aantal ingediende omgevingsklachten te zien. Er zijn er Namelijk 3991 bij onze partners en gelderse OD's. Daarnaast hebben we nog de klachtafhandeling voor de aandachtsbedrijven gedaan. Vorig jaar waren er 2907 geregistreerde klachten. Dus een toename van 37%. Dit is een landelijke trend.

Figuur 1: Tevredenheid klanten

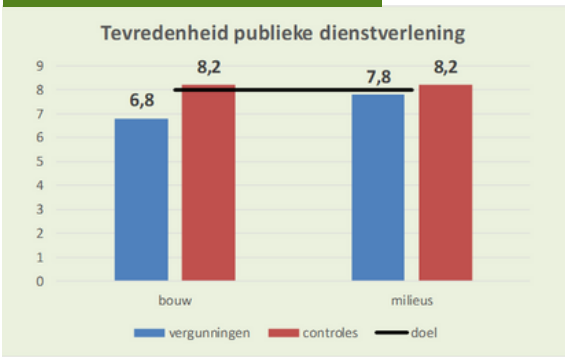

De bereidheid om een klacht in te dienen is toegenomen, dit zien we doordat er meer klachten over bijvoorbeeld eenzelfde evenement of omgevingsoverlastgevende onderneming worden gedaan. Daarnaast zien we een grote, toename in het aantal klachten dat per persoon wordt ingediend, een teken dat de oplossing die wij kunnen bieden voor die personen onvoldoende snel of onvoldoende toereikend is.

Klachten over medewerkers

We ontvangen relatief weinig klachten over onze medewerkers. In 2023 waren het er 13, waarvan 7 gegrond verklaard. De gegronde klachten gingen met name over omgangsvormen. Dit wordt naar verwachting verbeterd met het programma dienstverlening wat in 2024 van start gaat. De klachtenafhandeling wordt in de meeste

gevallen als positief ervaren door de indieners. In het najaar van 2022 hebben we daarnaast een reputatie-onderzoek uitgevoerd, wat inzicht geeft hoe onze 'stakeholders' (burgers, bedrijven, bestuurders, maar ook organisaties als MOB en VNO-NCW) naar ODRA kijken.

3. Financieel resultaat

De gemeenten en provincie waarvoor ODRA de taken uitvoert, zijn naast opdrachtgever ook financier van ODRA. We streven ernaar om het financieel resultaat in balans te hebben met de prestaties (prijs-kwaliteit). Dit is waar gemeenteraden en Provinciale Staten mede naar kijken. De gemeenteraden geven aan dat zij graag zien dat de kosten voor ODRA gaan dalen, mede gelet op de herstructurering van het gemeentefonds in 2026. Het beleid daartoe is reeds in het najaar 2020 geformuleerd (besparingsbrief aan de Raden). Nadat in 2022 structurele besparingen zijn gerealiseerd door onze verhuizing en ICT-transitie, is in 2023 gestuurd op doelmatigheid. In de turbulentie van een ongekend hoge inflatie en een CAO met een loonstijging van 7%, hebben we ons tarief weten te beperken. In de gewijzigde begroting 2023 was de stijging van ons tarief 'maar' 3%.
ODRA is er trots op dat we een omgevingsdienst zijn met één van de laagste tarieven in Nederland. Het uiteindelijke resultaat over 2023 is € 144.300 positief. De jaarrekening laat een exploitatie zien van € 24,7 miljoen, vrijwel exact gelijk aan de begroting.

4. Samenvatting VTH-resultaten

Het kwantitatieve doel om tenminste 98% van de afgesproken werkpakketten te realiseren, is gehaald. Nu zeggen aantallen niet zo veel, het gaat in de werkzaamheden van ODRA toch vooral om de impact (meerwaarde) van onze inspanningen op de leefomgevingskwaliteit. En die kwaliteit staat onder druk. Dit concluderen we vooral uit het over de hele linie toegenomen aantal klachten van burgers over allerlei vormen van overlast (vooral geluid en geur/lucht). Dit past in een patroon waar we al een paar jaar mee van doen hebben. Met onze inzet pogen we de ervaren aantasting van de leefomgevingskwaliteit te verminderen. Dat lukt vaak, maar niet altijd. Onder andere omdat we de klacht niet altijd kunnen oplossen.

Middels milieu- en bouwvergunningen en afhandeling van milieumeldingen, hebben we initiatiefnemers ruimte voor ontwikkeling gegeven en tegelijkertijd de belasting op de leefomgevingskwaliteit zo goed mogelijk geborgd (een vergunning is immers in feite een toestemming om te mogen belasten). Door middel van gericht en zorgvuldig uitgevoerd toezicht, milieucontroles, bodemcontroles en bouwcontroles, zien we er bovendien op toe dat de belasting van de omgeving ook beperkt blijft tot hetgeen is toegestaan (vergund). Daar waar we constateren dat dit niet gebeurt, treden we handhavend op. Dat leidt tot dwangsommen en inning hiervan.

5. Samenvatting organisatorische doelen

In de bedrijfsvoering hadden we ons ten doel gesteld om de organisatie verder te professionaliseren. Op HR-gebied hadden we de uitdaging om de groei van bijna 20 fte op te vangen en de juiste mensen te vinden in een moeilijke arbeidsmarkt. Er is ingezet op arbeidsmarktcommunicatie zowel op eigen kracht als interregionaal of nationaal verband, onder meer in de vorm van een frisse campagne met videomateriaal over ons werkveld, communicatie via sociale media en presentaties op banenmarkten. De werving pakken we op een andere manier aan; meer gericht op het opleiden van eigen young professionals en trainees en het verbeteren van haar aantrekkelijkheid als goed werkgever. In 2023 is JongODRA opgericht. JongODRA richt zich op de jongere generatie en starters binnen onze organisatie en zet zich in om nieuwe en jonge collega's verder te brengen in hun kennis en competenties door elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren.

In 2023 hebben wij het gebruik van ons eigen pand en bijbehorende ICT geoptimaliseerd. Sinds het najaar 2022 zijn we gehuisvest in de Airborne Tower. Daar hebben we een hybride werkconcept gerealiseerd met 121 werkplekken (flexfactor 0,6) en een variëteit aan overlegruimten die 'state of the art' zijn uitgerust met audiovisuele opstellingen. Medewerkers zijn voorzien van mobiele apparatuur en kunnen locatie onafhankelijk samenwerken. We hebben de dienstverlening aan onze (interne) klanten onder de loep genomen; verbeterplannen opgesteld en ingevoerd. De ICT-omgeving is in de zomer van 2023 heringericht met een (informatie) beveiligd cloud-netwerk op basis van Office 365. Deze transitie bevordert de efficiëntie door beter gebruik maken van alle ICT-tools en het optimaal werken in the cloud.

B

OMGEVINGSVERGUNNINGEN

1. Omgevingsvergunningen: bouw

Voor de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Renkum en Doesburg (sinds 1 okt 2022) hebben we in 2023 de aanvragen omgevingsvergunningen voor de activiteit Bouwen en voor de overige Wabo-activiteiten afgehandeld. Het gaat onder meer over kap-, inrit- en monumentenvergunningen. Aanvragen worden getoetst aan de diverse geldende wet- en regelgeving en de besluiten worden (grotendeels) binnen de wettelijke termijnen genomen.

Daarnaast hebben we meldingen voor sloopwerkzaamheden en brandveilig gebruik gebouwen afgehandeld. Ook hebben we adviezen verstrekt over constructies, stikstof, de welstandstoets, monumentenzorg en natuurinclusief bouwen. Om ons werk goed te kunnen doen, zoeken we altijd afstemming met de inhoudelijk deskundigen en betreffende afdelingen van de gemeenten over planologische afwijkingen, landschappelijke waarden, mobiliteit en erfgoed.

We hebben voor Renkum, Lingewaard en provincie Gelderland de bezwaar- en beroepsprocedures afgehandeld. Daarbij hanteren we de geldende kwaliteitsstandaarden en beschikken binnen de wettelijke termijnen.

We ondersteunen inwoners en ondernemers professioneel en effectief bij de voorbereiding van (bouw)planontwikkeling. Dit houdt in dat we inwoners begeleiden in de procedures en het stappenplan en bij de beoordeling letten we op juistheid en volledigheid.

2. Omgevingsvergunningen: milieu

Wij behandelen voor alle partners de aanvragen voor een milieuvergunning en de milieumeldingen. Dit is een basistaak in het kader van de (in 2023 nog geldende) Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. We beoordelen op juistheid en volledigheid en zorgen dat de aanvragers binnen de wettelijke termijnen een antwoord krijgen. We streven naar een zo integraal mogelijk antwoord door intern met specialisten af te stemmen en door aansluiting te zoeken bij de inhoudelijke deskundigen van de partners.

In samenwerking met ODRN zijn we in oktober 2022 gestart met een pilot waarin ODRA de volledige behandeling van nieuwe aanvragen voor gemeentelijk complexe bedrijven binnen ODRA-werkgebied voor haar rekening neemt. In de oude situatie verzorgde ODRN het adviesdeel voor in de omgevingsvergunning. Met enkele tussentijdse evaluaties hebben we geconcludeerd dat dit tot op heden goed verloopt en ODRA qua advisering robuust is. Wij hebben in heel 2023 de advisering van gemeentelijk complexe bedrijven dan ook zelf uitgevoerd. In afstemming met alle Gelderse OD's neemt elke OD de advisering (en vergunningverlening) voor gemeentelijk complexe bedrijven per 1 januari 2024 voor haar rekening.

3. Kwantitatieve resultaten vergunningen

Figuur 2: KPI's en productieresultaten Vergunningen

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	4.478	4.494	0%	8%	4.149
	aantal diensten (in uren)	13.958	18.141	30%	10%	16.457
Gemiddeld kengetal producten		8,5	7,4			8,3
Financiele realisatie						
	Kosten (x € 1.000)	4.773	5.264	10%	10%	4.781
	Baten (x € 1.000)	4.996	4.877	-2%	0%	4.860
	Saldo	223	-387			79

C

NALEEFGEDRAG VERBETEREN

Voor al onze partners voeren we het milieutoezicht bij bedrijven uit, houden we toezicht op grondverzet/bodemsaneringen en asbestsaneringen en behandelen we overlastmeldingen van omwonenden. Daarnaast voeren we voor vier gemeentelijke partners ook het bouwtoezicht uit. Toezicht en handhaving zijn in onze ogen cruciale schakels in de reguleringsketen. We vinden dat preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten de kans verkleint op ongevallen, incidenten of zelfs rampen. Wij zetten ons in om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren. We toetsen de wettelijke voorschriften, zijn oplossingsgericht en bij een overtreding volgen we de sanctiestrategie. Het gaat ons om een gezonde en veilige leefomgeving te bieden aan omwonenden en werknemers.

1. Bouwtoezicht

Voor Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Renkum voeren we het toezicht uit op bouwprojecten, monumenten, (asbest)sloop, verbouwingen en bestaande bouw. Tevens behandelen we bouwgerelateerde overlastmeldingen. Het aantal uren bouwtoezicht is fors toegenomen en dat valt weer te koppelen aan het grote aantal verleende vergunningen in 2023.

2. Milieutoezicht

De werkprogramma's zijn voor milieutoezicht volledig gehaald, voor zover te plannen was. De toename in het aantal klachten is opmerkelijk, dit heeft bij een aantal partners ook tot meer controles geleid dan begroot. Bij de gemeentelijk complexe bedrijven zijn we ook actiever onze meetdienst gaan inzetten voor luchtmetingen, bijvoorbeeld bij de steenfabrieken en asfaltcentrales. De resultaten hiervan geven een nog beter inzicht in de milieubelasting en waar wij op moeten inzetten bij toezicht.

LHS als referentie voor controles

De landelijke handhavingsstrategie (LHS) is voor ons het beleidskader waar en hoe handhaving in te zetten. De LHS verbindt het gedrag van de overtreder aan de impact van de overtreding. ‘Ruimte geven waar dat kan, maar direct doorpakken als het nodig is’, is de leidraad. Als overheid is gelijke monniken gelijke kappen het vertrekpunt voor toezicht en handhaving. Dat wil zeggen dat de gelijke interpretatie van de LHS en samenwerking belangrijk zijn. We geven daar aandacht aan door periodiek casuïstiek te bespreken en toezichthouders te ondersteunen door bijzonder opsporingsambtenaren (boa’s). Dit houdt in dat de basis op orde is en ODRA het strafrecht consequent inzet conform dit kader. Gevolg is ook dat we een toename zien in de inzet van BOA's voor strafrecht, zowel voor milieu-, bodem- en bouwtoezicht. Ook hebben we daardoor meer strafrecht ingezet dan oorspronkelijk begroot. Er zit wel een zorg in de snelheid van strafrechtelijke afhandeling verderop in de keten, het lik-op-stuk gevoel verdwijnt hierdoor bij overtreders. We monitoren in 2024 of deze trend zich doorzet.

Piket: Ruim 140 keer in actie

Onze piketdienst is 24/7 het hele jaar beschikbaar om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. Dat doen we voor onze eigen regio en als achtervang voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Ook het afgelopen jaar is ons piketteam weer meerdere malen per week opgeroepen. Opvallend was dat er in de eerste helft van 2023 minder drugsdumpingen plaatsvonden, maar in de tweede helft het fenomeen toch weer de kop opstak. We zien ook dat we vaker worden gevraagd om te assisteren bij woningbranden met en zonder asbest. Met name de grote asbestbrand in Heteren en de afwikkeling daarvan, de grootste asbestsanering van Nederland, heeft veel inzet van piket gevraagd.

Kamerverhuurbeleid Arnhem

Het project kamerverhuur is gestopt eind 2023. Op een enkele hercontrole na, zijn de geregistreerde kamerverhuurpanden bezocht in samenwerking met de VGGM. De opbrengst en resultaten van de 382 panden zijn gedeeld met de opdrachtgever. Om de panden op een adequaat niveau te houden, is voorgesteld om beleid vast te stellen over hoe en met welke frequentie de huidige voorraad wordt onderhouden. Daarnaast is de zorg gedeeld dat er onbekende en mogelijke onveilige panden aanwezig kunnen zijn.

“WE GEVEN RUIMTE WAAR DAT KAN, MAAR PAKKEN DIRECT DOOR ALS HET NODIG IS”

Bodemtoezicht

We voerden het toezicht uit op bodemsaneringen voor Arnhem en de provincie Gelderland. Daarnaast ondersteunden we wederom ODRN bij de uitvoering van het toezicht Wbb (Wet bodembescherming) in de gemeente Nijmegen. Net als in 2022 ervaren we dat controles tijdens de uitvoering van saneringen meer tijd kosten, omdat zaken vaker niet (geheel) op orde zijn en we een deel van deze zaken ter plekke oplossen, en een deel loopt via een handhavingstraject.

Er is blijvende aandacht geweest voor de problemen met immobilisaat. Onze acties hebben wel gemaakt dat we nu vroegtijdig worden opgezocht door aannemers die problemen willen voorkomen. Dat is winst. Ook hebben we als ODRA, samen met een aantal andere OD's, namens ODNL de problematiek bij het ministerie aangekaart. Dat geldt overigens niet alleen voor immobilisaat maar ook voor de toepassing van staalslakken (landelijk veelvuldig in de pers aangekaart). We hebben samen met de collega's van toezicht aandacht kunnen besteden aan het slopen en de essentie van intensief toezicht daarbij, omdat er nog te vaak ‘verontreinigd’ bouwpuin ontstaat, dat uiteindelijk zijn onwenselijke weg vindt in toepassingen in het milieu, met alle risico's van dien. Fijne en nuttige samenwerking met de bouwcollega's.

Naast vrije veld toezicht, controleerden we ook saneringen van tanks en hielden we de aanleg van bodemenergiesystemen in de gaten. Ook hebben we de transportcontroles met succes geïntensiveerd en zijn we betrokken geweest bij de invoering van het Geografisch Informatie Systeem. Enigszins geplaagd door personele tekorten hebben we toch kans gezien om veel werk te verzetten.

3. Kwantitatieve resultaten Toezicht en Handhaving

In 2023 hebben we de begrote productie als totaal ruim gerealiseerd. Het aantal vervolgcontroles is ook gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt deels door het energietoezicht waar de vaak veel lange termijnen afgelopen jaar zijn verlopen, maar ook door steeds meer kennis van de toezichthouders over specifieke onderwerpen waardoor steeds meer overtredingen worden geconstateerd.

Figuur 3: KPI's en productieresultaten Toezicht en Handhaving

Programma Toezicht & hh.	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	6.646	8.752	32%	21%	7.215
	aantal diensten (in uren)	57.904	59.896	3%	5%	56.869
Gemiddeld kengetal producten		7,3	5,9			6,5
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	10.911	11.195	3%	7%	10.428
	- baten (x € 1.000)	10.900	11.450	5%	8%	10.568
	Saldo	-11	255			140

D

ADVISEURS GELUID, TRILLINGEN EN EMISSIES

ODRA beschikt over de expertise om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren over geluid, trillingen, licht, emissies, luchtkwaliteit, bodem, duurzaamheid en externe veiligheid. We geven omgevingsadviezen en dat doen we veelal op basis van concrete vragen (vraag-gestuurd en maatwerk) van onze partners. We adviseren ook op projectbasis, zoals emissiemetingen bij bedrijven met een zware milieubelasting.

1. Meten en advies

Met het Schone Lucht Akkoord, het scherper vergunnen en een groeiende lijst van stoffen in de categorie Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) blijven resultaten van metingen een belangrijke informatiebron. Meten is weten, en dat geldt zeker wanneer de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is. Als voorbeeld de discussies rond de emissies van asfaltcentrales, die zelfs tot in de Tweede Kamer wordt gevolgd.

Als geaccrediteerde inspectiedienst zijn onze experts betrokken als adviseur bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zij werken voor ODRA-teams en de omgevingsdiensten in Gelderland. Ook zijn het afgelopen jaar metingen verricht voor de Omgevingsdienst in Overijssel en de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, naast andere omgevingsdiensten ook voor o.a. gemeente Nijmegen.

Provincie Gelderland is onze belangrijkste opdrachtgever voor meten bij complexe inrichtingen. Naast metingen bij bedrijven waar de Provincie het bevoegd gezag is (in 2023: 35 projecten) zijn er veel adviezen verstrekt aan toezichthouders en hebben de luchtexperts de nodige ondersteuning gegeven in rechtszaken rondom aandachtsbedrijven. Naast metingen aan schoorstenen voeren onze deskundigen luchtkwaliteitsmetingen uit langs wegen, zoals op 2 plekken langs de Pleijroute en bij de aanleg van rondwegen in Lochem en Zutphen. Daarnaast zijn onze experts betrokken geweest bij landelijke aanpak van het varend ontgassen, de uitstoot van asfaltcentrales en toezicht op ZZS (zeer zorgwekkende stoffen). Samen met de meetdienst van Midden- en West-Brabant (OMWB) en de 3 geurlaboratoria in Nederland is een voorzet geschreven voor een landelijk geurbeleid.

2. Juridische diensten

Voor de reguliere werkzaamheden van onze partners geven we juridisch advies en verzorgen we de juridische handhaving in de vorm van het behandelen van handhavingsverzoeken, handhavingsbesluiten, bezwaar en beroep en Woo-verzoeken. Om de kwaliteit op een nog hoger peil te brengen hebben wij het afgelopen jaar gewerkt aan een betere afstemming, verbetering van de werkprocessen en frequenter contact en kortere communicatielijnen met onze partners. De feedback van onze partners is waardevol voor ons en leidt tot verbetering van ons werk.

3. Minder verkeerslawaai

In 2023 hebben we de uitvoering van het geluidsaneringsproject Apeldoornseweg in Arnhem voortgezet. Met rijkssubsidie van Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV) wordt de geluidsoverlast van wegverkeer verminderd. Er zijn geluidreducerende wegdekken aangelegd en geluidwerende voorzieningen aan gevels aangebracht. Voor diverse partners is subsidie aangevraagd (en verleend) om meer saneringsprojecten te kunnen uitvoeren. Verder is geadviseerd bij nieuwbouwprojecten en transformaties om de geluidhinder van wegverkeer in nieuwe situaties zo veel mogelijk te voorkomen.

4. Toezicht met drone

De exploitatievergunning Specifiek van Omgevingsdienst NL (ODNL) is medio 2023 door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) afgegeven. Na het inrichten van de beheersorganisatie Drones van ODNL en het ondertekenen van een convenant is het per 1 juli 2023 voor ODRA mogelijk om gebruik te maken van deze exploitatievergunning. Dit betekent dat we nu zo goed als overal met onze drones mogen vliegen, met de voorwaarden vanuit de exploitatievergunning in achtnemend. In de tussentijd weten steeds meer teams onze dronepiloten te vinden. In 2023 is vooral vanuit milieutoezicht de inzet van dronepiloten gevraagd. Zo is bij een controle bij een afvalinzamelaar door middel van 2D/3D-modelling aantoonbaar gemaakt dat de inrichting-houder onvoldoende maatregelen genomen heeft om aan de last onder dwangsom te voldoen, waarna door de betreffende gemeente een dwangsom is verbeurd. Daarnaast is ook voor onze collega's van bodem- en agrarisch toezicht en ondermijnende criminaliteit gevlogen.

Voor 2024 is een projectplan opgesteld voor de inzet van drones. Hierin is budget vanuit provincie Gelderland meegenomen voor inzet bij toezicht en handhaving van provinciale complexe bedrijven, als ook incidentele inzet ODRA-breed op basis van de PDC. En zal ook ingezet worden op technische innovaties, bijvoorbeeld voor emissiemetingen met een drone en/of toezicht op energiebesparing met behulp van warmtebeeldcamera.
Onze piloten staan met geavanceerde apparatuur klaar om in 2024 te vliegen voor alle aspecten op het gebied van onze leefomgeving. Daarnaast speelt ODRA een rol in een landelijke beheersorganisatie Drones van ODNL waar vanuit het Interbestuurlijk Programma versterking VTH budget voor verkregen is.

5. Externe veiligheid

ODRA adviseert over externe veiligheid voor RO-ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, waarbij het gaat over risico's voor mensen en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Verder worden verplichte risicovolle activiteiten geregistreerd en informeren wij onze partners over ontwikkelingen op gebied van externe veiligheid. Het Rijk heeft de Omgevingswet aangegrepen om een beleidswijziging door te voeren op de externe veiligheidswetgeving. In 2023 is met het Register Externe Veiligheid (REV) een andere registratieverplichting voor risicovolle activiteiten ingevoerd. De migratie van gegevens over risicovolle activiteiten vanuit het oude register zijn in 2023ingevoerd in het REV. Echter, in het REV moeten meer risicovolle activiteiten worden opgevoerd dan in het oude register. ODRA heeft deze activiteiten in 2023 voor de regio Arnhem in kaart gebracht en wil dit in 2024 en 2025 voor haar partners opvoeren in het REV. Daarnaast zijn wij bezig om een technische aansluiting van het zaaksysteem op REV te verkrijgen.

6. Kwantitatieve resultaten programma advies

Figuur 4: KPI's en productieresultaten Advies

Programma Advies	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	0
	aantal diensten (in uren)	24.386	23.703	-3%	-4%	24.680
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	2.876	3.230	12%	17%	2.765
	- baten (x € 1.000)	2.954	2.729	-8%	-6%	2.911
	Saldo	78	-501			146

E

FOCUS OP PROJECTEN EN INNOVATIE

Projecten en projectmatig werken krijgen naast de reguliere werkprogramma's, steeds meer gewicht binnen ODRA. Het team Programma's, Projecten en Innovatie (PPI) speelt in die ontwikkeling een belangrijke rol. De focus lag in 2023 op het uitbouwen van het aantal en de omvang van de projecten en het beter aansluiten bij de planning & control cyclus van de omgevingsdienst. De link met de partners loopt via thema-overleggen en natuurlijk via de programma's en projecten zelf.
In 2023 zijn meerdere innovatie-initiatieven uitgevoerd. We hebben voor een deel combinaties gemaakt met SPUK-subsidie trajecten zo nieuwe initiatieven, met bijbehorende financiering, in synergie samen uit te werken.

1. Omgevingswet

In maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Daarom is 2023 een belangrijk jaar geweest voor de laatste puntjes op de 'i' voor de invoering. We zijn dan ook druk aan de slag gegaan met ketentesten van het DSO, het trainen van onze (nieuwe) medewerkers met een basiscursus, opfriscursus en door middel van het oefenen van casuïstiek. Voor onze bouwpartners hebben we de toepasbare regels gemaakt en afgestemd met de betreffende gemeenten. De benodigde mandaten, interne regelingen en brieven in ons zaaksysteem zijn aangepast op de Omgevingswet. Ook hebben we advies gegeven over de legesverordeningen van onze partners. Verder zijn de eerste stappen gezet in de verkenning wat er nodig is voor het Register Externe Veiligheid (REV) zoals hierboven onder D.5 beschreven. Daarnaast hebben we een grote netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij regionale en landelijk vergunningverleners en toezichthouders aan de slag zijn gegaan met de casus 'de groene spoorbrug'. Daar werd ook de oproep gedaan om vaker dergelijke netwerkbijeenkomsten te organiseren. Een mooie mijlpaal was de ondertekening van het samenwerkingsdocument op 31 oktober jl. waarbij de partners en ketenpartners akkoord zijn gegaan met de samenwerkings-afspraken. Door onze voorbereiding zijn we goed van start gegaan met de Omgevingswet op 1 januari 2024.

2. Wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB)

De wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB) is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet. De voorbereiding op deze wet loopt in lijn met de voorbereiding op de Omgevingswet. Collega`s hebben een cursus gehad van de directeur Vereniging Bouw & Woningtoezicht Nederland en onze interne train de trainers hebben trainingen gegeven. Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met onze bouwpartners om uniform bouwbeleid te schrijven. Dit heeft geresulteerd in een risicomatrix Besluit bouw en leefomgeving dat door onze bouwpartners wordt vastgesteld, tegelijkertijd met de landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO).

3. Warme overdracht bodem

Door de provincie Gelderland is subsidie beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Alle gemeenten hebben deze subsidie aangevraagd en ontvangen. Het budget moet ingezet worden uiterlijk een jaar na invoering van de Omgevingswet. Met het regionale vakberaad bodem is een projectplan opgesteld. Hierin is afgestemd om gezamenlijk deze subsidie in te zetten. Hierdoor hebben we in 2023 onze processen aangepast, kaarten omgezet voor het Omgevingsplan per gemeente, de bodemactiviteiten geoefend in het Omgevingsloket en brieven en webteksten herschreven. Ook hebben medewerkers diverse trainingen gevolgd en casussen opgepakt. Daarnaast zijn voorbereidingen gemaakt om begin 2024 grond-, water- en wegenbouwbedrijven bij te praten in een presentatie over de Omgevingswet.

4. Theseus en ondermijning

Ondermijning en de dunne grens tussen onder- en bovenwereld, is voor ons en onze partners een belangrijk onderwerp. We hebben het thema ondergebracht in een project en willen daarmee bereiken dat we aan de voorkant proactief mee gaan denken over hoe we adequaat kunnen inspelen op signalen uit het veld. Dat doen we onder meer door analyses, gerichte controles en intensiever samen te werken met ketenpartners. De focus van de aanpak op ondermijnende criminaliteit heeft gelegen op bedrijventerreinen en buitengebied.

Naast de `eigen' aanpak van ondermijning hebben we een prominente rol in het project Theseus, dat begin 2021 is gestart op initiatief van de provincie Gelderland. Theseus richt zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit op Gelderse bedrijventerreinen. Door middel van data-analyse en toezicht worden onder regie van gemeenten samen met ketenpartners (o.a. RIEC, Douane en Politie) bedrijventerreinen in beeld gebracht en gecontroleerd. Signalen van ondermijnende criminaliteit worden gedeeld met de betrokken partners. Inmiddels is er door het projectteam bij 21 Gelderse gemeenten ondersteuning gegeven in de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen. Er zijn 41 bedrijventerreinen gecontroleerd en meer dan 1900 constateringen gedaan bij de eerste controle. Ook is er landelijk belangstelling voor het project Theseus. Het team is in 2023 uitgebreid naar 7 toezichthouders. In samenwerking met onder meer het RIEC en de Politie Oost-Nederland zijn er gezamenlijke trainingen georganiseerd in 2023 en hebben wij in Huissen een congres georganiseerd waar partners de mogelijkheid hebben gehad meer te leren van elkaar in het herkennen van signalen ondermijnende criminaliteit. In 2024 loopt het project door. Het project stopt op 1 april 2025, in 2024 zal daarom worden gekeken naar de 'Landing' opties die er zijn voor project Theseus.

5. Circulaire economie

In 2023 hebben we onze circulaire economie aanpak vormgegeven. Onze partners (Rozendaal uitgezonderd) zijn afgelopen jaar aangehaakt bij het circulaire economie project van ODRA. We hebben hiertoe een regionale overlegstructuur gecreëerd voor circulaire economie (platform circulaire economie), waarmee we circulaire economie beleid van de partners en VTH met elkaar in verbinding brengen. We zijn als ODRA aangehaakt bij een aantal belangrijke landelijke ontwikkelingen (Circulair Materialenplan, Landelijk Kennisplatform afval of grondstof). We werkten en werken daarnaast aan een aantal interessante casussen (o.a. recycling van dakpannen, vermindering van Operatie Kamer-afval in een ziekenhuis). In vrijwel elke casus is er een spanningsveld tussen circulaire economie en wet- en regelgeving en we bouwen hierin steeds meer expertise op.

We hebben uitgewerkt hoe we afvalpreventie, doelmatig gebruik van grondstoffen en experimenteer bepalingen kunnen inzetten in vergunningen. In 2024 gaan we dergelijke voorschriften ook in de praktijk brengen. Ambitie is dat we dat eind 2024 bij 20 casussen gedaan hebben. Uit een door ons uitgevoerde analyse blijkt dat de baksteenindustrie (keramische industrie) geschikt is om onze nieuwe manier van werken op toe te passen. De gehele keten (van grondstofwinning, tot productie, tot recycling) vindt namelijk binnen ons werkgebied plaats). We voerden afgelopen jaar gesprekken hierover met onze partners, met collega's van ODRN en met de keramische branche zelf over de te volgen strategie. In 2024 gaan we hier uiteraard mee door.

We hebben uitgezocht welke raakvlakken er zijn met de duurzaamheidsrapportage CSRD (verplichte rapportage voor steeds meer grote bedrijven). CSRD verplicht grote bedrijven vanaf 2024 tot rapportage over circulaire economie, het gebruik van grondstoffen en de risico's hiervan.
Tot slot hebben we onderzocht welke rol we kunnen spelen bij circulair slopen. De instrumenten die wij met VTH kunnen inzetten zijn beperkt. In gesprekken met de deskundige collega's is gebleken dat het momenteel ontbreekt aan goed toezicht op sloopprojecten en dat daar veel verbetering mogelijk is.

6. Programma energie

Samen met onze partners hebben we een substantiële bijdrage geleverd aan energiebesparing en de doelstellingen uit het Gelders Energie Akkoord. Vanuit de energiebesparende maatregelenlijst is gekeken of deze bedrijven voldoen aan de energiewetgeving. Ook via regulier toezicht worden alle relevante bedrijven geïnformeerd over energiebesparing en de energiebesparingsplicht. Zo proberen we jaarlijks de registratie van de energiegegevens in ons zaaksysteem te verbeteren.

In 2023 hebben we bij vrijwel alle van de bezochte bedrijven overtredingen geconstateerd in verschillende gradaties. We merken dat we elk jaar een beter beeld krijgen van de energie-besparingsplichtige bedrijven. Hierdoor wordt het intensiever om de resterende bedrijven in kaart te brengen. Onze schatting is dat we inmiddels (voor de gemeenten die gebruik maken van de co-financiering) gemiddeld genomen zo'n 70 tot 80% van de energie-besparingsplichtige bedrijven hebben bezocht.

Niet alle bedrijven hebben voldaan aan de energiebesparingsplicht. Deze zogenaamde `duikers' komen nog steeds bovendrijven. Wanneer een bedrijf wel heeft voldaan aan de informatieplicht, betekent dit niet dat alle energiebesparende maatregelen genomen zijn. Door middel van het EML-toezicht zorgen we ervoor dat de energiebesparende maatregelen alsnog genomen worden. Het gerichte EML-toezicht loont. In 2023 zijn er ook veel EML-hercontroles uitgevoerd aangezien vrijwel iedere initiële controle tot een hercontrole leidt. In de meeste gevallen is de overtreding na de hersteltermijn opgeheven, in enkele gevallen is een handhavingstraject gestart. Naast de preventieve controles worden bedrijven in samenspraak met gemeenten ook benaderd en ondersteund via stimuleringstrajecten. Het voordeel van een stimuleringstraject is dat een nauwe samenwerking met een bedrijf kan leiden tot meer energiebesparing dan wettelijk is vereist.

Per 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. In dit kader is er uitvoering gegeven aan het projectplan. Bouwkundige controles zijn uitgevoerd. Het merendeel van de panden is bezocht, maar door de stijgende energieprijzen zijn veel kantoren inmiddels aangepakt door de eigenaren en een enkel pand voldoet niet aan het label c en gaat het HH-proces in. Bovenstaande is vormgegeven via de werkprogramma's van de partners en via het SPUK THE project. SPUK THE gelden (Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht) heeft een totale omvang van circa € 1.5 miljoen met een looptijd van 2023 tot 2026.

7. Project Toezicht Wet natuurbescherming

Specifieke aandacht verdient een project dat we in 2023 in opdracht van de provincie Gelderland hebben uitgevoerd: Het toezicht bij agrarische bedrijven op verleende vergunningen Wet natuurbescherming op het onderdeel stikstofemissies. ODRA heeft in 2023 in totaal 150 controles uitgevoerd, verdeeld over Gelderland. Grotendeels zijn dit aspectcontroles geweest, maar waar mogelijk onderdeel van het reguliere Wabo-toezicht, dat al bij omgevingsdiensten is belegd.

8. SPUK Uitvoering IBP

Het project SPUK IBP heeft een totale omvang van € 525.000 en had een doorlooptijd tot eind 2023. Door een trage opstart (landelijk beeld) is de doorlooptijd verlengd tot 2024. Het programma heeft als doel een algemeen kwaliteits-verbeterprogramma op te stellen. ODRA levert een bijdrage aan dit programma door deelname in werk- en projectgroepen. Daarnaast hebben drie projectvoorstellen van ODRA subsidie gekregen: operationalisering toetsingskader afval of product / einde afvalstatus, verbeteren dataregistratie en -kwaliteit en verstevigen regionale beleidsadviesrol. Vanaf 2024 maakt ook het project 'inzet drones' onderdeel uit van het programma.

9. Adviseurs beleid en uitvoering

De adviseurs beleid en uitvoering gingen in 2023 aan de slag om te zorgen voor meer verbinding tussen uitvoering en beleid. Onze adviseurs hebben niet stil gezeten. Er is een rapport geschreven over hoe om te gaan met de diverse thema`s die in het omgevingsplan moeten landen en er zijn diverse vakberaden/platforms georganiseerd. Op 4 oktober jl. hebben de adviseurs een regionale sessie over het samenwerken aan het omgevingsplan georganiseerd met de partners, waarin is afgesproken samen op te trekken in het maken van het omgevingsplan. Daarnaast hebben onze adviseurs het nieuwe LHSO (landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht) specifiek gemaakt en laten vaststellen door de gemeenten. Inmiddels zijn ook de voorbereidingen gedaan voor de overleggen in 2024 waarin veel regionale afstemming plaatsvindt, waarbij kennis en voortgang worden gedeeld over tenminste de volgende onderwerpen: geluid, bodem, geur/licht/lucht, externe veiligheid, bodem, VTH, energie, circulaire economie en omgevingsplan.

Door de inzet van de adviseurs beleid en uitvoering zorgen we dat we regionaal samen optrekken in de uitdagingen, diverse producten schrijven die elke gemeente kan toepassen en kennis en ervaringen delen over de uiteenlopende thema`s.

10. Gezamenlijke diensten

Wij voeren voor alle partners en andere omgevingsdiensten gezamenlijk een aantal diensten uit, waaronder piketdienst, samenwerking met strafrecht, gegevens(data)beheer, ketensamenwerking en klantendesk (bouw en milieu). Deze diensten worden bekostigd door alle partners op basis van fixed price. In katern 2 geven we een overzicht van de kosten voor deze gezamenlijke diensten.

Innovatie: een aantal projecten zijn opgestart

- Meerjaren uitvoeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een Meerjaren uit-voeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een meerjarenprogramma opgezet. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht.
- Start beleidsadviseurs; We hebben als pilot drie beleidsadviseurs aangenomen om de partners te ondersteunen op diverse beleidsopgaves in het milieudomein. Onderdeel hiervan is het opzetten van een aantal bouwstenen voor de diverse beleidsthema's.
- Borging inzet dronetoezicht; De activiteiten waren gericht om de inzet van onze drones in 2024 projectmatig te borgen in de onze werkzaamheden in toezicht en handhaving
- Start project Circulaire Economie; Het grootste deel van het budget is gebruikt voor het aanjagen van dit project, voor de resultaten hiervan verwijzen naar de paragraaf over dit onderwerp.

11. Resultaten programma advies

Figuur 5: KPI's en productieresultaten PPI

Programma Projecten	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	
	aantal diensten (in uren)	50.495	44.316	-12%	28%	34.557
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	5.702	4.542	-20%	23%	3.689
	- baten (x € 1.000)	5.718	5.382	-6%	55%	3.480
	Saldo	16	840			-208

F

WE WERKEN SAMEN IN GELDERLAND

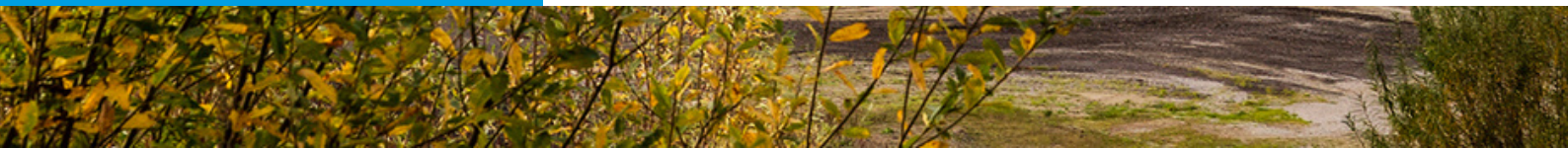

In Gelderland zijn sinds 2013 zeven autonome omgevingsdiensten actief, na 1 januari 2024 zes. We werken als ODRA met de zes collega omgevingsdiensten samen waar het nuttig, effectief en efficiënt is. Deze afspraken gaan door het leven als ‘de stelseltaken’. Wij nemen de stelseltaak handhaving en toezicht provinciale complexe bedrijven voor onze rekening. Daarnaast voeren we als gezamenlijke dienst het Diepgaand administratief toezicht (DAT) en het specialisme Landelijk meldpunt afval (LMA) uit.

1. Stelseltaken omgevingsdiensten

De taken van de andere omgevingsdiensten zijn te verdelen in de taken op het VTH-gebied, en taken die in de overheadsfeer liggen. Ten behoeve van het primaire proces zijn dat:

- ODR voor ketentoezicht;
- ODNV voor de BsBm (coördinatie handhaving);
- ODRN heeft als taak de vergunningen voor de complexe bedrijven in Gelderland te verzorgen. Zij doen dat ook voor de gemeentelijke complexe bedrijven van ODRA. De kosten hiervan worden doorbelast (zie katern 2).

De andere stelseltaken betreffen samenwerking op gebied van bedrijfsvoering:

- OVIJ verzorgt het portaal; (website en communicatie).
- ODA; gezamenlijk beleid op HRM en coördinatie richting SGO.
- ODdV; Datagedreven werken en coördinatie in algemene zin van het Gelders stelsel.

2. Provinciale programma's

Samen sterk

ODRA, ODRN en de provincie Gelderland werken samen aan de uitvoering van provinciale VTH-taken. De samenwerking is inmiddels op een zodanig niveau dat het (tijdelijke) programma Samen Sterk in 2023 kon worden beëindigd en het nu een reguliere samenwerking is. Afstemming vindt plaats via het gezamenlijk accountoverleg dat ODRA, ODRN en VTH-Gelderland voeren via het Integraal Opdrachtgeversteam van de provincie Gelderland.
Drie keer per jaar wordt door de uitvoerende diensten gezamenlijk gerapporteerd aan het Opdrachtgeversteam bij de Provincie. Deze rapportages worden vervolgens besproken in het VTH-managementoverleg en het Bestuurlijk Overleg dat de directeuren van de omgevingsdiensten en het opdrachtgeversteam voeren met de Gedeputeerde. Ook wordt gewerkt aan een gezamenlijk dashboard.

Programma Aandachtbedrijven (PAB)

Het programma Aandachtbedrijven heeft op strategisch en bestuurlijk niveau twee hoofddoelen:

- Aandachtbedrijven terug in het reguliere spoor.
- Geen voorkombare problematiek en bestuurlijke zorgen.

Het programma bestaat inmiddels drie jaar en heeft zijn meerwaarde bewezen. Het programma richt zich op aandachtbedrijven met een complexe (meervoudige) problematiek. Ieder aandachtbedrijf beschikt over een eigen projectleider, die samen met het projectteam interventies ontwikkelt om het betreffende bedrijf zo snel mogelijk weer in het reguliere VTH-spoor te krijgen. Per 31 december 2023 waren er drieëntwintig bedrijven met de status ‘aandachtbedrijf’. Deze bedrijven zijn verdeeld over vijf projectleiders. Uitbreiding van het team is nodig.

Het proces is inmiddels zodanig ingeregeld dat we het opschalen naar en het afschalen van de status van aandachtbedrijf goed kunnen monitoren. Vooral het vroegtijdig signaleren van potentiële aandachtbedrijven werpt zijn vruchten af. Dit doen we via de methodiek van ‘Bedrijf in Beeld’. Door een periodieke schouw van het bedrijvenbestand worden bedrijven geselecteerd voor een ‘light scan’. Op basis daarvan kan snel worden beoordeeld of extra aandacht (regie) nodig is om te voorkomen dat een bedrijf een aandachtbedrijf wordt. In 2023 zijn twintig ‘light scans’ uitgevoerd. We hebben bij zeven bedrijven door extra regie de opschaling naar aandachtsbedrijf kunnen voorkomen. Daarnaast hebben we drie aandachtbedrijven afgeschaald naar regulier. Op basis van uitgevoerde omgevingsscans zijn vijf bedrijven toegevoegd aan het programma.

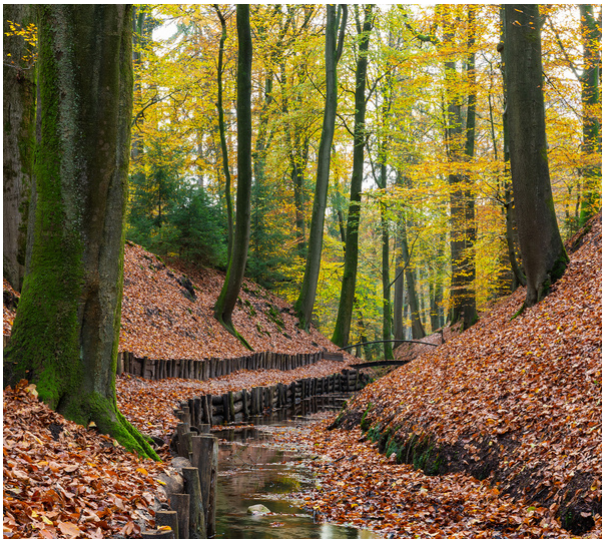

"DOOR VERSCHILLENDE ACTIES EN TRAININGEN ZIEN WE DE KOMST VAN DE OMGEVINGSWET MET VERTROUWEN TEGEMOET"

Programma Complexe Handhaving (PCH)

2023 stond in het teken van de komst van de Omgevingswet. De activiteiten van alle bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, zijn getoetst aan de nieuwe regels van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit is projectmatig aangepakt, waarbij nauw is samengewerkt tussen toezichthouders en juristen van ODRA en vergunningverleners en juristen van ODRN. De resultaten zijn opgenomen in de rapportage “Van Inrichting naar MBA” (VINMBA). Voor een deel van de bedrijven (29) verschuift door de komst van de Omgevingswet de bevoegdheid van provincie naar gemeente. Voor deze bedrijven is gezorgd voor een warme overdracht naar de diensten die de uitvoerende taken voor deze bedrijven gaan overnemen. Andersom zijn er 4 bedrijven, die van gemeentelijk naar provinciaal bevoegd gezag overgaan.

Ook is in een pilot aan de hand van concrete casussen geoefend met het toepassen van de nieuwe regels. De ervaringen van deze pilot zijn gedeeld met de toezichthouders. Door deze acties – in combinatie met eerder gevolgde trainingen - zien we de komst van de Omgevingswet met vertrouwen tegemoet.

De basis houden we op orde en we investeren in het verbeteren van de datakwaliteit. In 2023 hebben we een belangrijke stap gezet naar verdere professionalisering: we gaan vanaf 2024 werken met een gecentraliseerde pool. Alle toezichthouders in de pool zijn vanaf dat moment in dienst bij ODRA of worden door ODRA zelf ingehuurd (kleine flexibele schil). Er wordt dan in beginsel geen gebruik meer gemaakt van structurele detachering van medewerkers van andere omgevingsdiensten, zoals vanaf de start van het programma het geval is geweest.

Tenslotte hebben we in 2023 voor het eerst een interne kwaliteitsaudit uitgevoerd bij PCH. Een aantal aspecten van de uitvoering is daarbij onder de loep genomen. Doel van de audit is het signaleren van mogelijke verbeterpunten. De rapportage van de audit komt begin 2024 beschikbaar. De audit zal vanaf 2024 periodiek worden herhaald.

G

WERKEN AAN DOELMATIGE BEDRIJFSVOERING

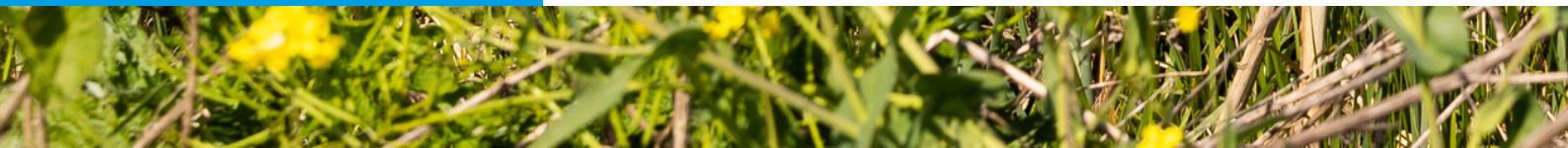

In 2023 hebben we toekomstbestendigheid en doelmatigheid van onze bedrijfsvoering verder vormgegeven, gebaseerd op de analyse en plannen die medio 2022 zijn opgesteld. In de verbeteringen staat de ontwikkeling naar een duurzame organisatie centraal.

1. Op weg naar een duurzame organisatie

Huisvesting en facilitair

Het kantoorpand met triple A status is in de 2e helft 2022 in gebruik genomen. Er is een 20-jarig huurcontract afgesloten voor de huur van 4 verdiepingen (de 9e – 10 – 11e en 13e) in de Airborne Tower. De inrichting is gebaseerd op duurzame uitgangspunten; zoveel mogelijk gebruik van reeds aanwezige materialen en constructies, zoals plafonds en zonwering, volledig uitgerust met led-/bewegingssensoren en klimaatregulering. Voor de inrichting is circa 80% refurbished meubilair aangekocht. De ICT is nagenoeg draadloos en mobiel, volledig ondersteunend aan ons huisvestingsconcept.

Mobiliteit

Op het vlak van duurzame mobiliteit heeft ODRA grote stappen gezet in 2023 door het aanbieden van een e-bikeregeling aan haar medewerkers, het promoten van het gebruik van OV en het starten met het vervangen van het wagenpark van fossiele brandstoffen naar elektrisch.

Een maatstaf voor de effectiviteit van de huisvesting is de verhouding tussen het aantal medewerkers en het aantal werkplekken (rijksnorm 0,7). In ons werkplekconcept, welke uitgaat van werken op locatie (bij bedrijven, partners klant, thuiswerken en ontmoeten op kantoor, hebben we een inrichting kunnen realiseren op een flexfactor van 0,6 werkplek per fte. We vergelijken ons met de landelijke benchmark ‘overheidstarieven’. Onze huisvestingskosten en kosten per werkplek (€ 5.400) liggen ruim onder de gemiddelden.

Figuur 6: Duurzame mobiliteit

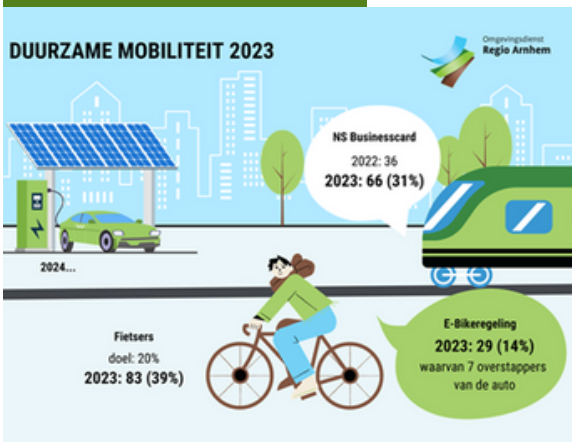

ICT transitie

We zijn tijdens de verhuizing in 2022 gestart met de ICT-transitie, door volledig te gaan werken in de cloud (locatie onafhankelijk). Dit concept werkt goed. Het maakt ons flexibel en efficiënt. In 2023 hebben we ingezet op nazorg van de ICT na de transitie en het beter gebruik van de ICT-tools in de cloud, het structureren van informatiebeheer en archief. Daarnaast is een GIS-applicatie opgeleverd waardoor een belangrijk element is toegevoegd aan het op intuïtieve wijze gebruik kunnen maken van zaakgerelateerde data.

Figuur 7: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur- en afschrijvingen	356	306	302
Facilitair / servicekosten	369	346	350
Totaal huur en facilitair	724	652	652
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Figuur 8: ICT

ICT	act bg '23	real.'23	real'22
Kosten ict (x € 1.000)	889	897	804
- ICT kosten per fte	€ 4.010	€ 4.051	€ 3.941
- ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€ 7.348	€ 7.410	€ 6.647

2. Planning en control cyclus

Partners en bestuur

Met onze partners hebben we afgesproken dat we maandelijks inzicht geven in de kwantitatieve voortgang van het werkpakket. Aan deze afspraak is voldaan. We merken echter dat de effectiviteit van de rapportages kan verbeteren. De inspanningen om rapportages te maken zijn nog niet in balans met de meerwaarde voor sturing. Daarom wordt ingestoken op een meer kwalitatieve rapportage (duiding verschillen en prognoses) in een vier maanden cyclus. Puur cijfermatige voortgang is actueel beschikbaar.
Het Bestuur (zowel DB als AB) ontving voor elke vergadering een dashboard. In dit dashboard worden de belangrijkste productieresultaten, exploitatie kosten/baten, verzuim en kpi's weergegeven en geprognosticeerd. De besprekingen in het Bestuur zijn gericht op risicobeheersing en mitigatie.

Nieuw in 2023 is de verplichting van het Dagelijks Bestuur om een 'in control statement', of een zogenoemde rechtmatigheidsverantwoording, op te stellen. We hebben daartoe een plan opgesteld voor periodieke beoordeling van de tussenresultaten op gebied van volledigheid, betrouwbaarheid en rechtmatigheid. Deze verantwoording is onderdeel geworden van de bestuursrapportage en jaarrekening (zie katern 2, onderdeel N).

Interne sturing

Sturing van de organisatie vindt onder meer plaats aan de hand van een uitgebreider maandelijks dashboard door het management. Het MT-dashboard is gebaseerd op de balanced scorecard-methodiek (BSC) en qua detaillering op teamniveau. Voor de team- en projectleiding zijn met ons bedrijfsinformatiesysteem (SAC) specifieke dashboards beschikbaar met tijdsbesteding en zaakrealisatie per team, per partner.
Eind 2023 zijn we gestart met een evaluatie -en heroriëntatie op onze bedrijfssystemen voor financiën, projecten, HR en salarissen. Het contract met de leverancier van onze huidige systemen (SAP en Nmbrs) loopt in maart 2024 af. In januari 2024 heeft het Dagelijks Bestuur ingestemd met een nieuwe aanbesteding.

3. Financieel beleid en compliancy

Output en outcome sturing

Sinds 2020 werken we met een systeem van beheerste outputfinanciering voor de partners en OD's. In deze methodiek wordt een mix gehanteerd van levering van diensten (gerealiseerd uren x tarief), gerealiseerde producten (aantal x productprijs) en een fixed price voor gezamenlijke diensten.
Voor de provinciale programma's en derden geldt enkel de levering van diensten (uren x tarief).
Het is een complex systeem gebleken, dat veel administratie met zich meebrengt, maar bovenal de financiële risico's voor ODRA en haar partners vergroot. De consequentie daarvan is dat er grotere buffers nodig zijn om die risico's op te vangen. Zie katern 2, hoofdstuk 'weerstandsvermogen en risico's'. In 2023 is er vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) een onderzoek gedaan naar normfinanciering. In afwachting van de definitieve uitkomsten hebben we besloten een evaluatie van de methodiek op te starten.
Bovenstaande loopt parallel met de al in 2022 ingezette ontwikkeling naar 'Rijker verantwoorden'. Een traject om van 'output' naar effect (outcome) te gaan. Een belangrijk resultaat daarvan is ons meerjarenprogramma (mjp) dat eind 2023 aan de partners is aangeboden te bespreking. Dit mjp is ook de basis voor onze meerjarenbegroting die in april 2024 aan de partners wordt aangeboden.

Verordeningen

De kaders van ons handelen op financieel gebied is vastgelegd in een aantal verordeningen. Deze zijn aanvullend op de Gemeenschappelijke Regeling, de BBV en de Wet op jaarrekening. Mede door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording verschuiven verantwoordelijkheden en is de rol van de controlerend account gewijzigd.
In 2023 zijn de volgende vier verordeningen/statuten hierop aangepast en geactualiseerd: financiële verordening, controleverordening, controleprotocol en treasurystatuut.

BBV-richtlijnen (Besluit Begroting Verantwoording)

In het BBV is een aantal, voor het jaarverslag verplichte onderdelen benoemd, waarover een toelichting moet worden opgenomen. Dit betreft:

- Verbonden partijen: ODRA kent geen verbonden partijen.
- Lidmaatschappen: ODRA is lid van de werkgeversvereniging WSGO en lid van ODNL.
- Grondbeleid: ODRA heeft geen grond in bezit of pacht, dit hoort niet bij het takenpakket.
- Vennootschapsbelasting: ODRA is vrijgesteld van deze belasting na afspraak met Belastingdienst.
- Lokale heffingen: ODRA heft geen leges en heeft geen andere inkomsten uit hoofde van vergunningverlening dan wel handhaving. ODRA levert wel informatie aan partners ter berekening van de leges.

"ONZE ACTIES HEBBEN GEMAAKT DAT WE NU VROEGTIJDIG WORDEN OPGEZOCHT DOOR AANNEMERS DIE PROBLEMEN WILLEN VOORKOMEN"

AVG / privacy / BIO-richtlijn

In het afgelopen jaar zijn geen datalekken gemeld bij de Functioneel Gegevensbeschermer van ODRA. In het kader van de taken die ODRA uitvoert, is de vraag naar geanonimiseerde documenten toegenomen. In 2023 is daarvoor een anonimiseringstool aanbesteed. In de zomer van 2023 hebben we de Microsoft 365-omgeving verbeterd, daarmee is tevens het beveiligingsniveau aangescherpt. We voldoen nu aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid Cybersecurity (BIO). In de praktijk is de extra beveiliging vooral merkbaar bij het verwerken van documenten en e-mailverkeer. Ook bij de tweetraps authenticatie en extra verificatiestappen bij opnieuw inloggen is de extra beveiliging merkbaar. De extra beveiliging gaat wel ten koste van de efficiëntie, door meer handelingen en versleutelingen.

Wet open overheid (Woo)

Op basis van de Woo worden verzoeken tot informatie gedaan. In de meeste gevallen zijn het onze opdrachtgevers zelf die de openbaarmaking van de documenten verzorgen. ODRA levert de stukken aan en deze worden door de partner geanonimiseerd. In een aantal gevallen wikkelt ODRA de Woo-verzoeken af. De stukken worden door ODRA geanonimiseerd en vervolgens openbaar gemaakt. Er zijn 40 Woo-verzoeken gedaan in 2023.

Onze verslaggevingsrichtlijnen schrijven voor dat we jaarlijks in de begroting aandacht moeten besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de jaarlijkse verantwoording verslag moeten doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. We kunnen hier nog niet aan voldoen. We weten nog niet wanneer we verplicht worden met het actief openbaar maken van informatie. Dat gedeelte van de wet is nog niet inwerking getreden. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.
In 2023 is een anonimiseringstool geïmplementeerd, dit maakt het anonimiseren van documenten minder tijdrovend.

Wet elektronische publicaties (Wep) - informatiewetten

Op 1 juli 2023 is de Wep van kracht geworden. We voeren voor een aantal partners de taak digitale terinzagelegging van voorgenomen besluiten uit. Er is nog een aantal andere informatiewetten, waar we ons op aan het voorbereiden zijn om daar aan te gaan voldoen. Te noemen zijn de Wet duurzaam en maatschappelijk ondernemen, Wet modernisering bestuurlijk verkeer en de Wet digitale overheid.

4. Governance en organisatie

De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) en enig andere wetten met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de kaderstellende- en controlerende van raden en Staten.

ODRA heeft in 2023 samen met een juridische afvaardiging van gemeenten en Provincie Gelderland de juridische vertaalslag gemaakt van de voorkeuren van de Gemeenteraden en Provinciale Staten naar de bepalingen in de regeling. Bij deze vertaalslag is goed gekeken hoe de voorkeuren verwerkt konden worden in de regeling met inachtneming van de wet. Bij deze vertaalslag hoort ook de afweging of al dan niet in de behoefte wordt voorzien of dat het wenselijk is om bepalingen in de regeling op te nemen. Het uiteindelijke doel van de nieuwe regeling is om deze toekomstbestendig en flexibel op te maken. Voor de borging van het uiteindelijk doel is de nieuwe tekst getoetst door een erkend adviesbureau op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.
Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde krijgen de raden en staten de gelegenheid om hun zienswijze te geven. In de tweede ronde worden de raden en staten gevraagd om toestemming

voor het wijzigen van de regeling. Uiterlijk 1 juli 2024 dient de gehele wijziging van de Wgr geïmplementeerd te zijn.

Bestuur en partners (ao)

Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit aangewezen leden van iedere deelnemer. Leden van het Dagelijks Bestuur (DB) worden benoemd door het AB. Het AB en het DB hebben dezelfde voorzitter. Het AB is de eigenaar van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA en neemt besluiten op basis van de stemverhouding die is vastgelegd in de GR. De belangrijkste bevoegdheden zijn het vaststellen van begroting en jaarrekening. Het DB is bevoegd en verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en operationele besluitvorming.

Het AB, DB of de voorzitter kan gevraagd en ongevraagd alle informatie aan de gemeenteraden en Provinciale Staten geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het door het bestuur te voeren en gevoerde beleid. Wij hebben geen audit comité. De toezichtrol ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Voorafgaand aan de vergaderingen van het AB vindt er een ambtelijk opdrachtgeversoverleg plaats, te weten het Ambtelijk Overleg (AO). Elke gemeente en de provincie Gelderland hebben een medewerker afgevaardigd (regisseur) die deelneemt aan het AO. In deze vergaderingen worden de vergaderingen voor het AB voorbereid met de regisseurs, zodat zij eigen bestuurders goed kunnen adviseren over de oordeelsvormende- en besluitvormende agendapunten van de AB-vergaderingen.
In 2023 is het AB vijf keer fysiek bij elkaar geweest. Het DB komt zo vaak als nodig bijeen. In 2023 was dat vijf keer, waarvan vier keer fysiek en een keer schriftelijk.

Na de Provinciale verkiezingen op 15 maart 2023 heeft de Provincie een nieuw lid van het Dagelijks en Algemeen bestuur aangewezen. Eveneens is er bij een deelnemer een wisseling geweest in het Algemeen Bestuur. In katern 2 (onderdeel WNT) is een overzicht opgenomen van alle bestuursleden en de wisseling na de provinciale verkiezingen.

Organisatieontwikkeling

In 2023 is veel aandacht besteed aan het samenspel tussen de teams: de teamleiders zijn begeleid in hun verdere doorgroei om onze producten en diensten, als onderdeel van een keten, uit te werken in randvoorwaarden voor vergunningverlening en toezicht (en handhaving). Door de groei van dienstverlening, en uitbreiding van de bezetting, was de maximale omvang van teams bereikt. Eind 2023 is een extra team samengesteld. Het organogram is opgenomen in de bijlagen van katern 2.

In 2023 is de professionalisering van het team Programma's, Projecten en Innovatie verder opgepakt. Er ligt een visie op het team, de positie binnen ODRA en binnen haar omgeving. Er is duidelijkheid over de bemensing en de opgaven en er is gewerkt aan het borgen van de planning en control cyclus voor programma's en projecten. Het belang van een goed werkend team PPI wordt steeds groter, mede dankzij grote subsidie projecten (SPUK IBP) en de innovatieve opgaven die omgevingsdiensten te wacht staat. Innovatie is een belangrijk thema in de robuustheidscriteria die vanuit het IBP-VTH zijn geformuleerd.

Met betrekking tot die robuustheid: ODRA heeft in oktober de zelfevaluatie uitgevoerd, waaruit bleek dat we voldoen aan de belangrijkste criteria, zoals omvang van taken, innovatiekracht en kwaliteit op de primaire taken. Voor 1 april 2024 wordt het plan van aanpak ingediend, waarin is aangegeven hoe we op korte termijn ook op alle andere (kleinere) punten robuust worden.

Managementteam & mandaten

Aan het hoofd van de interne organisatie staat de directeur. Hij is bevoegd voor het nemen van operationele besluiten en deelt deze verantwoordelijkheid met twee managers, uitvoering en bedrijfsvoering. Zij hebben individueel mandaat voor aangaan van verplichtingen tot € 100.000, en gezamenlijk in MT verband een mandaat tot aan de Europese aanbestedingsgrens. Daarboven ligt het mandaat bij het Dagelijks Bestuur (DB). Teamleiding heeft een ondermandaat voor het aangaan van verplichting voor inhuur van externe medewerkers van € 100.000, en voor materiele budgetten tot € 5.000.

SOCIAAL JAARVERSLAG

1. Sociaal beleid

Het jaar 2023 heeft voor ODRA in het teken gestaan van professionalisering. Dat loopt uiteen van schonen van gegevens in diverse systemen, tot optimalisering van processen en ontwikkeling van methodiek voor begeleiding van (nieuwe) medewerkers (van inwerken tot carrière perspectieven). Deze methodiek wordt per januari 2024 geïmplementeerd; het doel is dat medewerkers de regie nemen over hun eigen loopbaan binnen onze organisatie. Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor het begeleiden hiervan en zij vullen aan daar waar nodig.

Het opleiden van onze medewerkers en de VTH-kwaliteitscriteria speelde ook in 2023 een grote rol. Hierbij richten wij ons steeds meer op de competenties die nodig zijn om een functie goed te kunnen bekleden. Daarbij is vanzelfsprekend aangesloten bij de robuustheidscriteria voor de VTH-uitvoering.
Het is een continu proces van aanpassen aan de dynamiek op de arbeidsmarkt en de vraag van de partners naar expertises en kwaliteitsverbetering. Aan dit thema en de bekendheid van ODRA hebben wij het afgelopen jaar veel aandacht besteed. Vanuit de corporate story, de inzet van ODNL en de samenwerking tussen de afdelingen communicatie en HR, is er een plan van aanpak gerealiseerd. Samen met een heldere weergave van ons DNA, vormde dit plan de basis om mee naar buiten te treden. Vanaf werving & selectie tot aan het aansluiten bij banenmarkten op scholen tot aan en het deelnemen in nieuwe HR- gerelateerde netwerken. Ook in 2024 zullen wij pro activiteit verder gaan met dit thema.
Medio 2023 hebben wij ons aangesloten bij een netwerk van diverse organisaties die zich richten op het thema ‘inclusie en diversiteit’. De bedoeling is om in 2024 verder te onderzoeken wat de huidige status is binnen ODRA en hoe wij hier nog meer vorm aan gaan geven. Samen met de diverse partijen werken wij naar een inclusieve werkomgeving toe. Het binden en boeien van onze medewerkers is een daarbij doorlopend thema wat ook dit jaar op de agenda heeft gestaan.

2. Bedrijfsgezondheid

Sinds 2020 werken we samen met de arbodienst Care-to-work. In 2023 hebben we een grotere rol gepakt met betrekking tot de vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers. Vanuit de professionaliseringsslag en de strategie naar een preventieve aanpak, hebben wij ons verzuimcijfer positief kunnen beïnvloeden. De samenwerking tussen de leidinggevenden, de medewerkers en HR ligt hieraan ten grondslag. Dit naast de inzet van specialistische diensten, de bedrijfsadviseur en de bedrijfsarts, welke zich hebben gericht op een voorspoedig herstel. Hierdoor is er een aanzienlijke daling gerealiseerd m.b.t. extra lang en lang verzuim.

Een andere maatregel welke een positieve bijdrage heeft geleverd aan de duurzame inzetbaarheid en mobiliteit is de leasefietsregeling. Deze is vanaf medio 2023 voor de medewerkers gerealiseerd en inmiddels zijn er 33 medewerkers die hier gebruik van maken.

In het laatste kwartaal van 2023 zijn de eerste stappen gezet met betrekking tot een RI&E-check. Onderdeel daarvan is een agressie en geweld training waar eind 2023 ook de eerste stappen in zijn gezet. Per januari en februari 2024 gaat dit traject van start. Hierbij is de verwachting dat dit een positief effect zal hebben op het zelfvertrouwen en welzijn van onze medewerkers.

Figuur 9: Sociale inzetbaarheid

Figuur 10: Verzuim

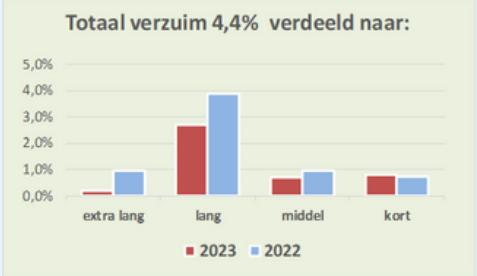

Verzuim

Bij ODRA is het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over alle teams in 2023 4,3%. Dat is een aanzienlijke daling ten opzichte van het voorgaande jaar, waarin het percentage 6,5% was. Van de 4,3% zien we dat het grootste deel voortkomt uit verzuim dat langer duurt dan 42 dagen, hoewel extra lang en langverzuim in totaal gedaald is t.o.v. 2022. De oorzaken van het verzuim zijn grotendeels te wijten aan fysieke klachten waarvan twee medewerkers nog last ervaren van long COVID. De combinatie tussen privé en werkbelasting is ook dit jaar aan de orde geweest, dit is met behulp van een passende oplossingen gereduceerd. De aandacht blijft uitgaan naar de balans tussen thuiswerken en op locatie. In de samenwerking met de leidinggevenden en HR is hier meer inzicht en overzicht in verkregen. We blijven hier alert op.

De gemiddelde verzuimcijfers bij de overheidsorganisaties, van de afgelopen twee jaar waren 5,5% (in 2023) en 6,1% (in 2022). Alleen ziekmeldingen die (deels) binnen de contractperiode van de organisatie vallen tellen mee. Bepaalde verzuimoorzaken, bijv. ziekte t.g.v. zwangerschap of bevalling, orgaandonatie e.d. tellen niet mee. Zwangerschapsverlof telt niet mee.

Inclusie

Diversiteit is een realiteit, inclusie is een keuze en verbinden is een noodzaak. Bij ODRA doet iedereen mee. De maatschappij is onze klant én inspiratiebron. Zo benaderen wij ook de arbeidsmarkt en de kanalen die wij hiervoor inzetten. Met als doel een personeelsbestand te vormen dat een afspiegeling van de samenleving is. Daarbij hechten wij waarde aan een prettige en open werksfeer voor onze medewerkers. Gesprekken (naar behoefte) over diversiteit en de onderliggende waarden, zijn daarbij vanzelfsprekend. We zijn trots op onze 128 mannen (63,4%) en 74 vrouwen (36,6%)! In totaal 202 collega's, die een bijdrage leveren aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Het aantal vrouwen die bij ODRA werken is licht toegenomen. De gemiddelde leeftijd binnen ODRA blijft sinds drie jaar gelijk. De meeste mannen zijn in de leeftijd van 30-55 jaar en ouder. Vrouwelijke collega's zijn in de leeftijd van 25 tot 34 jaar en in de leeftijd van 45 tot 54 jaar gelijk in aantal. Binnen de teams van Handhaving en Advies zijn vooral mannen werkzaam, hoewel hier steeds meer vrouwen bij komen. Vrouwen werken vooral binnen bedrijfsvoering en staf.

Figuur 11: verhouding

Figuur 12: Leeftijd

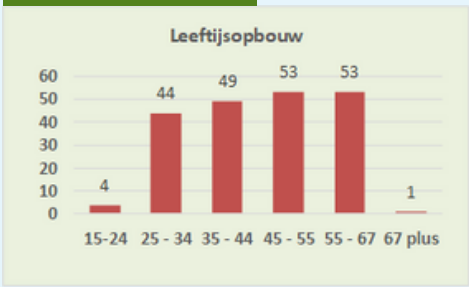

Figuur 13: Opbouw

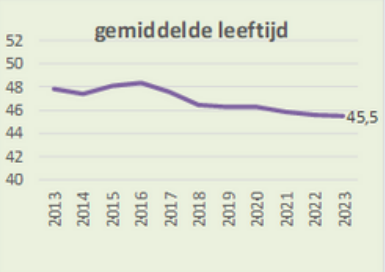

3. Arbeidsmarkt

De bekendheid van ODRA in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt speelt ook een rol als het om de invulling van de vacatures gaat. Met name met betrekking tot de specialistische functies. Er wordt een beroep gedaan op onze creativiteit en het zoeken van verbindingen t.b.v. werving en selectie. Wij hebben gewerkt aan de uitbreiding van de werving en selectiebureaus, we zijn bij drie nieuwe HR-netwerken aangesloten en we hebben deelgenomen aan diverse banenmarkten. Met onze corporate story en het weergeven van ons ODRA DNA, konden wij helder naar buiten treden. In samenwerking met ODNL is ook een bijdrage geleverd aan arbeidsmarktcommunicatie d.m.v. een campagne. Deze strategie zetten wij voort in 2024. Verder zijn de eerste stappen gezet ten behoeve van een strategisch personeelsbeleid, door in kaart te brengen wie er met pensioen gaan in de aankomende 5 tot 10 jaar. Dit jaar zijn er een aantal mannelijke collega's met pensioen gegaan, hier hebben wij goed op geanticipeerd m.b.v. doorstroom en een tijdige werving en selectieprocedure. In 2024 bouwen wij dit verder op.

In-, door – en uitstroom

Groeien in een dynamische omgeving, dat blijkt onder meer uit het feit dat 37 nieuwe collega's zijn aangenomen in de loop van 2023. Er zijn er 24 uitgestroomd. Het verloop is circa 10%.
Dit jaar hebben wij 27 medewerkers blij kunnen maken met een doorstroom naar een nieuwe uitdagende functie of niveau van werkzaamheden. Dit geeft energie voor alle betrokkenen en dit heeft een bijdrage geleverd aan het behouden van onze medewerkers, zoals de onderstaande cijfers en de grafiek ook aangeven. Om de continuïteit van onze organisatie en medewerkers te borgen, ontkwamen wij er niet aan om dit jaar met inhuurkrachten te werken. Ons doel is wel dit binnen de gestelde verhouding tot vast personeel te houden.

Figuur 14: In- uit- en doorstroom

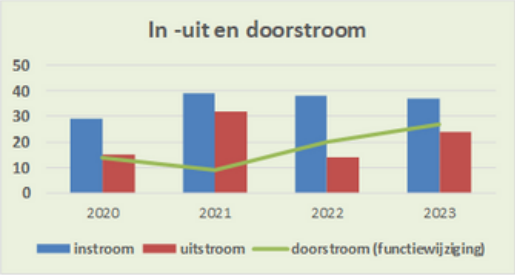

Figuur 15: Doorstroom

4. VTH-kwaliteit

De samenleving verwacht van ons professionele kwaliteit in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Gemeenten en provincies hebben meer taken gekregen voor de fysieke leefomgeving. Zij zijn volop bezig met grote opgaven zoals de energietransitie, (woning)bouwopgave en de Omgevingswet, welke per 01 januari 2024 in is gegaan. Om al deze taken goed uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat de kwaliteit van onze organisatie op orde is. De VTH-kwaliteitscriteria dragen hieraan bij en borgen de kwaliteit van de dienstverlening.

Eind 2023 is het gemeten beeld als volgt:
Er zijn 29 onderdelen die vallen onder de generieke deskundigheidsgebieden. ODRA voldoet hier voor 79% aan. Gelijk aan 2022. Voor de 17% waaraan we niet voldoen ligt dat aan de frequentie (lees: we hebben de kennis en ervaring in huis, doch op papier kunnen we niet voldoende tijd besteden aan het deskundigheidsgebied). 3% van deze deskundigheidsgebieden hebben we elders belegd (namelijk forensisch ketentoezicht).

Er zijn 33 onderdelen die vallen onder de specialistische deskundigheidsgebieden, hier voldoen we voor 70% aan. Dit is een hoger percentage t.o.v. vorig jaar met 58%. Daar waar we niet voldoen (9%), is dit wederom voornamelijk vanwege de frequentie. In een paar gevallen ook vanwege te weinig medewerkers die dit deskundigheidsgebied beheersen en 3% van de gevallen (complexe bouwfysica en indirecte afvalwaterlozingen) hebben we de kennis niet in huis en is dit elders belegd. 18% van de specialistische deskundigheidsgebieden is niet van toepassing (dit doen de gemeenten nog zelf). Voor 2024 staan er opleidingen gepland voor onze medewerkers, welke van positieve invloed zullen zijn op dit onderdeel.

Figuur 16: Generiek

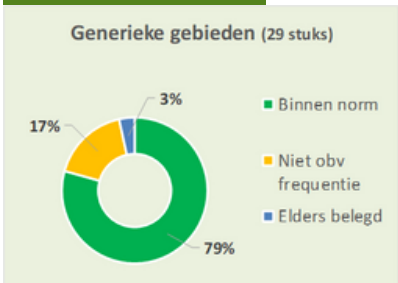

Figuur 17: Specialistisch

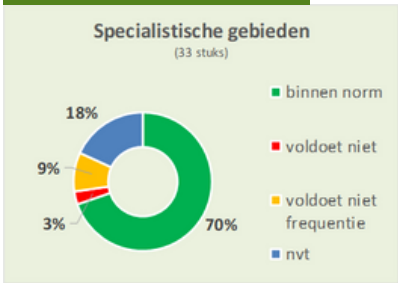

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2023 JAARREKENING

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 2

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

1

INLEIDING, GRONDSLAGEN EN UITGANGSPUNTEN

1. Inleiding

Ons financieel en sociaal jaarverslag bestaat uit twee katernen. In katern 1 hebben we de focus op de inhoudelijk behaalde resultaten conform afgesproken programma- en taakveldindeling van het Gelders Stelsel.

In dit katern (2) van het jaarverslag verantwoorden we ons over de financiën 2023. Dit doen we aan de hand van de grondslagen en uitgangspunten, die in hoofdzaak zijn bepaald door de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Daarnaast hebben we met de zeven omgevingsdiensten in Gelderland en onze partners (gemeenten en provincie) afspraken gemaakt over de programma- en taakveldindeling en de detaillering van onze verantwoording. We spreken over de programma's Vergunningen, Toezicht/Handhaving, Advies en Projecten. Verder is een indeling gemaakt op de taakvelden Milieu/algemeen en Bouw. Dit sluit aan bij de toekomstige indeling die vanuit de robuustheidseisen wordt gebruikt, respectievelijk 'basis- en milieugerelateerde taken' en 'plus-taken'.

Een derde indeling is de verantwoording op categoriaal exploitatie-niveau. Deze worden aangevuld met alle vereiste cijfers en toelichtingen op onze balanspositie en alle door de BBV voorgeschreven overzichten.

2. Grondslagen en uitgangspunten

Wettelijk kader en bestuurlijke afspraken

- BBV: Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- Financiële verordeningen Omgevingsdienst Regio Arnhem (actualisatie is vastgesteld in dec. 2023).
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- De systematiek van 'Beheerste outputfinanciering'; diensten en producten worden afgerekend tegen vooral vastgestelde prijzen (vastgelegd in de PDC 22/23) en werkelijke aantallen. Deze methodiek geldt voor alle opdrachten van klanten, met uitzondering van de provinciale programma's en opdrachten van derden. Deze worden geheel op uren x tarief afgerekend.

Toerekening en berekeningswijzen

- Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop de dienst en/of product betrekking heeft:
  - Baten betreffen de in rekening gebrachte bedragen aan alle klanten. Dat doen we op basis van de afgesproken tarieven voor de producten en diensten in de PDC. Alleen voor de (SPUK-)projecten zijn afwijkende diensten geformuleerd, met afgesproken (afwijkende) tarieven.
  - Voor nog niet afgeronde producten (onderhandenwerk) wordt op basis van verstreken doorlooptijd in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd per product, een percentage berekend. Dat percentage x het tarief van betreffende product is de waarde die is opgenomen, onder aftrek van de stand van voorgaand jaar.
  - Lasten zijn de personeelskosten (eigen medewerkers en inhuur), huisvesting, facilitair, bovenregionale kosten,, advieskosten en materiële kosten voor projecten.
  - Bijzondere lasten zijn correcties uit voorgaande jaren en dotaties aan voorzieningen die niet waren voorzien in de begroting.
- Directe kosten en overhead onderscheiden we in:
  - Directe kosten; dit zijn de personeelskosten en kosten die volledig gerelateerd kunnen worden aan het primaire proces. Deze kosten worden toegerekend aan de programma's en taakvelden, op basis van de verhouding van de tijdsbesteding door medewerkers.
  - Overheadkosten (indirect); dit zijn de loonkosten van medewerkers bedrijfsvoering, staf en management, teamleiding, huisvesting, ICT en facilitair voor zover deze niet worden gemaakt voor projecten en specifieke opdrachten en activiteiten in het primaire proces.
- Voorzieningen worden berekend op basis van het financiële risico, toekomstige kosten voor zover deze tijdens het opstellen van de jaarrekening (februari 2024) konden worden vastgesteld.

- Exploitatieresultaat is het verschil van baten, lasten en dotatie/onttrekking aan voorzieningen. Het exploitatieresultaat wordt na afsluiten van het boekjaar gemuteerd op de Algemene reserve en Bestemmingsreserves, tenzij anders wordt besloten door het Algemeen Bestuur.
- Algemene reserve is 5% van de jaarlijkse exploitatielasten, met een maximum van €0,5 miljoen. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot instellen van Bestemmingsreserves. Mocht na verrekenen van het exploitatieresultaat 2023 met de Algemene Reserve en/of bestemmingsreserves nog een saldo resteren, dan kan dit, op basis van de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling, via de sleutel 'stemverhouding' worden afgerekend.
- Continuïteit ODRA, er zijn geen meerjarige toezeggingen van klanten aan ODRA over de meerjarige begroting. Elk jaar wordt op basis van de geaccordeerde begroting een werkprogramma afgesproken. De bijdragen zijn voor een deel van structurele aard, ODRA voert de wettelijke taken voor milieuvergunningen en toezicht uit.

3. Positief resultaat

We hebben boekjaar 2023 met een positief exploitatieresultaat van €144.300 (na fondsmutaties, maar vóór bestemming) afgesloten. Het resultaat is te splitsen in resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (afgerond €161.000 positief) en een donatie aan de verlofvoorziening (afgerond €17.000).

J

BATEN EN LASTEN; PROGRAMMA-INDELING, PRODUCT– EN KLANTGROEPEN

1. Indeling van de verantwoording

In het bijgevoegde overzicht van baten en lasten hanteren we een indeling in taakvelden en programma's.
Kosten en baten gefinancierd uit bestemmings- en balansfondsen hebben we niet gecategoriseerd op programmaniveau. Deze zijn opgenomen en toegelicht in de categoriale exploitatie rekening.

We hanteren naast de dimensies programma's en taakvelden, ook een indeling in klantgroepen en productgroepen. We gebruiken klantgroepen en productgroepen om het systeem van beheerste outputfinanciering te laten werken.

Klanten

We hebben enkel publiekrechtelijke organisaties als klant. We maken in de staat van baten en lasten onderscheid tussen vier klanten:

- Partners – dat zijn de 10 gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland voor reguliere taken.
- Provincie - voor de provinciale programma's PCH (toezicht op complexe bedrijven) en PAB (aandachtsbedrijven).
- Omgevingsdiensten in Gelderland.
- Derden - alle overige klanten, zoals gemeenten, omgevingsdiensten buiten Gelderland en Omgevingsdiensten NL, brancheorganisaties en verschillende ministeries. Deze laatste geven subsidie voor projecten die via de SiSa verantwoording lopen.

Productgroepen

In ons financieringssysteem hanteren we een vijftal productgroepen, gebaseerd op de volgende methodiek:

- Producten - worden in rekening gebracht op basis van vaste productprijs x aantal geleverde producten.
- Diensten - op basis van een uniform uurtarief (€95,- per uur).
- Gezamenlijke diensten - op basis van fixed price voor het gehele pakket aan diensten.
- Materiele kosten - worden één op één doorbelast op basis van nacalculatie werkelijke kosten.

Producten- en dienstencatalogus

Wij werken met een producten- en diensten catalogus (PDC) waarin elk van de circa 80 producten en diensten zijn beschreven op inhoud, kwaliteitsniveau en prijs. We hebben elke dienst en product gekoppeld aan een taakveld en een programma. De realisatie van de baten komt geheel vanuit deze koppeling voort. De realisatie van de programma/taakveldkosten baseren we op de verhouding van de tijdsbesteding op de producten x gemiddeld tarief.

Voor partners, omgevingsdiensten en de provincie voor de provinciale programma's geldt dat we vooraf een werkpakket afspreken. Werk voor overige klanten, de projecten en alle opdrachten van partners die niet zijn opgenomen in het basiswerkpakket, worden beschouwd als 'aanvullend werk' en daarmee een extra dimensie in de monitoring en beheersing van ons werk.

Het systeem van outputfinanciering is door de indeling in product- en klantgroepen administratief complexer geworden dan we bij aanvang aannamen. Ook de aanvullende opdrachten, met soms afwijkende tarieven en diensten, leiden tot aanvullende complexiteit. Doel is om dit te gaan beperken door zoveel mogelijk opdrachten in het werkpakket op te nemen.

2. Initiële begroting en begrotingswijziging

Op 14 april 2022 heeft het Algemeen Bestuur (AB) de initiële begroting 2023 besproken en op 20 oktober 2022, met inachtneming van de zienswijzen van Gemeenteraden en Provinciale Staten, vastgesteld.

In het voorjaar 2023 zijn we gestart met opstellen van een begrotingswijziging. In april 2023 is de CAO-SGO voor 2023 van kracht geworden. Deze CAO bevatte forse stijgingen van lonen en verruiming van het bovenwettelijk verlof. De stijging was

zodanig dat een begrotingswijziging, met tariefsverhoging van €92,- (in de initiële begroting) naar €95,- nodig was. Ook de toezeggingen vanuit de ministeries over de (SPUK-)projecten leidde tot veranderingen in de begroting. Op 14 december 2023 is de gewijzigde begroting 2023 door het Algemeen Bestuur goedgekeurd, met inachtneming van de zienswijzen van onze partners de Gemeenteraden en Staten.

De totale omvang van de initiële begroting 2023 was €20,6 miljoen. De geactualiseerde begroting gaat uit van €24,7 miljoen. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- €3,3 miljoen hogere omzet door aanvullend werk, nieuwe projecten en actualisatie werkprogramma's.
- €0,1 miljoen extra middelen uit reserves en voorzieningen (uitkomsten jaarrekening 2022).
- €0,7 miljoen prijsbijstelling van de diensten en producten.

3. Verschillen begroting en realisatie per programma

In tabel 1 is per programma en taakveld te zien dat de saldi van kosten en baten per programma relatief klein zijn. Waar deze optreden betreft dit onder meer het verschil tussen urenrealisatie en de afgerekende productprijzen (kengetallen), doordat kosten anders zijn toegerekend dan de baten (zie grondslagen).

Na afloop van elk jaar maken we een analyse van de kengetallen. Als gevolg van deze interne analyse over 2023 zien we dat processen nader bekeken moeten worden, dan wel het kengetal bijstelling behoeft in de toekomst. Dit wordt in de begroting verder meegenomen.

Tabel 1: Staat van baten en lasten per programma

Staat van baten en lasten	actuele bg '23			verschil	realisatie 2023				realisatie 2022			
Programma's x € 1.000	**bouw**	**milieu**	**totaal**	**real-bg**	**bouw**	**milieu**	**kosten**	**baten**	**bouw**	**milieu**	**kosten**	**totaal**
Vergunningen (+ % v/d omzet)			20%					20%				24%
- directe kosten	3.342	1.431	4.773	-491	3.573	1.691	3.890				3.524	3.524
- toegerekende overhead							1.374				1.256	1.256
- baten partners / prov progr	3.498	1.498	4.996	-119	3.221	1.527		4.748	3.140	1.542		4.682
- baten overige klantgroepen		niet specifiek begroot			129	0		129	178	0		178
Saldo vergunningen	156	67	223	-610	-223	-164	-5.264	4.877	3.318	1.542		79
verschil real. met begroting			-610		saldo vergunningen			-387				
Toez. & handh. (+ % v/d omzet)			44%					46%				53%
- directe kosten	2.535	8.376	10.911	-284	2.737	8.458	8.273				7.688	7.688
- toegerekende overhead							2.922				2.740	2.740
- baten partners / prov progr	2.533	8.367	10.900	550	2.132	9.081		11.212	2.314	7.936		10.250
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				238		238	0	318		318
Saldo handhaving	-2	-9	-11	266	-368	623	-11.195	11.450	2.314	8.254		140
verschil real. met begroting			266		saldo toez. & handh.			255				
Advies (+% v/d omzet)			12%					11%				14%
- directe kosten	776	2.100	2.876	-354	200	3.030	2.387				2.039	2.039
- toegerekende overhead							843				727	727
- baten partners	797	2.157	2.954	-225	198	2.499		2.697	363	2.376		2.739
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				31		31	0	172		172
Saldo advies	21	57	78	-579	-2	-499	-3.230	2.729	363	2.548		146
verschil real. met begroting			-579		saldo advies			-501				
Stelseltaken (+% v/d omzet)			-									2%
- directe kosten		400	400	64		336	120				115	115
- toegerekende overhead							216				192	192
- baten partners				-								0
Saldo stelseltaken	0	-400	-400	64	0	-336	-336	0	0	0		-308
verschil real. met begroting			64		saldostelseltaken			-336				
Projecten (+% v/d kosten)			11%									19%
- directe kosten		5.702	5.702	1.160		4.542	3.485				2.719	2.719
- toegerekende overhead							1.057				969	969
- baten partners		2.620	2.620	1.350		5.382		3.970	0	2.810		2.810
- baten OD's en derden		3.098	3.098	-1.686				1.412	0	670		670
Saldo algemeen	0	16	16	824	0	840	-4.542	5.382	0	3.480		-208
verschil real. met begroting			824		saldo projecten			840				
Vanuit balans & overige kst/baten			0,4%			algemeen						
- Baten uit bestemmingsfondsen		95	95			126		126			205	
- Rente baten en overig						147		148				
Saldo balans en overig	**0**	**95**	**95**	274,5	**0**	**273**	**0**	**275**	**0**	**0**	**205**	**0**
Totaal					niet gespecificeerd							
- kosten	6.653	18.010	24.663		6.511	18.057	24.568		0	0	21.971	
- baten			24.663		5.679	19.031		24.712	5.996	15.824	22.024	
Saldo	**6.653**	**18.010**	**0**	48,8	**-831**	**974**	**-24.568**	**24.712**	**5.996**	**15.824**	**53,3**	
Resultaat te bestemmen / na bestemming			**0**					**144,3**			**24 ***	
% baten per taakveld	27%	73%			-3%	4%			27%	73%		

Toelichting tabel 1 (realisatie per programma)

We hebben €48.000 meer baten gerealiseerd dan begroot. Per programma zijn de verschillen tussen de begroting, respectievelijk kosten/baten als volgt te verklaren (zie bijlage 2 voor de exacte aantallen):

- Vergunningen - saldo programma minus €0,4 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (4.183 uur). Het gaat om juridische ondersteuning bij vergunningen, begeleiden Briks aanvragen en adviezen omgevingskwaliteit.
  - Bij de producten geldt dat er vooral goedkopere producten zijn geleverd dan begroot; 300 meer meldingen met kengetal 1; er waren 175 omgevingsvergunningen minder (kengetal 23). Dit drukt de omzet.
    - De toegerekende (personeel) kosten zijn navenant hoger door de extra inzet, maar ook vanwege hogere tijdsbesteding op de producten dan het geraamde kengetal.
- Toezicht en handhaving - saldo programma €0,3 miljoen
  - De baten zijn ruim een half miljoen hoger dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (1.990 uur). Het betreft meer controles bodem, mba en complex en handhavingsbesluiten. Bij de producten geldt dat er 2.106 meer zijn dan begroot, vooral een enorme toename aan klachten. Het effect op de baten is gering vanwege het kengetal 1 uur.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Meer bestede uren, maar ook een hogere inzet op de klachtafhandeling dan het kengetal 1.
- Advies - saldo programma minus €0,5 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn minder diensten geleverd (683 uur). Het betreft vooral saneringsevaluaties.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Onder meer door een hogere materiële kostencomponent, dan begroot, voor de meetdienst en andere adviesopdrachten.
- Projecten - saldo programma projecten €0,7 miljoen
  - Projecten; de baten zijn lager dan begroot. Een aantal projecten zijn later gestart dan gehoopt en budget niet geheel benut. Onder meer projectmanagent en ondersteuning is 6.179 uur minder. De toegerekende (personeel) kosten navenant lager uit.
- Stelseltaken: worden alleen kosten op gerealiseerd. Inhoudelijk is dit toegelicht in katern 1.
- Balans en saldo
  - Vanuit de bestemmingsfondsen zijn middelen vrijgevallen voor innovatie, mba-omzetting dekking voor afschrijvingen van apparatuur en voertuigen meetdienst.
  - Saldo 2023 is vóór bestemming. In 2022 is het saldo weergegeven (€24.000) dat na bestemming is gerestitueerd aan de partners.

Tabel 2: Realisatie per productgroep

Kerntabel x € 1.000	initiele bg 2023	act. bg 2023 aant. (prod / uren)	tarief	omzet	%	realisatie '23 (tm dec) aant. (prod / uren)	tarief	omzet	% bg
Omzet									
Producten	€ 7.352	11.124	€ 740	€ 8.237	33%	13.246	€ 611	€ 8.095	98%
Diensten (incl. prov. Prog)	€ 10.992	146.743	€ 95	€ 13.871	56%	146.056	€ 95	€ 13.838	100%
Gezamenlijke diensten	€ 1.463		€ 92	€ 1.394	6%			€ 1.644	118%
Doorbelaste baten	€ 527		€ 92	€ 813	3%			€ 883	109%
Dienstverlening				€ 24.569	100%			€ 24.461	100%
Balans vrijval				€ 95	0%			€ 126	133%
Overige inkomsten								€ 125	0%
Totaal baten	€ 20.577			€ 24.663				€ 24.712	100%
Kengetallen en fte's			**fte's**				**fte's**		
- kosten uitvoering	€ 15.264		179,2	€ 18.300	74,2%		179,1	€ 18.155	73,9%
- kosten overhead	€ 5.314		39,3	€ 6.363	25,8%		42,0	€ 6.412	26,1%
Totaal lasten	€ 20.577		€ 218	€ 24.663,342			€ 221	€ 24.568	
Saldo	**€ 0**			€ 0				€ 144	
gemid. Kengetal p/prod		7,79 uur				6,43	uur		
benodigde capaciteit		252.929 uur begroot				255.683	uur gerealiseerd		101%

Toelichting tabel 2

Verschillen tussen realisatie en actuele begroting

- We hebben meer producten geleverd dan in de actuele begroting was aangenomen. Deels vanwege aanvullende opdrachten en taken (bijvoorbeeld bouwtaken Doesburg), maar ook door meer ondersteuning bij vergunningen bij de bouwpartners. Een groot aandeel is het aantal klachten, dat fors is toegenomen.
- We hebben minder omzet gerealiseerd in de groep Producten. De prijs van producten varieert van €92 (melding sloop) tot €9.200 (milieuvergunning uitgebreid). Er zijn in 2023 meer goedkope producten gerealiseerd (vooral meldingen en klachtafhandelingen) , waardoor er minder omzet is gemaakt. Het gemiddeld gerealiseerd tarief is ruim €129 per product lager uitgekomen.

4. Overhead specificatie

Tabel 3: Specificatie Overhead

Overhead (indirecte kosten) x € 1.000	act.-bg 2023	directe kosten'23	begroting 2023	real. overhead '23	directe kosten 2023	kosten 2023	overhead '22
Personeel	**4.062**	**17.345**	**21.408**	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.319**
	16%			17%			
Materieel							
- huisvesting en facilitair	824		824	747	0	747	716
- ict	889		889	897	0	897	804
- stelselkosten	284	116	400	216	120	336	192
- advieskosten	205	75	280	269	40	309	427
- onvoorzien en overig	99	95	193	26	0	26	101
- projecten		669	669	0	907	907	
- dotatie			0	2	15	17	325
Subtotaal materieel	2.301	955	3.256	2.156	1.083	3.239	2.566
Totaal	6.363	18.300	24.663	6.412	18.155	24.568	5.885
- baten						24.712	
- saldo						144,3	
% van de kosten	25,8%			26,1%			26,8%

Toelichting tabel 3

De totale overhead is uitgekomen op afgerond €6,4 miljoen. In tabel 3 is de opbouw hiervan weergegeven. De totale overhead (exclusief voorziening) bedraagt 26% (begroot is 25,8%). Ten opzichte van 2022 is de overhead wel gedaald, maar ten opzicht van het begrotingsdoel niet. Het absolute bedrag aan overheadkosten toegenomen, maar niet evenredig aan de groei van de organisatie. We hebben een stukje efficiency gerealiseerd door de omzet groei. De huisvesting- en ICT-kosten zijn veelal vaste kosten. De dekkingsgraad neemt toe.

5. Financiering en dekking

Tabel 4: Overzicht van dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Exploitatie	24.568	24.569	0	24.439	24.551	-112	21.544	21.462	83
Overzicht van dekkingsmiddelen									
- lokale heffingen									
- algemene uitkeringen									
- dividend									
- saldo financieringsfunctie	95	95	0	273	17	256	480	509	-29
- reserves (voor resultaat bestemming)						144,3			53
Saldo	**24.663**	**24.663**	**0**	**24.712**	**24.568**	**0**	**22.024**	**21.971**	**0**

Toelichting tabel 4

We kennen vier financieringsstromen die gerekend worden tot de exploitatie: baten van partners, baten uit provinciale programma's, baten van de omgevingsdiensten in Gelderland en baten van derden.

Het saldo financieringsmiddelen bestaat uit vrijval uit reserves en voorzieningen en rente. Over het saldo in de schatkist is €147.000 rente ontvangen. De vrijval uit de balans betrof afgerond €126.000. We hebben in 2022 een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten BNG afgesloten voor de financiering van onze herhuisvesting in de Airborne Tower. De eerste aflossing– en rentetermijn ad €17.000 was in 2023. We hebben geen beleggingen uitstaan en dus geen dividend uitgekeerd. We innen geen lokale heffingen en ontvangen geen uitkeringen uit algemene fondsen.

Tabel 5: Overzicht financiering uit reserves

Mutaties reserves	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo
Algemene reserve	30		500	30		500			470
BR provincietaken			92			92			92
BR bur. mil. metingen		38	153		70	121			191
BR omzetting mba's		11	0		11	0	64	53	11
BR innovatie		46	0		46	0		48	46
BR opleidingen omgevingswet			0		0	0		104	0
Resultaat			0			0			0
- onverdeeld resultaat		53	0	144,3		144,3	53		53
Saldo	**30**	**148**	**745**	**174**	**126**	**858**	**118**	**205**	**863**

Toelichting tabel 5

We hebben het positieve saldo van boekjaar 2022 na een bestuursbesluit in oktober 2023, op basis van zienswijzen van de partners, gesplitst. Het saldo 2022 ad €53.300 is voor €23.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is het maximum bereikt. Het restant is teruggestort aan de partners conform de verdeelsleutel.

Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgelegd hoe het positieve saldo van 2023 te bestemmen. Er is een voorstel voor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (ingangsdatum 1 juli 2024), waarin wordt voorgesteld om het artikel met de maximale grens van het eigen vermogen (€0,5 miljoen) aan te passen. De aanpassing behelst een normstelling van minimaal 0,8 voor de ratio van het weerstandsvemogen en de risico's van ODRA. Deze wijziging is in lijn met de robuustheidscriteria die het ministerie van I&W voorstelt. Besluitvorming over de bestemming, en besluitvorming over de nieuwe GR zijn aan elkaar gerelateerd.

Tabel 6: Overzicht incidentele kosten en baten

Incidentele baten en lasten	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
- opdrachten derden*	312	*		235	237	-2	734	314	420
- projecten, subsidies, aanvullend werk	3.098			884	1.106	-223	1.206	1.185	21
Saldo	**3.410**	**0**	**0**	**1.119**	**1.343**	**-224**	**1.940**	**1.499**	**441**

* De kosten van derden zijn niet berekend in de begroting; In de realisatie zijn de kosten toegerend obv % tijdsbesteding

Toelichting op tabel 6

De afspraken die we met onze partners hebben gemaakt over de basistaken zijn structurele taken. Dit zijn wettelijk verplichte taken om onder te brengen bij een omgevingsdienst. Daarnaast leggen partners (overig) milieugerelateerde taken en bouwtaken bij ons neer. Voor de meeste taken geldt dat deze structureel zijn ingebracht; ze zijn onderdeel van de werkpakketten/ afspraken in de DVO's. Naast deze taken die in tabel 2 zijn verwerkt leggen partners en derden aanvullende opdrachten bij ons neer. Deze incidentele kosten en baten staan in tabel 6. Dit zijn opdrachten die vaak in de vorm van een project worden uitgevoerd.

Onze partners hebben de verantwoordelijkheid om de benodigde capaciteit en kwaliteit die wij moeten aanwenden in stand te houden, dan wel verantwoord af te bouwen bij majeure verandering van taken. Om ODRA en haar partners te vrijwaren van financiële risico's bij terugtrekken van structurele, niet wettelijke taken zijn in het voorstel voor de nieuwe GR (1 juli 2024) bepalingen opgenomen voor vergoeding van frictiekosten.

K

STAAT VAN BATEN EN LASTEN
CATEGORIALE INDELING

1. Baten

In de voorgaande hoofdstukken hebben we de baten gepresenteerd op programma of taakveld en per productgroep. In tabel 7 is de verdeling over de klantgroepen weergegeven. De omvang van onze begroting is €24,7 miljoen.

Toelichting tabel 7

Ten opzichte van de begroting is de omzet nagenoeg 100%. Op detailniveau zijn er verschillen:

- Voor de provinciale programma's 'complexe handhaving en aandachts-bedrijven' zijn meer diensten verricht (inhoudelijk is dit in katern 1 toegelicht).
- Bij partners en de post derden en overig is de omzet eveneens hoger dan begroot. Belangrijkste reden is de groei in aantal aanvullende opdrachten dat gedurende 2023 bij ons is neergelegd. Het totaal aan aanvullend werk is 5% van onze omzet.
- In de begroting was €3,1 miljoen begroot voor projecten; hierin waren stelposten opgenomen die middels aanvullende opdrachten bij partners en prov. Programma's zijn verantwoord in de realisatie.
- Doorbelaste materiële kosten: hogere realisatie doordat we een groter aandeel externe expertise hebben ingehuurd, respectievelijk projecten zijn opgestart.
- De overige inkomsten betreft rente. Na enkele jaren van een 0-situatie wordt sinds oktober 2022 weer rente uitgekeerd door de BNG en schatkist op onze openstaande tegoeden.

Tabel 7: Staat van baten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Provinciale programma's	4.711	4.861	5.088	105%	4.848
Partners	14.004	15.389	16.880	115%	15.009
Omgevingsdiensten	472	537	490	134%	391
Derden en overigen	366	312	235	310%	734
Projectgelden en subsidies		3.098	884	0%	
Baten dienstverlening	19.553	24.197	23.577	101%	20.983
Doorbelaste mat. kosten	475	372	846	0%	671
Overige inkomsten	550	0	16		10
Rente baten		0	147	0%	
Vrijval balans		95	126	108%	360
Totaal baten	20.577	24.663	24.712	100%	22.024

2. Kosten: totaal overzicht

Tabel 8: Staat van lasten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Personele kosten					
Loonkosten mdw. ODRA	13.287	16.023	15.403	96%	13.172
Kosten externe inhuur	3.505	4.112	4.776	116%	4.654
Loonkosten intern & extern	16.792	20.134	20.179	100%	17.826
Opleidingen	294	481	240	50%	275
Alg. personeelskosten	534	673	723	107%	556
Voorm. Pers. / uitk. (uwv)	60	200	240	120%	-111
Harmonisatie bijdrage	-100	-80	-52	65%	-66
Personeels kosten	17.580	21.408	21.329	100%	18.480
Bedrijfskosten					
Huisvesting en mobiliteit	742	824	747	91%	716
ICT-kosten	822	889	897	101%	805
Advieskst + acc. + comm.	206	280	309	110%	490
Bedrijfskosten	1.769	1.993	1.953	98%	2.011
Programma kosten					
Bovenregionale kosten	364	400	336	84%	308
Overig kosten / onvoorzien	92	99	26	26%	101
Progr.kosten (kst ODRA)		122	0	0%	61
Proj. kst (door te belasten)	772	547	907	166%	686
Programma kosten	1.228	1.168	1.269	109%	1.155
Totaal kosten	20.577	24.569	24.551	100%	21.646
Saldo voor mutaties fondsen	0	95	161	170%	378
Verlof dotatie			17		325
Saldo ter bestemming	0	0	144,3		53

Realisatie & begrotingsindicatoren

Onze begroting 2023 is opgebouwd vanuit een aantal uitgangspunten en kengetallen. Hieronder zijn deze weergegeven qua begroting en realisatie in 2023.

Realisatie- en begrotingsindicatoren

De personeelskosten plus kosten inhuur zijn samen 87% van de kosten.
Huisvesting en ICT totaal 7%, de bedrijfs- en overige kosten 6%.

De loon- en personeelskosten, huisvesting en ict zijn de vaste kosten van ODRA. Totaal 74%. Deze zijn weinig beïnvloedbaar.

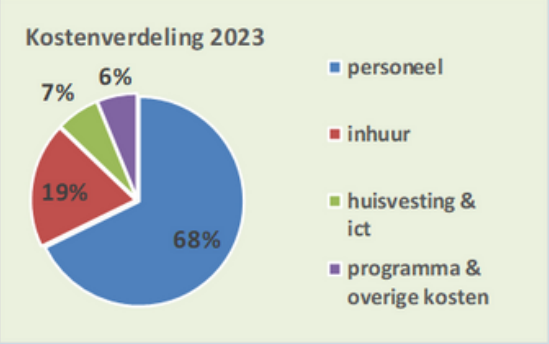

3. Kosten: capaciteit en personeel

Tabel 9: Formatie bezetting/loonkosten en personele kengetallen

Formatie bezetting en personele kengetallen	ini-bg '23 totaal		najaarsbegroting 2023 int	tot. Ext.	totaal		realisatie 2023 int	tot. Ext.	totaal	
Formatie bezetting										
Lijn afdelingen	152,5	81%	152,8	29,7	182,5	82%	147,2	31,7	178,9	81%
Bedrijfsv./staf/man.	36,5	19%	35,3	4,0	39,3	18%	36,3	6,1	42,4	19%
Reguliere capaciteit	189,0		188,1	33,7	221,7		183,5	37,8	221,3	
- verhouding in fte's			85%	15%			83%	17%		
Loonkosten (x € 1.000)										
loonkosten (intern)	€ 13.287		€ 16.023	-	€ 16.023	80%	€ 15.403	€ 0	€ 15.403	76%
inhuur capaciteit	€ 3.505		-	€ 4.112	€ 4.112	20%		€ 4.034	€ 4.034	20%
inhuur ondersteuning	€ 0		-	-	-	0%		€ 741	€ 741	4%
Kosten capaciteit	€ 16.792		€ 16.023	€ 4.112	€ 20.134		€ 15.403	€ 4.776	€ 20.179	
- verhouding			80%	20%			76%	24%		
Gemid. kosten /fte (in €)	**€ 88.856**		**€ 85.196**	**€ 122.150**	**€ 90.806**		**€ 83.917**	**€ 126.459**	**€ 91.176**	
- per peroductief uur	€ 62,22		€ 66,09	€ 76,34	€ 63,48		€ 61,08	€ 79,04	€ 63,58	
- verschil tov begroting							-8%	4%	0%	

Toelichting tabel 9

Loonkosten

- De formatie is begroot op 222 fte (initieel 189 fte begroot). De begroting voor de loonsom is gebaseerd op de functieschaal en de gemiddelde periodiek van de werknemers in die schaal. Dit houdt in dat veelal het maximum van de schaal is gehanteerd qua periodieken. Er was €16 miljoen begroot.
- De gemiddelde loonsom is begroot op €85.196 per fte. De realisatie is €1.279 per fte lager uitgekomen. Dit heeft te maken met de feitelijke periodieken van nieuwe medewerkers; die starten vaak lager in een schaal. Er is circa €0,6 miljoen minder aan salarissen en sociale premies uitgegeven.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, namelijk 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ICT-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26%. Meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte. Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, namelijk 4,4% (begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijnafdelingen) is ook minder besteed, namelijk 47 uur gemiddeld per fte (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten, zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zogenaamde 'buiten-dag-venster'-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders 's avonds, 's nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
Harmonisatiebijdragen zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere Cao-lonen.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de
- arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, nl 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ict-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26% Het meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit; Deze was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte.Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, nl 4,4%.(begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijn afdelingen) is ook minder besteed, nl 47 uur gemiddeld per fte. (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten; zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zgn. ‘buiten-dag-venster’-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders ’s avonds, ‘s nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.
- Onder de werkkostenregeling zijn vergoedingen en kosten opgenomen voor collectieve personeelsuitjes en bijeenkomsten, lunches enz. Cf de CAO wordt ook jaarlijks een vergoeding uitgekeerd voor ziektekosten. De vrije WKR ruime voor ODRA is berekend op €0,25 miljoen. De besteding van €0,13 miljoen blijft daar ruim onder.
- Opleidingen zijn genormeerd op 3% van de loonsom. De realisatie is 1,6%. De begrotingsveronderstelling is dat dit volledig materiële (out of pocket) kosten zouden zijn. Ten behoeve van de omgevingswet is gekozen voor interne opleidingen; dus vooral tijdsbesteding i.p.v. uitgaven.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

- Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
- Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
- Harmonisatiebijdragen; dit zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere cao-lonen.

4. Wet normering topinkomens

De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Het voor ODRA toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 op fulltime basis. Naast de in tabel 10 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Ons Algemeen en Dagelijks Bestuur bestaat uit wethouders en Gedeputeerde namens onze partners. Bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun bestuurstaak. De kosten voor onze bestuursleden worden door de desbetreffende partner vergoed. In 2023 is na de Provinciale verkiezingen van maart 2023 het bestuurslid vanuit de Provincie gewijzigd. Daarnaast is er een bestuurslid vanuit de gemeente afgetreden, en begin 2024 een nieuw bestuurslid aangetreden.

De directeur van ODRA is de enige bestuurder vallend onder de WNT. Ruben Vlaander is in oktober 2019 aangesteld als directeur. Het inkomen en de vergoedingen in 2023 zijn samen onder de norm van de WNT gebleven.

Tabel 10 en 11: Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	**Dhr. R. Vlaander**
Functie gegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergo	€ 173.406
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.112
Subtotaal	***€ 192.519***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t
Totale bezoldiging 2023	**€ 192.519**
Het bedrag en de reden: overschrijding	€ 0
wel/niet is toegestaan	n.v.t
Toelichting op onverschuldigde betaling	n.v.t
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
- Beloning plus belastbare onkostenverg	€ 111.850
- Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.987
Subtotaal	***€ 131.837***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 216.000

Naam Topfunctionaris (met bezoldiging < € 1.900 per jaar)	**Functie**
Dhr. J. Maouche	Voorzitter (DB & AB)
Dhr M. van de Wel	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. J. Schrijner	Bestuurslid (AB)
* Mw. D.P.L.M. van Dam	Bestuurslid (AB)
Dhr. M.J.A. van den Bos	Bestuurslid (AB)
Dhr. D. Vreugdenhill	Bestuurslid (DB & AB)
* Dhr. P. Kerris	Bestuurslid (AB)
Mw. B. van Veldhuizen - van Oort	Bestuurslid (AB)
Dhr. R. van den Dam	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. P.L.P.S. Hofman	Bestuurslid (AB)
Dhr. S. Warmerdam	Bestuurslid (AB)
Dhr. J.H.J. Sluiter	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. B.M. Kagei	Bestuurslid (AB)

* In 2023 afgetreden

Partner	**Periode**
Renkum	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Arnhem	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	13-11-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	01-01-2023 t/m 26-10-2023
Lingewaard	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	29-06-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	01-01-2023 t/m 29-06-2023
Doesburg	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Overbetuwe	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rheden	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rozendaal	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Westervoort	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Zevenaar	01-01-2023 t/m 31-12-2023

5. Kosten huisvesting (+facilitair), mobiliteit en ICT kosten; Totaal kosten €1.644.000

Tabel 12: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur Airborne Tower	240	220	133
Service kst Airborn Tower	190	98	160
Afschrijvingen inrichting en meubilair	116	86	169
Facilitaire kosten Airborne Tower	175	226	167
Overige huurkosten (extern)	4	22	22
Parkeren / fietsen / wagenpark	100	95	64
Totaal	824	747	716
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Toelichting tabel 12

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne Tower. Door de verhuizing en het in eigen beheer nemen van de huisvesting, ict en facilitair, is de kostenstructuur veranderd van een 'all-in service fee' aan de toenmalige gastheer De Connectie', in een huurcontract, investeringen in het kantoorpand met bijbehorende afschrijvingen en tal van facilitaire en ICT-contacten. De overgang is gepaard gegaan met een structurele besparing van €150.000. 2023 is het eerste jaar dat we volledig zelfstandig hebben gedraaid; het vergelijk in de kosten in de betreffende tabellen met 2022 is derhalve niet in alle gevallen te maken, te meer dat ook in 2022 we een aantal maanden huur als incentive hebben meegekregen.

- In de begroting én realisatie geldt dat we 121 werkplekken (0,6 flex-factor) hebben met gelijkblijvend gehuurd oppervlakte (2.100 m2). De vier etages die we huren (met een 20 jarig huur contract) zijn volledig duurzaam ingericht met automatische LED, warmteregeling en refurbished meubilair. In de onderhandelingen,vorig jaar bij het aangaan van de huurovereenkomst, is afgesproken dat de huur per 1 februari 2023 ingaat en de indexering per 2024. Voor 2023 een meevaller van 1 maand huur en de inflatie - correctie.
- De huisvestings-, facilitaire en mobiliteitskosten zijn als geheel binnen de begroting gebleven. Qua mobiliteit: we zijn bezig met het verduurzamen van de mobiliteit door het wagenpark te elektrificeren en door het beschikbaar stellen van lease fietsen.

ICT-kosten

Tabel 13: ICT kengetallen

ICT	act. bg '23	real. '23	real. '22
Licenties (ODRA)	443	580	481
Software afschijving	42	42	61
Netwerk (wifi-cloud) *	288	158	143
Werkplekkosten ict / afschrijvingen	116	116	119
Totaal ICT	**889**	**897**	**804**
Kengetallen			
• ICT kosten per fte	€4.010	€3.941	€3.941
• ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€7.348	€7.410	€6.647

Toelichting tabel 13

Qua ICT wordt volledig 'mobiel en plaats onafhankelijk' gewerkt: geheel via wifi, alles in the Cloud, en met office 365/Teams als tools. Medio 2023 is een intern project geweest, waarbij de office omgeving opnieuw is ingericht om efficiënter gebruik te maken van de functionaliteit die office/teams biedt. Tevens is de beveiliging herzien, waardoor de BIO-compliance beter is gewaarborgd.

Adviseurs en onderzoek; kosten €309.000 (zie tabel 8)

Naast de inhuur van capaciteit voor het primaire proces maken we gebruik van adviseurs voor specialistische taken en onderzoeken. In 2023 waren de grote posten:

- Onderzoeken voor de bedrijfsvoering: accountant (50K), juridische, HR en inkoopadviezen (49K), marketingkosten (20K) en informatiemanagement (46K) en diverse kleine adviezen (12K).
- Onderzoeken behoeve van samenwerking in het stelsel van omgevingsdiensten (60K).
- Organisatieontwikkeling: Opzet en uitwerking van 'outcome' gericht werken en verantwoorden (72K).

6. Specificatie programma's en projectkosten; totaal €1.239.000 (zie tabel 8)

Tabel 14: Bovenregionale kosten (stelselkosten)

Stelseltaken x €1.000	act. Bg '23	real. '23
I-Go	24	19
Kennis en portaal	100	103
Ketenhandhaving	100	110
Kwaliteit en coördinatie	36	6
Personeel en organisatie	15	44
BSBm	16	6
Complexe vergunningen		
Contributie ODNL	30	38
Overig	0	10
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**

Tabel 15: Specificatie programma's en projecten

Projectkosten	act. Bg '23	real. '23	real. '23
Projecten partners			
• meetdienst	230	315	251
• wabo Arnhem	0	27	38
• wabo Lingewaard	0	32	80
• beheer zones en kaarten (incl rvmk)	77 0	46	
• rvmk / orm	64	40	98
• vergunning milieu ODRN	72	58	66
• piket (schoonmaak)	103	15	89
• innovatie	0	51	7
• prov. Programma's	122	324	118
• incidentele projecten			
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**	**336**

Stelselkosten; Totaal €336.000

Toelichting op tabel 14

In tabel 14 zijn de kosten opgenomen van taken die gezamenlijk in het Gelders stelsel worden gedaan. Totaal is er bijna €60.000 minder uitgegeven dan begroot. Opvallende afwijkingen zijn de kosten van de coördinatie (uitgevoerd door OddV) en de kosten voor personeel. In deze laatste zijn de kosten van de Gelderse omgevingsdag opgenomen.

Toelichting tabel 15

Onder de projectkosten vallen de kosten die direct gerelateerd zijn aan de VTH-taken of projecten. Een groot deel van de kosten wordt één op één doorbelast aan de betreffende afnemer of toegerekend aan het project.

- Wabo - er zijn afspraken gemaakt met de gemeente Lingewaard en Arnhem dat de materiele kosten voor de Wabo vanaf 2023 direct door de gemeente worden betaald, i.p.v.voorgeschoten door ODRA. Dat er toch een realisatie is, heeft te maken met oude rekeningen uit 2022 en de overgangstermijnen. De kosten zijn via de werkprogramma's doorbelast.
- De kosten van de meetdienst overstijgen het budget.
- De kostentrend is opwaarts vanwege toename aantal opdrachten en het gebruik van materialen. Ook de kosten voor het pand aan de markt en de voertuigen van de meetdienst worden doorbelast aan de provincie via dit budget. Afschrijfkosten van apparatuur wordt bekostigd uit de bestemmingsreserve (zie hoofdstuk over activa).
- Piket (schoonmaakkosten) vallen ook hoger uit dan begroot. Dit heeft er mee te maken dat incidenten zoals afvalstortingen niet te voorspellen zijn. De kosten worden direct aan de betreffende partner doorbelast. Ten opzichte van vorig jaar zijn er minder kosten gemaakt.
- Projecten - betreffen de kosten die zijn toegerekend aan bv de SPUK-projecten, Theseus, Adviesrobot, en kosten meetdienst voor derden en OD's.

L

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Onze jaarrekening 2023 is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem. Deze verordening is eind 2023 vernieuwd en vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
We lichten de grondslagen die daar mede in zijn opgenomen hierna verder toe.

1. Grondslagen balans

Vaste activa

- Immateriële vaste activa - zijn bij ODRA niet aanwezig.
- Materiële vaste activa - de materiële vaste activa met economisch nut zijn geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen bijdragen, die hierop betrekking hebben. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen. Deze worden lineair afgeschreven op basis van de economische levensduur. De investeringen in de inrichting van de ICT-systemen behoren tot de (im)materiële activa.
- Financiële vaste activa – zijn bij ODRA niet aanwezig.

Vlottende activa

- Voorraden – zijn niet van toepassing bij ODRA.
- Uitzettingen met renteloopti jd korter dan een jaar - hieronder vallen in principe het onderhanden werk. De waardering is op basis van de gerealiseerde doorlooptijd van het product in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd van het betreffende product. Onderhanden werk is gefactureerd aan de klanten, verrekend met het saldo van voorgaand jaar, en komt dus nu niet voor op de balans van 2023.
- Liquide middelen - betreft de BNG rekening - worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De rekening ‘Rijksschatkist’ is opgenomen onder de uitzettingen minder dan een jaar.

Vaste passiva

- Eigen Vermogen - betreft de Algemene Reserve, de Bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (resultaat).

Voorzieningen

ODRA kent vier voorzieningen:

- Harmonisatie-voorziening - deze is gevormd bij de oprichting van ODRA in 2013 ter dekking van toekomstige kosten van werknemers die door ODRA van de betreffende gemeenten en provincie zijn overgenomen.
- Voorzieningen voor kosten van voormalige medewerkers - hier worden alle toekomstige kosten opgenomen van medewerkers waar nog uitkeringen of vergoedingen voor betaald moeten worden.
- Voorzieningen voor bovenwettelijk verlof. Vanuit de BBV is bepaald dat het deel dat wordt gespaard door medewerkers moet worden opgenomen in de voorziening. Bij ODRA wordt het spaardeel niet apart geregistreerd. Voor de voorziening wordt uitgegaan van het aantal niet opgenomen bovenwettelijke verlofuren (x gemiddeld uurloon), met een maximum voor de voorziening. Het maximum wordt bepaald via een risico-afweging, nl welk bedrag is nodig om de kosten van grootschalige opname van verlof in twee begrotingsjaren op te vangen.

Vlottende passiva

- Passiva met renteloopti jd korter dan een jaar - zoals de vooruit ontvangen betalingen en hebben betrekking op programma’s en projecten die in het boekjaar nog niet volledig zijn afgerond. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde na aftrek van de gemaakte kosten. De overige schulden en de overlopende passiva, deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Langlopende lening - afgesloten met de BNG ter dekking van de investering in de huisvesting in 2022. Rente en aflossing staan vast voor 15 jaar.

2. Balans

Tabel 16: Vaste en vlottende activa

Activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vasta activa		
Materiële vaste activa	1.155	1.387
Financiële vaste activa		
Vlottende activa		
Voorraden /ohw		
Liquide middelen	846	0
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	5.705	5.082
Vooruit betaalde bedragen	250	220
Totale activa	**7.956**	**6.688**

Passiva x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	500	470
- Bestemingsreserves	213	339
- Onverdeeld gereal. result	144	53
Voorzieningen	1.056	895
Schulden > 1 jaar	542	625
Totaal vaste passiva	**2.455**	**2.383**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden	809	3.600
Vooruitontvangen	790	516
Overige schulden	3.775	189
Overlopende passiva	127	-
Totaal vlottende passiva	**5.501**	**4.305**
Totale passiva	**7.956**	**6.688**

3. Activa

Tabel 17: Materiële vaste activa

(Im)Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	investe- ringen	desinves- tering	afschrij- vingen	bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Investeringen met economisch nut						
Apparatuur en Vervoermiddelen kantoo	7	2		2		8
Voertuigen meetdienst	8			3		11
Apparatuur meetdienst	107	21		35		120
Infrastructuur kantoor	424	0		31		455
Meubilair	317	0		52		369
ICT-apparatuur	237	29		116		325
Immateriele activa (software)	56	0		42		98
(Im)Materiele vaste activa	**1.155**	**51**	**-**	**282**	**-**	**1.386**

Toelichting tabel 17

De materiele activa zijn in 2023 als volgt gemuteerd:

- Apparatuur ten behoeve van bedrijfsvoering en kantoor: investeringen worden in 5 jaar afgeschreven. Er is een kleine investering geweest in keukenapparatuur.
- Voertuigen meetdienst: de bussen worden in 10 jaar afgeschreven. Het beleid is om over te gaan op elektrische voertuigen en lease. Er is één auto verkocht in 2023 met een bescheiden boekwinst.
- Apparatuur voor meetdienst: afschrijving is 5 tot 10 jaar afhankelijk van het type apparatuur. De investering betreft een soundlevel meter.
- Huisvesting infrastructuur kantoor: de kosten van de verbouwing en inrichting uit 2022 wordt in 15 jaar afgeschreven. Parallel aan de lening die hiervoor is afgesloten. In 2023 zijn er geen aanpassingen gedaan aan het kantoor.
- Meubilair: afschrijving in 10 jaar. Eveneens geen nieuwe investeringen gedaan.
- ICT-apparatuur, laptops en audiovisuele schermen worden in 4 jaar afgeschreven, telefoons in 2 jaar. De investering betreft mobiele apparatuur voor uitbreiding van de bezetting.
- Software investeringen: betreft de investeringen in SAP en Open Wave en worden in 5 jaar afgeschreven.

Toelichting tabel 18

In tabel 18 hebben we een onderscheid gemaakt tussen de 'uitzettingen korter dan een jaar' en de vorderingen. De uitzettingen betreffen de middelen die zijn ondergebracht in de Rijksschatkist. Er is een saldo van €2,28 miljoen beschikbaar op 31 december 2023.
De overige vorderingen betreffen vooruitbetaalde bedragen aan leveranciers, met name licentiekosten waarvoor vooruitbetaling veelal in de leveringsvoorwaarden is opgenomen.

Tabel 18: Uitzettingen korter dan een jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.284	2.651
Vorderingen op openbare lichamen (debiteurer	3.420	1.534
BTW	-	
Overige vorderingen (vooruitbetaalde kosten)	250	419
OHW *		
Totaal uitzettingen	**5.955**	**4.604**

* ohw'23; is € 30.338 aanvullend in rekening gebracht aan partners

De producten die we aan de partner leveren, worden afgerekend met een vaste productprijs nadat ze zijn afgerond. Producten die nog niet zijn afgerond worden als onderhanden werk gewaardeerd (zie grondslagen). Met de partners is afgesproken dat de waarde niet op de balans wordt opgenomen, maar wordt gefactureerd (met verdiscontering van de waarde uit 2022). De waarden zijn afgerond €623.000 eind 2023 minus €593.800 eind 2022.

Toelichting tabel 19

We maken gebruik van twee bankrekeningen - BNG en een rekeningcourant bij het Rijk (schatkistbankieren SKB). Voor de liquiditeitspositie wordt alleen de BNG-rekening weergegeven. De schatkist is opgenomen bij de 'uitzettingen'. De liquiditeit is in heel 2023 goed geweest. Het systeem van bevoorschotting dat ODRA heeft afgesproken met de partners zorgt ervoor dat er voldoende werkkapitaal aanwezig is, en rente opbrengsten heeft gegeven. In het geval van grote uitgaven (bijvoorbeeld bij btw en premie betalingen) kunnen we eventueel gebruik maken van een lopend krediet bij de BNG van €1,0 miljoen.

Tabel 19: Liquide middelen

Liquide middelen x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
BNG betaalrekening	846	-94
Liquide middelen	**846**	**-94**

Er is een bankgarantie afgegeven ad € 115.679 t.b.v. de huur aan Eusebius BS.

Tabel 20: Benutting drempelbedrag

Berekening drempelbedrag		2023 1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(1)	Afgesproken drempelbedrag *	1.750	1.750	1.750	1.750
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen.	882	573	651	669
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	868	1.177	1.099	1.081
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal 2023	24.663			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen.	24.663			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	0			
(4d)	Drempel bedrag ODRA	1.750	1.750	1.750	1.750
	(richtlijn)	(1.000)	(1.000)	(1.000)	(1.000)
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's rijksschatkist aangehouden middelen					
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79.349	52.179	59.884	61.582
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	882	573	651	669

Toelichting tabel 20

Standaard is een drempelbedrag van €1,0 miljoen. We hebben echter een specifieke afspraak (25-9-2013) met het Ministerie van Financiën. Daarin is vastgelegd dat de limiet €1,75 miljoen is om het werkkapitaal ruimer te hebben.

4: Passiva

Reserves

Het resultaat van 2022 (€53.300) is gesplitst. Er is €29.800 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is die reserve aangevuld tot het maximum, zoals in de GR is bepaald. Het restant ad €23.500 is gerestitueerd aan de partners, conform de geldende verdeelsleutel van stemverhouding.

In 2023 zijn de bestemmingsreserves als volgt gemuteerd:

- BR Bureau milieumetingen: hieruit worden de afschrijfkosten van de apparatuur en voertuigen van de meetdienst bekostigd.
- BR Omzetting mba's: In de voorbereiding voor de omgevingswet zijn deze activiteiten uitgevoerd. Bedrag is vrijgevallen.
- BR Innovatie: Is vrijgevallen ter dekking van de projecten die binnen de gezamenlijke diensten zijn uitgevoerd.

Tabel 21: Reserves

Reserves x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Resultaat-bestemming	Toevoe-gingen	Rente-toerekening	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	500	30				470
BR Provincietaken	92					92
BR Bureau milieumetingen	121				70	191
BR Innovatie	0				46	46
BR Opleidingen Omg wet	0					0
BR omzetting mba's	0				11	11
Resultaat 2022	0	-30			24 *	53
Onverdeeld resultaat 2023	144		144			
Reserves	**858**	**0**	**144**	**0**	**150**	**863**
* Uitgekeerd aan de partners						

Batig saldo

Wij stellen voor om het positieve resultaat van €144.300 te reserveren. Er is een wijziging van de GR gepland op 1 juli 2024, waarin een wijziging is opgenomen met betrekking tot algemene reserve. De wijziging betreft een aanpassing van het maximum van €0,5 miljoen algemene reserve in een minimale ratio van 0,8 voor het weerstandsvermogen. Deze wijziging komt voort uit de robuustheidscriteria die door het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn geformuleerd.
In afwachting van de besluitvorming over dit artikel kan het AB een besluit nemen, dit zal na balansdatum worden verwerkt.

Tabel 22: Voorzieningen en langlopende schuld

Voorzieningen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Harmonisatietoel.Prov. Geld	404	22		381
Verlof sparen / Bovenmatig	500	17		483
Personele kosten	152	121		31
Frictie	pm			0
Voorzieningen	**1.056**	**160**	**-**	**895**
Schuld BNG per 31-12-2023	625		42	583

Toelichting op tabel 22

De voorzieningen voor toekomstige verplichtingen zijn in 2023 met €239.000 toegenomen;

- Voorziening 'harmonisatietoelagen': is bij de oprichting van ODRA ingesteld om garantie toelagen die overgekomen medewerkers ontvangen, tot hun uitdiensttreding te dekken. Er is een dotatie geweest om de effecten (loonstijgingen) van de CAO 2023 te kunnen opvangen. Er is nog €404.000 nodig lopend tot 2041.
- Voorziening 'personele kosten': zie toelichting bij de exploitatie. De toekomstige kosten van voormalige medewerkers zijn opgenomen.
- Reserve 'bovenmatig verlof': zie toelichting bij de exploitatie. Door sturing op de verlofsaldi wordt de opname gespreid en afgebouwd. Met €0,5 miljoen kunnen op korte termijn de risico's worden opgevangen.

Langlopende schulden

- Bij de BNG is een lening afgesloten voor de financiering van de infrastructuur in het kantoor. Ingangsdatum was 1 juli 2022; looptijd 15 jaar lineair. In 2023 heeft de eerste aflossing plaatsgevonden van €41.700. De rente is verantwoord in de exploitatie.
- Het deel voor 2024 is opgenomen bij de kortlopende schulden.

Vlottende passiva (met looptijd korter dan jaar)

Tabel 23: Vooruit ontvangen bedragen

Vooruitontvangen betalingen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Warme overdracht bodem	123	123		0
Inrichting klachtensysteem	4	4		
Subsidies bodemtaken	25		5	30
SPUK subsidie energie	414	448	346	311
SPUK subsidie IBP	351	350	173	175
Vooruitontvangen betalingen	**917**	**925**	**524**	**516**

Toelichting op tabel 23

Eind 2022 zijn voorschotbedragen op de toegekende subsidies binnengekomen voor SPUK-projecten die begin 2023 zijn gestart. Eind 2023 zijn de voorschotten voor 2024 binnengekomen.
Qua besteding / aanwending; deze zijn verantwoord bij de baten van derden (projecten).
Daarnaast zijn er nog drie projecten waarvoor al middelen zijn binnengekomen (via voorschotfacturering) en in 2024 zullen worden besteed.

- Subsidies voor bodemtaken - de laatste rekeningen moeten nog in 2024 binnenkomen. Daarna kan het verschil worden samengevoegd met de middelen 'warme overdracht bodem'.
- Voor de warme overdracht bodem zijn middelen door de Provincie beschikbaar gesteld aan de gemeenten. Uit deze subsidie worden mede de kosten van ODRA bekostigd. Voor 2024 is een bestedingsplan opgesteld.
- De inrichting van het meldpunt is overgedragen van de provincie naar de OD's. Gezamenlijk is hiervoor een nieuw systeem ingericht. De eindafrekening is in 2024; resterende bedragen zijn hiervoor beschikbaar.

De verantwoording van de SPUK-subsidies loopt via de Sisa-richtlijnen en maken onderdeel uit van de jaarrekening (inhoudelijk zijn de projecten in katern 1 toegelicht).

Tabel 24: SPUK verantwoordingstabellen

Beschikkingsnummer	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SPUK - IBP beschikkingsnummer	Ontvangen gelden (voorschotten)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoor-ding (ja/nee)	Naam Activiteit	Besteding per activiteit	Cumulatieve besteding per activiteit
		Aard controle R Indicator E93/01	Aard controle n.v.t Indicator E93/02	Aard controle n.v.t Indicator E93/03			
IenW E93 IENW/BSK-2022/298276	€ 524.590	€ 173.216	€ 173.216	Nee	Regeling specifieke uitkering	€ -	€ -

		Indicator	Indicator 01	Indicator 02	Indicator 03	Indicator	Indicator 05
SPUK - energie	specifieke uitkering	Ontvangen gelden (voorschotten)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Voldaan aan artikel 6, tweede lid van de regeling (ja/nee)	Voldaan aan artikel 6, zesde lid van de regeling (ja/nee)	Eindverantwo ording (ja/nee)
	Eenmalig specifieke uitkering ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht		Aard controle R Indicator F21/01	Aard controle n.v.t Indicator F21/02	Aard controle R Indicator F21/03	Aard controle D2 Indicator F21/04	Aard controle R Indicator F21/05
EZK F21 THE-22-03351958		€ 759.735	€ 345.966	€ 345.966,00	Nee	Ja	Nee

- SPUK-IBP: kwaliteitsprogramma vanuit Omgevingsdienst NL en Ministerie van I&W, voortvloeiend uit de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen. Het ontvangen bedrag zijn de voorschotten van 2023 en 2024. De looptijd van het project is verlengd tot eind 2024. Er is totaal een bedrag van €525.000 toegezegd.
- SPUK-THE (energie): Toezicht en handhaving op energie-besparingsplicht. De ontvangen middelen zijn de voorschotten van 2023 en 2024. Het project loopt door tot 2026; er is een beschikking afgegeven voor een totaalbedrag van €1.565.897.

Tabel 25 : Schulden korter dan 1 jaar

Schulden < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Te betalen lonen, loon belasting	1.038	1.184
Premies IP/OP/NP /FPU	208	193
Crediteuren	1.304	141
Crediteuren privaat	3	7
Te betalen BTW	1.082	559
Te betalen netto lonen	61	0
BNG-liquiditeit		13
Divers	79	98
Overige schulden	**3.775**	**2.195**

Tabel 26: Overlopende passiva

Overlopende passiva (nog te betalen) x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Facturen leveranciers	511	169
CAO nabetalingen		16
Afrekeningen met klanten	250	4
rente lening	48	
Overlopende passiva	**809**	**189**

Toelichting op tabel 25 en 26

Onze schuldenpositie is aan het einde van het boekjaar altijd relatief groot. Leveranciersfacturen en afdracht belastingen en premies worden toegerekend aan het boekjaar, maar betaald in de eerste maand van het nieuwe jaar.

- Voor de BTW-afdracht geldt dat het opgenomen bedrag in de tabel de verschuldigde belasting is over het vierde kwartaal 2022, gesaldeerd met de voorbelasting.
- Onder de post 'crediteuren privaat' zijn verschuldigde bedragen aan de personeelsvereniging en nog te betalen vergoedingen aan private personen opgenomen.
- De afrekeningen met de klanten betreffen een aantal (nog op te stellen) creditnota's.

5: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Tabel 27: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen en langdurige contracten x € 1.000		looptijd in mnd. vanaf 1 jan 2024	Looptijd eindigt	contractw. 2024	contractwaarde x € 1.000 tot einde looptijd	Toelichting
Leasecontracten vervoersmiddelen						
- Wassink	Peugeot	68	30-8-2029	7	37	
- BK mobility	Peugeot e-Bus	26	1-3-2026	8	18	5 jarig contract
- Zoevers	Lease fietsen	33	30-9-2026	52	142	met optie verlenging & overname
ICT licenties en beheer						
- T2en	Licenties SAP / SAC / helpdesk	15	20-3-2025	125	156	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- REM automatisering	Licenties Open Wave	24	1-1-2026	54	108	optie tot verlenging met 5 jaar
- Rubicon	Cloud-beheer	6	1-6-2024	17	9	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- Rubicon	MS licenties	6	1-6-2024	125	63	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- telefoon / wifi	Wilroff Rijtsema	30	1-7-2026	26	66	onderhoudscontr\act
- licenties software	Data mask	42	21-5-2027	8	29	
Huisvesting en facilitair						
- Eusebius BS	Huurcontract & services	217	1-2-2042	388	7.399	
- Ten Brinke	Beplanting	42	1-8-2027	24	83	Lease contract 5 jaar
Primaire proces						
Stantec	Milieu controles	15	1-4-2025	150	188	afname is schatting; zelf te bepalen
Geonavation	GIS/GOED applicatie	41	1-6-2027	20	70	
Totaal				**1004**	**8.366**	

Toelichting op tabel 27

In de tabel zijn alle verplichtingen opgenomen waarvoor in 2023 of eerdere jaren meerjarige contracten zijn afgesloten. Een deel van de contracten wordt in 2024 opnieuw afgesloten, wederom meerjarig, een aantal via een Europese Aanbesteding.

In de tabel zijn de contracten die in 2023 zijn afgesloten, maar een looptijd hebben van minder dan een jaar, niet opgenomen, evenals de afspraken met leveranciers met een korte (<1 jaar) opzegtermijn. Deze kosten worden uit de begroting 2024 gedekt, en vormen geen risico op frictie of afkoop bij tussentijdse verandering van de organisatie.

Diverse verplichtingen

- Opgebouwd IKB is niet gekapitaliseerd. Dit is geen verplichting in het BBV vanuit de aanname dat deze jaarlijks gelijk zijn. Wij rekenen de opgebouwde IKB aan het eind van het jaar af.

- Reguliere verlofsaldi hoeven volgens de BBV niet gekapitaliseerd te worden. Er wordt uitgegaan van gelijke opnamen in de jaren. De (nieuwe) verplichting om bovenwettelijk verlof wel als voorziening op te nemen is verwerkt in de balans tot maximaal €0,5 miljoen. Een volledige opname van het boven wettig verlof (volledige verplichting) zou uitkomen op €0,8 miljoen.
- Alle medewerkers in vaste dienst hebben een trekkingsrecht van maximaal €1.000 voor vijf jaar ter besteding aan een Arbo-geschikte thuiswerkplek. De feitelijk afgeroepen vergoeding is in de exploitatie opgenomen bij de algemene personeelskosten. De reservering staat (gesaldeerd) op de balans en bedraagt €34.300.
- Afspraken rond het generatiepact zijn niet gewaardeerd in de jaarrekening

Gebeurtenissen met gevolgen voor 2024 en later

- Er zijn toezeggingen vanuit respectievelijk het ministerie van I en W en het RVO dat in de verantwoording de tarieven kunnen worden gebruikt die standaard zijn voor de betreffende OD's. In de verantwoording van de SPUK-middelen is door ODRA uitgegaan van de tarieven in de initiële begroting en de daarop gebaseerde beschikking. Indien de tarieven van de bijgestelde begroting wordt gehanteerd, leidt dat tot een hogere omzet in de betreffende jaren.
- De eerste fase van ons contract met de leveranciers van onze bedrijfvoeringsystemen (SAP/Nmbrs) loopt af per 20 maart 2024. Vooruitlopend hierop heeft een evaluatie plaatsgevonden op de functionaliteit en technisch functioneren van deze systemen. Op basis van een opgestelde businesscase heeft het bestuur op 8 februari 2024 besloten om een Europese Aanbesteding op te starten voor vernieuwing van de bedrijfssystemen. Operationeel per 1 januari 2025.
- Verder zijn geen andere relevante gebeurtenissen na balansdatum.

M

FINANCIËLE WEERBAARHEID EN RISICO'S

Wij brengen ons bestuur aan de hand van een dashboard periodiek op de hoogte van de stand van zaken in onze bedrijfsvoering. We staan dan stil bij de operationele risico's, financiën en ons weerstandsvermogen. De financiële positie ultimo 2023 geeft geen directe aanleiding om in 2024 maatregelen voor te stellen aan ons bestuur.

1: Financiële positie; weerstandsvermogen

In de tabellen wordt de financiële positie verder geduid.

- Weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate wij in staat zijn financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. In de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is bepaald welke vermogensbestanddelen wij kunnen aanhouden. Deze bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is nu nog gemaximeerd tot €500.000, dat is 2,0% van de omzet in 2023. Daarnaast kunnen we bestemmingsreserves aanhouden voor kosten die we in de toekomst verwachten. Inhoud en omvang bepaalt het Algemeen Bestuur. In de nieuwe GR wordt voorgesteld om het weerstandsratio als uitgangspunt te nemen. Dit is de verhouding tussen de risico's en het vermogen (+ post onvoorzien). De norm vanuit het IBP is 0,8. Eind 2023 was onze ratio 0,6. Indien het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, stijgt de ratio naar 76%.

Tabel 28: Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Weerstands vermogen x € 1.000	stand 31-12-2023	% omzet
Algemene Reserve	500	2%
- Resultaat boekjaar		
- te bestemmen (na balansdatum)	144	17%
Bestemmingsreserves	213	1%
Totaal	857	
Totale baten (omzet)	24.712	
% omzet	3,5%	

weerstands-ratio	2023	toev. batig saldo
Totaal risico's x € 1.000	1.000	
Post onvoorzien in de begroting	99	
Algemene reserve	500	144
Ratio (vermogen + onvoorzien / risico's)	59,9%	74,3%

2: Risico beoordeling

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die waren geïdentificeerd in de begroting 2023, en welke zich hebben voorgedaan. We hebben (als ze tegelijkertijd voordoen) de inschatting gemaakt van circa €1,0 miljoen aan risico's voor de bedrijfsvoering. We hebben de risico's verdeeld in vijf categorieën:

1. Exploitatiesaldo

Een saldo in de exploitatie kan ontstaan door het niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Nieuw in deze categorie is ook de structurele krappe arbeidsmarkt, waardoor niet aan verplichtingen jegens klanten kan worden voldaan, en er omzetmarge wordt misgelopen.

Verloop in 2023

Vanuit de periodieke prognoses (aan het bestuur) is gebleken dat we achterliepen op de realisatie van de omzet. De marges liepen op tot 2% á 3% van de omzet, circa €0,5 miljoen. Die marges ontstonden door:

- Een groei van het werkaanbod, waardoor er veel extra capaciteit nodig is. Werving en inwerken leidt tot een vertraging in de realisatie van de werkafspraken. Dit was het meest voelbaar bij de projecten. Daar is ook uiteindelijk minder omzet gerealiseerd dan begroot. Daarbij komt dat je voor het extra werk, met name als het incidenteel is, aangewezen bent op externen. Het risico van de meerprijs, heeft zich voorgedaan. Het gaat om €37.000 per fte.
- Ons systeem van Outputfinanciering; uit de analyse over 2023 blijkt dat de gemiddelde prijs van een product uitkomt op €611,- (begroot €740). Er worden meer 'goedkopere' producten dan duurdere geleverd. Er is een disbalans in aantallen, maar ook in bestede tijd per product. Bij een aantal producten is het 'kengetal' (de gemiddelde tijdsbesteding) niet reëel.

"WERKEN EN INWERKEN LEIDT TOT EEN VERTRAGING IN DE REALISATIE VAN DE WERKAFSPRAKEN"

De mitigerende maatregen waren er vooral in de 2e helft 2023; de focus is toen gelegd op de declarabiliteit; indirecte activiteiten zijn lager geprioriteerd.

2. Taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer €2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico.
In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

3. Frictiekosten

Ondanks de groei van afgelopen jaren, de krappe arbeidsmarkt en organisatorische turbulentie, is in 2023 weinig frictie ontstaan met financiële consequenties. Partners hebben in 2023 vooral meer taken en opdrachten bij ons neergelegd. Het effect hiervan is al in punt 1 beschreven. Er zijn geen partners die taken weer terug in eigen beheer hebben genomen.
De frictie van personeel dat geen fit meer heeft met ODRA is beperkt gebleven. Er is wel een dotatie gedaan van €0,2 miljoen voor de personeelsvoorziening van eerdere casussen,

4. Niet voldoen aan wet- en regelgeving

Compliancy aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, privacy, Europese -en nationale verordeningen is een algemeen risico. Met name voor de rechtmatigheidsverklaring. We zijn vanaf boekjaar 2023 verplicht om een eigen 'in control-statement' af te geven, waaruit deze rechtmatigheid blijkt. Deze is verderop in de jaarrekening opgenomen.

In 2023 is geconstateerd dat er geen financiële risico's hieruit voortkomen die effect hebben gehad op de exploitatie of begroting 2024. omdat bijvoorbeeld geen wijzigingen zijn doorgevoerd in de belastingplicht (omgevingsdiensten zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting).

5. Liquiditeit

Ons werkkapitaal wordt gevormd door vermogen, beschikbare voorzieningen en voorschotten die partners betalen voor onze dienstverlening. Bij uitblijven van betalingen van de voorschotten lopen wij een risico dat we salarissen, loonheffing, premies, BTW en crediteuren te laat betalen. We hebben aan het eind van elk kwartaal een saldo van minimaal twee miljoen euro nodig. We dekken een groot deel van de liquiditeitsbehoefte uit de voorschotten van onze partners, en zijn daarbij afhankelijk van hun betalingsdiscipline. Die is in 2023 sterk verbeterd ten opzichte van 2022.

3: Financiële kengetallen

Tabel 29: Financiële kengetallen

Kengetallen	stand 31-12-2023	stand 01-01-2023
netto schuldquote	3,0%	3,0%
netto schuldquote gecorr. voor verstrekt	0,0%	0,0%
solvabiliteitsrisico	6,3%	7,0%
structurele exploitatieruimte	pm	pm
liquiditeit	410,1%	334,2%
grondexploitatie	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Toelichting op tabel 29

Met bovenstaande kengetallen geven we inzicht in de structurele evenwichtigheid en duurzaamheid van onze begroting.

- De netto schuld quotes geven inzicht in het niveau van onze schuldenlast ten opzichte van de baten middelen. In de toelichting op de balans zijn de schulden en eigen vermogen gespecificeerd. De schuldquote is gelijk aan 2022. Feitelijk financieren we de lopende verplichtingen met eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen versus het balanstotaal. Het percentage is licht gedaald naar 6,6%.
- Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting maken wij het onderscheid tussen structurele- en incidentele lasten. We hebben geen toezeggingen op een meerjarige omzet, ondanks het aanwezig zijn van wettelijke verplichte basis-milieutaken.
- Grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij ODRA niet van toepassing.

4: Financiering, treasury, bankieren

Ons Treasurystatuut is in december 2023 geactualiseerd, te samen met de financiële verordeningen.
Hieronder een toelichting op de kasstromen en het renterisico beheer.

- Externe financieringen: In 2022 zijn we een lening aangegaan ter dekking van de investeringen in de huisvesting. Dit gaat om een 15-jarige lening van €625.000. De afschrijving van de investeringen loopt hiermee gelijk. De investeringen in ICT worden gefinancierd uit onze liquiditeit. Dit gezien de relatief korte looptijd.
- Investeringen in apparatuur meetdienst; Deze worden de komende jaren nog gedekt met het bestemmingsfonds.
- We zijn sinds eind 2013 verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren - alle banktegoeden boven drempelwaarde van €1,75 miljoen, die wij met het Ministerie van Financiën hebben afgesproken, worden verplicht gestort op een rekening-courant bij het Ministerie. De overige liquiditeit is onze rekening-courant tegoeden en die hebben we ondergebracht bij de BNG. In de financieringsovereenkomst (juni 2020) met de BNG is een kredietlimiet afgesproken van maximaal één miljoen euro. Sinds oktober 2022 wordt er (weer) rente vergoed over de tegoeden.
- Kasgeldlimiet Fido - in de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is een kasgeldlimiet gesteld aan het maximumbedrag waarop wij onze financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd minder dan 1 jaar) mogen financieren. Voor ons is de norm 8,2% van het begrotingstotaal. Wij komen hier niet boven.

N

RECHTMATIGHEIDSVERKLARING DAGELIJKS BESTUUR

1. Vereisten

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Daarnaast geldt dat de ODRA moet voldoen aan een drietal rechtmatigheidscriteria. Dit betreffen:

- Het begrotingscriterium: een verklaring dat alle exploitatieposten binnen de vastgestelde begroting zijn gebleven, inachtneming van gestelde marges (beschreven in de financiële verordeningen en controle protocollen), dan wel expliciet (buiten de begroting om) zijn geaccordeerd door het bestuur.
- Rechtmatig handelen binnen de bestaande wet en regelgeving en verordeningen. Deze betreft met name de rechtmatigheid op inkoop (Europese Aanbesteding), kasbeheer, en loon- en belasting wetgeving.
- Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.; richt zich op niet toegestaane aanwending van eigendommen van ODRA door medewerkers, dan wel misbruik maken van de positie die medewerkers hebben binnen ODRA.

2. Conclusies over 2023

In de bestuursvergadering van december 2023 is het geactualiseerde treasury statuut, de financiële verordening en het controle-protocol vastgesteld. Ze hebben een werking voor heel 2023.

- In het controle protocol is het grensbedrag voor fouten in de jaarrekening bepaald op 1% van de omzet, zijnde €246.000. Voor onzekerheden geldt de grens van 3% van de omzet; €738.000.
- De rapporteringstolerantie is bepaald op €50.000 bij fouten.
- Voor de WNT geldt een marge van €0,-.

Met inachtneming van bovenstaande is het Dagelijks Bestuur van mening:

- Begrotingscriterium - dat de ODRA periodiek het bestuur en de partners heeft geïnformeerd over de voortgang van de exploitatie via een ‘dashboard’ en specifieke partnerrapportages. Dat daarin inzicht is gegeven in de kosten en baten, waarbij de marges van de prognoses expliciet zijn toegelicht, en binnen de marges van onzekerheden zijn gebleven. Er is uiteindelijk een positief exploitatie saldo gerealiseerd, waarmee ODRA wordt gecomplimenteerd. Op basis van de tussentijdse rapportages, met een wat somberder beeld) is tijdig bijgestuurd. In deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties zijn rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
- Rechtmatigheid - alle inkoopcontracten zijn getoetst aan de (Europese) aanbestedingsregels. Het merendeel van de inkoopcontracten betreft inhuur van personeel. Deze worden via het platform ‘Werken in Gelderland’ (WIG) aanbesteed. WIG is een zogenaamde DAS (dynamisch aankoop), dat Europese aanbesteding garandeert. Er is één licentiecontract dat in 2023 opnieuw (Europees) had moeten worden aanbesteed, maar door de verlengingsbepalingen (automatisch tenzij) is dit niet tijdig opgestart. Het contract wordt in 2024 Europees aanbesteed. Betreft €125.000 overwaarde.
- Misbruik - er zijn door het bestuur geen gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik van middelen bekend.

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

De voorzitter,
De heer J. Maouche

De secretaris,
Dhr. R. Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1: Specificatie per partner

Actuele Begroting en realisatie 2023 per klant (groep)						in euro's x € 1.000		aantallen begroot		Realisatie per klant															
										aantallen		bedragen x € 1.000										taakvelden real. 2023			
Baten per klant x € 1.000	producten aantal x tarief	diensten uren x tarief	Collectieve diensten	Overige baten	totaal baten	Aandeel bouw	aandeel milieu	aantal producten	aantal diensten	real. producten	real. diensten	prod. X tarief	uren x tarief	col. Diensten	div materieel	totaal						bouw		mil / alg	
Arnhem	3.656	1.999	606	141	6.401	3.466	2.935	4.834	21.038	6.203	25.019	€	3.621	€	2.451	€	606	€	80	€	6.759	€	3.115	€	3.644
Doesburg	402	105	47	13	568	381	186	472	1.107	522	1.411	€	423	€	141	€	47	€	-	€	611	€	417	€	194
Duiven	228	124	43	20	415	35	380	291	1.304	262	1.422	€	209	€	146	€	43	€	7	€	406	€	11	€	395
Lingewaard	1.544	1.354	220	80	3.198	1.469	1.729	2.017	14.251	1.765	13.940	€	1.288	€	1.355	€	220	€	76	€	2.940	€	1.037	€	1.903
Overbetuwe	499	432	110	58	1.099	105	993	681	4.545	817	3.967	€	496	€	401	€	110	€	1	€	1.009	€	63	€	946
Provincie regulier & projecten	330	1.720	107	249	2.406	249	2.158	325	18.263	430	10.097	€	398	€	945	€	107	€	380	€	1.830			€	1.830
Provincie Bodemtaken		755			755	333	423		7.950		5.765			€	548			€	-	€	548	€	198	€	350
Provincie Complexe Handhaving		3.601		45	3.646	94	3.552		37.909		40.834			€	1.131			€	23	€	1.154	€	61	€	1.093
Provincie aandachtsbedrijven		1.173		42	1.215	42	1.173		12.348		11.902			€	3.957			€	4	€	3.962			€	3.962
Renkum	854	441	154	41	1.489	834	655	1.163	4.641	1.834	5.630	€	963	€	540	€	154	€	28	€	1.685	€	770	€	914
Rheden	291	173	103	48	615	110	505	707	1.822	844	2.182	€	332	€	229	€	103	€	22	€	685	€	54	€	631
Rozendaal	9	7	17	7	40	10	30	18	78	13	50	€	10	€	8	€	17	€	-	€	36	€	3	€	32
Westervoort	47	31	31	14	123	17	106	67	328	61	211	€	40	€	28	€	31	€	6	€	104	€	4	€	100
Zevenaar	354	269	87	55	765	95	670	495	2.832	457	4.651	€	306	€	464	€	87	€	33	€	890	€	55	€	835
Subtotaal partners	8.213	12.185	1.526	813	22.737	7.241	15.495	11.070	128.416	13.208	127.081	€	8.086	€	12.344	€	1.526	€	661	€	22.617	€	5.788	€	16.829
% van de omzet	53%	79%	10%	5%				*kengetal*	*742*	*kengetal*	*612*		36%		55%		7%		3%				26%		74%
Subtotaal OD's	24	399	114	-0	537	-	502	54	3.955	38	3.971	€	10	€	370	€	110	€	7	€	497	€	65	€	432
Subtotaal derden	-	304	8	-0	312	-	312	-	3.306	-	2.470	€	-	€	297	€	7	€	66	€	370	€	64	€	306
Subtotaal uit balans/overig	-	983	-	-	983	-	1.078	-	10.685	-	12.534	€	-	€	1.046	€	-	€	181	€	1.227	€	-	€	1.227
Totaal klanten	8.237	13.871	1.648	813	24.569	7.241	17.387	11.124	146.362	13.246	146.056	€	8.095	€	14.057	€	1.644	€	915	€	24.712	€	5.917	€	18.794
% van de omzet	47%	80%	9%	5%				*kengetal*	*740*	*kengetal*	*611*		33%		57%		7%		4%				24%		76%

Bijlage 2: Specificatie producten

Productnaam	initiel Taak-veld	actuele bg 2023 getal	tarief	act bg '23	aantal	baten x € 1.000	Realisatie 2023 aantallen	baten	% tov act bg	2022 aantallen 2022	mut '23 tov '22
Programma 1. Vergunningverlening											
Intrekken omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.235		8 €	10	5 €	6	63%	6	17%
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 380		40 €	15	28 €	11	70%	26	-8%
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.330		61 €	81	50 €	67	82%	56	11%
Meldingen beh. Besluit bouw en leefomg.	Bouw	1	€ 95		1388 €	132	1.688 €	160	122%	1.469	-15%
Meldingen mba	Milieu	10	€ 950		464 €	441	393 €	373	85%	394	0%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1/gevolgklasse 1	Bouw	9	€ 855		1778 €	1.520	1.765 €	1.509	99%	1.490	-18%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2/gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.185		513 €	1.121	364 €	795	71%	492	26%
Omgevingsvergunningen milieubelastende act.	Milieu	22	€ 2.090		51 €	107	25 €	52	49%	33	24%
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.045		175 €	183	176 €	184	101%	183	4%
Subtotaal vergunningen		8,5	€ 806,0		4.478 €	3.609	4.494 €	3.158	87%	4.149	37%
aandeel bouw			aandeel bouw		3.719 €	2.788	3.845 €	2.475	78%	3.477	84%
aandeel milieu/alg			aandeel milieu		759 €	821	649 €	682,2	22%	278	7%
Programma 2. Toezicht en Handhaving											
Controle Alcoholwet	Milieu	5	475		30 €	14	46 €	22	153%		
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 855		229 €	196	249 €	213	109%	230	-8%
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.185		244 €	533	164 €	358	67%	202	19%
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.560		89 €	406	51 €	233	57%	64	20%
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 760		1267 €	963	1.251 €	951	99%	1.379	9%
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 950	€	109,0 €	104	287 €	273	263%	116	-147%
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 570		642 €	366	433 €	247	67%	429	-1%
Klachtbehandeling	Milieu	2	€ 190		2006 €	381	3.991 €	758	199%	2.907	-37%
Prev. milieutoezicht	Milieu	9	€ 855		1.691 €	1.446	1.633 €	1.396	97%	1.548	-5%
Prev. milieutoezicht - RIO	Milieu	9	€ 855		€	-	9 €	8	0%	4	-125%
Projectcontrole - WNB	Milieu	9	€ 855		€	-	121 €	103	0%	45	-169%
Rapp.verpl. overig	Milieu	4	€ 380		219 €	83	185 €	70	84%	176	-5%
Toez. vuurwerkev.	Milieu	12	€ 1.140		120 €	137	94 €	107	78%	100	6%
Projectcontrole	Milieu	11	€ 1.045				118 €	123	0%		
Hercontrole milieu - ENE	Milieu	6	€ 570				96 €	55	0%		
Contr. act. in of op bodem	Milieu	1	€ 95				24 €	2	0%		
subtotaal toezicht & handhaving		7,3	€ 696,4		6.646 €	4.628	8.752 €	4.919	106%	7.215	63%
aandeel bouw					1.829 €	2.098	1.715 €	1.755	36%	1.887	26%
aandeel milieu & algemeen					4.817 €	2.531	7.037 €	3.164,7	64%	5.328	74%
Totaal producten		8,1	€ 740,5		11.124 €	8.238	13.246 €	8.077		11.364	
aandeel bouw					5.548 €	4.886	5.560 €	4.230	52%	5.364	47%
aandeel milieu & algemeen					5.576 €	3.352	7.686 €	3.846,9	48%	5.606	49%

Bijlage 3: Specificatie diensten

		actuele bg '23		Realisatie 2023		realisatie '22	
	taakveld	aantallen	bedrag x € 1.000 ad 95 p/u	aantal uren	baten	aantal uur	baten
Programma; Vergunningen							
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.671	€ 159	2.936	€ 279		
Advies omgevingsverg. en meldingen mba	Milieu	607	€ 58	594	€ 56	681	€ 62,6
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.137	€ 298	4.317	€ 408	4.456	€ 409,7
Begeleiden initiatief milieu	Milieu	1.022	€ 97	695	€ 66	645	€ 59,3
Beoordelingen Bbl	Bouw	2.040	€ 190	1.439	€ 135	1.499	€ 137,8
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	2.312	€ 220	5.404	€ 513	5.180	€ 476,5
Omgevingsverg. BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 63	556	€ 53	1.945	€ 178,9
Omgevingsvergunning compl. Bedrijven	Milieu	2.509	€ 238	2.200	€ 209	2.051	€ 188,5
Subtotaal vergunningen		**13.958**	**€ 1.322**	**18.141**	**€ 1.719**	**16.457**	**€ 1.513**
aandeel bouw		7.508	€ 710	9.248	€ 874	7.900	€ 726
aandeel milieu/alg		6.450	€ 613	8.893	€ 845	8.557	€ 787
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	250	24	9	€ 1	32	€ 2,8
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	666	63	afgerekend als product			
Contr. best. bouw en RO	Bouw	4.581	435	6.470	€ 376	4.194	€ 385,4
Controle bodemsanering	Milieu	5.818	551	4.823	€ 457	6.210	€ 571,2
Controle complex bedrijf	Milieu	9.399	892	11.271	€ 1.023	11.631	€ 1.069,8
Contr. grav. i/bodem o/IW	Milieu	2.790	263	4.600	€ 436	4.744	€ 436,2
Handh.besl. nemen	Algemeen	10.694	1.016	13.476	€ 1.280	10.776	€ 991,1
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	670	64	710	€ 67		
Hercontrole milieu PCH	Milieu	1.410	134	1.184	€ 112		
Jur. exp. handhaving	Algemeen	4.782	454	5.626	€ 534	5.479	€ 503,8
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	76	1.153	€ 110		
Klachtbehandeling - PCH	Milieu	2.028	193	1.147	€ 109		
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	657	62	4.013	€ 381		
Projectcontrole - ENE	Milieu	8.379	790	587	€ 56	3.454	€ 317,6
Rapp.verpl. EPRTR	Algemeen	1.289	122	1.217	€ 115	1.205	€ 110,7
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.572	149	1.518	€ 144		
Rapp.beh. meld. ong. voorv.	Milieu	1.524	145	558	€ 53	602	€ 55,2
Strafrecht - PCH	Milieu	600	57	1.104	€ 105		
Transportcontrole	Milieu	0	0	430	€ 41	191	€ 17,5
Subtotaal toezicht		**57.904**	**€ 5.490**	**59.896**	**€ 5.640**	**56.869**	**€ 5.229**
aandeel bouw		4.581	€ 435	6.470	€ 615	4.194	€ 385
aandeel milieu/alg		53.323	€ 5.055	53.426	€ 5.025	52.675	€ 4.843
Programma 3. Advies							
Adviesrapport leefomgeving	**Milieu**	10.073	956	10.577	€ 1.004	**10151**	**933,547**
Adviesrapport leefomgeving - A15	Milieu			8	€ 1	4	€ 0,3
Adviesrapport leefomgeving - GUO	Milieu			767	€ 73	1.056	€ 97,0
Adviesrapport leefomgeving	Milieu					805	€ 74,0
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	670	64	410	€ 39		
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	3.505	333	2.085	€ 198	3.950	€ 363,4
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	8.373	790	7.964	€ 752	7.116	€ 654,4
Meten luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.765	168	1.892	€ 179	-2	€ -
Meetadvies lucht						1.481	€ 136,3
divers		0	0			119	€ -
Subtotaal advies		**24.386**	**€ 2.310**	**23.703**	**€ 2.245**	**24.680**	**€ 2.259**
aandeel bouw		3.505	€ 333	2.085	€ 198	3.950	€ 363
aandeel mil. & alg		20.881	€ 1.977	21.618	€ 2.047	20.730	€ 1.896
Programma 5. Algemeen en Projecten							
Beleids- en best.onderst.	**Algemeen**	3.614	343	3.006	€ 286	2.234	€ 205,4
Beleids- en best.onderst. - RIO	Algemeen			18	€ 2		
Detachering	Algemeen	3.096	288	3.765	€ 349	1.829	€ 180,9
Externe communicatie	Algemeen			613	€ 58	1.050	€ 96,4
Faciliteren part.traject	Milieu	470	45	234	€ 22	593	€ 54,5
Meewerken aan programma of project	Algemeen	15.750	1.478	11.883	€ 1.114	13.773	€ 1.190,5
Inzet toezichthouders	Milieu					433	€ 39,8
Kennisontwikkeling	Algemeen					3.756	€ 345,4
Omgevingsscans	Milieu					953	€ 87,7
Partn.spec. werkafspr.	Algemeen	977	93	1.416	€ 134	373	€ 34,2
Partn.spec. werkafspr. - ASB	Algemeen						
Progr.- en proj.man.	Algemeen	16.834	1.594	11.210	€ 1.059	9.563	€ 918,0
Werkzaamheden projecten (spuk ed.)		9.754	909	8.718	€ 751	0	€ -
AUB/omg. Wet/circulair/diversDivers					€ 109		
Subtotaal projecten		**50.495**	**€ 4.749**	**44.316**	**€ 4.234**	**34.557**	**€ 3.153**
aandeel bouw							
aandeel mil. & alg		50.495	€ 4.749	44.316	€ 4.234	34.557	€ 3.153
Totaal diensten (in uren)		**146.743**	**€ 13.871**	**146.056**	**€ 13.838**	**132.563**	**€ 12.154**
aandeel bouw		15.594	€ 1.478	17.803	€ 1.687	16.044	€ 1.475
aandeel mil. & alg		131.149	€ 12.393	128.253	€ 12.151	116.519	€ 10.679

Bijlage 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

Projecten en geamenlijke diensten x € 1.000	ini bg 2023	act. Bg 2023 = bijdrage partners	Omzet	uren	real. Mat kst	tot kosten	overige bekostiging	saldo kst min bijdragen	Toelichting
Project omgevingswet	129	133	251	2.642		251	80	38	
Programma energie	138	143	173	1.820		173		30	
Circulaire economie	46	48	81	853		81	20	14	
GUOV	23	24	29	300		29		5	
Gezam. algemeen deel projecten	**336**	**347**	**533**	**5.615**	**0**	**533**	**100**	**87**	
Beheer kaarten/zones/data	167	173	432	4.553	84	516	ook door od's	343	bekosting uit innovatie
Keten en data gedreven toezicht	244	177	205	2.159		205		29	deels uit innov mid.
Klantadvies milieu	65	67	13	133		13		-55	
Ontwikkeling strafrecht	202	152	217	2.281		217		65	
Piketdienst abonnement	107	110	85	893	2	87		-23	
Omzetting mba's			0			0	11	-11	uit balans
Alg. uitvoeringsbeleid AUB			137	1.438		137	137	0	
Innovatie	100	103	81	849	15	95	46	-54	
Gezam. alle partners	**886**	**782**	**1.169**	**12.304**	**100**	**1.269**	**193**	**294**	
Klantadvies briks	368	397	498	5.238	6,1	504		107	
						0		0	
Gezam. Bouw-partners	**368**	**397**	**498**	**5.238**	**6**	**504**	**0**	**107**	
Overige klanten									
OD's: keten en data gedreven toezi	110	110	0			0		-110	
- transport controles			40	430		40		40	
Gem. Beheer kaarten/zones/data	8	8	0			0		-8	montferland
Totaal-generaal	**1.708**	**1.644**	**2.200**	**23.157**	**107**	**2.306**	**293**	**370**	

Bijlage 5: Organogram ODRA

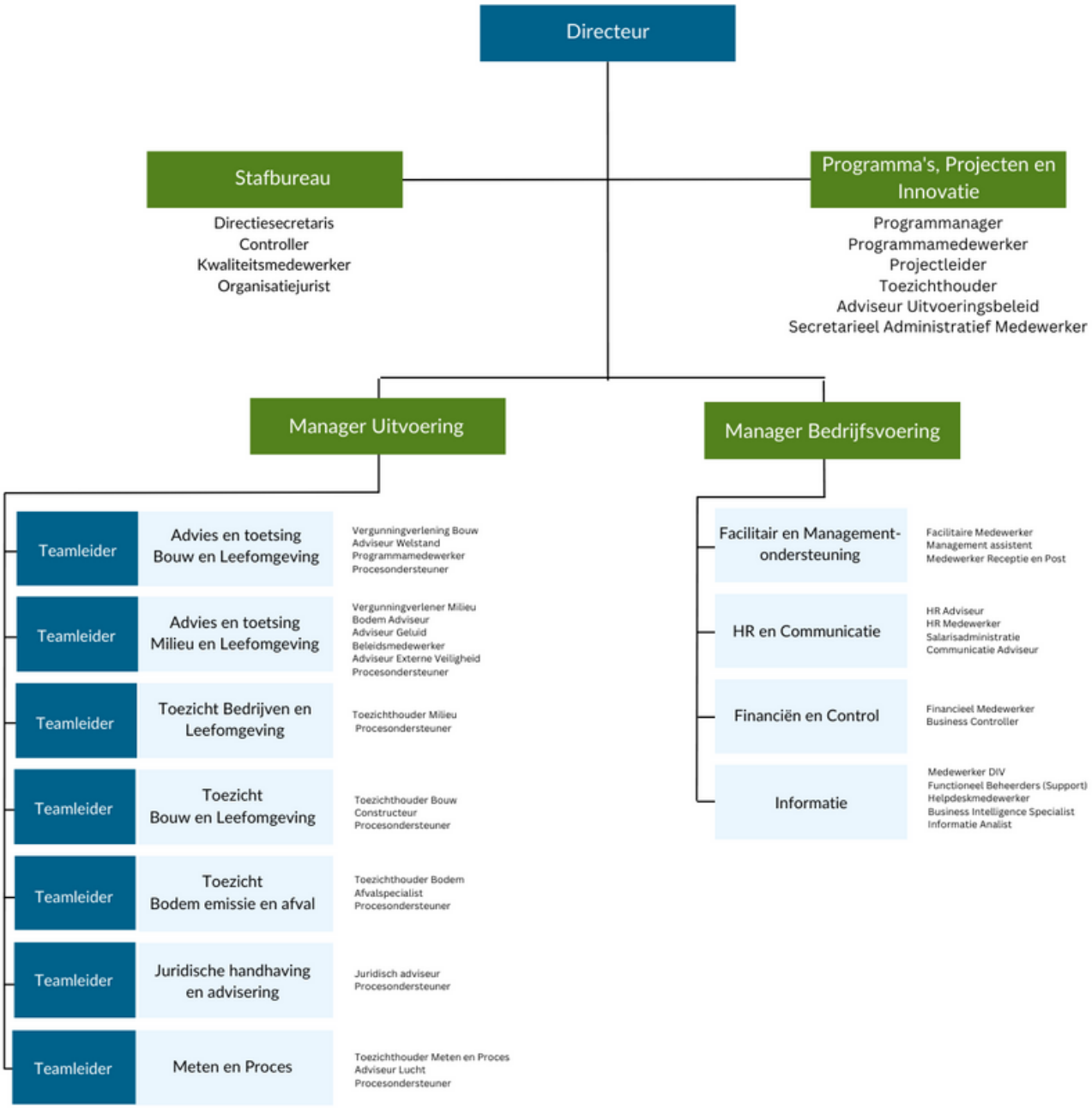

deJong&Laan

Pascalweg 2
6662 NX Elst
0481-463534

elst@jonglaan.nl
www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken 2023, op pagina 4 tot en met 41 (katern 2), opgenomen jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

• geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
• zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit*:*

1 de balans per 31 december 2023;
2 het overzicht van baten en lasten over 2023;
3 de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 27, katern 2); en
5 de rechtmatigheidsverantwoording (pagina 35, katern 2).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT 2023 vallen, alsmede volgens de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

D e Jong & Laan Controle B.V., gevestigd te Vroomshoop, KvK 06054458. Op al onze diensten en werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de KvK onder nr. 08153431, zijn in te zien op www.jonglaan.nl, en worden op verzoek kosteloos toegezonden.

ISO 27001:2017 Gecertificeerd door Brand Compliance
SRA
GGi INDEPENDENT MEMBER

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 246.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Op basis van hoofdstuk 4 van de
Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-verantwoording dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen relevant zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren en ook kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Het risico op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de nauwkeurigheid van de verantwoording van baten en lasten van aanvullende activiteiten
De omgevingsdienst ontvangt naast de vaste bijdragen voor de uit te voeren begrote taken overige bijdragen van het Rijk, provincies en deelnemende gemeenten, al dan niet via vooruitbetalingen. Met de overige bijdragen kan het jaarresultaat beïnvloed worden door de uit deze bijdragen voortvloeiende baten en hiermee samenhangende lasten niet aan de juiste verslaggevingsperiode toe te rekenen, dit met het doel om de realisatie beter aan te laten sluiten bij de begroting.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het opstellen van de begroting, factureren van de bijdrages, het aangaan van inkoopverplichtingen en het autoriseren van de inkopen, het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop de omzet- en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de afwijkingen tussen de realisatie en de definitieve begroting over het boekjaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat de boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke bijdragen en lasten in het betreffende boekjaar, door vergelijking van verantwoorde bedragen met informatie over toegekende bedragen, opdrachtovereenkomsten en andere onderliggende informatie en ook andere informatie verkregen in de controle, waaronder de programmaverantwoording en rapportages aan de deelnemers. Als onderdeel van onze data-analysewerkzaamheden hebben wij de aansluiting tussen de bankmutaties en de verantwoording hiervan in de financiële administratie vastgesteld, waaronder een aansluiting tussen de ontvangen gelden en de verantwoorde baten en een aansluiting tussen uitgaande gelden en de verantwoorde lasten. Hierbij is ook informatie betrokken uit het volgende boekjaar om door middel van een voortgezette controle op inkopen en betalingen vast te stellen dat lasten in het juiste boekjaar zijn verantwoord.

Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen die duiden op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de verantwoording van baten.

Frauderisico's die leiden tot onrechtmatige lasten

Als gevolg van tekortkomingen in de administratieve organisatie en interne beheersing in het inkoopproces onderkennen wij het risico dat onrechtmatige facturen in de administratie worden verwerkt en worden betaald. Daarbij zien wij een specifiek onrechtmatigheidsrisico dat Europese aanbestedingsregels bewust niet worden nageleefd. Door dezelfde diensten bij meerdere aanbieders onder te brengen, waardoor de omvang van dienstverlening per aanbieder beneden de aanbestedingsnorm blijft, of door opdrachten in meerdere losse overeenkomsten vast te leggen, is het mogelijk om diensten, die naar verwachting boven de aanbestedingsnorm uitkomen, buiten de aanbestedingsprocedure om te contracteren.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen met betrekking tot het aangaan van inkoopverplichtingen (waaronder de aanbestedingsprocedure), autoriseren van de inkopen, autoriseren van betalingen en het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop bankmutaties en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de in het boekjaar verantwoorde lasten in vergelijking tot de begroting en voorgaand jaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke lasten in het betreffende boekjaar en detailcontroles op bankmutaties gericht op bijzonderheden zoals meerdere namen per bankrekeningnummer, meerdere rekeningnummers per naam en controles op specifieke bankrekeningnummers. Onderdeel van deze controlewerkzaamheden was het beoordelen van de totale kosten per leverancier over een periode van 4 jaar om de totale omvang van dienstverlening te bepalen en het uitvoeren van detailcontrole op onderliggende contracten van kosten boven de aanbestedingsnorm, om te toetsen of aanbesteding (juist) heeft plaatsgevonden.

Controleaanpak veronderstellingen over financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden met betrekking tot het beoordelen van de door de gemeenschappelijke regeling gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole groot € 246.000, een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

• Het kennis nemen van de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
• Het kennis nemen van de primaire begroting voor het aankomende jaar teneinde vast te stellen dat voldaan wordt aan de financiële bijdragen van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemers.
• Het inwinnen van inlichtingen bij het dagelijks bestuur en het management over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na balansdatum tot aan het opmaken van de jaarrekening.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de risicoparagraaf. Overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling worden gerealiseerde resultaten verrekend met de deelnemende gemeenten. De aard en diepgang van de risico-paragraaf en risico-inschattingen achten wij vanuit dat perspectief passend voor de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording de verplichte paragrafen en overzichten, alsmede bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
• met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
• alle informatie bevat die op grond van het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten volgens de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de bepaling van en krachtens de WNT.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de Gemeenschappelijk Regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de Gemeenschappelijk Regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijk Regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol vastgesteld door het algemeen bestuur, het controleprotocol WNT 2023, de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

• het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
• het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen;
• het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
• het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Elst, 09 april 2024

De Jong & Laan Controle B.V.

Origineel getekend door N.C. van der Wolf MSc RA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de colleges van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum : 19 april 2024
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 20240419.03
Contactpersoon : F. Mossink
Telefoonnummer : 06 5019 4015

Onderwerp : Jaarstukken 2023
Begroting 2025 en Meerjarenprogramma 2025-2028

Bijlagen: Jaarstukken 2023, begroting 2025, Meerjarenprogramma, concept aanbiedingsbrieven

Geacht college,

Graag informeer ik u over het besluitvormingstraject van de jaarstukken 2023 en de begroting 2025, en verzoek u deze door te geleiden naar de Raden en Staten van uw gemeente / Provincie.

De stukken zijn behandeld in het Algemeen Bestuur d.d. 17 april 2024 en moeten op grond van de Wet gemeenschappelijke Regelingen, voor 30 april aan de raden en Staten zijn verzonden. Uw college kan zelf een bespreekvoorstel voor de Raad, c.q. Staten maken, bijgevoegd zijn voorbeeld-brieven die u kunt gebruiken als toelichting bij het verzenden.

Jaarstukken 2023

Afgelopen jaar was een belangrijk jaar vanwege de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024. Ook het Interbestuurlijk programma (IBP) heeft belangrijke veranderingen in gang gezet, met een opdracht aan onszelf; robuust zijn! Financieel staan we er goed voor. ODRA heeft 2023 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 144.300,-. Het bestuur heeft besloten dit saldo toe te voegen aan de algemene reserve, waardoor ODRA gaat voldoen aan het IBP-VTH criterium voor het weerstandsvermogen.

De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant.
De door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarstukken 2023 zal ODRA voor 15 juli 2024 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezenden.

Uw Raad cq Staten kan zienswijzen op de jaarrekening rechtstreeks bij de minister van BZK indienen, in afschrift aan de ODRA.

Begroting 2025 en meerjarenprogramma 2025-2028

ODRA is medio 2023 gestart om samen met de partners een meerjarenprogramma op te stellen, met een vertaling in de Kadernota 2025. Deze zijn in december 2023 besproken in het Algemeen Bestuur. Met de kanttekening dat de partners de financiële consequenties van het

Eusebiusbuitensingel 75 • Postbus 9200 • 6800 HA Arnhem
Telefoon 026 - 3771600 • postbus@odra.nl

meerjarenprogramma ten opzichte van de ontwikkelingen in de eigen gemeentelijke begrotingen nog niet kunnen overzien, is de kadernota 2025 vastgesteld.

In januari 2024 heeft ODRA, op verzoek van de wethouders financiën van onze partners, via een brief aangegeven welke mogelijkheden ODRA ziet om mee te denken met de besparingsopgave van de gemeenten.

In de afgelopen maanden zijn samen met de regisseurs de concept werkplannen voor 2025 opgesteld, en is het meerjarenprogramma verder vervolmaakt, met bovenstaande als referentiekader. Het is het eerste meerjarige uitvoeringsdocument in het bestaan van ODRA en maakt duidelijk waarom ODRA er is en waar ODRA en haar partners denken dat de bijdrage van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering aan de opgaven van haar partners het grootste effect heeft. Samen vormen deze documenten de basis voor deze begroting 2025.

In de Kadernota 2025 was reeds rekening gehouden met de vanuit het IBP-VTH opgelegde robuustheidscriteria (innovatie, opleidingen en weerstandratio). Ook de loonaanpassingen in de CAO 2024 (6% + extra verlofdagen) en CPB-index voor 2025 (4%) resulteert in een voorstel om het tarief te verhogen van € 99 tot € 104 per uur. Deze kaders zijn in deze begroting overgenomen. De begroting 2025 is in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 17 april 2024 besproken en goedgekeurd. Het Meerjarenprogramma 2025-2028 kunt u ter informatie meesturen aan uw Raad/Staten.

Uw Raad cq Staten kan/kunnen zienswijzen indienen op de begroting aan het dagelijks bestuur ODRA. Deze zienswijze stuurt u aan het Dagelijks Bestuur van ODRA die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen bestuur, die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 15 september 2024 aan het ministerie van BZK sturen. ODRA zal de onderhavige, initiële begroting naar BZK sturen en indien er in het Algemeen Bestuur naar aanleiding van zienswijzen tot een wijziging wordt besloten, zal de gewijzigde begroting 2025 in het najaar 2024 aan BZK worden verzonden.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.
Heeft u desondanks vragen over de procedure neemt u dan contact op met Fred Mossink, controller van ODRA. Hij beantwoordt uw vragen graag.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,
Namens deze:
De directeur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

Drs. R.M. Vlaander

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.01
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoon	: 06 5019 4015

Onderwerp : Begroting 2025 en meerjarenprogramma 2025-2028
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Bijlagen: begroting 2025 + meerjarenprogramma

Geachte dames en heren,

Met genoegen bieden wij u hierbij de begroting 2025 en het meerjarenprogramma van ODRA aan.

Deze documenten zijn in de vergadering van het Algemeen Bestuur ODRA van 17 april 2024 besproken en vastgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft besloten beide stukken aan te bieden aan de Raden en Staten van de partners. Het meerjarenprogramma wordt ter informatie aangeboden, de begroting wordt voorgelegd met het verzoek om zienswijzen op in te dienen, conform de bepalingen in onze GR.

Totstandkoming en inhoud meerjarenprogramma en begroting 2025
ODRA is medio 2023 gestart om samen met de partners vorm te geven aan een meerjarenprogramma. Het is het eerste meerjarige uitvoeringsdocument in het bestaan van ODRA en maakt duidelijk waarom ODRA er is en waar ODRA en haar partners denken dat de bijdrage van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering aan de opgaven van haar partners het grootste effect heeft. Het programma benoemt een aantal prioritaire thema's; thema's die aandacht vragen in de samenleving. Denk aan het voorkomen van emissies van zeer zorgwekkende stoffen in het milieu (zoals pfas), het beter grip krijgen op ongezonde uitstoot van stoffen naar de lucht of het voorkomen van het ontstaan van afval.
Het Algemeen Bestuur heeft aangegeven content te zijn met het programma; het geeft houvast én flexibiliteit vanwege de mogelijkheid om het programma gedurende de looptijd jaarlijks te actualiseren. Ook het feit dat de geformuleerde prioriteiten niet tot enorme kostenverhogingen leiden, stemt tot tevredenheid. Met het programma ligt er een mooie en noodzakelijke basis voor de VTH-bijdrage aan een goede leefomgevingskwaliteit.
Het meerjarenprogramma is in concept, samen met de Kadernota 2025 in december 2023 aangeboden aan het Algemeen Bestuur ODRA. In de Kadernota zijn de ontwikkelingen uit het meerjarenprogramma financieel vertaald. Met de kanttekening dat partners de financiële consequenties van het meerjarenprogramma ten opzichte van de ontwikkelingen in de eigen gemeentelijke begrotingen nog niet kunnen overzien, is vastgesteld dat de Kadernota voor de begroting 2025 kan worden gebruikt als basis.

In januari 2024 heeft ODRA, op verzoek van de wethouders financiën van onze partners via een brief aangegeven welke mogelijkheden ODRA ziet om mee te denken met de besparingsopgave van de gemeenten.

Op 7 maart 2023 zijn de belangrijkste punten uit ons begrotingsvoorstel voor 2025 en meerjarenprogramma besproken met de regisseurs en financieel adviseurs van de partners, en zijn deze beoordeeld tegen het licht van de besparingsopgave en de mogelijkheden genoemd in voornoemde brief.
In dat overleg is onder meer afgesproken dat vanuit de ambtelijke ondersteuning de zienswijzen voor de begroting van de raden worden gesynchroniseerd. Om dit inhoudelijk voor te bereiden en inhoudelijke keuzes te maken, zijn twee sessies in mei 2024 gepland met ODRA. Gemaakte keuzes worden daarna vertaald in de definitieve begroting.

Conform de bepalingen uit de GR biedt ODRA de begroting 2025 aan voor zienswijzen.
Het is een sluitende begroting voor 2025. Samenvattend zijn de belangrijkste punten:

- De omvang (omzet) in de begroting 2025 is € 26,6 miljoen.
- Het uurtarief voor 2025 wordt met € 5,- verhoogd tot € 104,- Dit om o.a. de structurele effecten van de vastgestelde CAO 2024 en inflatie op te vangen.
- In het tarief is circa € 0,80 opgenomen voor nieuwe activiteiten in 2025 ten opzichte van de begroting 2024. Dit betreft met name kosten voor adviseurs uitvoeringsbeleid. Daarnaast is er een nieuwe invulling voorgesteld voor het reeds bestaande budget van gezamenlijke diensten/projecten ad € 450K.
- Het overheadpercentage houdt ODRA gelijk aan 2023, namelijk 26,1%. Het is daarmee +1% ten opzichte van het lange termijn doel dat ODRA heeft gesteld.
- Een opleidingsbudget van 3% van de loonsom, conform de norm voor robuuste diensten in het kader van het Interbestuurlijk Programma versterking (IBP) VTH stelsel.
- Een innovatiekalender- en budget van 1,7% van de omzet (450K zie 3^{e} punt boven).
- Weerstandsvermogen; na toevoeging van het batig saldo 2023 (€ 144.300) komt de weerstandsratio uit op 0.84 (ook conform de norm die het IBP-VTH stelt nl. 0.8).
- De meerjarenbegroting is gebaseerd op de maatschappelijke -en economische trends die in de begroting zijn beschreven. We gaan uit van een klein positief saldo vanaf 2026.
- In de bijlagen van de begroting zijn de kosten voor de partners opgenomen, gebaseerd op de voorlopige werkprogramma's 2025 die ambtelijk zijn overeengekomen.

Begroting 2024
We willen u er op attenderen dat in de zomer van 2024 een begrotingsactualisatie voor 2024 ter informatie zal worden aangeboden aan de partners. De verwachting is dat de begrotingsactualisatie voor de partners kostenneutraal wordt. De actualisatie zal voornamelijk betrekking hebben op de projectenportefeuille van ODRA die sinds het opstellen van de begroting 2024 (in maart 2023) in omvang is gegroeid. Tevens zullen de trends en structurele effecten uit boekjaar 2023 worden meegenomen.

Procedure begroting 2025
Uw Raad cq Staten kan/kunnen zienswijzen indienen op de begroting 2025.
Deze zienswijze stuurt u binnen 12 weken na dagtekening van deze brief aan het Dagelijks Bestuur van ODRA die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen Bestuur die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 15 september 2024 aan het ministerie van BZK sturen. Met de regisseurs van de partners is het tijdspad verder afgestemd.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.02
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoonnummer	: 06 5019 4015

Onderwerp : Jaarstukken Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) 2023

Bijlagen: Jaarstukken 2023

Geachte dames en heren,

Met deze brief bieden wij u de jaarstukken 2023 van ODRA aan.
ODRA legt hiermee verantwoording af over het gevoerde beleid, bedrijfsvoering en de financiële positie van ODRA. Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen moet de jaarrekening voor 15 juli 2024 worden vastgesteld.
Odra heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 144.300.

Qua reguliere bedrijfsvoering is er een positief resultaat van € 161.200. Er is een bijzondere dotatie aan de voorziening voor bovenwettelijk verlof gemaakt van € 16.900,-.

De belangrijkste punten in de jaarrekening zijn:

- De gerealiseerde omzet is nagenoeg conform de begroting, namelijk € 24,7 miljoen.
- De werkpakketten voor de partners zijn voor 98% gerealiseerd inclusief de projecten van partners. De provinciale programma's kennen een 5% hogere realisatie dan begroot. Projecten (van derden) hebben een lagere besteding.
- De overhead is uitgekomen op 26,1% van de omzet (begroot 25,8%).
- Er zijn € 147.000 rente baten. Deze waren niet begroot. Hogere omzet: door realisatie van hogere aantallen producten en diensten (uren) bij de programma's vergunningen en toezicht/handhaving.
- De kosten voor personeel zijn uitgekomen op 100% van de begroting. Er zijn wel meer externen ingeschakeld dan begroot, maar tegen gemiddeld lagere kosten. Per saldo dus in evenwicht.
- Huisvesting en ICT, facilitaire kosten; op deze bedrijfsvoering kosten is 2% minder uitgegeven.
- De verlofdotatie spaarverlof zou gezien het aantal gespaarde dagen hoger gewaardeerd kunnen zijn. Het is echter beperkt tot dit bedrag, waardoor de voorziening voor verlofsparen uitkomt op precies € 0,5 miljoen. Vanuit een risico inschatting op (gelijktijdige) opname van het gespaarde verlof is berekend dat dit bedrag de komende jaren voldoende is om de kosten op te vangen.

De concept jaarrekening is in maart aangeboden aan de accountant van ODRA, De Jong en Laan.

Er is een goedkeurende verklaring afgegeven. Uit de controle zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen.
De jaarstukken zijn 17 april 2024 in de vergadering van het Algemeen Bestuur van ODRA vastgesteld.

Het Algemeen Bestuur heeft in deze vergadering de volgende besluiten genomen:

- Is akkoord gegaan met de jaarverslag/jaarrekening van ODRA 2023
- Is akkoord gegaan met het toevoegen van € 144.300 aan de algemene reserve van ODRA. De algemene reserve heeft daarmee een omvang van € 644.300,-, waardoor de weerstandsratio voor het lopende begrotingsjaar 0,84 bedraagt.
  (Op 1 juli 2024 zal waarschijnlijk de nieuwe GR van kracht worden, waarin het artikel over het maximale eigen vermogen, wordt aangepast naar een bepaling over de minimale weerstandsratio van 0,8. De achtergrond van deze wijziging is het door het IBP (interbestuurlijke programma) gestelde robuustheidscriterium op dit punt.
- Besloten de jaarrekening / jaarverslag 2023 te versturen naar de Raden en Staten van de Partners en de toezichthouder BZK.

Conform de Wet gemeenschappelijke regeling stellen wij u in de gelegenheid kennis te nemen van de stukken en om desgewenst zienswijzen in te dienen.
Eventuele zienswijzen op de jaarstukken stuurt u aan het ministerie van BZK in afschrift aan ODRA.
De jaarstukken worden voor 15 juli 2024 verstuurd aan het ministerie van Binnenlandse zaken.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

gemeente Rheden

Jaarverslag vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu 2023

Opdrachtgever: T. Bosma, plv. manager Team omgevingskwaliteit
Datum vaststelling: mei 2024; tkn college en raad.

1 Inleiding

Dit jaarverslag is een rapportage en evaluatie van de in 2023 uitgevoerde milieutaken rond vergunningverlening, toezicht en handhaving (milieu-vth) in Rheden en geeft weer hoe zich dit verhoudt tot de voorgenomen activiteiten in de jaarprogramma's en in hoeverre de activiteiten bijgedragen hebben tot een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving. Rapportage is wettelijk verplicht op grond van het Omgevingsbesluit (artikel 13.11), de Verordening kwaliteit uitvoering en handhaving Omgevingswet (2022) en de daarin opgenomen kwaliteitscriteria 2.2 (procescriteria; onderdeel 1, Rapportage en evaluatie). De beschreven aandachtspunten zijn input voor het werkprogramma ODRA 2025.

Context en reikwijdte
ODRA rapporteert in haar jaarstukken over de resultaten in 2023. Dit jaarverslag vult de jaarstukken aan met de milieu-vth-activiteiten van ODRA specifiek in de gemeente Rheden (hoofdstuk 2 en 3). Daarnaast beschrijft het verslag de organisatie van milieu-vth (hoofdstuk 4) en de algemene activiteiten van de gemeente rond milieu-vth (hoofdstuk 5).

Resultaten 2023
- ODRA heeft in de gemeente Rheden in 2023 ongeveer 300 controles uitgevoerd en ongeveer 250 klachtmeldingen afgehandeld.
- ODRA heeft 4 verschillende vergunningprocedures gevoerd, 32 milieumeldingen, diverse vooroverleggen en ruim 260 asbestmeldingen afgehandeld.
- ODRA heeft de kantoren gecheckt op het energielabel vanwege het per 1 januari 2023 verplichte energielabel C (afronding 2024).
- Regionaal hebben we samengewerkt rond de implementatie van de Omgevingswet en rond de versterking van de regionale milieusamenwerking.
- Landelijk hebben we bijgedragen aan het Interbestuurlijke programma versterking VTH (IBP-VTH).

2 Milieutoezicht

Kader milieutoezicht
Wanneer regels niet nageleefd worden, probeert ODRA in eerste instantie naleving te bewerkstelligen via aanspreken en minnelijk overleg. Wanneer dit niet of onvoldoende lukt, zet ODRA juridische handhaving in. Afhankelijk van de aard en ernst van de situatie, kan ODRA bijvoorbeeld zelf direct ingrijpen (bestuursdwang) of dreigen met een 'geldboete' (dwangsom). Hoe en met welke prioriteiten ODRA toezicht en handhaving uitvoert, is beschreven in:
- Landelijke handhavingsstrategie (LHS, 2016),
- Grenzen aan gedogen (landelijke richtlijn, 1996),

en specifiek rond milieutoezicht:
- Notitie Visie en leidende principes milieutoezicht regio Arnhem en Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2020).
- Nalevingsstrategie regio Arnhem (2015) en de
- Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2015).
- Toezichtstrategie milieu ODRA 2022-2025 (2021).

Deze strategieën zijn in lijn met het in 2022 geactualiseerde Rhedense vth-kader voor de leefomgeving (Beleidsregels VTH beleid 2022-2024).

Uitvoering toezicht en handhaving
Milieutoezicht bestaat uit:
- Periodieke, integrale milieucontroles bij bedrijven.
- Aspectcontroles. Dit betreft controles op een specifiek milieuthema als bodem, geluid, energiebesparing etc.
- Oplevercontroles bij milieu-inrichtingen op verleende omgevings-vergunningen en ingediende meldingen Activiteitenbesluit.
- Controles naar aanleiding van meldingen grondverzet (Bkk), bodemsanering en slopen met asbest.
- Controles naar aanleiding van bedrijfsgerelateerde klachten en meldingen over milieuoverlast van derden.
- Gebiedsgerichte controles als veld- en gevelcontroles.
- Projectmatige controles. Bijvoorbeeld branchegericht toezicht.
- Controles ketentoezicht, met name afval- en grondcontroles.
- Handhavingscontroles tijdens het juridische handhavingstraject.

In onderstaande figuur zijn de aantallen controles/zaken in de jaren 2020-2023 weergegeven. Gebiedsgerichte controles en controles op illegale activiteiten zijn hierin vanwege hun andere aard niet opgenomen.

Figuur 1 Aantal milieuzaken/controles in 2020-2023

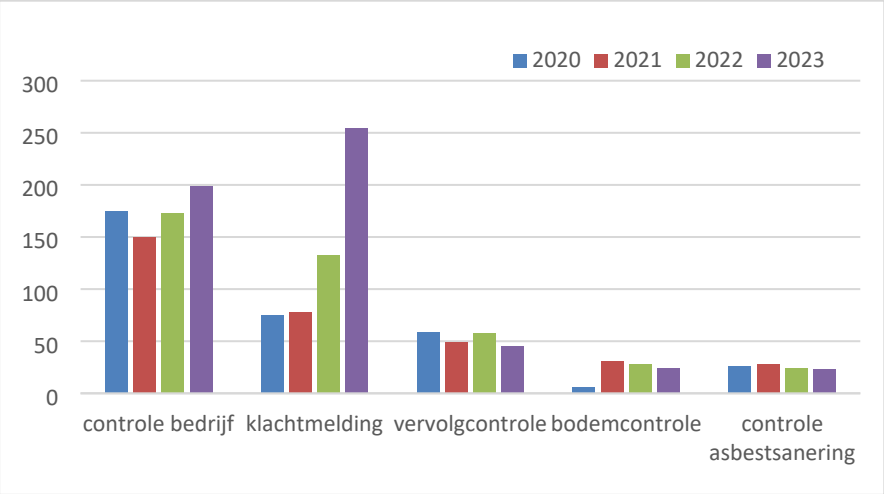

In tabel 1 (blz. 3) zijn de verschillende controles integraal en per taakveld beschreven. De beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving milieu in 2023 was ongeveer 3 fte.

Overig

- Naast de klachtafhandeling heeft ODRA een piketdienst. De piketdienst is 7 dagen per week, 24 uur per dag paraat om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten.
- ODRA ondersteunt in de aanpak ondermijning.
- ODRA heeft in enkele controletrajecten juridische handhaving toegepast.
- ODRA heeft eind 2023 de gemeente ondersteund in controles op hout stoken door particulieren. Dit project loopt door in 2024.

Aandachtspunten

- De toezicht- en handhavingsstrategie is verouderd en moet worden geactualiseerd (zie verder hoofdstuk 5.3).

Figuur 3 Verdeling milieuklachten per dorp in 2021-2023

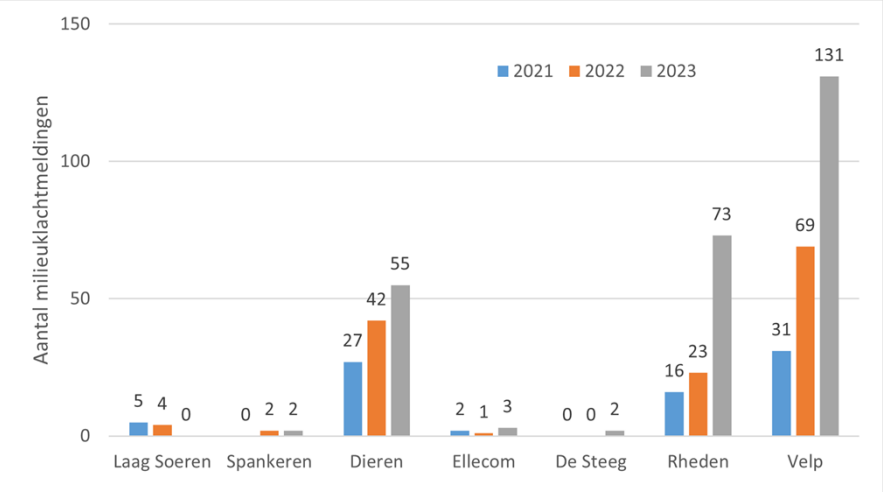

- In 2022 en vooral 2023 is het aantal milieuklachtmeldingen over bedrijven sterk toegenomen. In ieder geval deels betreft dit een landelijke trend en ook lijkt de coronatijd van invloed. De toename (ook in de andere ODRA-gemeenten) vereist een andere aanpak van de klachten. ODRA gaat in 2024 de toename analyseren en onderzoeken hoe de stijgende trend (in klachten en kosten) te beheersen. In de figuren 2 en 3 is respectievelijk de verdeling van de klachten over de dorpen en de verdeling naar aard klacht (een klacht kan meerdere soorten hinder betreffen) weergegeven. Merendeel van de klachten betreft geluidhinder.

Figuur 2 Aard milieuklachten

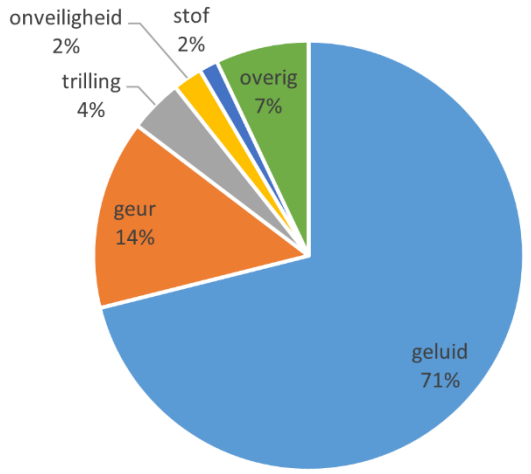

Tabel 1 Rapportage milieutoezicht per thema

Taakveld	Activiteiten 2023	Toelichting en evaluatie	Voort-gang
Milieutoezicht bedrijven			
Periodiek toezicht bedrijven	199 controles, 45 vervolgcontroles.	Het aantal controles was groter dan gepland. Dit kwam door de onverwachte grote toename in milieuklachtmeldingen. Deels is dit opgevangen door minder reguliere controles uit te voeren.	😐
Klachten	254 klachtmeldingen afgehandeld.	Het aantal klachten in Rheden is sterk toegenomen (zie verder aandachtspunten, blz.2). De klachten betreffen vooral geluidsoverlast door bedrijvigheid (70%).	☹
Energie			
Label C kantoren	Project toezicht Label C.	Vanaf 1 januari 2023 geldt voor kantoren de zogenaamde label C-verplichting. In de regio is het toezicht gezamenlijk opgepakt. Naleving is beter dan verwacht. In 2024 wordt het project afgerond.	☺
Energiebesparing	Enkele controles.	Eerder zijn alle bedrijven gecontroleerd op verplichte energiebesparings-maatregelen. Nieuwe activiteiten worden gecheckt. Tijdens de periodieke milieu-controles worden bedrijven geïnformeerd over de energiebesparingsplicht.	☺
Ondermijning, illegale bedrijvigheid			
Gevelcontroles	Enkele controles.	Lege panden en onduidelijke bedrijven zijn een risico in kader van illegale bedrijvigheid. In 2024 is een nieuw project voorzien. ODRA neemt deel aan het ondermijningsoverleg.	☺
Controle aard bedrijfsactiviteit	Enkele controles.	In de bestemmingsplannen is de locatie van bedrijven met betrekking tot hun milieubelasting via milieuzonering gereguleerd. Controle hierop volgt uit actualisatie van de bestemmingsplannen, naar aanleiding van klachtmeldingen en bij nieuwe initiatieven.	☺
Asbest	23 controles.	Het aantal sloopmeldingen met asbest in 2023 was 266. Risicogericht worden veld- en administratieve controles uitgevoerd, inclusief mbt illegale asbestsaneringen.	☺
Geluid	Diverse geluidmetingen bij horeca en evenementen.	• Ervaring heeft geleerd dat regelmatig meten bij evenementen veel hinder voorkomt. ODRA meet daarom het geluidniveau bij diverse evenementen. • Het aantal geluidklachten neemt toe (zie verder aandachtspunten, blz.2).	😐
Afval en lozingen	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	• ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven de aspecten afval en lozingen integraal mee. • Rond lozingen werkt ODRA samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap bemonstert jaarlijks bij enkele bedrijven in Rheden het afvalwater.	☺
Bodem	Ongeveer 25 controles (veldcontroles en nav meldingen).	In 2018 heeft ODRA in kader van risicogericht toezicht een barrièremodel rond grondverzet gemaakt. Uitvoering van het toezicht is aan de hand hiervan. Grondverzet heeft daarbij een sterk bovengemeentelijk karakter.	☺
Grondwater-beschermingsgebieden	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	Met ingang van de Omgevingswet belegt de provincie het (extra) toezicht op de bedrijven in de grondwaterbeschermingsgebieden bij ODRA.	nvt.

3 Vergunningverlening milieu

Kader milieuvergunningverlening

- Vergunningenstrategie regio Arnhem (2015).

Uitvoering vergunningverlening

Vergunningverlening betreft het afhandelen van aanvragen en milieumeldingen. Aanvragen van zogenaamde complexe bedrijven (in Rheden 2) worden afgehandeld door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In het kader van een milieumelding kunnen maatwerkvoorschriften gesteld worden.

Tabel 2 Producten vergunningverlening

	Aantal		
Soort product	**2021**	**2022**	**2023**
Milieumeldingen	30	32	32
Sloopmeldingen met asbest	296	307	266
Maatwerkvoorschriften	6	2	3
Omgevingsvergunning milieu	4	4	1

Ten behoeve van de vergunningverlening voert ODRA vooroverleg met ondernemers en stemt af met de gemeente over andere (aangevraagde) activiteiten behorend bij de aanvraag of melding. ODRA handelt ook bezwaar en beroep af. Dit is in 2023 niet aan de orde geweest.

ODRA adviseert verder op aanvraag over specialistische milieu-onderwerpen, met name in het werkveld geluid en ruimtelijke ordening-milieu. Strikt genomen betreft deze advisering geen vth, maar raakt het vaak wel.

De beschikbare capaciteit voor vergunningverlening en advies was ongeveer 1 fte.

Aandachtspunten

Net als het toezicht en handhavingskader vereist het kader rond vergunningen (formeel) actualisatie. Met de komst van de Omgevingswet lag de focus op het inrichten van de werkprocessen. Daarnaast voorziet het landelijk Interbestuurlijk programma VTH (2023-2024) in ondersteuning in het opstellen van regionaal kader. Het lijkt logisch van deze ontwikkeling gebruik te maken (zie ook hfst 5.3).

4 Organisatie vth-milieu

Organisatie

ODRA voert de feitelijke uitvoering van de gemeentelijke milieu-vth-taken. ODRA is een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Arnhem, Doesburg, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rozendaal en provincie. ODRA is daarbij een zelfstandige organisatie. In de GR-ODRA en DVO-ODRA-gemeente Rheden liggen de afspraken tussen de partners en ODRA vast. Het Dagelijks Bestuur van ODRA bestaat uit de wethouders van Renkum, Westervoort, Arnhem, Lingewaard en gedeputeerde.
Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten en provincie, waarbij de gemeente Rheden 8 stemmen heeft van de in totaal 102.

Het maken van afspraken over het jaarlijkse ODRA-werkprogramma (waarvan ongeveer $^2/_3$ milieutoezicht) is gemandateerd aan de teammanager Omgevingsrecht en veiligheid en in de dagelijkse praktijk belegd bij de adviseur milieu-vth. Partners en ODRA stemmen ongeveer maandelijks in het ODRA-partneroverleg ODRA-zaken inhoudelijk en organisatorisch af. De adviseur milieu-vth is in dit overleg plaatsvervangend voorzitter en neemt namens het ODRA-partneroverleg deel aan het voorzittersoverleg van de 7 Gelderse Omgevingsdiensten. ODRA rapporteert jaarlijks over al haar activiteiten in haar jaarstukken. Per partner rapporteert ODRA maandelijks cijfermatig over de voortgang.

Inwoners kunnen milieuklachten melden via het Provincieloket. De provincie stuurt de klachten door naar de juiste instantie. Wanneer een inwoner een bedrijfsgerelateerde milieuklacht indient via een MOR-melding, sturen we die door naar ODRA via het Provincieloket. Rond klachten over horeca en evenementen werken ODRA, medewerkers Veiligheid en de toezichthouders leefomgeving (BOA's) samen. Per 1 januari 2024 hebben de Gelderse omgevingsdiensten een eigen gezamenlijk loket (www.milieuklachtgelderland.nl). ODRA heeft deze overgang voorbereid. Het loket wordt in 2024 doorontwikkeld.

Samenwerking

Gemeente en ODRA

Medewerkers van ODRA stemmen op zaakniveau (controle, klacht etc.) wanneer nodig af met de gemeentelijke collega's en vice versa. Per taakveld (bodem, asbest, piket en bedrijven en vergunningverlening, juridisch) heeft ODRA een medewerker die contact onderhoudt met de gemeentelijke collega's op zijn taakveld. Algemene contacten en afspraken (werkprogramma) stemmen accountmanager van ODRA en de regisseur/adviseur milieu-vth van de gemeente af. Zij organiseren verder de verbinding tussen gemeente en ODRA-collega's waar geen routine is.

In de regio

We werken samen met de regiogemeenten, provincie en ODRA in diverse samenstelling samen rond de thema's energie, circulaire economie, ondermijning en Omgevingswet. ODRA heeft in 2022-2023 een managersoverleg gestart om de onderlinge afstemming op managementniveau te verbeteren.

Provincie en landelijk

ODRA werkt samen met de Waterschappen, RWS, VGGM, politie en OM. De Gelderse omgevingsdiensten werken samen binnen het zogenaamde Gelders Stelsel (van Omgevingsdiensten) en landelijk binnen de Omgevingsdiensten NL.

Aandachtspunten

Overlegstructuur

De ambtelijk-bestuurlijke overlegstructuur ODRA-partners (governance) is door diverse ontwikkelingen niet meer helemaal passend. Dit wordt gevoeld in onder meer de begrotingscyclus, op slagvaardigheid in de samenwerking, sturing op programma's, projecten en gezamenlijke diensten. Gezien ook de landelijke en Gelderse ontwikkelingen van de versterking van het vth-stelsel is besloten verbetering uit te stellen naar 2024.

Informatiebeheer

ODRA heeft in 2023 een (integrale) Visie informatiebeheer laten opstellen. Deze visie geeft diverse handvatten om het informatiebeheer komende jaren te verbeteren en verder te ontwikkelen. Het IBP-VTH biedt kansen op versnelling.

Tabel 3 Organisatie milieu-vth

Onderwerp	**Activiteiten 2023**	**Toelichting**	**Voort-gang**
Opdracht ODRA	Vaststellen ODRA-werkprogramma 2024	In een jaarlijks ODRA-werkprogramma leggen we het werkpakket vast voor het betreffende jaar; in het voorjaar op hoofdlijn en in het najaar in detail.	☺
Begroting 2023 en wijziging	Begroting voor zienswijze aan raad voorleggen.	Het AB van ODRA stelt jaarlijks de begroting van ODRA vast. De ontwerp-begroting wordt voor zienswijze aan de raad voorgelegd.	☺
Mandaatbesluit	Vaststellen Algemeen Mandaatbesluit	Aanpassing was vereist vanwege de Omgevingswet.	
GR-ODRA	Geactualiseerde GR-ODRA voor zienswijze voorgelegd aan raad.	Aanpassing was vereist vanwege de Omgevingswet en de wijziging van de Wgr.	☺
DVO	Actualisatie is uitgesteld naar 2024.	De DVO's van de partners met ODRA verschillen op onderdelen storend van elkaar. De DVO's moeten ook ivm de Omgevingswet worden aangepast. Besloten is dit te combineren.	😐

5 Algemeen vth-milieu

ODRA is een regionaal samenwerkingsverband van 10 gemeenten en provincie. We hebben hierin verantwoordelijkheid als opdrachtgever en als eigenaar. In de praktijk lopen deze rollen door elkaar. In 2023 speelden:

1. Versterking milieu-vth-stelsel (IBP-VTH).
2. Meerjarenprogramma ODRA 2025-2028.
3. Versterken regionale milieusamenwerking.
4. Implementatie Omgevingswet.
5. Overige ontwikkelingen.

5.1 Versterking milieu-vth-stelsel

Grote impact op het milieu-vth-taakveld heeft het rapport van de Commissie Van Aartsen (Om de leefomgeving, 2021). In dit rapport zijn 10 aanbevelingen gedaan ter verbetering van het landelijke milieu-vth-stelsel. De aanbevelingen betroffen onder andere grotere omgevingsdiensten, meer afstand tot gemeente en provincie en een andere financieringsvorm. In 2022 is ook het landelijke Interbestuurlijke Programma VTH gestart om de adviezen van de Commissie Van Aartsen uit te werken en te implementeren (looptijd t/m 2024). Dit traject zal ons eigen regionale transitieproces flink ondersteunen. We participeren hierin daarom actief.

IBP VTH PROGRAMMA VERSTERKING VTH-STELSEL

Robuustheidscriteria omgevingsdiensten
In 2023 zijn robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten vastgesteld (geaccordeerd door de koepels), hebben alle omgevingsdiensten getoetst of zij aan deze criteria voldoen en hebben zij een plan van aanpak voorbereid hoe zij kunnen voldoen. ODRA is grotendeels robuust en verbeteringen zijn naar verwachting realiseerbaar. Wel verwacht ODRA op langere termijn te klein te zijn om robuust te kunnen blijven. ODRA heeft daarom in 2023 samenwerking met andere regio's verkend. Samenwerking en wellicht fusie met de Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN) lijkt hierin het meest kansrijk. De provincie zoekt vanuit haar coördinerende rol naar een robuuste oplossing voor heel Gelderland. In 2023 zijn hierin de eerste voorzichtige verkenningsstappen gezet.

Financiering omgevingsdiensten
Binnen het IBP-VTH wordt ook gewerkt aan een andere financieringsvorm van de omgevingsdiensten. Hoe dit er uit gaat zien, is nog onduidelijk. Wel duidelijk is dat het administratief en financieel consequenties zal hebben. Besluitvorming hierover zal in de loop van 2024 zijn.

5.2 Meerjarenprogramma ODRA

Vanaf 2020 is de begroting van ODRA gebaseerd op beheerste outputfinanciering. In 2022 heeft ODRA met haar partners in een project Rijker Verantwoorden de stappen naar opgavegericht werken verkend aan de hand van de programma's energie en circulaire economie. In 2023 heeft ODRA deze ontwikkeling doorgezet met het opstellen van een Meerjarenprogramma 2025-2028 (MJP), waarin ODRA de ambities van de partners heeft uitgewerkt in ontwikkelrichting en in prioritering in de uitvoering. Streven is het MJP met de begroting 2025 vast te stellen. Het MJP past goed binnen de aanbevelingen van Van Aartsen.

5.3 Versterken regionale milieusamenwerking

Op aanbeveling van een extern adviseur (Verkenning versterken regionale milieusamenwerking, 2022) hebben de deelnemende gemeenten ODRA gevraagd een kleine gezamenlijke dienst milieuadvisering op te zetten. ODRA is hiermee in 2023 gestart. Om deze ontwikkeling te steunen hebben we in Rheden de milieuadvisering rond geluid en ruimtelijke ordening belegd bij ODRA. We benutten zo beter de milieu-expertise bij ODRA, zijn minder kwetsbaar in de betreffende milieuadvisering en verbinden zo uitvoering en beleid beter. Na enkele aanloopproblemen zijn eind 2023 een adviseur milieu en adviseur ro-milieu één dag in de week bij de gemeente gedetacheerd.

Onderdeel van de gezamenlijke dienst is het organiseren van diverse vakberaden/platforms, waarin vakspecialisten van de partners en ODRA afstemmen en samenwerken. We participeren hierin actief.

Regionale planning
De versterking van de milieusamenwerking betreft ook de voorbereiding van gezamenlijk uitvoeringsbeleid. Binnen het IBP-VTH worden hiertoe standaarden en hulpmiddelen ontwikkeld. Actualisatie van het vth-uitvoeringsbeleid wordt opgepakt, zodra deze stukken klaar zijn (naar verwachting 2024).

5.4 Implementatie Omgevingswet

Via verschillende werkgroepen is regionaal samengewerkt rond de implementatie van de Omgevingswet. Met het oog op uniforme werk-afspraken voor ODRA-taken heeft ODRA deze werkgroepen gefaciliteerd. Met de invoering van de Omgevingswet is het heffen van milieuleges op vergunningprocedures weer mogelijk. Regionaal is afgesproken dit uniform te doen. Gezien het beperkte aantal milieuprocedures in Rheden zal dit niet veel inkomsten genereren.

Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO)
Vanwege de Omgevingswet is de Landelijke Handhavingsstrategie aangepast. Deze LHS is in Rheden met de VTH-regels vastgesteld. De LHSO is via een wijziging van deze regels vastgesteld.

Aandachtspunten
Diverse milieuregels zijn via de bruidsschat in het Omgevingsplan terecht gekomen. Dit betekent dat elke gemeente hierin zelf keuzes kan maken. Voor de uitvoeringspraktijk van ODRA is uniformering in in ieder geval de methodiek gewenst. Vooralsnog blijft de regionale werkgroep Omgevingsplan bestaan. Ideeën en tempo rond omgevingsplan verschillen in de regio echter flink.

5.5 Overige ontwikkelingen

Energietransitie
Met name rond de energietransitie komen steeds meer regels en verplichtingen voor bedrijven, zoals bijvoorbeeld de richtlijn EPBD IV (energie-eisen voor installaties) en de Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit.

gemeente Rheden

Gemeente Rheden

Raadsvergadering 28 mei 2024

Datum:	28 en 29 mei 2024
Locatie:	Stadhuis Arnhem
Voorzitter:	dhr. C. van Eert
Griffier:	dhr. C. Knipping
Wethouders:	mw. G. Hofstede, dhr. R. Ter Hoeven, dhr. D. Klomberg, dhr. P. Hofman
Gemeentesecretaris:	dhr. B. Drewes

Aanwezig

De heer T. Endeveld	GL
De heer J. Verhoeven	GL
Mevrouw M. van de Kolk	GL
Mevrouw H. Heersink	GL
De heer B. Kamps	GL
De heer E.P.F.L. Roumen	D66
De heer D.J.P. Appels	D66
De heer T. Kuijpers	D66 (tot en met agendapunt 3)
De heer S.W. Marshall	D66 (vanaf agendapunt 4)
Mevrouw M. Visser	VVD
De heer R. Koekkoek	VVD
De heer J.M.A. Kolkman	VVD
De heer J.G. Hansen	VVD
De heer M. Sahan	PvdA
Mevrouw M. Noorland	PvdA
De heer W.A. Heesen	PvdA
De heer G. Hageman	PvdA
De heer T. Eskes	GPR/B
De heer F. Kooistra	GPR/B (tot 22.50 uur)
De heer B. van de Geijn	GPR/B
De heer M. Kooistra	GPR/B (vanaf agendapunt 5)
De heer P.P. Geelen	CDA
De heer C.C.J.M. Weijers	CDA
Mevrouw N.T. Overvliet	CDA
De heer T. Kooijmans	VPR
De heer P. van Heumen	VPR
De heer H. Witteveen	CU

Afwezig

Mevrouw R. Huertas Mulckhuyse	BR
De heer A.J.H. Bosveld	GPR/B

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.
Hij stelt vast dat er een afmelding is ontvangen van mevrouw Huertas Mulckhuyse (BR). De heer Maikel Kooistra (GPR/B) was tot 28 mei 2024 tijdelijk raadslid. Een voorstel om hem opnieuw tijdelijk te benoemen staat geagendeerd als agendapunt 5. Dat betekent dat er bij aanvang van de vergadering 25 leden aanwezig zijn.

Vaststellen agenda

In verband met het afscheid van de heer Kuijpers en het tijdelijk ontslag van de heer Bosveld, wordt voorgesteld om twee raadsvoorstellen toe te voegen aan de agenda, te weten:

1. de tijdelijke toelating van de heer M. (Maikel) Kooistra tot lid van de raad en
2. de benoeming van een lid en plaatsvervangend lid voor de financiële commissie namens D66.

De raad besluit om deze voorstellen te agenderen als agendapunten 5 en 6.

De heer **Endeveld** (GL) kondigt een motie vreemd aan de dag aan '30 km per uur op de N785'. Deze motie wordt ingediend door de fracties GL, PvdA en D66. Deze motie wordt geagendeerd als agendapunt 9A.

Mevrouw **Visser** (VVD) kondigt een motie vreemd aan de orde van de dag aan 'Ondersteun buurtkracht bij het Koning Willem Alexander Plein'. Deze motie wordt geagendeerd als agendapunt 9B.

De agenda wordt met deze wijzigingen vastgesteld.

2 Rondvraag

De **voorzitter** stelt vast dat zich niemand heeft gemeld voor de rondvraag.

3 Afscheid van de heer T. Kuijpers als lid van de gemeenteraad

De **voorzitter** spreekt een woord van dank uit aan de heer Kuijpers.

De heer **Kuijpers** deelt mee dat hij het eervol vond om de inwoners van Rheden te mogen vertegenwoordigen. Hij dankt iedereen die er voor zorgde om dit werk voor hem mogelijk te maken en wenst zijn opvolger, Steven Marshall, veel succes.

BESPREEKSTUKKEN (waarover debat en besluitvorming plaatsvindt)

4 Toelating en beëdiging raadslid de heer S.W. (Steven) Marshall (24.44)

De commissie geloofsbrieven, bestaande uit mevrouw **M. van de Kolk** (voorzitter), de heer **P.P. Geelen** en de heer **M. Sahan** (leden) heeft onderzoek gedaan naar de bescheiden die aan haar zijn voorgelegd en heeft deze akkoord bevonden.

De raad besluit:
De heer S. (Steven) Marshall toe te laten en te beëdigen als raadslid voor de resterende raadsperiode 2022-2026.

De heer **Marshall** legt de belofte af.

5 Tijdelijke toelating van de heer M. (Maikel) Kooistra tot lid van de raad in verband met tijdelijk ontslag van raadslid A. (Arjan) Bosveld wegens ziekte

De commissie geloofsbrieven, bestaande uit mevrouw **M. van de Kolk** (voorzitter), de heer **P.P. Geelen** en de heer **M. Sahan** (leden) heeft onderzoek gedaan naar de bescheiden die aan haar zijn voorgelegd en heeft deze akkoord bevonden.

De raad besluit:
De heer M. (Maikel) Kooistra toe te laten tot tijdelijk lid van de gemeenteraad tot 17 september 2024.

De heer **M. Kooistra** legt de belofte af.

6 Benoeming lid en plaatsvervangend lid financiële commissie

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

De raad besluit:
de heer S.W. Marshall te benoemen tot lid van de financiële commissie en de heer E.P.F.L. Roumen te benoemen tot plaatsvervangend lid.

7 Vaststellen (gewijzigd) bestemmingsplan Rheden, locatie Groenestraat-Oranjeweg (uitbreiding supermarkt) (24.25)

Het voorstel wordt aangenomen met 16 stemmen voor (GL, VVD, dhr. Sahan (PvdA), dhr. Heesen (PvdA), dhr. Hageman (PvdA), CDA, CU) en 10 stemmen tegen (D66, mw. Noorland (PvdA), GPR/B, VPR).

Stemverklaringen:
Fractie D66 maakt een afweging gebaseerd op de wetgeving, inclusief de vraag of de participatie is uitgevoerd in de geest van de Omgevingswet. Vanwege de onzekerheid die de fractie daaruit ervaart stemt zij tegen het voorstel.
Fractie VVD stemt voor het voorstel, ondanks de dilemma's waarmee zij worstelt, waaronder het verloren laten gaan van woningen.
Fractie PvdA stemt verdeeld: de heren Sahan, Heesen en Hageman stemmen voor het voorstel, mevrouw Noorland stemt tegen.
Fractie VPR deelt mee dat het onttrekken van woningen aan de woningvoorraad en de bouw van een muur van 4,5 meter hoog doorslaggevend zijn om tegen het voorstel te stemmen.
Fractie GPR/B sluit zich aan bij de woorden van fractie VPR en stemt tegen het voorstel.
Fractie CDA is van mening dat deze beslissing op dit moment de beste oplossing is en stemt voor het voorstel.
Fractie CU stemt voor het voorstel, ondanks de bezwaren die door de fractie

worden herkend.
Fractie GL is blij dat er wetgeving en spelregels bestaan voor het beoordelen van aanvragen. Het is begrijpelijk dat een aantal mensen tegen de uitbreiding van de supermarkt is, maar er zijn ook veel mensen, inclusief de dorpsraad, die blij zijn dat dit wel gebeurt. De fractie stemt daarom voor het voorstel.

De raad besluit:
1 de Nota van zienswijzen zoals opgenomen in bijlage I bij dit besluit, vast te stellen en aldus deels tegemoet te komen aan de zienswijzen;
2 de zienswijzen voor het overige ongegrond te verklaren, een en ander zoals vermeld in bijlage I bij dit besluit;
3 de Nota van wijzigingen zoals opgenomen in bijlage II bij dit besluit vast te stellen;
4 aan te geven dat gebruik is gemaakt van de ondergrond met bestandsnaam o_NL.IMRO.0275.BPRC02-VA01.dgn;
5 met inachtneming van het hiervoor gestelde langs elektronische weg en met een volledige verbeelding daarvan op papier, gewijzigd vast te stellen het bij dit besluit behorende bestemmingsplan 'Rheden, locatie Groenestraat-Oranjeweg (uitbreiding supermarkt)', met de daarbij behorende toelichting, als vervat in de bestandenset met de planidentificatie NL.IMRO.0275.BPRC02-VA01;
6 geen exploitatieplan vast te stellen.

8 Koers voor de Omgevingsvisie (24.31)

Bij de behandeling van dit agendapunt zijn diverse amendementen ingediend. Voor een overzicht van deze amendementen en de stemverhoudingen wordt verwezen naar Bijlage 1 van deze besluitenlijst.

De fractie VVD dient een motie 'Prioritering' in.

Stemverklaringen:
Fractie VVD trekt amendement 9 in. Dit doet zij naar aanleiding van de toelichting van wethouder Hofman waaruit zij afleidt dat het Koersdocument wellicht strak geformuleerd lijkt, maar dat er ruimte is om met een open vizier te kijken naar mogelijkheden die zich voordoen in het buitengebied.
Fractie VPR handhaaft amendement 13, dat volgens de fractie een politieke lading heeft.
Fractie GL kan, met de toelichting van het college, instemmen met amendement 12. De fractie stemt tegen amendement 13, omdat het buitengebied te mooi is om in te bouwen en dat daarvoor nog genoeg mogelijkheden bestaan binnen de bebouwde kom.
Fractie PvdA verwijst naar de woorden van fractie GL.

Het geamendeerde voorstel wordt aangenomen met 23 stemmen voor (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU) en 2 stemmen tegen (VPR).

BESLUIT
De raad besluit:
de Koers voor de Omgevingsvisie vast te stellen met de daarbij behorende richtingen, onderzoeksvragen en sleutelprojecten, met dien verstande dat:

1. De tekst op pagina 3
'Kernwaarden als bril

We hebben ons tot deze kernwaarden te verhouden bij alles wat we doen. Beleven, benutten, beschermen zijn de woorden die hier bij passen. De kernwaarden maken de bril waardoor we kijken als er nieuwe opgaven op ons af komen en geven ons richting hoe we ons tot die opgaven verhouden. Ze vormen de Rhedense manier van kijken'.

wordt geschrapt.

2. Hoofduitgangspunt 2 op pagina 9:
'De kernwaarden zijn onze bril en geven een kader: de Rhedense blik. De consequenties van dit uitgangspunt leveren soms moeilijke keuzes op. De omgevingsvisie is een plek waar we elkaar vinden en de moeilijke gesprekken aangaan, nu en in de toekomst bij nieuwe opgaven of veranderde inzichten. Door onze kernwaarden moeten we afwegen welke ruimteclaims van de verschillende ambities waar komen te liggen'.

wordt vervangen door:

'De kernwaarden van de gemeente Rheden brengen verantwoordelijkheden met zich mee die de gemeentegrens overstijgen. In de omgevingsvisie wordt beschreven hoe we invulling gaan geven aan deze verantwoordelijkheden. Als ambities conflicteren met deze verantwoordelijkheden, worden de effecten op de kernwaarden beschreven, alsmede de mogelijkheden om deze te compenseren en/of te voorkomen.

3. het volgende hoofduitgangspunt wordt toegevoegd:
"De leefomgeving is van iedereen. En een gezonde leefomgeving heeft een toegankelijke openbare ruimte voor iedereen. Dit draagt bij aan de inclusiviteit van de leefomgeving. Alle openbare plekken zijn zonder belemmering bereikbaar en toegankelijk voor rolstoelen en mensen met een beperking".

4. De tekst van onderzoeksvraag 8:
'Ontmoeting willen we in alle dorpen ruimte geven, voor zover mogelijk. Dat kan met een basisschool, dorpshuis of sportvoorziening. Voor de invulling hiervan zijn altijd ook andere partners nodig. We onderzoeken per dorp wat haalbaar is (bijvoorbeeld als we functies combineren'.

wordt gewijzigd in:

'Ontmoeting willen we in alle dorpen ruimte geven, voor zover mogelijk. Dat kan met een basisschool, dorpshuis, sportvoorziening of inrichting van de openbare ruimte. Voor de invulling hiervan kunnen ook partners (zoals inwoners, organisaties en/of bedrijven) nodig zijn. We onderzoeken per dorp wat haalbaar en/of urgent is (bijvoorbeeld als we uitgaan van de lokale situatie per buurt/wijk/dorp en functies combineren)'.

5. De tekst van onderzoeksvraag 18:
"Voor mobiliteit gaan we uit van het STOMP-principe: Op basis van voorkeur eerst Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en tot slot Privéauto. Wat is nodig om de grotere dorpen met meer voorzieningen en openbaar vervoer te verbinden met de kleinere dorpen die minder voorzieningen en openbaar vervoer beschikbaar hebben?""

wordt gewijzigd in:

"Voor mobiliteit gaan we uit van het STOMP-principe: Op basis van voorkeur eerst Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en tot slot Privéauto. Wat is nodig om inwoners van verschillende leeftijdsgroepen en sociaaleconomische groepen te faciliteren en te verleiden volgens de ladder van het STOMP principe gebruik te maken van vervoersmogelijkheden. En wat is nodig om de kleinere dorpen, die minder voorzieningen en openbaar vervoer beschikbaar hebben, goed te verbinden met de grotere dorpen?

6. De tekst van onderzoeksvraag 19:

'De landbouw is een belangrijk drager van ons landelijke gebied. Middels verkenningen en gesprekken is duidelijk dat de landbouw in Rheden intrinsiek gemotiveerd is om zich te ontwikkelen tot een circulaire landbouw, zodat landbouw in onze gemeente toekomstbestendig is. De gemeentelijke invloed is beperkt. Hoe kunnen we wel de stappen van onze agrariërs naar een circulaire landbouw faciliteren?'

wordt gewijzigd in:

'De landbouw onmisbaar is bij het onderhoud van het landschap en de drager is van het landschap. Door verkenningen en gesprekken is duidelijk dat de landbouw in Rheden intrinsiek gemotiveerd is om zich te ontwikkelen tot duurzame en of circulaire landbouw, zodat landbouw in onze gemeente toekomstbestendig is. De gemeentelijke invloed is beperkt. Hoe kunnen we wel de stappen van onze agrariërs naar een toekomstbestendige, duurzame en of circulaire landbouw faciliteren?'

7. De tekst van onderzoeksvraag 20:

'De visie op Recreatie en Toerisme gaat uit van een betere balans tussen recreatie en natuur, een breder aanbod voor toeristen, balans tussen economische lusten en lasten, het benadrukken van de veelzijdigheid van onze gemeente en het aanbieden van meer verschillende routes voor recreanten. Wat kunnen we ruimtelijk doen hierin?'

wordt gewijzigd in:

'De visie op Recreatie en Toerisme gaat uit van een betere balans tussen recreatie en natuur, een breder aanbod voor toeristen, balans tussen economische lusten en lasten, het benadrukken van de veelzijdigheid van onze gemeente en het aanbieden van verschillende routes, toeristische hotspots en evenementen voor recreanten. Wat kunnen we ruimtelijk doen hierin?'

8. de volgende onderzoeksvragen zijn toegevoegd:

a. 'We onderzoeken hoe behoeften van jongeren, zoals eigen plekken kunnen krijgen (zowel fysiek als spreekwoordelijk), in Rheden gerealiseerd kunnen worden en welk beleid hiervoor gevoerd kan worden'.

Met als toelichting:

'Jongeren hebben de toekomst, zijn onderdeel van de samenleving en hebben daarom ook recht op de ruimte. Opgroeien in Rheden moet leuk zijn, voor jongeren is hiervoor elkaar ontmoeten en een eigen plek hebben van groot belang. De gemeente Rheden kan nog veel leuker zijn voor jongeren en veel sociale problemen kunnen voorkomen worden wanneer jongeren met elkaar in contact kunnen komen'.

b. 'We willen onderzoeken hoe we binnen onze gemeente ruimte aan kunst en cultuur kunnen geven en wat binnen onze gemeente de gewenste voorzieningen zijn voor kunst en cultuur'.

c. ‘De omvang en samenstelling van de toekomstige inwonerspopulatie richtinggevend zijn voor de ruimtelijke keuzes waar we voor staan. We onderzoeken of het wenselijk en haalbaar is dat de gemeente invloed uitoefent op de omvang, leeftijdsopbouw en/of sociaal economische mix van de toekomstige inwonerspopulatie om tot de ruimtelijke keuzes te komen. Als het wenselijk is onderzoeken we ook welke doelen hierin dan nagestreefd moeten worden, om op basis hiervan richtinggevende ruimtelijke keuzes te kunnen maken. Bij dit onderzoeken betrekken we minimaal de (regionale) demografische ontwikkelingen’.

d. ‘De omvang en kenmerken van de toekomstige bedrijvenpopulatie ook richtinggevend zijn voor de ruimtelijke keuzes waar we voor staan. We onderzoeken of het wenselijk en haalbaar is dat de gemeente invloed uitoefent op de omvang en kenmerken (sectoren, circulariteit, ruimtebeslag) van de toekomstige bedrijven en zo ja welke doelen hierin dan nagestreefd moeten worden, om op basis hiervan richtinggevende ruimtelijke keuzes te kunnen maken’.

e. ‘We onderzoeken hoe de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de dorpskernen kan worden behouden en versterkt’.

MOTIE
De door fractie VVD ingediende motie ‘Prioritering’ wordt unaniem aangenomen.

9 Koersdocument sociaal domein 2024 Samen Leven in Rheden (24.30)

Bij de behandeling van dit agendapunt zijn diverse amendementen ingediend. Voor een overzicht van deze amendementen en de stemverhoudingen wordt verwezen naar Bijlage 1.

Het geamendeerde voorstel wordt unaniem aangenomen.

BESLUIT
De raad besluit:
het koersdocument Sociaal Domein 2024 ‘Samen leven in Rheden’ vast te stellen, met dien verstande:

a. dat aan de opgave ‘Gezond en vitaal van -9 maanden tot 100+ jaar de volgende ambitie wordt toegevoegd:
‘We werken volgens 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur
Kwetsbare gezinnen bieden we bij hun zorg en ondersteuning één aanspreekpunt. Deze persoon helpt het gezin met het vinden van de juiste hulpvraag. Samen stellen ze een integraal plan op. Het aanspreekpunt blijft betrokken bij de uitvoering en evaluatie van het plan’.
b. dat de toelichting op ambitie 1 ‘Alle inwoners beschikken over de basisvaardigheden lezen, schrijven en rekenen en zijn digitaal vaardig’ (pagina 21) wordt aangevuld met de tekst:
‘Tegelijk zal de gemeente actief haar afstand tot de samenleving en met name laaggeletterden verkleinen. Dit doet wij door in teksten alledaagse, eenvoudige woorden te gebruiken. Ook gebruiken we andere manieren van communiceren dan geschreven tekst.’
c. dat de leidende principes (pagina 13) worden uitgebreid met een principe acht, luidend:
‘De gemeente heeft een verbindende rol’.

2. Het college opdracht te geven de vier hoofdopgaven met onderliggende ambities nader uit te werken in een *strategisch plan* per hoofdopgave;
    a. Deze expliciet voor besluitvorming aan de raad voor te leggen vóór 1 juni 2025;
    b. In deze plannen specifieke aandacht te hebben voor de besparingsmaatregelen van Bureau Berenschot en de adviezen van de Adviesraad sociaal domein;In deze plannen aan te geven hoe de Brede Welvaartsmonitor per opgave gebruikt wordt;
    c. Dit proces van het op- en vaststellen van strategische plannen elke 4 jaar te herhalen.
3. Instemmen met samenvoegen Monitor sociaal domein met de Brede Welvaartsmonitor (in afwijking tot de opdracht die de raad op 14 maart 2023 heeft gegeven)

9a MOTIE VREEMD AAN DE ORDE – 30 km per uur op de N785

De motie wordt aangenomen met 13 stemmen voor (CU, PvdA, D66, GL) en 12 stemmen tegen (VPR, CDA, GPR/B en VVD).

Stemverklaringen:
Fractie GPR/B heeft op dit tijdstip geen behoefte aan een uitgebreid debat maar is op dit moment ook geen voorstander van de maatregelen, zoals voorgesteld en stemt daarom tegen de motie.
Fractie VVD vindt een snelheid van 30 km op deze weg een brug te ver. Het ligt op de weg van de provincie. Ook de positie van Rozendaal is bepalend. Stemt daarom tegen de motie.

9b MOTIE VREEMD AAN DE ORDE – Ondersteun buurtkracht bij het Koning Willem Alexander Plein

De motie wordt aangenomen met 14 stemmen voor (CU, CDA, GPR/B, VVD, D66) en 11 stemmen tegen (VPR, PvdA, GL).

Stemverklaringen:
Fractie GL vindt deze stap overbodig. Inwoners zijn volgens de fractie in staat om dit zelf te organiseren en stemt daarom tegen de motie.
Fractie CDA stemt voor de motie, maar heeft wel vraagtekens bij de precedentwerking.
Fractie PvdA vindt dit overbodig, aangezien er al een traject heeft plaatsgevonden en stemt tegen de motie.
Fractie D66 stemt voor de motie omdat er een oplossing moet worden gevonden. Bovendien is de fractie van mening dat de gemeente dit over zichzelf heeft afgeroepen door het voeren van een slecht participatietraject.
Fractie VPR stemt tegen de motie omdat het participatieproces naar haar mening goed is verlopen. Ook vreest de fractie voor precedentwerking.
Fractie GPR/B stemt voor de motie, maar is van mening dat dit de bevoegdheid betreft van het college. Dergelijke voorstellen hoeven volgens de fractie niet via de raad gedaan te worden.

HAMERSTUKKEN (waarover alleen besluitvorming plaatsvindt)

10 Toestemming wijzigen GR-ODRA (24.27)

Stemverklaring:
Fractie VVD stemt voor het voorstel, maar betreurt het dat de raad niet tijdig is geïnformeerd tijdens de reguliere voorbereidende vergadering, waarbij 'Mededelingen gemeenschappelijke regelingen' een vast agendapunt is. Het college wordt verzocht om daar in de toekomst rekening mee te houden.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

De raad besluit:
het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Arnhem, conform het als bijlage toegevoegde conceptbesluit 'Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

11 Jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025 Gelders Archief (24.28)

Stemverklaring:
Fractie VPR stemt tegen het voorstel.

Het voorstel wordt aangenomen, met dien verstande dat fractie VPR wordt geacht tegen het voorstel te hebben gestemd.

De raad besluit:
· Kennis te nemen van de jaarstukken 2023 van het Gelders Archief;
· De zienswijzen op de ontwerpbegroting 2025 van het Gelders Archief kenbaar te maken conform bijgevoegd concept en het college op te dragen deze wensen en bedenkingen van de raad kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur van het Gelders Archief.

12 Wijzigingsbesluit BVO DRAN (24.24)

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

De raad besluit:
het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN).

13 MJPB 2025-2028 en gewijzigde begroting 2024 BVO DRAN (24.29)

Het voorstel wordt aangenomen, met dien verstande dat fractie VPR wordt geacht tegen te hebben gestemd.

Stemverklaring:
Fractie GL stemt voor het voorstel, vooral omdat er een goede toelichting is

gegeven door de directeur van de BVO DRAN. De fractie heeft kennis genomen van het knoppenplan en komt nog een keer terug met de vraag aan welke knoppen de gemeente Rheden heeft gedraaid.
Fractie VPR stemt tegen het voorstel omdat uit het voorstel niet duidelijk blijkt waar de raad mee akkoord gaat.

De raad besluit:
de volgende zienswijze te geven op de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting BVO DRAN 2025-2028 (inclusief gewijzigde begroting 2024):

De raad van de gemeente Rheden heeft op 28 mei jl. kennisgenomen van uw ontwerp Meerjarenprogrammabegroting BVO DRAN 2025-2028 (inclusief gewijzigde begroting 2024).

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 28 mei 2024 heeft besloten een positieve zienswijze te geven op de Meerjarenprogrammabegroting BVO DRAN 2025-2028 (inclusief gewijzigde begroting 2024).

14 Besluitenlijst van de raadsvergadering van 23 april 2024
De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

15 Ingekomen brieven
De raad besluit conform voorstel.

16 Stukken ter kennisname
V.k.a.

16.a Raadsinformatiebrief Zienswijze ontwerp programma IRM

Fractie PvdA is blij met de zienswijze waarin wordt aangegeven dat het integraal riviermanagement te globaal is om voor de gemeente te bepalen of er ruimtelijke weerslag is en dit verder uit te zoeken.

16.b concept Jaarstukken 2023

16.c Contract verwerking oud papier

16.d Jaarverslag Ombudscommissie 2023

16.e Raadsinformatiebrief Project Gemeentehuis - Ontwikkelingen april '24

16.f Vaststelling 'Bruidsschat technische wijzigingen' Omgevingsplan gemeente Rheden

16.g Maatregelen financiële beheersing 2024
Fractie VPR stelt dat Rheden het zonder maatregelen financieel zeer zwaar gaat krijgen. Strak sturen op de omvang van de organisatie, budgetten en het zoveel

mogelijk beperken van inhuur vindt de fractie prima maatregelen en hoopt dat deze snel tot resultaat leiden.

16.h Raadsinformatiebrief proces flexwonen Haveland

Fractie PvdA is blij met deze ontwikkeling en hoopt dat de tijdslimiet van 11 maanden na nu haalbaar blijkt.
Fractie VPR geeft complimenten aan allen die hieraan hebben meegewerkt. Wel vindt de fractie het jammer dat zij dit uit de krant moest vernemen. Zij verzoekt om hierover in vervolg zorgvuldiger te communiceren.

16.i Stand van zaken RO januari 2024 en openbare ruimte projecten januari 2024

16.j Jaarverslag Klachtbehandeling Rheden 2023

Fractie GL vindt een goede klachtenafhandeling essentieel voor een goed functionerende gemeente. De fractie is geschrokken van het jaarverslag, met name over de termijnen waarin klachten worden afgehandeld. De fractie verwacht verbetering om de termijnoverschrijdingen te voorkomen.

16.k Monitor prestatieafspraken 2023

Fractie GL geeft complimenten voor dit overzicht en verheugt zich op een volgend gesprek om met Vivare door kunnen praten over hoe het gaat.

17 Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering.

Koers voor de Omgevingsvisie

Nr.	**Ingediende amendementen**	**Fracties**	**Besluit**	**Stemverhouding**
A1	Amendement geef jongeren een plek	GL, VVD, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A2	Amendement De leefomgeving is van iedereen	GL, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A3	Amendement kunst en cultuur in de openbare ruimte	GL, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A4	Amendement extra onderzoeksvraag visie op samenstelling inwonerpopulatie betrekken	D66	Aangenomen	23 stemmen voor (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU) en 2 stemmen tegen (VPR).
A5	Amendement extra onderzoeksvraag visie op kenmerken bedrijvigheid betrekken	D66, GL, PvdA	Aangenomen	stemmen voor (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU) en 2 stemmen tegen (VPR).
A6	Amendement onderzoeksvraag 18 (STOMP-principe)	D66, CU, PvdA	Aangenomen	stemmen voor (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU) en 2 stemmen tegen (VPR).
A7	Amendement kernen	VVD, GPR/B, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A8	Amendement Toekomstbestendig (onderzoeksvraag 19)	VVD	Aangenomen	Unaniem
A9	Amendement uitgangspunt 4	VVD, CU	ingetrokken	-
A10	Amendement onderzoeksvraag 8	PvdA, GL, CU, GPR/B, D66, VVD	Aangenomen	Unaniem
A11	Amendement onderzoeksvraag 20	PvdA, GL, CU, GPR/B, VVD	Aangenomen	Unaniem
A12	Amendement CDA kernwaarden centraal	CDA	Aangenomen	23 stemmen voor (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU) en 2 stemmen tegen (VPR).
A13	Amendement Minder rigide uitgangspunt 4 (verstrekkender dan	VPR	Verworpen	2 stemmen voor (VPR) en 23 stemmen tegen (GL, D66, VVD,

	amendement VVD uitgangspunt 4)			PvdA, GPR/B, CDA, CU).
A14	Amendement Onderzoeksvraag nieuwe bebouwing	VPR	Verworpen	2 stemmen voor (VPR) en 23 stemmen tegen (GL, D66, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, CU).

Koersdocument sociaal domein

Nr.	Ingediende amendementen	Fracties	Besluit	Stemverhoudingen
A1	Van visie via strategie naar uitvoering	GL, GPR/B, VVD, D66, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A2	Handhaaf ambitie 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur	GL, PvdA	Aangenomen	Unaniem
A3	Communicatie is tweerichtingsverkeer	GL, PvdA	Aangenomen	22 stemmen voor (GL, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, VPR, CU) en 3 stemmen tegen (D66).
A4	Leidend principe nummer 8	PvdA, GL	Aangenomen	22 stemmen voor (GL, VVD, PvdA, GPR/B, CDA, VPR, CU) en 3 stemmen tegen (D66).

gemeente Rheden

Datum	Onderwerp	Afzender	Voorstel
20-06-2024	Subsidie Podiumvoorziening	Studio26	v.k.a; Betrekken bij raadsvergadering 2-7-2024
20-06-2024	Ons Raadhuis tussenvoorziening voor ouderen en preventie	Ons Raadhuis	v.k.a; Betrekken bij raadsvergadering 2-7-2024
20-06-2024	Ledenbrief - Strafrechtelijk kader strafbare feiten jegens ambtsdragers en werknemers met publieke taak	VNG	v.k.a.
19-06-2024	Ledenbrief - Tweede zending moties en preadviezen ALV 26 juni 2024	VNG	v.k.a.
19-06-2024	PCN sociaal jaarverslag 2023	Platform Cannabisondernemingen Nederland	v.k.a.
18-06-2024	Onderwerp: Agenda en bijbehorende stukken AB BVO DRAN 27 juni 2024 website graag delen met raadsleden	BVO DRAN	v.k.a.
18-06-2024	Koersen op klimaatneutraal. Aansturing en bekostiging van het decentrale klimaat- en energiebeleid	Raad Openbaar Bestuur	v.k.a.
17-06-2024	Activiteitenagenda van Rheden	Studio Rheden	College ter afhandeling
12-06-2024	Ledenbrief - Begrotingsadvies 2025-2028 deel 2	VNG	v.k.a.
12-06-2024	Geen andere kandidaten voor vacatures VNG-bestuur en commissies	VNG	v.k.a.
11-06-2024	Brief aan de raden van de Regioagendacommissie van 10 juni jl. met bijbehorende bijlagen	GMR	v.k.a.
11-06-2024	Definitieve jaarstukken 2023 GMR	GMR	College ter afhandeling

11-06-2024	Oordeel over de zienswijze MJPB BVO DRAN	BVO DRAN	College ter afhandeling
07-06-2024	VNG ledenbrief nazending-ALV 26-juni 2024	VNG	v.k.a.
06-06-2024	Behandeling brieven en WOO-verzoeken m.b.t. voormalige Camping Beekhuizen	Stichting Natuurbehoud Veluwezoom	College ter afhandeling
30-05-2024	Contant betalen bij service centrum Dieren	Inwoner gemeente	College ter afhandeling
28-05-2024	Is een windmolen een duurzame energiebron?	-	v.k.a.
23-05-2024	Actualisatie Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050)	Waterschap Vallei en Veluwe	v.k.a.
23-05-2024	Meenemen in gesprekken bij de gemeenteraad	Inwoner	v.k.a.
22-05-2024	VNG ledenbrief bekendmaking voorgedragen kandidaten VNG bestuur en commissies	VNG	v.k.a.
21-05-2024	C02 wel of niet de hoofdschuldige	-	v.k.a.
21-05-2024	VNG ledenbrief eerste VNG reactie op hoofdlijnenakkoord	VNG	v.k.a.

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
G. Hofstede	2 Welzijn	3 Goede gezondheid en Welzijn

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
		-

rol raad
Ter informatie

onderwerp
Raadsbrief Beschermd Wonen

INHOUD VOORSTEL
- De raad via een raadsinformatiebrief te informeren over de uitstel van de doordecentralisatie Beschermd Wonen

1 Wat is de aanleiding?
In september 2023 is de raad meegenomen in de ontwikkelingen rondom beschermd wonen en de doordecentralisatie die gepland stond voor 1 januari 2025. Na de val van het kabinet in de zomer van 2023 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Wmo voor de invoering van het woonplaatsbeginsel controversieel verklaard. Daardoor ligt de behandeling van het wetsvoorstel nu stil. Vooralsnog is de doordecentralisatie met een jaar uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2026.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
- Meerjaren beleidskader Sociaal Domein 'Meedoen!'
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?
Wij willen de raad informeren over de ontwikkeling beschermd wonen en beschermd thuis.

4 Wat gaan wij ervoor doen?
De raad informeren met de bijgevoegde raadsbrief.

5 Wat zijn de financiële consequenties?
Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan het informeren van de raad.

Inzicht verloop beschikbaar budget	*Structureel/ incidenteel*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*
Budget					
Af: aangegane verplichtingen					
Bij: inkomsten					
Beschikbaar					
Gevraagd budget					
Restant budget nog beschikbaar					

6 Wat zijn de risico's?
Er zijn geen risico's verbonden aan dit voorstel.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
De brief is opgesteld samen met de regio waarbinnen wij nu gezamenlijk beschermd wonen organiseren.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De brief wordt gedeeld met de raad. Wij zijn doorlopend in gesprek met de regio en de zorgpartijen.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Het huidige voorstel vraagt niet om een evaluatie.

De Steeg,

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Raadsinformatiebrief Beschermd Wonen

Geachte leden van de raad,

In september 2023 informeerden wij u over de ontwikkelingen in het kader van Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (BW/BT) in de regio Centraal Gelderland en de doordecentralisatie daarvan per 1 januari 2025. Deze doordecentralisatie betreft de invoering van het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen en het daarmee samenhangende nieuwe financieel verdeelmodel. Dit betekent dat de gemeente waar iemand zijn woonadres heeft, verantwoordelijk wordt voor het verstrekken van beschermd wonen, en niet de gemeente waar iemand zich voor het ontvangen van beschermd wonen meldt. Nu voeren 44 centrumgemeenten het beschermd wonen nog voor de regiogemeenten uit.

Inmiddels is bekend geworden dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen opnieuw vooralsnog met een jaar is uitgesteld. Na de val van het kabinet in de zomer van 2023 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Wmo voor de invoering van het woonplaatsbeginsel controversieel verklaard. Daardoor ligt de behandeling van het wetsvoorstel nu stil. Voor dit moment is de nieuwe streefdatum gesteld op 1 januari 2026.

Hybride Toegang

De regio Centraal Gelderland gaat voor de zorgvormen Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (BW/BT) werken met een hybride toegangsmodel. Uitstel van de doordecentralisatie betekent ook dat de invoering van het hybride toegangsmodel wordt uitgesteld. De gemeente Arnhem blijft ook in 2025 door de regiogemeenten gemandateerd voor de uitvoering van de toegang BW/BT.

Welke activiteiten gaan gewoon door?

Ongeacht landelijke ontwikkelingen en de onzekerheid over de nieuwe streefdatum waarmee de gemeenten te maken hebben, werken zij in de regio Centraal Gelderland door aan de transformatieopgave van beschermd wonen naar een ‘beschermd thuis’. Het gaat daarbij onder meer om de volgende opgaven:

a. Opbouw lokale voorzieningen (versterking sociale basis).
b. Zorgdragen voor voldoende (passende en betaalbare) woningen en woonvormen.
c. Het opstellen van een regionaal spreidingsplan voor het huidige en gewenste aanbod beschermd wonen en beschermd thuis.
d. Voorbereiding nieuwe inkoop/contractering aanbieders.
e. Voorbereiding op de invoering van het hybride (lokale) toegangsmodel.
f. Regionale procesafspraken omtrent de uitstroom vanuit een instelling, naar zelfstandig wonen (in de wijk).
g. Ontwikkeling regionale monitor BW/BT.

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
P. Hofman	3 Gebiedsontwikkeling	11 Duurzame steden en gemeenschappen 15 Leven op het land 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
		1

rol raad
Ter informatie

onderwerp
Raadsinformatiebrief Masterplan Veluwezoom

INHOUD VOORSTEL
In te stemmen met het doorgeleiden van bijgevoegde raadsinformatiebrief Masterplan Veluwezoom aan de gemeenteraad.

1 Wat is de aanleiding?
In de zomer van 2022 hebben de gemeenteraden van de gemeenten Rheden en Rozendaal het Masterplan Veluwezoom en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma vastgesteld. Natuurmonumenten is als derde partij bij dit project betrokken.

Naar aanleiding van de wens van de Raad om de doorgaande wegen door het Nationaal Park eerder voor het autoverkeer af te sluiten, is in oktober 2023 een raadsinformatiebrief aan de Raad verzonden waarin werd aangegeven dat de eerder geplande ingangsdatum van 1 januari 2024 niet zou worden gehaald. Tevens is toegezegd om op een later moment informatie te verstrekken over de datum van afsluiting. In de voorliggende memo is verwoord dat de afsluitingen naar verwachting op 1 juli 2024 zullen ingaan.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
De afsluiting van de doorgaande wegen door het Nationaal Park Veluwezoom in de weekenden en in de zomerperiode maakt deel uit van het in juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde Masterplan Veluwezoom.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?
We willen met het uitvoeringsprogramma Masterplan Veluwezoom een positieve bijdrage leveren aan de global goals duurzame steden en gemeenschappen, leven op het land en partnerschappen.

4 Wat gaan wij ervoor doen?
De raadsbrief gaat in op de planning van de afsluitingen voor gemotoriseerd verkeer van de doorgaande wegen door het Nationaal Park Veluwezoom. In de raadsbrief wordt aangekondigd dat het er nu naar uitziet dat de afsluitingen per 1 juli 2024 zullen worden ingevoerd. Een en ander wel onder voorbehoud van het nog door het college te nemen definitieve verkeersbesluit hieromtrent.

5 Wat zijn de financiële consequenties?
Er zijn geen financiële consequenties in de raadsinformatiebrief benoemd.

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel./ Incidenteel*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Budget:	-	-	-	-	-	-
Af: aangegane verplichtingen:	-	-	-	-	-	-
Bij: inkomsten	-	-	-	-	-	-
Beschikbaar:	-	-	-	-	-	-
Gevraagd budget:	-	-	-	-	-	-
Restant budget nog beschikbaar:	-	-	-	-	-	-

6 Wat zijn de risico's?
De in de raadsinformatiebrief opgenomen planning loopt vooruit op een nog te nemen collegebesluit. Daarnaast kan de genoemde ingangsdatum van de afsluitingen worden beïnvloed door de eventuele toewijzing van een eventuele voorlopige voorziening die voor 1 juli van dit jaar door een voorzieningenrechter wordt toegekend.

Omdat de voorbereidingen van de afsluitingen de komende maanden zullen worden getroffen, wordt geadviseerd daarover in dit stadium, met de nodige voorbehouden, te communiceren.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Er is draagvlak vanuit zowel college en raad voor uitvoering Masterplan Veluwezoom.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De planning van de afsluiting zal op 25 april 2024, met de nodige voorbehouden, worden gecommuniceerd met de leden van de Gebiedstafel Masterplan Veluwezoom.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Nee.

Velp,

gemeente Rheden

Raadsinformatiebrief

datum	voor	Afdeling/cluster
21 mei 2024	Leden van de gemeenteraad	Project Masterplan Veluwezoom
behandeld door	**ons kenmerk**	**bijlage(n)**
M. Mur		geen

Onderwerp
Planning zomer- en weekendafsluitingen wegen Nationaal Park

Aanleiding

In juni 2022 heeft uw Raad het Masterplan Veluwezoom en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma vastgesteld. Belangrijk onderdeel van het Masterplan is de weekend- en zomerafsluiting van de wegen door het Nationaal Park.

Bij de raadsbehandeling van het Masterplan is aangedrongen op het sneller invoeren van de afsluitingen die in het Masterplan zijn opgenomen. In december 2022 hebben wij u laten weten mogelijkheden te zien voor het versneld uitvoeren van de afsluiting met behulp van tijdelijke maatregelen. De realisatie van de afsluitingen met de definitieve maatregelen heeft een langere voorbereidingstijd en hangt nauw samen met de realisatie van andere deelprojecten.

Wij hebben de hoop uitgesproken de afsluiting met tijdelijke maatregelen rond de jaarwisseling 2023/2024 te kunnen realiseren. In oktober 2023 hebben wij uw Raad laten weten dat deze datum niet haalbaar was en hebben wij u toegezegd uw Raad nader te zullen informeren over het moment van afsluiting. In deze raadsinformatiebrief gaan wij hierop in.

Stand van zaken en invoering afsluiting

In februari 2024 heeft het college het ontwerp-verkeersbesluit over de afsluitingen genomen. De bijbehorende zienswijzenperiode van 6 weken is inmiddels verstreken. De binnengekomen zienswijzen (een twintigtal) worden in de komende weken meegewogen in het definitieve verkeersbesluit, met een bijbehorende Reactienota op de binnengekomen zienswijzen.

Het college verwacht rond eind mei / begin juni 2024 het definitieve verkeersbesluit over de afsluitingen te zullen nemen en publiceren.

In het Masterplan is gekozen voor het afsluiten van de doorgaande wegen door het Nationaal Park Veluwezoom voor het gemotoriseerd verkeer. De afsluitingen gelden gedurende alle weekenden en gedurende alle dagen tijdens de zomerperiode in juli en augustus. In het ontwerp verkeersbesluit zijn hieraan ook de Nationale feestdagen die buiten een weekend vallen toegevoegd.
In het besluit dat nu in voorbereiding is, zijn de volgende afsluitingen opgenomen:

- Bovenallee tussen Beekhuizensweg en Kluizenaarsweg
- Beekhuizenseweg tussen Hotel Beekhuizen en het Paviljoen Posbank
- Beekhuizense weg tussen Paviljoen Posbank en pakeerplaats De Lappendeken

Daarnaast maakt de herinvoering van het tweerichtingsverkeer op de Schietbergseweg (hoog) deel uit van het plan en is de afsluiting van de Brandtorenweg in het plan opgenomen. Naast voorgaande maatregelen zijn diverse kleinere maatregelen in het plan opgenomen.

In een later stadium zal het verkeersbesluit over de resterende afsluiting (Schaapsallee) worden genomen.

Afsluitingen naar verwachting per 1 juli van kracht

Het college wil uw Raad via deze memo informeren over de verwachting dat de afsluitingen en aanpassingen kort na het genoemde definitieve verkeersbesluit zullen worden gerealiseerd. Het college koerst daarbij op invoering hiervan per 1 juli 2024.

Indieners van zienswijzen kunnen tegen het definitieve verkeersbesluit nog beroep aantekenen en/of een voorlopige voorziening aanvragen tegen de uitvoering van het besluit. Indien een voorzieningenrechter vóór 1 juli 2024 een (eventueel) verzoek tot voorlopige voorziening tegen de uitvoering van het besluit honoreert, zal de invoering van de afsluiting moeten worden uitgesteld.

De uitvoering van de afsluitingen zal in eerste instantie worden uitgevoerd met tijdelijke maatregelen (verkeersborden, hekwerken, barriërs, begeleiding door verkeersregelaars voor de beginperiode etc.). Pas als het verkeersbesluit onherroepelijk is, zullen alle definitieve maatregelen worden gerealiseerd.

De planning betekent dat er per 1 juli 2024 direct sprake zal zijn van de zogenaamde 'zomerafsluiting' gedurende de maanden juli en augustus. Per 1 september zullen de afsluitingen dan als 'weekendafsluitingen' gaan functioneren en zullen de wegen doordeweeks opengesteld zijn voor gemotoriseerd verkeer.

Hoewel de afsluiting afhankelijk is van een, na afloop van de zienswijzentermijn, nog te nemen collegebesluit, hecht het college eraan uw Raad in dit stadium op de hoogte te brengen van de voorgenomen planning. In de komende weken en maanden zullen voorbereidingen voor de afsluitingen starten en zal daarover ook breed worden gecommuniceerd. Zo zullen de leden van de Gebiedstafel Masterplan Veluwezoom op 25 april over het voornemen worden geïnformeerd en zullen er in de maand juni op diverse fronten aankondingen van de komende afsluitingen worden gedaan. Direct betrokkenen zullen worden uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst die in juni zal plaatsvinden.

Hoogachtend,

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Paul Hofman	2 Leefomgeving	11 Duurzame steden en gemeenschappen 15 Leven op het land
b en w-vergadering	**agendapunt**	**bijlage(n)**

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Bouwsteen Geluid

INHOUD VOORSTEL
- Instemmen met de bouwsteen voor Geluid
- Na vaststelling van dit collegevoorstel de raad te informeren over dit besluit.

1 Wat is de aanleiding?

Algemeen
In verband met de nieuwe Omgevingswet dient elke gemeente een omgevingsplan op te stellen. Met betrekking tot de milieuthema's bodem, geluid en externe veiligheid gaat er behoorlijk wat veranderen. Om te voorkomen dat bij de wijziging van het omgevingsplan in één keer over heel veel complexe milieu regels een besluit moet worden genomen, worden de bouwstenen m.b.t. bodem, geluid en externe veiligheid voorafgaand aan de wijziging van het omgevingsplan separaat ter vaststelling aan het college en ter kennisname aan de raad aangeboden.

Nadat het college heeft ingestemd met de bouwstenen voor nieuwe regels voor bodem, geluid en externe veiligheid zal een raadsvoorstel voor een wijziging van het Omgevingsplan worden opgesteld. Na instemming hiervan zijn de nieuwe regels van kracht en zullen ze worden gepubliceerd.

Bouwsteen voor Geluid
Binnen de nieuwe Omgevingswet wordt er anders omgegaan met geluid. De belangrijkste verandering zijn dat het beoordelingskader voor geluid van industrieterreinen, (spoor)wegen met een geluidproductieplafond en lokale (spoor)wegen. De bescherming van geluidgevoelige gebouw tegen geluid. De bouwsteen Geluid geeft een overzicht van alle wijzigen die er zijn rondom het thema geluid sinds de invoering van de Omgevingswet.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Omgevingswet
Wetgeving voor 1 januari 2024
Tot 1 januari was de wetgeving rondom geluid verspreidt over diverse wet- en regelgeving

Omgevingswet
De Omgevingswet kent een ander regime voor geluid dan de voorgaande wet- en regelgeving. Er is een andere systematiek doorgevoerd maar ook is de rekenwijze gewijzigd.. In hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn instructieregels opgenomen waar het omgevingsplan aan moet voldoen.

<u>Beheersen van geluid</u>
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet gelden er ook regels over het beheersen van geluid voor provinciale wegen, lokale (spoor)wegen en industrieterreinen. De doelen van de regels over het beheersen van geluid zijn het voorkomen van onbeheerste groei van de hoeveelheid geluid op geluidgevoelige gebouwen, het verlagen van bestaande hoge geluidsbelastingen op geluidgevoelige gebouwen (sanering), bevorderen van bronbeleid (aanpak van de geluidsbron) en het eenvoudiger maken van het normenkader

Geluidproductieplafonds
Het bevoegd gezag beheerst het geluid van alle activiteiten samen op het industrieterrein met geluidproductieplafonds. Een geluidproductieplafond is de maximaal toegelaten hoeveelheid geluid op een referentiepunt nabij een geluidbron. Voor de inwerkingtreding was dit op de zonegrens en gevels van geluidgevoelige gebouwen. De geluidproductieplafonds worden, als omgevingswaarde, vastgelegd in het omgevingsplan voor zowel wegen als spoorwegen en industrieterreinen om een heldere grens te stellen aan de toelaatbare geluidbelasting.

Basisgeluidemissie
Met het invoeren van de Omgevingswet wordt de basisgeluidemissie (BGE) geïntroduceerd. De basisgeluidemissie is een instrument om de geluidproductie van lokale bronnen te monitoren. Voor bronnen die buiten de GPP-systematiek vallen wordt onder de Omgevingswet een BGE vastgesteld om zo de geluidsproductie vast te leggen en te monitoren. Het gaat in dit geval om gemeentelijke wegen (met tenminste 4500 motorvoertuigen per etmaal), waterschapswegen en lokale spoorwegen (een aantal uitzonderingen daargelaten). De bge is het referentieniveau (nul-situatie) van het geluid door lokale (spoor)wegen. Het bestuursorgaan bewaakt de toename van het geluid ten opzichte van de bge.

Geluidaandachtsgebieden
De Wet geluidhinder (Wgh) bepaalde binnen welke zone van een (spoor)weg, onderzoek moet worden gedaan naar de geluidbelasting van die weg op nieuwe geluidgevoelige gebouwen. De huidige geluidzones keren in het Bkl terug onder de naam geluidaandachtsgebieden. Daarbij is van belang dat de geluidaandachtsgebieden bij wegen vaak tot een grotere afstand van een weg reiken dan de geluidzones voorheen. Dat komt doordat de omvang van geluidaandachtsgebieden bij wegen wordt bepaald tot de afstand van de weg waar de standaardwaarde mogelijk wordt overschreden. Onder de Wgh was niet de waarde doorslaggevend, maar wordt een vaste afstand voorgeschreven (bijvoorbeeld 200 meter bij een weg met twee rijstroken). Dit betekent dat het gebied, waarbinnen bijvoorbeeld de gecumuleerde geluidbelasting in kaart moet worden gebracht en onderzoek moet worden gedaan naar de geluidbelasting op (nieuwe) geluidgevoelige gebouwen, onder de Ow groter is dan voorheen.

Beoordelingskader
Met de nieuwe wetgeving is het beoordelingskader vereenvoudigd voor geluid door industrieterreinen, (spoor)wegen met een geluidsproductieplafond en lokale (spoor)wegen maar ook milieubelastende activiteiten die geluid veroorzaken.
Tot 1 januari gold in beginsel voor geluidgevoelige objecten een streefwaarde voor het geluid, de voorkeurswaarde. Met een hogere waarde besluit kon het bevoegd gezag een hogere waarde dan de voorkeurswaarde vaststellen. De hogere waarde kent ook een bovengrens, de zogenaamde maximale ontheffingswaarde. In het Bkl worden nieuwe termen geïntroduceerd:
Standaardwaarde (voorheen: voorkeurswaarde): een geaccepteerd geluidsniveau waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken, en
Grenswaarde (voorheen: maximale ontheffingswaarde): een grens waarbij alleen bij uitzondering en met geluidbeperkende maatregelen (nieuwe) geluidgevoelige gebouwen kunnen worden toegestaan.
Nieuw is dat de standaardwaarden en de grenswaarden voor gevels van geluidgevoelige gebouwen in geluidaandachtsgebieden bijna allemaal zijn verhoogd ten opzichte van de huidige waarden. Dit komt mede omdat de wijze van berekenen is gewijzigd.

Voorstel
Nog niet alle regels rondom geluid kunnen nu direct worden opgesteld. Zo vraagt het berekenen van de omgevingswaarde van de geluidproductieplafonds en de referentieniveuas voor de basisgeluidemmiessie meer tijd.
Wel kan er gestart worden met de eerste regels rondom geluid zodat enkele regels uit de bruidsschat op de nieuwe wijze, conform de Omgevingswet en het Bkl, opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

De voorgestelde bouwsteen voor geluid moeten ervoor zorgen dat er inzicht is in alle wijzigingen omtrent het thema geluid onder de Omgevingswet en dat deze wijzigingen gefaseerd kunnen worden

doorgevoerd zodat de gemeente voldoet aan de instructieregels van het Bkl en dat er een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

De instructieregel en keuze uitwerken in juridische regels welke in het omgevingsplan worden opgenomen. Dit is een raadsbesluit en zal binnen dit ontwerp omgevingsplan worden voorgelegd aan de Raad.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Er is geen effect op de begroting.

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel./ Incidenteel*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Budget:	-	-	-	-	-	-
Af: aangegane verplichtingen:	-	-	-	-	-	-
Bij: inkomsten	-	-	-	-	-	-
Beschikbaar:	-	-	-	-	-	-
Gevraagd budget:	-	-	-	-	-	-
Restant budget nog beschikbaar:	-	-	-	-	-	-

6 Wat zijn de risico's?

Aangezien de bouwsteen voldoet aan de instructieregels van het Bkl en voldoen aan het advies van de ODRA worden er geen risico's verwacht.
Als de regels in het omgevingsplan niet in overeenstemming zijn met de instructieregels zijn de risico's groter. Het omgevingsplan kan geheel, gedeeltelijk worden geschorst of vernietigd, of er kunnen onveilige situaties ontstaan

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De voorgestelde bouwstenen komen voort uit de instructieregels uit het Bkl en voldoen aan het advies van de ODRA. De regels die opgesteld gaan worden voor het 'Omgevingsplan gemeente Rheden' zullen in samenwerking met de geluidsspecialisten van de ODRA worden gemaakt.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Omdat we er nu voor gekozen hebben om enkel de verplichting uit het Bkl op te nemen is het nu niet nodig om hierover te participeren. We hebben immers geen keuze dan deze regel op te nemen.
Met het besluit tot het instemmen met deze bouwstenen treden er nog geen nieuwe regels in werking, omdat deze nog niet officieel bekend kunnen worden gemaakt. De regels kunnen pas na het vaststellen van het omgevingsplan in de juiste vorm worden opgenomen, bekend worden gemaakt en in werking treden.
Bij de eerst volgende wijziging, waar deze verplichting in beland, zijn wij voornemens om inwoners en ondernemers te informeren i.h.k.v. participatie, omdat er nog steeds beleidsneutraal wordt overgegaan en wettelijke eisen zijn.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Er volgt geen aparte evaluatie. Wel wordt er, samen met onze samenwerkingspartners, continu onderzocht waar verbeteringen en/of aanpassingen nodig zijn. Daarnaast zijn de externe veiligheidsspecialisten van de Omgevingsdienst ook aangesloten bij het traject van de Omgevingsvisie. Mochten uit dat traject aanvullende maatregelen komen, dan zal dit in een latere regeling van het Omgevingsplan worden opgenomen.

Velp,

Bijlage 1 Bouwsteen geluid

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Hiermee wijzigt ook de geluidwetgeving en de terminologie. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de Wet geluidhinder vervallen voor enkele onderdelen.
De systematiek voor het beoordelen van het toelaten van nieuwe ontwikkelingen in de nabijheid van (spoor)wegen en gezoneerde industrieterreinen is eveneens herzien. Het beleid gebaseerd op die onderdelen, vervalt gelijktijdig met de oude wettelijke grondslag van dit onderwerp.
De bescherming tegen geluid regelt de gemeente vanaf nu hoofdzakelijk via de Omgevingswet. De wet geeft nieuwe regels ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen van en nabij (spoor)wegen en industrieterreinen met een geluidproductieplafond (voorheen 'gezoneerde industrieterreinen'). Deze ontwikkelingen dienen te voldoen aan de eisen uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), de provinciale verordening en de aanvullende regels uit het (tijdelijke) omgevingsplan. Hierin is ruimte voor een gemeentelijk geluidbeleid, met randvoorwaarden en met een lokaal afwegingskader hoe kan worden gekomen tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Een gezonde omgevingskwaliteit is een zodanige geluidkwaliteit dat in de directe leefomgeving slechts verwaarloosbare risico's voor de gezondheid worden gelopen en geen ernstige hinder wordt ondervonden.

Systematiek voor beoordelen geluid

Het bevoegd bezag heeft de algemene taak 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'[1] . Instructieregels die deze algemene taak invullen, staan in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Voor het beoordelen van geluid zijn deze regels opgesteld met het oogmerk voor de bescherming van de gezondheid en het milieu.

Rekening houden met geluid

Bij toelaten van een activiteit, gemeenteweg, waterschapsweg, lokale spoorweg of geluidgevoelig gebouw op een locatie houdt het bevoegd gezag in ieder geval rekening met geluid. Deze regel bevat geen concreet kwaliteitsniveau voor geluid. Daarom heeft het bevoegd gezag beoordelingsvrijheid. Onderstaande tabel geeft weer met welk geluid het bevoegd gezag rekening houdt in een situatie.

Situaties met soort geluid waarmee bevoegd rekening houdt

Situatie: toelaten van	**Rekening houden met het geluid van**	**artikel**
locatiegebonden activiteit	activiteiten samen op geluidgevoelig gebouw	5.59, lid 1 Bkl
lokale weg of spoorweg	lokale wegen of spoorwegen samen op geluidgevoelige gebouw	5.78l, lid 1 Bkl
geluidgevoelig gebouw bij een activiteit	activiteiten samen op geluidgevoelig gebouw	5.59, lid 1 Bkl
geluidgevoelig gebouw in een geluidaandachtsgebied	wegen, spoorwegen en industrieterreinen samen op geluidgevoelige gebouw	5.78s, lid 1 Bkl

In de afweging betrekt het bevoegd gezag de specifieke plaatselijke situatie en de cumulatieve gevolgen voor de gezondheid van haar burgers en het milieu. Het bevoegd gezag kan in haar beleid bepalen hoe zij rekening houdt met geluid. Zij kan per situatie en/of gebiedstype een

[1] artikel 4.2 Omgevingswet

andere geluidkwaliteit overwegen. Ze beoordeelt de geluidkwaliteit daarbij in samenhang met andere belangen, zoals bijvoorbeeld mobiliteit en werkgelegenheid.

Voorzien in aanvaardbaar geluid
Bij het toelaten van een activiteit, lokale (spoor)weg of geluidgevoelig gebouw op een locatie voorziet het bevoegd gezag in een aanvaardbaar geluid op aangewezen geluidgevoelige gebouwen. Wat aanvaardbaar is, volgt uit een belangenafweging over het beschermen en benutten van de leefomgeving en de (on)mogelijkheden die er zijn om maatregelen te treffen.

Het voorzien in aanvaardbaar geluid is onder te verdelen in:
1. Aanvaardbaar geluid door geluidbronnen met een geluidproductieplafond
2. Aanvaardbaar geluid door een weg, spoorweg of industrieterrein op een geluidgevoelig gebouw
3. Aanvaardbaar geluid door één activiteit op een geluidgevoelig gebouw

Hieronder zal ik per punt verder uitleggen hoe dat kan worden bewerkstelligd.

1 Aanvaardbaar geluid door geluidbronnen met een geluidproductieplafond

Bij het toelaten van een geluidbron met een geluidproductieplafond (gpp) is het geluid in ieder geval aanvaardbaar als de situatie voldoet aan de standaardwaarde[2]. Het geluidsniveau van een geluid wordt uitgedrukt in decibel (dB). Voorbeelden van geluidniveaus zijn:

Leeszaal in een bibliotheek	20 dB
Gefluister, tikkend uurwerk	30 dB
Rustige kamer/kantoor	40 dB
Normaal gesprek	60 dB
Huishoudelijke apparaten	70-85 dB
Grasmaaiers en kettingzagen met benzinemotor	90-105 dB
Een massa schreeuwende kinderen	120 dB
Luidste pieken tijdens een concert	110-130 dB
Autoradio op maximaal volume	140 dB
Startend vliegtuig op 50 m afstand, voorwapens, sirens	140-170 dB

De laagst waarneembare geluidssterkte voor mensen bedraagt 0 dB. Een geluidssterkte rond de 50 dB is voor ons aangenaam. Daarentegen ligt rond 100 dB de grens waarbij we ons niet meer prettig voelen en in de buurt van 120 dB is de pijngrens bereikt.

Het bevoegd gezag toetst het geluid van een geluidbronsoort aan deze hoofdregel bij vaststellen van een gpp. Bij meer geluid dan de standaardwaarde gelden de grenswaarden en eisen uit 'Afdeling 3.5 Geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen' van het Bkl.

1.1 Geluidaandachtsgebieden Omgevingswet

Een geluidaandachtsgebied[3] is het gebied langs een weg, spoorweg of rond een industrieterrein met gpp waarbinnen de standaardwaarde mogelijk overschreden wordt. Binnen de geluidaandachtsgebieden moet de geluidbelasting op een geluidgevoelig gebouw worden getoetst aan de in de wet opgenomen geluidnormen.

De geluidaandachtsgebieden zijn als fysiek geografisch gebied vastgelegd in het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Voor de periode waarin dit nog niet is gebeurd, is er een overgangssituatie. Voorafgaand aan het toelaten van elke nieuwe ontwikkeling dient te worden nagegaan of deze zich in één of meerdere geluidaandachtsgebieden bevindt. In tegenstelling tot het begrip geluidszone is de reikwijdte van een geluidaandachtsgebied afhankelijk van de geluidsemissie van de bron en niet, bijvoorbeeld, het aantal rijstroken, zoals onder de Wet geluidhinder het geval was. Daarbij is van belang dat de geluidaandachtsgebieden bij wegen vaak tot een grotere afstand van een weg reiken dan de geluidzones voorheen. Dat komt doordat de omvang van geluidaandachtsgebieden bij wegen wordt bepaald tot de afstand van de weg waar de standaardwaarde mogelijk wordt overschreden. Onder de Wgh was niet de waarde doorslaggevend, maar wordt een vaste afstand voorgeschreven (bijvoorbeeld 200 meter bij een weg met twee rijstroken). Dit betekent dat het gebied, waarbinnen bijvoorbeeld de gecumuleerde geluidbelasting in kaart moet worden gebracht en onderzoek moet worden gedaan naar de geluidbelasting op (nieuwe) geluidgevoelige gebouwen, onder de Ow groter is dan voorheen.

Geluidgevoelige gebouwen
De geluidbelasting wordt beoordeeld ter plaatse van de gevels van woningen en andere geluidgevoelige gebouwen. Een geluidgevoelig gebouw[4] is een gebouw:

- met een woonfunctie;
- met een onderwijsfunctie;
- voor kinderopvang met bedden;

[2] artikel 3.34 Bkl
[3] Artikel 3.20 Bkl
[4] Artikel 3.21 Bkl

- voor gezondheidszorg met bedden.

Ook een woonwagen[5] is een geluidgevoelig gebouw. Standaardwaarden en grenswaarden voor geluid gelden echter niet op de gevel van een woonwagen, maar op de begrenzing van de locatie voor het plaatsen van een woonwagen. De ruimtes in een woonwagen zijn geen geluidgevoelige ruimtes[6].

De waarden en eisen in de instructieregels voor het bereiken van een aanvaardbaar geluid gelden op de gevel van een geluidgevoelig gebouw dat langer dan 10 jaar toegelaten is. De instructieregels gelden dus niet voor tijdelijke bouwwerken[7].

[5] Artikel 3.21 t/m 3.23 Bkl
[6] Artikel 3.22, lid 2 Bkl
[7] Bij het toelaten van een tijdelijk geluidgevoelig gebouw moet de gemeente, op grond van artikel 5.78s Bkl, rekening houden met het geluid door de bron en moet het geluid van deze bron aanvaardbaar zijn

2 Aanvaardbaar geluid door een weg, spoorweg of industrieterrein op een geluidgevoelig gebouw

Het bevoegd gezag moet voorzien in een aanvaardbaar geluid op de gevel van een geluidgevoelig gebouw in een geluidaandachtsgebied bij het toelaten van een:

- gemeenteweg, waterschapsweg en lokale spoorweg waarbij een geluidgevoelig gebouw in het geluidaandachtsgebied is of gelijktijdig wordt toegelaten[8]
- geluidgevoelig gebouw in het aandachtsgebied van een rijksweg of hoofdspoorweg, aangewezen lokale spoorweg, provinciale weg of industrieterrein[9]

Voor een geluidgevoelig gebouw dat langer dan 10 jaar is toegelaten[10] in een geluidaandachtsgebied bevat het Bkl een afwegingssystematiek met een standaardwaarde en een grenswaarde. Bij meer geluid dan de standaardwaarde op de gevel van een geluidgevoelig gebouw gelden eisen. De standaardwaarden en grenswaarden staan in onderstaande tabel.

Standaardwaarde en grenswaarde op een geluidgevoelig gebouw per geluidbronsoort

Geluidbronsoort	**Standaardwaarde**	**Grenswaarde toelaten geluidgevoelig gebouw**	**Grenswaarde toelaten geluidbron**
Provinciale wegen Rijkswegen	50 L_{den}	60 L_{den}	65 L_{den}
Gemeentewegen Waterschapswegen	53 L_{den}	70 L_{den}	70 L_{den}
Lokale spoorwegen Hoofdspoorwegen	55 L_{den}	65 L_{den}	70 L_{den}
Industrieterreinen	50 L_{den}	55 L_{den}	60 L_{den}
Industrieterreinen	40 L_{night}	45 L_{night}	50 L_{night}

Het omgevingsplan moet er uiteindelijk in voorzien dat het geluid op een geluidgevoelig gebouw niet hoger is dan de standaardwaarde[11]. Het bevoegd gezag voorkomt een overschrijding van de standaardwaarde en toename van geluid boven de standaardwaarde zoveel mogelijk.
Het bevoegd gezag kan meer geluid dan de standaardwaarde op een geluidgevoelig gebouw als aanvaardbaar beoordelen. Meer geluid kan nodig zijn vanwege andere belangen dan gezondheid, zoals mobiliteit of werkgelegenheid. Uit de belangenafweging over beschermen en benutten van de leefomgeving blijkt hoeveel geluid aanvaardbaar is.

Bij het bereiken van een aanvaardbaar geluid gelden de waarden, eisen en mogelijkheden uit de instructieregels. Voor de volgende situaties gelden instructieregels:

- het toelaten van een gemeenteweg, waterschapsweg of lokale spoorweg
- het toelaten van een geluidgevoelig gebouw in een geluidaandachtsgebied

2.1 Instructieregels toelaten lokale weg of spoorweg

Het bevoegd gezag beoordeelt het geluid bij toelaten van een lokale (spoor)weg in het omgevingsplan. De instructieregels bevatten waarden en eisen voor het beoordelen van geluid op geluidgevoelige gebouwen.

[8] artikel 5.78l, lid 2 Bkl
[9] artikel 5.78s lid 2 Bkl
[10] artikel 5.78 lid 2 en 3.18 lid 2 Bkl)
[11] artikel 5.78m lid 1 en artikel 5.78t lid 1 Bkl

De instructieregels gelden voor geluid op een geluidgevoelig gebouw voor toelaten van een nieuwe of een significante wijziging van een bestaande:

- lokale weg: een verharde gemeente- of waterschapsweg met een verkeersintensiteit van ten minste 1.000 motorvoertuigen per etmaal. Een woonerf is uitgesloten.[12]
- lokale spoorweg waarvoor geen geluidproductieplafond (gpp) is vastgesteld: een spoorweg die niet bij omgevingsverordening is aangewezen.[13] De soort significante wijzigingen en geluidgevoelige gebouwen staan hieronder nader toegelicht.

2.1.1 Fysieke wijziging van een lokale (spoor)weg

Een significante fysieke wijziging van een lokale (spoor)weg[14] is:

- het verplaatsen van één of meer rijstroken of sporen met meer dan 2 m;
- het verhogen of verlagen van de rijstroken of sporen met meer dan 1 m;
- een toename van het aantal rijstroken (niet zijnde voorsorteerstroken en in- en uitvoegstroken) of aantal sporen;
- het vervangen van een wegdek door een minder stil wegdek;
- het vervangen van een spoorconstructie door een minder stille spoorconstructie, of
- het verwijderen van geluidbeperkende maatregelen bestaande uit werken of bouwwerken langs weg of spoor.

2.1.2 Wijziging in gebruik van een lokale (spoor)weg

Een significante wijziging van gebruik van een lokale weg betekent dat het bevoegd gezag een verkeersbesluit neemt zonder een fysieke wijziging, maar met een toename van meer dan 1.5 dB[15].

Een significante wijziging van gebruik van een lokale spoorweg[16] is een wijziging die leidt tot een toename van geluid met meer dan 1.5 dB door:

- het verhogen van de maximumrijsnelheid;
- het vervangen van spoormaterieel door minder stil spoormaterieel of
- het verhogen van de treinintensiteit.

De toename is het verschil tussen de situatie in een maatgevend jaar na de wijziging en de situatie in datzelfde jaar zonder die wijziging.[17] In tegenstelling tot voorheen dienen hiervoor dus regels voor opgenomen te worden in het omgevingsplan.

[12] artikel 5.78i, lid 1, onder a Bkl
[13] artikel 5.78i, lid 1, onder b Bkl
[14] artikel 5.78j Bkl
[15] artikel 21a, Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer
[16] artikel 5.78k lid 1 Bkl
[17] Artikel 5.78k lid 2 Bkl

3 Aanvaardbaar geluid door één activiteit op een geluidgevoelig gebouw

Het Bkl verplicht tot het voorzien in een aanvaardbaar geluid door één activiteit[18] (dit is vaak een activiteit van een bedrijf) op een geluidgevoelig gebouw. Het bevoegd gezag bepaalt en regelt wat nodig is voor het bereiken en in stand houden van een aanvaardbaar geluid per activiteit. De regels in het omgevingsplan gelden voor degene die de activiteit verricht of wil gaan verrichten. Een regel in het omgevingsplan kan bijvoorbeeld een waarde/norm bevatten.

Bij het bereiken van een aanvaardbaar geluid door één activiteit geldt een grenswaarde voor geluid in geluidgevoelig ruimte (binnenwaarde). Daarnaast bevat paragraaf 5.1.4.2.2 van het Bkl instructieregels met mogelijkheden voor het bereiken van aanvaardbaar geluid. Bijvoorbeeld de standaardwaarde en een regeling voor festiviteiten.

Voor de volgende situaties gelden instructieregels:
- activiteiten[19], anders dan specifieke activiteiten[20]
- specifieke activiteiten[21] (specifieke activiteiten zijn windturbines en windparken en civiele buitenschietbanen, militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen)
- activiteiten in de openbare buitenruimte/evenementen[22]
- geluidgevoelig gebouw bij een activiteit

De waarden en eisen in de instructieregels voor het bereiken van een aanvaardbaar geluid[23] gelden op de gevel van een langer dan 10 jaar toegelaten geluidgevoelig gebouw[24]. Een geluidgevoelig gebouw, benoemd in Bijlage 1 Bkl, is:
- een gebouw met een woonfunctie;
- een gebouw met een onderwijsfunctie;
- een gebouw voor kinderopvang met bedden of
- een gebouw voor gezondheidszorg met bedden.

De instructieregels gelden niet voor geluid op een niet-geluidgevoelige gevel[25] van een geluidgevoelig gebouw.

3.1 Waarden en eisen voor beschermen gezondheid en milieu

Het bevoegd gezag houdt bij toelaten van een lokale (spoor)weg altijd rekening met het belang van het beschermen van de gezondheid en het milieu. Hiervoor bevat het Bkl een systematiek met waarden en eisen waarbinnen het bevoegd gezag de aanvaardbaarheid van geluid beoordeelt.

3.1.1 Waarden

Het Bkl bevat standaardwaarden en grenswaarden voor geluid door een geluidbronsoort op een geluidgevoelig gebouw. Deze waarden zijn van toepassing op het geluid van alle geluidbronnen van een geluidbronsoort (type veroorzaker van geluid bv (spoor)wegen). Het bevoegd gezag moet voorzien in een aanvaardbaar geluid door een lokale (spoor)weg op een geluidgevoelig gebouw[26]. De kans op gezondheidsschade is klein als het geluid voldoet aan de standaardwaarde. Minder geluid dan de standaardwaarde of het geluid op het tijdstip van de wijziging van het

---

[18] artikel 5.59, lid 2 Bkl
[19] De Omgevingswet definieert een milieubelastende activiteit als: 'een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringtechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit'.
[20] paragraaf 5.1.4.2.1 en 5.1.4.2.2 Bkl
[21] paragraaf 5.1.4.2.1 en 5.1.4.2.3 Bkl
[22] paragraaf 5.1.4.2.1 en artikel 5.73 (uitzonderingen geluidbronnen) Bkl
[23] artikel 5.78l, lid 3 tot en met 5 Bkl
[24] artikel 5.78l, lid 3 tot en met 5 Bkl
[25] artikel 5.78i, lid 2 Bkl
[26] artikel 5.78l, lid 2 Bkl

omgevingsplan, is aanvaardbaar[27]. Het bevoegd gezag mag meer geluid dan de standaardwaarde als aanvaardbaar beoordelen. Het besluit moet dan voldoen aan de eisen uit de instructieregels[28] en dus een 'Evenwichtige toedeling van functies aan locaties' (Etfal). Er zal dan ook gemotiveerd moeten worden aan Etfal en een belangenafweging worden gemaakt.

3.1.2 Standaardwaarden en grenswaarden

Het bevoegd gezag past de instructieregels toe bij het beoordelen van geluid als deze meer is dan de standaardwaarden. Er moet altijd worden gestreefd naar een geluidbelasting die 'voldoet aan de standaardwaarde'. De standaardwaarden gelden als algemeen geaccepteerd geluidniveau. Er wordt hierbij geen onderscheid meer gemaakt tussen binnen- of buitenstedelijk gebied. De grenswaarden zijn het maximale waarnaar afgeweken kan worden. De standaardwaarde en grenswaarde per geluidsbronsoort[29] zijn aangegeven in onderstaande tabel

Geluidbronsoort	Standaardwaarde	Grenswaarde
Provinciale wegen Rijkswegen	50 Lden	60 Lden
Gemeentewegen Waterschapswegen	53 Lden	70 Lden
Lokale spoorwegen Hoofdspoorwegen	55 Lden	65 Lden
Industrieterreinen	50 Lden	55 Lden
	40 Lnight	45 Lnight

In het Bkl wordt overigens niet meer gesproken van de eenheid dB, maar van de eenheid Lden/Lnight. Inhoudelijk verandert er niks: dB=Lden/Lnight. Lden (Level day-evening-night) is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken. Lnight is de maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai gedurende de nachtperiode (23:00-07:00 uur) uit te drukken.

In de Omgevingswet is bepaald dat het bevoegd gezag alleen geluid tot en met de grenswaarde op de gevel van een geluidgevoelig gebouw kan toegestaan[30] als:

1. er geen geluidbeperkende maatregelen kunnen worden getroffen om aan de standaardwaarde te voldoen;
2. de overschrijding van de standaardwaarde zoveel mogelijk wordt beperkt door het treffen van geluidbeperkende maatregelen;
3. bij voorwaarde 1 en 2 geluidbeperkende maatregelen zijn overwogen die financieel doelmatig zijn en er tegen het treffen geen overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard bestaan;
4. het gecumuleerd geluid[31] is beoordeeld;
5. het gezamenlijke geluid[32] is bepaald;
6. het belang van het beschermen van de gezondheid door een geluidluwe gevel bij het overwegen van geluidbeperkende maatregelen is betrokken.

[27] artikel 5.78m, lid 1 en lid 2 Bkl
[28] artikelen 5.78m tot en met 5.78q Bkl
[29] Artikel 5.78t en 5.78u Bkl
[30] Artikel 5.78u Bkl
[31] Het gecumuleerd geluid op de gevel is het geluid van verschillende geluidbronnen tezamen op die gevel. De berekening van het cumuleren van geluid houdt rekening met verschillen in hinderlijkheid tussen verschillende soorten geluid.
[32] Het gezamenlijk geluid op de gevel is de geluidbelasting van de verschillende geluidbronnen tezamen op die gevel. Het geluid van de betrokken geluidbronnen wordt ongewogen bij elkaar opgeteld, zonder correcties voor verschillen in hinderlijkheid.

Oftewel: wanneer door of na het treffen van geluidreducerende maatregelen, die niet bezwaarlijk zijn, de standaardwaarde nog steeds wordt overschreden, *kan* geluid tot en met de grenswaarde onder voorwaarden bij een nieuwe geluidgevoelig gebouw worden toegestaan.

3.2 Waar de waarden gelden

Op grond van artikel 5.78, lid 3 Bkl bepaalt het omgevingsplan dat de waarden gelden:

- op een aangewezen geluidgevoelig gebouw:
    - op de gevel, als het gaat om een aanwezig geluidgevoelig gebouw; en
    - op de locatie waar een gevel mag komen, als het gaat om een nieuw te bouwen geluidgevoelig gebouw;
- op de begrenzing van de locatie voor het plaatsen van een woonschip of woonwagen; en
- in geval van een binnenwaarde, in een geluidgevoelige ruimte.

Onderwijs en kinderdagverblijf
Het is mogelijk dat in het omgevingsplan het gebruik van een gebouw voor onderwijs of kinderdagverblijf niet is toegelaten in de avond en/of nachtperiode. De standaardwaarde voor Lnight geldt in dat geval niet. In plaats van Lden leest u dan in de tabel:

- Lde, als het omgevingsplan gebruik in de nachtperiode uitsluit en
- Lday, als het omgevingsplan gebruik in de avond- en nachtperiode uitsluit.[33]

3.3 Uitzonderingen op hoogte grenswaarde

Uitzonderingen op de bovenstaande grenswaarden vormen:

- 'vervangende nieuwbouw'[34]

  Bij vervangende nieuwbouw worden bestaande geluidgevoelige gebouwen van relatief slechte kwaliteit vervangen door nieuwe geluidgevoelige gebouwen die een betere geluidwering krijgen die is afgestemd op het geluid buiten en daardoor meer woonkwaliteit bieden. In deze situatie mag de grenswaarde worden overschreden. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:
    - Een wezenlijke toename van het aantal geluidgevoelige gebouwen met meer geluid dan de grenswaarde mag niet.
    - De grenswaarde wordt met niet meer dan 5 dB overschreden.
- 'functiewijziging'[35]

  Toelaten geluidgevoelig gebouw door wijziging van een gebruiksfunctie van een bestaand gebouw dat geen geluidgevoelig gebouw is. Hierbij geldt de volgende voorwaarde:
    - De grenswaarde wordt met niet meer van 5 dB overschreden.

3.4 Hoger dan de grenswaarde[36]

Het toelaten van een geluidgevoelig gebouw met een geluidbelasting op de gevel die hoger is dan de grenswaarde, kan alleen als:

1. aan de gevel van het geluidgevoelige gebouw waarop de grenswaarde wordt overschreden, bouwkundige maatregelen kunnen worden getroffen die:
    a. bestaan uit een uitwendige scheidingsconstructie die geen te openen delen bevat anders dan als onderdeel van een gemeenschappelijke doorgang; of
    b. borgen dat het geluid op de te openen delen in de uitwendige scheidingsconstructie die direct grenzen aan een verblijfsgebied niet hoger is dan de grenswaarde.
2. zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen.

[33] Artikel 5.78t lid 3 en 4 Bkl
[34] Artikel 5.78v Bkl
[35] Artikel 5.78w Bkl
[36] Artikel 5.78y Bkl

3.5 Geluidbeperkende maatregelen gevels

Geluidluwe gevel
Het belang van een geluidluwe gevel dient te worden betrokken bij overschrijding van de standaardwaarde[37]. De definitie van een geluidluwe gevel luidt: gevel die ten opzichte van de andere gevels van een geluidgevoelig gebouw relatief weinig wordt belast door geluid[38].

Niet-geluidgevoelige gevel met bouwkundige maatregelen
In de Omgevingswet blijft de 'dove gevel' min of meer vergelijkbaar bestaan in de vorm van de 'niet-geluidgevoelige gevel'. Het verschil is dat in een niet-geluidgevoelige gevel wel 'te openen delen' mogelijk zijn, zolang deze delen met een bouwkundige constructie zodanig worden afgeschermd dat de grenswaarde ter plaatse van de te openen delen niet wordt overschreden. Tevens mag onder de Omgevingswet een gemeenschappelijke doorgang aanwezig zijn, bijvoorbeeld een toegangsdeur van een appartementengebouw of een vluchtdeur.

Gevels, die nog onder de Wet geluidhinder als 'dove gevel' zijn geborgd in het tijdelijke deel van het omgevingsplan en nog niet zijn gerealiseerd, hoeven niet als bouwkundige constructie zonder te openen delen conform art. 1B, lid 4 van de Wet geluidhinder te worden gebouwd, maar kunnen worden beschouwd als 'niet-geluidgevoelige gevel met bouwkundige maatregelen'.

Niet-geluidgevoelige gevel
Een niet-geluidgevoelige gevel is een gevel die na een belangenafweging in het omgevingsplan de aanduiding 'niet-geluidgevoelige gevel met maatregelen' krijgt. Een niet-geluidgevoelige gevel kan alleen worden toegepast als het onvermijdelijk is. Dat kan bij zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen. En waar het ook niet mogelijk is om maatregelen te nemen zodat wordt voldaan aan de grenswaarde. Bij een niet-geluidgevoelige gevel wordt bij het vaststellen van benodigde geluidwering van die gevel uitgegaan van het gezamenlijke geluid op die gevel, verhoogd met 3 dB[39].

3.6 beoordelen van meerdere geluidbronnen op een geluidgevoelig gebouw

3.6.1 Gecumuleerd en gezamenlijk geluid

Indien de standaardwaarde voor een geluidbronsoort wordt overschreden, dient de gecumuleerde geluidbelasting en de gezamenlijke geluidbelasting op een geluidgevoelig gebouw te worden bepaald[40].

Gecumuleerd geluid wordt gebruikt voor de afweging van de aanvaardbaarheid. Hierbij wordt rekening gehouden met de hinderlijkheid van geluid (ook wel gewogen geluid genoemd) van verschillende geluidbronsoorten meegenomen. De Omgevingsregeling regelt het hinderequivalent bij het optellen van geluid.

De aanvaardbaarheid van het gecumuleerde geluid moet worden beoordeeld als:
- een nieuw geluidgevoelig gebouw wordt toegelaten in een omgevingsplan;
- er sprake is van de aanleg van een weg, spoorweg of industrieterrein;
- er sprake is van wijziging van een weg of spoorweg die een toename van geluid veroorzaakt.

Het is daarbij van belang of het geluidgevoelig gebouw zich binnen het geluidaandachtsgebied van de betreffende geluidbronsoort bevindt.

[37] Artikel 5.78ab Bkl
[38] Bijlage 1 Bkl
[39] Artikel 4.103, 1ste lid, aanhef en onder a Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
[40] Artikel 3.6 Aanvullingswet geluid

Het gezamenlijk geluid (niet-gewogen) wordt gebruikt voor de beoordeling van het binnenniveau, dan wel het bepalen van de eisen aan de geluidwering van een geluidgevoelig gebouw. Ook hierbij wordt rekening gehouden met het geluid van verschillende geluidbronsoorten.

3.6.1.1 Geluidwering van de gevel

Voor toetsing aan de geluidwering van de gevel van geluidgevoelige gebouwen, dus ook bij 'functiewijziging', dient uitgegaan te worden van het gezamenlijk geluid.

Bij het toelaten van een geluidgevoelig gebouw legt het bevoegd gezag de waarde van het gezamenlijk geluid op de gevel in het omgevingsplan of in de omgevingsvergunning voor de Bopa vast[41]. In combinatie met de binnenwaarde kunnen initiatiefnemer en bevoegd gezag dan bij de aanvraag van de bouwactiviteit de benodigde geluidwering[42] van die gevel bepalen.

De volgens NEN 5077 bepaalde karakteristieke geluidwering van een uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsgebied is niet kleiner dan het verschil tussen het gezamenlijke geluid en 33 dB (of 35 dB(A) bij activiteiten).

3.7 Afwegingskader geluidbeperkende maatregelen

Geluidbeperkende maatregelen kunnen effectief zijn om het geluid te reduceren, maar kunnen stuiten op bezwaren. De initiatiefnemer dient te onderzoeken of de onderstaande maatregelen stuiten op bezwaren van overwegende stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard. Hierbij dient eveneens per maatregel een financiële doelmatigheid te worden onderzocht. Dit is niet noodzakelijk indien naar oordeel van het bevoegd gezag de impact van de maatregel niet realistisch is. Als maatregelen niet realistisch zijn, dienen deze wel benoemd te worden, maar hoeven deze niet verder te worden uitgewerkt.

Maatregelen dienen in onderstaande volgorde te worden afgewogen:

- bronmaatregelen;
- overdrachtsmaatregelen;
- gevelmaatregelen.

Voorbeelden van bronmaatregelen: verandering van het verkeers- en vervoersplan, veranderen verkeerssamenstelling, wijziging van het wegdek, enz.
Voorbeelden van overdrachtsmaatregelen: afstand tot de bron vergroten, wijziging planopzet, geluidschermen of -wallen, afschermende balkons of loggia's, afschermende niet-geluidgevoelige gebouwen, geluiddiffractoren, enz.
Voorbeelden van gevelmaatregelen: vliesgevel, geluidreducerend cassetteraam, akoestische panelen, enz.

Als een maatregel al stuit op een overwegend bezwaar van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard, hoeven de andere overwegende bezwaren niet behandeld te worden.

Geluidbeperkende maatregelen brengen extra kosten met zich mee. Op zich is dit geen argument om af te wijken van de standaardwaarde. Er dient bepaald te worden of de extra kosten en baten van de maatregelen tegen elkaar opwegen. Het kan uit financiële overwegingen bezwaarlijk zijn om een maatregel te eisen als bijvoorbeeld de kosten van die maatregel veel lager zijn dan de kosten van een andere maatregel.

Indien bovenstaande afwegingen zijn gemaakt, dan kan weloverwogen afgeweken worden besloten of er wordt afgeweken van de standaardwaarde.

---

[41] Artikel 5.78ad Bkl respectievelijk artikel 8.0b jo. artikel 5.78ad Bkl
[42] Artikel 4.103, lid 1, aanhef en onder a Bbl

3.8 Afwegingskader aanvaardbaarheid

Wanneer voor een woning de standaardwaarde wordt overschreden kan gesteld worden dat het woonklimaat niet per definitie aanvaardbaar is. Onder de Omgevingswet moeten afwegingen over de aanvaardbaarheid worden gemaakt. Deze moeten worden vastgelegd in hetzelfde besluit als andere besluiten die moeten worden genomen om het (bouw)plan mogelijk te maken. Dat is één omgevingsbesluit. De afwijkende waarden worden opgenomen in het besluit in de vorm van geluidregels. Een afweging met betrekking tot de aanvaardbaarheid wordt gedaan aan de hand van de onderstaande aandachtspunten.

Geluidwering van de gevel
Bij nieuw te realiseren geluidgevoelige gebouwen waarbij de geluidbelasting hoger is dan de standaardwaarde kan de gemeente van de initiatiefnemer verlangen dat wordt aangetoond dat voldaan wordt aan de normen voor de geluidwering van de gevel, zoals aangegeven in het Bbl. Bij geconstateerde afwijkingen van de omgevingsvergunning of bij twijfel over de uitvoering kan de gemeente verlangen dat voor de oplevering door middel van metingen wordt aangetoond dat de geluidwering van de gevel van deze woningen voldoet aan de gestelde eisen.

Geluidluwe zijde
Vanuit de bescherming van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en het voorkomen van saneringssituaties gelden er voorwaarden aan het oprichten van geluidgevoelige gebouwen langs gemeentewegen.

Een woning dient te beschikken over een geluidluwe zijde wanneer de geluidbelasting tussen de standaardwaarde en de grenswaarde ligt. Doel van een geluidluwe zijde is dat aan die zijde van de woning in minimaal één verblijfsruimte een raam/deur opengezet kan worden zonder dat daarbij sprake is van een hinderlijke situatie in de woning.

3.8 Aanvaardbaarheid gecumuleerd geluid

Voor de beoordeling van het gecumuleerde geluid gelden geen standaard- of grenswaarden, dus geen normen. Wel moet de gemeente de aanvaardbaarheid van het gecumuleerde geluidniveau beoordelen in relatie tot de ontwikkeling die met het voorgenomen besluit mogelijk wordt gemaakt en de omstandigheden en belangen die daarmee gemoeid zijn. Uit onderzoek moet blijken dat het gecumuleerde geluid op het geluidgevoelig gebouw aanvaardbaar is.

Voor de beoordeling van de gecumuleerde geluidbelasting wordt gebruik gemaakt van de classificering van de kwaliteit van de akoestische omgeving in een milieukwaliteitsmaat volgens de methode Miedema. Hierin wordt de geluidbelasting geclassificeerd en beoordeeld op basis van klassen van 5 dB. De cumulatie van het geluid wordt getoetst aan onderstaande tabel, welke een indicatie geeft van de beleving van geluidwaarden. De aanvaarbaarheid wordt integraal beoordeeld, waarbij aspecten als hinder, gezondheid, woningbouw, economie en mobiliteit kunnen worden betrokken.

Gecumuleerde geluid in Lcum	Kwalificatie
≤ 45	Zeer goed
46-50	Goed
51-55	Redelijk
56-60	Matig
61-65	Tamelijk slecht
66-70	Slecht
≥ 71	Zeer slecht

Vanaf een geluidbelasting welke valt in de categorie 'Tamelijk slecht' dient de aanvaardbaarheid van de kwalificatie gemotiveerd te worden.

4 Overgangssituatie

Voor geluid gelden bij diverse situaties overgangsbepalingen, of bepalingen over eerbiedigende werking. Het overgangsrecht is bepaald in de artikelen 4.3, 4.4 en 4.5 van de Invoeringswet Omgevingswet. Een aantal overgangsbepalingen is gericht op het toelaten van functies of activiteiten op een locatie. Deze gelden bij alle instrumenten waarmee functies of activiteiten worden toegelaten, zoals het omgevingsplan, de omgevingsverordening, de omgevingsvergunning (Bopa) en het projectbesluit.

4.1 Reguliere procedure

Aanvragen reguliere procedure aanvraag omgevingsvergunning Wabo, ingediend vóór 1 januari 2024, worden op basis van het recht voorafgaand aan de Omgevingswet afgehandeld. Voor lopende procedures geldt dus dat deze worden afgerond op basis van het huidige recht, dus beleid dat gold op de datum van indiening van de aanvraag. Het nieuwe recht gaat in die gevallen met betrekking tot de vergunning en daarvoor lopende procedure pas gelden zodra de vergunning is verleend en, als er beroep mogelijk is, de beroepstermijn ongebruikt verstreken is of, als er geen beroep mogelijk is, zodra het besluit van kracht is geworden. Met andere woorden: het recht dat gold tot 1 januari 2024 blijft van toepassing tot het besluit onherroepelijk is.

4.2 Uitgebreide procedure

Bij besluiten die worden voorbereid met de uitgebreide procedure zoals een bestemmingsplan of een buitenplanse afwijking Wro, geldt dat het recht dat gold tot 1 januari 2024 van toepassing blijft als het ontwerpbesluit vóór 1 januari 2024 ter inzage is gelegd.

4.3 Geluidaandachtsgebieden Omgevingswet

4.3.1 Gemeentelijke wegen

Bij een gemeentelijke weg is het geluidaandachtsgebied tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip begrenst door vaste afstanden[43]. Wordt een gemeentelijke weg gewijzigd binnen de ruimtelijke regels van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, dan moet het bevoegd gezag voldoen aan de regels uit afdeling 22.4 Bruidsschat omgevingsplan en aan beleidsregels onder de Omgevingswet. De regels uit afdeling 22.4 Bruidsschat omgevingsplan zijn een omzetting van artikel 73, onder a (toepassingsbereik), artikel 79 (aanleg) en artikel 99 (reconstructie) van de Wet geluidhinder.

4.3.2 Provinciale weg (nog zonder GPP)

Bij het toelaten van een geluidgevoelig gebouw in de geluidszone van een provinciale weg waarvoor nog geen geluidproductieplafond (GPP) is vastgesteld, geldt de Wgh (als onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan). Wordt hierbij gebruikgemaakt van een 'dove gevel', dan wordt deze gevel vastgelegd in het omgevingsplan als een ‘niet-geluidgevoelige gevel met bouwkundige maatregelen’.

De instructieregels uit 'Geluidgevoelige gebouwen in geluidaandachtsgebieden' Bkl zijn niet van toepassing zolang er nog geen geluidaandachtsgebied is. Wordt een provinciale weg (nog zonder gpp) gewijzigd binnen de ruimtelijke regels van het tijdelijke deel omgevingsplan, dan gelden de regels voor reconstructie uit de Wgh (als onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan).

[43] artikel 17.5 van de Omgevingsregeling

4.3.3 Industrieterreinen

Voor gezoneerde industrieterreinen blijft de Wgh (en de onderliggende regelgeving) van kracht, tot het moment waarop het bevoegd gezag geluidproductieplafonds als omgevingswaarde vaststelt in het omgevingsplan op grond van de Omgevingswet.

Dit heeft betrekking op de realisatie van nieuwe of vervanging van bestaande geluidgevoelige bestemmingen in de zone van een industrieterrein en bij het verlenen van een vergunning voor een milieubelastende activiteit op een gezoneerd industrieterrein. Onder de Omgevingswet geldt een nieuwe systematiek voor ontwikkelingen op en bij industrieterreinen met activiteiten die in aanzienlijke mate geluid kunnen veroorzaken. Deze systematiek is per 1 januari 2024 nog niet in werking, omdat de geluidszones nog niet zijn omgezet naar geluidproductieplafonds (gpp's) en naar geluidaandachtsgebieden. Vaststelling moet uiterlijk gedaan zijn in 2032. Om in de tussenliggende periode een evenwichtige toedeling van functies aan locaties te borgen voor het aspect geluid met betrekking tot het industriegeluid is interimbeleid noodzakelijk. De hieronder beschreven systematiek komt te vervallen op het moment dat de geluidproductieplafonds en daarmee het geluidaandachtsgebieden voor de industrieterreinen zijn vastgesteld[44].

4.3.3.1 Zones (Wet geluidhinder onder de Omgevingswet)

Bij het realiseren van nieuwe of het vervangen van bestaande geluidgevoelige bestemmingen in zones van industrieterreinen[45] is de "Wet geluidhinder onder de Omgevingswet" van toepassing.

De zonering van industrielawaai moet zijn vastgelegd[46] voor industrieterreinen waar (in ieder geval deels) de vestiging van "grote lawaaimakers"[47] planologisch mogelijk is. De grootte van de zone is afhankelijk van de benodigde of gewenste geluidsruimte van het gezoneerde industrieterrein. De zone (die niet kleiner mag zijn dan de 50 dB(A)-contour) moet in het tijdelijk deel van het omgevingsplan zijn vastgelegd. Dit wettelijk kader van de Wgh geldt niet voor de bedrijven die buiten een gezoneerd industrieterrein zijn gelegen.

4.3.3.2 Hogere waarde industrielawaai (Wet geluidhinder onder de Omgevingswet)

Binnen de zone rond industrieterreinen kunnen geluidgevoelige bestemmingen liggen of geprojecteerd worden waarvoor een hogere waarde kan worden vastgesteld. De Wgh biedt de mogelijkheid om af te wijken van de voorkeursgrenswaarde tot een ten hoogste toelaatbare waarde. De hoogte van de voorkeursgrenswaarde en de ten hoogste toelaatbare waarde (als onder de Wgh onder de Omgevingswet) is onder andere afhankelijk van het soort geluidgevoelige bestemming[48] en of het nieuwbouw of bestaande bouw betreft. In de Wgh zijn voor het geluid afkomstig van zogenaamde gezoneerde industrieterreinen de volgende geluidnormen van toepassing.

---

[44] Artikel 3.6 Aanvullingswet geluid

[45] Artikelen 48 tot en met 51 en 57 tot en met 61 Wet geluidhinder onder de Omgevingswet

[46] Op grond van artikel 12.7 van het Bkl blijven de geluidszones, die conform artikel 40 van de Wet geluidhinder zijn vastgesteld, gehandhaafd totdat de geluidproductieplafonds en de daarbij horende attentiezones zijn vastgesteld.

[47] In artikel 2.1, lid 3 van het Besluit omgevingsrecht (AmvB op grond van de Wabo) is vastgelegd welke typen inrichtingen op een gezoneerd industrieterrein ruimtelijk toelaatbaar zijn. Deze hoeven niet gevestigd te zijn.

[48] Hierin staan de voorkeursgrenswaarden en maximale grenswaarden voor woningen. Voor andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen is de voorkeursgrenswaarde in artikel 2.1 Bgh opgenomen en de maximale grenswaarde in artikel 2.2 Bgh

Geluidbronsoort	Voorkeursgrenswaarde dB(A)	Ten hoogte toelaatbare waarde dB(A)
Industrieterrein Wgh	50	55-60[49]

Dit zogenaamde besluit om hogere waarden wordt genomen door het college van Burgemeester en Wethouders. Het vaststellen van hogere waarden mag alleen als maatregelen onvoldoende doeltreffend zijn, of als ze stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële bezwaren hebben. Burgemeester en Wethouders moeten hun besluit zelf motiveren.

De grenswaarden zijn niet alleen in het kader van de ruimtelijke ontwikkelingen rondom het industrieterrein van betekenis, maar ook bij verlening van een omgevingsvergunning voor een vergunningplichtige inrichting op dit industrieterrein. Hierbij wordt de aangevraagde geluidbelasting van de desbetreffende inrichting en de bestaande geluidbelasting van de andere bedrijven getoetst aan de zone en aan eventueel vastgestelde hogere waarden bij woningen. Deze systematiek wijkt hierbij af van (spoor)weglawaai, waar immers geen vergunningensysteem bestaat.

4.3.3.3 Vastgestelde hogere waardebesluiten (als in Wet geluidhinder onder de Omgevingswet)

Hogere waardebesluiten worden onderdeel van het tijdelijke deel omgevingsplan. Voor de vaststelling van de geluidwering van de gevel van een geluidgevoelig gebouw moet het bevoegd gezag uitgaan van de toegestane geluidbelasting op die gevel als opgenomen in deze besluiten. Onderstaande grenswaarden gelden voor de meeste geluidgevoelige gebouwen, zoals woningen.

Grenswaarde binnenniveau (dB(A) industrielawaai, bestaande zones

Situatie op industrieterrein	Wet geluidhinder Grenswaarde	Bouwbesluit
Nieuwbouw woning/ vervangende nieuwbouwwoning	Geen	35
Transformatie	Geen	Rechtens verkregen niveau

Meerdere geluidsbronsoorten

Het komt voor dat een geluidgevoelig gebouw zich nabij meerdere aparte geluidsbronnen bevindt, zoals in een geluidaandachtsgebied van een weg en binnen de zone van een industrieterrein. In een dergelijke situatie is een onderzoek naar de gecumuleerde geluidbelasting noodzakelijk. Wordt een hogere-waardenprocedure (als bedoeld onder de Wet geluidhinder onder de Omgevingswet) gevolgd, dan moet het bevoegd gezag motiveren dat de gecumuleerde geluidbelasting aanvaardbaar is.

5 Aandachtspunten uitvoeringspraktijk

30 km/u wegen

30 km/u wegen zijn gemeentelijke wegen en worden onder de Omgevingswet betrokken bij de toetsing aan standaardwaarden en grenswaarden en aan het binnenniveau in woningen.

Wegen met een verkeersintensiteit van minder dan 2.500 mvt/etm

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties dient ter bepaling en toetsing van de geluidbelasting op de gevel van geluidgevoelige gebouwen relevante wegen met een verkeersintensiteit van minder dan 2.500 mvt/etm beschouwd te worden.

Niet-geluidgevoelige gevel met bouwkundig maatregelen

In elke verblijfsruimte dient ten minste één beweegbaar constructieonderdeel in een gevel aanwezig te zijn, dat grenst aan de buitenlucht. Ook bij niet-geluidgevoelige gevels met

[49] Woningen ter vervanging van andere woningen of geluidgevoelige bestemmingen tot 65 dB(A)

bouwkundige maatregelen zullen maatregelen getroffen dienen te worden om te kunnen voldoen aan de eisen met betrekking tot spuiventilatie[50]. Omdat die gevel hoger belast dan de grenswaarde, dienen er bouwkundige maatregelen getroffen te worden, waardoor de geluidbelasting op het te openen deel verlaagd wordt naar de grenswaarde. Hiermee dient bij het ontwerp al rekening gehouden te worden bij het creëren van verblijfsruimten achter niet-geluidgevoelige gevels met bouwkundige maatregelen.

Vervangende nieuwbouw
Bij vervangende nieuwbouw worden bestaande geluidgevoelige gebouwen van relatief slechte kwaliteit vervangen door nieuwe geluidgevoelige gebouwen die een betere geluidwering krijgen die is afgestemd op het geluid buiten en daardoor meer woonkwaliteit bieden.
Het toevoegen van een extra woning/woningen in ruimtelijke zit valt niet onder 'vervangende nieuwbouw'. Dit geldt onder meer voor:
- Een extra woning toevoegen bij woningsplitsing;
- Een extra woning toevoegen door een aanpandige gebouw/bouwdeel van een woning om te bouwen tot woning.

Borgen maatregelen
In een omgevingsplanvergunning kunnen zowel maatregelen als regels of voorwaardelijke verplichtingen worden opgenomen.

Akoestisch onderzoek
Het bevoegd gezag kan een akoestisch onderzoek verlangen wanneer:
- geluidgevoelige gebouwen ruimtelijk toegelaten worden;
- een nieuwe weg wordt aangelegd;
- een bestaande weg wordt gereconstrueerd.

Hierbij dient de geluidbelasting op de gevels van geluidgevoelige gebouwen te worden bepaald voor het maatgevende jaar of in het geval van een situatie met geluidproductieplafonds het geluid bij volledige benutting van de geluidproductieplafonds. Als blijkt dat op enige gevel de standaardwaarde wordt overschreden dient nader onderzocht te worden of het mogelijk is, na het nemen van maatregelen, om een geluidbelasting niet hoger dan de standaardwaarde te realiseren. Maatregelen dienen in onderstaande volgorde te worden afgewogen:
- bronmaatregelen;
- overdrachtsmaatregelen;
- gevelmaatregelen.

Afwegingen in akoestisch onderzoek
De Wet geeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om te beoordelen "of de ontwikkeling toelaatbaar is zonder dat er overwegende bezwaren zijn tegen maatregelen". Deze beoordeling is maatwerk; dit kan niet in algemene termen (in een beleidsregel) worden beschreven. Om een goede beoordeling te kunnen maken moet de initiatiefnemer in een akoestisch onderzoek de maatregelen behandelen en de keuze voor het al dan niet voorzien in maatregelen motiveren. Het akoestisch onderzoek moet ten minste bevatten:
- Een overzichtelijke geografische tekening van de ontwikkeling;
- Een verantwoording van verifieerbare uitgangspunten die zijn gebruikt bij de berekening van de geluidbelastingen;
- Inzicht in de resultaten van de berekende geluidbelasting per relevante functie;
- (geluidgevoelige functie) zonder maatregelen;
- Inzicht in de resultaten van de berekende geluidbelasting per relevante functie;
- (geluidgevoelige functie) na maatregelen;
- Een toets aan wet- en regelgeving en een onderbouwing van de afwegingen en maatregelen;
- Een in figuren inzichtelijk gemaakt overzicht welke waarde per functie (en per geluidgevoelige functie) geldt.

[50] Artikel 4.131 Bbl

6 Procedure

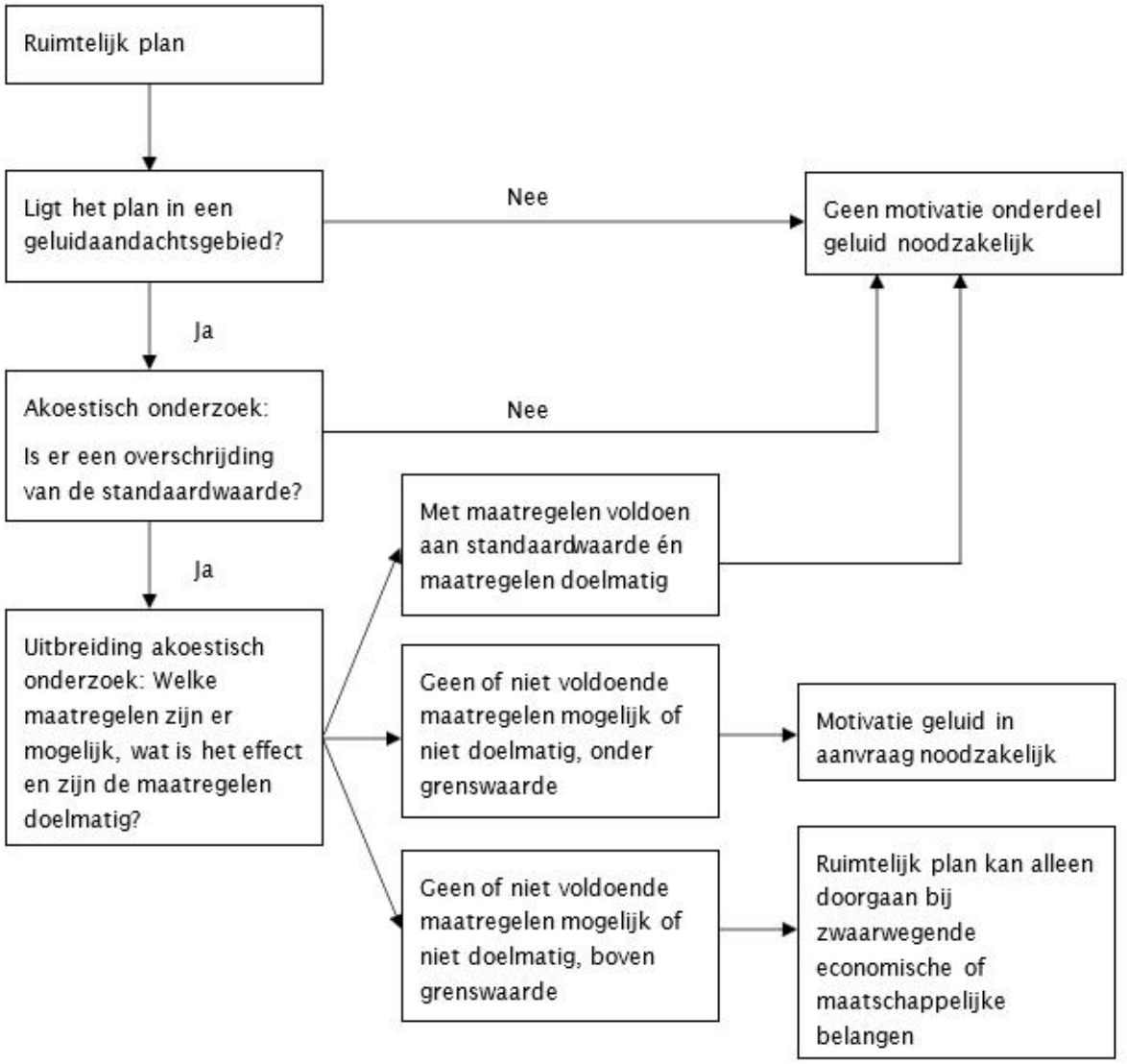
Ruimtelijk plan
Ligt het plan in een geluidaandachtsgebied?
Nee
Geen motivatie onderdeel geluid noodzakelijk
Ja
Akoestisch onderzoek:
Is er een overschrijding van de standaardwaarde?
Nee
Ja
Uitbreiding akoestisch onderzoek: Welke maatregelen zijn er mogelijk, wat is het effect en zijn de maatregelen doelmatig?
Met maatregelen voldoen aan standaardwaarde én maatregelen doelmatig
Geen of niet voldoende maatregelen mogelijk of niet doelmatig, onder grenswaarde
Motivatie geluid in aanvraag noodzakelijk
Geen of niet voldoende maatregelen mogelijk of niet doelmatig, boven grenswaarde
Ruimtelijk plan kan alleen doorgaan bij zwaarwegende economische of maatschappelijke belangen

Regels voor:
Geluid door activiteiten
- Algemene bepalingen
  - Toepassingsbereik
  - Meerdere activiteiten als één
  - Geluid door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid
  - Waar waarden gelden
  - Functionele binding
  - Voormalige functionele binding
- Geluid door activiteiten, anders dan door windturbines, winparken, buitenschietbanen en militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen
  - Toepassingsbereik (uitzonderingen geluidbronnen)
  - Verhouding met aanvaardbaarheid
  - Waar waarden gelden
  - Standaardwaarden en grenswaarden voor geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen
  - Afwijken tot grenswaarden
  - Regels over activiteiten die in aanzienlijke mate geluid kunnen veroorzaken
  - Flexibiliteit – waarden bij festiviteiten
- Geluid door windturbines, winparken, buitenschietbanen en militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen
  - -

Geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen
- Algemene bepalingen
- Geluid door industrieterreinen met geluidproductieplafonds als omgevingswaarden
- Geluid door wegen en lokale spoorwegen zonder geluidproductieplafonds als omgevingswaarden
- Geluidgevoelige gebouwen in geluidaandachtsgebieden
- Indirecte akoestische effecten van veranderend verkeer
- Indirecte akoestische effecten van wijziging in de geluidoverdracht

B&W-voorstel

Algemene gegevens

Titel	:	Toezichtsverslag informatiebeheer gemeente Rheden 2022-2023
Portefeuillehouder	:	Dorus Klomberg
Begrotingsprogramma	:	Bestuur & Organisatie
Draagt bij aan Global Goal(s)	:	Partnerschappen om doelstellingen te bereiken
Rol van de gemeenteraad	:	ter kennisneming
Zaaknummer	:	890971
Bijlage(n)	:	4

Voorstel

1. kennis te nemen van het toezichtsverslag informatiebeheer gemeente Rheden 2022-2023;
2. de verbetermaatregelen zoals genoemd in het toezichtsverslag en de bijbehorende raadsinformatiebrief ten uitvoer te brengen;
3. de raad via een raadsinformatiebrief te informeren;
4. het toezichtsverslag, inclusief de raadsinformatiebrief met de verbetermaatregelen, ter informatie aan de Toezichthouder op het archiefbeheer (Gelders Archief) en de Interbestuurlijk Toezichthouder Archieven van de Provincie Gelderland aan te bieden.

Aanleiding

De gemeentearchivaris heeft op 13 februari 2024 verslag uitgebracht aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden over het toezicht op het informatiebeheer. In dit verslag worden er maatregelen voorgesteld die getroffen moeten worden in het belang van een goed informatiebeheer. De voorgestelde maatregelen dragen bij aan de duurzame toegankelijkheid van informatie, een transparante overheid te zijn voor de (rechtzoekende) burger en te komen tot een goede bedrijfsvoering voor de overheid. Door onder andere veranderende wet- en regelgeving en verdergaande digitalisering is het van belang dat we blijven voldoen aan de eisen die gesteld worden aan het informatie- en archiefbeheer.

Het college van B&W is als zorgdrager bestuurlijk verantwoordelijk voor het archief. Zoals vastgelegd in de archiefverordening gemeente Rheden 2020 moet het college de uitvoering van de Archiefwet verantwoorden aan de gemeenteraad. Het college van B&W doet tweejaarlijks verslag aan de raad over de staat van de informatiehuishouding binnen de gemeente, en biedt daarbij de verslagen aan die door de archivaris zijn opgesteld. De verslagen van de archivaris betreffen het toezicht op het niet-overgebrachte archief en het beheer van het overgebrachte archief naar de archiefbewaarplaats (Gelders Archief). Tevens is het college verantwoordelijk voor de toezending aan de provincie van het KPI-verslag. De gemeenteraad wordt door het college geïnformeerd over het KPI-toezichtsverslag. De raad kan het college controleren op de uitvoering van het informatie- en archiefbeheer.

Bestaand beleid en kaders
Artikel 3 en 32 Archiefwet 1995, Archiefverordening gemeente Rheden 2020, Wet Open Overheid (WOO), Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt, 2012), Horizontale verantwoording Archiefwet 1995 via Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's).

Welk resultaat willen we met dit voorstel behalen?

Met dit toezichtsverslag wordt inzicht verkregen en gegeven in de huidige stand van zaken over het informatie- en archiefbeheer van de gemeente Rheden. In de raadsinformatiebrief is dan ook te lezen welke verbetermaatregelen het Gelders Archief als toezichthouder op het archiefbeheer voorstelt, waarna per bevinding een reactie met de beoogde aanpak volgt. Deels worden de verbetermaatregelen opgepakt in de uitvoering, welke zijn belegd bij afdeling DIV De Connectie en anderzijds worden deze opgepakt vanuit het programmaplan Digitaal Rheden. Als het beheer op

orde is wordt een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering mogelijk gemaakt, kent de gemeente haar eigen rechtspositie en die van anderen, is het mogelijk om verantwoording af te leggen over het eigen handelen en kan de blijvende bewaring van cultuurhistorische archiefbescheiden worden gegarandeerd.

Door de voorgestelde aanpak op de gegeven aanbevelingen door de toezichthouder (Gelders Archief) wordt direct een relatie gelegd naar de lokale en regionale opgaven als het gaat om het informatiebeheer. Hierbij valt te denken aan de samenwerking op het gebied van informatie- en archiefbeheer met onze bedrijfsvoeringpartners (De Connectie, het Gelders Archief en de gemeenten Arnhem en Renkum). In het toezichtsverslag wordt ingezet op verder verbeteren van het informatiebeheer en dat digitaal de norm is/ wordt. Mede door het Programma Digitaal Rheden zijn veel verbetermaatregelen al doorgevoerd en/of in gang gezet. Een goed voorbeeld is het wegwerken van achterstanden op het fysieke en digitale archiefbeheer. Het gegeven dat digitaal de norm moet worden, kent een langere weg en is afhankelijk voor meerdere factoren zoals een afgeronde migratie naar ons nieuwe zaaksysteem met een bijbehorende digitale beheeromgeving (digitaal archief). In 2024 wordt verwacht dat hierin belangrijke stappen kunnen worden gezet, ook als het gaat om het inzetten van vervanging (dit is het vervangen van papieren archiefbescheiden voor digitale reproducties) op grond van de Archiefwet 1995. Het voorliggende toezichtsverslag en de nieuwe verbetermaatregelen leveren hieraan een belangrijke bijdrage.

Wat zijn de risico's van dit voorstel?

Het niet op orde hebben van de informatiehuishouding betekent een risico voor de bedrijfsvoering en de verantwoordingsplicht en heeft een inefficiënte en ineffectieve organisatie tot gevolg. Daarnaast is goed toezicht, zoals geregeld in de archiefverordening, gebaat bij goede samenwerking.

Het niet voldoen aan de Archiefwet 1995 kan er voor zorgen dat de provincie de gemeente onder verscherpt toezicht plaatst. Door de *Wet revitalisering generiek toezicht* kan de provincie gebruik maken van de zogenoemde interventieladder, waardoor ze besluiten in de plaats van gemeenten kan nemen of door de gemeente genomen besluiten kan schorsen.

Indien de verbetermaatregelen op de aanbevelingen van de toezichthouder op het archiefbeheer niet worden doorgevoerd bestaat het risico dat we niet (meer) voldoen aan relevante wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeheer. Door de toenemende digitalisering ontstaat steeds meer informatie en data die goed ontsloten moet zijn en worden beheerd om de duurzame toegankelijkheid gedurende de levenscyclus van digitale documenten en data te kunnen garanderen. Als dit niet mogelijk is, kan dit grote consequenties hebben voor de verantwoordingsfunctie van het overheidshandelen van onze gemeente. Daarnaast is goed informatie- en archiefbeheer van essentieel belang voor een goede bedrijfsvoering.

Waar moeten we rekening mee houden?

Financiële consequenties

De kosten voor het doorvoeren van de verbetermaatregelen worden enerzijds gedekt vanuit de reguliere budgetten en anderzijds gedekt vanuit het Programma Digitaal Rheden.

Personele consequenties

N.v.t.

Communicatie en participatie

De inhoud van dit voorstel en de raadsinformatiebrief is afgestemd met onze collega's van Bedrijfsvoeringorganisatie De Connectie. Tevens wordt er ambtelijk binnen de gemeenten Renkum en Arnhem een soortgelijk toezichtsverslag informatiebeheer met verbetermaatregelen naar het college en de raad gebracht.

Naast het Gelders Archief wordt het toezichtsverslag en de raadsinformatiebrief met de beoogde aanpak op de verbetermaatregelen ook aan de Interbestuurlijk Toezichthouder Archieven van de Provincie Gelderland toegestuurd.

Evaluatie

In 2026 wordt er weer een nieuw toezichtsverslag door het Gelders Archief opgesteld, waarin aandacht is voor de voortgang op de ingezette verbetermaatregelen.

Velp, 22 mei 2024

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Bart Drewes,
secretaris.

Gemeenteraad van Rheden

Postbus 9110
6994ZJ De Steeg

Datum	**Zaaknummer**	**Uw brief/kenmerk**
22 mei 2024	RHD-890971	-
Behandeld door	**doorkiesnummer**	**Bijlage(n)**
M. Pil		div.

onderwerp
Raadsinformatiebrief verbetermaatregelen n.a.v. toezichtsverslag informatiebeheer

Geachte leden van de gemeenteraad,

Tweejaarlijks vindt er vanuit het Gelders Archief archieftoezicht plaats op het uitgevoerde informatie- en archiefbeheer. In het voorjaar van 2022 is uw raad geïnformeerd over de laatste stand van zaken. Nu zijn we 2 jaar verder en heeft het Gelders Archief als toezichthouder een nieuw toezichtsverslag uitgebracht met de huidige stand van zaken en nieuwe voorgestelde verbetermaatregelen. Middels deze raadsinformatiebrief wil het college de raad informeren, incl. een doorkijk geven naar de beoogde aanpak om de voorgestelde verbetermaatregelen door te voeren. Daarbij stellen wij u als raad in de gelegenheid om, indien gewenst, een zienswijze te geven op de beoogde aanpak.

In het verslag zijn een 6-tal specifieke verbetermaatregelen opgenomen. In deze raadsinformatiebrief leest u de stand van zaken op dit moment per bevinding en de door het college beoogde aanpak. Na de kennisgeving aan Uw raad wordt het toezichtsverslag inclusief deze brief gedeeld met het Gelders Archief (als toezichthouder op het archiefbeheer) en de Interbestuurlijk Toezichthouder Archieven van de Provincie Gelderland (als toezichthouder op de archiefzorg).

De verbetermaatregelen

Verbetermaatregel 1: zorg voor opslag in een ruimte die voldoet aan de wettelijke eisen van nog niet overgebrachte en nog te vernietigen papieren archieven bij ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis.
Voor de op termijn te vernietigen en te bewaren archieven vanaf 2020 dient alsnog een oplossing voor opslag na 2024 in een wettelijk goedgekeurde archiefruimte gevonden te worden. Werk in een plan uit hoe omgegaan wordt met deze archieven ten aanzien van overbrenging en vernietiging na 2024. Zorg daarnaast voor een oplossing voor het duurzaam en permanent bewaren van digitale archiefbescheiden.

Verbetermaatregel 1: Op dit moment zijn de te vernietigen archieven en de te bewaren archieven van de gemeente Rheden tijdelijk ondergebracht bij het Gelders Archief. Het college onderstreept het belang van het vinden van een nieuwe oplossing, bijv. in het verlengen van de tijdelijke constructie voor de opslag van de Rhedense archiefbestanden. Hierover zijn we in gesprek met het Gelders Archief. Na de zomer verwachten we hierin meer duidelijkheid te hebben.

Verder wordt het bewerken van de nu nog opgebouwde papieren archieven in de periode 2020-2025 in de planning van de Afdeling DIV van De Connectie opgenomen. Deze planning en de aanpak daarvan wordt afgestemd met adviseurs en toezichthouders bij het Gelders Archief.

Daarnaast is het meer dan urgent dat digitaal de norm wordt, zodat verdere papieren aanwas na 2025 echt wordt voorkomen. Ondanks dat deze urgentie wordt gevoeld kampt de gemeente met een vertraging op de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Binnen het project van de implementatie borgen we de duurzame toegankelijkheid van onze digitale archieven en wordt vervanging op grond van de Archiefwet ingeregeld. Daarnaast worden diverse primaire processen onder de loep genomen met als doel om het zaakgericht werken en archiveren verder te verbeteren. Naar verwachting vindt de livegang van het nieuwe zaaksysteem deze zomer plaats.

Verbetermaatregel 2: blijf zorgdragen voor voldoende mensen en vergroot de betrokkenheid om informatiebeheer adequaat te kunnen blijven uitvoeren.
Vergroot aan de voorkant de betrokkenheid van informatiebeheer bij het aanschaffen, implementeren, aanpassen of uitfaseren van processen en informatiesystemen. Pas hier de principes en uitgangspunten van "archiveren by design" bij toe. Blijf zorgdragen voor voldoende mensen zodat de betrokkenheid van informatiebeheer kan blijven plaatsvinden.

Verbetermaatregel 2: Het college is blij dat door de inzet van de financiële middelen vanuit het Programma Digitaal Rheden zichtbaar is geworden dat het informatiebeheer verder is verbeterd. Een goed voorbeeld hiervan is het inlopen van de achterstanden op de archiefbewerking door de inhuur van een extra archiefmedewerker. Verder blijft het van belang de aandacht vast te houden voor het creëren van aandacht en bewustwording voor het informatiebeheer. In de verdere voortgang van het Programmaplan Digitaal Rheden zal het college hier nadrukkelijk op sturen.

Het college onderschrijft het belang van de betrokkenheid van informatiebeheer bij het aanschaffen, implementeren, aanpassen en/of uitfaseren van processen en informatiesystemen. In regionaal verband is hierover gesproken met het regionaal architectuurteam en ICT van De Connectie. Op dit moment wordt dit dan ook ingebed in de procedures zodat de principes en uitgangspunten rondom 'archiveren by design' op structurele wijze al bij de start van een dergelijk initiatief kunnen worden toegepast. Dit vraagt uiteraard om voldoende capaciteit en betrokkenheid vanuit het team van de Afdeling DIV van De Connectie. De gevolgen hiervan worden meegenomen in de prioritering en planning van dit team.

Verbetermaatregel 3: betrek de informatiebeheerders bij de verbetering van het informatiebeheer.
Betrek de informatiebeheerders, de (team)managers, de griffier en de directeur van De Connectie, als verantwoordelijken voor het informatiebeheer bij het verbeteren van het fundament van de (kern)systemen. Zorg voor meer bewustwording van het belang van informatiebeheer in de gehele organisatie.

Verbetermaatregel 3: Binnen gemeente Rheden is er een verbeterslag gaande ten aanzien van het fundament van de te gebruiken (kern)systemen, zoals de upgrade van het zaaksysteem en gekoppelde vakapplicaties (bijvoorbeeld in het sociaal domein). Dit hangt sterk samen met de noodzaak dat digitaal de norm moet worden. Hierbij sturen wij vanuit de vakgroep informatie en het project papierarm en digitaal werken op meer bewustwording bij het management die een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het informatiebeheer van hun organisatieonderdeel. Dit is echter een ontwikkeling die veel tijd en energie vraagt voordat de effecten van de investeringen hierin te zien zijn.

Verbetermaatregel 4: implementeer een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer.
Implementeer een kwaliteitssysteem. Zorg voor een samenhang met de projecten en uitkomsten van de projecten binnen het programma Digitaal Rheden.

Verbetermaatregel 4: In 2023 is er een nulmeting gehouden o.b.v. de handreiking Kwaliteitssysteem informatiebeheer decentrale overheden (KIDO, 2016). Deze nulmeting is in regionaal verband binnen de intergemeentelijke samenwerking uitgevoerd en per gemeente (waaronder ook voor Rheden) in beeld gebracht. In vervolg daarop wordt nu gewerkt aan de opdrachtformulering voor het opzetten van een toetsbaar kwaliteitssysteem. Daarnaast wordt het op te zetten toetsinstrument in de komende periode 2024-2025 geconcretiseerd. De suggestie van het Gelders Archief om meer samenhang tussen de implementatie van het kwaliteitssysteem en het Programma Digitaal Rheden te brengen wordt dan ook vanuit de vakgroep informatie onderzocht en afgestemd met de regionale partners in De Connectie.

Verbetermaatregel 5: breng het overzicht van de informatiehuishouding bij elkaar in één centraal overzicht.
Actualiseer het samenhangend overzicht door het ordeningsplan, archiefbewerkingsplan het overzicht van werkprocessen en de lijst met vakapplicaties op te nemen in één centraal overzicht. Zorg dat dit overzicht minimaal bevat: een overzicht van aanwezige processen in de organisatie (procesregister), de bewaartermijnen per proces, wie proceseigenaar van een proces is en wie verantwoordelijk is voor bepaalde informatie en de wijze waarop archiefbescheiden zijn ingedeeld en gerangschikt (welk archiefbescheiden bevindt zich waar en wordt waar gebruikt).

Verbetermaatregel 5: Vanuit het Programma Digitaal Rheden hebben we het afgelopen jaar veel vooruitgang geboekt als het gaat in het wegwerken van achterstanden in de papieren archieven. Deze zijn flink ingelopen, mede door de (extra) inzet van medewerkers en inhuur bij Afdeling DIV van De Connectie. De achterstanden in het vernietigen van analoge en digitale (zaak)dossiers zijn ingelopen. Dit stemt het college dan ook positief om deze lijn vast te houden. Echter blijft het noodzakelijk dat digitaal de norm wordt en dat dit vanuit het Programmaplan Digitaal Rheden daadwerkelijk wordt gerealiseerd rond de ingebruikname van ons nieuwe gemeentehuis.

Een ander aspect is het bij elkaar in één overzicht brengen van de informatiehuishouding. In de afgelopen periode is meer inzicht verkregen in de verschillende vakapplicaties waar zich informatie/ archiefbescheiden in bevinden. De I-Navigator is onze centrale applicatie om de complete informatiehuishouding in beeld te brengen, te hebben en te houden. Dit betekent ook dat de lijst met vakapplicaties hier (op termijn) aan toegevoegd kan worden. Op procesniveau is dan te zien welke informatie/ archiefbescheiden zich dan in welke informatiesystemen bevinden. Binnen afdeling DIV van De Connectie, waar de I-Navigator wordt beheerd, wordt dit in de periode 2024-2025 verder ten uitvoer gebracht.

Verbetermaatregel 6: actualiseer de beheerafspraken met VGGM en ODRA.
Actualiseer op korte termijn de beheerafspraken met VGGM en ODRA. Neem hierin ook mandatering voor het informatiebeheer in mee.

Verbetermaatregel 6: In de afgelopen periode zijn veel archiefbeheerafspraken met gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden opgesteld en geformaliseerd. De adviseur informatiebeheer van de gemeente Rheden (werkzaam bij Afdeling DIV De Connectie) is bij al deze afspraken betrokken (geweest). In de komende periode zal er met die partners waarbij de beheerafspraken nog niet zijn vastgelegd, zoals met de ODRA en de VGGM, contact opgenomen worden over het verdere vervolg.

Conclusie en samenvatting
Vanuit het Programmaplan Digitaal Rheden hebben we het afgelopen jaar veel vooruitgang geboekt als het gaat in het wegwerken van achterstanden in de papieren archieven. Deze zijn flink ingelopen,

mede door de (extra) inzet van medewerkers en inhuur bij Afdeling DIV van De Connectie. Er is een goede start gemaakt, maar we zijn er nog niet.

Verbetermaatregel	**Kwartaal**	**Afhankelijkheden en randvoorwaarden**
1. Zorg voor opslag in een ruimte die voldoet aan de wettelijke eisen: a. Voortgangsgesprek over opslag bij het Gelders Archief b. Livegang zaaksysteem c. Inregelen vervanging en borging dat digitaal de norm wordt	 Q3 2024 Q2 2024 Q1 2025	 Stoppen papieren aanwas en digitaal de norm Implementatie nieuw zaaksysteem
2. Blijf zorgdragen voor voldoende mensen en vergroot de betrokkenheid om informatiebeheer adequaat te kunnen blijven uitvoeren: a. Blijven inzetten op het inlopen van de huidige achterstanden (bewerking papieren archieven) b. De betrokkenheid van informatiebeheer bij aanschaf, aanpassing en/of uitfasering van systemen en processen is geborgd.	 Q4 2025 Q1 2024	 Beschikbaarheid inhuur vanuit Digitaal Rheden Digitaal de norm
3. Betrek informatiebeheerders bij het verbeteren van het informatiebeheer: a. Doorlopend sturen op meer bewustwording bij het management. Eerste concrete verwachte resultaten van (nieuwe) koppeling met vakapplicatie in sociaal domein t.b.v. verbeteren digitaal informatiebeheer	 Q3 2025	 Stoppen papieren aanwas en digitaal de norm
4. Implementeer een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer: a. Concretisering (regionaal) kwaliteitssysteem voor informatiebeheer en in gebruik nemen ervan	 Q3 2025	 Complexiteit, samenhang Digitaal Rheden en harmonisatiepotentieel intergemeentelijke samenwerking
5. Breng het overzicht van de informatiehuishouding bij elkaar in één centraal overzicht: a. Het op orde brengen, hebben en houden van de I-Navigator als centrale applicatie voor het overzicht in de informatiehuishouding	 Q4 2025	
6. Actualiseer de beheerafspraken met VGGM en ODRA: a. Samen met de betreffende partners komen tot geactualiseerde archiefbeheerafspraken en hierover adviseren richting de partners	 Q4 2024	 Afhankelijk van de betreffende partners. Toelichting: Vanuit Rheden te sturen op de noodzaak van de totstandkoming ervan en dit met klem te adviseren richting de partners.

Er zijn wel zorgen bij het college ten aanzien van het gegeven dat digitaal de norm moet worden. Dit hangt sterk samen met de implementatie van het nieuwe zaaksysteem die vertraging heeft opgelopen. Dit betekent dat de gemeente Rheden voor deze grote uitdagingen blijft staan en die blijven nopen tot actie:

- ✓ We zorgen ervoor dat digitaal de norm wordt met de komst van ons nieuwe zaaksysteem (en gekoppelde vakapplicaties (bijv. in het sociale domein), gezien het besluit (uit 2021) om geen archiefkelder op te nemen in het nieuwe gemeentehuis;
- ✓ het in samenwerking met de onze partners van Bedrijfsvoeringorganisatie De Connectie implementeren van een regionaal kwaliteitssysteem voor informatiebeheer;
- ✓ het bij elkaar in één overzicht brengen van de informatiehuishouding middels de inzet van de I-Navigator voor het centraal beheren van de werkprocessen;
- ✓ en het blijven vergroten van de bewustwording van medewerkers in de omgang met (digitale) informatie;

Wij hopen uw raad voldoende te hebben geïnformeerd over de huidige stand van zaken en de beoogde aanpak voor verdere verbetering van het informatie- en archiefbeheer.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en Wethouders van Rheden

de secretaris,	de burgemeester,
B. Drewes	Carol van Eert

TOEZICHTSVERSLAG INFORMATIEBEHEER GEMEENTE RHEDEN

2022-2023

GELDERS ARCHIEF

Inleiding

Hierbij brengt de gemeentearchivaris verslag uit aan het college van burgemeester en wethouders (hierna te noemen: het college van B&W) van de gemeente Rheden over het toezicht op het informatiebeheer. In dit verslag worden er maatregelen voorgesteld die getroffen moeten worden in het belang van een goed informatiebeheer. De voorgestelde maatregelen dragen bij aan de duurzame toegankelijkheid van informatie, een transparante overheid te zijn voor de (rechtzoekende) burger en te komen tot een goede bedrijfsvoering voor de overheid.

Toezicht

Het toezicht op de naleving van Archiefwet- en regelgeving is in de archiefverordening vastgelegd en opgedragen aan de gemeentearchivaris. Dit toezicht vindt zijn grondslag in de Archiefwet 1995 (hierna te noemen: de wet) artikel 32, lid 2.[1] Naleving van de wet vormt de basis voor de kwaliteit van het informatiebeheer. De gemeentearchivaris brengt verslag uit aan u als college van B&W, over de activiteiten die door uw organisatie zijn verricht ter uitvoering van artikel 3 van de wet[2]. Ik verzoek u dit verslag, in het kader van het horizontale toezicht, na behandeling voor te leggen aan de gemeenteraad. Vervolgens verzoek ik u dit verslag te delen met de interbestuurlijk toezichthouder archieven (IBT) bij de Provincie Gelderland.

Werkwijze

Tweejaarlijks levert de gemeente Rheden een actueel overzicht aan van de kritische prestatie indicatoren (hierna te noemen: archief KPI's) bij de toezichthouder van het Gelders Archief. Op basis van de maatregelen en onderwerpen die binnen uw organisatie prioriteit hebben, wordt samen met de informatiebeheerder een toezichtsplan opgesteld. De uitvoering van dit plan wordt gemonitord door middel van een reguliere overlegcyclus.

Constateringen

Hieronder wordt ingegaan op de stand van zaken van informatiebeheer van de gemeente Rheden, inclusief onze bevindingen. Waar dit aan de orde is worden verbetermaatregelen voorgesteld. Vanuit het thema "basis op orde" wordt in het uitvoeringsprogramma interbestuurlijk toezicht 2020-2024 van de Provincie Gelderland prioriteit gegeven aan de volgende archief KPI's:

- Middelen en mensen (KPI nr. 2.1-2. 4);
- Kwaliteitssysteem archiefbeheer (KPI nr. 4 en 4.1);
- Achterstanden in archieftaken (KPI nr. 2.2b);
- Gemeenschappelijke Regelingen (KPI nr. 1.5-1.7).

De volgende constateringen zijn gedaan:

Archiefruimte nieuwbouw gemeentehuis

In september 2021 is besloten geen archiefruimte op te nemen in de nieuwbouw van het gemeentehuis. In het programma Digitaal Rheden worden maatregelen voorgesteld om digitaal te gaan werken en te archiveren. Hierdoor wordt digitaal als norm ingevoerd bij de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis. Hierbij is het van belang zorg te dragen voor een duurzame oplossing om digitale archiefbescheiden permanent te bewaren. De verwachting is dat na de ingebruikname minder opslag voor papieren archieven nodig is.

In plaats van opslag in een archiefruimte is het voornemen de nog niet overgebrachte papieren archieven tot 2020 (vervroegd) over te brengen naar de archiefbewaarplaats bij het Gelders Archief. Het streven is om deze archieven uiterlijk in december 2024 gereed te hebben voor overbrenging. Hiermee wordt invulling gegeven aan het wegwerken en voorkomen van achterstanden.

[1] Ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, is, onder de bevelen van burgemeester en wethouders, met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet belast de gemeentearchivaris.

[2] Overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.

<u>Verbetermaatregel 1:</u> zorg voor opslag in een ruimte die voldoet aan de wettelijke eisen van nog niet overgebrachte en nog te vernietigen papieren archieven bij ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis.
Voor de op termijn te vernietigen en te bewaren archieven vanaf 2020 dient alsnog een oplossing voor opslag na 2024 in een wettelijk goedgekeurde archiefruimte gevonden te worden. Werk in een plan uit hoe omgegaan wordt met deze archieven ten aanzien van overbrenging en vernietiging na 2024. Zorg daarnaast voor een oplossing voor het duurzaam en permanent bewaren van digitale archiefbescheiden.

Middelen en mensen
In het programma Digitaal Rheden zijn er aanvullende financiën vrijgemaakt die zullen bijdragen aan de verbetering van het informatiebeheer en de duurzame toegankelijkheid van informatie. Ook wordt met goed resultaat gewerkt aan het creëren van aandacht en bewustwording voor informatiebeheer.

Zo is er door middel van de projecten Digifitte medewerker en Digitalisering onderdeel strategisch personeelsplan meer aandacht voor archivering. In het project Papierarm- en digitaal werken wordt toegewerkt naar digitaal als norm.

Door de betrokkenheid van informatiebeheer bij deze projecten wordt de transitie ingezet van operationeel naar tactisch informatiebeheer. Ook is de betrokkenheid van informatiebeheer bij implementatie van nieuwe applicaties, archief wettelijke verplichtingen en de Wet Openheid (WOO) toegenomen.

Het is van belang informatiebeheer te blijven betrekken bij de implementatie en verandering van de inrichting van werkprocessen en informatiesystemen, "archiveren by design". Ook al wordt informatiebeheer steeds meer onderdeel van het primaire proces en krijgen medewerkers daarin een grotere rol, het inzetten van deskundige ondersteuning met vakinhoudelijke expertise op informatiebeheer blijft nodig.

<u>Verbetermaatregel 2:</u> blijf zorgdragen voor voldoende mensen en vergroot de betrokkenheid om informatiebeheer adequaat te kunnen blijven uitvoeren.
Vergroot aan de voorkant de betrokkenheid van informatiebeheer bij het aanschaffen, implementeren, aanpassen of uitfaseren van processen en informatiesystemen. Pas hier de principes en uitgangspunten van "archiveren by design" bij toe. Blijf zorgdragen voor voldoende mensen zodat de betrokkenheid van informatiebeheer kan blijven plaatsvinden.

Het is niet altijd vanzelfsprekend dat informatiebeheer betrokken is bij ontwikkelingen op het gebied van werkprocessen en informatiesystemen. Informatiebeheer vereist dat de werkprocessen en de daarbij gebruikte informatiesystemen conform de wet ingericht worden. Het betrekken van informatiebeheer bij het inrichten van een proces en/of systeem borgt de duurzame toegankelijkheid. De maatregelen die daarvoor nodig zijn kunnen het beste bepaald worden op het moment dat de processen en informatiesystemen aangeschaft, geïmplementeerd, aangepast of afgeschaft worden. Dit is "archiveren by design".

Het werken aan het verbeteren van het informatiebeheer volgens het principe "archiveren by design" is nodig om in control te zijn. "Archiveren by design" voorkomt dat achteraf dure maatregelen genomen moeten worden. Daarbij zorgt "archiveren by design" voor een integratie en afstemming met andere belangen zoals privacy, informatiebeveiliging en gebruiksvriendelijkheid.

Verantwoordelijkheden t.a.v. informatiebeheer
In het programma Digitaal Rheden is aandacht voor het vergroten van de bewustwording bij medewerkers van archivering. In samenhang met het verbeteren van het fundament van de (kern)systemen voor archivering wordt gewerkt aan het belang van goed informatiebeheer. Uitgangspunt bij de upgrade van het zaaksysteem moet zijn dat de verantwoordelijkheden, zoals in het besluit informatiebeheer vastgesteld, goed ingericht worden.

In het besluit informatiebeheer staat dat de (team)managers, de griffier en de directeur van De Connectie verantwoordelijk zijn voor het informatiebeheer van hun organisatie(onderdeel). Het verbeteren van het fundament van de (kern)systemen kan alleen voldoende worden gewaarborgd indien de verantwoordelijkheden helder zijn bij de informatiebeheerders.

Verbetermaatregel 3: betrek de informatiebeheerders bij de verbetering van het informatiebeheer.
Betrek de informatiebeheerders, de (team)managers, de griffier en de directeur van De Connectie, als verantwoordelijken voor het informatiebeheer bij het verbeteren van het fundament van de (kern)systemen. Zorg voor meer bewustwording van het belang van informatiebeheer in de gehele organisatie.

Kwaliteitssysteem informatiebeheer
Het implementeren van een kwaliteitssysteem is in het toezichtsverslag over 2020-2021 als maatregel opgenomen. De implementatie heeft nog niet plaatsgevonden. In de intergemeentelijke samenwerking met De Connectie wordt gewerkt aan het opzetten van een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer. Hiervoor wordt nu een opdrachtformulering uitgewerkt. Uitgangspunt is om vanuit dit kwaliteitssysteem periodiek de kwaliteit van het informatiebeheer te toetsen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij al bestaande kwaliteitssystemen binnen de gemeente Rheden. Op dit moment is er geen samenhang tussen de implementatie van het kwaliteitssysteem en het programma Digitaal Rheden.

Verbetermaatregel 4: implementeer een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer.
Implementeer een kwaliteitssysteem. Zorg voor een samenhang met de projecten en uitkomsten van de projecten binnen het programma Digitaal Rheden.

Het is van belang een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer te implementeren. Doel van een kwaliteitssysteem is om het informatiebeheer te verbeteren, en wel zodanig dat het informatiebeheer op termijn voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Een kwaliteitssysteem draagt ook bij aan het grip krijgen op de staat van de informatiehuishouding. Dit resulteert in een betere bedrijfsvoering doordat benodigde informatie in werkprocessen op een efficiënte manier wordt opgeslagen. Hierdoor wordt informatie ook sneller gevonden en gebruikt. Ook draagt een kwaliteitssysteem bij aan een open en transparante overheid. Tot slot zorgt een kwaliteitssysteem dat een overheidsorganisatie voldoet aan de archiefwettelijke verplichtingen.

Achterstanden in archieftaken van vernietiging en overbrenging
De bewerkingen op achterstanden op het papieren archieven heeft het afgelopen jaar flinke vooruitgang geboekt. Door middel van inzet van medewerkers en inhuur wordt gewerkt aan het versneld wegwerken van de achterstanden van het vernietigen van digitale archieven en het op termijn overbrengen van papieren archieven.

In 2022 en 2023 zijn veertien machtigingen tot digitale vernietiging voor documenten in het zaaksysteem afgegeven. Hierdoor zijn er grotendeels geen achterstanden meer in digitale vernietiging. Het wegwerken van deze achterstand voorkomt het onnodig migreren van archiefbescheiden naar het nieuwe zaaksysteem.

Voor het bewerken en overbrengen van papieren archieven is er een archiefbewerkingsplan opgesteld. Dit plan bevat een overzicht van werkzaamheden die moeten plaatsvinden om archieven over te brengen. Het voornemen is om uiterlijk december 2024 drie secretarie-archieven (1990-1999, 2000-2009, 2010-2019) en het bouwarchief 1995-2015 (vervroegd) over te brengen naar de archiefbewaarplaats bij het Gelders Archief. De bewerking van het secretarie-archief van 2010-2019 is nog niet gestart. Ook is het traject opgestart voor vervroegde overbrenging van de raadsstukken over de periode 1990-2021.

Met het archiefbewerkingsplan is in beeld gebracht welke bewerkingen nodig zijn om archieven op termijn over te brengen. Ook is er een ordeningsplan uit 2015 en een overzicht van relevante vakapplicaties. Verder beschikt de gemeente Rheden over de I-Navigator waarmee werkprocessen worden beheerd. De I-Navigator wordt op dit moment verder op orde gebracht en geactualiseerd voor de overgang naar het nieuwe zaaksysteem. Op termijn is het doel om alle archiefbescheiden, beheerd in vakapplicaties, in de I-Navigator op te nemen. Doel is het vormen van een compleet overzicht van de totale informatiehuishouding.

<u>Verbetermaatregel 5:</u> breng het overzicht van de informatiehuishouding bij elkaar in één centraal overzicht.
Actualiseer het samenhangend overzicht door het ordeningsplan, archiefbewerkingsplan het overzicht van werkprocessen en de lijst met vakapplicaties op te nemen in één centraal overzicht. Zorg dat dit overzicht minimaal bevat: een overzicht van aanwezige processen in de organisatie (procesregister), de bewaartermijnen per proces, wie proceseigenaar van een proces is en wie verantwoordelijk is voor bepaalde informatie en de wijze waarop archiefbescheiden zijn ingedeeld en gerangschikt (welk archiefbescheiden bevindt zich waar en wordt waar gebruikt).

Door een compleet overzicht van de totale informatiehuishouding op te stellen ontstaat inzicht in waar informatie (zowel analoog als digitaal) wordt ontvangen, gecreëerd en opgemaakt. Ook helpt dit overzicht met het inzichtelijk maken waar digitaal als norm nog ingevoerd moet worden. Tot slot draagt dit overzicht bij aan inzicht van documenten, processen en informatiesystemen en hun samenhang in de keten. Hierdoor kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt over het beheer van informatie in de keten met verbonden partijen.

Gemeenschappelijke Regelingen en verbonden partijen
Met een aantal verbonden partijen is overleg gevoerd over het opstellen of actualiseren van informatiebeheerafspraken en/of -mandaten. Dit heeft in 2022 geresulteerd in een archiefconvenant met eenduidige afspraken met de Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR-SDCG). Ook zijn de afspraken met GR IGUO (BVO) De Connectie en BVO DRAN (Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen) geactualiseerd. Tot slot zijn er archiefbeheerafspraken gemaakt met de gemeente Doesburg ten aanzien van taken op het gebied van de Wet Inburgering.

Met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is gesproken over actualisatie van de afspraken. Dit heeft nog niet geleid tot aanpassing van de afspraken en/of mandaten.

<u>Verbetermaatregel 6:</u> actualiseer de beheerafspraken met VGGM en ODRA.
Actualiseer op korte termijn de beheerafspraken met VGGM en ODRA. Neem hierin ook mandatering voor het informatiebeheer in mee.

Door de toename van het aantal ketens wordt steeds meer informatie samengebracht om een proces in de keten uit te voeren, bijvoorbeeld in de uitvoering van de Omgevingswet. Hierdoor is het noodzakelijker geworden om afspraken over informatiebeheer te actualiseren. Er moeten voldoende waarborgen zijn dat er met samenwerkingspartners gezamenlijk invulling gegeven wordt aan taken en bevoegdheden ten aanzien van archivering.

Om de gemandateerde partij besluiten te kunnen laten nemen over informatiebeheertaken is het noodzakelijk om het informatiebeheer als afzonderlijke taak te mandateren. Overweeg dit bij het maken van nieuwe afspraken. Ook in dit geval blijf de mandaatgever verantwoordelijk, maar het geeft de mogelijkheid om het informatiebeheer van gemandateerde taken efficiënter uit te voeren.

Archieffunctie MOOR applicatie (kabels en leidingen)
In 2022 is gestart met de inrichting van de archieffunctie in de MOOR (Meldpunt Opbrekingen Openbare Ruimte) applicatie. Verder is in 2023 de vernietigingsfunctionaliteit ingericht in de MOOR

applicatie. Het Gelders Archief heeft meegekeken en geadviseerd om tot een efficiënte werkwijze van vernietiging te komen. Dit heeft geleid tot een werkbare standaard vernietigingslijst en -proces. In de komende jaren wordt verkend of een doorlopende machtiging voor vernietiging afgegeven kan worden voor processen die via de MOOR applicatie worden uitgevoerd.

Vernietiging van documenten

In 2022 en 2023 heeft de gemeentearchivaris een machtiging tot vernietiging afgegeven voor de volgende vernietigingslijsten:

- Cliëntendossiers werk en inkomen 1997-2001;
- Werk, Participatie en Inburgering 2022;
- Beleid Samenleving 2022;

Verder zijn in het kader van de migratie naar het nieuwe zaaksysteem in 2022 en 2023 machtigingen verleend voor het digitaal vernietigen van documenten uit het huidige zaaksysteem. Er zijn machtigingen afgegeven op vernietigingslijsten voor de volgende processen: Belastingen en basisregistraties, Beleid en Samenleving, DIV-zaken, Financiën, Informatie en Control, Intern advies, Jeugd en Schulddienstverlening, Klant Contactcentrum (KCC) strategie, Meldingen Openbare Ruimte (MOR), Samenleving Team Schulddienstverlening, Werk, Re-integratie en Inkomen, WMO (2014-2019) en Woon- en Leefomgeving. De machtigingen gelden als goedkeuring om de betreffende informatie te mogen vernietigen.

Tot slot is voor de bewerking van het Secretarie-archief 1990-1999 een tijdelijke doorlopende machtiging voor vernietiging afgegeven, om ruimtegebrek in het depot te voorkomen. In de bewerking van dit archief is geconstateerd dat er nog te vernietigen stukken aanwezig zijn. Deze machtiging is afgegeven onder voorwaarden van een aantal criteria.

Vervolg toezicht in 2024 en 2025

De gemeentearchivaris ontvangt graag uw reactie op de aanbevolen maatregelen. De toezichthouder gaat in 2024 verder met uw organisatie in gesprek over de uitwerking van de voorgestelde maatregelen. Op basis van de uitkomsten van de archief KPI’s, het uitgevoerde toezicht en de gevoerde gesprekken wordt begin 2026 opnieuw een toezichtverslag uitgebracht.

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Ronald ter Hoeven	2 Leefomgeving	11 Duurzame steden en gemeenschappen 12 Verantwoorde consumptie en productie
b en w-vergadering	**agendapunt**	**bijlage(n)**

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
GFT - Aanbesteding verwerking

INHOUD VOORSTEL
Instemmen met ondertekenen van de vereveningsovereenkomst in het kader van gezamelijke aanbesteding van de overslag, transport en verwerking van het GFT-afval.

1 Wat is de aanleiding?

De huidige overeenkomst die Rheden heeft voor de overslag, transport en verwerking van GFT-afval eindigt per 31 december 2024. De afgelopen periode is de aanbesteding van de verwerking voor de periode ná 2024 voorbereid. Aan de aanbesteding doen meerdere gemeenten mee (Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Zevenaar).

Het College heeft op 2 april 2024 ingestemd met de Nota van uitgangspunten voor de aanbesteding. In deze uitgangspunten was opgenomen dat er een vereveningssysteem tussen de deelnemende gemeenten wordt ingericht[1].
Met de voorliggende overeenkomst wordt hieraan invulling gegeven.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Europeese aanbestedingsregels
Inkoopbeleid gemeente Rheden

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Door de gezamelijke aanbesteding ontstaat de mogelijkheid om (extra) eisen te stellen aan duurzaamheid.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

In de Nota van Uitgangspunten is opgenomen dat er bij de aanbesteding gebruik wordt gemaakt van perceelindeling: dit is om juridische redenen verplicht[2]. Het is om economische en organisatorische redenen aantrekkelijk om de opdracht in twee percelen te verdelen.
De opsplitsing in twee percelen kan echter leiden tot twee verschillende verwerkingsprijzen.

Vereveningssysteem
Om de kosten voor overslag, transport en verwerking tussen de twee percelen gelijk te trekken wordt een vereveningssysteem toegepast. Hiermee worden eventuele tariefverschillen tussen de percelen gecompenseerd.

[1] Zie Nota van Uitgangspunten, par. 3.4
[2] Zie Nota van Uitgangspunten, par. 2.4

Door het vereveningssysteem zullen de gemeenten jaarlijks onderling kosten verrekenen op basis van een vooraf bepaalde verdeelsleutel/vereveningstarief. Een eventueel voordeel (of nadeel) van verschillende inschrijfprijzen wordt hiermee weggenomen.
Voorafgaand het ingaan van de overeenkomst dienen afspraken te worden vastgelegd over o.a. verdeelsleutel, penvoerderschap, de frequentie van de verrekening, de wijze van administratie.

In de bijgevoegde overeenkomst worden deze afspraken vastgelegd. Iedere deelnemende gemeente ondertekent zelfstandig deze overeenkomst.

Planning aanbesteding

12 april 2024	- instemming door deelnemende gemeenten met de uitgangspunten
1 mei 2024	- start aanbestedingsprocedure
medio juli	- voorlopige gunning
1 januari 2025	- ingangsdatum nieuwe overeenkomst

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Bij Europeese aanbesteding ontstaat de prijs door marktwerking. Er is op voorhand geen voorspelling te geven van de nieuwe verwerkingsprijs, noch of er sprake zal zijn van twee verschillende verwerkingstarieven.

De verwerkingstarieven worden gedekt uit de Afvalstoffenheffing. Dit is een doelbelasting: wijzigingen in de tarieven hebben geen direct effect op de gemeentelijke begroting. Omdat de Afvalstoffenheffing bijdraagt aan de lastendruk van de inwoners is er, afhankelijk van politieke keuzes, wel een potentieel indirecte effect op de begroting.

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel./ Incidenteel*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Budget:					
Af: aangegane verplichtingen:					
Bij: inkomsten:					
Beschikbaar:					
Gevraagd budget:		0	0	0	0
Restant budget nog beschikbaar:		Geen middelen beschikbaar, wordt gedekt vanuit de afvalstoffenheffing.			

6 Wat zijn de risico's?

Het ondertekenen van de overeenkomst kent geen risico's.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De voorliggende wijze van verevening is door de vakinhoudelijke ambtenaren van de deelnemende gemeenten geaccordeerd.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Het voorliggende besluit wordt gedeeld met de ambtelijke vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
N.v.t.

Velp,

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Mobility & Infrastructure

Aan:	Begeleidingscommissie MRA Vakraad
Van:	Peter de Boer
Datum:	10 februari 2024
Kopie	-
Ons kenmerk:	BJ4388 Rev-1
Classificatie:	**Vertrouwelijk**
Gecontroleerd door	Albert Bakker

Onderwerp: **Nota van Uitgangspunten voor aanbesteding overslag, natransport en verwerking van gft-afval MRA-gemeenten**

Vaststellen Nota van Uitgangspunten door gemeenten
In het kader van de ontwikkeling van onze aanbestedingsstrategie voor de aanbesteding van overslag, natransport en verwerking van gft-afval van de MRA-gemeenten, presenteert RHDHV de Nota van Uitgangspunten.

MRA (Milieusamenwerking regio Arnhem) is een samenwerking van gemeenten die samen optrekken bij verschillende aspecten in het afvalbeleid. RHDHV is gevraagd de voorbereiding en begeleiding van de aanbesteding te verzorgen.

Deze nota vat de cruciale stappen samen die leiden tot een effectieve aanbesteding en bevat alle essentiële uitgangspunten zoals de opdrachtomschrijving, contractduur, perceelindeling, prijsstelling en indexatie, en de criteria voor uitsluiting, selectie en gunning. Wij verzoeken de gemeenten om:

De goedkeuring van iedere gemeente op deze nota van uitgangspunten is voorwaardelijk om de procedure tijdig te starten en een succesvolle uitvoering van het project te waarborgen.

Inhoudsopgave document

1 Inleiding 3
1.1 Reële kans dat gemeenten Duiven en Westervoort niet deelnemen 3
1.2 Relevante kenmerken aanbesteding 3

2 Kenmerken huidige situatie verwerking van gft-afval in Nederland 3
2.1 Gft-afvalverwerking heeft de recente jaren weinig aan duurzaamheid gewonnen 3
2.2 Er kan door gemeenten meer gestuurd worden op de kwaliteit van het gft-afval 4
2.3 Krappe verwerkingscapaciteit beperkt duurzaamheidskansen en verhoogt verwerkingskosten 4
2.4 Om juridische redenen is een perceelindeling verplicht 5

3 Gemeenschappelijke visie MRA op overslag, natransport en verwerking van gft-afval 6
3.1 Gemeenten willen duurzaam afvalbeleid 6
3.2 Gemeenten willen voor innovatieve doeleinden kunnen beschikken over deel van gft-afval 6
3.3 Het verdelen van de opdracht in twee gelijkwaardige percelen heeft de voorkeur 6
3.4 Er moet een systematiek worden vastgesteld voor het onderling verevenen van kosten. 7

4 Uitgangspunten aanbesteding 8
4.1 Opzet planning aanbesteding 8
4.2 Raadsbesluiten Westervoort/Duiven over inbesteden bij overheidsorganisatie en impact op planning 8
4.3 Uitgangspunten aanbesteding 9
4.3.1 Algemene, procedurele uitgangspunten: 9
4.3.2 Opdrachtomschrijving: 9
4.3.3 Contractduur 10
4.3.4 Omvang opdracht en percelen 10
4.3.5 Prijzen en indexatie 11
4.3.6 Uitsluitingsgronden inschrijver(s) 11
4.3.7 Selectie- en gunningcriteria 11

Bijlage 1 – Bevindingen open marktconsultatie 13
Bijlage 2 – Indicatie nieuw tarief en kosten per gemeente 14
Bijlage 3 – Bevindingen individuele gesprekken met gemeenten 15
Bijlage 4 – Gunningsmodel 16
Bijlage 5 –Opties voor perceelindeling 17

1 Inleiding

MRA is voornemens met een Europese aanbesteding een nieuw contract verkrijgen voor de **overslag, natransport en verwerking van het ingezameld gft-afval** van negen deelnemende gemeenten voor de periode startend op 1 januari 2025. De MRA bestaat uit de gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar

1.1 Reële kans dat gemeenten Duiven en Westervoort niet deelnemen

Dit document is geschikt gemaakt voor een situatie mét en zonder gemeenten Westervoort en Duiven. In april nemen de gemeenteraden van Westervoort en Duiven een besluit over de start van aandeelhouderschap van een overheidsbedrijf per 1 januari 2025, wat leidt tot het inbesteden van hun afvalinzameling en -verwerkingsactiviteiten bij het overheidsbedrijf. Indien de gemeenteraden hiermee instemmen betekent het dat de gemeenten niet deelnemen aan de aanbesteding voor het transport, de overslag en de verwerking van gft-afval uit de MRA-gemeenten.

1.2 Relevante kenmerken aanbesteding

Relevante kenmerken van de huidige verwerking gft-afval in deelnemende gemeenten zijn:

- De deelnemende gemeenten zamelen jaarlijks ongeveer 44.000 ton gft-afval in.[1] Zonder Duiven en Westervoort is dit ongeveer 39.000 ton.
- Vrijwel alle huishoudens hebben een inzamelvoorziening voor gft-afval, voornamelijk:
  - Minicontainers voor de laagbouw, die huis-aan-huis worden geleegd.
  - Verzamelcontainers of citybins voor de hoogbouw, die op centrale plekken staan.
- De inzameling gebeurt alleen op werkdagen, niet in het weekend of op feestdagen.
- De inzameling van gft-afval in de gemeenten wordt door verschillende partijen verricht.[2]
- Het gft-afval van de gemeenten wordt verwerkt door Attero in Voorst (Gelderland)
- De gemeenten hebben elk een individuele overeenkomst met Attero onder gemeenschappelijke voorwaarden.[3] Deze overeenkomsten lopen af op 31 december 2024.
- Het gft-afval uit de gemeenten wordt ontvangen, geaccepteerd en overgeslagen in Duiven.

2 Kenmerken huidige situatie verwerking van gft-afval in Nederland

Dit onderdeel beschrijft dat:

- Gft-afvalverwerking de afgelopen jaren weinig aan duurzaamheid heeft gewonnen;
- Krappe verwerkingscapaciteit duurzaamheidskansen beperkt en verwerkingskosten verhoogt;
- Om juridische en economisch redenen een perceelindeling de beste optie is.

2.1 Gft-afvalverwerking heeft de recente jaren weinig aan duurzaamheid gewonnen

Gft-afval wordt in Nederland moet in Nederland minimaal gecomposteerd worden. Voor compost bestaan twee toepassingen

i. afzet van hoogwaardig compost[4] of
ii. afzet van laagwaardige compost.

Voorafgegaan aan compostering wordt gft-afval soms vergist. Hiervoor bestaan de volgende varianten:

[1] Dit is het gemiddelde van 2016 tot 2023. Tijdens de Covid-jaren 2020 en 2021 werd landelijk significant meer gft-afval ingezameld dan de jaren ervoor. Vanaf 2022 stabiliseerde deze hoeveelheid weer. Deze trend is ook zichtbaar in de MRA-gemeenten. Als we de Covid-jaren niet meetellen zamelen de MRA-gemeenten gemiddeld ongeveer 40.000 ton gft-afval per jaar in.
[2] PreZero zamelt gft-afval in Arnhem, Duiven, Rheden, Overbetuwe en Westervoort in. ACV in Renkum, Ter Horst in Rozendaal, RDL in Zevenaar en Remondis in Lingewaard.
[3] Met uitzondering van gemeente Duiven. Gemeente Duiven nam niet deel aan de vorige gezamenlijke aanbesteding en heeft een eigen overeenkomst met afvalverwerker AVR. Zij hebben ook een ander tarief, namelijk € 58,43 (in 2022).
[4] Hoogwaardige compost is compost die ingezet wordt in de potgrond- en opzaksector of in de glastuinbouw en hierbij het gebruik van veen (dat een hoge klimaatimpact heeft) voorkomt.

i. Vergisting met opwerking van biogas naar wkk[5], alleen elektriciteitsproductie
ii. Vergisting met opwerking van biogas naar wkk, elektriciteits- en warmteproductie
iii. Vergisting met biogasopwerking tot groengas, met en zonder CO_2-afvang
iv. Vergisting, opwerking van biogas tot biodiesel.

Het vergisten van gft-afval voorafgaand aan compostering als voordeel dat het bijdraagt aan duurzame energieproductie. Daarnaast verbetert het vergistingsproces de kwaliteit van de resulterende compost door bepaalde ziekteverwekkers af te breken. Bovendien draagt het bij aan broeikasgasreductie doordat het voorkomt dat methaan direct in de atmosfeer vrijkomt.

De verwerking van gft-afval is de afgelopen jaren nauwelijks vernieuwd. Er zijn nog geen grootschalige en hoogwaardige(re) alternatieven voor het verwerken van gft-afval. Dit is bevestigd in de marktconsultatie (zie bijlage 1). Er zijn wel kleinschalige initiatieven, zoals het terugwinnen van vetzuren voor bioplastics of het produceren van eiwitten of visvoer via insecten- of wormenkweek. Maar deze initiatieven zijn geen oplossing voor de gft-afvalverwerking op de schaal van de deelnemende MRA-gemeenten.

2.2 Er kan door gemeenten meer gestuurd worden op de kwaliteit van het gft-afval

De kwaliteit van gft-afval is landelijk gezien vaak onder de maat, [6] wat de verwerking tot (hoogwaardige) compost beperkt. Het is onduidelijk of de MRA-gemeenten ook een achterblijvende kwaliteit hebben, Het gft-afval van de MRA-gemeenten wordt niet afgekeurd door de huidige verwerker, ook al zou dat moeten bij minimaal 5% vervuiling. Echter, er vinden geen of nauwelijks kwaliteitsbeoordelingen en terugkoppeling plaats door de verwerker en de meeste MRA-gemeenten voeren geen zelfstandige sorteeranalyses uit. Het is dus ongewis wat de kwaliteit van het gft-afval bij de MRA-gemeenten is.

Er liggen kansen voor de gemeenten om hier meer aandacht aan besteden. Zo kunnen verwerker en gemeenten meer gemotiveerd worden om de kwaliteit van het gft-afval te verbeteren, wat weer ten goede komt aan de verwerking tot (hoogwaardige) compost.

We adviseren de deelnemende gemeenten om (de regie op) kwaliteitsinformatie bij zichzelf te houden, ongeacht deze aanbesteding. Gemeenten kunnen zelf kwaliteitsinformatie verzamelen door middel van visuele inspecties van (rol)containers, visuele beoordelingen door chauffeurs en beladers en steekproefsgewijze sorteeranalyses.

2.3 Krappe verwerkingscapaciteit beperkt duurzaamheidskansen en verhoogt verwerkingskosten

De tarieven voor verwerking, overslag en transport zijn de afgelopen jaren gestegen, met EUR 25 tot EUR 40 per ton meer dan in de huidige overeenkomsten. In hoofdzaak wordt dit veroorzaakt een krapte aan verwerkingscapaciteit. Ook zijn inflatie en toegenomen brandstofkosten relevante factoren. Dit heeft veel invloed op de kosten van afvalbeheer, zoals weergegeven in bijlage 2. De kans dat het tarief boven de 77,50 EUR per ton komt is groot, zie Tabel 1.[7]

Tabel 1 Weergave huidig tarief en Indicatie nieuwe tarieven (euro/ton)

Tarief in 2023 – huidige overeenkomsten	Indicatie nieuw tarief – lage inschatting	Indicatie nieuw tarief – hoge inschatting
€ 51,46[8]	€ 77,50	€ 90,00

De krapte aan verwerkingscapaciteit voor gft-afval houdt voorlopig aan. Het aanbod van Nederlands gft-afval groeit sneller dan de verwerkingscapaciteit. Het aanbod blijft groeien omdat de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen voorschrijft dat vanaf 2024 het gft-afval van alle huishoudens en alle bedrijven gescheiden

[5] Wkk = warmtekrachtkoppeling
[6] Zie: Vereniging Afvalbedrijven (6 juli 2022) Kwart gft-vrachten voldoet niet aan kwaliteitsnorm
[7] Verder spelen strengere eisen ten aanzien van verontreiniging in gft-afval mee. Verwerkers zijn vaker geneigd vervuild gft-afval af te keuren. Gft-afval wordt dan verwerkt als restafval, en dit leidt tot meerkosten.
[8] Gemeente Duiven nam niet deel aan de vorige aanbesteding van MRA en heeft een ander tarief, namelijk € 58,43.

moet worden ingezameld.[9] Uit de marktverkenning (zie bijlage 1) blijkt verder dat maar één verwerker (Attero) binnen 100 km de volledige 44.000 ton/jaar kan verwerken. Een andere verwerker kan misschien de helft van het aanbod verwerken met zijn eigen capaciteit. Zie ook Tabel 2.

Tabel 2 Maximaal beschikbare capaciteit dichtstbijzijnde verwerkers opgegeven in marktverkenning

Verwerker	Max. beschikbare capaciteit voor opdracht	Dichtsbijzijnde locatie	Afstand tot Duiven (enkele reis)
Twence	0 ton/jaar	Hengelo, Overijssel	84
Attero (huidige opdrachtnemer)	44.000 ton/jaar	Voorst, Gelderland	36
ARN B.V.	10.000 ton/jaar[10]	Beuningen, Gelderland	30
Orgaworld Compostering	22.000 ton/jaar	Lelystad, Flevoland	97
Valor Compostering B.V.	onbekend	Meierijstad, Noord-Brabant	78

2.4 Om juridische redenen is een perceelindeling verplicht

Volgens de Aanbestedingsweg 2012, artikel 1.5 is het voorkomen van clustering ook een verplichting. Clustering van opdracht is niet toegestaan en er is sprake van clustering als 9 gemeenten een opdracht voor 9 verschillende diensten als één geheel (cluster) aanbesteed.[11] Clustering is enkel toegestaan als

i. de clustering geen belemmering is voor uitvoering door mkb-bedrijven;
ii. sprake is van significante organisatorische gevolgen en risico's voor zowel de aanbestedende dienst als de ondernemer(s)
iii. er een onlosmakelijke samenhang is van de verschillende opdrachten.

Er is geen sprake van bovenstaande argumenten in deze casus. Een geclusterde opdracht aanbesteden door de MRA kan leiden tot bezwaren van belangstellenden die niet kunnen meedoen. Dit kan de procedure vertragen of zelfs stilleggen.

In de huidige markt is voor de volledige opdracht van 40 tot 44.000 ton/jaar bovendien weinig concurrentie, tenzij andere verwerkers met beperkte capaciteit gaan samenwerken met elkaar. Samenwerking door verwerkers vindt plaats, maar is zeker geen vanzelfsprekendheid. En dan nog is het twijfelachtig of een combinatie van verwerkers al het gft-afval van de MRA-gemeente kan verwerken. Een indeling van (twee) gelijkwaardige percelen is daarom een serieuze overweging om concurrentie uit te lokken en daarmee enige druk op de (prijs)voorwaarden te houden.[12]. Het lijkt verder geen verschil te maken voor de duurzaamheid om voor een perceelindeling te kiezen.

[9] Zie: Europa decentraal (4 juli 2023) Europees Bioafvalbeleid
[10] Afhankelijk van geplande uitbreiding. Zonder uitbreiding heeft ARN B.V. geen capaciteit.
[11] Overigens ook als 9 gemeenten het als 2, 3, 4 etc. clusters aanbiedt
[12] Het clusteren van de opdracht (9 gemeenten in één opdracht aanbesteden) kan op het oog aantrekkelijk zijn voor de MRA-gemeenten. Een indeling in meer percelen kan tot belemmeringen leiden. Het kan leiden tot een hogere administratieve last voor het verdelen van het afval en het verevenen van kosten (indien sprake is van een apart tarief per perceel). Daarnaast kan de dienstverlening worden beïnvloed indien nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over lostijden van inzamelvoertuigen.

3 Gemeenschappelijke visie MRA op overslag, natransport en verwerking van gft-afval

We hebben in september en oktober 2023 elke gemeente apart gevraagd naar hun visie, eisen en wensen voor de aanbesteding van gft-afval. We wilden weten hoe ze de overslag, natransport en verwerking van gft-afval in hun gemeente willen regelen. Bijlage 3 geeft alle bevindingen weer.

Dit onderdeel beschrijft dat:
- Gemeenten een duurzaam afvalbeleid willen, en dat gemeenten daarom:
  - voor innovatieve doeleinden willen kunnen beschikken over een deel van het gft-afval.
  - dat er meer aandacht mag zijn voor kwaliteitscontroles.
- Het verdelen van de opdracht in twee gelijkwaardige percelen de voorkeur heeft.
- Een systematiek moet worden vastgesteld voor het onderling verevenen van kosten.

3.1 Gemeenten willen duurzaam afvalbeleid

De deelnemende gemeenten hebben als doel om het recyclingpercentage van ingezameld huishoudelijk afval te verhogen en het ingezamelde afval zo hoogwaardig mogelijk te verwerken. Dit betekent dat ze zoveel mogelijk grondstoffen willen hergebruiken en de CO_2-uitstoot willen verminderen. De aanbesteding voor overslag, natransport en verwerking van gft-afval moet daarom plek bieden voor duurzaamheidskansen.

De meeste gemeenten voeren een progressief afvalbeleid uit. Ze willen de grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken door innovatieve methoden te gebruiken. Deze gemeenten zijn bereid om een hoger tarief te betalen voor hoogwaardige initiatieven – ook als dit leidt tot lastenverhoging. Enkele-gemeenten vinden het echter belangrijk om de kosten voor afvalbeheer laag en betaalbaar, te houden.

In de aanbesteding moeten inschrijfprijs en duurzaamheid de uitgangscriteria zijn voor de beoordeling. Er worden punten voor duurzaamheid toegekend voor de duurzaamheid van de verwerkingstechniek, de compostkwaliteit en de (duurzaamheid van) transport. Inschrijvers met een significant en aantoonbare duurzamere verwerking ontvangen extra voordeel.

3.2 Gemeenten willen voor innovatieve doeleinden kunnen beschikken over deel van gft-afval

De gemeenten willen het recht behouden om een deel van het ingezamelde gft-afval elders dan bij de opdrachtnemer te laten verwerken in het kader van onderzoek en innovatie. Specifiek zijn een aantal gemeenten geïnteresseerd in toekomstige alternatieve verwerking van keukenafval (ook wel gfe-afval of gft-afval zonder tuinafval genoemd) dat afkomstig is van hoogbouw, woningen zonder tuin of appartementencomplexen. De aanbesteding moet daarom zelfbeschikking tot een deel van het gft-afval mogelijk maken.

3.3 Het verdelen van de opdracht in twee gelijkwaardige percelen heeft de voorkeur

Om juridische en economische redenen geven de gemeenten een voorkeur om de opdracht in meerdere percelen op te delen. Aangezien innovatie op grote volumes niet in de lijn der verwachting ligt lijkt de perceelindeling verder geen verschil te maken voor het effect op de duurzaamheid.

De gemeenten hechten waarde aan het gezamenlijk optrekken bij gemeentelijk afvalbeheer. Dit geldt ook voor het uitvoeren van deze aanbesteding. Een perceelindeling mag daarom geen (ongewenste) scheiding veroorzaken tussen gemeenten. De percelen in de aanbesteding voorzien daarom in:
- twee zo gelijkwaardige mogelijke percelen waarbij ieder perceel ca. 50% van de totale hoeveelheid gft-afval bevat;
- percelen waarbij geen expliciet onderscheid wordt gemaakt in de herkomst van het gft-afval (dorpskernen, stedelijke laagbouw, stedelijke hoogbouw of buitengebied veldroutes);
- een vooraf bepaalde indeling van gemeenten in percelen.
- elke gemeente sluit één overeenkomst af met één opdrachtnemer.

Bijlage 5 toont de voorgestelde perceelindeling.

Er is geen direct voordeel te behalen op het gebied van prijs en/of duurzaamheid als de opdracht wordt verdeeld in drie of meer percelen of in een andere verhouding, zoals 67%/33%. Het verdelen van de opdracht in drie of meer percelen brengt een grotere uitdaging met zich mee om evenredige percelen te maken en lijkt geen extra concurrentie op te leveren, omdat 33% van het totaal nog steeds te groot is voor verwerkers met weinig beschikbare capaciteit. Een onevenredige verdeling kan een concurrentievoordeel opleveren voor één grote verwerker die als enige de capaciteit heeft om 67% van het totaal te verwerken.

3.4 Er moet een systematiek worden vastgesteld voor het onderling verevenen van kosten.

De deelnemende gemeenten willen voorafgaand de aanbesteding een constructie vaststellen waarbij kostenverschillen tussen gemeenten worden verevend. Dit is nodig in het geval er een tariefverschil tussen de percelen is.

Als hier sprake van is, dan dienen door na (voorlopige) gunning van de overeenkomst de volgende acties te worden ondernomen door de gemeenten:

1. Bepalen van een verdeelsleutel voor de te maken kosten (bijvoorbeeld één tarief voor verwerking, overslag en transport). Bij een verdeling van twee gelijkwaardige percelen is dit het gemiddeld tarief van beide percelen – bij ongelijkwaardige percelen moet een gewogen gemiddelde worden bepaald.
2. Afspraak maken over de frequentie van de verrekening van de kosten;
3. Elke gemeente reserveert een jaarlijks budget voor de kosten van gft-afvalverwerking, rekening houdend met de kosten van de door haar ontvangen facturen en het moment van verevening.
4. Afspraak maken over het periodiek (bijvoorbeeld maandelijks of per kwartaal) en centraal bijhouden van de aangeleverde hoeveelheden gft door de gemeenten welk als basis gaat dienen voor de verevening. Dit kan ook op basis van de overslaggegevens van de verwerker(s) waarbij iedere gemeente zijn/haar eigen hoeveelheden checkt.
5. Afspraak maken over wie de administratie van de verevening verzorgd.
6. Jaarlijks verrekenen van de kosten op basis van de vooraf bepaalde verdeelsleutel/vereveningstarief. Dit kan door onderlinge facturatie (debet/credit) van het verschil tussen hetgeen een gemeente werkelijk heeft betaald op basis van facturen van de verwerker en hetgeen de gemeente zou moeten betalen op basis van het vereveningstarief.
7. Vastleggen van de afspraken in een privaatrechtelijke overeenkomst. Hierin adviseren we rekening te houden met het aanwijzen van contactpersonen per gemeente, een penvoerder, de taken van de contactpersonen en de penvoerder en een goede communicatie tussen de gemeenten en de penvoerder.

   NB Bij het bepalen van de verdeelsleutel adviseren we expliciet afspraken te beschrijven over wie verantwoordelijk is voor ‘kosten bij afkeur’. Het is aan te raden om de kosten van afkeur bij individuele gemeenten neer te leggen. Aangezien de acceptatie en eventuele afkeur van ingezameld gft-afval plaatsvindt bij de transactie tussen de inzamelaar en de overslaglocatie.

4 Uitgangspunten aanbesteding

Dit onderdeel beschrijft de voorgestelde tijdsplanning voor de aanbesteding en alle uitgangspunten van de aanbesteding.

4.1 Opzet planning aanbesteding

Tabel 3 Concept tijdsplanning voor de aanbesteding overslag, natransport en verwerking van gft-afval MRA-gemeenten

Mijlpaal	Datum
Definitieve Nota van Uitgangspunten	Di 20 februrari 2024
Uiterlijke datum vaststellen Nota van Uitgangspunten door gemeenten	Vr 12 april 2024
Concept Aanbestedingsstukken	Di 16 april 2024
Raadsbesluit gemeente Westervoort t.a.v. aandeelhouderschap	Ma 22 april 2024
Raadsbesluit gemeente Duiven t.a.v. aandeelhouderschap	Di 23 april 2024
Definitieve GO / NO-GO deelname gemeenten Westervoort en Duiven	Wo 24 april 2024
Finaal concept Aanbestedingsstukken	Do 25 april 2024
Publicatie Aanbesteding op TenderNed en TED	Wo 1 mei 2024[13]
Indienen van vragen naar aanleiding Publicatie Aanbesteding	Wo 22 mei 2024
Publicatie 1e Nota van Inlichtingen	Wo 5 juni 2024
Indienen van vragen naar aanleiding van de 1e Nota van Inlichtingen	Wo 12 juni 2024
Publicatie 2e Nota van Inlichtingen	Wo 19 juni 2024
Uiterste datum en tijd uploaden Inschrijving	Do 4 juli 2024
Opening digitale kluis met Inschrijvingen	Do 4 juli 2024
Verzenden voornemen tot Gunning en afwijzingen én aanvang stand-still	Wo 17 juli 2024
Definitieve gunning	Wo 7 augustus 2024
Startdatum Overeenkomst	Woensdag 1 januari 2025

4.2 Raadsbesluiten Westervoort/Duiven over inbesteden bij overheidsorganisatie en impact op planning

De aanbesteding vindt pas aanvang na de raadsvergaderingen van de gemeenten Westervoort en Duiven op respectievelijk 22 en 23 april 2024. In deze vergaderingen wordt besloten over het aandeelhouderschap bij een overheidsbedrijf per 1 januari 2025. De volgende scenario's zijn van toepassing in relatie tot deze aanbesteding:

a) Als een gemeente besluit om haar afvalverwerkingsactiviteiten bij het overheidsbedrijf in te besteden, neemt deze gemeente niet deel aan de aanbesteding voor overslag, natransport en verwerking van gft-afval van MRA-gemeenten.

[13] Dit betreft een conceptplanning. Ergo: indien de publicatie al voor 1 mei kan plaatsvinden dan kunnen alle data daarna ook worden vervroegd

b) Als een gemeente niet voor 24 april 2024 besluit om haar afvalverwerkingsactiviteiten bij het overheidsbedrijf in te besteden, neemt deze gemeente wel deel aan de aanbesteding voor overslag, natransport en verwerking van gft-afval van MRA-gemeenten.

4.3 Uitgangspunten aanbesteding

4.3.1 Algemene, procedurele uitgangspunten:

(1) Omdat de begrote contractsom het drempelbedrag voor diensten in het kader van het Europees aanbestedingsrecht overschrijdt, moet een Europese aanbesteding worden uitgevoerd. Deze procedure omvat zowel de selectie van kandidaten als de gunning in één enkele stap.
(2) Alle communicatie met gegadigden en inschrijvers tijdens de aanbesteding verloopt via het aanbestedingsplatform. Op straffe van uitsluiting van de lopende aanbesteding is beïnvloeding van of communicatie, op welke wijze dan ook, met de bij de aanbesteding betrokken medewerkers, of bestuur of management van de deelnemende gemeenten of het adviesbureau, niet toegestaan.
(3) Gemeente Arnhem is in deze aanbesteding penvoerder voor alle gemeenten van de MRA;
(4) Iedere gemeente sluit een eigen overeenkomst met één Opdrachtnemer. Er wordt één modelovereenkomst gebruikt die door alle gemeenten kunnen worden toegepast.
(5) De Connectie (bedrijfsvoeringsorganisatie van gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden) is adviseur voor de procedurele aspecten van de aanbesteding.
(6) De contactpersoon van De Connectie is mevrouw Renate Monsees;
(7) De inschrijvingsleidraad wordt ingericht in lijn met het format voor de inschrijvingsleidraad Europese Aanbesteding die door De Connectie is aangereikt. Iedere gemeente sluit een afzonderlijke overeenkomst met de opdrachtnemer met de afspraken voor de uitvoerende fase. In het bestek wordt verder een modelovereenkomst opgenomen.
(8) Aanbestedingsstukken van het overslag, natransport en verwerking van gft-afval waarbij de MRA en/of Royal HaskoningDHV vanaf 2015 bij betrokken zijn worden als referentie gebruikt voor deze aanbesteding. Daarbij wordt ook rekening gehouden met vragen en beantwoording uit de Nota's van Inlichtingen.
(9) Als de aanbestedingsdocumenten geen duidelijkheid over inkoopvoorwaarden geven zullen de Algemene Voorwaarden van gemeente Arnhem van toepassing zijn.
(10) De opening van de inschrijvingen is niet openbaar.
(11) De procedure zal de minimale doorlooptijd hebben voor een reguliere openbare Europese aanbesteding.
(12) In het geval van juridische geschillen met inschrijvers zal de rechtbank van Arnhem worden gehanteerd.
(13) Indien de aanbestedingsprocedure niet is afgerond op 31 december 2024 zal de ingangsdatum verschoven worden naar de laatste van de zesde maand volgend op de definitieve gunninguitslag en de Overeenkomst een gelijke duur hebben.
(14) Inschrijving(en) van inschrijver(s) dienen voor 120 dagen gestand te zijn (na de dag waarop de opening van de Inschrijvingen heeft).

4.3.2 Opdrachtomschrijving:

(15) De aanbesteding is gericht op het afsluiten van een overeenkomst die toeziet op het overslag, natransport en verwerking van gft-afval dat in de MRA-gemeenten wordt ingezameld. Dit is:

I. inclusief toekomstige GFT-afval van (hoogbouw)aansluitingen; en
II. exclusief grof tuinafval van milieustraten; en
III. exclusief grof tuinafval van speciale tuinafvalroutes.

(16) De gemeenten besteden het transport van ingezameld gft-afval uit de gemeente naar het overslagterrein uit aan onderaannemers;
(17) De Opdrachtnemer zorgt voor (een) overslagterrein(en) onder eigen beheer of uitbesteed aan een onderaannemer waar de gemeenten hun ingezamelde GFT kunnen aanleveren;
(18) De acceptatie van het gft-afval door Opdrachtnemer vindt plaats op overslagterrein;
(19) De Opdrachtnemer verzorgt het transport van overslagterrein naar verwerkingslocatie;
(20) De MRA-gemeenten voeren zelf geen transport van overslagterrein naar verwerker uit;
(21) De opdrachtnemer dient het gft-afval zodanig te verwerken dat deze verwerking voldoet aan de minimumstandaard zoals vastgelegd in het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan.
(22) Er wordt geen aanvullende eis gesteld aan de afvalverwerkingsmethode dan de wettelijke minimum standaard zoals beschreven in het Nederlandse afvalbeleid; een duurzamer oplossing kan in de gunningcriteria een voordeel krijgen.
(23) De opdracht ziet toe op praktisch uitvoerbare structurele controle, acceptatie en registratie van afval, informatieverstrekking en periodiek overleg. Dergelijke activiteiten moeten niet leiden tot een tariefsverhoging.
(24) De kwaliteitsnorm bedraagt niet meer dan 5 gewichtsprocent vervuiling, exclusief zand en steen, en volgt de toegestane items uit de wel/niet lijst voor gft-afval.[14]
(25) Een inschrijver mag inschrijven met een nog te bouwen installatie. Hiervoor geldt echter de beperking dat de installatie aantoonbaar voor aanvang van de overeenkomst operationeel dient te zijn.
(26) De maximale afstand naar de door inschrijver aangeboden overslaglocatie mag niet zich niet verder bevinden dan 15 kilometer (hemelsbreed) van het zwaartepunt van een perceel.[15]

4.3.3 Contractduur

(27) De overeenkomst zal aanvangen op 1 januari 2025 en een initiële looptijd hebben van 4 jaar.
(28) De overeenkomst kan daarna maximaal tweemaal voor twee jaar (2 x 2 jaar) door de gemeente, eenzijdig, worden verlengd.
(29) De overeenkomsten worden stilzwijgend verlengd, tenzij de gemeente tenminste 6 maanden voor afloop van de overeenkomst schriftelijk aan opdrachtnemer meedeelt geen gebruik te maken van de optie tot verlenging.
(30) De realisatie van duurzamere verwerkingsmethoden bij de opdrachtnemer kunnen meewegen in de overweging bij gemeenten om eerder te besluiten om te verlengen. Dit is een intentie en geen verplichting.

4.3.4 Omvang opdracht en percelen

(31) De opdracht kent een indeling in twee zo gelijkwaardige mogelijke percelen. Dit betreffen:
   I. twee gelijkwaardige percelen waarbij ieder perceel ca. 50% van de totale hoeveelheid gft-afval bevat;
   II. percelen waarbij geen expliciet onderscheid wordt gemaakt in de herkomst van het gft-afval (dorpskernen, stedelijke laagbouw of buitengebied veldroutes);
(32) Een gemeente wordt ingedeeld in één van beide percelen en een gemeente sluit dus één overeenkomst af voor dat perceel.
(33) Bijlage 5 beschrijft de perceelindelingen. Indien gemeenten Duiven en Westervoort niet deelnemen is de indeling als volgt:
   I. Perceel A bestaat uit de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden;

[14] VANG Huishoudelijk afval (10 januari 2023) Wel/niet lijst
[15] De indicatieve zwaartepunten staan benoemd in de perceelindeling in bijlage 5. Overigens heeft de gemeente Arnhem als enige deelnemende gemeente een maximale transportafstand (van 15 kilometer van de binnenstad tot de overslaglocatie) van gft-afval afgesproken met haar inzamelaar.

II. Perceel B uit de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Rozendaal en Zevenaar.

(34) De gemeenten behouden het recht om een deel van het ingezamelde gft-afval elders dan bij de opdrachtnemer te laten verwerken in het kader van onderzoek en innovatie. Hierbij borgen de gemeenten dat opdrachtnemer niet minder dan 90% van het totale gft-afval per jaar ontvangt.

(35) De verschillende af te sluiten overeenkomsten kunnen onafhankelijk van elkaar worden verlengd en beëindigd.

(36) Het is inschrijvers toegestaan om op één (50%) of beide (2x 50%) percelen in te schrijven.

(37) Een inschrijver brengt een inschrijving uit die ook gestand moet worden gedaan als er minder percelen gewonnen worden dan waarvoor is ingeschreven.

(38) Een inschrijver is toegestaan per perceel met een andere verwerkingslocatie in te schrijven.

(39) Indien geen of geen geschikte inschrijving plaats vindt op één van beide percelen (of beide percelen) dan is MRA toegestaan een onderhandelingsprocedure met een verwerker te starten zonder voorafgaande aankondiging te volgen. De voorwaarden van de oorspronkelijke opdracht mogen dan niet wezenlijk worden gewijzigd. Ook is het mogelijk dat de Europese Commissie een verslag verlangt waarbij MRA de redenen voor toepassing van de onderhandelingsprocedure toelicht. Ook moet de MRA in de aanbesteding onderbouwen waarom gekozen is voor het clusteren van de opdracht tot twee percelen.

4.3.5 Prijzen en indexatie

(40) Er wordt een prijs in euro per ton gevraagd voor de kosten van overslag, transport en verwerking;

(41) De opdracht wordt niet voorzien van een prijsstaffel, waarbij een goede kwaliteit gft-afval wordt beloond door voor iedere gewichtsprocent verontreiniging een hoger tarief te hanteren.

(42) Er wordt geen plafondbedrag gehanteerd.

(43) Na aanvang van de dienstverlening mag opdrachtnemer het tarief jaarlijks per 1 januari aanpassen aan loon- en prijspeilwijzigingen op basis van door CBS gepubliceerde prijsindices, enkel t.a.v.

- Cao-lonen, contractuele loonkosten en arbeidsduur; indexcijfers
- Consumentenprijzen; prijsindex

(44) De eerste prijsaanpassing gebeurt per 1 januari 2026.

4.3.6 Uitsluitingsgronden inschrijver(s)

(45) Inschrijver(s) dient een aansprakelijkheidsverzekering te hebben van 1.000.000 euro per incident en minste 3.000.000 euro per jaar.

(46) Inschrijver(s) dient te waarborgen dat het gft-afval wordt verwerkt op een locatie en in een installatie die tenminste voldoet aan de duurzaamheidsscore bij inschrijving.

4.3.7 Selectie- en gunningcriteria

(47) Formeel: De inschrijver wordt uitgesloten indien sprake is van aan de uitsluitingsgronden zoals opgenomen in het UEA bij de aanbesteding.-.

(48) De selectie zal plaatsvinden op basis van formele verifieerbare geschiktheidseisen. Deze zijn technisch van aard. De geschiktheidseisen zijn:

I. Handelaren worden uitgesloten: er dient een verwerkingslocatie te worden opgegeven.

II. De inschrijver dient over tenminste 1 referentie per kerncompetentie te beschikken. De referentie(s) bij een inschrijving op één perceel dient (gezamenlijk) ten minste 15.000 ton gft-afval/jaar te omvatten. Bij een inschrijving op twee percelen dient dit ten minste 25.000 ton gft-afval/jaar te zijn Alleen referenties die in de laatste 3 jaar hebben gelopen of zijn aangevangen mogen worden aangedragen.

(49) Voor de gunning wordt het gunningscriterium "beste prijs-kwaliteitverhouding (BPKV) wordt gehanteerd

(50) Inschrijfprijs en duurzaamheid zijn de uitgangscriteria voor de beoordeling.

(51) De inschrijfprijs wordt bepaald door de optelsom van de volgende componenten:

- Overslag en transport, euro per ton;
- verwerking, euro per ton.

(52) Punten voor duurzaamheid worden toegekend voor de duurzaamheid van de verwerkingstechniek, de compostkwaliteit en (duurzaamheid van) transport.

(53) De score gegeven voor duurzaamheid van transport is een resultant van de afstand in km (enkele reis van overslaglocatie tot verwerkerslocatie) maal een duurzaamheidsfactor afstand maal een factor voor toegepaste brandstof.

(54) Punten voor duurzaamheid worden vertaald naar Euro's en worden verrekend op de prijs. De prijs wordt bepaald door de volgende formule: Inschrijfprijs minus Euro's o.b.v. duurzaamheidsscore.

(55) De CO_2 tool[16] wordt ingezet als basis om de score voor duurzaamheid van verwerking te bepalen. Deze vindt haar aansluiting bij de Parijsdoelstellingen.[17] Dit betekent dat de CO_2-prijs in ieder geval aan sluit bij een 2°C beleid, en idealiter bij een 1,5°C-beleid

Het gunningsmodel bevindt zich in Bijlage 4.

[16] CE Delft (januari 2021) Methodiek duurzaam aanbesteden afval - Versie 2021

[17] Als CO_2-prijs zullen gemeenten minimaal aan moeten sluiten bij de Parijsdoelstellingen, waar de Rijksoverheid zich aan committeert.

Bijlage 1 – Bevindingen open marktconsultatie

Algemeen

De gemeente Arnhem heeft namens de MRA een open marktconsultatie georganiseerd om van belangstellende partijen waardevolle informatie te vergaren, inzicht te krijgen in marktcondities, mogelijke oplossingen en technologische ontwikkelingen. Dit helpt bij het verfijnen van specifieke voorwaarden op basis van marktfeedback, het stimuleren van concurrentie en het bevorderen van transparantie en eerlijkheid in het aanbestedingsproces. Bovendien draagt dit bij aan het vroegtijdig identificeren en aanpakken van eventuele knelpunten, wat resulteert in een doordachte aanbesteding die zowel de overheidsinstelling als de markt ten goede komt.

De marktconsultatie is op 29 september 2023 gepubliceerd op Tenderned en TED met het publicatienummer 2023/S 188-586324. Drie belangstellende partijen hebben gereageerd op de marktconsultatie. Hierna bevindt zich een algemeen verslag.

Resultaten marktconsultatie

De marktconsultatie heeft de MRA een aantal nieuwe inzichten en aandachtspunten opgeleverd die doorwerken in de deze aanbesteding. Dit onder anderen met betrekking tot:

Aangaande capaciteit, ontwikkeling en innovatie

- Niet iedere belangstellende partij heeft de capaciteit om de volledige door MRA-gemeenten aangeboden hoeveelheid gft-afval binnen de eigen capaciteit te verwerken. Een indeling in meerdere percelen zou voor dergelijke partijen beter te accepteren zijn.
- De verwerkingstechnieken composteren en vergisten (i.c.m. nacomposteren) blijven de meest gebruikelijke verwerkingstechnieken. Bij vergisting zijn er mogelijkheden voor CO_2 afvang en het leveren van proceswarmte. Een ontwikkeling binnen de branche is dat het bij vergisting geproduceerde gas wordt omgezet in biobrandstoffen.
- Andere innovaties, zoals de productie van bioplastics en het terugwinnen van eiwitten, zijn momenteel alleen op kleine schaal inzetbaar en vormen geen volledige oplossing voor al het gft-afval.
- Separate inzameling van gfe (gft zonder tuinafval) of nabewerking op de reststroom van het composteringsproces is als kans benoemd. Dit zou moeten leiden tot monostromen, wat kan resulteren in een goedkoper verwerkingstarief.
- Er liggen kansen voor de inzet van kunstmatige intelligentie bij sorteerinstallatie. De inzet hiervan kan erin resulteren om tegen lagere kosten sorteeranalyses sneller uit te voeren en vaker te kunnen herhalen.
- Over het algemeen ligt de voorkeur van belangstellende partijen dat de gemeenten overslag en natransport van het gft-afval in eigen beheer moeten uitvoeren en niet als onderdeel van de opdracht moeten opnemen.

Aangaande kwaliteit gft-afval

- Er worden steeds hogere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van compost en dus van het gft-afval waar compost van wordt gemaakt.
- De gewenste norm voor de acceptabele vervuilingsgraad van gft-afval is 2%. Het blijft gebruikelijk om 5% als maximale vervuilingsgraad te hanteren.
- De vervuilingsgraad van het gft-afval kan worden betrokken in een verwerkingsovereenkomst, bijvoorbeeld in de vorm van prestatie-/beloningstarieven.
- Betere scheiding aan de bron zorgt voor minder vervuiling. De gemeenten kunnen hierop inspelen met aandacht en verbetertrajecten voor deze vervuiling.
- Het uitvoeren van sorteeranalyses biedt waardevolle inzichten en stelt gemeenten in staat doelgerichte acties te ondernemen. Het frequent uitvoeren van sorteeranalyses gaat echter gepaard met hogere kosten.
- Bij het uitvoeren van sorteeranalyses is herleidbaarheid naar een inzamelgebied of gemeente belangrijk. Er kan een onderscheid gemaakt worden in gemeenten naar het aantal analyses per jaar o.b.v. grootte of hoogbouwklasse.
- Belangstellende partijen verzoeken de wel/niet lijst uit LAP3 en de afvalscheidingswijzer te hanteren.

Bijlage 2 – Indicatie nieuw tarief en kosten per gemeente

Tabel 4 Indicatie nieuw tarief en kosten per gemeente

Gemeente	**Tarief huidig**	**Nieuw tarief (laag)**	**Nieuw tarief (hoog)**	**Verwerkingkosten** bij huidig tarief	**Verwerkingkosten** bij nieuw tarief (laag, EUR 77,50)	**Verwerkingkosten** bij nieuw tarief (hoog, EUR 90,00)	**EUR/huishouden huidig**	**EUR/huishouden** bij nieuw tarief (laag, EUR 77,50)	**EUR/huishouden** bij nieuw tarief (hoog, EUR 90)
Arnhem	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 524.789	€ 790.345	€ 917.820	€ 6	€ 9	€ 11
Duiven	€ 58,43	€ 77,50	€ 90,00	€ 192.352	€ 255.130	€ 296.280	€ 18	€ 24	€ 27
Lingewaard	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 331.505	€ 499.255	€ 579.780	€ 17	€ 25	€ 29
Overbetuwe	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 318.949	€ 480.345	€ 557.820	€ 16	€ 24	€ 27
Renkum	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 252.051	€ 379.595	€ 440.820	€ 17	€ 26	€ 30
Rheden	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 300.578	€ 452.678	€ 525.690	€ 14	€ 21	€ 25
Rozendaal	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 17.548	€ 26.428	€ 30.690	€ 25	€ 38	€ 44
Westervoort	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 97.311	€ 146.553	€ 170.190	€ 14	€ 21	€ 25
Zevenaar	€ 51,46	€ 77,50	€ 90,00	€ 248.346	€ 374.015	€ 434.340	€ 12	€ 18	€ 21

*Het verschil per gemeente wordt verklaard door de hoeveelheid gft-afval dat per huishouden wordt ingezameld.

Bijlage 3 – Bevindingen individuele gesprekken met gemeenten

RHDHV heeft in september en oktober 2023 elke gemeente apart gevraagd naar hun visie, eisen en wensen voor de aanbesteding van gft-afval. Het doel van deze gesprekken is om te duiden hoe zij de overslag, na-transport en verwerking van gft-afval in hun gemeente willen regelen.

Verschillen in bereidheid om te investeren in milieurendement

- Er is bij de meeste gemeenten begrip voor een tariefverhoging veroorzaakt door intensievere aandacht voor compostkwaliteit, beperkte marktwerking, hogere brandstofkosten en inflatie.
- Alle gemeenten willen meer en beter afval scheiden, en minder restafval.
- De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar zijn gematigd in hun bereidheid om extra kosten te maken ten behoeve van duurzaamheid:
    - Ze willen de kostenstijging voor de afvalstoffenheffing beperkt houden.
    - Ze vinden dat investeringen redelijk en eerlijk moeten zijn.
    - Ze geven de voorkeur aan een bewezen techniek boven een innovatie die nog moet worden ontwikkeld.
    - Ze willen geen hogere lasten voor mensen met beperkte financiële middelen.
    - Ze vinden het noodzakelijk om extra kosten aan bewoners te verklaren.
- De gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Renkum en Rheden hebben een hogere investeringsbereidheid:
    - Ze willen betere techniek de voorrang geven.
    - Ze willen geen kosten voor het milieu verleggen naar de volgende generatie.
    - Ze willen verantwoordelijk nemen en stappen zetten op het gebied van kwaliteitsverbetering en circulaire doelstellingen.
    - Ze hebben een ‘CO2-neutraal’-beleid en willen reductie centraal stellen bij deze aanbesteding.
- Sommige van deze gemeenten zijn bereid om een hoger tarief te betalen voor een betere techniek of een innovatie, maar ze willen dat het verschil in rendement significant is. Ze willen zien dat het hogere tarief gerechtvaardigd is door een hoger milieurendement (bijv. %-rendement).
- In Arnhem liggen ambities voor verduurzaming, maar liggen kostenstijgingen politiek erg gevoelig.
- Gemeente Rozendaal heeft geen uitgesproken mening en volgt graag de voorkeursroute van de andere gemeenten.
- De gemeenten Overbetuwe en Renkum hechten waarde aan een innovatie:
    - Ze willen een contract dat ruimte biedt voor een betere verwerking in de toekomst
    - Ze willen uitstappen mogelijk maken, bijvoorbeeld door een kortere duur overeenkomst of de zelfbeschikking kunnen hebben over een deel van het perceel.

Gelijksgezindheid om weinig concessies te plegen aan de huidige dienstverlening aan bewoners

- Er is gematigde bereidheid om dienstverlening aan te passen voor betere kwaliteit van gft-afval. De dienstverlening aan de bewoners is al goed geregeld.
- De meeste gemeenten (zoals Overbetuwe, Renkum, Rozendaal en Westervoort) hebben de afgelopen periode al veranderingen doorgevoerd, zoals tariefdifferentiatie, hogere ophaalfrequentie, meer communicatie etc. Er is weinig behoefte aan extra inzet, want afgelopen jaar is er al veel verbeterd.
- Er is geen voorkeur om de handhaving te intensiveren.

Gelijksgezindheid over perceelindeling

- De gemeenten hebben geen voorkeur voor een perceelindeling, bijvoorbeeld op basis van de kwaliteit van het gft-afval.
- De gemeenten zijn solidair met elkaar, maar verwachten wel dat iedereen zijn best doet om de kwaliteit van het gft-afval te verbeteren.
- De ambtenaren voelen zich meer verbonden met de MRA dan de bestuurders.

Gelijksgezindheid over afstand tot verwerker en transportwijze

- De gemeenten zijn bereid om een grotere rijafstand te accepteren, tot 100 km, naar een verwerker
- Dit komt door het gebrek aan een regionale verwerker voor gft-afval[18]
- De gemeenten hebben geen expliciete voorkeur voor (na)transport met zero-emissie voertuigen.

[18] NB Dit is een Europese aanbesteding; het beperken tot de eigen regio mag sowieso niet en een element als het beperken van rijbewegingen of CO^2 uitstoot moet dan een redelijke grond hebben.

Bijlage 4 – Gunningsmodel

Eindscore	Inschrijfprijs (euro per ton) – duurzaamheidsscore	
Inschrijfprijs	Overslag en transport, euro per ton	+
	verwerking, euro per ton.	
Duurzaamheidscore	(verwerkingstechniek + compostkwaliteit) x CO_2-prijs/1000 (kg)	+
	(toekomstige verwerkingstechniek + toekomstige compostkwaliteit) x (CO_2-prijs*0,4)/1000 (kg)	-
	Afstand in km (enkele reis) x duurzaamheidsfactor afstand x Kg CO2-eq/eenheid brandstof voertuig (WTW)	

Waarde CO_2-score verwerkingstechniek

Verwerkingstechniek	kg CO2/ton verwerkt GFT-afval
Composteren	0
Vergisting, biogas naar wkk, alleen elektriciteitsproductie	70
Vergisting, biogas naar wkk, elektriciteits- en warmteproductie	80
Vergisting, biogasopwerking tot groengas, geen CO2-afvang	70
Vergisting, biogasopwerking tot groengas, wel CO2-afvang	85

Formule CO_2-score compostkwaliteit

Score compostkwaliteit	
(% aandeel hoogwaardig compost x 3,40)	+
% aandeel laagwaardig compost x 0,20	x
10	

Hoogwaardige compost

Inzet in potgrond- en opzaksector en glastuinbouw. Fungeert als vervanging veen.

Laagwaardige compost

Ingezet in andere toepassingen zoals in de akkerbouw. Het voorkomt wel kunstmestproductie, maar is geen veenvervanging

CO_2-prijzen volgens Parijsdoelstellingen

EUR/ton CO_2		
Beleid heeft invloed tot richtjaar	**2025**	**2030**
1,5°C-doelstelling3	€ 425,00	€ 500,00
2°C-doelstelling	€ 110,00	€ 130,00

Kg CO2-eq/eenheid brandstof voertuig (WTW)

Afgeleide van: https://www.co2emissiefactoren.nl/lijst-emissiefactoren/

Bijlage 5 –Opties voor perceelindeling

De tabellen hierna tonen twee varianten van een perceelindeling.

Percelen exclusief Duiven en Westervoort

Perceel 1: zwaartepunt Stadhuis Arnhem*		Perceel 2: zwaartepunt Sacharovbrug Arnhem	
Arnhem	26%	Lingewaard	17%
Renkum	12%	Overbetuwe	16%
Rheden	15%	Rozendaal	1%
		Zevenaar	13%
Totaal perceel 1	**53%**	**Totaal perceel 2**	**47%**

Percelen inclusief Duiven en Westervoort

Perceel 1: zwaartepunt Stadhuis Arnhem*		Perceel 2: zwaartepunt Sacharovbrug Arnhem	
Arnhem	23%	Lingewaard	15%
Renkum	11%	Overbetuwe	14%
Rheden	13%	Zevenaar	12%
Rozendaal	1%	Westervoort	4%
		Duiven	7%
Totaal perceel 1	**48%**	**Totaal perceel 2**	**52%**

* De gemeente Arnhem heeft een maximale transportafstand van 15 kilometer van de binnenstad tot de overslaglocatie van gft-afval afgesproken met haar inzamelaar. Arnhem is de enige gemeente die een dergelijke afspraak heeft.

Tabel met hoeveelheid en aandeel gft-afval per gemeente

Gemeente	%	% excl. Dui/We
Arnhem	23%	26%
Duiven	7%	
Lingewaard	15%	17%
Overbetuwe	14%	16%
Renkum	11%	12%
Rheden	13%	15%
Rozendaal	1%	1%
Westervoort	4%	
Zevenaar	12%	13%

Regionale aanbesteding verwerking gft-afval

Ondergetekenden:

De gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal en Zevenaar;

hierna gezamenlijk te noemen: de gemeenten;

Overwegen als volgt:

1. De gemeenten werken informeel samen op het gebied van afvalbeleid. Deze samenwerking beoogt synergie in de regio te creëren en schaal- en kostenvoordelen te benutten bij grootschalige projecten. Zij wisselen informatie uit bij verschillende aspecten in het afvalbeleid en trekken waar mogelijk samen op bij grote aanbestedingen. Zo ook bij de voorliggende aanbesteding voor de verwerking van gft-afval.

2. Gemeenten hebben een gemeenschappelijke Nota van Uitgangspunten vastgesteld in het kader van de gemeenschappelijke aanbesteding van overslag, natransport en verwerking van gft-afval. Deze Nota van Uitgangspunten vat de cruciale stappen samen die leiden tot een effectieve aanbesteding en bevat alle essentiële uitgangspunten zoals de opdrachtomschrijving, contractduur, perceelindeling, prijsstelling en indexatie, en de criteria voor uitsluiting, selectie en gunning. De Nota van Uitgangspunten is als bijlage toegevoegd aan deze Overeenkomst.
   Het College van Rheden heeft op 2 april 2024 ingestemd met de Nota van Uitgangspunten.

3. Gemeenten wensen hun afspraken over de gezamenlijke aanbesteding voor de verwerking van gft-afval in deze overeenkomst vast te leggen.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 Gezamenlijke aanbestedingsprocedure

1.1 De gemeenten doorlopen gezamenlijk één aanbestedingsprocedure gericht op het afsluiten van een overeenkomst die toeziet op de overslag van het ingezamelde gft op een door de opdrachtnemer in te richten locatie, transport naar de verwerkingslocatie en verwerking van gft-afval dat in de gemeenten wordt ingezameld.

1.2 Op basis van de Nota van Uitgangspunten stelt de gemeente Arnhem de aanbestedingsdocumenten op en draagt zorg voor de uitvoering van de volledige aanbestedingsprocedure tot en met de gunning van de opdracht.

1.3 Elke gemeente verleent in een separaat besluit mandaat aan de gemeente Arnhem met daarbij de bevoegdheid tot het verlenen van ondermandaat, om binnen de kaders van de Nota van Uitgangspunten voor en namens de respectievelijke colleges de gehele aanbesteding uit te voeren, inclusief het vaststellen van de nota('s) van inlichtingen en het voorlopig en definitief gunnen van de uit de aanbesteding voortvloeiende opdracht. Door het ondertekenen van de onderhavige overeenkomst stemt de gemeente Arnhem in met dit mandaat.

Artikel 2 Opdracht

2.1 De opdracht wordt in percelen verdeeld. Het is om economische en organisatorische redenen aantrekkelijk en wenselijk om de opdracht in twee percelen te verdelen. Perceel A bestaat uit de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en perceel B uit de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Rozendaal en Zevenaar.

2.2 In de Nota van Uitgangspunten hebben partijen hun uitgangspunten voor de aanbesteding van de overslag, natransport en verwerking van gft-afval vastgelegd. Hierin zijn onder meer de opdrachtomschrijving, de beoogde looptijd, de perceelindeling, selectie- en gunningscriteria en financiële uitgangspunten vastgelegd.

Artikel 3 Overeenkomst

3.1 Iedere gemeente sluit na de definitieve gunning een eigen overeenkomst met een opdrachtnemer. Daarbij zijn gemeenten verplicht de overeenkomst te gebruiken zoals die bij de aanbestedingsdocumenten is opgenomen. Gezien de aard van het inkooptraject en het wettelijk verbod op het wezenlijk wijzigen van de opdracht staat het gemeenten niet vrij deze overeenkomst naar eigen inzicht aan te passen.

3.2 De verschillende af te sluiten overeenkomsten kunnen onafhankelijk van elkaar worden verlengd en beëindigd. Wel vindt hierover onderling afstemming plaats. Mocht een gemeente dreigen over te gaan tot vroegtijdige beëindiging, doet zij dat niet eerder dan dat partijen hierover overleg hebben gehad.

3.3 De overeenkomst zal ingaan op 1 januari 2025 en heeft een looptijd van 4 jaar, derhalve tot en met 31 december 2028.

3.4 De overeenkomst kan na de initiële looptijd maximaal tweemaal voor twee jaar (2 x 2 jaar) door de gemeente, eenzijdig, worden verlengd. Deze verlenging(en) zijn stilzwijgend, tenzij de gemeente tenminste 6 maanden voor afloop van de overeenkomst schriftelijk aan opdrachtnemer meedeelt geen gebruik te maken van de optie tot verlenging.

Artikel 4 Verevening

4.1 Omdat de opdracht in twee percelen wordt verdeeld, kan dit tot verschillende tarieven leiden tussen de percelen. Partijen wensen dit eventuele tariefverschil tussen de percelen gelijk te trekken door een vereveningssysteem toe te passen. Partijen zullen ten minste jaarlijks onderling de kosten verrekenen op basis van de in het volgende lid vastgelegde verdeelsleutel.

4.2 Om de kosten onderling te verdelen en verrekenen bepalen partijen een gewogen gemiddelde op basis van werkelijke hoeveelheden. Daarbij wordt alleen rekening gehouden met goedgekeurde gft, eventueel uitgevoerd meerwerk wordt niet verrekend.

4.3 Op basis van de overslaggegevens van de verwerker(s), waarbij iedere gemeente de eigen hoeveelheden checkt, wordt voor elke gemeente het verschil bepaald tussen wat die gemeente werkelijk heeft betaald op basis van facturen van de verwerker en wat die gemeente zou moeten betalen op basis van het vereveningstarief. Voor dit verschil stelt elke gemeente een factuur op. Gemeente Arnhem voert de administratie van de verevening.

Artikel 5 Overige afspraken

5.1 Elke gemeente wijst een contactpersoon aan.

5.2 Gemeente Arnhem is penvoerder van de samenwerking gedurende de aanbesteding.

Aldus ondertekend op _____

Namens de gemeente Rheden _____

_____

C. van Eert
Burgemeester

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder
Paul Hofman

begrotingsprogramma
2 Leefomgeving

draagt bij aan Global Goal(s)
13 Klimaatactie

b en w-vergadering
11 juni 2024

agendapunt
pm

bijlage(n)
1. Startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort
2. conceptPublicatie "kennisgeving voornemen en participatie Rivierklimaatpark"
3. Raadsinformatiebrief

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort

INHOUD VOORSTEL

1. vaststellen van het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort;
2. vrijgeven van het startdocument voor terinzagelegging gedurende 6 weken;
3. Informeren van de gemeenteraad met bijgevoegde brief over de terinzagelegging van het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort.

1 Wat is de aanleiding?

In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken negen partners – de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Natuurmonumenten – samen aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en haar uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek.

Het bijgaande startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het milieueffectrapport dat ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt opgesteld. Het startdocument bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak/ Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het startdocument wordt ter inzage gelegd. Hierop kan iedereen reageren.

Intergemeentelijke structuurvisie
Van 2017 tot 2020 doorliepen de partners een zogeheten ''MIRT-Verkenning''. Daarin hebben de partners een voorkeursalternatief samengesteld. Het voorkeursalternatief is vertaald in de intergemeentelijke structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort. Deze is op 29 september 2020 vastgesteld door de gemeenteraad van Rheden.

Doelen van deze intergemeentelijke structuurvisie zijn het op een integrale wijze werken aan de realisatie van een klimaatrobuust riviersysteem, een recreatief-toeristisch toegankelijk en aantrekkelijk uiterwaardengebied, een verhoging van de natuurwaarden op land en in het water, een duurzame landbouw en de instandhouding en het herstel van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Meer specifiek voor Rheden biedt de structuurvisie een ruimtelijk ontwikkelingskader voor de herontwikkeling van Terrein de Groot, en vergroting van de recreatieve bereikbaarheid en toegankelijkheid van het uiterwaardengebied door gebiedsentrees bij Rheden en Velp te realiseren en een verbetering van de recreatieve verbinding tussen Rhederlaag en de Veluwezoom door onder andere een verbetering van de veerstoep bij Rheden.

Toewerken naar planuitwerking
De negen partners hebben begin 2021 een Samenwerkingsovereenkomst Planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort ondertekend (hierna te noemen: de SOK). Daarin is onder meer afgesproken om het voorkeursalternatief nader uit te werken in een MIRT-planuitwerking. In de huidige fase (planuitwerking) werken we (samen met medewerkers van samenwerkingspartners) aan het uitwerken van het voorkeursalternatief (globaal ontwerp) naar een voorkeursvariant (gedetailleerd ontwerp dat haalbaar, betaalbaar, maakbaar etc. is) om vanuit daar tot ruimtelijke besluiten te komen.

Het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het milieueffectrapport dat wordt doorlopen ter onderbouwing van de verschillende ruimtelijke besluiten die bij uitwerking van het Rivierklimaatpark IJsselpoort aan de orde zijn. Het startdocument bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak/ Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

In de onderzoeksaanpak / de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangegeven welke varianten onderzocht gaan worden op milieuaspecten met als doel om tot een afgewogen keuze te komen tot een voorkeursvariant voor het gehele Rivierklimaatpark. Vervolgens zullen er - naar verwachting - verschillende ruimtelijke besluiten nodig zijn, namelijk: een provinciaal projectbesluit een rijks projectbesluit en voor de gemeente Rheden een omgevingsplan voor Terrein De Groot en omgeving.

De provincie Gelderland neemt de coördinatie van de onderzoeksfase voor haar rekening. Rijkswaterstaat en de gemeente Rheden stellen ook het bijgevoegde startdocument vast.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Omgevingswet en Omgevingsbesluit;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort (29 september 2020:
- Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT);
- Inspraakverordening Rheden.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Met dit voorstel wordt een volgende stap gezet om in gezamenlijkheid te komen tot een duurzame en robuuste invulling van de uiterwaarden.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Na het besluit en de bekendmaking ervan, wordt het startdocument 6 weken ter inzage gelegd. Dit is ook voorzien in de gemeenten Westervoort en Zevenaar en bij de Provincie. Gedurende deze periode kan iedereen reageren op het startdocument door het indienen van een reactie. De Commissie voor de m.e.r. wordt door de Provincie gevraagd een advies te geven over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport. Ook de wettelijke adviseurs en bestuursorganen die bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen betrokken zijn, krijgen de gelegenheid advies te geven. Op basis van de concept onderzoeksaanpak zullen door de projectorganisatie voorbereidingen worden getroffen voor het milieueffectrapport. Naar aanleiding van de reactie(s) en adviezen wordt een Nota van Antwoord opgesteld en aan het betreffende bevoegde gezag voorgelegd ter besluitvorming.

Voorkeursvariant
Op basis van de adviezen en de reacties bepalen we de definitieve reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. Dan starten we met een variantenstudie. Aan de hand van de resultaten stellen we een voorkeursvariant samen. Dit gebeurt naar verwachting begin 2025. Voor deze fase wordt geen zogenaamde voorkeursbeslissing genomen omdat de verkenningsfase (Intergemeentelijke structuurvisie) al is afgesloten met een voorkeursbeslissing.

Om de voorkeursvariant uit te kunnen voeren is een aantal ruimtelijke besluiten nodig. De Omgevingswet regelt hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en welke bestuurslaag verantwoordelijk is voor de plannen. Gedurende het proces kan blijken dat er minder, meer of andere

besluiten genomen moeten worden. Op dit moment verwachten we dat het gaat om de volgende besluiten:

1. Buiten ambtsgebied gemeente Rheden:
    a. Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort
    b. Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard
2. Geheel of gedeeltelijk binnen ambtsgebied gemeente Rheden:
    a. Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers
    b. Wijziging omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving

Voor de uiterwaarden Arnhem en Rheden en voor het Rhederlaag wordt de optie open gehouden om met vergunningen maatregelen mogelijk te maken indien dit nodig is. De maatregelen die op grond van de Startnotitie (conform VKA) verder uitgewerkt gaan worden zijn bijvoorbeeld verbetering van recreatief medegebruik (denk aan struinpaden) en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De ruimtelijke besluiten binnen dit programma kunnen we voorbereiden zodra de voorkeursvariant is gekozen. De inzet van dit ruimtelijk instrumentarium akkoord is bevonden door de stuurgroep.
De ruimtelijke besluiten binnen dit programma kunnen we voorbereiden zodra de voorkeursvariant is gekozen. De inzet van dit ruimtelijk instrumentarium akkoord is bevonden door de stuurgroep, die bestaat uit: de gedeputeerde provincie Gelderland, de wethouders van elk van de betrokken gemeenten, de heemraad van het Waterschap en de directeur van Rijkswaterstaat.

Na de keuze van een voorkeursvariant wordt deze verder geoptimaliseerd en gedetailleerd beoordeeld op (milieu)effecten. Resultaten daarvan nemen we op in het MER. De bevoegde gezagen leggen naar verwachting begin 2026 de ontwerpbesluiten en de ontwerp-vergunningen inclusief het bijbehorende MER ter inzage.

<u>Terrein De Groot</u>
Voor Terrein de Groot wordt beoogd om de locatie verder te ontwikkelen met ruimte voor natuur en recreatie en een groene rivier te realiseren. In het Startdocument is de voorkeursvariant beschreven die in het kader van de MER onderzocht gaat worden. Deze voorkeursvariant komt overeen met de intergemeentelijke structuurvisie.

<u>Ruimtelijk perspectief</u>
Onderdeel van het Startdocument is het Ruimtelijk perspectief. Dit document beschrijft de leidende principes voor de uitwerking van de maatregelen in het voorkeursalternatief. Het document is bedoeld om de ruimtelijke kwaliteit in het ontwerpproces te borgen. Het beschrijft de belangrijkste waarden voor het gebied en de leidende (ontwerp) principes. Per deelgebied zijn de opgaven en de beoogde ontwikkelrichting beschreven (in lijn met het VKA en het Startdocument).

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Aan dit voorstel zijn geen directe financiële gevolgen verbonden.

De SOK bevat afspraken over de maatregelen, organisatie, aanpak, planning en financiën voor de planuitwerkingsfase. Uitgegaan wordt van een programmatische aanpak, bestaande uit een aantal deelprojecten. In de SOK zijn afspraken gemaakt over de financiële bijdragen van de partners aan de uitvoering van de maatregelen. Gezamenlijk vormen deze bijdragen het taakstellend budget voor de uitvoeringsfase. Het uitgangspunt is dat partijen naar rato van hun belang en doelen bijdragen aan de businesscase.
Binnen de SOK is afgesproken dat elke partij zijn eigen personeels- en apparaatskosten draagt (o.a. de ambtelijke begeleiding).
Voor Terrein de Groot is nog specifiek afgesproken dat de gemeente Rheden hiervoor de projectleider levert.
Ambtelijke begeleiding vanuit Rheden kan binnen het bestaande personeelsbestand plaatsvinden.

Inzicht verloop beschikbaar budget:	*Structureel./ Incidenteel*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*
Budget:					
Af: aangegane verplichtingen:	0	0			
Bij: inkomsten:	0	0			
Beschikbaar:					
Gevraagd budget:	0	0			
Restant budget nog beschikbaar:	0	0			

6 Wat zijn de risico's?

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen reacties worden ingediend. Reacties kunnen aanleiding geven tot aanpassingen van de participatieaanpak en/of de onderzoeksaanpak.
Het advies van de commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: commissie mer) of van de wettelijke adviseurs en bestuursorganen kunnen ook aanleiding geven tot aanpassingen in de aanpak.
Aan de andere kant kan het ter inzage leggen van het startdocument bijdragen aan een breder gedragen besluit.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De verwachting is dat andere overheden ook het startdocument vaststellen en instemmen met ter inzagelegging.
Het draagvlak voor het de onderzoeksaanpak in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zal blijken bij terinzagelegging van het Startdocument.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

De bekendmaking van het besluit wordt beoogd op 19 juni 2024. Daarna ligt het stuk van 20 juni t/m 31 juli 2024 ter inzage. In deze periode heeft eenieder de mogelijkheid om hierover een zienswijze in te dienen. Ook worden informatiebijeenkomsten gepland.

De gemeenteraad wordt geïnformeerd middels de bijgevoegde brief over de terinzagelegging van het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort (beslispunt 3).

De kennisgeving over het voornemen en participatie wordt gepubliceerd op www.overheid.nl, in de Staatscourant, het Provinciaal blad, het Gemeenteblad van de gemeente Rheden, op de website van het project www.rivierklimaatpark.nl en in een huis-aan-huisblad in de gemeenten Arnhem, Rheden, Westervoort, Duiven, Zevenaar.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Nee.

Velp, 11 juni 2024

gemeente Rheden

Raadsinformatiebrief

datum	voor	Afdeling/cluster
31 mei 2024	Gemeenteraad	Leefomgeving
behandeld door	**ons kenmerk**	**bijlage(n)**
M. Ruumpol	RHD-897218	div.

Onderwerp
Startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort

Geachte raad,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u als raad over ons besluit om het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort (hierna: startdocument) ter inzage te leggen. Dit startdocument vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het milieueffectrapport (hierna: MER) dat ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt doorlopen.

Hoe bent u eerder betrokken?

- De intergemeentelijke structuurvisie (IGSV) is vastgesteld in de vergadering van uw raad op 29 september 2020 (kenmerk 20.44B).
- Tijdens de raadsvergadering van 15 maart 2022 is uw raad geïnformeerd over de intentieovereenkomst inzake Terrein De Groot (agendapunt 10.3.10).
- In het voorjaar van 2024 (mei 2024) bent u over het project geïnformeerd door middel van de zogenaamde Factsheets RO.

Samenvatting
In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken negen partners – de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Natuurmonumenten – samen aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en haar uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek.

Het startdocument vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het MER dat ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt doorlopen. Het startdocument bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak/ Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het startdocument wordt ter inzage gelegd. Hierop kan iedereen reageren door een reactie in te dienen.

Nadere informatie
De partners hebben begin 2021 een Samenwerkingsovereenkomst Planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort ondertekend. Daarin is onder meer afgesproken om het voorkeursalternatief nader uit te werken in een MIRT-planuitwerking. Nu zijn wij in de huidige fase (planuitwerking) bezig met het uitwerken van het voorkeursalternatief (globaal ontwerp) naar een voorkeursvariant (gedetailleerd ontwerp dat haalbaar, betaalbaar, maakbaar etc. is) om vanuit daar tot ruimtelijke besluiten te komen.

Het startdocument vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het MER die ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt doorlopen. De provincie Gelderland neemt de coördinatie voor haar rekening. Rijkswaterstaat en de gemeente Rheden stellen ook het startdocument vast. Het startdocument bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak / Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Participatieaanpak
Het startdocument beschrijft de wijze waarop het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort invulling geeft aan participatie bij deze integrale gebiedsontwikkeling. Het Rivierklimaatpark IJsselpoort omvat een uitgestrekt gebied met diverse omgevingspartijen waaronder bewoners, gebruikers, agrariërs, ondernemers, natuurorganisaties, weggebruikers, maatschappelijke organisaties, overheden, werknemers van bedrijven, en nog vele anderen. In dit document worden al deze verschillende omgevingspartijen geduid als belanghebbenden.

Het document beschrijft welke belanghebbenden waarom, wanneer en op welke manier worden benaderd om te participeren in de planuitwerkingsfase. Het programma loopt al een geruime periode. Met vele belanghebbenden is in het verleden een intensief participatieproces doorlopen. In deze fase van het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort pakken wij de participatie op waar het in de vorige fase is opgehouden.

Onderzoeksaanpak / Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Naast de participatieaanpak beschrijft het startdocument ook de onderzoeksaanpak. Met de onderzoeksaanpak wordt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau bedoeld. Deze beschrijft welke varianten wij willen onderzoeken, welke (milieu)effecten wij gaan beoordelen en hoe wij tot een voorkeursvariant komen.

In de verkenningsfase is een zogenoemd plan-MER opgesteld ten behoeve van de keuze voor het voorkeursalternatief. Nu is het project in de planuitwerkingsfase en stellen wij opnieuw een MER op. Omdat er veel samenhang is tussen de verschillende deelgebieden maken wij één MER voor het totale plangebied. Zo krijgen wij een goed beeld of maatregelen elkaar beïnvloeden. Het MER is een hulpmiddel bij de onderbouwing en verantwoording van de keuzes die worden vastgelegd in de diverse besluiten.

De Omgevingswet regelt hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en welke bestuurslaag verantwoordelijk is voor de plannen. Gedurende het proces kan blijken dat er minder, meer of andere besluiten genomen moeten worden. Op dit moment verwachten wij dat het gaat om de volgende besluiten:

1. Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort
2. Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard
3. Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers
4. Gemeentelijk (Rheden) wijziging omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving

Voor de uiterwaarden Arnhem en Rheden en voor Rhederlaag houden wij de optie open om met vergunningen maatregelen mogelijk te maken indien dit nodig is. De ruimtelijke besluiten binnen dit programma kunnen wij voorbereiden zodra de voorkeursvariant is gekozen.

Terrein De Groot en omgeving
Voor Terrein de Groot wordt beoogd om de locatie verder te ontwikkelen met ruimte voor natuur en recreatie. In het Startdocument is de voorkeursvariant beschreven die in het kader van het MER onderzocht gaat worden. Deze voorkeursvariant komt overeen met de intergemeentelijke structuurvisie.

Duurzaamheid
Binnen het Rivierklimaatpark zoeken de partijen met een gebiedsgerichte aanpak naar meerwaarde in samenwerking, beleidsruimte (met name op het gebied van water- en natuurwetgeving zoals de Kaderrichtlijn Water) en financiering met als doel:

1. Het gebied in stappen voor te bereiden op de verandering van het klimaat
2. De uiterwaarden beter toegankelijk te maken voor recreanten
3. De ruimtelijke kwaliteit te verbeteren
4. Bedrijven economisch perspectief te bieden

gemeente Rheden

Participatie en communicatie
Het startdocument wordt 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode nodigt de Provincie Gelderland als coördinerend bevoegd gezag, mede namens de andere bevoegd gezagen, iedereen uit om te reageren op het startdocument. Tijdens de periode dat het startdocument ter inzage ligt, worden informatiebijeenkomsten georganiseerd.

De kennisgeving over het voornemen en participatie wordt gepubliceerd op www.overheid.nl, in de Staatscourant, het Provinciaal blad, het Gemeenteblad van de gemeente Rheden, op de website van het project www.rivierklimaatpark.nl en in een huis-aan-huisblad in de gemeenten Arnhem, Rheden, Westervoort, Duiven, Zevenaar.

Ook worden de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs en bestuursorganen die bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen betrokken zijn gevraagd om een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

Vervolg
In de komende periode wordt toegewerkt naar een voorkeursvariant voor het project. De eerste stap hiervoor is de terinzagelegging van het startdocument en het publiceren van een kennisgeving. Op basis van de concept onderzoeksaanpak zullen voorbereidingen worden getroffen voor het MER. Op basis van de adviezen en de reacties bepalen wij de definitieve reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. U als raad zullen wij hierover dan verder informeren.

Met vriendelijke groet, namens het College van B&W,

Carol van Eert,
Burgemeester

Bart Drewes,
Gemeentesecretaris

gemeente Rheden

Bijlage(n)

1 Startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort

Kennisgeving voornemen en participatie en onderzoeksaanpak MER Rivierklimaatpark IJsselpoort

In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken negen partners – de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Natuurmonumenten – samen aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en de uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek. Van 2017 tot 2020 doorliepen de partners een zogeheten "MIRT-Verkenning". Daarin hebben de partners een voorkeursalternatief samengesteld. Het voorkeursalternatief is vertaald in de Intergemeentelijke Structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort.

De negen partners hebben begin 2021 een Samenwerkingsovereenkomst Planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort ondertekend. Daarin is onder meer afgesproken om het voorkeursalternatief nader uit te werken in een "MIRT-planuitwerking". In de fase van planuitwerking wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt van globaal ontwerp naar een voorkeursvariant om van daaruit tot ruimtelijke besluiten te komen.

Startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort

Het startdocument Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort (hierna: startdocument) vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van de ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor het milieueffectrapport (hierna: MER) dat ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt opgesteld. De provincie Gelderland neemt de coördinatie voor haar rekening. Omdat er veel samenhang is tussen de verschillende deelgebieden maken we één MER voor het hele plangebied. Zo maken we de milieueffecten inzichtelijk van het totale programma.

Het startdocument bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak (voorheen Notitie Reikwijdte en Detailniveau genoemd). Het startdocument ligt met ingang van **donderdag 20 juni tot en met woensdag 31 juli 2024** ter inzage. Gedurende deze periode kan iedereen een reactie indienen op het startdocument.

Rivierklimaatpark IJsselpoort

Om een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en de uiterwaarden te realiseren, worden opgaven op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit, recreatie, natuur, scheepvaart, landbouw en economie waar mogelijk verbonden aan kansen en wensen uit de omgeving. Binnen het Rivierklimaatpark zoeken de partijen met een gebiedsgerichte aanpak naar meerwaarde in samenwerking, beleidsruimte (met name op het gebied van water- en natuurwetgeving) en financiering met als doel:

1. Het gebied in stappen voor te bereiden op verandering van het klimaat;
2. De uiterwaarden beter toegankelijk te maken voor recreanten;
3. De ruimtelijke kwaliteit te verbeteren;
4. Bedrijven economisch perspectief te bieden.

Om de voorkeursvariant te kunnen realiseren is een aantal ruimtelijke besluiten nodig. Gedurende het proces kan blijken dat er minder, meer of andere besluiten genomen dienen te worden. Op dit moment verwachten we de volgende ruimtelijke besluiten:

1. Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort;
2. Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard;
3. Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers;
4. Gemeentelijk (Rheden) omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving.

Voor de uiterwaarden Arnhem en Rheden en voor het Rhederlaag houden we de optie open om met vergunningen maatregelen mogelijk te maken indien dit nodig is.

Participatieaanpak

Het startdocument beschrijft welke belanghebbenden waarom, wanneer en op welke manier worden benaderd om te participeren in de uitwerkingsfase. In de verkenningsfase is al een intensief participatieproces doorlopen. In de uitwerkingsfase pakken we de participatie op waar het in de vorige fase is opgehouden.

Onderzoeksaanpak

Naast de participatieaanpak beschrijft het startdocument ook de onderzoeksaanpak. Hierin wordt beschreven welke varianten we willen onderzoeken, welke (milieu)effecten we gaan beoordelen en hoe we tot een voorkeursvariant komen.

Participatiemomenten

Op twee momenten in de planuitwerkingsfase is er gelegenheid om formeel reactie in te dienen:

- Bij de terinzagelegging van het startdocument heeft iedereen de mogelijkheid om op het startdocument te reageren;
- Aan het einde van de planuitwerking leggen de bevoegde gezagen de ontwerpbesluiten (ruimtelijke besluiten en mee te coördineren vergunningen) inclusief het MER ter inzage. Op deze stukken kan iedereen een zienswijze indienen.

In aanvulling op de formele procedure hecht de stuurgroep Rivierklimaatpark IJsselpoort aan een dialoog met de omgevingspartijen uit het gebied. Belanghebbenden betrekken we gedurende de hele planuitwerkingsfase bij belangrijke onderzoeken en resultaten binnen het programma.

Reageren op het startdocument

Provincie Gelderland nodigt, mede namens de andere bevoegd gezagen, iedereen uit om te reageren op de varianten die onderzocht worden, op het (milieu)effectonderzoek van de varianten en/of op de wijze waarop we belanghebbenden willen betrekken. Ook kunnen ook alternatieve oplossingen ingebracht worden voor de gebiedsopgaven. Daarbij kunt u het bevoegd gezag vragen hierover advies te vragen van een onafhankelijk deskundige. In dat opzicht is er sprake van een (verlengde) verkenning als bedoeld in de Omgevingswet. Er wordt geen voorkeursbeslissing meer genomen. U kunt alternatieve oplossingen aandragen, zolang deze:

- Passen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort;
- Redelijkerwijs een oplossing bieden voor de opgaven;
- Technisch uitvoerbaar, betaalbaar en juridisch haalbaar zijn;
- Duurzaam en beheersbaar zijn;
- Passen binnen de voorgenomen planning.

De Commissie voor de milieueffectrapportage vragen we een advies te geven over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport. Ook de wettelijke adviseurs en bestuursorganen die bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen betrokken zijn krijgen de gelegenheid advies te geven. Alle binnengekomen reacties bundelen we met de beantwoording in een Nota van Antwoord.

Het startdocument ligt ter inzage

Het startdocument ligt van donderdag 20 juni tot en met woensdag 31 juli 2024 ter inzage bij:

- Gemeente Rheden, President Kennedylaan 104 -108 in Velp (u kunt hiervoor een afspraak maken op www.rheden.nl of telefonisch op 026-49 76 911);
- Gemeente Zevenaar, loket Vergunningen in het gemeentehuis, Kerkstraat 27 in Zevenaar (u kunt hiervoor telefonisch een afspraak maken op 0316-595111);
- Gemeente Westervoort, gemeentehuis, Dorpsplein 1 in Westervoort (u kunt hiervoor een afspraak maken op www.westervoort.nl of telefoonnummer 026-317 99 11);
- Provincie Gelderland, Markt 11 in Arnhem (van maandag tot en met donderdag van 7.30 - 18.00 uur en op vrijdag van 7.30 - 17.00 uur, een afspraak maken is niet nodig).

Ook kunt u deze stukken digitaal inzien via de website www.rivierklimaatpark.nl.

Hoe kunt u een reactie indienen?

Reageren kan op de volgende manieren:

- Digitaal: door een e-mail te sturen naar post@gelderland.nl, onder vermelding van 'reactie startdocument RKP, zaaknummer 2024-007316 ';
- Schriftelijk: door een brief te sturen naar het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, postbus 9090, 6800 GX Arnhem, onder vermelding van 'reactie startdocument RKP, zaaknummer 2024-007316 ';
- Mondeling: hiervoor kunt u op werkdagen tussen 8:30 uur en 16:30 uur een afspraak maken via het Provincieloket, telefoon 026 359 9999. Van een mondelinge reactie wordt een verslag gemaakt. Onze voorkeur gaat uit naar een schriftelijke reactie.

Let op: vermeld altijd uw naam, adres, het zaaknummer 2024-007316 en het onderwerp 'reactie startdocument RKP' op uw reactie. Gewenst is ook een e-mailadres en telefoonnummer.

Informatiebijeenkomsten

Tijdens de terinzagelegging organiseren we een tweetal informatiebijeenkomsten. U kunt vrij inlopen. Vooraf aanmelden is niet nodig. De informatiebijeenkomsten zijn op:

- dinsdag xxx juni 2024 van [tijd] uur in [locatie];
- donderdag xxx juni 2024 van [tijd] in [locatie];

Vervolg

Op basis van de adviezen en reacties bepalen we of alternatieve oplossingen voor de gebiedsopgave redelijker wijs in beschouwing moeten worden genomen, de definitieve reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER en of aanpassing van de wijze waarop we belanghebbenden willen betrekken nodig is. Daarna starten we met een variantenstudie. Aan de hand van de resultaten stellen we een voorkeursvariant samen. Dit gebeurt naar verwachting begin 2025. Na de keuze van het voorkeursvariant wordt deze verder geoptimaliseerd en gedetailleerd beoordeeld op (milieu)effecten. De resultaten daarvan nemen we op in het MER. De bevoegde gezagen leggen naar verwachting begin 2026 de ontwerpbesluiten en ontwerp-vergunningen, inclusief het bijbehorende MER, ter inzage.

Rivierklimaatpark IJsselpoort

Startdocument Planuitwerkingsfase

Participatieaanpak en onderzoeks-aanpak MER

Samenwerkingspartners

Inhoud

1 Inleiding 5
2 Programma Rivierklimaatpark 7
2.1 Wat is het Rivierklimaatpark? 7
2.2 Wat is het MIRT-proces? 10
2.3 Waar staan we? 10
3 Participatie; hoe en wanneer betrekken we u 13
3.1 Waarom willen we u betrekken? 13
3.2 Participatieniveaus 13
3.3 Participatiemomenten 17
3.4 Contact vanuit de projectorganisatie 21
4 Varianten 22
4.1 Ontwikkeling van varianten 22
4.2 Uiterwaarden Westervoort 25
4.2.1 Type nevengeul 25
4.2.2 Monding van de geul 27
4.2.3 Vormgeving hoogwatervrije terrein Putman 28
4.2.4 Verkeer dijk Westervoort, ter hoogte van terrein Putman 28
4.3 Uiterwaarden Rheden 29
4.4 Uiterwaarden Arnhem 30
4.5 Koppenwaard 30
4.5.1 Verlagen Koppenwaardsedam en kade Marsweg 30
4.5.2 Geul en kade Marsweg 32
4.6 Rhederlaag 35
4.6.1 Verkeersinrichting Marsweg 35
4.7 Terrein de Groot en omgeving 36
Ontwikkeling voormalig steenfabrieksterrein 37
4.8 IJssel en oevers 37
Locatie natuurvriendelijke oevers 37
4.9 Recreatief gebruik 40

5 Integrale beoordeling van de varianten en voorkeursvariant 42
5.1 Van te onderzoeken varianten naar een voorkeursvariant 42
5.2 Integrale beoordeling 44
6 Milieueffecten (milieueffectrapport) 46
6.1 Milieueffectrapportage 46
6.2 Aanpak op hoofdlijnen 46
6.3 Effecten ten opzichte van de referentiesituatie 47
6.4 Beoordeling op zevenpuntschaal 48
6.5 Beoordelingscriteria milieueffecten 48
6.6 Nadere toelichting per thema 53

Bijlage 1 Begrippen en afkortingen
Bijlage 2 Referenties
Bijlage 3 Advies Commissie mer over het plan-MER (2020)
Bijlage 4 Ruimtelijk perspectief

1 Inleiding

In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken negen partners – de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Natuurmonumenten – samen aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en zijn uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek. Van 2017 tot 2020 doorliepen de partners – onder regie van provincie Gelderland – een zogeheten ‘’MIRT-Verkenning’’. Daarin hebben de partners een voorkeursalternatief samengesteld. De negen partners hebben begin 2021 een Samenwerkingsovereenkomst Planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort ondertekend. Daarin is onder meer afgesproken om het voorkeursalternatief nader uit te werken in een MIRT-planuitwerking.

Dit startdocument Planuitwerkingsfase (hierna: startdocument) vormt het vertrekpunt voor de voorbereiding van ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark en voor de milieueffectrapportage procedure (mer-procedure) die ter onderbouwing van de ruimtelijke besluiten wordt doorlopen. Het document bestaat uit twee onderdelen, namelijk de participatieaanpak en de onderzoeksaanpak.

Participatieaanpak
Het startdocument beschrijft de wijze waarop het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort invulling geeft aan participatie bij deze integrale gebiedsontwikkeling. Het Rivierklimaatpark IJsselpoort omvat een uitgestrekt gebied met diverse omgevingspartijen waaronder bewoners, gebruikers, agrariërs, ondernemers, natuurorganisaties, weggebruikers, maatschappelijke organisaties, overheden, werknemers van bedrijven, en nog vele anderen. In dit document worden al deze verschillende omgevingspartijen geduid als belanghebbenden.

Dit document beschrijft welke belanghebbenden waarom, wanneer en op welke manier worden benaderd om te participeren in de planuitwerkingsfase. Het programma loopt al een geruime periode en met vele belanghebbenden is in het verleden een intensief participatieproces doorlopen. In deze fase van het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort pakken we de participatie op waar het in de vorige fase is opgehouden.

Onderzoeksaanpak
Daarnaast beschrijft dit startdocument hoe we de maatregelen uit het voorkeursalternatief uitwerken in varianten en de wijze waarop we deze beoordelen. Onderdeel van de beoordeling is het onderzoek naar milieueffecten voor het milieueffectrapport (MER), dat we in de planuitwerkingsfase opstellen. Zie hoofdstuk 4 voor de te onderzoeken varianten en hoofdstuk 6 voor de te onderzoeken milieueffecten. Het MER is een hulpmiddel bij de onderbouwing en verantwoording van de keuzes die worden vastgelegd in de diverse besluiten voor de deelgebieden.

Leeswijzer

Voor u ligt het startdocument planuitwerkingsfase van het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort. In hoofdstuk 2 wordt het programma toegelicht. Er wordt stilgestaan bij de initiatiefnemers van het programma, het doel van het programma en wat nodig is om dit doel te halen. Ook volgt er een doorkijk naar de komende fase en de wijze waarop we zijn georganiseerd. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens uitgebreider in op de participatie. Daar staat beschreven waarom we mensen betrekken, welke participatieniveaus er worden gehanteerd en wat dat betekent voor de invloed die belanghebbenden kunnen uitoefenen.
Daarna worden de verschillende participatiemomenten gedurende deze planuitwerkingsfase toegelicht. Daar wordt per fase stilgestaan bij de mate van invloed die belanghebbenden kunnen hebben. Hoofdstuk 4 beschrijft alle varianten die worden onderzocht binnen dit programma. Hoofdstuk 5 gaat in op de onderzoeksaanpak en beschrijft de aspecten waarop de varianten worden beoordeeld. Hoofdstuk 6 geeft een doorkijk wat de mer-procedure precies inhoudt en wie daarbij betrokken zijn. Ten slotte bevat het startdocument enkele bijlagen, waaronder een begrippenlijst (bijlage 1).

Hoe kunt u reageren?

Dit startdocument planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort is onderdeel van de kennisgeving voornemen en kennisgeving participatie die is gepubliceerd op 20 juni 2024 op www.overheid.nl. Het startdocument ligt van 20 juni tot en met 31 juli 2024 ter inzage. Iedereen kan in deze periode een reactie op dit document indienen. Hoe u uw reactie kunt geven kunt u vinden op de website van het Rivierklimaatpark: www.rivierklimaatpark.nl

2 Programma Rivierklimaatpark

In dit hoofdstuk lichten we toe wat het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort is en waarom we deze gebiedsontwikkeling hebben opgestart. We lichten toe welke stappen we doorlopen (MIRT-systematiek) en in welke fase we nu zitten. We geven aan waarom we u willen betrekken bij dit onderzoek en hoe dat kan. En we laten zien waar we precies staan in het onderzoek.

Kort gezegd geven we in onderstaande paragrafen antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is het Rivierklimaatpark?
2. Wat is een MIRT-proces?
3. Waarom willen we u betrekken?
4. Waar staan we?

2.1 Wat is het Rivierklimaatpark?

In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken negen partners – de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Natuurmonumenten – samen aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en zijn uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek. Om dit toekomstperspectief te realiseren, worden opgaven op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit, recreatie, natuur, scheepvaart, landbouw en economie waar mogelijk verbonden aan kansen en wensen uit de omgeving. Binnen het Rivierklimaatpark zoeken de partijen met een gebiedsgerichte aanpak naar synergie in samenwerking, beleidsruimte (met name op het gebied van water- en natuurwetgeving zoals de Kaderrichtlijn Water (KRW)) en financiering met als doel:

1. Het gebied in stappen voor te bereiden op de verandering van het klimaat
2. De uiterwaarden beter toegankelijk te maken voor recreanten
3. De ruimtelijke kwaliteit te verbeteren
4. Bedrijven economisch perspectief te bieden

Het samenhangende pakket van maatregelen is vastgelegd in het voorkeursalternatief (figuur 2.1) dat in de verkenningsfase is opgesteld. Dit voorkeursalternatief is medio 2020 bestuurlijk vastgesteld en in het najaar van 2020 beleidsmatig vertaald in een door vijf gemeenteraden vastgestelde Intergemeentelijke Structuurvisie (IGSV). De eerder doorlopen verkenningsfase is afgesloten met het nemen van een voorkeursbeslissing door de minister van Infrastructuur en Waterstaat op 24 oktober 2020.
Het project bevindt zich nu in de planuitwerkingsfase. In deze fase werken we het globale voorkeursalternatief uit tot een meer gedetailleerde voorkeursvariant, inclusief milieueffectrapportage en ruimtelijke besluiten. De voorkeursvariant moet vergunbaar, technisch maakbaar en betaalbaar zijn en voldoende draagvlak hebben.

Stromende patronen
Totaalbeeld
Veluwe
bezoekerscentrum
Veluwezoom
Veluwezoom
Havikerwaard
Rheden
Velp
Arnhem
Giesbeek
Lathum
Presikhaaf
Duivensche Broek
Westervoort
Montferland
Gelderse Poort

Figuur 2.1 Het voorkeursalternatief uit de verkenningsfase

2.2 Wat is het MIRT-proces?

Het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort volgt de MIRT-systematiek. MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. De systematiek die wordt gebruikt in dergelijk onderzoeken knipt het project op in vier verschillende fasen:

1. Voorbereidingsfase: het Rijk, de regio en andere partijen onderzoeken welke opgaven in een gebied spelen en op hoofdlijnen welke oplossingsrichtingen er zijn. Hier wordt toegewerkt naar een zogenaamde Startbeslissing waarna de volgende fase begint
2. Verkenningsfase: op basis van een grondige probleemanalyse en een brede inventarisatie van oplossingsrichtingen wordt toegewerkt naar een voorkeursalternatief. Deze wordt vastgelegd in een voorkeursbeslissing
3. Planning- en studiefase, ook wel planuitwerkingsfase genoemd: in deze fase wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt tot een meer gedetailleerde voorkeursvariant. Deze leggen we vast in een projectbeslissing. Hierin worden de scope van het project, de realisatieperiode, de bekostiging, de kostenverdeling tussen partijen en de marktbenadering vastgesteld
4. Aanlegfase: Hier wordt overgegaan tot aanbesteding en uitvoering van het project. Deze fase eindigt met een opleveringsbeslissing

Figuur 2.2 MIRT-proces - Het dik omlijnde vlak geeft aan waar Rivierklimaatpark zich in het proces bevindt

Van 2016 tot 2020 doorliepen de partners – onder regie van de provincie Gelderland – de verkenningsfase. Uit deze fase is een voorkeursalternatief voortgekomen waarover de Minister een Voorkeursbeslissing heeft genomen. Dit voorkeursalternatief werken we in de planuitwerkingsfase uit tot een voorkeursvariant en ruimtelijke besluiten. De Minister neemt over deze voorkeursvariant een Projectbeslissing.

2.3 Waar staan we?

De planuitwerkingsfase bestaat grofweg uit vier stappen. In iedere stap wordt ruimte geboden voor inbreng vanuit de omgeving. Iedere stap wordt afgesloten door een bestuurlijk besluitvormingsmoment. Hoofdstuk 3 gaat nader in op de terugkerende participatie- en besluitvormingsmomenten.

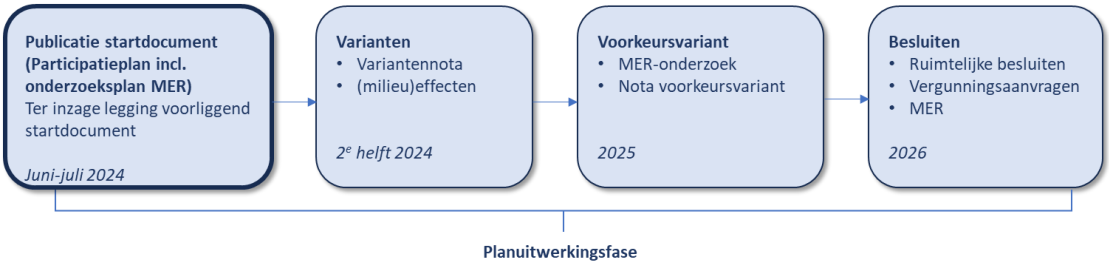

Figuur 2.3 De stappen in de planuitwerkingsfase. Het dik omlijnde vlak geeft aan waar Rivierklimaatpark zich in het proces bevindt

Publicatie Startdocument

Dit startdocument markeert het begin van de planuitwerkingsfase en beschrijft de aanpak van de planuitwerkingsfase, hoe we belanghebbenden betrekken bij de planuitwerking en hoe we het onderzoek inrichten. Iedereen kan in deze periode van terinzagelegging een reactie opstellen als zij graag wijzigingen of aanvullingen in het voorliggende document willen zien. Daarnaast adviseert de Commissie voor de milieueffectrapportage, een onafhankelijk adviesorgaan, het bevoegd gezag over de inhoud van het op te stellen milieueffectrapport. Ook de wettelijke adviseurs en bestuursorganen die bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen betrokken zijn, krijgen de gelegenheid advies te geven. Alle binnengekomen reacties bundelen we met de beantwoording in een Nota van Antwoord.

Varianten

Van de maatregelen uit het voorkeursalternatief werken we verschillende varianten uit. Deze beoordelen we op diverse aspecten (zie hoofdstuk 5) en presenteren we overzichtelijk in een variantennota. De stuurgroep en de bevoegde gezagen stellen vervolgens aan de hand van de variantennota de voorkeursvariant vast.

Voorkeursvariant

De gekozen voorkeursvariant werken we verder uit en beoordelen we gedetailleerder. De voorkeursvariant met alle beschreven effecten wordt overzichtelijk gepresenteerd in de Nota voorkeursvariant. De milieueffecten rapporteren we separaat in het milieueffectrapport[1].

Besluiten

Om de voorkeursvariant te kunnen realiseren is een aantal ruimtelijke besluiten nodig. De Omgevingswet regelt hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en welke overheidspartij verantwoordelijk is voor de plannen. Gedurende het proces kan blijken dat er minder, meer of andere besluiten genomen dienen te worden.

[1] Het op te stellen MER heeft grotendeels het karakter van een project-MER, alleen voor het terrein de Groot is sprake van een plan-MER, omdat hier een omgevingsplan wordt opgesteld (zie hoofdstuk 4). In dit startdocument wordt voor de overzichtelijkheid de term “MER” gehanteerd.

Volgens de huidige inzichten gaat het om de volgende besluiten:

1. Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort
2. Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard
3. Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers
4. Gemeentelijk (Rheden) omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving

Voor de uiterwaarden Arnhem en Rheden en voor het Rhederlaag houden we de optie open om met vergunningen maatregelen mogelijk te maken indien dit nodig is. De ruimtelijke besluiten binnen dit programma kunnen we voorbereiden zodra de voorkeursvariant definitief is

3 Participatie; hoe en wanneer betrekken we u

3.1 Waarom willen we u betrekken?

Samenvatting participatie vorige fase

De verkenningsfase was een iteratief proces van onderzoeken, ontwerpen en beslissen. De projectorganisatie heeft toen voortdurend contact onderhouden met partijen met een groot belang in het gebied: onder andere eigenaren en ondernemers. In de loop der jaren hebben tientallen gesprekken plaatsgevonden, soms één-op-één, soms in kleine groepen. Daarnaast zijn diverse participatiebijeenkomsten georganiseerd waarin belanghebbenden hebben meegedacht tijdens het ontwerpproces. De ingebrachte gebiedskennis, wensen en zorgpunten waren van groot belang voor het maken van een goed ontwerp. Tenslotte werden inspraakmomenten georganiseerd waarin belanghebbenden een (formele) reactie konden geven op het ontwerp en diverse documenten.

Doelen participatie planuitwerkingsfase

De partners van Rivierklimaatpark IJsselpoort hebben afgesproken de participatie met de omgeving in de planuitwerkingsfase voort te zetten met minimaal dezelfde intentie en kwaliteit als tijdens de verkenningsfase. Meer concreet houdt dit in dat er bij de uitwerking van het voorkeursalternatief tot een meer gedetailleerde voorkeursvariant een transparant proces wordt gevolgd en voldoende gelegenheid tot participatie moet zijn.

De participatie tijdens de planuitwerkingsfase heeft de volgende doelen:

1. De planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort navolgbaar en transparant maken voor belanghebbenden
2. Betrokkenheid creëren door belanghebbenden een stem te geven
3. Kennis uit het gebied benutten om het plan beter te maken
4. Kansen in het gebied benutten
5. Draagvlak voor ruimtelijke besluitvorming vergroten

In de volgende paragrafen staat beschreven op welke wijze en wanneer belanghebbenden input kunnen leveren op deze onderzoeken.

3.2 Participatieniveaus

Het plangebied van Rivierklimaatpark IJsselpoort kent veel verschillende gebruikers en eigenaren. Mensen wonen en werken in het gebied, maken gebruik van de rivier, er wordt gerecreëerd en er zijn meerdere ecologisch waardevolle gebieden. In de vormgeving van de voorkeursvariant wordt geprobeerd een optimale balans te vinden waarbij het gebied en belanghebbenden erop vooruitgaan.

Om het betrekken van de omgevingspartijen overzichtelijk en werkbaar te houden, maken we gebruik van een veelgebruikte indeling van omgevingspartijen, via participatieniveaus. In dit project hanteren we vier niveaus: *beslissen*, *meewerken*, *meedenken* en *informeren*. De visualisatie laat zien dat de mate van betrokkenheid en invloed toeneemt vanaf het participatieniveau *informeren* tot het participatieniveau *beslissen*.

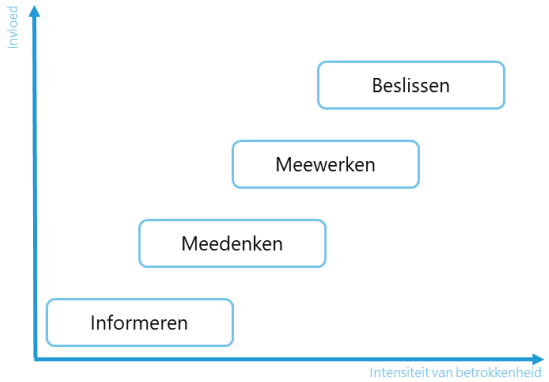

Figuur 3.1 De participatieniveaus; de mate van invloed en intensiteit van betrokkenheid

Informeren en meedenken

Alle omgevingspartijen in het gebied zijn in de gelegenheid om te participeren op het niveau van *informeren* en *meedenken*. *Informeren* houdt in dat we omgevingspartijen periodiek benaderen met de laatste ontwikkelingen over het project. Deze informatievoorziening vindt voornamelijk plaats via de website en nieuwsbrieven en daarnaast via informatiebijeenkomsten. Om *mee te denken* organiseren we brede informatiebijeenkomsten waarbij iedereen welkom is en gebiedstafels waar we afhankelijk van de ontwerpvraag gericht belanghebbenden uitnodigen. Tijdens deze bijeenkomsten liggen er kaarten of ontwerpen op tafel en gaan we graag met u in gesprek. De lokale kennis en expertise van de omgevingspartijen kunnen de plannen verrijken. Gedurende het ontwerpproces zal de ruimte om mee te denken steeds kleiner worden. We geven per situatie aan welke ruimte er is. Er is altijd ruimte voor:

- Open gesprekken over de laatste stand van zaken
- Beantwoording van vragen, opheldering van onduidelijkheden
- Doorspreken ideeën van omgevingspartijen

Meewerken

Op het niveau *meewerken* bevindt zich een aantal partijen die belangrijke grond in eigendom hebben en/of beheren. Samenwerking met deze partijen is van belang om de doelen van de voorkeursvariant te kunnen realiseren. De projectorganisatie streeft ernaar om een dusdanige samenwerking met deze partijen te creëren dat iedereen er baat bij heeft. Met deze partijen wordt intensief contact onderhouden door middel van één-op-één gesprekken.

Beslissen
De partners vertegenwoordigd in de stuurgroep Rivierklimaatpark zijn betrokken op het niveau van *beslissen.* De stuurgroep wordt gevormd door de dagelijkse bestuurders van alle samenwerkende partijen binnen het programma Rivierklimaatpark: de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). De stuurgroep geeft sturing aan het proces van het totale programma en bereidt de bestuurlijke besluitvorming voor alle betrokken partijen voor.
Zij worden geadviseerd door de Klankbordgroep, het Q-team (oftewel Kwaliteitsteam) en de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer), zie ook onderstaand kader. Het Q-team en de Commissie mer toetsen ook de (tussen)resultaten van de planuitwerkingsfase.
Natuurmonumenten participeert als mede-ondertekenaar van de bestuursovereenkomst Rivierklimaatpark ook op het niveau van *beslissen.*

Drie overheidspartijen vormen het bevoegde gezag. Dit zijn de drie overheidspartijen die de ruimtelijke besluiten nemen om realisatie van de voorkeursvariant mogelijk te maken. Dit zijn in ieder geval de gemeente Rheden, de provincie Gelderland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Afhankelijk van andere ruimtelijke besluiten en vergunningen waarover tegelijkertijd besluiten worden genomen, kunnen er ook andere bevoegde gezagen zijn, bijvoorbeeld het waterschap of het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
Provincie Gelderland treedt op als coördinerend bevoegd gezag. Dit betekent dat we er naar streven dat alle ruimtelijke besluiten zoveel mogelijk dezelfde voorbereiding, totstandkoming (ter visie legging) en rechtsbescherming (zienswijzen, bezwaar en beroep) hebben en dat de provincie dit coördineert.

De andere overheden uit de stuurgroep worden actief geïnformeerd wanneer dit voor de besluitvorming in de stuurgroep noodzakelijk wordt geacht of wanneer de betreffende overheid dit zelf noodzakelijk acht (op verzoek).

- De klankbordgroep adviseert de stuurgroep. Zij lezen mee op inhoud van de stukken en adviseren over participatie en draagvlak. De onafhankelijk voorzitter van de klankbordgroep is lid van de stuurgroep en brengt het advies van de klankbordgroep in tijdens de vergaderingen van de stuurgroep. De klankbordgroep bestaat uit een brede afvaardiging van partijen buiten de projectorganisatie. De klankbordgroep bestaat uit belangenvertegenwoordigers vanuit landbouw, bedrijven/ondernemers, recreatie, natuur en landschap, scheepvaart en vertegenwoordigers vanuit wijk- en dorpsraden
- Het Q-team MIRT-verkenning Rivierklimaatpark IJsselpoort bestaat uit Yttje Feddes (landschapsarchitectuur, voorzitter), Peter van Rooy (gebiedsontwikkeling), Frans Klijn (rivierkunde) en Bart Peters (rivierecologie). Het doel van het Q-team is het borgen van de ruimtelijke kwaliteit en integraliteit van de planuitwerking
- De Commissie mer is een onafhankelijk adviesorgaan dat de bevoegde gezagen adviseert over de inhoud van het milieueffectrapport

Figuur 3.2 De organisatie van het programma Rivierklimaatpark

Thematische samenwerking met omgeving
Bovenstaande ordening van het betrekken van belanghebbenden geldt als algemeen uitgangspunt. Daarnaast kunnen we per onderwerp een apart participatie spoor inrichten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de volgende onderwerpen:

Natuurinclusieve landbouw
Eén van de doelen uit het voorkeursalternatief is het stimuleren van natuurinclusieve landbouw. Omdat dit vraagstuk niet op perceel niveau binnen rivierklimaatpark bekeken wordt maar op bedrijfsniveau, is hiervoor een apart proces opgestart.
De provincie Gelderland stimuleert en faciliteert dit proces. Samen met de agrariërs uit het gebied, de grondeigenaren (zijnde niet-boeren) en andere belanghebbenden is een perspectief opgesteld om te komen tot passende agrarische bedrijvigheid in combinatie met natuur en landschapsversterking. Als randvoorwaarde geldt een gezond verdienmodel voor de agrariërs. Op bedrijfsniveau wordt het perspectief verder uitgewerkt tot concrete maatregelen. Natuurinclusieve landbouw draagt bij aan de volgende doelen van Rivierklimaatpark: Economie (passende agrarische bedrijvigheid), Natuur- en waterkwaliteit (verbinden en ontwikkelen natuurgebieden en verbeteren waterkwaliteit) en Recreatie (verbeteren toegankelijkheid en vergroten beleving gebied).

Ontwikkelruimte voor bedrijven
In de uiterwaarden gelden strikte regels voor nieuwe ontwikkelingen. Tot voor kort was het mogelijk nieuwe ontwikkelingen toe te staan wanneer ook ruimte voor de rivier wordt gerealiseerd. Voor individuele bedrijven is het vaak lastig om rivierverruiming op eigen terrein te realiseren.

Rivierklimaatpark onderzoekt daarom of en op welke wijze het mogelijk is om rivierkundige ruimte binnen het project in te zetten voor niet-riviergebonden private initiatieven in de uiterwaarden. Met de ondernemers binnen Rivierklimaatpark zijn gesprekken gevoerd en is geïnventariseerd welke ontwikkelbehoefte er ligt. De gesprekken met ondernemers over dit specifieke onderwerp worden gedurende de planuitwerkingsfase voortgezet.
Op 20 maart 2024 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat besloten de Beleidsregels grote rivieren aan te passen. De ontwikkelmogelijkheden voor niet-riviergebonden activiteiten wordt daarmee zeer beperkt. De ambitie voor het bieden van ontwikkelruimte voor bedrijven binnen Rivierklimaatpark is onveranderd.

Dijkversterking Pannerden-Westervoort
De komende jaren werkt Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ) aan de versterking van de dijk vanaf de Pannerdense Waard bij Pannerden tot aan de A12 brug over de IJssel bij Westervoort (project PanWes). De dijkversterking en het Rivierklimaatpark zijn raakvlakprojecten van elkaar. Dit betekent dat de projecten regulier contact onderhouden.
Voor de dijkversterking wordt naar verwachting in de zomer van 2024 een voorkeursalternatief vastgesteld (einde verkenningsfase).

3.3 Participatiemomenten

We maken onderscheid tussen formele en informele participatie. Op twee momenten in de planuitwerkingsfase is er vanuit de formele procedure gelegenheid om reacties in te dienen:

- Bij de tervisielegging van dit startdocument heeft iedereen de mogelijkheid om op het startdocument te reageren. Hier kunnen ook alternatieve oplossingen ingebracht worden
- Aan het einde van de planuitwerking leggen de bevoegde gezagen de ontwerpbesluiten (ruimtelijke besluiten en mee te coördineren vergunningen) inclusief de milieueffectrapportage ter inzage. Op deze stukken kan iedereen zienswijzen indienen

In aanvulling op de formele procedure hecht de stuurgroep Rivierklimaatpark IJsselpoort aan een dialoog met de omgevingspartijen uit het gebied. Belanghebbenden betrekken we gedurende de hele planuitwerkingsfase bij belangrijke onderzoeken en resultaten binnen het programma. Voor verschillende groepen belanghebbenden organiseren we verschillende participatiemomenten. Hieronder lichten we deze toe. De genoemde planning is indicatief.

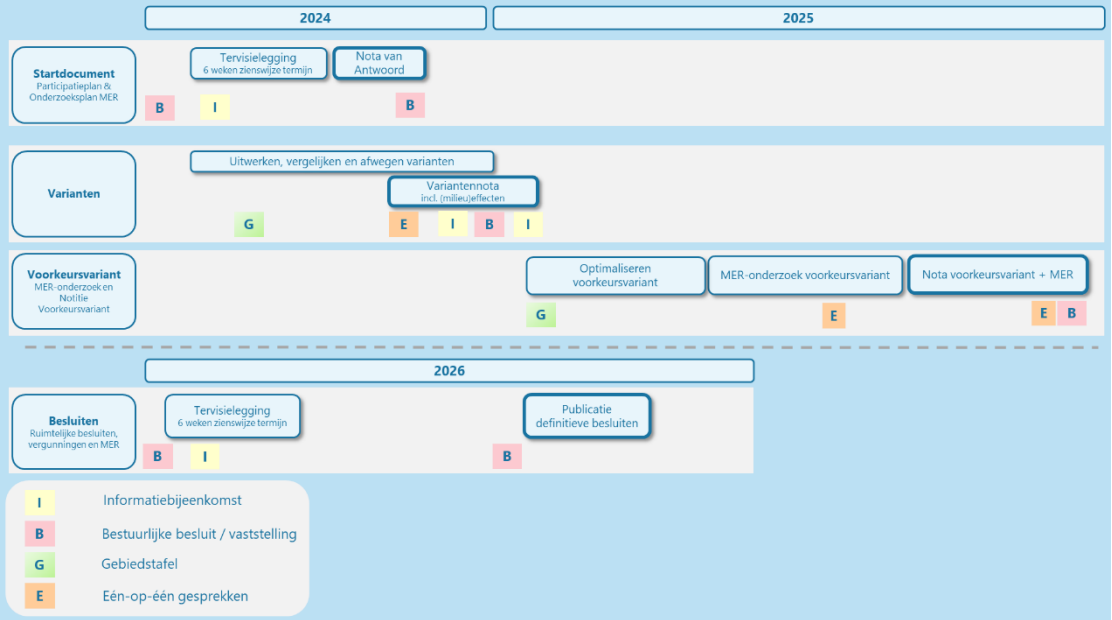

Figuur 3.3 De vier blokken waar de planuitwerkingsfase uit bestaat inclusief alle belangrijke participatiemomenten

Terinzagelegging startdocument planuitwerkingsfase (zomer 2024)

Via de website www.overheid.nl, een advertentie in de huis- aan huisbladen, onze website www.rivierklimaatpark.nl en de digitale nieuwsbrief is het voornemen bekend gemaakt om ruimtelijke besluiten voor het Rivierklimaatpark voor te bereiden (kennisgeving voornemen) en om belanghebbenden zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de planuitwerking te betrekken (kennisgeving participatie). Het voorliggende startdocument is onderdeel van deze kennisgevingen zoals bedoeld in de Omgevingswet. Met dit startdocument geven we een verdere toelichting op de planuitwerking en op de wijze waarop we belanghebbenden betrekken. Het beschrijft de aanpak van de planuitwerkingsfase, welke varianten we onderzoeken, hoe we de effectbeoordeling doen en hoe we u als belanghebbende betrekken bij de planuitwerking.

In deze zes weken kan iedereen het Startdocument doornemen. U kunt in deze periode ook een reactie geven. U kunt reageren op de varianten die onderzocht worden, op het effectonderzoek van de varianten of op de wijze waarop we belanghebbenden betrekken. Hier kunnen ook alternatieve oplossingen ingebracht worden. Daarbij kunt u het bevoegd gezag vragen hierover een onafhankelijk advies te vragen. De Commissie mer vragen we een advies te geven over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport.

Tijdens de periode van ter inzagelegging organiseren we ook informatiebijeenkomsten, waar u van harte welkom bent om informatie te verkrijgen en/of specifieke vragen te stellen aan de projectorganisatie.

Na de zes weken ter inzage legging verzamelt de projectorganisatie alle ingediende reacties, categoriseert ze en zorgt voor een eenduidige beantwoording ervan in de Nota van Antwoord.

Afhankelijk van de hoeveelheid ingediende reacties kan dit beantwoordingsproces relatief lang duren. We verwachten dat deze in het vierde kwartaal van 2024 openbaar wordt.

- Dit Startdocument ligt van 20 juni tot en met 31 juli 2024 ter inzage. Tijdens de terinzagelegging worden informatiebijeenkomsten georganiseerd. Deze zijn openbaar toegankelijk
- Iedereen kan daarbij een reactie indienen. U kunt ook alternatieve oplossingen aandragen, zolang deze:
  - Passen in de intergemeentelijke structuurvisie
  - Redelijkerwijs een oplossing bieden voor de opgaven
  - Technisch uitvoerbaar, betaalbaar en juridisch haalbaar zijn
  - Duurzaam en beheerbaar zijn
  - Passen binnen de voorgenomen planning
- Alle binnengekomen reacties bundelen we met de beantwoording in een Nota van Antwoord. Dit document wordt openbaar gepubliceerd zodra deze gereed is

Varianten (medio 2024-begin 2025)

Na publicatie van dit Startdocument in juni 2024 werken we de verschillende varianten uit. We organiseren nog aanvullende één-op-één gesprekken met belanghebbenden om deze uitwerking te checken of aanvullende input te vragen. Vervolgens beoordelen we deze varianten aan de hand van het integraal beoordelingskader, zie hoofdstuk 5 en 6. Hierbij houden we rekening met de Nota van Antwoord op de ingediende reacties.
Alle uitgewerkte varianten en beoordelingen geven we gebundeld weer in een variantennota. Zie ook hoofdstuk 5. Voordat we de resultaten voorleggen aan de stuurgroep, presenteren we ze tijdens één of meer brede informatiebijeenkomsten. Met enkele belanghebbenden organiseren we één-op-één gesprekken. Dan horen we graag of u de beoordeling herkent en of we nog elementen vergeten zijn. De stuurgroep en de bevoegde gezagen zullen vervolgens de voorkeursvariant voor verdere uitwerking/detaillering vaststellen. De keuze voor de voorkeursvariant en de argumentatie presenteren we begin 2025 in brede informatiebijeenkomsten. We nodigen iedereen uit om hier kennis van te nemen. Tevens nodigen we belanghebbenden uit om in de volgende fase mee te denken over het optimaliseren van de voorkeursvariant.

- Derde kwartaal 2024: Eén-op-één gesprekken met belanghebbenden om de verdere detaillering van de varianten te bespreken
- Vierde kwartaal 2024: Informatiebijeenkomst(en) over de concept variantennota om de uitwerking van de varianten en de effectbeoordeling te delen
- Eerste kwartaal 2025: Informatiebijeenkomst(en) over de voorkeursvariant. Het doel is om belanghebbenden te informeren over de gemaakte keuze en om aandachtspunten voor de detailuitwerking op te halen

Voorkeursvariant (begin 2025 – begin 2026)

De voorkeursvariant wordt in deze stap verder geoptimaliseerd en gedetailleerd beoordeeld op (milieu)effecten. Resultaten daarvan nemen we op in het milieueffectrapport (MER). In het MER wordt nog grondiger onderzoek gedaan naar de effecten van de voorkeursvariant dan voor de variantennota is gebeurd. De uiteindelijke keuze voor de voorkeursvariant en de onderbouwing daarbij presenteren we overzichtelijk in de Nota voorkeursvariant.

We organiseren aan het begin van deze stap gebiedstafels. Dit zal naar verwachting begin 2025 zijn. We nodigen hiervoor gericht (groepen) belanghebbenden uit om binnen de ontwerpruimte die er op dat moment is, mee te denken. Dit kunnen bijvoorbeeld grondeigenaren, bedrijven, belangenvertegenwoordigers of bewoners zijn. De exacte opzet van deze bijeenkomsten en de belanghebbenden die we uitnodigen zullen we te zijner tijd op de website van het Rivierklimaatpark vermelden. Met de input van de gebiedstafels optimaliseren we de voorkeursvariant en beoordelen deze op (milieu)effecten. Naast deze gebiedstafels zullen we in deze periode één-op-één gesprekken voeren met specifieke belanghebbenden.

De Nota voorkeursvariant en het milieueffectrapport worden door de stuurgroep vastgesteld. Dit vindt naar verwachting eind 2025 plaats. De bevoegde gezagen stellen vervolgens de ontwerpbesluiten en eventuele ontwerp-vergunningen vast.

- Eerste kwartaal 2025: Gebiedstafels met belanghebbenden om input te verzamelen voor het detailontwerp van de voorkeursvariant
- Eerste kwartaal 2025: Eén-op-één gesprekken met specifieke belanghebbenden om input te verzamelen voor het detailontwerp van de voorkeursvariant
- Tweede kwartaal en eind 2025: Eén-op-één gesprekken met belanghebbenden om resultaten van de (milieu)effectbeoordeling te toetsen en de voorgenomen keuzes toe te lichten

Besluiten (2026)

De bevoegde gezagen leggen begin 2026 de ontwerpbesluiten, ontwerp-vergunningen inclusief het bijbehorende milieueffectrapport ter inzage. Gedurende deze periode van 6 weken kan iedereen zienswijzen indienen. In deze periode organiseren we ook brede informatiebijeenkomsten om de plannen toe te lichten en vragen te beantwoorden. De Commissie mer vragen we een advies uit te brengen over de inhoud van het opgestelde MER.
De bevoegde gezagen zullen de binnengekomen zienswijzen en het advies van de Commissie mer betrekken bij de finale besluitvorming (eind 2026).

- Eerste kwartaal 2026: Inspraakbijeenkomsten voor iedereen om kennis te nemen van het opgestelde MER en de ontwerpbesluiten voor de maatregelen uit de voorkeursvariant
- Eerste kwartaal 2026: Gedurende zes weken gelegenheid tot het indienen van zienswijzen voor eenieder

Contact vanuit de projectorganisatie
We laten op verschillende manieren van ons horen:

- Via de projectwebsite www.rivierklimaatpark.nl met alle projecthistorie
- Via de digitale nieuwsbrief met nieuws, achtergrondinformatie en verhalen uit het gebied

We zijn bereikbaar voor alle belanghebbenden en belangstellenden via de projectmail rivierklimaatpark@rws.nl

4 Varianten

4.1 Ontwikkeling van varianten

Om het voorkeursalternatief uit te kunnen werken tot een meer gedetailleerde voorkeursvariant hebben we onderzocht welke variaties voor de ruimtelijke inrichting en vormgeving van maatregelen nog mogelijk zijn. Hierbij hebben we varianten ontwikkeld, op basis van de ontwerpruimte binnen het voorkeursalternatief, de deskundigheid van experts en het ontwikkelde ruimtelijk perspectief (zie kader). Deze varianten hebben we besproken in één-op-één gesprekken met enkele grondeigenaren en gepresenteerd tijdens een informatiebijeenkomst op 27 februari 2024.

Ruimtelijk perspectief

Het ruimtelijk perspectief is bedoeld als een inspirerende ontwerphandleiding voor het Rivierklimaatpark IJsselpoort in de planuitwerkingsfase. Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit (belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde) van het gebied is één van de hoofddoelen van het programma en daarmee in de uitwerking van groot belang. Het vertrekpunt van de uitwerking is het voorkeursalternatief zoals vastgesteld in de verkenningsfase. Iedere maatregel op zich en alle maatregelen in samenhang dragen bij aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Dit ruimtelijk perspectief beschrijft een toekomstperspectief voor 2050 en verder. Ook worden leidende principes benoemd die gebruikt worden bij het verder ontwerpen van de maatregelen en het beoordelen van varianten. Door gebruik te maken van het ruimtelijk perspectief bij het opstellen van de varianten, het MER, de integrale beoordeling, de totstandkoming van de voorkeursvariant wordt een passend kwaliteitsniveau geborgd. Het ruimtelijk perspectief vormt de basis voor het nog op te stellen landschapsplan en de beeldkwaliteitscriteria, die op hun beurt een belangrijke rol spelen bij vergunningverlening en uitvoering van het programma en nieuwe ontwikkelingen in het gebied. Zie ook bijlage 4.

In de variantenstudie beoordelen we deze varianten. Het doel van de variantenstudie is om inzicht te krijgen in de positieve en negatieve effecten van de verschillende maatregelen en varianten daarbinnen. Daarbij kijken we naar verschillende aspecten zoals ruimtelijke kwaliteit, maakbaarheid en vergunbaarheid, kosten, bijdragen aan de doelen, draagvlak en milieueffecten (zie hoofdstuk 5 Beoordeling). Bestuurders kunnen op basis van deze informatie de hoofdkeuzes maken die leiden tot een voorkeursvariant.

Niet voor alle maatregelen zijn nog onderscheidende hoofdkeuzes te maken. Voor veel maatregelen, zoals de gebiedsentrees of het beleefbaar maken van cultuurhistorische elementen, geldt dat de inrichting en vormgeving in de volgende fase (optimaliseren van de voorkeursvariant) plaatsvindt. Veel varianten vallen binnen een specifiek deelgebied. Enkele varianten, zoals maatregelen voor waterstandsdaling of recreatieve routes beschrijven we voor het hele Rivierklimaatpark.

In het plangebied onderscheiden we zeven deelgebieden, die op de afbeelding hieronder zijn aangeduid. Hieronder volgt per deelgebied een overzicht van de varianten die we gaan onderzoeken.

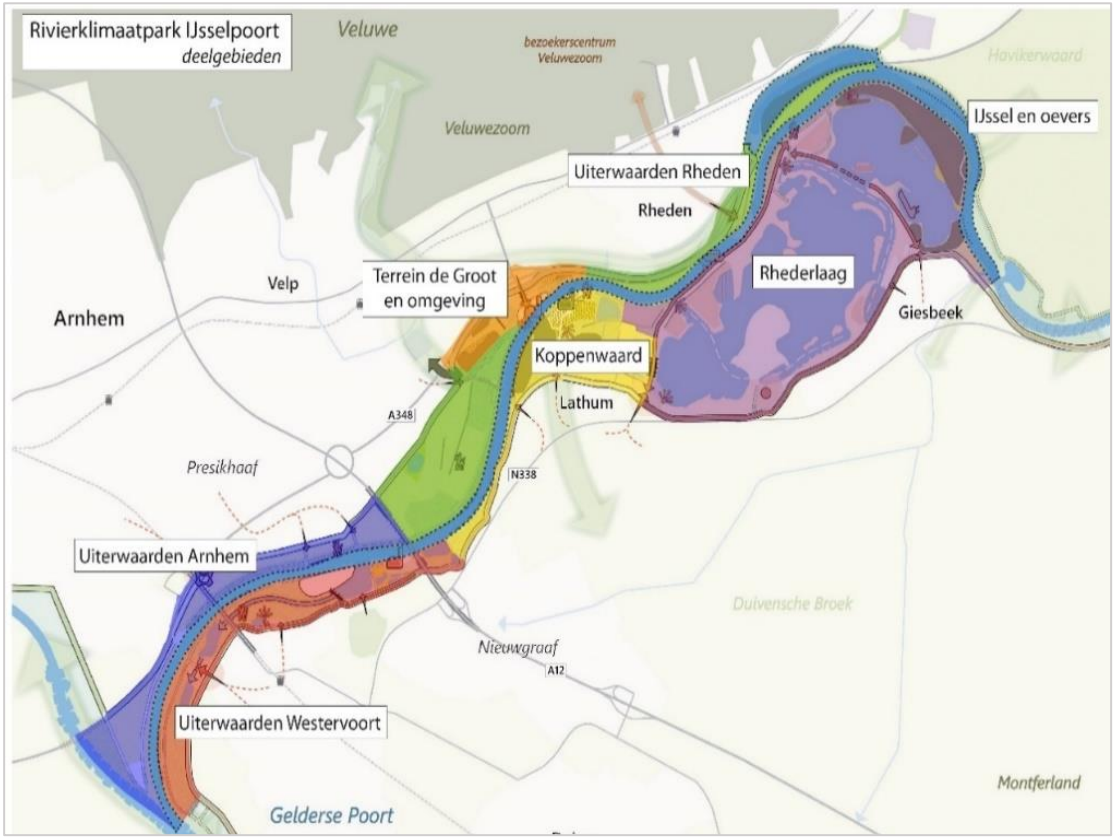

Figuur 4.1 Deelgebieden Rivierklimaatpark IJsselpoort

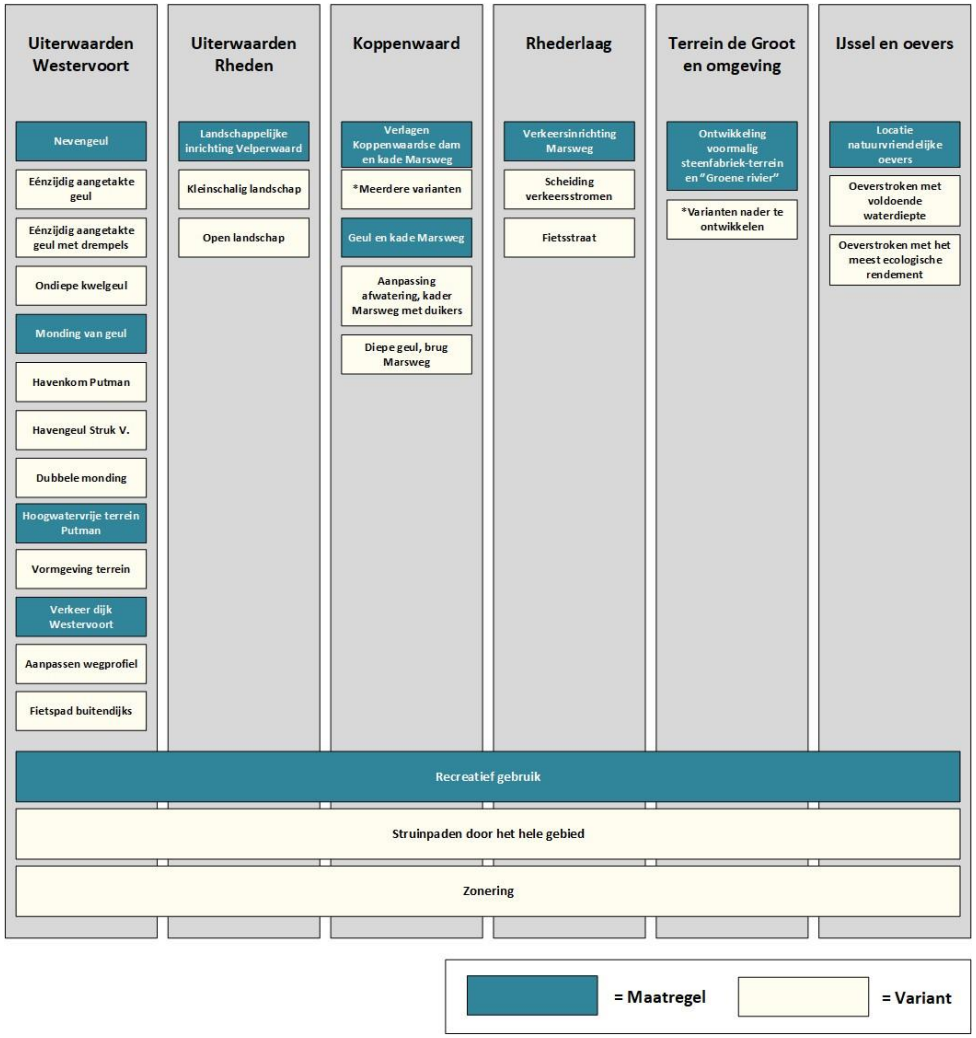

Tabel 4.1 Te onderzoeken varianten per deelgebied. Voor deelgebied "Uiterwaarden Arnhem" worden geen varianten onderzocht.

4.2 Uiterwaarden Westervoort

4.2.1 Type nevengeul

In dit deelgebied wordt een nevengeul aangelegd. Dit is een belangrijke maatregel binnen het project Rivierklimaatpark, die aan meerdere doelen gekoppeld is en waar nog onderscheidende ruimtelijke hoofdkeuzes voor te maken zijn. We onderscheiden drie varianten voor de vormgeving of het type geul: de eenzijdig aangetakte geul, de eenzijdige aangetakte geul met drempels en de kwelgeul. Deze functioneren ecologisch op een andere manier. We onderzoeken wat de ligging van de geul wordt, dichter bij de dijk of dichter bij de IJssel, hoe diep en breed de geul wordt aangelegd en hoe we de oevers het beste kunnen vormgegeven. Ook de monding van de geul kan variëren. De hoofdkeuze, die we met de varianten willen onderzoeken, is welke geul hier ecologisch en landschappelijk het meest passend is en hoeveel KRW-geullengte er gerealiseerd kan worden. Daarbij onderzoeken we onder meer hoe de geul functioneert in tijden van droogte en hoe soorten zich verplaatsen. Voor alle geultypen kijken we ook naar de mogelijkheden voor een kleine permanente bovenstroomse instroom van rivierwater via een inlaat of buis naar één van de plassen, de mogelijkheden voor het eerder laten instromen van rivierwater bij hoogwater en wat het effect is op de realisatie van overstromingsgrasland achter de geleidedam in de Hondsbroeksepleij. Vraagstuk bij het ontwerp van de geul is ook hoe de huidige havenkom van Struyk Verwo wordt ingepast. Deze kan aangetakt worden, maar ook gedempt of als geïsoleerde plas worden vormgegeven. We onderzoeken de voor- en nadelen hiervan.

Variant 1. Eénzijdig aangetakte geul

De geul is in deze variant over de gehele lengte permanent verbonden met de IJssel, ook bij lage rivierwaterstanden. De bestaande plassen in de uiterwaarden worden vergraven en gaan deel uitmaken van de doorgaande geul. De geul moet altijd watervoerend zijn, daar houden we rekening mee bij de vormgeving van het profiel van de geul en we beoordelen of dit landschappelijk en ecologisch passend is op deze plek. Ook wordt de vraag beantwoord wat het effect is van een doorsnijding van de Veerdam die nodig is om voldoende geullengte te realiseren. Hier ligt een raakvlak met de hydraulische werking van het regelwerk Hondsbroeksepleij. Met dit kunstwerk is de afvoerverdeling tussen de verschillende rijntakken te regelen.

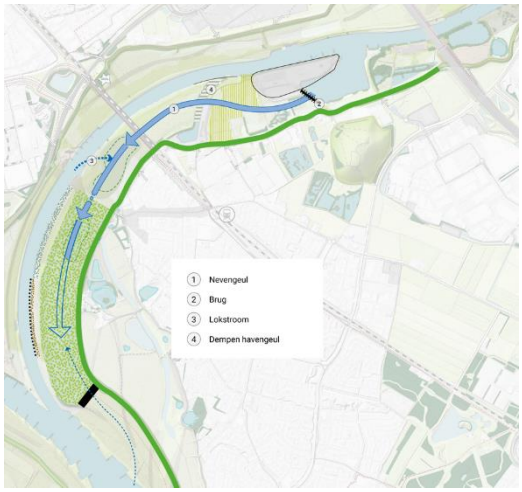

Figuur 4.2 Eénzijdig aangetakte geul

Variant 2. Eénzijdig aangetakte geul met drempels

De geul is in deze variant maar voor een deel permanent verbonden met de IJssel. De geul bevat drempels, die voorkómen dat de plassen en bovenstroomse delen van de geul bij lage rivierwaterstanden droogvallen. Hiermee wordt voorkomen dat de natuurwaarde van de plassen wordt aangetast. De bestaande plassen blijven hierbij zoveel mogelijk gehandhaafd. We onderzoeken onder meer of en hoe de Veerdam doorsneden wordt en hoe hoog de drempels komen te liggen.

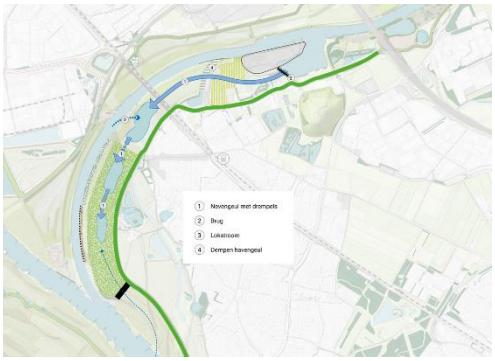

Figuur 4.3 Eénzijdig aangetakte geul met drempels

Variant 3. Ondiepe kwelgeul

De geul wordt in deze variant ingericht als een ondiepe kwelgeul. De geul voert regenwater en mogelijk ook kwel uit de rivier en oeverwal af. De bestaande plassen blijven gehandhaafd. De geul kent een moerasachtig karakter. Dit type geul sluit aan bij de oude geulen die te vinden zijn in de ondergrond (Nederrijn-Lek, Koningspleij, Vaalwaard). Een belangrijke vraag is of de geul wel voldoende kwel aantrekt en of en hoe de Veerdam wordt doorsneden.

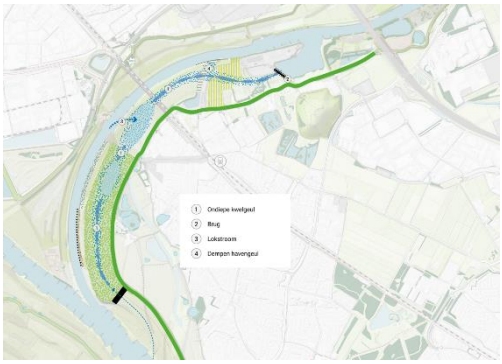

Figuur 4.4 Ondiepe kwelgeul

4.2.2 Monding van de geul

De geul kan op verschillende locaties aangetakt worden op de IJssel. Dit heeft effect op de waterstand in de geul en daarmee op de inrichtingseisen, bijvoorbeeld op de diepte om jaarrond watervoerend te zijn. Ook raakt de plek van de monding aan het grondgebruik en de toegankelijkheid van de uiterwaard. Aandachtspunten zijn verder hoeveel areaal van het recent aangelegde glanshaverhooiland wordt aangetast en hoe de brug naar het terrein van Putman wordt vormgegeven vanwege rivierkundige en ecologische eisen. Tot slot zijn er rivierkundige effecten (waterstandsdaling, morfologie) en mogelijke raakvlakken met de dijkversterking Pannerden-Westervoort.

Er zijn twee mondingen mogelijk: in de havenkom van Putman of een monding in de havengeul van Struyk Verwo. Deze kunnen ook gecombineerd worden tot twee kortere geulen, zoals hierboven verbeeld (de twee geulen worden niet op elkaar aangesloten).

Figuur 4.5 Monding van de geul

4.2.3 Vormgeving hoogwatervrije terrein Putman

Er zijn verschillende manieren voor het uitbreiden van het hoogwatervrij terrein van Putman en het verbeteren van de laad- en losfaciliteiten. We onderzoeken in het aangegeven zoekgebied verschillende varianten voor het hoogwatervrije terrein inclusief kade of ponton met ruimte voor twee schepen van 110 meter lengte. De vormgeving van het hoogwatervrije terrein raakt aan de ligging van de nevengeul, de rivierkundige effecten in het gebied en het gebruik van de haven. Dit wordt in samenhang onderzocht.

Figuur 4.6 Vormgeving hoogwatervrije terrein Putman

4.2.4 Verkeer dijk Westervoort, ter hoogte van terrein Putman

De dijk bij Westervoort wordt zoveel mogelijk autoluw gemaakt. Daartoe wordt er een verkeerskundige knip gelegd, zodat doorgaand verkeer niet verder kan en de dijk alleen voor bestemmingsverkeer toegankelijk is. Wel moet het buitendijks gelegen terrein van Putman bereikbaar zijn, waardoor op een kort traject de dijk gebruikt wordt voor auto- en vrachtverkeer van en naar het terrein van Putman.

Variant 1: Aanpassen wegprofiel

Fietsers, bestemmingsverkeer en vrachtverkeer Putman gaan in deze variant allemaal over de dijk. De weg wordt verkeersveilig ingericht, bijvoorbeeld als fietsstraat, met brede fietssuggestiestroken of met apart fietspad. Het profiel wordt verbreed. Voor wandelaars wordt ingezet op een wandelpad onderaan de dijk, in combinatie met de beheerstrook.

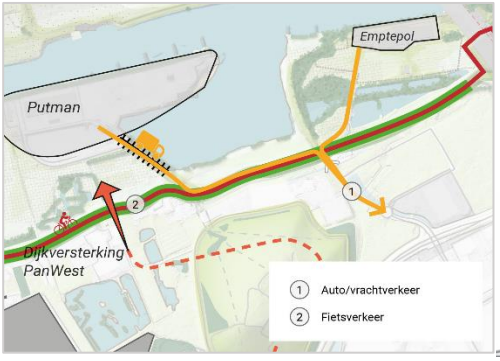

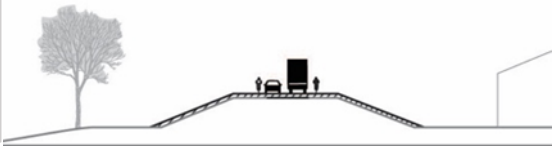

Figuur 4.7 Verkeer dijk Westervoort, ter hoogte van terrein Putman – aanpassen profiel

Variant 2: Fietspad buitendijks

In deze variant worden de fietsers buitendijks geleid, door de uiterwaard. Bestemmingsverkeer en vrachtverkeer Putman rijdt over de dijk. Voor wandelaars wordt ingezet op een wandelpad onderaan de dijk, in combinatie met de beheerstrook voor het waterschap.

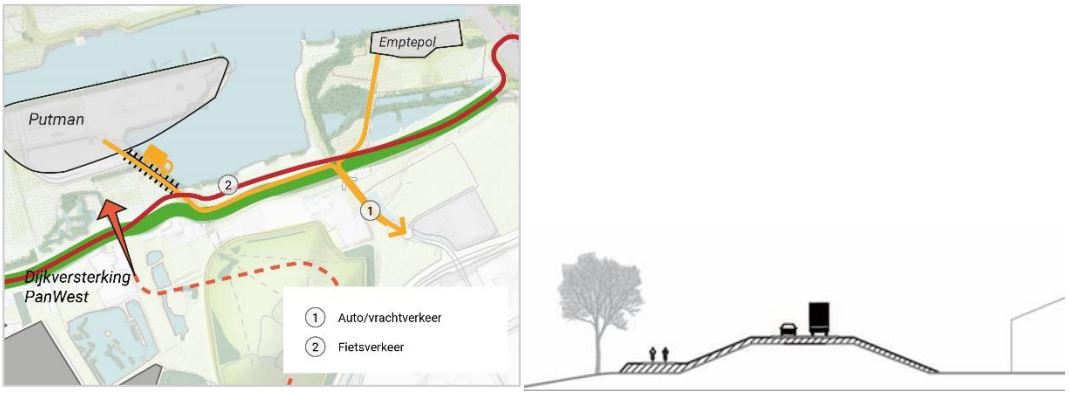

Figuur 4.8 Fietsers buitendijks

4.3 Uiterwaarden Rheden

Voor de Velperwaard, onderdeel van de uiterwaarden Rheden, zijn twee hoofdvarianten ontwikkeld voor de landschappelijke hoofdstructuur. Dit raakt aan de ontwikkeling van natuurwaarden zoals stroomdalgraslanden, agrarisch gebruik, recreatie, landschapsbeleving en rivierkunde. Voor het andere helft van dit deelgebied bij Rhederlaag zijn geen varianten ontwikkeld.

Variant 1: Kleinschalig landschap

In de Velperwaard wordt in deze variant het kleinschalige karakter van het landschap versterkt door de aanplant van heggen, houtwallen, solitaire bomen en dergelijke. Er wordt ingezet op natuurwaarden gekoppeld aan deze landschappelijke elementen, in combinatie met natuurinclusieve landbouw. Er ontstaat zo een gradiënt van open landschap in de Arnhemse uiterwaarden, naar een meer besloten landschap in de Velperwaard. De precieze locatie van landschapselementen wordt nog bepaald (de tekening is indicatief).

Variant 2: Open landschap

In deze variant is de Velperwaard voornamelijk grazig en open, met hoogstens hier en daar een heg of solitaire boom. Alleen rondom de monding van de Velperbeek in het noorden is er sprake van een kleinschalig landschap. Er wordt qua natuurwaarden primair ingezet op weidevogels, in combinatie met natuurinclusieve landbouw.

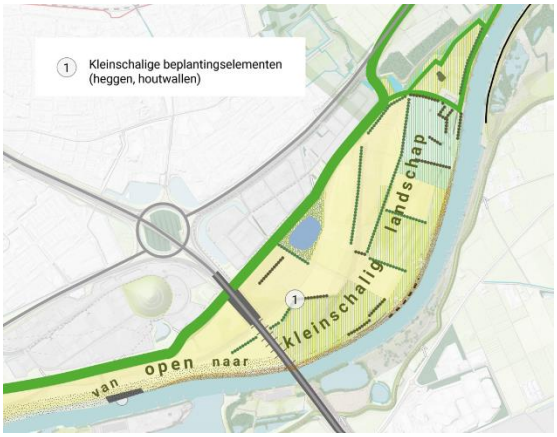

Figuur 4.9 Kleinschalig landschap

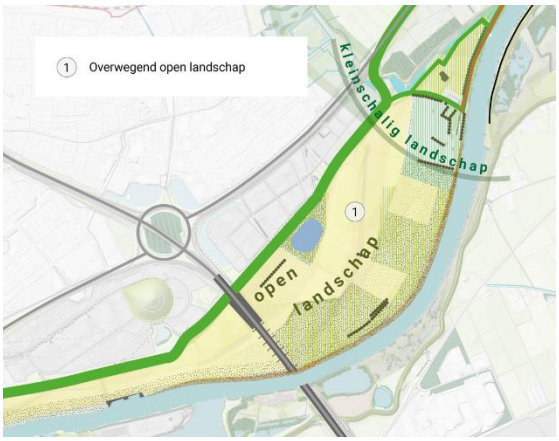

Figuur 4.10 Open landschap

4.4 Uiterwaarden Arnhem

Voor de maatregelen uit het voorkeursalternatief hebben we voor dit deelgebied geen varianten ontwikkeld. De toegankelijkheid voor recreanten maakt deel uit van de variant voor recreatief gebruik (par. 4.9). In samenhang met het recreatief gebruik onderzoeken we voor dit deelgebied wat mogelijke locaties voor entrees naar het gebied zijn en met welk niveau van voorzieningen. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkeling van Fort Westervoort.

4.5 Koppenwaard

4.5.1 Verlagen Koppenwaardsedam en kade Marsweg

De Koppenwaard is een belangrijke locatie voor het realiseren van de benodigde waterstandsdaling in de IJssel. Er wordt onderzocht hoe dit het beste gerealiseerd kan worden, in een combinatie van maatregelen: het verlagen van de Koppenwaardsedam, het doorstroombaar

maken van de kade Marsweg met duikers (kokers die watergangen met elkaar verbinden) of een brug en het verbeteren van de doorstroombaarheid van de uiterwaard. Er is een raakvlak met de ontwikkeling van de groene rivier bij voormalig Terrein de Groot. Gezamenlijk moeten deze maatregelen voldoende waterstandsdaling realiseren in de IJssel. Hiervoor onderzoeken we verschillende varianten in samenhang.

Door deze waterstandverlagende maatregelen zal de Koppenwaard vaker onder water staan. Dit raakt aan de riviergebonden natuurwaarden, de waterkwaliteit van het Rhederlaag en de stroomsnelheid van het water. We onderzoeken onder meer de volgende aspecten:

- Hoe vaak en hoe lang staat de Koppenwaard onder water en wat betekent dit voor de natuurwaarden en het agrarisch gebruik
- Wat zijn de effecten op de waterkwaliteit en de bacteriologische verontreiniging van het Rhederlaag
- Hoe kunnen we in de toekomst mogelijk aanvullende waterstandsdaling bij hoogwater mogelijk maken
- Hoe wordt omgegaan met de aanwezige bodemverontreiniging, wat is het effect van een toename van het overstromen op de aanwezige vuilstort
- Hoe kan het ooibos beter doorstroombaar worden gemaakt en wat betekent dit voor de mate waarin de Koppenwaardsedam verlaagd moet worden
- Welke stroomsnelheden treden op en wat betekent dit voor de stabiliteit van de oeverconstructies in het Rhederlaag en voor de stabiliteit van de Marsweg

Figuur 4.11 Verlagen Koppenwaardsedam en kade Marsweg

4.5.2 Geul en kade Marsweg

Om de natuurwaarden in de Koppenwaard verder te verhogen, worden twee varianten onderzocht. Daarbij worden twee verschillende invalshoeken voor de te ontwikkelen natuurwaarden gekozen. In één variant wordt de verdroging van de uiterwaard verminderd door de huidige afwatering aan te passen. In de andere variant wordt ingezet op het toevoegen van nieuwe natuurwaarden en meer waterdynamiek door aanleg van een korte geul, eenzijdig aangetakt aan het Rhederlaag. Beide denkrichtingen hebben directe raakvlakken met de vormgeving en stabiliteit van de kade Marsweg en met de waterkwaliteit van het Rhederlaag. Ook onderzoeken we het effect op de stroomsnelheid van het hoogwater.

Variant 1. Aanpassing afwatering, kade Marsweg met duikers

De afwatering van de Koppenwaard wordt in deze variant aangepast om de verdroging die is ontstaan door de drainerende werking van het Rhederlaag en de IJssel te verminderen. De ontwateringssloot, die momenteel afwatert op het Rhederlaag, wordt verondiept met flauwe oevers. Zo trekt deze minder water aan. Het uitlaatwerk naar het Rhederlaag wordt aangepast op de nieuwe bodemhoogte van de ontwateringssloot om het water langer vast te houden. De vraag is hoeveel effect dit heeft op de verdroging en daaraan gekoppelde natuurwaarden.

Figuur 4.12 Aanpassing afwatering, kade Marsweg met duikers

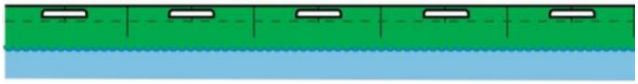

Figuur 4.13 Aanzicht kade Marsweg met duikers

De Marsweg wordt ten behoeve van waterstandsdaling doorstroombaar gemaakt. Dit kan met duikers. De vorm en omvang van de duikers wordt nader onderzocht. De vormgeving van de kade moet afgestemd worden op de verkeersinrichting van de Marsweg.

Variant 2. Diepe geul, brug Marsweg

De ontwateringssloot in de Koppenwaard wordt in deze variant verdiept tot een geul, eenzijdig aangetakt aan het Rhederlaag. De geul wordt overspannen door een brug in de Marsweg. De vormgeving van de kade moet afgestemd worden op de verkeersinrichting van de Marsweg. De locatie van de geul volgt de oude stroombanen in de ondergrond en kan ofwel zuidelijk worden geplaatst, op het tracé van de huidige afwateringssloot ofwel noordelijk, richting het recreatieterrein.

De noordelijke variant kan gecombineerd worden met het verondiepen van de afwateringssloot uit de vorige variant. De reden voor het onderzoeken van een geul in de Koppenwaard is dat het een kans biedt om een extra geul te ontwikkelen naast de geul bij Westervoort. Het aanleggen van een geul in combinatie met een brug in de Marsweg zorgt ervoor dat de Koppenwaard vaker onder water staat. Dit raakt aan de natuurwaarden in het gebied en de waterkwaliteit van het Rhederlaag. Andere aandachtspunten zijn de landschappelijke inpassing (benodigde diepte van de geul), de ontwaterende werking van de geul en het effect op het landgebruik.

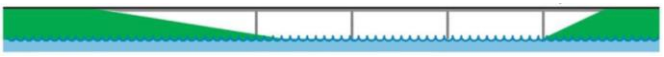

Figuur 4.14 Aanzicht brug Marsweg

Figuur 4.15 Zuidelijke variant, op het tracé van de huidige afwateringssloot

Figuur 4.16 Noordelijke variant, langs het recreatieterrein

4.6 Rhederlaag

Er wordt ingezet op een kwaliteitsimpuls voor het Rhederlaag. Dit wordt verder uitgewerkt in het Masterplan Rhederlaag. In deze fase van het project worden hiervoor geen varianten verkend.

Een concrete opgave, waar twee varianten voor zijn getekend, is de verkeersveiligheid en aantrekkelijkheid van de Marsweg. In het verlengde hiervan onderzoeken we de optimale inrichting van de Koestraat als entree van het gebied .

Het vergroten van de doorstroombaarheid van de kade Marsweg is beschreven bij het deelgebied Koppenwaard, omdat dit directe raakvlakken heeft met de maatregelen in dit deelgebied.

4.6.1 Verkeersinrichting Marsweg

De Marsweg is nu erg druk, verkeersonveilig en onaantrekkelijk. De weg wordt onder meer gebruikt door bezoekers per auto, trailers met boten en vrachtverkeer voor bevoorrading. Daarnaast maken fietsers en voetgangers gebruik van de weg. Er wordt ingezet op het verbeteren van de veiligheid en aantrekkelijkheid door herinrichting van het profiel. We verkennen twee varianten.

Variant 1. Scheiding verkeersstromen

Het gemotoriseerd verkeer, fietser en wandelaars worden gescheiden, ieder op een eigen strook. Per deel van de Marsweg kan hierbij voor een andere invulling worden gekozen. We onderzoeken onder meer een fietspad onderaan de teen van de dijk vanaf de Veerstal tot aan de pont en eventueel verder.

Figuur 4.17 Scheiding verkeersstromen

Variant 2. Fietsstraat

De Marsweg wordt omgevormd tot een fietsstraat. Auto's en ander verkeer zijn te gast. Deze variant wordt onderzocht op trajecten waar het scheiden van de verkeersstromen niet mogelijk is,

bijvoorbeeld vanwege ruimtegebrek.

Figuur 4.18 Fietsstraat'

4.7 Terrein de Groot en omgeving

Er wordt ingezet op de herontwikkeling van het voormalige steenfabrieksterrein de Groot. De uiterwaard wordt ontwikkeld tot groene rivier. Deze ontwikkeling wordt samen met de eigenaar van het terrein vormgegeven. De groene rivier draagt bij aan de doelstelling voor waterstandsdaling. Er is een raakvlak met de maatregelen in de Koppenwaard. Gezamenlijk moeten deze maatregelen voldoende waterstandsdaling realiseren. Hiervoor onderzoeken we verschillende varianten in samenhang.

De overige inrichtingsmaatregelen zijn hier niet dusdanig onderscheidend dat er varianten voor onderzocht en beoordeeld moeten worden. De inrichting en vormgeving wordt als onderdeel van het ontwerpproces verder uitgewerkt. Hierbij spelen vragen zoals:

- Waar kan het maaiveld het beste worden verlaagd en tot hoever is dit nodig
- Hoe kan de groene rivier ook bij laagwater zichtbaar gemaakt worden
- Hoe kan de oude spoorlijn ingepast worden
- Is verwijdering van vegetatie, struweel en bomen in de stroombaan nodig en zo ja, hoe kan deze het beste worden ingepast in relatie tot de aanwezige natuurwaarden
- Zijn er aanpassingen nodig aan de monding van de Velperbeek

Ontwikkeling voormalig steenfabrieksterrein

Terrein de Groot wordt ontwikkeld met ruimte voor natuur en recreatie. In overleg met de betrokken partijen wordt binnen de omvang van het hoogwatervrije terrein zoals in het voorkeursalternatief aangegeven, de intensiteit van het recreatief programma verkend, inclusief de ontsluiting en de mogelijkheden om de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing te behouden. Hiervoor ontwikkelen we verschillende varianten.

Figuur 4.19 Ontwikkeling voormalig steenfabrieksterrein

4.8 IJssel en oevers

De belangrijkste opgaven in dit deelgebied zijn de aanleg van natuurlijke oevers en het verbeteren van een aantal breedte- en diepteknelpunten van de vaarweg. Voor de aanleg van natuurlijke oevers zijn twee varianten ontwikkeld.

Locatie natuurvriendelijke oevers

In het voorkeursalternatief wordt ingezet op ontstening van de oevers van de IJssel. Voor de aanleg van de natuurvriendelijke oevers is in het VKA een aantal oevertrajecten aangeduid. Het doel voor de korte termijn is het realiseren van 5,1km natuurvriendelijke oever. Het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers raakt aan het agrarisch gebruik van de uiterwaarden, de beschermingszone voor waterkeringen en de scheepvaartknelpunten. Bij het onderzoek kijken we onder meer de volgende aspecten:

- Welke locaties zijn geschikt voor de aanleg van natuurlijke oevers
- Wat zijn eventuele neveneffecten als we overgaan op aanleg van natuurlijke oevers
- Op welke trajecten kunnen de oevers onder invloed van natuurlijke processen ontstaan, op welke trajecten moeten ze direct volledig aangelegd worden
- In hoeverre is aanzanding te verwachten op de geselecteerde locaties en welke mitigerende maatregelen zijn eventueel mogelijk
- Hoe gaan we om met solitaire bomen in de oeverzone
- Welke inrichtings- en beheermaatregelen zijn nodig om stroomdalgraslanden te realiseren in de oeverzone

Variant 1. Oeverstroken met voldoende waterdiepte

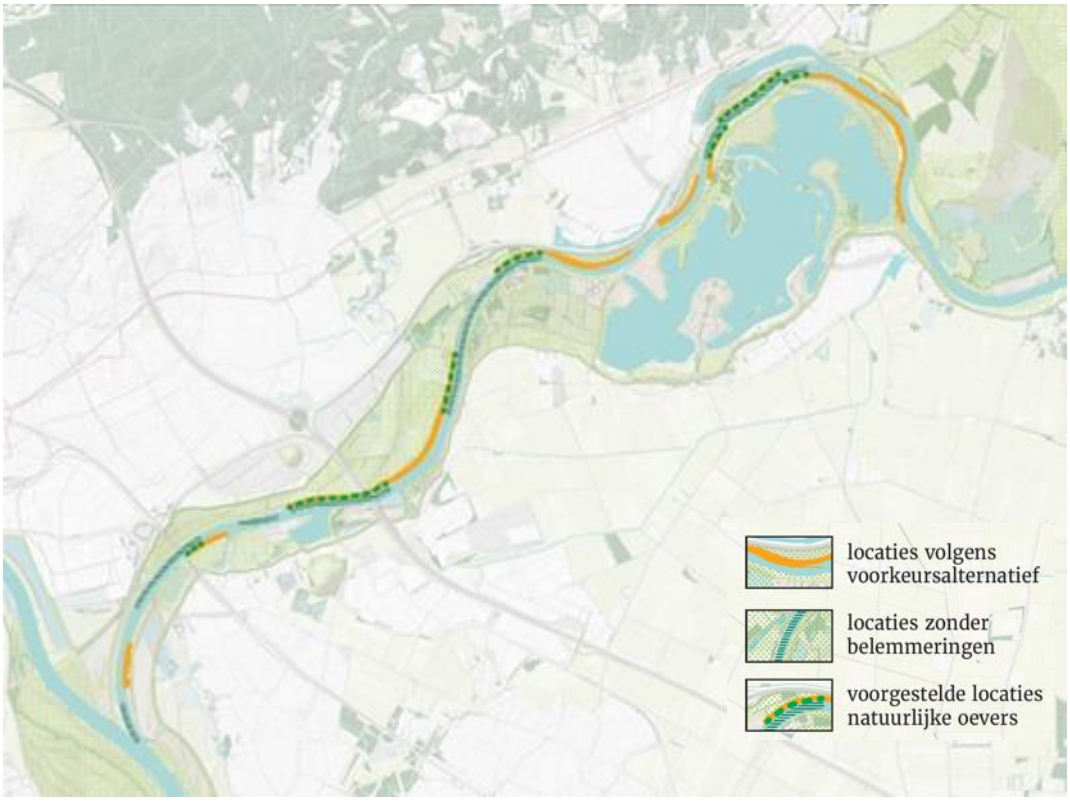

Figuur 4.20 Oeverstroken met voldoende waterdiepte

In deze variant gebruiken we de locaties uit het voorkeursalternatief als zoekgebied. Natuurlijkvriendelijke oevers worden aangelegd op die locaties uit het voorkeursalternatief, waar geen belemmeringen liggen. Het gaat hierbij primair om locaties met voldoende waterdiepte waardoor de aanleg niet tot problemen leidt voor de scheepvaart en met voldoende ruimte in de uiterwaard. Deze trajecten hebben gezamenlijk een lengte van ongeveer 4 km.

Variant 2. Oeverstroken met het meeste ecologisch rendement

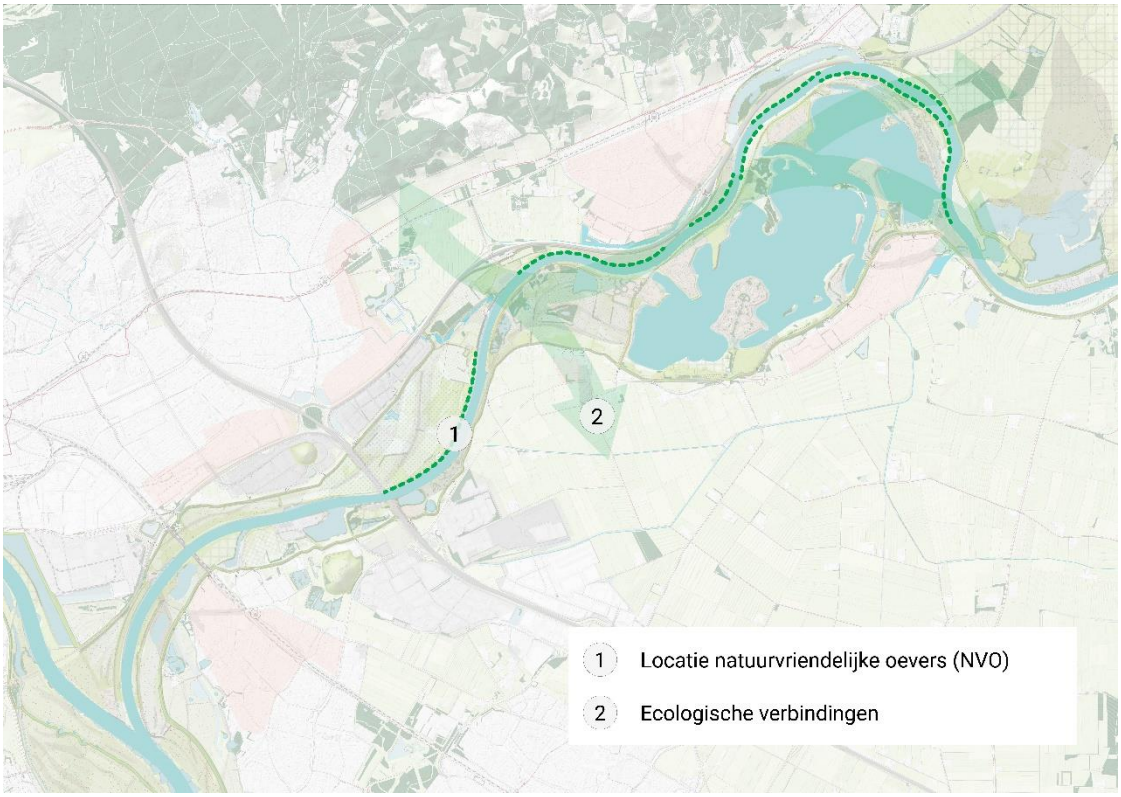

Figuur 4.21 Oeverstroken met het meeste ecologisch rendement

In deze variant is de ontstening gericht op de oeverlocaties met het meeste ecologische rendement. Deze oeverzones sluiten aan op de gewenste ecologische verbindingen en dragen bij aan het verhogen van de natuurwaarden van de achterliggende uiterwaarden. Hierbij is geen rekening gehouden met de waterdiepte. Dit betekent dat er op termijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig zijn om hinder voor de scheepvaart te voorkomen (o.a. extra baggerinspanning). De groen gestippelde trajecten hebben een totale lengte van ongeveer 8 km.

Het betreft de volgende oeverzones:

- De oeverzone bij Terrein de Groot. Dit levert een bijdrage aan de ecologische dwarsverbinding tussen de Veluwe en de IJssel
- De oeverzone ten zuiden van Rheden. Ontstening van deze oeverzone draagt bij aan versterking van de ecologische kwaliteit van de uiterwaarden en ecologische verbindingen langs de as van de rivier
- De oeverzone ten noorden en noordoosten van het Rhederlaag. Ontstening van deze oeverzone draagt bij aan versterking van de ecologische verbinding langs de as van de rivier
- De oeverzone ten zuiden van de Velperwaarden. Ontstening van deze oeverzone draagt bij aan de toevoer van (vers) zand naar het stroomdalgrasland en glanshaverhooiland. Op sommige locaties is er een risico op afkalving van de oever en deze graslanden

4.9 Recreatief gebruik

Voor alle deelgebieden liggen opgaven om de recreatieve gebruiksmogelijkheden te vergroten met o.a. een recreatief routenetwerk en entrees. Om de effecten op met name natuur te kunnen beoordelen, zijn twee varianten ontwikkeld. Per deelgebied kunnen hierin andere keuzes worden gemaakt. In samenhang met het routenetwerk onderzoeken we in de uiterwaarden Arnhem de mogelijkheden voor de ontwikkeling van Fort Westervoort. In Westervoort onderzoeken we bijvoorbeeld de mogelijkheden voor de herontwikkeling van Struyk Verwo. In de Koppenwaard gaat het om de mogelijkheden van recreatieve ontwikkeling van het voormalige steenfabrieksterrein.

Variant 1. Struinpaden door het hele gebied

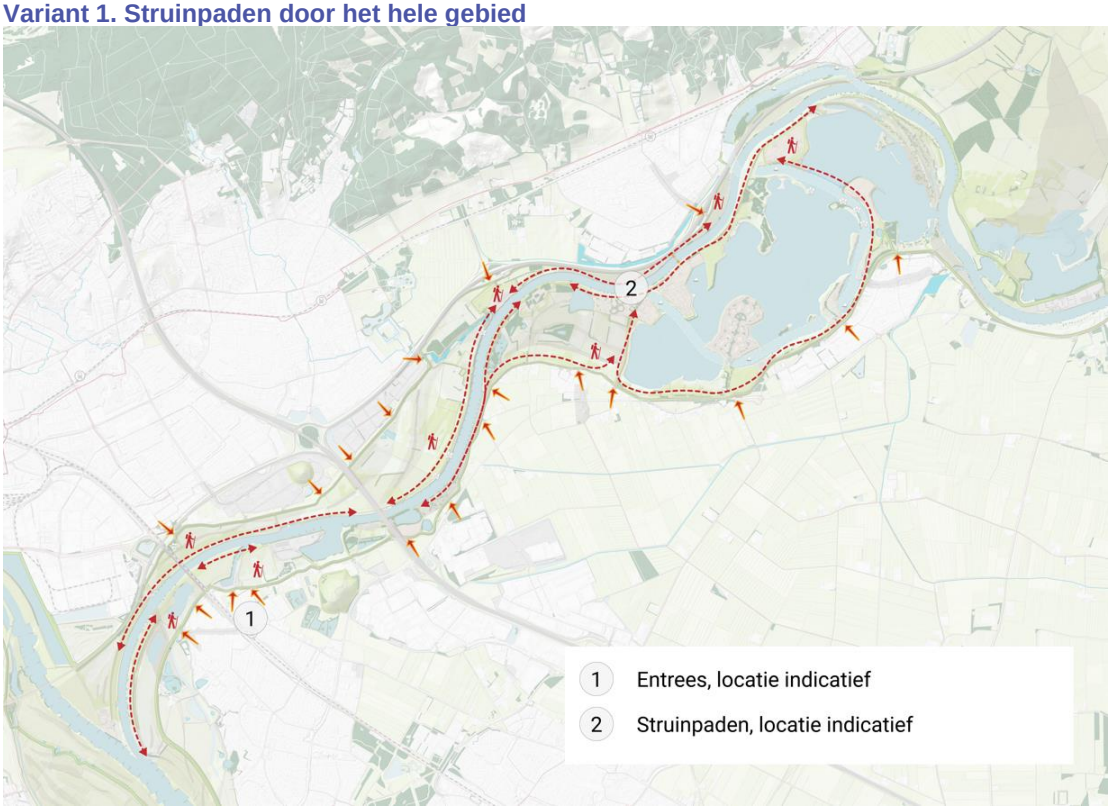

Figuur 4.22 Struinpaden door het hele gebied

Grote delen van het gebied zijn in deze variant toegankelijk voor wandelaars. Dit betreft extensieve recreatie op onverharde wandelpaden/struinpaden. Er is een zo continu mogelijke wandelroute langs de IJssel en onderlangs de dijk, inclusief meerdere verbindingen daartussen.

Op de dijk is een continue fietsroute, waar dit niet mogelijk is loopt het fietspad door de uiterwaard. Er wordt in deze variant een aantal kleinere entrees ontwikkeld (dijkovergangen). De precieze locatie van routes moet nog nader ontworpen worden, de aanduiding op kaart is indicatief.

Variant 2. Zonering

De andere variant maakt gebruik van zonering. Er wordt ingezet op kortere ommetjes. Delen van het gebied zijn in deze variant toegankelijk voor wandelaars. Andere delen van de uiterwaard zijn minder toegankelijk (geen paden) of volledig afgesloten voor wandelaars (geen toegang) in verband met aanwezige natuurwaarden. Er wordt in deze variant een beperkter aantal, grotere entrees ontwikkeld. De precieze locatie van routes wordt bepaald op basis van de aanwezige natuurwaarden, de routes op kaart zijn nog nader uit te werken.

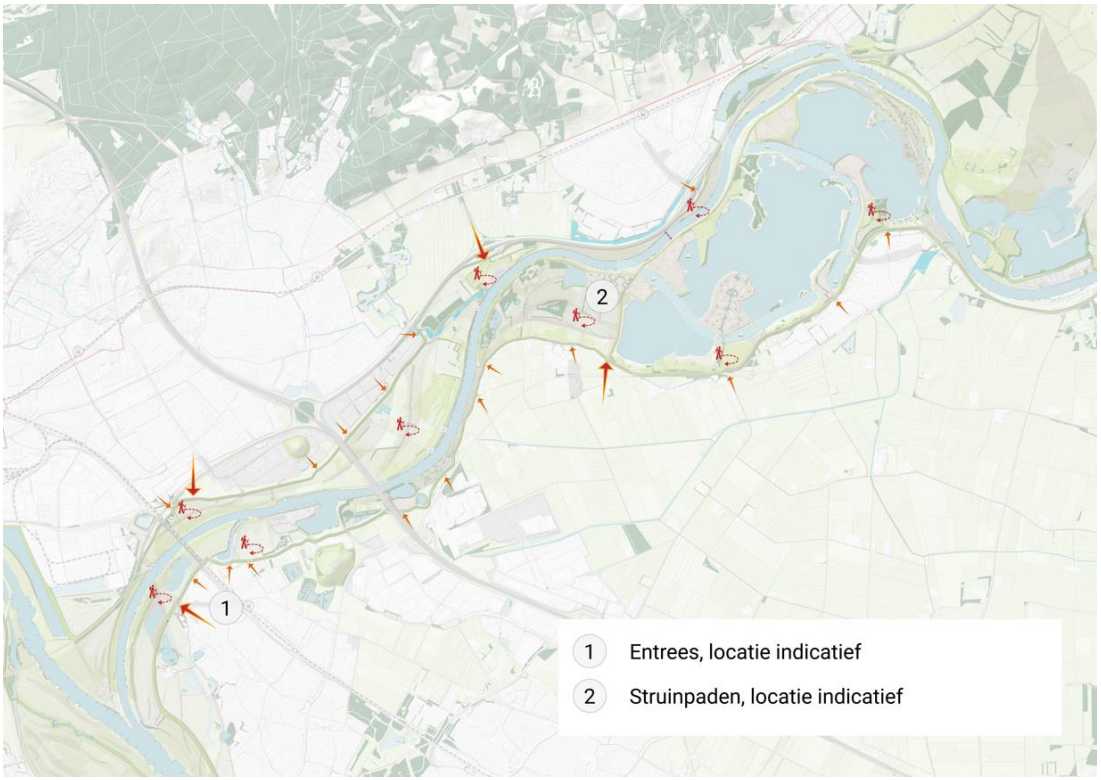

Figuur 4.23 Zonering

5 Integrale beoordeling van de varianten en voorkeursvariant

5.1 Van te onderzoeken varianten naar een voorkeursvariant

In figuur 5.1 is schematisch weergegeven hoe we tot een keuze komen voor een voorkeursvariant. We lichten het hieronder nader toe.

Uitwerking varianten tot schetsontwerp

Na vaststelling van het startdocument werken we de in hoofdstuk 4 beschreven varianten een stap verder uit tot op het niveau van een schetsontwerp. Vervolgens beoordelen we deze varianten met behulp van een integraal beoordelingskader, zie paragraaf 5.2. Dat doen we in twee stappen:

Integrale beoordeling stap 1

Op basis van beschikbare informatie en kennis voeren we een eerste integrale (effect)beoordeling uit om inzicht te krijgen in de effecten van de verschillende varianten (ronde 1 in figuur 5.1). Daarbij betrekken we het advies van de Commissie mer dat naar verwachting in de zomer van 2024 wordt uitgebracht.

Integrale beoordeling stap 2 en variantennota

In de tweede stap werken we waar nodig de varianten verder uit en doen we een nadere beoordeling (ronde 2 in figuur 5.1). Daarbij betrekken we de aandachtspunten vanuit de participatie (nota van beantwoording) en de stuurgroep. De resultaten rapporteren we in een variantennota.

Niet voor alle maatregelen zijn nog onderscheidende hoofdkeuzes te maken. Voor veel maatregelen, zoals de gebiedsentrees of het beleefbaar maken van cultuurhistorische elementen, geldt dat de inrichting en vormgeving in de volgende fase (verder uitwerken en optimaliseren van de voorkeursvariant) plaatsvindt.

Keuze voorkeursvariant

Op basis van de beoordeling maken de stuurgroep en de bevoegde gezagen een keuze voor een voorkeursvariant. Deze is samengesteld uit verschillende beoordeelde varianten. Daarbij kunnen verschillende onderdelen uit varianten met elkaar gecombineerd worden, om zo tot de optimale invulling te komen.

Verdere uitwerking van de voorkeursvariant

De voorkeursvariant werken we vervolgens verder uit tot een gedetailleerd ontwerp, waarna een gedetailleerde effectbeoordeling volgt. De milieueffecten rapporteren we in het milieueffectrapport. Het definitieve ontwerp ligt ten grondslag aan de diverse besluiten en vergunningen.

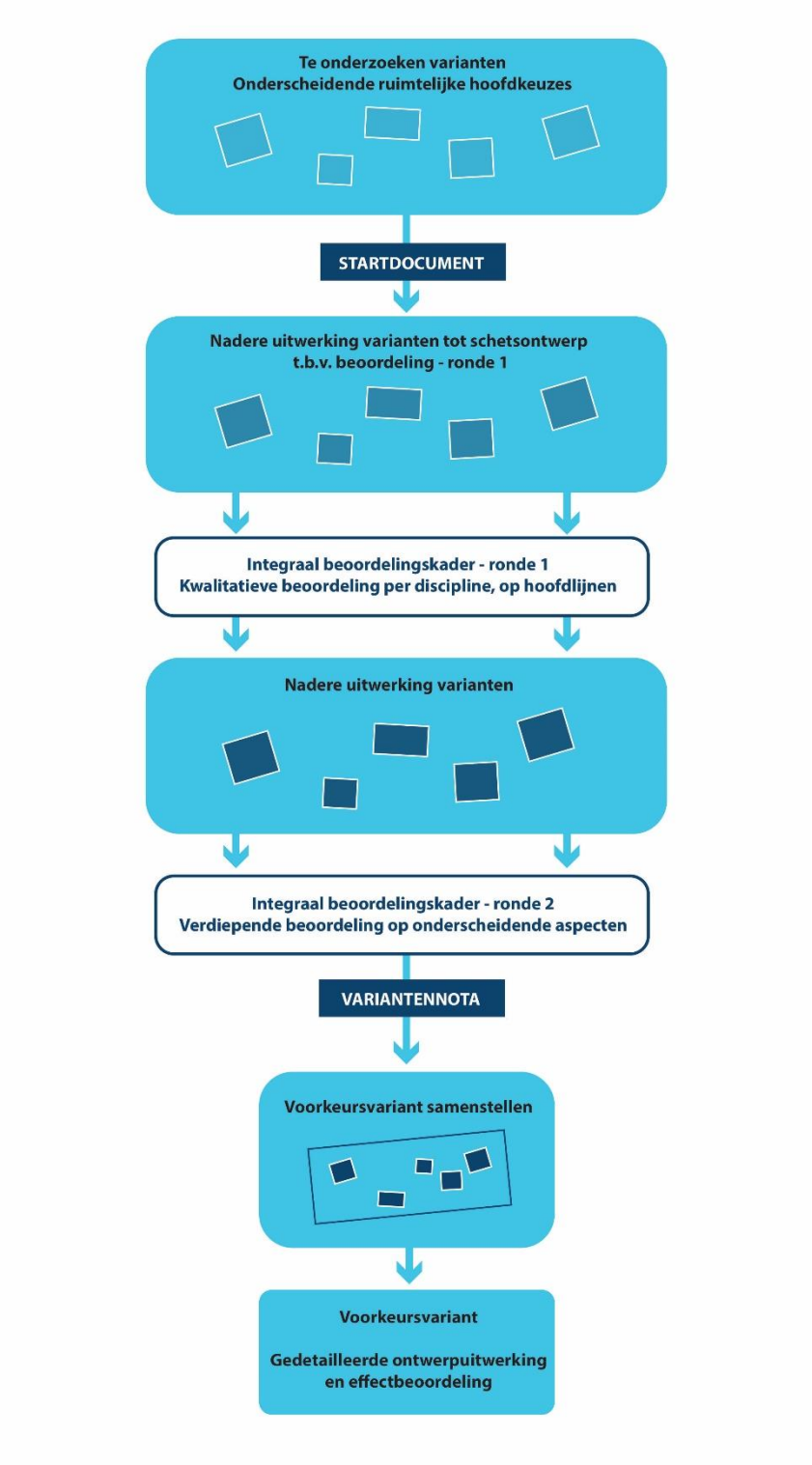

Figuur 5.1 Proces totstandkoming voorkeursvariant

5.2 Integrale beoordeling

Figuur 5.2 Integraal beoordelingskader

Figuur 5.2 laat zien op welke onderdelen we de varianten beoordelen. De milieueffecten rapporteren we uitgebreid in een milieueffectrapport, in hoofdstuk 6 gaan we daar verder op in.

We beoordelen de varianten eerst los en vervolgens beschouwen we de raakvlakken met en effecten op andere varianten. Waar nodig om een goede effectbeoordeling te kunnen doen, maken we samengestelde varianten. Daarbij combineren we verschillende maatregelen met elkaar. Dit is bijvoorbeeld van belang voor rivierkundige effecten, zoals waterstandsdaling.

Denk aan het combineren van een bepaald type geul in één deelgebied met een bepaalde mate van kadeverlaging in een ander deelgebied om het effect op waterstandsdaling te kunnen bepalen.

In de verkenningsfase is in het opgestelde plan-MER het doelbereik (de mate waarin de gestelde doelen worden bereikt) van het voorkeursalternatief aangegeven. Hierbij is geconstateerd dat het voorkeursalternatief (sterk) positief of neutraal scoort op bijna alle doelen. Het kan zijn dat na uitwerking van de varianten blijkt dat deze verschillen in de mate waarin de doelen worden bereikt. De varianten beoordelen we daarom opnieuw op doelbereik.

De ambitie is om het Rivierklimaatpark zoveel mogelijk circulair te ontwikkelen. Een circulaire economie draait om het behouden van de waarde van producten, onderdelen en grondstoffen. Zoveel mogelijk circulair ontwikkelen betekent bijvoorbeeld dat we materialen hergebruiken en tweedehands objecten toepassen. We brengen daarom per variant de mogelijkheden voor circulaire toepassingen in beeld.

6 Milieueffecten (milieueffectrapport)

6.1 Milieueffectrapportage

In de besluiten maken we activiteiten mogelijk waarvoor milieueffectrapportage (mer) aan de orde is. Bijvoorbeeld de aanplant van bos, wijzigingen in/aan een vaarweg en haven en de herinrichting van de uiterwaarden.

Mer brengt de milieueffecten van een project in beeld. De verwachte gevolgen beschrijven we in een milieueffectrapport (MER). Het doel van milieueffectrapportage is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

De mer-procedure is geregeld in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit.
Voor Rivierklimaatpark IJsselpoort zijn de besluiten en procedures waarvoor we een MER opstellen volgens de huidige inzichten:

1. Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort
2. Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard
3. Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers
4. Gemeentelijk (Rheden) omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving

Vanwege de samenhang tussen de verschillende deelgebieden kiest het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort voor één MER voor het hele gebied, dus voor alle deelgebieden tezamen. Zo maken we de milieueffecten inzichtelijk van het totale programma. Dit MER ligt ten grondslag aan de ruimtelijke plannen en vergunningen voor de afzonderlijke deelgebieden.

6.2 Aanpak op hoofdlijnen

Eerder in de verkenningsfase is er een zogenoemd plan-MER opgesteld ten behoeve van de keuze voor het voorkeursalternatief. Dit plan-MER uit 2020 bracht de onderscheidende effecten tussen de kansrijke alternatieven in beeld voor de verkenningsfase. Het plan-MER leverde daarmee input voor de keuze van het voorkeursalternatief.

In het MER dat we nu gaan opstellen, rapporteren we de milieubeoordeling van de varianten uit hoofdstuk 4 en de beoordeling van de voorkeursvariant. In dit hoofdstuk is te lezen welke milieuaspecten we gaan onderzoeken in het MER.

Het MER is gericht op een gedetailleerde, waar nodig kwantitatieve effectbeoordeling van de varianten én van de voorkeursvariant, voor zowel de gebruiksfase als de aanlegfase. Het MER beschrijft de gehanteerde methoden en de informatie die we hierbij gebruiken. Ook gaat het MER in op mitigerende maatregelen en noodzakelijke compensatie. Tot slot gaan we in op eventuele ontbrekende informatie (leemten in kennis) en geven we een aanzet voor monitoringsmaatregelen.
De aanbevelingen van de Commissie mer uit haar toetsingsadvies op het plan-MER uit de verkenningsfase (zie bijlage 3) nemen we mee in het onderzoek.

6.3 Effecten ten opzichte van de referentiesituatie

In het MER onderzoeken en beoordelen we de milieueffecten van de varianten en de voorkeursvariant ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie die naar verwachting ontstaat als het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort niet wordt gerealiseerd. De referentiesituatie bevat:

1. De huidige situatie (met uitzondering van illegale activiteiten)
2. Autonome ontwikkelingen: dit zijn ontwikkelingen waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden, die concreet zijn en die op korte termijn worden gerealiseerd
3. Trendmatige ontwikkelingen zoals bevolkingsgroei en klimaatveranderingen

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die nog niet als autonoom beschouwd kunnen worden, maar wel een raakvlak hebben met het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort.
Relevante ontwikkelingen (autonoom of raakvlak) zijn onder andere:

- Aanleg van een overnachtingshaven in de Valeplas bij Giesbeek: de status van dit project is in verband met het stikstofdossier onduidelijk
- Insteekhaven K3Delta bij Arnhem: K3 heeft een laad- en loswal op Rhederlaag. Het Integraal gebiedsoverleg Rhederlaag (IGOR) voorziet hier in de toekomst recreatieve ontwikkeling. In de Intergemeentelijke Structuurvisie is dit nog niet opgenomen. De vraag of het terrein al dan niet recreatief ontwikkeld gaat worden, komt komende jaren op de agenda
- Dijkversterking dijkring 48-1 op het traject Pannerden – Westervoort (A12) (deelgebied Westervoort): parallel lopend project waarbij het streven is om een samenloop tussen beide projecten te creëren
- Westervoort - Noord: Binnendijkse woningbouwontwikkeling ten oosten van de spoorbrug in Westervoort. Een deel van de geplande woningbouw bevindt zich binnen de geluidscontour van het bedrijf Struyk Verwo, dat binnen het projectgebied van Rivierklimaatpark IJsselpoort ligt
- Duurzame energie in de uiterwaarden (gemeente Rheden) (deelgebied Noordelijke Uiterwaarden): in het beleidskader Energie en Landschap geeft de gemeente Rheden speelruimte voor initiatieven op het gebied van duurzame energie. Op dit moment is dit nog onvoldoende concreet om rekening mee te kunnen houden, maar dit kan de komende jaren anders worden en heeft daarom onze aandacht
- Dijkversterking dijkring 48-2 (deelgebied Koppenwaard): deze dijkversterking is verkend door het Waterschap Rijn en IJssel. Uit deze trajectaanpak bleek een grote dijkversterkingsopgave tussen de A12 en het begin van de Koppenwaardse dam. Raakvlakken zijn er vanwege het mogelijk gebruikmaken van vrijkomende materialen en vanwege het effect van de waterstandsdaling voor mogelijke besparingen op de dijkversterking

Tot slot is van belang dat er een ontwerp-wijzigingsbesluit is vastgesteld voor uitbreiding van het Natura2000-gebied Rijntakken met stukken Habitatrichtlijngebied. Dit heeft mogelijk consequenties voor de effecten op N2000 en de eventuele compensatieopgave. In het MER werken we dit nader uit.

Figuur 6.1 Uitbreiding habitatrichtlijngebied Rijntakken (HR,lichtgroen gearceerd[2])

6.4 Beoordeling op zevenpuntschaal

Het MER beschrijft en beoordeelt eerst de milieueffecten van de varianten per maatregel en van de maatregelen waarvoor geen varianten zijn opgesteld. In ieder geval kijken we voor rivierkunde en mogelijk ecologie (N2000-gebieden) naar het gebied als totaal, omdat de effecten van de varianten in de verschillende deelgebieden elkaar op deze aspecten kunnen versterken.
Daarna, als de voorkeursvariant is samengesteld en gedetailleerd is uitgewerkt, beoordelen we ddeze gedetailleerder op effecten.
De effecten beoordelen we met plussen en minnen op een zevenpuntschaal ten opzichte van de referentiesituatie (zie tabel 6.1). Zo kunnen we ook kleine verschillen in effecten inzichtelijk maken.

Tabel 6.1 Beoordelingsschaal effecten ten opzichte van de referentiesituatie

Waardering effecten	Omschrijving
+ + +	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+ +	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Licht positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Niet of nauwelijks effect / neutraal ten opzichte van de referentiesituatie
-	Licht negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- -	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- - -	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

6.5 Beoordelingscriteria milieueffecten

Het MER beschouwt grotendeels dezelfde thema's, aspecten en effecten als het plan-MER uit de verkenningsfase, maar dan concreter en voor bepaalde criteria meer kwantitatief (cijfermatig). We maken in de onderzoeken gebruik van geldende kaders en richtlijnen, zoals de Handreiking MIRT-mer.

[2] De afkorting VHR in figuur 6.1 staat voor vogel- en habitatrichtlijngebied, VR staat voor vogelrichtlijngebied.

Het gaat om effecten in de gebruiksfase en de aanlegfase. We maken in de beschrijvingen expliciet onderscheid tussen negatieve en positieve effecten. Deze presenteren we afzonderlijk, en worden dus niet ‘gemiddeld’ tot een totaalscore voor het betreffende thema.

Tabel 6.2 Overzicht van beoordelingscriteria voor alle thema's

Thema	Aspect	Beoordelingscriteria/ effecten op	Methode
		Gebruikswaarde	Kwalitatief op basis van expert judgement
Ruimtelijke kwaliteit	Ruimtelijke kwaliteit	Belevingswaarde	Kwalitatief op basis van expert judgement
		Toekomstwaarde	Kwalitatief op basis van expert judgement.
Rivierkunde	Hoogwaterveiligheid	Hoogwaterstanden	Varianten: kwalitatief op basis van expert judgement ondersteund met kennis uit bestaande berekeningen, Voorkeursvariant (vkv): kwantitatief met modelberekeningen.
		Effect op waterkering door wijziging stabiliteit kering, risico op piping, risico op schade door bevers	
		Afvoerverdeling splitsingspunt	
	Hinder en schade door hydraulische effecten	Frequentie waarin uiterwaarden onder water staan	
		Stroombeeld in uiterwaard en vaarweg	
		Afvoerverdeling splitsingspunt bij laagwater	
	Morfologie	Morfologie (aanzanding/erosie) zomerbed en uiterwaarden	Varianten: kwalitatief op basis van expert judgement (en evt modelberekening), vkv: kwantitatief met modelberekeningen
Scheepvaart	Scheepvaart (aanvullend aan rivierkunde)	Baggerlast en bevaarbaarheid als gevolg van sedimentatie/erosie vaargeul	Varianten: kwalitatief op basis van expert judgement, VKV: kwantitatief met modelberekeningen.
		Stroombeeld in vaarweg en dwarsstroming vaargeul	Varianten: kwalitatief op basis van expert judgement, VKV:

Thema	Aspect	Beoordelingscriteria/ effecten op	Methode
			kwantitatief met modelberekeningen
Ecologie	Beschermde gebieden	N2000-gebieden	Kwantitatief (berekeningen oppervlakte beïnvloed gebied en berekeningen stikstofdepositie), expert judgement (interpretatie van de berekeningen), kwalitatieve beoordeling op basis van beheerplannen en kennisdocumenten.
		Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)	Kwantitatief (berekeningen oppervlakte beïnvloed gebied, eventuele compensatieopgave) en kwalitatief op basis van beschikbare informatie.
		Effecten op houtopstanden	Kwantitatief (af- of toename aantal bomen)
		Weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden	Kwantitatief (op basis van oppervlakte beïnvloed gebied) en kwalitatief op basis van beschikbare informatie.
		Aanwezigheid van Oude bosgroeiplaatsen	Kwantitatief op basis van kaartmateriaal - Omgevingsverordening Gelderland
	Beschermde soorten	Beschermde soorten planten en dieren	Kwantitatief (waar mogelijk) en kwalitatief op basis van jaarrond veldonderzoek.
	Rode lijstsoorten	Rode lijstsoorten (niet beschermd)	Kwantitatief (waar mogelijk) en kwalitatief op basis van beschikbare gegevens
	Biodiversiteit	Soortenrijkdom	Kwalitatief op basis van expert judgement en waar mogelijk kwantitatief op basis van beschikbare gegevens.

Thema	Aspect	Beoordelingscriteria/ effecten op	Methode
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap	Aantasting of versterking visuele kwaliteit	Kwalitatief op basis van expert judgement, veldbezoek en beleidsdocumenten
		Landschappelijke waarden (gebiedskarakteristiek, landschappelijke lijnen en elementen), aardkundige waarden (geomorfologie)	Kwalitatief op basis van expert judgement, veldbezoek en beleidsdocumenten.
	Cultuurhistorie	Effect op historisch-bouwkundige- en geografische waarden	Kwalitatief op basis van expert judgement, veldbezoek en beleidsdocumenten
	Archeologie	Effect op archeologische waarden (vondsten, sporen structuren en verwachtingswaarden).	Kwalitatief o.b.v. bureauonderzoek en eventuele aanvullende veldonderzoeken.
Woon-, werk – en leefmilieu	Woon- en werkfunctie	Invloed op woonkwaliteit en bedrijfsvoering	Kwantitatief (oppervlakte- en/of doorsnijdingsberekeningen), kwalitatief op basis van expert judgement.
	Landbouw	Landbouwfunctie en - structuur	Kwantitatief (oppervlakte- en/of doorsnijdingsberekeningen), kwalitatief op basis van expert judgement.
	Recreatiefunctie	Bestaande recreatieve functies	Kwantitatief (oppervlakte- en/of doorsnijdingsberekeningen), kwalitatief op basis van expert judgement.
		Mogelijkheden voor nieuwe recreatie (water, verblijf, routes)	Kwalitatief
	Leefomgeving	Geluidbelasting (gebruiksfase)	Kwantitatief waar nodig (bv in geval van aanpassing van wegen), kwalitatief waar het kan.
		Luchtkwaliteit	Kwalitatief
		Tijdelijke hinder aanlegfase (geluid, trillingen)	Kwalitatief op basis van kentallen en expert judgement

Thema	Aspect	Beoordelingscriteria/ effecten op	Methode
	Veiligheid	Sociale veiligheid	Kwalitatief op basis van expert judgement
		Externe veiligheid	Kwalitatief op basis van expert judgement
	Gezondheid	Gezondheid	Kwalitatief op basis van expert judgement
Water	Waterkwantiteit	Verandering kwel, inzijging en grondwaterstanden achterland	Kwantitatief (grondwatermodel)
		Veranderingen oppervlaktewatersysteem	Kwalitatief en kwantitatief (compensatieopgave)
	Waterkwaliteit	(grond)waterkwaliteit	Kwalitatief op basis van beschikbare informatie en resultaten modelberekeningen
		Ecologische waterkwaliteit in relatie tot KRW-doelen	Kwantitatief: lengte geul en lengte natuurvriendelijke oevers (NVO).
			Kwalitatief op basis van expert judgement
		Oppervlaktewaterkwaliteit (Rhederlaag)	Kwalitatief op basis van expert judgement, en kwantitatief op basis van jaarrond waterkwaliteitsonderzoek
	Beschermde gebieden	Grondwaterbeschermingsgebieden	Kwalitatief op basis van beschikbare informatie
Bodem en ondergrond	(Water)bodemkwaliteit	Effect op (water)bodemkwaliteit	Kwalitatief op basis van beschikbare informatie
Verkeer	Verkeershinder	Verkeershinder aanlegfase	Kwalitatief op basis van expert judgement
	Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid gebruiksfase en aanlegfase	Kwalitatief op basis van expert judgement
	Verkeersafwikkeling	Verkeersafwikkeling en bereikbaarheid in aanleg- en gebruiksfase	Kwalitatief op basis van beschikbare informatie en expert judgement
Duurzaamheid en toekomstbestendigheid	Toekomstbestendigheid	Mate waarin maatregelen robuust en adaptief zijn	Kwalitatief op basis van expert judgement
	Duurzaamheid	CO_2 reductie	Kwalitatief en kwantitatief (MKI-berekening)
		Circulariteit	Kwalitatief berekening grondbalans en mede op basis van expert judgement

6.6 Nadere toelichting per thema

Deze paragraaf geeft per thema een nadere toelichting op hoe de effectbeoordeling in het MER plaatsvindt. Deze paragraaf moet in samenhang met de tabel worden gelezen.

Ruimtelijke kwaliteit

In het MER beschrijven we de effecten van de varianten op de ruimtelijke kwaliteit. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat ruimtelijke kwaliteit één van de doelen is van het project. Dit betekent dat bij elke ingreep uitgegaan wordt van het streven naar verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. In het MER maken we onderscheid tussen gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde.:

- Gebruikswaarde: bruikbaarheid en functionele samenhang
- Belevingswaarde: aanpasbaarheid, duurzaamheid en beheerbaarheid
- Toekomstwaarde: diversiteit, identiteit en schoonheid

Bij de beoordeling maken we gebruik van het opgestelde ruimtelijk perspectief, zie bijlage 4. In paragraaf 4.1 van dit startdocument is een beschrijving van het doel van het ruimtelijk perspectief opgenomen.

Rivierkunde

We toetsen aan de volgende beoordelingsaspecten:

- Hoogwaterveiligheid:
  - Effect op waterstand in de rivieras en buiten de rivieras bij extreme (maatgevende) afvoer
  - Effect op afvoerverdeling splitsingspunten IJsselkop en Pannerdensche Kop bij extreme afvoer en bij hoge afvoer. Het functioneren van het regelwerk Hondsbroeksche Pleij speelt hier een belangrijke rol
  - Voor de varianten gebeurt de beoordeling op basis van expert judgement, ondersteund met kennis uit eerder uitgevoerde modelberekeningen op basis van het voorkeursalternatief. De voorkeursvariant rekenen we door met een actueel rivierkundig model
  - Vergraving van de uiterwaarden, zoals voor de aanleg van een geul, kan leiden tot effecten op de stabiliteit van de waterkering en een toename van het risico op piping. In het MER beschrijven we deze effecten op basis van expert judgement. Ook gaan we na of de kans op schade aan de waterkering toeneemt door wijziging van de beverpopulatie als gevolg van de gebiedsontwikkeling
- Hinder en schade door hydraulische effecten:
  - Verandering in het aantal keren dat de uiterwaarden overspoelen
  - Effect op het stroombeeld in uiterwaard en vaarweg (dwarsstroming). Dit thema komt ook terug bij scheepvaart
  - Effect op afvoerverdeling bij laagwater

- Voor de varianten gebeurt de beoordeling op basis van expert judgement ondersteund met kennis uit bestaande berekeningen; de voorkeursvariant rekenen we door met een actueel rivierkundig model

- Morfologie zomerbed en uiterwaarden:
  - Sedimentatie en erosie van de zomerbedbodem van de IJssel. Dit is relevant voor de beoordeling van (i) de stabiliteit en werking van waterbouwkundige constructies en oevers en (ii) effecten op vaargeulonderhoud en scheepvaartknelpunten (zie scheepvaart). Voor de varianten bepalen we de mate van sedimentatie/erosie in het zomerbed op basis van expert judgement en indien nodig met een modelberekening. Het vkv rekenen we door met een actueel rivierkundig model
  - Mate van erosie en sedimentatie in de uiterwaarden vanwege stabiliteit van de waterkering (bij erosie) en waterstaatswerken en beheer en onderhoud (bij sedimentatie). Dit gebeurt voor de varianten en de voorkeursvariant kwalitatief

Scheepvaart

De IJssel is een belangrijke schakel in het transport over water (bijvoorbeeld als verbinding met het Twentekanaal) en moet voldoende bevaarbaar blijven.
We toetsen aan de volgende aspecten:

- Effect van sedimentatie/erosie in het zomerbed op bevaarbaarheid en baggerlast door ingrepen in de oeverzone (bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers en uiterwaarden). We analyseren of bestaande scheepvaartknelpunten wel of niet erger worden, en of er nieuwe knelpunten ontstaan. Langetermijneffecten met betrekking tot sedimentatie en erosie in het zomerbed en afvoerverdeling op het splitsingspunt berekenen we indien nodig (en in overleg met de rivierbeheerder) met een rivierkundig model
- Effect op stroombeeld in vaarweg en dwarsstroming vaargeul, zie rivierkunde

Ecologie

Beschermde gebieden

N2000

We kijken naar blijvende en naar tijdelijke effecten op Natura2000-gebieden in het plangebied en de omgeving. Daarbij maken we onderscheid in directe effecten (ruimtebeslag) en indirecte effecten (onder andere verstoring door geluid en licht, stikstofdepositie).
Als niet kan worden uitgesloten dat de varianten negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden stellen we een zogenoemde Passende Beoordeling op waarin we gedetailleerder ingaan op de te verwachten effecten.

Figuur 6.2 Natura 2000 gebieden in en om het plangebied

Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

Voor GNN en GO beschrijft het MER de effecten op de voorkomende natuurbeheertypen en/of habitats en op de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen op basis van een berekening van de oppervlakte beïnvloed gebied inclusief de eventuele compensatieopgave (alleen van toepassing voor GNN). Daarnaast beoordelen we kwalitatief de samenhang en kwaliteit in deze gebieden. Daarbij maken we onderscheid in directe effecten (ruimtebeslag) en indirecte effecten (verstoring door geluid en licht, stikstofdepositie).

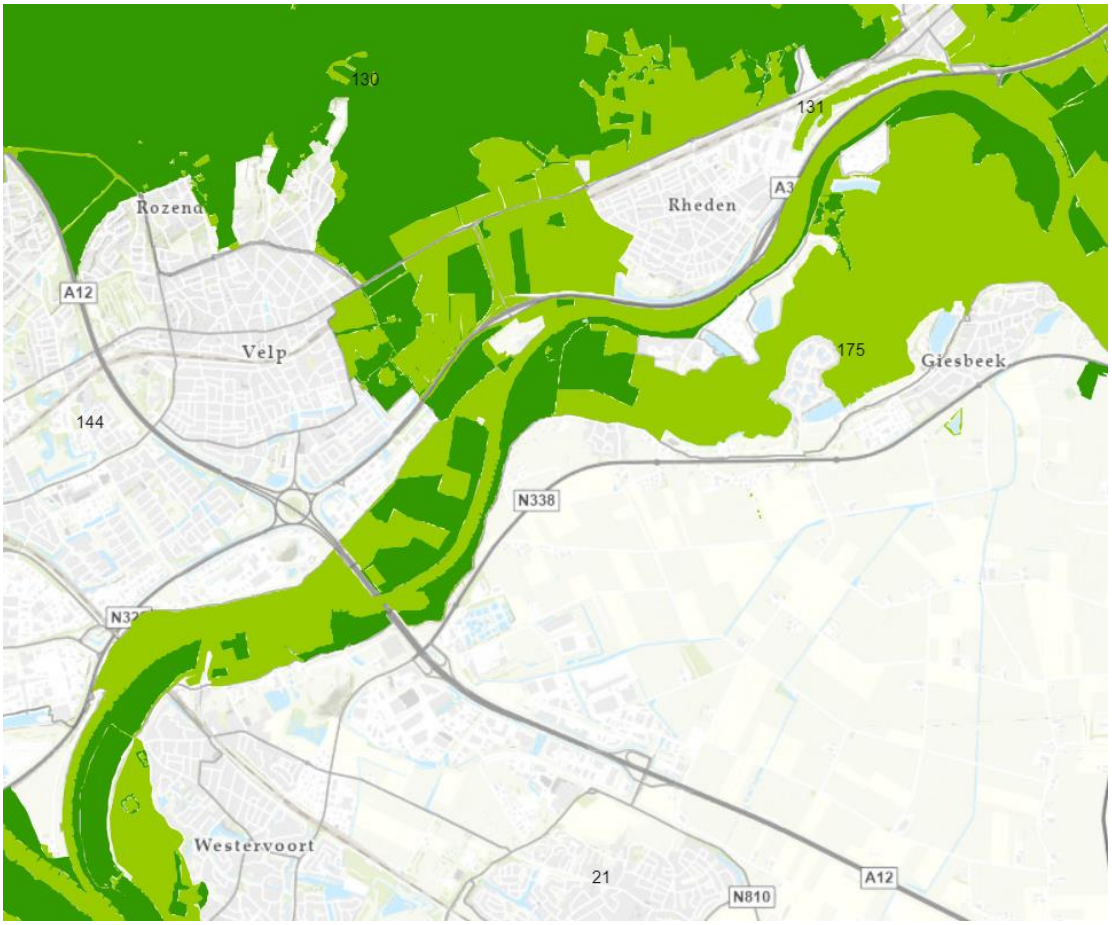

Figuur 6.3 Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen) in het plangebied en de omgeving

Houtopstanden en oude bosgroeigebieden

Het MER beschrijf het oppervlakteverlies of de oppervlaktewinst per variant door een berekening van de af- of toename van het aantal bomen. Ook brengen we de eventuele compensatieopgave in beeld.

Weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden

We analyseren het effect op weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden in het MER op basis van een berekening van de oppervlakte beïnvloed gebied en een kwalitatieve beoordeling van de gevolgen hiervan

Beschermde soorten en rode lijst soorten

Het MER beschrijft de effecten op de beschermde soorten planten en dieren op basis van bureauonderzoek en veldonderzoek. We onderzoeken welke invloed de varianten hebben op de staat van instandhouding van de betreffende soorten. Het gaat daarbij om negatieve, maar óók juist positieve effecten als gevolg van de herontwikkeling van het gebied.

Het MER gaat in op mitigerende maatregelen om de negatieve effecten te beperken en op eventueel benodigde compenserende maatregelen. Het MER beschrijft daarnaast de effecten op rode lijstsoorten. Rode lijstsoorten zijn soorten die dreigen te verdwijnen. Deze soorten zijn niet altijd beschermd.

Biodiversiteit
Bij biodiversiteit gaat het om de soortenrijkdom in het gebied, ofwel het aantal verschillende soorten planten en dieren. Het MER beschrijft het effect op biodiversiteit kwalitatief op basis van expert judgement en waar mogelijk kwantitatief (aantal soorten per eenheid).

Landschap, cultuurhistorie en archeologie
Het MER geeft een beeld van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het plangebied, waarbij we ingaan op de historische ontwikkeling die het gebied heeft doorgemaakt als context voor de voorgestelde gebiedsontwikkeling. We houden daarbij rekening met de nieuwe landschapsregels uit de provinciale verordening, waarin onder andere kernkwaliteiten zijn aangewezen.
De archeologische waarden (vondsten, sporen structuren en verwachtingswaarden) in het plangebied brengen we in beeld aan de hand van archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek.

Woon- werk – en leefmilieu
Het MER beoordeelt de effecten op het woon- en leefmilieu aan de hand van verschillende aspecten. Als gevolg van de voorgenomen activiteit is het streven om bedrijven een meer duurzaam bestaan te bieden, maar er bestaat ook de mogelijkheid van mogelijke aantasting van percelen, bedrijfsvoering of het zicht vanaf woningen. Bovendien kan de ontwikkeling zowel negatieve effecten hebben op bestaande recreatieve waarden als de recreatieve functie van het gebied versterken. Veranderingen in het gebruik kunnen ook gevolgen hebben voor geluid en luchtkwaliteit.
Ook kunnen er tijdelijke effecten optreden op het woon- en leefmilieu, zoals geluidshinder, veranderingen in de luchtkwaliteit, verkeershinder en trillingen als gevolg van graafwerkzaamheden en het transport van grond. Deze effecten beschrijven we in het MER kwalitatief.
Gezondheid kan negatief worden beïnvloed door hinder en positief door ontwikkeling van groen en mogelijkheden voor recreatie. Ook dit beschouwen we in het MER.

Water
De gebiedsontwikkeling leidt tot effecten op het grond- en oppervlaktewatersysteem (kwantiteit) en mogelijk ook op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit in het plangebied. We kijken naar de waterkwaliteit, waarbij specifieke aandacht is voor de waterkwaliteit in het Rhederlaag. Daarnaast onderzoeken we wat het effect is op de ecologische waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelen, .
Ook gaan we in op mogelijke veranderingen in grondwaterstromen en op eventuele nat- of droogteschade voor gebruiksfuncties, zoals de landbouw. Het gaat bij het aspect water om blijvende én tijdelijke effecten. We houden rekening met seizoensverschillen.

Bodem en ondergrond

Het MER brengt de bestaande kwaliteit van de bodem en waterbodem in beeld aan de hand van beschikbare onderzoeken. Verder geeft het MER aan of er bij ingrepen in de (water)bodem sprake is van de noodzaak voor sanering of afvoer van grond.

Verkeer

Met name in de aanlegfase kan er sprake zijn van verkeershinder. Verder kan de verkeersveiligheid wijzigen in de aanleg- en gebruiksfase, door gewijzigde verkeersstromen en door gewijzigde weginrichting (profiel) en vormgeving aansluitingen (kruisingen).
Het MER beschrijft daarnaast eventuele veranderingen in de bereikbaarheid van bedrijven en voorzieningen in de aanlegfase en de gebruiksfase en gaat in op de verkeersafwikkeling in de aanlegfase.

Duurzaamheid en toekomstbestendigheid

Het MER beoordeelt de varianten op de mate van duurzaamheid. Hierbij kijken we naar CO_2-reductie en de mogelijkheden tot hergebruik van grondstoffen en materialen (circulariteit) binnen de ontwerpen.
Daarnaast zoomen we in op de toekomstbestendigheid van de varianten, waarbij we kijken hoe robuust en adaptief de voorgenomen maatregelen zijn.

Bijlage 1 Begrippen en afkortingen

Afvoerverdeling	Verdeling van het water dat een rivier meevoert naar zee dat wordt uitgedrukt in kubieke meters per seconde.
Autonome ontwikkelingen	Ontwikkelingen en activiteiten die met enige zekerheid zullen plaatsvinden, ook al gaat de voorgenomen activiteit niet door.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die verantwoordelijk is voor het nemen van besluiten of het afgeven van vergunningen. Het coördinerend bevoegd gezag is het bestuursorgaan dat de samenhangende besluitvorming organiseert.
Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer)	Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport en de kwaliteit daarvan beoordeelt.
Duiker	Een koker die watergangen met elkaar verbindt, vaak gelegen in wegen of dammen.
Erosie	Het proces van slijtage van een vast oppervlak waarbij materiaal wordt verplaatst of geheel verdwijnt.
Houtopstanden	Zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.
IGOR	Afkorting voor 'Integraal gebiedsoverleg Rhederlaag''
Integraal beoordelingskader	Een raamwerk voor het beoordelen van projecten of plannen waarin verschillende aspecten, zoals milieu, kosten en omgevingseffecten, worden geïntegreerd.
Intergemeentelijke structuurvisie	Een plan opgesteld door meerdere gemeenten waarin de ruimtelijke ontwikkeling van een regio wordt beschreven.
KRW-doelen	Doelstellingen die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water, gericht op het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater. De EU-lidstaten moeten deze 'goede toestand' uiterlijk in 2027 realiseren.
Kwelgeul	Een geul in de bodem die gevoed wordt door grondwater.
Masterplan	Een uitgebreid plan of strategie voor de ontwikkeling van een gebied, vaak voor de middellange termijn en met een brede scope.
Mer-plicht	De verplichting om een milieueffectrapportage uit te voeren voor bepaalde projecten, aangegeven in het Omgevingsbesluit.
Milieueffectrapport (MER)	Een rapport dat de verwachte milieueffecten van een voorgenomen project, inclusief mogelijke alternatieven en/of varianten, in kaart brengt.
Morfologie	De wetenschap die zich bezig houdt met de vormen van het aardoppervlak en de processen die bij het ontstaan daarvan een rol spelen.
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.
MIRT-systematiek	In het MIRT werken Rijk, decentrale overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven samen om de concurrentiekracht, bereikbaarheid en leefbaarheid van

	Nederland duurzaam te ontwikkelen. MIRT beslaat het proces van het bepalen van de opgave tot en met de realisatie.
Natuurinclusieve landbouw (NIL)	Een vorm van landbouw die zich richt op het integreren van natuurlijke processen en biodiversiteit in agrarische activiteiten.
Natuurvriendelijke oevers	Oevers van waterlopen die op een natuurlijke en ecologisch verantwoorde manier zijn vormgegeven, ter bevordering van biodiversiteit en natuurlijke processen.
Natura-2000 gebied	Een gebied binnen de Europese Unie dat vanwege de aanwezige natuurwaarden en biodiversiteit is aangewezen en beschermd onder de Natura 2000-richtlijn.
Nota van Antwoord (NvA)	Een document waarin een overheidsinstantie reageert op ontvangen zienswijzen en eventuele aanpassingen in een plan of besluit toelicht.
Nota voorkeursvariant	Een document waarin de keuze voor de voorkeursvariant binnen een project wordt gemotiveerd en toegelicht.
Omgevingsplan	Een integraal plan dat de gemeentelijke regels voor activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving bevat.
Omgevingswet	Wet over de fysieke leefomgeving
Ontwateringssloot	Een gegraven watergang die dient om overtollig water af te voeren en het grondwaterpeil te reguleren.
Plangebied	Het gebied waarop een ruimtelijk plan of project van toepassing is.
Projectbeslissing	Een besluit dat wordt genomen om de realisatie van een specifiek project te starten, inclusief de vaststelling van het budget en de planning.
Projectbesluit	Een projectbesluit is een formeel document van de minister of de provincie dat de realisatie van een specifiek project mogelijk maakt. De projectbesluiten die voor het Rivierklimaatpark IJsselpoort worden voorbereid, betreffen alleen het ruimtelijke deel. Het projectbesluit is een nieuw instrument uit de Omgevingswet en vervangt het rijksinpassingsplan, (rijks)projectplan Waterwet en provinciaal inpassingsplan.
Referentiesituatie	De situatie die in de toekomst ontstaat als het project niet wordt gerealiseerd, maar andere ontwikkelingen wel doorgaan. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen.
Regelwerk	Het regelwerk is een betonnen constructie met schotten die functioneren als een kraan die je meer open en dicht kunt draaien. Wanneer we minder schotten in het regelwerk plaatsen, stroomt er meer water naar de IJssel. Met het regelwerk wordt de gewenste waterverdeling tussen de Rijn en de IJssel ook bij hoogwater gehandhaafd en blijft het achterland beschermd.
Rivierverruiming	Maatregelen om de capaciteit van een rivier te vergroten en overstromingsrisico's te verminderen, bijvoorbeeld door maatregelen in de uiterwaarden.
Ruimtelijke besluiten	Beslissingen genomen door overheden met betrekking tot de inrichting en ontwikkeling van de ruimte, zoals omgevingsplannen.
Sedimentatie	Sedimentatie is het zinken van materialen naar de bodem, waardoor er onder invloed van tijd en druk sedimentgesteente kan ontstaan.
Solitaire boom	Een boom die alleenstaand groeit en niet in een groep bomen of bos staat.

Stuurgroep	Een groep vertegenwoordigers van betrokken afdelingen of organisaties die verantwoordelijk is om richting te geven aan het project en besluiten te nemen.
Uiterwaarden	Gronden tussen een winterdijk en de bedding van een rivier, die periodiek overstromen bij hoge waterstanden.
Varianten	Alternatieve opties of ontwerpen die binnen een project worden onderzocht.
Variantennota	Een variantennota is een tussenproduct in het onderzoek in de planuitwerkingsfase met als doel oordeelsvorming mogelijk te maken om het aantal varianten in te (kunnen) perken naar één voorkeursvariant binnen het plangebied.
Verkeerskundige knip	Een maatregel waarbij een weg wordt onderbroken of afgesloten voor bepaalde verkeersstromen, vaak met als doel de verkeersveiligheid te vergroten of de leefbaarheid te verbeteren.
Voorkeursalternatief	Het gekozen alternatief uit een reeks mogelijke opties binnen een project, na integrale afweging.
Voorkeursbeslissing	Beslissing waarin het bevoegd gezag aangeeft welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft.
Voorkeursvariant	De voorgestelde inrichting van het gebied na integrale afweging van verschillende varianten.
WRIJ	Afkorting voor 'Waterschap Rijn en IJssel', een overheidsinstantie die in een bepaalde regio in Nederland tot taak heeft de waterhuishouding te regelen.

Bijlage 2 Referenties

1. NRD en plan-MER Rivierklimaatpark IJsselpoort en de aanvulling daarop.
2. Advies van de Commissie mer over de inhoud van het MER en de aanvulling daarop
3. Notitie voorkeursalternatief
4. Nota van Antwoord ontwerp-intergemeentelijke structuurvisie
5. Intergemeentelijke structuurvisie

De genoemde documenten én de overige documenten die in de verkenningsfase zijn opgesteld, zijn te vinden op de website van het programma Verkenningsfase (2016 - 2020) | Rivierklimaatpark IJsselpoort

Bijlage 3 Advies Commissie mer over het plan-MER (2020)

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 31 maart 2020 een toetsingsadvies uitgebracht over het plan-MER dat is opgesteld tijdens de verkenningsfase. De Commissie beveelt aan om in het MER van de planuitwerkingsfase aandacht te schenken aan de onderstaande effecten:

Effecten op natuur

1. In de aanlegfase kan er een lichte tot matige toename van stikstofdepositie verwacht worden binnen een straal van drie kilometer, waaronder locaties op de Veluwe. Het planMER suggereert dat zorgvuldige fasering van werkzaamheden en het nemen van voor de hand liggende maatregelen significante effecten kunnen voorkomen
2. In de gebruiksfase is er een plaatselijk risico op (significante) effecten op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Rijntakken als gevolg van de uitbreiding van het recreatieterrein De Groot. Het planMER gaat niet in op de stikstofemissies door het verkeer van en naar het recreatieterrein, wat ook kan leiden tot stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, waaronder de Veluwe. De omzetting van landbouwgrond naar natuur en de extensivering van de overgebleven landbouwgebieden zullen naar verwachting leiden tot een afname van de depositie in de gebruiksfase. Deze ontwikkelingen zijn echter nog niet zeker. De extensivering van de landbouw is bijvoorbeeld grotendeels gebaseerd op vrijwilligheid

Effecten op landschap en cultuurhistorie

1. Het voorkeursalternatief beschrijft de mogelijkheid voor een zonnepark van 2 hectare op de Bahrse Pol. De effecten hiervan zijn nog niet gespecificeerd. De Intergemeentelijke Structuurvisie wijst bepaalde locaties aan onder de voorwaarde van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Het is belangrijk om te beseffen dat zelfs als de zonnevelden aan het oog worden onttrokken, er nog steeds negatieve effecten op het landschap, de cultuurhistorie en andere aspecten (zoals natuur en recreatie) kunnen optreden
2. Het plan-MER benadrukt dat de aanleg van een 2,5 kilometer lange geul in de IJsseldijkwaard, een van de grootste ingrepen in het gebied, niet goed past bij de kenmerken van het riviersysteem. Deze bevinding wordt echter niet weergegeven in de scoretabellen, omdat er geen onderscheid is gemaakt tussen het bereiken van de doelen en andere effecten op het gebied van cultuurhistorie
3. Voor de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief wordt in het plan-MER aanbevolen om de heggen parallel aan de rivier te plaatsen, om opstuwing bij overstroming te voorkomen. Het is echter niet duidelijk of dit vanuit rivierkundig oogpunt noodzakelijk is. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt is dit onlogisch, omdat de oorspronkelijke heggen dwars op de stroomrichting van de rivier lagen. Het plaatsen van heggen in de lengterichting belemmert het zicht op de rivier

Het volledige advies is te vinden op de website van de Commissie mer:
Adviezen - Commissiemer.nl

Bijlage 4 Ruimtelijk perspectief

RUIMTELIJK PERSPECTIEF 2050

Rivierklimaatpark IJsselpoort

23 mei 2024

Consortium
IJsselpoortpartners

Luchtfoto van het Rivierklimaatpark

INHOUD

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Kwaliteiten en opgaven	8
3. Ruimtelijke betekenis	30
4. Leidende principes	36
5. Uitwerking per deelgebied	50

SAMENVATTING

Aanleiding en doel

Met het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort wordt door negen partners aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en haar uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek gewerkt. Voorliggend Ruimtelijk perspectief, samen met het nog op te stellen landschaps- en beeldkwaliteitsplan, moet de ruimtelijke kwaliteit bij de verdere uitwerking van het reeds vastgestelde voorkeursalternatief borgen. Daartoe zijn vijf leidende principes geformuleerd.

Aan de voet van de Veluwe

Uiterwaarden met een eigen kleur binnen het geheel

Sporen van rivierdynamiek

Gelaagd historisch landschap

Kernkwaliteiten

Kwaliteiten en opgaven

Het Rivierklimaatpark kent veel kwaliteiten. Het gebied is met haar grote landschappelijke gradiënt van de Veluwe naar het IJsseldal uniek in Nederland. De uiterwaarden hebben allemaal een eigen sfeer met eigen landschaps- en natuurwaarden, waaronder Natura 2000. Er zijn in het gebied nog waardevolle sporen van historische rivierdynamiek, met een oude meanderbocht, kronkelwaarden en oude stroombanen. En er is een rijkdom aan cultuurhistorisch erfgoed, uit verschillende tijdslagen.

Ook kenmerkend voor het Rivierklimaatpark is echter dat er door de mens grootschalig is ingegrepen in het landschap. Niet altijd heeft dit de ruimtelijke samenhang en kwaliteit versterkt. Het heeft ook tot verrommeling en onleesbare plekken geleid en problemen in de werking van het natuurlijke systeem. Zo hebben de bochtafsnijdingen, aanleg van kribben en versteende oevers de rivier volledig vastgelegd. Rivierdynamiek is nu vrijwel afwezig. De rivierbodem daalt al jaren en de uiterwaarden zijn sterk aan het verdrogen. Bovendien is de veerkracht van de natuur afgenomen. Ook liggen er veel gebruiksclaims, voor o.a. landbouw, recreatie en bedrijvigheid. Deze opgaven worden versterkt onder invloed van klimaatverandering en toenemende bevolkingsgroei en verstedelijking.

Ruimtelijke betekenis

Het Rivierklimaatpark IJsselpoort staat als gebied niet op zichzelf, maar is onderdeel van en verbonden met haar ruimere omgeving. Deze ruimtelijke context bepaalt in grote mate de identiteit en functie van het gebied en geeft richting aan de toekomstige ontwikkeling. We versterken in het Ruimtelijk perspectief de betekenis van het gebied op de vier niveaus, die op de pagina hiernaast verbeeld zijn.

Leidende principes

Om een samenhangende, toekomstbestendige, functionele en aantrekkelijke inrichting van het gebied te realiseren zijn vijf leidende principes geformuleerd. Ze geven richting aan de uitwerking van de maatregelen uit het voorkeursalternatief.

1. *Bouw aan een klimaatrobuust riviersysteem.*
2. *Verhoog de natuur- en landschapswaarden van de IJssel en uiterwaarden.*
3. *Versterk de verbinding met de omgeving en de Veluwe in het bijzonder.*
4. *Vergroot de recreatieve belevingswaarde en identiteit van het gebied.*
5. *Bied ruimte voor passend economisch gebruik.*

We zetten in op systeemherstel en ontwikkelen een klimaatrobuust, samenhangend, natuurlijk rivierlandschap. Dit schept eenheid in het gebied en vormt de basis voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Dit is de basis en staat in de hiërarchie op 1. Ook versterken we de onderscheidende kwaliteiten van de verschillende uiterwaarden en de verbindingen met de omgeving. Door de identiteit en ruimtelijke samenhang van het gebied te vergroten, krijgt het gebied meer recreatieve belevingswaarde en stijgt de economische waarde als vestigingsklimaat. De hoogwatervrije terreinen (pollen) vormen een accent in de uiterwaarden, verbonden door een aantrekkelijk en logisch recreatief netwerk.

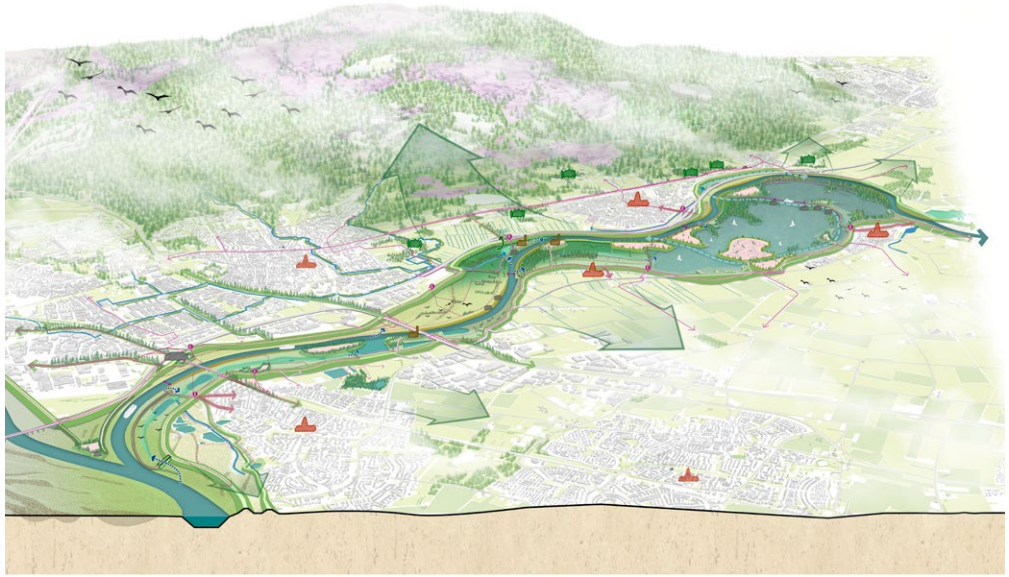

Verbeelding Ruimtelijk perspectief (legenda op pagina 49)

Ruimtelijke betekenis

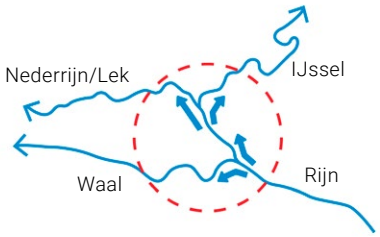

Cruciaal regelpunt in het Nederlandse rivierengebied

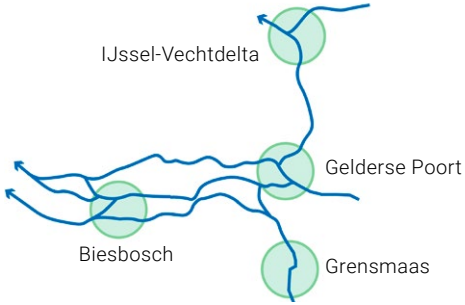

Ecologische verbindingszone binnen ecologisch kerngebied Gelderse Poort

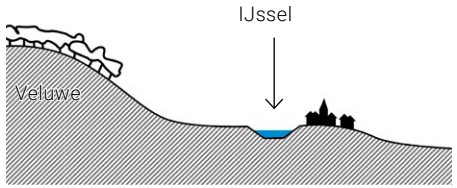

Onderdeel van de landschappelijke gradiënt van Veluwe-oeverwal

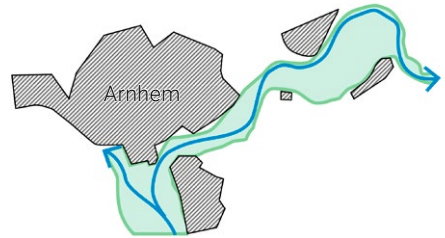

Stedelijk uitloopgebied in de regio Arnhem-Liemers

1. INLEIDING

Voor u ligt het Ruimtelijk perspectief voor de gebiedsontwikkeling Rivierklimaatpark IJsselpoort. De IJssel is van de grote rivieren in Nederland één van de kleinste, maar wel een hele belangrijke, o.a. vanwege de waterbevoorrading van het IJsselmeer en de verbinding voor ecologie en scheepvaart.

Dit plangebied staat aan de vooravond van een grote verandering. Dit is nodig, omdat de IJssel en het Nederlandse rivierengebied in zijn geheel te maken hebben met ernstige problemen. Zo daalt de rivierbodem al jaren en zijn de uiterwaarden sterk aan het verdrogen. Bovendien is de veerkracht van de natuur afgenomen en zijn dier- en plantsoorten versnipperd in te kleine gebieden zonder verbindingen. Het water is verontreinigd. En deze effecten worden versterkt onder invloed van klimaatverandering. Ook liggen er veel gebruiksclaims, voor o.a. recreatie en bedrijvigheid.

HET PROJECT RIVIERKLIMAATPARK

De integrale gebiedsontwikkeling Rivierklimaatpark IJsselpoort wordt gezien als een eerste stap om deze problematieken een halt toe te roepen, waarna de negatieve effecten tot stilstand moeten komen en zich daarna in een positieve richting kunnen gaan ontwikkelen. Negen partners hebben zich verenigd en zich ten doel gesteld om met het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort te werken aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en haar uiterwaarden tussen Arnhem en Giesbeek. De partners zijn de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, Rijkswaterstaat als uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel en Natuurmonumenten.

De reeds uitgevoerde MIRT-verkenning laat zien dat de voorgenomen ambities haalbaar en realistisch zijn. De maatregelen uit het voorkeursalternatief zijn publiekelijk breed gedragen en zijn door alle shareholders onderschreven als basis voor de gebiedsontwikkeling.

Begin 2021 is de Samenwerkingsovereenkomst Planuitwerking Rivierklimaatpark IJsselpoort ondertekend. Daarin is afgesproken om het voorkeursalternatief nader uit te werken in een MIRT-Planuitwerking. Het voorkeursalternatief vormt hierbij de projectscope.

DOEL VAN HET RUIMTELIJK PERSPECTIEF

Het Ruimtelijk perspectief is bedoeld als een inspirerende ontwerphandleiding voor het Rivierklimaatpark IJsselpoort in de planuitwerkingsfase. Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit (belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde) van het gebied is de overkoepelende doelstelling van het programma en daarmee in de uitwerking van groot belang. Het vertrekpunt van de uitwerking is het voorkeursalternatief zoals vastgesteld in de verkenningsfase. Iedere maatregel op zich en alle maatregelen in samenhang dragen bij aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Dit Ruimtelijk perspectief beschrijft een toekomstperspectief voor 2050 en verder. Er worden leidende principes benoemd die gebruikt worden bij het verder ontwerpen van de maatregelen uit het voorkeursalternatief en het beoordelen van varianten. De leidende principes sluiten aan op beleidskeuzes die gemaakt zijn in nationale en regionale programma's zoals het Deltaprogramma, Integraal Riviermanagement (IRM), de Programmatische Aanpak Grote wateren (PAGW) en de Kaderrichtlijnwater (KRW).

Door gebruik te maken van het Ruimtelijk perspectief bij het opstellen van de varianten, de MER, de integrale beoordeling, de totstandkoming van de voorkeursvariant wordt een passend kwaliteitsniveau geborgd. Het Ruimtelijk perspectief vormt de basis voor het nog op te stellen landschapsplan en de beeldkwaliteitscriteria, die op hun beurt een belangrijke rol spelen bij vergunningverlening en uitvoering van het programma en nieuwe ontwikkelingen in het gebied.

LEESWIJZER

Het Ruimtelijk perspectief start met het benoemen van de huidige kwaliteiten en opgaven van het gebied, als basis voor de visie. Daarna wordt de grotere ruimtelijke context en betekenis van het gebied toegelicht (hoofdstuk 3). Dit vormt een belangrijk kader voor de ambities van het Rivierklimaatpark. In hoofdstuk 4 worden de leidende principes voor de ontwikkeling van het gebied uiteengezet. Tot slot wordt dit geconcretiseerd per deelgebied.

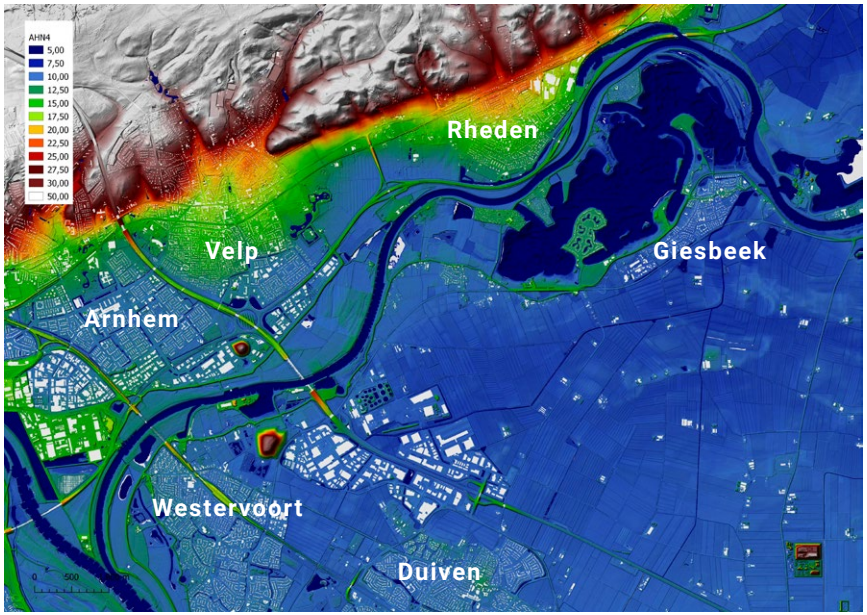

Het plangebied Rivierklimaatpark IJsselpoort, hoogteligging

2. KWALITEITEN EN OPGAVEN

In dit hoofdstuk beschrijven we de ruimtelijke kwaliteiten en opgaven van het gebied. Het doel is niet een volledig gedetailleerde analyse, maar om de kernkwaliteiten en hoofdopgaven voor het gebied te duiden, als opmaat naar de visie.

Achtereenvolgens komen de volgende thema's aan bod:
- Cultuurhistorie
- Landschappelijke structuur
- Bodem en water
- Ecologie
- Occupatie
- Kernkwaliteiten

2.1 Cultuurhistorie

De identiteit van een gebied wordt gevormd door het samenspel van verschillende ruimtelijke ontwikkelingen door de eeuwen heen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de historische ontwikkeling van het gebied (zie tijdlijn op pagina 9) en de cultuurhistorische waarde, die voortkomen uit de verschillende tijdslagen (zie kaartbeeld op pagina 11).

Oerkrachten: het ontstaan van het landschap
Door opstuwing van landijs in de voorlaatste ijstijd het Saalien is het karakteristieke reliëf van dit gebied ontstaan, met de hoge rug van de Veluwe vlak tegen het rivierdal aan. Ter hoogte van het huidige Zutphen lag in die tijd nog een waterscheiding. Het water ten noorden van de waterscheiding stroomde richting de Zuiderzee. In het zuidelijke deel stroomde de Oude IJssel en de Berkel, die richting het zuiden afwaterden op de Nederrijn.

Omstreeks 550 vond een doorbraak van de waterscheiding bij Zutphen plaats die een grote verandering betekende voor het landschap. Vanaf dit moment ontstond de IJssel: één rivier die in zijn geheel van zuid naar noord stroomde, richting de Zuiderzee. Het karakter van de IJssel veranderde van zuid naar noord. Karakteristiek voor de bovenloop en dus het Rivierklimaatpark was de ligging aan de voet van de Veluwe met een asymmetrisch profiel van het rivierdal.

De nieuwe rivier had grote invloed op het gebied. Er werd veel meer sediment (zand, klei en grind) aangevoerd. Door rivierafzettingen ontstonden de zandige oeverwallen parallel aan de rivier en de daarachter, lager gelegen kleiige komgronden. De rivier verlegde zich in deze periode nog meerdere malen en er ontstonden grote meanderbochten en kronkelwaarden. In dit natuurlijke rivierenlandschap was volop ruimte voor kenmerkende riviernatuur met stroomdalgraslanden en ooibos.

Ontginning, dorpsvorming en bedijking
In de loop van de middeleeuwen werden grote delen van het gebied ontgonnen voor agrarisch gebruik als hooiland. Met behulp van meidoorn-

Oerkrachten:
ontstaan gebied

Temmen van de rivier

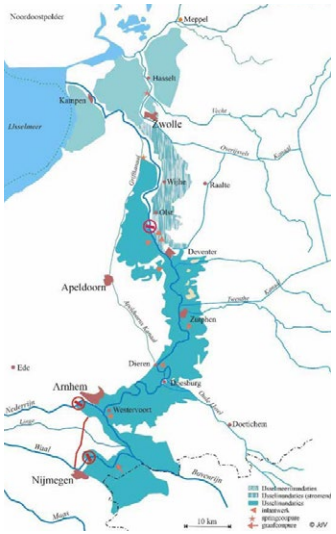

Militair landschap

Huidige situatie
Ontwikkeling
Rivierklimaatpark

Anticipeer op
lange termijn
ontwikkelingen, zoals
klimaatverandering
en toenemende
verstedelijking

> 1000 na Chr. | 1000 - 1400 | 1400 - 1700 | 1700-1950 | 1800 -1950 | 1950 - nu

Agrarisch
cultuurlandschap

Kastelen en landgoederen

Steenfabricage

Toenemende
verstedelijking

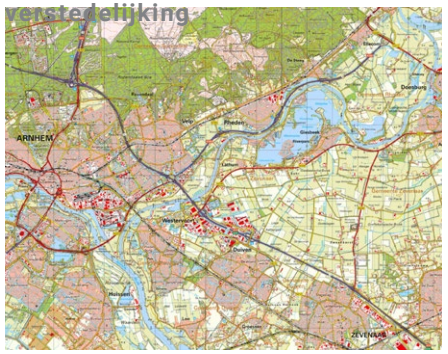

hagen dwars op de rivier en vanaf de 17e eeuw met kribben werd vruchtbare slib vastgehouden. Met name in de Velperwaard en Koppenwaard zijn nog waardevolle houtwallen en hagen aanwezig. Op de oeverwallen en stroomruggen langs de rivier ontstonden dorpen. De noordelijke nederzettingen liggen op de hoger gelegen uitspoelingswaaiers van de Veluwe. Dit maakt ze wezenlijk anders dan de dorpen aan de zuidzijde.De rivier was oversteekbaar met een veer.

Ook werd begonnen met de bedijking van delen van de IJssel. Aan de zuidzijde kregen de dijken vorm als een duidelijk herkenbare, doorgaande lijn op de oeverwal. Aan de noordzijde fungeerde de Veluwe lange tijd als waterkering en werden geen of pas later dijken aangelegd, die vaak ook meer het karakter hadden van een zomerkade. Door de bedijking werd de rivier meer en meer in toom gehouden en werd de natuurlijke overstromingsvlakte geleidelijk ingeperkt.

Militair landschap
De steile overgang van de Veluwe naar de IJsselvallei was van strategisch belang en er werden in de middeleeuwen kastelen aangelegd, die later vaak omgevormd zijn tot buitenplaatsen/landgoederen, zoals Biljoen en Middachten. Ook later bleef het gebied strategisch van belang. In de 16e eeuw lag bij de afsplitsing Rijn - IJssel het verdedigingswerk schans IJsseloord. In de tweede helft van de 19e eeuw werd de IJssellinie aangelegd, met forten, kazematten en redoutes op strategische punten langs de rivier, o.a. Fort bij Westervoort. Het gebied was ook van groot strategisch belang in de tweede wereldoorlog met o.a. operatie Quick Anger.

Temmen van de rivier
Tussen ca. 1700 en 1970 werden grote ingrepen gedaan in het riviersysteem. Bochten werden afgesneden, kribben aangelegd en oevers werden vastgelegd met steenbestortingen. Ook werden vaak hoge zomerkades aangelegd. Hiermee verdwenen kenmerkende rivierhabitats en natuurlijke land-water overgangen. Deze hoge kades beperken ook de doorstroommogelijkheden van het winterbed bij hoge rivierafvoeren. Het Pannerdensch Kanaal werd aangelegd, waardoor er meer water naar de Rijn en IJssel kon worden aangevoerd. Ook werd het splitsingspunt aangepast door een nieuw kanaal te graven door de Pleij. De instroom van het gebied werd een belangrijk regelpunt voor de afvoerverdeling van het Nederlandse riviersysteem.

Steenfabricage
De baksteenindustrie kreeg in de 19e eeuw een vlucht met de sterke groei van de steden. In het gebied was een groot aantal steenfabrieken aanwezig en een groot deel van het gebied werd in deze periode ontkleid. Het oorspronkelijke microreliëf is daarbij verdwenen en er resteren veel vlakke kavels, soms met smalle richels daartussen. De steenfabrieken lagen meestal op van nature hogere plekken aan de rivier die verder zijn opgehoogd om overstroming te voorkomen. In het gebied ligt nog een aantal oude steenfabrieksterreinen, soms nog met cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. De schoorsteen Emptepol is bijvoorbeeld goed zichtbaar uit de omgeving. In deze streek worden deze hooggelegen terreinen ‘pollen’ genoemd.

Toenemende verstedelijking
Sinds ca. 1950 is sprake van toenemende verstedelijking van de dorpen en steden in de omgeving, waaronder veel bedrijventerreinen. Op de noordoever werd de snelweg aangelegd. Ook werden de weg- en spoorbruggen over de IJssel aangelegd. Bij IJsseloord en Westervoort noord rezen voormalige vuilstortplaatsen als hoge terpen op in het landschap. In Rhederlaag was grootschalige zandwinning en werd een grootschalig en intensief recreatielandschap ontwikkeld. Het agrarisch gebruik in de uiterwaarden intensiveerde, op andere delen werd juist meer natuur ontwikkeld. De rivier werd steeds verder beteugeld.

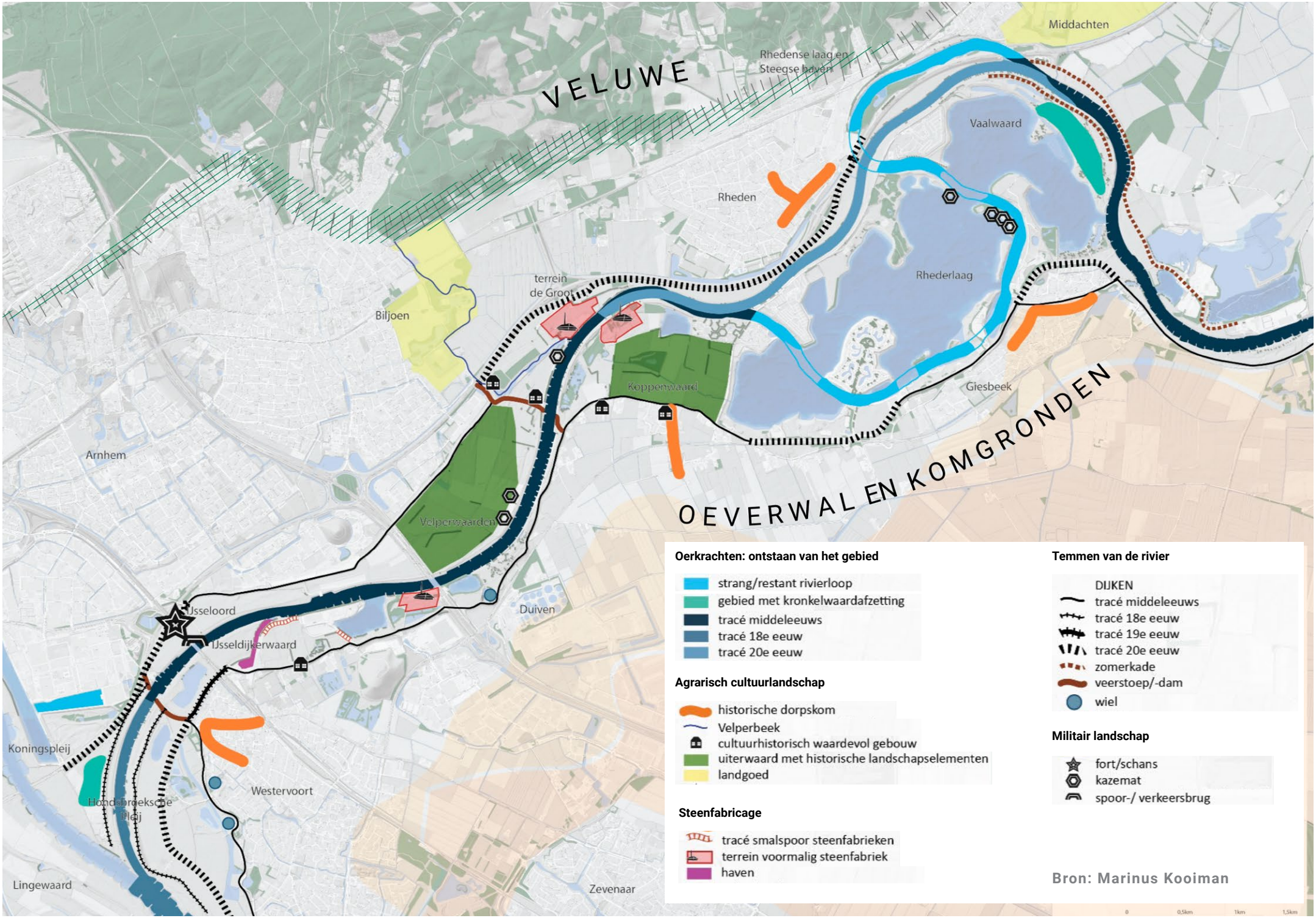
VELUWE
Middachten
Rhedense laag en
Steegse haven
Vaalwaard
Rheden
Rhederlaag
terrein
de Groot
Biljoen
Koppenwaard
Giesbeek
OEVERWAL EN KOMGRONDEN
Arnhem
Velperwaarden
Duiven
IJsseloord
IJsseldijkerwaard
Koningspleij
Westervoort
Hondsbroeksche
Plein
Lingewaard
Zevenaar
Oerkrachten: ontstaan van het gebied
strang/restant rivierloop
gebied met kronkelwaardafzetting
tracé middeleeuws
tracé 18e eeuw
tracé 20e eeuw
Agrarisch cultuurlandschap
historische dorpskom
Velperbeek
cultuurhistorisch waardevol gebouw
uiterwaard met historische landschapselementen
landgoed
Steenfabricage
tracé smalspoor steenfabrieken
terrein voormalig steenfabriek
haven
Temmen van de rivier
DIJKEN
tracé middeleeuws
tracé 18e eeuw
tracé 19e eeuw
tracé 20e eeuw
zomerkade
veerstoep/-dam
wiel
Militair landschap
fort/schans
kazemat
spoor-/ verkeersbrug
Bron: Marinus Kooiman

2.2 Landschappelijke structuur

De landschappelijke hoofdstructuur van het gebied is op de kaart op pagina 13 verbeeld.

Landschappelijke overgang van noord naar zuid
Karakteristiek is de grote landschappelijke overgang van de hooggelegen Veluwe naar de IJssel en het oeverwallen/komgrondenlandschap. Vanaf de IJssel heb je prachtig zicht op zowel de Veluwe als de oeverwal. De relatie met de Veluwe is echter op veel plekken verstoord, met name door de ligging van de A348, die een landschappelijke en ecologische barriere vormt in het landschap. Ook zijn er vrijwel geen directe recreatieve routes tussen het Rivierklimaatpark en de Veluwe. Alleen in het landschappelijk gebied tussen Rheden en Velp, wat als enige deel onbebouwd is gebleven, is de landschappelijke relatie nog voelbaar. De Velperbeek en de landgoederen zijn belangrijke verbindende elementen.

De dijken vormen de herkenbare grenzen van het gebied. Aan de zuidzijde hebben deze een overwegend landschappelijk karakter met (historische) lintbebouwing, wielen en doorzichten naar het oeverwallenlandschap. Aan de noordzijde zijn de dijken door verstedelijking en infrastructuur gedomineerd.

Gradiënt van west naar oost
Karakteristiek is ook de overgang van west naar oost. In het westen tot ongeveer de A12 liggen stevige stads- en dorpsranden met veel bedrijvigheid tot aan de dijk. De uiterwaarden zijn overwegend smal en open. Richting het oosten is sprake van een veel landschappelijkere en dorpsere sfeer met bredere uiterwaarden. De uiterwaarden zijn meer besloten met ooibossen en kleinschalige beplantingselementen zoals houtwallen en hagen. Ook is er meer bebouwing in de uiterwaarden aanwezig.

Het Rhederlaag heeft als intensief recreatiegebied een geheel eigen karakter. In dit gebied zijn door klei- en zandwinning grote waterplassen ontstaan. Het landschap is hierdoor volledig getransformeerd en atypisch voor de IJssel. Het staat los van de identiteit van het rivierlandschap, mist ruimtelijke samenhang en de grootschalige recreatieve ontwikkelingen zijn vaak landschappelijk weinig ingepast. Het vormt een onderbreking in het uiterwaardenlandschap. Tegelijkertijd kent het gebied wel een grote gebruikswaarde en aantrekkingskracht voor waterrecreatie.

Technische karakter van de IJssel
De IJssel is de ruggengraat van het gebied. De rivier is in de loop der jaren steeds verder vastgelegd en gestroomlijnd met kribben, steenbestortingen en bochtafsnijdingen. Er staat een aantal bakenbomen, die herkenningspunten vormen. Langs de hoofdloop liggen vaak hoge zomerkades of geleidedammen. De rivier maakt nu een ‘technische indruk’ en het water is slecht zichtbaar. Er is steeds minder ruimte voor rivierdynamiek en de bijbehorende rivierna-tuur. Het gebied is als geheel weinig herkenbaar en beleefbaar als natuurlijk rivierlandschap. Uitzondering is de hoogwatersituatie wanneer de rivier en de kracht van het water zich in volle omvang manifesteert.

In de uiterwaarden zijn nog wel waardevolle oude sporen aanwezig van rivierdynamiek, bijvoorbeeld restanten van de oude rivierloop bij Rhederlaag. Bomen en eilanden markeren deze loop. Ook is er microreliëf in de Vaalwaard en Koningspleij (kronkelwaard). In de ondergrond zijn nog oude stroombanen.

‘Pollen’
In de uiterwaarden ligt een aantal hooggelegen terreinen. Deels zijn deze natuurlijk, deels later opgehoogd. De steenfabrieken lagen op deze terreinen. De pollen, zoals ze in deze streek genoemd worden, hebben allemaal een ander karakter en ontwikkelen zich in een andere richting. Sommige wachten op een bestemming. Het vormen markante eilanden in de rivier, waar het intensieve ruimtegebruik met bebouwing zich concentreert.

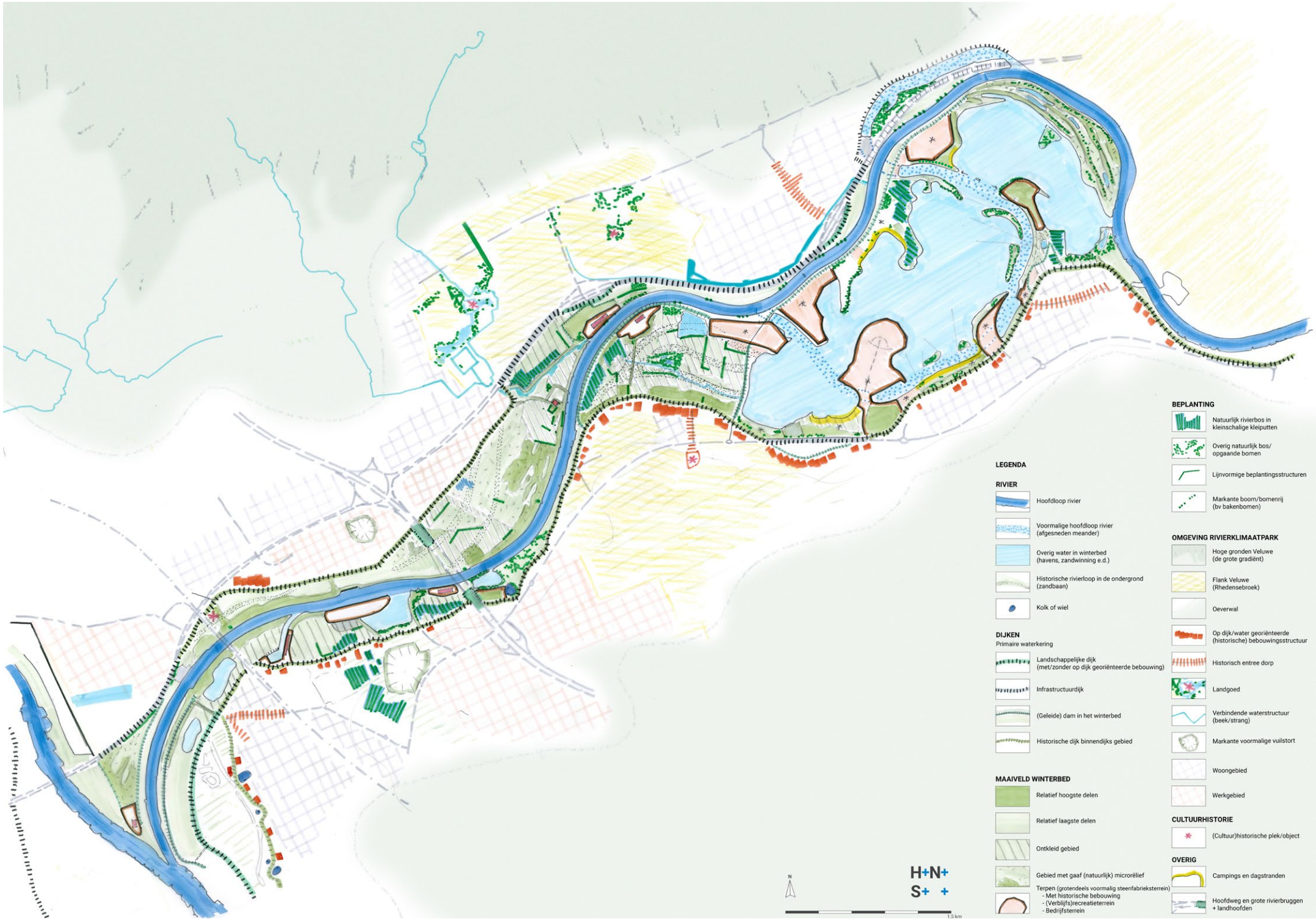
LEGENDA
RIVIER
Hoofdloop rivier
Voormalige hoofdloop rivier (afgesneden meander)
Overig water in winterbed (havens, zandwinning e.d.)
Historische rivierloop in de ondergrond (zandbaan)
Kolk of wiel
DIJKEN
Primaire waterkering
Landschappelijke dijk (met/zonder op dijk georiënteerde bebouwing)
Infrastructuurdijk
(Geleide) dam in het winterbed
Historische dijk binnendijks gebied
MAAIVELD WINTERBED
Relatief hoogste delen
Relatief laagste delen
Ontkleid gebied
Gebied met gaaf (natuurlijk) microreliëf
Terpen (grotendeels voormalig steenfabrieksterrein)
- Met historische bebouwing
- (Verblijfs)recreatieterrein
- Bedrijfsterrein
BEPLANTING
Natuurlijk rivierbos in kleinschalige kleiputten
Overig natuurlijk bos/ opgaande bomen
Lijnvormige beplantingsstructuren
Markante boom/bomenrij (bv bakenbomen)
OMGEVING RIVIERKLIMAATPARK
Hoge gronden Veluwe (de grote gradiënt)
Flank Veluwe (Rhedensebroek)
Oeverwal
Op dijk/water georiënteerde (historische) bebouwingsstructuur
Historisch entree dorp
Landgoed
Verbindende waterstructuur (beek/strang)
Markante voormalige vuilstort
Woongebied
Werkgebied
CULTUURHISTORIE
(Cultuur)historische plek/object
OVERIG
Campings en dagstranden
Hoofdweg en grote rivierbruggen + landhoofden
N
H+N+
S+ +
1,5 km

2.3 Bodem en water

De IJssel is dé bepalende factor voor het bodem- en watersysteem in het Rivierklimaatpark. De afgelopen eeuwen is er sterk ingegrepen in het natuurlijke riviersysteem. Zo zijn er bochten afgesneden, zomerkades en kribben aangelegd, oevers versteend en is de IJssel aan de bovenstroomse zijde sterk ingesnoerd. Aanleiding hiervoor was o.a. de bevaarbaarheid. De rivier heeft nu een sterk technische uitstraling. Ook is er door zandwinning een grote plas ontstaan bij het Rhederlaag.

Verdroging

Als gevolg van deze normalisatiewerken en het grote verhang op dit traject van de rivier (hoogteverschil in het waterpeil) zijn de stroomsnelheden in de hoofdloop verhoogd. Als water sneller stroomt neemt het meer zand mee vanaf de bodem van de rivier, waardoor de rivierbodem uitslijt. Gemiddeld gaat het om 0,4 tot 0,9 cm per jaar. Dit speelt niet alleen in de IJssel, maar ook in andere delen van de Rijntakken. Hierdoor is het waterpeil van de IJssel bij normale en lage afvoeren relatief gezakt ten opzichte van haar omgeving. De rivier trekt hierdoor veel kwel aan en werkt als een 'drain' van het grond- en oppervlaktewater in de uiterwaarden en de bredere omgeving. Dit heeft o.a. schadelijke effecten op de natuurwaarden en op funderingen met scheuren en verzakking tot gevolg. Het systeem is nu niet stabiel, maar kent een negatieve trend: de uitschuring van het zomerbed neemt steeds verder toe. De opgave op korte termijn is deze negatieve trend te stoppen. Op lange termijn is de ambitie om de bodem weer omhoog te brengen en een nieuw, dynamisch evenwicht te vinden.

Bij het Rhederlaag is door grondstofwinning een diepe, zeer grote waterplas ontstaan. De plas heeft een laag waterpeil, doordat de invaart helemaal benedenstrooms ligt. Het waterpeil op de plassen is ter hoogte van de Koppenwaard bij een gemiddelde waterstand ca. 1m lager dan de naastgelegen IJssel. Door het lage waterpeil, versterkt door de diepe bodemligging, trekt de plas veel kwel aan. De uiterwaarden, oeverwallen en wijdere omgeving verdrogen hierdoor. Ook vallen in het Rhederlaag zelf havens en oevers droog. De plas heeft door deze kwel wel een hoge waterkwaliteit.

ca. 1850 - Dynamische rivier [Bron: 'Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit']

ca. 1925 - Oevers vastgelegd door middel van kribben (zwart) en verharde oevers (oranje)

ca. 1975 - Bijna de hele IJssel met harde oevers. Bochtafsnijding bij Rhederlaag

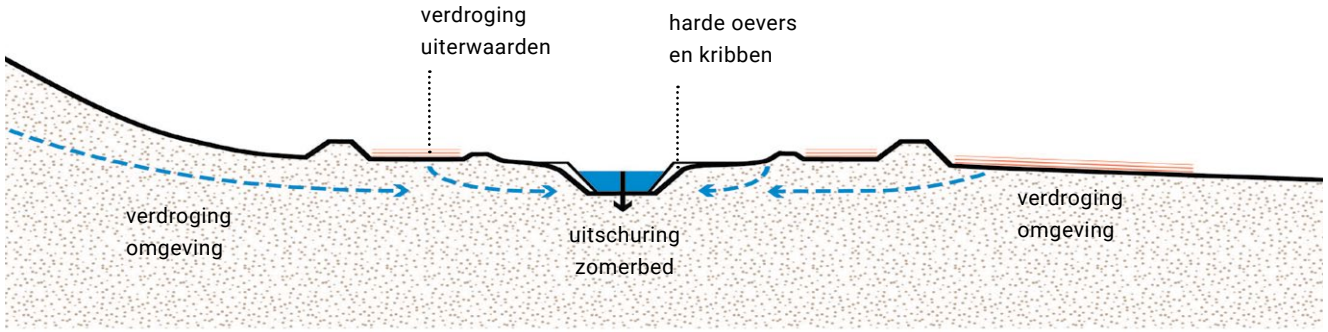

Knelpunten riviersysteem: negatieve trend uitschuring zomerbed met afname aan inundatiefrequentie, rivierdynamiek en verdroging uiterwaarden tot gevolg.

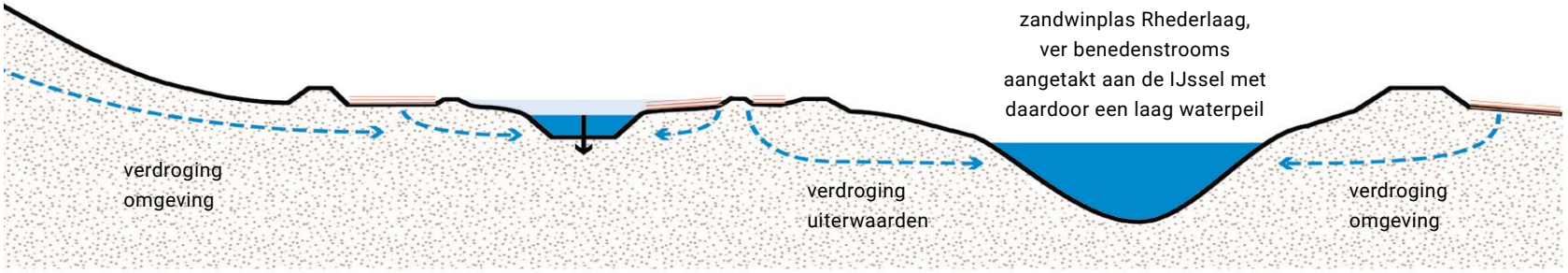

Knelpunten riviersysteem: diepe ontwatering door zandwinplas Rhederlaag

Afname van rivierdynamiek
Het hoogteverschil tussen de rivier en de uiterwaarden neemt met de uitslijting van de rivierbedding steeds verder toe. In combinatie met de aangelegde hoge zomerkades en geleidedammen, neemt de inundatiefrequentie van de uiterwaarden steeds verder af. De uiterwaarden staan ca. eens per 2 jaar onder water. Aangezien er meerdere kades aan de bovenstroomse zijde van de uiterwaarden liggen betekent dit niet dat de uiterwaarden ook meestromen. Dit gebeurt slechts ca. eens per 5 jaar (Velperwaarden en Valeplas) of nog minder frequent. Zie ook de waterkalender op pagina 19. Zeker in combinatie met de vastgelegde oevers, is er nog maar weinig ruimte voor rivierdynamiek en natuurlijke processen, zoals erosie en sedimentatie, die passen bij een compleet en natuurlijk ecosysteem.

Hoogwaterveiligheid
De hoge zomerkades, die vaak dwars op de stroomrichting liggen, beperken de doorstroommogelijkheden van het winterbed bij hoge rivierafvoeren. De ruimte voor de rivier bij hoge afvoeren wordt hierdoor beperkt. Door kades en andere flessenhalzen te verlagen of te verwijderen kan -in samenspel met dijkversterking - de hoogwaterveiligheid worden vergroot. Het riviersysteem wordt robuuster en adaptiever. In het voorkeursalternatief is het doel om op korte termijn een waterstandsdaling van 10cm te realiseren over een zo lang mogelijk traject van de rivier.

Invloed van klimaatverandering
In de toekomst kan de afvoerdynamiek van de IJssel veranderen. Nu al komen er steeds vaker lage afvoeren en dus lage waterstanden voor met gevolgen voor o.a. natuur en scheepvaart. Onder invloed van klimaatverandering zullen extreme situaties vaker voorkomen. Ook wordt de afvoerverdeling over de verschillende riviertakken bij extreme afvoeren herbeschouwd. Mogelijk gaat de IJssel hierbij een belangrijkere rol spelen. Anticiperen op toekomstige lage en hoge afvoeren is, naast herstel van het huidige systeem daarom een belangrijke opgave.

Vastgelegde oevers met kribben en steenbestorting

Hoge geleidedam bij de instroom

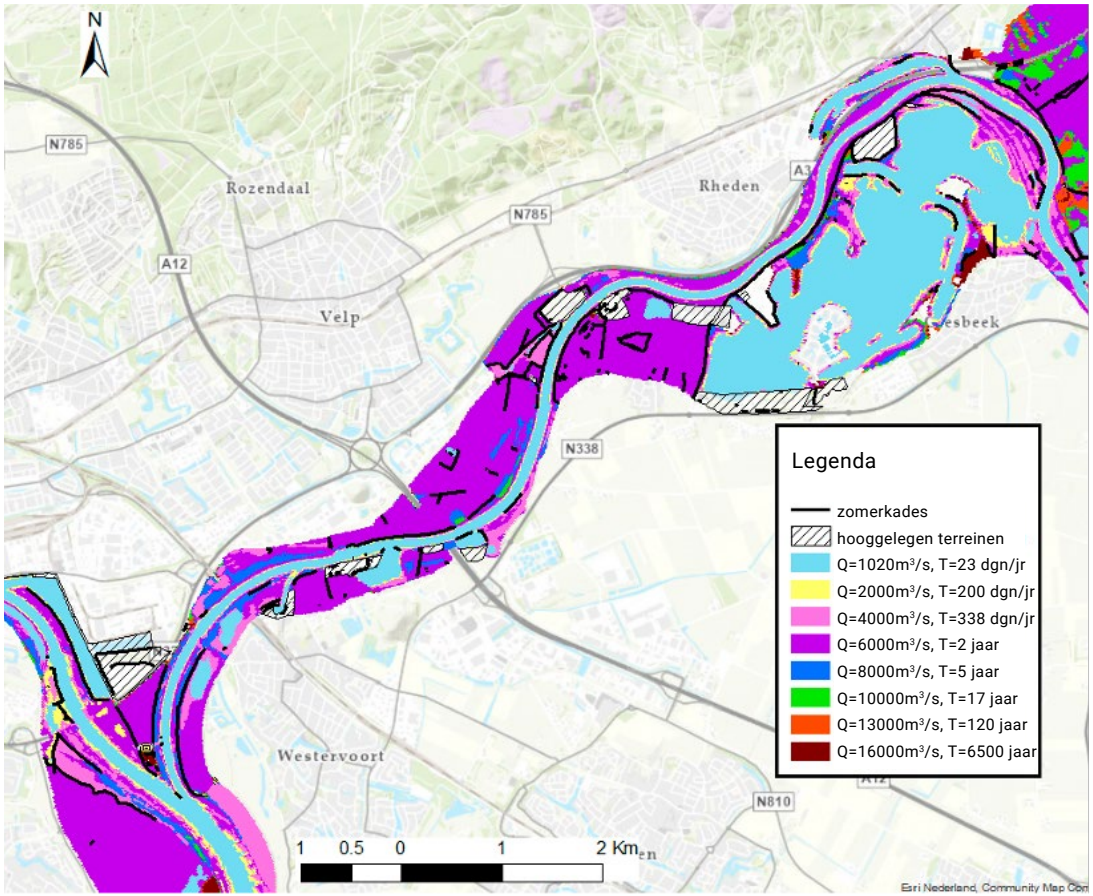

Afvoeren waarbij de uiterwaarden voor het eerst inunderen (Q is de waterafvoer van de Rijn in m3/s bij Lobith). Q=6000 treedt statistisch ca. elke twee jaar op. Het overgrote deel van de uiterwaarden gaat dan voor het eerst inunderen.

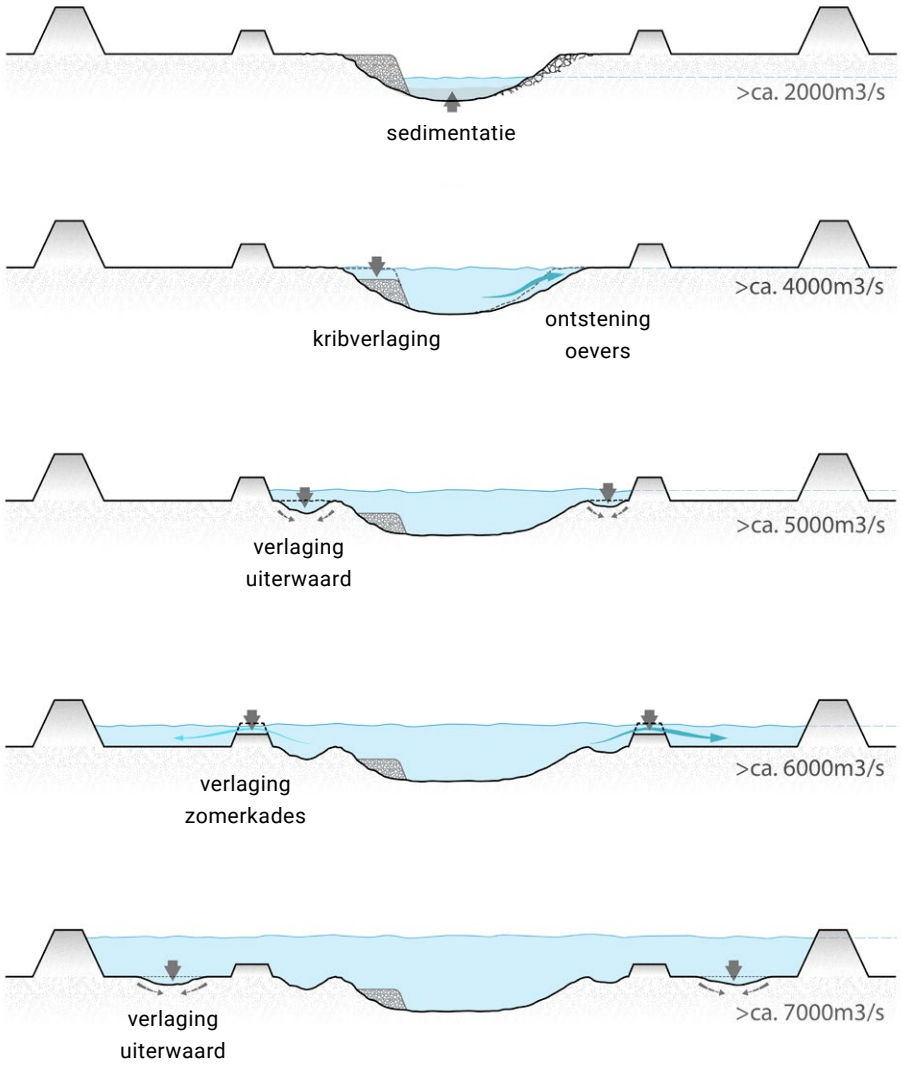

Schematische weergave van het waterpeil op de IJssel bij verschillende afvoeren, met aanduiding van mogelijke maatregelen t.b.v. het vergroten van de 'ademruimte' voor de rivier.

2.4 Ecologie

Ecologische waarden

Het gebied vormt als onderdeel van de Gelderse Poort een belangrijke ecologische schakel binnen het rivierengebied als geheel. Er zijn in de uiterwaarden natuurwaarden aanwezig, waarvan een groot deel ook wettelijk is vastgelegd en beschermd (zie kaartbeeld op pagina 21). Het gaat om kleine arealen kenmerkende rivierhabitats zoals stroomdal-graslanden, glanshaverhooiland en ooibos. Ook is het gebied van belang voor de barbeel (een kenmerkende riviervis), weidevogels, wulp en zijn er waardevolle kleinschalige landschapselementen aanwezig.

Delen van het gebied zijn aangewezen als Natura2000 gebied. Dit betreft Vogelrichtlijngebied (VR) en daarvan is een klein deel ook aangewezen als Habitatrichtlijngebied (HR). Dit gebied ligt in de Velperwaard met kleine arealen glanshaverhooiland en stroomdalgrasland. Stroomdal-grasland is een zeldzaam habitattype en aangemerkt als 'prioritair'. Daarnaast zijn er in het gebied diverse kleine 'plukken' ooibos aanwezig. Het betreft voornamelijk zachthoutooibos. De meest in het oog sprin-gende percelen liggen in oude kleiputten in de Koppenwaard, langs de Velperbeek en rondom Terrein de Groot. Verder zijn op diverse oever-wallen meidoornstruwelen aanwezig, zoals op de geleidedam langs de Hondsbroeksche Pleij, langs de Lathumse Veerweg en langs de oever ten noorden van Terrein de Groot. De aanwezigheid van meidoorn wijst op geschikte groeilocaties voor hardhoutooibos, hier liggen kansen.

Veel natuurtypen zijn gevoelig voor verstoring. Op de kaart hiernaast zijn de meest waardevolle, verstoringsgevoelige gebieden aangeduid waar rust van belang is.

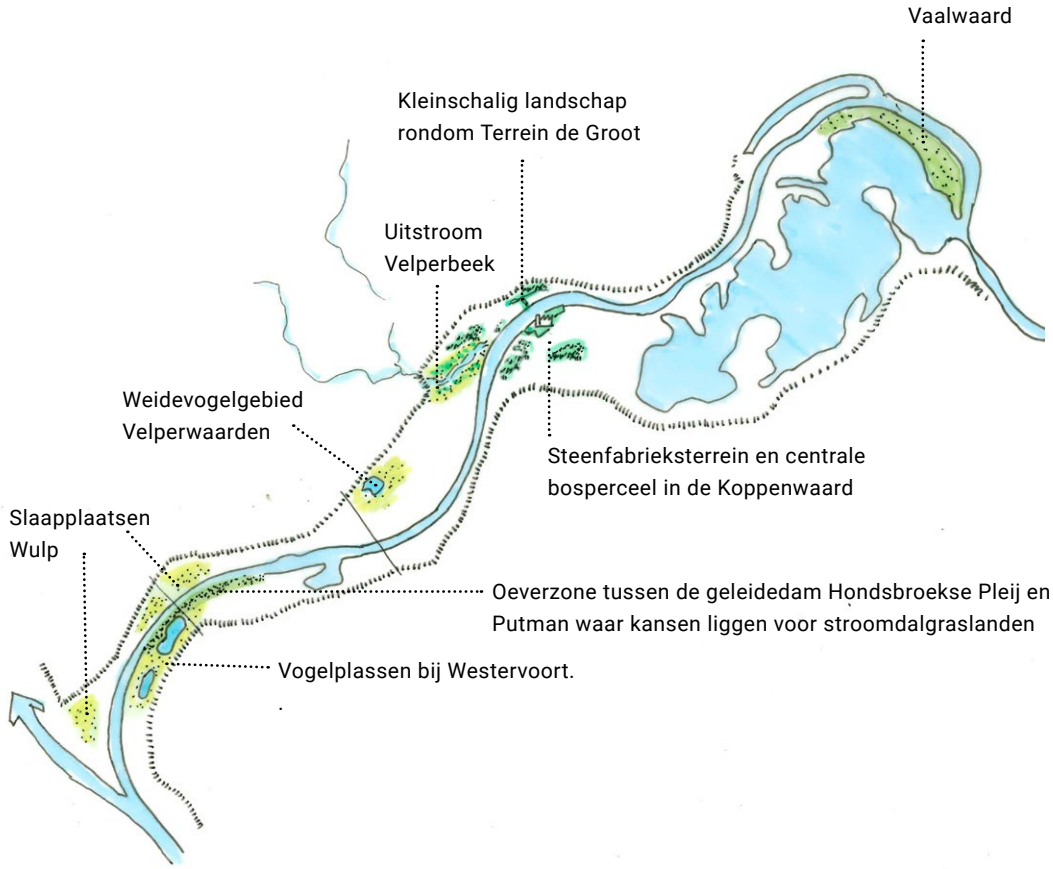

Belangrijkste rustgebieden

Vogelplas Westervoort

Bosperceel Koppenwaard, op de achtergrond de Veluwe

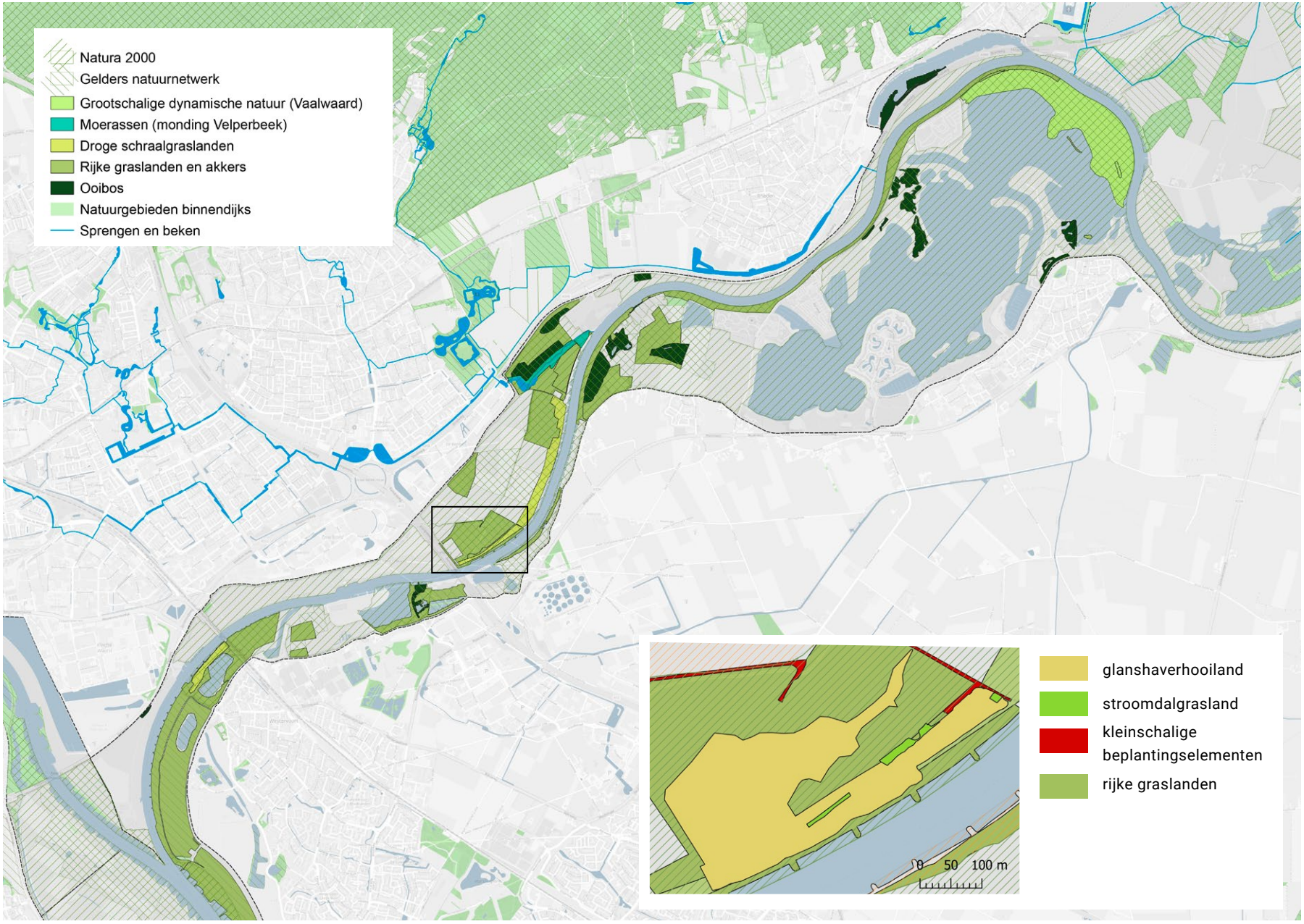

Huidige natuurgebieden

Op de inzoom: Vogelrichtlijn en habitatrichtlijn gebied in de Velperwaard met kleine arealen stroomdalgrasland en glanshaverhooiland

Knelpunten in het ecologisch systeem

De natuurwaarden in het gebied staan onder druk en het areaal natuur is in de afgelopen jaren afgenomen. Dit geldt niet alleen voor het Rivierklimaatpark. De biodiversiteit staat in Europa al jaren onder druk en dit wordt versterkt door toenemende verstedelijking, klimaatverandering en bevolkingsgroei.

Over het algemeen is de hoofdloop van de IJssel voor veel organismen een ‘gure’ plek om te leven vanwege de hoge stroomsnelheid, een hard en dynamisch bodemsubstraat, harde oevers en de zuigwerking, golfslag en geluid veroorzaakt door de scheepvaart. Het ontbreekt aan luwe gebieden met natuurlijke oeverzones. De opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is om de waternatuur te versterken door ruimte te maken voor (neven)geulen en natuurlijke oevers.

Daarnaast is de relatie tussen de uiterwaarden en de rivier grotendeels verstoord vanwege de diepe ligging van de rivierbodem en de relatief hoge zomerkades. De uiterwaarden inunderen nog maar ca. elke 2 jaar en er is geen ruimte voor natuurlijke processen zoals peilfluctuatie, sedimentatie en erosie. De natuurlijke condities voor riviergebonden habitats ontbreken hierdoor. De IJssel trekt ook veel kwel aan, waardoor de uiterwaarden verdrogen, met negatieve effecten op de natuurwaarden. Bij hoogwater zijn onvoldoende, geschikte hoogwatervluchtplaatsen.

De natuurgebieden worden door verschillende partijen beheerd en grote delen zijn in agrarisch gebruik. Voor natuurlijke processen en de ontwikkeling van de bijbehorende riviernatuur is schaal en maat nodig, wat hierdoor ontbreekt.

Ook zijn de ecologische relaties tussen het rivierengebied en haar omgeving verstoord. De relatie met de Veluwe is door functies in de overgangszone van stuwwal naar IJsseldal zoals o.a. de barrièrewerking van de primaire waterkering en het tracé van de A348 verstoord. Beekmondingen, zoals de Velperbeek en andere waterverbindingen vanaf het binnendijkse gebied vormen potentieel belangrijke verbindingen.

Agrarisch gebruik uiterwaarden Arnhem

Kleinschalige beplantingselementen Velperwaard en zicht op de Veluwe, de snelweg vormt een barrière

Rivier als ‘ecologische snelweg’: snelstromend en ingekaderd door stenige oevers en kribben. Waterkwaliteit voldoet niet.

Uitschuring zomerbed

Ontbreken rivierdynamiek en verdroging uiterwaarden. Verdroging speelt in de wijdere omgeving.

Kwel naar Rhederlaag

Intensief recreatief gebruik

Agrarisch gebruik

Ecologische barrière A348

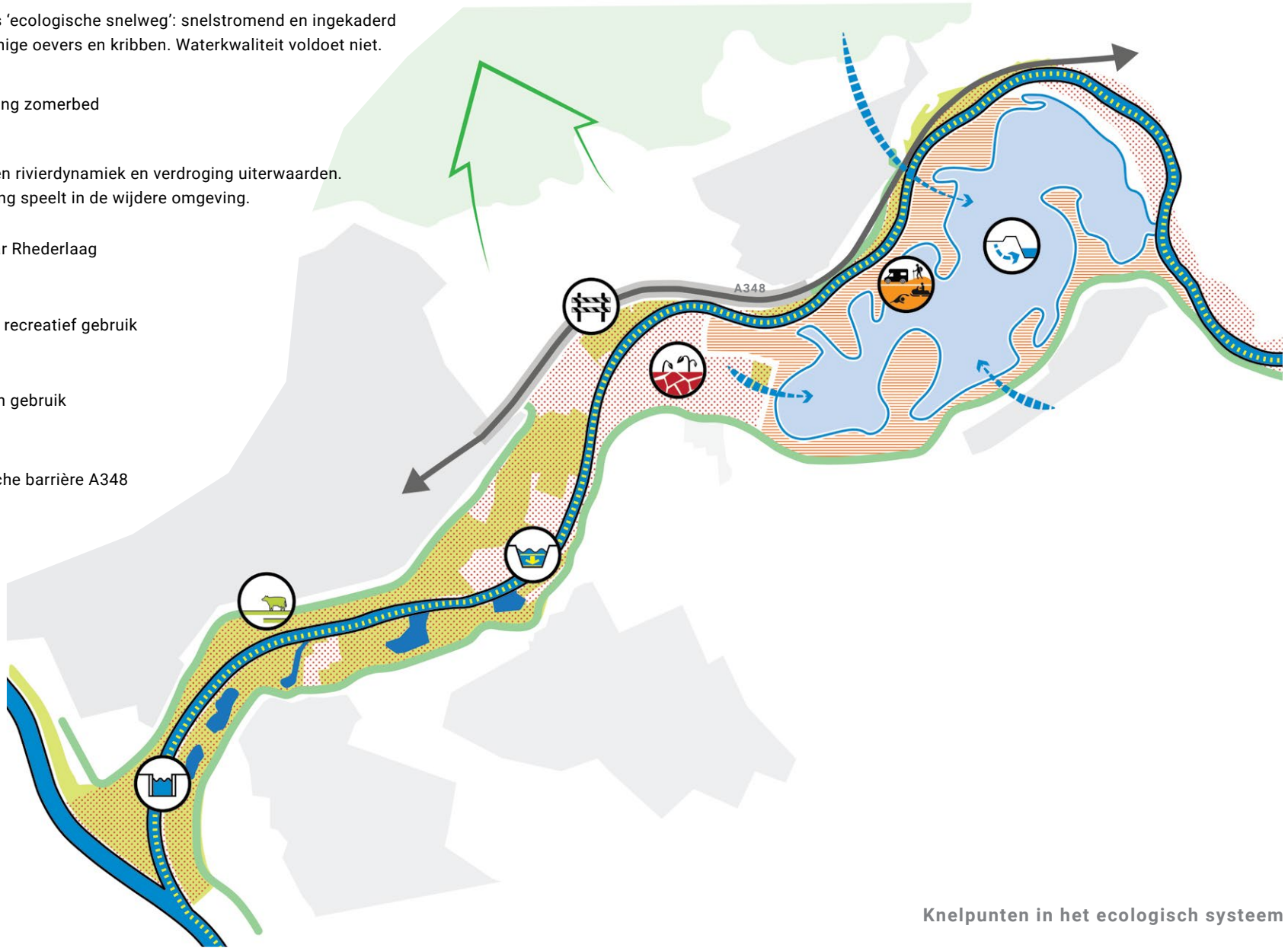

Knelpunten in het ecologisch systeem

2.5 Occupatie

Verstedelijking en infrastructuur

De omgeving van het Rivierklimaatpark is sterk verstedelijkt. Daarbij is een verschil te zien tussen de west- en oostzijde. Aan de westzijde van de A12 liggen grotere stedelijke gebieden met bebouwing tot aan de dijk. Op grote delen zijn dit bedrijventerreinen, die vaak met achterkanten op het Rivierklimaatpark geörienteerd zijn. Het biedt geen hoogwaardig decor voor het uiterwaardenlandschap. Aan de oostzijde liggen kleinere kernen. De relatie met de Veluwe en de oeverwal is hier nog deels aanwezig.

Qua hoofdinfrastructuur is aan de noordzijde de A348 dominant aanwezig. De weg ligt grotendeels op de dijk met weinig onderdoorgangen en vormt daardoor een barrière richting de omgeving. Het zicht op de weg en het aanwezige geluid is sterk bepalend voor de beleving in dit deel van het Rivierklimaatpark. Vanaf de snelweg is er wel prachtig uitzicht over de omgeving. Aan de zuidzijde ligt op iets meer afstand van de dijk de N338 parallel aan de dijk.

Bedrijventerreinen tegen de dijk aan

De hoofdfietsroutes liggen op de dijk, met verbindingen naar de omgeving. In het fietsroutenetwerk is een aantal ontbrekende schakels en van de aanwezige routes zijn sommige verkeersonveilig en niet aantrekkelijk, bijvoorbeeld de Marsweg in Rhederlaag of het fietspad op de dijk bij Westervoort. Ook tussen Velp en Rheden is de fietsroute onaantrekkelijk, de uiterwaarde is daar smal en het fietspad ligt onderlangs de snelweg. De uiterwaarden zijn beperkt toegankelijk voor wandelaars.

De IJssel zelf vormt een barrière in het gebied. Alleen met de twee bruggen en de pontverbinding, die niet altijd vaart, is de overkant bereikbaar. De bruggen zijn niet gericht op langzaamverkeer. Het water is vaak slecht zichtbaar vanuit de omgeving.

Agrarisch gebruik

Delen van de uiterwaarden zijn in agrarisch gebruik. Vroeger waren dit vooral hooilanden en grienden. De aanwezige zomerkades, waardoor het gebied nog maar zelden inundeert, maken een intensiever gebruik mogelijk. Er is nog een aantal historische boerderijen aanwezig, bijvoorbeeld bij de IJsselkop.

A348 op de dijk langs de IJssel

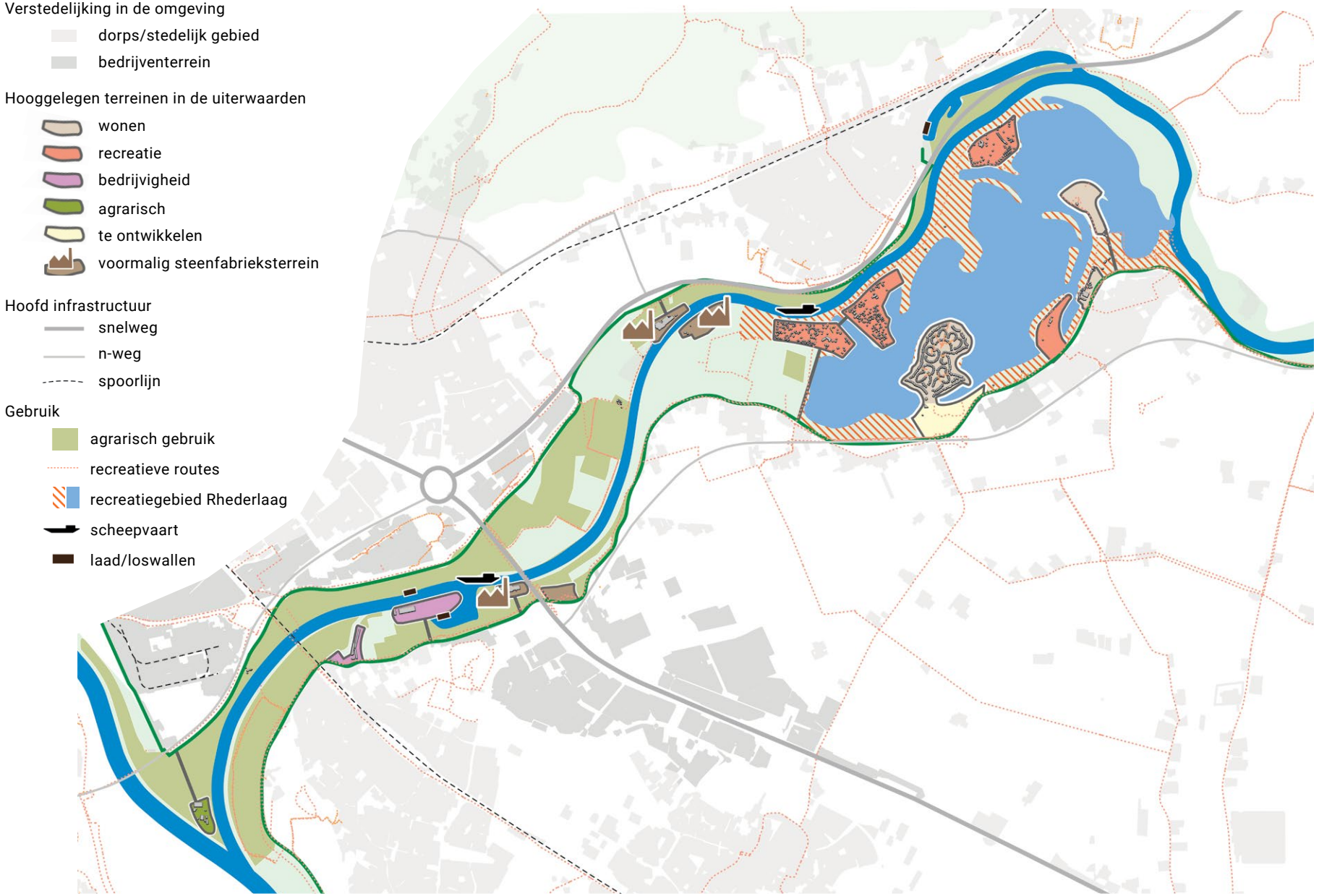

Huidige verstedelijking, infrastructuur en gebruik

Scheepvaart
De IJssel heeft scheepvaartkundige betekenis als binnenvaartroute. De scheepvaart vormt ook een belangrijke identiteit van de rivier, het geeft reuring en draagt bij aan belevingswaarde. In het gebied liggen rivier- en niet riviergebonden bedrijventerreinen, die gebruik maken van de IJssel voor (duurzaam) transport. Er zijn plannen om een overnachtingshaven te realiseren voor de scheepvaart aan de oostzijde van Rhederlaag. Er is al een aantal scheepvaartknelpunten, die lastig op te lossen zijn en wat met toenemende periodes van droogte onder invloed van klimaatverandering versterkt wordt.

Recreatie
De dijken en uiterwaarden hebben recreatieve betekenis als stedelijk uitloopgebied voor de sterk verstedelijkte omgeving. Het betreft met name extensieve wandelrecreatie en natuurbeleving in de uiterwaarden. Er is een aantal struinpaden aanwezig. Met toenemende verstedelijking van de omgeving zal dit belang toenemen en is een kwaliteitsimpuls nodig van de entrees, routes en inrichtingselementen, afgestemd op de andere waarden en gebruiksvormen.

De waterplassen van Rhederlaag zijn een belangrijke watersportbestemming met dag- en verblijfsrecreatie, die veel bezoekers uit de nabije omgeving maar ook verder weg trekt. Het gebruik is hier zeker in de zomermaanden erg intensief. De draagkracht van het gebied bereikt hier zijn grenzen.

Hooggelegen terreinen
Het intensievere economisch gebruik, met bebouwing, ligt op hooggelegen terreinen ter bescherming van inundatie. Dit zijn deels de oude steenfabrieksterreinen, maar er zijn ook nieuwe terreinen aangelegd. De ‘pollen’ zijn in gebruik voor bedrijvigheid, recreatie en wonen. Naast de hoogwatervrije terreinen liggen vaak havenkommen met loswallen. In de omgeving Westervoort vormen de pollen en kades obstakels in de rivier bij hoogwater.

(Historisch) erf bij de IJsselkop

Recreatief gebruik Rhederlaag

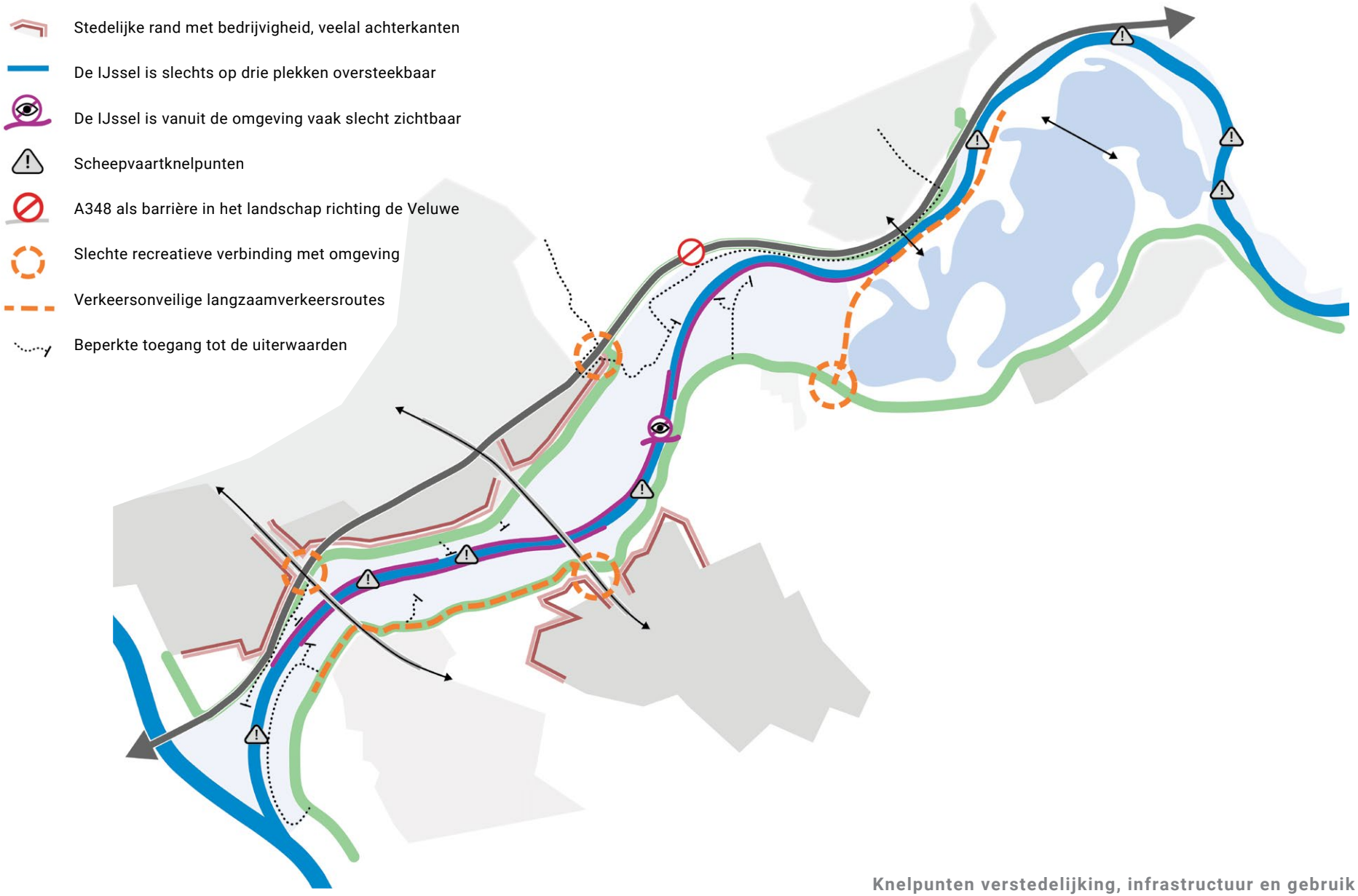

Knelpunten verstedelijking, infrastructuur en gebruik

2.6 Kernkwaliteiten

In deze paragraaf benoemen we tot slot de kernkwaliteiten van het gebied. Dit zijn aspecten, die zeer karakteristiek zijn en samen in belangrijke mate de identiteit van het gebied bepalen. Ze worden zo positief gewaardeerd dat we ze willen behouden en waar mogelijk willen versterken. Daar zetten we met dit ruimtelijk perspectief op in.

AAN DE VOET VAN DE VELUWE

Werkelijk uniek in Nederland is de grote landschappelijke overgang die aanwezig is in dit gebied: van de Veluwe naar de IJssel en het oeverwallen/ komgrondenlandschap. Vrijwel nergens vinden we een dusdanig groot hoogteverschil, van wel 100m over een dergelijk korte afstand van ca. 1km. Deze kernkwaliteit bestaat uit de volgende aspecten.

- Het landelijk gebied tussen Rheden en Velp is het enige deel dat nog grotendeels onbebouwd is gebleven en is daardoor van zeer grote waarde. Hier is de relatie met de Veluwe nog het meest zichtbaar en beleefbaar en liggen echt kansen om de landschappelijke, ecologische, en recreatieve verbinding te versterken.
- De overgang van de Veluwe (hoog, droog, voedselarm) naar het rivierengebied (laag, nat, voedserijk) is ecologisch in potentie zeer waardevol, omdat er op korte afstand veel verschillende ecologische condities en biotopen aanwezig zijn met een hoge biodiversiteit.
- De grote diversiteit aan landschappen biedt een verrassend grote variatie in beleving en gebruiksmogelijkheden. De hoger gelegen bosrand van de Veluwe is vanuit de uiterwaarden en in de wijde omgeving goed zichtbaar en adembenemend. Dit draagt in grote mate bij aan de belevingswaarde van het gebied en vormt een markant herkenningspunt.
- De beeklopen, met name de Velperbeek, vormen een belangrijke ecologisch en landschappelijke verbinding van hoog naar laag.
- De landgoederen (Biljoen, Kruishorst, Middachten) vormen waardevolle schakels, zowel landschappelijk, ecologisch en recreatief en hebben ook cultuurhistorische waarde.

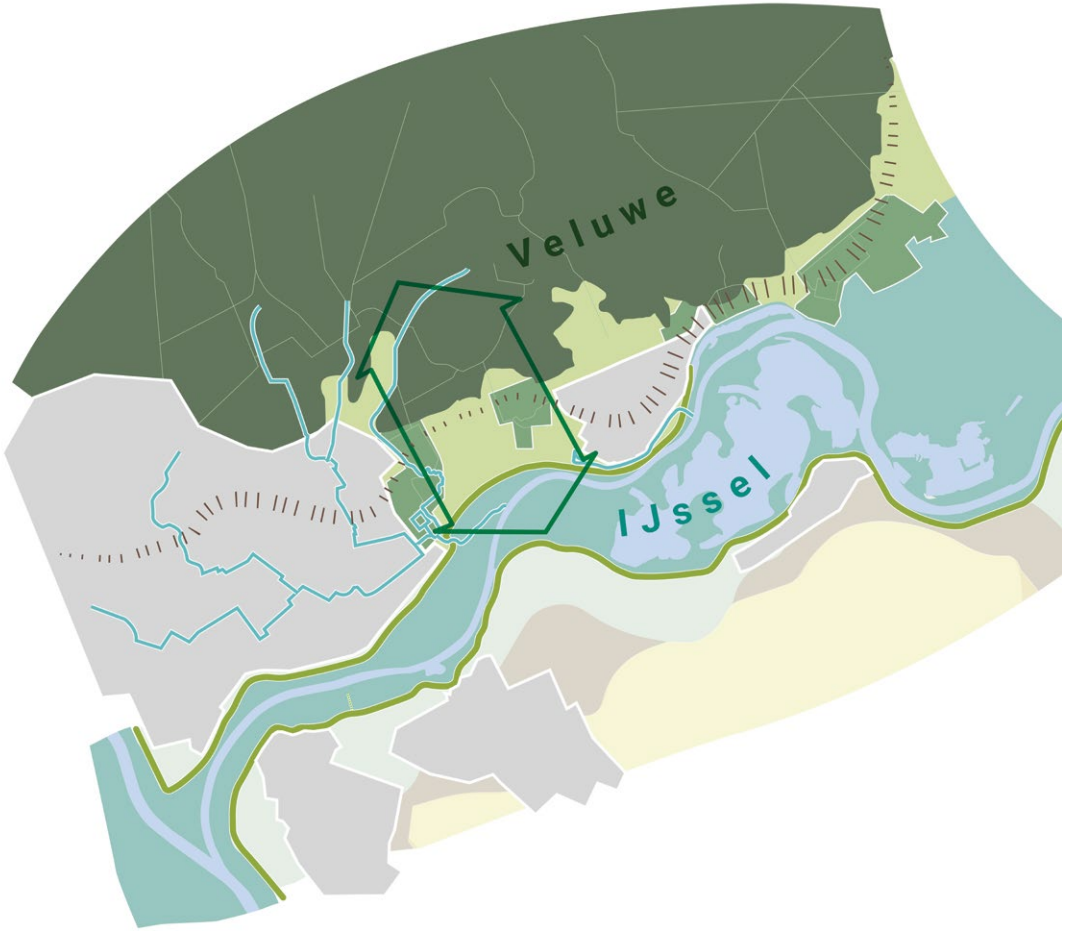

Zicht op de Veluwe

Oeverwallandschap

UITERWAARDEN MET EEN EIGEN KLEUR BINNEN HET GEHEEL

De uiterwaarden binnen het Rivierklimaatpark hebben allemaal een eigen identiteit met eigen kwaliteiten. Dit draagt sterk bij aan een afwisselend landschapsbeeld, ecologische diversiteit en verschillende gebruiksmogelijkheden. Van west naar oost onderscheiden we de volgende sferen:

- Bij de instroom is het landschap overwegend open met grote waarde voor (weide)vogels, mede in stand gehouden door agrarisch beheer. Het zicht op de twee rivieren die hier splitsen is indrukwekkend. Het gebied heeft een technisch karakter met het regelwerk. Het binnendijks gelegen oude dijktracé langs Westervoort met strang en wielen is karakteristiek.
- In de uiterwaarden bij Westervoort liggen een reeks plassen (voormalige kleiputten), zowel binnen- als buitendijks die de identiteit bepalen. Er is binnendijks nog een groene wig aanwezig tussen de bebouwde gebieden, die de uiterwaarden verbindt met het achterland. Zeker gezien de sterke stedelijke druk in dit gebied, is deze het koesteren waard.
- In de Velperwaard, Koppenwaard en omgeving van Terrein de Groot zijn kleinschalige beplantingselementen aanwezig (houtwallen en hagen), die cultuurhistorische waarde hebben als onderdeel van het voormalig agrarisch cultuurlandschap, ecologische betekenis hebben en een aantrekkelijk beeld vormen. In deze uiterwaarden zijn ook riviergebonden habitats aanwezig: ooibossen en een beperkt aantal stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden. Deze zijn ecologische waardevol en dragen ook sterk bij aan de beleving van het dynamisch rivierlandschap, wat op veel plekken juist afwezig is. Het landschap is in dit gebied meer besloten, weelderig en kleinschaliger.
- Bij Rheden is de relatie met de Veluwe met het grote hoogteverschil op korte afstand en de oude meanderbocht een belangrijke kwaliteit.
- Het Rhederlaag vormt een waterrijk met grote recreatieve betekenis.
- De IJssel is de ruggengraat van het gebied met grote betekenis voor het watersysteem, scheepvaart en ecologie en rijgt alle uiterwaarden aan elkaar.

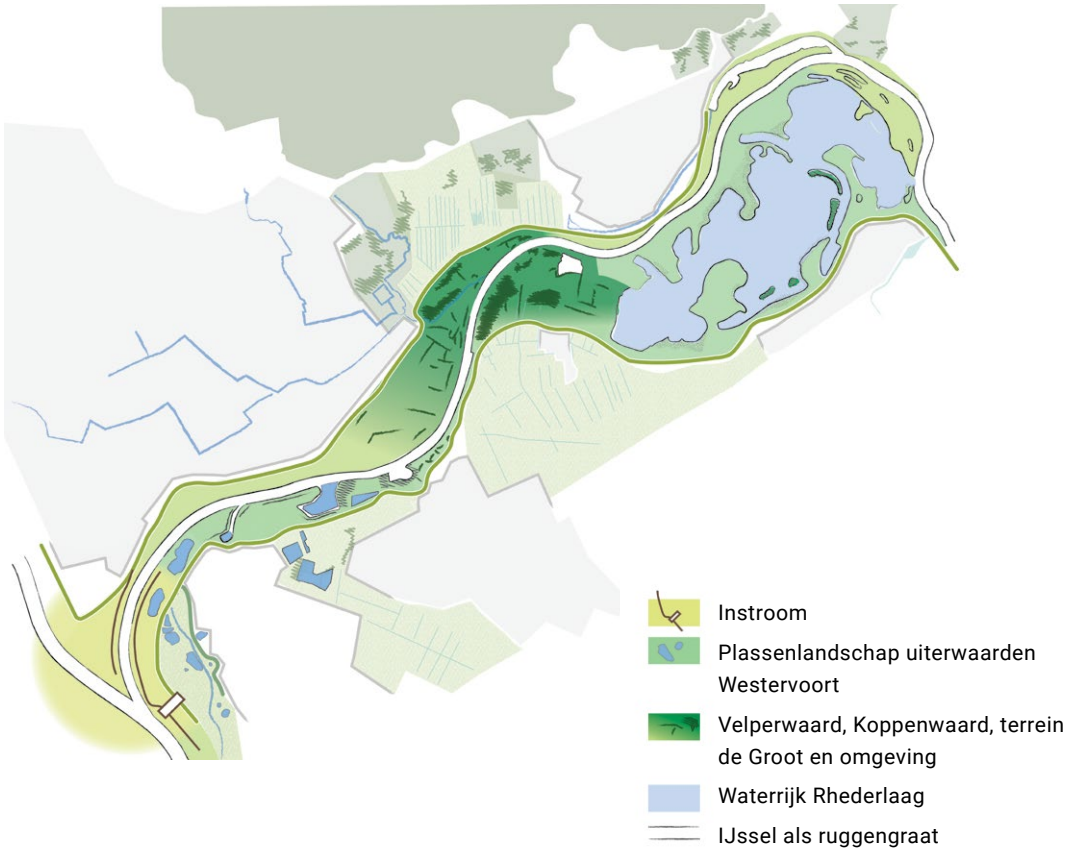

Plassen bij Westervoort

Ooibossen in de Koppenwaard

SPOREN VAN RIVIERDYNAMIEK

De IJssel is in de loop der jaren steeds verder vastgelegd en gestroomlijnd, maar in de uiterwaarden zijn nog wel oude sporen aanwezig van rivierdynamiek. Deze zijn waardevol omdat ze de geschiedenis van de IJssel laten zien, maar ook ecologisch vormen het interessante gradiënten.

- Door het Rhederlaag en Steegse Haven liep vroeger de IJssel, later is deze bocht afgesneden en is de IJssel rechter getrokken. Deze oude meanderbocht is nog deels aanwezig en zichtbaar in het gebied. Een aantal eilanden en bomenrijen markeren deze oude loop.
- Bij de Vaalwaard en in de Koningspleij is nog microreliëf aanwezig in de vorm van karakteristieke kronkelwaarden.
- Op een aantal plekken liggen nog natuurlijke hoogtes. Bijvoorbeeld in de Velperwaard. Dit vormen kleine oeverwallen langs de rivier.
- In de uiterwaarden zijn in de ondergrond nog oude stroombanen aanwezig, waar vroeger de rivier stroomde.

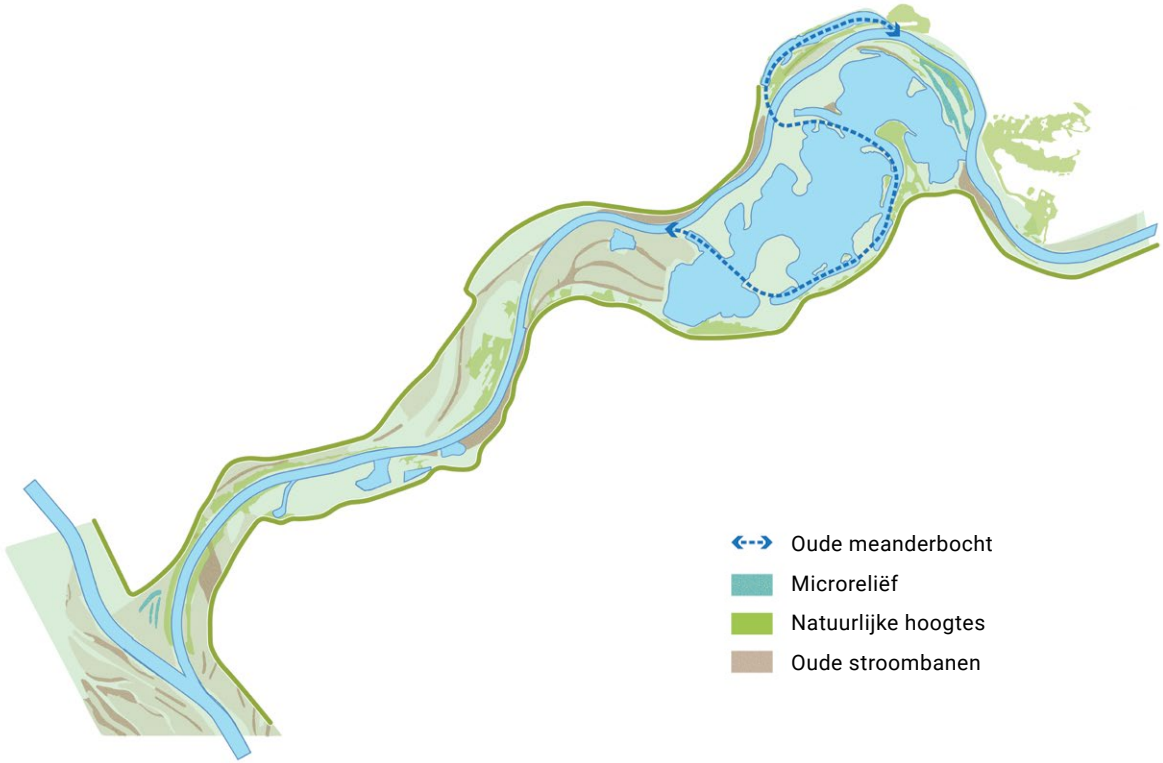

Zichtbaar microreliëf, natte laagtes

Erosie door rivierdynamiek, Vaalwaard

GELAAGD HISTORISCH LANDSCHAP

Het gebied heeft een rijke geschiedenis. Er zijn uit de verschillende tijdslagen elementen bewaard gebleven, die samen het verhaal van IJsselpoort vertellen. Ze hebben cultuurhistorische waarde, maar zijn ook van belang voor de landschappelijke en recreatieve beleving. We onderscheiden op hoofdlijnen vier verhalen. De cultuurhistorische waarden zijn in meer detail beschreven in paragraaf 2.1.

- Het verhaal van de ontginning. De aanleg van dijken en de strijd tegen het water. Met historische dijktracés en wielen. Het ontstaan van dorpskernen en lintbebouwing aan de dijk. Het agrarisch cultuurlandschap in de uiterwaarden, met nog aanwezige oude beplantingselementen en kavelstructuren.
- Het verhaal van de steenfabrieken. Deze liggen op hooggelegen terreinen in de rivier, 'pollen'. Er zijn nog drie oude steenfabrieksterreinen deels bewaard gebleven. Hier zijn nog cultuurhistorisch waardevolle elementen, zoals schoorstenen, spoortracés, kranen en loswallen. Ze spreken sterk tot de verbeelding.
- Het militair verleden. Het gebied is in verschillende tijdslagen militair van groot belang geweest. Belangrijke elementen zijn fort Westervoort, het oorlogmonument, kazematten en oude oversteekplekken. Voor veel mensen zijn deze ook persoonlijk van grote waarde, als herinnering aan oorlogstijd.
- Het verhaal van de landgoederen. Op de rand van de Veluwe ligt een reeks landgoederen. Deze vormen een belangrijke schakel tussen de Veluwe en het rivierengebied.

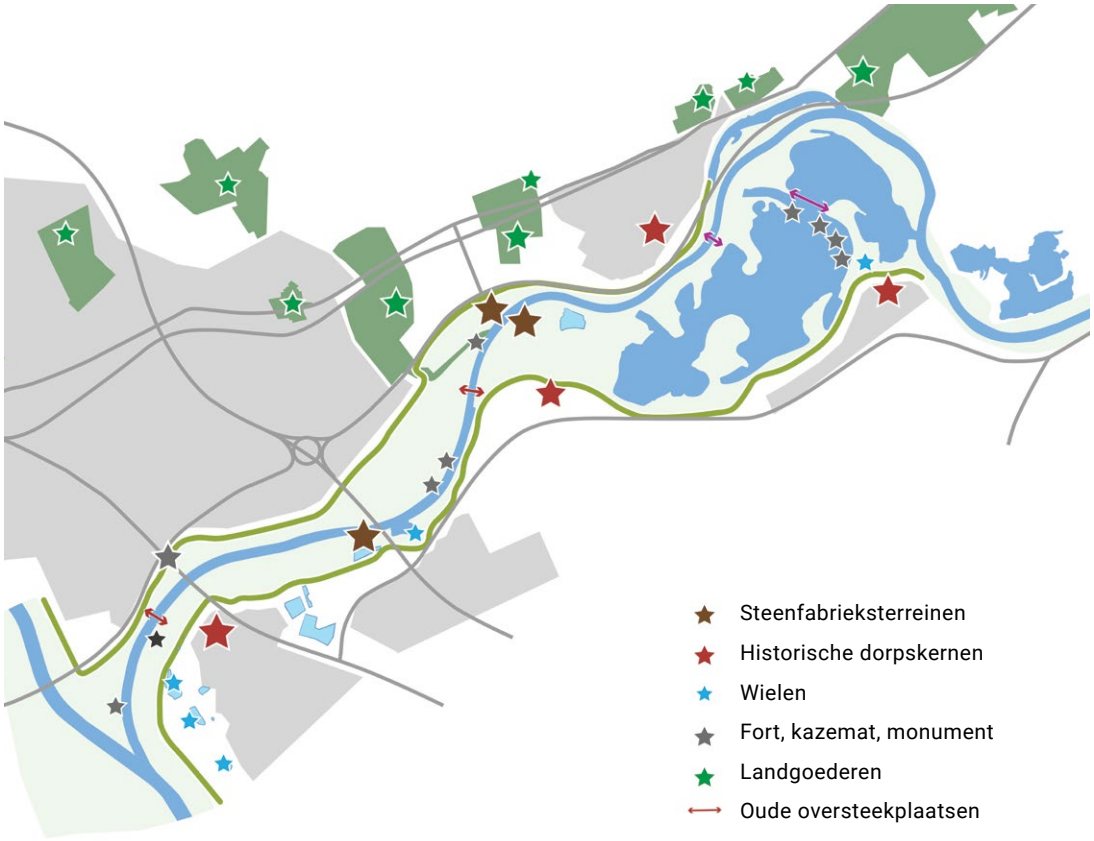

Historische steenfabrieksterreinen

Historische bebouwing langs de dijk

3. RUIMTELIJKE BETEKENIS

Het Rivierklimaatpark IJsselpoort staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van een grotere ruimtelijke context. We onderscheiden vier systemen, die in grote mate de identiteit en functie van het gebied bepalen en richting geven aan de gewenste ontwikkeling. We versterken de betekenis van het gebied op deze vier niveaus.

1. Cruciaal regelpunt in het Nederlandse rivierengebied

Aan de westzijde van het Rivierklimaatpark splitst het Pannerdensch kanaal zich in de IJssel en de Nederrijn. Dit splitsingspunt is samen met het splitsingspunt bij de Pannerdensche kop een cruciale plek in het Nederlandse rivierensysteem. Hier wordt de waterafvoerverdeling tussen de verschillende Rijntakken bepaald. De afvoerverdeling is een cruciale stuurknop om de hoogwaterveiligheid te waarborgen langs alle rijntakken.

Naast hoogwaterveiligheid, heeft de afvoerverdeling effect op de zoetwaterhuishouding, het functioneren van het riviersysteem en het gebruik van de rivier en omgeving. Zo is de verdeling bij laagwater bepalend voor het gebruik van de rivier voor o.a. scheepvaart. Ook de zoetwatervoorziening van noord-oost Nederland en het waterpeil op het IJsselmeer zijn hiermee verbonden. Bij middenafvoeren heeft de waterafvoerverdeling bijvoorbeeld effect op de mate waarin het zomerbed van de IJssel uitschuurt. Ingrepen in het riviersysteem hebben vaak direct rivierkundig effect op de afvoerverdeling bij het splitsingspunt.

In de toekomst zal er mogelijk meer water bij extreme afvoeren naar de IJssel worden geleid, wat effect heeft op maatregelen t.b.v. waterstandsdaling en dijkversterking.

Om toekomstige keuzes omtrent de waterafvoerverdeling niet onmogelijk te maken, is het behoud van ruimte en flexibiliteit in het riviersysteem van belang.

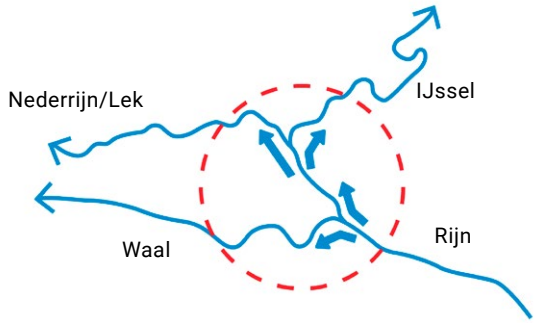

De instroom bij het splitsingspunt naar de IJssel is belangrijk voor de waterhuishouding van een groot deel van Nederland.

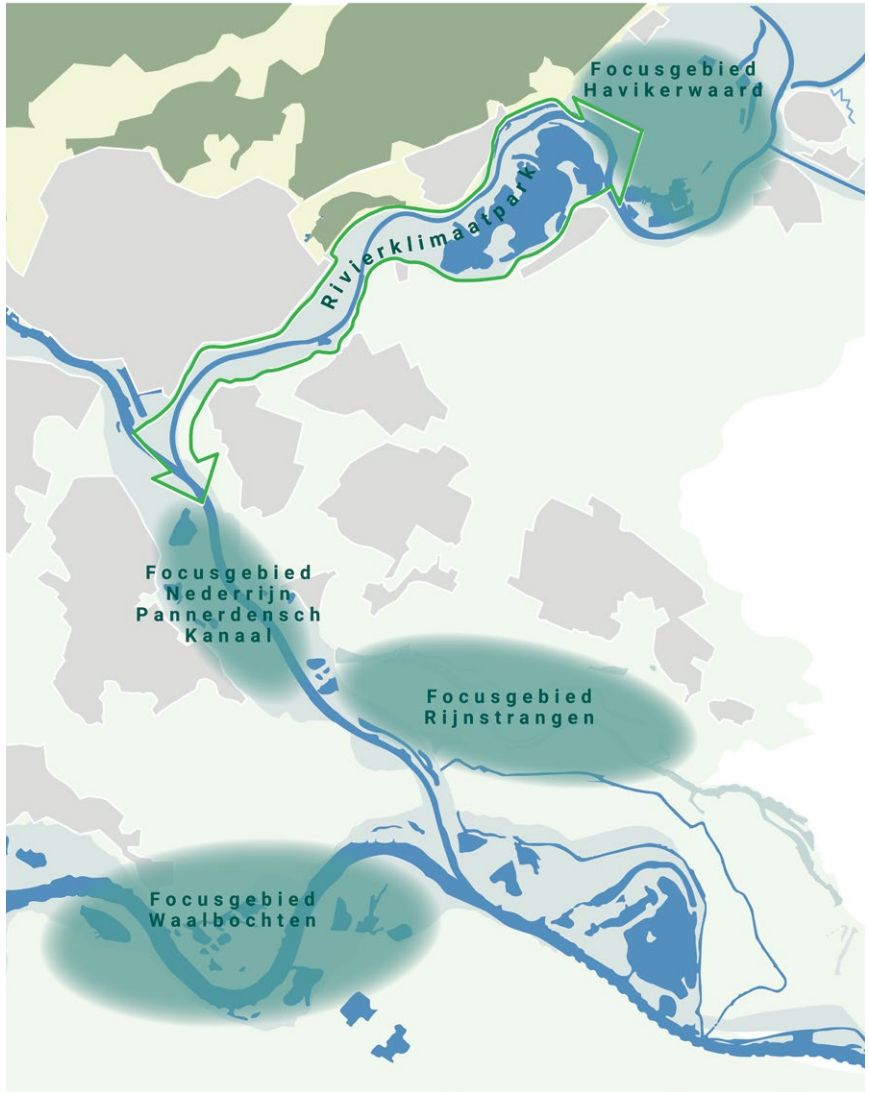

Focusgebieden binnen de ecologische hotspot Gelderse Poort. Het Rivierklimaatpark vormt een ecologische schakel.

2. Ecologische verbindingszone binnen ecologisch kerngebied Gelderse Poort

Binnen de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) zijn vier ‘ecologische hotspots’ aangewezen voor de grote rivieren: de Biesbosch, IJssel Vechtdelta, de Grensmaas en de Gelderse Poort. Deze hotspots zijn verbonden door middel van ecologische corridors en stapstenen. Samen vormt dit stelsel de ruggengraat voor de ontwikkeling van toekomstbestendige, robuuste riviernatuur voor het rivierensysteem als geheel. Het gehele projectgebied van het Rivierklimaatpark valt binnen de hotspot Gelderse Poort. Het gebied vormt dus een belangrijke ecologische schakel binnen het rivierengebied als geheel.

De strategie voor de Gelderse Poort is uitgewerkt in drie op elkaar volgende stappen:

1. Hydrologisch en morfologisch herstel op systeemniveau;
2. Grootschalig (systeem)herstel in vier focusgebieden (kaart pg. 29);
3. Het vervolmaken van de opgaven in de overige gebieden.

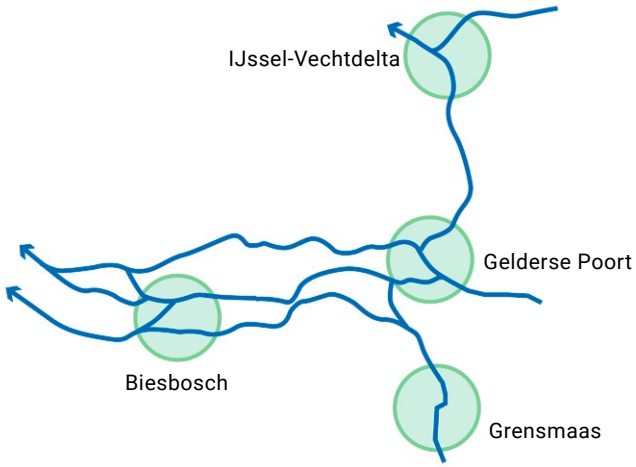

Het gebied valt onder de derde categorie. Dit betekent dat voor het Rivierklimaatpark met name de ecologische verbindingen met de omliggende focusgebieden van belang zijn. Daartoe zetten we in op versterking van de natuurwaarden van de rivier, de uiterwaarden en de dijkzone als ecologische verbindingzones. Een mooie ambitie op lange termijn zou zijn om het Rivierklimaatpark dezelfde ecologische kwaliteiten te geven als de focusgebieden.

De uitgangspunten voor de ingrepen in de Gelderse Poort, waar we met dit Ruimtelijk perspectief op aansluiten, zijn:

1. De relatie tussen het zomerbed en de uiterwaarden van de rivier herstellen.
2. De oorspronkelijke processen van de rivier op gang brengen.
3. Tijd en ruimte creëren voor natuurlijke veranderingen.
4. De relatie tussen de rivier en haar omgeving versterken.

3. Schakel in de landschappelijke gradiënt van Veluwe naar oeverwal/komgronden

De rivier de IJssel, vanaf het splitsingspunt met de Nederrijn/Lek tot de uitstroom in het IJsselmeer, is op hoofdlijnen onder te verdelen in vier deelgebieden met verschillende landschappelijke karakteristieken. Dit is verbeeld op het kaartbeeld op pagina 31 . Het Rivierklimaatpark valt in het deelgebied van de boven-IJssel.

Karakteristiek voor dit deelgebied is het asymmetrische rivierdal met een grote gradiënt van het hoog gelegen en beboste Veluwe massief naar de rivier met haar uiterwaarden, de oeverwal en de daarachter gelegen komgronden. Zulke grote landschappelijke overgangen op dusdanig korte afstand zijn binnen Nederland uniek te noemen: van hoog, voedselarm bosrijk gebied, naar laag, voedselrijk rivierlandschap.

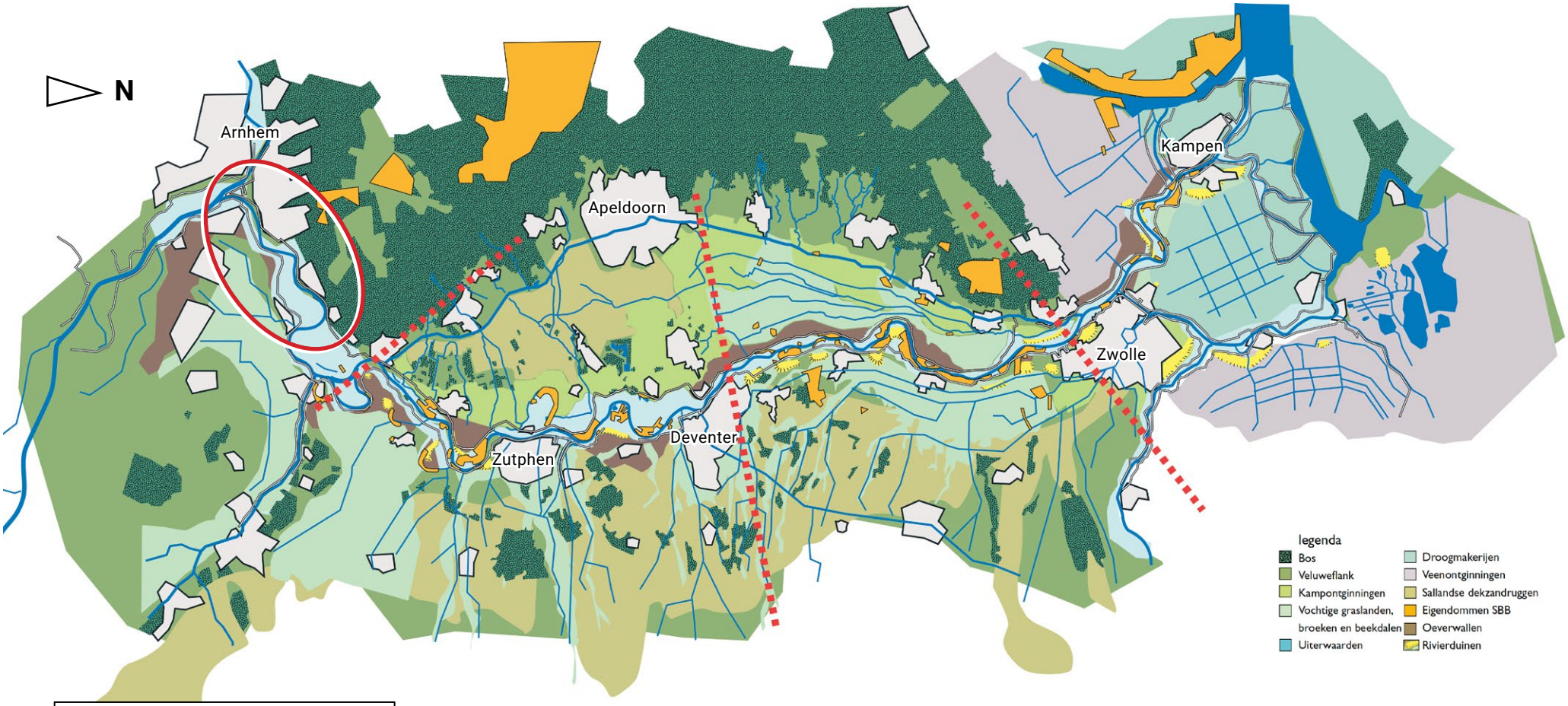

De Boven-IJssel
Het asymmetrisch dal vormt de overgang van de Veluwe naar de Duivense broek. De IJssel vormt hier een schakel in deze landschapsserie.

Midden-IJssel
Op dit traject heeft de IJssel zich ingesneden in het zandlandschap. Ruime meanders, kronkelwaarden en een sterke relatie met de toestromende beken typeren dit deel.

Sallandse IJssel
Kenmerkend voor dit deel zijn de flankerende moerassen met het parallel aan de rivier lopend weteringensyteem, gescheiden van de IJssel door de oeverwallen.

IJsseldelta
De Delta kenmerkt zich door een hogere IJssel ten opzichte van haar omgeving. De relatie tussen de IJssel en de flankerende laagveenontginningen is hier van belang.

Karakteristieke deelgebieden van de IJssel

Deze landschappelijke gradiënt is op veel plekken in het Rivierklimaatpark en omgeving niet meer herkenbaar. Met name de landschappelijke, ecologische en recreatieve relatie met de Veluwe is grotendeels verstoord, onder andere door verstedelijking en de aanleg van grote infrastructurele werken. Met dit Ruimtelijk perspectief zetten we in op het herstel van deze relatie met de Veluwe.

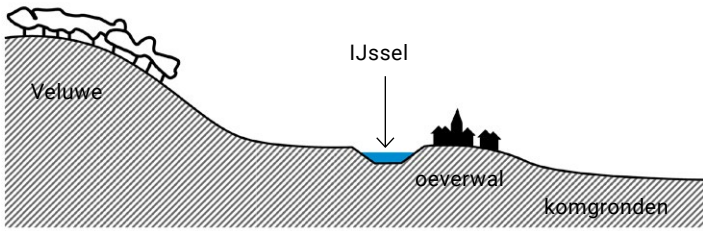

4. Stedelijk uitloopgebied in de regio Arnhem-Liemers

Het gebied heeft een stedelijke context. Aan de westzijde ligt het ingeklemd tussen het stedelijk gebied van Arnhem, Velp, Westervoort, en Duiven. Bebouwing, waaronder veel bedrijvigheid en grootschalige infrastructuur reiken tot aan de dijk. Richting het oosten neemt de intensiteit van bebouwing af en ontstaat een meer landelijke sfeer met kleinere bebouwingskernen van Rheden en Giesbeek.

Het Rivierklimaatpark vormt binnen deze stedelijke context in potentie een belangrijk uitloopgebied voor de omwonenden met ruimte voor recreatie en verkoeling. Onder invloed van toenemende verstedelijking en klimaatverandering zal het belang van het gebied in dit kader toenemen. Daartoe is het nodig dat de uiterwaarden voor extensieve wandelrecreatie toegankelijker zijn en beter verbonden worden met de omliggende stedelijke gebieden. Dit moet in balans met de aanwezige natuurwaarden, die vaak verstoringsgevoelig zijn.

IJsselpoort vormt een aanvulling op andere uitloopgebieden in de omgeving o.a. de Veluwe, de uiterwaarden van de Rijn en Park Lingezegen. Deze hebben allemaal een ander karakter. Centraal bij het Rivierklimaatpark staat de rivier- en natuurbeleving in de uiterwaarden, de steenfabrieksgeschiedenis, de verbinding met de Veluwe en het waterrijk van Rhederlaag.

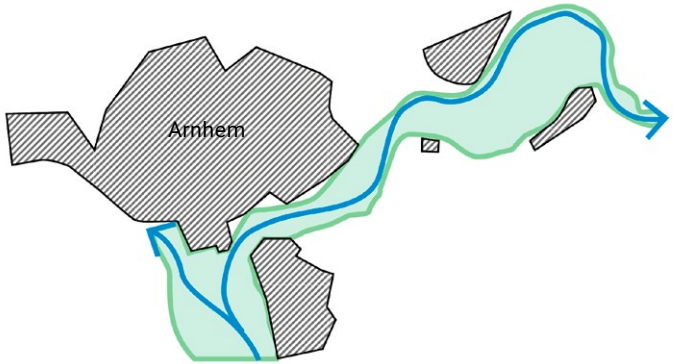

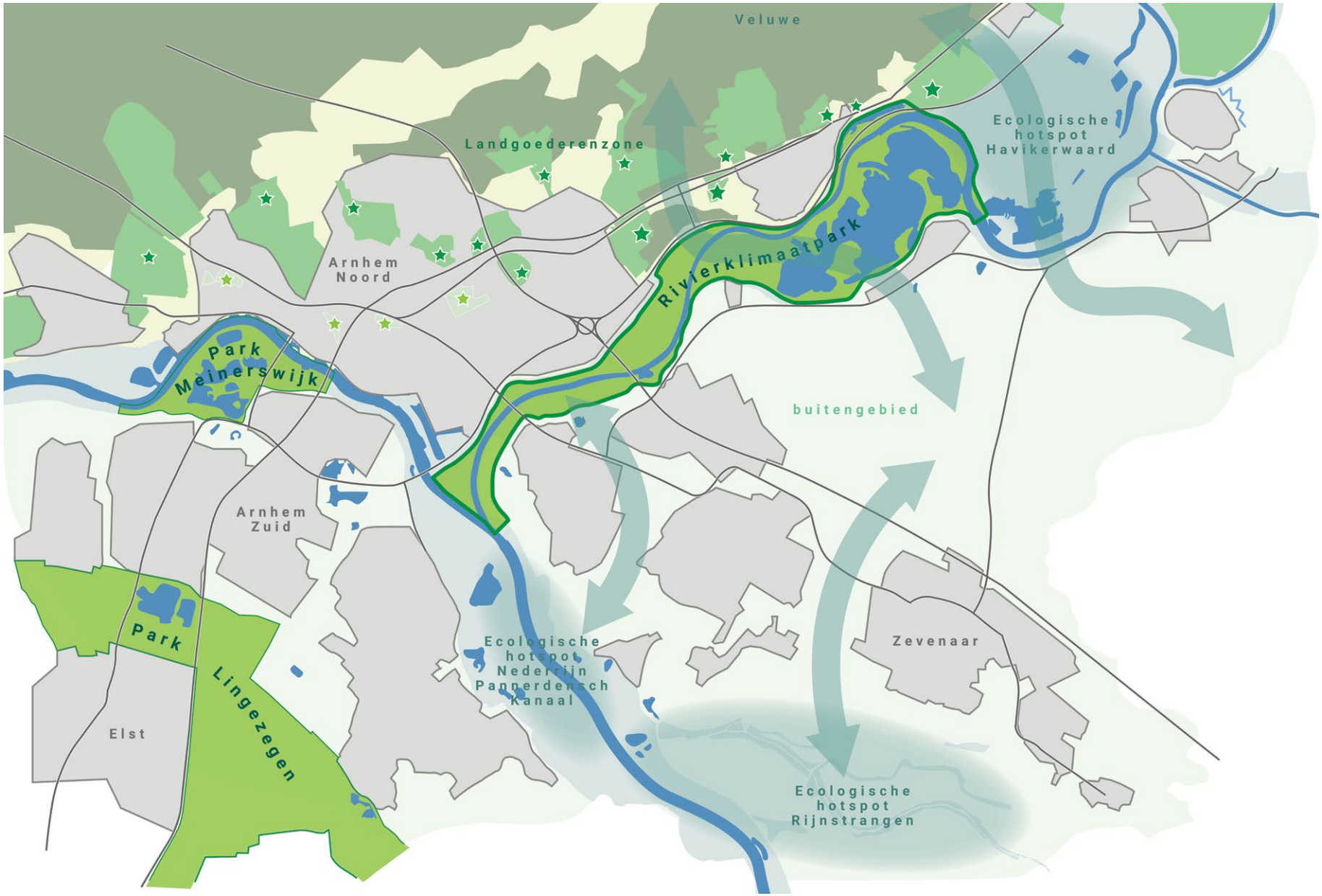

Groene hoofdstructuren binnen de regio Arnhem-Liemers

4. LEIDENDE PRINCIPES

In het project Rivierklimaatpark IJsselpoort wordt gewerkt aan een toekomstbestendige en robuuste inrichting van de IJssel en haar uiterwaarden. Dit is nodig omdat het natuurlijk bodem-en watersysteem van het gebied uit balans is, de natuurwaarden onder druk staan, er behoefte is aan het vergroten van de recreatieve betekenis van het gebied voor de omwonenden en gebruikers, het bieden van passende economische ontwikkelruimte en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Om een samenhangende, toekomstbestendige, functionele en aantrekkelijke inrichting van het gebied te realiseren gelden vijf leidende principes:

1. *Bouw aan een klimaatrobuust riviersysteem.*
2. *Verhoog de natuur- en landschapswaarden van de IJssel en uiterwaarden.*
3. *Versterk de verbinding met de omgeving en de Veluwe in het bijzonder.*
4. *Vergroot de recreatieve belevingswaarde en identiteit van het gebied.*
5. *Bied ruimte voor passend economisch gebruik.*

HIËRARCHIE IN DE LEIDENDE PRINCIPES

Binnen deze leidende principes geldt een duidelijke hiërarchie. Een robuust riviersysteem vormt de basis voor het Rivierklimaatpark. In het gebied is de afgelopen eeuwen sterk in het natuurlijk systeem ingegrepen. We zetten in op het herstel van een robuust bodem- en watersysteem, gebaseerd op natuurlijke processen. Dit is de basis voor de ontwikkeling van natuurwaarden en een toekomstendig gebruik van het gebied. Inrichting en beheer sluiten daarbij aan. We ontwikkelen een samenhangend natuurlijk rivierlandschap als eenheid van het gebied en verbinding in lengterichting.

Vervolgens is het IJssellandschap leidend. We versterken de natuur- en landschapswaarden. Daarbij sluiten we aan op de onderscheidende ruimtelijke kwaliteiten van het gebied. Ook zetten we in op het verbeteren van de verbindingen met de omgeving.

Deze twee lagen geven richting aan een passend landgebruik en economische ontwikkelruimte. Door de identiteit en ruimtelijke samenhang van het gebied te vergroten, krijgt het gebied meer recreatieve belevingswaarde en stijgt de economische waarde als vestigingsklimaat.
Het intensieve gebruik concentreert zich op pollen, verbonden door een aantrekkelijk en logisch recreatief netwerk. Agrarisch gebruik en scheepvaart zijn in balans met het natuurlijk systeem.

Economie en leefbaarheid profiteren
> Leidend principe 4 en 5

Het IJssellandschap is leidend
> Leidend principe 2 en 3

Een robuust riviersysteem is de basis
> Leidend principe 1 en 2

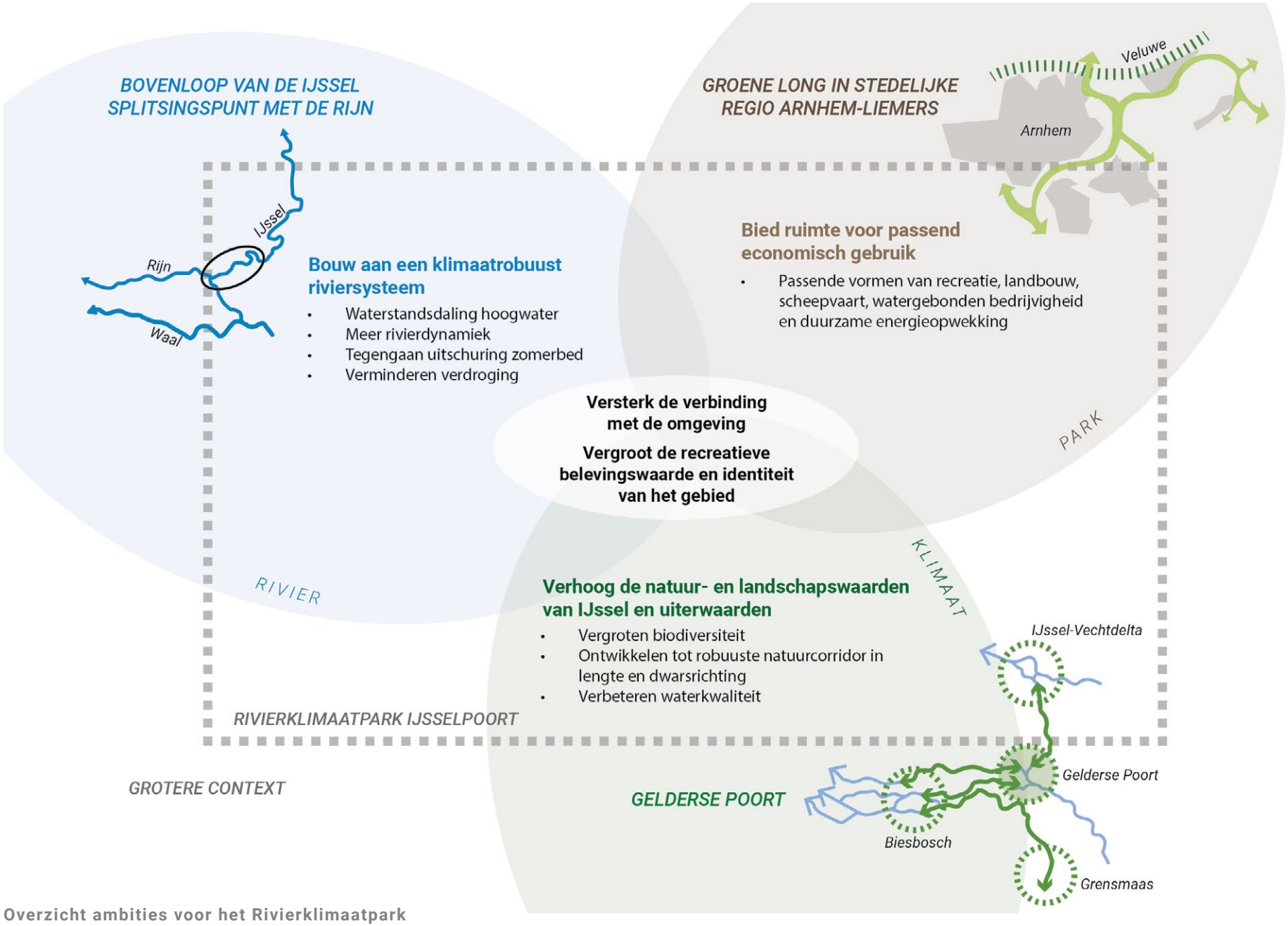

Overzicht ambities voor het Rivierklimaatpark

Leidend principe 1.
Bouw aan een klimaatrobuust riviersysteem

MEER ‘ADEMRUIMTE’ VOOR DE IJSSEL

Om verdere uitschuring van het zomerbed te stoppen is het nodig om de stroomsnelheden van de IJssel bij middenafvoeren te verlagen. De rivier moet vaker ‘uit het bakje’. Dit kan bereikt worden door de ‘ademruimte’ van de IJssel te vergroten. Preciese maatregelen moeten op grotere schaal in samenhang met andere riviertakken worden onderzocht en beschouwd (IRM), maar in de basis gaat het om het verlagen van zoveel mogelijk kribben, over zo groot mogelijke lengte oevers ontstenen en waar mogelijk de zomerkades verlagen. De ontwikkeling van natuurlijke oevers is ook van belang voor het verbeteren van de waterkwaliteit. Door kades en andere obstakels te verwijderen wordt ook de waterstand bij hoogwater verlaagd. Zo brengen we de waterstanden bij hoogwater omlaag en de lage waterstanden omhoog.

Andere maatregelen zijn het gedeeltelijk verlagen van uiterwaarden. Sluit daarbij aan op aanwezige patronen of creeër nieuwe gradiënten op plekken waar het oorspronkelijk reliëf geen aanleiding biedt. In dit deel van de IJssel zijn ondiepe, niet-aangetakte stroomgeulen en kronkelwaarden karakteristiek. Deze staan buiten hoogwaterperioden niet in rechtsreeks contact met de IJssel en worden primair met kwelwater gevoed.

Het herstel van de relatie tussen de rivier en zijn uiterwaarden is de belangrijkste motor voor de ontwikkeling van riviergebonden natuurwaarden, zie leidend principe 2. Aandachtspunt is een mogelijk effect op de werking van het regelwerk en de afvoerverdeling bij het splitsingspunt.

Ook vergroten deze maatregelen de zichtbaarheid van het water en de beleving van het Rivierklimaatpark als natuurlijk riviergebied. We zetten in op het ontwikkelen van de uiterwaarden tot één samenhangend rivierlandschap als basis voor IJsselpoort. Maak het water, de waterdynamiek en oude rivierpatronen (kernkwaliteit) in de uiterwaarden beleefbaarder.

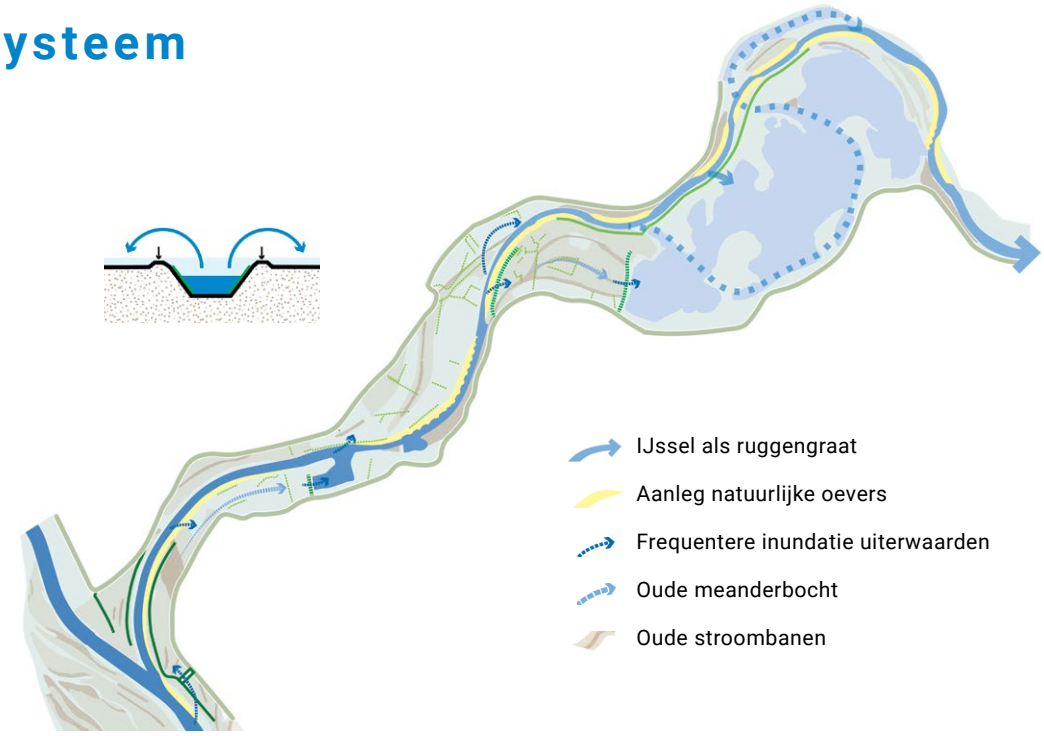

Verbeelding leidend principe ‘Meer ‘ademruimte’ voor de IJssel’

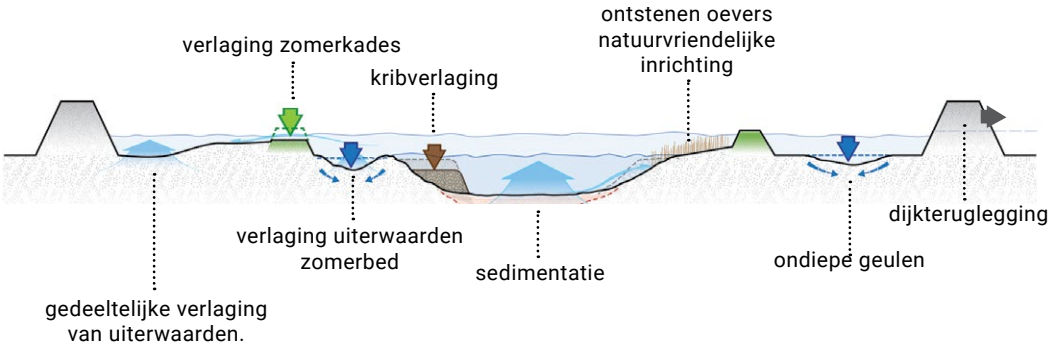

Mogelijke maatregelen

RUIMTE EN FLEXIBILITEIT BIJ DE REGELKNOPPEN VAN HET SYSTEEM

De ontwikkelingen in het rivierengebied op lange termijn zijn onzeker. Denk aan extremere hoog- en laagwaters onder invloed van klimaatverandering of beleidsmatige veranderingen in afvoerverdeling tussen de riviertakken. Behoud ruimte en flexibiliteit binnen het riviersysteem om naar de toekomst toe aanvullende maatregelen te kunnen nemen.

In het voorkeursalternatief wordt ingezet op 10cm waterstandsdaling op korte termijn bij hoogwater over zo groot mogelijke lengte van de rivier. Op langer termijn is meer waterstandsdaling nodig.De belangrijkste knoppen om waterstandsverlaging te realiseren liggen bij de Koppenwaard en terrein de Groot (verlaging Koppenwaardsedam en aanleg groene rivier) en in de Westervoortse uiterwaarden (verwijderen flessenhalzen). Maatregelen bij Westervoort hebben een relatief groter effect op de waterafvoerverdeling bij het splitsingspunt.

Om verdroging te verminderen zijn twee grote knoppen. Het eerste het stoppen van de uitschuring van het zomerbed van de IJssel. Ten tweede het verhogen van het waterpeil van het Rhederlaag. Dit kan gerealiseerd worden door de aantakking aan de IJssel naar bovenstrooms te verleggen. Sta geen ontwikkelingen toe rondom Rhederlaag, die in de toekomst een verhoging van het waterpeil van de plassen onmogelijk maken.

Houd bij maatregelen in de directe omgeving van de dijk rekening met mogelijke toekomstige dijkversterking en dijkteruglegging, door beschikbare ruimte vrij te houden.

De instroom van de IJssel met het regelwerk Hondsbroeksepleij, vormt een cruciaal regelpunt in het Nederlandse riviersysteem, waar de afvoerverdeling tussen de riviertakken wordt bepaald. Maak mogelijke toekomstige aanpassingen aan het regelwerk en de instroom niet onmogelijk. Rivierkundige maatregelen in het gebied hebben vaak effect op de afvoerverdeling. Anticipeer hierbij op lange termijn ontwikkelingen.

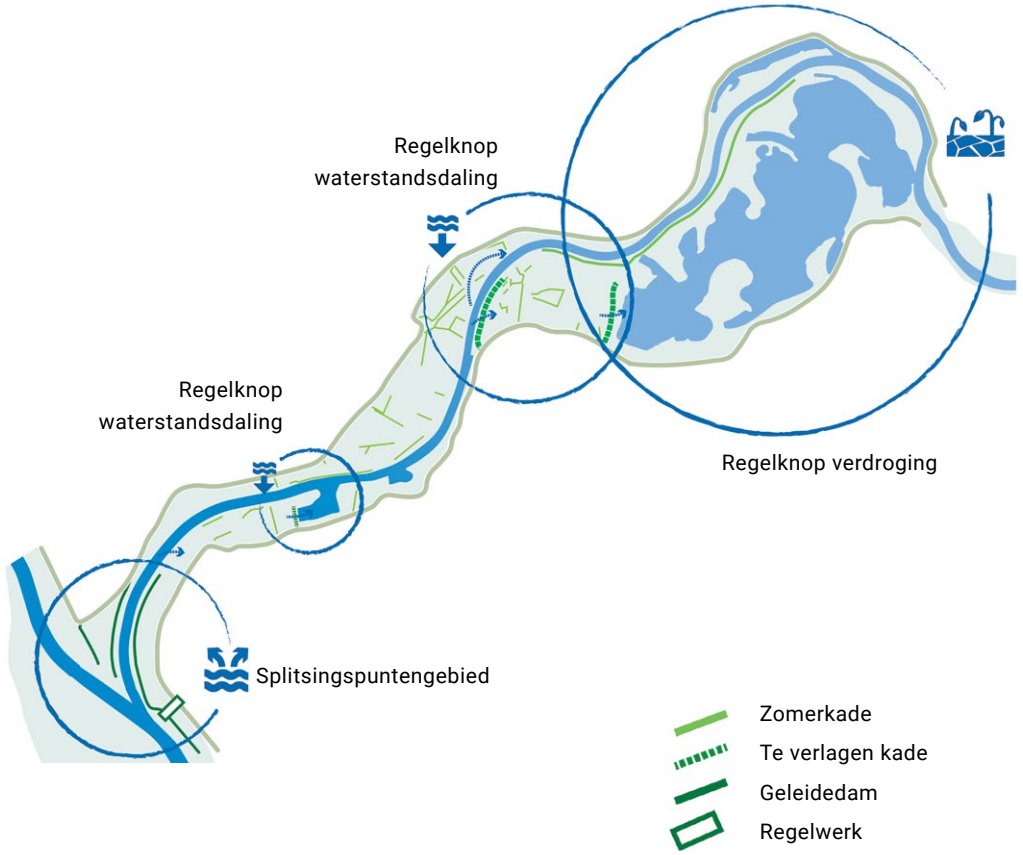

Verbeelding leidend principe 'Meer ruimte en flexibiliteit bij de regelknoppen van het systeem'

Leidend principe 2.
Verhoog de natuur- en landschapswaarden van de IJssel en uiterwaarden

ROBUUSTE, RIVIERGEBONDEN NATUUR

We zetten in op het vergroten van de natuurwaarden van de uiterwaarden. Daarbij ligt het accent op voor dit gebied kenmerkende riviergebonden natuurwaarden, zoals ooibossen, stroomdalgraslanden en glashaverhooilanden. Ontwikkel de uiterwaarden als één samenhangend rivierlandschap. Ze vormen het 'doorgaand tapijt' van het gebied dat eenheid schept en verbinding in lengterichting.

Herstel van de relatie tussen de rivier en haar uiterwaarden (leidend principe 1) met frequentere inundatie en meer waterdynamiek in de uiterwaarden is de basis voor de ontwikkeling van riviergebonden natuurwaarden. Bied zoveel mogelijk ruimte voor natuurlijke processen zoals inundatie, stroming, sedimentatie en erosie. Creëer tijd en ruimte voor natuurlijke successie. Hiervoor is het van belang dat er grote aaneengesloten beheergebieden worden gecreëerd met bij voorkeur natuurlijke beheerprocesssen.

Belangrijke rustgebieden, waar recreatie zoveel mogelijk wordt geweerd, staan op kaart in paragraaf 2.4.

Maak de historische ontwikkeling van het riviersysteem beleefbaar. Behoud het aanwezige microreliëf in de uiterwaarden en maak dit zichtbaar door aanleg van routes, beplanting of door vernatting van de uiterwaarden, waardoor de lagere delen zich zullen aftekenen. Maak de oude meanderbocht in Rhederlaag/Steegse Haven herkenbaar, zie uitwerking deelgebied.

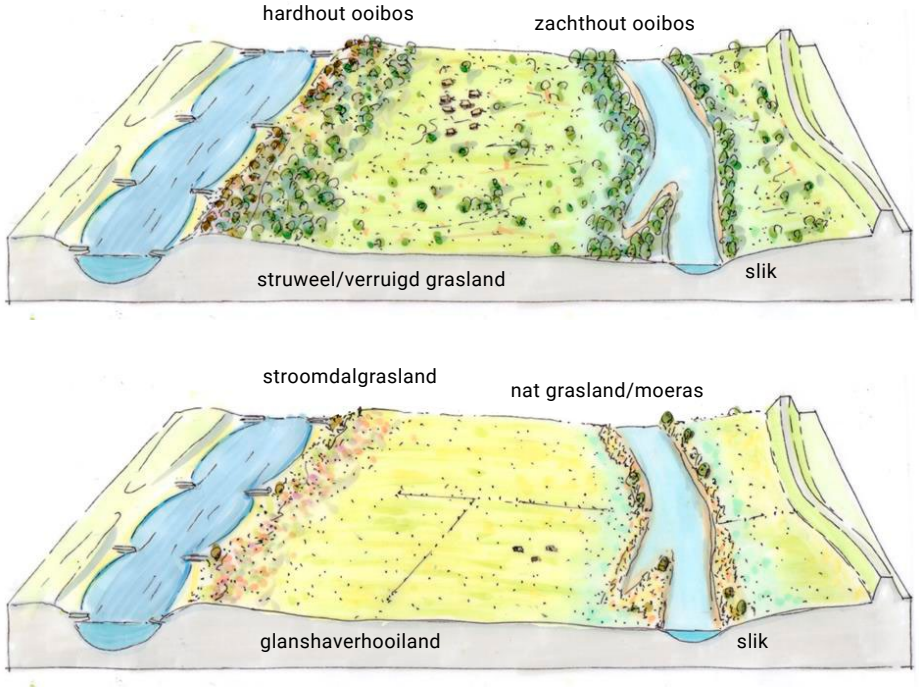

Principe voor riviergebonden habitattypen. De onderste tekening is met intensiever beheer

UITERWAARDEN MET EEN EIGEN KLEUR BINNEN HET GEHEEL.

Binnen het Rivierklimaatpark als geheel is ruimte voor verschillende sferen, in aansluiting op de specifieke kwaliteiten van de uiterwaarden en omgeving. Dit biedt diversiteit in landschappelijke beleving, ecologische condities en recreatieve gebruiksmogelijkheden. Van west naar oost onderscheiden we de onderstaande sferen. Zie ook de uitwerking per deelgebied in het laatste hoofdstuk.

- Bij de instroom (splitsingspuntengebied) is de cultuurlijke en technische karakteristiek bepalend, in contrast met het natuurlijk landschap. Het landschap is overwegend open, in aansluiting op de openheid van het Pannerdensch kanaal/Nederrijn en de aanwezige natuurwaarden.
- De noordelijke uiterwaarden zijn ook overwegend open. Behoud schaal en maat in deze relatief smalle zone. Rondom de Velperwaard/ Terrein de Groot ontstaat een andere sfeer. Meer besloten, weelderig, met riviergebonden natuur zoals ooibossen en kleinschalige beplantingselementen. Dit zien we ook in de Koppenwaard. In deze schakel wordt de verbinding gelegd tussen de Veluwe enerzijds en de oeverwal anderzijds. Het accent ligt hier op behoud van natuur- en cultuurkwaliteiten. Door deze sfeer door te zetten langs het Rhederlaag wordt de samenhang van het gebied in lengterichting versterkt.
- Bij de uiterwaarden van Westervoort zijn de kleiputten karakteristiek. Deze liggen zowel binnen- als buitendijks. Benut deze als landschappelijk leidmotief.
- Rhederlaag vormt het ‘waterrijk’ en recreatief brandpunt met een eigen karakter. Ontwikkel een steviger landschappelijk kader, als tegenwicht tegen het intensieve recreatieve gebruik en verzacht de overgang met de Koppenwaard.

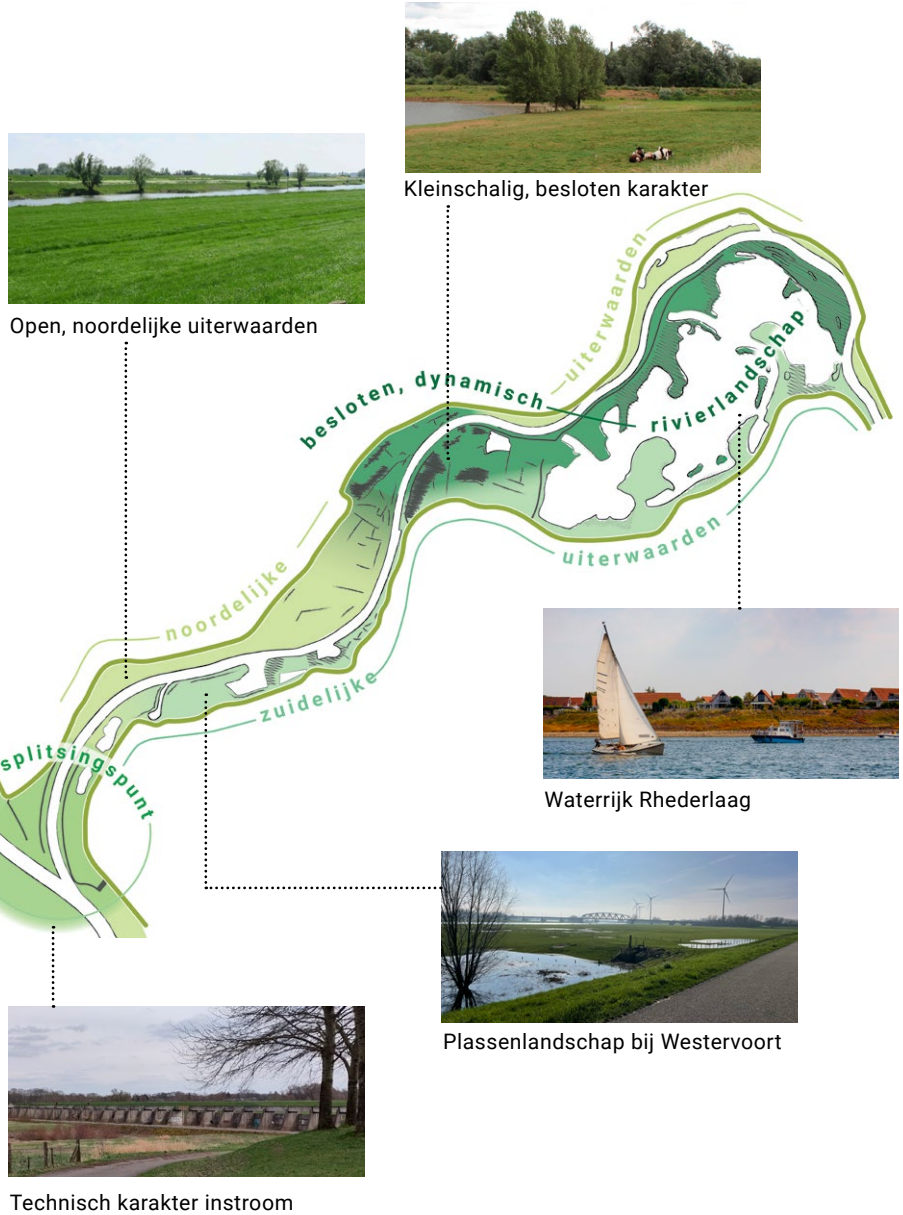

Leidend principe 3.
Versterk de verbinding met de omgeving en de Veluwe in het bijzonder

LANDSCHAPPELIJK VERANKERD IN ZIJN OMGEVING

Door de landschappelijke, ecologische en recreatieve verbindingen tussen het Rivierklimaatpark en haar omgeving te koesteren en te versterken wordt het gebied beter verankerd in zijn omgeving.

Voor dit deel van de IJssel is de ligging aan de voet van de Veluwe een kernkwaliteit. Met name in het landschappelijk gebied tussen Velp en Rheden is nog ruimte om deze verbinding te versterken. Hierbij kunnen de beeklopen en landgoederen als verbindende ecologisch- en recreatieve structuren benut worden. Hef de barrièrewerking van de A348 zoveel mogelijk op door middel van aanvullende, royale onderdoorgangen voor mens en dier. Hiervoor ontstaan meer mogelijkheden door de dijk deels te scheiden van de weg. In het voorkeursalternatief is alleen een faunapassage voorzien bij de Velperbeek. Houd de beleving van de unieke overgang van stuwwal naar rivier tussen Velp en Rheden zo puur mogelijk: de beboste stuwwal bepaalt de horizon.

Vanaf de zuidelijke dijk zijn mooie doorzichten richting het oeverwallenlandschap. Aan de dijk ligt historische lintbebouwing. Zet hier primair in op behoud.

Bij Westervoort ligt een ‘groene wig’, die het Rivierklimaatpark verbindt met het achterliggende landschap. Deze staat door verstedelijking onder druk. Behoud en versterk deze als waardevolle verbinding met het achterland. Het binnen- en buitendijkse kleiputtenlandschap kan als landschappelijk leidmotief benut worden.

Binnen de stedelijke gebieden vormen de groene structuren (lanen, groenstroken, aaneengeschakelde parken) de verbinding met het Rivierklimaatpark. Versterk de groene inpassing van de stedelijke gebieden langs het Rivierklimaatpark, als groene omkadering van het gebied.

Verbindingen met de omgeving

DIJKEN ALS GRENS EN VERBINDING

Beschouw de dijken als heldere grens van het Rivierklimaatpark en als landschappelijke, ecologische en recreatieve hoofdverbinding in lengte- en dwarsrichting.

Landschappelijke verbinding: De dijken vormen een doorgaande landschappelijke lijn in het landschap. Ze verbinden het Rivierlimaatpark met de omgeving en bieden fraai uizicht (balkon).

- Voor de landschappelijke dijk aan de zuidzijde met historische lintbebouwing, wielen en doorzichten naar het achterland staat behoud voorop. Maak historisch afgesneden tracés zichtbaar.
- Versterk bij de noordelijke dijk langs het stedelijk gebied van Arnhem/Velp de groene inpassing van de (achterkanten van) bedrijvigheid door het ontwikkelen van (ooi)bosvegetaties in de zone tussen de bebouwing en de dijk. Op termijn zullen deze terreinen deels transformeren naar een meer gemengd woon/werk milieu.
- Zet op de door infrastructuur gedomineerde dijk in op een doorgaand fietspad door de uiterwaarden.

Ecologische verbinding: Vergroot de betekenis van de dijken als ecologische verbinding. Zet in op natuurlijk (verschralings) beheer van taluds/bermen en kruidenrijke mengsels.

Recreatieve hoofdverbinding: Realiseer een doorgaande fietsroute op de kruin van de dijk met goede verbindingen naar het achterland.

- Maak de dijken verkeersluw: fietsers hebben het primaat. Benut het beheerpad voor wandelaars.
- Herstel ontbrekende schakels in het routenetwerk.
- Realiseer prettige, sociaal veilige onderdoorgangen bij de kruisende infrastructuur.
- De entrees naar het Rivierklimaatpark liggen aan de dijk (zie leidend principe 5).

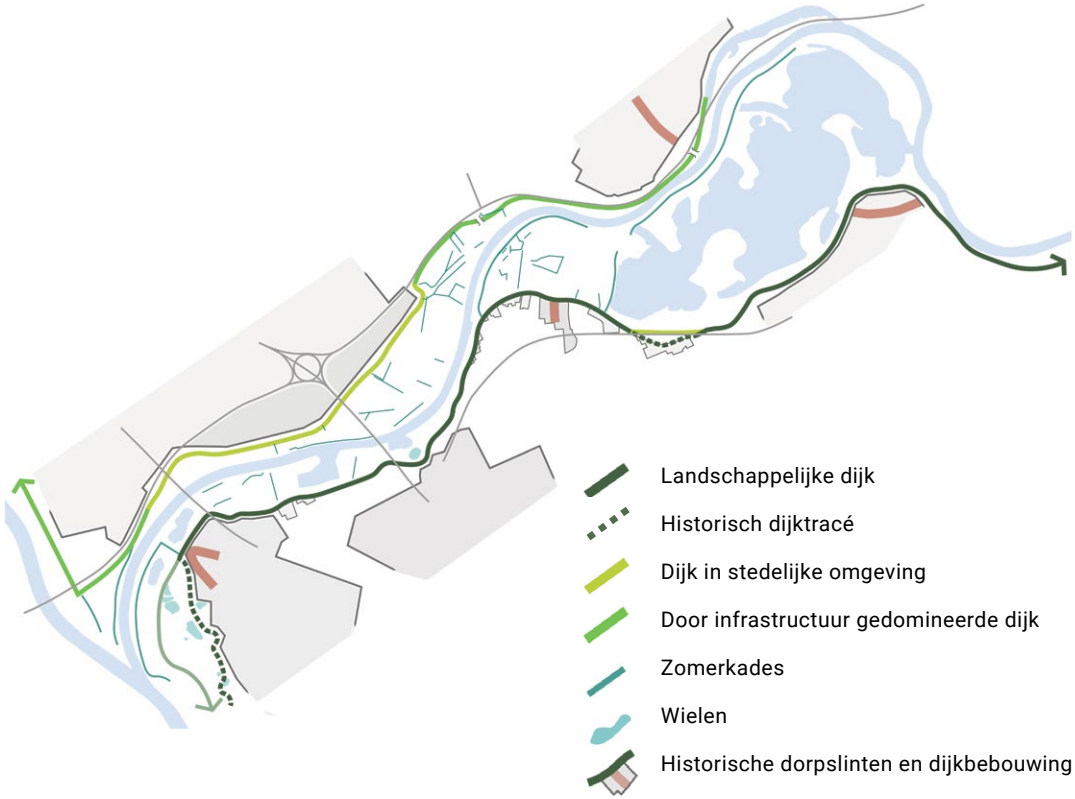

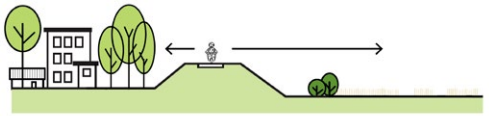
Dijk in stedelijke omgeving

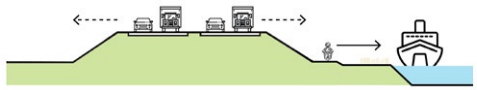
Door infrastructuur gedomineerde dijk

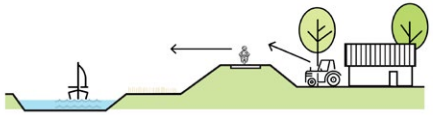
Landschappelijke dijk dicht langs de IJssel

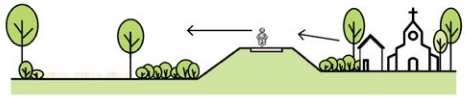
Landschappelijke dijk

Leidend principe 4.
Vergroot de recreatieve belevingswaarde en identiteit van het gebied

ONTSLUIT HET 'VERHAAL VAN IJSSELPOORT'

We versterken de recreatieve betekenis van het Rivierklimaatpark als stedelijk uitloopgebied in de regio Arnhem-Liemers. De recreatieve beleving concentreert zich op rivier- en natuurbeleving in de uiterwaarden, cultuurhistorisch erfgoed, de verbinding met de Veluwe en het waterrijk van Rhederlaag.

Versterk de identiteit en belevingswaarde van het gebied door het 'verhaal van IJsselpoort' te vertellen. Daarbij kunnen de volgende lagen onderscheiden worden: het temmen van de rivier, agrarisch cultuurlandschap, steenfabrieken, militaire fortificaties en landgoederen. De rijke geschiedenis kan beleefbaar gemaakt worden door cultuurhistorische elementen aan recreatieve routes en voorzieningen te koppelen en van informatie te voorzien.

Versterk de betekenis van het gebied als recreatief uitloopgebied voor de omgeving. Dit richt zich primair op extensieve wandelrecreatie, in balans met de aanwezige natuurwaarden. Ontwikkel een logisch en aantrekkelijk recreatief netwerk met een heldere hiërarchie. De dijken vormen de hoofdverbindingen in lengterichting. Fietsers hebben voorrang. De dijken vormen het 'balkon' van het gebied met uitzicht over de uiterwaarden en de rivier. Er zijn aan de dijk heldere, eenduidig vormgegeven entrees naar de uiterwaarden en goede verbindingen naar het achterland. In de uiterwaarden zijn struinpaden, die een zwerfnetwerk vormen. Paden zijn soms afgesloten, bijvoorbeeld bij hoogwater of in het broedseizoen. Delen van de uiterwaard blijven/worden geheel ontoegankelijk t.b.v. rust voor de natuur. De belangrijkste rustgebieden zijn benoemd in paragraaf 2.4

Alleen op de pollen - of binnendijks - is ruimte voor intensiever recreatief gebruik met bebouwing, zoals verblijfsrecreatie, zie leidend principe 4.

Het waterrijk Rhederlaag kent een eigen karakter en recreatief gebruik, zie hiervoor de uitwerking van dit deelgebied.

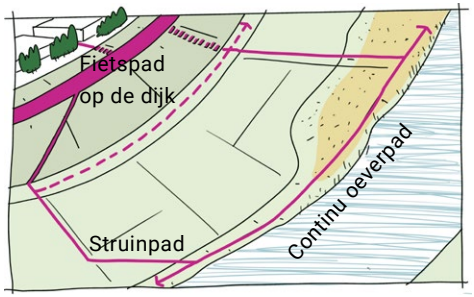

Verbeelding recreatiefnetwerk in de noordelijke uiterwaarden

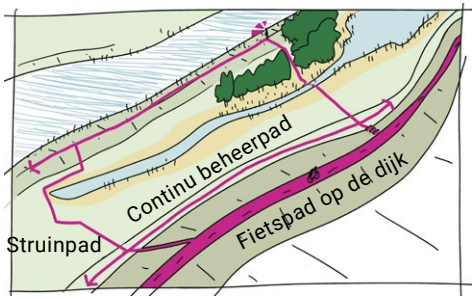

Verbeelding recreatiefnetwerk in de zuidelijke uiterwaarden

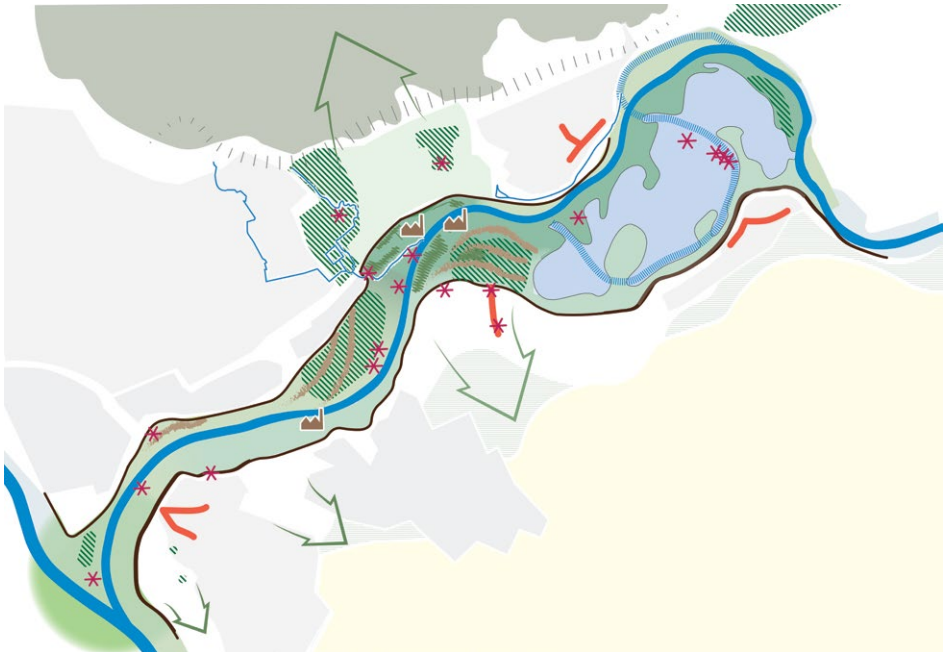

Kernkwaliteiten als basis voor de identiteit van het gebied (zie ook paragraaf 2.6)

INRICHTINGSELEMENTEN MET EEN HERKENBARE GEBIEDSSIGNATUUR

Ontwikkel een samenhangende set van vormgevingsprincipes voor de inrichtingselementen van het Rivierklimaatpark als geheel. Denk aan de paden, entrees, recreatieve rustpunten, uitzichtpunten, parkeerplaatsen, informatievoorziening, bruggetjes, stuwen, inlaten, gemalen etc. Benut hierbij bijvoorbeeld de stenen die vrijkomen bij de ontstening van de oevers als gebiedssignatuur (schanskorven, stapeltorentjes, muurtjes, stapstenen). Doordat herkenbare vormgevingselementen op verschillende manier terugkomen, wordt de samenhang van het gebied versterkt.

De entrees zijn belangrijke plekken omdat ze de eerste kennismaking vormen met het gebied. Ze zijn onderdeel van de samenhangende vormgeving van alle inrichtingselementen. De entrees liggen altijd aan de dijk. De overgang van boven naar beneden over de dijk is een beleving, waarbij het perspectief verandert. Parkeren is in principe binnendijks. Ontwikkel een heldere hiëarchie in grotere en kleine entrees, met passende voorzieningen. Het is belangrijk dat ze logistiek goed functioneren en aantrekkelijk zijn. Entrees kunnen in aansluiting op hun omgeving een eigen karakteraccent hebben.

Beschouw de dijken als heldere grens van het Rivierklimaatpark. Maak een duidelijk verschil in de vormgeving van elementen binnen- en buitendijks.

Voorbeeld samenhangende huisstijl, Drentsche Aa [Bron: Landezine, 2010, Belvederes Drentsche Aa]

Voorbeeld vormgeving inrichtingselementen met stapelstenen, Gebiedsontwikkeling Ooijen Wanssum [foto's Arjan Vergeer en Paul Poels]

Leidend principe 5.
Bied ruimte voor passend economisch gebruik

AGRARISCH GEBRUIK EN SCHEEPVAART IN BALANS MET HET NATUURLIJK SYSTEEM

Agrarisch gebruik
Vorm het agrarisch gebruik in de uiterwaarden om tot natuurinclusieve landbouw en extensiveer deze zoveel mogelijk. Indien op langere termijn wordt ingezet op het verder vergroten van de inundatiefrequentie van de uiterwaarden t.b.v. een robuuster riviersysteem en/of het verder vergroten van natuurwaarden, moet opnieuw de balans gevonden worden met de intensiteit en het type agrarisch gebruik.

Scheepvaart
De IJssel is en zal in de toekomst een belangrijke scheepvaartroute blijven. Los op de korte termijn scheepvaartknelpunten zoveel mogelijk op en zoek hierbij de balans met ecologische doelen en het herstel van het natuurlijk systeem. Overweeg dat er op de langere termijn, bij grotere periodes van droogte onder invloed van klimaatverandering, aanpassing nodig zal zijn van de omvang en diepgang van schepen.

De ontstening van oevers kan voor scheepvaart tot ongewenste sedimentatie leiden. Dit kan deels voorkomen worden door ze ter plaatse van de scheepvaartknelpunten meteen in eindbeeld aan te leggen in plaats van ze onder invloed van natuurlijke processen te laten ontstaan, waardoor er minder erosie plaatsvindt. Door natuurlijke oevers in de binnenbocht aan te leggen, kunnen ze ook deels bijdragen aan het oplossen van een scheepvaartknelpunt doordat de bocht minder scherp wordt.

Combineer om de landschappelijke impact te verkleinen en t.b.v de efficiëntie en vaarveiligheid zoveel mogelijk laad- en loswallen langs het rivierengebied en koppel deze aan bestaande bedrijvigheid.

Referentiebeeld extensief agrarisch gebruik in de uiterwaarden [Bron: https://www.rivierverhalen.nl/geef-uiterwaarden-aan-natuurinclusieve-landbouw/]

Scheepvaart op de IJssel [Bron: Rijkswaterstaat | Martin van Lokven]

‘POLLEN’ ALS ACCENT

De huidige hooggelegen terreinen in het gebied kennen een intensiever gebruik met bebouwing. Dit blijft alleen op de bestaande terreinen mogelijk. Er is géén ruimte voor verdere uitbreiding van de arealen hooggelegen terreinen, dan vastgeleged in het voorkeursalternatief, omdat dit haaks staat op het verwijderen van obstakels in het winterbed t.b.v. waterstandsdaling. Er is ruimte voor recreatieve functies, riviergebonden bedrijvigheid en de huidige woonbestemmingen.

Ontwikkel de terreinen tot accenten in het uiterwaardenlandschap. Herstel het beeld van compacte ‘pollen’, die zich scherp aftekenen in het omliggende dynamische rivierenlandschap. Stroomlijn de terreinen en ruim verrommelde situaties op. Markeer de pollen met beplanting, zodat ze zich manifesteren als ‘groene eilanden’ in het rivierengebied.

Het rivierlandschap loopt rondom de pollen dóór. De terreinen liggen altijd los van de dijk en zijn verbonden met een brug of een weg op maaiveld (waardoor het terrein bij hoogwater beperkt toegankelijk is). Voorkom dwarskades.

Benut de bruggen/oversteken voor de herkenbaarheid en identiteit van het gebied door middel van een samenhangende vormgeving en als uitkijkpunt over het landschap.

Maak de steenfabrieksgeschiedenis herkenbaar en beleefbaar. Behoud waardevolle cultuurhistorische elementen. Maak de oude steenfabrieksterreinen deels toegankelijk en geef ze nieuwe betekenis. Dit vraagt zorgvuldige afstemming met de aanwezige natuurwaarden, die sterk gebaat zijn bij rust.

De pollen vervullen ook een belangrijke functie als hoogwatervluchtplaats voor klein en groot wild. Deze moeten groot genoeg zijn, met voldoende voedsel, dekking en geen menselijke verstoring. Dit vraagt om een goede zonering in het gebruik van de pollen.

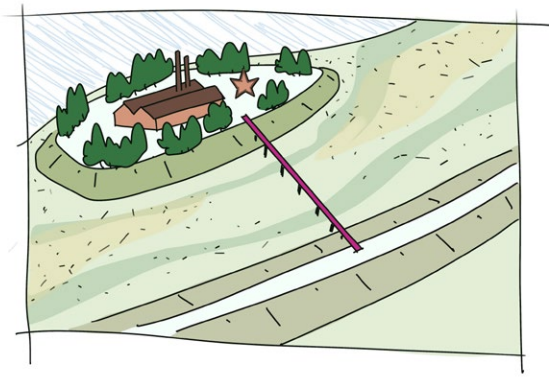

Principe van de pol als markant eiland in de uiterwaarden

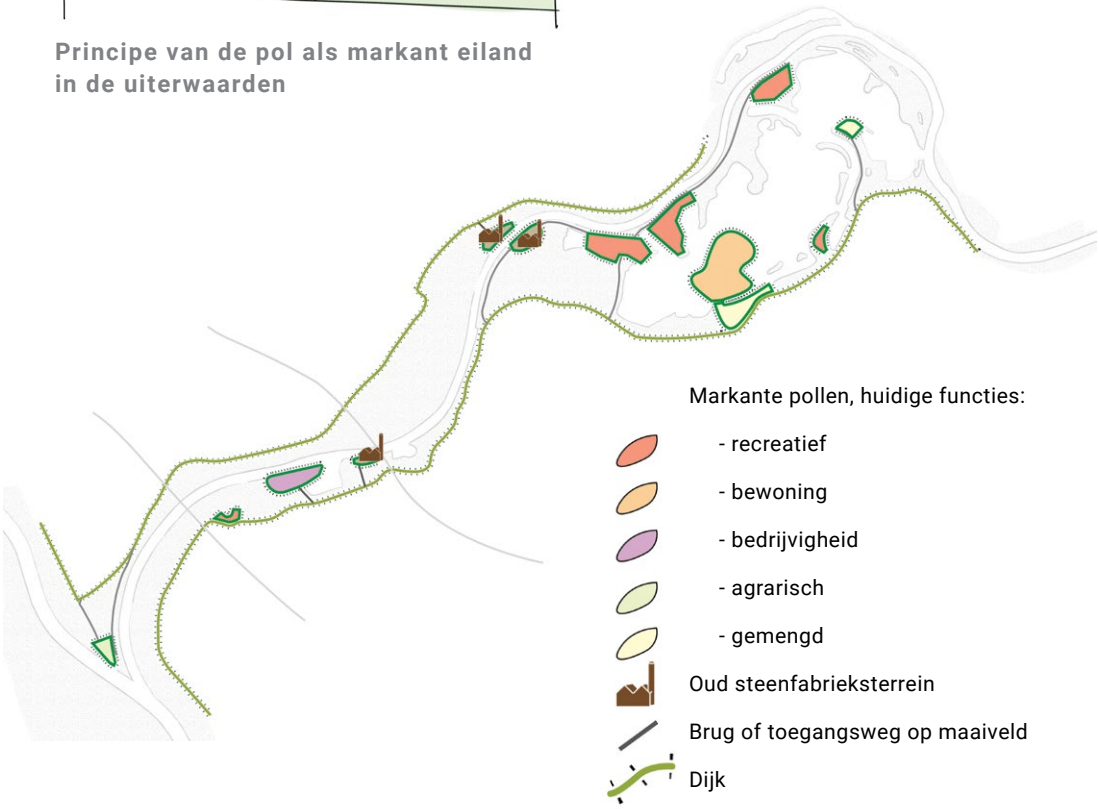

De pollen vormen een accent in de uiterwaard

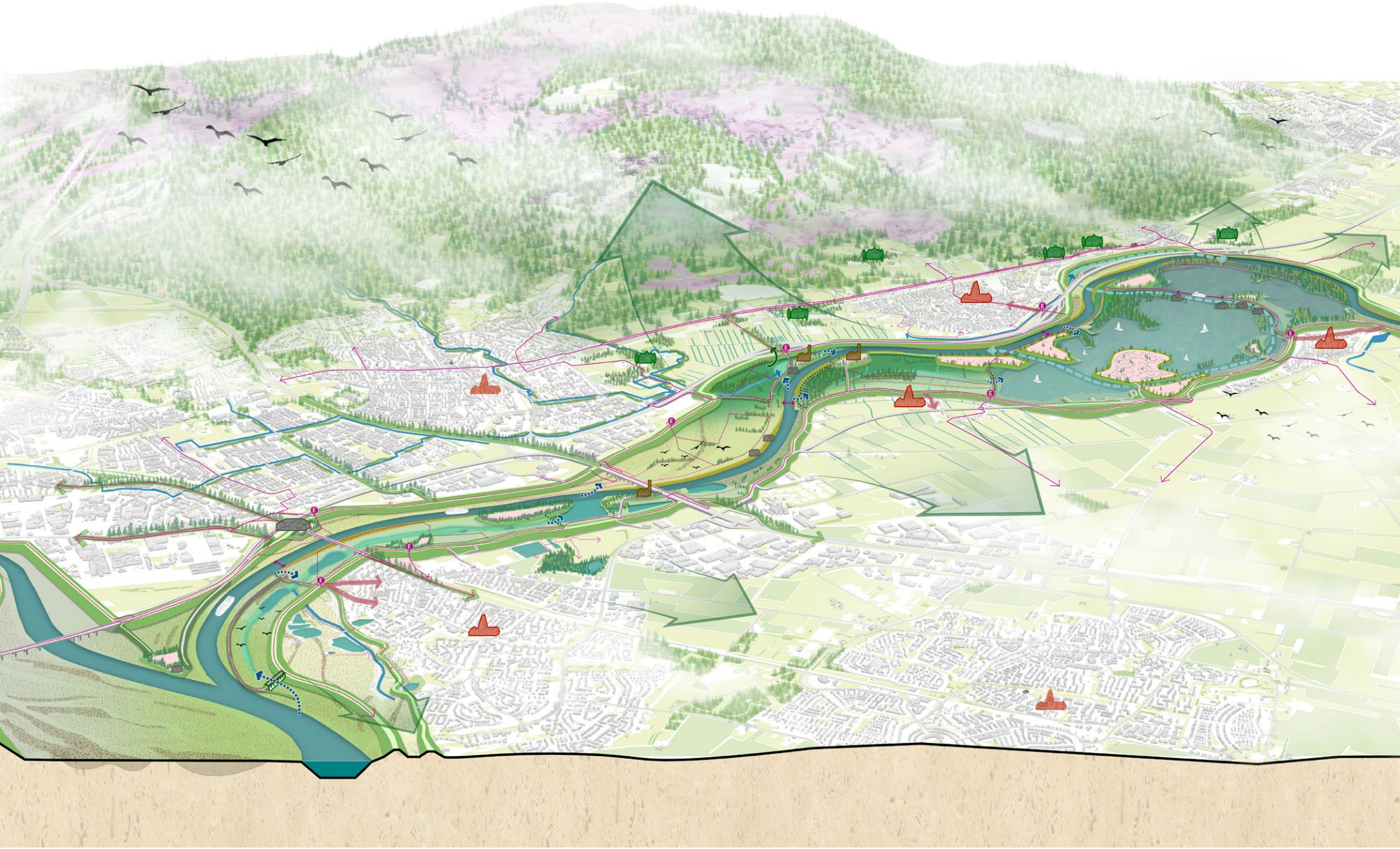

Verbeelding Ruimtelijk perspectief - vogelvlucht

Vergroten ‘ademruimte’ van de IJssel

Aanleg natuurlijke oevers

Zichtbaar maken oude meanderbocht

Behoud oude patronen/microreliëf

Scheepvaart in balans met riviersysteem

Uiterwaarden met eigen natuur- en landschapswaarden

Landschappelijke verbindingen omgeving

Beken/landgoederen, schakel met de Veluwe

Royale onderdoorgang A348

Groene vingers in stedelijk gebied

Dijken als grens en verbinding

Recreatief netwerk, entrees en voorzieningen

Pollen als accent

Het verhaal van landgoederen

Het verhaal van steenfabrieken

Het verhaal van militaire werken

Het verhaal van dorpen, dijken en wielen

Een robuust riviersysteem is de basis

Het IJssellandschap is leidend

Economie en leefbaarheid profiteren

Legenda verbeelding gekoppeld aan de leidende principes

5. UITWERKING PER DEELGEBIED

Het Rivierklimaatpark is onder te verdelen in verschillende deelgebieden, zie kaart hiernaast. Dit zijn gebieden die ruimtelijk min of meer vergelijkbaar zijn en/of waar gelijksoortige ruimtelijke opgaven spelen.

Per deelgebied wordt de huidige karakteristiek beschreven en de gewenste ontwikkelrichting.

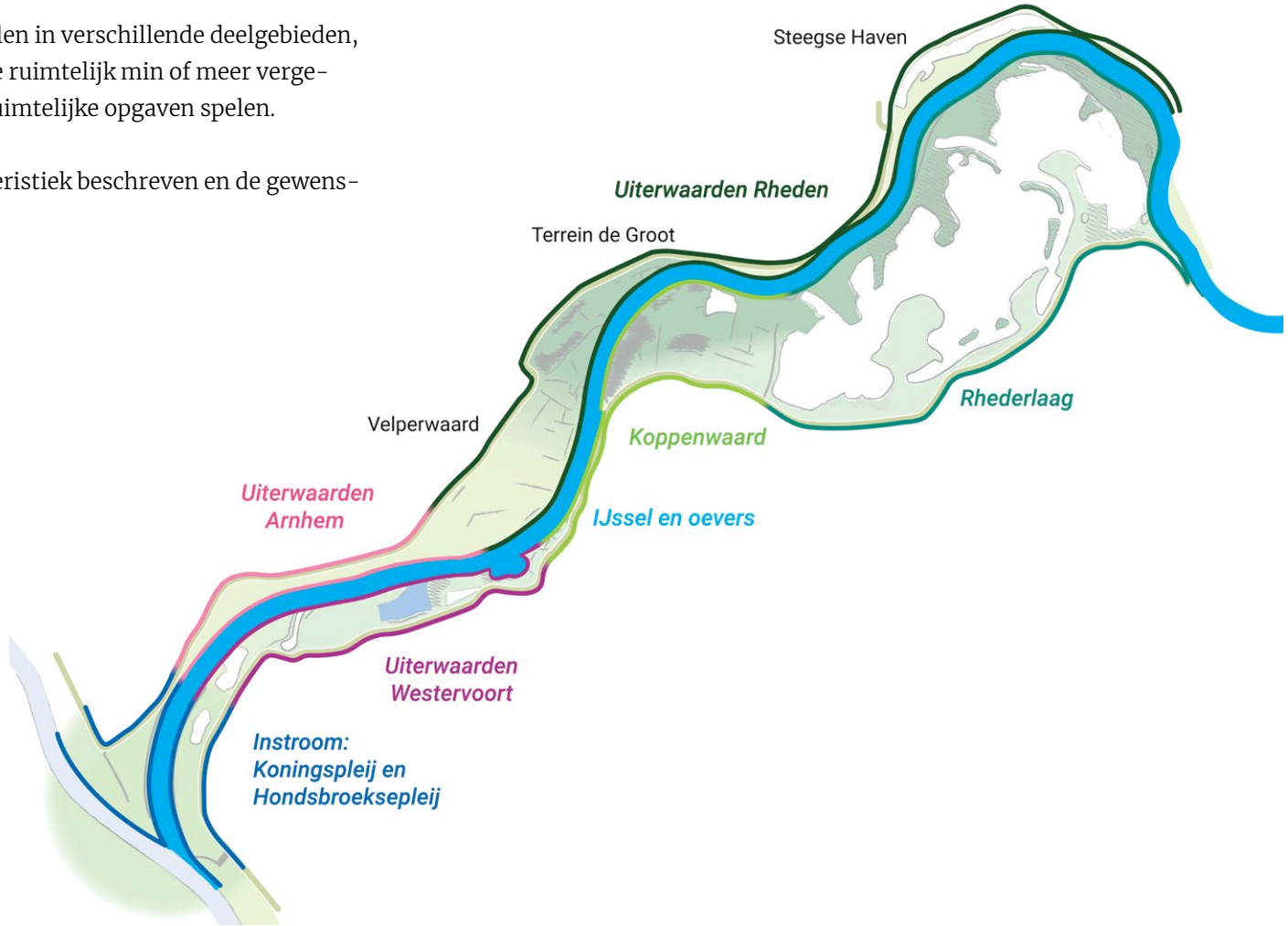

5.1 IJssel en oevers

De ruggengraat van het Rivierklimaatpark

Huidige karakteristiek

De IJssel kent een licht bochtig verloop en heeft een technische uitstraling. De oevers zijn vrijwel overal vastgelegd met kribben en steenbestorting. De IJssel treedt maar ca. elke 2 jaar uit het zomerbed. Op het oostelijk deel staat een aantal bakenbomen, die de huidige en historische rivierloop markeren. Er zijn twee bruggen en één pontverbinding. De IJssel is en blijft in de toekomst een belangrijke scheepvaartroute, zie ook leidend principe 4.

Ontwikkelrichting

De IJssel en de oeverzone vormen de ruggengraat van het Rivierklimaatpark en verbinden het gebied in lengterichting. Er wordt ingezet op het verhogen van de waterkwaliteit, natuurwaarden en toekomstbestendig maken van het riviersysteem, waarbij het stoppen van de uitschuring van het zomerbed een grote opgave is. Ook verhogen we de zichtbaarheid van het water en de belevingswaarde als natuurlijke rivier.

Er wordt ingezet op het over zo groot mogelijke lengte ontstenen van oevers. De voorkeurslocaties zijn in de binnenbochten, in aansluiting op een natuurlijk rivierprofiel en ter plaatse van de ecologische verbindingen. Andere belangrijke locaties zijn ter hoogte van de zeer smalle uiterwaarden, waar natuurlijke oevers de natuurwaarden sterk kunnen verhogen, o.a. de Rhedense uiterwaarden. Laat bij voorkeur na ontstening natuurlijke processen zelf de oeverzone vormen. Op plekken met scheepvaartknelpunten kunnen de oevers wel deels in eindbeeld aangelegd worden om ongewenste sedimentatie te voorkomen.

Behoud en ontwikkel een aantal herkenningspunten en recreatieve bestemmingen langs de IJssel. Dit zijn de historische oversteekpunten, pontjes, bakenbomen en recreatieve rustpunten aan de rivier.

Natuurlijke oevers in de binnenbochten

Beeld van de IJssel met vastgelegde oevers

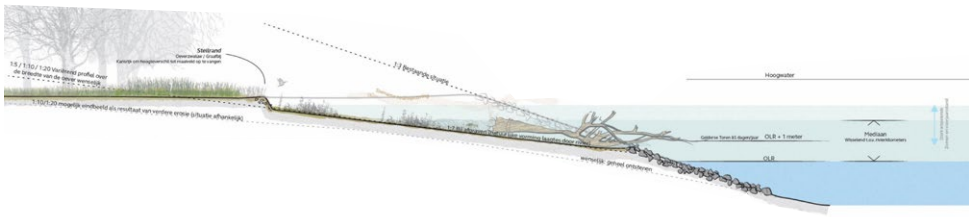

Principe profiel natuurlijke oevers

5.2 Instroom - Koningspleij en Hondsbroeksepleij

Kijken naar een expressief technisch regelwerk in een open uiterwaarden-landschap met grote waarde voor weidevogels.

Huidige karakteristiek
Koningspleij en Hondsbroeksepleij zijn open, weidse en rustige gebieden. Ze hebben een belangrijke functie als weidevogelgebied, in combinatie met agrarisch gebruik. In het gebied is nog een historische boerderij en een kazemat aanwezig. In de Koningspleij is nog gaaf microreliëf (kronkelwaard). Dit is goed zichtbaar door natte laagtes en oeverwal/ zandafzettingen.

In dit gebied splitst het Pannerdensch kanaal zich in de IJssel en de Nederrijn. Aan beide zijden van de rivier liggen geleidedammen, die vrijwel even hoog zijn als de winterdijk. Ze zijn herkenbaar als waterstaatswerk door hun hoogte, leegte en continu verloop parallel aan de rivier. Het regelwerk is zonder architectonische ambitie ontworpen en de uitstraling doet geen recht aan de cruciale functie voor de waterhuishouding op nationale schaal.

Het fietspad aan de oostzijde over de geleidedam maakt het mogelijk het splitsingspunt en inlaatwerk te beleven. Goede fietsverbindingen aan de noordzijde richting Arnhem ontbreken.

Achter de huidige winterdijk richting Westervoort ligt de oude Rijndijk. Dit is een herkenbaar rivierenlandschap met dijkbebouwing en wielen. Langs de historische dijk loopt een strang.

Ontwikkelrichting
Dit gebied is een cruciaal regelpunt in het Nederlandse riviersysteem. Omarm hier het technische karakter en maak het regelwerk en de dammen zichtbaar en beleefbaar. Verhoog bij eventuele toekomstige maatregelen aan het regelwerk de architectonische expressie in contrast met het natuurlijke karakter van de omliggende uiterwaarden. Hiermee kan deze plek een icoon worden, waarmee de bijzonderheid van het splitsingspunt kracht wordt bijgezet. Maak eventuele toekomstige aanpassingen aan regelwerk en instroom niet onmogelijk.

Versterk de natuurwaarden van het gebied voor met name weidevogels en wulp. Behoud daartoe de openheid van het landschap. Dit sluit aan op de landschappelijke gradiënt van open in het westen naar meer besloten in het oosten én op het open karakter van het Pannerdensch kanaal en de Nederrijn. De uiterwaarden achter de zuidelijke geleidingsdam leent zich voor de ontwikkeling van overstromingsgrasland. Hier kunnen nieuwe gradiënten ontwikkeld worden, door delen te verlagen.

Omvorming van het agrarisch gebruik naar extensieve, natuurinclusieve landbouw.

Het gebied is bij voorkeur beperkt recreatief toegankelijk om de natuurwaarden niet te verstoren.

Verbeter de landschappelijke inpassing van het agrarisch erf als markante ‘pol’ in het rivierenlandschap.

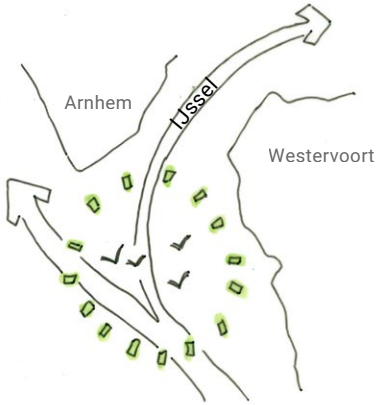

Behoud van de openheid van het landschap en de betekenis van het gebied voor weidevogels.

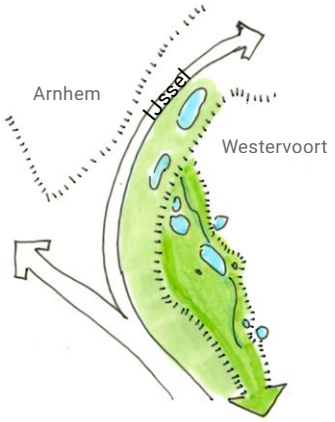

Verbind landschappelijk/ecologisch de uiterwaard met de binnendijks gelegen groene wig met strang en wielen langs de oude Rijndijk.

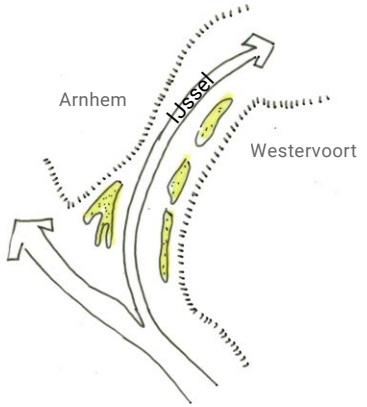

Behoud van het aanwezig microrelief en realiseer nieuwe gradiënten achter de geleidedam Hondsbroekse Pleij.

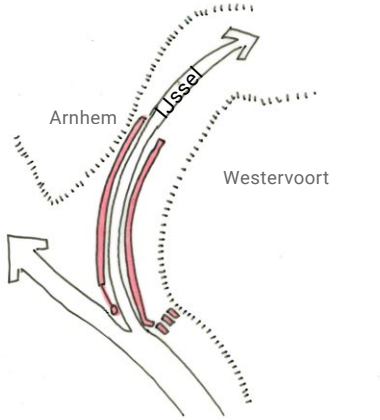

Omarm het technische karakter van de instroom en vergroot de architectonische expressie van het regelwerk.

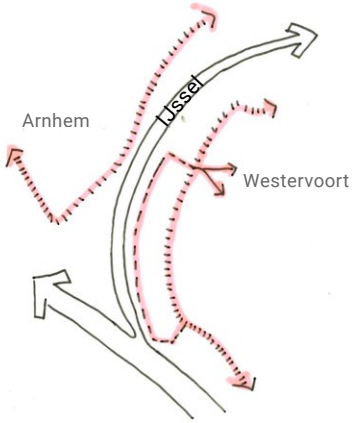

Verbeter de recreatieve route langs de noordelijke dijk. Stem de toegankelijkheid in de uiterwaarden af op de aanwezige natuurwaarden.

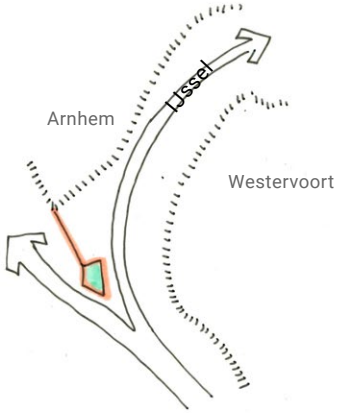

De historische boerderij is één van de ‘pollen’ en vormt een accent in de uiterwaard.

5.3 Uiterwaarden Westervoort

Het 'rivierpark' van Westervoort. Integrale gebiedsontwikkeling met het binnen- en buitendijks plassenlandschap als landschappelijk leidmotief.

Huidige karakteristiek
In het gebied liggen oude steenfabrieksterreinen, waar nu deels nieuwe bedrijfsactiviteiten plaatsvinden. Deze terreinen geven soms een wat verrommelde indruk. Terrein Emptepol is nog historische bebouwing aanwezig, waaronder een oude schoorsteen. Het water van de haven van Putman benadrukt de pol als eiland in de uiterwaard. De lokale weg op de dijk wordt veel gebruikt als doorgaande route voor autoverkeer en is hierdoor verkeersonveilig en minder aantrekkelijk.

Grote delen van de uiterwaard zijn integraal ontkleid ten behoeve van de baksteenindustrie. De plassen, die zijn ontstaan zijn nu ecologisch waardevol, met name de plas ten noorden van de Veerdam is voor steltlopers een hotspot. Rondom de kleiputten is bosontwikkeling tot stand gekomen met voornamelijk grote wilgen. Dit geeft een natuurlijke uitstraling. Ook binnendijks liggen kleiputten. Het buitendijks- en binnendijkslandschap loopt hier door over de dijk. De voormalige vuilstortlocatie is als hoge terp aanwezig in het landschap.

De historische bebouwingslinten van Westervoort komen op karakteristieke wijze samen op de dijk en leiden naar de oude Veerdam. Hier ligt het oorlogsmonument. Nieuwere woonwijken, zoals de Mosterhof zijn juist met de 'achterzijde' naar de dijk geörienteerd.

Rond de A12 overheerst het karakter van grootschalige bedrijvigheid en 'snelle' infrastructuur wat afbreuk doet aan het ontspannen en groene karakter van de dijkzone. De schoorsteen van de steenfabriek bij Emptepol is zichtbaar vanaf de A12.

Ontwikkelrichting
Er spelen veel ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. Betrek de projecten op elkaar (woningbouwontwikkeling Westervoort Noord en Mooi Mosterdhof, dijkversterking PanWest, project Rivierklimaatpark) en realiseer ruimtelijke samenhang en meerwaarde.

Beschouw het binnen- en buitendijkse kleiputten- en 'terpen'landschap als leidmotief van dit gebied. Versterk de verbinding via de groene wig met het achtergelegen landschap tussen Westervoort en Duiven. Dit gebied staat door stedelijke ontwikkelingen onder druk.

Versterk de rivierdynamiek in de uiterwaarden en maak het water beleefbaar. In het voorkeursalternatief is een KRW-geul voorzien. De opgave is deze te ontwerpen, passend bij het DNA van de rivier en met zoveel mogelijk behoud van de karakteristieke plassen (zie ook leidend principe 1). De uiterwaard is aan de westzijde vrij open met natuurlijke graslanden, in aansluiting op de waarde voor weidevogels. Richting het oosten is meer opgaande beplanting. Agrarisch medegebruik is extensief en natuurinclusief.

De bedrijvigheid (Putman) heeft de ambitie om verder uit te breiden en te innoveren. Pas het terrein in met natuurlijke beplanting. Uitplaatsing van het bedrijf Struyk Verwo biedt ruimte voor een recreatieve functie verbonden met natuurbeleving. Door het verwijderen van flessenhalzen (kade naar terrein Putman en hooggelegen terrein Struyk Verwo) wordt waterstandsdaling gerealiseerd.

Verbeter de toegankelijkheid van de uiterwaarden, als belangrijk recreatief uitloopgebied van Westervoort. Stem de struinpaden af op de aanwezige natuurwaarden. Met name de plas ten noorden van de Veerdam heeft hoge, verstoringsgevoelige natuurwaarden. Koester de verbinding met de historische dorpslinten en ontwikkel de Veerweg als entree naar het Rivierklimaatpark. Het herdenkingsmonument bij de Veerweg en Fort Westervoort kunnen visueel met elkaar verbonden worden. Verbeter de verkeerskundige situatie op de dijk, zodat deze aantrekkelijker wordt voor langzaamverkeer.

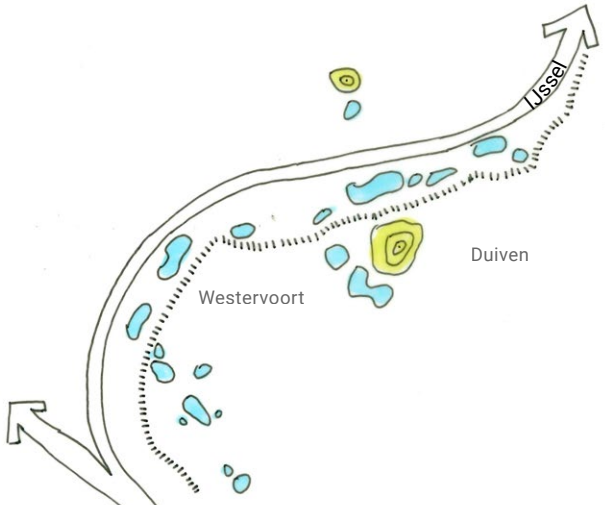

Beschouw de reeks buiten- en binnendijkse plassen als leidmotief voor het gebied.

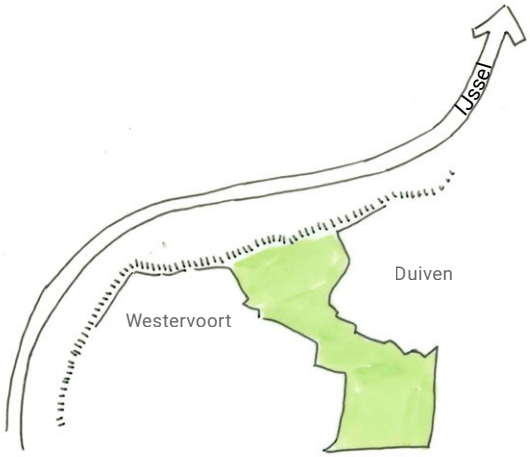

Behoud en versterking van de ‘groene wig’ naar het achterland. Ecologisch/landschappelijke verbinding en recreatieve route.

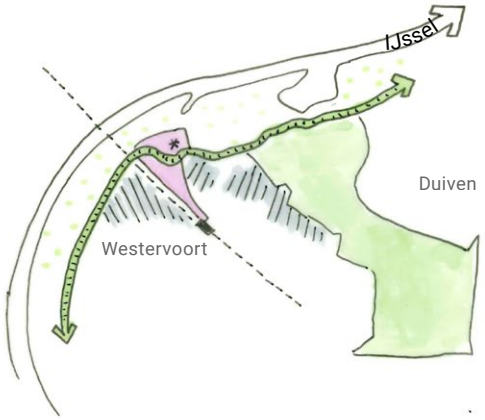

Zet in op gebiedsontwikkeling, betrek de verschillende projecten op elkaar. Het gebied tussen het station en Struyk Verwo vormt in potentie een belangrijke ruimtelijke schakel (paars op de kaart).

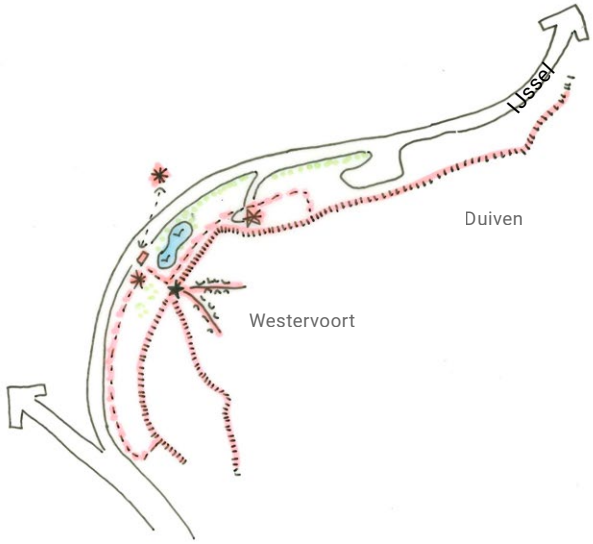

Versterk de betekenis van de uiterwaard als recreatief uitloopgebied voor Westervoort. De Veerdam vormt de hoofdentree. Stem struinpaden af op de natuurwaarden.

Foto impressie instroom: Koningspleij en Hondsbroeksepleij

Zicht op de instroom met het open landschap en microreliëf op de Koningspleij [Bron: 'Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ']

Regelwerk Hondsbroeksepleij, weinig architectonische expressie.

Het splitsingspunt, IJsselkop

Zicht op de spoorbrug over het open landschap

Foto impressie uiterwaarden Westervoort

Vlak, ontkleid gebied in het uiterwaarden bij Westervoort met rechts ‘kleiputbossen’.

Plassenlandschap

Verrommelde aanblik van de rivieromgeving bij bedrijf Struyk Verwo

De Veerdam loopt vanaf de historische dorpslinten in Westervoort door de uiterwaard naar de rivier.

5.4 Uiterwaarden Arnhem en overgang naar Velperwaard

Openheid en agrarisch medegebruik in de open uiterwaarden van Arnhem

Huidige karakteristiek
Het gebied heeft een zeer open karakter en is grotendeels in agrarisch gebruik.

Langs de rivier liggen relatief hoge zomerkades. Er is beperkt microreliëf in de uiterwaarden aanwezig, de laagste delen liggen langs de dijk.

In het gebied ligt fort Westerfoort, een belangrijk relict van de defensiegeschiedenis. Het fort is sterk aangetast door infrastructurele ingrepen en dijkverleggingen, overgroeid en moeilijk toegankelijk. Verder ligt in het gebied een aantal kazematten.

De landwinkel IJsseloord vormt een recreatieve trekpleister. Het historische (oeverwal)karakter van de Schaapdijk is hier, in uitzondering op andere delen van het gebied, nog wel herkenbaar. De dijk is ecologisch ook waardevol.

De stedelijke rand wordt voor een groot deel gevormd door bedrijventerrein. Deze zijn vaak met de achterkanten richting het Rivierklimaatpark geörienteerd.

Ontwikkelrichting
Deze smalle, open uiterwaard is op dit moment grotendeels in agrarisch gebruik. In het voorkeursalternatief wordt ingezet op omvorming naar natuurinclusieve landbouw. Behoud en verhoog de natuurwaarden. Benut de landwinkel als recreatief en economisch brandpunt.

Behoud de grote schaal en maat en openheid van deze relatief smalle uiterwaard ingeklemd tussen verstedelijkt gebied aan weerszijde. Richting het oosten gaat het open landschap over in een kleinschaliger landschap met meer beplantingselementen in de Velperwaard. Landschapselementen zoals hagen sluiten aan op landschapspatronen, zoals ondergrondse stroombanen en microreliëf. Deze benadrukken de lengterichting en rivierdynamiek en zo wordt de barrièrewerking bij hoogwater verminderd. Dit is een andere ontwikkelrichting dan in het verleden, waar hagen juist dwars op de stroming stonden om sediment in te vangen.

Het gebied is nu slecht recreatief toegankelijk, maar in potentie een belangrijk recreatief uitloopgebied voor het stedelijk gebied van Arnhem/Velp. Een struinroute langs de dijk en/of oever zou al een waardevolle toevoeging zijn. Behoud Fort Westerfoort als cultuurhistorisch relict en verbeter de inpassing. Maak zichtbaarder dat hier een fort lag, bijvoorbeeld door aanleg van een natte voet, die de historische contouren van het fort zichtbaar maakt. Neem het op in het routenetwerk en koppel recreatieve voorzieningen.

Versterk de groene inpassing van de bedrijventerreinen binnendijks als landschappelijke inkadering van het Rivierklimaatpark.

Combineer om de landschappelijke impact te verkleinen en t.b.v. de efficiëntie en vaarveiligheid zoveel mogelijk laad/loswallen langs het rivierengebied en koppel deze aan bestaande bedrijvigheid. Onderzoek of de huidige locatie verplaatst kan worden.

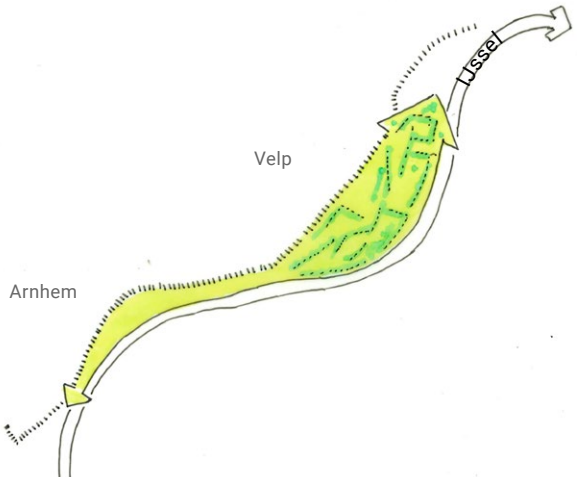

Behoud en versterken van de landschappelijke gradiënt van het open uiterwaarden landschap in het westen naar een meer besloten landschap met kleinschalige beplantingselementen in het oosten.

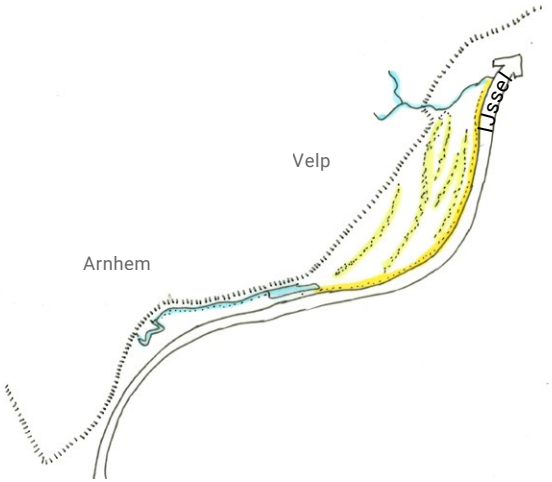

Behoud aanwezig microreliëf. Ontwikkel natuurlijke oevers langs de IJssel en waar mogelijk stroomdalgraslanden. Versterk de natte teen aan de dijk t.b.v. de ecologische- en belevingswaarde van de uiterwaard.

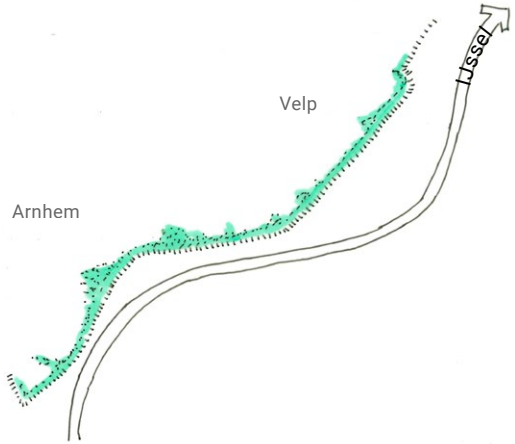

Groene inpassing van het stedelijk gebied, als inkadering van de uiterwaard.

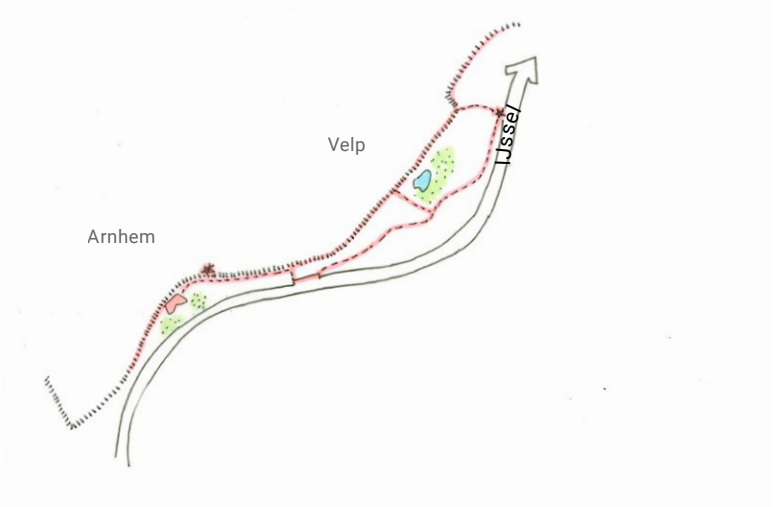

Vergroot de recreatieve toegankelijkheid met struinpaden in de uiterwaarden en stem dit af op natuurwaarden. Ontwikkel Fort Westervoort en de landwinkel als recreatieve voorzieningen en entree.

5.5 Koppenwaard

Vergroten rivierdynamiek en riviergebonden natuurwaarden i.c.m. het realiseren van waterstandsdaling.

Huidige karakteristiek
Deze uiterwaard vormt een relatief luw gebied tussen het intensieve recreatiegebied Rhederlaag en de bedrijvigheid bij Westervoort.

Het landschap wordt gewaardeerd om de aanwezige kleinschalig landschapselementen als onderdeel van het agrarisch cultuurlandschap. De beplantingen volgen deels het patroon van oude geulen in de ondergrond. Ook heeft het gebied grote natuurwaarden met o.a. ooibos. De uiterwaard heeft te kampen met verdroging door de diepe ligging van de IJssel en het lage waterpeil op het Rhederlaag.

In het gebied ligt een oud steenfabrieksterrein. Het is niet toegankelijk en het terrein is door de dichte begroeiing niet zichtbaar vanuit de omgeving.

De omgeving is landelijk. Op de oeverwal liggen de dijk en de dorpen, daarachter ligt het lager gelegen en open komgebied. Rond Lathum raakt het open binnendijkse landschap nog tot aan de dijk en zijn vergezichten mogelijk tot diep in het Duivense Broek. De bebouwing oriënteert zich op de dijk.

Ontwikkelrichting
De Koppenwaard is een belangrijke schakel voor het realiseren van waterstandsdaling. De Koppenwaardse dam en de kade Marsweg worden hiertoe verlaagd. Behoud flexibiliteit om op lange termijn de doorstroombaarheid verder te vergroten.

De frequentere inundatie van de uiterwaard die door de kadeverlaging zal ontstaan, vormt een belangrijke basis voor het verhogen van riviergebonden natuurwaarden. Bied met het beheer ruimte en tijd voor natuurlijke processen. Breid het areaal ooibossen verder uit. Ontwikkel waar mogelijk natuurlijke oevers in deze binnenbocht van de IJssel.

Behoud in de dijkzone de kleinschalige beplantingselementen als onderdeel van het agrarisch cultuurlandschap. Deze lopen binnen- en buitendijks door.

Realiseer aantrekkelijke struinpaden door de uiterwaard, afgestemd op de natuurwaarden. Met name het centrale bosperceel en het oude steenfabrieksterrein zijn gebaat bij rust. Tegelijkertijd is het de ambitie het oude steenfabrieksterrein beleefbaar te maken, dit vraagt om een afgestemd ontwerp.

Pas het huidige hoogwatervrije terrein met verblijfsrecreatie landschappelijk beter in. Er is geen ruimte voor uitbreiding buiten de huidige kaders .

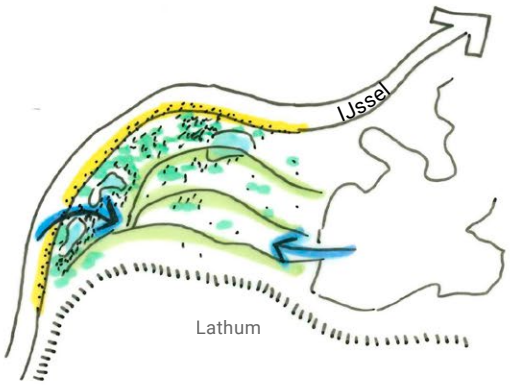

Verhoog de natuurwaarden van de uiterwaard door de inundatiefrequentie te vergroten. Dit dient tevens waterstandsdalingsdoelen.

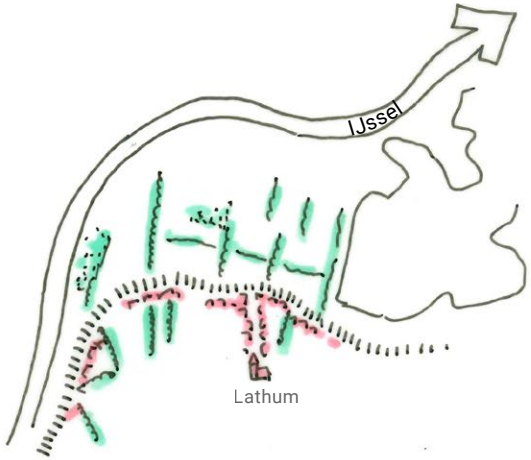

Het agrarisch cultuurlandschap loopt binnen- en buitendijks door. Zet beplantingselementen zo ver mogelijk door tot aan de dijk. Behoud historische bebouwing aan de dijk en de verbinding met het dorpslint van Lathum.

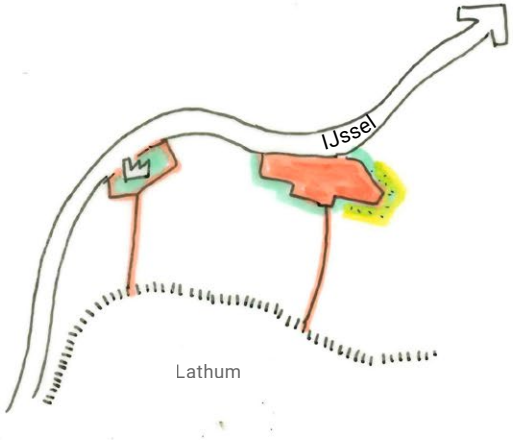

Pollen als accent in het gebied. Versterk de groene inpassing en afbakening van het recreatieterrein. Ontwikkel het oude steenfabrieksterrein tot natuur met recreatieve gebruiksmogelijkheden.

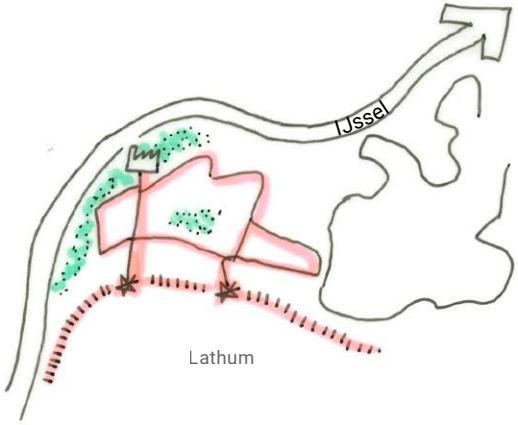

Versterk het recreatieve gebruik met een helder entree aan de dijk en struinroutes door de omgeving, afgestemd op de natuurwaarden.

Foto impressie uiterwaarden Arnhem

Restanten van fort Westervoort, ingeklemd tussen infrastructuur

Openheid en agrarisch gebruik van de uiterwaarden
[Bron: veldbezoek juli 2021]

Schaapdijk met boerderij en landwinkel [Bron: veldbezoek juli 2021]

Open, smalle uiterwaarden met natte zone langs de dijk

Foto impressie Koppenwaard

Ooibossen bij Koppenwaard [Bron: 'Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ']

Historische dijk Bandijk, Lathum [Bron: 'Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ']

Steenfabriek in de Koppenwaard [Bron: de Gelderlander]

Huis te Lathum, [Bron: 'Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ']

5.6 Uiterwaarden Rheden - Velperwaard, Terrein de Groot, Steegse Haven

'Versterk de verbinding met de Veluwe'

Huidige karakteristiek
Uniek in dit deelgebied is de ligging naast de Veluwe. Door toenemende verstedelijking is deze relatie alleen nog voelbaar bij de Rhedense Broek het landschappelijk gebied tussen Velp en Rheden. Helaas vormt de grootschalige infrastructuur (N325, A348, spoorlijn) hier een doorsnijding in visueel en functioneel opzicht voor mens en dier met zeer weinig oversteekmogelijkheden.

Het bebouwd gebied van Rheden volgt de rand van de natuurlijke hoge gronden, met de Groenestraat als historische drager en verbinding naar de IJssel. Een restant van de oude meanderbocht is hier nog aanwezig en raakt aan de hoge gronden, Steegse Haven. De uiterwaarden zijn hier heel smal. De veerpont is een belangrijke verbinding over de IJssel. De entree naar Rheden vanaf het Rivierklimaatpark is onaantrekkelijk.

De Velperwaarden hebben hoge waarde voor de landbouw en voor ecologie. De hagen van grote meidoorns passen bij het agrarisch cultuurlandschap van het rivierengebied. Het gebied kent een mozaïek van wel en niet ontkleide percelen. De ontkleide percelen kennen een vlakke ligging met soms een kleine richel of hoogtesprong daartussen.

De restanten van de fabrieksbebouwing op terrein de Groot zijn fascinerende relicten van het industrieel verleden, maar het terrein heeft een desolaat en rommelig karakter dat uitstraalt naar de omgeving. Aan de oostzijde staan oude houtwallen en bospercelen met cultuurhistorische waarde.

Ontwikkelrichting
In deze noordelijke uiterwaarden is de relatie met de Veluwe nog het meest aanwezig. Versterk de ecologische, landschappelijke en recreatieve verbinding. De landgoederen en beeklopen en het agrarisch cultuurlandschap zijn belangrijke aanknopingspunten hiervoor. Hef de barrièrewerking van de A348 zoveel mogelijk op door middel van royale recreatieve en ecologische onderdoorgangen. Door de snelweg deels van de dijk te scheiden ontstaan hiervoor meer mogelijkheden. Een mogelijke oplossing, die kansrijk is om verder te onderzoeken, is de herinrichting van het huidige knooppunt.

Een belangrijke opgave is de herontwikkeling van Terrein de Groot en de aanleg van een 'groene rivier' t.b.v waterstandsdaling. Er zijn kansen om het terrein tot hoogwaardige recreatieve schakel tussen de Veluwe en het Rivierklimaatpark te ontwikkelen. Stem de intensiteit van het recreatief programma af op de aanwezige natuurwaarden, de beperkte ruimte en de ligging direct aan de A348 (geluidsbelasting). Het uiterwaardenlandschap loopt rondom het terrein dóór. Door de uiterwaard te vernatten, met name langs de voet van de pol, wordt de 'groene rivier' ook bij lage waterstanden zichtbaar. Behoud van de cultuurhistorisch waardevolle elementen, als relict van de steenfabrieksgeschiedenis. Versterken van de beleefbaarheid en ecologische waarde van de monding van de Velperbeek. Houd de beleving van de unieke overgang van stuwwal naar rivier tussen Velp en Rheden zo puur mogelijk: de beboste stuwwal bepaalt de horizon.

Verhoog de natuurwaarden van de noordelijke uiterwaarden. Het accent ligt op de aanleg van ooibossen rondom terrein de Groot, kleinschalige beplantingselementen in de Velperwaard en natuurlijke oevers in de Rhedense uiterwaarden. Verzacht vanuit het Rivierklimaatpark met beplanting het zicht op de snelweg. Behoud voor automobilisten het uitzicht richting de rivier.

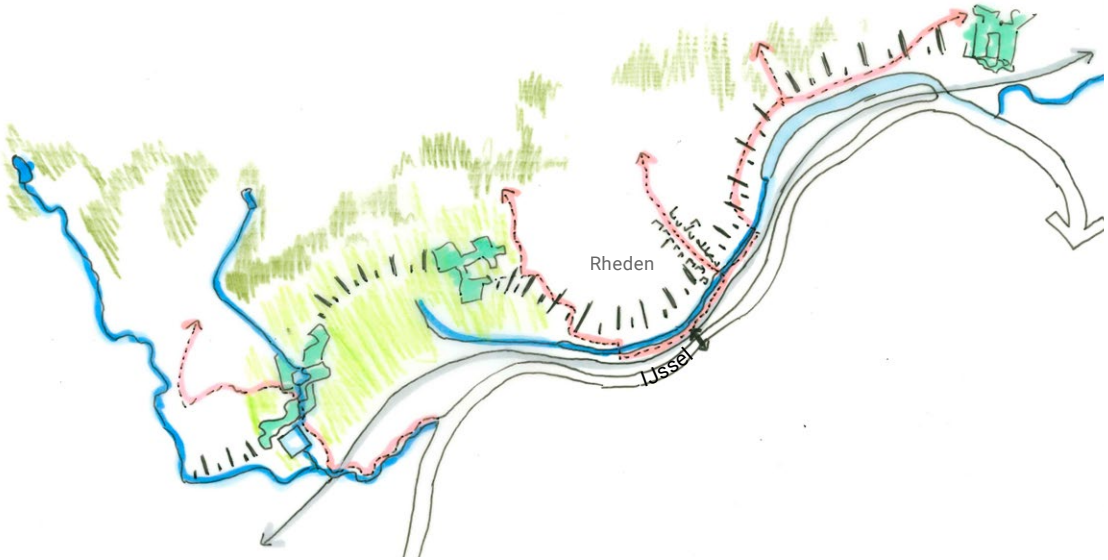

Versterk de landschappelijke, ecologische en recreatieve verbinding met de Veluwe via de beeklopen, landgoederen en historische dorpslinten. Realiseer aantrekkelijke fietsroutes en onderdoorgangen van de A348 voor mens en dier.

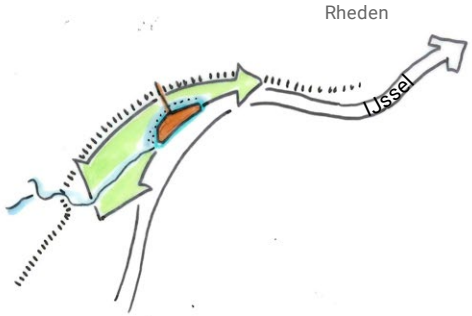

Het oude steenfabrieksterrein vormt een accent in de uiterwaard (pol) en ligt los van de dijk. De uiterwaard loopt rondom dóór.

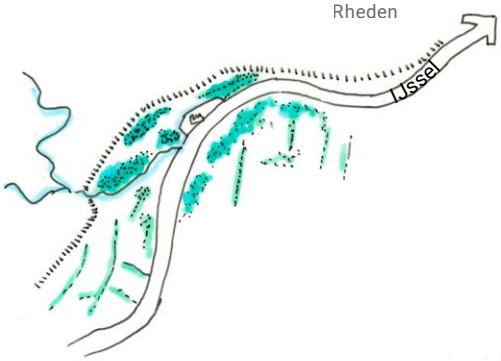

Ontwikkel nieuwe arealen ooibos. Behoud en versterken van de kleinschalige beplantingselementen, als onderdeel van het waardevol agrarisch cultuurlandschap.

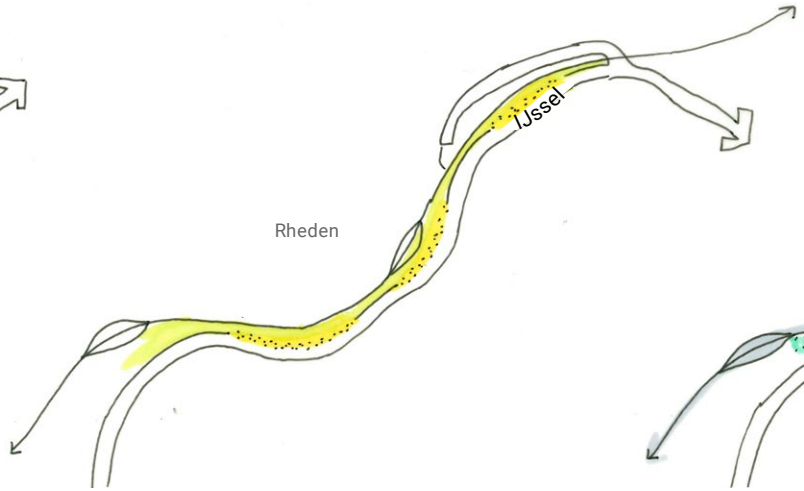

Verhoog de natuurwaarden van de smalle Rhedense uiterwaarden door aanleg van natuurlijke oevers.

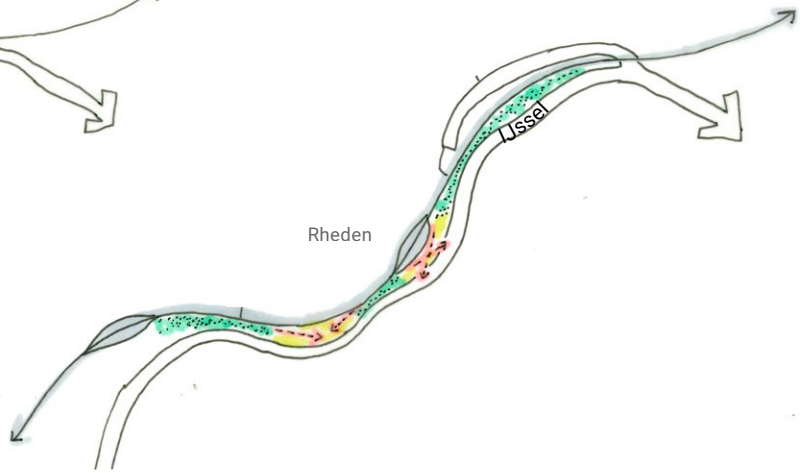

Het zicht vanuit de uiterwaarden op de A348 kan verzacht worden met beplanting. Door zorgvuldige positionering kan het zicht vanaf de snelweg op het gebied behouden blijven.

5.7 Rhederlaag

'Waterrijk en recreatief brandpunt. Versterken landschappelijk raamwerk'

Huidige karakteristiek
Het Rhederlaag is volledig vergraven ten behoeve van grondstofwinning. De grote plassen die zijn ontstaan zijn a-typisch voor de IJssel. Het gebied heeft zich ontwikkeld tot een recreatieve hotspot voor watersport. Er zijn hoogwatervrije terreinen aangelegd met recreatief gebruik, met name verblijfsrecreatie. De recreatieve ontwikkelingen zijn nauwelijks landschappelijke ingepast. De hoge dam tussen de Koppenwaard en Vaalwaard vormt een harde scheiding met de rivier.

Het Rhederlaag is ver benedenstrooms aangetakt aan de IJssel en heeft daardoor een laag waterpeil. Het trekt veel kwel aan, wat tot een goede waterkwaliteit van de plassen leidt, maar ook tot verdroging van de omgeving. Havens vallen in de zomer vaak droog.

Door het gebied loopt een oude meanderbocht. Deze is vrijwel onherkenbaar, alleen de eilanden die hierlangs liggen en een aantal bomenrijen markeren de loop nog een beetje. In de oude loop zijn havens aangelegd. In de Vaalwaard is nog gaaf microreliëf aanwezig met een wasbordpatroon van ruggetjes en laagtes daartussen.

In de omgeving ten zuiden van het Rhederlaag is het oeverwallenlandschap niet goed meer herkenbaar. De provinciale weg heeft de historische dijk afgesneden en er liggen opgehoogde terreinen tegen de dijk aan, die doen afbreuk aan de heldere hoofdvorm en herkenbaarheid van de dijk.

Voor dit deelgebied wordt een separaat masterplan opgesteld om invulling te geven aan de gewenste kwaliteitsimpuls. Het masterplan is een toekomstvisie en toetsingskader voor ontwikkelingen. Er is al een toeristisch recreatief profiel opgesteld, de inzichten daaruit worden in het Masterplan meegenomen.

Ontwikkelrichting
Bied ruimte voor verdere ontwikkeling als waterrijk recreatiegebied, maar alleen in combinatie met het versterken van de landschappelijke structuur en ruimtelijke samenhang van het gebied als geheel.

- Zet in de noordelijke oeverzone bijvoorbeeld in op het versterken van de verbinding met de Koppenwaard en de Vaalwaard. Dit kan door het realiseren van riviernatuur zoals stroomdalgraslanden en ooibossen. Zo wordt de eenheid van het Rivierklimaatpark en verbinding in lengterichting versterkt. De zuidzijde kan aansluiten aan op de meer dynamische dijkzone, met meer parkachtig groen en de ontwikkeling van een groene boulevard als verbindende structuur.
- Maak de oude meanderbocht als belangrijk cultuurhistorisch element en verbindende structuur zichtbaarder.
- Behoud van het microreliëf en natuurwaarden in de Vaalwaard. Dit blijft een rustgebied.
- De relatie met het water is een kernkwaliteit. Maak oevers zoveel mogelijk openbaar toegankelijk.
- Verhoog de natuurwaarden door aangepast natuurlijker beheer in zo groot mogelijke eenheden. Realiseer naast het intensieve recreatief gebruik ook luwere delen, zonering.
- Pas de hooggelegen terreinen landschappelijk beter in met beplanting, waarbij de relatie met het water behouden blijft. Er is geen ruimte voor uitbreiding van de huidige hooggelegen terreinen. Bij de Bahrse Pol is een ontwikkeling voorzien.
- Verbeter de recreatieve ontsluiting van het gebied door de verkeersveiligheid en aantrekkelijkheid van de entreeroutes (met name Marsweg en Koestraat) te verbeteren. Realiseer een 'rondje Rhederlaag' voor fietsers en fijnmazige wandelpaden door het gebied met aantrekkelijke rustpunten.
- Neem geen inrichtingsmaatregelen die in de toekomst het eventueel verhogen van het waterpeil op de plassen onmogelijk maken, zie leidend principe 1.

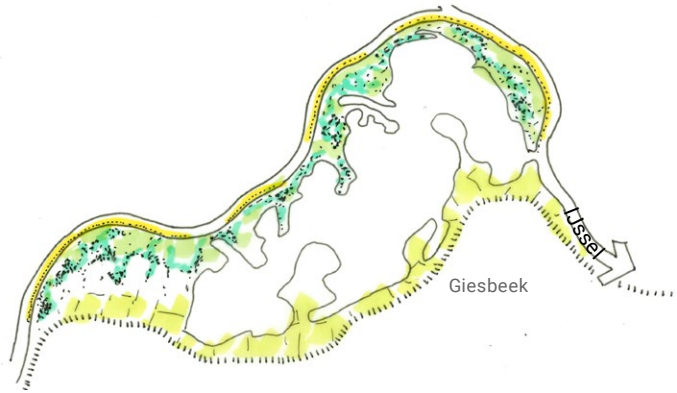

Ontwikkel een stevig landschappelijk kader voor de recreatieve functies en verhoog de natuurwaarden. Bijvoorbeeld door de noordzijde langs de rivier tot riviergebonden natuur te ontwikkelen. In de zone langs de dijk kan een meer parkachtige sfeer ontstaan.

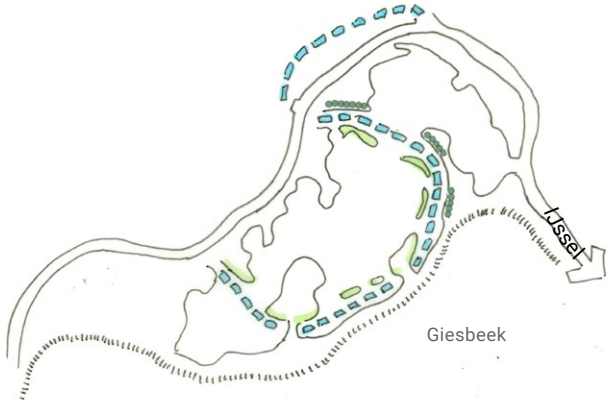

Herkenbaar maken van de oude Meanderbocht. Bijvoorbeeld door het verder aanzetten van de begeleidende eilandenreeks met beplanting en de kruisingen met wegen te markeren. Behoud en mogelijk verder uitbreiden van de begeleidende bomenrijen, zoals langs de Rhedense Veerweg.

De pollen vormen accenten in het gebied. Versterk de landschappelijke inpassing met beplanting. Behoud daarbij de relatie met het water, als kernkwaliteit van het gebied. Maak de oevers van de plassen zoveel mogelijk openbaar toegankelijk.

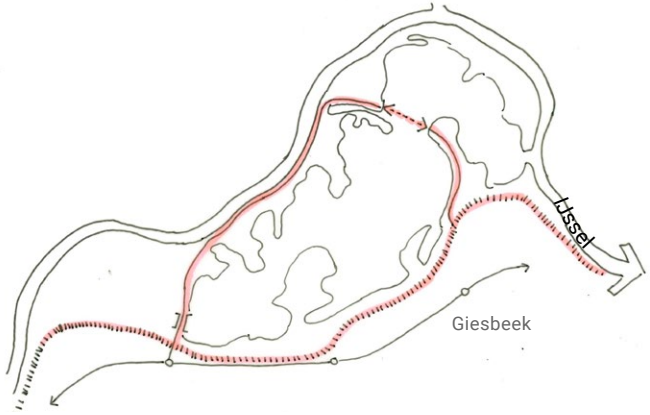

De pollen zijn verbonden door het ‘rondje Rhederlaag’. Vergroten aantrekkelijkheid en verkeersveiligheid Marsweg.

Foto impressie Velperwaarden, Terrein de Groot en Rhedense uiterwaarden

Velperwaarden met microreliëf in de ondergrond [Bron: ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ’]

Terrein de Groot [Bron: ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ’]

Zicht op de Veluwe vanaf de Velperwaard [Bron: ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit’]

Het contact tussen Rheden en de IJssel wordt geblokkeerd door de A348 [Bron: ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ’]

Foto impressie Rhederlaag

Erosie door rivierdynamiek, Vaalwaard [Bron: ‘Het verhaal van Veluwezoom en IJssel, input voor proces natuurinclusieve landbouw’]

Meander in Rhederlaag weinig tot niet herkenbaar [Bron: ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit ’]

De Marsweg, toegang tot het Rhederlaag wordt als te smal en verkeersonveilig ervaren.

Waterrecreatie op het Rhederlaag. Landschappelijk weinig ingepast hooggelegen terrein. [Bron: ‘Notitie Voorkeursalternatief’]

COLOFON

Het Ruimtelijk Perspectief in het kader van de Planuitwerkingsfase Rivierklimaatpark IJsselpoort is uitgevoerd door IJsselpoort Partners, in opdracht van Rijkswaterstaat.

Belangrijke bronnen waar gebruik van is gemaakt zijn de de ‘Notitie Voorkeursalternatief Rivierklimaatpark IJsselpoort’, maart 2020 en de ‘Inventarisatie Ruimtelijke Kwaliteit Rivierklimaatpark IJsselpoort’, mei 2018.

Amersfoort
23 mei 2024

Projectnummer H+N+S 2847

Intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot uitgaven

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de inhoud, waaronder tekst, geluid en/of beeld, van deze uitgave berusten bij H+N+S B.V. en/of haar licentiegevers. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van H+N+S B.V. en/of haar licentiegevers, is het niet toegestaan om enige inhoud openbaar te maken en/of te verveelvoudigen. [Voor zover openbaarmaking en/of verveelvoudiging is toegestaan, moet steeds de bron worden vermeld indien dit wettelijk of contractueel verplicht is. Commercieel of onrechtmatig gebruik van enige inhoud van deze uitgave is niet toegestaan.]

Inspanningsverplichting achterhalen rechthebbenden

H+N+S B.V. heeft haar uiterste best gedaan om rechthebbenden van de inhoud, waaronder tekst, geluid en/of beeld, van deze uitgave te achterhalen. Indien u (mede) rechthebbende bent op enige inhoud en voor het gebruik daarvan niet als (mede) rechthebbende bent genoemd of daarvoor geen toestemming hebt verleend waar die wel vereist was, verzoeken wij u onmiddellijk contact op te nemen via mail@hnsland.nl.

Disclaimer ten aanzien van uitgaven

H+N+S B.V. heeft uiterste zorg besteed aan de inhoud van deze uitgave. H+N+S B.V. wijst echter iedere vorm van aansprakelijkheid af voor onvolkomenheden of onjuistheden ten aanzien van de inhoud van de uitgave. H+N+S B.V. behoudt zich het recht voor de inhoud van de uitgave te wijzigen zonder dit vooraf aan te kondigen.

Levering van concepten

Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van H+N+S B.V. is het niet toegestaan om enige door H+N+S B.V. geleverde concepten, waaronder concept uitgaven, openbaar te maken en/of te verveelvoudigen.

H+N+
S+ +

H+N+S
Landschapsarchitecten

Bezoekadres
Soesterweg 300
3812 BH
Amersfoort

Postadres
Postbus 1603
3800 BP
Amersfoort

Werken aan een toekomst-bestendige omgeving.

rivierklimaatpark@rws.nl
www.rivierklimaatpark.nl

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
R. ter Hoeven	Samenleving	16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
		-

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Jaarrapportage 'Toezicht en handhaving kinderopvang gemeente Rheden 2023.

INHOUD VOORSTEL
Vaststellen van de gemeentelijke jaarrapportage 'Toezicht en handhaving kinderopvang gemeente Rheden 2023' zodat deze ingediend kan worden bij de Inspectie van het Onderwijs.

1 Wat is de aanleiding?

De gemeente heeft op basis van de wet Kinderopvang toezicht- en handhavingstaken. De gemeente geeft opdracht aan de VGGM het toezicht uit te voeren, en vervult zelf handhavingstaken. Het college van Burgemeester en wethouders is wettelijk verplicht jaarlijks verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad en de Inspectie van het Onderwijs. Deze jaarrapportage bevat een overzicht van alle toezicht- en handhavingstaken die de gemeente heeft uitgevoerd. In dit BW-voorstel zijn de 4 wettelijke onderdelen van de jaarrapportage verwerkt (zie onderstaand kader). De vastgestelde jaarrapportage wordt ingediend bij de Inspectie. We hebben de rapportage niet apart als bijlage toegevoegd, omdat dit een export is van een vragenlijst.

Wettelijke taken Handhaving kinderopvang
1. Het uitvoeren van de registertaak van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK).
2. Het tijdig afhandelen van aanvragen voor toestemming tot exploitatie en registratie van nieuwe voorzieningen.
3. Het laten uitvoeren van de verplichte onderzoeken door de toezichthouder.

Landelijk rapport gemeentelijk toezicht

1. De Inspectie van het Onderwijs geeft jaarlijks in een rapport weer hoe landelijk uitvoering wordt gegeven aan de gemeentelijke taken. Dat rapport is via deze link te raadplegen. Het komt altijd een jaar later uit, daarom gaat het over 2022. Relevante ontwikkelingen zijn bijvoorbeeld de toestroom van kinderen vanuit Oekraïne, het personeelstekort bij de kinderopvang en de impact die dat heeft op kwaliteit. Alsook dat steeds meer gemeenten niet handhaven vanwege verzachtende omstandigheden maar hierdoor willekeur mogelijk is. In Rheden handhaven we wanneer de VGGM het advies geeft tot handhaven. Wel wordt er gekeken of er sprake is van verzachtende omstandigheden.
   In 2023 is dat in Rheden bij 7 tekortkomingen een handhavingsadvies gekomen, waarbij op 1 tekortkoming niet is gehandhaafd vanwege herstelaanbod. Bij de overige 6 tekortkomgingen is gehandhaafd. Dat gaat dan bijvoorbeeld om administratieve zaken die niet op orde zijn als een niet geldige VOG, pedagogisch beleid dat niet is vastgesteld, of personeel dat niet de juiste opleidingen heeft. De kinderopvangorganisatie waar alle vier de handhavingszaken zijn afgehandeld is in 2023 overgenomen door een nieuwe kinderopvangorganisatie.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Regeling wet Kinderopvang
- Toezicht- en handhavingsbeleid kinderopvang gemeente Rheden 2018

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Met Toezicht en handhaving op de kinderopvang dragen wij zorg voor veilige kinderopvang, gastouderopvang, en naschoolse opvang voor kinderen om op te groeien. Ouders moeten hun kinderen met een gerust hart kunnen overdragen om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Daarnaast is het van belang dat de kinderen zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen en voorbereiden op school (in het geval van peuteropvang en voorschoolse educatie).

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Uitvoering wettelijke taken in 2023

De vier criteria wettelijke taken van de gemeente zijn:

	Wettelijke taak	**Uitvoering door de gemeente Rheden in 2023**
1	*Het uitvoeren van de registertaak van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK).* Het LRK moet altijd juist en volledig zijn.	De registertaak is correct uitgevoerd.
2	*Het tijdig afhandelen van aanvragen voor toestemming tot exploitatie en registratie van nieuwe voorzieningen.* Het betreft het tijdig afhandelen van aanvragen binnen een termijn van 10 weken.	Alle 5 aanvragen zijn tijdig afgehandeld (100%).
3	*Het laten uitvoeren van de verplichte onderzoeken door de toezichthouder.* Het toezicht wordt door de VGGM uitgevoerd in opdracht van de gemeente: a. Ieder geregistreerd kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderbureau moet jaarlijks worden geïnspecteerd. b. Elke nieuwe gastouderopvangvoorziening worden geïnspecteerd. c. Tenminste 5% van de al geregistreerde gastouderopvangvoorzieningen moet jaarlijks worden geïnspecteerd middels een steekproef. (vanaf 1 januari 2023 is het verplicht minstens 50% van de geregistreerde gastouderopvangvoorzieningen jaarlijks te inspecteren).	a. 41 van de 41 locaties zijn geïnspecteerd (100%). b. Er waren geen nieuwe gastouderopvangvoorzieningen. c. 34 van de 34 geregistreerde gastouderopvangvoorzieningen zijn geïnspecteerd (100%).
4	*Handhaven of actie ondernemen om geconstateerde tekortkomingen op te lossen.* Bij tekortkomingen heeft de gemeente een beginselplicht tot handhaven. De gemeente kan ook beredeneerd afzien van handhaven.	De GGD heeft 72 afgeronde inspecties uitgevoerd. In 4 van deze inspectierapporten werd de gemeente geadviseerd te handhaven conform het handhavingsbeleid. Dat betekent dat het percentage rapporten met het advies 'handhaven' 5.6% bedraagt. Naar aanleiding van de 4 inspectierapporten met het advies 'handhaven' heeft de gemeente 4 handhavingstrajecten ingezet. Dat betekent dat 100% van de rapporten met een handhavingsadvies door de gemeente is opgepakt.

5 Wat gaat het kosten?

In 2023 is er een bedrag van € 99.876 uitgegeven aan toezicht op de kinderopvang. Dit is € 8.873 minder dan begroot (€ 108.750). In 2022 was er een vve-aanbieder gestopt, waardoor er toen minder toezicht nodig was. In 2024 zijn er nieuwe vestigingen gekomen die extra toezicht zullen vragen. Daarom wordt in de toekomst volledige gebruik van het budget verwacht.

Inzicht verloop beschikbaar budget (bedragen in €)	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*
Budget	108.750	108.750	108.750	108.750
Af: aangegane verplichtingen	74.111	99.876	108.750	108.750
Bij: inkomsten				
Restant budget nog beschikbaar	34.639	8.873	0	0

6 Wat zijn de risico's?

n.v.t.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

n.v.t.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

De resultaten delen we met de Inspectie van het Onderwijs. De uitslagen zijn vervolgens beschikbaar op de website www.waarstaatjegemeente.nl.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Jaarlijks volgt een landelijk rapport vanuit de Inspectie van het Onderwijs met toezicht- en handhavingsinformatie.

Velp,